Canela

Canela: PAHPÃM JARKWA CUPAHTI JÕ KÀHHÔC (Portions)

Canela

Canela: PAHPÃM JARKWA CUPAHTI JÕ KÀHHÔC (Portions)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Canela)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-06-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jun 2025 from source files dated 26 Jun 2025
09d4e460-c38b-52b7-81c1-8300bfeb466a

Contents

KAM TO IHTẼM XÀ 1
ME CATOR XÀ 25
ME CAHYT XÀ 37
CUTE ME TO IHHIMPEJ XÀ . 44
JOJUW 46
ME TO IHHIMPEJ CATÊJÊ . . 50
RUTIKWỲJ 53
1 XAMER 55
2 XAMER 62
1 PAHHI CATÊJÊ 65
2 PAHHI CATÊJÊ 72
2 ME HÜJARẼN XÀ 79
EXTRA 82
JO 85
MENCRER XÀ 87
ME HAPACKRE XÀ 114
IXAJ 125
JEREMIJ 135
TANER 137
JONA 144
HAPAKUC 147

NT

MATEW 149
MACÔ 165
RUC 173
JOWÃW 243
ME HÀPÊN XÀ 298
ROMAN 362
1 CORINTI 402
2 CORINTI 412
CARATI 418
EPET 432
PIRIP 444
COROXO 453
1 TEXARÕN 462
2 TEXARÕN 469
1 TIMOT 473
2 TIMOT 483
TITO 490
PIREMÕ 495
IXAHER CATÊJÊ 497
TIJAC 505
1 PETRÔ 515
2 PETRÔ 527
1 JOWÃW 534
2 JOWÃW 543
3 JOWÃW 545
JUTA 547
IPIPẼ XÀ 550

Ampo Cunea
KAM TO IHTẼM XÀ
Jarẽn Xà

Ỹhỹ, pê Mojxe xwỳ pê Pahpãm jarkwa kôt, Ixaher catêjê japackre catê. Ne ajco me cumã Pahpãm jarkwa jarẽ, ne ahna ihhôc. Ne cute **Mam Ihkàhhôc Tũm** ita to xĩc ne ihhôc. Mam ihkàhhôc ita pê **Ampo Cunea Kam To Ihtẽm Xà Jõ Kàhhôc** (Kam To Ihtẽm Xà). Ne ihkàhhôc ita, Pahpãm te pjê kam mam ampo cunea ton na me pamã harẽ. Ne hanea ne Atãw me, mehkra to me pamã awjarẽ. Ne hanea ne Nowe me, mehkra te, Pahpãm te cô to ampo cunea jipej xà ata pê me amji pytàr na, me pamã to awjarẽ. Ne hanea ne Aprãw me, Ixac me, Jaco pê Ixaher me, mehkra to me pamã awjarẽ. Ne ihkàhhôc ita jicu xà kam ri, Canãn jõ pjê pĩn, Ejit jõ pjê wỳr Ixaher catêjê pintuw na, me pamã harẽ.

Ỹhỹ, pê Aprãw jõ caku atajê kam, ajteare mã pjê nõa kam me hũmre nõ japrỳ te Jo ita ihkrĩ. Nari hõ kàhhôc japrỳ te Jo **Jõ Kàhhôc** (Jo). Ne ite **Ampo Cunea Kam To Ihtẽm Xà Jõ Kàhhôc** cajpuw hõ kàhhôc nõr, Aprãw jarẽn xà cumam. Ne pê hũmre ata impeaj to impej, ne ihtỳj catyt kam Pahpãm kôt ipa, ne ampo cunea na Pahpãm cajpuaw. Mã me pahcurê xwỳn pê Xatanaj te Jo na Pahpãm wỳr, cute to kên prãmte. Mã cute Jo capi prãmte cumã hahkre. Mã cute to kêanre. Mã cute amji pupun to kêanre cakrô, nee cute Pahpãm na ihcakôc kên nare, ne ihtỳj ampo kên cunea mã awcanã, ne nee cute Pahpãm to amji mã ihhimpej jicu nare. Cwỳrjapê ri Pahpãm te cute amji pupun xà kêanre ata jirô pê hacpỹa mã to impej.

Pê Pahpãm amcro te xêj kam ampo cunea to
Kam To Ihtẽm Xà 1.1-31

1 Pê nee jũm Pahpãm ton nare, ne nee jũ caxuw amji ton nare, ne ramã pjê ton xwỳjrea na ihkrĩ rohnỳtti mã. Pê mam Pahpãm côjkwa me pjê me, ampo cunea to. Ne nee pê ampo to, ampo itajê ton nare.
2 Pê pjê ata kam ampo hamreare, ne caprỳ, ne kam awcapàtkuti, ne cô me pjê cormã ajcacwa tu. Pê Pahpãm Carõ Pejti ata, cô me pjê picacwỳr ata cwỳrpê, curia ajco apu ipa.
3 Mã Pahpãm te hũjarẽn to:
— Imã hàhcujro xà nõ na prãm! — hajỹr me ajkaam, mã amcro pyrentu.
4 Mã Pahpãm te amcro ita pupun, mã cumã impeaj to impej, mã cute amcro me caxwa to ipicapôn.
5 Ne cute amcro mã haprỳ to: “Apẽ” hajỹr, ne awcapàtkô mã haprỳ to: “Caxwa” hajỹr. Hõhõ, amcro cakônĩ ita na, pê hapên xà itajê kwỳ ton to hane.

Amcro pijakrut ata kam Pahpãm jàpên xà

6 Ne amcro pijakrut jõ iràrà na, pê Pahpãm cô mã harkwa to:
— Amji to ajcapô, ne kỳj rũm côjkwa wỳr akwỳ api ne ahtwỳ, ne harã mã pjê kam akwỳ ahtwỳ — hane.
7 Mã cô te amji to ipicapôn pyrentu, ne kỳj pê ita jàhhuc, ne harã mã ita jàhhuc.
8 Mã Pahpãm te kỳj rũm ita mã haprỳ to: “Côjkwa” hajỹr. Hõhõ, amcro pijakrut kam pê hàpên xà itajê kwỳ ton to hane.

Amcro incrê ata kam Pahpãm jàpên xà

9 Ne ahna amcro incrê jõ iràrà na, pê Pahpãm pjê kam cô me amcrà mã harkwa to:
— Me amji to ajcapô, ne ita wỳr amcrà, ne ita wỳr cô — hane me ajkaam, mã cute amji to ipicapôn.
10 Mã cute amcrà mã haprỳ to: “Pjê” hajỹr. Ne cute cô te cuprõn ata mã haprỳ to: “Côxwa” hajỹr. Ne cute hõmpun, mã cumã impeaj to impej.
11 Pê Pahpãm pjê mã harkwa to:
— Amji kam pĩhhy me, pĩhhô me, ahpỹanre na ajpẽn caxuw me hàprà hy cunea to — hane.
12 Mã cute amji ton pyrentu, ne pjê kam apu hapôj. Ne ahpỹanre na ajpẽn caxuw kam ihhy, ne kam hô ne hapôj. Mã cute hõmpun, mã cumã impeaj to impej.
13 Hõ, ahna amcro incrê itajê kam, pê hàpên xà itajê kwỳ ton to hane.

Amcro te cwat ata kam Pahpãm jàpên xà

14-15 Ne ahna amcro te cwat jõ iràrà na, pê Pahpãm côjkwa mã harkwa to:

— Amji kam gàhcujro xà nõ to, mãr quê pjê cujro, ne caxwa me amcro to ajcapô, ne amcro me, putwrỳ jõ amcro me, caku jõ putwrỳ cahyt — hane. Mã cute amji ton pyrentu ne ajêt.

16 Ne cute hàhcujro xà catia to ipijakrut ne ton. Pê amcro to ihhimpej catê ata ri ampeaj kam cati, ne caxwa to ihhimpej catê ata ri hapyre mã incrire. Ne hanea ne cute caxêre ton.

17-18 Ne ma côjkwa kam apu haxôr, cute pjê cujro, ne caxwa me apẽ to ihhimpej, ne amcro me awcapàtkô to ipicapôn prãmte. Mã cute hõmpun, mã cumã impeaj to impej.

19 Hõ, ahna amcro te cwat itajê kam, pê hàpên xà itajê kwỳ ton to hane.

Amcro te xĩc ata kam Pahpãm jàpên xà

20 Ne ahna amcro te xĩc jõ iràrà na, pê Pahpãm côxwa me côjkwa mã harkwa to:

— Hã, ate amji kam ampo to me apijapar xà atajê to amji kam me hipu tu ne, côjkwa kam pryjara tor xà me, cô kam ampo cunea prar xà atajê mea mã — hane.

21 Ne Pahpãm te cô kam ampo te amji to ipijapar xà atajê cunea ton, côxwa kam ampo catia atajê mea mã, ahpỹanre na ajpẽn caxuw, mã hàhtôa to hàhtô. Ne hanea ne, ajpẽn caxuw pryjara cunea ton, ne hõmpun, mã cumã impeaj to impej.

22 Mã cute ihcunea caxuw carôt jõr ne cumã harkwa to:

— Me akra to me hàhtôa, ne ma cô kam me apicamẽn to me mõ, ne me cô to hipu tu ne. Ne kỳj pê cuwênre tore to hàhtôa ne, ne ma me apicamẽn to me mõ — hajỹr.

23 Hõ, ahna amcro te xĩc itajê kam, pê hàpên xà itajê kwỳ to hane.

Amcro te xêj ata kam Pahpãm jàpên xà

24 Ne ahna amcro te xêj jõ iràrà na, pê Pahpãm pjê mã harkwa to:

— Hã, pjê, amji kam ampo cunea capônỹre te amji to ipijapar xà atajê to, ne pjê na ampo apu ipa atajê to, ne ampo pry jàprêhti atajê to, ne ahpỹanre na ajpẽn caxuw — hane. Mã cute amji ton pyrentu.

25 Ne Pahpãm te ampo pryre jàprêhti itajê ton, ne ampo capônỹre itajê ton, ne pjê kam ampo apu ipa itajê cunea ton, ne ahpỹanre na ajpẽn caxuw. Ne cute hõmpun, mã cumã impeaj to impej.

Pê Pahpãm me panquêtjê to

26 Jirô pê mã ri Pahpãm te ajpẽn mã:

— Ita caxuw cu ha amji kôat me hũmre nõ to, quê ha cupê me pahpyràac, ne ihtỳj amji kampa. Ne quê ha hanea ne côxwa kam tep me, côjkwa kam pryjara me, pjê kam ampo capônỹre atajê me, pryre jàprêhti atajê me, pjê kam ampo apu ipa itajê jamãr to ipa, ne me to ihhimpej to ipa — hajỹr.

27 Ne cute amji kôat jũm xũmre ata ton, ne cahãj ita ton.

28 Ne cute me cumã harkwa to:

— Me akra to me hàhtôa to hàhtô to me mõ, ne ma me apicamẽn to me mõ, ne pjê to me hipu to me mõ, ne amji mã me hũtà ne me to ahimpej to me mõ. Ne côxwa kam tep to me ahimpej, ne côjkwa kam cuwênre to me ahimpej, ne ampo cunea pjê kam apu ipa atajê to me ahimpej.

29 — Ne ate me gõ to, me gàpàn xà caxuw, ite me amã ihhy cunea me, pĩxô cunea ton, ate mehkur xà caxuw.

30 Ne pryre me, pryjara me, pjê kam ampo ipa atajê me, por ampo cunea amji cajpẽ ne incaca atajê mã, ite ahtu me ahtetet cunea ton, cute ihkur xà caxuw — hajỹr. Hõ, pê ampo itajê cunea ton to hane.

31 Ne cute ihcunea pupun, mã cumã impeaj to impej. Hõ, ahna amcro te xêj atajê kam, pê hàpên xà atajê kwỳ ton to hane.

2

Pê Pahpãm amcro te xet ata kam kôt Kam To Ihtẽm Xà 2.1-25

1 Pê Pahpãm côjkwa me, pjê me, côxwa jipêj, ne kam ampo te amji to ipijapar xà atajê cunea to.

2 Pahpãm te amcro te xêj atajêa kam, cute hàpên xà itajê cunea jipêj. Cwỳrjapê ri cute amcro te xet ton ita kam ri ihkôt xà, na ri nee kam hàpên xà nare.

3 Ne cute amcro kam ihkôt xà ata to
ajteare mã, ne cute to impejti, kam ihkôt
xà na. Ampo na? He cute amcro ata
xwỳjrea na ampo cunea jipêj, na quê ha
cute xet ata kam cama kôt.

Pê Pahpãm Atãw xwỳ pê me panquêtti to

4 Pê Pahhiti pê Pahpãm côjkwa me pjê
to. Pê harẽn xà catia hane he:
5-6 Pê nee cormã kam ampo hiprãj nare,
ne nee kam ahkêt tetetti nõ hamreare. Pê
cormã Pahpãm nee kam ta to iwrỳc nare,
ne ahcakũm kam atàr ata pê ajco pjê inco.
Ne hanea ne cormã pjê kam jũmjê jàpên
xà caxuw me hamreare.
7 Mã Pahpãm te pjê te mehĩ ton ne pea
hĩjakre jakôr, mã hĩa na cute amji ton.
Hõ, pê mehĩ ton xà ita hane.
8 Mã Pahhiti te pjê impejti japrỳ te Etẽ
ita kam hàhkre, pyt japôj xà rũm, ne kam
pjê te mehĩ xũmre jĩa mã hikran, kam
ihkrĩ xà caxuw.
9 Mã Pahhiti pê Pahpãm te Etẽ jõ pjê
kam ampo pej pit kre. Mã ahpỹanre
na ajpẽn caxuw pĩxô pàr pej pit japôj
ne hiprãj, ne ihkur xà caxuw ihcunea
impeaj. Ne pjê ata jipôc ri Pahpãm te pĩxô
pàr to ipijakrut ne ihkre, atajê ri ihkwỳ
pê ajteare mã. Ne pyxit ne cupê mehtĩr
rohnỳtti mã xà jõ pĩxô. Na quê ha jũm te
pĩxô ata nõ krẽr na, quê ha jũ caxuw ihtyc
nare, ne quêt ihtĩr rohnỳtti mã. Ne ihnõ
ata pê ri ampo pej me, ampo kên jahkre
pej xà jõ pĩxô pàr. Na quê ha jũm te pĩxô
ata nõ krẽr na, quê ha ihcunea na amji
jahkre pej ne ihkrã kre.
10 Ne pjê ata kam Pahpãm te cô ton,
mã ajpjê, cute pjê inco xà caxuw. Ne Etẽ
jõ pjê ata pĩn pê cô ata cato, ne kaam
ihcahkũm, ne cute amji to cwat ne ajpjê.
11-14 Atajê ri ahpỹanre na haprỳ itajê te
hajỹr he: Pixõ jõ cô me, Gijõ jõ cô me,
Ticre jõ cô me, Cômpejti jõ cô.
15-17 Mã Pahpãm pê Pahhiti te pjê ata
kam hũmre pê Atãw xwỳ ata mã hikran,
kam ihkrĩ ne cute hamãr, ne kam hàpên
xà caxuw. Ne cumã pĩxô pàr pyxit ne
ihcawpa ne cumã:

— Ca ha gapacta ne atỳj pĩxô pàr itajê
xô cunea ku, ne por ampo pej me, ampo
kên jahkre pej xà jõ pĩxô ata, ca ha nee
ihnõ krẽr nare. Ampo na? Ca ha ate ihnõ
krẽr na, ca ha ramã impejti xà jahkre pej,
ne ihkêanre xà jahkre pej, ne hanea ne
amcro ata kam atỳj atyc kam tẽ — hane.
18-20 Ne pê ramã pjê ata kam ahpỹanre
na ajpẽn caxuw pjê kam pryre atajê to,
ne kỳj pê ahpỹanre na pryjara ton pa. Ne
ma ihcunea to mõ, Atãw wỳr, ne cumã
ihcunea jahkre, mãr quê Atãw ahpỹanre
na ihcunea mã haprỳ jõr pa. Mã cute
amji mã ampo mã haprỳ jõr prãmti ata
na, cute cumã hõr partu. Ne haprỳ ata
na quê ha ipa rohnỳtti mã. Ne cute pryre
capônỹre mã haprỳ, ne ahkêt kam pryre
atajê mã haprỳ, ne kỳj pê pryjara cunea
mã haprỳ jõr partu.

Pê Pahpãm cahãj pê me pahnã to

Ne ampo itajê cunea jipôc ri, Atãw te
nee amji caxuw ampo pê ihnõ ata mã
cator nare. Jirô pê mã ri Pahpãm pê
Pahhiti te amji mã:

— Imã hũmre ita ahte apu ipa ita na to
prãm nare, na wa ha hĩa na cumã catê nõ
to — hajỹr.
21 Ne jũ mã cute Atãw ton ne to hõtxwaa
to hõtxwa, mã hõt mã ihtyctu, ne ihtỳj nõ
ne gõr. Mã Pahpãm te hiwrỳhhi nõ caxàr,
ne hacpỹa mã haxà to cumã ipijapỳn.
22 Ne hiwrỳhhi ata to cumã cahãj ton,
ne ma hỹrmã to mõ, mã ramã ipimprar,
mã cute cumã hõr.
23 Mã Atãw te harkwa to:

— Taamã! Pahpãm te ijiwrỳhhi kwỳ
caxàr ne to imã cahãj, na ri quêt cupê
ijĩa kwỳ, cwỳrjapê wa ha cumã haprỳ to:
“Cahãj” — hane.
24 Cwỳrjapê quê ha ita caxuw me
hũmre menxyrxwỳ me, me hũmjê jicu, ne
me hikwa tuw, ne ma mehprõ wỳr me rê,
ne mehprõ me, me ajcaxê ne ajpẽn kam
me pyxit peaj.
25 Pê Atãw me hĩxi nee mehkà to me
amji pro nare, ne mehcakrô ame ipa, ne
nee ajco ajpẽn kam amehpahàm nare.

3

Pê Xatanaj me panquêtjê mã ihhêj
Kam To Ihtẽm Xà 3.1-24

1 Ne pjê kam Pahpãm te ampo cunea
ton atajê jirôa pê cagãti ita te amji jahkre

kitre nare. Ne ma cahãj ata wỳr tẽ ne ahna hàhtêp, ne cute ihcukij, ne cumã:

— Xà ampeaj kam Apãm Cati te, ate me pĩxô itajê cunea kur tête me amãn? — hajỹr.

2-3 Mã cahãj ata cumã:

— Quê, itỳj ite mehcunea kur xà. Ne por ipàr pyxit peaj ne ihkwỳ jipôc ri xa ata ri, Inxũ Cati te intête me imãn, wa nee mehnõ krẽr nare, ne nee ahna me ijũhkra nõr nare, ne amehcupên nare. Nãmri wa ha mempar nare na, wa ha itỳj me ty, ita na ri Inxũ Cati pê Pahhiti te me imã harẽn — hane.

4-5 Mã cagãti cumã:

— Quê! Ame amã ihhêj, ca nee me atyc nare! Ampo na ri ame amã ihcawpa? Nee mã ampo na nare. He ate mehnõ krẽr, ne cume, me apipẽan, ne mempej jahkre pej ne mehkên jahkre pej cupate ri ame amã ihhêj — hane.

Pê me panquêtjê Xatanaj kampa

6 Mã cahãj ata te ihtỳj harkwa kôt pĩxô ata kur xà na impeaj na amji mã to hajỹr. Ne cute pĩxô ata pupun, mã cumã impejti, ne ihtỳj amji mã cute amji jahkre pej xà caxuw impej na cute to hajỹr. Ne cute hô nõ hyr ne ihkrẽr, ne hanea ne impjên mã ipyr ne cumã hõr, mã cute ihkrẽr.

7 Me ajkaam cute ampo cunea jahkre pej kam ihtẽm, ne cute mehcakrô na me amji jahkre pej, ne amehpahàm pyrentu. Cwỳrjapê ri cute me pĩhhô kẽhkẽn, ne me cahyr, ne me to amji pro.

Pê Pahpãm me panquêtjê crôn xà kêanre to me cucrô

8 Ne pyt ata kam ramã ahpreprer to mõr kam, mã cute pjê impejti ata kam, me Pahhiti pê Pahpãm mõr na me kam hapac, ne ajwar cupê pĩ catàtkre na me ipimxur.

9 Mã cute me cumã hàkjêr ne me cumã:

— Atãw, ampo na mã ca apu ipê amxu? — hajỹr.

10 Mã Atãw cumã:

— Wa ite ajpên amõr na me apar, ne ate icakrô na me ipupun cupate, wa apê me ipimxur — hane.

11 Mã cumã:

— Jũm te mã acakrô na garẽn? Xà ajkĩ ate, ite amã pĩxô pàr cawpa ata nõ krẽr? — hane.

12 Mã Atãw cumã:

— Ỹhỹ, por ate imã cahãj jõr ata te ri imã hõr, wa ite ihkrẽr — hane.

13 Mã Pahhiti pê Pahpãm te cahãj ita mã:

— Pỳhàpà, ampo na mã ajte ate me hajỹr? — hajỹr.

Mã cumã:

— Por cagãti ata te ri imã ihhêj, wa ite ihkrẽr — hane.

14 Mã Pahpãm te cagãti ata mã:

— Ca ate me cumã amji kam gapac xà to hajỹr cwỳrjapê, wa ha acrôn xà kêanre ita to acrô he. Ampo pryre capônỹre me hàprêhti atajê jirôa pê akêanre. Na quê ha apa xà ita pê ajteare mã, na ca ha pjê kam atu na apu pra, ne pjê jacrô pit kur to apu apa rohnỳtti mã. Quê ha ampo pryre kwỳ cunea, ma ame acaca, ca ha ahnaa jũ caxuw gamre.

15 Hamre, ita caxuw ca ha cahãj ita me apê ajpẽn curê xwỳn. Quê ha hanea ne me atàmxwỳ me, mehtàmxwỳ pê ajpẽn curê xwỳn. Ne ca ha jũ caxuw amcro nõ na, cahãj ita tàmxwỳ tàmxwỳ nõ par kat kam ihtõc, quê ha taa mã ato hajỹr nare, ne quêt akrã gãntu — hajỹr.

16 Ne cute hanea ne cahãj ita crôn xà ita to incrôn, ne cumã:

— Ita caxuw wa ha amã akra xà to ajcamẽ, ne kypê amã to hà nare. Cakrô ca ha atỳj cormã amã apjên kĩn, ca ha atỳj ahna amji to pôj, quê ha cupê ato ihhimpej catê. Na quê ha me atàmxwỳ me acukwa kam, ahnaa me to hãm ita na — hajỹr.

17-19 Ne cute Atãw mã hajỹar ne cumã:

— Ca ate gĩxia kôt amji kam gapac, ne ite amã pĩxô pàr cawpa ata krẽr, cwỳrjapê wa ha ita caxuw apê pjê ita to kêanre ne. Quê ha kam hômjĩ pàr hapôj, ne kam ahkêt kêanre hapôj, na ca ha pĩhhô me ampo hy pit kur to apa, ne apêa to apê, ne akuc na cô pra, mãr quê me amã gõ, ca me apà. Hõ, ca ha hajỹr to acuhhê ita kam ahnaa awej ne jũ caxuw ty, quê ha pjê ita to me garêt, ca ha hacpỹ mã pjê ita na amji jahkre. Ne pjê ata to pê wa ato, na

ca ha hacpỹa mã pjê ita mã axà — hajỹr. Mã ajwar cute mempar.

20 Ne Atãw te hĩxi mã haprỳ to Ewakwỳj, ne haprỳ ita kôt harẽn xà te "Mehcunea menxi".

21 Mã Pahpãm pê Pahhiti te ampo pry curan, ne ihkà to me cumã mehkà.

22 Ne cute amji mã:

— Ita caxuw quê ha mehĩ itajê pê me pahpyràac, ne ihtỳj ihkên jahkre pej ne impej jahkre pej. Cwỳrjapê ri cute pĩxô pê mehtĩr rohnỳtti mã xà ata nõ krẽr xà nare. Nãmri quê ha cute ihnõ krẽr na, quê ha ihtỳj cute ihkên mã hàr xà ita kam amji to ipijapar to ipa rohnỳtti mã — hajỹr.

23 Cwỳrjapê ri Pahpãm te pjê impejti japrỳ te Etẽ ata tête me cator, ne ampỳa mã pjê nõ ata wỳr mehkujahêc, mãr quê, cute pjê to Atãw ton ata, curi kam apê ne apà.

24 Cute me cator jirô pê mã ri, pyt japôj xà rũm, Pahpãm te côjkwa kam cumã hàprê catêjê kwỳ pyxwỳr, cute me harkwa jamãr xà na. Ne hanea ne cute wapo xwahhihti pôr ata xãm, cute mehtĩr rohnỳtti mã xà ata jõ pĩxô pàr jamãr prãmte. Mã pra ne ipu na ajrõ ita na.

4

Pê Cãn ihtõ pê Aper cura
Kam To Ihtẽm Xà 4.1-16, 25-26

1 Mã Atãw hĩxi me hikwa, ne cute kam ihkra, mã cumã ihkra xũmre pỳm. Mã cute cumã haprỳ to Cãn. Mã Ewakwỳj te amji jarẽn to:

— Pahhiti te itehcajpar, mã imã ikra xũmre ita cator — hajỹr.

2 Jirô pê mã ri hipêr cumã ihkra xũmre nõa pỳm ata japrỳ te ri Aper. Ne ajwar mehkà. Mã Aper pê carà cahàcre to ipijapar catê, ne Cãn pê ri pur to hàpên catê.

3 Ne amcro nõ na Cãn te Pahhiti mã hàprà ata jõ xô nõ pyr ne to mõ, ne cama cumã hõr prãmte, to kam hapac.

4 Mã hanea ne Aper te Pahhiti mã hõ parxare nõ cakônĩ pỳm ata curan ne hĩ pejti kwỳ pyr, ne to mõ, ne to Pahhiti kam hapac. Mã cumã Aper jõ hĩ ata kĩnti, mã cute ahna amji caxàr.

5 Ne ma apu Cãn pê hàprà xô ata caca. Mã Cãn incryac kam, ihkuc kêan kam, apu amji kam hapac to mõ.

6 Mã Pahhiti cumã:

— Ampo na mã ca apu acryc, ne akuc kêan kam apu mõ?

7 Ca ha ate icajpuaw ampo ton na, wa ha itỳj ahna amji capa. Nãmri ca ha ate apu amji kam gapac xà kêanre ton to apa na, quê ha akên xà ata pê ihhêj rũm ampo pry jàprê kêanre ata pyràac, ne ihtỳj apro to prãm, ne taa ato ihhimpej to ipa. Na ca ha caa, akên itajê to amji mã capônỹre ne, ne tohjê, ne caa to ahimpej to apa — hajỹr. Mã Cãn te impar, ne nee ihkôt amji kam hapac nare.

8 Ne amcro nõ na cormã ihtõ kam incryc, mã cumã:

— Hacu ne põ kam apu mõ — hane. Mã ma ihtõ pê Aper ihkôt mõ, mã põ kam hamreare ata kam, Cãn te Aper kam ihtẽm ne ihcuran.

9 Mã ahna ahtũm nare mã Pahhiti Cãn mã:

— Jõ ri mã atõ Aper? — hane.

Mã cumã:

— Pỳpỹn, wa ite nee hõmpun nare. Xà ajkĩ ipê itõ jamãr catê, mã ca apu ahna icukij? — hane.

10 Mã Pahpãm cumã:

— He pỳhàpà! Ampo caxuw mã ate atõ to hajỹr? Pom atõ caprô ita ihtỳj pjêa kam imã akij, ne imã ate to kên jahpan xà ite ato kên na, awjahkre ita?

11-12 Atea amji mã acrôn xà kêanre na gàhwỳr, ne por ate pjê kam atõ caprô jaxwỳr, mã cute to ihkõm ata, quê ha nee hipêr amã gàprà xô nõ jõr nare. Na ca ha ita caxuw cama apu amji jacjê, pjê cunea kam — hane.

13 Mã cumã:

— Ite ikên mã ijũcanãr xà ita jirôa pê, ate imã ton.

14 Ca ha pjê ita pê ikujate, wa ha itỳj apê ampỳa mã pjê cunea kam ipa. Quê ha jũ ri cute me icajpar atajê cunea ihtỳj me icuran to prãm — hane.

15-16 Mã Pahhiti cumã:

— Hãpà, nee cute ahna hajỹr nare. Wa ha gĩ kam, cute me gahkre pej xà na amã ihhôc, quê ha mehcunea me hõmpu ne me gahkre pej, ne nee me acuran nare.

Nãmri quê ha jũm te acuran na, wa ha ihcura, ne ihkôt cormã mehkwỳa kwỳ to xêj ne me hipej — hane. Ne cute Cãn jahkre pej xà ita na kam ihhôc, mã ma Cãn Pahhiti pê tẽ, ne pyt japôj xà rũm, pjê nõa kam ihkrĩ.

25 Mã hipêr Atãw te Ewa kam ihkra, mã cumã ihpỳm, mã cute me cumã haprỳ to Xet. Mã Ewa te harkwa to:

— Pahhiti te Cãn te Aper curan ata jaxà kam hipêr imã ikra xũmre ita jõr — hajỹr.

26 Mã Xet ita ihkà, ne hikwa tuw, mã hanea ne cumã ihkra xũmre nõ cator, mã cute me cumã haprỳ to Enotti.

Ne caku atajêa kam ri cute me Pahpãm cukij to: "Ihtĩr Rohnỳtti Mã Ata" hajỹr, ne ahnaa me cukij kam ihtẽm. Hamre.

5

Pê me panquêtjê me hàhtô to mõ
Kam To Ihtẽm Xà 5.1–6.7

Ỹhỹ, pê Atãw me hĩxi pê Ewa caku jàhtôa kam amji to ajpa, ne ramã mehkra jàhtôa to me hàhtô. Ne mehkra itajê cukwa kam ramã me hàmtàr to mõ, ne tapi me hikwa to mõ, ne me hàmtàr to mõ. Ne pê cormã Ewa ihkra to hapôj rohnỳtti mã. Ne pê caku jàhtôa kam amehpỳpỳm itajê cunea kam ri me hàhtô to mõ, ne pjê kôt me ipicràn to mõ. Pê Pahpãm pê Pahhiti ata me hõmpu, pê tàkamrỳ mehkên to me mõ, ne ramã mehkêanre. Ne ajco cute me amji kam hapac xà kên to pit mã me amji kam hapac to me mõ.

6

Pê Pahpãm pjê kam ihkrĩ atajê cunea jipej na amji to
Kam To Ihtẽm Xà 6.6-22

6 Mã Pahhiti te me ton catê ata ramã me kam ihpeacre, ne me kam cumã amji kĩn nare. Na ri cute me caxuw amji kam hapac xà nõ to ipintuw, ne ahna jêt, cute me hajỹr xà ita kam.

7 Cwỳrjapê ri cute amji mã harkwa to:

— Ite me ton xà ita kam amji jũ na ipeacre, na wa ha pjê kam mehcunea to hamre tu. Ne pom wa ite mehĩ ton itajê me, pryre me, pryjara me, wa ha mehcunea to hamre tu. Nãmri ramã ite me caxuw amji kam ijapac xà nõ na ijêt, ne imã me hapê nare — hajỹr.

8 Pê por me hũmre nõ pyxit peaj ne haprỳ Nowe ata pê Pahpãm cajpuaw.

9 Ne pê Nowe ata quêt pyxit peaj ne ajco catyt kam ipa, ne ihcunea na impejti ne ajteare mã, pjê kam me hũmre atajê cunea cote na. Ne Pahpãm te amji kam hapac xàa to, ajco amji mã ihhimpej to ipa.

10 Ne cumã ihkra xũmre incrê, ne me haprỳ pê Xẽm me, Cãw me Jape.

11-13 Ne pê pjê cunea kam mehcunea ajpẽn to me hàprê to me ipa. Ne Pahpãm mã, ramã cute amji kam me hapac xà cunea kêanre, ne ihhêj ne ihcacu, ne ramã ihkro. Na pê Pahpãm Nowe mã amji jarẽn to:

— Wa ha pjê kam mehcunea to hamre tu. Ampo na? He imãa ramã pjê kam mehcunea kêanre. Me hàprê me, cute me ajpẽn curê me, ihcunea na cute amji kam me hapac xà kên itajê te ramã ihhêj ne me to ihkro. Cwỳrjapê wa ha itỳj pjê kam me hũmre me, ampo tĩr itajê cunea to hamre tu.

14-15 — Ne Nowe, wa ha itỳj me akra me apytà. Na ca ha pĩ tỳj to pit mã, amji mã pàr kreti nõ to, ne to catia to cati to hane he. Ca ha iry na to gara capô to xetẽnta ne ihkôt xĩc, ne ihpo na to gara capô to cwatôxi, ne ihkà na to gara capô to ôjtô. Ne ca ha ihkre cahty xà tôti pê penhôc hôc ata to cô mã hàr xà mã ihcahty. Ne põ rũm to ihcahty, ne caxwãm pê to ihcahty, cô te cumã hàr cupate.

16 Ne ca ha kam pĩ to ikre, ne pĩ to hahêr to kam ikre ata tipre to gũhkra capô to incrê. Ne ca ha kam to ihkre to incrê, harã mã me ita to, ne ihcote na me ita to, ne kỳj rũm me ita to, ne ahpỹanre na kam to caxwỳn partu. Ne hĩpê kam ca ha harkwa to pyxit peaj.

17 Nãmri wa ha cô catia ne ihkujate, quê ha pjê kam ampo cunea pĩr pa.

18 — Ne wa ha ana amji ton to hane he. Ca ha ca me, aprõ me, me akra me, mehprõ me, ca ha me acunea pàr kreti mã me axà, mãr wa cô pê to me apytà.

19-20 Ne pryre xwỳjê ca ha ajpẽn caxuw hũmre me cahãj to apijakrut partu, ne

pàr kreti mã to axà, ne kỳj pê ampo jara to ne pra itajê, ca ha ajpẽn caxuw hũmre me cahãj to apijakrut partu ne to axà, mãr quê me acahê na ihtyc xà jahpa. Ne pom ite ampo na amẽn itajê, quê ha amji to ajkrut pa, ne amjia kôt awỳr ipa ne acjêj.
21 Ca ha cumã hõ cunea to cuprõ ne to axà, ne amji mã me gõ catia ne to cuprõ ne me to axà — hane.
22 Hõhõ, pê Pahpãm Nowe mã harkwa hyr to hane, pê harkwa kôt ampo atajê cunea ton pa.

7

Pê Pahpãm pàr kreti kam me panquêtjê to ihtyc jahpa
Kam To Ihtẽm Xà 7.1, 7-12, 17-24

1 Ne pê Nowe jàpên xà ita kam ahna caku hàhtôa, pê hipêj pa. Mã Pahhiti te Nowe mã:
— Hã, hamre, gapacta ne ajpên me akra mea mã pàr kreti ita mã me axà. Nãmri apyxit peaj, ca me hũmre itajê cunea cote na catyt kam ijarkwa kôt apa — hajỹr.
7 Mã Nowe me, hĩxi me, mehkra me, mehprõ me, mehcunea xàr, cute cô catia te me hipej xà pê me amji pytàr prãmte.
8-9 Mã pryre cunea me, pryjara cunea te ahpỹanre na amji to ipijakrut par, ne hỹrmã incjêj par, Pahpãm te ahna me mẽn xà ata na. Mã Pahhiti pê Pahpãm te me ahna to harkwa jihê.
10-11 Mã ramã me ahna amcro te xet, mã kam mehkrĩ ne me côhti jikaj. Ne pê caxuaw ramã Nowe na caku xêjxẽnta. Mã ihprõt pê hatuj xà cunea pĩn cô catõtõc, ne cute amji mã hũhhyr, mã côjkwa pĩn hanea ne ta catia te iwrỳc kam ihtẽm.
12 Ne wrỳa to wrỳ, ne cute iwrỳc ita to amcro to cwarẽnta, ne hanea ne to caxwa to cwarẽnta.
17-20 Mã tàkamrỳ cô catihti ita te pjê jaxir to mõ, ne pea cute pjê cutor tu. Ne ihtua to ihtu, ne cute kẽn kàhti atajê cunea cutor tu, ne cormã kàj mã ihtu na me pajara capô te cwat. Mã pàr kre ihtỳj ihcajcoc, ne cô kam apu mõ.
21-23 Mã pjê kam ampo cunea incaca atajê tyc par ne me hamre tu. Pryre me, pryjara me, ampo to me ipijapar xà me, ampo jàprê me, mehĩ me, ampo kra me, ampo cunea jamre tu. Cô te me hipej tu. Mã Nowe pyxit peaj ne ihtĩr, mehkra me, por ampo cunea cahê na pàr kre kam hàhhuc atajê me.
24 Pê cô pjê cunea to hipu ita na ahna putwrỳ xĩc.

8

Pê me panquêtjê pàr kreti pê me cato
Kam To Ihtẽm Xà 8.1-22

1-2 Mã nee Pahpãm te Nowe me, mehkra me cahê na pryre atajê to hapac kêt nare. Ne cute pjê caxwãm pê cô jatuj xà jihê ne kôcti kujahêc, cute cô cajpêr, ne to incrà xà caxuw.
3-5 Mã ihcajpê, ne tàkamrỳ cute to inxô ne to incrà to mõ, mã pàr kreti ata mõ, ne kẽnti kàhti catia japrỳ te Ararati ata na hàhhuc. Mã hipêr pjê kam cô ita te amji to putwrỳ to incrê, ne cormã inxô to mõ.
6-7 Ne me ahna amcro te cwarẽnta, mã Nowe te harkwa krare nõ ita jihê mẽn, ne ma põ mã xônti cahàc nõ kujahêc. Mã ihtẽm rohnỳtti mã, ne nee hacpỹ ne cute amji jaxàr nare.
8-9 Mã ihkôt cute tutti kujahêc, mã cute amji jaxàr pyrentu. Ampo na? Cormã nee pjê incrà nare ita kam, jõ ri quê ampo na xa?
10 Mã me ahna amcro te xet jirô pê mã ri, hipêr cute tutti kujahêc.
11 Mã ramã ahna pyt xàr xàa kam, mã cute amji jaxàr, ne ihkrỳt kam pĩ hô nõ tetetti ita xa, mã to tẽ. Mã Nowe te ramã pjê kam cô incrà to mõr na hahkre pej pyrentu.
12 Ne cute amji to amcro to xet jirô pê mã ri, ma hipêr cute tutti kujahêc, mã nee hacpỹ ne cute amji jaxàr nare.
13-14 Mã hipêr Nowe te pàr kreti ata kam amji to putwrỳ to ipijakrut, cô incrà jikaj xà, mã caxuaw ramã ahna caku te xêjxẽnta ne ihkôt pyxit. Mã cute pĩ te harkwa jihê ita jihê mẽn, ne pjê kam ramã cô incrà na hõmpun.
15-17 Mã Pahpãm te Nowe mã:
— Ajpên pàr kreti pê põ mã me acato. Ca me, gĩxi me, me akra me, mehprõ me, pryre me, pryjara me, me acunea me

acato. Ne pjê cunea kam atỳj me apicràn to me mõ, ne me gàhtô to mõ — hajỹr.

Nowe hakryte Pahpãm mã ampo gõ

18-20 Mã mehcunea japôj. Mã Nowe Pahpãm pyrên hakrya to hakry, na ri cute ampo pry ita curan, ne Pahpãm mã hõr prãmte to caxàr.

21-22 Mã Pahpãm te ampo pry to me kam hapac xà ita na cumã ihkĩn, mã cute amji mã harkwa to:

— Wa ha nee jũ caxuw hipêr pjê ita to kêanre nare, ne nee mehcunea jipej nare. Ampo na? He cute me hajỹr tũam, ne mehkêanre. Ne wa ha ita caxuw pjê kam me caxuw ampo to ajpẽn catê partu. Na quê ha caku cunea kam me hàhkre xà caxuw, me cumã cô me amco, ne cute me hõ kẽhkẽn xà caxuw amcrà me amcro, ne hanea ne, ajpẽn caxuw, amcro me caxwa. Na quê ha to hajỹr ita kam, ahnaa ampo cunea jicu xà mã to cumẽ — hajỹr.

9

Pê Pahpãm me panquêtjê mã amji to awjahkre

Kam To Ihtẽm Xà 9.1-6, 9-17

1 Ne Pahpãm te Nowe to impejti ne cumã:

— Hamre, ita caxuw ca ha me gàhtô to mõ, ne pjê cunea kam, quê ha me atàmxwỳ me hàhtôa to me hàhtô to me mõ, ne mehcahkũm to me mõ.

2 Ne quê ha pryre cunea ihtỳj amji mã megĩ itajê cupa, ne me cupê me gõ tekjê, na ca ha me caa me to ahimpej.

3 Na ca ha gapacta ne atỳj me ampo itajê cunea ku. Nãmri pê wa mam me amã, ate me ampo hô kur xà itajê to pit mã hahkre. Ne ita caxuw ca ha atỳj me ampo cunea ku.

4 — Ne nee ca ha cormã ne apu hĩ caprô pijaxwỳr nare itajê kur nare. Ampo na? Kam caprô ata pê incaca xà xakat.

5-6 — Ne pê wa amji kôat me ato, ne megĩa na me ato, cwỳrjapê ri nee me ate me ajpẽn curan xà nare. Nãmri quê ha ampo jàprê te me anõ curan na, nare quê ha jũm jĩa te megĩa nõ curan na, ca ha hanea ne atỳj mehcura, cute ihcuran jahpan xà na.

9-17 — Ne wa ha me amã amji jarẽ, ne jũ caxuw hipêr cô to pjê kam ampo cunea to ipictor to hajỹr nare. Cwỳrjapê wa ha côjkwa kam ta jõxwỳn xô, mãr wa hõmpu, ne amji mã:

— "Pê wa me cumã to awjahkre xà ata mã ajêt he. Na wa ha nee jũ caxuw hipêr cô to pjê to ipictor nare" — hane. Hõhõ, pê Pahpãm me Nowe, ita na me amji ton to hane. Hamre.

11

Pê Pahpãm me panquêtjê mã harkwa to ahho

Kam To Ihtẽm Xà 11.1-9

Ỹhỹ, ne pê caku jàhtôa kam pjê cunea kam me hàhtô to me mõ, ne ajco me harkwa pyxit peaj to mehcakôc. Ne mehcunea te kẽn te ikre kàhti ata xãm na me ajpẽn par. Ampo na? Nee mã ampo na nare, ma ame Pahpãm par caca. Ne ma pjê cunea kam amehcahkũm caca, cwỳrjapê pê me krĩ catia ton to prãm, cute amji to me catia prãmte. Ne me ajpẽn mã:

— Hacme, ne me ikre nõ kàhti to, ne ihkôat côjkwa wỳr me api, ne nee pjê kôt ame papicràn nare — hane. Ne cute me ton. Mã Pahhiti wrỳc, ne cute krĩ ata me kẽnti te ikre kàhti ata pupun, ne nee ahna cumã ihkĩn nare. Mã me ajpẽn mã:

— Mehcunea me harkwa pyxit peaj to mehcakôc ita kam, quê ha me ampo cunea jahkre pej, ne ihtỳj jũ caxuw me ampo kên catia to. Hacu ne ahpỹanre na me cumã me harkwa pihho jõr pa, mãr quê nee me ajpẽn par nare — hane.

Ne me iwrỳc, ne cute mehcunea mã harkwa jõr par, mã ajpẽn kaj na cute mehcakôc kam mehtẽm. Ne nee me ajpẽn par nare ita kam, jũ wỳr quê me ajpẽn kampa. Ne ma pjê cunea wỳr cute me ipicràn kam mehtẽm. Ne pea cute me ikre ita me krĩ ita jicu, ne me ipicràn partu.

Pom krĩ ita japrỳ te Meharkwapihho jõ krĩ. Ita cwỳrjapê ri krĩxàre cunea me harkwa pihho to pit mã mehcakôc, ne ma pjê cunea kam amehcahkũm. Hamre.

Pê Pahpãm menquêtti Aprãw na ahwỳ

Kam To Ihtẽm Xà 11.31-32; 12.1-8

Ne pê caku atajê kam pjê nõa kam, hũmre nõ ita hõ pjê mã hikra, ne ma Canãn jõ pjê wỳr mõ. Ne amji kôt ihkra japrỳ te Aprãw me, mehkjêjê nõ to mõ. Ne Pjêncràti jõ krĩ mã me cator, ne curia hũmre nõ ata tyc. Mã Aprãw pê ihkra ita te harêt.

Mã Pahpãm te Aprãw mã ihcakôc ne cumã:

— Gõ pjê me, acũmxwỳ jũrkwa me, me akwỳ pê acato, ne ma ite amã pjê jahkre xà ata wỳr mõ. Wa ha amã pjê ata jahkre, ne me atàmxwỳ to hàhtôa to hàhtô. Wa ha ato impej, ne ato acatia to acati. Ca ate ito amji mã ahimpej, na ca ha me hàhtôa ne me to impej. Cwỳrjapê cute me ato impejti atajê jahpan xà na, wa ha ame to impejti ne. Ne cute ame ato kêanre atajê jahpan xà na, wa ha ame to kêanre ne. Ne acwỳrjapê wa ha pjê cunea kam me to impejti ne — hajỹr.

Mã Aprãw cator, hĩxi me, hapar Ro me, me cumã hàpên catêjê me, me hõ parxare me, ne mehcunea Canãn jõ pjê wỳr me cutor, Pahhiti jarkwa kôt. Pê Aprãw cator xà ata kam ramã ahna caku xetẽnta ne ihkôt xĩc.

Mã ma Aprãw mõ ne Canãn jõ pjê mã me cator. Mã Pahpãm te Aprãw mã amji to ipipẽ ne cumã:

— Wa ha itỳj jũ caxuw me atàmxwỳ mã pjê ita gõ — hajỹr. Mã Aprãw te hakryte Pahhiti mã amji jõr, ne to cati prãmte cumã ihcakôc pejti.

Ne Aprãw me, hĩxi me, hõ parxare me, ma Peter jõ krĩ cahê na kẽn atajê wỳr me mõ. Mã ihkôt hapar Ro hõ parxare me, cumã hàpên catêjê to mõ, ne curia ame hàhhuc cri.

13

Pê Aprãw me Ro ajcapô
Kam To Ihtẽm Xà 13.1-18; 15.5-6

Pê ampeaj kam Aprãw me Ro ita me hakràj cati. Pê pjê kam me ahtwỳ ata incrire, cute kam me hõ parxare to me ipijapar xà caxuw, ne pê ampeaj kam me cumã hõ carà cahàcre hàhtô. Cwỳrjapê ri Aprãw me Ro mã hõ parxa jamãr catêjê cama ame ajpu. Ne Aprãw jàhcajrẽan to hàhcajrẽn, cwỳrjapê pê Ro mã harkwa to:

— Cu amji to pajũkjê ita kam, jũ wỳr cu ajpu. Ca ha amji mã pjê nõ capi ne hỹrmã axy, cu ha ajcapô — hane.

Mã Ro te Côpijapjêr jõ cô cahê na pjê ata pupun, mã kam põre, ne kam ahtu, ne impejti, ne impej ita pê mam Etẽ jõ pjê pyràac. Mã Ro te pjê pupun, ne amji mã capi ata kam pê mam ramã Krĩhpôc me Krĩhcumrãrti atajê ihcuhhê. Mã ma hỹrmã hõ parxa me, cumã hàpên catêjê to hy. Mã Aprãw Canãn jõ pjê kam hàhhuc.

Pê Pahpãm Aprãw mã amji to awjahkre

Pê Ro xy jirô pê mã Pahhiti Aprãw mã ihcakôc ne cumã:

— Hõmpu he, ne pom ca pjê cunea pupu ita, wa ha amã ihcunea gõ, quê ha hanea ne me atàmxwỳ ihtỳj kam mehkrĩ. Ne ite amã me atàmxwỳ jõr xà atajê, quê ha me hàhtôa to me hàhtô. Quê ha me hàhtô pê ihhêj rũm pjênxôm carôt pyràac, ca ha nee uu ne me cahyt par nare — hane.

Ne hipêr caxwa ri irĩat kam, Pahpãm te cumã ihcakôc, ne cumã:

— Aprãw, nee ca apu pa nare. Ampo na? Wa ha itỳj ato impej ne gamã, ne apytà — hajỹr. Ne ma põ mã Pahpãm te haprôr ne cumã:

— Côjkwa wỳr ca rĩt ne hõmpu, ca ha ate caxêre cahyt par na, ca ha cahyt pa. Ampo na? He wa ha amã atàmxwỳ to hàhtô to hanea, pom quê caxêre jàhtô he — hajỹr.

Mã Aprãw te Pahpãm kam hapac, ne ampeaj kam amji mã to ihhimpej. Ampo na? Cute Pahpãm te cumã harkwa to ihcakôc ata na, cute impar na ri.

16

Pê Hacakwỳj mã Ixamar pỳm
Kam To Ihtẽm Xà 16.1-16

Ne ramã jũ mã me ahna caku te, mã cormã nee Aprãw me hĩxi pê Xarakwỳj ata mã ihkra nare kam, ramã ajwar mehwej. Cwỳrjapê ri Xarakwỳj te impjên mã harkwa to:

— Pom imã hàpên catê cahãj pê Hacakwỳj ita me, ca ha apu gõr ne kam akra, quê ha cumã ihpỳm, cu ha to pahkra, wa ha pa to ajpa — hajỹr.

Mã harkwa kôt Aprãw te Hacakwỳj ita to hajỹr ne kam ihkra. Mã cute amji cajpẽr me mãa mã, ma apu hõ pahhi kwỳj pê Xarakwỳj ata par caca. Cwỳrjapê ri ma Xarakwỳj apu Hacakwỳj curê ne apu to kêanre, mã ma põ wỳr cupê tẽ.

Mã curia Pahhiti te côjkwa kam cumã memprar catêjê nõ na amji jahkre ne cumã harkwa to:

— Ca ha nee gõ pahhi kwỳj ata mã hikran, ne hipêr cupê acator to hajỹr nare. Ne hacpỹa mã hỹrmã amji jaxà, ne atỳj amji caxuw kampa. Ne wa ite ramã amã akra jõr ita, quê ha amã ihpỳm, ca ha cumã haprỳ to Ixamar. Quê ha ampeaj kam ihtỳj, ne cukwa kam quê ha ampeaj kam amã atàmxwỳ hàhtô, ne ihtỳj mehkjêjêa me, me ajpu — hajỹr.

Mã Hacakwỳj te impar ne hacpỹa mã amji jaxàr. Mã cumã ihkra ata pỳm, mã Aprãw te cumã haprỳ to Ixamar.

17

Pê Pahpãm Aprãw mã ihkra to awjahkre

Kam To Ihtẽm Xà 17.1-27

Ne ramã ahna caku te trêxi, mã Aprãw wỳr Pahpãm cator, ne cute cumã harkwa to:

— Ỹhỹ, Aprãw, hipêr ite amã amji ton xà ata to intuw, quê ha ihtỳj amã akra xũmre nõ cato. Na quê ha apê me hakat, ne apĩan quê ha pahhi catia catêjê kwỳ me hapôj. Wa ha amã Canãn jõ pjê ita gõ, ne hanea ne me atàmxwỳ mã cugõ, ca ha kam me akrĩ rohnỳtti mã. Ne ca ha caa me, me atàmxwỳ me, me apê me ikwỳ, na wa ha pa amji to me Apãm Cati.

— Ne mehcunea te, ate ipar ne apê me ikwỳ na, cute me gahkre pej prãm to, ca ha ite ato ihimpej xà ita na ikam gapac to hane he. Ca ha me akam, me hũmre mehkrĩ atajê me, me atàmxwỳ me, ca ha me acunea me apy kà kryjre ne ajpẽn mã me hakep. Ne quê me atàmxwỳ nõ mã ihkra xũmre nõ pỳm, ne ramã ahna amcro ôjtô, quê ha acuxà me cumã impy kà kwỳ jakep. Ne por jũmjê te impy kà kwỳ jakep nare atajê quê ha nee me cupê me ikwỳ nare. Ampo na? He nee ite amã amji ton xà na, pahte ajpẽn par xà ita mã hàr nare na ri.

— Ỹhỹ, Aprãw, ramã gĩxi Xarakwỳj me ajwar awej cakrô, quê ha ihtỳj me amã me akra xũmre nõ cato. Ne cupê me atàmxwỳ cunea xakat — hajỹr.

Mã Aprãw te Pahpãm par, ne cuna mã ihpỳm, cute cumã incrire na amji jarẽn prãmte. Ne cute nee impar xà ita to amji mã hajỹr nare, na ri cama apu acxa, ne amji mã:

— Pỳhàpà, quê ha pijamã cormã imã ikra nõ cato? — hajỹr jirô pê mã, cute Pahpãm mã:

— Ca rỳ mã Ixamar to me itàmxwỳ tàmxwỳ xakat — hajỹr.

Mã Pahpãm cumã:

— Quê nare! Gĩxia pê Xarakwỳj kam quê ha akra xũmre ita cato, caku nõ na, ca ha cumã haprỳ to Ixac. Ne cupêa quê ha me atàmxwỳ jàhtôti atajê xakat — hane. Ne ma cupê tẽ. Mã amcro ata na Aprãw me ihkra xũmre pê Ixamar me, curi cahê na mehkrĩ atajê me, mehcunea te amji mã mempy kà kryjre ne me hakep, Pahpãm te ahna mẽn xàa na.

18

Pê Pahpãm hipêr Aprãw mã ihkra to awjahkre

Kam To Ihtẽm Xà 18.1-15

Pê Pahpãm hipêr awcahti nõ na Aprãw mã amji to ajpẽ to hane he. Pê Aprãw pyt te ihcahpa kam, harkwa mã incjêj xà ata na jỹ. Ne cute me hũmre to incrê ne me hõmpun. Ne ma cute mehcajpar prãmte me cuna mã hãm ne tẽ. Ne cute mehcajpar ne mehkôt na me cumã hũjahkre, ne cute hõ to me kam hapac. Mã ahna me cumã impejti.

Mã Aprãw te hỹr xà wỳr amji jaxàr, ne hĩxi pê Xarakwỳj mã harkwa to:

— Awjarêa ne me hũmre itajê mã kwỳr te pro nõ to — hajỹr. Ne ma hõ carà cahàcti hôhti wỳr tẽ, ne cute harĩntuwti nõ capi ne ahna cumã hàpên catê mẽn, quê ihcura ne ihkrẽr xà caxuw to. Ne ramã cute amji jipêj mã hanea ne pryti kà cacô incrà me, ihkà cacô to me mõ, ne cute me cuna mã hũxwỳr.

Mã cute mehkrẽr, ne me Aprãw cukij to:

— Mẽr jõ ri mã aprõ pê Xarakwỳj ata? — hajỹr.

Mã Aprãw me cumã:

— Ma ihkrĩ xà kam ri jỹ — hane.

Mã me hũmre nõ pyxit ita pê Pahhiti pê Pahpãm, ne cute Aprãw mã harkwa to:

— Caku ajpên mõ ita kam, quê ha gĩxi mã ihkra xũmre ihpỳm — hajỹr.

Mã Xarakwỳj te ita par ne cama apu amji na acxa. Ampo na? Nee cute amji mã Pahhiti jarkwa to hajỹr nare na ri. Ramã Aprãw me ajwar ihwejtu, ne mehkra xà jirô pê ihpỳm tu, ne cormã nee mehkra nare.

Mã Pahhiti te Aprãw mã:

— Ampo na mã gĩxi apu acxa? Xà quê ipê gõ Pahhiti nee ajkĩ ita ton nare? Wa ha itỳj to. Caku pyxit ita jirô pê, quê ha ihtỳj cumã ihkra xũmre nõ cato — hajỹr.

Mã hũpate Xarakwỳj te ipicxar na cumã amji na hàprãr to:

— Wa nee apu ipicxar nare — hane.

Mã cumã:

— Ca apicxar, wa ite apar — hane.

Pê Aprãw Pahpãm mã Krĩhpôc me Krĩhcumrãrti cajrẽn

Kam To Ihtẽm Xà 18.16-33

Jirô pê mã ri hũmre itajê me hãm, ne ma Krĩhpôc jõ krĩ wỳr me mõ. Mã ma Aprãw mehkôt mõ. Mã Pahhiti te amji mã:

— Pom wa ite amji mã Aprãw pê me ikwỳ cunea xakat na capi ita? Nõ na mã wa apu cupê ite krĩ to kên xà ita to ipimxur to mõ? Wa ha itỳj cumã harẽ — hajỹr, ne Aprãw wỳr ipipkjêr ne cumã:

— Pom me hũmre pijakrut itajê pê côjkwa kam imã me hàpên catêjê, ne wa ha krĩ kam mehkêanre atajê wỳr mehkujate, quê ha krĩ mea mã, me to hamre tu ne — hajỹr.

Mã ma Krĩhpôc me Krĩhcumrãrti wỳr me ipijakrut itajê me mõ. Mã Aprãw te hapar pê Ro ata te mehkra mea mã krĩ ata kam me cahê na mehkrĩ na me to amji japackre, na ri cute Pahpãm na hàhwỳr to:

— Ỹhỹ, mõrmõ ihtỳj curi me cahê na mempej te me xĩncwẽnta ne amehkrĩ. Xà ca ha ajkĩ mehkên catêjê cahê na mempej te me xĩncwẽnta atajê mea mã, me hipej tu? — hajỹr.

Mã Pahpãm cumã:

— Quê! Quê ha curi me cahê na mempej catêjê me xĩncwẽnta ne amehkrĩ, wa ha nee mehkêanre atajê kôt me hipej nare — hane.

Mã Aprãw cumã:

— Xà quê ihhêaj to mempej me xĩncwẽnta xà wỳr, me xĩc ne me hamre, ca ha ajkĩ atỳj ahnaa me hipej? — hane.

Mã Pahpãm cumã:

— Quê! Quê ha cute me cwarẽnta ne ihkôt xĩc itajê mempej pit, wa ha itỳj mehkôt mehkwỳ cunea caprĩ — hane.

Mã Aprãw cumã me harẽn to ihkryj to mõr ita kam, tàkamrỳ me to hõkre nõ to mõ. Ne cute cumã ihcakôc jicu xàa kam cumã:

— Xà quê ha mempej catêjê me tej peaj, ca ha ajkĩ atỳj ahnaa mehkôt me hipej? — hajỹr.

Mã Pahpãm cumã:

— Quê! Quê ha cute me tej peaj cakrô, wa ha itỳj mehkôt mehcunea caprĩ ne me hicu — hane.

Jirô pê mã ri ma tẽ, mã ma Aprãw te hũrkwa wỳr amji jaxàr.

19

Pê Ro krĩ te caxàr xà pê cato

Kam To Ihtẽm Xà 19.1-28

Mã ma ramã me hũmre pijakrut atajê Krĩhpôc jõ krĩ mã me cator. Mã Ro te ihtỳj hũrkwa kam me ahna amji caxàr. Mã caxwa ata kam krĩ ata kam me hũmre mehkrĩ catêjê atajê jàhtôa ne cute me ahna me cuprõn, ne me Ro na hàhwỳr, ne me cumã:

— Ramã ite me pyjê caxun to ihkĩn hi, na ca ha me imã me hũmre impejti itajê jahkre, wa ame caxun to me ipa — hajỹr. Hõhõ, pê cute amji kam me hapac xà kêanre kam menxyre ita me cumã hajỹr rohnỳtti mã, na pê Pahpãm ame hipej prãm.

Mã côjkwa pĩn me hũmre pijakrut atajê te jũ mã me hũmre atajê into ton, ne me to into puror, mãr quê nee me ikre jarkwa

pupun, ne ahna me hỹrmã mencjêj nare. Mã cute me Ro mã:

— Krĩ ita pê gũjarêan kam, me akra mea mã, me acato! Ne ma kẽn nõ na, ca me akrĩ. Ampo na? Wa ha pjê ita kam, krĩ itajê cunea to me hamre tu ne — hajỹr.

Mã Ro te, por ramã ihwawỳ to cute ihkra me hikwa na cume ajpẽn par atajê mã hũjarẽn, mã nee cute mempar nare, ne ihtỳj cute ame cumã hapactu na amehcãmjĩ. Mã pea me hũmre pijakrut atajê te me Ro pa na ipyr, ne hanea ne me hĩxi pa na ipyr, mehkra cahãj pijakrut atajê mea mã, ne ma me to ipicahur, krĩ pê, põ mã me to cator prãmte. Ne ma me to cator, ne curia ri me cumã:

— Kẽn wỳr me aprõt pyrentu, ne nee hacpỹ mã amji jahpan xà na mehwỳr ame arĩt ne me gàhhuc nare. Ampo na? Wa ha mehcunea to me hamre tu ne — hane.

Mã ma mehprõt, mã côjkwa pĩn Pahpãm te cuhy te ta kujahêc, mã cute Krĩhpôc jõ krĩ ata me, Krĩhcumrãrti ata na impỳn, ne mehcunea to caxàr tu. Ne mehkôt ampo to me hàhcukrêj atajê me, me hõ pur me, pjê ata kam ampo cunea to cute caxàr partu, mã pjê pit jàhhuc, ne carãre nõ.

Mã nee Ro me hĩxi ata te Pahpãm mã hàpên catêjê ipijakrut atajê impar nare, ne krĩ japê xà to hacpỹ mã hỹrmã irĩt, ne curia cute caaxwa carôt na amji jahkre, ne curia ihcuhhê rohnỳtti mã. Mã ma Ro me mehkra quêt me pra, ne curia pê kẽn na mehkrĩ.

Mã apẽ mã ma Aprãw hacpỹ mã mõ ne kẽnti nõ jimoac kam xa, ne ampỳa mã krĩ wỳr irĩt ne cute hõmpun. Mã krĩ atajê kũm, me pjê kũm pit kàj mã hàpir to mõ, mã cute hõmpun.

21

Pê Xarakwỳj mã Ixac pỳm
Kam To Ihtẽm Xà 21.1-14

Mã Pahpãm te me Aprãw me Xarakwỳj mã ihkra to hũjahkre ita ihtỳj cumã ihpỳm, caku pyxit jirô pê. Mã Aprãw te cumã haprỳ to Ixac, ne haprỳ ita jũjarẽn xà pê "Ipicxar". Mã Xarakwỳj te amji jarẽn to:

— Pahpãm te ihtỳj ajte imã ikra xũmre ita jõr, cwỳrjapê wa ame ikwỳ mea mã, me ijakryte ame acxa — hajỹr.

Mã ramã Ixac kàre to mõ, ne cute ihkà jicu. Mã cute ihkà jicu pyrên hũm pê Aprãw apu hakry, ne cute me to amji pyràc xà kôt, cumã amji kĩn catia ton.

Mã Ixamar pê Hacakwỳj kra ata, cama apu Ixac mãn kêanre to mõ. Mã Xarakwỳj te ahna hõmpun, ne kam hapac, ne apu kam incryc ne impjên mã:

— Ixac me hũm, imã atyc jirô pê Hacakwỳj kra pê Ixamar ita te amji mã acukrêj nõ pyr na to prãm nare. Cwỳrjapê ca ha ma inxi me ajwar jũ kam mehkujate, quê me mõ — hajỹr.

Mã Aprãw mã ahna ihkĩn nare, ne ihpeacre. Mã ma apu jũ kam amehkujahêc caca.

Mã Pahpãm te ita to cumã ihcakôc ne cumã:

— Gapacta ne jũ kam Hacakwỳj me ihcãmter kujate. Wa ha pa me hamã, quê ha hanea cupê me hàhtôa xakat — hajỹr.

Mã Aprãw te impar ne ma Ixamar me inxi kujahêc, põ kam me hamreare ata wỳr. Mã curia mehkrĩ, mã ihtỳj Pahpãm me hamã. Na pê cupê me hàhtôa xakat ne ihtỳj ajco mehkjêjêa tàmxwỳ tàmxwỳ me, me ajpu.

22

Pê Pahpãm Ixac na, Aprãw capi
Kam To Ihtẽm Xà 22.1-19

Ne ahna caku jàhtô nare mã ramã Ixac kàre. Mã Pahpãm te, Aprãw te to amji mã ihhimpej na capi, ne hahkre pej prãmte cumã:

— Por akra Ixac pyxit peaj ne amã ihkĩnti ata, ca ha to mõ, ne ate to ikam gapac xà na, imã ihcura. Ca ha to mõ, wa ha amã Morij jõ pjê ata jahkre, ca ha hàhkà jakôt atajê nõ na ihcura, ne imã to capa — hajỹr.

Mã apẽ mã Aprãw jỹr, ne cute to pĩ cahhêc, cute to cuhôn xà caxuw, ne cawrô cahàcre kam haxwỳr. Ne cute Ixac japrôr, ne ma amji kôt cute cumã me hàpên catêjê to ipijakrut ne to mõ. Ne cute me mõar to me amcro incrê jirô pê mã ri

Aprãw te pjê ata pupun, ne cute cumã me hàpên catêjê itajê mã:

— Ita ri me ahtwỳ, cawrô cahàcre na. Wa ha ma ikra me mõ, ne ame Pahpãm to amji kampa, ne ampo to me kampa, ne ihkĩnti na me cumã amji jarẽn jirô pê, wa ha hacpỹa ne me amji jaxà — hajỹr. Ne Aprãw te Ixac jikre kam pĩ pre xir mã ma to mõ. Mã Aprãw te cuhy me wapo pyr, ne ma ajwar me mõ.

Mã Ixac te carà cahàcti hôhti japên, ne hũm cukij ne cumã:

— Inxũ, ihtỳj pamã wapo ne pĩ, ne jõ ri mã carà cahàcti hôhti ita, pahte to Pahpãm kam pajapac xà caxuw? — hajỹr.

Mã Aprãw cumã:

— Quê ha Pahpãm pamã ihnõ — hane.

Ne por Pahpãm te cumã pjê jahkre ata wỳr me cator, mã Aprãw te ajpẽn jipy kẽn jakôt, ne kam pĩ jaxwỳr. Ne cute Ixac cajpre, ne pĩ jipy hir. Ne caxuw wapo pyr, ne ramã cute Ixac curan xàa kam, mã côjkwa pĩn Pahhiti te ihkrãhhia kam Aprãw mã:

— Aprãw! Aprãw! Akra curan nare! Ita kôt wa ite, ca ampeaj kam ikampa na, gahkre pej. Ampo na? Ate imã akra pyxit peaj ata jõr xà caxuw ajmãr ihcuran — hajỹr.

Mã Aprãw rĩt, ne cute carà cahàcti hôhti xũmti te hĩpàr to ahkêt na hê, ne to hãm na hõmpun. Ne cute ihpro ne ihcuran, ne kẽn jipy hir ne to caxàr, cute Pahpãm mã hõr xà ata caxuw.

Cwỳrjapê ri Pahhiti te hipêr Aprãw to impejti na amji ton, ne cumã ihtàmxwỳ jàhtôa ne hõr na amji ton.

Ne hanea ne Pahpãm te cumã amji jarẽn, ne cumã:

— Ỹhỹ Aprãw, ca ate ito amji mã ahimpej, cwỳrjapê wa ha krĩxàre jàhtôti atajê cunea to impejti ne, atàmxwỳ itajê cwỳrjapê. Quê ha krĩxàre itajê ihtỳj, pom ite me atàmxwỳ to impej ita na, quê ha me ina ahwỳ — hajỹr.

Jirô pê mã ri Aprãw me, Ixac me, cumã me hàpên catêjê me, cute hacpỹ mã ikre wỳr me amji jaxàr.

24

Pê Ixac me Repecakwỳj hikwa tuw Kam To Ihtẽm Xà 24.1-66

Ne ahna jũ mã caku te jirô pê mã ramã Aprãw weaj to ihwej, ne cute cumã me hàpên catêjê jõ pahhi kujahêc, quê ihcãmter mã ihprõ japên to mõ. Nãmri cumã Ixac te curi jũm cuprỳ me hikwa na to prãm nare, ne hõ pjêa pê Pjêncràti jõ pjê rũm, jũm cuprỳ me Ixac jikwa na to prãm.

Mã cumã hàpên catê ita te cawrô cahàcti kô jarôti pê camer ita to tej, ne kam ampo kĩn xà to hipu tu, cute cuprỳhti ata jahpan xà na hũm mã hõr xà caxuw, ne ma to mõ. Mã jũ mã ahna amcro te, mã Aprãw na mehkwỳ jõ krĩ mã to cator. Ne cute Pahpãm mã ihcakôc, cute cumã cahãj cuprỳ ata jahkre prãmte. Ne cute ihwỳr to hajỹr he:

— Ỹhỹ, me ijõ Inxũ pê Pahpãm. Ca ha ite Ixac mã hĩxi nõ mã icator na itehcajpa to hane he. Quê ha jũm cuprỳ te cawrô cahàcti pê camer mã cô kwỳ jõr prãm ata pê, quê ha Ixac prõ — hajỹr.

Ne cormã Pahpãm mã ihcakôc to hỹr kwỳa kam, mã me cuprỳ nõ impejti japrỳ te Repecakwỳj ata curi cator. Pê cupê Aprãw na mehkjêjê cahãj nõa. Mã hàpên catê ita te cô na ihwỳr, cute to ihkõm prãmte. Mã cute cumã hõr jirô pê cute camer mã kwa pĩn cô kwỳ to hàpir na amji ton. Me ajkaam mã hàpên catê ata te, Pahhiti te Repecakwỳj capi na hahkre pej pyrentu.

Mã cute cumã hapac jakrô xà jõr, ne hanea ne cumã wakỳre pràti pê ôr te ihpa xê xà to ipijakrut ne hõr. Ne ihcukij to:

— Xà hõtpê gũrkwa kam imã ijõt xà nõ — hajỹr.

Mã cumã:

— Hõtpê — hane.

Mã hàpên catê ita te Pahpãm te ihtehcajpar pyrên hakryti na cumã amji jarẽn. Jirô pê mã ri, ma Repecakwỳj kôt mõ, hũrkwa wỳr. Ne cute Repecakwỳj tõ pê Rapãw mã mõr xà atajê cunea na amji jarẽn partu. Ne hanea ne cute Pahpãm te cumã Repecakwỳj cuprỳhti ata pê Ixac prõ na to ihhimpej na harẽn.

Mã hũm me Rapãw pê ihtõ te hàpên catê ita mã Repecakwỳj to mõr xà na hahkre. Mã hanea ne ihtỳj ihkôt ihkràr. Mã hàpên catê ita te hũkjê mã cute ampo jõr xà atajê jõr par, ne caxwa mã curia hõt.

Mã iràrà na Repecakwỳj me Aprãw mã hàpên catê ita ma me mõ. Mã ma Repecakwỳj kôt ihtehcajpar catê cahãj nõ ita mõ.

Ne amcro nõ na ramã pyt xàr xàa wỳr, mã Canãn jõ pjê kam Ixac ma apu põ pê, Pahpãm mã ihcakôc to mõ. Ne irĩt ne cute ramã camer te hapôj to ipa na hõmpun. Mã Repecakwỳj camer pê wrỳc, ne cute Aprãw mã hàpên catê ita cukij ne cumã:

— Mẽr jũm xũmre mã põ pê apu mõ, ne ajpên me pahcajpar to tẽ ita? — hajỹr. Mã cumã:

— Ijõ pahhi Aprãw kra ri ajpên tẽ — hane.

Mã cute cupẽhkà to ihkuc pro. Pê mam cute me amji kam hapac xàa na cute cupẽhkà to ihkuc pro, ihpahàm cupate.

Mã hàpên catê ita te Ixac mã mõr xà ata cunea na amji jarẽn par.

Mã ma Ixac te inxyrxwỳ krĩ xà wỳr Repecakwỳj japrôr, ne cute to amji mã ihprõ kĩnti ata.

Pê Aprãw na caku jàhtôa pê xẽj ne ihkôt xetẽnta ne ihkôt xĩc ne ramã ihweaj ne ty.

25

Pê Repecakwỳj mã Exaw me Jaco pỳm
Kam To Ihtẽm Xà 25.24-28

Ne caku te winti jirô pê mã ri Ixac me Repecakwỳj mã mehkra pijakrut hiahpuro. Ne cormã inxi tu kam me jêt kwỳa kam, pê Pahpãm inxi mã me to hũjarẽn to:

— Krĩxàre xakat pijakrut ne atu kam harij, quê ha pyxit ne ihnõ jirôa pê carôt tỳj. Ne por carôt tỳj ata pê, quê ha hapu na ihpỳm ata, ne ihtỳj cupê mam ihpỳm ata jõ pahhi — hane.

Pê jũ mã ahna amcro pê cumã ihkra xũmre ajkrut ne ihpỳm. Ne pê mam ihpỳm ata mã haprỳ to Exaw ne hapu na ihtõ ita mã Jaco. Ne pea ajwar mehkà. Ne pê Exaw into capôc, ne ampeaj kam cumã hũjahêr prãm, ne cupê põ jõ xũmre. Ne Jaco pê amji mã ampejti ne hõtpê ajco ikre pua na ampo to ajpa. Pê Ixac mã ampeaj kam Exaw kĩn, ne hĩxi mã ampeaj kam Jaco kĩn.

27

Pê Ixac Jaco cajrẽn
Kam To Ihtẽm Xà 27.1-46

Pê caku hàhtôa jirô pê ramã Ixac ihwej, ne ramã into tũm. Ne amcro nõ na Exaw mã harkwa to:

— Ramã ita caxuw iwej, ne wa ha itỳj amcro nõ na ty. Ne ityc xwỳjrea na, ca ha gõ cuhê me gõ kruw cwa, ne ma põ mã to mõ, ne imã ampo cura, ne hĩ to imã jũ na wa ha cukrẽ, ite amji mã hàn xà ata na. Jirô pê mã wa ha itỳj acajrẽn to acũmpejti ne. Nãmri apê ri mam kà — hane.

Mã Repecakwỳj te ihcakôc xà ita na impar, ne Jaco mã hũjarẽn, ne ihkujahêc, quê carà cahàcre to ajkrut ne to mõ ne ihcura. Ne cute Jaco mã harkwa to:

— Cu ha apãm wej to tũm mã pahhêj. Wa ha cumã hõ to cuxwa, quê ha cukrẽ, ne Pahpãm mã acajrẽn to acũmpejti ne, Exaw cupyre mã — hajỹr.

Mã Jaco te inxi par pyrentu, ne Exaw kà mã amji jaxàr, ne cute carà cahàcre kà to amji mã hitô kà, mãr quê cupê Exaw pyràac ne ihpa hôhti ne. Ne ma hũm wỳr hõ to mõ, por curi hikwa xà ata ri, ne cute cumã:

— Inxũ, to jỹ ne apà, ne icajrẽn — hajỹr. Mã hũm te ihcukij to:

— Me anõ mã ca? — hajỹr. Mã cumã:

— Ipê acãmter kà pê Exaw — hane.

Mã nee ajmãr hũm te cupê Exaw na amji jarẽn xà ata na impar nare. Ne cute ihcukij to ipijakrut. Ne cute ihpa cupên ne ihtỳj apu amji mã to Exaw. Ne cute hõ ita krẽr jirô pê, cute Pahpãm mã Jaco cajrẽn pejti to ihcajrẽn to hajỹr he:

— Pahpãm gõtpê gàhkre ita mã ta gõ, ne kam ihhy to hàhtôa ne. Ca ha gakràj cati mãr quê me hàhtôa ne cama me amã hàpên catêjê na me ipa. Ne ca ha atỳj apê me akjêjê jõ pahhi. Ne por jũmjê ame ato kêanre atajê, quê ha Pahpãm hanea ne jũmjê ame to kêanre ne. Ne por ame ato impejti atajê, quê ha hanea ne jũmjê ame

to impejti ne — hajỹr. Ne cute ihcakôc jicu, mã ma Jaco cator.

Mã hakàn pê Exaw hõa to hũm wỳr cator, ne cute cumã:

— Inxũ, to jỹ ne apà, ne icajrẽn — hajỹr. Mã hũm te ihcukij to:

— Me anõ mã ca? — hajỹr. Mã cumã:

— Ipê acãmter kà pê Exaw — hane.

Mã Ixac te amji mã ihhêj na amji jahkre pej pyrentu, ne to amji jigẽc hyr, ne apu ihtertet. Ne jũ wỳr quê cute Jaco cajrẽn xà ita hacpỹ ne cupê capa. Mã Exaw te incwỳr kam ihtẽm, ne hũm mã incwỳr kam amji na hàhwỳr, mãr quê Pahpãm mã ihcajrẽn.

Mã hũm te cumã:

— Mam iwỳr atõ te amji to hapu na kjê cator, ne cute imã ihhêj, wa ite cumã ato impejti xà ita cunea jõr ne to ihcajrẽn cakrô, wa ha itỳj cuxà acajrẽn — hajỹr. Ne cute ihcajrẽn xà cahàcre, kyre pê impej ata to ihcajrẽn.

28

Pê Ixac Pjêncràti wỳr Jaco kujate
Kam To Ihtẽm Xà 28.1-5

Mã Exaw te hũm tyc jirô pê ihtõ pê Jaco curan na amji ton. Mã Repecakwỳj te ita par ne cute jũ kam Jaco kujahêc to amji kam hapac pyrentu. Ne cute Ixac na hàhwỳr, quê mehkwỳ wỳr Jaco kujate, quê curia hikwa tuw.

Pê Ixac me Repecakwỳj mã Canãn jõ pjê kam mehkrĩ ata jõ pyjê cuprỳ kĩn nare, na pê ma Ixac Jaco kujate, inquêtti Rapãw jũrkwa wỳr, mehkwỳa jõ pjê japrỳ te Pjêncràti ata wỳr.

Pê Pahpãm Jaco mã amji to awjahkre
Kam To Ihtẽm Xà 28.10-22

Mã Jaco ma me hũmjê jũrkwa pê cator ne mõ, Pjêncràti jõ pjê wỳr. Ne cute mõr to pyt ne nõr xà ata na cator. Mã ahna caxwa mã nõ, ne cute kẽn to, amji mã ihkrã japat xà ton, ne to ihkrã japat ne to nõ ne gõr, ne ipimtir.

Mã ipimtir ita kam, cute côjkwa wỳr me hàpir xà pupun, mã ma côjkwa mã hàr. Mã Pahhiti jarkwa na memprar catêjê ihkôt me api ne me irôrôc. Ne cahi na Pahpãm xa ne cute cumã harkwa to:

— Ipê Aprãw Pãm Cati, me Ixac Pãm Cati. Ne pom ca pjê kam nõ ne gõr ita, wa ha amã cugõ, ne hanea ne me atàmxwỳ mã cugõ. Quê ha me atàmxwỳ itajê pê pjênxôm carôt pyràac, ne ampeaj kam me hàhtô. Wa ha pyt japôj xà me, pyt cjêj xà me, pjê cunea kôt me cucrà.

— Ne wa ha pjê cunea kam me to impej, me atàmxwỳ itajê cwỳrjapê. Wa ha itỳj acahê na apu ipa, ne jũ ri apu amõr xà ata na, wa ha itỳj gamã, ne hacpỹa mã ate amji jaxàr na ato, ca ha pjê ita wỳr hacpỹ mã amji jaxà. Ne nee wa ha gicu nare, ne por ite ahna amã icakôc xà ton ata, wa ha itỳj amã to — hajỹr.

Mã ipimprar, ne cute amji mã harkwa to:

— Ampeaj kam ri Pahpãm pjê ita kam apu mõ, wa nee ite ita ri ipa xà ita na hahkre pej nare. Ampeaj kam imã pjê ita cupa. Pjê ita pê Pahpãm jũrkwa mã hàr xà, côjkwa wỳr — hajỹr.

Ne Jaco awcahti xà wỳr hỹr, ne cute kẽn te ihkrã japat xà ata jarẽc ne hãm, ne Pahhiti te kẽn to hõ tekjê xà caxuw hipy ampo cacô incoti ata jaxwỳr. Ne cumã haprỳ to Peter, ne me harkwa na hũjarẽn xà ata te “Pahpãm jũrkwa”. Jirô pê mã ri cute amji mã harkwa to:

— Quê ha Pahpãm te ampeaj kam ikôt ipa, ne apu ipa xà itajê me, ijõ me, ikà me, ipej pêa mã inxũ me inxê jũrkwa wỳr ito amji jaxàr na, quê ha cupê ijõ Pahpãam to ijõ Pahpãm, na wa ha itỳj to amji mã ihimpej ne cumã apê. Ne pom kẽn xa ita pê quê ha Pahpãm jũrkwa. Ne pa wa ha ijõtpê Pahpãm mã ampo gõ. Quê ha imã ampo tej, wa ha cumã pyxit ne cugõ, quê ha imã ihcahhur ahtwỳ — hajỹr. Ne cute amji jarẽn ita jirô pê mã, ma ihtẽm xà ita na tẽ.

29

Pê Jaco Raquewkwỳj me hikwa tuw
Kam To Ihtẽm Xà 29.1-30

Ne ahna amcro jàhtôa jirô pê mã ri, ma inquêtti jõ pjê wỳr cator. Ne ampỳa mã cute kwa pupun. Mã jũm te kẽn to kwa kre ryti ata jihê, mã xa. Mã carà cahàcti hôhti jamãr catêjê ihtỳj mehkrĩ, ne me jũm pahtỳjti te hihê mẽn na me hikaj.

Mã Jaco me hỹrmã cator, ne cute mehcukij to:

— Hàpà! Xà ajkĩ gõtpê me anõ te Rapãw jahkre pej? — hajỹr. Mã me cumã:

— Ỹhỹ — hane. Mã ramã ihcaxwỳj Raquewkwỳj ajpên carà cahàcti hôhti to mõ. Ne curi to cator.

Mã Jaco te kẽn te kwa kre jihê ata to hũcapêr, cute carà cahàcti hôhti mã cô kwỳ jõr na, mehtehcajpar prãmte. Jirô pê mã ri cute cupê Raquewkwỳj jũkjêa na cumã amji jarẽn, ne apu hapête amrã.

Mã ma hũm jũrkwa wỳr, hũm mã harẽn to ipicahur, ne cute cumã harẽn. Mã Jaco wỳr hũm pê Rapãw cator, ne cute ihcajpar, ne haprôr ne hũrkwa kam, cahê na hàhhuc prãmte cute huwahi. Ne Rapãw pê Jaco menxi tõ.

Mã curia Jaco jàhhuc, ne apu inquêtti mã hàpên to ipa. Mã ahna putwrỳ pyxit jirô pê mã ri Rapãw te Jaco cukij to:

— Ampo na ca ha ihprãm, imã gàpên jahpan xà na? — hajỹr. Mã Jaco cumã:

— Wa ha hapu na akra cahãj pê Raquewkwỳj ata na amã ijàpêan to caku to xet — hane.

Pê Jaco mã Raquewkwỳj kĩn, ne ahna cumã amji to prãm, na pê ihtỳj cume hikwa to prãm. Pê Rapãw mã ihkra cuprỳ cahãj ita ajkrut peaj, Rijakwỳj me Raquewkwỳj.

Mã Jaco te caku te xet kam Rapãw mã ihkra cahãj na hàpên, jirô pê mã ri cumã:

— Hã, hamre imã iprõ gõ, nãmri ramã pahte amji mã amcro hyr xàa kam hàhhuc — hajỹr. Mã Rapãw te curi pjê ata kam, mehkrĩ atajê cunea to cuprõn, ne me cumã amji kĩn ton.

Mã caxwa mã Rapãw te aracri ihkra Rijakwỳj japrôr ne ma to mõ, ne cute Jaco mã hõr. Mã nee Jaco te awcapàtkô kam, cupê Rijakwỳj na hahkre pej nare, ne ihtỳj apu to Raquewkwỳj. Mã ahna apẽ, mã cormã cute Rapãw te cumã ihhêj na hahkre pej.

Mã Rapãw te cute me amji ton xàa na to hajỹr na, cormã cumã ihkôt harẽn to impej, quê nee mam ihkra ita xwỳjrea na cumã hapu na ihkra ita jõr, quê cume hikwa nare. Ne hipêr cute Jaco me ajpẽn par, cute Raquewkwỳj na hipêr hàpên to caku to xet prãmte.

Mã amcro te xet jirô pê cute hanea ne cumã Raquewkwỳj jõr, mã Jaco te Raquewkwỳj me hikwa jirô pê mã, hũm mã hàpên to caku to xet.

Ne pê Jaco mã ihprõ ajkrut atajê kam, mehkra xũmre tôxi ne hanea ne jũ mã me cahãj me. Ne me hũmre itajê pê me haprỳ hane he: Rupẽn me, Ximãw me, Rewi me, Juta me, Ixaca me, Xepurõ me, Joje me, Pẽnjamĩ me, Tã me, Naptar me, Cate me, Axer.

32

Pê Pahpãm Jaco japrỳ to antuw, Ixaher wỳr

Kam To Ihtẽm Xà 32.22-32

Pê Pahpãm caku te cwatôxi kam Jaco to impejti, ne cumã ihparxare jàhtôa ne cugõ. Mã ma Jaco inquêtti jũrkwa pê cator, ne ma hũm jũrkwa wỳr hacpỹ mã cute amji jaxàr. Ne mehprõ me, mehkra cunea to mõ, cumã me hàpên catêjê me, hõ parxare cunea to mõ. Ne ma, por pjê kam ihtõ Exaw ihkrĩ ata wỳr me mõ.

Mã caxwa ri Pahpãm te jũm xũmre na amji ton ne Jaco wỳr cator, ne cute me ajpẽn cujtêan to côjkwa caprêc. Mã hũmre nõ ita te nee Jaco mã hũcanãr nare na amji cajpẽr, ne hapôr hi jagãn, cute cuprõan kam, ne cupê to ipicapôn.

Mã hũmre pê Pahpãm ata cumã:

— Cama imã hikra, wa uu ne tẽ, ramã apẽ to mõ he — hane.

Mã Jaco cumã:

— Wỳr wa ha, ate imã ihcunea to impejti na amji ton nare kam, amã hikra — hane.

Mã hũmre ita cumã:

— Imã amji japrỳ jarẽ — hane.

Mã cumã:

— Ipê Jaco — hane.

Mã cumã:

— Hamre, hipêr apê Jaco nare. Ampo na? He gaprỳ ita kôt harẽn xà pê “Ihhêj xi”. Ne ita caxuw apê Ixaher. Ampo na? He gaprỳ ita kôt harẽn xà pê “Pahpãm me cute ajpẽn cujtên”. Ampo na? Ca ate ipê côjkwa kam Apãm Cati me ajpẽn

cujtên, cwỳrjapê ca atỳj, me hũmre me, me Apãm Cati tohjê — hane.

Mã Jaco te ihcukij to:

— Jũ mã ri gaprỳ te? — hajỹr.

Mã hũmre ita cumã:

— Ampo na mã ca apu ijaprỳ na icukij? — hane. Ne pea cute Jaco mã ihcakôc to impej, ne ma tẽ.

Mã Jaco te pjê ata mã haprỳ to Paniher, ita jarẽn xà te "Pahpãm kuc". Ne cute amji mã:

— Wa ite Pahpãm pupun ne cormã itĩar — hajỹr. Ne pyt cator, mã ma me mõr xà ita na me mõ. Ne cumã ihkjê xà, mã to jôt to mõ.

33

Jaco me Exaw hipêr me ajpẽn pupu
Kam To Ihtẽm Xà 33.1-20

Jirô pê mã ri Jaco te Exaw pupun, mã hỹrmã cute me hũmre to cwatxẽnta ne me to mõ. Mã Jaco te hõmpun ne ampeaj kam cumã hũpa. Mã cute amji mã:

— Pê wa cupê ihcajrẽn xà py, cwỳrjapê quê ha ihtỳj hahpan xà na icura — hajỹr. Na ri Jaco te ihtõ cajpar xwỳjrea na mam cute cumã ampo jõr xà atajê kujahêc. Ne hapua na mehkra to me mõ. Mã Jaco mam ihkrãa ri mõ, ne Exaw cuna mã hõpôrpo ne ihpỳpỳm to xet.

Mã Exaw ma hỹrmã ipicahur, cute ihcajpar prãmte. Ne cute me ajpẽn cajpar, ne me ajpẽn cahôr, ne me ajpẽn japête ame amrã. Mã Exaw rĩt ne cute pyjê atajê me, me ahkrare itajê pupun, ne Jaco cukij ne cumã:

— Mẽr jũmjê mã akôt me mõ itajê? — hajỹr.

Mã Jaco cumã:

— Pahpãm te ri ipê cumã hàpên catê ita mã mehkra itajê jõr — hane. Mã me hàpên catêjê cahãj me, mehkra me, mehprõ cunea te Exaw cuna mã mehkõn krã na me hỹr.

Mã Exaw te ihcukij ne cumã:

— Ne mẽr ampo na mã ate amji cumam ampo jàhtôa to me hũmre kujahêc, por wa ite mehcajpar atajê? — hajỹr.

Mã Jaco cumã:

— Wa ite amji to acajpuaw prãmte, ite amã ampo jõr xà atajê kujahêc, mãr ca nee ikam acryc nare — hane.

Mã Exaw cumã:

— He imã hàhtôa to hàhtô, pom amã ampo itajêa ri hanea ne imã — hane.

Mã Jaco cama apu ampo itajê to kam hapac to mõ ne cumã:

— Quê ha amã ikĩn na, ca ha atỳj ite amã ampo jõr xà itajê na amji capa. Ampo na? Wa ite akuc pupun, mã ihhêj rũm akuc ita pê Pahpãm kuc, na ri ijirôa pê acarôt tỳj. Ne gapacta ne ite amã ampo jõr xà itajê na amji capa. Ihkwỳa ri Pahpãm te hàhtôa ne imã hõr, na wa ha amã itajê gõ — hane. Ne pea cute ihhi kwĩn.

Mã Exaw te ampo itajê na amji caxàr, ne cute Jaco mã harkwa to:

— Mẽr hacme, wa ha ma me akôt mõ — hajỹr.

Mã Jaco cumã:

— Amã, imã cormã ikra kryjre na, me hahkre pej. Ne hanea ne imã pryti cahãjti kà cacô na, amã hahkre pej. Cu ha me to pahkyhkyj, quê ha nee me hũcanãr nare, cwỳrjapê wa ha hapua na akôt me to mõ — hane. Ne ma Jaco te Exaw pynãr, ne ma Xucot jõ krĩ kam me hàhhuc cri. Ne ma Krĩjikre wỳr me mõ ne me cator.

Jirô pê mã ri krĩ ata na pire mã Jaco pê Ixaher te pjê nõ kwỳ japrôr, ne kam hũrkwa xãm ne kam ihkrĩ. Ne curia ri cute Pahpãm mã me ampo to caxàr xà caxuw ajpẽn jipy kẽn jakôt, ne ihtỳj kam, cute Pahpãm mã me ampo jõr xà caxuw ampo pry to me caxàr. Ne cute cumã haprỳ jõr to Ererore Ixaher, ita jũjarẽn xà te "Pahpãm Carôt tỳjti ata pê ri Ixaher catêjê jõ Pahpãm".

37

Joje pê Ixaher kra jarẽn xà
Kam To Ihtẽm Xà 37.1-35

Pê Raquewkwỳj mã ihkra pỳm ata haprỳ Joje, ne Ixaher pê Jaco mã pê ampeaj kam Raquewkwỳj kra pê Joje ata kĩn, mehkjêjê kwỳ jirôa pê. Na ri cute cumã ihkà impejti, crorti, pajapjêhti ton.

Mã mehkjêjê te ramã me hũm te Joje kĩnti ita na me hahkre pej, ne hũ na ame

amji to prãm. Cwỳrjapê pê ma ame Joje curê, ne nee cumã amehcakôc pej nare.

Pê Joje amti

Mã Joje pimtir, mã ipimtir ita kam pur kam cumã hõ arỳjhy pre ita xa, mehkjêjê jõ arỳjhy pre cahê na. Pê mam cute me arỳjhy pre xà ata, pê ajco ihcahkôa na me hakep, ne me ihpre ne me hũxwỳ. Mã mehkjêjê jõ arỳjhy pre itajê ihcuhhê impejti kam, hõ tekjê cupate cuna mã ihcunea pỳpỳm, mã hõ tekjê hãm to xa. Ita na ri Joje te mehkjêjê mã ipimtir ita jarẽn. Mã mehkjêjê te mencryac kam mehcukij to:

— Xà ca ha ajkĩ apê me ijõ pahhi, ne me ito ahimpej, wa ha acuna mã acupate ame ipỳpỳm? — hajỹr. Ne pea hipêr kam me cumã mencryc picamẽn.

Mã hipêr ipimtir.

Mã pyt me putwrỳ me caxêre mehcunea cuna mã hõpôrpo ne hikwa. Ne pea cute hũm me, mehkjêjê itajê mã harẽn.

Mã hũm te ihcukij ne cumã:

— Xà wa ha ajkĩ me ipê caxêre pyràc, ne acuna mã acupate me ijõpôrpo ne ame ijikwa? — hajỹr. Mã mehkjêjê ame kam mencryac to amencryc. Ne hũm ri cama apu ipimtir jarẽn xà itajê to amji kampa.

Pê mehkjêjê mã Joje curan prãm

Amcro nõ na Joje kjêjê ma Krĩjikre jõ põ wỳr, hũm jõ carà cahàcti hôhti to me mõ, cute ame hamãr to ipa xà caxuw. Ne me ahna amcro te jũ mãn jirô pê Ixaher pê me hũm ita te Joje mã hàkjêr ne cumã:

— Me akjêjê kôt tẽ, ma Krĩjikre jõ põ kam ame carà cahàcti hôhti jamãr to me ipa. Ca ha tẽ ne me hõmpu, jũ mã ri cute me, ne ajpên imã me harẽn xà nõ to tẽ — hajỹr.

Mã Joje cumã:

— Ma — hane. Ne ma Krĩjikre jõ põ wỳr tẽ. Mã me hũmre nõ te põ kam apu Joje mõr na hõmpun ne cumã:

— Jũm mã ca apu hapên to mõ? — hajỹr.

Mã Joje cumã:

— Wa me ikjêjê japên to mõ. Xà ca atỳj ajkĩ imã me harẽ? Jõ ri mõrmõ ame carà cahàcti hôhti jamãr to me ipa? — hane.

Mã hũmre ita cumã:

— Wa ite me akjêjê itajê impar, mã ijapac kam me amji mã: “Hacme Kwapijakrut jõ põ wỳr” hajỹr, wa ite mempar — hane.

Mã cute impar ne ma mehkôt mõ, ne Kwapijakrut jõ põ kam me kôt cator.

Mã cute ampỳa mã amji wỳr me hõmpun, ne ihcuran na me amji ton pyrentu, ne me ajpẽn mã:

— Por ipimtir catê ata ri ajpên tẽ, hacme ne mehcura, ne cô kre crà itajê nõ kam me cumẽ, ne ampo jàprê te ihkrẽr na, hũm mã me harẽ. Ne caxi ipimtir ita te jũ na ton ita na mehkôpĩ. Jũ wỳr quê ha me pahto ihhimpej — hajỹr.

Mã Rupẽn pê mehkjêjê nõa, ma apu Joje curan ita na to ihcaca ne cute harkwa to:

— Cu ha cô kre kam cô nare nõ kam mehtĩar mẽ, ne nee mehcuran nare — hajỹr.

Ne ampo na mã cute me cumã harkwa to hajỹr? Nee mã ampo na nare. Harkwa kôt cô kre nõ kam, cute me mẽn, mã ahna ahtũm mã hacpỹa ne cute ihtẽm, ne aracri amji mã caxàr prãm to, pê mehkjêjê mã harkwa to hane.

Pê mehkjêjê Joje to ihpore na ahpa

Mã Joje cator, mã mehkjêjê itajê te mehpro ne me cupê ihkà impejti ita caxàr, ne cô kre ryti, kam cô nare ata kam me mẽn. Ne ame kwỳr kur prãmte, me hỹr, ne pea cute me ampo to hàhpan catêjê kwỳ pupun, mã cawrô cahàc kô jarôti pê camer kam me mõ. Atajê pê ihtỳj ampo to me hàhpan to me mõ, Ejit jõ pjê wỳr.

Mã mehkjêjê nõa japrỳ te Juta ita te mehkjêjê kwỳ mã:

— Cu ha me pahkjê ita cura, ne nee me ampo pyr nare. Cu ha cama ihpore na me to ahpa, ne nee mehcuran nare, ampo na cupê me pahkjê na ri — hajỹr. Hõ, pê me ajpẽn par to hane. Pê nee mehkjêjê nõ pê Rupẽn ita me cahê na apu mõr nare.

Mã ampo to me hàhpan catêjê atajê me ahnaa me amji to mõ, mã mehkjêjê itajê te cô kre ita pĩn me Joje caxàr, ne kyre pê me to hũpẽr, ihpore hy pràti te winti peaj na cute me to hàhpan. Mã ma amji kôt Ejit jõ pjê wỳr Joje to me mõ.

Mã Rupẽn te amji jaxàr ne nee Joje pupun nare, na ri ihpeacre, ne cumã amji kĩn nare. Mã mehkjêjê te me carà cahàcti nõ curan, ne caprô to cute ame Joje kà jatom, ne ma hũm wỳr me to pra ne me to cator. Ne me cumã ihkà pẽr ne me cumã:

— Xà ajkĩ akra kàa mã ita? Wa ite põ kam me cumã icator — hane.

Mã pea, hũm te ihkà pupun pyrentu ne pea apu amrãahti ne amji mã:

— Ampo jàprêa te mõrmõ ihkrẽr — hajỹr. Ne amcro jàhtôa kam cormã ihkra tyc ata japê xà to ihkrĩ ne amrã. Pê tee mehkwỳ, cute ihkra ita to hapactu prãmte ame to hahkre. Ne jũ wỳr quê me cupê hũjapê ita cahpêrta.

39

Pê cahãj Joje kên mã cumẽ
Kam To Ihtẽm Xà 39.1-23

Mã ampo to me hàhpan catêjê itajê Ejit jõ pjê kam Joje to me cator. Ne cute krãhtare jõ pahhi japrỳ te Potipar ita mã ihpore na me to hàhpan.

Pê Pahpãm ajco Joje cahê na apu ipa rohnỳtti mã. Ne Potipar jũrkwa kam cute hàpên xà ton xà atajê cunea na ihtehcajpa, ne Joje kôat pê Pahpãm ajco Potipar jũrkwa to impej. Na pê Potipar Joje to ikre kam me hàpên catêjê jõ pahhi. Ne pê Pahpãm, Joje cwỳrjapê, ihcunea na ikre ata to impej. Ne Potipar ata pê ihtỳj Joje to amji mã ihhimpej, ne hũhkra mã hàpên xà cunea jaxà.

Pê Potipar me hĩxi ita ma Joje pupu, ne cumã ihkĩn, pê ajco te cama hõmpuu ne cumã:

— Icahê na nõ — hane. Pê Joje ajco cumã:

— Wỳr wa ana amji capa. Ampo na? Apjên te ihtỳj amji mã ito hane, ne apê ihprõ. Wa nee ikên xà ita mã ixàr nare, Pahpãm cuna mã — hane. Ne pê ajco amcro cunea kam Joje wỳ.

Mã amcro nõ na ikre kam me hamreare, mã ahte Joje me Potipar me hĩxi apu mõ. Mã cute Joje kà na ipyr ne ihkjên to mõ, cahê na nõr prãmte. Mã ma Joje te cupê amji caxàr ne tẽ, mã hũhkra kam ihkà jàhhuc.

Mã apu kam incryc ne apu caràr, ne cute põ pê me hàpên catêjê ame ipa atajê mã hàkjêr ne me cumã:

— Por Ixaher catêjê nõ ata apu icahê na nõr prãm, ne cute ipro, wa icaràr mã cute ijicu ne jũ kam tẽ — hajỹr.

Mã impjên te amji jaxàr, mã cute cumã Joje kà pẽr ne hanea ne cumã ihhêj xi. Mã pea Potipar te hĩxi hêj xi xà ita kam hapac, ne Joje pro, ne Ejit jõ pjê jõ pahhi te me hacjên atajê cahê na, me hacjên xà kam haxàr. Mã putwrỳ jàhtôa kam curi ihcuhhê.

40

Pê Joje me hacjên xà kam me ipimtir kôt harẽ
Kam To Ihtẽm Xà 40.1-23

Ejit jõ pjê kam pahhi japrỳ pê Paro ata apu hõ pĩxô cacô capi catêjê jõ pahhi kam incryc, ne hanea ne apu hõ pãw ton catêjê jõ pahhi kam incryc. Ne cute ajwar me haxàr, me hacjên xà kam, por curi Joje me hacjên xà kam xa ata ri. Mã ajwar me ipimtir xà ita to me ipimtir, ne tee apu ihkôt me hakop to hahkre. Mã Joje te mehpeacre na me hõmpun, ne me cumã:

— Ampo na mã ca ita kam ame apec? — hajỹr.

Mã me cumã:

— Wa me ipimtir, ne jũm quê ajte me imã me ipimtir itajê kôt hakop ne harẽ? — hane.

Mã Joje me cumã:

— Pahpãm mã ri me apimtir xà itajê jahkre pej, ne ihtỳj imã harẽ, na ca ha me imã apimtir xà itajê jarẽ — hane.

Mã pĩxô cacô jõ pahhi te cumã amji jarẽn ne cumã:

— Wa ipimtir, mã pĩxô kre xà kam pĩxô krô crê ne ihcuhhê. Ne pea kam irã ne kam hô. Ne ramã imã Paro kõm xà xa, wa ite pĩxô pyr, ne kam hatên, ne Paro mã hõr, mã cute to ihkõm — hajỹr.

Mã Joje cumã:

— Apimtir kam pĩxô krô incrê ita pê amcro incrê. Quê ha ana amcro incrê, quê ha acator na Paro me cumẽ, quê ha me acator. Ca ha hacpỹa mã mam gàpên xà ata to apê. Ma ito amji japackre, ne Paro mã ijarẽ. Ampo na? Wa rỳ mã nee

me hacjên xà ita kam ixãm nare. Ne nee ite ampo kên ton nare, ixàr xà ita caxuw, me hacjên xà mã — hane.

Mã pãw ton catêjê jõ pahhi te hajỹar, ne Joje mã ipimtir ita jarẽn partu, ne cumã:

— Ijõt kam, ikrã kam pãw na kàhàre incrê ne ihcuhhê, wa ma Paro mã to mõ, mã cuwênre pra, ne cute ikrã kam ihcunea pin partu — hajỹr.

Mã Joje cumã:

— Pom kàhàre incrê ita pê amcro incrê. Quê ha ana amcro incrê ita kam, quê ha Paro akrã jakep na me cumẽ, quê ha me akrã jakep, quê ha cuwênre gĩ krẽ — hane.

Ne amcro incrê ata kam pê Paro pỳm xà jõ amji kĩn jõ amcro. Mã cute me cumã me hàpên catêjê pijakrut itajê cator na me mẽn, mã cute me cator, me hacjên xà pĩn. Mã cute pĩxô cacô jõ pahhi mã hacpỹa mã hàpên xà jõr, ne cute pãw jõ pahhi krã jakep na me mẽn, mã cute me ihkrã jakep ne mehcuran. Mã Joje te me hacjên xà kam hũjarẽn xà ata na, cute me hõmpun. Mã Joje te amji jarẽn na, pĩxô cacô jõ pahhi mẽn, mã ajte nee cute Paro mã harẽn nare, ne cama to hapac kêt.

41

Pê Joje pjê jõ pahhi pê Paro mã ipimtir kôt harẽ
Kam To Ihtẽm Xà 41.1-16, 25-36

Ne pea cute amji to caku to me ipijakrut, mã Paro pimtir. Ne ipimtir ita kam ma Nir jõ cô cahê na xa. Mã pryti cahãjti jicotti itajê te xet, ne cô pĩn hàpir, ne apu ahtu kur to ipa. Mã hanea ne ihkôt cahãjti kwỳ kôkôtre, ihhire atajê te xet, ne cô pĩn hàpir. Ne pea cute impejti, jicotti itajê cunea pin par. Mã Paro pimprar.

Ne hacpỹa mã hõt ne hipêr ipimtir xà ita te hajỹr. Ipimtir ita kam ri cute põhy cahkô pyxit kam ihte te xet pejti, xwa pejti pupun. Ne hanea ne ihte te xet kêanre, xwa nare, ihkrôkrôcre itajê japôj na hõmpun. Mã ihkêanre itajê te impejti te xet itajê cunea pin par. Mã Paro hacpỹ ma mã ipimprar, ne ihkrã pictor tu ne nee hõt nare, ne ipimtir ita to pit apu mã amji kampa, ne irĩat na ahna apẽ.

Mã cute Ejit jõ pjê jõ xũmre krã kreti te me amji jahkre pejti atajê cunea na hàhwỳr, mã cute me cuprõn. Mã cute me cumã ipimtir itajê jarẽn, mã nee jũm te cumã ipimtir itajê kôt harẽn nare.

Mã cormã pĩxô cacô jõ pahhi te Joje to amji japackre, me hacjên xà kam, ne cute Paro mã, pê Joje ihtỳj me ipimtir kôt harẽn xà ata na harẽ. Mã Paro te me hacjên xà pĩn Joje na hàhwỳr. Mã cute to hama hô mẽn, ne ihkà to hàhpan, ne ma Paro wỳr cator, ne cuna mã xa. Mã Paro Joje mã:

— Wa ipimtir itajê to ipimtir, mã nee jũm te imã ipimtir itajê nõ kôt harẽn nare. Mã cute, ate atỳj me cumã me ipimtir kôt harẽn na, imã me garẽn. Na wa ite ana ijàhwỳr — hane.

Mã Joje cumã:

— Wỳr wa amjia kôt amã harẽ, quêt ijõ Pahhiti, côjkwa kam ihkrĩ ata, quê ha imã apimtir ita kôt harẽ, wa ha cormã amã harẽ — hane. Mã Paro te Joje mã hõt kam ipimtir itajê jarẽn partu.

Mã Joje cumã:

— Pom gõt pijakrut ita, quê ha hũjarẽn to hane. Pom pryti cahãjti impejti itajê me põhyhti impejti itajê pê caku kam ampeaj kam me cumã me hõ ata pyràc. Ne pom pryti cahãjti te xet kôkôtre itajê, me põhyhti te xet kêanre itajê pê ri prãm jõ caku te xet ata pyràac.

— Quê ha caku te xet itajê kam ihtỳj ame hõ kur to ipa. Ne hapu na caku te xet ita kam, quê ha prãm ihkêanre ne. Quê ha caku kam me cumã prãm kêanre xà ata kam, quê ha nee ame mam caku pejti atajê to me amji japackre nare. Cwỳrjapê ca ha Paro, atỳj jũm te amji jahkre pejti ata japê, quê ampo hy catia ne to cuprõ, ne haxwỳr xà kam haxwỳ, por caku jahkre kêatre kam prãm te hajỹr xà atajê caxuw — hane.

Pê Joje pê pahhi, Ejit jõ pjê kam
Kam To Ihtẽm Xà 41.37-57

Joje te Paro japackre xà ata na cumã impejti ne cumã ihkĩn, mã cute to amji kam hapac, ne amji mã:

— Ihhêj ne côjkwa kam Pahpãm te Joje mã, cute amji jahkre pejti jõr. Cwỳrjapê

wa ha me cupê ijarkwa kôt pahhi catêjê jõ pahhi na hãm — hajỹr. Ne cute cupê me hõ pahhi xà caxuw cumã hũhhi na hê xà caxàr ne cumã hõr, ne hanea ne cute cumã pahhi kà impejti jõr, mehcunea te cupê Paro mã hàpên catêjê cunea jõ pahhi na, me hahkre pej prãmte. Pê Joje pahhi nõ kra cahãj me, me hikwa tuw. Ne pê cumã ihkra xũmre ajkrut ne ihpỳm, ne me cumã haprỳ to Manaxê me Eprĩ.

Ne ramã Joje na caku te trĩnta. Mã cute Ejit jõ pjê cunea kam, krĩ cunea kôt, ampo hy to cuprõn na me mẽn. Mã ihtỳj ihkôt me amji jacjê. Mã caku te xet ita kam ampeaj kam me cumã hõ cati ne hàhtô ita kam, nee me to ipipẽn nare, ne ahnaa me haxwỳr. Ne Joje te ampo hy to ikre kwỳ jàhtôa to hipu par.

42

Pê Canãn jõ pjê kam prãm
Kam To Ihtẽm Xà 42.1-38

Ne pê hanea ne Canãn jõ pjê kam prãm ata cato. Mã Jaco pê Ixaher te caku kam prãmti ata kam, Ejit jõ pjê kam ampo hy me, me hõ jarẽn par. Mã ma Joje kjêjê atajê me ampo hy japrôr to me pra, Ejit jõ pjê wỳr. Mã hapu na ihkjê Pẽnjamĩ ita ikre kam hũm me hàhhuc. Mã Ejit jõ pjê kam mehkjêjê kwỳ cator, ne Joje mã amehcakôc.

Mã Joje te mehkjêjê pupun ne me hahkre pej pyrentu, mã nee cute me Joje pê mehkjê na, me hahkre pej nare. Ne xwỳjê mã pê nee me cumã amji jarẽn nare, na pê cuna mã mehpỳpỳm, cute amji to mehkryjre to prãm to. Mã Joje te mam ipimtir nõ ata to amji japackre. Ne cute mehcukij to:

— Jũ pĩn mã ca me mõ? — hajỹr.

Mã me cumã:

— Canãn jõ pjê pĩn wa me ampo hy kwỳ japrôr to me mõ. Me ikjêjê me, me ipê hũmre pyxit peaj ata kra pit, wa me. Ne ite me tôxi, ne hapu na intuwre ita ri curia ikre kam me ipãm me hàhhuc, ne me inõ pê rỳ pêa mã hamre — hane.

Mã Joje te me cajpẽar prãmte ihhêj ne incryac kam me cumã:

— Me apê me hõmpun catêjê, ca pjê kwỳ to me gàhkĩj prãmte ame hajỹr to me apa — hajỹr. Ne cute me hacjên xà kam me hacjên, mã me ahna amcro incrê. Mã Joje te me cumã harkwa to:

— Wa ite me gahkre pej prãmte, wa ha me acapi, mõrmõ ajkĩ me ahêj xi nare, nare, mõrmõ me ahêj xi. Ca ha me gũrkwa wỳr me ampo hy to me mõ, ne hacpỹ ne ajpên ate me amji jaxàr xà ata kam, ca ha ajpên me atõ intuwre ita japrô. Ne ca ha me anõ pyxit ne ahtwỳ, ne me hacjên xà kam xa, quê ha ahnaa me akwỳ me atõ intuwre ita to me cato — hajỹr. Mã mehnõ ita japrỳ te Ximãw ita curia me hacjên xà kam hàhhuc.

Mã Joje mã hàpên catêjê te ampo hy to me cumã hàhcuprõn partu, ne por ihpore to ampo hy pan me hàmjõr ata, cute hacpỹa mã Joje jarkwa kôt ampo hy cjên xà kam me hir. Mã nee mehkjêjê te me hahkre pej nare. Ne ma me to mõ. Mã me ahna caxwa, mã cute ampo hy kam mehpore mã cator, ne ampeaj kam me cumã amji na pa, mã cute amji mã me harkwa to:

— Jũ na xà na mã Pahpãm te me pahto hajỹr? — hajỹr. Ne me hũrkwa mã me cator, ne cute me hũm pê Ixaher mã mehcunea jarẽn par.

Mã cute harkwa to:

— Ramã nee Joje ipa nare, ne Ximãw nee ita ri apu mõr nare, ca ramã hacpỹ mãa mã Pẽnjamĩ to me amõr prãm cakrô, ca ha nee me to amõr nare — hajỹr.

43

Pê hipêr Ejit jõ pjê wỳr me mõ
Kam To Ihtẽm Xà 43.1-34

Mã jũ mã me ahna putwrỳ te mã me cupê, por cute me hõ japrôr ata jamre. Mã Ixaher te mehkra mã:

— Hacpỹ mã me amji jaxà, Ejit jõ pjê wỳr, ne hipêr me ampo hy kwỳ jũhkà — hajỹr.

Mã Juta te hũm mã:

— Ejit jõ pjê jõ pahhi ma ame ikjê intuwre ita to me imõr nare ita na, me ito ihcaca. Jũ wỳr wa me Pẽnjamĩ japrôr nare ne me mõ — hajỹr.

Mã Ixaher te amji kam hapac, ne amji mã harkwa to:

— Jũ wỳr cu ita pê me amji pytà, mẽr pahhi ita mã ate me ampo jõr xà impejti to me mõ, ne hanea ne me Pẽnjamĩ to mõ. Quê ha Pahpãm pahhi ita cuna mã, cumã cute amji kam hapac xà nõ xi, quê ha ihtỳj Ximãw me Pẽnjamĩ to tojnõ, quê ha me amji jaxà — hajỹr. Mã ma hipêr Ejit jõ pjê wỳr me mõ.

Pê Joje hipêr mehkjêjê pupu

Ne ma Joje pê ihtõ wỳr me cator. Mã Joje te mehkôt Pẽnjamĩ pupun, ne cute cumã hũrkwa jamãr catê mã:

— Quê ha me hũmre itajê ita kam ijũrkwa kam me apà, na ca ha me hàpàn xà caxuw me haprô — hajỹr. Mã ma cumã hàpên catê ita te me haprôr ne me to mõ, Joje jũrkwa wỳr. Mã ampeaj kam me cumã amji na pa. Ampo na? He ihtỳj ampo hy cjên xà kam ihpore ata na ame amji na amjĩ na ri. Ne cute me Joje mã hàpên catê mã, por ampo te hajỹr xà ata na, me amji jarẽn.

Mã me cumã:

— Ame pa nare, ne Pahpãm pê me amã ihpore ata gõ, ne ampo hy jõ pore, pê wa ramã cupy — hane. Ne cute Ximãw cator, me hacjên xà pĩn, ne ma Joje jũrkwa kàhti ata wỳr me to mõ. Mã Joje te me ahna amji caxàr, mã cuna mã mehpỳpỳm par, jirô pê mã ri cute ame cumã ampo jõr xà atajê jõr.

Mã cute mehcukij to:

— Xà cormã me apãm ita tĩar? — hajỹr.

Mã me cumã:

— Ỹhỹ, cormã ihtĩar ne impeaj, ne cama ramã ihwejtu — hane.

Mã apu Pẽnjamĩ pupu, ne cute me cumã harkwa to:

— Xà atõ ita pê mã me acahhur? — hajỹr.

Mã me cumã:

— Ỹhỹ — hane. Mã Joje te hapu na mehcahhur pê ihtõ ita mã harkwa to:

— Ikra, quê ha Pahpãm ato impej — hajỹr. Ne ramã me kam incwỳr xàa kam, ne ma põ mã cato.

Ne cute mehkjêjê mã ajkôt pit mã ihkrĩ xà jahkre par. Cute mam ita jỹr, ne hapu na ita jỹr, ne ihcote na ita jỹr, ne hapua na mehcahhur na, Pẽnjamĩ jỹr. Mã mehkjêjê mã hũpaa to hũpa. Ampo na? Jũ mã mã cute ne ajte ajkôt me pỳpỳm xà ata na me hahkre pej, ne me krĩ par? Ne me hirôa pê cute Pẽnjamĩ mã hõ jõr. Mã mehcunea jàpàn.

44

Pê Joje hipêr mehkjêjê capi
Kam To Ihtẽm Xà 44.1-34

Mã iràrà na ma ramã me mõr xàa kam, mã Joje te cumã hàpên catê mãn, ne cumã me hàmcjên xà kam ampo hy to hipu partu, ne kam ihpore nõr par. Ne Pẽnjamĩ jàmcjên xà kam, cute aracri cumã Joje kõm xà impejti ata xàr. Mã ma awcahti xà wỳr me to mõ. Mã me ahna ahtũmre mã Joje te mehkôt cumã hàpên catê kujahêc, quê mehcukij, ampo na mã ajte cute me cupê ihkõm xà to hàhkĩj.

Mã ma cumã hàpên catê ata mehkôt tẽ, ne cute me cahuc, ne mehcukij, ne me cumã:

— Ampo na mã ate me ijõ pahhi pê ihkõm xà to gàhkĩj? — hajỹr.

Mã mehkjêjê me cumã:

— Hamreare, wa nee me inõ te to ijàhkĩj nare. Ca hapên prãm ne gapacta ne hapê. Ca ha ate me inõ jõ kàhà kam pahhi kõm xà ita mã acator na, quê ha ty, ne me icahhur, wa ha cama amji to me cumã ijàpên catêjê na — hane. Mã cute hõ pahhi kõm xà japên kam ihtẽm, ne cute Pẽnjamĩ jõ kàhà kam cumã cator. Mã mehcunea amehpec, ne ma hacpỹ mã cute krĩ wỳr me amji jaxàr.

Mã cormã ikrea kam Joje jỹ, mã cute me amji jaxàr ne hỹrmã me cator, ne Joje cuna mã pjê kam mehpỳpỳm. Mã cute harkwa to me cumã:

— He, xà ite ampo itajê cunea na me gahkre pej na, me apê ijahkre kêatre? — hajỹr.

Mã Juta cumã:

— Me ijarkwa jũ to, wa ha amã me icakôc? Pahpãm te ri, por pê wa me ikên to ata jahpan xà na, ame ito kên. Na wa ha cama amji to amã me ijàpên catêjê na — hane.

Mã Joje te me cajpẽar prãmte me cumã:

— Quê! Por hõ kàhà kam ikõm xà nõ ata, quê ha pyxit peaj ne cupê imã hàpên

catê, ne me acahhur gapacta ne me acuto, me apãm wỳr — hajỹr.

Mã Juta cumã:

— Me ijõ inxũ ita ramã ihwejtu, ne ramã cumã ihkra kĩnti ata cupê ipictor, ne wa ihkra ita to me cumã imõr nare, quê ha hũjapê to amji cura. Ne ito ca ha haxà jahê, wa ha pa amji to amã ijàpên catê na — hane.

45

Pê Joje mehkjêjê mã amji jarẽ
Kam To Ihtẽm Xà 45.1-28

Mã Joje te hũcanãr nare na amji cajpẽr, ne mehkjêjê intête, cute me cuprõn atajê cunea cator, mã mehkjêjê pit jàhhuc. Mã apu amrã ne cute mehkjêjê mã:

— He ipê Joje — hajỹr. Mã Joje cupate mehkjêjê aracri amehcuhhê. Mã hipêr me cumã:

— Ipê Joje, ipê, por pê ca me atõ to ihpore na me ahpa ata wa. Pê Pahpãm mam me acumam ikujate, mãr wa me ato me atyc xà jahpa. Na ca ha me pra, ne me pajõ inxũ mã me ijarẽ — hane. Ne cute Pẽnjamĩ pỳn, ne ihkôt mehkjêjê japỳn par.

Mã Paro te Ixaher pê Joje pãm na harẽn par, ne cute haprôr na mẽn, quê amji wỳr haprô quê cahê na ihkrĩ. Mã Joje te me cumã amji jarẽn jirô pê mã ri, hũm mã cute ampo kĩn xà jõr xà atajê kujahêc.

Pê Ixaher mehkra mea mã Ejit jõ pjê wỳr me antuw

Mã mehkjêjê te me amji jacjên, Canãn jõ pjê wỳr, ne cute me hũm pê Ixaher ata mã Joje tĩar na me harẽn. Ne hanea ne cupê Ejit jõ pjê jõ pahhi na me cumã harẽn. Mã nee hũm te me hũjarẽn xà ita to amji mã hajỹr nare, ne nee ajmãr hũpar nare, ne ihkrã pictor tu. Ne cute Joje te ampo kĩn xà te cawrô jõ kujti to hipu tu na hõmpun, ne hacpỹa mã amji krã kam hapac. Ne cute amji mã harkwa to:

— Xãmte cormã ikra pê Joje tĩar na ipa, na wa ha ityc xwỳjrea na itỳj hõmpu — hajỹr.

46

Pê Pahpãm Ixaher to hàhtôa na cumã hũjahkre
Kam To Ihtẽm Xà 46.1-7, 28-33; 47.1-11

Ne ma Ixaher ita hàhcukrêj me, hõ pryti me, mehkra cunea to mõ, ne ma pry cahti ri Pêxerpa jõ krĩ xa ata wỳr me mõ, curi me hõt prãmte, ne me cator. Mã caxwa mã cute ampo pry ita curan, ne cute to Pahpãm kam hapac xà caxuw to caxàr.

Mã caxwa ri Pahpãm te Ixaher mã ihcakôc, ne cumã:

— Ipê gõ Pahhiti, ne ipê apãm Pãm, na ca ha nee apu Ejit jõ pjê wỳr amõr xà ita cupa nare. Ampo na? Wa ha ato gàhtôa to gàhtô, ne jũ caxuw hacpỹa ne Canãn jõ pjê wỳr ajpên me atàmxwỳ tàmxwỳjê to amji jaxà — hajỹr.

Mã me ahna apẽ mã ma me mõ, Ejit jõ pjê wỳr. Ne ramã me hàhtêp, mã Ixaher te amji cumam Juta kujahêc, quê Joje mã ramã hỹrmã hàhtêp to mõr na harẽ. Mã tẽ ne Joje wỳr cator, ne cute cumã hũm jarẽn. Mã Joje jũpar, ne cute hõ cawrô na kujti to hàhcuprõn, ne ma cute hũm cajpar prãmte tẽ. Ne cute ihcajpar, ne me ajpẽn pỳn, ne ame ajpẽn kam me amrãhti, ne cute me ajpẽn kam mencwỳr ita krỹnre nare.

Mã Ixaher pê hũm ata te cumã harkwa to:

— Hamre, wa ha itỳj ato ijapac xà nare kam ty. Ampo na? Wa ite atĩar na akuc pupun, ne hanea ne apeaj na apupun, na wa itỳj ita caxuw ityc to prãm — hajỹr.

Mã Joje te mehkjêjê mã:

— Hã, wa ha ma tẽ, ne Paro mã ramã me acator na me garẽ, ne hanea ne me apê carà cahàcti jamãr catêjê na cumã me garẽ. Quê ha ihtỳj põ ita kam me gàhhuc na me gamã, ca ha kam me ahtwỳ — hajỹr.

Ne ma tẽ ne cator, ne cute Paro mã me harẽn, ne cute mehkjêjê to xĩc ne cumã me hahkre. Jirô pê mã ri Joje te hũm japrôr ne ma Paro wỳr to mõ, mã cute Pahpãm mã Paro cajrẽn to impejti. Mã Paro te Ejit jõ pjê kam me hàhhuc na me cumã harkwa, mã me hàhhuc. Hamre.

47

Pê Ejit jõ pjê kam prãm cati cato
Kam To Ihtẽm Xà 47.13-20

Ne caku te xet ita kam hàhhuc, mã hamre, pjê cunea kam ampo cunea tyc par, ne ampeaj kam prãm cati.

Na ri ma Joje wỳr mehcunea me pra, cute me ampo hy japrôr prãmte. Mã hanea ne ampỳa mã amehkrĩ atajê te hajỹar, ne me hapôj. Ne me cupê ihpore jamre par, mã cute me hõ parxa to, ihpore na me hàhpan kam mehtẽm, mãr quê ame to me hõ pê ampo hy japrô. Ne me cupê pryti jamre par, mã ma cute me hõ pjê to, ihpore na me hàhpan kam ihtẽm, ampo hy caxuw.

Pê Joje Paro mã ajco ampo itajê cunea japrôr to ipa. Mã hamre, Paro Ejit jõ pjê cunea to hõ tekjê ne to hõ pjê. Ne Joje pê ri me hõ pahhi catêjê jõ pahhi.

MOJXE
Pê Pahpãm Jarkwa To Me Cumã
IHCAKÔC CATÊ

Ỹhỹ, hapu na ihkàhhôc ita kam, Mojxe pỳm xà me, cute amji kam hapac xà cunea jarẽ. Pê Ejit catêjê me hõ pjê kam, Ixaher catêjê to kêanre. Pê tee menquêtjê jõ pjê wỳr ame amji jaxàr prãm. Na pê Pahpãm Mojxe te Ejit jõ pjê ata pê me to cator catê na hãm. Mã Ixaher catêjê cunea to pjê ata pê cator. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Me Cator Xà Jõ Kàhhôc** (Me Cator Xà).

Pê Ixaher catêjê Ejit jõ pjê kam me amji pupun xà to kêanre
Me Cator Xà 1.1-22

Ỹhỹ, pê caku jàhtôa kam, ajco Ixaher kra curi mehkrĩ. Pê Ixaher xwỳ ty, pê hakàn pê cormã me ahna caku hàhtôa pê Joje ty. Ne pê Joje tyc jirô pê, caku jàhtôa kam ihtàmxwỳ me, mehkra me, me amtà, ne me hàhtôa to me hàhtô. Ne pê hanea ne ramã Paro ty.

Pê haxà kam jũm xàr ata pê Paro tuw, ne amji to pahhi. Ne nee pê Joje pupun nare, ne nee hahkre pej nare. Ne cute Ejit jõ pjê kam mehkrĩ catêjê mã harkwa to:

— Me pajirôa pê Ixaher catêjê kra jàhtô, cwỳrjapê quê ha jũ caxuw me pahkam incryc, ne ihtỳj me pajirô pê me xa, ne me pamã me hàpên jicu, ne ma jũ kam me papê me cato. Cwỳrjapê cu ha amji mã me to cama me pamã hàpên catêjê na — hajỹr.

Ne Ejit catêjê te Ixaher catêjê caxuw me hõ pahhi pahtỳjti atajê mã hapôj, ne me ahna me hũxwỳr, mãr quê me cumã me hàpên xà tỳjti atajê to hàhtôa, ne ahna me cumã quêt, quê ampeaj kam me apê. Pê me hàpên xà jirôa pê me hàpên to catia to cati, pê nee me cumã hàmjõr nare. Ne cute me Ixaher catêjê mãn, mã me harkwa kôt cute me cumã krĩ catia to ipijakrut ne me hãm.

Ne me apêa to me apê cakrô, cyt ne me hàhtô to tẽ ne me hàmtàr, ne cormã me ajhu. Mã Paro te me cumã mehkra pỳpỳm catêjê atajê tehcajpar catêjê mã harkwa hyr, ne me cumã harkwa to:

— Quê Ixaher catêjê mã mehkra xũmre mehpỳpỳm, ca ha ma mehcura — hajỹr.

Mã nee cute mempar, ne nee harkwa kôt cute me ita ton nare. Ampo na? Ampeaj kam me cumã Pahpãm cupa, na ri nee Paro te ampo na me mẽn ata to cute me nare. Mã Pahpãm te me cumã mehkra pỳpỳm catêjê atajê tehcajpar to impejti, ne hanea ne cute mehtehcajpar, ne me cumã mehkra jõr.

Mã Paro te mehkwỳ mã, cô kam Ixaher catêjê mã ihkra xũmre pỳpỳm atajê cunea rẽn na hũjahkre, mãr quê cô me ipĩr pa.

2

Mojxe pỳm xà
Me Cator Xà 2.1-25

Pê amcro ata na Ixaher catêjê nõ pê Rewi tàmxwỳ tàmxwỳ cahãj nõ ita mã ihkra xũmre ita pỳm, ne impejti. Mã cute to ipimxur ita to putwrỳ to incrê. Jirô pê mã ri cupê to ipimxur jahkre kêatre, mã cute kàhà ton, ne cumã cô xàr cupate, cute ihtô xà to ihkre cunea jihê partu, ne to ihcahty. Jirô pê mã ri cute kam ihkra xũmre ata xàr, ne cô tohkà na têtêc krô ata catàt kre na hãm. Mã ihkjê cahãj japrỳ te Mirãnkwỳj ita ampỳa mã ahna xa ne irĩt, mã ampo te kam mare mã to jũ mãn, mã cute ahna hõmpun prãmte.

Pê Paro kra cahãj cô kam Mojxe mã cato

Mã Paro kra wỳr prãmte, ma cô mã mõ, ne cute cô tohkà na têtêc krô ata catàt kre na kàhà pupun, mã kam me ahkrare nõ ita nõ. Mã cute ahna cumã hàpên catê cahãj nõ mẽn, mã cute cumã to hàpir. Mã cute ihpro mẽn, mã cute incwỳr kam ihtẽm. Mã Paro kra mã hapê, mã cute harkwa to:

— Ixaher catêjê kra nõ mõrmõ he — hajỹr.

Mã ahkrare tõj ita ampỳa mã apu hamãr to mõ, ne ma Paro mehcaxwỳj wỳr tẽ, ne cute ihcukij ne cumã:

— Xà wa amã Ixaher catêjê cahãj nõ japrô, quê amã ahkrare nõ ita to pijahô ne to ajpa? — hajỹr.

Mã cumã:

— Ỹhỹ, mẽr tẽ, ne jũm japrô — hane. Mã ma tẽ, ne cute ihtõre menxi japrôr, ne hỹrmã to cator. Mã Paro mehcaxwỳj ita cumã:

— Ca ha ahkrare nõ ita pỳ ne imã to ajpa, wa ha amã amgõ — hane. Mã hamre, ma hũrkwa wỳr cute ihkra ata pỳn ne to tẽ.

Pê jũ mã ahna caku pê ramã cati ne ihkà. Mã ma inxi ita to tẽ ne cute Paro kra ita mã hõr. Mã cute amji mã haprôr, ne to amji kra, ne cumã haprỳ to Mojxe. Ne haprỳ ata kôt harẽn xà pê "Cô pê cute me to hàpir".

Pê Mojxe Paro cupate põti kam me hamreare ata wỳr tẽ

Mã ramã Mojxe na caku jàhtôa, mã ramã ihkà to mõ. Ne amcro nõ na apu mõ, ne cute Ejit catêjê nõ te Ixaher catêjê nõ cahhyr na hõmpun. Ne amji pu na irĩt mã me hamreare, mã cute hapête ihcuran, ne pjênxômti kam me hamreare ata kam, to ipimxur.

Ne amcro nõ na ma hipêr apu mõ, ne cute Ixaher catêjê pijakrut te apu ipijapu na me hõmpun, ne me cumã:

— Ampo na mã ca ame ajpẽn cahhy, pom ca ajpẽn to me akjê ita? — hajỹr.

Mã ihnõ ita cumã:

— Jũm te mã ajkam me ito impej catê ita na axãm? Xà ca ate mam Ejit catêjê nõ curan ata cuxà mã, ca apu icuran prãmte, ito hane? — hane. Mã Mojxe te hàhcuran xà ita na amji jarẽn par na amji jahkre pej, ne ampeaj kam cumã pa.

Mã Paro te Mojxe na harẽn par to hajỹr, ne cute ihcuran na me mẽn. Mã ma ramã me wỳjrea na, Mitij jõ pjê wỳr ipictor ne tẽ. Ne curi cator, ne curia jũmjê cahê na hàhhuc, ikre ata kam, ne pea hikwa tuw, ikre kam hàhhuc ata kra nõ me.

Mã ahna caku jàhtôa jirô pê Paro ata tyc jakàn pê, mã cormã Ixaher catêjê apu amji pupun xà kêanre to me amji pupu. Mã Pahpãm te mencwỳr kam hapac, ne cumã me caprĩ xà. Mã cute mehtehcajpar to amji kam hapac.

3

Pê Pahpãm Ixaher catêjê to ihhimpej catê na Mojxe mã harkwa

Me Cator Xà 3.1-22

Mã amcro atajê nõ na, põ kam Mojxe apu hũprequêt jõ carà cahàcti hôhti jamãr to mõ. Ampỳa mã, por Pahpãm jõ hàhkà jakôtti japrỳ te Ihcuhhyt jõ kẽn ata cahê na, apu hamãr to mõ. Mã Pahpãm te côjkwa pĩn harkwa na memprar catê na amji ton, ne cuhy kam Mojxe wỳr iwrỳc. Mã Mojxe te ahpytĩ nõ pupun, mã kam cuhy pôr, ne nee ajte to caxàr nare. Mã ma hỹrmã tẽ, cute hõmpun pej prãmte, ne taa amji mã:

— Ampo mã ajte apu hane? — hajỹr.

Mã Pahpãm te cumã hàkjêr ne cumã:

— Mojxe, nee ca ina gàhtêp tu nare, ne apar kà to pôj. Ampo na? He pom ca pjê kam xa ata ajteare mã, ne cupê itekjê, na ca atỳj apar cakrô kam xa — hajỹr.

Mã Mojxe te harkwa kôt hõ par kà to pôj, ne ampỳa mã xa ne kampa. Mã cute cumã harkwa to:

— Ipê apãm Pãm Cati, ne cormã ipê me aquêtjê pê Aprãw me, Ixac me, Jaco Pãm Cati wa — hajỹr.

Mã Mojxe te ihkuc pro, cute Pahpãm pupun ne ihtyc cupate. Mã Pahpãm cumã:

— Wa ite Ejit jõ pjê kam me ikwỳ te amji pupun xà kêanre to me amji pupun na me hõmpun. Na wa ha pjê ata pĩn me to icato, ne ma pjê impejti ata wỳr me to ihimpej to imõr to prãm. Na wa ha pa pahhi pê Paro wỳr akujate, ca ha cumã ijarẽ, quê me ikwỳ mã hikra, quê Ejit jõ pjê pê me cato — hane.

Mã Mojxe cumã:

— Jũ wỳr wa ha apu amji mã hamã, ne ijàpên xà ita to — hane.

Mã Pahpãm cumã:

— He wa ha itỳj gàpên xà ita kam acahê na apu mõ — hane.

Mã cumã:

— Wa ha Ixaher catêjê wỳr mõ, ne icato, quê ha jũm icukij ne imã: "Jũm jarkwa kôt mã ca me iwỳr acator?" hane. Jũ mã wa ha cumã amji jarẽn ita to? — hane.

Mã Pahpãm cumã:

— Ca ha me cumã ijarẽn to hane he “Pahpãm te imã amji jarẽn to hajỹr he: ‘Ipê, por mam me aquêtjê Pãm Cati ata’ ” hane. Quê ha ahna me acukij to: “Jũ mã mã jũm ita japrỳ?” hane, ca ha me cumã: “Jũm ata japrỳ pê ‘Ipê’ hane. Ampo na? He cupê me Pahton catê me, me pajõ Pahhiti pê Pahpãm. Ne cute haprỳa na me awỳr ikujahêc” hajỹr — hane. Mã Mojxe te impar.

Mã hipêr Pahpãm te Mojxe mã harkwa to:

— Ca ha Ixaher catêjê pê prohkam atajê to cuprõ, ne me cumã ijarẽn to hane he: “Me Apãm Cati te me ate me amji pupun xà kêanre na me apupun, na quê ha Ejit jõ pjê pê me ato cato, ne ma pjê impejti ata wỳr me ato ihhimpej to mõ” hane.

— Quê ha ihtỳj ate me cumã gũjarẽn xà ita to amji mã me hane, ne me akampa. Ne ihtỳj pjê jõ pahhi pê Paro wỳr akôt me mõ, ne me acunea acator xà ita na me ahwỳ. Ne ca ha me cumã: “Ca ha me ijamã, wa ha pjê kam me hamreare ata kam me imõar to amcro to incrê. Ne côjkwa kam me ijõ Pahpãm to me amji kampa ne cumã me ampo gõ” hane. Ne ramã pahhi ata te me acator na me gamãr nare na imã hahkre pej. Cwỳrjapê wa ha ite Ejit jõ pjê me, me to kên prãmte, me hỹrmã ite to kêanre xà ata kujate. Jirô pê mã quê ha ihtỳj pahhi ata me acator na me gamã, ca ha me acato — hajỹr.

4

Pê Pahpãm Mojxe te ampo to ipihho xà caxuw cumã carôt gõ

Me Cator Xà 4.1-31

Mã Mojxe te Pahhiti pê Pahpãm mã harkwa to:

— Mõrmõ quê ha nee me ikam hapac nare — hajỹr.

Mã Pahpãm te ihcukij ne cumã:

— Mẽr ampo mã ate gũhkra to ipyr ita? — hajỹr.

Mã cumã:

— Pĩ cajrer — hane.

Mã cumã:

— Mẽr pjê kam amẽ — hane. Mã Mojxe te pjê kam pĩ cajrer ata mẽn, mã cute cagã na amji jahkre, mã ma hũpate tẽ.

Mã Pahpãm cumã:

— Amji jaxà ne cagã ita japy na apy — hane. Mã cute amji jaxàr ne hapy na ipyr, mã hamre, hacpỹa mã cute pĩ cajrer na amji jahkre. Mã cumã:

— Ca ha me cumã ita to hane, quê ha me gahkre pej pyrentu — hane.

Mã Mojxe cumã:

— Ijõ Pahhiti, ipê icakôc xà to impejti jahkre kêatre — hane.

Mã cumã:

— Mẽr jũm te mã me hũmre itajê mã harkwa ton? Pom wa itea me amã me garkwa ton ita? Ca ha ita caxuw ma mehwỳr mõ, wa ha acakôc na atehcajpa — hane.

Mã cumã:

— Ajteare mã jũm ca ihkujate, ne pa, ca nee ikujahêc nare — hane.

Mã Pahpãm apu kam incryc ne cute cumã harkwa to:

— He atõ Arãw ri ihcakôc pejti, na wa ha acaxuw cumã ijarkwa ta, ca ha ca cumã harẽ, mãr quê taa pahhi mã awjarẽ. Wa ha pa me cumã acakôc na me atehcajpa, ne hanea ne me ate me cumã ampo ton xà atajê to hahkre — hajỹr.

Mã Mojxe te impar ne hĩxi me, mehkra japrôr ne cawrô cahàcre kam me hỹr, ne ma me to mõ. Ne cute hũhkra to hõ pĩ cajrer te cagã na amji jahkre ata pyr ne to mõ.

Pê Mojxe prohti kam Pahpãm jarkwa jarẽ

Mã ramã Pahpãm te Mojxe tõ pê Arãw ata, hĩpê ihkujahêc, mã me ipicaxêr. Ne ma Ejit jõ pjê wỳr me mõ, ne me cator. Ne cute me Ixaher catêjê kà to pit mã me cuprõn, cute me ajpẽn par prãmte. Ne cute me cumã Pahpãm carôt to ipipẽ. Mã Ixaher catêjê pê prohti kam Pahpãm te me hũtàr xà na, me hỹrmã Mojxe me Arãw kujahêc na me hũpar, ne hũrên ame hakry. Na ri cute Pahpãm to cati prãmte me cumã:

— Me ijõ Inxũ Cati! Ampeaj kam acati ne apej! Na ri ate me iwỳr me ikên pê me ito cator catê kujahêc pyrên me ijakry — hajỹr.

5

Pê pahhi Paro hipêr Ixaher catêjê to kêanre

Me Cator Xà 5.1-7

Jirô pê mã ri ma Paro wỳr Mojxe me Arãw mõ, ne cute me cumã hũjarẽn to:

— Ỹhỹ, Paro pê pahhi, me ipê Ixaher catêjê jõ Pahhiti, ne côjkwa kam me ijõ Inxũ Cati ata te amã harkwa to hajỹr he: "Me ikwỳ to tojnõ quê põ mã me cato, ne põ kam ame amji kĩn, ne ipejti na ame ijarẽ". Hõhõ, cute amã harkwa to hajỹr — hajỹr.

Mã Paro jũpar ne me cumã:

— Wa nee ite me Apãm Cati pê Pahhiti ita na hahkre pej nare ita kam, jũ wỳr wa ha me apê mehkwỳ itajê to tojnõ quê me mõ. Ne cama hacpỹ mã me gàpên xà wỳr me amõr pyrentu! — hane. Ne caxuaw amcro ata na Paro te me ahna me hõ pahhi pahtỳjti ata to ihhimpej, ne me cumã:

— Me cumã me hàpên xà to ajcamẽ ne to catia, mãr quê me apêa to me apê, ne me ahna cô pra, quê hipêr me Mojxe me Arãw hêj xi xà ita par nare — hajỹr.

7

Pê Pahpãm Paro mã ihkrã tỳj jahpan xà na, cute amji pupun xà kêanre gõ

Me Cator Xà 7.1-24

Mã Pahpãm te hipêr Mojxe mã ihcakôc ne cumã:

— Hacpỹa mã Paro wỳr me amji jaxà ne cumã me ijarẽ. Quê ha ihtỳj meikwỳ pê Ixaher catêjê to tojnõ, quê ha me cato. Ne quê ihhêaj to Paro me acukij to: "Jũ mã wa ha ajte, ne me Apãm Cati te me akujahêc xà ita na me gahkre pej?" hane, me ajkaam quê ha Arãw pjê kam pĩ cajrer ita mẽ, quê ha Paro kam mare mã cagã na amji jahkre — hajỹr.

Mã ma Paro wỳr Mojxe me Arãw te amji jaxàr ata caxuw ri, pĩ te cagã na amji jahkre. Mã Paro te me hũxy xi catêjê to cuprõn, mã hanea ne cute me cagã ton. Mã Mojxe me Arãw te cagã ton ata te me cupê hõ cagã atajê cunea pin par.

Mã Paro te hõmpun cakrô, nee cute mempar nare. Ne amjia kôt ihkrã tỳj mã hàr, na ri ma amempar caca. Ne nee cute hõ pjê pê, Ixaher catêjê cator na me hamãr nare.

Mã Pahpãm amji mã:

— Mã ajte Ejit catêjê itajê nee amji mã me icupa nare, ne ite amji mã me ampo ton atajê pit cupa to me ipa. Ne ampo itajê pê Nir jõ cô me, ampo jarare me, ampo pry. Ne me cumã ampo itajê pê me hõ pahpãm. Na wa ha me cumã ampo itajê pê pahpãm nare na to ajpẽ, ne toa mehkên mã me cumẽ — hane.

Mã Pahpãm te ma amcro nõ jõ apẽ nõ na Mojxe me Arãw kujahêc, Nir jõ cô tohkà wỳr. Mã hanea ne Paro curi cator. Mã kam mare mã Arãw te hõ pĩ to cô cakwĩn, mã cô te me caprô na amji jahkre. Mã apu tep tyc partu. Ne jũ wỳr quê jũm cô ata kwỳ to ikõ. Ne ampo itajê cunea te cama Paro mã ihkrã to ihtỳj cati to cator. Cwỳrjapê ri Pahpãm te cumã cute amji pupun xà kêanre atajê kujahêc.

8

Pê Pahpãm hipêr Paro mã cute amji pupun xà kêanre kujate

Me Cator Xà 8.1-22; 9.1-35; 10.1-29

Mã hipêr Pahpãm te Ejit catêjê mã mehkên xà nõ kujahêc. Ne Pahpãm hãn ne ampo itajê kujate, mã Paro hãn ne Mojxe me Arãw na ahwỳ, cute me ampo kên atajê to hamre prãmte, ne me cumã:

— Ca ha ampo kên itajê to me hamre, wa ha me acutor na me gamã, ca ha ma me acuto — hane.

Mã hãn ne Mojxe me Arãw ampo kên atajê to me hamre, mã hõmpu ne ma hacpỹ mã ame huwahi. Ne por Pahpãm ampo kên kujate itajê, cama Paro mã ihkrã to ihtỳj.

Na ri hipêr cute pôrôre jàhtôa ne ihkujahêc, mã cute pjê to hipu tu, ne ikre mã acjêj, ne hanea ne me hõ kam ajhu, ne hanea ne me hõt xà kam ajhu, ne ampo cunea kam ihkrĩ.

Jirô pê mã ri hanea ne cute prũmre xàre kujahêc, jirô pê mã ri hanea ne cute kôp kujahêc. Mã ma ajte cormã Paro ame cator ita na ame to ihcaca.

Mã Pahpãm te me cumã hà pahtỳjti nõ ita kujahêc, mã cute Ejit catêjê pê hõ parxare cunea jipej.

Jirô pê mã ri Pahpãm te me cumã cuhê kujahêc, mã Ejit jõ pjê kam me hãm catêjê cunea na cuhê.

Mã hanea ne cô carôt te amji to kẽn itajê pỳpỳm, côjkwa pĩn, ne cute apu põ pê me ipa catêjê kwỳ jixôn, ne ame hàprà atajê kwỳ to kên.

Mã hanea ne cute mehwỳr xycxyc jàhtôa ne ihkujahêc. Mã cô carôt te amji to kẽn te ame hàprà to kên nare atajê, xycxyc te ma to irô ne ipin partu.

Jirô pê mã ri cute Ejit catêjê kam awcapàtkô na amcro incrê ita kujahêc, mã me kam awcapàtkô ita na amcro incrê. Ne Ixaher catêjê kam, nee awcapàtkô nare.

Mã ajte cormã nee Paro te Ixaher catêjê kujahêc nare, ne nee me cator na me hamãr nare, ne cama cute Mojxe me Arãw mã me harkwa to:

— Nee ca ha hipêr me amji jaxàr nare! Ca ha hipêr me amji jaxà ne me ty! — hajỹr.

11

Pê Pahpãm Mojxe mã me Hakren xà jõ amji kĩn to hahkre

Me Cator Xà 11.1-10; 12.1-51

Mã Pahpãm te hipêr Mojxe mã harkwa to:

— Wa ha hipêr Paro mã, hõ pjê kam mehkrĩ atajê cunea mã, mehkên xà nõ kujate. Jirô pê mã quê ha ihtỳj me gamã, ca ha me acato. Wa ha awryc mã awcapàtkô picapôn kam Ejit jõ pjê cajpuw tẽ, quê ha me hũmre cakônĩ pỳpỳm atajê cunea ame ty. Quê ha mam Paro mã ihkra xũmre cakônĩ pỳm ata ty, ne ihkôt mehkwỳ cunea pê mehkra xũmre cakônĩ cunea ihtyc pa. Ne hanea ne ampo pry mã mam ihkra xũmre pỳpỳm atajê te hajỹar ne ihtyc pa.

— Ne pom putwrỳ ita kam, pjê ita pê me acator xà, quê ha cupê caku cunea kam, me gõ amji kĩn catia jõ putwrỳ, ne me gõ amji kĩn ita quê ha hane he.

— Ca ha amcro te tej ita na ahpỹanre na ikre kôt ame carà cahàcre hôhti kra xũmti te xwỳ nare na caku pyxit atajê capi ne me to caprã, ne ma me hamã. Ne amcro te cwatôxi ita jõ caxwa kam, ca ha me carà cahàcre kra itajê cunea cura. Ne me caprô cwa, ne me to me gũrkwa jarkwa jatom to me hũjê.

— Ne me acunea cuhy na me hĩ xêt, ne ampo hô xỳre ata kam ame ku. Ne nee ame, por pãw kam ampo jacrô te pãw to cati xà atajê kur nare, ne quêt me pãw tỳjre pit ku. Ne por quê ha me gõ cahhur ahtwỳ atajê, ca ha me to caxàr partu. Ne me akà me, me apar kà mã me amji jacjê, ne me axy xà caxuw amji mã me gàhcuprõn hiahpuro, ne me acuhhêa kam me apà. Ne me gũjarêan kam, me gàpàn cati hiahpuro, por me aprar xà jũwryhti atajê caxuw. Pom me gõ ita pê me Apãm Cati jõ amji kĩn jõ, ata wa me amã to hahkre.

— Ỹhỹ, wa ha Ejit jõ pjê cajpuw tẽ, ne mehkra cakônĩ cunea jipej tu. He, ipyxit peaj ne ipê me Apãam to me Apãm, ne imã me gõ amji kĩn ita to, ate me ito amji japackre na me ato prãm. Na ca ha caku cunea kam atỳj me amji kĩn ita to — hajỹr.

Carà cahàcre amji to Ixaher catêjê kritxwỳ

Mã Mojxe te Ixaher catêjê pê prohti kam mehcunea to cuprõn ne me cumã hũjarẽn to:

— Me acunea amji mã me carà cahàcre hôhti cakônĩ xũmre na caku pyxit atajê pyxit ne me capi, ahpỹanre na ikre kôt, ne me to amji tỳj. Ne mehcura, ne cratti kam me caprô cjê, ne caxuw me ahtu pre incwa, ne me to gũrkwa jarkwa jatom to me hũjê, ne hanea ne kỳj rũm me to hatom. Ne nee caxwa ri ikre pê ame gapôj nare, mãr quê Pahpãm me ana tẽ, ne hõmpu, ne nee ame akra caxun nare. Ampo na? Quê ha me Pahpãm pjê ita kam wrỳ ne apu mõ, ne Ejit catêjê xũmre cakônĩ cunea jipej. Quê ha harkwa na carà cahàcre kra pê me pahkritxwỳ ata caprô pupu, ne nee mehcuran catê jamãr, quê ha me akra curan wỳr mencjêj nare — hajỹr.

Pê Pahpãm me cakônĩ jipej

Mã Ixaher catêjê te Mojxe te ampo na me mẽn atajê ton partu. Mã Pahpãm te caxwa ata kam côjkwa pĩn harkwa na

cumã hàprê catêjê nõ kujahêc, mã cute Ejit jõ pjê kam me cakônĩ catêjê jipej tu. Mã me hõ pahhi catêjê pê mehkra xũmre cakônĩ tyc par. Ne hanea ne me cupê pahhi nare catêjê pê mehkra cakônĩ tyc par. Ne hanea ne ampo pry pê ihkra cakônĩ atajê tyc partu.

Mã Paro me cumã me hàpên catêjê me Ejit jõ pjê kam, hõ krĩ cunea kam, caxwa ri ajpẽn to me hỹr, ne ame amrãa to ame amrã. Ampo na? Nee ikre nõ pyxit ne kam mehtyc nare, ne Ejit jõ pjê cunea kam mehtyc. Mã Paro te Mojxe me Arãw na hàhwỳr ne me cumã:

— Hamre! Gapacta ne me acunea me ipê me acato! Ne ma me gõ Pahhiti te amji mã me ato prãm xà ata to, ca me. Ne hanea ne me gõ carà cahàcre hôhti me, pryti cunea to me acutor tu, ne ma cumã me icajrẽn, quê me ito impejti ne — hajỹr.

Ne pê Ejit jõ pjê pê me cator xwỳjrea na, ramã Mojxe mehkwỳ mã Ejit catêjê na me hàhwỳr na, harkwa ta. Mã harkwa kôt ma me hỹrmã ame pra, ne ihpore catia na cute me hàhwỳr, ne hanea ne mehkà jàhtôa ne cute ahna me hàhwỳr, ne cormã cute me kẽn pràti me, wakỳre pràti me, me hũhhi na hê xà me, ahna me hàhwỳr. Mã Pahpãm te Ejit catêjê na me hàhwỳr xà ata kam mehkwỳ tehcajpar, ne por ampo cunea na me hàhwỳr atajê, cute me cumã hõr partu.

Mã caxwa ata kam Ixaher catêjê te Ejit jõ pjê pê me cator prãmte me mõr na me ipyr.

13

Pê Ixaher catêjê cunea Ejit jõ pjê pê cato
Me Cator Xà 13.21-22; 14.1-14

Ỹhỹ, pê Pahpãm mehkwỳ to mõr xà ita pê hane he. Pê me cumã ahcakrã nõ kujate, mãr quê ihkôt me ipa. Ne amcro mã mam ahcakrã ita ahpar mã iry to ipa, ne me cumã pry to ipipẽ to ipa, mã ihkôt me ipa. Ne caxwa mã amji to cuhy ne me cumã pry cujro to ipa, mã ihkôt me ipa. Mã Pahpãm te Mojxe mãn ne cumã:

— Me ikwỳ pê Ixaher catêjê mã awjarẽ, quê Côxwatepti cahê na me ahtwỳ. Ampo na? Quê ha ihtỳj Paro ame apictor na ame acãmjĩ, ne ihtỳj põ me côxwa tohkà na ame gapê. Ne wa ha Paro mã ihkrã to ihtỳj, quê ha me pahpynã. Wa ha ita caxuw hõ krãhtare cahhur, me cute icatihti na me ijarẽan to me ijarẽn na me to. Quê ha ita caxuw Ejit catêjê me ijahkre pej, ipyxit peaj ne ipê me Apãm carôt tỳjti cati na — hajỹr.

Mã Mojxe te impar ne me cumãa harẽn. Mã Ixaher catêjê jàhhuc, por curi Pahpãm te me to hũjahkre xà ata ri. Mã pea Ejit jõ pahhi pê Paro ata wỳr, Ixaher catêjê te nee me amji jaxàr xà nare jarẽn cator.

Mã Paro te cumã me hàpên catêjê cukij, ne me cumã:

— Ampo na mã pahte me Ixaher catêjê jamãr, mã amũ me cutor ne cute me pamã hàpên jicu? Hacme mehkôt! — hajỹr. Ne cute hõ cawrô jõ kujti to hàhcuprõn, ne cute cawrô jõ kujti to xêjxẽnta ne capi, ne kam hõ krãhtare to hipu, ne ahna me hõ pahhi pyxwỳr partu, Ixaher catêjê kôt me to imprar xà caxuw.

Mã Ixaher catêjê te amji kôt Ejit catêjê jõ krãhtare pupun, ne ampeaj kam me cumã me hũpa. Na ri cute Pahpãm te mehtehcajpar ne me hũtàr na me hàhwỳr, ne me Mojxe mã:

— Xà me ijipej xà caxuw mã, ate põ mã me ito acator? Ne ampo na mã ate Ejit jõ pjê pê me ito acator? — hajỹr.

Mã Mojxe me cumã:

— Nee ca ame pa nare, ca ha ita kam, me Pahpãm te me pahpytàr xà impejti ita na me hõmpu. Ampo na? Pom ca ita kam ame Ejit catêjê pupu itajê, ca ha nee hipêr jũ caxuw me hõmpun nare. Pahpãm quê ha jũ na me pahto ne me pahpytà. Jũ wỳr cu amjia kôt me amji pytà — hane.

Pê Pahpãm me cumã Côxwatepti to ajcapô
Me Cator Xà 14.15-22

Mã Pahpãm te Mojxe mã harkwa to:

— Mojxe, Ixaher catêjê mã awjarẽ quê me cahi rẽ. Ne ca, ca ha côxwa cwỳrpê gõ pĩ cajrer pẽ, quê ha ajcapô, ne ihcajpuw me amã pry. Ca hame acunea côxwa cajpuw pry ata kôt, amcràre kôt me rê — hajỹr.

Mã Pahpãm te ahcakrã to ipintuw, ne Ixaher catêjê me Ejit catêjê cote na inxôr. Ne hãn ne ahna caxwa mã ahcakrã ata amji to cuhy ne Ixaher catêjê rũm ahcujro, ne Ejit catêjê rũm ri awcapàtkô. Na quê nee Ejit catêjê Ixaher catêjê cahuc nare.

Mã Mojxe te cô incwỳrpê hõ pĩ cajrer ita pẽr, mã pea Pahpãm te cô to ipicapôn. Mã kôc pahtỳjti ata cô cajpuw, pry ata kôt apêa to apê. Mã pry ita kôt amcràre. Mã ihtỳj Ixaher catêjê Côxwatepti cajpuw amcrà ata kôt me irêr par. Mã cô te me hũjê kam amji to kwỳc ne xa.

Pê Ejit catêjê cô kam ame ty
Me Cator Xà 14.23-31

Mã Ejit catêjê jõ krãhtare me, me hõ cawrô me krãhtare me, Paro jõ cawrô jõ kujti me, Ixaher catêjê kôt cô mã me hàr. Mã awcahti xà wỳr Pahpãm te Ejit catêjê to kên, ne me huwahi kam ihtẽm. Mã pea cawrô jõ kujti amjia kôt ipinkrên, ne ihpỳpỳm, cwỳrjapê quê nee ihtẽm nare.

Mã Ixaher catêjê cunea côxwa jĩkjê mã me irêr par, mã Pahpãm te Mojxe mã:

— Hacpỹa mã côxwa cwỳrpê gõ pĩ cajrer pẽ, quê ha cô amji jaxà ne Ejit jõ krãhtare me, cawrô me, hõ kujti cunea pro, ne me ipĩr partu — hajỹr.

Mã Mojxe te cô incwỳrpê hõ pĩ cajrer ata pẽr, mã hacpỹa mã cô picaxêr, ne cute Paro jõ krãhtare me, hõ kujti cunea pro, ne ihcunea to ipictor. Mã nee côxwa na ame irêr prãm atajê nõ jàhhuc nare.

Hõhõ, Pahpãm te Ejit catêjê jũhkra pê Ixaher catêjê pytàr xà ita to ri, cute me cupê me hũtàr. Mã côxwa tohkà na, cute Ejit catêjê tyc ne ame hikwa na ame hõmpun. Ne cute me ahna Pahpãm carôt tỳaj to ihtỳj pupun, ne ame amji mã hũpa. Ne cute amji mã Pahpãm to me cati prãmte me cumã:

— Apeaj to apej! — hajỹr. Ne hanea ne cute Pahpãm mã hàpên catê pê Mojxe ata to amji mã mehhimpej.

16

Pê Pahpãm mana to Ixaher catêjê mã harte
Me Cator Xà 16.1-36

Ne ma põti ata cajpuw cute me mõr kam me to incrà. Mã mehcunea Mojxe me Arãw cuna mã amehcakôc, ne me cumã me harkwa to:

— Cu rỳ mã curia Ejit jõ pjê kam ame ty na mã. Ampo na? He quêt curi ampeaj kam me pamã me pajõ cati. Mã ajte ate me põti ita mã me ito acator, ate prãm to me ijipej prãmte — hane.

Mã Pahpãm te mempar ne Mojxe mã:

— Hõmpu he, wa ha côjkwa pĩn, iràrà cunea na me amã me gõ pê mana ata kujate. Quê hapacta ne, cute ame ampo na amji mã me prãm atajê cawrà, ne ame cuku. Ne me cumã quê amcro pyxit kam me cawrà to pyxit, ne amcro te xêj ita jõ iràrà na, quê ha me cawrà to ajkrut. Ampo na? He amcro te xet ita jõ iràrà na wa ha nee me amã ihkujahêc nare. Wa ha cute me ipar na me hahkre pej prãmte, me cumã ampo itajê to — hajỹr.

Mã Mojxe me Arãw te Ixaher catêjê to cuprõn, ne me cumã:

— He amcro ita kam, ca ha me Pahpãm te Ejit catêjê jõ pjê pê me ato cator na me hahkre pej. Ne apẽ ita jõ iràrà na, ca ha me Pahpãm carôt pupu. Ampo na? Me ate cuna mã ame acakôc na cute me apar. Na quê ha pyt kam me amã hĩ gõ, ne iràrà na me amã kwỳr xôm gõ — hajỹr.

Mã caxwa ata kam pryre jara jàhtôa ne cator, ne ihhêj rũm cupê tutre, ne cute põ ita to ipictor tu. Mã mehcura ne me cuku.

Ne iràrà mã ampeaj kam atàr, ne atàr ata crà me ajkaam, mã krãa, ampo pê kwỳr xôm pyràcti, inxôti ita cator, ne apu ihkrĩ pjê kam. Mã cute me hõmpun, ne ahna me hàhcukjêr to:

— Mẽr ampo mã ita? — hajỹr.

Mã Mojxe me cumã:

— Kwỳr ri Pahpãm te me amã hõr, ne haprỳ te mana. Na ca ha amji mã, me gũrkwa caxuw, ate ahna me prãm atajê to ame cuprõ — hane. Mã ame hapôj, ne ahpỹanre na cute ame hõ itajê incwỳr.

Mã Mojxe te me cumã:

— Ca ha nee me anõ gõ pê mana ata to ihhi, ne amcro nõ caxuw amji mã ihcahhur kwỳ xãm nare — hajỹr. Mã nee mehkwỳ kwỳ te amempar nare, ne amehcahhur pyxwỳr. Mã ahna apẽ mã

cute ame hõmpun, mã ramã kam ampo côre, ne ihkro. Mã Mojxe ame kam incryc.

Mã iràrà cunea na me hõ ata pit cawrà to mehcuhhê. Mã hãn ne amcro cacro ne ihxêt, mã pjê kam kwỳr to ame cuprõ atajê hamre ne jũ kam pra. Ne amcro te xêj ita kam ri, cute me kwỳr to cuprõn to me ipijakrut. Mã me hõ pahhi catêjê te me Mojxe cukij, ampo na mã amcro te xêj ita kam hãn ne ame kwỳr to cuprõn to me ajkrut. Mã me cumã:

— Ampo na nare, me Pahpãm te ri me amã amcro ata to ajteare mã, cute me ato ihkôt prãmte. Ne amcro te ihkwỳ to xet ata ri, ajteare mã ne pyxit peaj ne cupê Pahpãm jõ amcro, ne impeaj to impej — hane. Mã Pahpãm jõ amcro ata kam hõtpê mehkwỳ kwỳ ma põ mã me cator, ikre pê, ne ame hõ japê, ne nee cute me ampo mã cator nare.

17

Pê Pahpãm kẽn pĩn me cumã cô gõ
Me Cator Xà 17.1-6

Ne Ixaher catêjê me mõr xà ata kam, pjê nõ japrỳ to ame Repitĩ ita mã me cator. Ne me cator xà ata kam me cupê cô jamreare, mehkõm xà caxuw. Mã cute me Mojxe mãn kam mehtẽm, ne me cumã:

— Me imã cô kwỳ, wa me to ikõ — hajỹr.

Mã Mojxe me cumã:

— Ampo na mã ca ame ikam acryc, ne Pahpãm to ate me amji mã ahimpej nare kam, amji caxuw amehcyt to me apa? — hane.

Mã ampeaj kam me cumã kôr, mã me cute me Mojxe mã harkwa to:

— Ampo caxuw mã ca ate Ejit jõ pjê pê me ito acator, põti ita wỳr, quê hakôr me ijipej, me ikra me, pryti mea mã? — hajỹr.

Mã Mojxe te Pahpãm mã amji jarẽn to hajỹr he:

— Ampo to wa ha ajte? Ramã kẽn to cute ame icapêr ne me to icuran xàa kam — hajỹr.

Mã Pahpãm cumã:

— Mẽr mam amji kôt prohti kam mehkwỳ to mõ, quê ha hapu na mehkwỳ jàhtôti atajê me akôt me mõ, kẽnti japrỳ pê Ihcuhhyt ata wỳr. Ne gõ pĩ cajrer ata to gapac kêt nare ne apy ne to mõ. Wa ha curia kẽnti pê Ihcuhhyt ata krac ri kẽn na acajpa, ca ha to kẽn tac, quê ha cô cato — hane.

Mã Mojxe ma kẽn wỳr tẽ, ne curi cator. Ne me kam mare mã, cute hõ pĩ cajrer pyr, ne to kẽn tac. Mã hamre cô te amji mã hũhhyr pyrentu ne ajpjê. Mã mehcunea me to ikõ.

19

Pê Pahpãm Mojxe mã kẽn po kam hũhkrahhi te ihhôc ata gõ
Me Cator Xà 19.1-2, 16-18; 24.12-18

Ne Ejit jõ pjê pĩn Ixaher catêjê cator na, putwrỳ incrê kam ri, kẽnti ata jõ pjê mã, me cator. Mã pjê ata kam ampo hamreare. Mã kẽnti ata krac ri me hàhhuc. Mã Pahpãm te Mojxe mã:

— Ca ha kẽnti na api ne curia ahtwỳ. Wa ha amã, ite kẽn po kam ijarkwa na ihhôc ita gõ, ca ha me cumã to hahkre — hajỹr.

Mã Mojxe me, ihtehcajpar catê pê Jojuw, ma Ihcuhhyt jõ kẽn pê Pahpãm jõ kẽn ata wỳr me tẽ. Ne kẽn ata na me hàpir xwỳjrea na, pê prohti kam me cumã harkwa to:

— Ita ri me ijikaj, wa ha ahnaa me amji jaxà. Ne quê ihhêaj to me amã ampo na prãm, ca ha me itõ pê Arãw cukij — hane.

Ne ma kẽnti ita na me hàpir, ne pea ahcakrã nõ ita wỳr me cator, ne cumã me hàr. Mã Pahpãm carôt jàhcujro te kẽn ata pro, ne cute ihcujroa to amcro to xêj. Mã kẽnti ata jàhcujrõn, ne kam cuhy, ne kam ihkũm, ne kypê hàhkrihkrit nare. Cwỳrjapê ri mehcunea mã hũpa, mã hũpate amehtertet.

Ne amcro te xet kam ri, me Pahpãm te ahcakrã ita kam Mojxe mã hàkjêr. Mã ma hỹrmã hàpir, ne curia ahna amcro te cwarẽnta. Mã Pahpãm te Mojxe mã ihcakôc jicu, ne cute cumã kẽn po kam hũhkrahhi te ihhôc ata jõr. Pê Pahpãm kam harkwa na ihhôc to hane he.

20

Me cumã harkwa to ihhimpej xà pyxit
Me Cator Xà 20.1-17

Ipê me gõ Pahhiti pê me Apãm Cati. Ne imã me akwỳ kĩan to me akĩn. Cwỳrjapê wa ite Ejit jõ pjê pê me ato icator, por curi me apê cama me cumã me gàpên catêjê ata pĩn. Na wa itea me amã amji jõr, ne amji to me gõ Pahhiti. Na ca ha nee iràn xà na, hipêr amji mã me jũm to me gõ pahhiti prãm nare. Ne imã me pahte ajpẽn kĩnti ita na me ato prãm.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà pi-jakrut

Ne pa wa ha ampo kên cunea pê me apytàr to ipa, ne me atehcajpar to ipa. Na ca ha nee ame apãm cahàc krekà itajê to amji kam me gapac nare, ne nee hanea ne ame ampo carõ kên pê cupẽ jarôti ata to amji kam me gapac nare, ne nee cute me atehcajpar xà na ame ahna gàhwỳr nare. Nãmri ca ha ate iràn xà na amji mã me jũm to hajỹr na, ca hama ramã ame icaca, wa ha itỳj ahna ame akam icryc, ne hahpan xà na ame ato kên. Ne por pjê cunea kam me cumã ikĩnti, mã ijarkwa kam me hapac to me ipa atajê, wa ha imã mehkĩn, ne me caprĩ.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà incrê

Ne imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê wa ite me amã ijarkwa me ijaprỳ jõr. Na wa ha me amã gaprỳ to "Me cupê Pahpãm tekjê". Cwỳrjapê ca ha ijaprỳ to me amji jamãr peaj ne. Ne catyt kam me apa, ne nee ame ampo kên ton to me apa nare. Nãmri ca ha ame ampo kên ton to me apa, quê ahna me apupu, ne ito amji kam me hapac to: "Mõrmõ me Hũm ita kêanre na mã, ihkôat mehkêanre" hane. Nãmri ca ha ate me ipar nare, ne mãnea mã ate me ampo kên ton to me apa to hajỹr na, wa ha itỳj hahpan xà na ame akam icryc, ne ame ato kêanre ne.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te cwat

Imã me akwỳ kĩnti na pê wa, ite me amã pjê me ampo cunea impejti itajê jõr xà caxuw, to ijàpêan to amcro to xêj. Ne pom amcro te xet ata to, wa ite ajteare mã, kam me pahkôt xà na. Na ca ha atỳj me to amji japackrea ne, ne icuxà amcro te xêj itajê kam ca ha me apê, ne cute xet ita kam, ca ha nee ame gàpên nare, ne cama me kôt. Ne amcro ata kam, ito pit mã me amji kam gapac to me apa.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te xĩc

Imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê wa ite me amã me apãmjê me, me axyrxwỳ jõr, cute me gapackre xà caxuw. Ca ha pjê ita kam, amã amji to apijapar to irya to prãm na, ca ha atỳj me apãmjê me, me axyrxwỳ kampa ne amji mã me hũpa.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te xêj

Imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê, pê wa pa amji mã me ato, ate amji to me apijapar xà caxuw. Na ca ha nee jũ caxuw me jũm curan nare.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te xet

Imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê wa ite ahpỹanre na me axũmre mã, me aprõ jõr par. Ne hanea ne ahpỹanre na me apyjê mã, me apjê jõr par, ahte ate ame apa cupate, ate me ajpẽn kĩn, ne ajpẽn na me gũjaxôr prãmte. Na ca ha nee amji jũ na ame aprõ kĩn nare, quê ha pyjê xwỳjê nee amji jũ na amempjê kĩn nare, ne nee ajpẽn pê ame amji caxun nare.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te ôjtô

Imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê wa ite me amã ampo kwỳ cunea jõr, ate me to atekjêa to prãm to. Na ca ha atỳj ajpẽn mã me ampo itajê na pahti ne, ne nee jũ caxuw jũm pê ampo to me gàhkĩj nare.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te nowi

Imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê, ca gapacta ne atỳj amji mã me ikampa. Ampo na? Wa hãn ne ampo to icakôc, ne nee apu ihêj xi to icakôc nare. Na ca ha icuxà, nee ame ahêj xi jarẽn nare. Ne nee me akwỳ kên mã me irẽn prãmte, ame to ahêj xi to me apa nare.

Me cumã harkwa to ihhimpej xà te tej

Ne imã me akwỳ kĩnti incwỳrjapê ri imã me akwỳ me, me amã me ajpẽn kĩnti na me ato prãm. Na ca ha nee me akwỳ mã ampo atajê na ame amji caprẽp nare. Ne ampo itajê pê: me hũrkwa me, hĩxi me, cumã me hàpên catêjê me, cute ampo to me ipijapar xà me, ampo pej itajê cunea me.

Ixaher catêjê cunea mã Pahpãm cupa catia to cati
Me Cator Xà 20.18-21

Hõhõ, ita to pê Pahpãm Mojxe mã ihcakôc. Mã pjê kam me hàhtôti atajê te me pahhàjê jàhcuxê me, kẽn kam ihkũmti ata pupun, ne kam me hàhkrihkrit me, hõhhi jàkôrti catia ata kam me hapac, ne hũpate amehtertet. Ne ampỳa mã amehcuhhê, ne cute me Mojxe mã me amji jarẽn to:

— Ca ha caa me imã Pahpãm jarkwa to acakôc, wa ha itỳj me akampa. Ne nee me ina Pahpãm te me imã ihcakôc na hamãr nare. Quê me imã ihcakôc, wa me icunea ame ty — hajỹr.

Mã Mojxe te me cumã harkwa to:

— Nee ame amji mã pa nare. Ampo na? He nee Pahpãm me amã ihkên jõr nare. Ne cama cute me acapi, ne ate amji mã me to ahimpej kam me to acrà na, cute me gahkre pej prãmte ri me amã carôt tỳjti ita to ipipẽ to mõ. Ca hame hõmpun to mõ, ne me hahkre pej, ne amji mã me hũpahti to me apa. Ne ca ha nee cuna mã ame ampo kên ton nare, ne atỳj ame apej mã me apỳpỳm — hajỹr.

Mã ampỳa mã amehcuhhê, mã ma awcapàtkôti ata mã Mojxe pyxit peaj ne Pahpãm wỳr hàr. Mã hipêr Pahpãm te me hapackre to hàhtôa to hàhtô.

32

Pê Ixaher catêjê amji mã pahpãm cahàc krekà to
Me Cator Xà 32.1-35

Mã Mojxe curia kẽn na apu ihkên, mã me hàhtôti atajê te me hapêê ne Arãw wỳr me pra, ne me cumã harkwa to:

— Me imã ampo krekà pê pahpãm cahàc nõ to, quê ha taa me pahto ihhimpej, ne me pahto mõ. Ampo na? Pom Mojxe te Ejit jõ pjê pê me pahto cator ata jũ kam ipictor. Wa nee ampo te jũmã ton xà ata na ite me hahkre pej nare — hajỹr.

Mã Arãw me cumã:

— Mẽr ite ton xà caxuw me imã wakỳre pràti kwỳ — hane. Mã cute me cumã hõr, mã Arãw te pryti kra xũmti krekà na ton. Mã me cumã impejti, mã cute me harẽn xà te cupan xà ata to me ajpẽn mã:

— Pryti kra krekà ita pê ri me pajõ pahhiti pê pahpãm, mã Ejit jõ pjê pê cute me pahto cator — hajỹr. Mã Arãw te cumã hãm xà ita to ihkàhti, ne himoac kam pryti krahti ata xãm, ne amji mã me harẽn to hane he:

— Apẽ quê ha me Pahpãm jõ amji kĩn — hane.

Mã apẽ ata na cute me pryti kra krekà pê pahpãm cahàc ata mã ame ampo pry curan, ne cuna mã ame to caxàr, cute me to ihcajpuaw prãmte. Ne cute amehkĩn to ihhi jirô pê me hỹr, ne ame hàpàn ne amehkõm jirô pê, cute ame hapactu kam me to ihtẽm.

Mã Pahpãm te Mojxe mã:

— Apu uua ne wrỳ, nãmri me hàhtôti atajê te nee me ijarkwa itajê impar nare, ne mehkên mã me hàr. Wa ite ramã me hõmpun, mã me hũpar nare ne ampeaj kam mehkrã tỳj, na ri ahna ampeaj kam me kam icryc. Na wa ha me hipej, ne ato irô ne akam me to hàhtôa — hajỹr.

Mã Mojxe te ahna hàhwỳr ne cumã:

— Ampeaj kam ri mehcunea kêanre cakrô, ca ha me caprĩ, ne nee ame kam acryc nare. Ne por pê ca mam amã me hàpên catêjê pê Aprãw me, Ixac me, Jaco mã ate amji ton xà ata to ca amji japackre. Pom pê ca mehtàmxwỳ mã jũ caxuw pjê pejti mã me hàr xà to awjahkre ata to, ca ha amji japackrea ne — hajỹr.

Mã nee me Pahpãm te me hipej nare, mã Mojxe te kẽn po kam Pahpãm jarkwa pyr ne ahpar mã to mõ. Ne cute wakỳre pràti te pryti kra krekà pupun, ne hanea ne ipu na ame hapactu na me hõmpun, ne me kam incryac to me kam incryc. Mã cute pjê kam kẽn po ita to hũcapêr, mã ihpỳm ne ipicahhêc. Mã ma me hỹrmã tẽ, ne cute pryti kra krekà ita jũhhyr ne gãn par, ne kam cuhôn ne to caxàr, ne cô kam ihpro jaxwỳr, ne cute me to kõm partu na me mẽn. Mã Pahpãm te me cumã hà nõ pahtỳjti ata kujahêc, cute ame pryti kra krekà pê pahpãm cahàc kĩn jahpan xà na.

33

Mojxe te Pahpãm mã ihcakôc xà
Me Cator Xà 33.7-11

Pê Mojxe ajco Pahpãm mã mehcakôc xà caxuw ikre pyxwỳr to ramã amji pyràc tu, por curi jũ ri me hàhhuc xà atajê kam. Ne pê ampỳa mã ajco me hàhhuc xà pê hũxwỳ. Ne por pê ajco Pahpãm mã mehcakôc prãm atajê, quê ha curia hỹrmã me ipa. Pê ajco Mojxe Pahpãm mã mehcakôc xà jũrkwa wỳr ipa, pê ajco mehkwỳ cunea me hũrkwa jarkwa mã mehcuhhê, ne kam mento cuhhê ne me hõmpun itaa na, pê ajco acjêj.

Pê ajco ahcakrã catia ata harkwa mã irôrôc, pê kam Pahpãm ajco Mojxe mã ihcakôc. Ne pê hũrkwa jarkwa mã amehcuhhê atajê ajco Pahpãm pejti na me harẽ. Pom ikre kam Pahpãm mã mehcakôc xà ita kam ri, hãn ne Pahpãm me Mojxe ajpẽn mã mehcakôc, ne hãn ne Mojxe kuc ri cumã awjarẽ. Pom hãn ne me hũmre ame hõ ikwỳ nõ mã mehcakôc ita na mã, hãn ne Pahpãm Mojxe mã ihcakôc. Ne cute cumã ihcakôc jicu jirô pê mã, pê ma hãn ne Mojxe mehkwỳ wỳr amji jacjê.

Ne pê Jojuw intuwti na cupê Mojxe tehcajpar catê ata, pê curia ajco apu Pahpãm mã mehcakôc xà jũrkwa kam Mojxe jakàn pê ahtwỳ ne apu ipa.

34

Pê Pahpãm hipêr kẽn po kam harkwa na ihhôc

Me Cator Xà 34; 35.4-29

Ne amcro nõ na Pahpãm te Mojxe mã harkwa to:

— Hipêr kẽn po to ajkrut ne cuprã, ne ajpên to mõ, wa hipêr kam ijarkwa na amã ihhôc, ate ihcahhêc ata jaxà na — hajỹr. Mã cute cuprãr ne ma to tẽ, ne curia hipêr ahna amcro te cwarẽnta. Ne ihtỳj Pahpãm me ajpẽn mã ihcakôc. Ne ma hacpỹ mã iwrỳc ne ihkuc pràti. Ampo na? Cute Pahpãm pupun na ri. Mã mehkwỳ ma ame hũpa, mã cute cupẽhkà to ihkuc pro, mãr quê nee me hõmpun nare.

Ampo kà te Pahpãm jũrkwa caxuw Mojxe te hàhcukrêj to hàhcuprõn

Ne pê cormã Mojxe apu kẽn jimoc ri mõr kwỳa kam, pê Pahpãm cumã hũrkwa ton xà ata to hahkre, jũ mã quê ha ne Pahpãm jũrkwa xãm to ne hãm. Jirô pê mã ri Mojxe te Ixaher catêjê mã harkwa to:

— Pahpãm te imã me acaxuw harkwa hyr. Na ca ha me gàhcajrẽnti atajê, atỳj Pahpãm mã me ampo jõr prãm, ne ampo itajê to ca ha hỹrmã me apa he: wakỳre pràti me, wakỳre prà jakare me, wakỳti tỳjti me, cupẽhkà kukũmti, intepti, jakati, impejti atajê me, carà cahàcre kà me, pĩ caxwỳn tỳjti impejti atajê me, ihpôc xà caxuw pĩ xô cacô impêti atajê me, ampo cacô impêti cuxwati atajê me, wakỳre prà tepti atajê te hajỹar. Ne atỳj ajpên hỹrmã me to apa.

— Ne por Pahpãm te me anõ mã cute me amji jahkre pej jõr atajê cunea, quê ha ajpên ame pra, ne me cuprõ. Ne Pahpãm te, cute ampo to me hàpên xà me mẽn atajê to, ame cumã apê. Cu ha Pahpãm mã ampo kà te me hũrkwa nõ xãm, ne hanea ne pĩ to me hàmcjên xà nõ ata jũjê, ahna cute me hapỳn xà caxuw, cu ha me to. Ne hàmcjên xà ita kam, por cute kẽn po kam, me pamã harkwa to ihhimpej xà te tej jirên, ne ahna ihhôc ata, cu ha caxwãm pê hir. Ne quê ha cupê Pahpãm te me pamã amji ton na, me pahte me ajpẽn par xà jàmcjên xà.

— Ne hanea ne cupẽhkà impejti te Pahpãm jũrkwa caxwỳn tête hahêr xà ata, cu ha me to, ne ahna me hàpàn xà nõ me, me to, ne pĩ to me hũjê, cute me hapỳn xà caxuw. Ne cô cuhhê xà itajê me, ampo jacrô cuxwati to caxàr xà atajê mea mã, cu ha me to. Ne hanea ne hũrkwa caxwỳn nõ to cujro xà caxuw, cu ha hàhcujro xà nõ me to.

— Ne hanea ne Pahpãm mã me hàpên catêjê cunea kà impejti atajê me, Arãw kà me, mehkra kà mea mã, cu ha me cumã to. Hõ, me pajàpên xà itajê cunea to, cu ha Pahpãm mã me — hajỹr.

Mã ma me hũrkwa wỳr ame ipicràn, cute ame cumã ampo jõr xà atajê wỳr. Ne por Pahpãm Carõ Pejti ata ri mehkrã caxwãm pê cute me cumã ampo jõr xà atajê to ihhimpej. Mã cute amencwỳr, ne ma hỹrmã me to amji jacjên. Mã pyjê kwỳ te cupẽhkà ton jahkre pej atajê te me cupẽhkà ton. Mã pyjê kwỳ nõa te carà

cahàcre kà to me cupẽhkà. Ne me hõ pahhi catêjê atajê ri kẽn pràti itajê to me mõ. Ne me hàhcajrẽan kam me hũmre me pyjê te Pahpãm mã me ampo jõr xà atajê to me mõ, ne me cumã hõr.

40

Pahpãm ampo kà te ikre mã hàr ne kam ihkrĩ

Me Cator Xà 40.34-38

Mã Mojxe te hàpên xà ata krã curan, me ajkaam mã ampo kà te Pahpãm jũrkwa te amji jipêj ne xa. Mã Pahpãm jõ ahcakrã te ikre pro, mã carôt jàhcujro te to hipu tu. Na quê nee Mojxe ahcakrã kam Pahpãm carôt jàhcujro ata mã hàr nare.

Pê ahcakrã ata ajco api ne ma me cumã ipa. Pê Ixaher catêjê ajco me hõmpu ne ma ihkôt me ipa. Ne ajco pry kà te ikre ata to ma me ipa. Ne ahcakrã ata pê ajco ahtwỳ, pê cume mãa mã ajco me ahtwỳ. Ne amcro kam pê ahcakrã ata ampo kà te Pahpãm jũrkwa cwỳrpê ajco harij, ne ahna caxwa pê ajco kam cuhy, ne ahcujro, Ixaher catêjê te amji mã me irĩt xà caxuw.

Hõhõ, me ipa xà ita to pê ajco me ipa, ne me ahtwỳ. Ne ma Canãn jõ pjê mã me cator.

Me Cahyt Xà Jõ Kàhhôc
Pê Caku Te Cwarẽnta
PÕTI KAM AME IPA XÀ

Ỹhỹ, ihkàhhôc to incrê ita kam ri, Ixaher catêjê mã, Pahpãm te amji kam hapac xà intuw to me cumã hahkre xà. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ata japrỳ te **Me Cumã Ampo To Hahkre Catêjê Jõ Kàhhôc** (Ampo To Hahkre Catêjê).

Ne ihkàhhôc te cwat ita kam ri, Mojxe te me pamã Ixaher catêjê te Ejit jõ pjê pĩn, Canãn jõ pjê wỳr, põti ata kam me mõr na caku te cwarẽnta na me harẽn. Ne hanea ne cute Ixaher catêjê cahyt ne me hàhtô na me hahkre pej. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Me Cahyt Xà Jõ Kàhhôc** (Me Cahyt Xà).

Jaco japrỳ nõ pê Ixaher ata kra xũmre te tôxi atajê tàmxwỳ tàmxwỳ ramã me hàhtô to mõ ne me hàmtàr tu. Ne ahpỹanre na menquêtjê pê me hakat japrỳ kôt me hakrã pit, ne cute me amji mã haprỳ jõr par to: Rupẽn kra me, Ximãw kra me, Rewi kra me, Juta kra me, Ixaca kra me, Xepurõ kra me, Joje kra me, Pẽnjamĩ kra me, Tã kra me, Naptar kra me, Cate kra me, Axer kra. Ne me hakrã te tôxi atajê cunea pê Ixaher catêjê pit.

13

Pê me hũcapi catêjê me Canãn jõ pjê pupu

Me Cahyt Xà 13.1-33

Mã Pahpãm pê Pahhiti te Mojxe mã harkwa mẽn ne cumã:

— Jũmjê xũmre kujate, quê ite me amã Canãn jõ pjê jõr xà ata pupu. Ne ca ha ahpỹanre na me aquêtjê te me amji jakrã te tôxi atajê kam, ajpẽn caxuw mehtàmxwỳ pê me hõ pahhi to caprã ne mehkujate — hajỹr.

Mã cute me to cuprõn, ne me cumã harkwa to:

— Me pra ne me pjê pupu, jũ mã mõrmõ cute. Ne ma curi mehkrĩ catêjê atajê pupu, mõrmõ ajkĩ mehtỳj, nare, ajkĩ mehpeacre, ne mõrmõ ajkĩ me hàhtô, nare, mõrmõ ajkĩ mencrêre. Ne me pjê pupu, mõrmõ ajkĩ impej, kam me pajàpên xà caxuw. Ne me krĩ pupu, mõrmõ intête kwỳc ne ajkĩ hihê, nare, mõrmõ ajkĩ hamãr xà atajê nõ hamreare. Ne me pjê ata pupu, mõrmõ ajkĩ ampeaj kam hõ to hakràj, ne kam pĩ jàhtô. Ca ha amji to mehtỳaj, ne atỳj ajpên me pjê ita jõ pĩxô nõ to me mõ, wa cukrẽ ne ihcajpẽ — hajỹr.

Mã ma me mõ, ne cute me Canãn jõ pjê pupun, ne cute kam ame ipa to me amcro to cwarẽnta. Ne ramã me mõr xàa kam, cute me pĩxô jàhtôa ne me hirên. Ne ma me to amji jaxàr, ne me to cator. Ne cute Mojxe me, Arãw me, Ixaher catêjê mã ampo itajê cunea jarẽn par. Ne cute me cumã pjê jõ pĩxô atajê jõr. Ne me cumã harẽn to:

— Wa Canãn jõ pjê mã me icator, ne ite me hõmpun, mã impeaj to impej. Ne ampeaj kam, kam me cumã me hõ, ne hanea ne kam pen ne kam pryti kà cacô jàhtô, ne kam me pĩxô itajê pupu he.

— Ne ampeaj kam curi mehkrĩ catêjê tỳj, ne ampeaj kam krĩ itajê cati, ne ipu na kwỳcti itajê kàa to ihkà. Wa ite kam mehĩ to cute me krĩ mã hikreti atajê kwỳ pupun, mã ampeaj kam mehkà, ne me catia to me cati — hajỹr.

Mã cute me hũmre kujahêc atajê nõ japrỳ te Carep ata te mehcunea mã Mojxe mã ihhi cuxêc na me ton, me kam mare mã, ne me cumã harkwa to:

— Hacme, ne me pjê ita pytà! Ampo na? Cu ha pahtỳj me tohjê, ne me hirô pê xa, ne me hipej — hajỹr.

Mã mehkwỳ te me cumã, ne ahna me amji ton kam me cumã:

— Wỳr cu apu amji mã me hamã! Ampo na? He me pajirôa pê curi catêjê mehhi tỳj, ne me cati. Ne pjê ata kam ampeaj kam me hàprê catêjê jàhtô, ne cute me hipu tu. Na ri me imãa me ipê xycxycre pyràac, ne hanea ne me cumã me ipê xycxycre pit, ne me cumã me ikryjre — hajỹr.

14

Pê Ixaher catêjê ma ame Pahhiti par caca

Me Cahyt Xà 14.1-45

1 Mã Ixaher catêjê cunea mehpec xà to
cute mencwỳr kam mehtẽm. Ne kỳj cati
pêa mã ame amrã, ne cute mencwỳar to
me apẽ.
2 Ne mehcunea te me Mojxe me Arãw
cuna mã me cumã amji capẽr kam
mehtẽm, ne me cumã:
— Wa nee pjê mã me paxàr xà ita kam
ame ityc prãm nare. Wa rỳ mã curia Ejit
jõ pjê kam ame ty. Nare, wa põti kam me
hamreare ata kam ame ty.
3 Ihhêj ne me pajõ Pahhiti te pjê ita kam
mehkrĩ catêjê jõ krãhtare te me pajipej
na, cama me hamãr xà caxuw ri cute me
pahto cator. Ne quê ha me pahto hajỹr
jirô pê mã, quê ha cama me pahkra me,
me pahprõ amji to me cumã me hàpên
catêjê. Na cu ha pahtỳj ma hacpỹ mã Ejit
jõ pjê wỳr me amji jaxà — hajỹr.
4 Ne me ajpẽn mã harkwa to:
— Cu ha amji mã me pajõ pahhi tuw nõ
xãm, quê ha hacpỹa mã me pahto amji
jaxà, Ejit jõ pjê wỳr — hane.

Pê Jojuw me Carep tee mehkwỳ mã apô

5 Mã Mojxe me Arãw, Ixaher catêjê
kam mare mã pjê kam mehpỳm, ne me
hõpôrpo ne me nõ, mehpec xàhte.
6-7 Mã cute me pjê pupun catêjê pijakrut
itajê japrỳ pê Jojuw, me Carep atajê
me cute amji pê mehkà cokjêr, mehpec
xàhte, ne mehkwỳ mã hũjarẽn to:
— Pom wa ite me pjê pupun ita peaj to
impej.
8 Cu ha me pajõ Pahhiti cajpuaw na, quê
ha ihtỳj me pamã pjê pejti ata gõ, cu ha
pahtỳj amji mã me hũtà. Ne pjê ata kam
me hõa to me hõ, ne ampeaj kam, kam
pryti to ipijapar xà me, pur caxuw impej.
9 Nee ca amji tête ame Pahpãm jarkwa
curê nare. Ne nee cuna mã ame acryc
nare, ne nee ame, por curi amehkrĩ atajê
cupa nare. Ampo na? Cu ha me pahtỳj
me to cô, ne me hipej ne me hirô pê xa.
He me pajõ Pahhiti ihtỳj ame pahkôt ipa,
ne cute me pahpãm cahàc krekà pê me
pahcurê xwỳn pytàr catêjê atajê cunea
rẽn. Cwỳrjapê wa me amã, ca ame hũpa
nare — hajỹr.

Pê Pahpãm mã Ixaher catêjê jipej prãm

10-11 Mã me hàhtôti atajê ajwar kẽn to
ame capêr, ne to mehcuran prãm to pit
mã amehcakôc. Mã Pahpãm carôt cati
jàhcujrohti ata ampo kà te hũrkwa mã
Ixaher catêjê cunea te cuprõn ata wỳr
iwrỳc, ne Pahhiti te Mojxe mã harkwa to:
— Me hàhtôti itajê ma ame icurê! Ne
cute me hajỹr ita kam ri ihtỳj amji caxuw
me icyt to me ipa. Ne jũ caxuw mã quê
ha ajte, ite me kam ampo to amji to ipipẽ
xà ita kôt me ijahkre pej, ne ikôt me amji
to?
12 Wa ha hà kên cunea to me kam icryc,
ne ame to kên, ne ite me cumã ampo jõr
xà to ijũjahkre ata xwỳjrea na me hipej.
Ne akam wa ha quêt me to hàhtô, quê
ha mam itajê jirôa pê me atàmxwỳ itajê
cunea me carôt tỳj — hajỹr.

Pê Mojxe Pahpãm mã mehkwỳ cajrẽn

13 Mã Mojxe te Pahhiti pê Pahpãm mã
harkwa to:
— Jũ mã quê ha Ejit catêjê cahhur me
ita jarẽn pa, ne kam me amji cajpẽr to?
Ne ramã Ejit catêjê te acarôt tỳjti to me
akwỳ to acator ata na me gõmpun, ne me
gahkre pej.
14 Ne ma cute pjê ata kam me ipa catêjê
mã me garẽn. Ne hanea ne Ixaher catêjê
kôt apê me hõ Pahhiti te amõr na, ne
hũ na pire mã ajpẽn mã me acakôc na
me cumã me garẽn. Ne ihtỳj me cumam
ahcakrã kam apê me hõ Pahhiti te amõr
na, cute me gõmpun. Ne ihtỳj amcro
me caxwa ri ahcakrã ata te cuhy na amji
jahkre ne harij na, cute me hõmpun.
15 Ne ca ha ate me akwỳ jipej pyrentu
na, quê ha pjê ata kam, krĩxàre kwỳ me
ahna me garẽn pa, ne me ahna amji mã
me garẽn kên to,
16 “He pê ihtỳj me hõ Pahhiti me cumã
pjê to awjahkre ata wỳr me to mõr cakrô,
nee cute amji mã hamãr, ne me to hàr
nare. Cwỳrjapê ri cute ahkêt me põti
jipôac ri mehcunea jipej” hane.
17-18 — Na ca ha acarôt jàhcaprĩhti to
me cumã ajpẽ, ne cute mehkên ton xà
itajê to tojnõ, ne cama amã mehkĩnti ne.
Ne pê ca ramã amji jarẽn to: “Imã me
akĩnti ita kam, wa nee me akam icryc
pyrentu nare, ne ca hame ate me ito kên,

ne amji tête me ijarkwa curê jicu na, wa ha itỳj me ate ito kên ita to tojnõ ne hicu. Nãmri ca ha me ate amji tête me icurê to me axãm ita na, wa ha itỳj hahpan xà na me akên mã me amẽ, me akra me, me atàmxwỳ mea mã” hane.

19 — Na ite apar xàa na wa awỳ, pom hõtpê amã me ikĩnti rohnỳtti mã, ca atỳj cute mehkên ton itajê cunea to tojnõ ne hicu to hanea, pom ahnaa mã ca ajpên Ejit jõ pjêa rũm mehkên na me to tojnõ to mõ he, ita na ca ha ita kam me ito — hajỹr.

Pê Pahpãm Ixaher catêjê incrôn xà kêanre to me cucrô

20-23 Mã Pahhiti te Mojxe mã amji jarẽn to:

— Hã, wa ha itỳj, pom ate iwỳr xà ita na me ato, ne cute me ito kên itajê to tojnõ. Ne wa ha pa amji japrỳa na me ahna amji to. Quê ha nee jũ caxuw, por pê wa me hũmjê mã pjê to ijũjahkre xà ata mã me hàr nare. Ne põti kam me hamreare ata kam, quê ha mehtyc pa.

— Ampo na wa ha me to hane? Nee mã ampo na nare. He pê ramã me icarôt tỳjti jàhcujro itajê kwỳ na me ipupu. Pê wa ramã me cumã me hõ japrỳ te mana ita gõ, ne me cumã cô gõ, mã ajte nee ite Ejit jõ pjê me põti ita kam me cumã ampo ton xà itajê na, ito me amji japackre nare. Ne ajte cormã cute me icapi prãmte, icuna mã me ampo kên ton to me tej to me ipa, ne nee me ijarkwa par nare. Ne por me ijarkwa par nare atajê, quê ha nee, por pê wa me hũmjê mã pjê to awjahkre ata mã, me hàr nare. Ne pom ma ame icurê itajê nõ, quê ha nee mehnõ pjê ata pupun nare.

24 — Ne pom imã hàpên catê pê Carep ita nare, ajteare mã quêt amji kampa, ne quêt cute ihtỳj ipar xà cunea to ipar. Na quê ha ihtỳj cute pjê pupun ata wỳr axà, quê ha mehtàmxwỳ ihtỳj hakàn pê pjê ata kam me ipa, ne kam me amji to ajpa.

25 — Ne apẽ quê ha ajte ma Amarec catêjê me, Canãn catêjê, por caprũm kam mehkrĩ atajê japy, hacpỹ mã põ kam hamreare ata wỳr me amji jaxà. Ne Côxwatepti cajpuw quê ha me mõ — hajỹr.

26-27 Jirô pê mã ri Pahhiti te hipêr Mojxe me Arãw mã hũjarẽn to:

— Jũ caxuw mã quê ha ajte cute me imã amji kôt harẽn jàhcahhõn xiti itajê mã me hikra? Wa ite ramã cute imã me hàhcahhõn na mempar, ne ahna imã mehkĩn nare.

28 Na ca ha me cumã ijarẽn to: “Ipê me gõ Pahhiti pê Pahpãm. Wa ha itỳj me amã, por me amã ampo cupahti na, ate me amji jarẽn ata to.

29-30 Na ca ha me acunea põti kam me hamreare ata kam me atyc pa, por ramã me ana caku te winti jirô pê atajê, ca ha me atyc pa. Ampo na? Me acunea te imã me gàhcahhõn par, na ca ha me atyc pa, quê ha me ahkrare pit ite me cumã pjê to ijũjahkre xà ata mã me axà. Ne mehkà pijakrut japrỳ te Carep me Jojuw itajê, quê ha mehkà na me ajkrut peaj ne mehkôt pjê ata mã me axà.

31 “Ne me acunea te me akra pê, por Canãn jõ pjê kam me xa atajê mã, cama me hàpên catêjê na ate me harẽn cakrô, wa ha itỳj me hamã, ne pjê ata wỳr me to icato, quê ha quêt kam me ipa. Ne ate me pjê kêanre na me harẽn ata kam, quêt ihcunea na me amji pupun pejti to me ipa.

32 Ne me ca nare. Quê ha me gĩ itajê ajhu ne ty, põti kam me hamreare ata kam.

33 Ne quê ha me apê amji jahkre kêt, ca ha atỳj me akra me, põti kam me hamreare ata kam me apa to me caku to me cwarẽnta. Ne me akôt quê ha me akra me amji pupun xà kêanre to me ipa, ne ate amji mã me ito ahimpej nare ita kam, ca ha xa me acunea me atyc pa, jirô pê mã quê ha cormã me akra me, me atàmxwỳ pit pjê ata mã me axà.

34-35 “Ne ca ha me apê, por pê me pjê pupun catêjê atajê pyràac, pê me mõar to me amcro to cwarẽnta, jĩkjê na ca ha põti kam me hamreare ita kam ame apa to me caku to cwarẽnta. Ampo na? He wa ha ita caxuw me ato impej jicu, ca ha ame akên xà pytĩti atajê to ame acuhkwỳr. Quê ha ahpỹanre na ate me ina ajpẽn par xà atajêa me gipej, põti kam me hamreare ata kam. He ipê me gõ Pahhiti, na wa itea

me amã icakôc xà ita ton, na ca ha atỳj
põti ita kam ame ty” — hajỹr.
36-38 Mã cute me tej te me pjê pupun
catêjê atajê te me mõr tête mehcunea hi
kwĩn, ne mehcunea to me hàhcahhõn xi,
na ri mehtyc xà kêanre kam mehcunea
tyc pyrentu, me pajõ Pahhiti kam mare
mã. Mã Carep me Jojuw pijakrut peaj ne
mehtĩar na me hàhhuc.

Pê Mojxe tee mehkwỳ mã me curê xwỳn cawpa

39 Mã Mojxe te mehkwỳ mã Pahpãm
jarkwa ita jarẽn, mã me hũpar xà ita kam
amehpeacre, ne me cumã amji kĩn nare.
40 Mã amcro nõ na iràrà na mehcunea
jỹr, ne ma, por pjê kam awjarô to cute
me cumã hũjahkre ata wỳr, cute me mõr
na me ipyr. Ne cute me Mojxe mã me
harkwa to:
— Wa itỳj ite me Pahpãm cuna mã me
ikêanre na me amji pupun, na wa ha
itỳj ita caxuw, por me pajõ Pahhiti te me
pamã pjê to hũjahkre ata wỳr me ikràr —
hajỹr.
41 Mã Mojxe te me cumã harkwa to:
— Ca rỳ mã mam me hane na mã, ca
nee ajte ate me Pahpãm par nare. Mã
ramã ahna ahtũm rytu, ne ramã hõ amcro
jirô pê ihpỳm ita kam, jũ wỳr ca ha curi
me mõ. Ca ha ita kam me ate me amõr na,
ca ramã ate me pajõ Pahhiti pê Pahpãm
jarkwa par nare.
42 Ne pom curmã ate amji kam me
gapac xà jarẽn itajê, ca nee kam me to
acrà nare, ne me hicu. Nãmri ca ha ate
pjê kam awjarô ata pytàr prãm kam me
to acrà na, quê ha me acurê xwỳn me ato
hamre. Ampo na? He me pajõ Pahhiti pê
Pahpãm nee me akôt mõr nare ita kam,
quê ha ihtỳj me gipej.
43 Xà ca nee me Amarec catêjê me,
Canãn catêjê to me amji japackre nare?
He cormã me pahcumam me xa! Ca ate
me pajõ Pahhiti pê Pahpãm mã hikran,
cwỳrjapê quê ha hanea ne me amã hikra,
ne nee me apijapu xà kam me atehcajpar
nare, quê ha me acurê xwỳn ihtỳj me
acura — hajỹr.
44 Ne tee Mojxe te me cumã me cawpa
cakrô, mã ajte ma me mõr kam mencrà,
pjê kam kẽnti atajê cajpuw. Mã curia me
hakàn pê Mojxe me Pahpãm jàmcjên xà
jàhhuc, mã me hàhtôa ne amũ me pra.
45 Mã kẽnti na Amarec catêjê me, Canãn
catêjê mehkrĩ atajê mehwỳr me iwrỳc, ne
cute me Ixaher catêjê curan kam mehtẽm,
ne ma mehcuran to mõ. Mã ma me
hũpate mehprõt. Mã ihtỳj mehcuran to
me mõ, ne cute mehcuran itaa to, ma
Horma jõ krĩ mã me cator. Ne Ixaher
catêjê cahhur te ma Mojxe kôt põti kam
me hamreare wỳr me amji jaxàr, ne kam
ajco ame ipa.

16

Pê Ixaher catêjê kwỳ Mojxe jũhhyr prãm

Me Cahyt Xà 16.1-35

Caku te cwarẽnta atajê nõ kam, amcro
atajê nõ na me hũmre atajê japrỳ te
Côre me, Tatã me Apirãw te Ixaher catêjê
jõ pahhi te me xẽj pijakrut ne ihkôt
xĩncwẽnta me, me ajpẽn par, cute me
pahhi tête me Mojxe jũhhyr prãmte. Ne
ma Mojxe me Arãw wỳr me cator, ne cute
me cumã me harkwa to hajỹr he:
— Nee mã me ijirôa pê acati nare.
Pahpãm te Ixaher catêjê cunea capi, cute
me to amji kwỳ prãmte, ne me pahcunea
kam ihkrĩ. Ne mẽr ampo na mã ca atỳj
ite me apar ita na, hãn ne me imã garkwa
jirê? — hajỹr.
Mã Mojxe me cumã:
— Xãmte icaxuw ate me amji kam me
gapac xà te hajỹr? Hã, quê ha apẽ, quê
ha Pahpãm iràrà na me gõ ikwỳ nõ itajê
mea mã, me amã cute amji mã jũmjê capi
atajê jahkre, ca ha me hõmpu. Ca ha apẽ
na ajpên me Pahpãm wỳr me mõ, wa ha
hanea ne Arãw me hỹrmã mõ, cu ha curia
me ajpẽn cajpa — hane.
Mã apẽ mã Côre me, mehkwỳ te xẽj
pijakrut ne ihkôt xĩncwẽnta atajê me mõ,
ne ampo kà te Pahpãm jũrkwa na cute
me cuprõn. Mã hanea ne Mojxe me Arãw
me, mehkwỳ hajỹar ne harkwa ata jĩkjê
rũm cute me cuprõn. Mã me hàhtôa te
me cuprõn ne cama amehcuhhê, ne ame
ampo te me to jũ mãn xà ata na ame
hõmpu.

Mã pea Pahpãm carôt jàhcujrohti te mehcunea mã amji to ipipẽ, ne cute Mojxe me Arãw mã harkwa to:

— Me cupê me hawry, ne me haprã, nãmri wa ha mehcunea jipej hiahpuro! — hajỹr.

Mã Mojxe me Arãw te Pahpãm cuna mã mehkõn krã na me hỹr, ne me cumã mehcajrẽn to:

— Me ijõ Inxũ Cati, pê ca me icunea mã ite amji kam ijapac xà ita gõ. Xà ca ha me hũmre kên incrê peaj atajê kôt mehcunea jipej? — hajỹr.

Mã Pahpãm Mojxe mã harkwa to:

— Me cumã awjarẽ, quê me Côre me, Tatã me Apirãw jõ pryre kà te ikre ita pê me ajcamẽ — hane.

Mã Mojxe xãm ne ma me hũmre itajê jũrkwa wỳr tẽ, ne cute mehkwỳ mã caràar kam hũjarẽn to:

— Me hũmre kêanre itajê jũrkwa pê me ajcamẽ, ne me hawry! Ne nee ame hàhcukrêj caxun ne amehcupên nare! — hajỹr. Mã pea mehcunea cator, ne me cupê me hũjawry.

Mã Côre me Tatã me Apirãw me hũrkwa jarkwa mã mehkra me, mehprõ mea mã amehcuhhê. Mã Mojxe te mehcunea mã harkwa to:

— Ca ha ita caxuw me Pahpãm te pahhi na ixãm na me ijahkre pej to hane he. Quê ha pjê te catac ne me cumã ipicapôn, mã kam me hũmre itajê te me ipijaxwỳr, mã cute mehkrẽr na, ca ha cormã Pahpãm te me gõ pahhi na ixãm na me ijahkre pej — hajỹr.

Ne cormã cute ihcakôc jicu me ajkaam mã Côre me, mehkwỳ krac ri pjê catac ne me cumã ipicapôn, ne kre catia. Mã kam Côre me, mehkjêjê me, me kôt cute me Mojxe jũhhyr prãm catêjê me, mehpỳm. Ne hanea ne kam ampo cunea to me hõ tekjê atajê cunea pỳpỳm, ne mehtyc partu. Mã me ahna pjê pijapỳn. Mã ma Ixaher catêjê mehkôt kre ata mã mehpỳpỳm cupate, ma me pra.

Mã kỳj rũm Pahpãm jõ cuhy wrỳc, ne me hõ pahhi kwỳ te me xẽj pijakrut ne ihkôt xĩncwẽnta te Mojxe jũhhyr na me ajpẽn par atajê cunea to caxàr tu, mã me hamre.

21

Pê cagã me hàhtôa jipej
Me Cahyt Xà 21.4-9

4 Mã ma Ixaher catêjê te me mõr kam mencrà, ne cute me Côxwatepti jõ pry kôt, me Hôr jõ kẽnti jakren. Ne ma Etõ jõ pjê pu na me ipijarõ prãmte me mõ.

5 Mã amehpec ne nee hipêr cumã me hikaj prãm nare, mã ajpẽn mã ame Pahpãm jarẽn to amehkêanre, ne cute me Mojxe to me hajỹar, ne ajpẽn mã ame harẽn to kêanre, ne me cumã harkwa to:

— Ampo na mã ate põti ita mã, Ejit jõ pjê pê me ito acator, ita ri me ityc xà ita caxuw? Ita ri ite me ampo krẽr xà hamreare, ne nee me ikõm xà hamreare. Ne ramã me imã kwỳr pê mana ita kĩn nare — hajỹr.

6 Mã Pahpãm te me hàhcahhõn xà kêanre ata jahpan xà na, mehwỳr cagã jàhtôa ne kujahêc, cute mehcãmxar prãmte. Mã ramã cute ame hàhtôa ne amehcãmxar, mã amehtyc.

7 Cwỳrjapê ri ma Mojxe wỳr mehprõt, ne cute me cumã me amji jarẽn to:

— Wa ame amji pupun kêanre! Wa ite Pahpãm me, me acuna mã me ikên xà kêanre itajê ton, cwỳrjapê ri me ikêanre. Na ca ha Pahpãm mã acakôc, ne cumã me icajrẽn, quê me itête cagãti itajê to hawry — hajỹr. Mã Mojxe te Pahpãm mã mehcajrẽn.

8 Mã Pahpãm te Mojxe mã harkwa to:

— Wakỳre nõ to cagã, quê ha cagã xàhti itajê mehcãmxa, quê ha me wakỳre te cagã ita pupu, ne nee amehtyc nare — hajỹr.

9 Mã Mojxe te Pahpãm jarkwa na wakỳre to cagã, ne me hipôc ri inxôr. Mã cagã xàhti atajê mehcãmxa, mã me wakỳre te cagã ita pupu, ne hacpỹa mã mempej. Hamre.

22

Pê cawrô cahàcre Parãw mã ihcakôc
Me Cahyt Xà 22.1-41

Jirô pê mã pê Ixaher catêjê ramã Mowap jõ pjê na me ahtêp. Mã Mowap jõ pjê jõ pahhi catêjê mã ampeaj kam me hũpa, mã cute me ahna hũxy xiti japrỳ

te Parãw ata mẽn, mãr quê mencrôn xà kêanre to me cucrô. Ne cute mencrôn xà kêanre to mencrôn jahpan xà na, ihtỳj cute me cumã ihpore to hũjahkre.

Mã Pahpãm te Parãw mã hũjarẽn, quê nee me hỹrmã ihtẽm nare. Mã Parãw ihtỳj apu Pahpãm ihtẽm xà na ahwỳ. Mã apu kam incryc, ne cute mehwỳr mõr xà ita na to tojnõ. Mã cute apu hõ cawrô cahàcre to hàhcuprõn, ne ma kam hỹr ne to tẽ, me hỹrmã.

Mã Pahpãm apu kam incryc, ne cute hỹrmã côjkwa pĩn cumã ipijapu catê nõ kujahêc, cute cupê pry jahêr xà caxuw. Mã ma tẽ ne xa.

Mã cawrô cahàcre te mam Pahpãm mã ipijapu catê ata te pry kam wapo to hãm na hõmpun, ne hũpate cute pry hyr. Mã Parãw te nee ihkĩnte hõmpun nare, ne apu cawrô cahàcre cahhy, cute pry wỳr to amji jaxàr prãmte. Mã hipêr Pahpãm mã me ipijapu catê te kẽn te pry to ihkre pucre ata wỳr ipicamẽn.

Mã cawrô cahàcre te hipêr hõmpun, ne tee apu hĩpê hahpan to hahkre, ne cute kẽn to Parãw par jaxôp. Cwỳrjapê ri hipêr apu ihcahhy. Mã hipêr hỹrmã me ipijapu catê ita picamẽn, pry kre pucre ata wỳr. Ne cute hahêr. Mã catàtkre jamreare ita kam, jũ na quê cawrô cahàcre ata mõ.

Ne cawrô cahàcre te hipêr me ipijapu catê ata pupun, ne hũpate Parãw to ihpỳm. Mã Parãw apu kam incryc ne hipêr pĩ cajrer to ihcahhy. Mã Pahpãm te cawrô cahàcre cakôc na mẽn, mã ihcakôc, ne cute Parãw cukij ne cumã harkwa to:

— Ampo to mã ite apê jũ mãn, mã ca ajte ate icahhyr ita to incrê? — hajỹr.

Mã pea Parãw caràr ne cute harkwa to:

— Ampo na mã ca apu imã? Quê imã wapo na mã, wa ha ramã acuran hiahpuro — hajỹr.

Mã cawrô cahàcre cumã:

— Pom ipê gõ cawrô cahàcre ita, ne ramã ite ato impej crire nare ita. Xà ita kam ite ijàpên xà ton ita to ramã ajkĩ ite amji pyràc tu? — hajỹr.

Mã cumã:

— Quê — hane.

Mã pea Pahpãm te Parãw mã into jahkjên. Mã cute amji cumam côjkwa pĩn me ipijapu catê nõ ata pupun. Mã ramã wapohti to cute caxwỳr xàa kam xa. Mã Parãw hũpate pjê kam ihpỳm.

Mã Pahpãm mã ipijapu catê ata te ihcukij ne cumã:

— Ampo na mã ate cawrô cahàcre cahhyr to incrê? Wa ita ri ite amji to acurê xwỳn ne xa, ne apu gahkre. Ampo na? Por ca jũ ri amõr xà wỳr mõ ata, nee Pahpãm mã impej nare. Ca cama ate ame to kên prãmte, ca mõ. Mã quêt mam cawrô cahàcre te ipupun ne ato hàhhuc, ne cute ato atyc xà jahpan — hajỹr.

Mã Parãw te cumã amji jarẽn to:

— Wa ajmãr itea amji kên mã amji mẽn, wa nee ite pry kôt amji cuna mã gahkre pej nare. Ne quê imõr xà ita na Pahpãm pê ihkaj na, ca imã awjarẽ, wa ha nee imõr nare, ne ita ri ijũrkwa wỳr amji jaxà — hajỹr.

Mã cumã:

— Gapacta ne atỳj me hỹrmã mõ, ne Pahpãm te amã ampo jarẽn itajêa to me cumã awjarẽ — hane.

Mã ma Parãw Mowap catêjê wỳr tẽ, ne curi cator. Mã me hõ pahhi Parac te cumã harkwa to:

— Ỹhỹ Parãw, Ixaher catêjê jàhtôa to me hàhtô, ne imã me hũpaa to me hũpa. Cwỳrjapê ca ha Apãm Cati te me to hy xàa kôt me to hy, wa ha itỳj ate me to hy jahpan xà na amã ihpore catia ne cugõ — hajỹr.

Mã Parãw cumã:

— Wa ha caxi, pa me to hahkre, ne ijõ Inxũ Cati te me ahna imẽn xà kôt pit mã, wa ha me to hy — hane.

23

Pê Parãw tee mencrôn kêanre to hahkre

Me Cahyt Xà 23.1-30; 24.1-25

Mã ma Mowap catêjê jõ pahhi pê Parac te Parãw japrôr ne to mõ, ne kẽn na to hàpir. Mã ahpar mã, caprũm kôt, cute Ixaher catêjê jàhtôa ne me hõmpun. Mã cumã:

— Hamre, ca ha me hàhtôti itajê incrôn kam tẽ, ne mencrôn xà kêanre to me

acrô. Ne me hũn xà kêanre to ame hũn, quê ha ate me hũn xà kêanre atajêa me to hy, ne ame to kêanre ne. Ne hanea ne côjkwa kam gõ Pahhiti wỳ, quê ha ame to kêanre ne, ne me to hamre — hane.

Mã Parãw te harkwa to me cumãn kam ihtẽm, ne me cumã:

— Mowap catêjê jõ pahhi pê Parac te imã ihcakôc,
ne me ahna imẽn to:
“Ixaher catêjê itajê to kên kam tẽ” hajỹr.
Ne jũ mã wa ha ajte,
ne por Pahpãm mehkwỳ to impejti atajê to apu ihkên?
He ajteare mã me, ne ampeaj kam me hàhtô,
ne ihtỳj me ipicamẽn to me mõr ita na.
Na wa itỳj mehkôat amji ton to prãm — hajỹr.

Mã Parac apu Parãw kam incryac to incryc ne cumã:

— Nãmri! Xà wa aracri ite amã ijarkwa to hajỹr? Mãr wa ite amã me to kêanre na ijarkwa hyr ta! Nõ na mã ca ate me to impejti ita to apu acakôc! — hane.

Mã Parãw cumã:

— Jũ wỳr wa amjia kôt ampo to icakôc, por me ijõ Inxũ Cati te ijarkwa to icakôc xà na imẽn atajêa to, wa ha icakôc — hane.

Mã Parac te hipêr ihcajpẽr to ipijakrut xà ata wỳr to hàpir, ne hipêr cute me to kên xà caxuw cumã harkwa hyr. Mã Parãw te amencrôn kên to hahkre, ne nee cute mencrôn xà kên nõ to mencrôn nare, ne cama harkwa pejti to me ahna ihcakôc. Mã Parac apu kam incryac to incryc, ne cute cumã hàmjõr nare, ne ma hũrkwa wỳr, hũre kam ihkujahêc.

35

Pê Mojxe me amji pytàr jõ krĩ to mehhimpej

Me Cahyt Xà 35.6-34

Pê Pahpãm Mojxe mã harkwa ta, quê Ixaher catêjê mã harẽ ne cumã:

— Ahtũmre quê ha, por ite me cumã Canãn jõ pjê jahkre ata mã me cato. Ne wa ha cormã me hàhcuran catêjê kôt amã harẽ, ne amã me to hahkre. Ne ate me to amji pyràc xà ata kôt, quê ha jũm amji pê hũkjê nõ cura, quê ha ihtỳj ihtyc ata jũkjê hanea ne cute ihcuran catê ata cura. Ne quê ihhêaj to cute ihcuran prãm nare kam ihcuran na, quê nee hahpan xà na mehcuran nare.

— Cwỳrjapê ca ha me cumã garkwa ta, quê me krĩ to xêj ne me capi, mãr quê cute mehcuran prãm nare kam mehcuran catêjê atajê krĩ itajêa mã me acjêj, ne kam me amxu. Jũ wỳr quê cute ihcuran ata jũkjê krĩ kam ipimxur ata ri me pro, ne mehcura. Ne quê ha me cute mehcukij catêjê mehkrĩ, ne mehcukij ne mehkôpĩr peaj ne, xà ajkĩ amjia kôt cute ihcuran, nare, cute ihcuran prãm nare kam ihcuran. Mõrmõ ajkĩ cute ampo to jũm jixôn prãm nare kam to hixôn. Quê cute nee jũm curan prãm nare kam ihcuran na, quê ha ihtỳj mehcunea, cute ihcuran ata jũkjê pê, amji pytàr xà na mehtehcajpa.

— Ne quê ha curia cute apu ipa na, quê ha ahnaa imã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi ihwej ne ty. Jirô pê mã quê ha ihtỳj hapacta ne hõ krĩ wỳr amji jaxà. Ne por amjia kôt mehcuran prãam kam mehcura atajê, quê ha cute me harẽn catêjê me ajkrut, ne ajpẽan kôt me harẽn na, quê ha ihtỳj mehcura, cute jũm curan jahpan xà na — hane.

Cute Me To Ihhimpej Xà Jõ Kàhhôc

MOJXE

Te Me To Ihhimpej Xà

Ỹhỹ, ihkàhhôc te xĩc kam ri, Mojxe te Canãn jõ pjê mã me hàr xà, ne hipêr cute me cumã cute me hapackre xà cunea jarẽn. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Cute Me To Ihhimpej Xà Jõ Kàhhôc** (Cute Me To Ihhimpej Xà).

6

Hipêr cute me to ihhimpej xà
Cute Me To Ihhimpej Xà 6.4-16

Ne pê Mojxe hipêr Ixaher catêjê to ihhimpej to:

— Ixaher catêjê, me ikampa, Pahpãm pê ri me pajõ Pahhiti, ne taa mã ri pyxit peaj ne cupê Pahpãm. Cwỳrjapê cu ha me pahna cuhkõnre cunea me, me pahcaxwỳn cunea me, me pahcarôt cunea to, quê ha me pamã ihkĩn, ne to pit mã amji kam me pajapac to me papa. Ne nee me Pahpãm ràn xà na, ame amji mã ampo kĩn nare. Ca ha atỳj, cute me acaxuw imã ampo na harkwa, wa ite me amã harẽn atajê to me amji japackre. Ca ha atỳj me pahkra mã harẽn xà itajê to me harẽ, ne me cumã to hahkre, ne hanea ne ikre kam me cumã to awjarẽ, ne ca ha hanea ne põ pê ame apa xà ata kam, atỳj me cumã awjarẽ. Ne caxwa ri ca ha hanea ne me gikwa xà wỳr amji mã me harẽ, ne hanea ne iràrà na me akrĩ pê amji mã me harkwa ita to awjarẽ.

— Pê Pahpãm me aquêtjê pê Aprãw me, Ixac me, Jaco mã pjê ita to awjahkrea na, quê ha ihtỳj ita caxuw hỹrmã me ato mõ. Ne me amã, por pê ca nee me krĩ catia ton nare atajê gõ, ne ramã kam me amã ampo pejti te hipu hiahpuro. Quê ha me amã ate me kwa kwỳn nare atajê gõ, ne me amã me ate me pĩxô pàr kre nare atajê gõ, ca ha me ku ne me to garte. Ata caxuw ca ha Pahpãm te, por Ejit jõ pjê kam ate me amji pupun xà kêanre, mã cute ihpĩn me ato cator na, ca ha atỳj me to amji japackre.

— Ne ame garte jirô pê, ca ha harkwa kôt ame apa, ne cumã pit mã me apê. Ne nee ca ame pahpãm cahàc krekà atajê kĩn nare. Ampo na? Ca ha ate ame pahpãm cahàc krekà atajê kĩn, ne ihkôt ame amji kam gapac, ne me Pahpãm tĩar ita mã hikran na, quê ha hanea ne me Pahpãm me amã hikra. Ne ame akam incryac to incryc, ne ame ato kêanre ne. Ca ha ampo kên cunea kam me amji pupun xà kêanre atajê to ame amji pupu, ne kaam me gamre. Cupate ca ha Pahpãam kôt pit mã me apa, ne nee pahpãm cahàc krekà to hipêr me amji japackre nare — hane.

26

Pê Mojxe me cute Pahpãm mã ampo jõr xà to ihhimpej
Cute Me To Ihhimpej Xà 26.1-11

Pê ajco Mojxe Ixaher catêjê japackre to hane he:

— Ca ha ma Pahpãm te me amã pjê to hũjahkre ata wỳr me acato, ne curi mehkrĩ catêjê tohjê, ne me hipej ne hõ pjê kam me akrĩ jirô pê, ca ha me gõ pur ata kam mam ate me gõ to me cuprõn atajê, Pahpãm mã me agõ.

— Ca ha kàhà kam me to hipu, ne ma Pahpãm to me amji japackre xà jũrkwa wỳr me to apa. Ne Pahpãm mã mehcajrẽn catê mã me agõ, ne cumã me amji jarẽn to hane he: “Ite Pahpãm mã ampo jõr xà ita mã he. Cute pjê to imã hũjahkre ata mã ito hàr na, harẽn xà mã he” hane.

— Quê ha Pahpãm mã mehcajrẽn catê kàhà na me gõ atajê incwa, ne Pahpãm mã cute me hõ to caxàr xà cuna mã me hũxwỳ. Ca ha me acunea Pahpãm mã me acakôc to me hane he. “Pê me iquêtjê mencrêre, ne Ejit jõ pjê mã me axà. Ne ita caxuw ite me amji ràn ne me ijàhtôa to me ijàhtô. Ne ite ame amji pupun xà kêanre to me amji pupun, ca ate me ikam gapac, ne apa tỳjti ita to ate me ito acator, pjê impejti ita mã. Jahpan xà na wa amã mam pjê impejti ita jõ intuw ita to mõ” hane.

— Jirô pê ca ha me cumã cre, ne ma me gũrkwa wỳr me amji jacjê, ne ame gàpàn

xà impejti atajê to ame apà, ne ame akwỳ cunea kam me gakryti ne — hane.

31

Mojxe jaxà kam Jojuw pê pahhi tuw
Cute Me To Ihhimpej Xà 31.1-8; Me Cahyt Xà 27.15-23

Ne Mojxe te Pahpãm mã ihcakôc ne cumã harkwa to:

— Me ijõ Inxũ Cati, pê ca me icunea mã ite amji kam me ijapac xà gõ, na ca ha me icaxuw me akwỳ nõ capi, ne to me ijõ pahhi tuw na. Ne por me hũmre nõ mã me ipijapu kam me to ihhimpej jahkre pej ata pê, quê ha me ijõ pahhi, mãr quê nee me cupê me akwỳ pê carà cahàcre jamãr catê nare atajê pyràc, ne amjia kôt ame ipa, ne me ipictor nare — hajỹr.

Mã Pahpãm Mojxe mã:

— Jojuw pê Nũm kra ata, ca ha ihpa na me apy. Ampo na? He kaam ri Icarõ Pejti te hipu tu. Ca ha Erexa pê imã mehcajrẽn catê ata wỳr to tẽ, ne mehcunea kam mare mã me cuna mã ihkrã na gũ xi. Ne cumã me caxuw cupê pahhi ita gõ, mãr quê mehcunea me kampa. Ne wa ha itỳj ite cumã icakôc prãmte, caxuw Erexa pê imã mehcajrẽn catê ata mã ijarkwa juwahi.

— Hõ, wa ha me to hajỹr to xa. Wa ha ampo na Jojuw mã icakôc prãm, ne mam Erexa mã icakôc, mãr quê ikampa ne Jojuw mã ijarkwa jarẽ, quê ha Jojuw xwỳjê ma amũ mehkwỳ mã ijarkwa to awjarẽ — hane.

Mã Mojxe te Pahpãm te ampo na mẽn xà ata ton, ne ma Jojuw japrôr ne ihpa na ipyr ne to mõ, Pahpãm mã cute mehcajrẽn catê japrỳ te Erexa ata wỳr. Mã cormã mehcunea me xa ne me hõmpu, mã Mojxe te me kam mare mã Jojuw krã na hũ xir, ne cute cupê me hõ pahhi xà caxuw cumã carôt jõr.

34

Mojxe tyc xà
Cute Me To Ihhimpej Xà 34.1-10

Ne Mojxe ihtyc xà wỳr pjê pupun prãmte, por Canãn jõ pjê cahê na kẽnti japrỳ te Nepo ata na hàpir. Mã Pahpãm te cumã pjê ata jahkre, mã cute hõmpun, Krĩcuxwati me. Jirô pê mã ri Pahpãm cumã:

— Pjê ita pê wa Aprãw me, Ixac me Jaco tàmxwỳ mã to awjahkre, ne ite amã hahkre. Ca rỳ cama ate hõmpun, ne ca, ca ha nee curi mehkôt acator nare — hane. Me ajkaam mã Mojxe tyc, mã curia Pahpãm te jũ ri harêt. Mã nee jũ ri Pahpãm te harêt xà ata na jũm te hahkre pej, ne hõmpun nare. Pê Mojxe cormã irĩt peaj, ne cormã carôt pê mentuaw carôt, ne ahna caku xẽntiwinti pê ty.

Pê Ixaher catêjê Mojxe xwỳ to hapac xà te mencwỳar to me putwrỳ pyxit. Pê mam pahhi cati to cute amji kam me hapac xà te hajỹr tũam, na pê me to hane. Mã Nũm kra pê Jojuw ata te amji jahkre pejti, Pahpãm Carõ Pejti kôt. Ampo na? Pê Mojxe ihkrã incwỳrpê hũhkra pẽ, na pê cumã amji jahkre pej. Mã Ixaher catêjê ihtỳj me Jojuw kampa, por pê Pahpãm Mojxe mã ahnaa harkwa to ata na.

Rỳ jũ caxuw Pahpãm mã ihcakôc catê nõ pê Mojxe xwỳ pyràc nare. Pom ahnaa mã me hõ ikwỳ nõ mã ihcakôc ita na, pê me Pahpãm ajco ihkuc ri cumã ihcakôc.

Krãhtare Jõ Pahhi Pê JOJUW

Ỹhỹ, pê Mojxe ty jakàn pê Jojuw pê Ixaher catêjê to ihhimpej catê. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Jojuw Jõ Kàhhôc** (Jojuw). Ne ihkàhhôc ita, Ixaher catêjê te Canãn jõ pjê pê mam menquêtti pê Aprãw xwỳ ata jõ pjê to cute me amji pytàr, ne kam me ipicràn na, me pamã harẽ.

2

Pê me hũcapi catêjê me Krĩcuxwati pupu

Jojuw 2.1-24

Ỹhỹ, pê Canãn jõ pjê kam Krĩcuxwati ata quê ha mam me hũtà. Mã pahhi pê Jojuw te me hũmre to ipijakrut ne mehkujahêc, cute me, por pjê to Pahpãm te me cumã hũjahkre ata pupun prãmte. Mã me hũmre itajê ma hỹr xà ata pê me cator, ne ma me pra. Ne Côpijapjêr jõ cô na me irêr, ne ma Krĩcuxwati ita wỳr me cator, ne ma harkwa na me hàr, krĩ wỳr, ne ma pyjê nõ inxyre japrỳ te Rapekwỳj ata wỳr me tẽ, curi me hõt prãmte. Mã jũm te Krĩcuxwati jõ pahhi mã Ixaher catêjê xũmre pijakrut te pjê pupun prãmte me cator na harẽn.

Mã krĩ jõ pahhi te me hỹrmã krãhtare kwỳ kujahêc, cute me hũmre itajê pro, ne me hacjên prãmte.

Mã Rapekwỳj te ikre jimoac ri me to ipimxur. Ne cute krãhtare kwỳ atajê mã ihhêj, ne cumã:

— Ita ri me hũmre pijakrut ne me cator, ne ma ramã me tẽ. Wa nee ite jũ ri me mõr xà na me hahkre pej nare ita kam, atỳj ame hapê. Ca ha jũ ri me cumã me acato — hajỹr.

Mã ma krãhtare kwỳ, ihcaprỳ na mehkôt me pra. Ne harkwa na me cator me ajkaam mã krĩ mã mencjêj xà jõ harkwa te amji jihê. Mã ma Côpijapjêr jõ cô ri ihcaprỳ na ame hapê.

Mã Rapekwỳj me hũmre pijakrut atajê nõr xàa kam me hỹrmã hàpir ne jỹ, ne ame cumã amji to ihhimpej, ne cute me cumã:

— Ỹhỹ, he wa ite me Apãm Cati te me amã pjê ita jõr na ramã me gahkre pejtu. Ne ampeaj kam ri ame acupa. Ampo na? Pê wa Ejit jõ pjê pê me acator na me garẽn pa, ne hanea ne me Apãm Cati te me amã cô jahkjên, ca ahna me arêr na me garẽn pa. Ne hanea ne ramã ite, me ate Amorit catêjê jõ pahhi to me ipijakrut ne mehcuran na me garẽn par. Cwỳrjapê ri ampeaj kam me imã me acupa. Ampo na ri ame acupa? He me Apãm Cati pê côjkwa jõ Pahpãm, ne hanea ne cupê pjê jõ Pahpãm, na ri ame acupa.

— Ne ita caxuw ca ha me imã amji ton xà nõ to me amji ton hiahpuro, me Apãm Cati japrỳa na. Quê ha jũ caxuw me akwỳ me ijõ pjê ita pytà, ca ha atỳj ite me ato me atyc jahpan xà na me ijamã. Wa ha me acahê na ame ipa, inxũ me, inxê me, pa me, me ikjêjê cunea me. Ampo na? Wa ha me atehcajpa, ca ha hanea ne jũ caxuw me itehcajpa — hajỹr.

Mã me hũmre itajê te me amji kam hapac, ne me cumã harkwa to:

— Ca ha ate ita ri me ipimxur na me ijarẽn nare na, wa ha itỳj me acunea pytà. Ne ite gũrkwa jahkre pej prãmte ca ha harkwa krare na pàr cuxê tepti nõ ata xô — hajỹr.

Mã Rapekwỳj te me cumã harkwa to:

— Pom wa me amã ita. Me tẽ ne kẽnti atajê nõ na ca me amxu, ne curia amji to me amcro to incrê, quê ha xa krãhtare kwỳ atajê hacpỹ ne me amji jaxà, ca ha cormã me akwỳ wỳr me tẽ — hajỹr. Pê hũrkwa kẽn te krĩ tête kwỳc ata jipya xa. Na ri cute põ rũm harkwa krare nõ ata na pàr cuxêti xôr, ne ahna me iwrỳc na me ton. Mã ma krĩ pê ahna me iwrỳc, põ wỳr. Ne ma kẽnti nõ ita wỳr me tẽ, ne curia cute amji to me amcro to incrê. Jirô pê mã ri ma cô na me irêr, ne ma Ixaher catêjê jỹr xà ata ri me hỹrmã me cator. Ne cute me hõ pahhi Jojuw mã ihcunea na me amji jarẽn par, ampo te jũ mã me ton xà atajê na.

3

Pê ame Côpijapjêr jõ cô na rê
Jojuw 3.1-17; 4.18

Mã Jojuw te Ixaher catêjê cunea to Côpijapjêr jõ cô na hàhhuc, ne curia ame ipa. Mã me ahna amcro incrê, mã me to ihhimpej catêjê atajê te ame to ihhimpej, ne me cumã:

— Quê ha Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê Pahpãm jàmcjên xà to me mõ, ca ha me hõmpu, ne atỳj me hũnãr pyrentu — hajỹr.

Ne pê ma ajco me pĩ po te Pahpãm jàmcjên xà ata pupu, ne Pahpãm me cute me ajpẽn par xà ata to me amji japackre pyrentu. Mã Jojuw te me cumã harkwa to:

— Quê ha apẽ, quê ha Pahpãm carôt tỳjti ata to me pamã ajpẽ. Cwỳrjapê ca ha caxuw ame amji cũmpej to mempeaj ne, ate me amji kam gapac xà mea mã, mãr ca Pahpãm to pit mã me amji kampa — hajỹr.

Ne me ahna apẽ mã Jojuw te Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê to ihhimpej, mam cute Pahpãm jàmcjên xà ata to cô wỳr me mõr prãmte. Jirô pê mã ri Jojuw te mehcunea mã hàkjêr ne me cumã:

— Ajpên me mõ ne Pahpãm te ihcakôc xà ton ata na me kampa. Ne ita kam ca ha me Pahpãm tĩar te me pahcahê na apu ipa na me hahkre pej. Por Pahpãm pê pjê cunea Pãm Cati ata jàmcjên xàa ri hãn ne me acumam ipa, cô na me parêr xà na. Na ca ha me Pahpãm jàmcjên xà ata pupu, ne me Pahpãm te me pahpytàr na amji ton xà ata to me amji japackre pyrentu. Quê ha me hàmcjên xà to me ipa catêjê par cô kam ahtwỳ, me ajkaam quê ha cô ata me amã ajcapô — hajỹr.

Ne ta kam pê ita hane. Mã Côpijapjêr jõ cô tàm te hipu tu, ne ihtu. Mã por me Pahpãm jàmcjên xà to me mõ atajê te cormã cô kam mehpar xãm, mã pea cô kỳj rũm ajpjê ata cunea pinkrên, mã ahpar mã ihcahhur cunea pijapjêr par, ne ihcajpuw amcrà.

Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê atajê te hàmcjên xà ata to cô jipôc ri amcrà ata kam me hàhhuc, ne me to xa. Mã mehcunea rêr partu, hĩkjê mã, Krĩcuxwati wỳr. Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê hapu na me irêr, me ajkaam mã cô te ipijapjêr kam ihtẽm, ne ipijapjêr ta to ajpjê, ne cute hipu tu.

6

Pê Ixaher catêjê Krĩcuxwati to hamre
Jojuw 6.1-25

Pê ramã Ixaher catêjê cupate, Krĩcuxwati jõ harkwati hihê, na pê nee jũm hàr nare, ne nee pê hanea ne jũm cator nare. Ampo na? He ramã ajpên Ixaher catêjê me hàhtêp to mõ, cute me krĩ ata pytàr, ne me to hamre xà caxuw. Mã Pahpãm te Jojuw mã hũjarẽn, ne cumã:

— Imãa ramã Krĩcuxwati me, me hõ krãhtare me, hõ pahhi me, ramã me hamre tu. Ampo na? He wa ha me gũhkra mã me haxà.

— Ne ca ha ita caxuw me hane he. Quê ha me gõ krãhtare catêjê cunea, amcro cunea kam krĩ ita pu na me ipixêr to pyxit, ne ma hacpỹ mã me amji jacjê, me gỹr xà wỳr. Quê ha hanea ne imã mehcajrẽn catêjê te xet itajê, ijàmcjên xà cumam me hàkôr xà atajê to me ipa. Ne ca ha me hajỹr ita to me amcro to xêj.

— Ne amcro te xet ita kam, ca ha me apixêr cahhur to krĩ pu na me ajxê to me xet. Quê ha imã mehcajrẽn catêjê me hàkôr xà itajê cakôr to me ipa, ne cute mehcakôr jicu xà wỳr, quê ha mehcakôr kam me to incrà tune, quê ha Ixaher catêjê cunea kỳj cati pêa mã ame caràr. Me ajkaam quê ha krĩ tête kwỳc ata cunea apu ajxwỳ. Ca ha me acunea krĩ ata mã me axà, ne me hipej tu ne — hajỹr.

Mã Jojuw te Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê me mehcunea to cuprõn, ne me to ihhimpej, ne me cumã:

— Ca ha nee cormã ne me anõ acaràr nare, ne nee acakôc nare. Wa ha pa me acaràr na me amẽ, ca ha cormã ame acaràr — hajỹr.

Ne me hõ krãhtare catêjê cunea me, Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê kwỳ Pahpãm jàmcjên xà ata to hãn ne krĩ pu na me ipixêr to pyxit, ne ma hacpỹ mã me to ipa, me hỹr xà wỳr. Ne iràrà na Krĩcuxwati pu na cute me ipixêr to me

pyxit, ne ma me amji jaxàr, me hỹr xà wỳr. Cute me ita to hajỹar to amcro to xêj.

Ne me ahna amcro te xet ata kam ri, cute krĩ ata pu na me ipixêr to xet. Ne me ipixêr jicu xà ata kam ri Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê te kỳj cati pêa mã ame hàkôr xà atajê cakôr. Mã Jojuw te me cumã harkwa to:

— Ame acaràr! Pahpãm te me pamã krĩ ita jõr! — hajỹr. Me ajkaam, mã kỳj cati pêa mã ame caràr, mã krĩ tête kwỳc ita cunea apu ipijaxwỳr, mã Ixaher catêjê cunea xàr, krĩ ata wỳr.

Ne cute mehcunea jipej, me hũmre me, pyjê me, me ahkrare me, me hõ parxare mea mã.

Ne cute me hipej xwỳjrea na Jojuw te, por pê mentuw me ajkrut ne me krĩ pupun to me tẽ ata mã:

— Mãr ca me jũm cahãj pê Rapekwỳj pijapit xyre ata to me amji japackre, por ate mehkên pê me hũtàr xà na me cumã amji ton ata na. Me tẽ ne me haprô, me hũmjê me, me hũkjê mea mã — hajỹr.

Mã ma mentuw itajê ajwar me tẽ, ne cute me pàr cuxê tepti te harkwa krare na harij ata pupun, ne cute me jũm cahãjre ata me, me hũkjê me, mehcunea japrôr ne amji cahê na me cumã ampo kà te hũrkwa pyxwỳr.

Mã Ixaher catêjê te krĩ kam ampo atajê cunea to caxàr, ne kẽn pràti me, wakỳre pràti me, wakỳre te ampo run xà atajê ri, nee cute jũ na me ton nare, ne Pahpãm jarkwa kôt, ma ampo kà te Pahpãm to me amji japackre xà jũrkwa wỳr, ampo atajê cunea to me mõ.

Hõ, ita na ri Jojuw te pyjê nõ inxyre ita me, me hũkjê cunea pytàr, pê mentuwjê me krĩ pupun to pra, pê mehtehcajpa na pê.

10

Pê Jojuw Pahpãm wỳ, pyt me putwrỳ to ipinkrên prãmte

Jojuw 10.1-15

Pê Jojuw na mehkwỳ Krĩcuxwati na kjêjê jipej jirô pê mã, hanea ne krĩ nõ ita to me hamre. Na pê Krĩpinkrên jõ pahhi, Jojuw te krĩ atajê jipej na harẽn pa, ne hanea ne cute Gipõm jõ krĩ me, me ajpẽn mã me hõ cô xãm na me harẽn pa, ne ampeaj kam cumã me hũpaa to me hũpa. Mã cute Amorit catêjê jõ pahhi kwỳ wỳr harkwa kujahêc, ne me cumã harkwa to:

— Ajpên me pra ne ite me Gipõm catêjê jipej na me itehcajpa. Ampo na? Cute Ixaher catêjê pê me pahcurê xwỳn atajê me, me ajpẽn mã me hõ cô xãm jahpan xà na, cu ha me hipej — hajỹr. Mã pahhi te xĩc te Gipõm catêjê jipej na me amji par.

Mã Gipõm catêjê te amji na mempar, ne Jojuw wỳr me harkwa kujahêc to:

— Ajpên gũjarêan kam tẽ, ne me ipê amã me ijàpên catêjê tehcajpa! Nãmri Amorit catêjê jõ pahhi catêjê kwỳ ihtỳj me icuna mã me ipijapu prãm, ne ramã ajpên me hõ krãhtare to me iwỳr me mõ — hajỹr. Mã Jojuw ma Ixaher catêjê jõ krãhtare to mõ, cute Gipõm catêjê tehcajpar prãmte.

Mã Pahpãm te Jojuw mã harkwa to:

— Apu pa nare, wa ramã ite gũhkra mã mehcunea jaxàr, na ca ha atỳj mehcunea tohjê ne me hirô pê xa — hajỹr. Mã ma caxwari Jojuw hõ krãhtare to mõ, iràràtia na, ne cama cute me curê xwỳn itajê mã me ipikrar, ne amehpro. Mã Pahpãm te jũ mã ame curê xwỳn itajê ton, mã ampeaj kam cumã me hũpaa to me hũpa. Mã Ixaher catêjê jõ krãhtare te me hàhtôa ne me hipej, ne ma pry kôt mehkwỳ jahê, ne ihtỳj mehcuran to me mõ. Mã Pahpãm te kẽnti te ta catia ne ihkujahêc, mã cute Ixaher catêjê jõ krãhtare jirôa pê me curê xwỳn atajê jipej. Ne cute mehcuran to pyt.

Ne cormã Jojuw jõ krãhtare ame curê xwỳn itajê jahêar kam, mã ramã pyt to mõ. Mã caxwari ma jũ kam, jũm tẽm cupate, Jojuw te Ixaher catêjê mã Pahpãm na hàhwỳr to hajỹr he:

— Me ijõ Pahhiti, pyt me putwrỳ to ankrê, côjkwa kam, mãr quê nee aw-capàtkô nare — hajỹr.

Mã pyt me putwrỳ curia côjkwa kam ajwar ipinkrên ne ajêt, mã ahnaa Ixaher catêjê jõ krãhtare te me curê xwỳn catêjê cunea jipej tu. Mã pyt ipinkrên itaa na ajêt.

Rỳ jũ caxuw amcro nõ pê amcro ita pyràc nare. Ampo na? Côjkwa kam pyt me putwrỳ ita pinkrên ne ajêt, me hũmre nõ pyxit peaj ata te Pahpãm na hàhwỳr na ri. Ampeaj kam Pahpãm pê Pahhiti te Ixaher catêjê tehcajpar crire nare. Mã Jojuw me, mehkwỳ te me curê xwỳn jipej jirô pê mã, ma me amji jaxàr, mehkrĩ xà wỳr.

Pê Jojuw mehkwỳ to ihhimpej to caku to hàhtôa. Na pê pjê ata cunea pytà ne to hõ tekjê, mehkwỳ caxuw. Na ri Ixaher catêjê te amji mã Canãn jõ pjê kwỳ pytàr ne me cumã haprỳ to Ixaher jõ pjê. Mã ahpỹanre na me hakrã cunea te amji mã pjê ata to ipicokjêr par.

Pê Rewi kra nee mehkjêjê cuxà me amji mã pjê nõ pyr nare. Ampo na? Me cupê Pahpãm te amji kam hapac xà jũrkwa kam me hàpên catêjê, mehkjêjê cunea jaxà kam. Na pê mehkjêjê cunea ihtỳj me hõ to Rewi kra tehcajpar xà. Pê Rewi kra jaxà kam, Joje kra pijakrut pê Manaxê me Eprĩ me amji mã pjê kwỳ cwa. Na pê ahpỹanre na me hakrã te tôxi atajê amji mã pjê ata to ipicokjêr par to hane: Ximãw jõ pjê me, Juta jõ pjê me, Rupẽn jõ pjê me, Pẽnjamĩ jõ pjê me, Tã jõ pjê me, Eprĩ jõ pjê me, Manaxê jõ pjê pijakrut me, Cate jõ pjê me, Ixaca jõ pjê me, Xepurõ jõ pjê me, Naptar jõ pjê me, Axer jõ pjê.

Ne pê cormã Jojuw me, me cupê prohti kam mehtĩar ajco me to ihhimpej to me ipa, na pê ihtỳj mehkwỳ mehkôt Pahpãm to me amji japackre. Ne pê Jojuw ihwej ne ty, pê pjê pê hõ pjêa kam me harêt.

ME TO IHHIMPEJ CATÊJÊ

Ỹhỹ, pê Jojuw tyc jakàn pê Ixaher catêjê cama amji pê Pahpãm pê Pahhiti to me hapac kêt to me mõ. Cwỳrjapê ri ihtỳj Pahpãm te me ipu na mehkrĩ atajê te me kam ihtẽm na me hamãr, mãr quê me hapu, ne ame to kêanre ne. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me ahna me to ihhimpej catêjê kwỳ pyxwỳr, mãr quê me to ihhimpej. Na ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Me To Ihhimpej Catêjê Jõ Kàhhôc** (Me To Ihhimpej Catêjê).

6

Pahpãm na mehkwỳ to ihhimpej catê pê Gitõ
Me To Ihhimpej Catêjê 6.1-4

Hõ, pê me hajỹr to mõar kam, ajmãr me pjê ata cunea pytà. Jirô pê mã pê cama Pahpãm to me hapac kêt to me mõ. Pê Pahpãm hacpỹa mã amji wỳr me to ipipkjêr prãmte, ihtỳj me curê xwỳn jũhkra mã ajco me hacjê, ne me hỹrmã Mitij catêjê kujahêc to caku to xet. Pê Ixaher catêjê me hũpate ma ramã krĩ pê me cuto, ne kẽn kre kam ajco amehkrĩ. Ne ajco Ixaher catêjê me hõ pur kam ahkre, pê ajco me hapôj ne ma me cupê ampo to hàhkĩj partu, ne ma me to cuto, me hõ parxare mea mã.

Cwỳrjapê ri Ixaher catêjê te hacpỹa mã Pahpãm wỳr me amji jaxàr, ne amji tehcajpar xà na me ahna hàhwỳr. Mã amcro nõ na Pahpãm te harkwa to imprar catê nõ na amji ton, ne ma Ixaher catêjê nõ intuw japrỳ te Gitõ ita wỳr cator, ne cumã:

— Hàpà! Côjkwa kam Pahhiti pê Apãm Cati quê ha amã acaxwỳn kam acarôt gõ. Pahhiti quê ha ato ihhimpej, mãr ca Mitij catêjê jũhkra pê Ixaher catêjê pytà — hajỹr.

7

Pê Pahpãm Gitõ pê hõ krãhtare to incri
Me To Ihhimpej Catêjê 7.1-8

Mã Gitõ te impar ne ma tẽ, ne cute mehkwỳ xũmre jàhtôa to ajmãr mir te trĩnta ne ihkôt mir pijakrut ne me to cuprõn. Pê ramã me caxuw, Mitij catêjê jõ krãhtare me hirôa pê hàhtôa, ne kẽnti cahê na caprũm ata kam me ahtwỳ. Ne pê me krãhtare atajê jàhtô, pê ihhêj rũm peture jàhtô. Ne hanea ne me hõ cawrô kô jarôti pê camer atajê jàhtôa, pê ihhêj rũm pjênxôm carôt jàhtô, na quê nee jũm me cahyt par nare.

Mã Pahhiti pê Pahpãm te Gitõ mã me hũmre jàhtôa na me hõmpun, ne cumã harkwa to:

— Ampeaj kam amã me hũmre jàhtô. Ne wa ha nee me hàhtôti itajê pijapu na me hamãr quê me ipijapu nare. Ampo na? Quê ha me hàhtôti atajê me ajpu, ne me cute ame amji pytàr na ihtỳj me amji cãmjĩ, ne me amji mã: “Me itea, wa me amji pytàr” hane. Cwỳrjapê ca ha ma hacpỹ mã ikre wỳr me hàprê nare, ne me capônỹre, ne me cumã hũpahti atajê kujate — hajỹr.

Mã ma cute me mir te winti ne ihkôt mir pijakrut ne ikre wỳr me amji jaxàr. Mã cormã me hũmre te me mir te tej ne me hàhhuc, ne ramã me ipijapu xà caxuw ame amji cũmpej.

Mã Pahhiti pê Pahpãm te Gitõ mã:

— Cormã ampeaj kam amã me hũmre jàhtô. Ma cô mã me to mõ, quê ha ame ikõ, wa ha cormã amã jũmjê atajê jarẽ — hajỹr. Mã ma cô mã me to mõ, ne me iwrỳc, mã ame ikõ.

Mã Pahpãm te Gitõ mã hũjarẽn to:

— Por me cupê rop, ne me harkwa to ame cô to ikõ atajê, quê ha ikre wỳr me amji jaxà, ne por me hũhkra na ame ikõ atajê quê ha me ajpu — hajỹr.

Mã me hũmre te xẽj crê peaj, ne me hũhkra na me cô toikõ. Mã Pahpãm te me hõmpun ne Gitõ mã:

— Pom me hũmre te xẽj crê itajêa to, wa ha Mitij catêjê jàhtôa atajê me ajpu, ne me hipej tu. Ne mehkwỳ itajê ca ha hacpỹa mã ikre wỳr mehkujate — hajỹr. Mã cute ikre wỳr me hàhtôti atajê kwỳ kujahêc. Mã cute me xẽj crê peaj ne me hàhhuc.

Pê Gitõ jõ krãhtare incrêre atajê me curê xwỳn jàhtôa jipej
Me To Ihhimpej Catêjê 7.15-22

Mã caxwa ata kam Pahpãm te Gitõ mã harkwa to:

— To jỹ, ne gõ krãhtare to mõ, me acurê xwỳn catêjê wỳr, ne me kam tẽ, wa ha me atehcajpa, ca ha me hipej tu — hajỹr. Mã Gitõ te hõ krãhtare na hàhwỳr, ne me cumã:

— Me to jỹ! Nãmri ramã Pahpãm te me pajũhkra mã Mitij catêjê cunea jaxàr — hajỹr.

Ne cute me to hakrã to incrê, ne ahpỹanre na me cumã me hàkôr xà jõr par, ne ihkôt me cumã pjê te cô run xà caxwãm pê cuhy pôr atajê jõr par. Mã ma põ pê Mitij catêjê jàhhuc xà ata wỳr me to mõ, ne curi awcapàtkô picapôn jirô pê me cator, ne me ahna me ipixêr. Ne ihprõt pê cute ame hàkôr xà cakôr, ne ame cô run xà kam cuhy ihcuhhê ne pôr atajê cahhêc, mã krã, ihpôc xà jàhcujro. Mã cute ame caràr to:

— Pahpãm me Gitõ quê ha me gipej! — hajỹr.

Ne nee cute me kam ihtẽm nare, ne cama mehkrã ne me to xa, ne ame hõmpu, ampo te jũ na ame ton xà ata na. Mã Pahpãm te jũ mã me curê xwỳn atajê ton, mã me taa amehprõt ne awcapàtkô kam me amji kwỳa cura. Ne mehcahhur ma me pra, me hõ pjê wỳr.

Hõhõ, pê Pahhiti pê Pahpãm hõ krãhtare to Mitij catêjê jipej to hane, ne Ixaher catêjê pytà. Pê Gitõ me to ihhimpej to caku jàhtôa, pê ajco ihtỳj Pahpãm kôt me ipa.

14

Me to ihhimpej catê Xãnxã
Me To Ihhimpej Catêjê 14.5-6

Ne pê Gitõ ty jirô pê mã, pê hipêr Ixaher catêjê Pahpãm to amji pê me hapac kêt, ne me cumã hikra. Cwỳrjapê pê Pahpãm me curê xwỳn pê Piritew catêjê te Ixaher catêjê jõ pjê to ihhimpej na me to tojnõ, mãr quê ha me taa caku jàhtôa kam me to ihhimpej.

Ne ajco amji to me curê xwỳn xà ata jõ amcro kam pê Xãnxã pê Ixaher catêjê jõ pahhi, ne me to ihhimpej ita to caku to winti. Ne ajco Piritew catêjê jàhtôa ne ihcura. Na pê Pahpãm me caxuw mehcunea jirôa pê hĩ kam cumã carôt tỳj catia ne cugõ.

5 Pê amcro nõ na Xãnxã hũm me inxi me krĩ nõ japrỳ te Timna wỳr me mõ. Pê me mõr xà kôt me pĩxô intepre amji cwỳrpê me hõmpun to mõ. Mã hamre, ihprõt pê hỹrmã rop cahàc xãm tuwti nõ kam intoj.

6 Mã Pahpãm Carõ Pejti te Xãnxã mã carôt catia ne hõr. Na ri Xãnxã te hũhkraa to rop cati ata curan.

16

Me to ihhimpej catê Xãnxã
Me To Ihhimpej Catêjê 16.1-3

Pê Xãnxã amcro nõ na, ma Piritew catêjê jõ krĩ nõ wỳr mõ, ne cumã hàr. Mã cute ahna me to me hõ krĩ jõ harkwa jihê, ne ihtỳj curia cute amji to apẽ na amehcãmjĩ. Mã iràrà na me curê xwỳn jõ xũmre jàhtôa te me cuprõn, ne mehpro prãmte hỹrmã me mõ.

Mã Xãnxã na awcapàtkô picapôn, mã ma mõ ne cute krĩ jõ harkwati ita hyr, ne impỳn, ne ma krĩ pê to cator ne kẽnti nõ ita wỳr to mõ. Ne ahna to hàpir ne himoac kam cute hir. Hõ, cute harkwati ita hyr to hajỹr, ne Piritew catêjê jũhkra pê amji pytàr.

Xãnxã te amji curan xà kam, me curê xwỳn jàhtôa ne mehcura
Me To Ihhimpej Catêjê 16.21-31

Ne ahna caku te winti ita jicu xà kam ri Xãnxã te Pahpãm kôt amji ton jicu, cwỳrjapê ri Pahpãm te intête carôt tỳjti ata cunea caxàr, mã hacpỹa mã carôt peacre. Ne ihprõ ata pê ri Piritew catêjê kra nõa, na ri cupê curê xwỳn, mã cute Xãnxã pro na mehkwỳ tehcajpar prãmte cumã ihhêj. Mã cute mehpro, ne wakỳre to mehcajpre, ne cute mento krỳn. Ne kẽnti te kwỳr kên xà ata na, cute me hãm, ne me cumã hê. Mã ihtỳj ihcuhhê ne ame cumã to kwỳr kê.

Mã Piritew catêjê te Xãnxã pro xà ita to me amji japackre xà to, cute amji mã me amji kĩn nõ ton. Ne me hõ pahpãm cahàc

krekà japrỳ te Tagõ ita to me cati prãmte, ame to ihcakôc pejti, ne me amji mã:

— Me ijõ pahpãm pê Tagõ te ita caxuw me ijũhkra mã Xãnxã jaxàr. Ne taa mã pê ramã me ikwỳ to kêanre, mã hahpan xà na me ijõ pahpãm te me ijũhkra mã haxàr. Ajpên me iwỳr Xãnxã to mõ, wa ame to ijapactu — hajỹr. Mã ajpên mehwỳr me to mõ, ne pahpãm cahàc krekà Tagõ jũrkwati mã kẽn te ihcuhhê xàhti atajê cote na, cute me hãm.

Mã Xãnxã te me hõntuw nõ mã harkwa to:

— Ikre mã ihcuhhê xàhti itajê nõ na ijũhkra xi, wa ahna cupy ne kôt — hajỹr. Ne pê Tagõ jũrkwati ata to me hipu tu. Pê me to ihhimpej catêjê cunea curi mehkrĩ. Ne hanea ne kỳj rũm ihkre nõ kam, me hàhtô na me mir crê ne me jỹ, ne ahpar mã cute me Xãnxã pupun, ne ame hũn kêanre to prãmte pê me jỹ.

Mã Xãnxã te Pahpãm mã ihcakôc ne ahna hàhwỳr ne cumã:

— Me ijõ Inxũ Cati pê Pahhiti, ito amji japackre, ne hipêr imã icarôt catia ne agõ, wa to Piritew catêjê to apu kên, cute me ito krỳn jahpan xà na — hajỹr. Mã Pahpãm te hacpỹa mã cumã carôt catihti jõr. Mã cute carôt cunea to ikre mã ihcuhhê xàhti atajê mã quêat ne ihkujahêc, mã me hipy ihcunea pỳm, ne cute mehcunea jipej tu.

Ne pê ihtĩr reria mã ajco me hàhtôa ne mehcura. Ne ita caxuw cutea mehkôt ikre to amji curan xàa kam hàhhuc, mã cute mam mehcuran atajê jirôa pê mehcuran. Mã me ahna ahtũm nare mã me hũkjê cator, ne ma cute me Xãnxã na hàhwỳr ne me to tẽ, ne hũm cahêa na me harêt. Hamre.

RUTIKWỲJ

Ỹhỹ, ihkàhhôc ita ri jũm cahãj cuprỳ japrỳ te Rutikwỳj pê Ixaher cahãj nare cakrô, ihtỳj Ixaher catêjê jõ xũmre nõ me hikwa na, me pamã harẽ. Ne cupê pahhi pê Tawi tocatyjre. Ne mehhimpej catêjê jõ caku kam pê ita hane. Ne ihkàhhôc ita japrỳ te **Rutikwỳj Jõ Kàhhôc** (Rutikwỳj).

Rutikwỳj jarẽn xà
Rutikwỳj 1.1-19

Pê Ixaher catêjê xũmre nõ ita Pãw jõ krĩ kam, Juta jõ pjê kam ihkrĩ. Pê caku atajê kam, Ixaher jõ pjê cunea kam, me cupê hõ hamreare. Cwỳrjapê pê ma Mowap jõ pjê wỳr mentuw nõ ita me hĩxi japrỳ te Nomikwỳj ita me, mehkra xũmre pijakrut itajê mea mã, me antuw. Ne curia mehkrĩ to me caku to hàhtôa ne ihtyc.

Ne pê ihtyc jirô pê, pê mehkra xũmre itajê ajwar me hikwa tuw. Ne mehprõ atajê japrỳ pê Orpakwỳj me Rutikwỳj, ne me cupê Mowap jõ pjê catêjê cahãj, na pê nee me cupê Ixaher catêjê cahãj nare. Ne pê me ahna caku jũũ mãn jirô pê mã ri, mempjê itajê ajwar mehtyc. Jakàn pê mã ri Nomikwỳj pijapit te hacpỹa mã Ixaher catêjê jõ pjê pê Canãn jõ pjê wỳr amji jaxàr na amji kam hapac. Ampo na? Pê ramã hacpỹa mã me cumã hõ na me harẽn pa, na pê apu amji jaxàr prãm. Ne Nomikwỳj te me wỳjxwỳ itajê mã harkwa to:

— Wa ha ma ijõ pjê wỳr amji jaxà, ne me ca, ca ha ma hacpỹa mã me akwỳ wỳr me amji jaxà. Ne ramã iwej ita kam, ikra jũ wa hipêr me amã cugõ? Wa ha ate me ito impejti ita jahpan xà na, Pahpãm mã me acajrẽn, quê me ato impejti ne — hajỹr.

Ne cute me cumã amji jarẽn. Ne pea mencrê itajê cunea amji to me hapac xà te ame amji kam amrã. Mã Orpakwỳj te Nomikwỳj cahôr ne cumã amji jarẽn, ne ma hũm me inxi jũrkwa wỳr amji jaxàr.

Mã curia quêt Rutikwỳj hũprequêj na hàhhuc, mã cumã:

— Hõmpu he, ma ramã me anõ te mehkwỳ me, me hõ pahpãm cahàc krekà wỳr amji jaxàr. Ne ca, xà ca ha nee cuxà mehwỳr amji jaxàr nare? — hane.

Mã Rutikwỳj cumã:

— Nee ite gicu na apu iton nare. Ampo na? He wa ha jũ ri amõr xà ata wỳr, hanea ne ikràr. Ne ca jũ ri akrĩ prãm ata ri, wa hanea ne ikrĩ to prãm. Ne me akwỳ itajê pê me ikwỳa, ne me gõ Pahpãm ita pê ijõ Pahpãam ri, na wa ha itỳj amji mã to ihimpej to ipa. Ne curi atyc xàa ta ri, wa ha hanea ne ityc prãm, quê ha curia me ijarêt — hane.

Mã Nomikwỳj cumã:

— Tahnaa, mẽr hacu — hane.

Ne ma ajwar Ixaher jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ ata wỳr, cute me amji jaxàr, ne me cator. Mã mehcunea te amji mã me to ipikrar, cute caku jàhtôa kam me Nomikwỳj pupun nare na ri.

2

Pê Powa me Rutikwỳj hikwa
Rutikwỳj 2.1-20; 4.13-17

Ne pê Nomikwỳj pê impjê ty ata jũkjê xũmre nõ ita Pãw jõ krĩ kam ihkrĩ, ne pê ampeaj kam hakràj cati, ne haprỳ pê Powa. Mã amcro nõ na Rutikwỳj te hũprequêj mã amji jarẽn to:

— Ito tojnõ wa mõ, ne jũm jõ pur kam, cute ame arỳjhy cupan mã pjê kam apu hikwa atajê to cuprõ — hajỹr. Mã hũprequêj te to tojnõ, mã ma mõ, ne nee cute Powa te pur to hõ tekjê na hahkre pej nare kam hỹrmã cator, ne kam apu arỳjhy to cuprõn to mõ.

Mã krĩ pĩn Powa cator, ne cute me cumã me hàpên catêjê jõ pahhi cukij, ne cumã:

— Mẽr jũm cuprỳhti mã apu mõ ita? — hajỹr.

Mã cumã me hàpên catêjê jõ pahhi cumã:

— Por Mowap jõ pjê pĩn, Nomikwỳj kôt jũm cator ata ri apu pjê kam arỳjhy pỳpỳm atajê to cuprõn to mõ. Ne nee rỳ ihkôt nare, ne cute hàpên ita kam to incrà tu — hane.

Mã ma Powa hỹrmã mõ ne cute cumã ihcakôc ne cumã:

— Ỹhỹ, gapacta ne apu mõ. Quê ha ma me imã me hàpên catêjê me gamã, quê ha nee jũm apu acaxun nare. Quê amã kôr, ca gapacta ne mõ, ne imã me hàpên catêjê kõm xà kam côkwỳ jaxà ne to ikõ — hajỹr.

Mã cute Powa mã harkwa to:

— He ipê ampo kwỳj cakrô, ca ate ito kênre nare, wa ha ahnaa mã — hajỹr.

Mã Powa cumã:

— Wa ite, ate apjên tyc jakàn pê aprequêj to impejti na garẽn par. Ne quê ha Pahpãm, ate aprequêj to impejti ita jahpan xà na, ato impejti ne — hajỹr. Ne ramã Powa jàpàn xàa kam hàhhuc, mã cute cumã hàkjêr ne cumã:

— Ajpên mõ ne me icahê na apà — hajỹr. Mã ma mõ ne cumã me hàpên catêjê cahê na hỹr. Mã cute ihtu jirôa pê hàpàn xà kam me cumã hõ xãm. Mã hàpàn jirô pê, ma cute pur wỳr amji jaxàr, ne cute hàpêan to pyt.

Ne ma krĩ mã cute amji jaxàr, ne hũprequêj wỳr arỳjhy to mõ, ne cute cumã hõr. Ne hanea ne cute cumã me hõ to ihhi, ne to mõ ata jõr. Ne cute hũprequêj mã ihcunea na amji jarẽn, mã hũprequêj hũrên apu hakry, ne cute Pahpãm pejti kĩnti na harẽn.

Pê Powa na ahtũm nare pê Rutikwỳj me hikwa. Pê Pahpãm me cumã ihkra xũmre japrỳ pê Opet ita gõ. Pê Opet ata pê Tawi quêtti. Hamre.

Pahhi Catêjê Pê
XAWRÔ ME TAWI

Ỹhỹ, pê Xamer pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõ, ne cupê me to ihhimpej catê cahhur. Cwỳrjapê ri hõ kàhhôc pijakrut itajê japrỳ te **Mam Xamer Jõ Kàhhôc** (1 Xamer) ne **Hapu Na Xamer Jõ Kàhhôc** (2 Xamer). Ne Pahpãm te Xamer te Xawrô pê Ixaher catêjê jõ pahhi na hãm na hũjahkre. Ne ihkàhhôc ita hanea ne Tawi to ihcakôc.

Xamer pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê
1 Xamer 1.1-28; 2.18-21

Pê Ixaher catêjê xũmre nõ ita japrỳ pê Ercãn. Ne pê ihprõ ajkrut atajê japrỳ pê Anakwỳj me Penkwỳj. Pê Penkwỳj mã mehkra, ne Anakwỳj pê ihkra nare, ne ihkre crà. Pê ajco caku cunea kam Ercãn me, mehkra cunea krĩ cati nõ wỳr me pra, Pahpãm mã cute me ampo jõr prãmte. Ne Ercãn pê ajco ihtỳj mehkra mã cute ampo jõr xà atajê gõ. Pê ihkĩnte Anakwỳj pê ihkra nare, cute cumã ampo jõr xà na. Pê Penkwỳj ajco Anakwỳj curê to ipa, ihkra nare kam, ne ajco cumãn kêanre.

Pê caku cunea kam ajco to hajỹr to xa. Pê Anakwỳj ajco nee hàpàn nare, ne cama ajco apu amrã. Pê Ercãn hõtpê ajco ihcukij ne cumã:

— Anakwỳj, ampo na mã ca apu amrã, ne nee gàpàn nare, ne cama apu apec? Xà wa akra te tej xà jirôa pê ato impej xà ata na amã ikĩn nare? — hane.

Mã amcro nõ na ma hipêr krĩ cati ata wỳr me mõ, mã ma Anakwỳj ampo kà te Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr hàr, cute Pahpãm na hàhwỳr prãmte. Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catê pê Eri ata jỹ, harkwa mã mencjêj xà na, ne Anakwỳj pupu. Mã cumã amji kĩn nare, ne ihpeacre, ne cute Pahpãm mã ihcakôc na cumã amji ton, ne cumã:

— Ỹhỹ, côjkwa jõ Pahhiti carôt tỳjti ita, ca ha ate ipupun, ne ito amji japackre, ne imã ikra xũmre nõ jõr na, wa ha hacpỹa mã amã cugõ, quê ha cupê amã hàpên catê rohnỳtti mã — hajỹr.

Mã Eri te harkwa kà pupun, mã ihtỳj amji cahhy, ne nee ihcakôc nare. Ampo na? Amji caxwãm pê Pahpãm mã ihcakôc na ri. Mã Eri apu ipipãn na ihcãmjĩ, ne cute cumãn to:

— Pĩxô cacô xỳre to akõm jicu! — hajỹr.

Mã cumã:

— Wa nee apu ipipãn nare, ne cama ipeacre, na wa apu Pahpãm mã amji jarẽ, ne apu ahna ahwỳ — hane.

Mã Eri cumã:

— Hã, apej pêa mã mõ. Quê ha Pahpãm ihtỳj amã gàhwỳr xà ita gõ — hane. Mã cute amji jaxàr. Jirô pê mã ri jũ mã me ahna amcro te, mã ma cute me amji jaxàr, me hõ krĩ wỳr.

Mã Pahpãm te cute ahna hàhwỳr xà ata to amji japackre, ne cumã ihkra xũmre ita jõr. Mã cumã ihpỳm, mã cute cumã haprỳ to Xamer, ne haprỳ ata kôt harẽn xà te “Pahpãm te ipar”.

Pê cormã Xamer incrire, na pê nee hacpỹ mã krĩ cati wỳr me to amji jaxàr nare to me caku to cwat. Jirô pê mã ri ma inxi me hũm to mõ, por curi Pahpãm to amji kam hapac xà jũrkwa kam, Eri apu ipa ata wỳr. Ne pea Anakwỳj te Eri mã amji jarẽn ne cumã:

— Ipê, por pê pyjê nõ hĩ cunea peacre to Pahpãm mã ihcakôc, ne ihkra na ahwỳ ata. Mã Pahpãm te imã ikra ita jõr, wa hacpỹa mã cumã hõr to mõ. Cute ita ri, hàpên xà ita to cumã hàpên ita kam ahnaa ihwej xà caxuw — hajỹr.

Mã Eri te Pahpãm mã, Anakwỳj me, impjên cajrẽn. Mã impjên me ajwar Pahpãm mã increr jirô pê mã ri cute me amji jaxàr, me hõ krĩ wỳr, ne curia cute me Eri na Xamer juwahi. Pê Pahpãm hipêr Anakwỳj mã ihkra xũmre to incrê ne cugõ, ne cumã ihkra cahãj to ajkrut ne cugõ.

Pê Xamer ajco Eri tehcajpar to ipa, ampo kà te Pahpãm jũrkwa kam hàpên xà atajê cunea na. Ne ajco ihkà impejti to ihkà, pê inxi caku cunea kam, ajco cumã hitô kà krare to ipa, impjên pê Ercãn me ipa xà ata kam.

Hõhõ, pê intuwre ata to ipijapar to me hane, ampo kà te Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam.

3

Pê Pahpãm Xamer cukij
1 Xamer 3.1-20

Pê ramã Eri ihwej ne ajmãr into tũm, ne ramã into puror. Ne amcro nõ na ramã hõt xà caxuw nõr. Mã Xamer ampo kà te Pahpãm jũrkwa kam nõ ne gõr, pĩ po te Pahpãm jàmcjên xà cahê na. Mã Pahpãm te Xamer cukij ne cumã:

— Xamer, Xamer — hajỹr.

Mã Xamer cumã:

— Ampo? — hane, ne ma Eri wỳr tẽ ne cumã:

— Ampo? Wa ramã ita ri xa. Xà ca apu icukij? — hane.

Mã Eri cumã:

— Hacpỹ mã amji jaxà, anõr xà wỳr. Wa nee apu amã ijàkjêr nare — hane. Mã ma Xamer te amji jaxàr.

Mã Pahpãm te hipêr ihcukij, ne cumã:

— Xamer! — hajỹr.

Mã Xamer hipêr hỹr ne ma Eri wỳr tẽ ne cumã:

— Ampo? Xà ca apu icukij? — hane.

Mã Eri cumã:

— Quê, wa nee apu acukij nare. Hacpỹ mã amji jaxà, anõr xà wỳr — hane. Mã ma cute amji jaxàr.

He pê cormã Xamer kam Pahpãm jarkwa hamreare, ne nee cormã Pahpãm jahkre pej nare. Mã Pahpãm te hipêr ihcukij, mã ma hipêr Eri wỳr tẽ ne cumã:

— Ca ate ampeaj kam imã gàkjêr, na wa ramã acuna mã xa — hajỹr.

Mã Eri te Pahpãm te ramã apu Xamer tuwre ata mã hàkjêr na hahkre pej, ne to ihhimpej ne cumã:

— Anõr xà wỳr tẽ ne kam nõ. Quê hipêr jũm acukij, ca cumã: “Pahhiti, pom ipê amã ijàpên catê ita, gapacta ne acakôc, wa ha itỳj akampa” — hajỹr. Mã ma Xamer te amji jaxàr ne tẽ ne nõ.

Mã Pahpãm te hipêr ihcukij, ne cumã:

— Xamer, Xamer! — hajỹr.

Mã cumã:

— Pahhiti, pom ipê amã ijàpên catê ita, gapacta ne acakôc, wa ha itỳj akampa — hane.

Mã Pahpãm cumã:

— Wa ha Eri na mehkwỳ kam apu ampo to kêanre ne. Ne por pê wa ramã me cumã ampo cawpa, ata to wa ha mehkwỳ cunea to hamre tu. Ampo na? He Eri kra xũmre ipijakrut itajê te ramã mehkên ton xà ita te ihhêj ne ramã amehtũmti. Ne ame to kêanre ita kam, jũ mã wa ha me to, ne hacpỹ mã me to ihtetet? Ramã mehtũm ita te me hirô pê ihpỳm tu! — hane.

Mã iràrà, mã Xamer te Pahpãm te ampo to cumã hũjarẽn atajê cunea to Eri mã hũjarẽn partu.

Mã Eri cumã:

— Ita na ri Pahpãm mã me to prãm — hane.

Pê Xamer ihkà to mõ, pê Pahpãm pê Pahhitia ajco cape na apu ipa. Ne pê mehkwỳ cunea ihtỳj harkwa na me kampa. Ampo na? Pê ajco Pahpãm jarkwa to pit mã, me cumã ihcakôc, na pê ajco me kampa.

4

Pê Piritew catêjê me amji mã Pahpãm jàmcjên xà pytà
1 Xamer 4.1-18

Pê caku ata jõ amcro atajê nõ na, Ixaher catêjê me Piritew catêjê ipijapu kam tẽ. Mã Piritew catêjê te Ixaher catêjê jõ krãhtare to mir te cwat ne mehcuran. Mã ma hacpỹ mã mehkwỳ te me amji jaxàr, por curi me hỹr xà ata wỳr, ne me cator.

Mã Ixaher catêjê pê prohkam cute me amji cukij, ne me amji mã:

— Ampo na mã me Pahpãm te me pahna Piritew catêjê jamãr, mã cute me pahkwỳ jipej? Hacme, ne me Pahpãm jàmcjên xà to ajpên me mõ, ne ma me papijapu xà wỳr me to mõ, quê ha hàmcjên xà ata ihtỳj me pahcurê xwỳn pê me pahpytà — hajỹr.

Ne ma cute Pahpãm jàmcjên xà wỳr mehkujahêc, mã me cator. Mã Eri kra xũmre pijakrut atajê te me ahna hàhwỳ ne ma me ipijapu xà wỳr me to tẽ.

Ne pê ihhêj ne Pahpãm jàmcjên xà ita to pit mã me amji mã mehhimpej, ne nee Pahpãm to amji mã mehhimpej nare. Ne hàmcjên xà to me cator pêê mã, Ixaher catêjê kỳj cati pêa mã ame caràr, me hakryte.

Mã Piritew catêjê ihtỳj ame Ixaher catêjê jõ Pahhiti te me ipijapu na mehtehcajpar na ame cãmjĩ, ne ame amji mã hũpa. Ne hacpỹ ma mã Piritew catêjê te me kam ihtẽm, ne ihtỳj me hapu, ne mehcura. Ne cute me to mir te trĩnta ne mehcuran. Ne hanea ne cute me Eri kra xũmre itajê ajwar mehcuran. Mã ma mehcahhur me hũrkwa wỳr me cupê ame pra. Mã Piritew catêjê ma me Pahpãm jàmcjên xà to me mõ.

Mã Ixaher catêjê nõ pyxit ne ma Eri jõ krĩ wỳr cumã hũjarẽn to tẽ. Ne ihtẽm ita kam cute ajkam hapac xà te apu amji pê ihkà cokjêr, ne apu amji tũm, ne Eri wỳr cator. Mã ramã Eri pry jahkà kam ihkrĩ xà ata na jỹ.

Mã hũjarẽn catê ata cator, ne cute cumã me ipijapu xà atajê jarẽn to hajỹr:

— Wa ita kam ma ajpên me ipijapu xà pê tẽ. Ne Piritew catêjê te me pahkwỳ jipej tu. Ne me akra xũmre atajê ajwar mehhi, ne Pahpãm jàmcjên xà te hajỹar, ne ramã ipictor tu. Ma Piritew catêjê te me hũtàr ne me to mõ — hajỹr.

Ne cormã jũm tuw ita te Eri mã Pahpãm jàmcjên xà jarẽn, me ajkaam mã Eri te amji mã ipikrar, ne ihkrĩ xà pê catuat to ihpỳm. Pê ramã ihwej ne ampeaj kam hicot, cwỳrjapê pê catut to ihpỳm, ne imput kwĩn pyrentu ne ty.

9

Pê Pahpãm mehkwỳ jõ pahhi na Xawrô capi

1 Xamer 9.1-27; 10.1

Ne pê caku itajê nõ kam Ixaher catêjê xũmre nõ intuw ita japrỳ Xawrô. Ne pê hĩ to impeaj to impej, ne mehkwỳ jirôa pê ihte ry ne ihhi ihtỳj.

Ne pê Xamer ata ajco Pahpãm kampa, ne ma mehkwỳ mã harkwa jarẽ. Ne pê mam ramã amcro nõ na, Pahpãm Xamer mã Xawrô to ihcakôc, ne cumã:

— Piritew catêjê te ame ikwỳ pê Ixaher catêjê to kêanre, mã cama ame amrã, wa ite mempar ne imã me caprĩ xà. Cwỳrjapê wa ha amã jũm xũmre kujate, wa ha me ikwỳ jõ pahhi catia na hãm xà caxuw. Ite ramã amji mã capi, mãr quê taa me hũtà — hane.

Ne pê amcro nõ na Xawrô pãm ata ma Xawrô me, cumã hàpên catê ita me ajwar ihkujate, por cawrô cahàcre pictor ata japên to. Pê ma Xawrô me hũm mã hàpên catê ita ame cawrô cahàcre japên to me mõ. Ne ame mõr ita kam, Xamer me, cute me ajpẽn cajpar. Mã Xamer te Xawrô pupun, mã Pahpãm cumã:

— Pom hũmre ita wa ite amji mã capi, ne amã harẽn. Ne cupêa quê ha me ikwỳ jõ pahhi, ne me to ihhimpej — hajỹr.

Mã Xamer te Xawrô me, hũm mã hàpên catê ata me ajwar cute me haprôr, ne ma amji kĩn cati nõ ata wỳr me to mõ, ne me to cator. Ne mehkrĩ xà impeaj nõ kam cute Xawrô jỹr, ne hàwmrõ catê mã harkwa hyr, quê hõ nõ impeaj to hỹrmã mõ.

Mã Xawrô Xamer cahê na hàpàn, jirô pê mã ri ma Xamer hũrkwa wỳr Xawrô to mõ, cute curi cahê na hõt prãmte. Ne caxwa ri jỹ ne ajpẽn mã amehcakôc, ne nõ ne me hõt. Mã iràrà na Xamer jỹr ne ma põ mã, krĩ pê, Xawrô to cator, ne cumã:

— Pahpãm te imã acaxuw ampo jarẽn xà ata ri, ite amã harẽn xà — hane. Ne cute ampo cacô impêti, incoti ita caxàr ne ihkrã kam haxwỳr, ne to impê, ne me ajpẽn pỳn, mã cumã:

— Ampo na mã wa apu ato hane? Nee mã ampo na nare. He Pahpãm te ri Ixaher catêjê jõ pahhi na amji mã acapi, ne harkwa kôt wa apu ato hane — hajỹr. Ne ma me ipicapôn.

Mã Pahpãm te Xawrô mã cute amji kam hapac xà intuwti jõr, mã ihtỳj Pahpãm kampa. Mã jũ mã ahna amcro te, mã cute pahhi na amji ton, ne caku jàhtôa kam ajco Ixaher catêjê to ihhimpej to ipa. Ne caku jàhtôa kam, cute me curê xwỳn pê mehkwỳ jũtàr. Ne pê cute amji to cati prãmte, tàkamrỳ amji pê Pahpãm to hapac kêt to mõ.

15

Pê Pahpãm Xawrô jaxà kam pahhi na Tawi capi
1 Xamer 15.11; 16.1-13

Pê ajkĩ Xawrô nee Pahpãm jarkwa kôt ipa nare, ne amjia kôt ipa. Na pê jũ mã ahna caku jirô pê mã, Pahpãm te Xamer mã amji jarẽn to:

— Wa ite Xawrô to pahhi ita jũ na ri ipeacre. Ampo na? Nee ipar nare — hajỹr. Mã Xamer mã amji kĩn nare, mã cute Pahpãm mã Xawrô cajrẽan to apẽ. Mã Pahpãm cumã:

— Wa ramã ite pahhi tête Xawrô camẽn ita kam, Xamer, jũ caxuw ca ha hũ na apec jicu? Ca ha ma ampo cacô incoti ata nõ py ne to tẽ, Pãw jõ krĩ wỳr. Ne to acato, ne curi me hũmre nõ japrỳ te Jexê ita na ahcukij, nãmri ramã ite pahhi na amji mã mehkra nõ ata capi, quê ha jũ caxuw Xawrô tyc xà jirô pê ihtỳj haxà kam axà, ne amji to pahhi — hajỹr. Mã cute impar ne ampo cacô incoti ita pyr, ne ma Pãw jõ krĩ wỳr to tẽ ne to cator.

Mã curi pahhi catêjê te ihcajpar prãmte hỹrmã me pra, ne mehcukij to:

— Hàpà ijõ pahhi! Ampo wỳr mã ca mõ? — hajỹr. Mã Xamer me cumã:

— Hamreare, ite cama Pahpãm mã ampo jõr xà jõ amji kĩn wỳr wamõ. Ne ate Pahpãm to amji kam gapac prãmte, ca ate to amji kam gapac xà itajê cunea to amji mã ahcuprõ ne to amji cũmpej, ne ajpên ikôt amji kĩn wỳr me mõ — hane. Ne ma cute Jexê jũrkwa na hàhcukjêr, mã cute me cumã harẽn.

Mã ma hỹrmã mõ ne hàr, ne cute mehkra to cuprõn na mẽn, quê me to cuprõ, ne amehcũmpej. Mã Jexê te mehkra to cuprõn, mã Xamer te mam kà ita pupun, ne amji mã:

— Pom ita mõrmõ Pahpãm te amji mã capi — hajỹr.

Mã Pahpãm cumã:

— Hamreare, nee ipê me axũmre pyràc nare. Wa nee mehkucpupun xà kôt, jũm te amji kam hapac xà na hahkre pej nare. Ne me hũmre ri mehkuc pupun xà kôt, hãn ne cute amji kam hapac xà na me hahkre pej. Ne pa wa quêt me caxwãm pê, cute me amji kam me hapac xà kôt, me hahkre pej — hane.

Jirô pê mã ri hipêr Jexê te mehkra kwỳ pyxwỳr, Xamer kuc ri, mã ame ipa. Mã Pahpãm Xamer mã:

— Por wa ite amji mã capi ata, nee ita ri apu mõr nare — hane.

Mã Xamer te Jexê mã harkwa to:

— Xà ajkĩ me akra itajê pit? Nãmri Pahpãm te nee amji mã itajê nõ capi nare. Xànee cormã jũm apu mõr nare? — hajỹr.

Mã Jexê cumã:

— Cormã intuwre japrỳ te Tawi ita pit apu mõ. Ne nee ita ri apu mõr nare, ma põ pê apu carà cahàcre jamãr to mõ — hane.

Mã Xamer cumã:

— Hỹrmã garkwa kujate quê me haprô, ne me to cato. Cu ha nee cormã ne me pajàpàn nare. Quê ha xa cato, cu ha cormã me apà — hane.

Mã Jexê te Tawi japrôr na harkwa. Ne pê ampeaj kam Tawi ata impej. Mã cute me haprôr ne me to cator, mã Pahpãm te Xamer mã harkwa to:

— Ita wa quêt ite amji mã capi he. Ne ihkrãa kam ca ha ampo cacô impêti, incoti ata jaxwỳ, cupê pahhi xà caxuw — hajỹr.

Mã cormã Tawi apu mehkjêjê cote na mõar kam, mã Xamer te ihkrã kam ampo cacô impêti ata jaxwỳr. Me ajkaam mã Pahpãm Carõ Pejti te cupê pahhi xà caxuw cumã cute amji jahkre pej catia ne hõr, ajpên amcro te amji to hapu na kjê atajê caxuw.

17

Pê Tawi Piritew catêjê jàprê xakat cura
1 Xamer 17.1-53

Ne pê Piritew catêjê ajco hõ krãhtare to cuprõ, cute Ixaher catêjê wỳr me mõr, ne me ipijapu prãmte. Pê Ixaher catêjê me Piritew catêjê ajco ajpẽn wỳr me ipa, ne ajpẽn jĩkjê na caprũam wỳr me ahtwỳ.

Ne pê Piritew catêjê jõ krãhtare jõ pahhi nõ ita ihkàa to ihkà. Ne ihkà ita pê, ihhêj rũm me ipijakrut te amji jikre kam mehcuhhê kà. Ne ampeaj kam ihtỳj ne hàprê, ne haprỳ pê Gorijti. Ne ajco

amcro cunea kam mehkwỳ pê hapôj, ne ajco Pahpãm me Ixaher catêjê jõ krãhtare na, hàprãr xàa to me cumã akij, ne me cumã:

— Wa ha itỳj Piritew catêjê kôt ajpu, ne me ca, ca ha amji mã me jũm xũmre japê, ne me capi, quê me akôt ajpu. Ne quê ha jũm icuran na, wa ha me icunea pê cama me amã me ijàpên catêjê. Nãmri wa ha ite jũm curan na, ca ha me acunea pê cama me imã me gàpên catêjê. Ampeaj kam wa me amã, ca ha me jũm xũmre ata mã me acato, wa ha itỳj cume ajpu — hane.

Pê nee jũm Gorijti catihti ata me ipijapu na amji ton nare. Na pê amcro cunea kam ajco me ahna hàprãr to ipa.

Mã amcro nõ na Tawi curi cator, ne cute hàprãr xà ita na impar. Ne pê Tawi cormã intuwre cakrô, amji mã harkwa to:

— Wa ha itỳj cume ajpu. Wa hãn ne apu inxũ jõ carà cahàcre hôhti jamãr to ipa. Mã hãn ne rop jõkre hôhti me rop tycti, ihkur prãmte hỹrmã hapôj, wa itỳj ihcura. Na wa ha itỳj Piritew catêjê jàprê xakat ata to hanea. Ampo na? Cute Pahpãm tĩar cuna mã ihcakôc kêanre. Ne Pahpãm ihtỳj hãn ne ropti atajê pê ipytà, na quê ha hanea ne ihtỳj Piritew catêjê nõ ita pê ipytà — hane.

Mã pahhi Xawrô te ita kam hapac, ne cama apu ajpẽn na Tawi me Gorijti jamã.

Mã Tawi tẽ ne caprũm kam cute kẽn crecrerti to xĩc ne incwỳr, ne hõ kẽn cjên xà kam incjên. Ne cute hõ kôtàre pyr, ne hanea ne hũhkra na hũcapêr xà pyr, ne ma cuna mã to tẽ, ne Gorijti me cute ajpẽn cajpar.

Mã Gorijti te incryac kam cumã caràr, ne cumã:

— Xà ipê rop mã ca ajpên pĩ ita to pit mã iwỳr tẽ, pahte to papijapu xà ita caxuw? Jũ wỳr quê ha côjkwa kam Apãm Cati ita atehcajpa, ne ipãm cati quê ha itehcajpa, wa ha apu ato kêanre ne — hajỹr.

Mã Tawi te cumã caràr ne cumã harkwa to:

— Ca ajpên gõ xwapo xwahhihti me gõ kruwxwa to tẽ, ne pa, wa quêt ijõ Pahhiti carôt tỳjti pê Ixaher catêjê jõ krãhtare jõ Pahhiti jarkwa kôt awỳr tẽ. Ne itakam quê ha ijõ Pahhiti ijũhkra mã gaxà. Wa ha acura, ne ihkôt akrã jakep, quê ha ampo kên te mehtyc kur xà atajê gĩ me, gõ krãhtare itajê jĩ pin partu. Quê ha krĩ cunea kôt mehcunea me ijõ Pahhiti te Ixaher jõ pjê kam me cahê na ipa na me hahkre pej — hajỹr.

Mã ahna Gorijti jàhtêp. Mã hỹrmã Tawi picahur ne cute hõ kẽn cjên xà pĩn, kẽn nõ pyxit ne caxàr, ne hũhkra na hũcapêr xà ata kam hir, ne kam to hũcapêr. Mã kẽn ita te Gorijti kuc tỳj mã hàr, mã pjê kam ihkuc to ihpỳm. Mã Tawi te cupê hõ xwapo xwahhihti ata caxàr, ne toa inxec, ne to ihkrã jakep.

Mã Piritew catêjê te me hàprê xakat tyc na me hõmpun, ne ma ame prõt. Mã Ixaher jõ krãhtare te me cumã me caràr, ne ma mehkôt me pra. Ne pry kôt cute me cahuc. Ne ihtỳj ajpẽn pê mehcuran to me mõ, ne me haxôp to me mõ, ne cute me hõkrĩa mã me haxàr. Mã hamre, pry kôt mehtyc me, me haxôp catêjê te ame hikwaati.

Pê Tawi Xawrô mã me hàprê catêjê kam jũ mã amji to putwrỳ to, ne ajco me curê xwỳn catêjê jàhtôa ne me hipej.

18

Tawi me Jônata
1 Xamer 18.1-11; 20.1-42

Ne pê Jônata pê pahhi pê Xawrô kra xũmre, ne Tawi me ajpẽn cajpa ne me ajpẽn pupu, ne me cumã ajpẽn kĩn hyre nare. Mã Xawrô te Pahpãm te Tawi to ipa, mã mehcunea mã ihkĩn na, hahkre pej. Cwỳrjapê ri hũ na apu amji to prãm, ne apu Tawi kam incryac to incryc, ne amcro cunea kam, kam incryc ita cumã ajcamẽ. Mã tee apu ihcuran to hahkre.

Mã Tawi te cupê amji pytàr, ne ma tẽ. Ne cute Jônata me ajpẽn cajpar, mã cute ihcukij ne cumã:

— Ampo to mã ite jũ na, mã apãm apu icuran prãm? — hajỹr.

Mã Jônata cumã:

— Hamreare, nee apu acuran prãm nare — hane.

Mã Tawi cumã:

— Quê! Ihtỳj icuran prãm! Ca ha hanea ne hõmpu he. Apẽ quê ha putwrỳ intuw

jõ amji kĩn. Wa ijõtpê gũrkwa ri apà, ne apẽ wa ha ma põ mã icato, ne jũ ri amxu. Quê ha apãm ina acukij, ca ha cumã itẽm caprỳ na, ito ahêj ne cumã, wa ma inxũ jũrkwa ri amji kĩn wỳr, Pãw jõ krĩ kam itẽm na, ijarẽ. Quê ha cute ita na amji caxàr na, cu ha ramã ihcunea impeaj na hahkre pej. Nãmri quê ha cute ita na ikam incryc na, cu ha ramã cute icuran prãm na hahkre pej — hane.

Mã Jônata cumã:

— Imã inxũ tyc jakàn pê Pahpãm te ato pahhi na gahkre pej. Ne ipê pahhi kra cakrô, wa ha nee ipê pahhi nare. Na wa ha ampeaj kam amã amji to, wa ha inxũ mã icakôc, quê ha cute apu akam incryc ne apu acuran prãm na, wa ha ma tẽ ne amã awjarẽ, ca ha hahkre pej, ne atỳj cupê amji pytà. Ne quê ha Pahpãm akôt ipa to hanea, pom quê pê ajco inxũ kôt ipa he. Ne ca, ca ha cormã itĩar kam ito impeaj ne, ne ityc jirô pê, ca ha hanea ne me ikra to impeaj ne, Pahpãm te amji mã ato ihhimpej xàa kôt — hane. Mã Jônata me Tawi te ajpẽn par pejti to hajỹr.

Mã ma Tawi tẽ ne põ kam ipimxur. Mã amji kĩn kam hàhhuc, mã Xawrô pê pahhi ata hỹr xà ata kam hỹr, ikre kat na pire mã. Mã hanea ne Jônata hũm cuna mã hỹr, mã Tawi jỹr xà kam caprỳ. Ne hipêr amcro nõ na, cormã hỹr xà kam caprỳ ita na. Mã Xawrô te Jônata cukij ne cumã:

— Ampo na mã nee ihnõ kam ajpên Tawi mõr ne cute ampo krẽr nare, ne ita kam ajte cute hajỹar? — hajỹr.

Mã Jônata cumã:

— Tawi te iwỳr, wa ite to tojnõ mã ma Pãw jõ krĩ wỳr tẽ, me hũmjê wỳr. Curia quê ha apu amji kĩn ita to amji japackre — hane.

Mã Xawrô apu incryac to incryc ne caràar kam cute Jônata mã harkwa to:

— Quê ha ihtĩar na ipa, ca ha nee jũ caxuw apê pahhi nare, ityc xà xwỳjrea na. Tẽ ne haprô, wa ha ihcura — hajỹr.

Mã Jônata te hũm jahkre pej, cute Tawi curan prãm na, ne ma me hàpàn xà pê incryac kam hãm ne tẽ. Ne nee hàpàn nare amcro ata kam. Ne amcro nõ na Jônata ma põ mã tẽ, ne cute Tawi me ajpẽn cajpar. Ne cute me ajpẽn cajpar xà ata kam me ajwar me cumã amji kĩn nare, mã cama ame amrã. Mã Jônata te Tawi mã harkwa to:

— Cu ramã pahte ajpẽn par to impejti, na ca ha gapacta ne apej pêa mã tẽ — hajỹr. Ne ma Jônata hacpỹ mã krĩ mã cute amji jaxàr. Mã ma Tawi xwỳjê tẽ.

24

Pê Tawi mã Xawrô caprĩ
1 Xamer 24.1-22

Mã pahhi Xawrô ma Piritew catêjê me ipijapu to mõ, ne cute amji jaxàr. Mã cute me cumã Tawi te Engeti jõ põ kam apu ipa na harẽn. Mã Xawrô te krãhtare impej to pit mã mir crê ne capi, ne ma hàhkà jakôtti nõ ita wỳr me to mõ, ne ame Tawi japê. Ne pea kẽn kre nõ ita mã me cator, mã kẽn kre ita mã Xawrô ihkwỳr prãmte hàr. Mã Tawi curia hanea ne hõ krãhtare te xêjxẽnta atajê to cute ipimxur ne to jỹ, mã nee Xawrô te me hõmpun nare.

Mã Tawi cahê na ame ipa atajê cama ame Tawi mã incryc to hahkre, ne me cumã harkwa to:

— Ita kam Pahpãm te amã acurê xwỳn ata jõr he, ca ha caa, ate jũ na ton xà nõ ata na to — hajỹr. Mã Tawi te amji mã ihprĩ, ne aracri Xawrô pê ihkà japjêhti ata kwỳ jakep, ne nee cute ihcuran nare. Mã Xawrô kẽn kre pê cator, ne ramã hũwryre.

Mã ihkôt Tawi cator, ne cute cumã caràr to:

— Hàpà, ijõ pahhi! — hajỹr.

Mã hỹrmã Xawrô pipkjêr ne cute Tawi pupun, mã cuna mã ihkuc to pjê kam ihpỳm, cute amji mã hũpahti to prãm to. Ne cute cumã caràr to:

— Ampo na mã ca apu ite acuran na, cute me amã ito ihhêj catêjê kampa? Ita kam ate atoa to amehhêj xi xà ita na me hõmpun he. Pahpãm te kẽn kre ita kam ijũhkra mã gaxàr. Mã me ikwỳ acuran na me imã awjahkre, wa nee ite ita ton nare.

— Pê Pahpãm amji mã pahhi na acapi, na wa nee ite acuran nare. Ne ijũhkra kam ca rĩt ne kam akà ita kwỳ pupu he. Ite cama apê ihkwỳ jakep, ne nee ite to gaxôp nare. Quê ha Pahpãm ajpẽn na pahpupu, cu ha pahnõ te ajpẽn to kên

na, quê ha Pahpãm apu pahnõ to kên — hajỹr.

Mã Xawrô te cumã harkwa to:

— Xà Tawi ca mã ca? — hajỹr. Ne cama ihpahàmte apu amrã, ne hipêr cumã:

— Ijirôa pê apê me hũmre impejti nõ. Ampo na? Wa ite, ate ito impejti na, gahkre pej. Na ca ha atỳj jũ caxuw apê Ixaher catêjê jõ pahhi — hane. Ne ma Xawrô te amji jaxàr ikre wỳr. Mã ma põ kam, kẽn kre wỳr Tawi te amji jaxàr.

30

Pê Tawi Amarec catêjê me ajpu
1 Xamer 30.1-18

Mã amcro nõ na Tawi apu hõ krĩ nõ japrỳ te Xicrac kaj na ampỳa mã me hũmre cunea pê me hõ krãhtare catêjê me ame ipa. Mã krĩ kam me cahãj me ahkrare pit jàhhuc. Mã hamre, Amarec catêjê me hỹrmã cator ne cute me hõ krĩ ata to kêanre. Ne cute me hõ krĩ pôc ne cute me cahãj me ahkrare cunea pro. Ne nee cute me jũm curan nare. Ne cama cute me ihcajpre par ne ma me hõ pjê wỳr me to mõ.

Mã hamre, mã Tawi te amji jaxàr, me hũmre pê me hõ krãhtare catêjê me, cute me amji jaxàr ne me cator. Mã krãa, me hõ krĩ pôc, mã cute me hõmpun. Ne mehcunea te amji mã me ipikrar ne amji mã:

— Pỳhàpà, mã ajte krãa me pajõ krĩ ita pôc. Ne me pajõ cahãj? Ne me pahkrare? Jũ kam ame pra? Jũm te mã jũ kam me to cutor? — hajỹr.

Mã hamre, Tawi me hũmre jàhtôti to me cator atajê cunea te mencwỳr kam mehtẽm ne me amrãa to amrã. Ne cute mencwỳr ita to apu me amji pec tu. Mã Tawi te ita caxuw amji kam hapac xà nõ pytĩti ita cajpẽr. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Mã me hõ krãhtare pê me ahkrare pictor. Ne ita cwỳrjapê ri me hàprê mã me hàr ne ame kẽn to ame Tawi curan prãm. Mã Pahpãm te ri Tawi mã carôt tỳjti ata jõr. Mã Tawi te Pahhiti pê Pahpãm ata cukij:

— Xà wa ha pijamã Amarec catêjê kôt mõ? Xà wa ha pijamã mehpro? — hane. Mã Pahpãm cumã:

— Mehkôt mõ! Mehkôt mõ! Ca ha atỳj mehpro ne me cumã ihpa cajpre atajê cunea pre pôn partu ne — hajỹr.

Mã Amarec catêjê ihtỳj ame ipa jahpà, me hõ krĩ kôt. Ne me hàpàn xà impejti atajê cunea to ame amji mã amji kĩnti cunea ton to me ipa, me hàprê xà jõ amji kĩn xà caxuw. Ne hanea ne ihtỳj ame ihkõm xà pihhoti to ame ihkõm to me ipa.

Mã amcro nõ na iràrà na pyt krã cator pê mã, mã Tawi me, me hõ krãhtare me, cute me Amarec catêjê curan na me mẽn. Mã hamre, Tawi te ipijapu tỳaj to pyt tu, me hõ krãhtare cunea me. Ne cute me Amarec catêjê jipej tu. Mã mentuw te cwatxẽnta peaj ne me hàhhuc ne cute me cawrô kô jarôti pê camer atajê pro ne kam ame ihkrĩ ne maa ame to pra, jũa kam. Mã hamre, Tawi te me cahãj atajê cunea pytàr, ahkrare mea mã.

31

Tawi pê Pahhi tuw
1 Xamer 31.1-6; 2 Xamer 5.1-5

Mã caku nõ na Piritew catêjê hipêr apu Ixaher catêjê kam mehtẽm, ne mehcuran to mõ. Mã Ixaher catêjê jõ krãhtare kwỳ ma me pra, mã Gipôw jõ kẽnti na, cute hipêr mehkwỳ curan. Ne Piritew catêjê te hanea ne pahhi pê Xawrô me, mehkra mea mã mehkrã, ne cute me hipej prãmte me kam mehtẽm. Ne cute me Jônata me, mehkjêjê curan ne me Xawrô caxwỳr ne me haxôp, ne ma me pra, ne ihtỳj ihtyc na amji mã me to hane. Mã ihtĩar cormã nõ, ne cutea hõ xwapo xwahhihti to amji curan ne ihtyc.

Jirô pê mã ri ma Tawi wỳr, Ixaher catêjê jakrã jõ pahhi catêjê cunea me pra, Heprõm jõ krĩ kam, ne cute me cumã amji jarẽn to:

— Ipê me akwỳa wa me, pê Pahpãm ramã apê pahhi na ato ihcakôc. Na ca ha apê me ijõ pahhi, ne ma me ijamãr catê na amji to — hajỹr. Mã Tawi te Pahpãm kam mare mã, mehkwỳ mã amji to ihhimpej to intuw, mã cute me to Ixaher catêjê jõ pahhi. Pê Tawi me to ihhimpej ita to caku to cwarẽnta.

Hapu Na Xamer Jõ Kàhhôc
TAWI
Pê Pahhi Cati

Ỹhỹ, pê Xamer pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõ, ne cupê me to ihhimpej catê cahhur. Cwỳrjapê ri hõ kàhhôc pijakrut itajê japrỳ te **Mam Xamer Jõ Kàhhôc** (1 Xamer) ne **Hapu Na Xamer Jõ Kàhhôc** (2 Xamer). Pê pahhi Xawrô tyc jakàn pê ri Tawi pê Ixaher catêjê jõ pahhi. Ne pê mam cupê harã catêjê jõ pahhi, ne ita caxuw hanea ne cupê kỳj catêjê jõ pahhi. Ne pê pahhi cunea jirôa pê Tawi mã Pahpãm jahkre pej, na pê ajco cumã ihcakôc, ne cumã mencrer xà na ihhôc.

6

Pê Tawi hacpỹa ne Pahpãm jàmcjên xà to amji jaxà

2 Xamer 6.1-19

Pê rỳ pêa mã Piritew catêjê ma me hõ pjê wỳr pĩ po te Pahpãm jàmcjên xà ata pytà ne ma me to mõ, pê curia ihcuhhê. Cwỳrjapê pê Pahpãm Piritew catêjê kam incryc, ne ajco ame to kêanre. Ne jũ mã me to, pê ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupu.

Cwỳrjapê ri Piritew catêjê te hacpỹa ne Pahpãm jàmcjên xà kujahêc, Ixaher catêjê jõ pjê wỳr. Mã hàmcjên xà ita Apinatap jũrkwa ri hàhhuc. Jirô pê mã ri Tawi, ma ajpên Krĩpinkrên wỳr Pahpãm jàmcjên xà ata to mõr prãm. Ne cute krãhtare impej to pit mã mir te trĩnta ne ma me to ihhimpej to mõ, hàmcjên xà ata wỳr.

Pê Pahpãm rỳ pêa mã hàmcjên xà to ipa xà to ramã me cumã hahkre. Quê nee ihtỳj amehcupên nare, ne nee cawrô jõ kàhà kam me to ipa nare. Ne me to ipa catêjê atajêa, quê ha me cumã pĩ jacjê, ne me hikre kam me to ipa.

Mã nee Tawi te ihhimpej xà ata kôt, hàmcjên xà ata to mõr nare. Ne me to ipa xà ata kaj na hacpỹ ne me to mõ. Ne cute pryti jõ kujti intuw nõ kam me hãm, ne ma me to mõ. Mã Apinatap kra pijakrut itajê mam pryti jõ kujti to mehhimpej to me mõ. Mã hapu na Tawi me, mehkwỳ cunea me, me mõ, pryti jõ kujti kôt. Ne Pahpãm kam mare mã ame hakrya to ame hakry, ne cama ame hàkôr xà atajê cakô, ne ame cre.

Mã pryti te amji tõc, mã Apinatap kra ata te hũhkra to Pahpãm jàmcjên xà juwahi, ihpỳm cupate. Mã Pahpãm kam incryc pyrentu. Ampo na? Cute me hàmcjên xà ita cupên xà hamreare, na ri apu kam incryc, mã ihtyc pyrentu.

Mã Tawi mã Pahpãm cupaa to hũpa, amcro ata na, mã cute amji mã harkwa to:

— Jũ mã wa ha Pahpãm jàmcjên xà ita to, ne krĩ mã to mõ? — hajỹr. Ne ma Opet jũrkwa wỳr to mõ, ne cute curia huwahi, mã hàhhuc ne ahna putwrỳ incrê. Mã Pahpãm te Opet na mehkwỳ cunea to impej, hũrkwa kam hàmcjên xà jàhhuc ata jahpan xà na.

Mã Tawi te ita par, ne hacpỹa ne cute amji jaxàr, ne ma hõ krĩ wỳr Pahpãm jàmcjên xà ata to me mõ. Ne ita caxuw nee pryti jõ kujti kam me to mõr nare, ne quêt Pahpãm himpej xàa kôt me hikre kam me to mõ, ne amji mã me hũpahti to mõ. Ne cute me to mõr xà ita kam me pryti me, carà cahàcti hôhti jàhtôa ne me to caxàr, cute me to Pahpãm cajpuaw prãmte.

Mã Tawi mã amji kĩan kam Pahpãm kam mare mã hàkrun to mõ. Ne hanea ne ame hàkôr xà cakô, ne krĩ mã me to cator. Ne cute Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam, me hàmcjên xà ata xãm. Ne cute hipêr pryti nõ curan, ne me to caxàr, ne Pahpãm mã me hõr. Ne cumã mehkwỳ cunea cajrẽn, quê me to impeaj ne. Ne mehcajrẽn jirô pê mã ri cute ahpỹanre na me cumã kwỳr te pro me, pĩxô pijakrut crà ata jõr. Mã ma ame cahkũm, me hũrkwa wỳr. Mã ma Tawi te hũrkwa wỳr amji jaxàr, cute mehkra cajrẽn prãmte.

Ne pê caku jàhtôa kam Tawi pê pahhi, ne cupê hõ krãhtare to ihhimpej catê impeaj. Ne ajco amji na mehkwỳ to cuprõn tu, ne Pahpãm jarkwa kôt me

ipu na krĩxàre catêjê cunea me, me ajpu. Ne ihtỳj ajco catyt kam Pahpãm kôt ipa, ne ihtỳj amji kôt mehkwỳ cunea Pahpãm wỳr to apkjê.

11

Pê Tawi ihkên to
2 Xamer 11.1-26; 12.1-19

Pê Tawi pê pahhi na ramã caku jàhtôa, ne ramã hakràaj to hakràj, ne cumã ampo pej hàhtôa to hàhtô. Mã amcro nõ na, ramã pyt pec kam, Tawi te pyjê impejti nõ pupun, ne ihtỳj to ihpahàm nõ prãm. Ne ramã impjêa kam ri, ahnaa cute haprôr ne apu cume gõr, mã kaam ihkra.

Mã Tawi te amji mã huwahi prãmte, ma me ipijapu xà kêanre wỳr impjên pê krãhtare ata kujahêc, mãr quê ahte ajpu ne ty. Ne cute impjên kujahêc, mã jũm te ihtehcajpar nare kam ipijapu ne ihtyc. Mã Tawi te amji wỳr hĩxi na hàhwỳr, cahê na hàhhuc prãmte. Mã ahna ahtũm nare mã cumã ihkra pỳm.

Mã Pahpãm mãa Tawi te ampo ita ton xà ita kêanre, cwỳrjapê ri cute hỹrmã cumã harkwa to ihcakôc catê nõ kujahêc. Mã hỹrmã cator, ne cute Tawi mã hũjarẽn xà ita to hũjarẽn to:

— Pê krĩ nõ ita kam, me hũmre me ajkrut, ne pyxit ita jakràj, neihnõ ita pê ihkĩnte hamreare. Ne hakràjti ita mã ampeaj kam pryti, ne cumã carà cahàcre hôhti hàhtô. Ne cupê hamreare ita pê cumã carà cahàcre hôhti krare incrire ita pyxit peaj, pê ajco to ajpa. Pê ajco ikrea kam mehkra cahê na apu ipa, ne curia gõr, ne mehcunea mã ihkĩnti.

— Mã amcro nõ na jũa rũm memprar catêjê kwỳ cator, hakràjti ata jũrkwa ri. Mã cute me cumã harte xà caxuw nee cute hõ pryti me, hõ carà cahàc hôhti nõ curan nare, ne cute cupê hamreare ata pê hõ carà cahàcre incrire pyxit peaj ata curan na me mẽn. Mã cute mehcuran, ne me to hàr, mã cute mehkrẽr — hajỹr.

Mã Tawi te hũjarẽn xà ita par ne apu incryac to incryc, ne cute Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ita mã harkwa to:

— Ampeaj kam wa ha amã awjarẽ, pom hũmre jakràjti te ita ton ita, ihtỳj cute mehcuran xà. Quê ha carà cahàcre pyxit jahpan xà na, to cwat ne ahna amgõ — hajỹr.

Mã cute Tawi mã:

— He apêa ri jũm xũmre ata! Ne atea ca ita ton. Ita caxuw ca ha Pahpãm jarkwa na kampa he. Cute garẽn to hajỹr he: “Wa ite ato Ixaher catêjê jõ pahhi, ne ite acurê xwỳn Xawrô xwỳ pê ato ipimxur ne apytàr. Ne ite amã gũrkwa ton, ne amã me aprõ jõr, ne hipêr amã ampo jõr.

“Ampo na mã nee ate amji mã ijarkwa itajê cupa nare, ne ikam mare mã apu ampo kên itajê to? Ca ate impjên curan na me mẽn, mã cute mehcuran, ca ate cupê hĩxi to gàhkĩj. Cwỳrjapê ca ha ita caxuw gõtpê me akwỳ me, me apijapu to me apa.

“Ne ca nee ate amji mã ijarkwa par, ne amji mã hũpa nare, incwỳrjapê quê ha me akra atajê kôt me awỳr ampo kên cato. Ne quê ha acuna mã me amji kam hapac to me hanea, pom quê ate ton he. Ne quê ha ihtỳj jũmjê apê me aprõ to ahkĩ. Ne quê ha ihtỳj mehcunea cute hajỹr xà ita na me hahkre pej” — hajỹr.

Mã Tawi te Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê mã harkwa to:

— Ampeaj kam, wa ite Pahpãm cuna mã ikên xà kêanre ita ton — hajỹr.

Mã cumã:

— Pahpãm te ihtỳj akên ita to amã impej ne to tojnõ, na ca ha nee atyc nare. Ne ate cahãj kam akra mã ramã ihpỳm ita, quê ha ihtỳj apê ty. Ampo na? Quê ha Pahpãm curê xwỳn, ate me kam mare mã akên xà ton ata jahpan xà na, nee amji mã hũpa nare — hajỹr.

Ne ma tẽ, hũrkwa wỳr. Mã ahna ahtũm nare mã Tawi kra ata xà ne ihtyc.

15

Pê Tawi kra pê Axarãw mã amji to pahhi prãm
2 Xamer 15.10; 18.1-17, 33

Pê Tawi mã hapua na ihkra xũmre nõ ita, ne haprỳ Axarãw. Pê ihtỳj hũm Tawi jaxà kam ajco amji to pahhi prãm. Ne cute caxuw krãhtare kwỳ me amji par, cute hũm cuna mã me ipijapu prãmte. Ne cute me ipijapu kam ihtẽm. Mã ahkêt kam Tawi jõ krãhtare te Axarãw jõ krãhtare tohjê, ne me to winti mir ne me

hipej. Mã ma pjê cunea kôt apu mehkwỳ cahkũm. Ne mehtyc atajê jirôa pê me hàhtôa ne ahkêt kam me ipictor.

Mã Axarãw te hũm jõ krãhtare kwỳ me amji cajpar. Ne me hũpate ma jũ kam ihtẽm prãmte, hõ cawrô to pĩ nõ catia ita krac ri hàr. Mã Axarãw kĩ japjêhti ata te pĩ na hê, mã curia kam ajêt, mã ma hõ cawrô ita tẽ. Mã Tawi jõ krãhtare nõ te hõmpun ne hõ pahhi Jôwape mã harẽn.

Mã Jôwape cumã:

— Mẽr ampo na mã ate mehcuran hiahpuro nare? Ca ha ihcura na mã, wa ha ate ihcuran jahpan xà na amã ihpore catia ne cugõ — hane.

Mã krãhtare cumã harkwa to:

— Wa ite pahhi pê Tawi par, mã ma apu jũm te ihkra curan na to ihcaca, na wa nee ite ihcuran nare — hane.

Mã Jôwape te wapo xwahhire to incrê ne incwỳr, ne ma to tẽ. Ne por pĩ pa na Axarãw ajêt ata wỳr cator, ne cute wapo to pôj ne to Axarãw na cuhkõnre kam to caxwỳr. Mã krãhtare te tej ne Axarãw curan na, cute me Jôwape tehcajpar.

Mã Jôwape te kỳj cati pêa mã hõ hõhhi cakôr, cute to hõ krãhtare mã hàkjêr xà na, mã cute me ipijapu to hicu, ne me cuprõn. Ne cute me kreti catia kam Axarãw jĩ to me hũcapêr, ne hipy me kẽn jakôt. Ne ma ikre wỳr me amji jaxàr.

Mã pahhi Tawi te ihkra curan na harẽn par, ne cama apu hapête amrã.

Ne pê caku jàhtôa kam Tawi Ixaher catêjê jõ pjê cunea to ihhimpej ne pea ihtyc. Ne pê ihcunea na catyt kam Tawi ajco Pahpãm kôt ipa. Ne hãn ne ajco ampo kên to, ne amji jũ na ajco ihpeacre, ne ajco hicu, ne ajco Pahpãm mã ahna amji jarẽ, ne nee hipêr ton nare. Ne ampeaj kam Tawi mã Pahpãm kĩn, ne hanea ne cumã ihkĩn. Na ri cute Pahpãm na increr xà jàhtôa ne to increr, ne ahna ihhôc par. Ne cute ahna ihhôc par itajê kwỳ mã ita ri he.

Mam Pahhi Catêjê Jõ Kàhhôc

3

XARÔMÃW

Pê Pahhi Cati

Ỹhỹ, ihkàhhôc pijakrut itajê ri me pamã me cupê Ixaher catêjê jõ pahhi catêjê to awjarẽ, na ri ihkàhhôc itajê japrỳ te ***Mam Pahhi Catêjê Jõ Kàhhôc*** *(1 Pahhi Catêjê) me* ***Hapu na Pahhi Catêjê Jõ Kàhhôc*** *(2 Pahhi Catêjê). Ne ihkàhhôc itajê kam pê Tawi xwỳ kra pê Xarômãw to me pamã awjarẽ.*

Ne hanea ne ihkàhhôc pijakrut itajê nõa te mam pahhi catêjê na ihkàhhôc atajê jũjarẽn xà jatujre hanea ne harẽn. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc itajê japrỳ te ***Mam Me Hũjarẽn Xà Jõ Kàhhôc*** *(1 Me Hũjarẽn Xà) me* ***Hapu na me Hũjarẽn Xà Jõ Kàhhôc*** *(2 Me Hũjarẽn Xà).*

Pê Xarômãw pê pahhi tuw ne cumã amji jahkre pej

1 Pahhi Catêjê 3.5-13

Pê Tawi mã ihkra xũmre nõ ata japrỳ Xarômãw, ne hũm tyc jakàn pê haxà kam amji to pahhi. Mã Pahpãm te caxwa ri Xarômãw pimtir kam cumã amji to ipipẽ, ne cumã amji jarẽn, quê rỳ mã ampo na cuwỳ, quê ha ihtỳj cumã ampo gõ.

Mã Xarômãw cumã:

— Pê ca ampeaj kam inxũ Tawi caxuw apej.
Ne ampo na mã, pê ca caxuw apej?
He pê ampeaj kam akampa na pê,
ne ampeaj kam cumã gahkre pej.
Cwỳrjapê pê ca amji mã to me akwỳ jõ pahhi.
Ne ipê ihhêj rũm cormã me hõkre nõre pyràac,
ne cormã ipê ijũpar hamreare.
Ne ipê ate amji mã me capi itajê to ihimpej jahkre kêatre.
Pom me akwỳ jàhtôti itajê caxuw
imã ite amji jahkre pejti gõ.
Mãr wa mehkên na me hahkre pej,
ne ahna mehcukij,
ne mempejti na me hahkre pej,
ne ahna mehcukij,
ne ajpẽn pê me to caprã,
ne catyt kam ajpẽn kam me to ihimpej to ipa,
ne ma ajpẽn na me hamã — hane.

Mã Pahpãm mã cute amji jarẽn xà ita na cumã ihkĩn, mã cumã:

— Wa ha amã ate amji jahkre pejti gõ,
nãmri atea amji mã,
ate amji jahkre pej pê ampo pejti ita capi,
ne ahna gàhwỳr.
Na wa ha mehcunea jirôa pê
amã ate amji jahkre pej gõ.
Ne hanea ne ate ampo na iwỳr nare ata,
wa ha itỳj amã cugõ.
Ne itỳj amã gakràj catia ne cugõ,
quê ha mehcunea ihtỳj amji mã me acupa — hajỹr.

Ne cute Xarômãw mã ihkrã kre te amji jahkre pej catia ne hõr. Mã cute amji jahkre pejti.

Pê Xarômãw ajkam me cahãj pijakrut cukij

1 Pahhi Catêjê 3.16-28

Mã amcro nõ na me cahãj pijapit xyre atajê pijakrut ne pahhi Xarômãw wỳr me cator, cute mehcukij prãmte. Mã pyxit ita te cumã harkwa to:

— Ỹhỹ pahhiti, wa ikre pyxit peaj kam ajwar me ikrĩ, mã ajwar me imã me ikra pỳm. Mã caxwa ri cupê ihkra tyc, mã to hãm ne cute ipa kam hir, ne ma ipê ikra impỳn. Wa ipimprar ne tee apu to pijahôr to hahkre, mã ramã xãmte ihtyctu. Ne ahna apẽ, wa ite hõmpun, mã nee cupê ikra nare, ne ihkra ri — hajỹr.

Mã ihnõ ata cumã:

— Quê, ihkraa ri cupê ihtyc, ne ihtĩr ita ri, ikra — hane.

Ne cormã me ajpẽn mãn kwỳa kam mã pahhi te harkwa to:

— Ajpên me imã wapo xwahhihti nõ to tẽ — hajỹr. Mã cumã hàpên catê nõ te cumã wapo xwahhihti pyr ne to tẽ.

Mã pahhi te cumã harkwa to:

— Hã, awryc mã me cumã to ahkrare nõ ita tĩar jipô, ne ita mã hĩkjê gõ, ne ita mã hĩkjê gõ — hajỹr.

Mã ramã cute me to hipôn xàa kam, mã quêt inxi te harkwa to:

— Ame to hajỹr nare! Gapacta ne me cumã ihtĩar na agõ, nee ca mehcuran nare! — hajỹr. Ne ampo na mã cute harkwa ita to hajỹr? Ampeaj kam cumã ihkra japê na ri.

Mã ihnõ ita te harkwa to:

— Nee to hõ tekjê nare, wa pa xwỳjê nee to itekjê nare ita kam, gapacta ne me to hipô — hajỹr.

Mã pahhi te cumã hàpên catê mã:

— Hã, nee to hipôn nare! Por pyjê nõ ihkra tĩar na ahwỳ ata mã ca me agõ, nãmri cupêa ri ahkrare nõ ita nã — hajỹr.

Mã caxuaw Ixaher catêjê kam Xarômãw krã kreti na harẽn cahkũm pyrentu, mã mehcunea amji mã me hõ pahhi ata cupa. Ne pê Xarômãw ajco Pahpãm te cumã amji jahkre pej jõr xà ata kôt mehkwỳ cukij, ne mehkên me, mempej to ajcokjê, ne ma ajpẽn na me hamã. Pê hanea ne ihkrã kreti kôt mehkwỳ japackre, ne ajco ihkàhhôc kam me hapackre xà atajê hôc.

5

Pê Xarômãw cute Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa xãm
1 Pahhi Catêjê 5–6

Ne pê caku atajêa kam Xarômãw Pahpãm mã kẽn te ikre pejti xãm, mãr quê kam Pahpãm to me amji kampa. Ne Xarômãw te ikre peaj ton na harkwa, ne me to hàpên catêjê mã:

— Ca ha me cumã pĩ tỳj pit pyxwỳr to mõ, ne kẽn jakati tỳjti impejti ata to pit mã me hahêr to mõ. Ne wakỳre pràti pê ôr ata to me catia ne me to ikre ita xãm. Ne imã me hũrkwa cunea jirôa pê ikre ita peaj na to prãm. Ampo na? Imã Pahpãm kĩan to ihkĩn, na wa ha to hane — hajỹr.

Ne pê cute Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa ata na caku xet pê cormã amji jipêj. Ne pê wakỳre prà tepti pê ôr to pit mã ikre kam me ampo atajê cunea jipêj.

Mã Pahpãm te Xarômãw wỳr harkwa kujahêc ne cumã:

“Ca ha ampeaj kam ate ikam gapac,
ne catyt kam ijarkwa kôt apa na,
wa ha itỳj, pom pê wa apãm xwỳ pê Tawi mã ijarkwa to icakôc ita to,
wa ha amã icakôc,
ne Ixaher catêjê cahê na ikrĩ,
ne jũ caxuw me cupê icator nare” hajỹr.

8

Pahpãm jàmcjên xà to ipintuw xà
1 Pahhi Catêjê 8.1-6, 22-30

Pê pĩ po te Pahpãm jàmcjên xà ata ampo kà te Pahpãm jũrkwa ata kam ahtwỳ. Mã Xarômãw ma Pahpãm to amji kam hapac xà jũrkwa mã to hàr prãm, por cute kẽn me ôr to ikre tuw xãm ata wỳr. Ne cute Ixaher catêjê pê prohti kam me cupê pahhi catêjê to cuprõn, cute me ajpẽn par, ne me Pahpãm jàmcjên xà ata to me ipintuw prãmte. Mã mehcunea Xarômãw te kẽn te Pahpãm mã hõ pyxwỳr xà ata cuna mã me xa ne me hõmpu.

Mã cute côjkwa mã hũhkra pẽr, ne Pahpãm mã ihcakôc, ne cumã:

— Hàpà, me ijõ Inxũ Cati,
apê Ixaher catêjê cunea Pãm Cati,
ne nee pjê me côjkwa caxuw jũm hamreare,
ne apyxit peaj ca ampo cunea to ahimpej.
Ne amã me ikĩnti.
Ne ca ha me akwỳ mã ampo na amji to, ne atỳj to.
Ne por me hĩ cunea to ame akĩn atajê mã,
ca ha ita kam,
pom pê ca inxũ Tawi xwỳ mã ampo na amji to awjahkre ata,
ca ha atỳj imã to.

— Ỹhỹ, Ixaher catêjê Pãm Cati,
ca ha ita kam,
pom pê ca inxũ Tawi xwỳ pê amã hàpên catê mã ampo na amji to awjahkre ata,
ca ha atỳj imã to.

Quê ha Tawi kra nõ te gõ prya kôt ipa,
ne cute amã ampo na prãm atajê pit ton to ipa na,
quê ha ihtỳj cupê pahhi.

— Ne ampeaj kam acati,
na quê nee côjkwa ita acahuc nare,
ne quê ha nee hanea ne ikre ita acahuc nare cakrô,
ca atỳj gõtpê me ipupu.
Ne wa ijõ Pahhiti, amã icakôc,
ca atỳj ikampa,
ne caxwa me amcro kam ma gũrkwa ita pupu.
Ampo na? He ca ramã ate atỳj ita ri apu apa na amji ton.

— Ipê amã ijàpên catê,
wa ita ri hãn ne amã icakôc,
ca atỳj hãn ne ikampa.
Ne quê hãn ne Ixaher catêjê pê me akwỳ ita ri,
gũrkwa ita kam, me amã ihcakôc,
ca atỳj côjkwa rũm me kampa.
Ne atỳj cute mehkên ton atajê to impej,
ne to tojnõ ne hicu hiahpuro — hajỹr.

11

Pê Xarômãw pahpãm cahàc kĩn ita to apu amji to kên

1 Pahhi Catêjê 11.1-13; 12.17-20

Ne pê Xarômãw ramã hĩ tỳj tu ne hakràj cati, ne ajte amji pê Pahpãm to hapac kêt to mõ. Ne pê hũm Tawi xwỳ Pahpãm par pejti ata kaj na apu to.

Pê Xarômãw pjê jàhtôa jõ cuprỳ me hikwa. Ne pê pyjê jàhtôa atajê, nee ampeaj kam Pahpãm tĩar kôt ame ipa nare, ne pahpãm cahàc krekà kôt pit mã ame ipa. Pê Pahpãm ramã mam Ixaher catêjê mã harkwa ta, mãr quê nee pyjê cahkrit pê Ixaher catêjê nare atajê me, ame hikwa nare. Nãmri quê ha me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê me ame hikwa na, quê ha cama mehprõ itajê pahpãm cahàc krekà wỳr mempjê to apkjê, cupate pê Pahpãm ramã me cumã harkwa ta, quê me cupê Pahpãm na mehkwỳ cahãj pit me, ame hikwa.

Pê Xarômãw ajte, cute mam me amji kam hapac xà kôt, ihprõ to hàhtôa to hàhtô, ne hanea ne pyjê kwỳ jàhtôa ne to ihpahàm nõ, pê hũrkwa kam mehkrĩ. Ne mehprõ atajê pê amji kôat me Xarômãw to me Pahpãm curê xwỳn, ne pea ihwej. Mã mehprõ itajê te amji kôat Pahpãm cuna mã Xarômãw te pahpãm cahàc krekà kĩn na me ton, pê hũm Tawi xwỳ Pahpãm te amji kam hapac xà pejti ata kaj na.

Pê Xarômãw prõ itajê mã kẽn te me hõ pahpãm cahàc krekà itajê mã ahpỹanre na hũrkwa pyxwỳr pa, cute kam amehkĩn prãmte. Ne me hõ pahpãm cahàc krekà atajê te amji kam me hapac xà kêanre, ne me haprỳ te, Axarot me, Camot me Moroc. Ne pê ajco cute amji to me pahpãm cahàc kêanre krekà itajê cajpuaw prãmte, ihtỳj me ahkrare to me capa, mehtĩr kwỳa kam.

Mã Pahpãm apu Xarômãw kam incryac to incryc. Ampo na? Nee hipêr apu Ixaher catêjê Pãm Cati pê Pahpãm jarkwa kôt ipa nare, ne mehprõ atajêa kôt apu ipa na ri. Cwỳrjapê ri Pahpãm te cumã harkwa to:

"Ca nee ite amã amji ton xà na,
pahte ajpẽn par xà ata to amji japackre nare,
ne nee ite ampo na amã ijarkwa ata par nare.
Cwỳrjapê wa ha nee amã akra to, me akwỳ mã pjê cunea jõ pahhi nare.
Quê ha me akwỳ kwỳa ajpẽn cuna mã mehcuhhê,
ne me ajpu, ne ihtỳj amji to me ajcokjê.
Na wa ha me amã pjê jipô,
mãr quê akra pê pjê jĩkjê jõ pahhi,
ne hĩkjê jõ pahhi ata
quê ha ajteare mã jũm to ihhimpej" hajỹr.

Xarômãw xwỳ himpej xà picapôn xà

Ne pahhi Xarômãw tyc jirô pê mã ri Canãn jõ pjê to ihhimpej xà ata picapôn, ne kỳj rũm hĩkjê ata japrỳ pê Ixaher, ne harã mã hĩkjê ata japrỳ te Juta. Ne Juta jõ pjê jõ pahhi ata pê ri Xarômãw kra, ne Ixaher jõ pjê jõ pahhi ata pê ri ajtea mã jũm ita.

16

ERIJ ME ERIXÊW Pê

Pahpãm Jarkwa To Me Cumã

MEHCAKÔC CATÊJÊ

Ỹhỹ, pê Xarômãw tyc jakàn pê ri, pê Ixaher catêjê jakrã te tôxi itajê amji to me ajcapô. Na pê me hakrã te tej itajê amji to me kỳj catêjê, ne kỳj rũm, Krĩrĩtpej jõ pjê kam me Hĩpôjajo jõ pjê kam me ahtwỳ ne amehkrĩ. Ne cute cormã amji mã me haprỳ to Ixaher catêjê.

Ne me hakrã pijakrut itajê te ri amji to me harã catêjê, ne harã mã Juta jõ pjê kam amehkrĩ, ne cute amji mã me haprỳ to Juta catêjê. Ne hõtpê me hakrã te tej atajê pĩn Ixaher catêjê jàhtôa ne ma Juta jõ pjê wỳr me ipintuw, ne curi me cahê na me xa.

Pê Juta catêjê atajê me cupê Tawi tàmxwỳ catêjê to pit mã amji mã me hõ pahhi. Mã mehkĩnte kỳj catêjê pê Ixaher catêjê atajê ri amjia kôt, amji pê me hõ pahhi jũrê, ne ihtỳj pahhi na mehkwỳ pyxwỳ.

Ne me ahna ahtũm nare mã kỳj catêjê pê Ixaher catêjê atajê ma ame Pahpãm caca, ne ihtỳj me to hapac kêt to me mõ. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me hỹrmã me cumã harkwa to mehcakôc catêjê kujahêc, atajê japrỳ te Erij me, Erixêw. Mã cute me cumã, cute mehkên ton jahpan xà na mehkên mã me hàr to me cumã hũjarẽn. Ne Pahpãm jarkwa kôt me hỹrmã me cator, ne Pahpãm te to ihkujahêc na me hahkre pej xà caxuw, ihtỳj me cumã Pahpãm carôat kôt ampo na amji to me ipipẽ to me ipa. Ne ihtỳj me hà caprã ne mehtyc to ihtĩr.

Erij pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê 1 Pahhi Catêjê 16.29-33; 17.1-24

Ỹhỹ, pê caku jàhtôa jirô pê, kỳj rũm pjê jĩkjê ata pê Ixaher jõ pjê jõ pahhi nõ ita japrỳ pê Acapê, ne pjê to ihhimpej itaa to caku to winti ne ihkôt to ajkrut, ne hũm jirôa pê ihkêanre. Ne Ixaher catêjê kam me cupê pahhi catêjê cunea jirôa pê ihkêanre.

Pê curi Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catê nõ ita japrỳ Erij. Ne Pahpãm jarkwa kôt, ma pahhi Acapê wỳr cator, ne cute cumã harkwa to:

— Acapê, Ixaher catêjê Pãm Cati pê ri quêt Pahpãm tĩar, na waipê cumã ijàpên catê, neimã ihkĩn. Wa ite cumã icakôc, ne ihwỳr pejti, mãr quê nee ta nõ to iwrỳc nare, ne nee cũmpêti nõ to iwrỳc nare ita na, ahnaa caku to incrê, ate me akwỳ me, me akên ton xà atajê jahpan xà na. Jirô pê wa ha hipêr ahna ahwỳ, quê ha cormã ta nõ to wrỳ — hajỹr. Ne ma tẽ.

Jirô pê mã ri Pahpãm te Erij mã harkwa to:

— Ca ha acato, ne ma pyt cjêj xà wỳr tẽ, ne curia cô jarare nõ ajpjê ata ri, ca ha amxu, ne toa ikõ. Wa ha awỳr pryjara kujate, quê ha awỳr gõ to pra, ne amã to garte — hajỹr.

Mã Erij te Pahpãm te ampo na mẽn xà ata na ton, ne ma cô jarare na hàhhuc. Mã pryjara hỹrmã kwỳr me hĩ to pra, ne to cumã harte, iràrà me pyt cunea kam, mã cô jarare ata to ikõ. Mã ta nõ wrỳc nare ita kam, cô jarare ata crà. Mã Pahpãm te cumã harkwa to:

— Ca ha ma Xarep jõ krĩ wỳr tẽ, ne curia ahtwỳ. Quê ha jũm cahãj pê impjên tyc mã impijapit ata ato ajpa. Wa ramã cute ato hajỹr xà na, ite cumã ijarkwa hyr — hajỹr.

Mã ma Xarep jõ krĩ wỳr tẽ, ne krĩ jõ harkwa na cator me ajkaam, cute jũm pijapit ata pupun, mã apu pĩ to cuprõn to mõ. Mã cute cumã hàkjêr, ne cô na ihwỳr. Mã ma cô wỳr ihtẽam kam, mã hanea ne cute kwỳr na ihwỳr.

Mã cumã:

— Wa ha ampeaj kam Pahpãm krac ri amã amji jarẽ, ipê ampo xàr hamreare, ne imã kwỳr cuhtom pyxit peaj ne nõ, ne caxuw to impê xà incrire ne xa. Wa caxuw apu pĩ to cuprõn to mõ, wa ha ikra me to amji mã impê, ne mehkrẽr hiahpuro. Quê ha hamre, ampo wa ha hipêr me cukrẽ? Quê ha prãm ajwar me icura — hane.

Mã Erij cumã:

— Nee apu amji na atyc cãmjĩ to hajỹr nare, ne nee apu pa nare. Ne gapacta ne ate harẽn xà ita to. Ne mam ihkwỳ to impê, ne ajpên iwỳr to tẽ. Jirô pê mã

ca ha cormã akra me amji mã atekjê to. Ampo na? Por Ixaher catêjê Pãm Cati pê Pahhiti ata te imã ato hũjarẽn to hajỹr he: “Quê ha hõtpê gõ kwỳr xôm cjên xà me, to impê xà cuhhê xà kam, amã ihcuhhê ita na, wa ha ahnaa hipêr me ta nõ to wrỳ” hajỹr. Ita na ri cute imã ato hũjarẽn — hane.

Mã cute Erij par pyrentu, ne ma tẽ ne harkwa kôt ton. Ne ihkra ita me, Erij me, me hàpàn pej ita to cute me putwrỳ jàhtôa. Mã jũ caxuw me cupê me hõ ita jamre nare. Ampo na? Pahpãm jũ mã to, mã hamre to ipa, ne hacpỹa mã hipu to ipa, cute to hũjahkre xà ata na.

Ne amcro nõ na cahãj kra xũmre ita xà ne ihtyc. Mã inxi te Erij mã harkwa to:

— Hàpà, Pahpãm mã hàpên catê ita! Ampo to mã wa ite? Ca me iwỳr mõ, wa ite aracri ikên xà nõ ton, mã ca ate hahpan xà na ipê ikra to hy, mã ipê ihtyc? — hajỹr.

Mã Erij cumã:

— Hã, caxi, imã akra ita gõ, wa ha Pahhiti pê Inxũ Cati mã ihcajrẽn — hane. Ne cute ihkra ita pỳn ne ma kỳj pê, hõt xà ata wỳr to hàpir, ne hikwa xà kam hir.

Ne cute Pahpãm mã hàkjêr ne cumã:

— Hã, ijõ Pahhiti, ampo na mã ate impijapit te imã ijàhhuc xà jõr ne ito ajpa ita pê ihkra ita curan? — hajỹr. Ne cute intuw ita jipy amji capô to incrê, ne ampeaj kam Pahpãm mã ihcajrẽn ne cumã:

— Hã, ijõ Inxũ Cati, ca ha intuw ita to hacpỹa mã ihtĩr — hajỹr. Mã Pahhiti te Erij te ahna hàhwỳr xà ita na impar, ne hacpỹa ne cute intuw ita mã carõ kujahêc, mã hacpỹa mã ihtĩr.

Mã Erij te impỳn, ne ma inxi wỳr to mõ, ne cumã:

— Hõmpu he, hacpỹa mã akra tĩr, ne quê ha ihtỳj amã amji to ajpa — hane.

Mã cute Erij mã harkwa to:

— Ita caxuw wa ampeaj kam apê Pahpãm mã gàpên catê na, ite gahkre pej. Ca atỳj Pahpãm jarkwa to acakôc to apa — hajỹr.

18

Pê Erij Ixaher catêjê mã Pahpãm carôt na to ajpẽ

1 Pahhi Catêjê 18.20-46

20 Pê Pahpãm ta nõ kujahêc nare to caku to incrê, ne ihkôt to hĩkjê. Ampo na? Pê nee me Pahpãm jarkwa par nare, ne pahpãm cahàc krekà kôt pit mã me amji kampa na pê. Jirô pê mã ri Pahpãm te cumã ihcakôc catê pê Erij kujahêc, Acapê pê pjê jõ pahhi ata wỳr, quê cumã awjarẽ, mãr quê Carer jõ kẽnti na mehkwỳ to cuprõn tu ne. Mã ma Erij tẽ, ne cute pahhi pê Acapê mã hũjarẽn.

Mã Acapê te mehkwỳ pê Ixaher catêjê cunea to cuprõn tu, me pahpãm cahàc krekà pê Pahar ata mã me hàpên catêjê me, cute Carer jõ kẽnti na me to cuprõn.

21 Mã Erij te me hàhtôti atajê mã harkwa to:

— Jũ mã ca ha amji to me gàhtũm ry to, ne amji mã me ipijakrut itajê nõ te amji kam hapac xà nõ capi, ne mehnõ pyxit peaj kôt me amji kampa? Quê ha Pahpãm pê ijõ Pahhiti pê Pahpãam to Pahpãm na, taa mã ca ha me hũnã! Nãmri quê ha pahpãm cahàc krekà pê Pahar ata pê pahpãm na, taa mã ca ha me hũnã! — hajỹr.

Mã nee jũm te cumã jũ mãn nare.

22 Mã hipêr me cumã:

— He wa me acatàtkre na, ipê Pahpãm pê ijõ Pahhiti mã ijàpên catê pyxit peaj ne ijàhhuc. Ne Pahar mã me hàpên catêjê mã ajte me hàhtôa to me hàhtô, ne cute me cwatxẽnta ne ihkôt xĩncwẽnta.

23 Hã, ajpên me pryti xũmti to me ajkrut ne me to mõ. Quê Pahar mã me hàpên catêjê amji mã mehnõ capi, ne mehcura, ne me to ihkryj ne to caxàr xà kam pĩ ata jipy me haxwỳ. Ne nee ajco, ihkrac ri pĩ ata kam me cuhôn nare. Wa ha hanea ne ihnõ to hanea ne ihcura, ne to ihkryj, ne Pahpãm mã to caxàr xà kam pĩ ata jipy haxwỳ, ne nee ihkrac ri cuhôn nare.

24 Ca ha me gõ pahhiti pê pahpãm cahàc krekà pê Pahar ata na ahwỳ, jirô pê mã, wa ha hanea ne ijõ Pahpãm pê Pahhiti na ahwỳ. Ne por quê ha me Pahpãm nõ me pahkampa, ne cuhy kujate, quê ha pĩ ita

na cupỳ ne to capa ata pê, quê ha quêt Pahpãm peaj — hajỹr.

Mã ipu na amehcuhhê itajê cunea te ita na me amji caxàr, ne me cumã:

— Pom ate harẽn xà ita na ihkênre nare — hajỹr.

Pê Pahar mã hàpên catêjê cute cuhy kujahêc na tee Pahar wỳ

25 Jirô pê mã ri Erij te Pahar mã me hàpên catêjê mã harkwa to:

— Ampeaj kam me gàhtô, cwỳrjapê ca ha me caa mam me pryti ita nõ capi ne mehcura, ne mam me apãm pê me gõ pahhiti pê Pahar ata mã me acakôc, ne nee me pĩ jakôt ata krac ri me cuhôn nare — hajỹr.

26 Mã cute me pryti ata curan, ne ame ton, ne cute me to caxàr xà ata jipy me haxwỳr.

Ne pea iràràtia na, me hõ pahpãm cahàc krekà pê Pahar ata pejti na me harẽn kam mehtẽm, ne tàkamrỳ cute me to pyt jàpir to me mõ, ne me caràr to:

— Hàpà, me ijõ inxũ pê Pahar, me ikampa, pom wa me awỳ ita? Me ijõ pahhiti, me ikampa ne ajpên cuhy kujate! — hane. Mã nee cute me kam hapac nare. Mã cute me pryti to caxàr xà ata pu na me hàkrun kam mehtẽm, me cumã cuhy cator prãmte.

27 Ne cute me hàkruan to ramã me pahkrã jimoc kam pyt to me hajỹr to mõ.

Mã Erij te me ahna xwỳ kam ihtẽm, ne me cumã harkwa to:

— Ca cormã kyre pê ame acaràr, me acaràr to mehtỳaj ne — hajỹr. Ne me ahna ahtũm ryre mã hacpỹ ma mã cute me cumãn kam ihtẽm, ne me cumã harkwa to:

— Me gõ pahhiti pê Pahar ita mã me acaràr to ihtỳaj ne, mãr quê me akampa. Mõrmõ cormã apu jũm mã ihcakôc, na ri nee cute me apar nare. Nare, mõrmõ ma ihkwỳr xà wỳr mõ, nare, mõrmõ ma jũ kam ihtẽm xà ata na tẽ, nare, mõrmõ ihtỳj nõ ne gõr, na ca ha ate mehcujrõn xà na me akrãhhia kam me cumã me acaràr! — hajỹr.

28 Mã mehkrãhhia kam me cumã me caràr, ne cute amji kam me hapac xàa na, ihtỳj wapo xwahhihti to me amji jĩ jakep, ne me hõ kruwxwa to me amji caxwỳ, ne ajco me amji caprô jaxwỳr to me ipa.

29 Ne cute me caràr tỳj ita to me pyt to mõ. Mã nee me hõ pahpãm cahàc pê Pahar ata te mempar ne me cumã jũ mãn nare, ne nee cute me caràr par nare, ne nee jũm par nare. Ne hamre, ramã pyt pec to mõr xà ata kam ri, quêt me Pahpãm peaj mã cute me ampo to caxàr xàa kam hàhhuc.

Pê Erij cute cuhy kujahêc na Pahpãm wỳ

30 Mã Erij te mehcunea mã hàkjêr to:

— Ajpên me mõ, ne me ina ahtipre ne, mãr ca ahna me ipupun peaj ne — hajỹr. Ne cormã cute ame Pahpãm mã ampo to caxàr xà hur ata to impej kwỳa kam, mã cute ahna me cuprõn.

31 Mã cute kẽn te tôxi atajê japỳn. Ne kẽn atajê pê ahpỹanre na me hakrã pê Ixaher kra te tôxi atajê.

32 Ne Pahpãm jarkwa kôt cute ahpỹanre na Ixaher kra atajê na kẽn te tôxi atajê nõr par, Pahpãm mã cute ampo to caxàr xà to impej prãmte. Jirô pê mã ri hõtpê cute ipu na cô mã hahkwỳn to kre ryre.

33 Ne cute kẽn jipy pĩ kwỳ jakôt, ne kam pryti jĩ kryj ne hakôt, ne cumã harkwa to:

— Me cô jacjên xà catia nõ to me cwat, ne me to hipu, ne pryti jĩ kam me haxwỳ, ne pĩ kam me haxwỳ, ne me to inco tu ne — hajỹr.

34 Mã cute me ton jirô pê, hipêr cute me cumã harkwa to:

— Hipêr kam me cô kwỳ jaxwỳ — hajỹr. Mã cute hipêr kam me haxwỳr.

Mã hipêr me cumã:

— Kam me haxwỳr to incrê mã — hane. Mã cute hipêr kam me haxwỳr.

35 Mã kẽn te tôxi atajê kam pryti jĩ ata pĩn, cô ajxwỳ ne tàkamrỳ cute ipu na kre jahkwỳn ata to hipu.

36 Mã pyt pec kam, cute me Pahpãm mã ampo to caxàr xà to me amji pyràc xà ata kam hàhhuc. Mã Erij xãm ne mõ, ne Pahpãm mã ampo to caxàr xà jĩkjê rũm hàhhuc ne xa, ne Pahpãm mã ihcakôc, ne cumã:

— Hàpà, me ijõ Pahhiti. Por apê Aprãw me, Ixac me, Ixaher pê me apynã atajê

jõ Pahpãm. Ne ita kam me cumã apê Ixaher catêjê jõ Pahpãm na amji to ajpẽ, ne hanea ne ipê amã ijàpên catê na me cumã ito ajpẽ. Pom ite ampo cunea ton itajê, wa nee amjia kôt ite ton nare, ne garkwa kôt wa ite ton!

37 Ijõ Pahhiti ikampa, mãr quê itajê cunea apê ampeaj kam Pahhiti pê Pahpãm na, me gahkre pej, ne caa pê ca, amji wỳr, amji mã mehĩ to apkjê — hajỹr.

38 Me ajkaam mã côjkwa pĩn cuhy pỳm! Ne cute pryti me pĩ to caxàr, ne kẽn to caxàr, ne pjênxôm to caxàr, ne hanea ne cute cô to incrà tu, kre ata kam!

39 Mã mehcunea te me ita pupun, ne hũpate, pjê kam, mehcunea mehkuc to mehpỳm, ne me hũjarẽn to:

— Côjkwa kam me pajõ Pahhiti ita pê ri Pahpãam to Pahpãm! Côjkwa kam me pajõ Pahhiti ita pê ri Pahpãam to Pahpãm! — hajỹr.

40 Mã Erij te me cumã harkwa to:

— Me pahpãm cahàc krekà pê Pahar mã me hàpên catêjê cunea pro, mãr quê nee jũ kam jũm pyxit ne ihtẽm nare! — hajỹr. Mã cute mehcunea pro, mã ma Erij Quixõ jõ kàj mã nõre wỳr me to mõ, ne curi cute mehcunea jipej.

Pê Erij cute ta kujahêc na Pahpãm wỳ

41 Mã Erij te Acapê mã harkwa to:

— Ita caxuw gapacta ne tẽ ne apà ne ikõ. Ampo na? He ramã ite ta nõ pahtỳjti jàhkrihkrit kam ijapac, mã ajpên mõ! — hajỹr.

42 Mã ma Acapê tẽ, hỹr ne hàpàn ne ihkõm prãmte.

Mã ma Erij Carer jõ kẽnti ata jimoac wỳr cumã hàpên catê me hàpir, ne pjê kam hỹr, ne cute ihkuc to ihkõn krã catêc ne to jỹ.

43 Jirô pê mã ri cute cumã hàpên catê mã harkwa to:

— Mõ ne côxwa wỳr rĩt! — hajỹr.

Mã ma tẽ, ne irĩt ne hacpỹa ne cute Erij wỳr amji jaxàr ne cumã:

— Wa nee ite ampo pupun nare — hajỹr.

Mã Erij te ampo pupun xà atawỳr ihkujahêc to xet, mã cute amji jacjên to xet.

44 Mã cumã hàpên catê te amji jacjên to xet ita kam ri, cute cumã hũjarẽn to:

— Wa ite côxwa pĩn ahcakrã nõ incrire pê me hũmre jũhkra pyràcti incrire jàpir to mõr na hõmpun — hajỹr.

Mã Erij te cumã hàpên catê ata mã:

— Atẽm pyrentu, ne Acapê mã awjarẽ, quê hõ cawrô jõ kàhà kam jỹ, ne kẽnti pê to wrỳ, mãr quê nee côhtàm cupê pry jahêr nare — hajỹr.

45 Mã nee harkwa cràre nare. Ne côjkwa kam awcapàtkô pyrentu, ahcakrã kam. Mã kôc pahtỳjti ata cator, ne pahhàjê kypê iwrỳc nare. Mã Acapê hũjarêan kam Jexer jõ krĩ wỳr ihtẽam to tẽ.

46 Mã Pahpãm te Erij mã ipicahur xà caxuw, carôt tỳj jõr. Mã cute Acapê jakren, ne ma mam hamrea kam tẽ, ne mam Jexer jõ krĩ mã cator.

19

Erixêw pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê

1 Pahhi Catêjê 19.15-21

Mã Pahpãm te Carer jõ kẽnti na hõ cuhy kujahêc jirô pê mã, cute Erij mã harkwa hyr ne cumã:

— Amji jaxà ne jũm tuw japrỳ te Erixêw ata japê, mãr quê gaxà kam cupê ijarkwa to me cumã ihcakôc catê — hajỹr. Mã Erij te amji jaxàr ne Erixêw na cator, ne cumã Pahpãm te harkwa to ihcakôc catê na amji mã capi na harẽn. Mã Erixêw te impar, ne ma ihkôt mõ.

PJÊ JÕ PAHHI CATÊJÊ KWỲ

Ỹhỹ, pê pahhi Xarômãw tyc jakàn pê ri, pê Juta catêjê atajê me cupê Tawi tàmxwỳ catêjê to pit mã amji mã me hõ pahhi. Pê pahhi kwỳ crêre atajê impej ne ihtỳj Pahpãm jarkwa kôt ame ipa. Ne mehkĩnte pahhi kwỳ cati atajê ma ame Pahpãm caca, ne ihtỳj, mehkwỳ mea mã, me to hapac kêt to me mõ.

HAPU NA PAHHI CATÊJÊ JÕ KÀHHÔC

2

Pê carĩjre côjkwa wỳr Erij to api
2 Pahhi Catêjê 2.1-14

Ne jũ mã ihkôt ipa na caku te, jirô pê mã ri, Pahpãm te ma amji wỳr côjkwa wỳr, carĩjre to Erij to hàpir xà jõ amcroa kam hàhhuc. Mã cormã Erixêw apu Erij kôt mõ. Ne ma Krĩjajo jõ pjê pĩn me mõ, mã Erij te Erixêw cajpẽr prãmte cumã harkwa to:

— Ita ri ahtwỳ, nãmri quê ha ma Pahpãm Peter jõ krĩ wỳr ikujate — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Wa ha Pahpãm kam mare mã amã amji jarẽ, jũ wỳr wa are — hane. Ne ma ajwar me mõ, Peter jõ krĩ wỳr. Ne pê curi Pahpãm jarkwa to hahkre xà jũrkwa nõ ita xa.

Mã Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê kwỳ intuw itajê ajpên mehwỳr me pra, ne cute mehcajpar ne me Erixêw mã:

— Xà ca ramã ate ita kam, Pahpãm te ma gõ pahhi pê Erij to ihtẽm na, hahkre pej? — hajỹr.

Mã Erixêw me cumã:

— Wa ite ramã hahkre pej, mẽr me kêt — hane.

Mã Erij Erixêw mã:

— Quê ha ma Pahpãm Krĩcuxwati wỳr ikujate, ca ha ita ri ahtwỳ — hane.

Mã hipêr Erixêw cumã:

— Wa ha Pahpãm kam mare mã amã amji jarẽ, wa nee arer nare — hane. Ne ma me mõ, Krĩcuxwati wỳr. Mã curi hanea ne Pahpãm jarkwa to hahkre xà jũrkwa nõ ita xa, mã curi me cator.

Mã me hỹrmã Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê kwỳ me pra, ne cute me Erixêw cukij to:

— Xà ramã ate ita kam Pahpãm te ma Erij japrôr ne to ihtẽm na, hahkre pej? — hajỹr.

Mã Erixêw me cumã:

— Ỹhỹ, wa ite hahkre pej, mẽr me kêt — hane.

Mã Erij Erixêw mã:

— Quê ha ma Pahpãm Côpijapjêr jõ cô wỳr ikujate, na ca ha ita ri ahtwỳ — hane.

Mã Erixêw cumã:

— Wa ha Pahpãm kam mare mã amã amji jarẽ, jũ wỳr wa ha are — hajỹr.

Ne ma Côpijapjêr jõ cô wỳr me mõ. Mã ma Pahpãm mã me hàpên catêjê intuw te me xĩncwẽnta ne ihkôt me mõ, ampỳa mã cute me hõmpun prãmte. Mã Erij te ihkà japjêhti ata to cajõt ne to cô cakwĩn, mã cô picapôn ne ihcajpuw amcràare. Mã me ipijakrut itajê ihkôt me irêr. Mã Erij te Erixêw mã harkwa to:

— Ca ha ampo na iwỳ, waha itỳj, itẽm xwỳjrea na, amã ampo ata gõ — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Wa ha Pahpãm te ato acarôt tỳjti ita jirôa pê to ajkrut ne ahna awỳ — hane.

Mã Erij cumã:

— Ca ate atỳj ampo catia ne ahna iwỳr, ne ca ha ate itẽm xà na ipupun na, ca ha atỳj amji mã ate ampo na iwỳr xà ita cwa. Nãmri ca ha ate itẽm xà ita na ipupun nare na, ca ha nee ate ampo na iwỳr xà ata cwỳr nare — hane.

Ne ma me mõr ita kam, me amji mã mehcakôc to mõ, mã ihprõt pê cuhy te cawrô jõ kujti ita côjkwa pĩn cator, ne cute me to ipicapôn. Mã ma carĩjre te côjkwa wỳr Erij to hàpir. Mã Erixêw te ita pupun ne caràar kam cumã harkwa to:

— Inxũ, inxũ! Ixaher catêjê jõ cawrô me hõ kujti, ca me hõmpu he! — hajỹr. Mã ma me ipictor.

Mã Erixêw te apu amji pê ihkà cokjêr, ne ma cute Erij pê ihkà pỳm ata pyr ne to mõ, cô wỳr. Ne cute Erij cuxà to cô cakwĩn, mã cô picapôn ne ihcajpuw pjê

incràre, mã ma irêr. Ne pê ita caxuw Erixêw pê Erij jakàn pê Ixaher catêjê mã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê.

4

Pê Erixêw cahãj pijapit mã hõ ampo to impê xà to ajcamẽ
2 Pahhi Catêjê 4.1-7

Pê Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê intuw atajê nõ hikwa tuw, ne jũ mã ahna caku pê ty. Mã ma hĩxi Erixêw wỳr cator. Ne cute cumã amji jarẽn to:

— Por pê ipjê pê amã hàpên catê ata ramã ihtyc. Ne cumã Pahpãm kĩn na, amã hahkre pej. Pê jũm ita to new catia to cati, ne ahnaa ihtyc, mã ramã ina ahwỳ, ite cumã ipjê te to new ata jahpan xà na ijàmjõr prãmte. Ne ampo to wa cumã amgõ? Na quê ha ma ipê ikra xũmre pijakrut itajê japrô, ne amji mã me tocumã hàpên catêjê na rohnỳtti mã — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Jũ mã wa ha ajte ato? Ampo mã gũrkwa kam amã? — hane.

Mã impijapit ita cumã:

— Ipê ampo hamreare, ne imã ampo to impê xà na incjên xà pyxit peaj ne xa — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Hã, ca ha tẽ ne me acahi na amehkrĩ atajê pê ampo to impê xà run xà cunea incwa, ne amcro nõ na hacpỹa mã me cumã hõr na me cumã harẽn hiahpuro. Ne gũrkwa mãto acjêj pa, ne amji na to hihê. Ne me hàmrun xà atajê cunea kam ampo to impê xà pyxit ita jaxwỳ, quê ha amjia kôt hipêr amji to hipu to mõ, ne ihcunea to hipu partu, quê ha to hipu pa, me ajkaam incrà — hane.

Mã ma tẽ ne cute mehkra mãn. Mã cute cumã me hàmrun xà to cuprõn, mã cute to hipu partu. Ne ramã me hàmrun xà jamre, me ajkaam mã ampo to impê xà jamre.

Mã ma hacpỹ mã Erixêw wỳr tẽ, ne apu cumã harẽ, mã cumã:

— Hã, ca ha tẽ ne ampo to impê xà ata to ihpore na ahpa, ne ihpore to ate new ata jahpan xà na amgõ. Quê ha cormã ihpore cahhur ata me amã ahtwỳ. Ne pom quê ha ihpore cahhur ahtwỳ ita, quê ha ihtỳj akra me, ate amji to me apijapar na me atehcajpa — hane.

Mã cahãj pijapit ita te harkwa kôtton partu, ne ihkên pê amji pytàr.

5

Pê Namã ma Ixaher jõ pjê wỳr tẽ
2 Pahhi Catêjê 5.1-8

Ne pê caku atajê kam pê Xiri jõ pjê kam krãhtare jõ pahhi nõ ita japrỳ Namã. Ne ampeaj kam ihpa tỳj cakrô apu ihkà xêtti. Ne ihxêtti ata quê ha ihkêanre kam, ihtỳj jũ caxuw ihcura.

Pê Xiri jõ krãhtare ma Ixaher catêjê jõ pjê wỳr me pra ne ajco pyjê to me ahkĩ. Pê Namã hanea ne jũm cuprỳre ita japrô, ne hĩxi mã cugõ, cute amji mã to cumã hàpên catê prãmte. Ne amcro nõ na cahãj cuprỳre ita te hõ pahhi cahãj ita mã:

— Quê rỳ mã ijõ pahhi pê Namã ijõ pjê kam Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata mã ihkà xêt ita na amji jarẽ, quê caprã — hajỹr.

Mã hĩxi te impjên mã hũjarẽn. Mã Namã te Xiri jõ pahhi mã ita na amji jarẽn. Mã hõ pahhi te cumã:

— Hã, mẽr mõ ne Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ita pupu ne cumã amji jarẽ. Wa ha Ixaher catêjê jõ pahhi mã ana ihkàhhôc kujate — hajỹr.

Mã Namã te amji caprãr jahpan xà na cumã ampo jõr xà na cumã kẽn pràti me, wakỳre pràti me, ihkà me, ma to mõ. Ne ma hanea ne hõ pahhi jõ kàhhôc ata, Ixaher catêjê jõ pahhi wỳr to mõ.

Mã ihkàhhôc ata hũjarẽn to:

"Ỹhỹ, Ixaher jõ pjê jõ pahhi ita.
Ipê Xiri jõ pjê jõ pahhi.
Ne por amã ihkàhhôc to mõ ata pê imã hàpên catê.
Ca ha imã, cumã ihkà xêtti ita caprã" hajỹr.

Mã Namã Ixaher jõ pahhi wỳr ihkàhhôc ita to cator, ne cute cumã hõr. Mã cute ihkàhhôc ita cahyt jirô pê mãri, cute ihpeacre na me hahkre pej prãmte, amji

pê hitô kà jipôn, cute me amji kam hapac xàa kôt. Ne me cumã:

— Xiri jõ pjê jõ pahhi ita te imã ihkà xêtti ita kujahêc, wa caprã. Xà ajkĩ ipê Pahpãm, wa caprã, ne itỳj cumã cute amji kam hapac xà tuwti nõ gõ? Hãpà! Tee ame papijapu prãmte me pahto hahkre — hajỹr.

Mã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Erixêw te pahhi peacre na harẽn par, ne cumã harkwa kujahêc ne cumã:

— Ampo na mã ca apu apec? Ajpên imã Namã kujate, wa ha pa caprã. Quê ha ihtỳj cormã ita ri, pjê ita kam, Pahpãm mã hàpên catê te ipa na hõmpu ne hahkre pej — hajỹr. Mã Ixaher jõ pahhi te Erixêw wỳr Namã kà xêtti ata kujahêc.

Namã caprãr xà
2 Pahhi Catêjê 5.9-17

Mã ma Namã tẽ ne Erixêw jũrkwa wỳr cator, ne harkwa mã hõ cawrô me hõ kujti to hàhhuc. Mã Erixêw nee hỹrmã cator nare, ne cute hỹrmã cumã hàpên catê nõ pit kujahêc, quê to ihhimpej to hane he:

— Ca ha ma Côpijapjêr jõ cô wỳr tẽ, ne kam amrõr to xet, ne amji cajpẽr pyrentu, quê ha akà xêt ita amã hamre, ne akà tetet, ne ramã acaprãr — hajỹr.

Mã Namã apu incryac to incryc, ne ma mõ, ne cute cumã me hàpên catêjê mã harkwa to:

— Wa itỳj amji mã: “Mõrmõ quê ha iwỳr cato ne ijũ na cupy, wa ha ajpẽn mã me icakôc, quê ha ina hũ xi ne Pahpãm mã icajrẽn” hajỹr, cakrô mã ajte nee cute ito hajỹr nare, ne cama cute imã harkwa ita kujahêc. Ne ijõ pjê kam cô ita, Ixaher jõ pjê jõ cô itajê cunea jirôa pê ihtetet ne impej, cute jũm caprãr xà caxuw. Ne mẽr ampo na mã wa curi cô ata kam ixwỳr, quê icaprãr nare? — hajỹr. Ne apu incryc ne ma cawrô jõ kujti to tẽ.

Mã ihtẽam kam cumã me hàpên catêjê te me cumã harkwa to:

— Ijõ pahhi, quê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê cama ampo jahkre kêatre na amẽ na mã, ca ha atỳj to. Nõ nã mã ca ha ajte nee hahkre kêt nare ita ton nare? — hajỹr.

Mã Namã te cumã me hàpên catêjê impar, ne ma Côpijapjêr jõ cô wỳr mõ. Ne cute kam mrõr to xet, mã pea ihkà impej pyrentu, ne ihkà ita pê ihhêj rũm ahkrare kà tetet. Mã Namã me, cumã me hàpên catêjê me, ma mehcunea te me amji jaxàr, Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê wỳr, ne me cator, ne cuna mã me xa. Mã Namã te Erixêw mã harkwa to:

— Hamre, ita caxuw wa ite pjê cunea kam Pahpãm ita pyxit peaj na hahkre pej, ne cupê Ixaher catêjê Pãm Cati. Xà ca ha atỳj ate icaprãr jahpan xà na, ite amã ampo jõr xà ita na amji capa? — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Wa ha Pahpãm kam mare mã amã amji jarẽ, wa nee ihnõ na amji caxàr nare — hane. Mã Namã ihtỳj cormã to kampa, mã nee cute ihnõ na amji caxàr nare.

Mã Namã cumã:

— Wa ha ma ijõ pjê wỳr amji jaxà, ne por Ixaher catêjê Pãm Cati pyxit peaj ata, wa ha itỳj kampa, ne to pit mã, amji mã ihimpej to ipa — hane. Ne ma cute amji jaxàr, hõ pjê wỳr.

6

Côjkwa pĩn Pahpãm jõ krãhtare
2 Pahhi Catêjê 6.8-18

Ne pê caku nõ na, Xiri catêjê me, Ixaher catêjê me ipijapu kam tẽ. Ne hãn ne ajco me kam imprar xà wỳr, Xiri catêjê jõ pahhi hõ krãhtare jõ pahhi kwỳ me ajpẽn pa, ne me ajpẽn mã:

— Por curi me papicaxêr xà ata ri, pjê ata kam, cu ha me pajõ krãhtare to me cuprõ, pahte me Ixaher catêjê jõ pahhi pro prãmte — hane.

Mã ramã Erixêw te me hahkre pej, ne Ixaher jõ pahhi mã hũjarẽn, mãr quê amji to huphê, quê Xiri catêjê jõ pahhi ata nee mehpro nare. Hõ, pê ajco Erixêw jũjarẽn xà ata me cumã amji jahkre pej gõ to hane, na pê me amji pytà. Ne ihtỳj ajco me to hajỹr to xa.

Mã Xiri catêjê jõ pahhi tee apu amji jahkre, jũ mã quê ha ajte. Ne pea cute krãhtare jõ pahhi catêjê na hàhwỳr, ne me cumã:

— Jũm te mã ajte Ixaher jõ pahhi mã pahte me ajpẽn par xà ita jarẽn? — hajỹr.

Mã krãhtare jõ pahhi nõ ita cumã:

— Nee me pahkwỳ nõ te me hõ pahhi mã hũjarẽn nare. Ne por Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Erixêw ata te ri hõ pahhi mã hũjarẽn, ne ihtỳj cumã ate ahtee gũrkwa caxwỳn kam acakôc xà ton ata jahkre pej — hane.

Mã Xiri catêjê jõ pahhi te ahna me mẽn, ne me cumã:

— Me hapẽn to mõ ne mehpro — hajỹr.

Mã amcro nõ na jũm te Xiri catêjê jõ pahhi mã Kwapijakrut jõkrĩ kam Erixêw apu mõr na harẽn. Cwỳrjapê ri pahhi te hỹrmã hõ krãhtare jàhtôa ne ihkujahêc, hõ cawrô me, hõ kujti mea mã. Mã caxwa ri Kwapijakrut jõ krĩ mã me cator, ne cute me krĩ krã.

Mã Erixêw mã hàpên catê nõ intuwre nõ ita iràrà na hỹr, ne cute põ pê, krĩ pu na Xiri catêjê jõ krãhtare kwỳ pupun. Mã me cumã hũpa mã ma Erixêw wỳr tẽ, ne cute cumã hũjarẽn to:

— Ijõ pahhi! He ramã me pahcurê xwỳn te me pahkrã tu ita kam, jũ mã cu ha ajte? — hajỹr.

Mã Erixêw cumã:

— Apu amji mã pa nare. Ampo na? Pom me cumã krãhtare jàhtô ita jirôa pê ri me pamã hàhtô — hane. Ne cute Pahpãm wỳr ne cumã:

— Me ijõ Inxũ, wa ha awỳ, ca ha imã hàpên catê ita to jũ mã, quê côjkwa pĩn me pra jõ krãhtare pupu — hajỹr.

Mã Pahpãm te ihhêj ne into jahkjên, mãr quê ihtỳj me hõ krãhtare pupu. Mã cute cuhy te cawrô me, hõ kujti ita me hàhkà jakôt nõ ita to hipu tu na hõmpun.

Mã ramã ajpên Xiri catêjê jõ krãhtare te amji mã mõr, krĩ wỳr.

Mã Erixêw te Pahpãm wỳr ne cumã:

— Me ijõ Inxũ, me to into tũm — hajỹr. Mã Pahpãm te Xiri catêjê jõ krãhtare cunea to into tũm. Hõ, Pahpãm te me to hajỹr, ne me cupê cumã hàpên catê ata pytàr. Hamre.

PJÊ JÕ PAHHI CATÊJÊ KWỲ

11

Ỹhỹ, pê pahhi Xarômãw tyc jakàn pê ri, pê Juta catêjê atajê me cupê Tawi tàmxwỳ catêjê to pit mã amji mã me hõ pahhi. Pê pahhi kwỳ crêre atajê impej ne ihtỳj Pahpãm jarkwa kôt ame ipa. Ne mehkĩnte pahhi kwỳ cati atajê ma ame Pahpãm caca, ne ihtỳj, mehkwỳ mea mã, me to hapac kêt to me mõ.

Juta jõ pjê jõ pahhi Jôwat jarẽn xà 2 Pahhi Catêjê 11.1-21

Pê caku jàhtôa jirô pê, Juta jõ pjê jõ pahhi nõa ty. Ne pê ihtỳj ihkra jaxà kam, inxi amji to pahhi prãm. Ne pê cahãj ata japrỳ Atarijkwỳj, ne ihkêanre. Ne cute ihtàmxwỳ itajê cunea jipej na me mẽn, mã cute me hipej. Pê pyxit peaj ne cormã incrire, ne haprỳ Jôwat. Pê into catyjre haprô, ne ma to tẽ, ne Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam to amxu. Mã nee cute ihcuran nare. Mã curia cute me to ipijapar to caku to xêj.

Mã Atarijkwỳj te amji to pahhi, ne ihhimpej to caku to xêj. Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi pê Jojata te me hũjamãr catêjê jõ pahhi na hàhwỳr. Pom krãhtare Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa jamãr catêjê atajê jõ pahhi me, me Atarijkwỳj jũrkwa jamã atajê jõ pahhi me, cute me ahna hàhwỳr.

Mã cute me cuprõn, ne ma ajpẽn pê ame jũm te, jũm mã Jojata cakôc xà ata jarẽn tête me ajpẽn mã. Mã mehcunea te ampeaj kam, nee jũm mã me harẽn nare na me amji ton. Ne cute me cumã, por pê pahhi xwỳ ty ata kra pê Jôwat to ipipẽ, mã cute me hõmpun. Mã pea Jojata te me to ihhimpej to hajỹr he:

— Ca ha me akwỳ me Atarijkwỳj jũrkwa jamã, mãr quê nee jũ kam ihtẽm nare. Ne me akwỳ me Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa krã, ne kam hũmre intuwre pê pahhi xwỳ kra ata jamã. Quê ihhêaj to jũm apu ihkra ita to jũ mãn prãm, ca ha me jũm ata pro ne mehcura — hajỹr.

Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi te mam pahhi xwỳ kra intuwre ita japrôr, ne me kam mare mã ihkrã mã pahhi krãhkà mẽn, nepea cupê pahhi xà caxuw, hanea ne ihkrã kam ampo cacô impêti ata jaxwỳr. Ne cute cumã ihkàhhôc kam Pahpãm jarkwa ata jõr, ne

to pahhi tuw. Mã mehcunea ame cumã me hũhkra cahhy, ne ame cumã caràr to:

— Pahhi tuw! Ca ha caku jàhtôa kam amji to ajpa! — hane.

Mã Atarijkwỳj te mehtàmxwỳ jipej ata te me harkwa xãmti ata kam hapac, ne ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr ipicahur, ne cute pahhi tuw pupun. Mã krãhtare te hũtàr tu ne to xa, ne cama ame hakry, ne ame hõhhi cakô. Mã Atarijkwỳj caràr, ne cute harkwa to:

— Côt ca me acunea icuna mã me akên? — hajỹr, ne ihpeacre.

Mã Jojata te krãhtare jõ pahhi mã Atarijkwỳj curan na hũjahkre ne me cumã:

— Me to acato, ne nee Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam mehcuran nare. Ne por jũm te ihtehcajpar prãm ata mea mã, atỳj mehcura — hajỹr. Mã cute mehpro ne ma põ mã me to cator, ne cute mehcuran, mã hamre.

Ne caxuaw pê cormã Jôwat na caku te xet peaj cakrô, ihtỳj cute pjê to ihhimpej kam ihtẽm. Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi pê Jojata ata te ihtehcajpar kam ihtẽm, ne ihtỳj hõtpê ihtehcajpa. Mã cute mehkwỳ mã, pahpãm cahàc krekà pê Pahar ata jũrkwa jũhhyr ne to hamre na, harkwa hyr. Mã hỹrmã me mõ, ne cute me hũhhyr.

Pê pahhi pê Jôwat ata catyt kam Pahpãm jarkwa kôt ipa, ne Juta jõ pjê to ihhimpej to caku to cwarẽnta ne ty.

18

Juta jõ pjê jõ pahhi Exequij
2 Pahhi Catêjê 18.13; 19.1-37

Ne caku nõa na pê Juta jõ pjê kam pahhi nõ ita japrỳ Exequij. Ne Krĩpinkrên kam ajco ihhimpej. Pê Axiri jõ pjê jõ pahhi ata kêanre, na pê nee Pahpãm to amji kam hapac nare. Ne Exequij pê amji mã Juta jõ pjê kam krĩ atajê cunea pytà. Pê hõ krãhtare kwỳa hanea ne Krĩpinkrên pytàr prãmte me hỹrmã me cato.

Pê ma Exequij Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr tẽ, cute Pahpãm wỳr, mã cute krĩ pytàr prãmte. Ne cute ihkà impejti ata jipôn, ne cupẽhkà kêanre nõ ata to ihkà, cute me cumã amji kĩn nare na me hahkre pej prãmte. Ne ma cute Ixaj pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata wỳr jũm kujahêc, mãr quê jũm cumã awjarẽ quê Pahpãm mã mehcajrẽn. Mã ma tẽ ne cute cumã hũjarẽn. Mã Ixaj te Pahpãm mã krĩ kam mehkrĩ atajê cajrẽn.

Mã Pahpãm te kam hapac ne cumã:

— Wa ha Axiri jõ pahhi ata te hacpỹ mã hõ pjê wỳr amji jaxàr na me to, quê ha amji jaxà, quê ha curia jũm ihcura — hajỹr.

Mã hamre, amcro nõ na ma hacpỹ mã krãhtare atajê te hõ pjê wỳr me amji jaxàr to me amji kam hapac. Mã ihtẽm xà wỳr Axiri jõ pahhi te Exequij mã ihkàhhôc juwahi, mã ihkàhhôc ata hũjarẽn to:

"Ỹhỹ, por côjkwa kam me Apãm Cati ata,
ca nee ampeaj kam ame kam gapac nare.
Quê Apãm Cati te, ite Krĩpinkrên to kên nare na me ijarẽn na,
ca ha nee kam me gapac nare.
Ampo na? Wa ha itỳj me amji jaxà ne ame ato kêanre ne.
Ne ramã mehcunea te, por wa pjê kwỳ kam ite me amji hi ata ri,
ite ame ampo to kêanre na me cumã me ijahkre pej.
Mã nee jũ ri me hõ pahpãm cahàc krekà itajê nõ te jũm pytàr nare,
na wa ite mehcunea to hamre tu" hajỹr.

Mã cute Exequij mã hõ kàhhôc ita kujahêc. Mã cute ipyr ne cahyt jirô pê, ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr to mõ, ne cute kam hir, ne Pahpãm mã ihcakôc to:

— Hã, me ijõ Inxũ Cati,
apyxit peaj ne apê Ixaher jõ pjê Pãm Cati, ne apê côjkwa jõ Pahhiti.
Ca pjê kam pahhi itajê cunea to ahimpej.
Ne caa pê ca côjkwa me pjê to.
Me ijõ Pahhiti ikampa,
ne pom Axiri jõ pjê jõ pahhi te ihkàhhôc ton ita pupu he.
Cute atĩar cuna mã ihcakôc xà kêanre ita to ihcakôc he.
Me ijõ Inxũ,

he ampeaj kam ri cute ampo kra me, krĩxàre kwỳ cunea jipej,
ne cute me hõ pahpãm cahàc krekà atajê to caxàr partu.
Ne por me hõ pahpãm cahàc krekà atajê akĩn te nee ihtĩr nare,
na ri cute me to hamre.
Ne ampo na ri cute mehcunea to hamre? Nee mã ampo na nare.
He me hũmrea te ri pĩ me kẽn te me hõ pahpãm cahàc krekà atajê ton,
cwỳrjapê ri cute to hamre.
Ne me ijõ Pahhiti, pahhi ita pê me ipytà.
Quê ha mehcunea me apyxit peaj pê Pahpãm Cati na me gahkre pej — hajỹr.

Jirô pê mã ri Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Ixaj te pahhi Exequij mã Pahpãm jarkwa kujahêc. Mã harkwa ata hũjarẽn to:

"Wa ite me ate Axiri jõ pjê jõ pahhi to me imã acakôc xà ata na me apar.
Na quê ha nee me gõ krĩ mã me hàr nare. Ampo na?
He pa wa ha me cupê me apytà" hajỹr.

Ne caxwa ata kam Pahpãm te Axiri jõ pjê jõ krãhtare jàhtôa jipej. Ne iràrà na Krĩpinkrên catêjê pimprar ne cute me curê xwỳn jàhtôa tyc pit pupun.

Cwỳrjapê Axiri jõ pahhi te hõ pjê wỳr amji jaxàr pyrentu, ne hõ krãhtare cahhur me, me cator. Mã amcro nõ na mehkraa te mehcuran. Hõ, pê Pahpãm pahhi Exequij jõ amcro kam Krĩpinkrên pytàr to hane.

22

Juta jõ pjê pahhi pê Joxij
2 Pahhi Catêjê 22.1-20; 23.1-25

Ne pê caku jàhtôa jirô pê Juta jõ pjê kam mehkrĩ atajê cunea hipêr me Pahhiti pê Pahpãm to me hapac kêt ne me cumã hikra. Ne pê caku ata kam krĩ jõ pahhi ata japrỳ Joxij, ne cupê hũmre impeaj, ne quêt ihtỳj cumã Pahpãm pynãr prãm. Cwỳrjapê ri cute pahpãm cahàc krekà cunea to hamre, ne Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa to apu impej partu.

Mã amcro nõ na, Hirquij pê Pahpãm mã mehcajrẽn catê jõ pahhi ata apu Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa kam mõ. Ne cute Pahpãm jõ kàhhôc weaj nõ ita mã cator, ne cute ipyr, ne cute pahhi Joxij mã ihkujahêc. Mã jũm te Joxij mã Pahpãm jarkwa na ihkàhhôc wej ata cahyt, mã cute impar, ne hũ na ihpec pyrentu.

Ne cute Hirquij na hàhwỳr ne cumã amji jarẽn to:

— Ỹhỹ Hirquij, ate imã Pahpãm jarkwa weaj kujahêc ata, jũm te imã cahyt, wa ite impar, ne ajte ipeacre. Ne mõ ne Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa mã axà, ne cumã icajrẽn. Ne cumã me papê Juta catêjê cunea cajrẽn. Ampo na? Cu ramã nee kam me pajapac nare. Mã ame pahkam incryac to incryc, mã hõ kàhhôc ita kam cute me pahna amji jarẽn — hajỹr.

Mã Hirquij me, mehkwỳ atajê te impar, ne ma Pahpãm mã mehcajrẽn catê cahãj ata wỳr me mõ. Ne cute me cumã pahhi Joxij te ampo cunea na ihpeacre, mã cute amji cajrẽn na hàhwỳr xà na, cumã harkwa kujahêc atajê cunea jarẽn.

Mã mehcajrẽn catê cahãj ita te Hirquij mã harkwa to:

— Ca ha pahhi mã awjarẽ, nãmri Pahpãm te pahhi ata mã harkwa kujahêc to:
"Pa wa ha krĩ ita cunea jipej tu.
Ne por ihkàhhôc kam ampo kên cunea na ihhôc ata, quê ha ihkên to hane.
Ampo na? He me ikwỳ pê Juta catêjê te cama ramã me ito hapac kêt,
ne ahti na ame hõ pahpãm cahàc krekà atajê kĩn,
na ri ampeaj kam me kam icryc,
por cute ame ampo ton atajê incwỳrjapê.
Ne Joxij, atea ca gõtpê ipar, ne ikam mare mã, icuna mã,
ate apeacre na imã amji jarẽn, ne amji pê akà jipôn, ne acwỳr.
Cwỳrjapê ca ha nee ampo kên atajê cunea pupun nare.
Wa ha nee gõ krĩ to hamre nare, ca ha ahnaa jũ caxuw ty, wa ha cormã krĩ ita jipej" — hajỹr.

Mã hacpỹa mã pahhi Joxij wỳr cute me Pahpãm jũjarẽn ita to me amji jaxàr, ne me cumã harẽn, mã cute impar. Ne cute mehkwỳ to cuprõn, ne hũpar xà ita to me cumã hahkre.

Mã cute me hahkre pej ne krĩ cunea kôt ame ipicràn, ne kam cute ame pahpãm cahàc krekà jũrkwa atajê cunea to me hamre partu. Ne quêt cute amji kam hapac xà cunea to Pahpãm to me amji mã ihhimpej, ne catyt kam ihkôt me ipa.

HAPU NA ME HÜJARÊN XÀ JÕ KÀHHÔC

20

Pahhi Joxap jarẽn xà
2 Me Hũjarẽn Xà 20.1-30

1 Pê harã mã hĩkjê pê Juta jõ pjê kam
Joxap pê Xarômãw xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ
nõ, ne cupê Juta catêjê jõ pahhi. Ne ajco
catyt kam Pahpãm jarkwa kôt ipa, na pê
Pahpãm ajco ihtehcajpar to ipa.

Ne amcro nõ na Mowap catêjê jõ
krãhtare me, Amonit catêjê jõ krãhtare
me, Etõ catêjê te, ma pahhi Joxap me, Juta
catêjê wỳr me harkwa kujahêc, ne me
cumã:

— Wa ha me gapu ne me ato hamre tu
— hajỹr.

2 Mã pahhi Joxap wỳr hanea ne cute me
harẽn catêjê cator, ne me cumã:

— Ihmat rũm ajpên Côxwatycti jĩkjê
pĩn krãhtare jàhtôa ne me cator, Xiri jõ
pjê me, Geti jõ cô kôt pjê ata pĩn — hajỹr.

3 Mã Joxap te me harẽn par, mã cupê
amji jahkre kêatre, ne cumã pa. Mã cute
amji tehcajpar xà na Pahpãm wỳr na amji
kam hapac, ne Juta catêjê cunea mã harẽn
to hajỹr he:

— Cu ha me pajàpàn nare kam, Pahpãm
mã me pahcakôc ne cumã me amji cajrẽn,
me pamã amji kĩn nare kam — hajỹr.

4 Mã cute me kam hapac ne Juta jõ pjê
kam krĩ cunea pĩn, Krĩpinkrên wỳr me
cator, cute me cahê na me ipijacri xà ata
kam me Pahpãm te mehtehcajpar xà na
hàhwỳr prãmte.

5 Mã Joxap mehcunea jipôc ri hãm, cute
Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa
tuw kam, ne Pahpãm mã ihcakôc to:

6 — Me ijõ Pahhiti pê me iquêtjê jõ
Pahpãm!
He apyxit peaj ne côjkwa kam apê Pah-
hiti,
ne apê pjê cunea kam Pahhiti.
Ne apê pjê cunea kam pahhi catêjê cunea
jõ Pahhiti.
Ne ampeaj kam acarôt tỳj, ne ampeaj kam
quêt atỳj.
Ne jũm quê ato cô? Hamreare!
7 Me ijõ Pahpãm, pom pê ca pjê ita kam
mehkrĩ catêjê to me akwỳ mã to
hamre ita?
Ne akwỳ nõ Aprãw tàmxwỳ catêjê mã, pê
ca pjê ita to awjahkre,
mãr quê me to hõ tekjê rohnỳtti mã.
8 Ne me akwỳ itajê mehkrĩ, ne cute gaprỳ
to me cati prãmte
me amã gũrkwa ita xãm,
ne me amã amji jarẽn to hajỹr he:
9 “Quê ha me ikam me ixà nõ cato,
nare, quê ha me ipijapu xà nõ cato,
nare, prãm cato,
wa ha itỳj gũrkwa ita kam me acuna mã
me icuhhê,
ne ate itehcajpar xà na me ana ahwỳ,
ca ha atỳj me ikampa ne me ikên xà nõ
itajê pê me ipytà” hajỹr.

10 Ne ita caxuw, pjê incrê pĩn ajpên cute
me ito hamre xà caxuw
me mõr na, ca me hõmpu.
Ne pjê incrê atajêa inquêtjê tête,
pê came iquêtjê jiprõ,
pê nee me hipej nare,
Ejit jõ pjê pĩn me cator xà ata kam,
ne quêt cama me ipu na me ajrõ.
11 Ne hamre, ita kam mehtàmxwỳ te me
iquêtjê kĩnte,
me ijipej to prãm to ajpên me mõr na, ca
me hõmpu he!
Hamre, ramã cute, pom ate me imã pjê
jõr ita tête me icator xàa caxuw ri,
ajpên me mõ.

12 Me ijõ Pahpãm, ca ha me hõmpu ne me
to amji kampa,
ne me imã jũ mã me to, ne me cupê me
ipytà.
Ampo na? Me ipê krãhtare pahtỳjti ita pê
jũ mã ite me amji ton,
ne me cupê me amji pytàr xà jahkre
kêatre cakrô,
wa itỳj apê me ijõ Pahhiti te me cupê me
ipytàr na me gikaj — hajỹr.
13 Ne Juta jõ pjê cunea pĩn me hũmre
cunea me, mehprõ me, mehkra mea mã

cute me cuprõn, ne Pahpãm cuna mã me hãm.

14 Mã Pahhiti Carõ Pejti ata mehcote na jũm xũmre nõ japrỳ te Jajiwer ata mã amji jõr, mã cute mehcunea mã harkwa kôt hũjarẽn to hajỹr he:

15 — Me acunea me apê Juta catêjê me, Krĩpinkrên catêjê me, pahhi Joxap me, me acunea me ikampa! Pahpãm pê Pahhiti te me pamã hũjarẽn to hajỹr he:

"Nee ca ame pa nare!
Ne nee krãhtare jàhtôa to hàhtô ne carôt tỳjti ita jarẽn par xà to ame amji mã me apec xà crỳn nare!
He me ipijapu xà ita, nee cupê me atekjê nare,
ne cupê ipê me Apãm Cati tekjê, wa ha pa me to amji pytà.

16 "Ne apẽ quê ha Xic jõ caprũm jatuj xà kôt, me awỳr kàj mã me mõ,
ca ha ajpẽan kam, ajpẽn wỳr ahpar mã me mõ, ne Xeruwew jõ põ jahkà kam me ajpẽn cajpa, ne cama me ajpẽn to xa.
17 Ne nee ame apijapu nare,
ca ha cama ame acuhhê ne ite me apytàr xà ita na, me ipupu.
Me apê Juta catêjê me,
me apê Krĩpinkrên catêjê me,
nee ca ame hũpa nare, ne nee ca ame apeacre nare!
Ca ha apẽ na curi me hỹrmã me mõ,
wa ha hanea ne ipê me gõ Pahhiti me acahê na me hỹrmã mõ" hane — hajỹr.

18 Mã pahhi Joxap jũpar, ne Pahpãm to cati prãmte, pjê kam ihkõn krã to ihpỳm. Mã Juta catêjê me, Krĩpinkrên catêjê te me hajỹar, ne ame Pahpãm kĩn to amji kampa.

19 Jirô pê mã ri Rewi catêjê pê Cowat me Côre tàmxwỳ tàmxwỳ atajê te me amji to caprãr ne me xa, cute me Ixaher jõ Pahpãm pê me hõ Pahhiti cati na ame harẽn prãmte, ne kypê me cumã mencrer nare, cute me harẽn xàa to.

20 Mã apẽ mã iràràtia na, ma Juta jõ krãhtare me hỹrmã põ ata wỳr me mõ, mã pry kôt Joxap jàhhuc ne cute me hapackre to:

— Me ikampa, me apê Juta catêjê me, me apê Krĩpinkrên catêjê, Pahhiti pê me pajõ Pahpãm to, ca amji mã me ahimpej kam me to acrà tu ne, quê ha taa me apytà! Ne Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê to me amji mã me ahimpeaj ne, quê ha ampo cunea me pamã impej pit! — hajỹr.

21 Ne cute ame hõ pahhi catêjê cunea me, me ajpẽn par jirô pê mã ri, Pahpãm mã mencrer kam cute me to ihtẽm, ne ma me cumã increr to mõ, ne mencrer xà kôt me to cahi rẽn to mõ. Mã mam mencrer catêjê mencrer to mõ. Ne cute me to increr catêjê kà itajê ajteare mã, ne Pahpãm to amji kam me hapac xà caxuw pit mã impej, mã me cumã increr to:

"Hõtpê ampeaj kam,
me amã ikĩn rohnỳtti mã
pyrên me ijakry!"

to hajỹr to mõr kwỳa kam, cute me Pahpãm mã amji jarẽn, pry kôt.

22 Ne cute me Pahpãm mã mencrer kam ihtẽm, me ajkaam mã Pahpãm te Amonit me, Mowap me, Etõ jõ krãhtare te ame ipijapu na me ton. Mã cutea me ajpẽn kam ihtẽm, ne me cutea me amji jipej tu, ne me amji to hamre tu.

23 Mã Amonit catêjê me, Mowap catêjê te Etõ catêjê kam mehtẽm ne cute me hipej tu. Jirô pê mã ri cute ajpẽn kam mencryc ne me ajpẽn kam ihtẽm, ne cute me ajpẽn jipej tu!

24 Mã ma Juta catêjê hawênti nõ kàa na me hàpir, ne ahpar mã me irĩt, ne cute me pjê kam mehtyc pit pupun, mã pjê kam mehtyc pit ame hikwa. Ne nee krãhtare pê me curê xwỳn catêjê atajê nõ cator ne ihtĩr nare, ne cute amjia kôt me amji jipej tu.

25 Mã pahhi Joxap na kjêjê me hỹrmã me cator, ne cute me krãhtare tyc catêjê pê me hàhcukrêj cunea to me cutor tu, ne me to ihcuhkwỳr he. Ne cute me ampo na hĩ jàhwỳrti atajê to ame amji jahêr partu.

Ne cute me ampo itajê to me ipa to me
amcro to incrê!
26 Ne me ahna amcro te cwat kam ri
Perac jõ caprũm kam cute me cuprõn,
ne Pahpãm catihti na me cumã harẽn.
Cwỳrjapê ri cormã ita kam caprũm ita
japrỳ te “Pahpãm to me cati xà jõ
caprũm”.
27 Ne ma cute me amji jaxàr, Krĩpinkrên
wỳr, mã Joxap mehkwỳ mã mam mõ, ne
ampeaj kam me cumã amji kĩn. Ampo
na? Pahpãm te me curê xwỳn pê hũtàr
xà impejti ata to me hũtàr na ri.
28 Ne me cahi rẽn to mõ, ne Krĩpinkrên
mã me hàr, mã mehkôt me hàkôr xà
japàre me, hõhhi me pàtwỳ to me hàkôr
to me mõ, ne me catyatre na Pahpãm to
cute me amji japackre xà jũrkwa wỳr me
mõ.
29 Mã pjê kwỳ jõ pahhi catêjê te me
Ixaher catêjê jõ Pahpãm te mentête me
curê xwỳn catêjê cunea jipej na me harẽn
par, ne ampeaj kam me cumã Pahpãm
cupa.
30 Hõ, ita na pê Pahpãm Joxap himpej
xà carĩcti na to, mã kam ahcarĩcti. Pê
nee hipêr me curê xwỳn nõ me kam ihtẽm
nare. Hamre.

Hacpỹa Mã Me Hõ Pjê Wỳr CUTE ME AMJI JAXÀR XÀ

Ỹhỹ, pê Juta catêjê ajmãr mehcunea me hõ pjê pê me to cutor tu, ne curia Papirõn jõ pjê kam mehkrĩ. Pê mehcahhur mencrêre ne me hõ pjê pê mam Canãn jõ pjê pê Ixaher jõ pjê me, Juta jõ pjê kam mehkrĩ, ne jũ mã me, ne me hamre, ne me acto.

Pê pjê ata kam mehkrĩ itajê ihtỳj mehkrĩ, ne me ipicamẽn to me mõ. Pê Papirõn jõ pjê kam krĩxàre catêjê ajco me hõ pahpãm cahàc krekà itajê kôt pit mã ame amji kampa. Pê Juta catêjê ma ame pahpãm cahàc krekà itajê kôt me amji kam hapac caca. Pê mam pahpãm cahàc krekà kôt me amji kampa, jahpan xà na mehkên mã me axà, ata to ri ma me amji japackre, ne ita caxuw quêt côjkwa kam Pahpãm tĩar rohnỳtti mã ata to me amji mã mehhimpej to me ipa.

Ne me ahna caku te xetẽnta jirô pê mã ri, hacpỹa mã Papirõn jõ pjê pĩn me hõ pjê pê Canãn wỳr mehkwỳ te amji jaxàr. Ne Extra me Nemij pê me to ihhimpej catêjê, ne me cupê me cumã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê. Ne me hỹrmã me cator, ne cute hacpỹa mã me Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa xãm, ne hanea ne hacpỹa mã Krĩpinkrên tête me kwỳc to intuw. Ne cute ihcunea na me hõ kàhhôc kam mehhôc, na ri cute me ihkàhhôc ata mã haprỳ to, **Extra Jõ Kàhhôc** (Extra), me **Nemij Jõ Kàhhôc** (Nemij).

Ne caku atajê kam hanea ne mehkwỳa kwỳ te hacpỹ ne me amji jaxàr, ne Krĩpinkrên to mentuw. Mã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê incrê itajê pê Agew, me Xacarij me, Maraquij itajê ihtỳj me hàpên xà na me cumã apô. Ne hanea ne catyt kam Pahpãm kôt ame ipa na me cumã apô. Ne me hõ kàhhôc japrỳ te **Agew Jõ Kàhhôc** (Agew) me, **Xacarij Jõ Kàhhôc** (Xacarij) me, **Maraquij Jõ Kàhhôc** (Maraquij). Ne ita caxuw Extra jũjarẽn na, hõ kàhhôc kwỳ mã he.

Pê Pahpãm hacpỹa mã me hõ pjê pê Canãn wỳr, Juta catêjê kujate
Extra 1–2

Pê me ahna caku xetẽnta jirô pê mã ri ramã mam itajê mehwej partu, ne ramã mehtyc to mõ ne mencrêre. Ne por pê Juta jõ pjê me Krĩpinkrên pĩn mentuwre na me to cato atajê ri cormã ame ipa, ne hanea ne ramã amehwej. Ne mehtàmxwỳ ri hõtpê ampeaj kam me hàhtô.

Mã ramã Pahpãm mã Juta catêjê caprĩ, mã cute Papirõn jõ pjê kam hipêr pahhi tuw japrỳ te Xiro ata mã, cute amji kam hapac xà nõ ita ton. Mã hanea ne cumã Juta catêjê caprĩ, mã cute me hõ pahhi catêjê to cuprõn, ne mehcukij, ne me cumã:

— Xà ca ajkĩ atỳj jũmjê hacpỹa mã me gõ pjê pê Juta jõ pjê wỳr me amji jaxàr to prãm? Quê ihhêaj to me akwỳ mã hacpỹa mã me amji jaxàr to prãm na, quê ha hapacta ne me amji jaxà, ne hacpỹa mã me gõ krĩ pê Krĩpinkrên ata to mentuw, ne mam cati mã hacpỹa mã kam me Pahpãm mã hũrkwa nõ xãm — hajỹr.

Mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ te cumã:

— Ỹhỹ, pahhi Xiro, me ijàhtôa wa me amji jaxàr prãm — hajỹr. Pê caku ata kam me hàhtôa ne Papirõn jõ pjê pĩn me amji jaxà, me hõ pjê wỳr, ne me krĩ xãm, ne kam mehkrĩ.

7

Pê Extra Juta jõ pjê wỳr amji jaxà
Extra 7–10

Pê caku atajê kam Papirõn jõ pjê kam, me hũmre nõ ita japrỳ pê Extra ita ihkrĩ, ne cupê ihkàhhôc ton catê, ne cupê me cumã ampo to hahkre catê. Ne cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kwỳ mã ampeaj ne hahkre pej.

Mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ jàhhuc atajê te mehkôt ihkujahêc, Canãn jõ pjê pê Juta jõ pjê wỳr, quê me ahna awcapi, jũ mã mõrmõ cute me. Ne hacpỹa ne amji jahpan xà Extra te me hõmpun xà atajê na, pahhi kwỳ mã ihkàhhôc nõ to, ne kujate.

Mã ma mehkôt mõ ne curi cator, ne cute krĩ na hũcapi, mã ramã krĩ te amji

jipêj ne xa. Ne nee cormã kam, cute me Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa to impej par nare, mã ahnaa ihcuhhê. Cwỳrjapê ri Pahpãm jarkwa kôt Agew te me cumãn, ne me cumã:

"Me gõ krĩ to mempej jicu,
ne mam me Pahpãm jũrkwa to mempej!
Jirô pê ca ha cormã ame gũrkwa to mempej!" hajỹr.

Mã hanea ne Extra te Juta catêjê xũmre te ampo kwỳj pê Pahpãm jahkre kêatre atajê me, ame hikwa na me hõmpun. Na ri Pahpãm jarkwa kôt me cumã:

"Ampo kwỳj itajê me, me gikwa to hicu,
ne me cumã hikra!
Ampo na? Ca hame hane,
quê ha ihtỳj Pahpãm kaj na me amã ampo kêanre to hahkre to me ipa" hajỹr.

Extra jõ kàhhôc, me ho pahhi catêjê wỳr

Ne cute me ahna ihhôc par, ne ma hacpỹ mã, Papirõn jõ pjê kam Juta catêjê jõ pahhi kwỳ jàhhuc, ne ame ipa atajê mã, cute ihkujahêc. Ne cute ihkàhhôc kam harkwa to hajỹr he:

"Ỹhỹ, me ijõ pahhi, wa ita ri Juta jõ pjê kam icator, mã Juta catêjê pê pahhi kwỳ iwỳr me mõ, ne cute me hàhtôa to imã hũjarẽn, ne me imã:

" 'Me pahkwỳa kwỳ jàhtôa pê ihhêj rũm me cupê Juta catêjê nare atajê pyràac, ne ihtỳj mehkêanre ton to me ipa. Ne mehkwỳa Pahpãm jũrkwa to me hàpên cakrô, cormã mehkên ton to me ipa. Ne pê ramã me Pahpãm me pahkwỳa kwỳ te ampo kra cahãj me, ame hikwa tête me cumãn cakrô, mã cormã ihtỳj hãn ne ampo kwỳj me, ame hikwa. Mã hanea ne me cupê pahhi catêjê ihtỳj me ita to' hajỹr. Hõhõ, cute me imã me pahkwỳ jarẽn to hajỹr. Wa Pahpãm cuna mã ipahàm xàhte ikõn krã na ijỹr, ne ite cumã ijarkwa to:

'Me ijõ Inxũ Cati,
ampeaj kam ri me ikêan to me ikên,
me ikên xà ita jũ na ipahàam to ipahàm.
Pê ramã rỳ pêa mã garkwa to mehcakôc catêjê me imã awjarẽ.
Me ikên te ramã ihhêj ne me ijõ pjê ita tũam to ihtũm.
Pê ca garkwa to:
"Ca nee ajteare mã ampo kwỳj me ame gikwa nare,
ne me akwỳa cahãj me, ame gikwa.
Ne nee hanea ne ita na ame akra jamãr nare,
ne nee cute hajỹr xà ita na ame jũm tehcajpar nare" hajỹr cakrô,
wa ite me garkwa itajê impar pej nare' hajỹr.

Wa cormã ipec xàhte Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa cuna mã ijõ pôrpo ne nõ, ne cormã icwỳar kam Pahpãm mã me ikên xà ita to icakôac kam, mã me hũmre me, me cahãj me, me ahkrare me, me hàhtôa ne me cator. Ne cute me cuprõn ne ihtỳj icahê na ame amrã, cute me amji kên xà kêanre ata pupun ne. Mã mehnõa xũmre ita te imã harkwa to:

"Ỹhỹ, Pahpãm cuna mã ame pahkên crire nare. Ampo na? Cu pahtỳj ame cupê me pahkwỳ nare atajê cahãj me, ame pajikwa. Ne cu cormã pahtỳj me to. Ampo na? He cu me pahte Pahpãm kam mare mã me ajpẽn par, me pahte pyjê itajê me, mehkra itajê mã me hikran, ne mehkujahêc na me pamã harkwa.

"Hã, kepê cu ita caxuw Pahpãm jarkwa kôt ame amji ton to me papa nare, ne por quêt cormã Pahpãm jarkwa kôt me pajõ pahhi ame ipa atajê kampa. Ne Extra, caa ca ha amji to ihtỳj, ne ite me ampo ton xà ata na me imã awjahkre, wa ha itỳj me to" hajỹr.

Wa ixãm ne ite me cupê pahhi catêjê cunea mã ijarkwa hyr. Ne ite Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam me hàpên catêjê me, me hàhtôti atajê cunea cukij, ne me cumã:

"Ca ha me acunea, pom hũmre te harkwa to ihcakôc xà ita na me amji capa?" hajỹr.

Mã mehcunea te ita na me amji caxàr. Wa curia Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam ijàhhuc, ne apu ipijacri to

mõ, ne nee ite kwỳr nõ krẽr nare, ne nee ikõm nare. Ampo na? He me ikwỳ kên xà atajê jũ na ipec xàhte, wa apu ipijacri to mõ. Mã mehcunea te me imã harkwa to:

"Cu me pahcunea te Pahpãm cuna mã me pahkên xà ton, cwỳrjapê cu ha pahtỳj ita caxuw me kampa" hajỹr. Hõhõ, wa ite me kam ijapac to hajỹr, ne me amã ahna ihhôc, ne me amã ihkujahêc" hajỹr. Hamre.

JO JÕ KÀHHÔC

Pê Pahpãm Jo capi na Xatanaj jamã
Jo 1.1-22; 2.1-10

Ne pê me ahna caku jàhtôa jirô pê mã ri hũmre nõ ita japrỳ te Jo, ne pjê nõa kam ihkrĩ. Ne cupê hũmre krã impejti, ne ampeaj kam cumã Pahpãm kĩn, ne nee ajco apu ihkên ton to ipa nare, ne quêt catyt kam ajco ipa. Pê cumã ihkra xũmre xet, ne cahãj incrê, ne hakràaj to hakràj. Ne pê ampeaj kam ihparxare to hakràj cati, me hũkjê kwỳ jirôa pê.

Pê mehkra ajco me amji mã amji kĩn to, ne ajco mehkjêjê kwỳ na ahwỳ, hũrkwa wỳr. Pê ajco me cuprõ, ne me apà, ne ajco me ikõ, me hõ amji kĩn ata na. Ne pê me hõ amji kĩn ita na ajco jũ mã amji to me amcro to. Ne ajco mehkra me amji kĩn itajê jicu, pê Jo mehkra na ahwỳ, ne Pahpãm mã mehcajrẽn. Ne ajco iràrà na ihkrĩ, ne Pahpãm mã ampo pry to capa, mehkra kên xà itajê jahpan xà na. Ampo na? Pê ajco taa amji mã:

— Quê ihhêaj to me ikra Pahpãm mã mehkên xà nõ to, ne nee me hĩ cunea kam me cumã Pahpãm kĩn nare, cwỳrjapê wa ha pa, me hahpan xà na, Pahpãm mã ampo pry to capa — hane. Hõhõ, pê Jo ajco ita ton to hajỹr to ihcuhhê.

Mã amcro nõ na Pahpãm te me pahcurê xwỳn pê Xatanaj ita cukij ne cumã:

— Xà ca ajkĩ atỳj me imã hàpên catê pê Jo ata pupu? Pjê kam me hũmre kwỳ jirôa pê cupê hũmre impejti, ne ihtỳj amji mã icupa, ne ma apu ampo kên cunea caca — hajỹr.

Mã me pahcurê xwỳn Pahpãm mã:

— Ca gõtpê ma hamã, ne ma hũrkwa jamã, ne ma cumã ampo atajê cunea jamã, na ri cumã akĩn. Ca cupê ampo itajê cunea to pôj, ne cupê to hamre, quê ha hipêr cumã akĩn nare. Quê ha ihtỳj akuc ri acrôn xà kêanre nõ to acrô — hane.

Mã Pahpãm cumã:

— Xatanaj, hã gapacta ne cupê hakràj itajê cunea to kên, ne hĩ ca nee caxun nare — hane.

Jirô pê mã ri me pahcurê xwỳn te Jo to kên prãmte hỹrmã tẽ. Mã ahna ahtũm nare mã Jo kra te hipêr me hũrkwa kam, amji mã me amji kĩn nõ ton. Mã pea Jo jũrkwa ri jũm jũjarẽn catê ita hỹrmã cator, ne cute cumã hũjarẽn to:

— Wa ame gõ pryti to pur kam pjê to apkjê, mã cawrô cahàcre ihtỳj apu ipa. Mã Xapêw catêjê kwỳ cator, ne cute me amã hàpên catêjê jipej, ne ma me ampo itajê cunea to mõ. Wa ipyxit peaj ne itĩr ne awỳr icator — hajỹr.

Ne cormã apu hũjarẽn kwỳa kam, mã ramã ihnõ ita tẽ, ne cute Jo mã hũjarẽn to:

— Côjkwa pĩn cuhy pỳm, ne cute gõ carà cahàcti me, cute me hamãr catêjê cunea to caxàr. Wa ipyxit peaj ne itĩr ne awỳr icator — hajỹr.

Ne cormã hũjarẽn kwỳa kam, mã ita xwỳjê cator ne cumã:

— Cartêj catêjê kwỳ cator, ne cute me amã hàpên catêjê cunea jipej, wapo xwahhihti to, ne ma me gõ cawrô kô jarôti pê camer atajê to me cutor tu. Wa ipyxit peaj ne itĩr ne awỳr icator — hane.

Ne cormã apu hũjarẽn kwỳa kam, mã ita xwỳjê cator, ne cumã:

— Me akra te me hũrkwa kam amji mã me amji kĩn ton, ne cormã ame ahna akrua kam, mã kôc pahtỳjti ita cator, ne cute ikre kwĩn. Mã me kam ihpỳm, ne cute me hipej tu — hane.

Pê Jo nee Pahpãm kên jarẽn nare

Mã Jo jũpar par, ne ihtỳj Pahpãm to amji japackre, ne hãm ne xa. Ne cute amji pê ihkà jipôn, ne to ihkĩ cunea mẽn, cumã amji kĩn nõ xàhte. Ne cute harkwa to:

— Pê wa icakrô ipỳm, ne wa ha icakrô ty. Me ijõ Pahhiti, ca ate imã ampo atajê cunea jõr, ne hacpỹa mã ate ipê ihcunea incwỳr. Ne ijõ Inxũ Cati, imãa, cormã apejti — hajỹr.

Ne pê Jo cute amji kam hapac xà ita kam, nee Pahpãm cuna mã ihkên xà nõ ton nare, ne nee pê Pahpãm cuna mã ihcakôc xà kên nõ to ihcakôc kên nare.

Jirô pê mã ri Xatanaj te hipêr Pahpãm na hàhwỳr, cute hanea ne Jo jĩ to kên prãmte. Mã Pahpãm te ahna to tojnõ.

Mã ahna ahtũm nare, mã Jo jĩ cunea kam ihkà xêt, ne ihrôt ne ampeaj kam cumã hà. Na pê amji pupun xà kêanre to amji pupun cakrô, pê nee Pahpãm cuna mã ihcakôc kên nõ to ihcakôc nare.

3

Pê Pahpãm hacpỹa mã Jo to impej
Jo 3–41

Mã Jo jõ ikwỳ nõ catêjê te ahna me cuprõn, cute mehtehcajpar prãmte. Ne xãmte nee ihtehcajpar prãmte ahna cute me cuprõn nare, ne cama apu ihkên mã me mẽn prãm, ne me cumã:

— Jo, me ikampa. Akêanre, na ri Pahpãm te akên jahpan xà na apu ato kêanre. Jũ wỳr quê Pahpãm jũm pejti to kên — hajỹr. Ihtỳj cute ampo kên ton na amehcãmjĩ, na pê ame cumãn to hane.

Mã tee Jo me cumã cute ampo kên ton nare na amji jarẽ. Mã hõ ikwỳ nõ atajê te hapackrea to jũ mã me amcro jàhtô ton. Mã Jo te me cupê amji pytàr prãmte hajỹar, ne me cumã ampo jàhtôa jarẽn.

Jirô pê mã ri Pahpãm apu Jo jõ ikwỳ nõ catêjê kam incryc, ne me cumã:

— Me apê amji jahkre kêatre, na ca ame Jo to acakôc kêanre to hane. Ne Jo ri me girôa pê impej. Ne cama Jo na me ahwỳ, quê imã me acajrẽn, wa me ato impejti ne — hajỹr. Mã Jo te Pahpãm mã mehkwỳ cajrẽn, quê nee me kam incryc nare.

Mã Pahpãm te Jo kam hapac, ne cumã hõ ikwỳ nõ te to kên xà ita to tojnõ. Ne hanea ne cute Jo mã mam cumã ampo itajê jirôa pê hõr to ipijakrut partu. Mã hanea ne Jo kjêjê xũmre me, mehkjêjê cahãj me, me hõ ikwỳ nõ catêjê me, cute ame cumã ampo jõr xà atajê to hỹrmã me mõ. Ne ame Jo caprĩ, cute amji pupun xà kêanre ata cwỳrjapê.

Mã Pahpãm te Jo mã ampej, ne to hakràj catia to cati, ne hipêr cumã ihkra xũmre to xet, ne ihkra cahãj to incrê, ne ihkra cahãj itajê ri, pjê cunea kam mempej atajê jirôa pê mempej. Pê Jo caku jàhtôa kam amji to ajpa, ne ajco mehtàmxwỳ pupu. Hamre.

Pahpãm Mã
MENCRER XÀ

Ỹhỹ, pahhi pê Xawrô tyc jakàn pê ri Tawi pê Ixaher catêjê jõ pahhi. Ne pê mam cupê harã catêjê jõ pahhi, ne hanea ne ita caxuw cupê kỳj catêjê jõ pahhi. Ne pê pahhi cunea jirôa pê Tawi mã Pahpãm jahkre pej, na pê ajco Pahpãm mã ihcakôc, ne cumã mencrer xà na ihhôc. Na ri hõ kàhhôc ita japrỳ te **Mencrer Xà Jõ Kàhhôc** (Mencrer Xà). Ne ita caxuw increr xà kwỳ itajê mã he.

1

Ampeaj kam me pajakry xà na mencrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ, ca hãn ne me icukij to:
"Jũ mã cu ajte ame, ne ame pajakryti,
ne me pamã amji kĩnti ne?" hane.
Ne ite me gapackre xà ita na, me ikampa he:
Ca ha nee mehkrã kên catêjê te me pajapackre xà na,
me amji to pôj nare.
Ne nee mehkrã kên catêjê te amji kam hapac xà kôt,
me amji ton nare.
Ne nee hanea ne,
cute me Pahpãm to me amji japackre prãm nare,
mã cama me ahna xwỳ xi atajê kwỳ mã me acjêj nare.
Ampo na?
Ca ha ate me krã kên kôt me ampo itajê ton to me apa na,
ca ha nee jũ caxuw me amã amji kĩnti nare.

2 Ca ha quêt me hane he:
Ca ha atỳj me amã amji kĩan kam,
me amã ihkàhhôc cahyt prãam kam,
me Pahpãm jarkwa pejti ita cahyt, ne ihkôat me apa.
Ne amcro me caxwa cunea kam,
ca ha Pahpãm jarkwa cupahti jõ kàhhôc ita cahyt,
ne ampeaj kam ihkôt me hakop to me apa.
Ne ate ihkôt hakop xà ata kam,
ca ha atỳj me gakry, ne me amã amji kĩnti kam me apa.
3 Ne ca ha me apê cô tohkà na pĩxô pàr amji to ajpa ata pyràac.
Por pĩxô pàr hô xà jõ amcroa kam hãn ne hô,
ne ampeaj kam ihrôt,
ne nee jũ caxuw ihhô incrà nare.
Ata jĩkjê na, ca ha Pahpãm jarkwa cahyt ne ihkôt hakop,
ne catyt kam ihkôt apa na,
ca ha ampo cunea to me apê ata,
quê ha ihtỳj ahnaa me amã,
ne nee jũ caxuw me apê ihkôt hamre nare.

4 Nãmri ca ha ate ma ame amji pê Pahpãm jarkwa curê na,
ca ha me apê mehkrã kên catêjê atajê pyràac,
ne nee me apê pĩxô pàr pejti ata pyràc nare.
Ampo na? He mehkrã kên atajê pê arỳjhy krekà pyràac,
mã ihtỳj kôc mehcarê.
5 Jĩkjê na, quê ha Pahpãm mehkrã kên atajê kên mã me curẽ,
ne quêt amji mã me to hõ tekjê catêjê juwahi.
6 Quê ha ihtỳj catyt kam me ipa catêjê atajê jamã,
ne mehkên pê me hũtà.
Ne mehkrã kên catêjê, quê ha mehkĩnte ame to kêanre ne,
quê ha me acto.

2

Pahpãm te mehkwỳ mã pahhi capi ne hãm na mencrer

1 Ampo na mã amji caprỳ to krĩxàre kôt
ame côjkwa kam Pahhiti pê Pahpãm kam mencryc,
ne cute ame hapu prãmte ame cuprõ?
Jũ wỳr quê ame amji mã hamã.
2 Ne ampo na mã me cupê mehcahkrit atajê jõ pahhi kwỳ,
hãn ne Pahhiti te me cumã hõ pahhi xãm ata cuna mã ame cuprõ,
ne ahna ame ajpẽn pa?
Ne me hõ pahhi catêjê me amji to cuprõ,
ne tee ahna me ajpẽn cukij to:

“Jũ mã cu ha ajte me,
ne cute me pahto ihhimpej xà ita pê me pahcato?” hane.
3 Ne amji caprỳ to me amji mã:
“Jũ wỳr cu ha me harkwa kôt ame papa!
Ne nee quê ha me cupê me pajõ pahhi nare!
Ne nee cu ha me pahnõ amji mã me hũpa to ame papa nare!
Quê ha pea cute me pahto ihhimpej xà ita caxuw
me cupê me carôt hamre,
na cu ha pahtỳj ame papa” hane.

4 Mã côjkwa kam Pahhiti,
cute me to ihhimpej xà krĩ xà impejti ata kam jỹ,
ne nee me harkwa ita kam apu amji to hàptõ nare,
ne cama ame ahna acxa, ne ame ahna xwỳ, ne amji mã:
“Me cumã ipar prãm nare catêjê amji caprỳ to ame ijũhhyr prãm,
ne jũ wỳr quê me ito cô, ne me ijũhta” hane.

5-6 Pahhiti te me cumã me hõ pahhi xãm,
mã mehkwỳ ma amehcaca atajê kam ri incryac to incryc.
Na quê ha ihtỳj jũ caxuw incryac kam, ame cumãn kam tẽ,
ne me cumã:
“He itea wa amji mã me gõ pahhi ata capi,
cupê pjê cunea kam me gõ pahhi xà caxuw!
Ne quê ha ihtỳj Xijãw jõ kẽn kam ihkrĩ xà ata kam ihkrĩ,
quê ha pjê cunea kam mehcunea me kampa!” hane.
Quê ha me hũpar nare atajê me kampa,
ne ampeaj kam me cumã hũpaa to hũpa,
ne mehkrã acto tu ne.

7 Mã Pahhiti te pjê cunea caxuw,
me cumã me hõ pahhi xãm ata te mehkwỳ mã amji jarẽn to:
“Wa ha Pahhiti te ito hũjarẽn xà ata kôt me amã harẽ.
He cute cumã:
‘Apê ikra, ne ita caxuw ipê Apãm Cati.
8 Na ca ha ate mehcunea to ahimpej xà caxuw ina ahwỳ.
Wa ha amã krĩxàre cunea jahkre ne amã cugõ,
ca ha me to ahimpej to apa, quê ha me akampa.
9 Ne ca ha acarôt tỳjti ita to me to ahimpej to ihtỳaj to apa.
Ne me hũpar nare atajê, ca ha me to pjê te pot pyràac,
ne cute me amji kam me hapac xà kên mea mã,
me kam acryac kam me gãn partu’ hane”.
Hõ, pê Pahhiti me to hũjarẽn to hane.

10 Cwỳrjapê ca ha me apê pjê jõ pahhi catêjê,
me amji to akrã kre japêa ne me ikampa!
Ne me apê me to ahimpej catêjê cunea, ajco me ikam gapac peaj ne!
11 Na ca ha amji mã me Pahhiti cupa to kryjre nare.
Ne ate amji mã hũpahti na cute gahkre pej prãmte,
ca ha cuna mã akõn krã na jỹ, ne cumã amji jarẽn to:
“Wa ha ite amji kam ijapac xà cunea kam,
itỳj ihcunea na akampa” hane.

12 Hõhõ, ca ha ita to hajỹr nare na,
quê ha ihprõt pê akam incryc pyrentu,
ne ihtỳj akên catia mã amẽ,
ca ha gamre.
Ne por me amji pytàr prãmte,
Pahhiti wỳr me pra atajê,
quê ha quêt ame hakry.

8

Me pajirôa pê Pahpãm cati cakrô, ihtỳj me pahto amji japackre na mencrer

1 Ỹhỹ côjkwa kam Pahhiti, apê me ijõ Pahhiti.
Ne ampeaj kam pjê cunea kam,
mehcunea mã gaprỳ ita catia to cati, ne impeaj to impej!
Apej cati ita pê ihhêj rũm pyt me côjkwa jàhcujro pyràac,
ne ampo cunea jirôa pê cati ne impej.
2 Mã mehcunea acatihti ita na ihtỳj me ana cre,
me ahkrare me, mehkà na kjê kryjre atajê mea mã.

Ca ate me acurê xwỳn mã acarôt tỳjti ita to apipẽ,
mãr quê acuna mã amehcuhhê catêjê atajê cunea carĩcti na me to,
quê mehcarĩc.
He ate me cupê amji tête gàmtàr,
quê nee jũm, jũ mã aton nare.

3 Wa hãn ne ate côjkwa ton ita wỳr rĩt,
ne pom pê ca caa putwrỳ me caxêre to,
ne ihkrĩ xàa kam ihkrĩ na me to, mã ihkrĩ atajê pupu.
4 Wa ampo itajê pupu ne amji mã:
"Pỳhàpà, he Pahpãm kĩnte me ipê me hũmre pit,
ne taa mã ri quêt ampeaj kam cati.
Ne mẽr ampo na mã,
ma me ito amji japackre ne me ijamã?"
Hõhõ, wa amji mã hane.

5 Pê ca me ijĩa na me ito ixũmre.
Ne ate, cute amji mã me icupahti xà to ate me cumãn to hajỹr,
pom quê amji mã me pahhi cupa he.
Ne apyxit peaj ne me ijirôa pê acati.
6 Ne ate, ite ampo cunea to me ihimpej xà na me ixãm.
Ne ate ampo cunea ton itajê to ite me ihimpej,
ne hirô pê me icuhhê na me iton.
7-8 Atajê pê carà cahàcti hôhti me, pryti me,
hanea ne ahkêt jõ ampo jàprê itajê me, pryrejara me, tep me,
hanea ne, pom cô kam ampo cunea amji to ajpa itajê cunea jirô pê
me icuhhê xà na,
ate me iton.

9 Ỹhỹ Pahhiti, apê me ijõ Pahhiti!
Ne ampeaj kam pjê cunea kam mehcunea mã gaprỳ ita catia to cati,
ne impeaj to impej.

14

Me pahpỳpỳm pêa mã me pahcunea krã kêanre na mencrer

1 Pom me amji mã:
"Pahpãm nee ite amji kam me ijapac xà na,
me ito amji japackre nare" hane.
Itajê krã nare, ne cute amji kam me hapac xà maj pit.
Ne ihcunea na mehkêanre.
Ne nee jũm pyxit ne catyt kam ipa nare.

2 Mã côjkwa kam Pahpãm ihkrĩ ne mehkôpĩ,
ne tee apu jũm krã kreti te catyt kam ipa ata japê,
ne nee cute jũm te to amji kam hapac ata mã cator nare.
3 Mã mehcunea te me pry cupan,
ne ihcunea na mehcunea kêanre,
ne nee mehnõ pyxitre catyt kam ipa nare.
Ne ampeaj kam ri, nee jũm catyt kam ipa nare!

4 Ne Pahpãm te mehkrã kên itajê jarẽn to hajỹr he:
"Imãa ihcunea na me cupê amji jahkre kêatre!
Ne ihtỳj cute amji to me ipijapar xà caxuw,
me ikwỳ pê me hàhkĩj to me ipa,
ne nee jũ caxuw ite me to ipijapar xà na,
amji mã me ina hàhwỳr nare" hane.
5 Ne cute mehkên ton to me ipa xà ata kam,
quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm cupate,
amehterteat to amehtertet.
Ampo na?
Pahpãm ihtỳj catyt kam harkwa kôt me ipa catêjê cahê na ipa,
ne ma me hamã.
6 Mehkrã kên catêjê mã,
ampeaj kam catyt kam me ipa atajê me,
me cupê hamreare catêjê atajê cahpêrkàr prãm,
mã ihtỳj Pahpãm me cupê mempej pytà.

7 Wa itỳj Pahpãm mã me ikwỳ cajrẽn to hane he:
"Ỹhỹ, ijõ Pahhiti.
Jamã ne ca, ite me ato amji kam ijapac xà jũrkwa ita pĩn,
me ijõ pjê cunea kam,
me cupê me ikwỳ pê Ixaher catêjê te me icurê xwỳn atajê tohjê na,
me itehcajpa" hane.

Ỹhỹ, quê ha ampeaj kam me pajõ Pahhiti te hacpỹ mã

me pampej pêa mã me papa na me pahton na,
cu ha pahtỳj hũrên me pajakryti to me cumã cre,
ne ampeaj kam me pamã amji kĩn.

15

Pahpãm cahê na mehkrĩ catêjê jõ increr

1 Pahhiti, apê me ijõ Pahpãm!
Mẽr itajê cunea jipôc ri, jũmjê mã ca ha garkwa to:
“Ajpên ijũrkwa wỳr me mõ, ne icahê na ame apa”? hane.
Ne jũmjê mã ca ha garkwa to:
“Ajpên ijõ hàpkàjti pê Xijãw ata na me api,
ne kam me akrĩ, ne ito me amji kampa”? hane.
2 Ne cute hajỹr he,
quê ha jũm ihcunea na catyyt kam ipa,
ne hãn ne ihcunea na akam hapac to ipa,
ne ampo pej pit ton to ipa,
ne ampeaj kam caxwãm catia mã, to ihcakôc to ipa ata,
quê ha ma amã axà.
3 Ne hanea ne nee amehkwỳ kôt harẽn hêj xi xà atajê jarẽn nare,
ne nee hanea ne mehkwỳ kên mã me irẽn prãm nare,
ne nee jũmjê jarẽn kên cràn to ipa nare ata,
quê ha ma amã axà.

4 Ỹhỹ ijõ Pahhiti, pom ca ha ma apu jũm kên curê ata,
quê ha hanea ne ma jũm acuxà, apu jũm kên ata curê.
Ne hanea ne, ihtỳj quêt cumã ihcunea na,
catyt kam cute me apar catêjê atajê te amji mã acupahti xà.
Ne quê ha jũm mã cute ampo na, amji to hũjahkre xà ata kam,
ihkên mã hàr cakrô,
ihtỳj cormã cute ahna cumã amji ton xà ata na to,
ata quê ha amã axà.
5 Ne hanea ne cute me cumã ampo jõr atajê,
quê ha hacpỹ ne cute hõr xà ata na,
taa pit cwa, ne nee hipy kam ihkwỳ mẽn nare.
Ne hanea ne, quê jũm cumã,
cute jũm pejti ata kôt harẽn kêanre to prãmte, cumã ampo gõ,
quê ha nee ahna amji caxàr ne ipyr,
ne hahpan xà na jũm pejti ata kên mã mẽn nare.
Quê ha ma apu ampo jõr xà ata caca.

Ỹhỹ ijõ Pahhiti, he cute me hajỹr catêjê,
quê ha nee akrac ri ampo ihcaxun nare.
Ne quê ha quêt catyt kam acahê na ipa rohnỳtti mã.

19

Pahpãm te ampo cunea ton atajê me pamã catihti na harẽn na me pancrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ,
wa ha me amã ite Pahpãm to amji kam ijapac xà na harẽ.
Cu me côjkwa pupu ita,
ihtỳj hirã pê me pamã Pahpãm catia to cati na harẽ.
Ne Pahpãam te ri kam caxêre me, kam ampo itajê cunea ton.
2 Ne cu hãn ne amcro cunea kam,
me pyt japôj xà na me hõmpu, ne amji mã me harẽn to:
“Ampeaj kam ri Pahpãm mã ihtỳj ampo cunea ton xà” hane.
Ne hanea ne cu caxwari côjkwa kam me caxêre me, putwrỳ pupu,
ne hacpỹ ma mã me amji mã:
“Nee Pahpãm mã ampo pyxit ne hahkre pej nare,
ne cumã ampo cunea ton jahkre pej” hane.
3 He nee côjkwa kam ampo ihkrĩ itajê me pamã harkwa to ihcakôc nare,
cakrô cu me rĩt ne me hõmpu atajê kôat,
ramã me pamã Pahpãm catia to cati na hahkre pej.
4 Ne côjkwa kam ampo pejti catihti itajê te amcro me caxwa cunea kam,
ramã pjê cunea kam Pahpãm catia to cati na harẽn cràn.
Ne nee jũ ri me cupê ita jahkre kêatre nare,
ne mehcunea te me hahkre pej xà.

Ne Pahpãm te côjkwa kam pyt mã ihkrĩ xà ton, mã kaam ihkrĩ.

5 Ne pom cu me pajikwa tuw xà wỳr,
me pamã amji kĩan kam me pahprõ wỳr me pra ita na ri cute,
ne amcro cunea kam, ihkrĩ xà pê hapôj,
ne cumã amji kĩan kam catyatre na ma hàpir to impraar to pra.
6 Ne me pahnõ imprar tỳjti,
mã ihcuhhê pê cumã ipicahur prãmti, jĩkjê na mã,
hãn ne pyt hapôj pê ma cumã côjkwa cahpêrkàr to prãam kam,
ihtỳj catyatre na ihcahpêrkà.
Ne jũ wỳr quê jũm apu amji mã hamã,
ne cacro pê amji to amxu, quê nee cacro nare.
7 Ỹhỹ me ikwỳ, pom wa ite me amã harẽn ita jĩkjê na,
cu nee me pahnõ amji mã hamã, ne Pahpãm pê me papimxur nare.
Cwỳrjapê cu ha pahtỳj me pajõ Pahhiti jarkwa pejti,
kam ampo kên nare ata kam,
me pajapac na me amji to prãm.
Ne cute me pajapackre xà ata, ihtỳj me pamã me pahcarôt to intuw.
Ne quê ha me pahnõ pê hahkre kêatre,
quê ha me pajõ Pahhiti te ampeaj kam
me pamã harkwa jirên atajê pictor,
ne ihkôt hamre xà nare atajêa to cumã hahkre,
quê ha hahkre pej,
na cu ha pahtỳj amji mã me to pahhimpej.
8 Ne me pajõ Pahhiti te me pamã ampo to hahkre xà ata ri
quêt catyt kam ihcuhtacti.
Ne pahte me kam pajapac catêjê ri,
ampeaj kam me pajakry.
Ne cute me pajapackre xà kam ampo kên nare itajê,
ihtỳj pahte ampo cunea jahkre pej na me pahto,
cu me hahkre pej.

9 Cu ha pahte amji mã Pahhiti cupahti to me papa na,
cu ha kam me pajapac to me papa rohnỳtti mã.
Ne me pajõ Pahhiti ita pê ihhêj xi jahkre kêatre,
ne cumã ampo cunea jahkre pej.
Cwỳrjapê quê ha mehcukij xà jõ amcro kam,
cute jũm pejti na harẽn to:
“Ampeaj kam jũm ita pej” hane.
Ne hanea ne jũm krã kên ata jarẽn to:
“Jũm ita krã kêanre” hane.
10 Ne cu wakỳre prà tepti pê ôr na hĩ jàhwỳrti ata jirôa pê
me Pahpãm jarkwa na prãm.
Ne pen cacô jirôa pê ri Pahpãm jarkwa me pahcajpuaw.

11 Ỹhỹ côjkwa kam ijõ Pahhiti pê Pahpãm.
Ate ijapackre xà itajê te ipê ampo kên cunea cawpa,
ne ikên mã ixàr cupate, cute intête ito hũjawry tu.
Ne wa itỳj amji mã acupahti to ipa, ca cormã ita jipy,
hahpan xà na ito impej.
12 Ne wa hãn ne me to ihcupan xà na
me amji jahkre pej nare kam,
me to ihcupa,
ne hãn ne imã garkwa itajê jahkre pej nare kam,
hirô pê me ipỳpỳm to ipa ata to tojnõ,
ne nee ca hahpan xà na ito kên nare.
13 Ne hanea ne ite garkwa jirô pê ipỳpỳm,
ne garkwa kaj na ampo kên ton prãmti ata na ijamãr,
wa ton nare.
Ne intête ipê amtà,
mãr quê nee ampo kên itajê ito ihhimpej nare.
Ca ha ito hane, wa ha itỳj amã ipej,
ne nee ampo kên pyxitre nõ ton nare,
ca ha ina amji capa.

14 Ijõ Pahhiti, apê ikên pê itête gàmtàr catê,
na ca atỳj ikên xà cunea pê ipytà.
Imã icakôc xà me,
ite amji kam ijapac xà cunea te acajpuaw na to prãm.

22

Tawi te amji pupun xà kêanre kam, Pahpãm te ihtehcajpar na hàhwỳr xà na mencrer

1 Inxũ Cati! Inxũ Cati!
Ampo na mã ahte ate irer to hajỹr?

Wa tee ate itehcajpar xà na icagãgãa kam ana ahwỳ,
ca nee ate ipar nare!
Ca ihhêj ne ipê ampỳa mã apu mõ.
2 Wa ihcaprỳ na ite amã icwỳr to pyt,
ne ite amã ijàkjêar to apẽ,
ca nee ate imã jũ mãn nare.
Cakrô wa itỳj cormã amã akij,
ne nee wa ha uu ne ijàkjêr jicu nare.
Wa cormã pa xàhte ikrihkrit ita na ikrĩ,
ne ramã ijõt nare na, ina amcro jàhtô.
3 Cakrô, wa itỳj ate apejti,
mehcunea na atetetti to Pahhiti krĩ xà catihti ata kam gỹr na,
imã gahkre pej.
Ne Ixaher catêjê cunea acatihti na amji mã me garẽn to me ipa.

4 Pê me iquêtjê ihtỳj ajco amji mã me ato ihhimpej to me ipa,
cwỳrjapê pê ca atỳj mehkên pê me to acatõ.
5 Pê ajco me amã akij,
pê ca ajco atỳj mehkên xà atajê pê me to gapôj.
He nee cute ihcaprỳ na amji mã me ato ihhimpej nare.
6 Ne mehkĩnte nee ipê me hũmre te ihkên xà pê amji pytàr xà ata nare.
Ne ihhêj rũm ipê ampo cô pyràac, ne icrire, ne icarôt peacre.
Mã mehcunea ame ixũn, ne ma amji tête ame icurê.
7 Ne ame ipupu atajê cama ame ina xwỳ,
ne ame ina acxa,
ne me imã:
“Gõ Pahhiti ita te ramã amã hikran!
8 Pom ca ate gõ Pahhiti to amji mã hajỹr ita?
Mẽr ampo na mã nee akên mã axàr xà ita pê cute ato cator nare?
Quê gõ Pahhiti ita mã akĩn na mã,
quê ha rỳ pêa mã atehcajpa,
ne akên mã axàr xà ita pê apytà!” hane.
Hõ, ame ina xwỳ to hane.

9 Ne cute me ijarẽn to hajỹr cakrô,
pê ca caa, ipỳm pêa mã, ajpên itehcajpar kam tẽ,
ne imã icaca xà gõ, ne icrire naa mã ijamãr kam tẽ,
ne cormã ijamãr to apa.
10 Ne ipỳm pêa mã ri, ipê atekjê,
ne apê ijõ Pahpãm rohnỳtti mã.
11 Ne hamre, wa ramã ikêan kam ipa,
na ca nee irer ne ipê gũjawry nare.
Ampo na?
He nee aràn xà na
jũm te itehcajpar xà caxuw hamreare.

12 Ramã me icurê xwỳn catêjê te me ito kên prãmte me ikrãhtu,
ne me cupê ihhêj rũm
Paxã jõ pjê jõ pryti xũmti jàprêhti te apu ikam imprar atajê pyràac.
13 Ne me cupê rop tycti hãn ne pryre mã wa japrã,
ne cumã carõrõ,
ne kam intoj ne ihcakê, ne ihcãmxa
ita kôpit na mã,
ihtỳj me ito kên to prãm.

14 Ramã icarôt jamre xà ita pê ihhêj rũm
cô te pjê kam ipijaxwỳr ne hamre.
Ne ajpẽn kam ihi ihcuhhê xà itajê,
ramã apu ajpẽn pê hapôj partu,
ne ihcuhhê xà kaj na apu ihcuhhê.
Ne ina cuhkõnre pê ihhêj rũm
amcro te apu penhê to ihhorhot,
ne ramã ipigãn to mõ.
15 Ne ramã imã kôar to kôr,
ne ijõkre kam ihhêj ne pjê jacrô ne incràre.
Mã ijõhto te ijapto na impỳn ita kam,
ca ihhêj ne ityc na apu icãmjĩ,
ne ihhêj ne ate pjê jacrô ita kam irer.

16 Ne mehkrã kên catêjê te me ito kên prãmte, me ina cuprõn.
Ne me cupê ihhêj rũm rop te apu pryre na cuprõn ne ihkrã,
ne ajpẽn pê ihcyt to ipa atajê pyràac.
Ne ramã cute ame ipê ipar me ijũhkra caxwỳrti.
17 Ne wa icakrô te amji capô, ne ihire ita kam,
quê ha ihtỳj me ihi cunea pupu.
Ne me icurê xwỳn catêjê cama ame ikôpĩr to me ipa,
ne ite amji pupun xà kêanre ita pyrên ame hakry.
18 Ne cute ikà to ajpẽn mã me ipicràn,
ne ihkôt kẽn to ajpẽn pê me hũhkàr.

19 Ijõ Pahhiti!
Nee ca ipê gũjawry nare,
ne apu awjarêa ne itehcajpa!
He apêa ri ikên mã ixàr xà ita pê ipytàr catê!
20 Ityc xà ita pê ipytà!
Ne me icurê xwỳn pê me ikwỳ nare pê rop pyràc itajê pê ipytà.
21 He me cupê ihhêj rũm rop tycti pyràac,
ne me wa te icaxwỳr xà ata pê ipytà!
Ne jũ wỳr wa ahte me cupê ihhêj rũm
pryti xũmti jàprê jĩpàr te icaxwỳr xà ata pê amji pytà!
Ne caa, ca ha atỳj me icurê xwỳn itajê pê ipytà!

22 Ca ha ito hane,
wa ha me ikwỳ cunea mã
ate ikên mã ixàr xà ata pê ito acator na garẽ,
ne itỳj cute me cuprõn xà kam mehcunea mã
apejti na garẽ, ne me cumã:
23 "Me apê Pahhiti kôt me apa catêjê,
ca ha me gõ Pahhiti to me gàmnãn prãmte me cumã:
'Imã acupa hyre nare, na wa itỳj garkwa kôt ipa!' hane.
Ne me apê Jaco tàmxwỳ tàmxwỳ atajê,
ate me amji mã Pahpãm cupa prãm to, ca ha me cumã:
'Apeaj to apej! Ne ampo cunea jirôa pê acati!' hane.
Ne me apê Ixaher catêjê pê Pahpãm na mehkwỳ atajê,
ca ha Pahpãm to ate me cati prãmte me cumã:
'Apyxit peaj pê ri me ijõ Pahhiti pê Pahpãm!' hane" hajỹr.

24 Ỹhỹ me ikwỳ,
he Pahpãm nee amji tête
me cupê hamreare atajê curê to ipa nare.
Ne nee cute me amji pupun xà kêanre to
me amji pupun to me ipa atajê to hãn ne hapac kêt nare.
Ne nee me cupê amji to ipimxur to ipa nare.
Na quê ha jũm amji tehcajpar xà na cumã akij,
quê ha ihtỳj jũm ata kampa.
25 Ỹhỹ Ijõ Pahhiti, pê wa ikên kam ipa xà ata kam amã:
"Ate itehcajpar jahpan xà na, wa ha itỳj amã ampo gõ" hane.
Cwỳrjapê wa ha cute me cuprõn xà kam,
cute me ato amji kam hapac prãmti atajê cunea kam mare mã,
amã ite ampo na amji ton xà ata to.
26 Ne wa ha mehcunea mã amji kĩn nõ to,
ne me cupê hamreare atajê mã harte.
Quê ha me cumã akĩn atajê me amã:
"Mehcunea jirô pê apej ne acati" hane.
Na quê ha hõtpê amji to ipijapar pej rohnỳtti mã.

27 Ỹhỹ me ikwỳ,
quê ha pjê cunea kam krĩxàre Pahpãm to amji kampa,
ne to amji japackre.
Quê ha jũa ri amehkrĩ atajê,
ihtỳj Pahpãm wỳr me apkjê.
Ne quê ha ampo kra cunea me hõmpun xà ata kôt,
Pahpãm to cute amji kam me hapac prãmte me cumã:
"Apêa ri me ijõ Pahhiti,
na ri mehcunea jirôa pê me imã me akĩn" hane.

28 Pahpãm pê me pajõ Pahhiti,
ne cupê pjê kam mehcunea to ihhimpej catê,
ne ihtỳj ampo kra cunea to ihhimpej.
29 Ne cute amji to me cati prãmti atajê,
quê ha ihtỳj cuna mã mehpỳpỳm,
ne mehkryjre na cumã me amji jarẽ.
Ne cu me pahcunea me pahtyc to mõ atajê,
quê ha Pahpãm cuna mã mehkõn krã na me jỹ ne me cumã:
"Wa itỳj amji mã me acupa" hane.
30 Na quê ha mehtàmxwỳ tàmxwỳ ihtỳj amji mã me hũpa,
ne me kam hapac to me ipa,
ne ihtỳj mehkra mã me Pahhiti jarẽn to me ipa.
31 Quê ha me kampa,
ne hanea ne cormã nee mehpỳpỳm nare atajê mã me harẽn to:
"Me pajõ Pahhiti pê Pahpãm

pê ajco mehkwỳ kên mã mencjêj xà atajê pê me hũtà” hane.

23

Pahpãm pê me pajamãr catê impeaj na mencrer xà

1 Ihhêj rũm ipê carà cahàcre hôhti pyràac,
mã Pahpãm pê ijamãr catê.
Cwỳrjapê ri nee ipê ampo jamre nare.
2 Ne pom carà cahàcre hôhti jamãr catêjê
cama hõ ahtu kukũmti rericre kam hikwa na hamã,
mã kam hikwa,
ita na mã Pahpãm ito,
ne ihtỳj imã ite ijikwa ne ikôt xà ita gõ.
Ne pom carà cahàcre hôhti jamãr catêjê cô pinkrinti wỳr,
hõ carà cahàcre hôhti to ipa, mã to ikõ,
ita na mã ihhêj ne Pahpãm ito,
ne ihtỳj ite amji kam ijapac xà kam ikrihkritti ita to imã ihcarĩc,
ne imã to ankrê.
3 Ne hõtpê imã, ite amji kam ijapac xà to intuw.
Ne carà cahàcre jamãr catêjê hãn ne pry cuhtacti kôt
catyt kam ipa na to,
mã ihkôt ipa,
ita kôpit na mã, Pahpãm catyt kam ite ipa na ito ipa,
mãr wa ampo pej pit ton to ipa.
Hõ, pê cute ijamãr na amji to awjahkre ata na mã ijamãr to ipa.

4 Ỹhỹ ijõ Inxũ Cati,
pom hãn ne carà cahàcre hamãr catê cãmtà rũm,
nee cumã awcapàtkô cupa nare,
ita na mã ite.
He apê ijamãr catê,
ne wa itỳj akôt cormã caprũm kôt
ityc xà jõ awcapàtkô jakren to ipa.
Ne ca icumam apa ita kam ri, acãmtà rũm,
nee imã ampo kên te icuran xà ata cupa nare.
Ne pom carà cahàcre jamãr catêjê hõ parxare jamãr caxuw,
hõ kôtàre incwa ne to ipa,
mã curê xwỳn hỹrmã hapôj,
mã kô ata to ihcura,
ita na mã ate, ne ramã ate icurê xwỳn catêjê caxuw
amji mã gàhcuprõn hiahpuro.
Mã ihhêj ne, gõ kôtàre ma icurê xwỳn pê itête hàmtàr to ipa.
Ne ca hanea ne gõ pĩcajrer ita to, prya kôt icapôr to apa.
Na ri ate ijamãr xà ita pyrên,
imã amji kĩnti.
5 Ne pom carà cahàcre jamãr catêjê,
hãn ne ampo pê curê xwỳn atajê cunea jipôc ri cumã harte,
ita kôpit na mã,
ca ate cute me icurê xwỳn catêjê kam mare mã,
gàpàn xà wỳr ijator.
Ne ate ijator ita kam,
quê nee me icurê xwỳn itajê nõ jũ mã iton nare.
Ca hãn ne ina amji tohpôj to hanea,
pom quê hãn ne me catia na me amji tohpôj he.
Ne gõtpê ikõm xà kam
imã ampo cacô impejti ata to hipu tu, mã ajxwỳ,
ca imã agõ.
6 Ne quê ha amã ikĩnti itaa na, imã gahkre pej.
Na ca ha imã gàhcajrẽn to axãm itaa na, wa ha ahnaa ty,
ne itỳj gũrkwa kam amji to ipijapar rohnỳtti mã.

32

Cu ha Pahpãm mã pahte me to kên xà na me amji jarẽ na mencrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ!
Ampo pyrên cu ha ame pajakry?
He Pahpãm te me pamã, por pahte harkwa jirô pê me pahpỳm,
ne ihkaj na me pahkên xà ton atajê jicu,
ne to tojnõ ne ihhur ata pyrên,
cu ha ame pajakry.
2 Por Pahpãm te ampo kên ton atajê na
me pajarẽn kên nare atajê pyrên,
cu ha ame pajakry.
Por me pahcaxwãm pê
me pahte amji kam me pajapac xà hêj xi nare atajê pyrên,
cu ha ame pajakry.

3 Ne pê wa cumã ite ikên ton xà to icakôc nare ri mã,
ajco amcro cunea kam icwỳr to amji pectu, ne ipeacre.
4 Ỹhỹ, ijõ Inxũ pê Pahpãm,
wa itỳj ite ikên ton jahpan xà na,
ajco amcro me caxwa cunea kam ate ito kên xà atajê cajpẽ,
ne ramã ipê icarôt jamre to mõr te hajỹar,
pom quê pyt cacro atàr to incrà to ipa he.
5 Jicu xà kam, pê wa amji mã:
"Wa ha Pahpãm mã ite to kên na amji jarẽ" hane.

Pê wa amã ikên xà cunea na amji jarẽ.
Ne nee pê wa ite ampo kên ton xà atajê nõ to apê ipimxur nare.
Ne ite amã ihcunea to icakôc xà ata kam,
pê ca ampo to ite ato kên atajê cunea to tojnõ, ne hicu.
6 Ne por mehcunea mã akĩn,
mã amji mã me ato ihhimpej atajê te ri,
ihtỳj me amã amji cajrẽn to ipa xà.
Mãr quê jũ caxuw me hỹrmã ampo kên catia te cator xà ata kam,
nee cute me amã amji cajrẽn catêjê wỳr cator nare.
7 He apêa ri ito apimxur catê.
Ca ampo kên atajê cunea pê ito amxu ne itête amtà.
Wa ate itête me cupê gàmtàr xà ita pyrên ijakry to
kỳj cati pêa mã, amã cre.

8 Ỹhỹ me ikwỳ, Pahpãm te me pamã amji jarẽn to:
"Wa ha jũ ri me amõr xà ata jõ pry to me amã hahkre,
ca ha ihkôt me mõ.
Wa ha pa me gapackre, ne me gamãr to mõ.
9 Na ca ha nee me apê cawrô me,
cawrô cahàcre jũpar nare atajê te mempar prãmte,
mehkrã na hê,
ne jũ kam me to mõr xà ata wỳr
mehkjên to me ipa atajê pyràc nare" hajỹr.

10 Ỹhỹ me ikwỳ, ampeaj kam ri,
mehkên catêjê hãn ne me amji pupun kên to ihkryjre nare.
Ne quêt me Pahpãm to amji mã mehhimpej catêjê atajê ri,
Pahpãm te me to ihhêj rũm pryjara pyràc,
ne ma mentête hara to kwỳc to ipa ita na,
ampo kên atajê cupate.
Ne ihtỳj hàhcajrẽan kam, cumã mehkĩan kam,
mentête hàmtàr to ipa.
11 Ne pom ca me acunea catyt kam me apa atajê,
me acunea me gakry!
Ne Pahpãm te me ato impejti xà atajê pyrên
hanea ne me amã amji kĩan ne!
Pom ca me amji mã kam gapac pejti,
ne catyt kam me apa itajê,
me gakrya ne,
ne pom me gakryti itajê to, me cumã cre!

33

Pahpãm to hàmnãn na mencrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ, por ca me acunea catyt kam me apa atajê,
Pahpãm pyrên me gakrya ne.
Mempejti catêjê te me Pahpãm mã catihti,
ne impejti jarẽn xà ri quêt ahnaa.
Na ca ha atỳj me cumã cati ne impejti jarẽ.
2 Ca ha Pahpãm mã catihti ne impejti jarẽn xà ata kam,
atỳj me cumã cre ne me gàkôr xà cakô,
ne cumã cuhkõnre cakô.
3 Ne Pahpãm mã me acrer xà intuwti to
kỳj cati pêa mã, me cumã cre,
ne cuhtõj cajrõn pejti ata to,
ca ha me gakryti to me cumã cre.

4 Ne mẽr ampo na mã cu ha me to hajỹr to prãm?
Nee mã ampo na nare, he Pahpãm jarkwa pê ri quêt,
ampeaj kam, ne catyt kam,
ne quêt cute ampo cunea ton xà na,
ihtỳj amji jarkwa na amji kampa.
5 Ne Pahpãm mã, pjê kam mehkrĩ atajê cunea kĩn,
mã me hamãr to impejti.
Ne cumã ihtỳj catyt kam me ipa atajê kĩn,
ne catyt kam, cute mehkwỳ to amji kam hapac na

cumã me to prãm.

6 Pê Pahpãm ihcakôc xàa to, cama ihcakôc,
ne ramã côjkwa to,
ne kam caxêre me ampo cunea ihkrĩ atajê to.
7 Pê Pahpãm côxwa cunea to cuprõ, ne hỹr xàa kam hỹr,
mãr quê hàhhuc tu rohnỳtti mã.
8-9 Pê cama Pahpãm pjê ton xà ata to cumã ihcakôc,
pê ramã pjê amji to,
ne ampo cunea te amji ton xà na cumã harkwa,
pê ramã ampo cunea amji to.
Na ca ha pjê cunea kam me akrĩ itajê,
ate atỳj amji mã me Pahpãm cupa xà.
He me pahcunea mã,
pahte amji mã me Pahpãm cupahti kam
me cumã amji jarẽn xà.

10 Ne mẽr ampo na mã pahte me to hajỹr xà?
Nee mã ampo na nare.
Pahpãm ihtỳj krĩxàre te me ajpẽn par xà kêanre atajê to
me cupê hamre,
mãr quê nee ihkôt me ampo kên ton to me ipa nare.
11 Ne quêt Pahpãm te ampo na amji ton xà ata ri,
nee ihkôt hamre xà nare,
ne ihtỳj quêt cute ahna amji ton xà, ne ahna to hãm ita na.
12 Pê Pahpãm cute me pahto hõ tekjê xà caxuw
amji mã me pahcapi,
na ri hũrên me pajakryti.
He ampeaj kam quê ha jũ ri, krĩ nõ kam,
Pahpãm to amji mã me hõ Pahhiti,
ne por toa amji mã mehhimpej atajê,
quê ha ihtỳj hanea ne me hakry.

13 Ne ampo na mã
cu ha cumã cati me impejti to cumã me cre?
Nee mã ampo na nare.
Côjkwa pĩn Pahhiti pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê cunea pupu.
14-15 Ne cutea ri me pamã pahte amji kam me pajapac xà ton,
ne ihtỳj pahte me ampo cunea ton atajê na me pahpupu,
ne kam amji kampa.
Ne ihtỳj ihkrĩ xà ata pĩn pjê kam,
por mehcunea mehkrĩ atajê pupu,
cwỳrjapê cu ha pahtỳj me cumã cre.

16 Ne mẽr ampo na mã cu ha me cumã cre?
Nee mã ampo na nare.
Jũ wỳr quê Pahpãm krãhtare jõ pahhi tehcajpar nare kam,
quê apu amji mã hamã, ne curê xwỳn tohjê.
Ne quê ha tee krãhtare pahtỳj cakrô,
quê Pahpãm cumã carôt jõr nare,
quê nee ihtyc xà ata jahpan nare.
17 Quê me pamã cawrô carôt tỳjti cati cakrô,
jũ wỳr quê Pahpãm ihtehcajpar nare kam,
quê cawrô ata me pahcurê xwỳn pê me pahpytà.
18 Ne Pahpãm ihtỳj quêt amji mã me hũpahti atajê jamã.
Cu ha me Pahpãm jàhcaprĩa kam,
cumã me pahkĩn rohnỳtti mã ata te,
me pahtehcajpar xà na aracri me hikaj,
quê ha ihtỳj me pajamãr to ipa.
19 Ne quê ha ihtỳj pahte me pahtyc xà jahpan na me pahto,
cu ha me hahpa.
Ne prãm catia te cator xà ata kam,
quê ha nee prãm ata te me pajipej na hamãr nare.

Ỹhỹ me ikwỳ,
cu ha Pahpãm te me pahto impejti itajê cunea pyrên
me pajakryti na cumã me amji jarẽ,
ne cumã me cre to hane he.

20 “Ỹhỹ me ijõ Pahhiti, apê me itehcajpar catê,
ne apê ampo kên pê itête gàmtàr catê.
Na wa itỳj aracri ahna me gikaj to me ipa ita na.
21 He apyrêan ri me ijakryti.
Na wa itỳj apejti ita to amji mã me ihimpej to me ipa.
22 Ne wa itỳj cormã aracri me gikaj to ipa ita kam,

ca ha gàhcaprĩa kam, amã me ikĩn ita na”
hane.

37

Mehkrã kên mehkên mã me acjêj, ne mehkrã pej mempej mã me acjêj na mencrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ,
nee ca mehkrã kên catêjê jũ na ame
akrihkrit to me apa nare.
Ne nee ame hũ na cute mehkên ton atajê
kĩn nare.
2 Ampo na? He me cupê ahtu te êê ne apu
incrà pyràac,
quê ha me ahna ahtũm nare quê ha me
hamre.
He ampeaj kam ri me cupê põre pit,
na quê ha ihtỳj me hamre tu.

3 Ca ha côjkwa kam me Pahhiti pê
Pahpãm to amji mã me ahimpej,
ne me ampo pej pit ton to me apa.
Mã cute me amã pjê jõr, ca kam me akrĩ,
mã kam me atête ampo kên pê amtà.
Ne ca ha hàmtàr xà ata kĩan kam, kam
me akrĩ.
4 Ca ha Pahhiti cukwa kam,
me amã amji kĩnti kam me apa na,
quê ha ihtỳj me amã,
ate amji mã me ampo na prãmti xà atajê
cunea gõ.
5 Ne ca ha Pahhiti mã me ate amji kam
me gapac xà cunea gõ,
mãr quê taa, ate amji kam me gapac xà to
ihhimpej.
Ne ca ha ate amji mã me to ahimpej to me
apa na,
quê ha me ato impejti to hane he.
6 Pom quê pyt hapôj mã mehcunea me
hàhcujro pupu,
ita jĩkjê na,
quê ha Pahhiti mehcunea te me apupun
na me to,
mãr quê cutea me ana amji caxàr na me
gahkre pej.
Ne me pahkrã jimoc kam pyt ihkrĩ, mã me
ihprà pupu,
ita jĩkjê na,
quê ha Pahhiti ihtỳj mehcunea te catyt
kam me apa na,
cute me gahkre pej na me to,
quê ha me gahkre pej.

7 Na ca ha aracri, amji mã me aprĩa kam,
me Pahhiti te me atehcajpar xà na me
hikaj.

Ne quê mehkrã kên catêjê
hãn ne me ampo kên ton to me ipa xà ata
kôt,
amji to me cati to me ipa,
ca ha nee me hũ na ame akrihkrit to me
apa nare.
8 Ne nee ca ame kam acryc, ne me kam
acàcàc nare.
Ne nee ame hũ na ame akrihkrit nare.
Ampo na?
Ca ha ate, cute me ampo kên ton ata kam
akrihkrit na,
quê ha ihtỳj ate ampo kên ton wỳr ato mõ.

9 Ne quê ha Pahhiti mehkrã kên atajê
mõr pejti kam, me to hamre hiahpuro.
Ne por ca quêt
me Pahhiti te mehkên mã me hàr xà pê
me hũtàr xà na me hikaj atajê,
quê ha ihtỳj cute pjê to me cumã hũjahkre
ata kam
me amji to ajpa.

10 Ne quê ha mehkrã kên atajê na ahtũm
nare,
quê ha me hamre partu.
Ca ha tee ame hapê, ne nee hipêr me jũm
mã acator nare.
11 Ne quêt cute amji to mehkryjre prãm
atajê,
quê ha ihtỳj cute pjê to me cumã hũjahkre
ata kam me amji to ajpa.
Ne curia, quê ha mehcarĩcti kam,
nee amji mã me ampo kên cupa nare kam
me ipa.

12 Ne mehkrã kên catêjê tee cute catyt
kam me ipa itajê to kên prãmte,
ahna ame ajpẽn kampa.
Ne ihtỳj me kam incryac kam ame wa gyj
to me ipa.
13 Ne Pahhiti mã ramã mehkrã kêanre
atajê jamre xà jõ amcro jahkre pej,
na ri cama ame ahna acxa.

14 Ne ramã mehkrã kên catêjê te me hõ
wapo xwahhihti tohpôj,

ne ramã me hõ cuhê na cute ame amji cohe,
cute me cupê hamreare atajê me,
catyt kam me ipa atajê jipej prãmte.
15 Cakrô, quê ha nee me to hajỹr nare.
He quê ha me hõ wapo xwahhihti atajêa
me ahna cuhkõnre japôc, ne me hõ cuhê itajê,
quê ha hanea ne me cupê impàt pa.

16 Pahpãm mãa, catyt kam me ipa itajê pê ampo crêre atajê ri,
mehkrã kên mã ampo jàhtôti itajê jirôa pê impej.
17 Ampo na?
He quê ha Pahhiti mehkrã kêanre atajê pê me carôt to hamre,
ne quêt catyt kam me ipa atajê,
quê ha mehtehcajpar to impeaj ne.
18 Quê ha Pahhiti amcro cunea kam,
catyt kam me ipa atajê jamãr to ipa,
quê ha ihtỳj cute me cumã pjê jõr xà ata kam,
amji to me ipijapar to me ipa rohnỳtti mã.
19 Ne quê ha me hỹrmã ampo kên catia te cator xà ata kam,
quê ha nee me to hamre nare.
Ne quê ha me hỹrmã prãm catia cato,
quê ha ihtỳj me cumã hõ.

20 Ne mehkrã kêanre catêjê,
quê ha me acto tu.
Ne Pahhiti curê xwỳn atajê,
quê ha me cupê põ kam pĩrã pejti atajê pyràac,
ne êê ne me hamre.
Ne me cupê cuhy kũm te apu hamre pyràac,
ne ma jũ kam me acto.
21 Ne mehkrã kên catêjê hãn ne mehkwỳ pê ampo cwa,
ne nee hacpỹ mã me hõr na me amji to hũjahkre ata na,
me amji jarkwa par nare.
Ne quêt catyt kam me ipa catêjê ri me hàhcajrẽan kam,
ampo to mehkwỳ tehcajpar to me ipa.
22 Pahhiti te mehkrã kam harcô mẽn atajê,
quê ha pjê to cute me cumã hũjahkre ata kam
me amji to ipijapar rohnỳtti mã,
ne mehkĩnte,
cute mencrôn atajê, quê ha me mõr pejti kam me to hamre.
23 Ne quê ha Pahhiti pry kam jũm mẽ ata,
quê ha catyt kam pry ata kôt ipa,
quê ha jũm ata mã cute amji kam hapac xà kĩn hyre nare.
24 Ne Pahhiti me hũhkra na cucwa ita kam, quê ha me ajhu,
ne nee me ipihur tu nare.

25 Pê wa ituwre na,
Pahhiti te jũmjê pejti te catyt kam me ipa atajê mã hikran na
me hõmpun nare,
ne ahnaa ramã iwej.
Ne nee hanea ne,
rỳ ite mehkra nõ te apu hõ na hàhwỳr to mõr na hõmpun nare.
26 Ne ihtỳj cumã ampo,
mã hàhcajrẽnti kam to mehkwỳ tehcajpar to ipa.
Ne quê ha Pahhiti ihtỳj mehkra itajê to impej,
ne ma me hamã.

27 Ne ca ha ate ampo kên ton to apa ata pê amji to awpjê,
ne quêt ate ampo pej pit ton to apa xà ata kam,
quê ha Pahhiti ihtỳj gõ pjê kam me akrĩ rohnỳtti mã na me ato,
ne ampo kên cunea pê atête hàmtàr to ipa.
28 Ampo na?
He Pahhiti mã catyt kam, cute mehkwỳ to impejti atajê kĩn,
mã me to impejti to ipa.
Na quê ha nee cute amji mã me to hajỹr to ipa catêjê mã hikran nare,
ne ma mentête ampo kên pê hàmtàr to ipa rohnỳtti mã.
Ne quê ha mehkĩnte
mehkrã kên tàmxwỳ atajê me mõr pejti kam,
mehcunea me hamre.
29 Ne catyt kam me ipa atajê,
quê ha Pahhiti te me cumã pjê to hũjahkre ata mã me axà,
ne kam mehkrĩ rohnỳtti mã.
30-31 Ne catyt kam me ipa catêjê kam ri,

ihtỳj hõ Pahpãm te amji kam hapac xà,
na quê ha nee catyt kam ipa xà ita to ihcupan nare.
Ne ihtỳj mehcakôc xà te amji jahkre pejti to mehcakôc to me ipa,
ne cute me hapackre xà atajê, quê ha mehcajpuaw.

32 Ne mehkrã kêanre atajê ri,
ihtỳj pry cahtiri,
catyt kam me ipa atajê jikaj, cute me hipej prãmte.
33 Cakrô, quê ha nee Pahhiti mehkrã kên jũhkra mã,
catyt kam me ipa atajê incjêj na me hamãr nare.
Quê ha ma cute mehcukij catêjê wỳr me to axà,
quê ha Pahhiti, cute mehkên mã me mẽn xà ata na
nee me hamãr nare,
ne taa mentête amtà.
34 Ca ha atỳj me Pahhiti jikaj,
ne cute amji kam hapac xàa kôt me apa.
Quê ha ihtỳj jũ caxuw ato acati,
ne cute amã pjê to hũjahkre ata, quê ha ihtỳj amã cugõ,
ca ha to gõ tekjê.
Ne quê ha akam mare mã, mehkrã kên mõr pejti kam me hipej.

35 He pê wa ramã ito jĩa to, cute ita ton na hõmpu.
Pê hũmre nõ ata ihkrã kêanre,
ne hàprêa kam ajco mehkwỳ to kên to ipa.
Ne cute me to kên to ipa xà ata kôt,
cute amji to cati to hajỹar,
pom quê pjê impejti kam pĩ ihkà to ipa,
ne catia to cati he.
36 Cakrô, mã ahna ahtũm nare, mã hamre,
ata jĩkjê na ri cute hajỹr.
Wa tee apu hũmre ita krĩ xà japê,
mã ramã hamre, wa nee ite hipêr hõmpun nare.

37 Ne ca ha catyt kam me ipa catêjê me, mempejti,
ne nee ame ipijapu to ipa nare atajê kôpĩr to me apa.
Quê ha ihtỳj cumã mehtàmxwỳ hàhtôa.
38 Ne mehkĩnte, cute mehkên ton to me ipa catêjê atajê,
quê ha ihtỳj me to hamre.
Quê ha mehkĩnte nee me cumã mehtàmxwỳ nare.

39 Ne quê ha ihtỳj Pahhiti,
ampo kên pê catyt kam me ipa catêjê pytà,
ne ampo kên te me hỹrmã hapôj xà atajê kam,
quê ha cupê ikre tỳjti ata pyràac, ne ihtỳj mentête amtà.
40 Ne ma Pahhiti te mentête hàmtàr xà ata wỳr me pra,
quê ha taa mehtehcajpa,
ne mehkrã kêanre atajê pê me hũtà, ne mentête amtà.

42

Jũm xũmre ita hũrkwa pê ampỳa mã Pahpãm mã amji na increr xà

1 Ỹhỹ, Inxũ Cati, ca ihhêj ne ipê ampỳa mã apa.
Pom côjkwa crà kam, carà mã hatuj xà jõ cô to kôrti,
ita na mã ite,
ne wa apê ampỳa mã apu ipa.
Na wa hacpỹa mã awỳr amji jaxàr to prãam to prãm,
mãr cu hipêr ajpẽn pupu, ne ajpẽn cahi na papa.
2 Inxũ tĩr rohnỳtti mã ata, he ihhêj rũm apê cô,
ne imã ato kôar to kôr.
Ne jũ caxuw mã wa ha ajte awỳr icato,
ne ite ato acati prãmte imã akĩnti ita na amã amji jarẽ?
3 Me icurê xwỳn catêjê me icukij to:
“Mẽr jõ ri mã côjkwa kam Apãm Cati ita?
Ihhêj ne hamreare” hane.
Cwỳrjapê ri imã amji kĩn nare, ne ipeacre,
ne wa ijàpàn nare kam, amcro me caxwa cunea kam amrã.
Mã ito cacô pit ajxwỳ.
Ne ito cacô pijaxwỳr ita pê ihhêj rũm ijõ,
wa to pit mã apà.

4 Wa hãn ne ituwre na
mam ite ato amji kam ijapac xà atajê to amji japackre,
ne ijĩ cunea kam ikàj xà pyrentu.
Pê wa me ikjêjê jàhtôa to ajco amji kôt ipa,
ite me ato amji kam ijapac xà jũrkwa wỳr.

Ne me icuhtom pej pêa mã,
me imã amji kĩan kam me ipa,
ne ajco me icrear kam
apê Inxũ Catihti na me ato ijũjarẽn to me ipa.
Ata to wa amji japackre.

5 Ne mẽr ampo na mã wa imã amji kĩn nare ne ikrihkrit ita na ipa?
Xà quê ha ajkĩ Inxũ Catihti ita hipêr itehcajpar nare?
Hãpà! Quê ha ihtỳj hacpỹa mã imã amji kĩnti na ito.
Cwỳrjapê wa ha hacpỹa mã Inxũ Cati to amji mã ihhimpej,
ne to amji japackre, ne to cati prãmte wa ha cumã:
"Apeaj to apej,
ne apê Inxũ Cati pê Pahpãm
pê ikên pê ipytàr catê rohnỳtti mã" hane.

6-7 Wa Pahpãm jũrkwa me, me ikjêjê pê, ampỳa mã ipa,
ne Côpijapjêr jõ cô jatuj xà na kẽnti itajê kam ikrĩ.
Mã kẽn cati itajê pĩn, cô catia ne ikam ajxwỳ,
ne kypê hàhkrihkrit nare, ne tee icuran prãm.
Ita pê ihhêj rũm imã amji kĩn nare te ikam ipijaxwỳr.
Cwỳrjapê ri imã amji kĩn nare ita pê ihhêj rũm
ijĩ cunea kam ikàj xà,
ne Pahpãam te ri imã amji kĩn nare ita na iton,
na wa itỳj to amji japackre.
8 Ne amcro cunea kam Pahpãm imã:
"Imã akĩn rohnỳtti mã" hajỹar to pyt.
Ne wa caxwa ri cumã cre, ne cumã:
"Mehcunea jirôa pê apeaj to apej" hane.
Ne itỳj cumã icakôc ne cumã:
"Apê ite amji kam ijapac xà xakat,
na ca ha atỳj ijamãr rohnỳtti mã" hane.

9 Pahpãm pê ikên pê ipytàr catê, na wa cumã:
"Ca ihhêj ne ate ito gapac kêt!
Mã me icurê xwỳn catêjê ame ito kêanre,
wa imã amji kĩn nare kam ipa" hane.

10 Mã amcro cunea kam me icurê xwỳn catêjê ame ina xwỳ,
ne me imãn to:
"Jõ ri mã Apãm Catihti ita?
Ihhêj ne hamreare ita kam,
jũ wỳr quê ha atehcajpa" hane.
Ne cute me imãn xà ita pê ihhêj ne ramã me icuran to mõ.

11 Ne mẽr ampo na mã wa imã amji kĩn nare,
ne ikrihkrit ita na ipa?
Xà quê ha ajkĩ Inxũ Catihti ita hipêr itehcajpar nare?
Hãpà! Quê ha ihtỳj hacpỹa mã imã amji kĩnti na ito.
Cwỳrjapê wa ha hacpỹa mã Inxũ Cati to amji mã ihhimpej,
ne to amji japackre, ne to cati prãmte cumã:
"Apeaj to apej,
ne apê Inxũ Cati pê Pahpãm pê ikên pê ipytàr catê rohnỳtti mã" hane.

43

Tawi te Pahpãm mã amji cajrẽn na mencrer

1 Ỹhỹ, ijõ Pahhiti pê Inxũ Cati,
me icurê xwỳn itajê kêanre, ne ampeaj kam mehhêj xi,
ne nee me ato amji japackre prãm nare.
Ne cute me ijarẽn to kêanre atajê pê ipytà.
Ne me cumã ijarẽn to:
"Imãa cupê jũm pejti ata" hane.
2 He pom apê ampo kên pê ipytàr catê ita?
Nõ na mã ihhêj ne ate imã hikran.
Mã me icurê xwỳn imã amji kĩn nare na me ito,
wa imã amji kĩn nare kam ipa,
ca ihhêj ne nee ita na ito amji japackre nare.

3 Pom hãn ne hàhcujro xà,
awcapàtkô kam jũm pictor ata tehcajpa
mã hacpỹa mã pry kam ajhu,
ita kôpit na, ca ha iwỳr garkwa te ijapackre xà nõ hêj xi nare,
pê ihhêj rũm gàhcujro xà nõ ata kujate,
mãr quê hacpỹa mã awỳr ito amji jaxà.
Ne ate ijapackre xà ita kôt,
wa ha hacpỹa ne Xijãw jõ hàpkàjti na

ite ato amji japackre xà jũrkwa kam akrĩ xà ata wỳr amji jaxà.
4 Ne ate imã amji kĩnti wỳr
ito amji jaxàr xà ata pyrên ijakryti,
ne hahpan xà na wa itỳj amã ampo gõ.
Ne amã ijàkôr xà cakô, ne amã icrer to:
“Apê imã amji kĩnti jõr catê xakat” hane.
5 Ne mẽr ampo na mã wa imã amji kĩn nare
ne ikrihkrit ita na ipa?
Xà quê ha ajkĩ Inxũ Catihti ita hipêr itehcajpar nare?
Hãpà! Quê ha ihtỳj hacpỹa mã itehcajpa ne imã amji kĩnti na ito.
Cwỳrjapê wa ha hacpỹa mã Inxũ Cati to amji mã ihhimpej,
ne to amji japackre, ne to cati prãmte wa ha cumã:
“Apeaj to apej.
Ne apê Inxũ Cati pê Pahpãm pê ikên pê ipytàr catê rohnỳtti mã” hane.

51

Tawi te to kên na amji jahkre pej, ne Pahpãm mã cute to tojnõ na hàhwỳr na mencrer

1 Ijõ Inxũ pê Pahpãm, icaprĩa ne.
Wa itea ikên xà pê ampo kên ita to amji tũm.
Ne amã ikĩn ne amã ijapê rohnỳtti mã ita kam,
ca ha imã ikên cunea cuhhõ,
ne nee hipêr to amji japackre nare.
Ite acuna mã ampo kên ton ita kam ri amã ikêanre.
Na ca ha imã ite amji kam ijapac xà kên kam,
ite ikên ton ata to caprã.
2 Ne gàhcaprĩa kam, ite ikên ton ata cunea pê icuhhõ,
ne ite garkwa jirô pê ipỳm ata hur pa,
ne to tojnõ, mãr wa hacpỹa mã itetet.
3 He ramã imã, ite to ihcupan xà itajê cunea na, amji jahkre pej,
na wa amã ahna amji jarẽ.
Ne ikên xà itajê, ihhêj ne icunaa mã imã hikwa,
na wa hõtpê to amji japackre.
4 He wa ite nee jũmjê cuna mã ikên xà ita ton nare,
ne acuna mã wa ite ton.
Ne itỳj ate ita cwỳrjapê ito kên xà na ramã gahkre pej.
Ne ca catyt kam apa na ri ate icurê mã imẽn xà ita caxuw,
quêt ampeaj kam apejti.
5 Pê wa ipỳm pêa mã ramã ite amji kam ijapac xà kêanre.
Ne ampeaj kam pê wa ipỳm pêa mã,
ramã ajpên acuna mã ampo kên itajê ton to mõ.

6 Ne amã, ate amji kam gapac xà impejti, hêj xi nare ita pyr na
ito prãm,
mãr wa catyt kam, ihêj xi nare to ipa.
Na ca ha imã ate amji kam gapac xà impejti,
krã kreti ita to hahkre,
ne imã agõ.
7 Ne itête imã, ite amji kam ijapac xà kên tũm ita cuhhõ,
wa itetetti to hanea, pom quê hàcwỳn jaka he.
8 Ite ato kên jahpan xà na,
ate imã amji kĩn nare ne ipeacre na iton.
Ne ita caxuw ca ha hacpỹa mã imã amji kĩnti na ito.
Mãr wa ate ito impejti ita pyrên ijakryti to amã cre.
9 Ne ate imã ikên cunea ton itajê to caprãr ne ihhur partu na,
imã ato prãm,
mãr ca nee hipêr hõmpun nare.
Ne ite acuna mã ikên ton ita to tojnõ,
ne nee hipêr to amji japackre nare.

10 Ỹhỹ, ijõ Inxũ Cati,
imã ite amji kam ijapac xà tetetti impejti gõ,
mãr wa ato pit mã hupkre cahkô to ipa ita na.
Ne ite ato amji kam ijapac pejti xà caxuw,
imã ite amji kam ijapac xà tuwti gõ.
11 Ne nee amji tête põ mã imẽn nare,
ne nee ipê ikam Acarõ Pejti ita caxàr nare,
ne quêt hipêr ajpẽn kam pahhônco na ito.
12 Ne cama hipêr imã ate ipytàr pyrên ijakryti na ito,
ne ita caxuw ite akam ijapac prãm na ito,
mãr wa akampa.
13 Ca ha ito hajỹr jirô pê mã,

wa ha itỳj cute mehkên ton catêjê mã,
ate me imã garkwa jirên itajê to hahkre,
quê ha me gahkre pej,
ne hacpỹa mã awỳr me amji jacjê.

14 Ijõ Inxũ Cati, apê ampo kên pê ipytàr catê,
ne nee ca ite jũm curan xà ata kôt amji mã ihcuhtom nare.
Wa ha imã amji kĩan kam, mehcunea mã,
ca catyt kam apa, ne apejti na garẽn to ipa.

15 Ijõ Pahhiti, mehcunea mã icakôc na itehcajpa,
mãr wa itỳj me cumã acatihti ne apejti na ato ijàmnãn to ipa.
16 Ne ite amã ampo to acajpuaw prãmte,
ite amã ampo pijapar to caxàr xà ata na, nee amã ihkĩn nare.
Ca ha ma apu ite amã ampo jõr xà atajê caca nare na mã,
wa ha ramã amã cugõ ne to capa.

17 Ỹhỹ ijõ Inxũ Cati,
wa ite ampo to acajpuaw prãm xà ata na amã ihprãm nare,
ne quêt amã icrire na ito prãm.
He wa ite ikên ton ita to amji japackre, ne imã amji kĩn nare,
ne ipeacre ata na ri amã ito prãm.
Ne ite ikên ton jicu ne akôt pit mã ipa to prãm ata kôt,
ca ha ina amji capa.

18 Ỹhỹ Pahpãm, ate itehcajpar xà ita na,
ca ha hanea ne me akwỳ cunea tehcajpa.
Ne por ramã Krĩpinkrên tête kwỳc nare,
mã me curê xwỳn te ame to kêanre,
na ca ha hipêr gàhcajrẽan kam
Xijãw jõ kẽn cahê na krĩ ata to impej, ne ihtehcajpa.
19 Ate me itehcajpar jahpan xà na,
wa ha ihcunea na me amã amji gõ.
Ne ahna ate me ijahkre pej xà na,
wa ha me amã pryti krahti xũmti nõ to capa,
ne catyt kam me to akam ijapac to me ipa.

67

Me hõ kẽhkẽn pyrên me pajakry na mencrer

1 Ỹhỹ, me ijõ Inxũ Cati, me icaprĩa ne,
ne me ikrã kam garcô mẽ, ne me ito impej,
mãr wa me ipej.
2 Mãr quê pjê cunea kam, mehcunea, krĩxàre mea mã,
ate amji kam gapac xà impejti na me gõmpu,
ne mehcunea apê me hũtàr catê na me gahkre pej.

3 Ỹhỹ, me ijõ Pahpãm,
imã krĩxàre cunea te acatihti na me garẽn na me to prãm.
Ne hanea ne imã ampo kra cunea te apejti na
me garẽn na me to prãm.
4 Imã mehcunea mã amji kĩn,
ne me hakryte amencrer na me to prãm.
Ampo na?
He caa ca ha quêt catyt kam mehcukij jirô pê
mempej to impej,
ne mehkrã kên to kên,
ne pjê cunea kam mehkrĩ atajê japackre
ne ma me to ahimpej to apa.

5 Ỹhỹ, imã krĩxàre cunea te acatihti na me garẽn na me to prãm.
Ne hanea ne imã ampo kra cunea te apejti na
me garẽn na me to prãm.

6 Ỹhỹ me ikwỳ, pê Pahpãm me pamã me pajõ pjê gõ.
Ne ramã cute me pahkrã kam harcô mẽn,
ne me pamã pajàprà cunea jõr.
7 Pê Pahpãm ramã me pahto impej.
Ne imã pjê cunea kam,
mehcunea te amji mã me hũpa to ipa na me to prãm!

73

Pahpãm catyt kam mehkrã pej me mehkrã kên to ipicokjêr na mencrer

1 He imã, Ixaher catêjê te amji kam hapac xà cunea kam

mehkên nare, ne mehtetetti atajê caxuw ri,
Pahpãm peaj to impej na,
imã hahkre pej.

2-3 Ne mam pê wa nee hahkre pej to hajỹr nare.
Pê wa mehkrã kên me,
amjia kôt ame ipa catêjê atajê jũ na,
apu cute me amji kam hapac xà pê me hàhcukrêj cati atajê kĩn.
Na pê wa ajmãr Pahpãm kôt ipa xà ita na atij, ne ipỳm,
ne ajmãr ikên mã axà.

4 Ampo na?
Me cumãa, cute me amji kam hapac xà cunea kam mehcarĩcti.
Ne nee ame hà nare, ne me capẽnti, ne mehtỳjti.
5 Ne me cumãa, cute me amji pupun xà kêanre nõ hamreare.
Pom ahnaa mã mehkwỳ te me amji pupun xà kêanre to
me amji pupu ita na,
cute me hajỹr nare.
6 Ne por me hakràj cati na amji to me ipipẽ to me ipa atajê ri,
ihhêj ne me cumã impeaj to impej.
Ne ramã cute me cupê hamreare,
ne me cupê mehkryjre atajê to me hàprê to me ipa to
cute me amji pyràc tu.
7 Ne cute amji kam me hapac xà kên to pit mã,
cute ame caxwỳn to hipu tu.
Ne ramã amji jirôa pê
cute me amji kam hapac xà kên jàhtôa to amji to mehhimpej to me ipa.
8 Ne mehcunea mã xwỳ xà kêanre to me ipa,
ne ampo kên to pit mã mehcakôc to me ipa.
Ne ihtỳj mehcunea jirôa pê amji to me cati prãm to me ipa.
Ne cute me cupê hamreare, ne mehpeacre atajê mã mehhêj,
ne mehkên mã me irẽn to pit mã me amji kampa.
9 Ne ihtỳj côjkwa kam Pahpãm to mehcakôc kêanre to me ipa.
Ne cute amji to me cati prãmte,
ihtỳj pjê kam mehcunea mã me harkwa jirê,
ne tee ampo cunea to mehhimpej to me ipa prãm.

10 Hõhõ, ata to ri Pahpãm na mehkwỳ to ihcuhhê ne mehhi kẽhkẽ,
mã ma mehkôt me ipa,
ne ihtỳj cute me ampo jarẽn xà atajê kôt me ipa.
11 Mã ajpẽn mã ame hũjarẽn to:
“Quê ha nee Pahpãm ampo itajê nõ na me pajahkre pej nare.
Quê ha Carôt Tỳjti ata nee ampo itajê nõ na
me pamã cator nare” hane.
12 Mehkrã kên catêjê te me hajỹr he.
Me cumã ampo catia,
ne ma hõtpê me ipicamẽn to me ipa,
ne ampeaj kam me hakràj.

13 Cwỳrjapê wa ajmãr ite amji jarẽn to hajỹr he:
“He wa ihhêj ne amji caprỳ to,
ite ikên ton tête amji jiprõn to ipa.
Ne mẽr ampo caxuw mã wa ikên pê ijũhkra to awpjê,
ne to ihtetetti to prãm?
14 Ne pom ite ipej cwỳrjapê amji cajpẽr xà kêanre itajê to,
ite amji pupuan to pyt ita?
Ne wa ipej ton to ipa cakrô,
amcro cunea kam ajte ihhêj ne ampo kên mã icjêj to ipa” hajỹr.
Hõ, wa ajmãr ite amji jarẽn to hajỹr.

15 Ỹhỹ ijõ Pahhiti, wa ha ampo itajê na amji jarẽ na mã,
wa ha ramã ipê aracri me akwỳ kên mã me irẽn catê hiahpuro.
16 Cwỳrjapê wa ite ampo itajê cunea jahkre pej xà na,
ite amji to hahkre ne hahkre pej.
Na ri imãa ampo itajê jahkre pej xà nee hirã pê nare.

17 Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati,
wa amã icakôc prãmte gũrkwa mã ixàr,
ne ite mehkrã kên catêjê te amji kam me hapac xà jicu xà mã mẽn na,

me hahkre pej pyrentu.
18 Ca ate mehkrã kên catêjê itajê kên mã me irẽn xà itajê pê ihhêj rũm
ate pry cuwrỳhti kôt ame hũxwỳr,
mã me hàtij to me ipa,
ne ma mehkên xà ata mã mehpỳpỳm, ne me hamre ata pyràac.
19 Ne quê ha ihprõt pê, me mõr pejti kam,
por amji mã me ampo cupahti ata pê Pahhiti te me to hamre xà ata,
me hỹrmã cato ne me kam tẽ,
ne me to hamre partu.

20 Ỹhỹ me ijõ Pahhiti, he ihhêj rũm mehkrã kên atajê pê,
pom me amti, ne me ahna apẽ,
mã jũ kam me cupê pra ata pyràac.
Wa ha amti ne ampra ne to ijapac kêt,
ita jĩkjê na,
ca ha ma amji cuna mã amehkrã kên catêjê atajê caca.
21 Ne pa, pê wa ajmãr acuna mã ixãm tỳj pyrentu,
ne ajmãr akêanre na ato amji kampa.
22 Ne pê wa ihhêj rũm ipê ampo jũpar nare ta,
ne ihhêj rũm ipê mehkrã nare ata pyràac,
ne nee ajte ate amji kam gapac xà itajê na gahkre pej nare.
23 Cakrô ca atỳj icahi na apa,
ne awpôc rũm ate ipa na ijuwahi tu,
na wa ha nee ikên mã ipỳm nare.
Ne ikĩnte nee ate mehkrã kên atajê juwahi nare.
24 Na ca ha ate amji jahkre pejti ita to ijapackre to mõ,
ite amji kam ijapac xà itajê cunea kam.
Jirô pê mã, ca ha ma amji wỳr ijaprô,
ne côjkwa kam, amji jĩkjê rũm ijỹr.
Quê ha mehcunea acahê na me ipupu.

25 Ne jũm to wa aràn xà na amji mã ijõ Inxũ Cati?
He aràn xà na jũm hamreare!
Ca imã akrĩ ita kam,
wa nee pjê me côjkwa kam imã jũm na prãm nare.
Ne ampo na wa amji cuna mã ihprãam to prãm?
Ampo nare, he ca!
Ana wa ihprãam to prãm!
26 Quê icapẽnti xà ita ihtỳj ipê hamre,
quê ha ijĩ cunea ihtỳj ipê hà,
ne apê ri imã ijĩ to ihtỳj catê.
Ne apêa ri côjkwa kam imã,
ite amji kam ijapac xà to impej,
ne to hakràj catê rohnỳtti mã.

27 Ne por jũm apu amji tête acurê ne ma apu acaca ata,
quê ha ihtỳj hamre.
Ne por quê ha jũm amã hikra ne apê hawry ata,
ca ha ihkên mã amẽ, ne to hamre.
28 Ne wa pa ate amji cahi na ito apijapar ita na ite amji cajpẽr,
ne ahna imã impeaj to impej.

Ỹhỹ me ikwỳ, Pahpãm pê ri me pantête hàmtàr catê,
cwỳrjapê wa mehcunea mã,
cute imã ampo ton itajê cunea na, harẽn to ipa.

84

Pahpãm jũrkwa to me pajapac xà na mencrer

1 Ỹhỹ Pahpãm, apê ampo cunea jõ Pahhiti,
ne mehcunea jirôa pê ampeaj kam quêt acarôt tỳj.
Ne ampeaj kam imã ite me ato amji kam me ijapac xà jũrkwa kĩn.
2 Ne imã gũrkwa ata ri apu imõr prãmti,
ne ampeaj kam to ijapac xà.
Wa ite amji kam ijapac xà cunea to,
wa apê me ijõ Inxũ Cati tĩar ata pyrên ijakryti to amã cre.
3 Apê ijõ Pahhiti pê Pahpãm!
Quêt ampeaj kam acarôt tỳjti!
Acatihti cakrô,
mã ihtỳj cute me ato me amji kam hapac xà jũrkwa kam
cuwênre me, xiprôre amji mã hahê to,
cute kam amji mã intore to ipijapar xà caxuw.
4 Por cute me ato amji kam hapac prãmte,
gũrkwa mã hãn ne me acjêj,
ne me hapôj atajê ri hãn ne ampeaj kam me hakry xà,
ne hõtpê acatihti na me amã cre!

5 Ne por apĩn amji mã me carôt cwa,

ne ma Krĩpinkrên jõ hàpkàjti pê Xijãw na me to hàpir,
gũrkwa wỳr me to cator prãmte atajê ri,
ampeaj kam me hakry xà.
6 Ne caprũm cràre nõ kôt me mõr xà ata kam,
ca ha atỳj me cumã ihkôt cô catõc ne ipijapjêr na to,
quê ha ajpjê.
Ne quê ha hanea ne ta cakônĩ nõ wrỳ,
quê ha ampeaj kam hĩpô hàhtô.
7 Ne me mõr kwỳa kam,
quê ha ihtỳj me carôt ita me cumã ipicamẽn to mõ.
Ne ma Krĩpinkrên kam,
cute me ato amji kam me hapac xà jũrkwa wỳr me cato,
ne me apê pahpãm cahàc krekà cunea jirôa pê acati
ne apê Pahhiti impeaj na me apupu.

8 Mehcunea jirôa pê ijõ Pahhiti pê Pahpãm carôt tỳjti ita,
ite amã icakôc xà ita na, ikampa.
Apê iquêtti pê Jaco xwỳ jõ Pahpãm ita, ikampa.
9 Pahpãm, ate amji mã me ijõ pahhi capi ne hãm ata krã kam garcô mẽ,
ne to impeaj ne.
10 Wa ite jũ ri amji to amcro jàhtô to mir romã,
wa ha gũrkwa kam amji to amcro pyxit peaj.
Ne mehkrã kên jũrkwa pejti kam ijàhhuc romã ri,
imã cormã gũrkwa jarkwa mã mencjêj xà kam ixãm na
amji to prãam to amji to prãm.
11 Pahpãm, apê me ijõ Pahhiti, ne apê pyt pyràac,
ne ampeaj kam acati ne apràti, ne apê me itête gàmtàr catê.
Ne gàhcajrẽnti to, amã me ikĩnti kam, ca hãn ne me ito impej,
ne mehcunea kam mare mã me ito me icati.
Ne por catyt kam, mempejti to ame ipa atajê pê ri,
nee ate ampo pejti intê xà nare.
12 Mehcunea jirôa pê apê ijõ Pahhiti carôt tỳjti ita.
He ampeaj kam ri amji mã me ato ihhimpej atajê cunea jakry pit.

91

Pahpãm pê ampo kên pê me pahpytàr catê na mencrer

1 Ỹhỹ me ikwỳ!
Quê ha me anõ mã, ampo kên pê amji pytàr to prãm na,
ca ha Pahpãm mã amji cajrẽn,
quê ha Pahpãm pê me pahcunea jõ Pahhiti pahtỳjti ata,
ihtỳj atête amtà.
Cwỳrjapê ca ha gapacta ne me pajõ Pahhiti pê mehcunea jirôa pê
ihpahtỳjti ata mã me amji jarẽn to,
2 “Apê ipytàr catê,
ne apê ampo kên cunea pê itête gàmtàr catê,
ne apê ijõ Pahpãm,
na wa itỳj ate ijamãr na amji mã ato hane” hane.

3 Quê ha Pahpãm ihtỳj
ampo kên pimxur te akên mã amẽn xà ata pê apytà,
ne atête axà te acuran xà ata pê amtà.
4 Quê ha ihtỳj amji jarkwa pa,
ne ampo te ato kên xà ata pê apytà.
Quê ha ihhêj rũm cupê ampo jara, ne hara to apro,
quê ha nee ihkrac ri ampo acaxun nare.
5 Cwỳrjapê quê ha nee amã caxwa ri ampo kên awỳr pra atajê cupa nare.
Ne quê ha ihprõt pê amcro kam ampo kêanre ata awỳr cato,
ca ha nee hũpate apu akrihkrit nare.
6 Ne nee amji mã, por awcapàtkô kam,
hà kêanre picràn ata cupa nare,
ne nee amji mã amcro kam ampo te ame ato hamre xà ata cupa nare.

7 Ne quê ha me mir ne me ty, ne awke rũm me ajxwỳ,
ne me tej mir ne me ty, ne awpôc rũm me ajhu cakrô,
quê ha nee ampo kên ato kên nare!
8 Na ca ha cama xa ne ankrêre ne apu rĩt.
Ne ca ha atỳj Pahpãm te me hũpar nare me,

mehkrã kên te ampo kên ton atajê jahpan xà na,
cute ame to kên na me to ihtỳj tu na me hõmpu.

9-10 Ate amji jarẽn to:
“Pahpãm catia pê ijõ Pahhiti ata pê ri,
por curi ipimxur xà ata,
ne cupêa ri itête hàmtàr catê!” hajỹr.
Cwỳrjapê quê ha nee ampo kên gũrkwa wỳr cator
ne jũ mã aton nare.
11 He quê ha Pahpãm côjkwa kam cumã me hàpên catêjê mã harkwa ta,
quê ha harkwa kôt,
por ca jũ ri apu amõr xà ata kam me gamã,
ne me atête me hàmtàr to ipa.
12 Ne quê ha me gamãr to hanea,
pom quê jũm xũmre pry kam kẽn te ihkra par tõc cupate,
ma hũhkra to, to huphê ne hamã he.
13 Ca ha Pahpãm cãmtàa rũm
atỳj me acurê xwỳn pê rop jõkre hôhti me,
me cupê cagã kêanre pyràc atajê me,
me ajpu, ne me kam acuhhê, ne me tohjê.
Quê ha nee jũmjê itajê nõ ato kên nare.

14 Na quê ha Pahpãm amji mã garẽn to:
“Wa ha itỳj me cumã ikĩnti itajê pytà.
Ne cute amji mã me ito ihhimpej atajê, wa ha itỳj mentête amtà!
15 Ne quê ha kam ampo kên cato, quê ha imã amji cajrẽn,
wa ha kampa ne ramã curia cahê na xa,
ne pa ampo kên pê hũtà,
ne pa mehcunea te amji mã me hũpahti xà na me to,
quê ha amji mã me hũpa.
16 Wa ha cute amji to ipijapar to irya na to,
ne cute amji to ipijapar xà ata kam,
ahnaa mã, wa ha itỳj hũtàr to ipa” hane.

95

Pahpãm to me hàmnãn na mencrer xà

1 Hacme, ne me pajõ Pahhiti pê Pahpãm to me cati prãmte,
me cumã me pahcakôc!
Ne cupê me pahpytàr catê pyrên me pajakryti to,
cu me cumã cre!
2 Hacme, ne Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa mã me axà!
Ne curia cu ha cuna mã,
cute me pahto impejti ita pyrên me pajakryti to
cumã me amji jarẽ,
ne pahtỳj me cumã cre!

3 Ne mẽr ampo na mã cu ha me to hane?
Nee mã ampo na cu ha me to hajỹr nare.
He me pajõ Pahhiti pê Pahpãm carôt tỳjti ata ri,
pjê cunea kam,
pahpãm cahàc cunea jõ pahhiti carôt tỳjti atajê
jirôa pê cati.
4 Ne pjê cunea to ihhimpej,
ne ahkre ryti rũm to ihhimpej kam pra,
ne ma kẽn kàhti ata mã to hahê.
5 Ne taa cute côxwa ton ata to ihhimpej,
ne taa hanea ne cute pjê ton ita to ihhimpej.

6 Cwỳrjapê cu ha ma me pra ne Pahhiti cuna mã
me pahkõn krã na me jỹ,
ne cumã impejti na me harẽ.
Hacme ne me cumã:
“Apê me ijõ Pahhiti pê me iton catê” hane.
7 He cupê me pajõ Pahpãam to Pahpãm,
ne me papê mehkwỳ, mã me pajamã.
Ne me papê hõ parxare pyràac,
mã ihtỳj me pamã me pahte ampo pej na prãm xà atajê gõ.

Cwỳrjapê cu ha ita kam
cute me pamã ihcawpa xà atajê na me kampa:
8 “Nee ca me apê me aquêtjêa ne me gàprãr xi nare.
He pê me aquêtjê me hàprãr xi cwỳrjapê
pê põti kam me hamreare ata kam,
ajco amji caxuw cô na me icyt to me ipa.
9 Pê wa caku te cwarẽnta kam,
me kam mare mã icarôat kôt
ajco ampo catia pihhoti atajê ton to ipa,
ne ajco me cumã harte,
ne ajco me cumã cô gõ,
ne ajco me curê xwỳn pê mentête amtà.

Pê mento jĩa to ahna me ipupun cakrô,
cute me icapi prãmte amji caxuw me icyt,
ne ajpẽn mã me ijarẽn to:
‘Nee Pahpãm me pajamãr pej nare’ hane.
10 Pê wa caku jàhtôti ita cunea kam me aquêtjê itajê kam icryc,
ne ma amehcaca ne pa amji mã me to icakôc to:
‘Mehkrã kên atajê te amji kam hapac xà kêanre,
ne cama ijarkwa jirô pê mehpỳpỳm to me mõ,
ne ma ame ijarkwa par caca’ hane.
11 Ne wa me kam icryac to icryc,
ne ampeaj kam ite me cumã amji jarẽn,
ne me ahna amji jarẽn tu, ne me cumã:
‘He me gũpar nare ita kam,
ite pjê to me amã ijũjahkre ata mã me acunea xàr.
Ne kam me akôt xà ata kam,
ca ha nee jũ caxuw curi me axàr nare.
Na ca ha ita ri põti ita kam me atyc pa,
quê ha me akra pit pjê ata mã me axà’ hane”.
Hõ, me pajõ Pahhiti, amcro ita kam me pamã ihcawpa to hane,
na cu ha pahtỳj me kampa.

110

Pahpãm te mehkwỳ mã pahhi xãm te me curê xwỳn tohjê na mencrer

1 Pahpãm pê Pahhiti te ijõ Pahhi mã:
“Icahê na, Pahhi jỹr xà kam, awpôc rũm jỹ.
Wa ha apar krac ri me acurê xwỳn atajê cunea nõr na me to,
quê ha me nõ.
Ca ha ate me tohjê na cute me gahkre pej xà na,
me hipy apar xãm” hajỹr.
2 Quê ha Pahpãm Krĩpinkrên pĩn, ijõ Pahhi mã,
cute pjê to ihhimpej xà ata caxuw carôt cunea gõ, ne cumã:
“Apê pjê jõ Pahhi ne acarôt tỳj.
Ne acarôt tỳjti ita to,
ca ha acurê xwỳn catêjê cunea jirô pê acuhhê partu,
ne me to ahimpej.
3 Ne ca ha me cume apijapu kam me tẽ me ajkaam,
quê ha me acahê na me ipijapu xà caxuw,
me akwỳ me hàhtôa ne me amji to ajpẽ.
Ne me cupê pĩhhô na atàr pyràac,
ne pjê cunea kam me hàhtôa to me hàhtô.
Quê ha mentuwjê, me cumã amji kĩan kam,
Krĩpinkrên jõ kẽn pejti atajê kam me acajpa,
akôt me ipijapu xà caxuw” hane.

4 Ne Pahpãm pê Pahhiti te ampeaj kam ijõ Pahhi na amji jarẽn to hajỹr,
na quê ha nee jũ caxuw amji pê
cute cumã amji jarẽn xà ata to hapac kêt nare.
Na ri Pahpãm te ijõ Pahhi mã:
“Ca ha gõtpê apê me akwỳ jõ Pahhi.
Ne hanea ne apê imã mehcajrẽn catê rohnỳtti mã.
Ca ha apê mam imã mehcajrẽn catê pê Merquixê pê Pahhi ata pyràac,
ne hapua na apê imã mehcajrẽn catê pê Pahhi” hajỹr.

5 Ỹhỹ Pahpãm, ca ijõ Pahhi tehcajpar xà caxuw,
cahê na akrĩ ita na.
Ne ca ha jũ caxuw pjê jõ pahhi kwỳ kam acryc,
ne mehcunea to hamre.
6 Ne quê ha cute jũ caxuw pjê cunea kam ate mehcunea cukij,
ne me to apicokjêr xà jõ amcro kam ahtwỳ,
ca ha mehkên jahpan xà na,
pjê kam me hàhtôa ne mehcura ne me to hakôat to hakôt,
ne pjê cunea kam pahhi catêjê cunea to hamre partu.
7 Ne quê ha ijõ Pahhi pry cahê na cô ajpjê ata to ikõ,
quê ha cumã carôt catia to cati,
cute me hirô pê ihcuhhê xà caxuw.

119

Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc na mencrer

97 Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati, wa ha garkwa na amã amji jarẽ.

He ampeaj kam imã acaca xà itajê cunea kĩn!
Wa to amji japackrea to pyt.
98 Ca gõtpê ate imã, ate ijapackre xà jõr,
wa ite amji mã huwahi ata kôt,
ca ha me icurê xwỳn jirôa pê hãn ne ito amji jahkre pej.
99 Wa cute me imã ampo to hahkre catêjê jirôa pê
hãn ne imã hahkre pej.
Ampo na?
Wa hãn ne ate imã ampo itajê to hahkre xà impejti
itajê to amji kampa na wa.
100 Wa itỳj acaca xà kampa, ne amji mã hũpahti to ipa,
na ri mehwej jirôa pê imã hahkre pej.
101 Itỳj imã garkwa par to prãm,
cwỳrjapê wa nee ampo kên ton to ipa nare.
102 Ne nee wa ate ampo na garkwa atajê ton jicu nare.
Ampo na?
He caa pê ca imã to hahkre na ri.
103 Ne ate imã garkwa jirên itajê cunea inxô pit!
Ne imã ihhêj ne pen jirôa pê inxô.

104 He ate imã ampo to hahkre xà kôt ri imã hahkre pej,
na wa ma apu cute me amji kam hapac xà hêj xi xà
atajê cunea impar caca,
ne ma ame curê.
105 Garkwa ita pê ihhêj rũm
hàhcujro xà nõ te imã gõ pry cujro,
ihkôt imõr xà caxuw.
Na wa ihkôat amji kam ijapac xà to impejti to ipa.
106 Na wa ite apar na amã amji to ijũjahkre,
ne wa ha itỳj ampeaj kam,
amji mã ate ito ahimpej xà cuhtacti itajê kampa!
107 Ijõ Pahhiti, imã ite amji pupun xà itajê kêanre!
Ne pom ca ate imã ampo pejti na amji to gũjahkre ita na ca ito,
ne imã icarôt gõ, mãr wa ityc xà jahpa.
108 Ỹhỹ, Pahpãm, ate ito kênre nare ita pyrên wa ijakryti to,
ite amã amji jarẽn xà ita na, ca ha atỳj amji capa,
ne ate ampo to imã ahimpej xà ita to imã hahkre.
109 He ihtỳj hõtpê jũmjê atajê ame icuran prãm cakrô,
wa nee ate amji kam gapac xà to, ite amji pê ijapac kêt nare.
110 Ne mehkrã kêanre atajê te me imã ipro xà ton,
ne me imã hãm, cute me to ipro prãmte,
cakrô wa nee ite,
ate ampo na ito ahimpej xà atajê kam ijapac jicu nare.
111 Ate imã ampo to hahkre xà itajê pê itekjêa.
Na wa ha itỳj amji mã me huwahi, ne amji caxwãm pê me cunõ,
mã ihtỳj ina cuhkõnre kam me imã ijakryti to.
112 Na wa ite amji mã garkwa ita par to ikrĩ,
ne ahnaa to hicu xà mã mẽn na amji ton.

121

Pahpãm pê me pahpupun catê na mencrer

1 Wa hãn ne rĩt ne hàhkà jakôt pupu ne pa amji cukij to:
“Xà quê ha ajkĩ hàhkà jakôt ita pĩn,
cute itehcajpar catê ata cato?” hane.
2 Hãpà!
He quêt Pahpãm pê Pahhiti
pê pjê me côjkwa to ata pê ri itehcajpar catê!

3 Ne cupê me pajamãr catê, mã ma me pahto huphê ita kam,
quê nee ampo te me pahnõ mẽn na hamãr nare.
4 Ne cupê me pahkwỳ pê Ixaher catêjê jamãr catê ita kam,
quê nee jũ caxuw hõtxwa quê nõ ne apu hõt nare.
Ne nee apu hõt nare, ne irĩat na quêt ihkrĩ.
5 Me pajõ Pahhiti pê me pajamãr catê,
quê ha ihtỳj me pahcahê na ipa ne me pahpytàr to ipa.

6 Quê ha nee pyt cacro me pahnõ mẽn nare,
ne nee quê ha caxwa ri, putwrỳ na,
ampo xà me pahwỳr cator nare.
7 Quê ha me pajõ Pahhiti
ampo te me pahto jũ mãn xà atajê cunea pê me pahpytà,
ne nee quê ampo te me pahnõ to jũ mãn na hamãr nare.
8 Ne cu ha ma jũ kam me pra, quê ha ihtỳj me pajamãr to mõ,
ne cu ha hacpỹ ne me amji jaxà,
quê ha hanea ne ihtỳj me pajamãr to mõ.
Ne quê ha me pahto hajỹr to hãm ita na,
ne nee jũ caxuw me pajicu nare.

122

Krĩpinkrên to me hàmnãn na mencrer

1 Ijõ krĩ kam cute Pahpãm jũrkwa wỳr me ijator, ne me imã:
"Hacme, Pahpãm to cute me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr!" hajỹr,
ata pyrên ijakry, ne imã amji kĩn crire nare.
2 Na wa ramã hỹrmã me icator, ne itỳj Krĩpinkrên kam ame ipa.

3 Ne ramã hacpỹ mã cute me Krĩpinkrên to impej.
Mã ramã Ixaher catêjê jakrã amehcuhhê atajê te hỹrmã me cuprõn.
Mã jũm te mehcukij to,
4 "Mẽr ampo na mã me hõ krĩ cunea pĩn,
Krĩpinkrên wỳr, me hàpir to me ipa?" hane.
Wa cumã:
"Nee mã ampo na nare!
He cute ampo pej cunea pyrên me hakryti na,
me Pahhiti pê Pahpãm mã me amji jarẽn prãmte ri me ipa" hane.
Hõ, ita na ri cute mehcunea mẽn,
mã harkwa kôt cute me ton.
5 Ne ita ri mehcukij xà kam hõtpê me pajõ pjê jõ pahhi.
Ne cute ajpẽn kôt me harẽn catêjê atajê kampa,
ne catyt kam mehcukij,
ne ajkam me to impej.
Ne ita ri me cupê pro kam atajê ihcunea na,
ihtỳj me ajpẽn kampa.
6 Hacme, ne Pahpãm mã Krĩpinkrên kam amehkrĩ atajê cajrẽn.
Cu ha mehcajrẽn to hane he:
"Ca ha ma me hamã,
mãr quê ajpẽn na mehhôncoti to me ipa.
Ne por krĩ kwỳ mã, Krĩpinkrên kam amehkrĩ catêjê kĩn atajê,
ca ha hanea ne me to impej,
mãr quê me cuxà mempej pêa mã me ipa.
7 Ne imã Krĩpinkrên tête kwỳc tỳjti me,
cute me hamãr catêjê jũrkwa tỳjti atajê to,
cute me curê xwỳn pê, me amji pytàr pejti na me to prãm,
mãr quê ikre atajê cunea kôt me ankrê,
ne nee ame amji mã ampo cupa nare, ne mehcarĩcti ne.
8 Ne por krĩ ata kam, me ikwỳ me, me ikjêjê ame ipa atajê,
ca ha hanea ne me to impej, quê mempej pêa mã ame ipa.

9 Ne mẽr ampo na mã wa ame ana ijàhwỳr to hane?
He apê me ijõ Inxũ Cati pê Pahhiti to
ite amji kam me ijapac xà jũrkwa ita,
ita ri krĩ ita kam ihcuhhê,
na ca ha ipu na amehkrĩ atajê to hanea ne impej,
mãr quê me cumã amji kĩn jakryti kam me ipa" hane.

124

Pahpãm pyxit peaj pê ampo kên cunea pê me pahpytàr catê na mencrer

1 Ite me ikwỳ cukij to hajỹr he:
"Ỹhỹ, me ikjêjê, wa ha me acukij,
ca ha me imã me amji jarẽ.
Quê ha me parũm Pahpãm hamreare na mã,
jũ mã quê ha ampo te me pahto kên xà ata me pahto?" hajỹr.
2-5 Mã me ikwỳ te imã me amji jarẽn to:
"Quê ha me parũm Pahpãm hamreare na mã,
quê ha me pahcurê xwỳn te me pahkam incryc to
imprar xà ata pê ihhêj rũm,
cute me pahtĩar na me pahkur xà pyràac.
Nare, quê ha cupê ihhêj rũm cô te hipu ne me pahcutor tu,

ne ma ahpar mã hũwrya wỳr me pahto imprar,
ne irorocti pahtỳjti to cute me papĩr pyràac” hajỹr.

6 Ite mehkwỳ mã harkwa to hajỹr he:
“Pê me pajõ Pahhiti te me pahcurê xwỳn te me pahto hamre na
hamãr nare pyrên me pajakryti to,
cu ha cumã me amji jarẽ.
7 Pê cu ihhêj ne me papê cuwênre pyràac.
Pê Pahpãm cuwênre jahêr catêjê te me pahpro xà ton atajê pê
me pahpytà.
Ne ihhêj rũm me pahte na hê xà ata ta, pê pàt,
ne hamre, pê cu pahtỳj ame papa.
8 Me pajõ Pahhiti pê côjkwa me pjê ton catê,
ne cupêa ri me pahtehcajpar catê ata pyrên me pajakryti na,
cu ha me cumã amji jarẽ” hajỹr.

127

Pahpãm jàhcajrẽnti na amji mã me to hajỹr na mencrer

1 Quê me pajõ Pahhiti pê Pahpãm
ikre xãm na ikre pyxwỳr catêjê ràn nare na mã,
quê nee me amji mã hamãr, ne me hãm nare,
quê tee ame to hahkree, ne me to hàpên jicu.
Quê me pajõ Pahhiti
krãhtare pê krĩ jamãr catêjê te krĩ tête hàmtàr na
mehràn nare na mã,
quê tee ame krĩ tête hàmtàr to hahkree ne me hicu.
Ne jũ wỳr quê apu amji mã hamã ne me hũtàr to impej.

2 Jũ wỳr cu me pajàpên pejti to prãm to, iràràa na me pahkrĩ,
ne me pajàpêan pê me pajàpên kam pra,
ne me pajàpên to awcapàtkô rytu ne me cumã hikra ne pra,
ne me pajikwa ne ame amji mã hamã.
Ampo na?
He Pahpãm mã mehkĩnti atajê te me hàpên xà jicu jirô pê
me hikwa ne ame hõt.
Mã cutea me cumã harte xà caxuw ihtỳj me cumã hõ to.

3 Ne me pahkra pê ri ihhêj rũm
Pahpãm te me pamã ampo pejti jõr xà atajê,
mã ihtỳj me pamã cugõ.
Cwỳrjapê ri ihtỳj amji kôt me pahwỳr
me pamã ampo pejti jàhtôa ne me to hapôj.
4 Ne me hũmre, mentuw kwỳa kam
me cumã mehkra hàhtôa to me hàhtô.
Ne hãn ne mehwej mã me taa me hũtà, ne me hamã.
Atajê pê ri ihhêj rũm krãhtare jũhkra kam
cute amji tête hàmtàr xà caxuw me cumã hõ kruw jàhtôa pyràac,
na quê ha mehkra atajêa to amji tête hàmtàr to ihkrĩ.
5 Por me hũmre mã mehkra jàhtôa to me hàhtô atajê pyrên
ampeaj kam me hakry.
Ampo na?
He me cupê ihhêj rũm krãhtare mã hõ kruw jàhtôa to hàhtô pyràac.
Ne jũ wỳr quê curê xwỳn nõ amji mã hamã ne me tohjê.
Jĩkjê na mã
me hũmre mã mehkra jàhtôa to me hàhtô atajê te me hajỹr.
Quê ha mehcukij xà kam curê xwỳn nõ me ajpẽn kam tẽ,
quê ha cumã hamãr catêjê pê mehkra jàhtôti itajê me hũtà,
quê ha nee jũm tohjê nare.

130

Pahpãm te me pahtehcajpar na me pajàhwỳr na mencrer

1 Pỳj me hêj xi ijõ Pahhiti!
He ityc xàa wỳr ikrã pictor tu ata kam,
wa itỳj ate itehcajpar prãmte ana ijàhwỳr.

2 Ijõ Pahhiti, ite amã icaràr xà ata na ikampa!
Ne ite amji pytàr xà na ijàhwỳr xà ata to, ca ipytà!
3 Ca ha ite ato kên xà itajê to,

ate amji japackre prãmte ahna ihkàhhôc to na mã,
jũ mã wa ha, ne ate icurê mã imẽn xà ata pê icato,
ne ma jũ kam tẽ?
Hamreare!
Ca ha atỳj hahpan xà na ikên mã imẽ.
4 Cakrô, ca nee ate ito hajỹr nare.
Ne quêt cama atỳj, ite ato kên xà itajê to tojnõ,
ne nee hipêr to amji japackre nare,
mãr wa ihkôt amji mã acupahti to ipa.

5 Ỹhỹ me ikwỳ, wa ite amji kam ijapac xà cunea to
Pahhiti te itehcajpar na hikaj.
Ne ampeaj kam wa itỳj cute ampo na
imã amji to hũjahkre xà ata na
amji mã to hane.
6 Ne pom krãhtare pê caxwari krĩ jamãr catêjê apẽ xà jikaj ata jirôa pê,
wa itỳj ijõ Pahhiti jikaaj to hikaj.
7 Me ikwỳ pê Ixaher catêjê atajê,
ca ha atỳj ampeaj kam Pahpãm to me amji mã hanea to me hane.
Ampo na?
He cumã me akĩn rohnỳtti mã,
ne hõtpê ihtỳj cumã me apytàr prãm.
8 Na quê ha ihtỳj Ixaher catêjê
pê mehkwỳ atajê te ame to kên jahpan xà na,
cute mehkên mã me hàr xà ata pê me hũtà.

139

Pahpãm mã ihcunea na me pajahkre pej pejtu na mencrer

1 Ijõ Pahhiti, ca ramã ate ipupun pejtu
na ri amã ijahkre pej.
2 Ne ramã ite ampo ton xà atajê cunea na amã ijahkre pej.
Ne ampỳa mã amã ite amji kam ijapac xà cunea na ijahkre pej.
3 Ca ijàpên xà cunea me, ite apu ikôt xà atajê cunea kam ipupu,
ne ite ampo ton xà atajê cunea na
amã ijahkre pej.
4 Ne ite jũm mã ampo jarẽn xà ata xwỳjrea na,
ramã ite harẽn xà ata na amã ijahkre pej.
5 Ne jũ ri apu imõr xà ata ri,
ca atỳj ipu na apa,
ne acarôt to itête gàmtàr to apa,
ne imã ijõ pry to hahkre to apa.
6 Ne ramã ate ijahkre pej xà ita pupun pejtu,
wa nee ajte akĩnte ite amji pupun pej xà ita na,
ite amji jahkre pej nare.
Ne ite ahna amji jahkre pej xà ita ipê ipimxur tu.

7 Ne jũ kam wa ha apê tẽ?
Ca pjê cunea kam apa xà ita kam,
jũ mã wa ha ajte ne jũ kam apê hawry?
He wa nee jũ kam, apê ijũjawry nare.
8 Wa ha ma côjkwa wỳr api,
ca ha curia ramã apu mõ.
Nare, wa ha ma pjê krac ri mehtyc krĩ xà wỳr wrỳ,
ca ha curia ramã apu mõ.
9-10 Wa ha pyt japôj xà wỳr ite itor ne itẽm na,
nare, ampỳa mã pyt cjêj xà kam amji to ipijapar cakrô,
quê ha cormã gũhkra imã ijõ pry to hahkre to mõr ita na.
Ne wa ha jũ ri cormã apu mõ,
ca ha curi atỳj itehcajpa.
11 Wa ha awcapàtkô mã ijarkwa to:
“Ito amxu” hane,
ne hanea ne amcro mã ijarkwa to:
“Amji to awcapàtkô” hane,
quê ha kam awcapàtkô cakrô,
wa ha nee apê ipimxur nare.
12 Ampo na?
He amã awcapàtkô kam ampo pimxur ata pimxur nare.
Ne amã awcapàtkôti ata pê amcro jõ apẽ.
Ne amã awcapàtkô me amcro pipẽan.

13 Ne caa pê ca ahpỹanre na imã icukrã xà ton pa,
ne inxê cahã xà caxwãm pê ajkam ipyxwỳr pa.
14 Na wa itỳj amji mã apejti na garẽ.
Ampo na?
He ate ampo ton xà atajê cunea pihho
ne hahkre pej xà pimxur tu,
ne ajtea mã, ne quêt impejti.
Wa ite amji kam ijapac xà cunea to gàpên xà ita na,

ite gahkre pej pejtu.
15 Pê ca inxê tu kam ihi ton xà me, ite amji jipêj xà na ipupu.
Pê wa aracri, jũm te ipupun nare kam,
inxê cahã xà kam ipicamẽn to icati to mõ.
16 Ne pê ca ipỳm xwỳjrea na ramã ipupu.
Ne caa ramã imã jũ mã ite amji to ipijapar xà na
amcro atajê na gõ kàhhôc kam ihhôc hiahpuro, mã hikwa,
cormã amcro jamre reria mã.
17 Pỳhàpà ijõ Pahpãm,
ate amji kam gapac xà itajê cunea jahkre pej xà jahkre kêatre!
Ne ampeaj kam hàhtô ne impej pit.
18 Wa ha hàhtô na ite hahkre pej prãmte cahyt xà na mã,
quê ha imã hàhtô pê ihhêj rũm pjênxôm carôt jàhtô.
Wa cahyt, ne cahyt,
ne nee jũ caxuw cahyt jicu xà mã to mẽn nare,
ne kaam gõr.
Ne wa iràrà na ampra, ne hãn ne acahê na ipa,
ne ato amji japackre pyrentu.

19 Ỹhỹ ijõ Pahpãm,
he imã ate atỳj mehkrã kên te ampo kên ton to ipa atajê curan,
ne me to hamre na to prãm.
Ne imã ate me hàprêhti jũhcaprô prãmti atajê to
ipê gũjawry tu na to prãm,
mãr quê me hawry, wa icarĩcti na ipa.
20 Ne me acurê xwỳn atajê ato mehcakôc xà kêanre to me ipa,
ne ihcaprỳ na gaprỳ to mehkêanre to me ipa.

21 Ijõ Pahhiti, pom ma ame acurê,
ne ma ame apynãr caca itajê ri,
ite hajỹar ne ihtỳj imã me curê, wa ma amehcaca!
22 Wa me curê xà cunea to me curê to ipa.
Ampo na?
He acurê xwỳn itajê pê hanea ne icurê xwỳan to icurê xwỳn.

23 Ỹhỹ, ijõ Pahpãm!
Gapacta ne ikôpĩ ne icaxwỳn na awcapi,
ne ite amji kam ijapac xà cunea na ijahkre pej.
24 Ne imã, ihhêaj to ite ijõ pry cupan xà nõ ata jarẽ,
ne quêt mehtĩr rohnỳtti mã xà ata jõ pry wỳr ca ito mõ,
ne kam imẽ, wa ihkôt mõ.

145

Pahpãm to me pajàmnãn na mencrer

1 Ijõ Pahpãm pê ri ijõ Pahhiti,
wa ha mehcunea kam mare mã acatihti ita na ana cre!
Wa ha jũ caxuw acati na garẽn to amji pê ijapac kêt nare,
wa ha quêt garẽn to ipa rohnỳtti mã.
2 Ne amcro cunea kam wa apyrên ijakryti na amji jarẽ,
ne ato amji kam ijapac to ipa rohnỳtti mã.
3 Ijõ Pahhiti, ampeaj kam acati!
Na wa ite amã acatihti to icakôc xà ata na amã ihkên nare,
ne quêt acajpuaw.
Ne jũ wỳr wa me inõ amji mã hamã ne acatihti ita na gahkre pej.

4 Ne pom ate ampo pejti carôt tỳjti ton itajê cunea,
quê ha ihtỳj me hũmre mehkra mã me harẽ,
quê ha me kampa.
Ne me taa, hanea ne mehkra mã me harẽ,
ne me to hajỹr to mõr rohnỳtti mã.
5 Quê ha gàhcujrohti me apê Pahhiti pejti ita to mehcakôc.
Wa ha pa gàpên xà impejti itajê cunea kôt itỳj ato amji kam ijapac to ipa.
6 Ne quê ha me taa mehcunea mã
gàpên xà carôt tỳjti atajê cunea kôt harẽn to me mõ.
Na wa ha hanea ne me cuxà gàpên xà catia na garẽ,
ne mehcunea mã ato icakôc pejti ne.
7 Ne quê ha mehcunea ihtỳj me hirôa pê apejti ita na
me ato amji japackre xà kôt me amji mã,
amji kĩn ton to me ipa.
Ne ihtỳj ate amji kam gapac xà cuhtacti ita na me cre.

8 Ỹhỹ me ikwỳ, Pahhiti pê jũm peaj to impej ata.
Ne nee cupê ampo kam incryc kam imprar pyrentu catê nare.
Ne cumã me pahkĩan to me pahkĩn, mã ihtỳj me pahcaprĩ.
Ne hãn ne hõtpê pahte me pahkên ton jicu jirô pê mã,
ihtỳj me pahkên to tojnõ, ne hicu.
9 Ne mehcunea mã impeaj to impej.
Ne cumã cute ampo cunea ton itajê caprĩ xà.

10 Hàpà me ijõ Pahhiti pê Pahpãm!
Wa ha pjê kam me icunea itỳj amji mã me acupa,
ne ato amji kam me ijapac prãmte me ana cre.
Ne me akwỳ cunea, quê ha apyrên me hakryti na me amã amji jarẽ.
11 Quê ha me hirôa pê apê Pahhiti ita na
mehcunea amji mã me ato ihcakôc.
Ne ihtỳj acarôt tỳjti ita na amji mã me garẽ.
12 Mãr quê mehcunea
ate acarôt to gàpên xà ton atajê cunea na me apupu,
ne apê Pahhiti catihti ata na me gahkre pej.
Ne quê ha ihtỳj mehcunea mã
ahimpej xà jàhcujro tetetti carôt tỳjti ata jahkre pej.
13 Ne ate me ito ahimpej xà ita jamre xà hamreare.
Ne apê Pahhi pê Pahhiti rohnỳtti mã.

Ỹhỹ me ikwỳ, Pahpãm hãn ne ampo to awjahkre,
ne ihtỳj hõtpê harkwa ata to amji japackrea rũm ihkrĩ.
Ne cute ampo ton xà atajê cunea kam, cumã me pahkĩn pit.
14 Ne ihtỳj ampo kên mã mencjêj atajê tehcajpa,
ne ihtỳj hanea ne cute me to ihcupan atajê tehcajpa,
ne hacpỹa mã catyt kam me ipa na me to.
15 Por ampo cunea tĩar atajê,
ihtỳj hõ to hàpàn xà ata kôt Pahpãm pupu.
Ne cute me cumã ampo na me prãmti jõr xà atajê na ihtỳj me hikaj.
Mã hãn ne cute me cumã me hõ jõr xàa jõ amcro na me cumã cugõ.
16 Ne ihtỳj hãn ne hũhkra mã hikra, ne nee apu hũ intê nare,
cute ampo cunea tĩr atajê mã ampo na prãmti atajê jõr prãmte.
17 Pahhiti te ampo cunea ton xà caxuw ihcunea na catyt kam ipa,
ne ampeaj kam hàhcaprĩ.
Ne ampo cunea na cute me pahto impej, ne cumã me pahkĩn.
18 Ne por amji tehcajpar xà na ampeaj kam me cuwỳ atajê cahi na ipa,
cute mehtehcajpar prãmte.
19 Pahhiti ihtỳj cute amji mã me hũpahti atajê mã
ampo na me prãmti atajê gõ.
Ne ihtỳj me caràr kampa, ne hãn ne me hũtà.
20 Pahhiti ihtỳj me cumã ihkĩnti atajê tête amtà,
ne mehkĩnte mehkêanre atajê intête nee hàmtàr nare,
ne cama hãn ne me to hamre.

21 Ne ampo itajê cunea cwỳrjapê,
wa ha ijõtpê Pahhiti catihti na harẽn to ipa rohnỳtti mã.
Ne imã pjê ita cunea kam,
icuxà cute me Pahhiti japrỳ pejti na me harẽn na
me to prãm rohnỳtti mã.

Xarômãw Te
ME HAPACKRE XÀ
Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, Tawi xwỳ kra krã kreti japrỳ te Xarômãw xwỳ pê Ixaher catêjê jõ pahhiti catia, ne cute ihkrã kreti kôt ihkàhhôc to incrê ne ihhôc. Ne mam ita japrỳ te **Xarômãw Te Me Hapackre Xà Jõ Kàhhôc** (Me Hapackre Xà). Ne kaam ri Pahpãm jarkwa kôt, cute me pamã, pahte amji to me pahhimpej to me papa to hahkre. Ne pahte amji mã me Pahpãm cupa to me pamã hahkre.

Ne ihkôt ihkàhhôc nõ ita ri Xarômãw te ramã ihwejtu kam, cute me pamã ihhôc. Ne me pamã me pahkam Pahpãm nare kam, ihcunea na me pahkôt hamreare na to hahkre. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Xarômãw Te Ampo To Hahkre Xà Jõ Kàhhôc** (To Hahkre Xà).

Ne ihkàhhôc crê ita kam ri cute me hikwa tuw jõ increr na ihhôc, cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Xarômãw Crer Xà Jõ Kàhhôc** (Xarômãw Crer Xà).

Pê Pahpãm Xarômãw mã cute amji jahkre pej catia ne cugõ, cute ihkên ton xwỳjrea na. Ne ita caxuw Me Hapackre Xà ita kwỳ mã he.

Me hapackre xà itajê ri ampo cunea caxuw impej

Me Hapackre Xà 1.1-19

1 Pê pahhi Xarômãw xwỳ pê pahhi Tawi xwỳ kra, ne cupê Ixaher catêjê jõ pahhiti. Ne pê ihkrã krea to ihkrã kre, mehcunea jirôa pê, ne ajco cute me hapackre xà jarẽ, ne ahna ihhôc.

2 Ne cute me pajapackre xà itajê, ihtỳj me pahkrã kreti me, cute me pajapackre xà impejti itajê jahkre pej na me pahtehcajpa, ne hanea ne cute me pajapackre xà kam me pajapac jahkre kêatre atajê jahkre pej na, me pahtehcajpa.

3 Ne cute me pajapackre xà itajê, ihtỳj ihcunea na catyt kam pahte amji to me papijapar pejti to me pamã hahkre. Ne hanea ne me pahkwỳ to me pahhêj xi nare kam, catyt kam pahte me to papipẽnti to me papa to me pamã hahkre. Ne pê Xarômãw xwỳ mã, cute me amji kam me hapac xà impejti to me ipa na me to prãm, na pê me hapackre to hane he.

Xarômãw mã ampo cunea jahkre pej na me to prãm

4 Imã me cupê ampo jahkre kêatre atajê te me ampo cunea jahkre pej na me to prãm. Ne imã cormã mentuwre, mehkà to me ipa atajê jũpar pejti na me to prãm to, wa me cumã mehkrã kên cawpa to ipa. Ne imã catyt kam, cute amji kam me hapac xà to, amji to me ipijapar na me to prãm.

5-6 Ne por ramã mehkrã kre atajê ri, cute mehkrã kreti to me amji mã me ipicamẽn na, imã me to prãm. Ne imã cormã cute mehkrã kre itajê to me hahkre, ne caxwãm catia mã me hũpar na, imã me to prãm, cwỳrjapê wa itajê cunea na me cumã ihhôc.

Cu ha amji mã me Pahpãm cupahti to me papa

7 Ỹhỹ, ca ha akrã kre to prãm, ne mam cati mã Pahhiti pê Pahpãm to amji mã ahimpej to apa, ne amji mã hũpahti to apa. Ne nee apê, por cute me amji jahkre kêatre te ma ame hũpar pejti caca atajê pyràc nare.

8-9 Ne anã me apãm te amã ampo to hahkre xà atajê na, ca impar to impeaj ne. Quê ha mehcunea ahna me apupu, ne me gahkre pej, ne apejti na amji mã me garẽ.

10 Quê ha jũmjê krã kêanre atajê kwỳ me acapi prãmte, cute me amji kam hapac xà kêanre ton xà ata wỳr me gato, ca ha ma apu gitõt.

11-15 Quê te me amã:

— Hacme ne amji kĩn ata na ame jũmjê cura, ne ame cupê ampo kwỳ to ahkĩ, ne amji mã ame to ajcrà, ne ahnaa me pajũrkwa to amji mã me hakràj — hajỹr cakrô, ca ha nee mempar nare, ne nee mehkôt amji ton nare. Ca ha me cupê ampỳa mã apu apa.

16 Ne pom mehkêanre itajê mã me hũjarêan kam, cute ampo kên to mehcuran to prãm, ne ihtỳj toa mehcura.

17 Quê ha pryjara nõ te, ate cumã to
catêc xà inxôr na apupun na, quê ha nee
hỹrmã ihtẽm nare, ne ma tẽ ne hawrya
ne apu kwỳ.
18 Ne me hũmre itajê te ihtỳj mehkwỳ
mã me catêtêc xà jaxôr na amji to me
hane, ne aracri cute amji mãa me to
haxôr.
19 Ne por amji to me hakràj prãmte
mehcuran to me ipa itajê, quê ha ihtỳj
jũm me hipej xà kêanre to me hipej.

3

Mentuwjê japackre xà
Me Hapackre Xà 3.1-18

1 Ỹhỹ me ikra, nee ca ite me gapackre
xà ita to amji pê me gapac kêt nare, ne ite
me amã ijarkwa jirên itajê, ca ha amji mã
me huwahi.
2 Ampo na? He quê ha ihtỳj ate amji
to me apijapar to me caku jàhtôa na, me
atehcajpa. Na ca ha ate ihkôt me ampo
ton to me hahkre na, quê ha ihtỳj ihkôt
me amã ampo.
3 Ne quê hõtpê amã mehcunea kĩnti ne,
ne hanea ne jũm mã ampo to awjahkre,
ne atỳj ate amji ton xà ata na amji jarkwa
na amji par to apa. Ne hõtpê ita to apa to,
nee amji pê gapac kêt nare.
4 Hõ, ca ha ate hajỹr to apa na, quê ha
Pahpãm ihtỳj ato impej. Ne Pahpãm me,
mehcunea, quê ha me garẽn pejti to me
ipa.
5 Ca ha gĩ cunea to Pahpãm tĩr rohnỳtti
mã ata kam gapac to impeaj to apa, ne
nee ca amjia kôt akrã kre na amji ton to
apa nare.
6 Ne ca ha ate ampo ton xà atajê cunea
kam amji caxuw Pahpãm cukij na, quê ha
ihtỳj amã hõ prya jahkre.
7 Ne nee ca ate amji jahkre pejti na
apu amji to hajỹr nare, ne cama amji mã
Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata cupa to apa.
Ne nee ate ampo to ihcupan xà atajê nõ
ton nare.
8 Ca gõtpê mehxêt cahê xà pejti to amji
mã axêt cahhê, mãr quê amã to incri, ca
quêt acapẽnti na apu apa, ita jĩkjê na, ca
ha ite amã ate ampo ton xà na ijũjahkre
itajê kôt ate apa na, quê ha ihtỳj amã, ate
amji kam gapac xà kêanre to impej.
9 Ne Pahpãm mã ca ha impejti to acakôc
to apa. Ne cumã mam gõ pjê kam gàprà
kam gõ atajê jõr to apa.
10 Ca ha ate itajê to hajỹr na, quê ha
gũrkwa kam amã arỳjhy hipu tu ne, ne
ampeaj kam gõ pur kam amã pĩxô hàhtôa
to hàhtô, quê ihhêaj to gũrkwa nee amã
cahuc nare.
11 Ikra, quê hãn ne Pahpãm pê Pahhiti
ata gũpar pejti xà caxuw, amji mã ato
ihhimpej xà to, ca ha ate kam gapac nare
na, quê ha ihtỳj akàj xà na ato, ca ha
akàj xà. Ne akàj xà ata kôt ca ha ampeaj
kam amji mã kampa, ne cute amji to amã
hahkre na amji mã to hane.
12 Nãmri Pahpãm pê Pahhiti ata mã
mehkĩnti atajê to ihtỳj hàpên xà ton to
ipa, ahnaa mã me hũmjê amji mã mehkra
to impejti prãmte, hãn ne mehkra to me
hàpên to me ipa he, me hũpar prãmte.
Ampo na? He cumã mehkĩnti na ri ihtỳj
me to hajỹr to ipa.
13 Ne por mehkrã kreti atajê ri me
hakryti, ne ihtỳj me cumã ampo cunea kôt
hakop jahkre pejti.
14 Ne pom mehkrã kreti itajê mã ri
ihpore cati ata me, kẽn prà tepti pê ôr
atajê jirôa pê cati ne impej, ne ahna hĩ
jàhwỳrti.
15 Ne pom me hũpar te amji jahkre pejti
itajê ri me hõkre xê xà pràti itajê jirôa pê
impej. Ne pom cu amjia kôt ame ampo
pejti na prãm itajê, nee impej te me pahte
amji kam me pajapac xà impejti ita cahuc,
ne to ipipẽn nare.
16 He me pahkrã kreti ita ihtỳj caku
jàhtôa kam, pahte amji to papijapar na
me pahto, ne hanea ne me pajakràj na
me pahto, ne mehcunea te me pampejti
na me pahpupun na me pahto.
17 Ne me pahkrã kreti ita ihtỳj me
pamã pahte amji mã, pahte amji kam
me pajapac xà kĩnti ata na me pahto, ne
ihtỳj catyt kam, me pahcarĩcti kam, me
pahte ampo cunea ton xà atajê na me
pahtehcajpar to ipa.
18 Ne por ampeaj kam me hũpar te amji
jahkre pej krã kre atajê ri me hakrya to
me hakry, mã ihtỳj mehkrã kre ita me

cumã cute amji kam me hapac xà jõr to ipa.

7

Pyjê xyre pijapit tête mentuwjê japackre xà
Me Hapackre Xà 7.1-27

1 Ỹhỹ ikra, ite amã ampo jarẽn itajê to amji japackrea ne, ne nee jũ caxuw ite gapackre xà itajê to gapac kêt nare.
2 Ne pom wa amã ampo jarẽ itajê, ca ha to, ne atĩar na amji to apijapar ita na. Ne ite amã ampo to hahkre itajêa kôt, ca ha amji to guphê to hanea, pom ca ato to guphê he.
3 Wa amã ampo jarẽ itajê, ca ha akrãa kam amji mã anõ, ne ma gĩ cunea to, amcro cunea kam, gàpên xà cunea kam to amji japackre.
4 Ne ate ampo jahkre pejti ita to, ca ha ihhêj rũm amji mã atõj, ne cahi na apu apa. Ne ate ampo par pejti ita to, ca ha amji mã akwỳ nõ to impeaj ne, ne cume ajwar apu apa.
5 Quê ha pyjê inxyre kêanre atajê pê ampỳa mã ato ajrõ. Ne pyjê te mehhêj xi to me hũmre mã amji to hàkjêr prãmti atajê pê, ampỳa mã ato ipa.

Cahãj xyre pijapit te amji kam hapac xà kên

6 Pê wa jũ ata caxuw ijũrkwa jarkwa mã xa, ne apu rĩt.
7 Ne mentuwjê jàhtôa ne me hõmpu, por cormã mehkrã kre nare atajê kwỳ. Ne ite mehnõ pyxit krã nare ata mã icator ne hahkre pej, ne ampeaj kam ri ihkrã nare.
8-9 Pê mentuwjê nõ ita apu krĩ cape na mõ, pry japôj na, ne ma, por jũm cahãj ihkrĩ ata jũrkwa cahi na mõ, mã ramã ahna caxwa to mõ.
10 Mã pyjê nõ inxyre pijapit te amji kam hapac xà kêanre ata te ihkà impejti nõ ata mã amji jaxàr, ne ma cuna mã mõ, ne cute me ajpẽn cajpar.
11 Ne cahãj xyre pijapit ata pê amji wỳr me hũmre na hàhwỳr catê, na pê nee ihpahàm nare, ne ihkrãhhia kam ajco me hũmre cukij, ne ma ajco krĩ cape na apu ipa.
12 Ne hãn ne ajco pry japôaj na hirãa pê ame hikaj to ipa, ne por jũ ri me hũmre me cuprõ ata ri, hirãa pê ame hikaj to ipa.
13 Ne mentuwjê nõ ita cator, mã cute impỳn ne cahôr, ne ihcakôc xà na ihpahàm nare ata to cumã:
14 — Ita caxuw imã amji kĩn jõ catia ne hàhhuc, ne imã hĩa to hĩ.
15 Cwỳrjapê wa ajpên apu gapên to mõ. Ne wa tee apu acajpar to prãm to ipa. Ne hamre, ita caxuw pahte ajpẽn cajpar!
16 Ne ramã ite, por ihneat rũm cupẽhkà impejti krorti cator ata to panõr xà cahty.
17 Ne ite ampo cacô cuxwati ata to panõr xà ita cuxwa.
18 Ajpên ikôt mõ, cu ha ita kam amji to pahpahàm nõa to apẽ, ne ajwar ajpẽn pyrên pajakryti ne.
19 Ipjê nee ijũrkwa kam apu mõr nare, ne ma ihtẽm xà jũwrya wỳr amũ tẽ.
20 Ne cute ihpore catia ne ipyr ne amũ to tẽ, ne quê ha jũ mã amji to amcro to, ne cormã hacpỹ ne amji jaxà — hajỹr.
21 Ne cute ihhêj xi xà atajê to ihcajpẽar prãmte cama cumã ihhêj xi. Mã pea cute ahna amji caxàr.
22 Ne ahna ahtũm nare mã ma ihkôt mõ, ne ihhêj rũm cupê pryti te apu ihcuran xà wỳr ipa, ne ihhêj rũm cupê ampo pry te catêtêc xà wỳr apu ipicahur.
23 Por curi ampo te hapôc tu xà ata wỳr. Ne ihhêj rũm cupê cuwênre te ihpro xà na, nee amji jahkre pej nare kam apu imprar ata na, pê wa hõmpun to hane.
24 Ikra, ita caxuw ikam gapac to impeaj ne, ne ma ihkôt hakop, pom wa amã ampo jarẽ itajê kôt.
25 Ne nee amji na pyjê nõ te hajỹr ata jamãr quê apê gĩ te amji kam hapac xà pyr nare, ne nee apu pyjê te hajỹrjê kôt apa prãm nare.
26 Ramã me hũmre kwỳ te pyjê nõ ata cwỳrjapê amji na mehpahàm catia incwỳr. Ne ramã incwỳrjapê mehtyc atajê jàhtôa, ca nee me hàhtô na me cahyt par nare.
27 Ca ha ate pyjê te hajỹrjê jũrkwa wỳr apa na, ca ha ramã mehtyc jõ pjê wỳr, ca ha apa, ne amã gõ pry hatujre ne.

9

Pahpãm te amji jahkre pej catia
Me Hapackre Xà 9.1-18

1-2 Pahpãm pyxit peaj ne cute amji jahkre pej catia to cati. Ne cumãa ri jũ mã pahte amji kam me pajapac xà ata na me pajahkre pej. Ne cupêa ri me pahkrã kreti to cute me pamã hahkre catê, na cu catyt kam ihkôt me papa jahkre pej.

Pahpãm te amji jahkre pej catia ata pê me hũmre nõ te hũrkwati catia ton, ne kam amji kĩn nõ ton ata pyràac. Ne cute me hõ jàhtôa to cuprõn, ne hàpàn xà na me cumã hãm.

3-6 Ne hanea ne cute cumã me hàpên catêjê kwỳ kujahêc, krĩ cape na, mã ame cumã me hàkjêr to me pra, mã cute me to cuprõn xà caxuw me cumã:

— Me amã prãm, ne me amã kôr atajê! Ajpên ijũrkwa wỳr ame pra ne ame apà ne ame ikõ! — hajỹr.

Ita jĩkjê na mã Pahpãm te me pamã ampo to hahkre xà itajê pê me pajõ pyràac. Ne ihtỳj me pamã to hàkjêr to ipa ne me pamã:

— Ate me amji jahkre kêatre ne me akrã nare atajê! Ajpên iwỳr me apkjê, ne ite me amã ikrã kreti to hahkre xà ita na me ikampa, ne ate me amji jahkre kêt itajê mã me hikra. Ne catyt kam amji to me ajpa. Ne me akrã kreti itajê to me hahkre, ne me hahkre pej. Ampo na? Me akrã kreti itajêa kôt ca ha quêt me apej pêa mã me apa — hajỹr.

7 Ỹhỹ me ikwỳ, ca ha mehkêanre nõ to ate impejti to prãmte cumã, cute amji kam hapac xà pejti to hahkre, quê ha cama ajte apu akam incryc, ne ihtỳj apu ato kên prãm. Ca ha ate jũm te hajỹr to impej prãm to apu amõr na, ca ha caa apu amji to akên japên to mõ, ne apu apahàm.

8 Cwỳrjapê ca ha cute me hajỹr catêjê to tojnõ, ne nee apu catàtkre na me acjêj nare. Ampo na? Nee mã ampo na nare, ca ha ate ampo kên tête cumãn jahpan xà na, quê ha ihtỳj apu acurê.

Ne mehkrã kreti te nee me hajỹr nare. Ca ha ampo kên tête cumã, quê ha ate ampo kên tête cumãn xà ita jahpan xà na, ihtỳj cumã akĩn.

9 Ne me hũpar pejti catêjê ca ha me jũm japackre, quê ha hipêr me hũpar krã kreti ata to amji mã me ajcamẽ. Ne me hũmre catyt kam me ipa atajê quê ha hipêr me hũpar to me ajcamẽ, ne catyt kam ame ipa.

10 Ne quê ha jũmjê amji to ihkrã kreti to prãm, ne mam cati mã amji mã Pahpãm cupahti to ipa. Ỹhỹ, por jũm amji mã Pahpãm pejti cupa ata, quê ha ihtỳj cute amji kam hapac xà impejti te Pahpãm cajpuaw ata to amji to ajpa.

11 Ne mehkrã kreti atajê, mehkrã kre atajêa mehtehcajpa, mã amji to me ipi-japar to me irya to me iry.

12 Ca ha ate amji mã Pahpãm krã kre te amji jahkre pejti ata pyr na, ca ha atỳj to amji mã ampo pejti jàhtôa ne to. Nãmri ca ha ate amji pê Pahpãm krã kreti ita caca na, ca ha me pahcurê xwỳn pê Xatanaj te amji kam hapac xà kêanre ata py ne caa akên mã amji jaxà.

13 Ne Xatanaj ata pê ihhêj rũm jũm cahãj xyre ata pyràac, mã me hũmre to hapactu to pit mã amji kampa, ne ma apu Pahpãm kôt ampo pej krã kreti itajê to amji kam hapac caca.

14 Ne hãn ne ikre jarkwa mã ihkrĩ to ipa, ne krĩ cape te amji jacjên kam ipa.

15 Ne hãn ne me hũmre, cute amji kam me hapac xà wỳr me pra atajê jator to me cumã hàkjêr to ipa.

16 Ne cute me amji cajpẽr, krã kre nare atajê mã harkwa to:

— Ajpên ijũrkwa wỳr ikôt mõ, ne ipjê pê ina gũhkra!

17 He, ampo to me pajàhkĩj itajê ri quêt impej! Ne kwỳr te pro to me pajàhkĩj itajê ri quêt papimxuar pê pahte mehkur xà, ne ampeaj kam cuxwa! — hane.

18 Mã me hũmre jàhtôa ne hãn ne ihtỳj me kampa, ne amji mã me to hane, ne ma mehtyc xà wỳr me pra, cute me amji jahkre pej nare kam. Ne ramã me hàhtôa te amji mã mehkên xà ita capi, na quê ha ma jũ caxuw cuhy tyc xà nare ata wỳr me pra.

10

Ampo kwỳ jàhtôa to me hapackre xà Me Hapackre Xà 10.1-32

1 Ỹhỹ, jũm xũmre mã ihkra krã kreti ata pê, hũm me inxi mã amji kĩnti ton catê.

Ne ihkĩnte jũm kra krã kêanre, jũpar nare ata pê ri hũm me inxi mã amji kĩn nare ton catê.

2 Ne por mehhêj xi xà jàhkĩj kôt amji to me hakràj atajê, mã nee me hakryti xà nare.
Ne quêt catyt kam me ipa xà ata pê ri me hakryti me, me caxwãm pê me carĩcti ton xà.

3 Ne Pahpãm pê Pahhiti ata nee hãn ne prãm te mempejti curan na me hamãr nare.
Ne mehkên catêjê te amji mã ampo na mehprãmti atajê ri, Pahpãm ma ame cupê intê, ne intête ame to jũa mã, mempejti atajê kĩnte.

4 Ne cute me xuwcacati atajê pê ri ampo hamreare.
Ne quêt me hàpên prãmti catêjê mã ri, ampeaj kam ampo mã me to hakràj.

5 Ne por jũm ampeaj kam amji kampa ata ri, hãn ne hàprà kẽhkẽn xàa jõ amcro na ihkẽhkẽ.
Mã hàprà kẽhkẽn xà jõ amcro kam hãn ne hõtxwaa to hõtxwa mã gõr ata ri, cama ihkĩnte amji na ihpahàm rẽ.

6 Pahpãm hãn ne ihcunea na mempejti catêjê to impej.
Ne mehkêanre catêjê ri mempejti kĩnte me harkwa pejti kam, cute amji kam me hapac xà jàprêhti itajê to me amxu.

7 Ne mempejti catêjê to, nee me hapac kêt xà nare.
Kĩntee mã ri mehkêanre catêjê to, ihtỳj me hapac kêt xà.

8 Me hũmre krã kreti atajê ri, ihtỳj me hakrya kam amji mã, cute me hapackre xà atajê incwa.
Kĩntee mã, quê ha jũmjê amji to mehkrã kreti pyrentu prãm atajê me amji jarẽn to:
“Wa ramã ite itajê impar jahkre pejtu” hajỹr na, quê ha taa ramã amjia pê, cute amji kam hapac xà caca to mõ.

9 Ne por jũm mã cute amji kam hapac xà impejti jahkre pejti ata, quê ha nee apu amji mã ampo cupa to hajỹr nare.
Kĩntee mã quê ha jũm apu ihhêj xi to mõ ata, quê ha ihtỳj ihkên mã me axà.

10 Quê ha jũm te ampo kên na jũm pupun, ne nee intête cumãn nare na, quê ha ihtỳj jũm ata cama amji mã ihkên to ajcamẽ.
Ne quêt quê ha jũm ampo kên tête me cumãn kam incrà, quê ha cama mehkwỳ to impejti japên to ipa.

11 Ne por catyt kam me hũmre cakôc xà impejti ata, ihtỳj mehkwỳ te catyt kam me ipa na mehtehcajpa.
Kĩntee mã ri me hũmre cakôc xà kêanre atajê, cama mehkwỳ to kêanre to prãm to me ipa, ne cumã hàwxũn me, me to kên pit jahkre pej.

12 Me pancryc me, pahte me pahkwỳ curê me, pahte me ajpẽn par nare ita, ihtỳj me papijapu na me pahto.
Ne me pahte me ajpẽn kĩnti ata pê ri quêt pahte me pahkên cunea to me pajapac kêt xà.

13 Ne mehkrã kre cakôc xà atajê cunea kam ri quêt me pamã amji jahkre pej pit.
Ne mehcakôc xà krã kêanre atajê pê ri mehkĩnte cama mehkên mã me irẽn xà.

14 Ne cute me amji jahkre pejti atajê ri, hãn ne amji mã, cute mempejti atajê pupun xà cunea kôt amji mã me nõr to me ipa.

Ne mehkrã kêanre catêjê ri, mehkĩnte nee me harkwa kôt hakop nare kam, hãn ne me to ihcakôc to me ipa, ne toa amji mã mehpahàmti ton to me ipa.

15 Ne me hakràjti atajê ri, me hakràj te amji kam hapac xàa to me amji kampa.
Ne me cupê hamreare atajê ri, mehkĩnte hãn ne me cupê hamreare te amji kam hapac xàa to me amji kampa.

16 Ne mempejti jàpên xà atajêa, hãn ne me to ajcamẽ.
Ne mehkêanre atajê ri mehkĩnte, pom mam mehkên xà itajê jirôa pê, amji mã mehkên to me ajcamẽ.

17 Ne por ampo kên tête mehkwỳ mã, mã ahnaa me ampo jicu atajê, quê ha me hõ pry pejti kôt me ipa.
Ne por ampo tête me cumã, mã nee me hũpar nare atajê, quê ha mehkĩnte me hõ pry cupa ne mehkên mã me acjêj.

18 Ne mehhêj xiti atajê ri hãn ne me harkwa hêj xia to mehkwỳ kam incryc to me amxu.
Ne hãn ne ampo kên na mehkwỳ jarẽn pa, ne amjia kôt hãn ne me to cati to mencràn to ipa atajê ri mehkrã nare.

19 Ca ha acakôc xà to ihcupan to cati, ca ha amji mã akên xà to cati.
Nãmri ca ha ate akrã kre na, ca ha ma garkwa kên to acakôc na amji jamã, ne garkwa cakôc xà impej to pit mã acakôc to apa.

20 Ne mempejti cakôc xà kôt ihtỳj ampo pejti hapôj, ne cupê ihhêj rũm wakỳre prà pejti ata, ne cupê ahna hĩ jàhwỳrti ata pyràac.
Ne mehkên catêjê cakôc xà ri ihkĩnte ihkôt hamreare.

21 Ne mempejti cakôc xà ri me hàhtôa ne me to impej.
Ne mehkêanre catêjê cakôc xà ri mehkĩnte, ma mehtyc xà wỳr me to ipa.

22 Ne me Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata, ihtỳj caku cunea kam amã ate amji kam me gapac xà to ipicamẽn to ihcuhhê tu.
Ne jũ wỳr quê iràn xà na, ampo me amã acaca xà te hajỹr xà ita to.

23 Ne me hàprêhti atajê mã, me hàprê xà ata pê ihhêj rũm me hapactu xà, ne me cumã ihkĩn.
Jĩkjê na ri, mehkrã kreti atajê mã cute amji kam me hapac xà impejti atajê, mã hũrên ame hakry.

24 Mehkên catêjê mã ihtỳj ampo cupaa to hũpa, ne cumã hũpahti ata quê ha ihtỳj to hanea to, to hane.
Ne mempejti atajê ri quêt ihtỳj cute me amji kam hapac xà impejti na me hapôj.

25 Quê ha kôc pahtỳjti ajpên mõ ne cato, ne mehkên to hamre tu.
Ne quêt mempejti krã kreti atajê, quê ha ihtỳj amehcuhhê, quê ha nee kôcti ata jũmjê atajê rẽn, ne me to ihtẽm nare.

26 Ca ha nee jũ caxuw ampo ton xà ata wỳr jũm te xuwcacati ata kujahêc nare.
Ampo na? He cute me hajỹr catêjê pê ihhêj rũm ampo cacô te me wa cahhêc xà, nare, me cupê ihhêj rũm me panto kam cuhy kũm, ne ihtỳj ihhahac.

27 Ne por jũm amji mã Pahpãm tĩr rohnỳtti mã cupahti ata mã, cute amji to ipijapar xà japjêa to hapjê.
Ne por mehkrã kêanre, ne nee amji mã Pahpãm cupa nare atajê, quê ha mehkĩnte, cute amji mã me to amcro hyr xà ata japyre mã me ty.

28 Ne por mempejti atajê ri ihtỳj cute me ampo pejti cwỳr xà atajê jikaj, ne ihtỳj hãn ne me cucwa.

Ne mehkên catêjê te nee me hajỹr nare,
na quê ha nee jũ caxuw me ampo
pyr nare.

29 Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata ihtỳj mem-
pej pytà.
Ne mehkĩnte mehkên catêjê mã ihtỳj
mehpahàmti gõ.

30 Ne por catyt kam me ipa atajê mã ri
ihtỳj mehkrĩ xà.
Ne mehkĩnte mehkêanre atajê pê ri
mehkrĩ xà hamreare, ne nee
mehkrĩ kam mencrà xà hamreare.

31 Ne por mehkrã kre te amji jahkre pejti
atajê mã ri, ihtỳj mehcakôc xà krã
kreti to me hapackre xà.
Ne por mehkêan kam ampo kêanre to me
hapackre to me ipa atajê, quê ha
ihtỳj mehkên xà kêanre atajê mã
me amji gõ.

32 Me hũmre krã kreti atajê, ihtỳj hãn ne
mehcakôc xà kam me hapac prãmti
atajê to, me cumã mehcakôc.
Ne mehkrã kêanre atajê ri ihkĩnte cama
me harkwa kêanre to mehkwỳ kên
mã curẽ.

22

Xarômãw te mehkwỳ japackre xà te trĩnta itajê

Me Hapackre Xà 22.17-29

17 Me ikampa. He wa ha me amã
mehkrã kreti te me hapackre xà itajê to
hahkre. Ca ha ampeaj kam, cute me
hapackre xà impejti itajê to me hahkre,
ne ate me hahkre pej na, ca ha ihkôat me
amji jahkre pej.
18 Ne ate to amji japackre xà ata kam,
quê ha ampeaj kam amã mehkĩn na, ca
ha atỳj ihkôat me apa, ne toa me acakôc
to me apa.
19-20 Wa ha ita kam me amã me ha-
packre xà itajê to hahkre, mãr ca Pahpãm
to pit mã amji mã me ahimpej, ne toa amji
mã me ahimpej to me apa. Ne wa ha,
ite me gapackre xà te trĩnta itajê na, me
amã ihhôc. Quê ha taa amji to me amã
hahkre, ne ihtỳj me gapackre xà impejti
to me gapackre.
21 Ata quê ha ihtỳj catyt kam ate amji
kam gapac xà impejti to me apa jahkre
pej na, me atehcajpa. Quê ha jũm te ahna
me acukij na, quê ha ihtỳj amã catyt kam,
ate me cumã harẽn xà atajê hahkre pej.
22-23 Nee ca ha me cupê hamreare atajê
pê hamreare na harẽn xà kôt ame to
kêanre nare. Ne nee cute mehcukij xà
kam, cute me amji pytàr xà caxuw me
cupê hamreare atajê to, ame amji to pe-
jpej nare. Côt mã Pahpãm ihkrĩ rohnỳtti
mã ata me hũtà, ne mencwỳrjapê cute
me cupê hamreare atajê mã amji cawpa
catêjê atajê to kêanre ne.
24-25 Ne nee me hũmre jàprêhti incryc
xiti atajê to ame amji kwỳ nõ prãm nare.
Côt ca ihhêaj to amji mã cute amji kam
hapac xà atajê incwa, ne ihkôt apu apa,
ne nee jũ caxuw cupê acator nare.
26-27 Ca ha nee jũm jũ jahpan xà na,
gàmjõr na amji ton nare. Ampo na? Ca
ihhêaj to gàmjõr nare, quê ha ihtỳj cute to
new ata jahpan xà na, amji mã apê gikwa
xà cunea to cutor tu.
28 Ca ha nee me aquêtjê te me amã pjê
rer ata hyr xà jirô pê to apỳm nare, ne
nee acahê na jũm jõ pjê ata to cupê incri
nare.
29 Xà ajkĩ jũm te hàpên xà to impejti ata
na amã hahkre pej? Quê ha ahtũm nare,
quê ha hàpên xà impejti to cute hàpên xà
ton ata na, me hõmpu. Quê ha pahhi cati
impej nõ amji mã to cumã hàpên catê,
quê ha cumã apê.

23

Me Hapackre Xà 23.1-35

1-3 Quê ha jũm jàmkrã cati te amji
cahê na gàpên xà na gator na, ca ha ma
hàmkrã cati ata na to amji japackrea ne.
Ca ha ate gàpàn cati na, ca ha nee cuna
mã gàpàn cati nare. Ca ha nee cupê cute
hõ kur xà ata kur to gũjarên nare. Ampo
na? Quê ihhêaj to cute amã ihhêj prãmte
quê gato.
4-5 Nee ca amji to gakràj prãmte, gàpên
xà to amji curan prãm nare, ne nee to pit
mã, amji mã ahimpej to apa nare. Ampo

na? Quê ihhêaj to gõ pore ita ihtỳj kam hara to hanea, pom quê hàcti kam hara mã to he. Ne ma to, ne apê ampỳa mã apu ipa.

6-8 Ne nee ca cute me hakràj cati to pit mã me amji kam hapac atajê cahê na gàpàn to prãm nare. Ca ihhêaj to ate cahê na gàpàn na, ca ha nee cumã hõ impejti ata kur to gũjarên prãm nare. Côt mã amã:

— Hipêr incrire ne krẽ — hane, ne cama apu amã ihhêj. Cute hõ ata jahpan xà na apê ampo catia pyr prãmte ri amã ihhêj. Ca ha ate ihkôt amji kam gapac, ne atỳj garte cati na, quê ha pea hõ ata jahpan xà na ana ahwỳ. Ca ha ate hacpỹa mã cumã hõ ata jõr xà na, atỳj to gõjahĩr prãm. Quê ha ampeaj kam cama akam incryc, ne nee ate cumã acakôc xà ata na apar nare.

9 Nee ca apu cute me amji mã hamãr nare atajê me, nee catyt kam me ipa to prãm nare atajê mã, acakôc xà krã kreti atajê to acakôc nare, cute me apar to mã apu.

10-11 Ne nee ca me huwatĩ atajê pê me hõ pur to gàhkĩj prãmte, gõ pur hyr xà to apintuw, ne me hõ pur kam hãm nare. Ampo na? He por ihtỳj Pahpãm me huwatĩ to ajpa, ne me hamã, ata quê ihtỳj mehtehcajpa, quê me ahna apupu ne ate me to amji kam gapac xà ata to ana apkjê, ne to akên mã amẽ.

12 Ampeaj kam cute me amji jahkre pej catêjê te me amã ampo to hahkre xà atajê na me kampa, ne hahkre pej ne amji mã anõ, ca ha quêt mã ca, amji krã krea japê.

13-14 Ne nee ca akra japackre jicu nare. Nãmri quê ha cute apar nare na, ca ha atỳj hũhcatêtêc. Quê ha ate hũhcatêtêc ita nee ihcuran nare. Quê ha cama to ihtyc xà jahpa.

15-16 Ỹhỹ, ikra xũmre. Ca ha ate akrã kreti na, wa ha ampeaj kam apyrên ijakry, ate acakôc xà krã kreti to acakôc ata pyrên. Ne wa ha itỳj ijakryti na amji cajpẽ.

17-18 Nee ca mehkên ton catêjê jũ na, cute amehkên ton xà atajê kĩn nare. Ate amji mã Pahpãm cupahti na, ca ha amcro cunea kam amji to ahcukij. Ita na quê ha acumam amã ate amji kam gapac xà impejti ne, ne por ca ampo pejti jikaj atajê, ca ha atỳj acwa.

19-21 Ỹhỹ, ikra xũmre ikampa. Ca ha ate amji jahkre pej na, ca ha atỳj caxwãm catia mã amji kampa. Ne nee apu cute me côxỳhti xenti catêjê kôt apa nare, ne nee ame hõ to mehtũm prãmti jàpàn catihti atajê kôt me apa na me amji to prãm nare. Ampo na? Pom cute me côxỳhti xenti atajê me, caxuw me hàpàn catihti atajê, ampeaj kam me hõtxwa, mã cama me hikwa ne ame gõr. Ne me cupê ampo hamreare, mã mehkà kêanre kam ame ipa.

22-25 Apãm kampa, cute gapackre xà atajê cunea na. Ampo na? Ate impar na ri amã impej. Ne anã krã kreti ata, ca ha atỳj kampa, ne nee ca ramã ihwej kam apu impar caca nare. Ne por ampeaj kam ampo pejti to hahkre xà atajê, ca ha kampa, ne amji mã huwahi, ne catyt kam apejti na apa, ne nee jũ caxuw amji pê to gapac kêt nare. Por me hũmjê nõ mã ihkra xũmre te catyt kam ipa, ne ihkrã kre ata, quê ha ampeaj kam hũrên hakry. He apyrên apãm jakryti na to, quê gũrên hakryti ne. Ne anã to hanea, ne cumã amji kĩnti jakryti to.

26-28 Ỹhỹ ikra xũmre, acaxwỳn cunea to, ite gapackre xà itajê kôt ca amji to, ne ampeaj kam ahna ikampa. Ne mempijapit pê ampỳa mã apu apa. Nãmri me cupê me gõ pry tête me akên mã me arẽn catêjê. He me cupê ihhêj rũm aracri cute me apê ampo to hàhkĩj catêjê pyràac. Ne cute me hũmre jàhtôa ne ramã me cumã ihhêj, côjkwa kam Pahpãm me, mehprõ mã cute mehhêj prãmte.

29-35 Jũm mõrmõ hĩ kam cute amji pupun xà kêanre me, ihkàj xà te cumã hipu? Mẽr jũm mã ihtỳj ame ipijapu xà mã incjêj to ipa, ne mehkên mã incjêj to ipa? Ne mẽr jũm mã hõtpê me haxôp, mã ihkàj xàa na ipa? Ne mẽr jũm mã hõtpê into kàhtuhti ita na apu ipa? He jũm nare, por me hũmre nõ me hàkrun xà kam apu ipa, ne cormã mã ihtỳj ajpẽn caxuw côxỳhti to ajcacwa, ne to ikõ ata te ri hajỹr.

Ne nee acuhhê ne mehkõm xà kam ampo cacô xỳre jiwrỳhti ata pupun nare, nãmri ampeaj kam hỳ pahtỳj. Ampo na? Quê ha ihtỳj itajê cunea jicu xàa kam hacpỹa mã cupê cagã kêanre ata pyràc, ne ihtỳj axa ne acura!

Ca ha ampo te jũa na ata pupu, ne atỳj garkwa te amji jahkre kêatre ata nõ to acakôc. Ne ato kam waj akam tẽ, ca ha apê ihhêj rũm cô harô to imprar kam, pàr kre kam me ipa atajê pyràac, ne atỳj ampo kam garij to apa, ne to amji jahyr to apa, ne atỳj apu apỳpỳm to mõ. Ne ampo na mã ca ha apy ne ahna amji juwahi?

Ne ana ahtũmre, ca ha cormã jũm ata te acahhyr na amji cajpẽ, ne amji mã garkwa to:

— Mõrmõ jũm aracri apu icahhy, wa nee ite ikàj xà nõ na amji cajpẽr nare — hane. Ne cormã akrã ajrõ, ca ha amji mã garkwa to:

— Jũ caxuw wa ha ajte ikrã impej ne xa? Wa tee apu ixãm to hahkre. Wa ha to xa ne itỳj hipêr ihkwỳ incrire ne to ikõm prãm — hane.

24

Me Hapackre Xà 24.1-22

1-2 Nee apu mehkên catêjê jũ na mehkên kĩn nare, ne nee ame to amji kwỳ prãm nare. Ne mehkên catêjê me hàprê to pit mã ame amji kam me hapac to me ipa, ne mehcakôc xà kên to pit mã mehcakôc to me ipa.

3-4 Ca ha ate ampo pejti to acukrêj to prãm na, ca ha xa akrã kreti to gakràj, ne cormã ampo pejti pê acukrêj atajê to gakràj. Hõhõ, ita na ca ha me akra te me amã ampo na prãm xà atajê cunea to me cumã, ne me cumã agõ.

5-6 Ne quêt mehkrã kreti ita ri mehhi tỳj jirôa pê impej. Ca ha jũ caxuw apijapu prãmte me ipijapu catêjê wỳr axà, ne nee amji pê cute me amã ihkrã kreti to hahkre catêjê atajê to gapac kêt nare, mãr quê me amã akrã kreti to hahkre. Quê me amã ampo to hahkre catêjê me hàhtôa to me hàhtô, ca ha cute me ampo to hahkre xà itajêa kôt atỳj me hirô pê xa.

7 Ne por amjia kôt ame ipa to prãm atajê, quê ha jũ caxuw mehkrã kre nare, cwỳrjapê ca ha nee cute amã ate catyt kam ampo to hahkre xà na ihwỳr nare. Ampo na? Ampo to quê amã hahkre?

8-9 Por me hũmre hãn ne mehkwỳ cuna mã amji mã, cute amji kam me hapac xà kêanre capô, mã ahna me hahkre pej, atajê ri hãn ne mehcunea kam mencryc, ne me cupê ampo kên cunea xakat. Ne por mehkrã nare atajê cakôc xà kêanre, mã hãn ne ihtỳj mehkên mã me curẽ. Ne por mehcunea ihtỳj ame cumãn to, me cumã me hàhcahhõn to me ipa atajê kam ri, mencryc pit.

10 Quê ha akam ampo kên te cator xà ata kam, ate kam akrã pictor tu na, ca ha apê jũm peacre caprĩ xàre ata.

11-12 Ne por cute me jũm curan xà caxuw me cupjê ata, ca ha ajte mehtehca-jpar ne me hũtàr to hahkre xà kaj na, ca ha ajte ahna me amji jarẽn to:

— Xà aracri ite amji kam ijapac xà, wa ajte ihcote na axà? — hajỹr na, ca ha atỳj Pahpãm te me pahcunea mã, me pahte amji kam me pajapac xà pupun na, me to amji japackrea ne. Ampo na? He quê ha ihtỳj Pahpãm te ampo kên na me pahpupun xà atajêa jahpan xà na, me pamã me pahkên atajêa to amgõ.

13-14 Ỹhỹ ikra, pen ca ku, ne inxôti ita na ihcajpẽ, quê ha acajpuaw. Ahnaa mã ca me pen cajpẽ mã garkwa kam inxôti he. Jĩkjê na mã, ate me amji jahkre pej krã kreti ita me acaxwỳn mã impeaj to impej. Ca ha ate to hamãr na, quê ha acumam amã ate amji kam gapac xà cunea amã ihkênre nare. Na ca ha nee amji pê ate hikaj ata to apictor prãm nare.

15 Ne ca, me hũmre nõ kêanre ita! Nee ca apu hũmre krã kre te amji jahkre pejti ata jũrkwa wỳr arĩt nare, ca ate cupê ampo pytàr, ne cupê ipyr prãmte, ca apu hỹrmã rĩt.

16 He mehkrã kre catêjê ihtỳj me hipy mã me acjêj, ne hõtpê hacpỹa mã mempej mã me acjêj, ne mehcuhhê. Ne mehkên catêjê, quê ha mehkĩnte mehkên kam mehpahàmti atajêa kam me hamre.

17-18 Pahpãm ihtĩar ihkrĩ rohnỳtti mã
ata mã mehkêanre catêjê to hamre prãm
nare, ne quêt cama cumã cute mehkên
ton jicu na to prãm. Na ca ha nee ame
acurê xwỳn kên xà kam mehpahpahàmti
atajêa kam me hamre atajê pyrên ame
gakry nare. Mã Pahpãm ahna me gahkre
pej, ne ahna cumã me akĩn nare ne, quê
ihhêaj to cute gahpan xà na acurê xwỳn
to kên xà ata jicu.
19-20 Ne nee cute ame to kên xà kôt, cute
amji to me cati atajê jũ na apu akrihkrit
nare. Ne nee me hũ na amehkên to atajê
kĩn nare. Ne cute mehkên ton catêjê
cumam me cumã, nee cute me amji kam
hapac xà impejti hamreare. Ne ihhêj rũm
me cupê ramã ihpôc xà tyc xàa wỳr, ne
ihpôc crire ne.
21-22 Ỹhỹ ikra, he amji mã, por Pahpãm
tĩar rohnỳtti mã ata cupaa ne, ne amji mã
pahhi catêjê cupa. Ne nee, por ame pahhi
cuna mã, ame kam incryc atajê mã acjêj
nare. Ampo na? He Pahpãm pê Pahhiti,
quê ha cute me hajỹr catêjê to hamre, me
mõr pejti kam.

31

Me hirôa pê me pahprõ pejti ita
Me Hapackre Xà 31.10-31

10 Ỹhỹ ikra, ita caxuw wa ha aprõ na ato
ihimpej, ne amã to hahkre. Pyjê jàhtôa
to hàhtô, ne jũ wỳr ca ha uu ne me
catàtkre na aprõ nõ impejti ata mã acator
pyrentu. Nãmri ca ha ate me catàtkre na
cumã acator na, ca ha amji mã huwahi to
impeaj ne, nãmri ihpore jakôtti ita jirôa
pê impej. He me pahprõ pejti te hajỹr,
pom quê ite me amã ampo jarẽn itajê he.
11 Mã ramã impjên te hĩxi pejti ita
pupun pejtu ihcunea na, na ri nee jũ
caxuw cupê ampo hamreare nare.
12 Mã amcro cunea kam, cute amji kam
hapac xà cunea kam to impejti to ipa, rỳ
jũ caxuw cute apu amji pê to kên nare.
13 Ne hõtpê ampo cunea to hàpên to
catia to ipa, ne mehkra mã cupẽhkà te
mehkà ton to ipa.
14 Ne cupê, pom hãn ne pàr kre hũwry
catia pĩn ampo to ipa atajê pyràac, ne
hũwry catia pĩn hãn ne hũrkwa wỳr amji
mã hõ to hapôj, mehkra wỳr.
15 Ne hãn ne awcahti xà wỳr ihkrĩ, ne
mehkra mã apu hõ ton to ipa. Ne ma
cumã hàpên catê pupu, ne hamãr to ipa,
ne ma cumã harkwa jirê, ne to ihhimpej
to ipa.
16 Ne por hàpên to ipa ita jõ porea to,
me cupê amji mã hõ pjê jũhkà, ne kam
amji mã pĩxô pejti kre to ipa.
17 Ne hàpên xà cunea caxuw ihcuhtỳjre.
18 Ne cumã hàmjixur pejti na hahkre
pej. Na ri ihtỳj to hĩ to ahwỳa to ahwỳ.
Ne ampo pej pit japrôr to ipa, ne hãn ne
hàpên to caxwa rytu.
19 Ne taa amji mã to cupẽhkà hy, ne
amji mã to ihkà.
20 Ne hãn ne me cupê ampo jamreare
atajê tehcajpa, ne me cumã ampo jõr to
ipa, ne ame hàhwỳr to ipa atajê mã ampo
jõr to ipa.
21 Quê ha krya to kry, quê ha nee apu
amji mã hũpa nare. Ampo na? Ihtỳj
mehkra mã mehkà.
22 Ne ihtỳj amji mã me hàhpro xà to, na
ri ihtỳj taa amji mã ihkà hẽrhẽtre tỳjre
ata to, ne to ihkà.
23 Mã mehcunea amji mã mempjên pejti
na harẽ, ne ihtỳj amji mã me hũpa to me
ipa. Ne ampeaj kam me cumã cati, hõ krĩ
ata kam.
24 Ne ihtỳj ahhy, ne cute me hũhkàr
catêjê mã ihpore na to ahpa.
25 Ne catyt kam ipa. Ne nee cumã cute
amji to ipijapar cupa nare, ne cumã ahna
mehpahàmti xà.
26 Mã ihcakôc xà te amji jahkre pejti,
jàhcaprĩhti to ihcakôc to ipa.
27 Ne jũ caxuw apu xuwcaca nare, ne
ihtỳj mehkra jamãr to ipa.
28 Mã mehkra amji mã me harẽn pejti
to me ipa. Mã impjên ihtỳj amji mã hĩxia
jarẽ, ne amji mã harẽn to:
29 — Mehprõ kwỳ kên nare cakrô, ca me
hirôa pê apê iprõ impejti — hane.
30 Ỹhỹ, ikra, pyjê jĩ cunea na impeaj to
mempej cakrô, quê ha impejti ita ihtỳj jũ
caxuw ihwej, ne ihcunea na impejti ita
hamre.

Ne por pyjê kwỳ quêt amji mã Pahpãm
tĩar cupahti atajê, quê ha ihtỳj quêt amji
mã mempejti na me harẽn rohnỳtti mã.
31 Ỹhỹ ikra, ca ha ate amji mã aprõ te
hajỹr nõ mã acator na, ca ha amji mã to
impeaj ne, ne hãn ne cumã garkwa to:
— Ihcunea na imã akênre nare gàpên
xà me, acakôc xà cunea kam. Mã
mehcunea amji mã me garẽn to impejti
to me ipa — hane. Hamre.

IXAJ JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, harã catêjê pê Juta catêjê atajê, hanea ne kỳj rũm catêjê pê Ixaher catêjê cuxà, Pahpãm to me hapac kêt to me mõ. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me hỹrmã me cumã harkwa to mehcakôc catêjê jàhtôa ne ihkujahêc. Mã Pahpãm te ahpỹanre na me cumã ampo to hahkre atajêa to me cumã ihcakôc to me ipa, ne cute me hõ kàhhôc kam ahna mehhôc.

Ne Pahpãm jarkwa to me cumã mehcakôc catêjê pijakrut itajê japrỳ te Ixaj me Jeremij. Na ri ahpỹanre na ihkàhhôc atajê kam me haprỳ te **Ixaj Jõ Kàhhôc** (Ixaj) me, **Jeremij Jõ Kàhhôc** (Jeremij). Mã Jeremij te hõ kàhhôc nõ kam ramã ampo pej cunea jamre ata to cute me amji japackre xà caxuw ahna ihhôc, cwỳrjapê ri hõ kàhhôc ata japrỳ te **Mencwỳr Jõ Kàhhôc** (Mencwỳr). Cwỳrjapê ri ajwar me hõ kàhhôc catihti atajê kam, cute me Juta catêjê mã me Pahpãm cawpa. Ne ita caxuw Ixaj me Jeremij jõ kàhhôc kwỳ mã he.

Pahpãm amji wỳr mehkwỳ to ipipkjêr xà caxuw me cumã akij
Ixaj 1.1-4, 10-20

Me ikwỳ, me ikampa! Pahhiti pê Pahpãm me amã ihcakôc to hane he:

“Pê wa Ixaher catêjê jakrã te tôxi atajê to amji mã ikra,
ne ajco me hamãr to impejti.
Mã ajte icuna mã mehkêanre.
Pryti me cawrô cahàcre,
ihtỳj to ipijapar catê pupu.
Mã ajte nee ihkĩnte me ikwỳ pê Juta catêjê me ipupun nare.
Ne imãa ihhêj ne me ikwỳ jàhtôti itajê,
nee me ipar nare.
Ne me cupê mehkên catêjê,
ne iwỳr me catut to me ipipkjêr,
ne cute me imã hikran.

“Me ikwỳ, xà ca cormã me amã ite ame ato kên xà ata na me prãm?
Xà ca ha ajkĩ ipê me gõ pahhi na,
ma ame icaca ita na?
Ca ha ame hane,
quê ha me acurê xwỳn me akrã rũm me ato kên na cucwa,
ne ma me apar mã to ajhu.
Quê ha me gõ krĩ
hanea ne caxàr tu ne.

“Me ikampa he:
Pom ca me akên jahpan xà na,
me imã ampo pryre to me capa itajê kam, ramã ipeacre.
Hipêr me imã ihnõ ton nare.
Imã hipêr carà cahàcti hôhti twỳmti na prãm nare.
Ne imã hipêr ampo itajê nõ caprô pupun prãm nare.
Ne imã hipêr me akên jahpan xà na,
ate me imã ampo pryre to caxàr ita na prãm nare.
Ampo na? He ca nee me akên xà itajê jũ na me apec nare.

“Ca ha me imã acakôc,
ne kàj mã côjkwa wỳr me imã gũhkra curor, ne me apẽ,
wa ha nee me apupun nare,
ne nee me apar nare.
Ca ha ampeaj kam, tee imã me acakôac to me acakôc,
wa ha nee me apar nare.
Ampo na?
Me gũhkra itajê pê mehcuran catêjê jũhkra.
Ne ihhêj ne cormã ahna ate mehcuran atajê caprô.

“Imã me ate me amji cuhhõn ne me atetet na me ato prãm.
Nãmhã, ne me akên ton jicu.
Ne ampo pejti ton to ca me amji kampa,
ne me to amji pyràc.
Ne me cupê hamreare atajê me,
me cupê me hũmjê nare atajê me,
me cupê mempjê nare atajê,
ca mehtehcajpa.

“Ca ha ita to hane,
wa ha ana amji capa ne ato impej.
He ampeaj kam wa me amã amji jarẽ.
Ca ha te ate me akên itajê ton,
mã cute me acaxwỳn to kên cakrô,

ate ihkên ton jicu jahpan xà na,
wa ha itỳj hacpỹa mã me amã to impej.
Ne ca ha ampeaj kam me ikampa,
ne ito pit mã amji mã me ahimpej,
wa ha itỳj me ato me gakràaj to me gakràj.

“Nãmri ca ha ma ate ame ipar caca,
ne icuna mã ame akên ton na,
wa ha cama me ana me acurê xwỳn jamã,
quê ha jũ mã ame ato,
ne me gipej tu” hane.

Hõhõ, quê ha ita me ato hane he.
He me gõ Pahpãm, pê Pahhitia te ri me amã hũjarẽn xà ita to hajỹr.

11

Pê Pahpãm Mexij pê mehkên catia pê me tohpôj catê to awjahkre Ixaj 11.1-11

1 Pê Pahpãm hipêr harkwa to ihcakôc catê pê Ixaj ata mã harkwa kujahêc to hane he:

“Quê ha jũm pĩ pàr nõ kat na hakep,
quê ha ihtỳj ipàr wej ata kat kam, haxà kam hitêr,
ne kam ipàr tuw nõ cato.
Jĩkjê na, quê ha pahhi xwỳ pê Tawi tàmxwỳ tàmxwỳ nõa cato.
Ne quê ha ramã pahhi xwỳ pê Tawi ihtyc cakrô,
quê ha ihtỳj ihtàmxwỳ tàmxwỳ nõa cato,
ne cupê imã hàpên catê.

2 “Quê ha ipê Pahhiti Carõ Pejti ata cumã amji gõ,
ne ihkôt cumã ihkrã kre te amji jahkre pejti gõ,
mãr quê carôt tỳjti to me hapackre,
ne ihtỳj cumã ijahkre pej, ne cumã icupa.
3 Ne quê ha ampeaj kam ihcunea na, cumã ipar prãm pit.
Ne cupê ajpẽn pê mehkrã kên me, me mempejti to ipicokjêr catê impeaj.
Ne nee quê ha cute mempar xà kôt pit mã,
põ rũm cute me hõmpun xà kôt mehkên mã me irẽn,
ne mempej mã me irẽn nare.
4 Ne quêt cute catyt kam,
me cupê ampo hamreare atajê tehcajpar prãmte,
cute ame to kên catêjê atajê kên mã me curẽ.
Ne harkwa to cute me cumã ihcakôc xà to, quê ha me hipej.
5 Ne ihtỳj catyt kam ahpỹanre na,
mehcunea to impej to ipipẽnti to ipa.
Ne ihtỳj cute ampo to hũjahkre xà ata na, amji jarkwa par to ipa.
Quê ha mehcunea ahna me hõmpu,
ne me cumã impejti ne.

6 “Ne quê ha pahhi xwỳ pê Tawi tàmxwỳ tàmxwỳ ata himpej xà jõ amcro ata kam,
quê ha ampo cunea hacpỹa mã,
mam cute amji ton pê mã,
amji ton xà ata na quê ha.
Ne rop cahàc jàprêhti atajê hacpỹa mã capônỹre ne,
ne ihtỳj carà cahàcti hôhti atajê cahê na apu ipa.
Ne ropkror jàprêhti atajê hacpỹa mã capônỹre ne,
ne ihtỳj carà cahàcre atajê cahê na apu hikwa.
Ne hanea ne rop cahàc jõkre hôhti atajê,
quê ha ihtỳj pryti krahti atajê me ajpẽn cahê na apu hàpàn to ipa.
Quê ha hanea ne, ihtỳj ahkrare kwỳ amji kôt ame to ipa.
7 Ne quê ha ihtỳj ampo jàprêhti pê uxô atajê hacpỹa mã capônỹre ne,
ne ihtỳj pryti cahãjti atajê cahê na apu hàpàn to ipa.
Quê ha pryti krare me uxô kra xwỳjê ihtỳj ajpẽn cahê na hikwa.
Ne rop cahàc jõkre hôhti atajê,
quê ha cupê prytia pyràc,
ne ihtỳj ahtu pit kur to ipa.
8 Ne me ahkrare kryjre itajê,
quê ha ihtỳj cagã pahtỳj ihkrĩ xà atajê cahê na
ame hàkrun to me ipa,
ne ahkrare kàre itajê,
ihtỳj hũhkra to parpup krĩ xà kam hahê atajê caxun to me ipa,
quê ha nee mehcãmxar nare.
9 Ne quê ha ijõ pjê impejti ita kam,

nee ampo te me to kên xà caxuw hamreare ne,
ne nee kam ampo jamre xà nare.
Ne mẽr ampo na mã quê ha ampo itajê cunea to hane?
Nee mã ampo na nare.
Pom côxwa hãn ne hipu,
ne ampo cunea pro ne inco,
mã nee incrà nare,
ita jĩkjê na,
quê ha pjê kam mehkrĩ atajê cunea
ipê Pahhiti na me ipupu,
ne me ijahkre pej pejtu ne,
na quê ha nee jũm pê ijahkre kêt nare.

10 "Ne amcro ata kam,
quê ha pahhi xwỳ pê Tawi ata tàmxwỳ tàmxwỳ ata pê pjê cunea jõ Pahhiti catia.
Quê ha krĩxàre cunea me,
pjê cunea kam ampo kra cunea,
hỹrmã me cuprõ,
ne me cumã amji kĩan kam ihhimpej xà krac ri me axà.
Ne ihtỳj ihkrac ri mempejti to ame kôt.
11 Ne amcro ata kam,
quê ha pjê cunea pĩn,
hipêr Pahhiti na mehkwỳ pê Juta catêjê me Ixaher catêjê cahhur to caprã,
ne amji na me to cuprõ,
mãr quê hanea ne ihhimpej xà krac ri me axà" hane.

40

Pê Pahpãm mehkwỳ mã caprĩ
Ixaj 40.1-31

1-2 Ỹhỹ me ikwỳ, Pahpãm te me acaxuw ito cumã ihcakôc catê na, ne imã ampo jarẽn ata, wa ha me amã harẽ. Cute imã hajỹr he:

"Ca ha Krĩpinkrên kam me ikwỳ pê Juta catêjê mã ito gũjarẽn picre to awjarẽ, ne me cumã:
'Ate me amji pupun kên tỳjti ata hamre.
Ne ate me ito kên jahpan xà na,
wa ramã ite me amji pupun xà kêanre na me aton to ipijakrut,
na wa nee hipêr ate me ito kên ita to amji japackre nare' hane" hajỹr.

3 Ne Pahpãm te imã harkwa to imprar catê nõ kujahêc, mã cute imã caràr to:

"Me pajõ Pahhiti mã, ate amji kam me gapac xà kên atajê jicu,
ne me to impej xà te hajỹr he:
Ca ha gõ pahhi mã põti kam,
pjê kam me hamreare ata kam pry nõ to,
mãr quê cumã ihcuhtacti ne,
ne ajpẽnti ne.
4 Ne hanea ne me caprũm to hipu,
ne me kẽn to hõkre nõ,
ne ahkre jituw to me hipu pa,
ne me awjarô to ajpẽn pa,
ne cumã pry jikôtti atajê to ihcuhtac,
mãr quê ahna mõr xà ata cumã ajpẽnti ne.
Jĩkjê na, ca ha me cumã
ate amji kam gapac xà impejti ton to me apa,
ne catyt kam me apa.
5 Ne quê ha pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê
me pajõ Pahhiti carôt jàhcujro ata pupu.
Ne Pahpãam te ri ita ton na amji jarẽn,
na quê ha ihtỳj ton to hane" hajỹr.

6-7 Mã jũm ita te imã:
"Acaràr!" hajỹr.
Wa cumã:
"Mẽr icaràr xà jũ to mã, wa ha icaràr?" hane.
Mã cute imã:
"Ca ha acaràr to hane he:

'Pom mehcunea pjê kam mehkrĩ atajê pê ihhêj rũm ahtu pyràc,
ne me hàpên xà impejti atajê pê pĩrã pejti pyràc!
Ne quê ha ahtu me pĩrã incrà,
ne cyt ne hamre,
ita jĩkjê na,
quê ha mehcunea cyt ne me hamre,
me hàpên xà mea mã!
Quê ha hanea ne ahtu me pĩrã
põ kam kôc pahtỳjti cacrohti ita apê,
ne to incrà pyrentu,
ita jĩkjê na,
quê ha Pahpãm me hakô,
quê ha me hamre pyrentu!
8 Ne ihtỳj jũ caxuw ahtu incrà xà,
ne hanea ne ihtỳj ampo rã inxô,

ne hamre xà.
Ne quêt me pajõ Pahpãm jarkwa nare,
quê ha quêt ihtỳj ihkrĩ rohnỳtti mã!’ hane” hajỹr.
9 Mã hipêr jũm ita te imã:

“Ca ha ate me gũjarẽn pejti to me gũjarẽn catêjê nõ,
hawênti nõ kàa na api,
ne Krĩpinkrên kam mehkrĩ atajê mã acaràr,
ne akrãhhia kam me cumã acaràr,
ne nee apu amji mã me ampo cupa nare.
Ne Juta jõ pjê kam
krĩ cunea kam mehkrĩ atajê mã:
‘Ramã me gõ Pahpãm cator to mõ!’ hane” hajỹr.

Pahpãm ri mehcunea jirô pê carôt cati ne cute amji jahkre pej cati

10 Ỹhỹ, Pahhiti pê Pahpãm ri ramã carôt tỳjti catia to cator to mõ!
Ne quê ha carôt kam ihhimpej xà tỳjti ata me to ihhimpej.
Ne quê ha ahpỹanre na cute me ampo ton atajê jahpan xà na,
me cumã hàmjõr xà impejti ata to ajpên ahpar mã mõ.
11 Ne pom hãn ne carà cahàcre hôhti jamãr catêjê hamãr prãmte to ipa,
ita jĩkjê na,
quê ha ihtỳj mehkwỳ atajê to amji pytà,
ne taa cupê me hamãr catê impejti ata na amji to.
Ne ihpa kam quê ha mehkrare japỳ ne me to ipa,
ne ma menxyrxwỳ me,
me hamãr peaj to ipa.

12 Ne jũm te mõrmõ Pahpãm cuxà,
hũhkra to côxwa to ipipẽn?
Hamreare,
nee jũm te cuxà ton nare!
Nare, jũm te mõrmõ Pahpãm cuxà,
hũhkra to côjkwa to ipipẽn?
Hamreare,
nee jũm te cuxà ton nare!
Ne jũm te mõrmõ Pahpãm cuxà,
hõ kàhà kam pjê jacrô cunea to cuprõn?
Hamreare!
Nare, jũm te mõrmõ, cute ampo to ipipẽn xà kam,
hawênti jõ kẽn cunea to ipipẽn ne hũtĩ na hahkre pej?
Hamreare!
13 Ne jũm te mõrmõ Pahpãm cuxà,
Pahhiti Carõ Pejti ata jahkre pej pejtu?
Hamreare!
Ne jũm te mõrmõ Pahpãm Carõ japackre prãmte,
cumã ampo to hahkre?
Hamreare!

14 He xà ajkĩ Pahhiti te,
jũm te cumã ampo to hahkre xà na,
jũm na hàhwỳr?
Hãpà!
He xà ajkĩ jũm te Pahhiti mã catyt kam ipa to hahkre?
Hãpà!
He xà ajkĩ jũm te, cute ampo jahkre pej xà to cumã hahkre,
mã cute hahkre pej?
Hãpà.
He xà ajkĩ jũm te cumã cute amji jahkre pejti ita to hahkre?
Hãpà!

15 He Pahpãm mã pjê kam ampo cunea na,
krĩxàre mehkrĩ itajê jamreare.
Ne cumã me cupê cuhkõn kam,
cô kryjre ne ahtwỳ
ne ihpehpec pyxit peaj ata pyràac,
ne ihcunea na me hamreare.
Ne cumã me cupê ihhêj rũm
ampo te ipipẽn xà kam
pjê jacrô to amji japackre xà nare ata pyràac.
Ne cumã cô jipôc ri pjêncrà itajê to ipipẽn xà te hajỹar,
pom quê ampo cajcucre to ipipẽn xà nare he.
16 Quê ha te kẽn catia atajê na pĩ cunea to me cuprõ,
ne cumã kẽn atajê kam pryre apu ipa atajê cunea jõr prãmte,
pĩ ata kam haxwỳ ne me to caxàr cakrô,
quê ha nee Pahhiti mã ihnõ na cormã cati nare!
17 Ne cumã ampo na,
krĩxàre atajê jamreare ata,
ne cumã me cupê ampo kôt hamreare atajê japyre mã me.

Pahpãm cahàc krekà atajê pê nee Pahpãm pyràc nare

18 Ne mẽr ampo me ca ha Pahpãm ita to me ajpẽn?
Xà ajkĩ pahpãm cahàc krekà me ipipẽan?
Hãpà!
19 He pahpãm cahàc krekà ton catêjê,
ihtỳj hãn ne carẽc to me to,
ne wakỳre prà tepti pê ôr ata to hipy me ahna pra ne me to incururo,
ne ihkôt wakỳre jakati to,
cumã me hakrô xà to.
20 Ne me cupê hamreare pê wakỳre prà tepti pê ôr me,
wakỳre prà jakati na hĩ jàhwỳr atajê jamreare,
na quê ha ihtỳj amji mã pĩ impejti atajê nõ capi,
cute cumã pahpãm cahàc krekà na ton prãmte.
Ne cute me pĩ to ipihho catêjê nõ te amji jahkre pejti nõ mã cugõ,
mãr quê cumã pahpãm cahàc krekà cuhhê impejti nõ to.
Ne nee ampo itajê nõ pê Pahpãm pyràc nare.

21 He xà nee jũ caxuw ate Pahpãm jahkre pej nare?
He xà nee ajkĩ jũm te me amã harẽn nare?
He pom pê mam me amã Pahpãm to hahkre ita?
He xà pê ca, pjê te amji ton pê mã,
ramã cute ihcakôc xà ton ata na,
ate hahkre pej nare?
22 He Pahpãm ri pjê jajoti ita jipy ihkrĩ,
ne cumã me pahkryjre te hajỹar,
pom quê me pamã xycxycre kryjre he.
Ne taa mã ri côjkwa capô,
ne ihkrac ri ihkrĩ to hanea,
pom cu ahpykrã xà caxuw me cupẽhkà capô,
ne ihkrac ri me pahkrĩ he.

23 Ne taa mã ri pjê kam,
pahhi carôt tỳjti me,
me to ihhimpej catêjê catia atajê to ihkryjre,
mã cumã me ampo na me hamreare.
24 Ne cumã me cupê ampo kre xà ata pyràac,
ne pom me ampo hy kre,
mã kam harê me ajkaam,
mã kôc to incrà, mã carĩjre ma to ahhi, ne to cuto ita na mã,
cumã pahhi atajê te hajỹr,
mã cyt ne me to hamre.

25 Ampo cunea jirô pê Pahpãm pejti ata te amji na hàhcukjêr to hajỹr he:
"He ampo me, ca ha me ito ajpẽn?
He xà ajkĩ ipê ampo pyràc?
He xà ajkĩ jũm me ipipẽan?
Hãpà" hane.

26 Ne ca ha caxwa ri côjkwa wỳr rĩt,
ne caxêre jàhtôti atajê cunea pupu,
ne jũm te mõrmõ ton?
He Pahpãm te ri ton,
ne ahpỹanre na haprỳ atajêa na,
cute cumã hàkjêr par,
ne ihkrĩ xàa kam ihkrĩ par.
Ne carôt pahtỳjti catihti ata kôt,
nee ihnõ jamre nare.
27 Hàpà, Pahpãm na mehkwỳ pê Juta catêjê itajê! Ampo na mã ca ame Pahpãm mã me gàhcahhõn itajê to ame amji jarẽn to:
"He Pahhiti te nee ite amji kam ijapac xà na ijahkre pej nare,
ne cupê ipimxur tu.
Mã nee cute, ite ampo na prãm ata na ito amji japackre nare" hane?
28 He xà apê Pahpãm jahkre kêatre?
Xà nee jũ caxuw ate harẽn par nare?
He Pahhiti pê Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata,
ne cupê pjê me kam ampo cunea ton catê.
Ne nee quê ha jũ caxuw ihtycrĩ, ne ihpeacre nare.
Ne nee jũm te, Pahpãm te amji jahkre pej krã kreti atajê cunea na hahkre pej nare.
29 Ne taa mã ri mehtycrĩ atajê mã carôt to ihtỳj,
ne mehpeacre atajê mã carôt to ajcamẽ.
30 Ne mentuwjê intuw cakrô,
ihtỳj jũ caxuw mehtycrĩ, ne mehpeacre xà.
Ne mentuw picahur na mehte tỳjti cakrô,
quê ha ihtỳj jũ caxuw ame ajhu,
ne ame hikwa.
31 Ne quêt Pahhiti to amji mã mehhimpej,
ne me hikaj to me ipa atajê,

quê ha ajteare mã me,
ne hõtpê amji mã me carôt to intuw.
Ne me cupê hàcti jara tỳjti,
mã to ne kỳaj pê apu ipa to pyt ata pyràac,
ne ampo cunea mã me hũcanãr to ipa.
Na quê ha Pahpãm jarkwa na memprar catêjê na ame pra,
ne nee amehtycrĩ nare.
Ne quê ha harkwa kôt catyt kam ame ipa xà ata caxuw,
nee me cupê me carôt hamre nare.

53

Mexij te mehkwỳ pytàr xà caxuw ihtỳj amji pupun to kêanre
Ixaj 53.1-12

1 Pahpãm te jũm ita na, me pamã harkwa kujahêc,
cu pahte ahna mehkwỳ mã me harẽn cakrô,
mã ihhêj ne, nee cute mempar,
ne amji mã me to hajỹr nare.
He Pahhiti te me cumã mehkritxwỳ to hũjahkre ata to ipipẽ cakrô,
mã ma hỹrmã ame irĩt,
ne ame hõmpun caca.
2 Ne pom pjê incrà kam me ahkêt jakep,
mã kam harê ahtwỳ, ne hacpỹa mã kam hitêr ne hapôj,
ita jĩkjê na mã,
jũm ita te Pahhiti kam mare mã, ampo kên cunea jipôc ri,
amji to ipijapar ne ihkà.
Ne põ rũm pê hĩ kam,
ihhêj ne nee impej nare.
Ne ihhêj ne, nee cupê jũm catihti ata nare,
ne cupê me pajĩ te hajỹrỹre ata pyràac.
Na ri nee ihhêj ne cute amji wỳr me pahto hàhtêp xà caxuw,
hirã pê impej ne cati nare.
3 Ne cupê hũmre te amji pupun xà kêanre kam ipa catê,
cama hanea ne amehcaca,
ne ame curê.
Na ri nee hỹrmã me irĩt,
ne me hõmpun prãm nare,
ne ma amehcaca.
Cu nee ajte pahte amji mã me to cati nare.

4 Ne me pahte hajỹr cakrô,
mã ihtỳj cutea me pahte me amji pupun xà kêanre ata mã amji jõr,
ne cutea amji kam me pahte me amji cajpẽr xà kàj xàhti atajê cunea jaxwỳr.
Cakrô, cu pahtỳj ajpẽn mã me harẽn to:
“Pahpãm ri apu hũmre ita to kên he,
ne taa mã ri apu ihcahhy,
mã ihkàj xà” hane.

5 He pahte ajpẽn mã me harẽn to hajỹr cakrô,
mã nee cute hajỹr nare.
Ne pahte me to kên,
ne me to ihcupan xà atajê cwỳrjapê ri,
cute me hũmre ata caxwỳr.
He pahte me ampo kên ton atajê jahpan xà na ri,
ma cute me to irô,
ne cupê me hĩ to kêanre.
Ne cute me to kên xà ita kôt ri,
cute me pamã ampo cupa nare na me pahton,
mãr cu me pahcarĩcti kam me papa.
Ne cute me haxôp xà ata kôt ri,
ihhêj ne hacpỹa mã, me pahcaprãr, ne me pahcapẽnti.

6 Ne pom carà cahàcre hôhti me hamãr catêjê kaj na apu ipa,
ne cute amji to ipictor,
ita jĩkjê na mã,
cu pahte me Pahpãm jõ pry cupan,
ne amjia kôt me pajõ pry itajê pynãr.
Ne Pahhiti te,
pahte me to kên ne me to ihcupan xà atajê jahpan xà na,
nee me pahto kên nare,
ne ma jũm pê me pahkritxwỳ ata to irô, ne cute apu to kêanre.
7 Mã cute mehkôt harẽn hêj xi xà kêanre to me harẽn,
ne to me cumã ihkàj xà catia ton cakrô,
mã nee cute amji pytàr xà na
me cumã ampo to ihcakôc nare,
ne nee amji jahpan xà na mencrôn nare.

Ne pom ma carà cahàcre kra curan xà wỳr me to ipa, mã aracri ipa,
ita jĩkjê na ri cute mehcuran na, cama amji na me hamãr,

mã cute mehcuran.
Ne pom me carà cahàcti hôhti hô jakep, mã nee incwỳr nare,
ita jĩkjê na mã cute,
ne nee amji jahpan xà na cute ame to kên catêjê mãn kên nare.
8 Ne cute mehpro, ne mehhêj xia to cute me to ihhêj xi,
ne mehcukij xà kêanre to mehcukij,
ne nee cormã ihkra nare kam mehcuran,
mãr quê nee hipêr ita ri me hipôc ri apu ipa nare.
Ne me pahkwỳ te me to kên,
ne me to ihcupan xà cwỳrjapê ri amehc-ahhy.
9 Ne nee apu hàprê to ipa nare,
ne nee apu ihhêj xia to ihcakôc to ipa nare cakrô,
mã ihtỳj cute me hàhcuran catêjê cahê na me harêt na harkwa cakrô,
mã me hakràjti jarêt xàa kam, cute me harêt.

10 Ne nee cute ampo to kên nare cakrô,
mã Pahhiti te to mehkên catêjê pyràac,
ne cumã ihkàj xà ton.
Ne pê mam ramã Pahhiti ita ton xà ita na amji kampa,
na pê to hane.
Ihhêj ne Pahhiti te, jũm te me to ihcupan xà jahpan xà na,
cute me hũmre ita curan na me hamãr,
mã cute mehcuran cakrô,
quê ha ihtỳj hacpỹa mã ihtĩr,
ne ihtĩar na apu ipa rohnỳtti mã.
Na quê ha ihtỳj jũ caxuw cumã mehkra jàhtôti atajê pupu,
ne Pahhiti mã ihkôt pjê kam me hàhtôa to ihkra prãm.

11 Ne cute amji cajpẽr xà kêanre to amji cajpẽr xà ata jakàn pê,
quê ha cormã me hàhtôa atajê,
cute amji cajpẽr xà kên ata cwỳrjapê cupê Pahpãm kra na me hahkre pej,
na quê ha ampeaj kam hũrên me hakry.
Ne quê ha cupê Pahpãm mã hàpên catê, ne catyt kam ipa.
Na quê ha me hàhtôa ne, cupê mehkritxwỳ ita na me hahkre pej,
ne ihtỳj amji mã me to ihhimpej.
Ne quê ha taa, cute me to ihcupan xà jahpan xà na,
ihkên cunea mã amji gõ,
mãr quê Pahhiti me ahna amji capa,
quê ihtỳj mempej pêa mã ame ipa.
12 Cute mehcuran xà mã amji jõrtu.
Mã cute me to ihcupan catêjê cahê na cute mehcuran xà ata pê,
cute amji mã mehkên ton xà atajê cunea juwahi,
ne ihtỳj cute me to ih cupan catêjê cajrẽn.
Na quê ha Pahpãm pê Pahhiti itajê cunea jahpan xà na to catia to cati,
ne ampeaj kam to carôt tỳj.

55

Pê Pahpãm mã mehcunea te hỹrmã ipipkjêr na to prãm
Ixaj 55.6-13

6 Ỹhỹ me ikwỳ, cormã Pahhiti te ita ri apu mõr ita kam,
ca ha atỳj me hapê,
ne cormã ame acahê na mõr xà ita kam,
ca ha atỳj cute me apytàr xà na me wỳ.
7 Ne quê ha mehkrã kên catêjê,
cute me amji kam hapac xà kên ton jicu,
ne nee hipêr cute me ton na me amji to amji japackre nare,
ne rỳ mã me pajõ Pahhiti pê Pahpãm wỳr me apkjê na mã,
quê ha taa ame caprĩ,
ne cute me to kên atajê to tojnõ hiahpuro,
ne nee hipêr to amji japackre nare.

8 Pahhiti te me pamã, me pahna amji jarẽn to:
“Ite amji kam ijapac xà pê nee me ate amji kam me gapac xà pyràc nare.
Ne nee ijàpên xà pê me gàpên xà pyràc nare.
9 Pom pjê jirôa pê côjkwa te pjê jirãr,
ita jĩkjê na mã,
ijàpên xà te me gõ tekjê jirãr.
Ne ite amji kam ijapac xà te gõ tekjê jirãr.

Pê Pahpãm jarkwa cakôc xà kôt ihtỳj ampo

10 Ne pom hãn ne côjkwa pĩn cô carôt wrỳ, ne ta wrỳ, ne xa pjê inco,
mãr quê pjê kam ampo cunea to ajcamẽ,
quê ha me cumã cute me hõ kur xà atajê,

ne cute mehkre xà caxuw me cumã ihhy,
ne cormã hacpỹa mã api,
ita jĩkjê na,
quê ha ijarkwa hane he.
11 Ne ipĩn, ijarkwa hapôj ata,
quê ha nee hacpỹ ne caprỳ iwỳr amji jaxàr nare.
Ne cute me kam hapac prãmte,
wa ite mehwỳr ihkujahêc,
na quê ha nee ahna mehprãr nare ne ihtỳj me kampa.

12 Na ca ha atỳj, jũ caxuw, me gakrya kam,
me acurê xwỳn catêjê jõ pjê pê me acato,
ne me acarĩcti kam,
me amã ampo cupa nare kam,
ma me gõ pjê impejti ata wỳr me axy.
Na quê ha, me amãa ihhêj ne hàhkà jakôt me, awjarô atajê cunea,
ate me amji jaxàr xà ita pyrên hakryte apu cre.
Quê ha hanea ne pĩ cunea
me apyrên cumã amji kĩnte,
ihhêj ne apu hũhkra cahhy.
13 Ne curi hômjĩ jaxà kam,
quê ha quêt pĩ tỳjti pejti cuhtacti atajê hapôj.
Ne curi pĩhhô jàprêhti hapôj ata jaxà kam,
quê ha quêt ampo pĩhhô cuxwati atajê hapôj.
Ne ampo pejti itajê,
quê ha quêt ijaprỳa na hapôj.
Ne ipê Apãm Cati pê Pahhiti to
ate me amji japackre rohnỳtti mã xà na,
quê ha ita hane.
Na quê ha nee jũ caxuw hamre nare” hajỹr.

61

Quê ha Mexij ihtỳj me cupê hamreare atajê tehcajpa
Ixaj 61.1-11

1 Ỹhỹ me ikwỳ, por Pahpãm te me pamã jũm kujahêc na to hũjahkre ata te amji jarẽn to:

“Pahhiti te ampo cunea to ihhimpej catê ata te me cupê hamreare atajê mã,
ite ijũjarẽn xà pejti jarẽn catê na ixãm,
cwỳrjapê ri Carõ Pejti te imã amji jõr.
Ne cutea ri mehkwỳ wỳr ikujahêc,
mãr wa mehpeacre me,
me cumã amji kĩn nare atajê caprĩ,
ne hacpỹa mã me cumã me carôt gõ.
Ne hanea ne cute awcapàtkôti kam me hacjên catêjê mã:
‘Gapacta ne me gapôj’ hajỹr to ipa.
2 Ne wa hanea ne mehcunea mã Pahhiti jarẽ, ne me cumã:
‘Quê ha caku itajêa kam
Pahhiti me akên cati pê me gapôj
ne me ato impej,
ne amji jahpan xà na,
mehkrã kêanre atajê to kên’ hane.
Ne wa hanea ne mehcunea ame amrã atajê mã caprĩ.

3 “Ne por Xijãw jõ kẽn cahê na Krĩpinkrên kam mehkrĩ
ne ame amrã atajê,
wa ha itỳj cute ame ampo na prãm atajê,
me cumã cugõ.
Ne me cumã amji kĩn nare na cute me hahkre pej prãmte,
pro to cute me amji krã cunea jipro atajê,
wa ha quêt me cumã pahhi krãhkà impejti gõ,
hacpỹa mã me cumã amji kĩn na, cute me hahkre pej prãmte.
Ne mehpeacre atajê,
wa ha me cumã ampo cacô cuxwati gõ,
mãr quê me hakry.
Ne jũm mã amji kĩn nare ne cupê amji jahkre kêatre atajê,
wa ha me cumã cupẽhkà impejti gõ,
ne cute me Pahpãm pej na hũrên hakryti na harẽn na me to.
Ne pom hãn ne me ampo pĩxô pejti pàr kre,
mã cati ne ihkô, mã mehcunea amji mã ihkre catê jarẽn pejti,
ita jĩkjê na,
quê ha mehcunea me Pahhiti na mehkwỳ pê catyt kam me ipa na ame hõmpu atajê,
ihtỳj me Pahpãm jarẽn to impejti ne.

Quê ha Mexij hacpỹa mã mehkwỳ to ajcamẽ ne to cati

4 “Ỹhỹ me ikwỳ, por pê mam me curê xwỳn me panquêtjê pê me hõ krĩ to kên ne me to hamre atajê,
ca ha hacpỹa mã me to impej.
5 Quê ha me cupê mehcahkrit atajê,
ihtỳj me amã me aparxare jamãr to me ipa.
Ne me cupê me akwỳ nare atajê,
quê ha ihtỳj me gõ pur kam me amã me apê.
6 Ne quê ha mehcunea mã me apê Pahhiti mã amehcajrẽn catêjê,
ne apê cumã me gàpên catêjê na
me gahkre pej.
Ne ca ha krĩxàre cunea jõ to amji mã garte,
ne to garte tu.
Ne ca ha me hàhcukrêj atajê pê me atekjêa na ahna me amji jarẽ.

7 “Ampeaj kam quê ha me ikwỳ te amehpahàm catia pro xà kaj na,
mehcunea kam mare mã me ampo pejti catia pyr to me ajkrut.
Ne mehpahàm xàhte amencwỳr xà kaj na,
quê ha cute me ampo pejti ita pyr pyrên ame hakryte ame cre.
Ne quê ha pjê to hõ tekjê ata kam me to ajkrut ne me cukwa.
Na quê ha hũrên cumã amji kĩn rohnỳtti mã.

Pahpãm ma apu ampo kên cunea caca

8 “Ne ampo na mã quê ha me hane?
Nee mã ampo na nare.
Pahhiti te me ahna amji jarẽn to hajỹr he:
‘He ipêa ri me hõ Pahhiti,
ne quêt imã,
catyt kam jũm te me ampo kên ton jahpan xà na,
cute mehcukij xà hêj xi nare kam mehcukij ata na ri,
imã ihprãm.
Newa ma apu hàhkĩj xi me,
ampo kên cunea caca.
Ne wa itỳj ite me cumã ampo to ijũjahkre ata na,
amji jarkwa kampa,
ne wa ha itỳj
ite me cumã ijàmjõr xà gõ.
Ne itỳj me ajpẽn pa.
Ne quê ha ite me ajpẽn par xà ata kôat me ipa rohnỳtti mã.
9 Ne quê ha pjê cunea kam,
krĩxàre cunea, me ikwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ jahkre pej.
Ne quê ha mehcunea ame hõmpu atajê me amji mã harẽn to:
“Itajêa kam ri Pahpãm te harcô mẽn, ne me to impej he” hane’ hajỹr.
Hõ quê ha ihtỳj amji jarẽn to hane” hane.

10 Na quê ha Pahpãm na mehkwỳ me amji jarẽn to:
“Pahhiti pê Pahpãm pyrên
me ijakrya to me ijakry,
ne me imã amji kĩn hyre nare” hane.
Ampo na?
He pom me hakràjti me cupê hamreare tehcajpar prãmte,
me cumã ihkat kà impejti me,
hitô kà pejti gõ,
mãr quê impej pêa mã apu kam me ipa,
ita jĩkjê na ri,
Pahpãm te me itehcajpar prãmte,
ampo kên catia pê me ipytàr,
ne catyt kam me ipa na me ito,
mãr wa catyt kam ame ipa.
Ne pom me hikwa tuw catêjê
me amji krã jakrô,
ne me hakrô xà to me amji cũmpej,
ita jĩkjê na mã,
Pahpãm te me ito impej,
mãr wa me ipej pêa mã ame ipa.
11 Ne pom pjê kam me ampo hy kre,
mã huprãj hapôj,
ita jĩkjê na mã,
Pahhiti te ampo cunea to ihhimpej catê ata,
pjê cunea kôt krĩxàre cunea te catyt kam me ipa na me to,
quê ha catyt kam me ipa.
Ne quê ha Pahpãm to cute me cati prãmte,
ihtỳj cumã impej ne cati na me harẽn to me ipa.

65

Quê ha Pahpãm ampo cunea to antuw ne to impej
Ixaj 65.17-25

17 Ne Pahpãm pê Pahhiti pê ampo cunea
to ihhimpej catê ata te amji jarẽn to:

“Wa ha ijàpên xà to ita
ca hõmpu he:
Wa ha côjkwa tuw me, pjê tuw to,
ne ramã ampo cunea tuw pit ita kam,
quê ha nee jũm hipêr mam ihtũm atajê to me amji japackre nare.
18 Ne ite me amã ampo tuw ton itajê pyrên,
ca ha ame gakry,
ne me amã amji kĩn rohnỳtti mã.
Ne quê ha pjê cunea kam
me hàhtôa Krĩpinkrên me,
kam mehkrĩ atajê pyrên me cumã amji kĩn,
ne ame hakry.
19 Ne pa, ite hajỹar, Krĩpinkrên pyrên ijakry,
ne hanea ne kam mehkrĩ atajê pyrên imã amji kĩn.
Na quê ha nee hipêr jũm incwỳr nare,
ne nee hipêr jũm, amji japête incwỳr kam hapac nare.

20 “Ne nee quê ha hipêr jũm krare amji to ipijapar to incri
ne hacpỹ ma mã ihtyc nare,
ne ihtỳj amji to ipijapar to ipa.
Ne mehwej catêjê, quê ha ihtỳj mehwej to me ipa,
ne maa, cute me to hõ caku mã hahêr xà ata mã me to hahêr tu,
ne cormã mehweaj to ihwej,
ne mehtyc to hane he.
Ne cormã jũm na caku te xẽj ne ihtyc ata,
quê ha me amji mã harẽn to:
‘Pỳhàpà, nee cormã ihwej nare,
ne intuw kwỳa kam ihtyc’ hane.
Ne nee cormã ahna caku te xẽj nare, ne ihtyc ata,
quê ha me amji mã harẽn to:
‘Ĩhhêj ne ihkrã kêanre,
ne cute Pahpãm to kên cwỳrjapê ri,
intuw kwỳa kam cute ihcuran’ hane.
21-22 Ne pom pĩ tỳjti, ihtỳj caku jàhtôa kam awcanã ne ihcuhhê,
ita jĩkjê na,
quê ha ihtỳj me ikwỳ caku jàhtôa kam me awcanã,
ne mempej pêa mã me amji to ipijapar to me ipa.
Ne por wa ite amji caxuw me ikwỳ capi atajê,
quê ha ihtỳj caku jàhtôa kam,
cute hũhkra to hàpên xà ton atajê to me amji cajpuaw to me ipa.
Ne nee hipêr amji mã me ikre nõ xãm,
quê kam jũmjê mehkrĩ nare.
Ne nee hipêr kam amji mã pĩxô kre,
quê ha ajteare mã jũmjê cupê mehkrẽr nare.
Ne quêt amji mã me hũrkwa pyxwỳ,
ne me taa kam mehkrĩ.
Ne kam me amji mã pĩxô kre,
ne quêt me taa me cuku.

23 “Ipê me hõ Pahhiti,
ne hanea ne ipê mehtàmxwỳ jõ Pahhiti.
Ne paa, wa ha me kam ijarcô mẽ,
ne me to impej ita kam,
jũ wỳr quê me apê,
ne me hàpên xà kôt hamreare ne.
Ne quê ha mehkra ihpỳpỳm,
quê ha nee ampo kêanre mehwỳr cator nare.
Ne mehkra hãn ne me cumã me ajhu,
ne mempejti kam me amji to ajpa.
24 Ne hãn ne ampo na me icukij,
wa ha itỳj me kampa.
Ne cute amji tehcajpar xà na me iwỳr xwỳjrea na,
wa ma ramã ite mehtehcajpar xà caxuw me cahê na ipa.

25 “Hõhõ, amcro atajêa kam,
quê hacpỹa mã rop cahàc jàprêhti atajê,
carà cahàcre kra me ajpẽn cahê na hàpàn to ipa.
Ne rop cahàc jõkre hôhti,
quê ha cupê pryti pyràac, ne ahtu pit kur to ipa.
Quê ha mehkĩnte cagã,
pjê jacrô pit kur to ipa ita na.
Ne quê ha ijõ pjê pejti ita kam,
nee ampo te to kên xà hamreare,
ne nee jũ caxuw ampo te to hamre xà nare” hajỹr.

Hõ, Pahhiti te amji jarẽn to hajỹr.

JEREMIJ JÕ KÀHHÔC

Jeremij pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê
Jeremij 1.15-16; 20.1-6

Ne Ixaj tyc jirô pê mã, hacpỹ ma mã Juta catêjê nee hipêr me Pahpãm par nare. Cwỳrjapê pê Pahpãm hipêr me cumã harkwa to mehcakôc catêjê atajê kujate, pê me cumã, por quê ha Pahpãm te ampo kên to jũ mã me to ata cawpa. Pê Pahpãm me cumã ihcakôc catêjê atajê nõ japrỳ te Jeremij ita me hỹrmã kujate, pê Krĩpinkrên kam ihkrĩ.

Mã Pahpãm te cumã harkwa hyr, mã ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr mõ. Ne harkwa nã cute me hàhtôa mã harkwa to:

"Me ikampa! Côjkwa jõ Pahpãm pê Ixaher catêjê Pãm Cati ame amã amji cawpa to:

'Wa ha, por ite me akên xà to me amã
icakôc ata to krĩ ita to apu ihkên,
ne cahi na krĩ atajê to kên.
Ampo na?
Ca nee ate me ipar nare kam,
wa ha me ato hane' " hajỹr.

Ne pê Jeremij amehcunea mã Pahpãm cawpa to hajỹr to incrire nare.

Mã Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa jamãr catê ata japrỳ te Paxur, ne cute Jeremij jarkwa na impar, ne ma apu ihcakôc xà ata na impar caca. Na ri cute haxàr ne ame caprêprêc, ne me huwapre. Mã huwapre ita na me hacjên xà kam, cute amji to apẽ.

Mã amcro nõ na Paxur te Jeremij mã hikran, mã cute cumã harkwa to:

— Wa ha Pahpãm jarkwa kôt me amã ijũjarẽn xà ita to awjarẽ, ne amã:

"Paxur, wa ha jũ mã me ato,
ca ha me akwỳ mea mã,
me amã paa to me amã pa.
Ne ca ha atỳj me acurê xwỳn jõ wapo
xwahhihti te me acuran na me hõmpu.
Ampo na?
He wa ha ma Papirõn jõ pjê jõ pahhi mã
Juta jõ pjê himpej xà ita gõ.
Quê ha ma me ato mõ ne me gacjê,
ne me gàhtôa ne me gipej.
Ne cama me ana me acurê xwỳn jamã,
quê ha Krĩpinkrên pê me hakràj cunea to
cutor tu.
Quê ha ma wakỳre prà tepti me,
wakỳre prà jakati me,
kẽn pràti itajê cunea to me cutor tu,
Papirõn jõ pjê wỳr.

"Ne ca, Paxur, quê ha me akra mea mã
me ato mõ,
ca ha gũrkwa me gõ pjê pê ampỳa mã ty,
Papirõn jõ pjê kam" hane —

hajỹr xà ata na, tahnaa cute hajỹr.

36

Pê Pahhi Joquĩ Jeremij jõ kàhhôc kam Pahpãm jarkwa to capa
Jeremij 36.1-31

Pê Joxij pê pahhi pejti ata ty, pê ihkra japrỳ te Joquĩ ata pê pahhi, Juta jõ pjê kam. Ne cupê hũmre kêanre, ne cute Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Jeremij ita pro prãmte, apu hahêr to ipa. Mã Pahpãm te Jeremij mã ihcakôc ne cumã:

— Ca ha ihkàhhôc nõ py, ne kam ite Ixaher catêjê na icakôc xà itajê cunea na ihhôc. Ca ha mam ite Joxij pê pahhi mã, ite ampo jarẽn xà ata rũm ahna to apy, ne curmã ite ampo jarẽn itajê mea mã, ahna ihhôc. Quê ha Juta catêjê te icuna mã mehkên ton xà atajê jahpan xà na, ite me to kên xà atajê, wa ha me cumã ihcunea cawpa. Quê ha ihhêaj to mehkên itajê jicu, ne iwỳr me apkjê, ne me hõ pry kên ita jicu, wa ha mehkên ita to impej, ne to ijapac kêt — hajỹr.

Mã Jeremij te ihkàhhôc kam ihhôc catê japrỳ te Paruc na hàhwỳr. Ne cute cumã Pahpãm te harkwa cunea na ihhôc xà jarẽn atajê jarẽn partu. Mã Paruc te ahna ihhôc partu, ne cute me hipêj.

Mã Jeremij te Paruc mã amji jarẽn to:

— Wa ha ita ri, ipimxur xà kam ahtwỳ. Quê ha jũ caxuw, amcro nõ na, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam me

amji kĩn nõ to, ca ha me cumã ihkàhhôc ita cahyt. Ampo na? Quê ha amcro ata na Juta catêjê cunea curi me cuprõn tu — hajỹr.

Mã amji kĩn nõ na Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam, cute me cuprõn. Mã Paruc te Jeremij te ampo na mẽn xà atajê cunea ton. Ne cute me cumã Pahpãm te harkwa kujahêc xà itajê cunea cahyt partu, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam.

Jirô pê mã ri me hàhtôti atajê jõ pahhi catêjê kwỳ, mã ampeaj kam me hũpar xà ata cupaa to hũpa. Mã cute me Paruc mã:

— Wa ha itỳj pahhi Joquĩ mã me awjarẽ. Ne me imã amji jarẽ, jũ mã mã ate, ne ajte gũpar xà ita to gũpar? — hajỹr.

Mã Paruc me cumã:

— Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Jeremij ata te ri imã ita jarẽn, wa ite ahna ihhôc par — hane.

Mã me hàhtôti atajê jõ pahhi te Paruc mã:

— Mẽr Jeremij ita me amxu, ne nee jũm mã jũ kam me amõr na me amji jarẽn nare — hajỹr. Ne me hõ pahhi itajê te jũ ri me Pahpãm jarkwa ita to ipimxur, ne ma pahhi Joquĩ mã me hũjarẽn to me mõ, ne cute me cumã ihkàhhôc ita jarẽn.

Mã ma pahhi Joquĩ te Pahpãm jõ kàhhôc ita wỳr jũm ita kujahêc, quê cumã cupy. Mã ma hỹrmã tẽ, ne cute cumã cator ne ipyr ne hỹrmã to cator, por curi pahhi me, me cumã me hàpên catêjê mehkrĩ ata wỳr. Pê ampeaj kam me cumã kry, pê cuhy na mehkrĩ. Mã jũm ita te me cumã Pahpãm jõ kàhhôc ita hô to incrê ne cahyt. Mã pahhi te wapore to hakep, ne cuhy kam haxwỳr. Ne cute to hajỹr to mõr ita kam, ihcunea to caxàr par. Mã pahhi Joquĩ mã hàpên catêjê itajê mã nee cute Pahpãm jarkwa to caxàr xà ata na hũpa nare, ne nee pahhi te ampo kên ton xà ata na kam mencryc nare.

Mã Pahpãm te hipêr Jeremij mã harkwa nõ ata jarẽn ne cumã:

— Wa ha apu pahhi ita me, mehkra mea mã, ame to kêanre ne, pom ite mehkên to me cumã icakôc xà ata to, wa ha ame to kên, pahhi me, mehkwỳ me, cute me ipar nare na, wa ha ame to kêanre ne — hajỹr. Hamre.

39

Pê Juta catêjê mehkên to me amji cator, Papirõn jõ pjê wỳr

Jeremij 39.1-10

Ne caku te jũ mãn jirô pê mã ri, Papirõn jõ pjê jõ pahhi japrỳ te Napuc ita, ma Juta jõ pjê kam Krĩpinkrên wỳr hõ krãhtare to me mõ. Ne cute me ahna krĩ krã, ne me kam ihtẽm ne ame ajpu.

Mã Juta catêjê jõ pahhi japrỳ te Xetequij ita te nee hõ krãhtare to mehcapên nare na, ramã amji cajpẽr. Na ri me curê xwỳn te me hỹrmã krĩ pu na kwỳc ata cahhêc xà ata kam ri ma caxwa ri me curê xwỳn cupate mehcahkũm.

Mã ahkêt wỳr, Papirõn jõ pjê jõ krãhtare ma amehkôt me pra, ne cute me pahhi Xetequij pro, ne ma Papirõn jõ pjê jõ pahhi wỳr me to mõ. Mã pea pahhi ita te Xetequij kra cunea jipej na me mẽn, hũm kam mare mã. Mã cute me hipej tu, mã cormã Xetequij to impeaj ne ihtỳj cute mehkra jipej xà na me hõmpun. Jirô pê mã ri cute me Xetequij to tũm prãmte, into krỳn na me mẽn. Mã wakỳre to cute me huwapre, ne mento krỳn, ne me to amji mã me cumã hàpên catê, mã Papirõn jõ pjê kam me cumã ampo pytĩa to hàpên to ipa.

Mã Papirõn jõ krãhtare te Krĩpinkrên to caxàr partu. Ne cute me pahhi jũrkwa catia ata me, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa ata to me caxàr. Ne cute krĩ me, intête kwỳc ata cunea hur partu. Mã krãhtare jõ pahhi te me cupê Juta catêjê cunea to cutor tu na me mẽn. Mã ajmãr cute mehcunea to cutor tu, Papirõn jõ pjê wỳr, cama cute me cumã me hàpên xà caxuw. Ne cute me cupê hamreare atajê to pit mã tojnõ na me cumã hũjahkre, mãr quê me ahtwỳ ne pur to me apê.

Hõhõ, Pahpãm te mehkwỳ to kên xà ita to ri cute ame to kên. Ampo na? Nee amempar nare.

PAPIRÕN JÕ PJÊ
Kam Ame Ipa Xà

Ỹhỹ, pê Exeker pê Juta catêjê nõ, ne Papirõn jõ pjê kam me cupê Juta catêjê mehkrĩ atajê mã cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê. Ne cute ihcunea na hõ kàhhôc kam ihhôc. Cwỳrjapê ri hõ kàhhôc ata japrỳ te **Exeker Jõ Kàhhôc** (Exeker). Ne hõ kàhhôc kam, cute Juta catêjê te mehkên ton atajê cunea na ihhôc. Ne cute kam me pamã Krĩpinkrên jamre xà na ihhôc. Ne hanea ne hõtpê jũ caxuw Juta catêjê cahhur me, Ixaher catêjê cahhur te me cuprõn, ne ajkam mehpỳm ne hacpỹa mã Canãn jõ pjê kam, cute me cuprõn. Quê ha Pahpãm me cumã jũm pê Tawi xwỳ tàmxwỳ pê me hõ pahhi catia ata kujate, quê ha me to ihhimpej to impejti ne.

Ne caku atajê nõa kam ri Juta catêjê cahãj nõ impejti japrỳ te Extikwỳj ita Papirõn jõ pjê jõ pahhi nõ me hikwa tuw. Na ri hõtpê cute mehkwỳ pê Juta catêjê tehcajpar ne me curê xwỳn catêjê pê me hũtàr. Na ri hõ kàhhôc japrỳ te **Extikwỳj Jõ Kàhhôc** (Extikwỳj).

Ne Taner pê Juta catêjê jõ xũmre nõ ne cormã incrire, ne Krĩpinkrên kam ihkrĩ, pê ahnaa mehpro ne ma Papirõn jõ krĩ wỳr me to mõ. Mã curia ihkrĩ, ne catyt kam Pahpãm jarkwa kôt ipa rohnỳtti mã. Cwỳrjapê ri Pahpãm te cumã cute amji jahkre pej krã kreti catia ne hõr, na pê Papirõn jõ pahhi kwỳ tehcajpar to ipa to caku to hàhtôa. Na ri hõ kàhhôc ita japrỳ te **Taner Jõ Kàhhôc** (Taner). Ne ita caxuw Taner jõ kàhhôc kwỳ mã he.

Papirõn jõ pjê kam Taner ipa na harẽn xà
Taner 1.3-19

Pê Papirõn jõ pjê jõ pahhi pê Napuc ita te me cumã me hàpên catêjê jõ pahhi mã harkwa to:

— Ca ha imã Juta catêjê intuw kwỳ capi, por pê ijõ krãhtare Juta jõ pjê pĩn me to cato atajê kwỳ — hajỹr.

Ne pê me hàpên catêjê jõ pahhi cumã Juta jõ pjê kam mehhimpej catêjê kra to pit mã caprã, cute me cumã Papirõn jõ pjê jarkwa me, cute amji kam me hapac xà to hahkre prãmte. Ne pê mempejti atajê me, me capẽnti atajê me, me hũpar krã kreti atajê to pit mã caprã.

Pê pahhi pê Napuc ita, cute hõ kur xà atajêa to me cumã harte na, cumã me hàpên catêjê jõ pahhi mã harkwa. Ne pê ihkàhhôc to hahkre xà kam, me cumã ihkàhhôc to hahkrea to caku to incrê na awjahkre, mãr quê ame amji jahkre pej, ne ihtỳj me pahhi catêjê tehcajpa. Ita na pê pahhi Napuc me to prãm.

Mã cute me to caprãr atajê kam, cute me cwat itajê ri, mehkwỳ jirôa pê cute me amji jahkre pej. Ne cute me cwat itajê nõ ita japrỳ pê Taner. Mã Taner ma apu pahhi jàpàn xà itajê caca, ne ma apu hõ pĩxô cacô xỳre ata to ihkõm caca. Ampo na? Pê ramã Pahpãm me cupê mam Ixaher catêjê atajê mã me hàpàn xà itajê me, me hõ pĩxô cacô xỳre ita cawpa, ne me to ihkõm tête me cumã. Cwỳrjapê ri ma apu ihcaca, ne cute me hàpên catêjê jõ pahhi mã amji jarẽn, quê ihtỳj me hõ pê ampo hy me, ampo hô me, ampo xô pit to me cumã harte.

Mã me hàpên catêjê jõ pahhi ihtỳj apu ita na amji mã hõ pahhi cupa, ne Taner mã:

— Ca ihhêaj to ame gàpàn xà itajê to ame apà, ne me akwỳ kĩnte me ahire, ne me apeacre ne, quê pahhi me gõmpu, ne apu ikam incryc — hajỹr.

Mã Taner cumã:

— Cu ha ajpẽn par to hane he. Wa ha itỳj ame ijàpàn xà itajê to me ijàpàn to amcro to me tej, jirô pê mã ca ha me ipupu, ne me icapi. Wa ha ite, cute me pahhi jõ kur catêjê japyre mã me ijicot ne me itỳj na, wa ha itỳj me cuxà pahhi jàpàn xà ata to me apà, ne ihkõm xà ata to me ikõ — hajỹr. Mã me hàpên catêjê jõ pahhi te mehkôat amji ton.

Mã Taner me, mehkwỳ incrê itajê te me ampo hy me, hô me, ihhô kur, ne cô to mehkõm to me amcro to tej. Jirô pê mã ri cute me hõmpun, mã mentuw kwỳ itajê jirôa pê ame hicot ne amehtỳj. Mã pahhi

te hõtpê me hàpàn xà itajêa na me to ihtỳj.

Mã Pahpãm te mentuw te cwat itajê mã, me cute me amji jahkre pej jõr, ne ihtỳj ihkàhhôc to hahkre xà kam mehtehcajpar. Mã cute me cyt ne me ampo cunea ton jahkre pej. Mã Pahpãm te Taner mã me ipimtir jarẽn to hahkre, mãr quê hahkre pej. Ne pê caku jàhtôa kam ajco pahhi pê Napuc tehcajpar to catia.

2

Pê Napuc ipimtir kêanre to amti Taner 2.1-13

Pê Napuc ramã Papirõn jõ pjê kam ihhimpej to caku to ajkrut. Ne cute ipimtir catia to ipimtir. Ne ihkrã pictor tu ne nee hõt nare. Ne cute Papirõn jõ pjê jõ xũmre krã kreti cunea me, me hũxy xi catêjê cunea me, me cute me caxêre cunea te amji kam hapac xà to me hahkre catêjê cunea me na hàhwỳr, mãr quê me cumã ipimtir xà kôt harẽ. Mã me cator ne cute me cuprõn. Mã pahhi me cumã:

— Wa ipimtir kêanre to ipimtir ne ikrã pictor tu. Quê ha nee jũm imã ipimtir xà ita kôt harẽn nare, wa ha cormã ikrihkrit ita na ikrĩ — hane.

Mã me cumã:

— Hàpà pahhi! Me imã, ate amji to apijapar xà rohnỳtti mã ita na ato prãm. Wa me awỳ, ca ha mam me imã apimtir xà ita jarẽ. Jirô pê wa ha amã cormã apimtir xà ita kôt me harẽn pa — hane.

Mã quêt pahhi me cumã:

— Quê! Ca ha me caa me imã ijõt kam ipimtir ita jarẽ. Ne ca ha hanea ne me imã ihkôt harẽ. Ca ha nee me imã harẽn nare, wa ha me axexec to mõ ne hanea ne me apê gũrkwa to hanea. Ca ha quêt ate me imã ipimtir ita jarẽ, ne ca ha me imã ihkôt harẽn na mã, wa ha me amã ampo pejti jàhtôa ne cugõ ne amji mã me acatihti na me acapi — hajỹr.

Mã me hũmre atajê cunea te hipêr me cumã harẽn to hajỹr:

— Pahhi, wa me awỳ, ca ha caa me imã apimtir xà ita jarẽ. Jirô pê wa ha me amã ihkôt harẽ — hane.

Mã pahhi te amji kam hapac xà to huwahi tỳjti, ne me cumã:

— Imã me acaca xà jahkre pej. Ca cama amji mã ame amcro ata pyr prãm. Ampo na? Mõrmõ wa ame acuran prãm na mã, ca ame icupa! Imã me gahkre pej. Ate me amji par xà ita na, na ca me imã ahêj prãm. Ne me ahêj xi atajê to, ca me amji mã amcro ita juwahi prãm. Imã mam ipimtir jarẽ! Ca ha ita ton na, ampeaj kam me amã ipimtir kôt harẽn xà ita jahkre pej! — hane.

Mã mehkrã kreti atajê pahhi mã:

— Wỳr quê jũm hõt kam ipimtir ita jarẽ! Jũ caxuw jũm pjê ita kam hajỹr nare. Pahhi, ca ahna prãm, quê nee hajỹr nare! Wỳr quê jũm to hane. Côjkwa kam me pahpãm cahàc atajê pit mã ita jarẽn jahkre pej. Ne ampỳa mã me ihkrĩ, ne ita cwỳrjapê ri wa ha nee mempar nare — hane.

Mã hamre, pahhi te mehcunea mã harkwa kêanre to ihcakôc kam ihtẽm ne me cumã:

— Na wa ha me ahna cumẽ, quê ha ijõ pjê kam me akrã kreti catajê me, me apê hũxy xi catêjê me, me apê caxêre pupun catêjê me, me acunea curan partu — hane.

Pê pahhiti jarkwa na mehhôc catêjê mehhôc ne me hõ pjê cunea kôt apu cucrà. Na pê pahhi jõ krãhtare apu Taner me, me hõ ikwỳ nõ catêjê me, ame hapê, mehpro prãmte.

Pê Pahpãm Taner mã ipimtir kôt harẽn xà to ajpẽ Taner 2.19-48

Pê caxwa ata kam Taner apu irĩat kam ampo pupu. Mã Pahpãm te cumã irĩat ita kam Napuc pimtir ita kôt harẽn xà ita to ipipẽ. Hamre, mã Taner pimprar ne ma Arioc pê krãhtare jõ pahhi wỳr tẽ. Ampo na? Pê Napuc Arioc mã harkwa ta quê mehkrã kreti catêjê cunea curan pa. Mã Taner Arioc mã:

— Arioc, wa ha awỳ, ca ha nee mehkrã kreti catêjê curan nare! Ca ha ma pahhi wỳr ito mõ! Wa ha pa cumã ipimtir ita kôt harẽ. Nee ca cormã ame curan nare — hajỹr.

Mã Arioc te hũjarêan kam Taner japrôr ne ma to tẽ, pahhi jũrkwa wỳr. Mã pahhi te Taner mã:

— Xà ca atỳj imã ipimtir xà ita jarẽ? Ne xà ca hanea ne atỳj imã ihkôt harẽ? — hajỹr.

Mã Taner cumã:

— Nee pjê ita kam mehkrã kreti me, hũxy xi catêjê me, cute me caxêre pupun catêjê me, jũm hamreare, me amã apimtir xà jarẽn xà caxuw. Nee jũm quê ate ahna prãm xà ata jahkre pej nare. Mã quêt kỳj pê, côjkwa kam Pahpãm pyxit pej. Ne cupêa ri ampo cunea jahkre pej catê. Ne cumã ampo pimxur cunea jahkre pej. Ỹhỹ, pahhi, apimtir ita kôt Pahpãm quê ha amã mam cute pjê cunea kam ampo na prãm xà ata jarẽ. Pahhi, hamre, wa ha amã apimtir xà ita jarẽ.

Ỹhỹ, pahhi, ate gõt kam ampo carõ japjêhti cupahti ata pupun, mã akuc ri xa. Ne ampo carõ ita ihpràti, ne amã hũpa. Ne ihkrã pê ôr pràti me, ne hitô me ihpa pê wakỳre prà jakare, ne ihtu pro xà pê wakỳre pràti intepti, ne ihkjê me ihte hi kam pê wakỳti, ne ihpar hĩkjê rũm wakỳti, ne hĩkjê rũm carẽc tôti.

Pom pahhi, gõt kam ate hàhkàj jakôtti catia pupun. Ita pĩn kẽn carôtti catia ita amjia kôt cator ne tẽ. Mã ajpên ajpô xàhti pĩn ampo carõ japjêhti ita wỳr tẽ ne cute ihpar kwĩn, me ajkaam apu ipicagãn tu ne to hamre tu. Me ajkaam mã, krãa, cute ampo jacrôre na amji ton. Ne hacrôre ita pê arỳjhy jacrôre pyràac. Mã krãa, kôc cator ne ma to cutor tu. Mã hamre, mã hakàn pê hamreare. Mã kẽn carôtti catia ata hakàn pê hàhhuc ne curia amji kôt cati to mõ ita na. Ne cute kẽnti catia na amji ton. Ne cute pjê cunea jahêr tu. Hamre. Pom gõt kam apimtir ita te hajỹr he.

Ne hamre, wa ha amã ihkôt harẽn to hane he: Ỹhỹ, pahhi, apê pahhiti peaj, ne apê pjê cunea kam pahhiti cunea jirô pê acarôt tỳaj to ihtỳj. Ỹhỹ, côjkwa jõ Pahhiti pê Pahpãm te ri amã pahhi ita ton ne amã pahhi ita na hãm. Ne cutea ri amã acarôt tỳjti ita jõr. Apê ihhêj rũm ampo carõ krã pràti pê ôr ata pyràc. Ne hamre, pahhi, quê ha Papirõn himpej xà hamre, ne pahhi tuw nõ quê ha cato. Ne ihhimpej xà ita ahimpej xà ita japyre mã carôt tỳj. Ne ita jirô pê mã quê ha pahhi tuw nõ himpej xà quê ha cato. Cupê wakỳre pràti intepti te ihtu pro xà ita pyràc. Ne hamre, taa mã quê ha pjê cunea to ihhimpej to ipa. Ne hamre, ita jirô pê quê ha pahhi tuw nõ himpej xà quê ha cato. Ne carôt ita pê wakỳti tỳjti ata pyràc. Ne quê ha mehcunea hi kwĩ ne me cupê carôt to hamre.

Pahhi, ate hõmpun, ihpar jĩkjê rũm wakỳti, ne ihpar jĩkjê rũm carẽc tôti ata. Jũm quê ha ihhimpej xà to ajcapô cakrô, cormã cumã carôt tỳj ita na, hĩkjê rũm. Amcro ata na, quê ha cormã côjkwa jõ Pahhiti jũm ata pê pahhi tuw kujate. Ne quê ha nee jũm pahhi ata to kên ne intohjê nare. Mã quêt ihhimpej xà tuw ata quê ha pahhi catêjê cunea tohjê ne hàhhuc rohnỳtti mã. Ne ihhimpej xà tuw ita pê ihhêj rũm ate gõt kam kẽnti carôtti pupun ata. Kẽnti ata te ampo carõ cunea to hamre tu. Ỹhỹ, mã hamre.

Mã côjkwa jõ Pahhiti quê ha amã apimtir kôt harẽ cute mam ampo to amji kam hapac atajê to — hane.

Mã hamre, pahhi pê Napuc ita Taner mã:

— Ne me gõ Pahpãm ata pê ampeaj kam me pahpãm cahàc cunea jirôa pê carôt tỳaj to ihtỳj. Ne taa mã ri pahhi catêjê cunea jirôa pê cati ne impej. Ampeaj kam ri cupê ampo pimxur ata jarẽn catê, ne nee cupê ampo pimxur nare. Ne ita cwỳrjapê ca ate imã ipimtir kôt harẽn — hajỹr. Ne hipêr cumã:

— Ne hamre, wa ha ita caxuw mehcunea jõ pahhiti na axãm, Papirõn jõ pjê kam. Ne wa ha hanea ne mehkrã kreti jõ pahhi na axãm — hajỹr.

Ne ita jirô pê pahhi Napuc te Taner mã ampo pejti jàhtôa ne hõr. Ne tahna hĩ jàhwỳrti atajê jõr.

3

Me hõ ikwỳ nõ incrê cuhy pôcti kam Taner 3.1-28

Pê caku nõ na pahhi Napuc harkwa ta:

— Imã wakỳti te pahpãm cahàc krekà japjêti to ne hãm. Ca ha kam mare mã me acunea akõn krã na me acuhhê ne cumã me amji cajrẽn. Quê ha nee jũm to hajỹr

nare, ne to caxàr xà pê kĩjti ata wỳr axà — hane.

Ne por amcro ata kam cute me amji jahkre pej atajê pê ajco caxêre cunea te amji kam hapac xà to me hahkre to me ipa atajê kwỳ ma me Juta catêjê caca. Na pê ma Napuc wỳr me mõ ne me cumã me ahna harkwa kêanre to mehcakôc ne me cumã:

— Hàpà pahhi! Me imã, ate amji to apijapar rohnỳtti mã na, ato prãm. Pê Juta catêjê mencrê pê Xatrac me, Mexac me, Apet-Nego me, ma ame apar caca, ne nee gõ pahpãm cahàc krekà ata mã me amji cajrẽn nare, ne nee kam mare mã mehkõn krã na mehkrĩ nare — hane.

Mã Napuc te cute me hũmre incrê atajê na mehcakôc xà kêanre ata par. Na pê me kam incryac to incryc ne me krãhtare mã quê mehpro. Mã cute mehpro ne pahhiti wỳr me to mõ.

Mã me hũmre incrê atajê ma pahhi mã:

— Me ijõ pahhi, wa ha garkwa kôt nee me amji pytàr nare. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Me imã Pahpãm pê Pahhiti kĩn. Quê ha cumã apê me ipytàr prãm na mã, quê ha to hane he. Ne quê ha cumã cuhyhti pê me ipytàr prãm na mã, quê ha to hane.

Ne quê ha Pahpãm nee apê me ipytàr nare, wỳr wa ha gõ pahpãm cahàc krekà ita cuna mã me ikõn krã na me jỹ — hane.

Ne mehcakôc xà ita cwỳrjapê ri Napuc ma apu mehcaca ne ihkuc kêan kam me kam incryac to incryc. Na pê harkwa ta quê cuhy to me catia to cati, ne mencrê pro ne cuhyhti kam me curẽ, quê me to capa.

Pê krãhtare mencrê pro ne me huwapre ne me to hane. Ne cute me cuhy kam me irẽn. Mã quêt cuhy cacroti te põ pê krãhtare atajê cunea jipej tu.

Mã ahtũm nare mã, pahhi Napuc amji mã ipikrar ne hãm ne hũphêa rũm cute me to ihhimpej catêjê cukij ne me cumã harẽn to hajỹr he:

— Xà ampeaj kam me krãhtare te me hũmre mencrê peaj ne me pro ne cuhy kam me irẽn? — hane. Mã me cumã: — Ỹhỹ, pahhiti, mencrê peaj pit! — hajỹr. Mã pahhi me cumã:

— Ne ampo na mã wa apu me hũmre te cwat itajê pupu, cuhy caxwãm pê? Ne me hõmpu, me hũwapre nare kam ihtỳj ame ipa! — hajỹr.

Ne ampeaj kam ri cuhy caxwãm pê me hũmre incrê me impej kam ame ipa, ne nee cute mehkên nõ cajpẽr nare. Ne hũmre nõ pyxit ata pê ihhêj ne côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa to imprar catêjê atajê nõ pyràac.

Ỹhỹ, mã cuhy pôc jarkwa mã pahhi Napuc me hỹrmã hàhtêp ne me cumã caràr ne me cumã:

— Xatrac me, Mexac me, Apet-Nego me, apê Pahpãm pê Pahhiti mã hàpên catêjê, cuhy pê me acato ne ajpên iwỳr me mõ! — hane. Mã cuhy pê mencrê itajê cator. Ne nee cuhy pôc te jũ kam me to caxàr nare, ne nee jũm kĩ caxàr nare, ne nee mehkà nõ te caxàr nare. Ne nee me ahna cuhy kũm cuxỳ nare. Na pê pahhi Napuc harẽn to hane:

— Hacme, cu ha me Xatrac me, Mexac me, Apet-Nego jõ Pahpãm pejti na me harẽ. Cute harkwa to imprar catê ata mencrê wỳr kujahêc ne cuhy pê me hũtàr prãmte. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Mencrê itajê hõtpê Pahpãm to amji mã mehhimpeaj to mehhimpej, na pê me to hane — hane.

5

Pê Taner me cumã ikre kat kam ihhôc kôt harẽ

Taner 5.1-30

Pê caku jàhtôa jirô pê, pê pahhi ata ty, pê ihtàmxwỳ pê Perxar haxà kam amji to Papirõn jõ pjê jõ pahhi. Ne amcro nõ na cute me cumã amji kĩn catia nõ ita ton, ne cute pahhi to mir ne me hator. Mã ihtỳj ame ikõ, ne ame ajpã.

Ne cormã Perxar apu ihkõm kwỳa kam, cute Krĩpinkrên pĩn, por pê pahhi Napuc xwỳ Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa pĩn, mehkõm xà impejti to cato atajê to cute amji japackre. Ne amji wỳr ahna hàhwỳr. Mã hỹrmã me to mõ, mã Perxar me, pyjê atajê me, pom cute ame hator atajê me, ame ampo cacô xỳre to ame ikõ, mehkõm xà atajê kam. Ne pê ramã Pahpãm ihkõm xà impejti itajê

intête me cumã, quê nee jũm cahkrit kam ampo to ihkõm nare cakrô, mã ihtỳj kam amehkõm.

Jirô pê mã ri ame pĩ me kẽn te me hõ pahpãm cahàc krekà itajê kĩn. Me ajkaam mã ikre kat kam jũm jũhkrahhi te ihhôc kam ihtẽm. Mã nee jũm te ikre kat kam ihhôc catê ita jĩ na hõmpun nare, ne me hũhhi pit pupun. Mã pahhi ita te ikre kat kam jũm jũhhi te apu ihhôc na hõmpun, me ajkaam hũpate apu ihtertet ne ihkõn to apu amji jahy, ne cupê ihte peacre, ne ihkuc jakare. Ne cumã hũpaa to hũpa. Mã cute ihkrãhhia kam harkwa to:

— Ajpên cute me amji jahkre pej atajê cunea to me cuprõ. Quê ha jũm te ikre kat kam ihhôc ita cahyt na, wa ha jũm ata mã pahhi kà gõ, ne amji mã to imã hàpên catêjê jõ pahhi na, quê ha cupê pahhi catia — hajỹr.

Mã cute mempar ne cute me amji jahkre pejti atajê cunea to cute me cuprõn, mã nee jũm te ikre kat kam ihhôc ita cahyt nare.

Mã pahhi menxi te ita par, ne ma Perxar wỳr tẽ ne cute cumã hũjarẽn to:

— Ikra, apu ita to amji japackre nare, ne nee apu hũpa nare. He ita ri jũm xũmre ita pê aquêt xwỳ pê Napuc ata tehcajpar catê, ne kam côjkwa kam Pahpãm ata Carõ, ne cupê hũràac, ne cumã ampo cunea jahkre pej. Pê amji mã to cute me amji jahkre pej catêjê me, me hũxy xi catêjê jõ pahhi na hãm ata apu mõ, ne haprỳ te Taner. Ata ca haprôr na awjahkre, quê me haprô, quê ha ihtỳj amã ikre kat kam ihhôc ita jũjarẽn xà jarẽ — hajỹr.

Mã pahhi te inxi jũjarẽn xà ata na impar ne ahna hàhwỳr. Mã hỹrmã cator, mã pahhi te Taner cukij ne cumã:

— Xãmte apê mã Taner, por pê pahhi pê Napuc xwỳ Juta jõ pjê pĩn ato cato, ne amji mã ato cumã hàpên catê ata mã ca? Wa ite akam me Pahton catê te amji kam hapac xà te amji jahkre pejti na garẽn par, ne ana ijàhwỳr. Wa ite tee cute me amji jahkre pej catêjê cunea to cuprõn, mã ihtỳj me ikre kat kam ihhôc ita cahyt, ne nee cute me hahkre pej nare, ne tee ame hahkre.

— Wa ite ate ampo jahkre kêatre atajê jahkre pej na garẽn par, na wa ite ana ijàhwỳr. Ca ha ate ikre kat kam ihhôc ita cahyt, ne imã hũjarẽn xà ata jarẽn na, wa ha amã pahhi kà gõ, ca ha apê imã me hàpên catêjê jõ pahhi, ne apê pahhi catia — hajỹr.

Mã Taner cumã:

— Imã ate imã ampo jõr xà ata kĩn nare, ne ahna imã prãm nare, ne gapacta ne jũm mã agõ. Wa ha itỳj cama amã ikre kat kam ihhôc ita cahyt, ne amã hũjarẽn xà jarẽ.

— Côjkwa kam me Pahton catê pê me ijõ Inxũ Cati te ri ikre kat kam harkwa itajê na ihhôc to hajỹr he: “Cahyt, Cahyt, Ihcajpẽr, To Ipicapôn”. Ne hàhhôc itajê hũjarẽn to hane he. Wa ha amã harẽ.

— Ne por ihhôc to “Cahyt” hane ata hũjarẽn xà pê me ijõ Inxũ Cati te gõ amcro cahyt xà cahhur mã ita. Na ca ha atỳj ita kam ty.

— Ne por ihhôc to “Ihcajpẽr” hane ita hũjarẽn xà pê me ijõ Inxũ Cati te ramã ate amji kam gapac xà cajpẽr, mã ramã cumã ihkêanre, ne ramã hamre.

— Ne por ihhôc to “To Ipicapôn” hane ita hũjarẽn xà pê me ijõ Inxũ Cati te apê ate gõ pjê to ahimpej xà to ipicapôn, ne pahhi tuw pijakrut atajê mã me hõr xà. Ne ampo cwỳrjapê ri me ijõ Inxũ Cati te ato hajỹr? Nee mã ampo na nare. Akêanre, ne ate amji kam gapac xà kêanre, incwỳrjapê ri cute ato hajỹr — hajỹr.

Mã caxwa ata kam krãhtare pê me curê xwỳn catêjê krĩ mã me cator, ne cute me pahhi Perxar curan, ne hanea ne mehkwỳ jàhtôa ne amehcuran. Ne nee cute me Taner curan nare. Mã ihtỳj ihkrĩ, ne pahhi tuw ata tehcajpa.

6

Pê mehkên catêjê rop jàprêhti mã me Taner mẽ

Taner 6.1-28

Pê Papirõn jõ pjê kam pahhi tuw ita japrỳ Tarir. Ne cute me hõ pahhi catêjê to incrê ne me hũxwỳr, ne atajê nõ pê Taner. Ne pê Taner mã Pahpãm par jahkre pej, na pê, por me ipijakrut atajê

jirôa pê cumã ampo cunea jahkre pej. Ita cwỳrjapê pê pahhi Tarir ata amji mã Taner to cute me to ihhimpej catêjê atajê jõ pahhi to prãm.

Na pê mehkwỳ itajê mã hũ na amji to prãm, ne tee ame to hahkre, cute jũ mã me ton, ne hàpên xà ita kam ihkên mã me mẽn prãmte. Ne jũ wỳr quê jũ mã me to, ne ihkên mã me cumẽ. Ampo na? Pê nee hàpên xà kam apu ampo kên ton nare, ne ajco ihcunea na catyt kam ipa, ne impejti.

Mã amcro nõ na me curê xwỳn itajê te amji to me cuprõn, ne me ajpẽn mã:

— Jũ wỳr cu me Taner ita kên mã me cumẽ, hũmre ita peaj to impej, hàpên xà ita kam. Ne côjkwa kam me Hũm Cati kôt ipa ita to, cu ha me to hahkre ne ihkên mã me cumẽ — hane. Ne ma pahhi Tarir wỳr me pra, ne cute me cumã hũjarẽn to hajỹr he:

— Hàpà pahhi! Me imã, ate amji to apijapar rohnỳtti mã na, ato prãm. Wa pahhi kwỳ me ite me amji par to hajỹr he, quê ha nee putwrỳ pyxit ita kam, jũm aràn xà na pahpãm nõ na hàhwỳr nare, ne nee ampo na jũm xũmre wỳr nare. Ne ampo na me hàhwỳr prãm, ne anaa pit mã me ahwỳ.

— Quê ha jũm te hõ pahpãm nõ na hàhwỳr na, nare, quê ha jũm xũmre na cute hàhwỳr na, quê ha ma ropti jõkre hôhti jàprêhti ata jõ kreti kam, cute me mẽn xà. Ne me imã, ite me amã icaca xà ton ita na ihhôc, ne kam gaprỳ xir na to prãm, mãr quê nee jũ caxuw ipintuw nare — hajỹr. Mã pahhi te Taner to mencaca xà ita jahkre pej nare kam, ihhêj ne cumã impejti, mã cute ahna ihhôc, ne kam haprỳ xir.

Mã Taner te hõ pahhi jõ kàhhôc cahyt, ne nee cute amji kam me hapac xà ita par nare, ne ma ikre wỳr mõ ne ihtỳj Pahpãm mã ihcakôc, ne amji na cuwỳ. Ne hõtpê amcro cunea kam Pahpãm mã ihcakôc to incrê, ikre jõ harkwa krare krac ri, ne ampo cunea pyrên hakryti na Pahpãm mã amji jarẽ, ne amji mã ahna ahwỳ. Ne pê ramã Pahpãm mã ihcakôc ita to amji pyràc tu.

Mã me hũmre itajê te me Taner kên mã mẽn prãmte, ma hũrkwa ri me mõ, ne cute Pahpãm na amji mã hàhwỳr na me hõmpun. Ne ma pahhi wỳr me pra, ne cute me cumã hũjarẽn to:

— Xà nee ate amji mã acaca xà ita na ihhôc nare? Pom ate putwrỳ pyxit ita kam jũm te aràn xà na, nee ampo na jũm wỳr nare ahna ihhôc ita? Xà ate cute me akaj na ampo na me jũmjê wỳr mã ate ropti jàprêhti jõkre hôhti jõ kreti kam me irẽn na ate me imã, me cumã ihhôc nare? — hajỹr.

Mã pahhi Tarir me cumã:

— Ỹhỹ, ampeaj kam me pahte amji kam me pajapac xàa kôt wa ite ita ton, na ri nee to ipintuw xà nare — hane.

Mã me cumã:

— Ne pom Juta jõ pjê rũm Taner ita, nee acaca xà ita kôt amji kam hapac, ne to amji japackre nare, ne ihtỳj amcro cunea kam côjkwa kam Hũm Cati ita na amji mã hàhwỳr to incrê — hane.

Mã pahhi te ita par, ne hacpỹa mã amji mã incryc. Ampo na? Pê cumã Taner kĩnti na pê. Ne tee apu Taner pytàr to hahkre.

Mã ramã pyt xàr xàa kam, mã hacpỹa ne pahhi wỳr me to ihhimpej catêjê itajê me pra, ne cute pahhi mã me harkwa to:

— Pahhi, jũ mã ca ha ajte Taner ita to? Pom ate pahte amji kam me pajapac xàa kôt ita ton ita, ca nee to apintuw nare — hajỹr.

Mã pahhi Tarir te Taner na hàhwỳr. Mã cute me haprôr, mã pahhi te cumã harkwa to:

— Pom ca Apãm Cati mã gàpên to apa ita, quê ha apytà — hajỹr. Jirô pê mã ri cute kreti kam rop jàprêhti jõkre hôhti ata kam me Taner mẽn. Ne kẽnti catia nõ to me ahna harkwa jihê. Mã cormã pahhi Tarir te ihtô xà to ahna ihtô, jũm te aracri hihê mẽn cupate.

Ne ma pahhi ita mõ, ne cumã amji kĩn nare, ne cumã prãm nare, ne hàpàn nare, ne cama nõ. Ne nee hanea ne caxwa ri hõt nare.

Pê Pahpãm ropti jàprêhti atajê pê Taner pytà

Mã ramã ahna apẽ jàhtêp, mã ma ropti jõkre hôhti jõ kre wỳr mõ, por kam cute me Taner mẽn ata wỳr. Mõ, ne cumã amji

kĩn nare kam, incwỳar kam cute Taner cukij ne cumã:

— Taner, Pahpãm tĩar mã hàpên catê ita, xà Apãm Cati ita te ihtỳj ropti jàprêhti itajê pê apytàr? — hajỹr.

Mã xãmte Taner cormã ihtĩar xa ne cute pahhi ita mã:

— Pahhi, he wa itĩar xa. Ijõ Pahpãm te côjkwa pĩn harkwa na imprar catê nõ kujahêc, mã cute itête ropti jàprêhti itajê jarkwa to ipijapỳn partu, mã nee jũ mã ihnõ te iton nare. Ne wa Pahpãm krac ri nee ite ampo to ihcupan nare, ne nee hanea ne acuna mã ite amji kam ijapac xà nõ to kên nare, Pahpãm kam mare mã — hajỹr.

Mã pahhi te hihê mẽn ne Taner tĩar na hõmpun, ne hũrên apu hakry, ne cute caxàr na hũjahkre. Mã cute me caxàr, ne tee amehkôpĩ, mã nee ropti itajê nõ te jũ kam ihcakên nare, ne nee cute jũ kam inxar xà hamreare. Mã tee cute amehkôpĩr par.

Mã pahhi Tarir te me cupê pahhi catêjê te ame Taner to kên prãm atajê cunea me, mehkra me mehprõ mea mã me ahna hàhwỳr. Ne ma kre kam ropti jàprêhti ata kam, cute me irẽn na hũjahkre. Mã kam cute mehcunea rẽn. Mã ropti itajê te amji wỳar mehpro par, ne me hipej tu.

Jirô pê mã ri pahhi te hõ pjê kam mehcunea mã ihkàhhôc ton, ampo kra mea mã, ne cute kam me cumã harkwa to:

“Me amji to impej ne,
nãmri wa ite Taner jõ Pahpãm kam mare mã,
me ate amji mã me hũpahti to ame atertet na,
ite me amã ihhôc, ne ahna me amã ijũjahkre.
Ampo na? Quêt hõ Pahpãm ita ihtĩar cumã ihkrĩ, ne nee apu amji kam hapac xà to ipintuw nare.
Ne por ihhimpej xà atajê,
quê nee jũm to cô nare.
Ne pom carôt ita quê nee jũ caxuw cupê hamre nare,
cwỳrjapê ri ihtỳj amji mã mehkwỳ pytà.
Ne ihtỳj ampo pej pit to.
Ne jũ wỳr quê jũm cuxà ampo pejti itajê nõ to.
Ne cutea ri ropti jõkre hôhti jàprêhti itajê pê Taner pytàr” hajỹr.

Pahpãm Jarkwa To Me Cumã
MEHCAKÔC CATÊJÊ

Ỹhỹ, me hũmre pijakrut nõ japrỳ te, Jona me Nahũm, ne me cupê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê nõa. Na ri me hõ kàhhôc japrỳ pê **Jona Jõ Kàhhôc** (Jona) me **Nahũm Jõ Kàhhôc** (Nahũm).

Mã Pahpãm te me Xiri catêjê pê Ixaher catêjê curê xwỳn atajê mã amji cawpa xà caxuw, mam me hỹrmã Jona kujahêc. Mã hõtpê cute me Jona kam hapac ne me kên ton jicu.

Jirô pê mã ri hacpỹa mã Xiri catêjê te mehkên ton kam mehtẽm, cwỳrjapê ri hacpỹ ma mã cute me hỹrmã Nahũm kujahêc cakrô, mã cute nee ihkôt me Pahpãm jarkwa par prãm nare. Ne caku nõa kam cute Ixaher catêjê, por kỳj rũm pjê jĩkjê kam me hakrã atajê cunea pro, ne ma me hõ krĩ japrỳ te Ninew wỳr mehcunea to mõ. Mã curia me ipicacwỳr, ne curia me hàhhuc, ne me ipictor. Cwỳrjapê ri Pahpãm te Xiri catêjê atajê to kêanre, ne me to hamre. Ne ita caxuw Jona jõ kàhhôc kwỳ mã he.

Jona pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê
Jona 1.1-4

Pê caku atajêa kam Xiri jõ pjê kam Ninew jõ krĩ catêjê pê Ixaher catêjê curê xwỳn, ne mehcunea kêanre. Cwỳrjapê pê Pahpãm mã me hipej prãm. Ne cumã me caprĩ, cwỳrjapê pê cormã me cumã amji cawpa pyxit, cute ame to kên xwỳjrea na. Quê ihhêaj to hacpỹ mã Pahpãm wỳr me apkjê, quê ha nee me hipej nare xà na, cute Jona na hàhwỳr. Ne Jona ata pê Ixaher catêjê nõa, ne cupê Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catê.

Mã Pahpãm te Jona mã harkwa to:

— Ca ha ma krĩ catia japrỳ te Ninew ata wỳr tẽ, ne me acurê xwỳn pê Xiri catêjê atajê mã ijarẽ, nãmri wa ha amehkên itajê jahpan xà na, ame to kêanre ne. Wa ha me cumã mehkên ita kujate ne to me hipej, cute mehkên jicunare ita kam — hajỹr.

Mã ma Jona apu hitõt. Ampo na? He ihtỳj cumã Ninew catêjê pê Jona na mehkwỳ curê xwỳn atajê jamre na to prãm, na pê ma amjia kôt apu hitõt, ne ma cama côxwa tohkà ata wỳr tẽ. Ne cute Ninew jõ krĩ wỳr ihtẽm xà kaj na, Cra jõ pjê wỳr amji mã pàr kreti nõ mõ ita mã cator. Ne cute ihtẽm xà ita na hàmjõr ne ma cumã hàr. Pê pàr kreti ata ihkre ita ajkrut, ne kỳj rũm ita, ne harã mã ita. Mã harã mã ita mã Jona xàr, ne curia caxwãm pê nõ ne apu gõr.

Pê Pahpãm Jona kôt kôcti kujate
Jona 1.5-17; 2.1-10

Mã ramã côxwa jipôac ri pàr kre me to mõ, mã Pahpãm te kôc pahtỳjti nõ kujahêc, mã ampeaj kam côxwa to harô to pra. Mã pàr kre mõr xà ata kêanre. Ne tàkamrỳ kam me hàpên catêjê mã hũpaa to hũpa, mã ihtỳj amehtyc na ame amji to hane. Ne cute me hõ pahpãm cahàc krekà mã me caràr kam mehtẽm. Ne cute côxwa kam me ampo pytĩti atajê to me hũcapêr kam mehtẽm.

Mã Jona ihtỳj caxwãm pê nõ ne gõr, ne nee cute ampo te hajỹr xà ata na hahkre pej nare. Mã ma pàr kre jõ pahhi apu hapên to tẽ, ne cute ahna cator, ne cumã harkwa to:

— Ampo na mã ca nõ ne apu gõr? Jũ wỳr ca ha ita caxuw gõr! To jỹ ne gõ Pahpãm mã me pahcunea cajrẽn, quê me pahtehcajpa! — hajỹr.

Mã pàr kre kam me hàpên catêjê te jũm cwỳrjapê kôcti ita te ame to hajỹr xà ata jahkre pej prãmte, ajpẽn mã hũtàr xà ata rẽ, ne ame hõmpu ne ihkôt me hakop, ampo cwỳrjapê mõrmõ kôc ita ame to hane. Ne pea cute me Jona mã cator, ne mehcukij, ne me cumã:

— Ampo to mã ate, mã Pahpãm te me pahwỳr kôcti ita kujahêc? Me anõ mã ca? Ampo to mã caapê? Jũ pĩn mã ca mõ? Jũmjê kwỳ mã ca? — hajỹr.

Mã me cumã:

— Ipê Ixaher catêjê nõ, ne wa itỳj me côjkwa kam Pahpãm pê me ijõ Pahhiti pê ampo cunea to ata to amji kam ijapac to

ipa. Por pê côjkwa me, pjê me, côxwa to ata mã wa apê — hane. Ne hanea ne cute ma Pahpãm pê ihtẽm ita na, me cumã amji jarẽn par.

Mã cute me hũjarẽn xà ata par, ne me cumã paa to pa, mã me cumã:

— Mẽr ampo na mã ate hajỹr? Jũ mã wa ha me ato, quê côjkwa kam Apãm Cati kôcti ita to ankrê? — hajỹr. Pê cormã kôcti ita xwỳ kam, ajco hàpêr tỳj to ipicamẽn to ipa nare, na pê ame Jona cukij to hane.

Mã Jona me cumã:

— Mẽr cô kam me imẽ, quê ha kôcti ita ankrê. Wa ite ramã kôc ita jahkre pej. Icwỳrjapêa ri ame ato hane, ijũpar nare kam — hane.

Mã ma cô kam ame mẽn caca, ne ma cama kre wỳr, pjê wỳr me to ihcakrỳn to, me hahkre to mõ, ne nee cute me to mõr ita mã hamãr nare. Ampo na? Ma kôcti ita hàpêr to ihtỳj to ipa.

Mã pea Pahpãm mã ame caràr, ne me caràr to:

— Pahhiti, ca ha nee me ite cô kam Jona mẽn ita jahpan xà na, me ikam acryc nare — hane. Ne cute me Jona pro ne cô kam me mẽn. Me ajkaam mã kôc ita pinkrên. Mã me hũmre itajê ame Pahpãm cupa, ne ihtỳj cute Pahpãm par na me amji ton.

Mã Pahpãm te tepti catia nõ ita kujahêc, mã cute Jona cunea na ihkrẽr. Mã cute tepti ita caxwãm pê amji to amcro to incrê, ne cute Pahpãm mã ihcakôc, ne amji tehcajpar xà na ihwỳr. Mã Pahpãm te tepti mã, Jona to amcrà na pire mã hõjahir na hũjahkre. Mã tepti te Jona to hõjahir, mã ihtĩar na pjê wỳr hàpir.

3

Pê Jona Ninew jõ krĩ catêjê mã ahcawpa Jona 3.1-10

Mã Pahpãm te hipêr Jona mã ihcakôc ne cumã:

— Ca ha ma Ninew jõ krĩ catia ata wỳr tẽ, ne ite amã ijũjarẽn xà ita to me cumã awjarẽ — hajỹr. Mã ita caxuw Jona te Pahpãm par pyrentu, ne ma Ninew jõ krĩ wỳr tẽ.

Ne pê Ninew jõ krĩ ata catia to cati, quê jũm ihcunea ton to prãm, ne apu ihkôt mõr to amcro to incrê, ne cormã apu ton pa. Mã krĩ mã Jona xàr, ne amcro ata na, cute Pahpãm te cumã hũjarẽn xà ata to me cumã hũjarẽn kam ihtẽm, ne cute me cumã ihcawpa to:

"Quê ha ajpên amcro te cwarẽnta xà ita jirô pê
me akên itajê jahpan xà na,
Pahpãm me gõ krĩ ita cunea jipej tu!" hajỹr.

Mã ihtỳj ajte cute me Jona par. Ne cute mehkên ton jicu. Ne nee ame hàpàn nare, ne nee amehkõm nare. Ne cute amehkên jũ na mehpeacre na ame amji jarẽn xà na, cute amehkà impejti atajê to pôj, ne amehkà kêanre pê xãc te amehkà itajê mã ame amji jacjên, ne kam ame ipa. Mã hanea ne Ninew jõ krĩ jõ pahhi te Jona jũjarẽn xà ita par, ne apu amji tũm. Cute ihkên xà ton atajê na amji jahkre pej, na ri cumã amji kĩn nare. Mã cute ihkà impejti ata krỳn, ne cute xãc te ihkà ita mã amji jaxàr, ne ma mõ ne pro jipy to hỹr, cute hũ na ihpeacre na to amji jarẽn xà caxuw.

Ne pahhi ita me, cumã me hàpên catêjê me, cute me ajpẽn to hỹr, ne me ajpẽn par. Mã pahhi te mehkwỳ mã ihkàhhôc ton, ne cute kam harkwa kujahêc to hajỹr he:

"Cu ha nee, me pajõ parxare mea mã, ame pajàpàn nare, ne nee me pahkõm nare.
Ne me pahcunea me pahkà kêanre mã me amji jacjê,
ne ampeaj kam Pahpãm pejti ita mã me amji cajrẽn.
Ne me pahcunea me pahte amji kam me pajapac xà kên atajê mã me hikra,
ne me pajàprê to me papa jicu,
quê ihhêaj to Pahpãm ihtỳj amji mã me pajapê,
cu ha pahtỳj me xa, quê ha nee me pajõ krĩ to ipictor nare" hajỹr.

Ne cute hõ kàhhôc ita to, ma cumã me hàpên catêjê kwỳ kujahêc. Mã cute mehcunea mã ihkàhhôc kam harkwa itajêa cahyt, ne harẽn partu. Mã

mehcunea te harkwa kôt mehkên xà itajê jicu.

Mã Pahpãm te me hõmpun, ne cumã me caprĩ, mã nee cute me to ipictor, ne me hõ krĩ to hamre nare, mã ihtỳj me xa. Hamre.

JUTA CATÊJÊ MÃ
Pahpãm Jarkwa To
MEHCAKÔC CATÊJÊ

Ỹhỹ, caku jàhtôa kam Pahpãm te harã catêjê pê Juta catêjê atajê mã, cute harkwa to mehcakôc catêjê kwỳ kujahêc. Atajê te ahpỹanre na Pahpãm jarkwa to me cumã mehcakôc par, ne ihkàhhôc kam ahna ihhôc. Ne ahpỹanre na me hõ kàhhôc kam me haprỳ pit. Ne me haprỳ te, Hôxêj me, Amoti me, Miquij. Na ri me hõ kàhhôc japrỳ pê **Hôxêj Jõ Kàhhôc** (Hôxêj) me, **Amoti Jõ Kàhhôc** (Amoti) me, **Miquij Jõ Kàhhôc** (Miquij). Ne cute me cumã Pahpãm te ame to kên xà cawpa to: "Ca ha mãnea mã ate me akên ton na, quê ha Pahhiti hahpan xà na me awỳr me acurê xwỳn kujate, quê ha me acunea pro, ne me akwỳ kwỳ jipej, ne ma jũ kam me akwỳ to pra" hane. Ne hanea ne cute me cumã hõtpê jũ caxuw Pahpãm te me to impej, ne hacpỹa mã me hõ pjê kam me hãm na to hũjahkre.

Mã hanea ne Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japrỳ te Patij te Juta jõ pjê cahi na Etõ jõ pjê kam mehkrĩ atajê mã Pahpãm cawpa. Na ri hõ kàhhôc japrỳ pê **Patij Jõ Kàhhôc** (Patij). Ne cute me cumã cute ame Juta catêjê to kêanre jahpan xà na, Papirõn catêjê te me to hamre tu na harẽn. Mã nee Etõ catêjê te me kam hapac nare, cwỳrjapê ri me hỹrmã Papirõn catêjê cator, ne ame hapu, ne me hipej mã me hamre tu.

Mã hanea ne cute mencrê itajê te Juta catêjê mã Pahpãm jarkwa jarẽn, ne me hõ kàhhôc kam mehhôc par. Atajê japrỳ te, Jôwer me Hapakuc me, Xôpôn. Na ri me hõ kàhhôc japrỳ pê Jôwer Jõ Kàhhôc (Jôwer) me, **Hapakuc Jõ Kàhhôc** (Hapakuc) me, **Xôpôn Jõ Kàhhôc** (Xôpôn). Pê Hapakuc mehkwỳ wỳr me curê xwỳn pê Papirõn catêjê pupu, ne curi mehkwỳ jirôa pê mehkêanre na, me hahkre pej pyrentu. Na pê me ahna Pahpãm cukij to: "Ampo na mã ca ame akwỳ jirôa pê Papirõn catêjê kêanre atajê te me akwỳ to kên na hamã, quê ha rỳ ame to kêanre ne?" hane. Mã Pahpãm cumã: "Nee quê ha Papirõn catêjê me ikwỳ to hamre nare, quê ha cama ame to kên, jirô pê wa ha pa Papirõn catêjê cunea to hamre tu" hane. Ne ita caxuw Hapakuc jõ kàhhôc kwỳ mã he.

3

Hapakuc 3.1-19

1 Ỹhỹ, Hapakuc pê Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catê ata te Pahpãm to cati prãmte, cumã increr xà to increr to hane he:

2 "Ỹhỹ Pahhiti Cati,
ca ate imã ate amji kam gapac xà na amji jarẽn.
Ne ca ate gàpên xà ton xà ata catia to cati,
na wa itỳj amji mã hũpa to catia to ipa.
Ne pom pê ca mam me iquêtjê tehcajpar to catia,
pê wa ahna garẽn pa,
ita na ca ha hipêr ita kam me itehcajpa,
mãr wa hanea ne me cuxà me ahna me apupu.
Ne wa ite me ato kên jahpan xà na me ikam acryc cakrô,
ca ha atỳj ate me icaprĩ na amji to amji japackre.

3 "Wa ite Etõ jõ pjê kam kẽnti japrỳ te Parã ata pĩn,
ate apejti to ajpên iwỳr amõr na apupun.
Mã acarôt prà jàhcujro te côjkwa cunea cujro.
Mã pjê cunea kam me amã acatihti to mehcakôc.
4 Ne apê pyt japôj pê mã hàhcujro pyràac,
ne ate gũhkra kam
acarôt tỳjti to apimxur ata pĩn gàhcujro catia cator.
5 Ne acumam me hà catia mõ,
ne hanea ne akôt me hà nõ kêanre ata ajpên mõ.
6 Ne gàhhuc ne apinkrên me ajkaam mã pjê te hàhcujrõn kam ihtẽm.
Ca ate krĩxàre pupun ne mehkôpĩr,
mã acupate amehtertet.
Mã rỳ pêa mã kẽnti kàhti ihkrĩ atajê pijaxwỳr par.

Mã hanea ne rỳ pêa mã awjarô ihkrĩ atajê acupate pỳpỳm ne hamre par.
Ne ate amji kam gapac xà atajê,
jũ caxuw hamre xà nare,
ne quêt ihkrĩ rohnỳtti mã.

7 “Ite Cuxã catêjê krã pictor na me hõmpun.
Ne hanea ne ite Mitij catêjê te acupate amencwỳr na me hõmpun.
8 Ne ate cô cunea te apu amji hohoc na ton,
mã apu amji hohoc na ite hõmpun.
He xà ajkĩ côxwa me cô cunea kam acryc na mã,
ca apu to hane?
Hãpà! He ca ate amã me hàprê catêjê jõ cawrô me,
hõ kujti kam mehkrĩ atajê te me ipytàr xà ata caxuw ihkujahêc,
na ri cô cunea apu ahhohoc.
9 Ate to gõ cuhê xê kre tỳj,
ne ate kruw jàhtôa na gàhwỳr,
ate to acurê xwỳn catêjê jipej prãmte.
Ne ate pjê cunea kôt cô pijapjêr na cumã gũjahkre,
mã ihtỳj pjê cunea kôt apu ajpjê ne cute capahkre ton par.
10 Mã kẽnti te ihhêj ne apupun,
ne acupate apu ihtertet,
mã cô catia ne cator ne ihpahtỳjti to ajpjê,
ne cute pjê to hipu par.
Mã côxwa ihhêj ne caràr,
ne kàj mã harôti catia to pra.

11 “Ne pyt me putwrỳ jirôa pê gõ kruw me,
gõ kruwxwa pràti ita te pyt me, putwrỳ jirãr,
mã ihhêj ne kam awcapàtkô.
12 Ne ca pjê kam,
me kam acryac kam apu mõ,
ne ate acàcàac kam, krĩxàre kam axãm.

13-14 “Ne ca ate amji mã me akwỳ capi,
ne me cumã pahhi na me hũxwỳr atajê pytàr prãmte,
ca me hỹrmã acator.
Wa me icurê xwỳn catêjê jõ krãhtare cupate ame amxu.
Mã ihtỳj cute me ijipej jahkre kêt nare kam,
me ijipej na amji to ame hajỹr.
Ne cute me icràn prãmte me cupê carĩjti pyràc,
ne me ikam ihtẽm.
Ca ate me kam atẽm,
ne me hõ pahhi jõ kruw xwaa to
ate me hõ pahhi krã caxwỳr.
Ne ate hĩ gãn par,
ne mehhi pit juwahi.
15 Ne ca côxwa kam gõ cawrô to apu gàhhuc,
na ri cô ita apu ahhohoc.

16 “Ne wa ite ampo itajê kam ijapac,
ne apu itertet pyrentu.
Mã ijahkà ampo itajê cupate apu ihtertet,
ne icahi apu amji cahhy ne icarôt peacre” hane.
Hõ, pê Hapakuc Pahpãm mã increr to hane.

Pê hanea ne ihkwỳ mã amji jarẽ ne me cumã:
“Ỹhỹ me ikwỳ!
He Pahpãm te imã, por rỳ nee ampo te jũ mãn nare atajê jahkre,
wa ite hõmpun,
ne quê ha cormã me pahwỳr cato.
Ne wa ha apu hũpa cakrô,
itỳj aracri hikaj to ipa,
quê ha ahnaa Pahpãm, cute ame pahto kên prãm catêjê to hamre partu.

17-18 “Quê ha pĩxô pàr cunea irã nare,
ne hanea ne pĩxô krô na hô nare,
ne pur cunea kam me hõ nare,
ne nee ikre pu na carà cahàcre hamreare,
ne nee kwỳc kam pryti hamreare cakrô,
wa ha itỳj Pahhiti pyrên ijakryti ne.
Ne Pahpãm te ipytàr catê ata kam ri ijakryti ne.
19 Pahhiti Cati pê mehcunea to ihhimpej catê ata pê ri icarôt.
Ne pom hĩjaxy kẽnti kàa jimoc na,
carôt tỳj imprar tỳjti to apu ipa,
ne nee ihpỳpỳm nare,
ita jĩkjê na ri Pahpãm ito,
ne ite ampo kên cunea mã
ijũcanãr xà caxuw
imã icarôt gõ” hane. Hamre.

MATEW JÕ KÀHHÔC

Pê Joje cute ajpẽn par xà to ajmãr hamre
Matew 1.18-25

18 Pê Jeju Crixtô pỳm xà hane he. Pê Marijkwỳj me Joje ramã ihcunĩ kam, cute me hikwa xà na, me ajpẽn par pejtu. Ne me hikwa xwỳjrea na, cormã Marij cunĩ kam, ramã Pahpãm Carõ Pejti kôt ihkra ne ihtic.
19 Ne Joje pê hũmre pê catyt kam ipa catê, ne hàhcaprĩ, ne hàhcajrẽnti, na pê Marij te apu ihpahàm cupate, nee mehcunea kam mare mã, jũm te ahti na kam ihkra na ihkôt harẽn kêanre prãm nare. Cwỳrjapê ri aracri cute Marij me hikwa tuw na me ajpẽn par xà ata to hamre to prãm.
20 Ne caxwa ata kam, nõr xà kam nõ ne ita to amji kampaa, ne hõt. Mã ipimtir kam, côjkwa pĩn Pahhiti pê Pahpãm jarkwa na imprar catê nõ hỹrmã iwrỳc ne cumã:
— Hàpà Joje, apê pahhi xwỳ pê Tawi tàmxwỳ tàmxwỳ ita! Nee ca apu amji mã pa nare, ne atỳj Marij pê gĩxi ita na amji capa. He nee jũm te kam ihkra nare, ne Pahhiti Carõ Pejti kôt ri ihkra.
21 Quê ha cumã ihkra xũmre nõ ihpỳm, ca ha caa cumã haprỳ to Jeju. Ne haprỳ ita kôt harẽn xà te "Pahpãm te me hũtàr catê". Ampo na? He quê ha akra ita ihtỳj mehkwỳ kên catia ata pê me hũtà.
22 Ne ampo na ri gĩxi te hajỹr? Pê ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japrỳ te Ixaj xwỳ ata gĩxi to awjarẽ, na quê ha hane. Na pê to hũjarẽn to:

23 "Quê ha jũm cuprỳ ne ihcunĩ kam ihkra,
ne cumã ihkra xũmre nõ cato,
quê ha cumã haprỳ to Emanew" hane.
Ne Emanew ita kôt harẽn xà te
"Pahpãm me pahcotea na ipa" — hajỹr.

Hõhõ, Pahhiti jarkwa to imprar catê te Joje mã hũjarẽn to hajỹr, ne ma hacpỹ mã côjkwa wỳr cute amji jaxàr.
24 Mã Joje pimprar, ne cute Pahhiti jarkwa na imprar catê ata jarkwa kam hapac pyrentu. Ne ihtỳj cute Marij pê hĩxi na ahna amji caxàr, ne nee cute me ajpẽn par xà ata to hamre nare.
25 Cakrô, pê nee cormã hĩxi tic ata na ihcaxun nare, pê ahnaa cumã ihkra xũmre pỳm, pê cumã haprỳ to Jeju.

2

Pê mehkrã kreti kwỳ Jeju pupun prãmte me cato
Matew 2.1-23

1 Pê Juta jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ kam Jeju ihpỳm. Pê caxuaw Heroti pê Juta jõ pjê to ihhimpej catê. Ne amcro ata kam me hũmre krã kreti te amji jahkre pejti kwỳ ajco me caxêre cunea te amji kam hapac xà to me hahkre to me ipa. Ne cute me pyt japôj xà rũm, Juta jõ pjê kam, Krĩpinkrên wỳr me caxêti pupun, ne ma ihkôat pyt cjêj xà wỳr me pra. Ne krĩ mã me cator.
2 Ne curia amehkrĩ catêjê cukij ne me cumã:
— Jõ ri mõrmõ jũm krare pê Juta catêjê jõ pahhi ata pỳm? He wa ite ihmat ri pyt japôj xà rũm, me ijõ pjê pĩn, ite me hõ caxêti pupun, na wa ajpên ite amehkĩn, ne amji mã hũpahti to prãmte hỹrmã me pra — hane.
3 Mã Heroti pê Juta jõ pjê jõ pahhi ata te me hũjarẽn xà ita par, ne ampeaj kam, jũm te hũhhyr ne haxà kam pahhi na hàr na, cumã hũpa. Mã curia mehkrĩ catêjê cunea mã, pahhi ata te me kam incryc cumã hũpa.
4 Mã cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, me cumã Mojxe xwỳ te me hapackre xà to hahkre catêjê te me cuprõn, ne pahhi pỳm xà na me hàhcukjêr to:
— Jõ ri quê ha Crixtô pê pahhi na Pahpãm te capi ne ihkujahêc ita ihpỳm? — hajỹr.
5 Mã cute me cumã harẽn to:
— Ita ri Juta jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ kam ri ihpỳm xà. Ampo na? He pê ramã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê Pahpãm jõ kàhhôc kam ita na mehhôc to me hane he:

6 “Pãw jõ krĩ, acrire cakrô,
krĩ cunea jirôa pê acati.
Ampo na?
He akaam ri me ijõ Pahhiti cator xà.
Ne quê ha cato,
ne me ikwỳ pê Ixaher catêjê cunea to ihhimpej,
ne me hamã” hane — hajỹr.

7 Mã aracri Heroti te pyt japôj xà rũm me hũmre krã kreti me mõ atajê na hàhwỳr, ne cute me ajpẽn par, mã cute caxêti na mehcukij to:

— Jũ caxuw mã caxêti ata cator? — hajỹr. Mã me cumã:

— Caku pyxit jirôa pê ri ramã cator — hane.

8 Jirô pê mã ri cute Pãw jõ krĩ wỳr mehkujahêc, ne me cumã harkwa hêj xia hyr to:

— Ca ha me pra ne jũm krare ita na me acato, ne me imã harẽn par peaj ne. Mãr wa hanea ne me acuxà hõmpu, ne itỳj amji mã hũpa, ne imã ihkĩnti ne — hajỹr.

9-10 Mã cute me pjê jõ pahhi ata jarkwa par jirô pê mã ma me pra, ne pry kôt hipêr cute me pyt japôj xà rũm caxêti ata pupun. Ne cute me caxêti pupun xà ata pyrên ampeaj kam me hakry, ne me cumã amji kĩn. Mã caxêti ata me cumam tẽ, ne Marij ikre kam ihkra to hỹr xà ata cwỳrpê hàhhuc.

11 Mã ikre mã me hàr, ne cute me Marij me ihkra ata pupun, ne cute amji mã me hũpahti na amji to me ipipẽ prãmte, cuna mã mehkõn krã na me hỹr. Ne me cumã mehkĩnti na me amji jarẽn jirô pê, cute me cumã ampo cjên xà jihê mẽn, ne me cumã me ampo pejti jõr xà atajê jõr. Atajê pê wakỳre prà tepti pê ôr me, ampo jacrô cuxwati ata me, ampo pê pĩhhôc pê ràm jĩn pyràc, ne cuxwati ata me. Ne ampo atajê cunea na hĩ jàhwỳar to hàhwỳr.

12 Mã caxwa ata kam Pahpãm te me hõt kam me cumã hũjarẽn, ne me cumã:

— Me apê pyt japôj xà pĩn me acator catêjê, ca ha nee hacpỹ mã Heroti pê pjê jõ pahhi ata wỳr me amji jaxàr, ne me cumã ahkrare nõ ata jarẽn nare — hajỹr. Cwỳrjapê ri me hõ pjê wỳr, ma pry nõa kôt, cute me amji jaxàr.

Pê Ejit jõ pjê wỳr me cuto

13 Mã me hõmpun catêjê, ma ramã memprar jirô pê, côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõ te Joje jõt kam cumã ihkra to hũjarẽn to:

— To jỹ ne gĩxi me ihcãmter to atẽm pyrentu, ma Ejit jõ pjê wỳr, ne curia me ahtwỳ ne me akrĩ. Wa ha pa jũ caxuw ate me amji jaxàr xà to me amã awjarẽ! Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pjê jõ pahhi pê Heroti ihtỳj apu ahkrare ita japê, cute ihcuran prãmte — hajỹr.

14 Mã Joje jũjarêan kam hỹr ne cute ihkra impỳn, ne ma caxwaa ri inxi me, Ejit jõ pjê wỳr me to tẽ, ne amcro nõa na curi me cator.

15 Ne curia me hàhhuc ne mehkrĩ, ne curi mehkrĩ ita na mã me ahnaa Heroti tyc, mã cormã hacpỹ mã, cute me amji jaxàr. Ne pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê Jeju na, me hõ kàhhôc kam, mehhôc ata harẽn to hane he:

“Ite, por Ejit jõ pjê kam apu ikra mõ ata na, ijàhwỳr” hane.

Pê ihkàhhôc kam ahna mehhôc xà ata na pê hane.

Pê Heroti me ahkrare jipej

16 Mã Heroti te pyt japôj xà rũm cute amji jahkre pejti te caxêti pupun catêjê te mempar nare na, me hahkre pej, ne ame kam incryac to me kam incryc. Ne cute hõ krãhtare mã ahkrare xũmre curan na harkwa hyr to:

— Ca ha Pãw jõ krĩ me, krĩ ajpẽn cahi na ihcuhhê atajê cunea kôt me ahkrare xũmre na caku pijakrut nare atajê cunea curan to me mõ — hajỹr. Mã harkwa kôt cute me hipej.

17 Ne pê Jeremij pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata ramã rỳ pea mã ita jarẽn to hane he:

18 “Quê ha krĩ ata kam ame amrãhti.
Quê ha pyjê cunea amehkra japê xà to amencwỳr to me ipa kam me to incrà tu.

Ne tee ame hõhtỳj to prãm.
Ampo na?
Nee mã ampo na nare.
Quê ha me cupê mehkra xũmre cunea me ty,
cwỳrjapê quê ha cama amencwỳr to ame ipa” hane.

Mã hũjarẽn xà ata na cute hajỹr.

Pê Ejit pĩn me amji jaxà

19 Mã Heroti tyc jirô pê mã, côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõ te Joje jõt kam hỹrmã cator, Ejit jõ pjê kam, ne cute cumã hũjarẽn to:

20 — To jỹ ne gĩxi me ihcãmter to ma hacpỹ mã me gõ pjê wỳr amji jaxà. Ampo na? He nee mã ampo na nare, ramã, por cute me akra curan prãm atajê tyc par — hajỹr.

21 Mã Joje jỹr, ne cute ihkra impỳn, ne ma inxi me, hacpỹ mã me to amji jaxàr, ne me to mõ, Juta jõ pjê wỳr.

22 Ne cute me Arquirãw pê Heroti xwỳ kra pê hũm jaxà kam pahhi na me harẽn par. Na ri curi me mehkrĩ na me cumã hũpaa to hũpa. Cwỳrjapê ri hipêr Pahpãm te Joje jõt kam Hĩpôjajo jõ pjê wỳr me hator.

23 Mã ma harkwa kôt hacpỹ mã Hĩpôjajo jõ pjê wỳr cute me amji jaxàr. Ne curia hipêr Naxare jõ krĩ kam mehkrĩ. Ne pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõ ramã rỳ pêa mã Pahpãm kra pê ahkrare ata jarẽn to hane he:

“Naxare jõ krĩ pĩn pê cato” hane.

5

Parixêw catêjê jirôa pê me pampej na me pamã ihprãm

Matew 5.17-30

17 Ne Jeju hanea ne me cumã:

— Nee ca, ite Mojxe xwỳ me, Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê te me hapackre xà ata to hamre prãmte icator na, ame icãmjĩ nare. Wa quêt catyt kam, cute me hapackre xà ita kôt ipa, ne me amã ihkôt harẽn to impej to ihcuhtacti, ca ate kam me gapac, ne icuxà catyt kam me apa prãmte, wa icator.

18 — He wa nee ame amã ihêj xi jarẽn nare, ne ampeaj kam wa me amã awjarẽ. Quê ha nee côjkwa me, pjê kam ampo cunea jamre xà wỳr Mojxe xwỳ me Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê te me amji kam hapac xà na ihkàhhôc ata hôc pyxitre nõ ipictor nare. Quê ha hajỹr to ihcuhhê rohnỳtti mã, ne ihkàhhôc kam cute mehhôc catêjê te ampo te jũ mãn xà atajê quê ha ihtỳj hane.

19 Na quê ha jũm te Pahpãm te me pamã harkwa jirên xà ata par nare, ne amjia kôt, amji kôat jũm jũpar nare to cumã hahkre na, quê ha ihtỳj côjkwa kam Pahpãm himpej xà kam incrire ne, ne Pahpãm cuna mã ihkêanre. Jĩkjê na, quê ha jũm te Pahpãm te me pamã harkwa jirên atajê kam hapac, ne amji kôat catyt kam, jũm jũpar to cumã hahkre ata, quê ha côjkwa kam Pahpãm himpej xà kam catia to cati.

20 — He ampeaj kam wa me amã harẽ. Parixêw catêjê me, Mojxe xwỳ te me hapackre xà to hahkre catêjê me, me cumãa ihhêj ne catyt kam me ipa. Ne Pahpãm mãa nee catyt kam me ipa nare. Na ca ha Pahpãm himpej xà mã me acjêj prãm na, ca ha itajê jirôa pê catyt kam me apa to prãm.

Cu ha nee jũm kam me pancryc nare

21 — Xà pê ca nee Pahpãm te me aquêtjê mã harkwa hyr to:

“Nee ca amehcuran nare.
Quê ha jũm ahcura,
ca ha ma cute mehcukij catê wỳr me to pra,
mãr quê mehkên na me hahkre pej,
ne mehkên jahpan xà na mehkên mã me cumẽ”

hajỹr kam me gapac nare?

22 Ne wa ha me amã ihkwỳ jirô pê tỳj ita jarẽ he: “Quê ha jũm te apu mehkwỳ nõ kam incryc na, quê ha ihtỳj cute apu kam incryc ita na hanea ne mehcukij. Ne quê ha jũm mehkwỳ nõ mã harkwa to: ‘Ampo cunea na gamreare’ hajỹr na, quê ha ihtỳj cute cumãn xà ita jahpan xà na cute mehcukij catê wỳr me to mõ. Ne por jũm apu mehkwỳ nõ mã haprỳ kêanre pyxwỳ

ata, quê ha ramã me pahcurê xwỳn pê Xatanaj jõ cuhy wỳr mõr xàa kam ipa”.

Cu pahte me to ihcupan xà to impej pyrentu to prãm

23-24 — Na ri cute hajỹr. Nãmri ca ha ate Pahpãm mã hũrkwa kam ampo jõr to amõr na, ne curia ate me akwỳ nõ te ampo na akam incryc na to amji japackre na, ca ha curia ate Pahpãm mã ampo jõr xà ata jicu, ne ma tẽ ne mam me akwỳ nõ me ajpẽn mã acaprĩ, jirô pê ca ha amji jaxà, ne cormã ate Pahpãm mã ampo jõr xà ata gõ.

25 — Ne quê jũm akam incryc na, ato xwahna prãmte, ma mehkên cukij xà wỳr me ato mõr kwỳa kam, ca ha me amji to impej. Ampo na? Ca ha ate me amji to impej nare kam ahnaa mehkên cukij catê acato, ne cumã me agõ, quê ha ma krãhtare mã me agõ, quê ha me gaxà.

26 He ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ. Quê nee gàmjõr par nare kam, jũm amã hikran nare.

27 — He xà cute me amã Pahpãm jarkwa jarẽn to: “Nee ca ahti na ame pyjê to me axy nare” hajỹr na gũpar nare?

28 He wa ha me amã ihkwỳ jirôa pê ihpa tỳj ita jarẽ he: “Quê ha jũm cama pyjê nõ pupu, ne kam cumã amji caprẽp ata, pê ihhêj ne ramã cute ahna hũhkra” hane.

29 — Cwỳrjapê quê ihhêaj to awpôc rũm ato akên na aton prãmte ampo kên pupu, ca capa ne to awcapê. Nãmri ca ha ate caxàr nare na, quê ha gĩ cunea ihkên mã axà.

30 Ne quê ihhêaj to awpôc rũm gũhkra akên na aton prãmte ampo kên to, ca hanea ne hakep ne to awcapê. Nãmri ca ha ate hakep nare na, quê ha gĩ cunea ihkên mã axà. He me pamã me pahcukrã xà te amji jĩkjê ita na, cute jũ mãn nare, ne Xatanaj jõ cuhy kam me pajĩ cunea pỳpỳm xà ata ri ampo kên itajê cunea jirôa pê ihkêanre.

Cu ha nee ihcaprỳ na Pahpãm japrỳ na to amji mã me pahcakôc nare

Matew 5.33-37

33 — Pê Mojxe xwỳ me panquêtjê mã: “Ca ha ate Pahpãm japrỳ na ampo na cumã amji ton na, ca ha atỳj to” hane.

34 Ne pa, wa ha quêt cama amã to hahkre to hane he: “Ca ha ate ampo na amji ton xà ata kam, ca ha nee ihkaj na Pahpãm japrỳ to acakôc to, ‘Ỹhỹ, wa ha Pahpãm japrỳa na itỳj to’ hajỹr nare. Ne nee ca hanea ne ihcaprỳ na côjkwa pê Pahpãm krĩ xà to amji mã acakôc nare. Ampo na? He curũam ri me pahto ihhimpej.

35 Ne nee hanea ne pjê to amji mã acakôc nare. Ampo na? He pjê ita pê ri ihhêj rũm ihpar pyxwỳr xà. Ne nee ca Krĩpinkrên to amji mã acakôc nare. Ampo na? He cupê Pahpãm pê Pahhiti jõ krĩ.

36 Ne hanea ne nee ampo kôt akrãa to amji mã acakôc nare. Ampo na? Jũ wỳr ca me anõ amjia kôt me pahkĩ nõ pyxit peaj to haka, nare, to ihtycti ne.

37 Ne quêt ca ha cama harẽn to, ‘Ỹhỹ, wa ha to’, nare, ‘Quê, wa ha nee ton nare’, hane. Ne nee hirô pê mã garkwa nõ to acakôc nare. Ampo na? Pom ca me acakôc to impejti jirô pê, hipêr me ampo na me amji to itajê, Xatanaj pê me pahcurê xwỳn pĩn ri hapôj” hane.

6

Cu ha nee jũm te me pampejti na me pajarẽn na, mehprãm nare

Matew 6.1-8

1 — Ne wa ha hanea ne me amã ihnõ ita cawpa he. Co he! Nee ca cute ahna me apupun prãmte me kam mare mã Pahpãm mã hàpên xà impejti atajê ton to apa nare. Nãmri ca ha ate me ita to hajỹr na, ca ha nee me côjkwa kam Apãm Cati te me amã ampo pejti jõr xà ata cwỳr nare.

2 — Ne ca ha ate jũm pê hamreare ata mã cute ampo na ihprãm ata jõr na, ca ha aracri cumã agõ. Ne nee ca ha apê jũm pê caxwãm pê cute amji kam hapac xà kên, ne põ rũm ihhêj ne impej atajê nõ pyràc nare. Ne nee ca me cuxà Pahpãm mã mehcakôc xà jũrkwa me, krĩ cape na apu amji pejti jarẽn to amõr nare. He jũm te impejti na amji mã me harẽn prãmte ri, ame hajỹr to mõ. Ne cute amji mã me harẽn pejti ata pê ri ihhêj rũm hàmcwỳr

xà. Na quê ha nee Pahpãm hipêr cumã ampo jõr nare na, ca me to amji japackrea ne.

3 — Ne ca ha cute ampo na me prãm catêjê mã ampo gõ, ne ate cumã ampo jõr xà ata na amji to amxu, quê nee gõ ikwỳ nõ peaj ahna gahkre pej nare.

4 Ca ha ampo pejti to, ne atỳj to amxu, ne ahna amji to apimxur peaj ne, quê nee jũm ahna gahkre pej nare, quê ha Apãm Cati pit ate apimxuar pê ampo ton xà ata na apupu, ne hahpan xà na amã amgõ.

5 — Ca ha Apãm Cati mã acakôc prãm, ne nee apê me caxwãm pê mehkêanre, ne põ rũm mempejti atajê pyràc nare. He mehkêanre itajê me kam mare mã Pahpãm mã mehcakôc xà jũrkwa kam mehcuhhê, ne krĩ cape kam mehcuhhê, ne me kam mare mã me cumã Pahpãm mã mehcakôc, ahna mehcunea te me hõmpun prãmte. Ne cute amji mã me harẽn pejti ata pê ri ihhêj rũm me hàmcwỳr xà na, ca me to amji japackrea ne.

6 Na ca ha, jũm te Apãm Cati pupun xà nare ata mã, me acakôc to prãm, ne gũrkwa caxwỳn mã me acjêj ne amji na me to hihê. Ne curia ca ha aracri jũm te, me ate me Apãm Cati mã me acakôc na, me apupun nare xà ata mã me acakôc. Quê ha me Apãm Cati ata aracri cumã me acakôc na me apupu, ne hahpan xà na cute me amã hàmjõr xà ata to me amã amgõ.

7 — Ne ate Pahpãm mã me acakôc xà atajê kam, ca ha nee me apê mehcahkrit pê Pahpãm jahkre kêatre atajê pyràc, ne amji cuxà cumã me acakôc xà atajê pit jarẽn nare. He ihtỳj amji mã cute me Pahpãm mã mehcakôc to iryti ata kôt, cute me kam hapac na amji mã me to hane.

8 Ne me apê me hũràc nare. Ampo na? He ate me Apãm Cati wỳr xà atajê xwỳjrea na, ramã ahna cumã me gahkre pej.

Pê Jeju Hũm Cati mã mehcakôc to hahkre
Matew 6.16-18

16 — Ca ha gàpàn nare kam apijacria kam, Pahpãm mã amji cajrẽn kam pra, ne nee apê jũm pê põ rũm ihhêj ne impej ata ne aracri caxwãm pê cute amji kam hapac xà kên ata pyràc nare. Ampo na? He cute me hajỹr catêjê quê ha Pahpãm mã mehcakôc tỳaj kam pra, ne ihtỳj pro to ame amji kuc jipro, mãr quê mehcunea ahna me hõmpu, ne cute me ipijacri tỳaj kam Pahpãm mã mehcakôc na mehcãmjĩ. Ne cute ampo na amji mã me harẽn pejti ata pê ri ihhêj rũm me hàmcwỳr xà. Na ca me to amji japackrea ne.

17-18 Ca ha Pahpãm mã acakôc prãm, ne quêt akuc cuhhõ, ne akĩ pê, ne amji cũmpej, mãr quê nee jũm apijacria kam Pahpãm mã me acakôc xà ata na me gahkre pej nare. Quê ha Apãm Cati pupun xà nare ata pit, ate cumã me acakôc xà ata na me gahkre pej. Ne quê ha ate apimxuar pê ampo pejti ton atajê jahpan xà na, cute amã ampo pejti jõr xà ata gõ.

7

Pahpãm wỳr pry me harkwa hire
Matew 7.13-14

13-14 — Me ate ito amji mã me ahimpej xà ata pê ihhêj rũm Pahpãm wỳr pry me harkwa hire, ne ipimxurure ata. Mã nee ahna me hàhtôa ne mencjêj nare, ne me pyxitre ne ahna me acjêj. Ne amjia kôt me ipa xà ata pê ihhêj rũm me pahcurê xwỳn jõ cuhy wỳr pry, me harkwa pohti ne catihti ne hirãa pê hikwa ata. Mã me hàhtôa ne ahna me acjêj. Na ca ha me pry hire pimxurure me harkwa hire ata japê — hane.

Pê me hàhtôti me amji mã me ajkra
Matew 7.28-29

28-29 Ne cute me cumã ampo to hahkre jicu, mã me hàhtôti atajê te, cute mempar xà ata to amji mã me ipikrar, ne me ajpẽn mã:

— Pỳhàpà, mã ajte hũmre ita te me pamã ampo to hahkre xà ita, pê nee cute me pamã Mojxe xwỳ te me pajapackre xà to hahkre catêjê atajê pyràc nare, ne quêt amjia kôt, harkwa kôt, me pamã ampo to hahkre to ipa — hajỹr.

9

Pê Jeju mento tũm to ajkrut ne me caprã
Matew 9.27-38

27 Pê pjê nõ kam Jeju apu mõ. Mã mento
tũm pijakrut ne ihkôt me cumã hàkjêr to
mõ, ne me cumã caràr to:
— Pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ ita, me
icaprĩa ne — hane.
28 Mã ma Jeju mõ ne ikre nõ mã me to
hàr, mã mento tũm atajê hũ na pire mã
me xa. Mã cute mehcukij to:
— Xà ca ampeaj kam ajkĩ amji mã
me ito ahimpej? Xà ampeaj kam ite me
acaprãr na ate amji mã me ito hajỹr? —
hajỹr. Mã me cumã:
— Ỹhỹ pahhi, ca ha atỳj me icaprã —
hane.
29 Mã Jeju te hũhkrahhi to mento huc,
ne me cumã harkwa to:
— Pom ca ampeaj kam ito amji mã me
ahimpej xà ita te ri me acaprãr — hajỹr.
30 Mã hamre, mento itajê caprãr
pyrentu, mã ihtỳj me rĩt. Mã Jeju te me
cumã harkwa to:
— Ca ha nee jũm mã ite me ato hajỹr
xà ita na me ijarẽn nare — hajỹr.
31 Mã ma me pra, ne cute me to ih-
himpej xà ata kaj na, ihtỳj pjê ata kam
mehcunea mã Jeju jarẽn to me mõ.

Pê Jeju ipẽrkêt caprã

32-33 Ne memprar jirô pê mã ri ajpên
Jeju wỳr me jũm xũmre kam ampo carõ
kên, mã ipẽrkêt ne nee ihcakôc nare to
me mõ. Mã Jeju te intête ampo carõ kên
ata cator. Mã cute ihcakôc kam ihtẽm.
Mã cute me hõmpun catêjê atajê te amji
mã me to ipikrar, ne me ajpẽn mã:
— Wa rỳ jũ caxuw ite me pajõ pjê
ita kam, ite me ampo pejti te hajỹrjê nõ
pupun nare — hajỹr.
34 Cakrô mã Parixêw catêjê te ajteare
mã me harẽn to:
— Ampo carõ kên jõ pahhi te ri cumã
cute mehkwỳ japôj xà caxuw carôt jõr,
ne nee mã Pahpãm te cumã hõr nare —
hajỹr.

Pê Jeju mã me caprĩ cati

35 Mã Jeju krĩ cati me krĩ kryjre cunea
pupun to ihkôt hapôj to ipa. Ne ihtỳj Juta
catêjê te me cuprõn xà atajê kôt, me cumã
Pahpãm te me to ihhimpej xà jarẽn xà
impejti na harẽn to ipa. Ne ihtỳj Hũm
carôt kôt hàpên xà pihho ton, ne me hà
catêjê cunea caprãr to ipa.
36 Mã Jeju te me hàhtôti atajê pupun,
ne ampeaj kam cumã me caprĩ xà. Ampo
na? Por atajê mã amji kĩn nare, ne me
caxwãm pê mehpeacre, mã cama mehkrĩ
ne ame ajkampa. Ne me cupê ihhêj rũm
carà cahàcre pê hamãr catê nare ata
pyràac, ne ihtỳj ame ipa, na ri ampeaj
kam cumã me caprĩ xà.
37 Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã
harkwa to:
— Ampeaj kam me pajàpên xà pê
Pahpãm wỳr me to me papipkjêr xà ita
cati. He me pajàpên xà ita pê ihhêj rũm
pur kam ampo hy to cuprõn xà pyràac.
Ne me to hàpên catêjê ri cormã mencrêre.
38 Na ca ha côjkwa kam Pahhiti na me
ahwỳ, mãr quê hipêr ajpên me pamã me
hàpên catêjê kwỳ kujate, quê me cumã
hàpên xà ita to apê — hajỹr.

10

Cu ha Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê na me amji to pôj
Matew 10.40-42

40 Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê te tôxi
japackre to hane he:
— Ca ha ma Juta catêjê jõ krĩ atajê wỳr
me pra, ne mehcunea mã ijarẽ. Ne quê
ha me ana amji to pôj me ajkaam, ramã
hanea ne ina me amji to pôj. Ne hãn
ne ina me amji to pôj me ajkaam, hanea
ne ramã, por Inxũ Cati te ajpên pjê wỳr
ikujahêc ata na me amji to pôj.
41 — Ne por quê ha jũm, jũm pê Pahpãm
jarkwa to ihcakôc catê cwỳrjapê ahna
amji capa ata, quê ha ihtỳj jũ caxuw
cuxà, Pahpãm te cumã hàmjõr xà ata
cwa. Ne quê ha jũm, jũm xũmre impejti
incwỳrjapê ahna amji capa ata, quê ha
hanea ne cuxà, Pahpãm te cumã hàmjõr
xà ata cwa.
42 Ne quê ha jũm te, jũm pê ikôt ipa catê
cwỳrjapê, cumã cô pit jõr cakrô, quê ha
hanea ne, me cuxà, Pahpãm te hahpan xà
na jũm ata mã hàmjõr xà ata cwa. Ita to
ca me amji japackrea ne — hane.

12

Pê Jeju mã amji to cati prãm nare
Matew 12.15-21

15-16 Mã Jeju te amji na Parixêw catêjê te amehcuran prãm na me hahkre pej, ne ma tẽ. Mã me hàhtôa ne ma ihkôt me mõ. Mã cute me hà catêjê cunea caprãr, ne me to impej, ne me cumã:

— Ca ha nee me cumã ite me acaprãr ita na me ijarẽn nare — hajỹr.

17 Ne ampo na ri cute me to hajỹr? He pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Ixaj xwỳ ata, ita na ihhôac na ri cute hajỹr.

18 Ne pê ihhôc to hane he. Pahpãm hũjarẽn to:

"Ihnãm hã, ite amji mã imã hàpên catê capi ita he.
Ne taa mã ri imã ihkĩnti.
Ne taa mã ri imã amji kĩnti to
ne amji to icajpuaw.
Ne wa ite cumã Icarõ Pejti kujahêc,
mã cute cumã amji jõr,
mãr quê ha Icarõ Pejti ata kôat mehcukij,
ne me to ajcokjê.
Ne quê ha me cupê mehcahkrit atajê pê Juta catêjê nare
pê me ijahkre pej nare atajê mã,
ite catyt kam me to ipicokjêr xà jarẽ.
19 Ne nee cute amji to cati prãmte jũm me ajpẽn krac ri ihcakôc nare,
ne nee apu hàkjêr nare,
ne nee quê ha cà pê cute mempar prãmte ihcakôc to iryti nare.
20 Ne quê ha jũm pê ihhêj rũm cajcaj hô nõ ata pyràc,
ne cajõc ne ihcapa na xa, quê ha nee ihkwĩn pej nare,
ne quêt hacpỹa mã hãm to impej,
ne ihcuhtac.
Jĩkjê na, quê ha jũm,
cute amji kam hapac xà ramã ihpeacre,
quê ha nee jũm ata mã hikran nare,
ne quêt hacpỹa mã to impej.
Ne quê ha jũm pê ihpôc xà nõ pyràac,
ne ramã kyre pê pôr ne ihpôc crire ne,
quê ha nee ipĩr quê ha ihtyc nare,
ne quêt to ihpôc cati,
quê ha pôr.
Jĩkjê na, quê ha jũm,
cute amji kam hapac xà kêanre to apu ipa,
quê ha taa ihtehcajpa,
quê ha catyt kam apu ipa.
Ne quê ha catyt kam me to hajỹr to hãm ita kam,
ahnaa me curê xwỳn tohjê.
21 Ne quê ha pjê cunea kam,
krĩxàre pê mehcahkrit atajê cunea
jũm ata jikaj, ne to pit mã amji mã mehhimpej to me ipa" hane.

Hõhõ, pê Ixaj xwỳ Jeju na ihhôc to hane.

13

Arỳjhy cahàc kên jarẽn xà
Matew 13.24-30

24 Ne Jeju te hipêr me cumã hũjarẽn xà nõ jarẽn, mãr quê ampeaj kam hũjarẽn xà ita to me amji kampa, ne me cumã:

— Ỹhỹ, côjkwa kam Pahpãm himpej xà ata pê ihhêj rũm me hũmre te ame pjê impejti kam ame arỳjhy impejti kre pyràac. Ne me hõ pur kam arỳjhy pit, ne nee kam ampo hy cahàc nõ te ihho nare.

25 Mã caxwa ata kam ihtỳj nõ ne gõr. Mã ihwỳr curê xwỳn cator, ne aracri cute arỳjhy cahê na ampo hy kên ata kre, ne ma tẽ.

26 Ne ahna putwrỳ pyxit, mã pea arỳjhy cahkô ata kà, ne cute amji to ihhy, mã hanea ne ampo hy kêanre pê ahkêt ita cator ne kam ihhy.

27 — Mã hamre pur kam me hàpên catêjê atajê te me hõmpun, ne ma hõ pahhi wỳr me cator, ne me cumã: "Me ijõ pahhi, mãr ca ate gõ pur kam arỳjhy impejti kre ita? Nõ na mã ajte jũ rũm ampo hy kên ita cator?" hajỹr.

28 — Mã me hõ pahhi me cumã: "Me pahcurê xwỳn nõ te mõrmõ ita ton" hajỹr. Mã cute mehcukij to: "Xà wa itỳj me ampo hy kêanre ita to pôj pyrentu?" hajỹr.

29 — Mã me cumã: "Quê. Ampo na? Ca ha me to pôj pyrentu ne aracri ihkôt mempej nõ capa.

30 Quêt taa ampo hy kên ita ihcuhhê, quê ha ahnaa ampo tep xà kam ahtwỳ, wa ha cormã me amã harẽ, ca ha mam me ampo hy kên ata jarê ne mehpre ne

cuhy kam me haxwỳ. Jirô pê ca ha cormã me arỳjhy impejti ata jirê ne mehpre, ne nõr xà kam me haxwỳ” — hajỹr.

Arỳjhy cahàc kên jarẽn kôt harẽn xà Matew 13.36-52

36 Mã Jeju te me hàhtôti atajê jicu, ne ma ikre nõ ma hàr. Mã ihkôt me ipa catêjê te ahna me hàhtêp, ne mehcukij to:
— Me ijõ pahhi, ampo jarẽn mã ca ame imã harẽ? Ampo kôt harẽn xà mã ampo hy kêanre ita? — hajỹr.
37 Mã Jeju me cumã:
— Ipê me Ahàkà pê ampo hy impejti kre catê ata pyràac.
38 Ne pur ata pê pjê pyràac. Ne ampo hy impejti itajê pê me hũmre pê Pahpãm tekjê atajê pyràac. Ne ampo hy cahàc kêanre ita pê me hũmre kêanre atajê pyràac. Ne me cupê me pahcurê xwỳn pê Xatanaj tekjê, na ri taa me to ihhimpej.
39 Ne arỳjhy kẽhkẽn xà ita pê ri ampo cunea jamre xà kam Pahpãm te ajpẽn pê me ato ipicokjêr xà pyràac. Ne me hàpên catêjê itajê pê côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catêjê.
40 — Ahnaa mã ampo hy kên ata te caxàr xà na cuhy kam me haxwỳr xà he, jĩkjê na quê ha ampo cunea jamre xà ata kam, ihtỳj me hũmre kêanre itajê to hane.
41 Quê ha ipê me Ahàkà pjê ita wỳr cumã memprar catêjê kujate, quê ha Pahpãm pê Pahhiti himpej xà ata pê, cute mehkwỳ kên na me ton catêjê atajê me, cute me ampo kên ton to me amji pyràc catêjê atajê mea mã, me to pôj partu.
42 Ne jũ caxuw Xatanaj jõ cuhy prà tyc xà nare ata kam me haxwỳ, quê ha ame amrã, ne me wa gyj, mehkàj xàhte.
43 Ne Pahpãm na mehkwỳ, quê ha quêt Pahpãm pê Pahhiti himpej xà ata kam mehtetetti ne, ne curia ihhimpej xà ata krac ri, cahê na mehkrĩ. Ne quê me gũpar xà caxuw me akam me gapac na, ca ha atỳj me awpa.

Ampo pejti pimxur jarẽn xà

44 — He côjkwa kam Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm jũm xũmre nõ te jũm jõ pjê kam wakỳre prà tepti pê ôr na hĩ jàhwỳr catia mã cator, ne hacpỹa mã curia to ipimxur pyràac. Ne cumã amji kĩan kam cumã hàhcukrêj atajê cunea to ihpore na hàhpan, ne hàhcukrêj jõ pore ata to, cute pjê kam ôr jĩ jàhwỳr catia to pimxur ata japrôr. Ne cute pjê ata to hõ tekjê jirô pê mã ri cormã cute ôr jĩ jàhwỳr catia caxàr.

Kẽn jaka pràti jarẽn xà

45 — He hanea ne Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm jũm te kẽn jaka pràti japrôr catê nõ pyràac.
46 Quê ha jũ ri ihnõ impejti na, hĩ jàhwỳrti ata nõ pupu, ne ma tẽ ne caxuw cumã hàhcukrêj atajê cunea to ihpore na ahpa, ne ma to tẽ, ne to kẽn jaka pràti ata japrô.
47 — Ne hanea ne Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm cô kam kryhti to tep pro xà ata pyràac, ne ajpẽn caxuw tep cunea na ihpro.
48 Ne quê ha tep to hipu, quê ha cumã ipẽr catêjê amcrà wỳr me cupjê, ne me to api, ne me to ihkrĩ, ne tep to ame ajcokjê pyràac. Ne impej catêjê quê ha kàhà kam me cucjê, ne ihkêanre catêjê quê ha ma põ mã me to awcapê.
49 — Ita jĩkjê na quê ha ampo cunea jamre xà wỳr, quê ha Pahpãm mã memprar catêjê, côjkwa pĩn me hapôj, ne mempej pê Pahpãm na mehkwỳ tête me hũmre kên to haprãr partu.
50 Ne Xatanaj jõ cuhy tyc xà nare ata kam mehkên catêjê cunea to me awcapê, quê ha curia mehkàj xàhte ame amrã, ne ame wa gyj — hane.

Ampo wej me intuw jarẽn xà

51 Mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê cukij to:
— Xà ca ate me ampo ita par? — hajỹr. Mã me cumã:
— Ỹhỹ — hane.
52 Mã me cumã:
— Ca ha me ate, ite amji kam ijapac xà kam me gapac, ne hanea ne ate me Mojxe xwỳ te me hapackre ne me cumã to hahkre na, ca ha me apê ihhêj rũm jũm pê mehkra mã hũrkwa pĩn cute ampo wej me ampo tuw to hapôj pyràac. Ne ihtỳj me cumã mam cute amji kam me hapac xà wej me hapu na, curmã cute amji kam me hapac xà intuw ita to hahkre — hane.

14

Pê Petrô cô cwỳrpê mõ
Matew 14.28-33

28 Mã Petrô Jeju mã:
— Quê ha apê ijõ pahhi na mã, ca ha imã garkwa ta, wa ha awỳr mõ, cô cwỳrpê — hajỹr.
29 Mã Jeju cumã:
— Mẽr hõhõ, ajpên iwỳr mõ! — hane. Mã Petrô pàr kre pĩn iwrỳc ne ma cô cwỳrpê Jeju wỳr mõ.
30 Hamre, mã kôc apêa to apê, mã Petrô mã hũpaa to hũpa, ne ma mrõr to mõ. Mã hamre, caràr kam cute ihtẽm ne Jeju mã:
— Pahhiti, ipytà! — hajỹr.
31 Mã ata caxuaw, Jeju te Petrô mã hũhkra pẽr ne cute hũhkra na ipyr ne hũtàr ne cumã:
— Ampo na mã ca cormã kyre pê ito amji mã ahimpej? — hajỹr.
32 Mã ajkam pàr kre kam me hàpir. Mã hamre, kôc te amji to pec.
33 Mã Jeju kôt me ipa catêjê te me Jeju pejti na me harẽn ne cumã:
— Xãmte ampeaj kam apê Pahpãm kra to ihkra — hajỹr.

17

Pê Jeju Hũm Cati jũrkwa caxuw ihpore gõ
Matew 17.24-27

24 Mã Jeju me, ihkôt me ipa catêjê me, ma Capernam jõ krĩ wỳr me cator. Mã me hõ pahhiti jarkwa kôt me hũhkra kam me hàmcwỳr catêjê nõ te me Petrô cukij to:
— Xà quê ha gõ pahhi, Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê jõ pahhiti mã hàmjõr nare? — hajỹr. Mã Petrô cumã:
25 — Quê ha ihtỳj me cuxà hàr jahpan xà na amgõ — hane. Ne cormã ikre mã Petrô xàr, mã Jeju te ihcukij pyrentu, ne cumã:
— Jũ mã mã ca ita to amji kam gapac to? Ne jũmjê quê ha krĩ ita jõ pahhi mã me amgõ? Xà ajkĩ krĩ kam mehkrĩ catêjê nõ, nare, jũm cahkrit mã curi ihkrĩ prãm ata quê ha ajkĩ amgõ? — hajỹr.
26 Mã Petrô cumã:
— Mehcahkrit catêjê quê ha me amgõ — hane. Mã Jeju cumã:
— Ate to hamãrti mã ne harẽn, ampeaj kam ri ita! Ne ita jarẽn xà te, quê nee curia mehkrĩ catêjê nõ hàmjõr to prãm nare. Cwỳrjapê ri nee ijàmjõr xà nare. Ampo na? Inxũ Cati jũrkwa ri, ne ipê ihkra.
27 — Ne nee imã me hũhkra kam me hàmcwỳr catê ita te, pahte amji mã me Pahpãm cupa nare na, cute me pahto amji kam hapac na to prãm nare. Cwỳrjapê ca ha ma hĩpô wỳr tẽ ne kam ajore mẽ. Ne mam ate to tep pro ne to gàpir ata jarkwa kam, ca ha ihpore hy pupu ne capa, ne ma hàmcwỳr catê wỳr to tẽ, ne paxàr jahpan xà na to amgõ — hane. Pê harkwa ita kôat ita hane.

18

Cute ampo kên tête jũm japackre xà
Matew 18.15-35

15 Ne Jeju te hanea ne ihkôt me ipa catêjê mã:
— Quê Pahpãm na mehkwỳ nõ acuna mã ihkên xà nõ to, ca ha ma hỹrmã mõ, ne ahte ajpẽn na me ajkrut peaj ne cumã cute ato kên xà ata jarẽ. Quê ha cute apar na, ca ha curia hacpỹ mã me ajpẽn to impej.
16 — Quê apar nare, ca hacpỹa mã amji jaxà ne amji caxuw jũmjê to ajkrut, nare, mencrê ne me haprô, ne ma hỹrmã me to mõ. Quê ha cute ato kên xà na me hõmpun xà atajêa na me cumã harẽ. Nãmri pê mam ramã Pahpãm jõ kàhhôc harẽn to hane he: “Quê jũm pyxit peaj mehcukij catê wỳr tẽ, ne cumã jũm jarẽn to kên na, quê ha nee impar nare, nãmri quê ha jũmjê incrê ne cute hõmpun xàa na ajpẽan kôt me harẽn na, quê ha ihtỳj me kampa” hane. Quê ihhêaj to me akampa ne ihkên ton jicu, ca ha hacpỹa mã me ajpẽn to impej.
17 — Quê ihhêaj to me akwỳ nõ ata me apar nare, ca ha Pahpãm na mehkwỳ mã ihcunea na harẽn pa, mãr quê taa me acuxà cumã mehcakôc. Quê ha nee Pahpãm na mehkwỳ par nare na, quê ha cupê mehcahkrit pyràc, ne cupê Pahpãm jarkwa jahkre kêt catêjê nõ, ne cupê Pahhiti jarkwa jirô pê ihpỳpỳm catê. Ne

cupê amjia kôt ipa to prãm catê, ne ihtỳj ampo kêanre ton to ipa.

Me pahte ampo ton itajê cunea na, Pahpãm me pahto amji japackre

18 — Ỹhỹ, pom ate pjê kam ampo kên cahpêrhyr ita, hanea ne côjkwa kam ate ihcahpêrhyr. Ne hanea ne ate pjê kam ampo pej to tojnõ ita, hanea ne côjkwa kam ate to tojnõ.

19 — Ne hanea ne pjê kam cute ito amji mã mehhimpej atajê, quê ha jũmjê ajkrut ne ijaprỳa na, ajpẽan kôt me hàhwỳr na, quê ha côjkwa kam Inxũ Cati ihtỳj ampo na me hàhwỳr xà ata to me cumã.

20 Ne quê jũ ri jũmjê incrêre cakrô, amji mã ijaprỳ to pôj xà ata kam, wa ha ramã ame cahê na ipa — hajỹr.

Cu ha jũm te me pahto kên ata kam me pancryc jicu ita na

21 Mã Petrô Jeju na hàhtêp ne ihcukij ne cumã:

— Ijõ Pahhi, jũ mã wa ha? Xà wa ha ikjê te ito kên to xet xà ata na kam icryc jicu, ne cute ito kên atajê na to tojnõ to xet? — hane.

22 Mã cumã:

— Jũ wỳr ca cute ato kên xà ata jahpan xà na, kam acryc jicu to xet peaj. Ca ha cute ato kên ata na to tojnõ to xetxẽnta, ne nee cormã kam acryc jicu to tojnõ nare — hane.

Jũm te nee ihkwỳ nõ te to new ata to tojnõ nare jarẽn xà

23 Ne Jeju mehcunea mã ihkôt harẽn to:

— He côjkwa kam Pahpãm himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhêj rũm jũmjê te hõ pahhi mã me hàpên, ne cute ajpẽn mã me hõ new to mehcakôc, ne ahna me ajpẽn par ata pyràac.

24 Ne mam cute ihpore to, cute to new to mirjãw ata, pahhi ata wỳr cator.

25 Mã cumã hàpên catê ata pê cute to new catihti ata caxuw ihpore jamreare. Mã hamre, hõ pahhi te jũm te to new ata to ampo na hàhpan na me mẽn, hĩxi me mehkra mea mã. Ne hanea ne hàhcukrêj cunea to hõ new ata caxuw ihpore na me to hàhpan par na, cute me mẽn.

26 — Mã cumã hàpên catê ita hõ pahhi cuna mã ihkõn krã na hỹr, ne cute ahna hàhwỳr ne cumã:

— "Ijõ pahhi, ito amji mã awjamã, wa ha itỳj amã ijàmjõr to imõr ita kam ijàmjõr pa!" hane.

27 Mã hõ pahhi mã caprĩ xà, mã cute hõ new catihti ata mea mã, ihcunea na to tojnõ.

28 — Mã ma cute hõ pahhi to new ata na tẽ. Ne cute jũm te ihpore hy te xẽj peaj to, to new ata cajpar. Mã cute jũm ita jõkre ri ihcuhtom, ne apu to ahcujrõ ne cumã:

— "Imã amgõ! Ampo to ate ito new ata jahpan xà na imã amgõ!" hajỹr.

29 — Mã jũm ita cuna mã ihkõn krã na hỹr, ne ahna hàhwỳr, ne cumã harkwa to:

— "Ito amji mã awjamã, wa ha itỳj amã ijàmjõr to imõr ita kam ijàmjõr pa!" hajỹr.

30 — Cakrô, mã nee ajte cute impar nare, ne ihkên mã mẽn. Ne cute me hacjên xà kam haxàr, mãr quê curia ihcuhhê, ne ihcuhhê xà ata to cumã amgõ.

31 — Mã hamre, me hàpên catêjê na mehkwỳ nõ, cute ihkên ton ita na hõmpun, ne apu kam incryac to incryc, ne ma hõ pahhi te to tojnõ ata wỳr tẽ, ne cute cumã harẽn par.

32 — Mã pahhi te hipêr cumã hàpên catê ata na hàhwỳr ne cumã harkwa to:

— "Imã hàpên catê kêanre ita! Ca ate iwỳr, wa ite ate ito new catihti ata na ato tojnõ, ca ma tẽ.

33 Ne nee ate amji cuxà akwỳ nõ ata caprĩ, ne to tojnõ nare icuxà, pom wa ite acaprĩ ne amã hikran, ca ma tẽ ita? Ampo na mã ate icuxà to hajỹr nare?" hane.

34 Ne hõ pahhi ita apu kam incryac to incryc, ne ma me hacjên xà wỳr cute cumã hàpên catê ata kujahêc, mã cute me haxàr. Na quê ha curia ihcuhhê, ne amji pupun to kêanre to ihcuhhê, ne xa cute ampo to hõ pahhi to new atajê cunea jahpan xà na hàmjõr pa, ne cormã amji caprã — hajỹr.

35 Ne Jeju te me cumã hũjarẽn jicu xàa kam me cumã:

— Ca ha cute me ato new catêjê me, cute me ato kên catêjê atajê to tojnõ ne me hicu

nare na, quê ha côjkwa kam Inxũ Cati me acuxà nee ate me to kên atajê to tojnõ ne hicu nare — hajỹr.

20

Pur jõ pahhi me cumã hàpên catêjê jarẽn xà
Matew 20.1-16

1 Mã Jeju te hipêr me cumã hũjarẽn ne me cumã:
— Côjkwa kam Pahpãm himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhêj rũm pĩxô krô kre catêjê jõ pahhi pyràac. Ne ma hãn ne iràràtia na, cumã me hàpên catêjê japên to pra, cute mehkwỳ cajpar, ne hàpên xà na me ajpẽn par prãmte.
2 Ne pê pjê ata kam, pê amcro pyxit to me hàpên jahpan xà na ihpore hy pyxit to ajco me amji mã amgõ. Na ri mehkôat amcro pyxit to me hàpên to pyt jahpan xà na ihpore ihhy pyxit to me cumã hàmjõr xà na cute me ajpẽn par. Ne ma cute me hàpên xà wỳr mehkujahêc, mã me hàpên to mõ.
3 — Mã ramã ahna pyt jàpir, mã ma krĩ cape na hipêr cumã me hàpên catêjê japên to tẽ. Ne curi cute me hũmre kwỳ te nee ampo to me hàpên nare, ne cama ame ipa atajê kwỳ pupun.
4 Mã me cumã: “Ca ha me hanea ne me imã ijõ pĩxô to apê, wa ha ate me gàpên xà atajê jahpan xà na catyt kam me amã amgõ” hane.
5 Mã ma me mõ.
— Mã ramã pyt me pahkrã jimoc kam hỹr xàa kam, cute hipêr itajê to hajỹar, ne cute me haprôr, cumã me hàpên xà caxuw. Ne ramã pyt pec to mõ, mã cute hipêr itajê to hajỹar.
6 Ne ramã pyt xàr xàa wỳr, mã ma hacpỹ mã curi cute me cumã hàpên catêjê japrôr xà wỳr amji jaxàr. Ne cute hipêr me hũmre kwỳ pupun, mã mehkrĩ, mã cute mehcukij to: “Ampo na mã ita kam ampo to me gàpên nare kam, me ana pyt?” hajỹr.
7 — Mã me cumã: “Ampo na? He nee jũm te me imã me ijàpên xà nõ jarẽn nare na ri” hajỹr. Mã pĩxô na pur jõ pahhi te mempar ne me cumã: “Ca ha hanea ne imã me apê” hajỹr.
8 — Mã pyt xàr xàa kam, mã pĩxô na pur jõ pahhi te cumã me hàpên catêjê jõ pahhi na hàhwỳr ne cumã: “Me hàpên catêjê mã akij, ne me cumã gàmjõr pa. Ne ca ha hapua na ite me haprôr atajê mã mam gàmjõr kam tẽ, ne hapua na ite mam me haprôr itajê mã amgõ” hajỹr. Mã harkwa kôt cute ton.
9 — Mã ramã pytre kam, me hàpên kam cute me to ihtẽm catêjê atajê te ahpỹanre na ihpore ihhy pyxit ne mencwỳr par.
10 Mã iràràtia na cute me hàpên kam ihtẽm catêjê atajê, ihtỳj me hirôa pê me hàmcwỳr na me amji cãmjĩ cakrô, mã cute me cumã ihpore ihhy to ihcahkũm atajêa jõr.
11 Mã cute amencwỳr, ne me hõ pahhi na mehcakôc kam mehtẽm.
12 Ne me cumã: “Pỳhàpà! Pom hapua na me hũmre jàpên kênre itajê jàmcwỳr xà me, me ijàmcwỳr xà ita pipẽan ajte? Wa iràràtia na ite me ijàpên kam itẽm. Ne amcro mã me ijũcanãar kam, ite me ijàpên to pyt cakrô, mã ajte me ijàmcwỳr xà itajê pipẽan!” hajỹr.
13 — Mã pĩxô na pur jõ pahhi te me cumã harkwa to: “Me ikwỳ nõ catêjê me ikampa, wa nee ite to ihnõ cupan nare. Mãr cu pahte ihpore hy pyxit peaj na ate me gàpên to pyt na, pahte me ajpẽn par ta?
14 Me gõ pore incwa, ne ma me gũrkwa wỳr me to pra. Wa mam ite hũmre mã ijõ pore to ijàmjõr to prãm ata to, wa ite hapua na hũmre itajê mã ijàmjõr, ne me ato ipipẽn partu.
15 Xà wa ha nee ajkĩ ite ijõ pore to ijàmjõr na prãm ata to ijàmjõr nare? Xà ca ite me to impejti xà ita jũ na, ca ame kam acryc?” — hajỹr.
16 Ne Jeju te harẽn jicu xà kam me cumã:
— Quê ha jũ caxuw Pahpãm pê pĩxô na pur jõ pahhi ata pyràac. Ne mehkryjre me, me cati to ajpẽan. Ne hapua na me ipa itajê me, mam me ipa catêjê to ajpẽan — hajỹr.

21

Mehkra te hũm kam hapac, ne me kam

hapac nare jarẽn xà
Matew 21.28-32

28 Ne Jeju te cute amehcukij catêjê mã
ampo to hahkre prãmte me cumã:
— He pê hũmre nõ mã ihkra xũmre
ajkrut. Mã cute mam ihkà ita mã harkwa
to: “Ikra, ita kam ca ha imã ite pĩxô krô
kre xà ata kre” hajỹr.
29 — Mã ihkra ita te impar ne cumã
harkwa to: “Imã imõr prãm nare” hane.
Ne hapu na cute amji kam hapac, ne ma
tẽ.
30 — Mã hanea ne ihkra nõ mã cute
harkwa to: “Ikra, ita kam ca ha imã ite
pĩxô krô kre xà ata kre” hajỹr. Mã ihkra
ita te impar ne cumã: “Ỹhỹ inxũ, wa ha
itỳj tẽ” hajỹr cakrô, nee mõr nare.
31 — Mẽr hõhõ, wa ha ita na me acukij.
Me amã, jũm mã pê hũm te amji mã ampo
na to prãmti xà ata to? Xà mam kà ita,
nare, hapu na ita? — hane. Mã cute
impar ne cumã:
— Por mam ihkra xũmre kà ata —
hajỹr. Mã Jeju cumã:
— He me apê hapu na jũm mã ihkra
ata pyràac. Ne atỳj me garkwa to me
apê Pahpãm kôt me apa catêjê na me
amji jarẽ, ne nee ihkôt me apa nare.
Me amãa me hũhkra kam me hàmcwỳr
catêjê atajê me, pyjê inxyre atajê me
girôa pê mehkêanre cakrô, mãramã me
acumam Pahpãm himpej xà mã mencjêj
to me mõ.
32 Ampo na? Pê Jowãw ajpên me awỳr
mõ, cute me amã pry ata jarẽn prãmte,
ca ajte nee ate mempar ne amji mã me to
me ahimpej nare. Ne me hũhkra kam me
hàmcwỳr catêjê me, pyjê inxyre atajê te
mempar pyrentu. Ca ate me ita pupun
cakrô, ca nee ate me to amji mã me
ahimpej ne mempar nare — hane. Mã ma
me pra, ne nee hipêr cute mehcyt nare.

25

Pyjê te tej jarẽn xà
Matew 25.1-13

1 Mã Jeju te, cute amji jaxàr xà to me
cumã hahkre prãmte me cumã:
— Amcro ata kam, quê ha côjkwa kam
Pahpãm himpej xà ata pê ihhêj rũm me
cuprỳ te tej atajê pyràc. Ne cute ahpỹanre
na me hõ pôc xà incwỳr, ne pry cahti ri
me to jũm xũmre jikwa tuw xà ata jikaj.
Ne caxwa ri ihtỳj mehkrĩ ne me hikaj, cute
me hũnãr ne mehkôt cahãj ata jũrkwa
kam amji kĩn wỳr me hàr prãmte.
2 — Ne me cuprỳ te xĩc ne mehkrã nare,
ne mehkwỳ te xĩc itajê quêt mehkrã kre
te amji jahkre pejti.
3 Ne por mehkrã nare atajê te ame hõ
pôc xà incwỳr, ne nee caxuw amji mã me
cacô incwỳr nare.
4 Mã quêt mehkwỳ te amji mã me cacô
incwỳr.
5 Mã cormã hũmre jikwa tuw xà na
mehkwỳ itajê apu mehkên, mã ame hõt
ne pry cahti ri ame hikaj xà ame hikwa
ne ame gõr.
6 — Mã ramã caxwa picapôn kam, cute
mehkrãhhia kam mencrer na mempar.
Mã me cumã caràr to: “Ramã me hikwa
tuw xà na mehkwỳ me amji to mõ! Ajpên
cuna mã me pra!” hajỹr.
7 — Mã me cuprỳ te me tej itajê
amehkrĩ, ne ame ipimprar, ne cute ame
hõ pôc xà atajê to impej par, mãr quê me
cumã ihpôc pej.
8 Mã hamre me cuprỳ krã nare atajê pê
ihpôc xà cacô jamre, mã me cupê ihtyc,
mã mehkwỳ mã: “Me imã gõ pôc xà cacô
kwỳ incrire ne. Ampo na? Ramã me ipê
me ijõ pôc xà cacô jamre, ne ramã ihtyc
to mõ” hajỹr.
9 — Mã me cuprỳ krã kreti atajê me
cumã: “Jũ wỳr quê. Hamreare, jũ wỳr
quê incrire ita kam me pahcatwỳ. Ca ha
ma me pra ne caxuw amji mã mehkwỳ
japrô” hane.
10 — Mã ma ihpôc xà cacô kwỳ japrôr to
me pra, mã me hakàn pê me hikwa tuw xà
na mehkwỳ cator. Mã cute me cumã me
hikwa tuw atajê jũrkwa jarkwa jihê mẽn,
mã amji kĩn wỳr mehkôt me hàr. Mã me
ahna cute me to hihê.
11 — Mã me ahna ahtũmre, mã mehkrã
nare atajê te amji mã me cacô japrôr, ne
me cator, ne ame caràr to: “Pahhi, pahhi,
cama me ijamã, wa me cuxà me acjêj!”
hane.
12 — Mã me cumã: “Ipê me gahkre
kêatre, wa nee ite pry cahti ri me anõ

pupun nare. Ne ramã ikre mã mencjêj xà
jirô pê ihpỳm, mã hihê” hane.
13 — Hõhõ, cwỳrjapê ca ha me amji
jamã, ne me gàhcuprõn hiahpuro, nãmri
me apê ipê me Ahàkà te amji jaxàr xà jõ
amcro ata jahkre kêatre, côt ca ihhêaj to
ahtwỳ — hajỹr.

Me ajpẽn pê me pahcunea to ipicokjêr xà
Matew 25.31-46

31 Mã Jeju te me cumã Pahpãm te
mehcukij xà to hahkre prãmte me cumã:
— Quê ha me Ahàkà amji to Pahhiti,
ne ajpên ahpar mã mõ, cumã memprar
catêjê cunea me, ne pahhi krĩ xà catia ata
kam me jỹ.
32 Quê ha pjê kam mehkrĩ atajê cunea
cuna mã me cuprõ, quê ha me to ajcokjê.
Pom ahnaa mã carà cahàcre hôhti to me
ipijapar catêjê, hãn ne ihhôhti ita pê,
increcrerti to caprã ne to ajcokjê he, ita
na quê ha me ato.
33 Ne quê ha awpôc rũm carà cahàcre
hôhti to cuprõ, ne awke rũm ihhô nare
itajê to cuprõ.
34 — Ita na wa ha ipê me gõ Pahhiti
awpôc rũm me xa itajê mã ijũjarẽn to:
“Por Inxũ te me ato impej atajê, ajpên me
mõ. Ajpên me mõ ne ihhimpej xà krac
ri me axà. Por pê mam pjê te amji ton
xwỳjrea na, Inxũ me amã ihhimpej xà to
ata mã, ca me acjêj.
35 Ampo na? Nee mã ampo na nare. He
pê imã prãm, pê ca me imã ijarte. Ne imã
kôr, pê ca me ikõm. Ne icahkrit cakrô, pê
ca me gũrkwa wỳr me ijaprô.
36 Ne pê ipê ikà nare, pê ca me imã ikà
gõ. Ne pê wa ixà, pê ca me ijamã. Ne pê
me hacjên xà kam me ijaxà, pê ca ma me
ipupun to me apa” hajỹr.
37 — Mã mempejti atajê te mehcukij to:
“Pahhiti, jũ caxuw ri amã prãm, wa ite
me amã gõ jõr? Ne amã kôr, wa ite me
amã cô jõr?
38 Ne jũ caxuw ri acahkrit, wa ite me
ijũrkwa wỳr me gaprôr? Nare, apê akà
nare, wa ite me amã me akà ita jõr?
39 Ne jũ caxuw ri axà, nare, cute me
gaxàr, wa ite me apupun prãmte awỳr me
mõ?” hajỹr.
40 Mã Pahhiti te impar ne me cumã:
“Ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ, por
ikôt me ipa catêjê kryjre nõ mã ate me
acaca xà ton ata, imãa ca ate me ton”
hajỹr.
41 — Jirô pê mã ri cute awke rũm
amehcuhhê atajê mã: “Icuna mã me
akêanre atajê, ipê me ajcamẽ. Ne ma
Xatanaj me, cumã memprar catêjê mã, ite
me to kên xà na cuhy tyc xà nare ton ata
wỳr me pra.
42 Ampo na? Nee mã ampo na nare.
He pê imã prãm, pê ca nee me imã ijarte
nare. Ne imã kôr, pê ca nee me ikõm nare.
43 Ne pê icahkrit, pê ca nee me gũrkwa
wỳr, me ijaprôr nare, ne ipê ikà nare, pê
ca nee me imã ikà jõr nare. Ne pê ixà, pê
ca nee me ijamãr nare, ne pê me hacjên
xà kam me ijaxà, pê ca nee kam me ito
amji japackre ne me ipupun nare” hane.
44 — Mã mehkên catêjê te mehcukij to:
“Pahhi, jũ caxuw wa ite me amã prãm
na me apupun, ne amã kôr me, acahkrit
me, apê akà nare me, axà me, me hacjên
xà kam ite me apupun, ne nee ite me
atehcajpar nare?” hajỹr.
45 — Mã Pahhiti me cumã: “Ampeaj
kam wa ha me amã awjarẽ, ca hãn ne
mehkryjre atajê tehcajpar prãm nare, ne
me hicu ita kam, nee ate me itehcajpar
nare, ne hanea ne ate me ijicu, ne me
icaca” hane.
46 — Hõhõ, pom mehkên te me hajỹrjê,
quê ha ma mehkên mã mencjêj xà ata wỳr
me pra, ne curia quê ha amji pupun to
kêanre to mehcuhhê rohnỳtti mã. Quê
ha hanea ne, mempejti atajê ma mencaca
xà impejti tĩr rohnỳtti mã xà ata wỳr me
pra — hane.

27

Pê Juta amji cura
Matew 27.3-10

3 Pê Juta Carijot xwỳ ata te Jeju curê
xwỳn catêjê mã hahkre. Mã cute ihkên
mã me mẽn. Mã cute nee me curê xwỳn
pê amji pytàr nare na hahkre pej, me
ajkaam amji mã:
— An! Wa ite to ihcupan crire nare! Ne
ite ijõ Pahhiti kên mã mẽn. Ne quê ha

ihtỳj xãmte mehcura! Wa ha tẽ ne intête mehcahpêrta — hajỹr. Ne cute ihpore hy te trĩnta atajê pyr, ne ma hacpỹ mã Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa wỳr, cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, prohti kam wỳr to tẽ.

4 Ne curi to cator ne me cumã:

— Pom ite me amã ihpore hy te trĩnta na ijõ Pahhi kên nare ata jõr ita. Nãmhã he, mĩ! Hacpỹa mã me apy! Imã ihkĩn nare. Wa ite to ihcupan. Ampo na? He nee hũmre ita kên nare, ne impejti cakrô, wa ite me amã hõr xà ita kôt ca ha xãmte mehcura — hajỹr. Mã me cumã:

— Wa nee ita na me ato amji japackre prãm nare, atea ca amji mã ita ton — hane. Ne nee me cumã hacpỹ mã me ihpore pyr prãm nare.

5 Mã Juta te Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam ihpore hy ata to me cumã hũcapêr, ne ma tẽ. Ne jũ ita ri cute amji jõkre kwỳr ne ihtyc.

6 Mã cute mehpore ata to cuprõn ne me ajpẽn mã:

— Ihpore ita te ri jũm tyc xà ata japrôr, na ri cupê me caprô jõ pore. Na ri Mojxe xwỳ te me pajapackre xà kam, Pahpãm jũrkwa kam pahte me ihpore ita to me pajàhhuc xà na ihkaj na — hajỹr.

7 Cwỳrjapê ri cute ihpore ata na me ajpẽn par, ne cute me to carẽc te pot ton catê ata pê, hõ pjê ata japrôr, mehcahkrit jarêt xà caxuw. Ne cute mehcahkrit jarêt xà na me ton.

8 Cwỳrjapê ri ita kam cormã cute me pjê ata mã haprỳ to: “Me caprô jõ pjê” hane.

9-10 Ne pê ramã rỳ pêa mã Jeremij xwỳ pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõ ata Pahpãm jarkwa na hõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

“Mã Juta catêjê te me hõ pahhi kên mã me mẽn jahpan xà na,
mehpore hy te trĩnta jõr na me ajpẽn par, ata ri hacpỹa ne cute me ipyr,
ne me to pjê te pot ton catê pê hõ pjê japrôr” hane.

Mã ahnaa cute hajỹr.

Pê Pirat mã hĩxi cupê Jeju cawpa
Matew 27.19

19 Ne cormã Pirat pahhi krĩ xà kam jỹ ne apu Jeju cukij, me ajkaam mã hĩxi te harkwa kujahêc ne cumã:

— Ca ha nee hũmre pejti te jũ caxuw ampo kên ton nare ata to kên nare. Ampo na? He caxwa ri ite hũtir kêanre — hajỹr.

Pê pĩ na me Jeju xôr na harkwa
Matew 27.24-31

24 Mã Pirat te nee me cupê Jeju mã hikran nare na amji jahkre pej. Mã ame hàhkrihkrit catia kam, me hàhtôti atajê ihtỳj me pahhi jũhhyr prãm. Mã pahhi ata te nee Jeju curan na me cumã hũjahkre nare na amji jarẽn xà caxuw, cô na hàhwỳr, ne kam hũhkra cuhhõn, mehcunea kam mare mã. Ne hũhkra cuhhõn kwỳa kam cute me cumã:

— Wa nee ite hũmre ita curan na me amẽn nare, ne me atea ri mehcuran xà — hajỹr.

25 Ne mehcunea te caràr to:

— Me imã, ite mehcuran jahpan xà na, ihtỳj me ikam me ikên pỳm, ne hanea ne me itàmxwỳ kam ihpỳm na to prãm — hajỹr.

26 Mã Pirat pê pahhi ata te me cumã Parapa mã hikran. Ne cute pryti kà to Jeju cahhyr na me mẽn, ne pea cute krãhtare mã me hõr, mãr quê mehcahhy catia, ne pĩ na me cuxô ne mehcura.

27 Mã ma krãhtare atajê me to ihhimpej catê pê Pirat ata jũrkwa wỳr Jeju to me mõ, ne curia cute krãhtare cunea to cuprõn, mã cute mehkrã tu ne to xa.

28 Ne cute me cupê ihkà to pôj, ne me ahna pahhi kà tepti japjêhti ata mẽn, ne me cumã to ihkà.

29 Ne hômjĩ to me pahhi krãhkà ne ihkrã mã me haxàr. Ne awpôc rũm hũhkra mã pĩ nõ to pahhi jõ kô ne me haxàr. Mã curia me cuna mã to xa. Ne me to hapactu xà kêanre ata kam me to incrà, ne cuna mã mehkõn krã na mehkrĩ ne me cumã:

— Apê Juta catêjê jõ pahhi catia ne apej! — hane.

30 Ne kam me harcô rẽ, ne hũhkra kam me cupê pĩ ata to pôj, ne ihkrã kam me to ihcahhy.

31 Ne cute me to hapactu xà kêanre ata jirô pê intête me cupê pahhi kà tepti ata caxàr, ne hacpỹa mã ihkàa to me

cumã ihkà. Ne ma pĩ na cute menxôr ne mehcuran xà ata wỳr me to mõ.

Jeju tyc xà wỳr awcapàtkô
Matew 27.45-46

45 Mã ramã pyt me pahkrã jimoac kam hỹr xàa kam, cute hàhcujro to hicu, ne ampeaj kam awcapàtkô, ne awcapàtkô ita na pyt pipkjêr.
46 Ne pyt pec pejti kam Jeju kỳjti pêa mã caràr ne:
— Inxũ Cati, Inxũ Cati! Ampo na mã ahte ate irer to hajỹr? — hane.

Pê krĩ jamãr catêjê Jeju kre jamã
Matew 27.62-66

62 Ne ramã Juta catêjê kôt xà jõ amcro ata cator. Ne Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, Parixêw catêjê me, Pirat pê pahhi me, cute me ajpẽn par.
63 Ne me cumã harkwa to:
— Me ijõ pahhiti, wa ite cormã me Jeju xwỳ hêj xi xà ata to me amji japackre, nãmri cute amji jarẽn to: "Quê ha ina amcro incrê, wa ha hacpỹa mã itĩr" hajỹr.
64 Ne cu ha pahtỳj me harêt xà ata jamãr to impeaj ne, quê ha xa ahna amcro incrê, cu ha cormã me hamãr jicu. Nãmri cu ha me ita ton nare, quê ihhêaj to ihkôt me ipa catêjê me hĩ to ahkĩ, ne me harẽn to: "Hacpỹa mã ihtĩr!" hane. Quê ha mehhêj xi xà ita, mam ita jirôa pê ihkêanre ne — hajỹr.
65 Mã Pirat te me cumã harkwa to:
— Nãmhã ijõ krãhtare catêjê amehcuhhê he. Ca ha me haprô, ne me to mõ, ne cute me harêt xà ata jamãr na me amẽ, quê me hamãr to mempeaj ne — hajỹr.
66 Mã ma cute me haprôr, ne me to pra. Ne cute me kẽn kre kam me harêt xà ata jarkwa na, me ihtô xà to me ihtô, jũm te aracri ihcaxun cupate. Ne curia ame ahna me ipa, ne ame hamãr to ame ipa, ne ma mehcuhhê ne me hõmpu, ne me hamã.

28

Krãhtare ame cumã hêj xi jarẽn na ajpẽn pa
Matew 28.11-15

11 Ne cormã pyjê krĩ wỳr pry kôt me mõr kwỳa kam, mã krãhtare te Jeju kre jamãr atajê kwỳ te Juta catêjê jõ pahhi kwỳ atajê mã Jeju kre te jũ mãn xà atajê cunea na harẽn par.
12 Jirô pê mã ri cute jũ mã me ton xà ata na ahna me ajpẽn par, ne me krãhtare kwỳ mã ihpore catia ne hõr, ne me cumã:
13 — Ca ha me gũjarẽn to ame apa to me hane he: "Wa me ijikwa ne me gõr, mã Jeju kôt me ipa catêjê cator, ne ma cute me hĩ to hàhkĩj ne me to tẽ" hane.
14 — Quê ha me pajõ pjê jõ pahhiti ita kampa, ne ajteare mã ampo to kam amji kampa, wa ha me cumã ate me harẽn xà itajêa na harẽ. Hamre quê ha cute, me ite me to amji kam me ijapac xà ita na to amji kampa, quê ha nee me amã ihkên xà nõ cator nare — hajỹr.
15 Mã pea Jeju kre jamãr catêjê atajê te me ihpore ita pyr, ne ihtỳj ame cumã mehhêj xi xà na cute me ajpẽn par atajê jarẽn to me ipa. Mã mehhêj xi xà atajê Juta jõ pjê cunea kôt ihcahkũm. Ne cormã ita kam mehhêj xi xà ita ipa.

Pê Jeju pjê cunea kôt ihkôt me ipa catêjê kujate
Matew 28.16-20

16 Mã Jeju kôt me ipa catêjê te me õxi atajê, ma, por pê Jeju Hĩpôjajo jõ kẽn to me cumã ihcakôc ata wỳr me mõ. Mã curia Jeju te me cumã amji to ipipẽ.
17 Mã cute me hõmpun ne cuna mã mehcunea pỳpỳm, ne Jeju to cute me cati prãmte me to ihcakôc pejti. Mã cormã mehkwỳ me amji mã: "Xà Jejua mõrmõ ajkĩ?" hane.
18 Mã ma Jeju me hỹrmã mõ, ne me cumã:
— Inxũ te imã pjê me côjkwa kam ampo cunea to ite ihimpej xà caxuw imã carôt jõr, ne ahna imã harkwa.
19 Cwỳrjapê ca ha pjê cunea kam mehkrĩ atajê wỳr me pra, ne catyt kam ijarkwa kôt me ipa catêjê na me to, quê catyt kam ikôt me ipa. Ca ha Inxũ me, Carõ Pejti me, ipê ihkra japrỳ na cô kam mehcumrã.
20 Ne ite me amã ampo cunea to ihimpej atajê to me cumã hahkre, mãr quê catyt kam ihcunea kam me hapac to me ipa. Ne wa ha itỳj amcro cunea kam me acahê na ipa, quê ha ahnaa ampo cunea jamre xà

kam hàhhuc na, ca me to amji japackrea
ne — hane.

MACÔ JÕ KÀHHÔC

3

Pê Jeju me, ihkôt me ipa catêjê Hĩpôjajo jõ pjê kam me ipa
Macô 3.7-12

7 Mã Jeju me, ihkôt me ipa catêjê ma Hĩpôjajo jõ pjê wỳr me pra ne me cator, ne hĩpô tohkà na ame ipa. Mã krĩ kwỳ kôt cute me Jeju te curi apu mõr na me harẽn par, ne cute ahna me cuprõn tu.
8 Mã Hĩpôjajo catêjê jàhtôa te me cuprõn. Ne hanea Juta jõ pjê me, Krĩpinkrên me, Côpijapjêr jõ cô jĩkjê pĩn hanea ne cute me cuprõn, Pjêhcaprêcti me, Kẽn jõ krĩ me, Teppro jõ krĩ me. Ne pê mehcunea, cute me Jeju cajpar prãmte, hỹrmã me mõ. Ampo na? Pê ajco me Jeju te ampo ton xà atajê cunea na me harẽn pa na pê.
9 Mã Jeju ma ame hàhtôti te me ahna ihtỳj ita na ihcaca, na ri cute ihkôt me ipa catêjê nõ mã harkwa, quê pàr kre nõ na ahwỳ, quê kam jỹ ne me cupê to ajcamẽ crire ne. Mã harkwa kôt cute me ton.
10 Ne pê Jeju ajco me hà jàhtôa ne me caprã. Na pê me hà catêjê jàhtôa ne cute Jeju tàt ne me amji caprãr prãmte, me hĩ to intête hỹrmã me amji pê amtà.
11 Ne me kam me pahcurê xwỳn carõ kên atajê pê ajco me Jeju pupu, ne ajco cuna mã me ajhu, ne me caràr to:
— Apêa ri Pahpãm kra — hane.
12 Pê Jeju ita tête incryac kam me cumã:
— Nee hipêr ipê Pahpãm kra na me ijarẽn nare — hane. Ne pê mehcahpêrta.

4

Hũmre te pjê kam ampo hy kre jarẽn xà
Macô 4.26-29

26 Pê Jeju me cumã harkwa to:
— He Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm me hũmre te pjê kam ampo hy kre.
27 Ne ma tẽ ne ihtỳj apu ipa. Mã pjê krac ri ampo hy ata aracri huprãj to mõ, cute huprãj to mõr xà ata na hahkre pej nare kam.
28 He pjê ita ri cumã hô gõ, quê ha mam hiprãj cato, jirô pê mã, quê ha kam ihhy krekà cato, ne ahna ahtũm nare quê ha kam ihhy,
29 ne intep, quê ha caxuw wapo py ne to hakep. Ampo na? Ramã intep ne hakep xàa kam na ri — hane.

6

Jowãw pê me cumrãr catê tyc xà
Macô 6.17-29

17 Pê ramã putwrỳ nõ na pahhi Heroti ita Jowãw pê me cumrãr catê ata pro na to awjahkre. Pê me hũhkra cajpre ne hacjên xà mã me haxà. Ne ampo na mã pê me to hane? Nee mã ampo na nare. Pê pahhi Heroti tõ japrỳ pê Pirip ata prõ japrỳ Herotijkwỳj. Pê Heroti mã ihtõ prõ ata kĩnti, mã cute cupê caxàr ne cume hikwa. Mã ihtõ pê Pirip ata ahte apu ipa.
18 Mã Jowãw pê me cumrãr catê ata te me hõmpun, ne ma pahhi pê Heroti ata wỳr tẽ ne cumã:
— Ampo na mã ate atõ pê ihprõ caxàr? He ate Mojxe xwỳ te me pajapackre xà kaj na ton — hajỹr.
19 Mã pahhi prõ pê Herotijkwỳj te harẽn xà ita par, ne ahna cupê ihkaj na. Na ri ma apu Jowãw curê ne ihtỳj cumã ihcuran prãm.
20 Mã jũ wỳr quê ihcura. Ampo na? He Jowãw pê hũmre impeaj ne ajco catyt kam ipa, na pê Heroti mã hũpa, ne ihtỳj ihkên pê hũtàr to prãm. Pê ajco Jowãw pahhi japackre, pê kampa ne cupê amji jahkre kêatre cakrô, ihtỳj kam hapac to prãm.
21 Ne pê amcro nõ na pê pahhi ata pỳm xà jõ amcro cator, cwỳrjapê ri cute amji kĩn catia ton, ne cute me cupê pahhi cati catêjê cunea na me hàhwỳr. Ne hanea ne krãhtare jõ pahhi kwỳ me, Hĩpôjajo jõ pjê catêjê jõ pahhi kwỳ na me hàhwỳr, cahê na cute ame amji kĩn prãmte. Mã mehcunea te amji kĩn ata wỳr mehcuprõn, ne ihtỳj cute ame ampo kur catia ne ame ikõm catia to prãm to, cute mehcuprõn.
22 Ne ihprõtpê Herotijkwỳj kra cahãj cuprỳ japrỳ te Xarõmkwỳj ata me amji kĩn

ata wỳr hàr, ne me cuna mã hàkrun to mõ. Mã pahhi Heroti me pahhi cati kwỳ atajê cunea mã Xarõmkwỳj jàkrun xà ita kĩn, ne ahna me hakry. Ne pea pahhi te cuprỳ ata mã harkwa to:

— Wa ite me gàkrun xà ata kĩnti jahpan xà na, gapacta ne ampo na ihprãm xà ata na iwỳ, wa ha itỳj me akampa ne amã cugõ — hajỹr.

23 Mã cuprỳ ata xa ne kampa. Mã pahhi te hipêr cumã amji ton ne amji ton tu ne cumã:

— He ampeaj kam! Ca ha ijàhcukrêj jĩkjê na ahwỳ, wa ha itỳj amã cugõ! — hajỹr.

24 Mã cute impar ne ma inxi pê Herotijkwỳj ata wỳr tẽ ne cumã:

— Ampo na mã wa ha ahwỳ? — hajỹr. Mã inxi cumã:

— Ca ha cumã: “Ajpên ca ha imã Jowãw pê me cumrãr catê krã to tẽ, crat kam” hane — hajỹr.

25 Mã hacpỹ ma mã hũjarêan kam, cute amji jaxàr ne pahhi mã:

— Ajpên ca ha imã Jowãw pê me cumrãr catê krã to tẽ, crat kam — hajỹr.

26 Mã Heroti te impar ne cumã amji kĩn nare, ne nee cumã Jowãw curan to prãm nare. Ne cute me kam mare mã amji ton ita kam, ihpahàm cupate, cute ihcuran na harkwa hyr.

27-28 Mã pyt jỹr xà ata kam, cute krãhtare pê hamãr catê ata kujahêc ne cumã:

— Hacjên xà wỳr tẽ ne ajpên cumã Jowãw krã jakep, ne crat kam to tẽ — hajỹr. Mã krãhtare ata wrỳc ne ma hacjên xà wỳr tẽ, ne cute Jowãw krã jakep, ne crat kam to tẽ ne cahãjre mã hõr. Mã cute inxi mã hõr.

29 Mã Jowãw kôt me ipa catêjê atajê te ihtyc xà ata jarẽn par, ne ma me hacjên xà wỳr me pra, ne cute me hĩ pỳn ne cute me harêt. Hõhõ, pê Jowãw pê me cumrãr catê tyc xà ita hane. Cwỳrjapê pê Heroti Jeju to amji mã Jowãw xwỳ te hacpỹ mã ihtĩr na ihcãmjĩ.

Pê me hà me Jeju kà jahkà cyt atajê cunea impej pyrentu
Macô 6.53-56

53 Mã cute Hũm carôt kôt hàpên xà pihho ata ton, ne ame harte jirô pê Jeju me, ihkôt me ipa catêjê me, ma Hĩpôjajo jĩkjê rũm, pjê japrỳ te Pĩrã jõ pjê ata wỳr me irêr, ne curia cute me pàr kre mã hê, cô tohkà na.

54 Mã pàr kre pê Jeju cator, mã me hàhtôti atajê te me Jeju pupun pyrentu.

55 Mã pea curia pjê ata kam cute me amji rẽc, ne ihtỳj krĩ cunea kôt me hà catêjê kôt ame pra. Ne ma me hà jikwa xà kam me cunõ, ne me ahna ahwỳ ne ma curi, por cute me Jeju jàhhuc xà na, jũ ri me hahkre pej xà ata wỳr me to pra.

56 Pê krĩ jacot me krĩ cunea kôt ipa xà ata ri pê ajco hãn ne prya kam, cumã me hà nõ, ne me cumã Jeju na ahwỳ, ne ajco me cumã:

— Cama amji na me ijamã, wa akà jahkà cyt — hane. Ne por mehcunea te me Jeju kà jahkà cyt atajê cunea mempej pyrentu.

7

Pê Jeju curê xwỳn catêjê ihkên mã me mẽn prãmte, mehcukij
Macô 7.1-37

1-4 Pê Parixêw catêjê kwỳ me, cute me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me hahkre catêjê atajê me, Krĩpinkrên pĩn me cato. Pê Parixêw catêjê ajco Juta catêjê cunea mã mam cute ampo to me hahkre xà atajêa to ihhimpej. Na quê ha menquêtjê te me to amji pyràc xà te me amji ton xàa kôt, me hàpàn curê, ne mam me amji mã ampi ne hũhkra cuhhõ, ne cormã me apà. Ne por me hõ japrôr xà pĩn cute me ampo xô japrôr atajê, quê ha cute mehkur xwỳjrea na cuhhõ. Ne cormã, rỳ pêa mã cute ampo to me amji pyràc xà atajê ton to me ipa, ne mehkõm xà cuhhõn xà ata na mehcuhhõ, ne me pjê te pot cuhhõ, ne wakỳre te me hàwmrõ xà atajê cuhhõ. Parixêw catêjê atajê kwỳ te me Jeju kôt me ipa catêjê nõ ata te menquêtjê te me amji pyràc xà ata kôat nee hũhkra cuhhõn pej nare kam, ahnaa hàpàn na me hõmpun. Por pê Parixêw catêjê ajco ahna me cumã awjahkre ata kaj na, cute ton. Mã cute Jeju na me cuprõn ne mehkrã.

5 Mã pea Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me
cumã hahkre catêjê nõ te Jeju mã harkwa
to:
— Ampo na mã ajte akôt me ipa catêjê
nee me panquêtjê te ampo to me amji
pyràc xà atajê kam me hapac, ne ihkôat
me hũhkra cuhhõn nare, ne ahnaa me
apà? Jũ wỳr quê ha cute me hajỹr xà ita
kam me Pahpãm cajpuaw me — hajỹr.
6 Mã Jeju te me cumã harkwa to:
— Põ rũm ri ihhêj ne ate amji kam me
gapac xà impej, ne me acaxwãm pê me
akêanre! Xãmte ampeaj kam pê Pahpãm
jarkwa to ihcakôc catê japrỳ te Ixaj xwỳ
me ate amji kam me gapac xà ita na me
garẽ, ne me ana ihhôc to hane he:

"Mehkwỳ Pahpãm mã me harkwa to:
'Pahpãm, apeaj to apej, ne imã akĩn'
hane,
ne ajte cute amji kam me hapac xà to,
ampỳa mã cupê me ipa.
7 Ne cute me Pahpãm to mehcakôc xà
impejti ita kôt hamreare.
Ampo na?
He me cumã me hũmre te amji kam
hapac xà to pit mã hahkre to hãn
ne me ipa,
ne cute me cumã to hahkre xà ata kam,
quê ha ihtỳj mehkwỳ mã mehhêj xia jarẽn
to:
'Pom wa me amã ampo to hahkre itajê
pê Pahpãm te amji kam hapac xà'
hane".

Hõ, pê Ixaj xwỳ me ato hũjarẽn to hane.
8 — Ca ma ame ihimpej xà caca, ne ajte
me aquêtjê te amji kam me hapac xà to
pit mã, cute me hahkre xà ata na ca me
prãm.
9 Ca gõtpê jũ mã me, ne amji tête me
Pahpãm jarkwa himpej xà to ne me hũrê,
ne amji tête me hajo, me ate me aquêtjê te
amji kam hapac xàa kôt me apa prãmte.
10-11 — Pê Mojxe harkwa hyr to:

"Amji mã me apãmjê cupa,
ne amji mã me axyrxwỳ cupa,
quê ha ihtỳj cute me hũmxwỳ mãn catêjê
curan partu"
hajỹr cakrô, ca ate me amji kam me
gapac xà to me amji pyràc xà ata kôt,
ajte ajteare mã me cumã to hahkre, ne
me cumã: "Quê ha jũm mã ampeaj kam
hàhcukrêj, quê ha ihtỳj to hũm me inxi
tehcajpa. Nãmri quê ha cute Pahpãm
jũrkwa jamãr catêjê mã, cute hũm me
inxi mã ampo jõr xà atajê jõr na, amji to
hũjahkre na, quê ha xwahna nee hũm me
inxi mã ampo jõr xà atajê nõ nare. Ne
cama me cumã harkwa to: 'Wa ramã me
Pahpãm mã ite ijàhcukrêj ita to ijũjahkre,
na wa ha nee amã ampo ata jõr nare' "
hajỹr.
12 Ne me ate amji kam me gapac xà ita
kam quê ha nee hipêr me hũmjê me,
menxyrxwỳ tehcajpar to prãm nare.
13 — Ca ha ate me hajỹr na, ca ha ma
amji tête ame Pahpãm te amji kam hapac
xà curê, ate me aquêtjê te amji kam hapac
xàa to ate me amji kam me gapac, ne me
cumã to hahkre prãmte. Ne ramã ate
amji to me hajỹr to me amji pyràc tu, na
ca atỳj me ampo itajê cunea ton to me apa
— hane.

Pê Jeju ampo te me pahto kên xà cawpa

14 Na pê hipêr Jeju me hàhtôa na ahwỳ,
ne me cumã harkwa to:
— Ampo to icakôc xà ita na me ipar mã
hamãa ne, mãr ca me kampa.
15-16 He xà cu me pajõ ku itajê, ihtỳj
pahte me pahkên ton na me pahto? Hãpà!
Pom hãn ne põ rũm me pajarkwa wỳr
me pajõ pra ne acjêj itajê, nee me pahto
kên nare. Ne pom me pahte amji kam
me pajapac xà pĩn hapôj itajê ri ihtỳj me
pahto kên. Xà me gũpar xà caxuw me
amã me gapackre nare? Me ikampa ne
ite me amã ampo to icakôc xà atajê kôt
hakop to mempeaj ne — hane.
17 Mã Jeju te me hàhtôti atajê mã
ihcakôc jicu, ne me huwahi, ne ma ikre
mã hàr. Mã ihkôt me ipa catêjê te hũjarẽn
xà ata na mehcukij.
18-19 Mã cute me cumã harẽn to:
— Pỳhàpà, me hũmre itajê! Xãmte nee
cormã ate me icakôc xà ita na me ipar
nare. Me apê me ikwỳ kwỳa cakrô, ca
ajte nee ijũjarẽn xà atajê na me ipar nare.
Pom ampo me garkwa mã acjêj ca me ku

itajê, quê nee ame ato kên nare. Ampo na? Quê ha nee ate amji kam me gapac xà mã hàr nare, ne atu mã quê ha axà, jirô pê mã quê ha gĩ pê cato — hajỹr. Por pê Jeju me pajõ to hũjarẽn to hane ata kôt, cu pahtỳj me pajõ itajê cunea ku, ne nee ampo itajê nõ ihkên nare na, ramã me pamã hahkre pej. Ne cormã Jeju me cumã:

20-21 — Ne por quê ha jũm te amji kam hapac xà pĩn ampo cato ata, quê ha jũm ata to kêanre ne. Ampo na? Cute amji kam me hapac xà ata pĩn, quê ha cute ampo to amji kam hapac xà kêanre ata cato. Atajê pê ri cute amji kam hapac xà kên me; ampo kam me pahpahàm kêanre ata me; me hàhkĩj me; me hàhcuran me; amji pê mehprõ caxun me;

22 cute mehpore me, me hàhcukrêj kĩn me; mehkwỳ to kên xà caxuw me hũ na hàhtàt nare me; mehhêj xi me; mehpahàm nare me; hũ na amji mã ampo kĩn me; mehkwỳa mã mehkwỳ to mehcakôc kên me; amji to me hàmra me; mehkrã nare me.

23 Ne ampo itajê quê ihtỳj ate amji kam me gapac xà cunea pĩn hapôj, ne quê ihtỳj me ato kêanre — hane.

Pê cahãj cahkrit nõ amji tehcajpar xà na Jeju na ahwỳ

24 Jirô pê, pê ma Jeju krĩ pê cato ne mõ, Kẽn jõ krĩ pu na pjê ata wỳr. Ne pea ikre nõ ita mã hàr, ne tee ame hàhtôti atajê pê amji to ipimxur to hahkre, ne jũ wỳr quê amji mã hamã ne amxu.

25 Pê cahãj nõ pê ihkra cahãj kam, me pahcurê xwỳnti carõ kên ata te Jeju jarẽn par.

26 Cupê krĩxàre pê côxwa cahê na Xiri jõ pjê catêjê nõ, ne nee cupê Juta catêjê nõ nare cakrô, mã ma hỹrmã tẽ, ne cuna mã ihkõn krã na hỹr ne ahna hàhwỳr ne cumã:

— Ikra intête ampo carõ kên ita capa — hane.

27 Mã Jeju te cahãj ata capi prãmte cumã:

— Ite ato hajỹr xà ita na ihkaj na. Ampo na? Nee apê Juta catêjê nare, ne acahkrit, cwỳrjapê ri apê roap pyràc. Ne wa ite mam mehkra mã harte xà caxuw wa ajpên me hỹrmã mõ, ne nee rop mã mam ite harte xà caxuw wa ajpên me hỹrmã imõr nare — hajỹr.

28 Mã cahãj cumã:

— Ỹhỹ pahhi, he ampeaj kam ri icahkrit ne Juta catêjê kĩnte ipê roap pyràac cakrô, wa itỳj hanea ana prãam to prãm. Pom quê hãn ne ahkrare hàpàn xà pê ampo krut cupa mã ajhu, mã rop krare cuku, ita jĩkjê na ite hajỹar. Na wa ate itehcajpar xà kênre ita na ahna awỳ — hane.

29 Mã Jeju cumã:

— Ate acakôc xà ita ton, cwỳrjapê gapacta ne amji jaxà gũrkwa wỳr, ne ramã me pahcurê xwỳn carõ kên, akra cahãj ita pê cator — hane.

30 Mã ma pyjê nõ ata te amji jaxàr, ikre wỳr, ne cator. Ne cute me hikwa xà kam ihkra pupun, mã ihtỳj nõ, mã ma cupê me pahcurê xwỳn carõ kên cator.

Pê Jeju jũm xũmre japac tu caprã

31 Jirô pê mã ri ma Jeju krĩ pê cator ne mõ. Ne ma Kẽn jõ krĩ jõ pjêa na mõ, krĩ atajê kôt, ne Teppro jõ krĩ na mõ. Ne cute Krĩtetej jõ pjê jakren, ne ma Hĩpôjajo jõ pjê na cator.

32 Mã jũmjê itajê te Jeju wỳr me jũm xũmre japac tu, ne nee ihcakôc pej nare ata to me cator. Ne cute Jeju na me hàhwỳr, quê ahna hũhkra xi ne to impej.

33 Mã Jeju te me hàhtôti ata pê to cator, ne pea cute hũhkrahhi to ajpẽn cuna mã hapac jũjê. Ne cute hũhhi kam harcô mẽn, ne cute harcô ita to hũmre ata jõhto cupên.

34 Jirô pê mã ri kàj mã, côjkwa wỳr irĩt ne cute higẽc mẽn, ne Juta catêjê jarkwa to cumã:

— Epata! — hajỹr. Ita jũjarẽn xà te: “Amji jihê mẽ, ne akre!”

35 Me ajkaam mã, hapackre ne hõhto jirot, mã cute ihcakôc kam ihtẽm pyrentu, ne nee hipêr ihcakôc kên nare.

36 Mã Jeju te amji jarẽn tête me cumã harkwa to:

— Nee ame cumã ijarẽn nare — hajỹr cakrô mã tàkamrỳ cute me harẽn to cati to mõ.

37 Ne por pê ajco me harẽn pa atajê to
pê ajco me amji mã ajkra, ne ajpẽn mã me
harẽn to:
— He cumã ampo pej cunea ton jahkre
pej, na ri ihtỳj to, ne me to impej! Ne ihtỳj
hacpỹa mã me hapactu jũpar na me to,
mã me awpa, ne jũ mã me ipẽrkêt to, mã
hacpỹa mã mehcakôc! — hane.

8

Pê Jeju hipêr me cumã harte
Macô 8.1-26

1 Mã me ahna amcro jàhtô nare, mã ma
põ kam, mũhũràn me hàhtôa ne cute Jeju
na me cuprõn. Ne me hàpàn xà caxuw
ampo hamreare xà ata kam, mã Jeju te
ihkôt me ipa catêjê mã:
2 — Ampeaj kam imã me caprĩ xà.
Ampo na? Ramã ikôt ame ipa ita to
cute me amcro to incrê, ne põti ita
kam me cupê me hàpàn xà caxuw ampo
hamreare.
3 Wa me hàpàn nare kam me hũrkwa
wỳr ame cucrà, quê ha pry cahti ri prãm
ame curẽ, nãmri mehkwỳ hũwrya pĩn me
hapôj — hajỹr.
4 Mã ihkôt me ipa catêjê te mehcukij ne
me cumã:
— Jõ ri wa põ ita kam, me hamreare ita
kam me hàhtôti itajê mã harte xà caxuw
me hõ nõ mã me icato? — hajỹr.
5 Mã Jeju me cumã:
— Jũ mã ri me amã kwỳr te pro jàhtô
na cute? — hane. Mã me cumã:
— Imã kwỳr te pro te xet — hane.
6 Mã cute pjê kam me hàhtôti atajê
jỹr na me cumã hũjahkre, mã me hỹr.
Mã cute kwỳr te pro te xet ata cwỳr, ne
to Pahpãm mã hũrên hakryti to ihcakôc.
Jirô pê mã ri cute me cumã ihkryj par, ne
ihkôt me ipa catêjê mã hõr, mã cute me
cumã to ipicràn par.
7 Ne hanea ne caxuw tep xêt nõ atajê,
mã Jeju te to Pahpãm mã hũrên hakryti to
ihcakôc, ne ihkryj ne ihkôt me ipa catêjê
mã hõr. Mã hanea ne cute me cumã to
ipicràn.
8 Mã mehcunea jàpàn kênre nare, ne
ame harte. Mã cormã ihkôt me ipa catêjê
te ihcahhur jàhhuc itajê to me kàhà to xet
ne me to hipu partu.
9-10 Ne pê me apà atajê pê me hàhtô
na me mir to cwat. Mã ma Jeju te
mehkujahêc par, jirô pê mã ri pàr kre
mã hàr, ihkôt me ipa catêjê me, ne ma
Tarman jõ pjê wỳr cô ita na me irêr, ne
me cator.

Pê Pariêw catêjê kwỳ me Jeju te ampo
pihho catia ton ne me ahna ahwỳ

11 Mã Parixêw catêjê kwỳ hỹrmã cator,
ne cute me Jeju te ampo pihho catia ton
na me ahna hàhwỳr kam ihtẽm. Ne
nee mã cute amji mã me to ihhimpej xà
caxuw amehcukij nare. Ne cama cute
mehkên mã mẽn prãmte ri amehcukij, ne
me cumã:
— Mẽr me imã côjkwa pĩn ampo pihho
catia to, wa ha me hõmpu, ne cormã
me Pahpãm te me iwỳr akujahêc na me
gahkre pej — hajỹr.
12 Mã Jeju te caxwãm catia mã incaca
mẽn, ne me cumã harkwa to:
— Ampo na mã ca me akwỳ mea mã, ite
ampo pihho catia ton na me ina gàhwỳr
to ame apa? Wa ramã ite, me ate amji mã
me ito ahimpej nare na me gahkre pej.
Cwỳrjapê wa ha nee me amã, ate ampo
pihho catihti na me gàhwỳr xà itajê nõ
ton nare — hajỹr.

Pê Jeju apu ihkôt me ipa catêjê mã

13 Ne ihkôt me ipa catêjê me pàr kre mã
me hàr, ne ma hacpỹ mã hĩpô jĩkjê wỳr
me to tẽ.
14 Mã ihkôt me ipa catêjê te me kwỳr te
pro to me hapac kêt, ne pyxit peaj ne pàr
kre mã me to hàr.
15 Mã Jeju te me cumã mehcawpa to:
— Co he, ma amji na me Parixêw catêjê
me, pahhi Heroti jõ kwỳr te pro to me
guphêa ne! — hajỹr.
16 Mã ihkôt me ipa catêjê te ita to ajpẽn
mã mehcakôc kam ihtẽm, ne me ajpẽn
mã:
— Pahte me kwỳr te pro nõ pyr nare,
na ri apu hũjarẽn xà ita to hane — hajỹr.
17 Mã Jeju te mehcakôc xà ita na me
hahkre pej, ne mehcukij to:
— Ampo na mã ca me apê kwỳr te pro
nare ata na ame ajpẽn cukij to ame apa?
He xà ajkĩ me apê ijũjarẽn xà ita par kôt
hakop jahkre kêatre? Xà wa ajkĩ amji
jarte to pit mã amji japackre to ipa prãm?

Ampeaj kam ate me ampo par xà itajê
cunea na me akrã tỳj.
18 Xà nee me arĩt xà caxuw me ato
nare? Ne nee me gapac nare, me gũpar
xà caxuw?
19 He xà ca nee ajte me kwỳr te pro te
xĩc to, ite me hàhtôa mã harte xà ata na,
me ito amji japackre nare? Jũ mã ca ate
mehcahhur to me kàhà to me hipu ton?
— hajỹr. Mã me cumã:
— Kàhà te tôxi — hane.
20 Mã hipêr cute mehcukij to:
— Ne por wa ite mam me hàhtôti te me
mir te cwat mã kwỳr te pro te xet kryj xà
ata, jũ mã ri ihcahhur na kàhà jàhtô na
cute, ca ate me to hipu? — hajỹr. Mã me
cumã:
— Kàhà te xet — hane. Mã Jeju me
cumã:
21 — Mẽr hõhõ, xà ca ajte cormã nee
ite me amã Parixêw jõ kwỳr te pro jarẽn
xà ita jahkre pej nare? — hane. Mã
cormã ihkôt me ipa catêjê te Parixêw te
amji kam me hapac xà kên pê kwỳr te pro
cawpa xà ata na me hahkre pej.

Pê Jeju into tũm caprã

22 Jirô pê mã ri Jeju me, ihkôt me ipa
catêjê me, ma krĩ jacot pê Tep jõ krĩ mã
me cator. Mã curi catêjê te me jũm to
tũm japrôr ne hỹrmã me to cator, Jeju te
ihcupên prãmte.
23 Mã Jeju te into tũm ata jũhkra na
ipyr, ne ma krĩ pê to cator. Ne cute hũmre
ata to na harcô to ihtẽm, ne ahna hũ xir
ne cumã:
— Xà ca atỳj ita caxuw ampo pupu? —
hajỹr.
24 Mã hũmre ita rĩt ne apu rĩt, ne cute
cumã harkwa to:
— Wa itỳj me hõmpu, ne cama me
hõmpun xà ita pê ihhêj rũm me hũmre
pê pĩ pàr te ipa pupun — hajỹr.
25 Mã hipêr Jeju te into na hũ xir. Mã
pea hũmre ata rĩt pej, ne caprãr, ne ihtỳj
ihcunea na irĩt pej.
26 Ne ma cute krĩ pê hũmre ata kujahêc,
hũrkwa wỳr, ne cumã:
— Tẽ ne nee hacpỹ ne Tep jõ krĩ wỳr
amji jaxàr nare — hajỹr.

10

Pê Jeju curê xwỳn catêjê ihkên mã me mẽn prãmte hipêr ihcukij
Macô 10.2-12

2 Mã ma Parixêw catêjê kwỳ Jeju wỳr
me mõ, cute ampo na mehcukij prãmte.
Ne nee mã cute me ampo jahkre pej
prãmte hỹrmã me mõr nare, ne cute me
Jeju te ihcakôc xà nõ to ihcupan na me ton
to prãmte ri, hỹrmã me mõ. Ne hỹrmã
me cator, ne me cumã:
— Xà cu ha ajkĩ Mojxe xwỳ te me
pajapackre xà ata kôt, pahtỳj me pahprõ
mã me hikra? — hane.
3 Mã Jeju te mehcukij to:
— Jũ mã pê Mojxe ita na ihhôc to? —
hajỹr.
4 Mã me cumã:
— Pê Mojxe me pamã to hahkre to hane
he: “Ca ha aprõ mã hikran prãm, ne ate
cumã hikran xà na cumã ihkàhhôc to, ne
cumã agõ, ne atỳj jũ kam ihkujate” —
hane.
5 Mã Jeju me cumã:
— He me akrã tỳj, ne me gũpar nare
kam pê Mojxe me gapackre xà ita to hane.
6-8 Ne rỳ pêa mã, mam Pahpãm te pjê
ton xà ata kam, pê mam hũmre to ne
ihkôt cahãj to, ne ajteare mã quêt harẽn
to hane he: “Quê ha ita caxuw me hũmre
menxyrxwỳ me, me hũmjê jicu, ne me
hikwa tuw, ne ma mehprõ wỳr me rê,
ne mehprõ me, me ajcaxê, ne ajpẽn kam
me pyxit peaj” hane. Cwỳrjapê ri nee
ita caxuw Pahpãm mã ajpẽn kam me
ipijakrut nare, ne ajpẽn kam me pyxit
peaj.
9 Cwỳrjapê quê nee Pahpãm te ajkam
me to cuprõn ne me to pyxit peaj ata to,
hipêr ajpẽn pê me ipicapôn xà nare —
hane.
10 Ne Jeju te me cumã hũjarẽn to hajỹr
jirô pê mã, ma hacpỹ mã ikre wỳr, ihkôt
me ipa catêjê me, me mõ. Ne ikre mã me
hàr, mã ihkôt me ipa catêjê te me hahkre
pej prãmte ahna mehcukij.
11 Mã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, quê ha jũm xũmre hĩxi mã
hikra, ne ajteare mã cahãj nõ me hikwa
na, quê ha ramã hĩxi ata cuna mã ihkên
xà ton ata kôt, Pahpãm mã cupê cute amji

kam hapac xà kam inxyre kêanre atajê
ton catê.
12 Nare quê ha jũm cahãj te impjên
mã hikran, ne ajteare mã jũm xũmre me
hikwa na, quê ha ramã impjên ata cuna
mã ihkên xà ton ata pê Pahpãm mãa,
cupê cute amji kam hapac xà kam inxyre
kêanre atajê ton catê — hane.

Pê Tijac me Jowãw me amji to cati prãmte amji mã Jeju na ahwỳ
Macô 10.35-45

35 Jirô pê mã ri Tijac me Jowãw pê
Xeptew kra atajê mehkwỳ pê ampỳa mã,
ahte Jeju wỳr me hàhtêp, ne me cumã:
— Me ijõ Pahhi, ate amji kam gapac xà
na, ite me ana ijàhwỳr xà kampa, ne nee
me ipê jũ mãn nare ajco — hane.
36 Mã Jeju me cumã:
— Ampo to wa ha me amã? — hane.
37 Mã me cumã:
— Ca ha amcro nõ na ate pjê cunea to
ahimpej xà caxuw gỹr xà catia carôt tỳjti
ata kam jỹ, ne ca ha pijamã amji na me
inõ jamã, wa ha me inõ acahê na awpôc
rũm jỹ, ne me inõ awke rũm jỹ, ne acahê
na me ihimpej! — hane.
38 Mã Jeju me cumã:
— Pom ca ate ampo na me gàhwỳr xà
ita, ca ate nee me hahkre pej nare kam,
atỳj ahna me iwỳr. Xà ca ha ajkĩ atỳj
icuxà me ikên xà itajê mã me awcanã?
Ỹhỹ, wa ha ihimpej xwỳjrea na itỳj amji
pupun xà kêanre to amji pupu. Ne por ite
amji pupun xà kêanre ata pê ihhêj rũm ite
ampo kêanre te ito kên xà to ite ikõm, ne
kam amji cumrãr xà ata — hane.
39 Mã me cumã:
— Wa ha itỳj me awcanã — hane. Mã
Jeju me cumã:
— Ampeaj kam ca ha atỳj icuxà me amji
pupun xà kêanre to me amji pupu.
40 He wa nee pa me amã jũ mãn nare,
nãmri ramã Pahpãm te amji mã icahê na
mehkrĩ ne mehhimpej catêjê atajê capi,
ne por cute amji mã jũmjê capi atajê mã
quê ha ihkrĩ xà itajê jahkre, quê ha kam
mehkrĩ — hane.
41 Mã ihkôt me ipa catêjê kwỳ te me
ita par, ne ame Tijac me Jowãw kam
mencryac to amencryc.
42 Mã Jeju te amji wỳr mehcunea to
cuprõn ne me cumã:
— He me amã pjê ita kam krĩxàre jõ
pahhi catêjê te kypê mehkwỳ to ihhimpej
nare na, me hahkre pej.
43 Na wa ha intête me amã, mãr quê nee
jũ caxuw me akam ampo itajê nõ hajỹr
nare. Nãmri quê ha me anõ mã amji to
acati to prãm na, ca ha me akwỳ cunea
mã gàpên to apa.
44 Ne por quê ha mam jũmjê mã amji
to prãm atajê, quê ha nee pahhiti na me
amji to prãm nare, ne quêt amji to cama
mehcunea mã hàpên catêjê.
45 — He nee jũm xũmre te ito impejti
xà caxuw wa ajpên pjê ita wỳr, ipê me
Ahàkà cati te me hũmre na amji ton, ne
iwỳc nare. Ne quêt ite me atehcajpar
prãmte wa ite amji to me akritxwỳ, ne
me gaxà kam ityc xà caxuw, wa icator,
mãr wa me hàhtôa ne me hũtà ne me to
impej — hajỹr.

11

Pê Jeju pĩxô pàr nõ ata crô
Macô 11.12-14

12 Ne jũ mã me ahna amcro te, mã ma
hacpỹ mã Mehkênpupunxà jõ krĩ pĩn cute
me amji jaxàr ne me mõ, mã ramã Jeju
mã prãm.
13 Mã ampỳa mã cute pĩxô pàr nõ
hôncoti pupun, ne ma hỹrmã mõ ne
cator, cute ahna hô japên prãmte, mã
ahna hô nare. Pê cormã hô xà kaj na, na
pê nee hô nare.
14 Mã Jeju te harkwa to pĩxô pàr ata
crôn to:
— Quê ha nee hipêr jũ caxuw jũm apàr
xô nõ krẽr nare — hajỹr. Mã ihkôt me ipa
catêjê te incrôn xà ita na mempar.

Pê Jeju pĩxô pàr crôn ata incrà tu ne xa
Macô 11.20-26

20 Mã apẽ mã iràrà na, ma hacpỹ mã
Jeju me ihkôt me ipa catêjê pry ata kôt me
mõ, pĩxô pàr ata na, ne cute me hõmpun,
mã harê mea mã incrà tu ne xa.
21 Mã Petrô te pĩxô pàr crà ata pupun,
ne Jeju te cumã harkwa hyr na to amji
japackre ne Jeju mã:

— Ijõ Pahhi, hõmpu he, mãr ca ate pĩxô pàr crôn ta, incrà tu ne xa he — hajỹr.

22-23 Mã Jeju cumã:

— Ita to amji japackrea ne he, ca ha ate ampeaj kam Pahpãm to amji mã ahimpej na, ca ha hàhkà jakôtti ita mã garkwa to: “Amji capa, ne côxwa kam amji to awcapê” hane, quê ha hàhkà jakôtti ata ihtỳj akampa, ne garkwa kôt amji capa ne amji to awcapê. Ỹhỹ, ca ha ate gũjarẽn xà ata kam ramã amji caxwãm pê amji mã: “Wa ramã ite Pahpãm te ita to hajỹr to prãm na hahkre pej” hajỹr na, quê ha ihtỳj garkwa kôt amji to awcapê. Nãmri ca ha ate gũjarẽn xà ata kam, amji mã: “Mõrmõ Pahpãm mã ajkĩ ita na to prãm nare, mõrmõ ajkĩ ahna cumã to prãm” hajỹr na, quê ha nee apar nare.

24 — Cwỳrjapê wa me amã awjarẽ, ca ha me Pahpãm mã acakôc ne ampo na me wỳ, ne atỳj cute me amã hõr na amji mã me to hajỹr pyrentu, mãr quê ihtỳj me amã cugõ, ca ha me acwa.

25 Ca ha hãn ne Pahpãm mã me acakôc kam pra, ne atỳj jũm te me anõ to kên xà atajê jicu, ne to tojnõ, mãr quê côjkwa kam Inxũ Cati jỹ ata hanea ne, me acuxà, ate me akên ton atajê cunea jicu, ne to tojnõ.

26 Nãmri ca ha ate me jũm te me anõ to kên ata to tojnõ nare na, quê ha Inxũ Cati, côjkwa kam ihkrĩ ata, me acuxà, nee ate me to kên atajê to tojnõ nare — hane.

13

Pê Pahpãm ampo cunea jamre xà jõ amcro jahkre pej

Macô 13.32-37

32 Jeju te pjê jamre na harẽn jicu xà to:

— Nee jũm mã amcro me, caxwa me, pyt jỹr xà nõ jahkre pej nare, Inxũ te amji mã ihhyr xà ata na. Ne nee côjkwa kam cumã me hàpên catêjê nõ me, ipê ikra mã, cute amji mã amcro hyr xà ata jahkre pej nare. Ne Inxũ pyxit peaj mãri cute amji mã amcro hyr xà ata jahkre pej.

33 Cwỳrjapê ca ha me guphêa rũm me apa, ne nee ca atỳj ame apa nare, ne ma me amji jamãr to me apa. Ampo na? He nee me anõ mã hõ amcro ata cator xà jahkre pej nare.

34-35 — Quê ha ihhêj rũm me Ahàkà cator xà ata pê jũa kam, hũwrya kam me hũmre nõ tẽ, ihtẽm xà ata to ihtẽm pyràac. Ne ihtẽm xà ata wỳr, quê ha ahpỹanre na cumã me hàpên catêjê mã, me hàpên xà jõr partu. Ne pea hũrkwa jamãr catê mã harkwa to: “Ma ijũrkwa ita jamã, nãmri me apê hacpỹ ne icator xà na ijahkre kêatre, mõrmõ wa ha pyt kam icato, nare, wa ha caxwa picapôn kam icato, nare wa ha awcapàtkô cahtiri icato, nare, wa ha iràràtia na ajkĩ icato” hane.

— He me apê ikre jamãr catêjê atajê pyràac, ne ipê ikre jõ pahhi ata pyràac. Cwỳrjapê ca ha me gũjamãr pejti to me apa, ne ma me ijikaj.

36 Ca ihhêaj to me ijikaj nare kam, wa ha krãa me awỳr icato, ne nee me gõt na icator, ne me gõt na me apupun nare!

37 Ne pom wa amã awjarẽ ita, wa nee apyxit peaj mã harẽn nare, wa mehcunea mã harẽ, ca ha nee atỳj ame apa nare, ne ma me amji jamãa ne! — hane.

RUC
Te Jeju Jarẽn Xà Impejti
JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê rỳ pêa mã Pahpãm pjê ita wỳr cumã ihkra pyxit peaj ata kujate, pê côjkwa pĩn wrỳ, ne ita ri, pjê ita kam apu ipa, ne haprỳ pê Jeju.

Mã me hũmre te cwat itajê te ahna me ihhôc. Ne cute me ihpỳm xà me, ihkà to mõr na me ahna ihhôc. Ne hanea ne cute me cumã ampo to hahkre xà me, cute me hapackre xà me, cute ampo cunea ton atajê na, ahna mehhôc. Ne me hicu xà kam, cute me ihtyc xà me, hacpỹa mã ihtĩr xà me, hacpỹa mã côjkwa wỳr hàpir xà na me ahna ihhôc par.

Ne cute me cwat te me ahna ihhôc itajê japrỳ te, Matew me, Macô me, Ruc me Jowãw. Ne caku crê kam Matew me Jowãw Jeju kôat ame ipa. Ne cute mento jĩa to me Jeju te ampo ton atajê cunea na me hõmpun. Ne cute me hapackre xà atajê cunea na me kam hapac par, ne ahpỹanre na, me hõ kàhhôc kam, me Jeju te amji kam hapac xà pejti na mehhôc par.

Ne Macô pê Petrô pê Jeju kôt ipa catêjê nõ ata jõ ikwỳ nõ. Ne cormã intuwre ita kam, nee cupê Jeju kôt ipa catê nare cakrô, ihtỳj ampỳa mã cumã hahkre pej. Mã Petrô te hõtpê catyt kam ihcunea na cumã Jeju jarẽn par, mã cute harẽn par xà atajêa kôt, cute hõ kàhhôc kam ahna ihhôc par.

Pê mehkĩnte Ruc nee into jĩa to me cuxà Jeju pupun nare cakrô, pê ihtỳj ajco Jeju jahkre pej pejtu catêjê atajê cukij, ne cute me cumã Jeju jarẽn xà kôt, hõ kàhhôc kam ahna ihhôc.

Ne Ruc me Jowãw te hõ kàhhôc kam me Jeju na ihhôc itajê cunea, wa ramã me ite mehĩ jarkwa wỳr ihcunea to me ipintuw partu, cwỳrjapê ca ha gapacta ne atỳj me cahyt pa.

Ne Matew me Macô jõ kàhhôc, wa nee me ite ihcunea to me ipintuw nare. Ampo na? He Matew me Marco te me Jeju jarẽn xà itajê jàhtôa me, Ruc me Jowãw te harẽn xà itajê pipẽn pit, na wa ite nee hipêr to ipintuw nare. Ne quêt ajteare mã cute me harẽn xà atajê, wa ite catyt kam ihkàhhôc ita kam me to ipintuw par. Ne catyt kam Ruc jõ kàhhôc kam me to ipicacwỳr. Ne ihkàhhôc japrỳ pê **Ruc Te Jeju Jarẽn Xà Pejti Jõ Kàhhôc** (Ruc).

Ruc te amji jarẽn xà

1 Taamã Tejopir, ipê Ruc, pa wa Jeju na amã ihhôc. Pê ampeaj kam me hàhtô ne hãn ne Jeju na, ame ampo pupu atajêa na mehhôc to me ipa.

2 Pê mam cumã kat kam jũmjê itajê ampo cunea pupu, ne ajco mehcunea mã ampo itajê jarẽn to me ipa. Ne cute me imã ampo itajê cunea jarẽn. Na wa ite ampo itajê cunea na amã ihhôc.

3 Ỹhỹ, pahhi Tejopir, wa ite amji mã iprĩa ne ampo itajê to hahkre. Ne ampo itajê ri, cute mam, cumã kat kam, mam me hõmpun xà. Ita cwỳrjapê ri ahna imãa impejti, na wa catyt kam ite ihcunea na amã ihhôc to impejti.

4 Ihhêj ne ramã jũm te amã ampo itajê to hahkre. Na wa ite ita kam ahna amã ihhôc, ca ampo itajê cunea pupu ne hahkre pej pêa ne, nãmri ampeaj kam ri.

Me cumrãr catê pê Jowãw pỳm xà to hũjahkre xà

5 Ỹhỹ, pê cormã Heroti pê pjê jõ pahhi, Juta jõ pjê kam, pê curi Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê nõ ita japrỳ pê Xacarij. Pê cupê Apij xwỳ kwỳ kwỳ nõ. Ne hĩxi japrỳ pê Ixapewkwỳj, ne cupê Arãw xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ.

6 Ne pê ajwar catyt kam me ipa, ne mempejti to me amji kampa, Pahpãm cuna mã. Ne ajco me Pahpãm jarkwa cunea kampa.

7 Ne pê Ixapewkwỳj ita ihkra nare. Ampo na? Pê hahũm ita na ipa, ne ramã ajwar mehwejtu.

8 Mã hamre, Apij xwỳ kwỳ jàpên xà jõ amcroa kam hàhhuc, mã Xacarij Pahpãm cuna mã apu hàpên to mõ, Pahpãm to amji kam hapac xà jũrkwa kam.

9 Mã jũm ita te Xacarij capi, hàr ne cute Pahpãm cuna mã ampo kũm cuxwati ita

mã haxàr, mã cute caxàr prãmte. Ata to
pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê kwỳ hãn
ne ame. Mã hamre, ma hàr, Pahpãm to
amji kam me hapac xà jũrkwa caxwãm
pê.
10 Mã jũmjê atajê jàhtôa ne cute me
cuprõn, ne põ pê me xa, ne Pahpãm mã
mehcakôc. Mã Xacarij xàr ne xa, ne apu
ampo kũm cuxwati ata to capa.

11 Mã ihprõt pê, Pahpãm jarkwa to
memprar catêjê nõ côjkwa pĩn cator, ne
ampo kũm cuxwati te caxàr xà ata cuna
mã awpôc rũm xa.
12 Mã Xacarij te hõmpun, ne ampeaj
kam cumã hũpa, ne cupê amji jahkre
kêatre, ampo to mõrmõ quê ha ajte.
13 Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê
cumã:

— Xacarij, nee ca apu icupa nare, ca ate
Apãm Cati mã acakôc, mã cute apar. Na
quê ha gĩxi mã ihkra xũmre nõ, ca ha me
cumã haprỳ to Jowãw.
14 Quê ha ihpỳm xà ata kam ca ha gakry,
ne amã amji kĩn. Quê ha hanea ne jũmjê
hàhtôa ne ame hakry.

15 — Ampo na? Quê ha Pahpãm cuna
mã cupê hũmre catia. Quê ha nee ampo
te ame to ipipãn xà ata to apu ihkõm
nare. Ne quê ha ihpỳm ata caxuw, quê
ha Pahpãm Carõ Pejti cumã amji gõ, ne
to hipu tu ne, ne to carôt tỳj.
16 Ne quê ha Pahpãm wỳr, Juta catêjê
jàhtôa ne to amji jaxà, quê ha hipêr
Pahpãm to me amji japackre.

17 — Ne quê ha Pahpãm Erij xwỳ cuxà
to ihtỳj, quê ha cupê Pahpãm jarkwa
to imprar catê, ne ampo to impej pa,
Pahpãm kra cator xà jahkà na. Pom pê
Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê Erij xwỳ
ata mã mam carôt tỳjti gõ ata cuxà, quê
ha cumã hĩ cunea kam carôt tỳjti gõ. Ne
hacpỹa mã ajpẽn na me cumẽ, quê ha
me hũmjê me, mehkra hacpỹa mã me
cumã ajpẽn kĩn. Ne mehkrã kên atajê,
quê ha hacpỹa mã catyt kam me ipa catêjê
atajê krã kre te amji jahkre pejti kôt me
to impej, quê ha mempej pynã. Ne quê
ha hanea ne Pahpãm na mehkwỳ mã,
quê me amji to impeaj ne, nãmri quê ha
côjkwa pĩn, Pahhiti cato ata ri, hãn ne me
hõmpu — hane.
18 Mã Xacarij te Pahpãm jarkwa to
imprar catê cukij, ne cumã:

— Pỳhàpà, jũ mã wa ha ajte, ne ate imã
harẽn xà ita to amji mã hane? Jũ mã wa
ha ajte ne hahkre pej, mõrmõ ajkĩ gũjarẽn
xà ita ampeaj kam? Ramã iwej, ne iprõ te
hajỹar ne ramã ihwej, nõ na mã ca imã
ikra pỳm na ijarẽ — hajỹr.
19 Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê
cumã:

— Pỳhàpà, Ipê Caprer. Wa ijõtpê
Pahpãm capi na apu ipa, ne cutea ri
ikujahêc, wa xa ne amã icakôc, ne amã
ampo pejti te hajỹr xà ita jarẽ.
20 Ca ate nee ite amã harẽn xà ata na
ipar nare, ne quê ha ihtỳj hane, amcro ata
kam. Ca nee ate ipar nare, incwỳrjapê ca
ha apẽrkêt, ne ahnaa apa, quê ha ahnaa
amã akra ihpỳm — hane. Ne ma tẽ.
21 Mã cormã apu ihkên, mã põ pê me xa
atajê cormã me xa ne me Xacarij jikaj, ne
me amji mã:

— Pỳhàpà, ampo to mã apu, ne apu
ihkên? — hane.
22 Mã cator, ne ipẽrkêt ita kam, jũ wỳr
quê ihcakôc. Mã ipẽrkêt ita kôt cute me
Xacarij te irĩat kam Pahpãm to me amji
kam hapac xà jũrkwa kam, cute ampo
pupun ata na me hahkre pej pyrentu, ne
jũ wỳr quê amji mã hamã ne ihcakôc, ne
cama hũhkra to ame cumã ihhimpej.
23 Ne Xacarij te hàpên xà jipêj, mã
hamre, ne hõ amcro jamre, mã cute amji
jaxàr ne ma tẽ.
24 Mã ahna ahtũm nare mã hĩxi mã
ihkra ajêt, mã nee põ mã to hapôj nare,
ne ahnaa cute amji to putwrỳ to xĩc. Mã
Ixapewkwỳj amji jarẽn to:
25 — Hamre, ramã ijahũm ita na iwej,
ne ityc xàa wỳr ajte ikra. Ne Pahpãm te ri
itehcajpar ne imã ikra jõr. Ne hamre, ita
caxuw, quê ha hipêr nee jũm imãn nare
— hane.

Pahpãm kra pê Jeju pỳm xà to hũjahkre xà

26 Mã cormã Ixapewkwỳj mã ihkra ajêt,
ne ramã ahna putwrỳ te xêj, mã Pahpãm
te hipêr côjkwa pĩn harkwa to imprar
catê pê Caprer kujahêc, mã ma Hĩpôjajo

jõ pjê kam, krĩ nõ japrỳ te Naxare jõ krĩ ata wỳr tẽ.

27 Ỹhỹ, pê curia cahãj nõ japrỳ te Marijkwỳj ita ihkrĩ, ne cormã increcrer, ne ramã Joje me ajpẽn pa, cume hikwa xà caxuw. Pê Joje pê pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ. Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê te Marij mã Pahpãm jarkwa par.

28 Ne côjkwa pĩn hỹrmã to cator ne cumã:

— Hàpà Marij! Gakry! Ampo na? He Pahpãm te apej mã amẽn. Xãmte ihtỳj Pahhiti acahê na apu ipa — hane.

29 Mã Marij te ita par, ne hamre, ihkrã pictor tu, ne amji mã:

— Pỳhàpà, ampo na mã apu imã hane? — hajỹr.

30 Mã cormã Caprer cumã:

— Nee apu pa nare, Marij. Apyrên Pahpãm jakry, na ri cute ato impejti.

31 Ne quê ha amã akra xũmre gõ, quê ha harij ne amã ihpỳm, ca ha cumã haprỳ to Jeju.

32 Quê ha cupê hũmre catia, quê ha me cumã haprỳ krut gõ, ne me cumã "Pahpãm Catia Kra" hane. Quê ha Pahpãm acãmter to pahhi, quê ha cupê mam aquêt xwỳ Tawi pê pahhi ata pyràac.

33 Ne quê ha hõtpê cupê Juta catêjê jõ Pahhiti ita na. Ne cupê Pahhiti rohnỳtti mã, ne nee jũ caxuw cute ihhimpej xà ita cupê hamre nare — hane.

34 Mã Marij Caprer mã:

— Mẽr jũ mã wa ha ajte? Nãmri wa cormã itỳj apu ipa, ne cormã icunĩ — hane.

35 Mã cumã:

— Pom Pahpãm me hirôa pê cati ita Carõ Pejti quê ha amã axà. Ne carôat kôt, quê ha akra. Ita cwỳrjapê quê ha acãmter ita pê Pahpãm kra impeaj, ne ajtea mã, ne impej, ne cupê catyt kam ipa catê.

36 — Mẽr hõhõ Marij, pom Ixapewkwỳj pê gũkjê wej ita, mehcunea me harẽ, xwahna hahũm na ipa. Ne ramã ihkra, ne ramã ahna putwrỳ te xêj mã ihkra cumã harij ita.

37 Ampeaj kam Pahpãm mã ampo cunea ton jahkre pej, quê ihtỳj me hũmre nare kam jũm cunĩ mã ihkra to — hane.

38 Mã hamre, Marij cumã:

— Ỹhỹ, ipê Pahpãm mã ijàpên catê. Quê ha Pahpãm ito hane, wa ha ahnaa mã — hane. Mã ma Pahpãm jarkwa to imprar catê tẽ.

Pê Marij Ixapewkwỳj pupu

39 Ita jirô pê mã amcro nõ na, Marij te amji cũmpej, ne ma hũjarêan kam tẽ, Juta jõ pjê kam kẽnti jõ pjê ata wỳr.

40 Ne Xacarij jũrkwa wỳr cator ne hàr, ne cute Ixapewkwỳj cukij ne cumã:

— Hàpà, hàpà — hajỹr.

41 Mã hamre, Ixapewkwỳj te Marij jõkre par me ajkaam mã ihtu kam ihkra jàhcujrõn. Mã Pahpãm Carõ Pejti te Ixapewkwỳj mã amji jõr, mã cute kỳj cati pêa mã ihcakôc kam ihtẽm.

42 Ne Marij mã:

"Ỹhỹ, quê ha pyjê kwỳ cunea jirôa pê Pahpãm quêt ato impejti ne.
Ne pom akra ita, quê ha hanea ne Pahpãm mehkwỳ jirôa pê quêt to impejti ne.
43 Ne akĩnte icrire. Ampo na?
Quêt apê ijõ Pahhiti menxi cakrô,
ca ahnaa iwỳr tẽ ne ate ipupun,
ne ampeaj kam apyrên ijakry.
44 Ne ca ate icukij, mã ikra ita hakryte itua kam hàhcujrõn.
45 Ca ate Pahpãm to amji mã ahimpej, cwỳrjapê quê ha ihtỳj amã to,
pom cute amã amji jarẽn xà ita na,
ca ha hũrên gakryti ne" hane.

Marij crer xà

46 Mã Marij te Pahpãm pejti na harẽn to:
"Ỹhỹ, wa ha ite amji kam ijapac xà cunea to Pahpãm jarẽ.
Pahpãm ri quêt cati ne impej.
47 Ne Pahpãm pê ikên pê ito cator catê,
na ri hũrên ampeaj kam ijakry.
48 Mã cute ito amji japackre,
ihkĩnte icrire na,
ne ipê cumã ijàpên catê wa.
Ne ita caxuw quê ha mehcunea,
pjê cunea kam, Pahpãm mã ikĩn,

mã cute ito impej na, me ito awjarẽ.

49 Pahpãm carôt tỳjti,
na ri cute imã ampo catia ne ton.
Ne Pahpãm quêt ajteare mã,
ne impej.
50 Pahpãm hõtpê me pahcunea caprĩ,
pom cu ampeaj kam me kampa atajê ri, ihtỳj me caprĩ.
Mam me panquêtjê me,
hapu na me pajĩ itajê me,
ne quê ha hapua na me pahtàmxwỳ to hanea
ne cumã mehcunea te kam me hapac atajê caprĩ.

51 Pahpãm te hũhkra to hàpên xà catia ne ton.
Pahpãm te, cute amji to me cati prãm catêjê atajê cunea incràn.
Cute hirôa pê amji to me cati prãm catêjê atajê te
me amji kam hapac xà mea mã,
Pahpãm te mencràn.
52 Pahpãm te me hõ pahhi carôt catihti atajê jũrên partu,
ne me to ihkryjre.
Ne amji to me cati prãm nare atajê ri, cute me to ihkà.
53 Pahpãm te me cupê hamreare atajê me,
me cumã prãmti atajê mã harte,
ne me cumã harte kam to incrà tu.
Ne me hakràj catêjê atajê,
Pahpãm te hũ kam amencràn.
54 Ne Pahpãm pê me panquêtjê mã,
mehtehcajpar xà to awjahkre.
Ne hamre, ihtỳj cute me cumã ton,
quê ha ihtỳj Juta catêjê tehcajpa.
55 Ne cute Aprãw xwỳ me,
ihtàmxwỳ tàmxwỳ caprĩ na amji to amji japackre,
por pê ramã ahna amji jarẽ ata na” hajỹr.

Hõ, Marij te Pahpãm to hũjarẽn to hajỹr.
56 Ne cute Ixapewkwỳj cahê na amji to putwrỳ to incrê jirô pê ma amji jaxàr, hũrkwa wỳr.

Jowãw pê me cumrãr catê pỳm xà

57 Mã hamre, Ixapewkwỳj mã ihkra pỳm xà jõ amcro kam hàhhuc, mã cumã ihkra pỳm.

58 Mã cahê na amehkrĩ catêjê me, me hũkjê me, cute Pahpãm te Ixapewkwỳj to amji kam hapac xà impejti na me harẽn par. Mã hamre, mehcunea ame hakry, Ixapewkwỳj mea mã.

59 Mã ihkra xũmre ita na amcro te ôjtô, mã hamre cute me cumã haprỳ jõr xàa kam hàhhuc, ne hanea ne cute mempy kà incrire ne me hitep xàa kam hàhhuc. Pê me cupê Juta catêjê incaca xà ita ajteare mã me cumã. Pê ajco me cumã ihkra xũmre ajhu, pê ajco me cumã impy kà jakep, mehcunea te me cupê Juta catêjê na me hahkre pej prãmte, nãmri ajteare mã me. Mã hamre, me cumã hũm japrỳ pê Xacarij xãm prãm.

60 Mã inxi me cumã:

— Hamreare, hamreare, quê ha haprỳ Jowãw — hane.

61 Mã me cumã:

— Hamreare, gũkjê nõ japrỳ te Jowãw nare — hane.

62 Mã cute hũhkra to hũm cukij, haprỳ jũ ri cumã hõr prãm.

63 Mã Xacarij te ihhôc xà na hàhwỳr, ne cute kam ihhôc to hajỹr he: “Ỹhỹ, haprỳ te Jowãw” hane. Mã hamre, mehcunea krã pictor.

64 Me ajkaam mã hacpỹa mã Xacarij te ihcakôc kam ihtẽm, ne Pahpãm mã ihcakôc, ne cute Pahpãm peaj na cumã harẽn.

65 Mã cahê na mehkrĩ catêjê cunea mã ampeaj kam pa cati. Mã hamre, apu harẽn xà ita cahkũm, Juta jõ pjê kam, kẽnti jõ pjê ata cunea kôt.

66 Mã mehcunea te me ita par atajê, ita to pit mã ame amji kampa, ne ahna me amji cukij, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, jũ mã mõrmõ quê ha hũmre krare ita ajte? — hajỹr. Ampo na mã ame amji cukij to hane? Pê hirã pê hũmre krare ita kam Pahhiti carôt catia na pê.

Pê Xacarij Pahpãm jarkwa kôt harẽ

67 Mã Xacarij pê hũmre krare ata me hũm, hacpỹa mã ihcakôc. Ne Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt cute hacpỹa mã Pahpãm to hũjarẽn kam ihtẽm, ne harẽn to:

68 “Hacme, ne me pajõ Pahhiti to me awjarẽ,
por Pahhiti catihti ne impejti pê me papê Juta catêjê Pãm Catihti ata to me awjarẽ.
Ỹhỹ, Pahpãm te me pahtehcajpar prãmte cator,
ne cute pahte me to ihcupan xà pê me pahto cator.
69 Pê Tawi xwỳ pê Pahpãm mã hàpên catê,
mã Pahpãm te ihtàmxwỳ tàmxwỳ nõ,
cute me pahkên pê me pahto hapôj catê na hãm,
mã ampeaj kam carôt tỳj.
70 Ne pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm ita jarẽ.
Pê Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catêjê impejti atajê
harkwa na ahna mehhôc pa.
Ne pê Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê ajco ita to me hane.
71 Pê Pahpãm me pahcurê xwỳn pê me pahto cator xà to hane,
ne me pahcurê xwỳn carôt pê me pahto hapôj pa.
72 Pê Pahpãm me panquêtjê mã
jũ caxuw cute me caprĩ to cator xà ata to awjahkre.
Ne me cumã awjarẽ,
mãr quê me to amji japackrea rũm me ipa,
ne nee jũ caxuw me to hapac kêt nare.
73-74 Pê Pahpãm me panquêtti Aprãw xwỳ mã ita to awjahkre,
ne to awjahkre tu.
Ne ampeaj kam cumã harẽ,
quê ha me pahcurê xwỳn tête me pahto pôj pa.
Cu ha me Pahpãm mã me apê,
ne nee ame pahcurê xwỳn cupa nare.

75 Ne cu ha Pahpãm mã me pajàpên catêjê na ame papa.
Ne catyt kam ame papa,
ne me pancaca xà impeaj to amji kam me pajapac to me papa,
ne ahnaa Pahpãm krac ri me pajamre.

76 Ỹhỹ ikra, hamre,
ca ha jũ caxuw Pahpãm me hirôa pê catia ita jarkwa kôt acakôc catê na apa,
ne ca ha tẽ ne me pajõ Pahhiti cator xwỳjrea na apu carã pa.
77 Ca ha me Pahpãm krac ri me ipa atajê mã me awjarẽ,
quê ha Pahpãm nee mam cute ame to kên xà ton ata to amji japackre nare,
ata kôt quê ha Pahpãm mehkên pê me to pôj pa.
78-79 Me Pahpãm jàhcaprĩ cati, ne cupê me pamã impej pit ton catê,
cwỳrjapê quê ha me pamã hàhcujro gõ.
Cu ha me pahte amji kam me pajapac xà impejti pupu,
ne catyt kam me papa,
ne me pampej pêa mã me papa.
Ne me pamã pahtyc cupa itajê,
quê ha Pahpãm me pahpupu ne me pamã incaca xà gõ,
cu ha nee ame pahtyc xà ita cupa nare, ne cama me pahcaxwãm pê me pahcarĩcti na me papa” hane.

80 Mã hamre, Xacarij kra xũmre ita ihkà to mõ, ne carôt tỳj to mõ. Ne pê hanea ne cute amji kam hapac xà cati ne impej to mõ. Ne ramã ihkàa kam pê põti kam me hamreare ata kam ihkrĩ. Ne cormã Juta catêjê mã amji to ajpẽ.

2

Jeju pỳm xà

1 Caku ata kam, putwrỳ atajê nõ na, pê pjê cunea jõ pahhiti japrỳ te Xexa Aguxô ita harkwa ta, mehcunea mã, por hõ pjê kam krĩ atajê cunea kôt, quê mehcunea me amji japrỳ nõr pa, ne me amji cahyt, ne me hàhtô na me amji jahkre pej.
2 Ne pê mam ramã me amji cahyt, pê Xiren pê Xiri jõ pjê to ihhimpej catê ata kam, pê mam me amji cahyt pyxit, ne me hàhtô na me amji jahkre pej.
3 Mã hamre, mehcunea te me amji japrỳ nõr partu, ahpỹanre na me hõ krĩa kam, menquêtjê ihpỳpỳm xàa kam.
4 Ita cwỳrjapê ri Joje pê Hĩpôjajo jõ pjê kam, Naxare jõ krĩ kam, ihkrĩ catê, na ri ma Juta jõ pjê wỳr, Pãw jõ krĩ ata wỳr tẽ. Ampo na? Pê curia inquêt xwỳ pê pahhi Tawi xwỳ ihpỳm, ne cupê ihtàmxwỳa, na

ri ma Pãw jõ krĩ wỳr tẽ, hĩxi Marijkwỳj me.
5 Ne cute me amji japrỳ xir. Ne pê
ramã me hikwa na me ajpẽn pa. Mã ramã
Pahpãm Carõ Pejti to Marij tictu.
6 Ne pê cormã Pãw jõ krĩ kam ame mõr
reria mã, ramã cumã ihkra pỳm xàa kam
hàhhuc.
7 Ne cumã ihcãmter pỳm, mã cute
cupẽhkà to ihcupu, ne pĩ po te crat kam
ampo jàpàn xà ata kam hir. Ampo na?
Ramã me hàhhuc xà cunea te hipu partu,
ita kam, jũ ri quê me ahtwỳ? Cwỳrjapê ri
ampo jũrkwa kam me hõt.

Pê carà cahàcre jamãr catêjê Jeju pupu

8 Mã pjê ata kam, carà cahàcre jamãr
catêjê hõtpê ame hamãr to me ipa. Ne
amcro me caxwa kam, hõtpê ame to ipa.
Ne caxwa ri, pjê ata kam, põ pê ame
hamãr to ame ipa.
9 Mã ihprõt pê Pahpãm jarkwa to im-
prar catê cator, côjkwa pĩn. Mã hàhcujro
pê Pahhiti jàhcujro impejti ata hàhcujro
pyrentu, ne ipu na hàhcujrohti, ne ih-
pràti. Mã cute me hõmpun ne me cumã
hũpaa to hũpa.
10 Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê me
cumã:

— Nee ame icupa nare.
Wa ite me amã ijũjarẽn pejti to prãm to,
wa me awỳr icator.
Ne wa ha me amã awjarẽ, ca ha me
ijũjarẽn xà ita kôt, ca ha me gakry,
quê ha ampeaj kam mehcunea mã
amji kĩan to amji kĩn, me cati me,
mehkryjre me, quê ha mehcunea
mã amji kĩan to amji kĩn.
11 Ỹhỹ, ita kam, caxwa ita kam, me gõ
Pahhiti pê me akên pê me ato hapôj
catê pỳm, Tawi xwỳ jõ krĩ kam.
Ne cupê, por pê Pahpãm me amã to
awjahkre ata.
12 Ne ampeaj kam ca ha ita kam me
hõmpu.
Quê ha ahkrare xũmre nõ cupẽhkà
ihcupu, ne ampo jàpàn xà kam
nõ, ca ha hỹrmã me acato ne me
hõmpu, ne me hahkre pej — hane.
13 Mã hamre, ihprõt pê côjkwa rũm
Pahpãm jarkwa to memprar catêjê jàhtôa
ne hipêr me iwrỳc, ne me hỹrmã me
cator. Ne côjkwa kam mehkrĩ catêjê
pê me pajõ Pahhiti jarkwa to memprar
catêjê itajê te me Pahpãm na mencrer
kam mehtẽm, ne increar kam me harẽn
to:

14 “Quê ha côjkwa kam mehcunea jirôa pê
Pahpãm pejti ne cati na me harẽ.
Ne pjê kam, quê ha Pahpãm me to im-
pej atajê, quê ha me caxwãm pê
mehcarĩcti ne” hajỹr.

15 Mã hamre, Pahpãm jarkwa to mem-
prar catêjê hacpỹa mã cute me amji jaxàr,
ne me hàpir, côjkwa wỳr. Mã carà
cahàcre jamãr catêjê, hakàn pê ame amji
mã harẽ, ne me amji mã:
— Hacme, Pãw jõ krĩ wỳr, ne Pahpãm te
me pamã ampo jarẽn xà ita pupu — hane.
16 Ne ma me hũjarêan kam me pra, ne
ame hapê, ne Joje me Marij wỳr me cator,
ne cute mehkrare pupun, mã ampo jàpàn
xà kam nõ.
17 Mã cute me hõmpun, ne ma me
pra ne mehcunea mã, Pahpãm jarkwa
to memprar catêjê te me cumã ahkrare
jarẽn xà ata jarẽn to me mõ.
18 Mã hamre, mehcunea te mempar
atajê te amji mã me ipikrar, ne me amji
mã:
— Pỳhàpà? — hajỹr.
19 Mã Marij apu carà cahàcre jamãr
catêjê atajê te cumã ampo jarẽn xà atajê
cunea to apu amji japackre, ne to amji
japackre ita na.
20 Mã ma carà cahàcre jamãr catêjê
te amji jaxàr, ne ma me Pahpãm pejti,
ne catihti na me harẽn to me mõ. Pom
Pahpãm jarkwa to imprar catê te me
cumã hũjarẽn xà atajêa na, cute me
hõmpun, mã ahnaa. Na ri ame hakry ne
ma Pahpãm pejti na me harẽn to me mõ.

Pê Jeju mã me haprỳ gõ

21 Mã ramã ihkrare ata na amcro te
ôjtô, mã cute mempy kà incrire ne me
hitep xàa kam hàhhuc, mã cute me cumã
haprỳ jõr, ne me cumã Jeju. Ne haprỳ ita

pê Pahpãm jarkwa to imprar catê cormã jêt nare kam, Marij mã harẽ.

Pê Pahpãm mã me Jeju gõ

22 Ne ita jirô pê mã ri ahna putwrỳ pyxit, mã cute me ipijacri xà to hamre xà jõ amcro kam hàhhuc. Mã caxuaw ma Krĩpinkrên wỳr me ihkrare ata to me mõ, Pahpãm to cute me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr. Ne me to cator, ne cute Pahpãm mã me ihkrare xũmre ata pẽr ne me cumã:

— Atea ri me imã me ikra ita jõr, ne cupê atekjêa — hajỹr.

23 Ampo na ri cute me to hajỹr? Pê rỳ pêa mã Pahpãm Mojxe xwỳ kôt Juta catêjê mã harkwa ta, ne me cumã:

"Mam me akra xũmre me hapôj atajê cunea pê itekjê" hane.

Pê Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê me ita pa, ne ahna mehhôc pa.

24 Mã cute me Pahpãm mã me ihkra pẽr, ne harkwa kôt me ipijacri xà to me hamre xà caxuw, cute me Pahpãm mã tutti into to me ipijakrut ne me hõr.

25 Ỹhỹ, pê Krĩpinkrên kam hũmre japrỳ te Ximãw ita ihkrĩ. Ne ampeaj kam impej, ne ihtỳj ajco Pahpãm kampa, ne to amji mã ihhimpej. Ne ajco Pahpãm te Juta catêjê kên tête me to pôj xà jõ amcro ata jikaj.

26 Mã Pahpãm Carõ Pejti apu Ximãw cahê na mõ, ne pê ramã Ximãw mã ihtyc xà nare to awjahkre ne cumã:

— Ca ha xaa, por pê Pahpãm Juta catêjê mã mehkên pê me to hapôj catê to awjahkre ata pupu, jirô pê ca ha cormã ty — hane.

27 Ne Pahpãm Carõ Pejti te Ximãw japrôr ne ma to mõ, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr. Mã Joje me Marij hanea ne ma curi me ihkra pê Jeju to me mõ, cute me Pahpãm jarkwa kôt me ipijacri xà to me hamre xà wỳr, ata wỳr.

28 Mã Ximãw te me hõmpun, ne ihpa kam ihkrare ita pỳn, ne Pahpãm mã harẽn pejti, ne cumã:

29-30 "Hamre, ijõ Pahhiti,
pê ca ito gũjahkre xà ata ramã kaam hàhhuc.
Ne pê ca ito gũjahkre xà ata na ate ton, wa ite hõmpun.
Ne atea ca me iwỳr me ikên pê me ito hapôj catê ita kujahêc,
wa ite ito jĩa to hõmpun.
Ỹhỹ, ipê amã ijàpên catê,
ne hamre, ramã iwej, ne icaxwãm pê icarĩcti,
ne gapacta ne ityc na ito tojnõ, wa ty.

31-33 Ne ca ate mehcunea kam mare mã me ikên catia pê me ipytàr catê ita me iwỳr ihkujahêc.
Na quê ha pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê mã hàhcujro catê na ipa.
Ne quê ha me cumã mempejti to hahkre, quê ha mehcahkrit atajê,
por me cupê Ixaher catêjê nare atajê mã hanea ne ato ajpẽ,
mãr quê me hanea ne me gahkre pej.
Ne quê ha hanea ne me akwỳ pê Juta catêjê pê Ixaher catêjê mã impejti ne.
Quê ha mehcunea me akwỳ jarẽn pejti to me harẽ" hajỹr.

Mã inxi me hũm te Ximãw te ihkra to ihcakôc xà ata na mempar, ne to amji mã me ipikrar.

34 Mã Ximãw te mehcajrẽn, ne Marij pê Jeju menxi mã:

— Pahpãm te akrare incrire ita capi.
Ne quê ha akra ita Juta catêjê jõ pjê kam me hàhtôa to hõkre nõ, ne me to hamre, ne hanea ne me hàhtôa kwỳ to ihkà, ne me to impejti ne, ne ma mehkên pê me to hapôj.
Ne Pahpãm te ri akra ita kujahêc, mãr quê me cumã Pahpãm cawpa.
Ne quê ha me hàhtôa ne ahna amehcakôc kên, ne ame curê.

35 Ita kôt quê ha me hàhtôa mã cute amji kam hapac xà pẽ.
Pom amji caxwãm pê cute me amji kam hapac xà to me ipimxur to ipa prãmti atajê to, quê ha mehkwỳ mã ajpẽ.
Ne ca, quê ha amã apec xà catia to cati, ne ajkam gapac xà hyre nare.

Quê ha amã hà pê ihhêj rũm wapo xwahhihti te ana cuhkõnre jitep, ne hà.
Hõhõ, ita na quê ha ana cuhkõnre kam amã hà — hajỹr.

36-37 Ỹhỹ, pê hanea ne curi cahãj wejti japrỳ te Anakwỳj ita apu ipa. Ne Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam apu ipa. Ne cupê Paner xwỳ kra, ne cupê menquêtti Axer xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ. Pê hikwa tuw ne ahna caku xet, pê cupê impjên ihhi. Hamre, pê apu increcrer ipa, ne cormã ahnaa apu ipa, pê ramã ahna caku ôjtẽnta ne ihkôt cute cwat, ne ramã ihwejtu. Ne pê cupê Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catê, ne rỳ jũ caxuw Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa pê cator nare. Ne amcro me, caxwa me, pyt cunea kam ipijacri to ipa. Ne ajco ipijacri kam, Pahpãm to amji kampa ne cumã ihcakôc to ipa.

38 Mã Ximãw cormã apu Marij mã ihcakôac kam, mã me hỹrmã Anakwỳj ata cator, ne cute mehkra ata pupun, ne Pahpãm mã hũrên hakryti na amji jarẽn pyrentu. Ne ihtỳj cute, por Krĩpinkrên kam mehkrĩ ne me Pahpãm te mehkên tête me to pôj catê to me cumã hũjahkre, mã me hikaj atajê mã, harẽn kam ihtẽm.

Pê Naxare jõ krĩ wỳr me amji jaxà

39 Mã hamre, Joje me Marij te me Pahpãm te amji kam hapac xà cunea ton partu, ne ma ihkra me, cute me hũrkwa wỳr me amji jaxàr, Hĩpôjajo jõ pjê wỳr, Naxare jõ krĩ kam.

40 Mã ihkra ita ihkà to mõ, ne carôt tỳj to mõ. Ne ampeaj kam cute amji jahkre pej cati. Mã Pahpãm te to impejti.

Pê Hũm Cati jũrkwa kam Jeju ahtwỳ

41 Ỹhỹ, pê caku cunea kam Jeju hũm me inxi ajco Krĩpinkrên wỳr me ipa, me Hakren xà jõ amji kĩn wỳr. Ne me hõ amji kĩn ita pê, por pê Pahpãm Ejit jõ pjê pê mam menquêtjê to cato ata.

42 Mã hamre, ramã Jeju na caku te tôxi, mã hanea ne mehkôt amji kĩn ata wỳr mõ, ne cator.

43 Ne ramã amji kĩn jamre jirô pê, cute me amji jaxàr, me hũrkwa wỳr. Mã xãmte aracri Krĩpinkrên kam Jeju jàhhuc. Mã nee hũm me inxi te hàhhuc xà ita na me hahkre pej nare.

44 Ne ihtỳj me hàhtôti atajê kôt cute amji jaxàr na amehcãmjĩ. Ne ihtỳj cute me mõr to pyt, ne cormã ne, nee me hapên nare, ne ma me hũkjê me, me hõ ihkwỳ nõ catêjê kôt ame hapê.

45 Ne nee cute me cumã cator nare, na ri ma cute me amji jaxàr, Krĩpinkrên wỳr, cute curi me hapên prãmte.

46 Ne me ahna amcro incrê jirô pê mã ri cute me Jeju cajpar, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam. Mã Jeju ihtỳj me cumã ampo to hahkre catêjê jipôc ri jỹ, ne ame kampa, ne amehcukij.

47 Mã mehcunea te Jeju te amji jahkre pejti to me cumã ihcakôc atajê to amji mã me ipikrar.

48 Mã inxi me hũm te me hõmpun, mã inxi cumã:

— Ikra, ampo na mã ate me ito hajỹr? Ate me ijigẽc hyr, na wa apãm me apu gapên to mõ — hajỹr.

49 Mã Jeju me cumã:

— Ampo na mã ca ame ijapê? Pom wa ita ri Inxũ Cati to me amji kam hapac xà jũrkwa kam jỹ, ne hàpên xà to apu cumã apê ita? — hane.

50 Mã nee hũm me inxi te me hũjarẽn xà ita kam hapac, ne kam me amji jahkre pej nare, ne me cupê hahkre kêatre.

51 Mã ma Jeju te mehkôt amji jaxàr, Naxare jõ krĩ wỳr. Ne pê ihtỳj ajco hũm me inxi kampa. Na pê inxi ihtỳj ampo itajê cunea to amji japackre to ipa.

52 Pê Jeju hĩ to ipicamẽn to mõ, ne ajco ihkà to mõ, ne hanea ne ihkrã kre te amji jahkre pej to amji kà to mõ. Ne pê mehcunea mã ihkĩn, ne hanea ne côjkwa kam Pahpãm jỹ ita mã ihkĩn.

3

Pê Jowãw pê mehcumrãr catê awjarẽ

1 Ỹhỹ, caku jàhtôa jirô pê, pê Tiperij ata pê Roman catêjê jõ pahhiti, ne pê ramã ahna caku quĩxi, pê hanea ne Juta jõ pjê kam Pirat pê pahhi. Pê hanea ne Hĩpôjajo

jõ pjê kam Heroti pê pahhi. Pê hanea
ne Heroti tõ pê Pirip pê Iturij jõ pjê me
Taconiti jõ pjê kam pahhi, ne Rixin pê
Apirẽn jõ pjê jõ pahhi.
2 Pê hanea ne Anati me Cajpa pê me
Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê kwỳ jõ
pahhi.
3 Ỹhỹ, pê cormã Jowãw pê Xacarij kra
ata, ahkêt kam ihkrĩ, põti kam me ham-
reare ata ri. Pê amcro ata na, Pahpãm
Jowãw mã harkwa ta, quê Côpijapjêr jõ
cô kôt cute me ihcajpar atajê mã harkwa
jarẽ. Pê Pahpãm jarkwa kôt harẽn to
hane he, ne me cumã:
— Me akên mã hikra, ne amji tête me
ate amji kam me gapac xà kên jũrê, wa
ha ahna cute me gahkre pej xà na cô kam
me acumrã, quê ha Pahpãm me akên to
hapac kêt, ne to tojnõ ne me amã to impej
— hane.
4-5 Ne pê hanea ne Jowãw me cumã Ixaj
xwỳ pê Pahpãm jarkwa na ihcakôc catê
ata jõ kàhhôc cahyt. Ne me cumã cahyt
to hane he:

"Ỹhỹ, põti kam me hamreare ata ri jũm
apu caràr to mõ, ne apu hũjarẽn to
hane he:
'Pom ca me pry kên to impej prãm
ne atỳj me hituw cunea to me hipu pa,
ne me hakôt cunea pên pa,
ne pry jikôtti atajê,
ca ha hanea ne me to ihcuhtac pa,
ne pry kên kam kre atajê,
ca ha me to impej ne me to increcrer pa.
Ita jĩkjê na,
ca ha me ate amji kam me gapac xà kên
to mempej,
ne intête me ampo kên cunea to pôj pa.
6 Quê ha mehcunea Pahpãm te me akên
pê me ato hapôj xà ita na,
me gahkre pej' " hane.

7-8 Mã hamre, me hàhtôa ne cute me
Jowãw cajpar, cute cô kam mehcumrãr
prãmte. Ne cute mehcunea mã harẽn to
hajỹr he:
— Ỹhỹ, me apê cagã kên kra kwỳ
pyràac! Mã ihhêj ne jũm te me amã ite
cô kam me acumrãr xà na ijarẽn. Wa
xwahna ite me acumrãr xà ita kôt, ca
ha xwahna Pahpãm te ame ato kên xà
ata pê me acato. Hamreare, cute ahna
hajỹr xà nare! Ca ha xa me akên ton
jicu, jirô pê mã wa ha cormã cô kam me
acumrã. Ne me apê pĩxô pàr kam hô
impej nare ata pyràac, ne ca ha xaa me
amji kampa, ne me apej wỳr me apkjê, ne
me kam mare mã me akên jicu, ne atỳj
me akên pê me acato. Hõhõ, quêt cute
hajỹr. Ne nee ca me amji mã: "Aprãw
pê me panquêtti, incwỳrjapê ri hũne mã
me papê Pahpãm na mehkwỳ, ne jũ wỳr
quê Pahpãm mehkwỳa nõ to kên" hajỹr
nare. Ampeaj kam wa me amã awjarẽ.
Nãmri nee Pahpãm me ana prãm nare, he
quê tee me apê Aprãw tàmxwỳ tàmxwỳ
cakrô, quê ihtỳj ame ato kêanre ne. Quê
Pahpãm Aprãw tàmxwỳ tàmxwỳ na prãm
na mã, quê ha ramã kẽn apu krĩ itajê nõa
to Aprãw tàmxwỳ na mehkwỳ. Cwỳrjapê
ca nee me amji mã hajỹr nare.
9 — Ỹhỹ, he me apê pĩxô xỳhti atajê
pàr pyràac. Co he! He ramã ihhêj ne
wakỳ te harê jakep xà ata na hàhtêp. Ne
pĩxô pàr kêanre atajê cunea kam hô impej
nare atajê, quê ha hitep ne cuhy kam me
haxwỳ — hane.
10 Mã cute me Jowãw cukij, ne me
cumã:
— Mẽr hõhõ, ampo to wa ha ajte me?
— hajỹr.
11 Mã Jowãw me cumã:
— Me anõ mã hitô kà pijakrut ata, ca ha
jũm pê hamreare ata mã ihnõ. Ne hanea
ne me anõ mã gõ ata, ca ha me cupê
hamreare atajê mã to ajcokjê — hane.
12 Mã hanea ne pahhi mã me hũhkra
kam me hàmcwỳr catêjê cator, ne cute me
Jowãw cukij, ne me cumã:
— Hàpà, me to ihhimpej catê, ne me pa,
ampo to wa ha me? — hajỹr.
13 Mã Jowãw me cumã:
— Ca ha nee gõ pahhi jarkwa jirôa pê
me hũhkra kam me gàmcwỳr nare —
hane.
14 Mã hanea ne krãhtare kwỳ cator, ne
cute mehcukij, ne me cumã:
— Ne me pa, ampo to wa ha me? —
hajỹr. Mã Jowãw me cumã:
— Hã, ca ha me hane he, ca ha nee me
gàprêa kam me cupê ihpore to pôj nare.

Ne nee ca ha mehcukij catê cuna mã jũm to ame ahêj nare. Ne ca ha me gàmcwỳr xà ata pyrên me gakry — hane.

Pê Jowãw nee cupê Mexij na me cumã amji jarẽn nare

15 Mã mehcunea ramã me Pahpãm te jũm catihti impejti ata kujahêc prãm ata jikaj, na ri ihtỳj ame Jowãw cãmjĩ, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, côt mã pê Jowãw ita to Pahpãm awjahkre? — hane.

16 Mã Jowãw mehcunea mã amji jarẽ ne me cumã:

— Hamreare, quê ha cormã jũm ita cato, ne jũm ata ri ijirôa pê cati, ne ihkĩnte icrire. Jũ wỳr wa icrire ita kam cupê hõ par kà to pôj. Ỹhỹ, wa ha cô cakrô to me acumrã, quê ha cormã jũm catihti cato ata, quê ha quêt cormã Pahpãm Carõ Pejti me, cuhy kam me acumrã.

17 Co he, nãmri me apê arỳjhy pyràac. Na quê ha ihtỳj ajpẽn pê me ato haprã. He ihhêj ne ramã hũhkra kam cumã crat cute kam arỳjhy ata carêr xà caxuw. Quê ha kam ihcarê, ne ihhy caxwỳn to cuprõ, ne huwahi, ne ihkrekà to cuprõ ne cuhy kam haxwỳ, quê ha to capa. Ne cuhy te to caxàr xà ata, quê ha jũ caxuw ihtyc nare. Ne quê ha ihtỳj me ato hane — hane.

18 Hõhõ, pê Jowãw hane, ne ajco me hapackre ne me cumã awjarẽ. Ne me cumã hũjarẽn xà itajê jàhtôa to hàhtô, pê ajco me cumã harẽ. Ne ajco me cumã mehkên pê me hapôj xà to hahkre.

Pê Heroti Jowãw pro

19 Ỹhỹ, pê hanea ne Jowãw pjê jõ pahhi pê Heroti ita mãn kêanre. Ampo na? Pê Heroti ihkên ton to hàhtôa, ne ihtõ pê hĩxi capa, ne cume hikwa, cwỳrjapê pê Jowãw cumãn to kêanre.

20 Pê hamre ita cwỳrjapê Heroti mam cute to kên xà ata jirôa pê to kên, ne Jowãw na harkwa ta, pê me Jowãw pro, ne me hacjên xà mã me haxà.

Pê Jowãw Jeju cumrã

21 Ỹhỹ, cormã cute me Jowãw jaxàr nare kam ri mehcunea mã awjarẽ, ne cô kam me cumrã. Mã hanea ne Jeju hỹrmã cator, mã Jowãw te cô kam ihcumrãr. Mã cute ihcumrãr xà ata ri xa, ne Pahpãm mã ihcakôc.

22 Mã hamre, côjkwa te amji jihê mẽn, mã Pahpãm Carõ Pejti te tutti na amji ton, ne cupê tuttia pyràc, ne ajpên ahpar mã tẽ, ne Jeju na hãm. Mã hamre, côjkwa rũm Pahpãm Jeju mã ihcakôc, ne cumã cupê Hũm Cati na amji jarẽn to:

— Ỹhỹ, apê ikraa to ikra, ne apê ikra impeaj to impej ata, ne imã akĩnti, ne apyrên ijakryti — hane.

Jeju quêtjê japrỳ

23 Ỹhỹ, pê ramã Jeju na caku trĩnta pê hàpên xà kam to tẽ, ne Joje kôt Jeju mã menquêtjê japrỳ te hajỹr he, ne ahpỹanre na mehkra itajê japrỳ partu. Pê mehcunea ihtỳj Jeju pê Joje kra na amehcãmjĩ. Ỹhỹ, pê Joje pê Eri kra,

24 ne Eri pê Matat kra, pê Rewi kra, pê pahhi Merqui kra, pê Jana kra, pê Joje kra,

25 pê Matatij kra, pê Amoti kra, pê Nahũm kra, pê Eti kra, pê Naca kra,

26 pê Mate kra, pê Matatij kra, pê Xemi kra, pê Joje kra, pê Juta kra,

27 pê Jowanakwỳj kra, pê Rexa kra, pê Xoropapew kra, pê Xarati kra, pê Neri kra,

28 pê Pahhi Merqui kra, pê Ati kra, pê Coxam kra, pê Ermatãw kra, pê Er kra,

29 pê Jojuw kra, pê Erixê kra, pê Jorim kra, pê Matat kra, pê Rewi kra,

30 pê Ximãw kra, pê Juta kra, pê Joje kra, pê Jonã kra, pê Eriquim kra,

31 pê Merej kra, pê Mena kra, pê Matat kra, pê Natã kra, pê Tawi kra,

32 pê Jexê kra, pê Opet kra, pê Powa kra, pê Xara kra, pê Naxon kra,

33 pê Aminati kra, pê Atmin kra, pê Arni kra, pê Exom kra, pê Pere kra, pê Juta kra,

34 pê Jaco kra, pê Ixac kra, pê Aprãw kra, pê Tera kra, pê Naco kra,

35 pê Xeruque kra, pê Racaw kra, pê Parec kra, pê Epew kra, pê Xara kra,

36 pê Cana kra, pê Arpaxat kra, pê Xẽm kra, pê Nowe kra, pê Ramec kra,

37 pê Matuxarem kra, pê Enoc kra, pê Jaret kra, pê Marer kra, pê Cana kra,

38 pê Enotti kra, pê Xet kra, pê Atãw kra,
pê Pahpãm kra. Hõhõ, Joje quêtjê itajê pê
me haprỳ itajê hane.

4

Pê me pajõxwỳn pê Xatanaj Jeju cajpẽ

1 Mã hamre, Pahpãm Carõ Pejti te Jeju
mã amji jõr, ne to ihhimpej, mã ma cute
Côpijapjêr jõ cô pĩn amji jaxàr, ne põ kam
me hamreare ata wỳr mõ. Ne Pahpãm
Carõ Pejti pê põ mã Jeju to mõ, Xatanaj te
ihcajpẽr prãmte.
2 Ne pom Xatanaj pê me pahcurê xwỳn
ita pê Jeju to kên prãm. Mã ramã Jeju te
hàpàn nare na amji to amcro to cwarẽnta,
jirô pê mã ramã cumã prãam to prãm.
3 Mã hỹrmã me pahcurê xwỳn cator,
ne cute capi. Ne cute Jeju kên mã mẽn
prãmte cumã:
— Quê ha ampeaj kam apê côjkwa kam
Apãm Cati ihkrĩ ita kra na, ca ha atỳj kẽn
itajê mã, quê amã pãw na amji to, ca ha
krẽ — hajỹr.
4 Mã Jeju cumã:
— Jũ wỳr wa akampa ne ita to hane.
Ampo na? Inxũ Cati jarkwa na, hõ kàhhôc
kam harẽn te hajỹr he:

"Ỹhỹ, ca ha atỳj me apà,
ne nee me gõ to pit mã me amji japackre
nare.
Jũ wỳr quê jũm hõ pit to amji to ajpa"
hajỹr.

Hõ, cute harẽn to hajỹr, cwỳrjapê wa ha
nee akôt amji kam ijapac nare — hane.
5 Mã me pahcurê xwỳn te Jeju japrôr,
ne ma kẽn kàhti ata na to hàpir. Ne cute
cumã pjê cunea kam, krĩ cunea jahkre, ne
cumã:
6 — Pjê itajê cunea itekjê pit, ne wa itỳj
jũm mã cugõ. Na ca ha xa icuna mã akõn
krã na jỹ ne ipejti na ijarẽ, wa ha amã
ampo pejti itajê cunea gõ.
7 Ca ha ate ito hajỹr na, wa ha amã
pjê ita kam krĩ itajê cunea jahkre, ca ha
ihcunea to ahimpej to apa, quê ha cupê
atekjêa — hajỹr.
8 Mã Jeju Xatanaj mã:
— Jũ wỳr wa ha ato hane. Ampo na?
Inxũ Cati jarkwa jõ kàhhôc kam harẽn te
hajỹr he:

"Ca ha apu Pahpãm pit kĩn,
ne amji mã taa pit cupa,
ne impejti na me harẽ,
ne to pit mã me amji kampa,
ne cumã me apê" hajỹr.

Hõ, cute harẽn to hajỹr, cwỳrjapê wa ha
nee akôt amji kam ijapac nare — hane.
9 Jirô pê mã ri me pahcurê xwỳn te Jeju
japrôr ne ma Krĩpinkrên wỳr to mõ, ne
me kam mare mã, kỳaj pê Pahpãm to me
amji kam hapac xà jũrkwa cwỳrpê hãm,
ne cumã:
— Krãa caxi, quê ha ampeaj kam apê
côjkwa kam Apãm Cati ata kra na, ca ha
ita ri ahpar mã amũ amji to awcapê, ne
nee atyc nare.
10-11 Ampo na? Apãm Cati jarkwa jõ
kàhhôc kam, cute ihkra jarẽn to hajỹr he:

"Quê ha côjkwa kam ijarkwa to memprar
catêjê ikra jamãr to mõ,
ne ma me hũhkra to ihpỳm cupate me to
huphê to ipa,
mãr quê nee kẽn nõ ihpar tõc nare" —
hane.

12 Mã Jeju cumã:
— Jũ wỳr wa ha hane. Ampo na? Inxũ
Cati jarkwa jõ kàhhôc kam harẽn te hajỹr
he:

"Ca ha nee gõ Pahhiti cajpẽr nare,
ne nee Apãm Cati capi nare" hajỹr.

Hõ, cute harẽn to hajỹr, cwỳrjapê wa ha
nee akôt amji kam ijapac nare — hane.
13 Pê me pahcurê xwỳn pê Xatanaj tee
apu Jeju to hahkre, ne apu ihcajpẽr pa jirô
pê mã, ma cure ne tẽ, ne quê ha ihtỳj jũ
caxuw hipêr capi.

Pê Jeju hàpên xà kam to tẽ

14 Pê Pahpãm Carõ Pejti Hĩpôjajo jõ pjê
wỳr hacpỹa mã Jeju to amji jaxà. Pê Jeju
jarẽn pjê ita cunea kôt apu ihcahkũm.

15 Pê Juta catêjê te cuprõn xà jũrkwa
kam ajco me cumã ampo to hahkre. Pê
mehcunea ajpẽn mã me Jeju jarẽn to:
— Ampeaj kam Jeju te amji kam hapac
xà ita pej — hane.

Pê Jeju Naxare jõ krĩ kam apu mõ

16 Pê Jeju ma Naxare jõ krĩ wỳr mõ,
por pê curi ihkà ata ri. Ne mehkôt xà jõ
amcro kam, ma Juta catêjê te cuprõn xà
jũrkwa wỳr mõ. Ampo na? Pê ramã ita
ton to amji pyràc na pê mõ, ne axà ne jỹ.
Ne cute Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc cahyt
prãmte hãm.
17 Mã cute me cumã, por Pahpãm
jarkwa to ihcakôc catê ata pê Ixaj xwỳ jõ
kàhhôc jõr. Mã cute ihkàhhôc ita capô,
ne por kam ihhôc te hajỹr ata mã cator
ne me cumã cahyt to:

18 "Ỹhỹ, Pahpãm Carõ Pejti icahê na ipa,
ne cute icapi,
mãr wa me cupê hamreare atajê cunea
mã
Pahpãm jũjarẽn xà impejti itajê jarẽ.
Ne me hacjên xà kam mehkrĩ atajê japôj,
quê ha amjia kôt põ pê ame ipa.
Ne mento tũm atajê mã mento to impej,
quê me rĩt.
Ne mehkwỳa te ame to kêanre atajê
tehcajpa,
quê cute ame to kên itajê pê me cato.
19 Wa ha itỳj me cumã ijũjarẽn xà impejti
itajê to awjarẽ.
Ampo na?
He caku ita kam quê ha me pajõ Pahhiti
mehkwỳ tehcajpa" hane.

20 Ne Jeju te cahyt jicu, ne hacpỹa mã
ihkàhhôc ita krã ne hacpỹa ne hamãr catê
mã hõr, ne hỹr. Mã cuprõn xà kam me jỹ
atajê cunea ampeaj kam me Jeju pupu.
21 Mã Jeju te me cumã harẽn kam ihtẽm,
ne harẽn to:
— Ỹhỹ, me ikampa. Pom ite ita kam
ihkàhhôc cahyt ita, Pahpãm te ita kam
amji jarkwa kôt ton — hajỹr.
22 Mã mehcunea te amji mã me ipikrar
ne me amji mã:
— Pỳhàpà, ampeaj kam hũjarẽn xà ita
pej, ne Jeju pê hũmre impej. He cupê Joje
kra cakrô, ahnaa hũjarẽn xà itajê impej
— hajỹr.
23 Mã Jeju me cumã:
— Mõrmõ ca me imã: "Por hà caprãr
catê ata ihtỳj mehcunea caprã, ne quê ha
jũ caxuw hà, quê ha ihtỳj hanea ne taa
amji caprã. Ata cuxà ca ha ita ri, gõ pjêa
kam me akwỳ mã ampo pihhoti to, quê
me hõmpu. Por ate amji jahkre pejti kôt
ramã Capernam jõ krĩ kam ampo ton, wa
ite ahna me garẽn par, ata cuxà" hane.
Hõhõ, mõrmõ ca me imã garkwa to hane.
24 — Ne ampeaj kam wa ha me acunea
mã amji jarẽ. He ihtỳj pjê cunea kam
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê na
me amji to pôj, mã ajte mehkĩnte, hõ
krĩa kam mehkwỳa mã nee ahna me amji
caxàr prãm nare.
25-26 Me ikam gapac to impeaj ne he.
Ampeaj kam pê Erij jõ amcro ata kam,
Juta jõ pjê kam me cahãj pijapit wej atajê
me hàhtô. Pê hanea ne nee ta iwrỳc nare
to caku to incrê ne ihkôt hĩkjê jirô pê mã,
pê pjê ata kam prãm catia cato. Pê nee
Pahpãm mempijapit wej cunea tehcajpar
na Erij mẽn nare. Ne por pê Xarep jõ krĩ
me, Teppro jõ krĩ kam ihkrĩ ata, pyxit peaj
ne ihtehcajpar na Pahpãm cumẽ.
27 Ne pê hanea ne Erixêw xwỳ jõ am-
cro kam, Juta jõ pjê kam, mehkà xêtti
atajê jàhtôa ne ame ipa. Pê Erixêw nee
mehkwỳ cunea caprãr nare. Pê hũmre nõ
japrỳ te Namã xwỳ ata pyxit peaj ne ihkà
xêtti, ne Xiri jõ pjê catêjê ata rũm cato. Pê
Erixêw pyxit peaj ne caprã, pê impej. Ata
cuxà wa ha nee ita ri, ijõ krĩa kam ampo
pej catia ton nare — hane.
28 Mã cute me cuprõn xà kam me jỹ
atajê cunea te Jeju cakôc xà na mempar,
ne ame kam incryc.
29-30 Ne me hãm, ne cute me Jeju pro,
ne põ mã me cupjê. Ne krĩ pê, põ mã me
to cator, ne krĩ cahê na hàpkàjti ata wỳr
me cupjê, cute ahna me mẽn, mã ihpỳm
ne ihtyc prãmte. Mã me hàhtôa jipôc ri
me hũhkra pê cator, ne ma jũ kam tẽ.

Pê hũmre nõ kam me pahcurê xwỳn carõ

31 Mã ma Jeju Hĩpôjajo jõ pjê ata kam,
Capernam jõ krĩ ata wỳr mõ, ne cator ne

ame cumã ampo to hahkre, mehkôt xà jõ
amcro kam.
32 Ne ampo to hahkre xà impejti to me
cumã hahkre. Mã mehcunea te Jeju catia
to cati na me to amji mã me ipikrar. Ne pê
Jeju carôt tỳj, ne Pahhiti jarkwa kôt ipa,
ne harkwa kôt ihcakôc.
33 Mã cute me cuprõn xà ata kam,
hũmre nõ ata kam, me pahcurê xwỳn
carõ kên nõ hĩ mã axà, ne caxwãm pê
ihkrĩ, na pê cupê to ipijapar catê.
34 Mã caràr, ne Jeju mã:
— Pỳhàpà, Jeju pê Naxare jõ krĩ kra
ita, ampo wỳr mã ca ita ri mõ? Ampo
to mã ca ha ita ri apu? Côt mã ca ita ri
me ijipej prãmte mõ? Wa ite ramã apê
côjkwa kam Apãm Cati kra, ne acati, ne
apejti, mã Apãm Cati te rĩn wỳr akujahêc
na, gahkre pej — hane.
35 Mã Jeju cumã:
— Mẽr kêt! Ne hũmre ita pê acato! —
hane. Mã me kam mare mã me pahcurê
xwỳn carõ kên ata te hũmre ita mẽn, mã
pjê kam ihpỳm. Ne hamre, me pahcurê
xwỳn carõ kên nõ ata te hũmre ata jaxôp
nare kam cupê cator. Mã hũmre ata pej
pyrentu.
36 Hamre, mã mehcunea te amji mã me
ipikrar, ne me amji mã:
— Pỳhàpà, Jeju te amji jahkre peaj
to amji jahkre pej, cama ihcakôc, mã
hũmre ita pej pyrentu. Mõrmõ hũmre ita
carôt catia to cati, ne ihtỳj cama hãn ne
ihcakôc, mã me pahcurê xwỳn carõ kên
ita hapôj pyrentu — hajỹr.
37 Ne Jeju jarẽn ita pjê cunea kam apu
ipicràn.

Pê Jeju me hàhtôa caprã

38 Mã Jeju ma cute me cuprõn xà pê
cator, ne hũmre nõ japrỳ te Ximãw ata
jũrkwa wỳr mõ, mã hũpãn cacroa to
cacro. Mã cute Jeju mã harẽn, ne me ahna
hàhwỳr quê cahãj ita caprã.
39 Mã Jeju hỹrmã mõ, ne hikwa xà ata
jĩkjê rũm xa, ne cute cacro ita mã harkwa
cator ne cumã:
— Cahãj ita pê acator pyrentu! — hajỹr.
Mã cacro ita cupê cator pyrentu, mã cahãj
ita xãm, ne cute me cumã harte kam
ihtẽm pyrentu.
40 Ne ramã pyt xàr xàa kam, cute Hũm
Cati carôt kôt hàpên xà pihho ton. Mã
mehcunea Jeju wỳr me hà cunea na me
to pra. Mã cute mehcunea na hũ xir, ne
mehcunea caprãr.
41 Mã me pahcurê xwỳn carõ kên me
hàhtôa pĩn hapôj, ne hãn ne me cupê
hapôj xàa kam mã me caràr to:
— Apê côjkwa kam Apãm pejti kra —
hane. Pê me pahcurê xwỳn carõ mã Jeju
pê Pahpãm kra na hahkre pej. Ne cumã
Jeju pê Crixtô, por pê Pahpãm me cumã
hũmre to awjahkre ata na hahkre pej.
Cwỳrjapê ri Jeju te mehcakôc tête me
cumã harkwa hyr, quê nee me to ihcakôc
nare.

Pê Jeju me cumã Hũm Cati jarẽ

42 Mã apẽ, mã ma Jeju krĩ pê cator, ne
põ kam me hamreare ata wỳr tẽ. Mã
cute me huwahi prãmte, me hapên kam
ihtẽm, ne cute me cumã cator. Ne ma ame
huwahi, quê nee jũ kam ihtẽm nare, ne
curia ame cahê na ipa.
43 Mã Jeju me cumã:
— Wa ha hanea ne krĩ nõ kam, Pahpãm
te ampo cunea to ihhimpej xà na harẽn
xà impejti to harẽn to mõ. Ne wa ite
mehcunea mã ita jarẽn to ipa xà caxuw
ri cute ikujahêc — hane.
44 Ne hũjarẽn xà ita kôt, cute Juta jõ pjê
kam, cute me cuprõn xà cunea kam, me
cumã Pahpãm jarẽn pejti jarẽn par.

5

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê capi

1 Ỹhỹ, pê amcro nõ na Jeju Hĩpôjajo
tohkà na xa, ne ampo to ame cumã
hahkre. Pê me hàhtôa ne ahna me
cuprõn tu, ne me hĩ to ajpẽn wỳr mehku-
jahêc to me mõ, cute me Pahpãm jarkwa
par prãmte.
2 Pê Jeju pàr kre pijakrut caprỳ pupu, pê
cô tohkà na ajêt. Pê ramã tep pro catêjê
cupê me cato ne jũ ita ri ame hõ kryhti
cuhhõn to mehcuhkwỳr.
3 Mã Jeju te Ximãw jõ pàr kre pupun ne
cumã hàr, ne cute ahna hàhwỳr, quê pàr
kre to ipicamẽn crire ne, cô tohkà pê. Mã
to ipicamẽn. Mã pàr kre kam hỹr, ne cute

me hàhtôti atajê mã ampo to hahkre kam ihtẽm.
4 Ne cute ampo to me cumã hahkre partu, ne cute ihcakôc to ihhi, ne Ximãw mã:
— Ca ha côhtu wỳr me akwỳ me, me to pàr kre cakrỳ ne cô kam me gõ kryhti mẽ, ate me to tep nõ pro xà caxuw — hajỹr.
5 Mã Ximãw cumã:
— Pahhi, ita kam, caxwa ita kam, ite me ijàpêan to me apẽ, ne nee ite me to tep ita nõ ihpro nare. Wa ha pijamã amcroa kam me to tep ita nõ mẽ? Wỳr wa ha me ihnõ mẽ! Cakrô ca ha caa me ikujate, wa ha itỳj me mõ, ne mũhũràn me ijõ kryhti mẽ — hane.
6 Ne cute harkwa kôt me ampo na mẽn xà atajê ton to hajỹr, ne me to tep jàhtôa na kryhti to me ipixêr, ne me to pro. Mã ampeaj kam hũtĩ, ne ajmãr cute ame cupê hõ kryhti cokjêr.
7 Mã cute mehkwỳ mã hũ to hàpêr, quê me hỹrmã pàr kre nõ to me tẽ, ne tep na me to ihtehcajpa. Mã ma hỹrmã me to tẽ. Mã tep jàhtôa to hàhtô, ne hũtĩ te ajmãr cô mã pàr kre ajwar to mrõr.
8 Mã Ximãw te ita pupun, ne Jeju cuna mã ihkõn krã na hỹr, ne cumã:
— Me ijõ Pahhi, imã acupa hyre nare. Ampo na? Acatia to acati ne akĩnte icrire, ne ikêanre — hajỹr.
9 Ampo na ri cute cumã harkwa ton to hajỹr? Cute me tep jàhtôa ne me to pro na ri, ne cute to amji mã ame ipikrar crire nare. Mã mehkwỳ te me hajỹar, ne me to tep jàhtôa ne me to pro, na ri cute amji mã ame to ipikrar.
10 Mã Jeju Ximãw mã:
— Apu pa nare. Ita caxuw ca ha quêt mehĩ to pit mã cuprõn kam tẽ — hane. Mã cute mempar.
11 Ne ma pàr kre atajê to me hàpir amcrà wỳr, ne ampo cunea to me tojnõ, ne ma Jeju kôt me pra.

Pê Jeju ihkà xêtti nõ caprã

12 Mã ma Jeju krĩ nõ wỳr mõ, ne curia apu ipa. Mã curi me hũmre kà xêtti nõ ita ihkrĩ. Ne cute Jeju pupun, ne pjê kam ihpỳm, ne cute pjê na ihkuc xir ne amji na cumã awjahkre, ne cumã:
— Pahhi, ca ha icaprãr prãm, ne atỳj icaprã — hajỹr.
13 Mã Jeju te hũhkra curor ne ahna hir ne cumã:
— Ỹhỹ, imã acaprãr prãm, cwỳrjapê wa ite ramã acaprãr — hajỹr. Mã hamre, ihkà xêt ita hũmre ita pê cator pyrentu.
14 Mã Jeju cumã:
— Ca ha nee mõ ne apu jũm mã ite acaprãr ita na ijarẽn to amõr nare, ne ma Pahpãm mã mehcajrẽn catê wỳr tẽ, ne cumã amji jarẽ, ne cumã amji to ajpẽ, quê apupu ne akôpĩr to impej. Jirô pê mã ca ha Pahpãm mã ampo gõ. Por pê Mojxe xwỳ ramã me panquêtjê mã Pahpãm mã ampo jõr xà na ihkàhhôc juwahi ata na, ca ha cumã ampo gõ. Jirô pê quê ha mehcunea ramã acaprãr ita na me gahkre pej — hane.
15 Pê pjê ata cunea kôt Jeju te Hũm carôt kôt hàpên xà pihho ton xà jarẽn apu ihcahkũm. Pê me hàhtôa ne mehkrĩ atajê ajco Jeju wỳr me pra, cute mempar prãmte. Ne hanea ne me hà hỹrmã me pra, cute me caprãr prãmte.
16 Pê Jeju ma ajco põ mã hapôj, me hamreare ata wỳr, ne ahte ajco Hũm Cati mã ihcakôc.

Pê Jeju cukrã xà peacre nõ caprã

17 Pê amcro nõ na Jeju ikre kam jỹ, ne ame cumã ampo to hahkre. Pê Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê hanea curi me jỹ. Pê Hĩpôjajo jõ pjê me, Juta jõ pjê pĩn, krĩ cunea me hỹrmã cutor tu. Pê Pahpãm Jeju mã carôt to ihtỳj, ne cumã cute amji jahkre pejti gõ, cwỳrjapê ri ihtỳj me hà caprã.
18 Mã me hũmre cukrã xà peacre nõ pàrkwỳc kam nõ. Mã hũmre kwỳ pê me hõ kwỳ nõ atajê te me to cator, ne tee ame to hàr to hahkre, Jeju cuna mã cute me hir prãmte. Ne jũ wỳr quê harkwa na me to axà, cute me hipu tu, ne me hahêr tu ita kam.
19 Cwỳrjapê ri tee Jeju wỳr ame to hàr to hahkre. Ne ma me to hàpir, ikre jimoc na. Ne cute me kẽn po te ikre ton ata nõr par, ne me to ihkre, ne pàrcuxê to me hũmre nõr xà ata na hê, ne ma me to iwrỳc, me

hàhtôti atajê jipôc ri, ne Jeju cuna mã me hir.

20 Mã Jeju te ampeaj kam, cute amji mã me Pahpãm to ihhimpej na me hõmpun, na ri cute hũmre cukrã xà peacre nõ ata mã:

— Ikwỳ nõ, wa ha ita kam ate Pahpãm to kên xà ita to tojnõ, ne nee hipêr to amji japackre nare — hajỹr.

21 Mã hamre, Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, me amji mã:

— Pỳhàpà, Jeju ita apu ihcakôc to kêanre. Ne ihtỳj Pahpãm to ihcakôc kêanre. Xà ajkĩ cupê Pahpãm, quê hũmre te ihkên ton xà ita to tojnõ? Pahpãm quê ha quêt ihtỳj jũm te ihkên ton xà nõ to tojnõ, ne me paxũmre nõ te ita ton xà nare — hane.

22 Mã Jeju te me hahkre pej pyrentu, cute amji kam me hapac xà ata na, ne me cumã:

— Pỳhàpà, ampo na mã ca ame amji cajpẽr xà ita to me acaxwãm pê ame amji cajpẽ?

23-24 Ikam me gapac peaj ne he. Ipê me Ahàkà, wa itỳj jũm te Pahpãm to kên xà ata to tojnõ. He me ikampa, ne me ipupu, ne me ijahkre pej to impeaj ne. Harẽn xà jũ ri amji jirôa pê ihtỳj? Xà wa ha ajkĩ hà ita mã: “Ate Pahpãm to kên xà ita, wa ha to tojnõ?” nare, wa ha ajkĩ cumã: “To xa ne anõr xà py ne atẽm pyrentu?” hane. Harẽn xà itajê nõ ri amji jirôa pê ihtỳj? He pom harẽn xà te: “To xa ne tẽ” ata ri, ite harẽn xà nõ ata jirôa pê ihtỳj ita? Ne hamre, ita caxuw ca ha me ijahkre pej to impej, wa itỳj jũm te Pahpãm to kên xà ata to tojnõ — hane. Ne cute cukrã xà peacre ata mã harkwa to:

— To xa ne anõr xà py, ne atẽm pyrentu, gũrkwa wỳr — hajỹr.

25 Mã hà ita me kam mare mã hãm pyrentu, ne cute nõr xà pyr, ne ma hũrkwa wỳr tẽ. Ne ampeaj kam Pahpãm te cumã ampej pyrên hakryti na cumã amji jarẽn to tẽ.

26 Mã mehcunea te ita to amji mã me ipikrar, ne mehcunea mã hũpaa to hũpa. Mã cute me Pahpãm to amji kam hapac pyrentu, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, rỳ jũ caxuw me pahnõ te ampo pejti itajê nõ pupun nare, ne ita kam mã rỳ pahte me hõmpun — hajỹr.

Pê Jeju Rewi to ihkôt ipa catê

27 Ita jirô pê mã ri ma Jeju cator, ne cute, por Rewi pê pjê jõ pahhi jarkwa na me hũhkra kam hàmcwỳr catêjê nõ ata pupun. Mã me hũhkra kam hàmcwỳr xà kam jỹ, mã Jeju te hõmpun ne cumã:

— Ajpên ikôt mõ — hajỹr.

28 Mã Rewi xãm ne cute ihcunea jicu, ne ma ihkôt mõ.

29 Ne cute hũrkwa kam, Jeju mã amji kĩn catia ton. Mã pahhi mã me hũhkra kam me hàmcwỳr catêjê jàhtôa ne me cahê na me jỹ. Pê mehkwỳ hanea ne mehkrĩ.

30 Mã me cumã Mojxe caca xà to hahkre catêjê me, Parixêw catêjê te me amji kĩn ita pupun. Ne ame Jeju kôt me ipa catêjê kam mencryc, ne ame hũn, ne me cumã:

— Pỳhàpà, ampo na mã ca ame cahê na ame apà, ne ame ikõ? Pom me hàmcwỳr catêjê pê mehkrã kên catêjê ita? Pom hõtpê pahhi jarkwa jirôa pê ame hàmcwỳr to me ipa ita? Pom me cupê mehkên ton catêjê ita? Ampo na mã ca me cahê na ame hane? — hane.

31 Mã Jeju Parixêw catêjê kwỳ mã:

— Ỹhỹ, me ikampa! Me capẽn catêjê me, mempej catêjê, nee mehcahhê catê na prãm nare. Ne me hà catêjê ri quêt ihtỳj mehcahhê catê na mehprãm. Na ri ita pê hũràc ne ipê mehcahhê catê pyràac.

32 Na wa ite mehkrã kên catêjê to impej prãam to wa ajpên mõ, mãr quê mehkên pê amji to me antuw, ne mempej. Wa nee mempej catêjê to impej to icator nare — hane.

Pê Jeju ipijacri kôt harẽ

33 Mã amcro nõ na jũmjê itajê Jeju wỳr pra, ne me cumã:

— Ỹhỹ, Jowãw kôt me ipa catêjê ihtỳj me ajcri to ame ipa, ne hõtpê me ipijacri to me ipa xà ata kam, ihtỳj Pahpãm mã mehcakôc to me ipa. Mã hanea ne Parixêw catêjê kôt me ipa catêjê ihtỳj me ajcri. Ne akôt me ipa catêjê, mã ajte nee mehkĩnte me ipijacri nare. Ne mẽr ampo

na mã akôt me ipa catêjê nee itajê cuxà ame ipijacri to me ipa nare? — hane.

34 Mã Jeju me cumã:

— Ỹhỹ, amji kĩn catia kam, quê ha pijamã jũm ipijacri to ipa? Jũ wỳr quê jũm amji kĩn kam hàpàn nare ne apu ipa. Quê ha ihtỳj mehcunea me hàpàn to me ipa.

35 Ne quê ha amji kĩn jõ pahhi ma jũ kam tẽ, quê ha amji kĩn hamre, jakàn pê quê ha ihtỳj me ipijacri to ame ipa — hane.

36 Ne hanea ne Jeju te me cumã, cute amji kam me hapac xà capô to impej partu, mãr quê me hahkre pej pej, ne me cumã:

— Ỹhỹ, jũ wỳr quê jũm cupẽhkà wej to impej prãmte, cupẽhkà tuw kwỳ jakep, ne ihwej ita na cuxô ne to ajpỳ. Quê ha to hane, quê ha intuw ita ihwej ita to kên nare ne hipô, jũ wỳr quê ha cupẽhkà wej ita intuw ita mã awcanã.

37 Ne jũ wỳr quê ha jũm pryti kà te ampo cacô cjên xà wej ita kam ampo cacô tuw ru. Quê ha jũm te incjêj xà wej kam irun na, quê ha incjên xà wej ita ajcahte, quê ha ampo cacô ita acto.

38-39 Ne jũ wỳr quê jũm ampo itajê nõ to hane, ramã me pahcunea te me hahkre pej. Cu ha ampo cacô incjên xà intuw pit kam ame ampo cacô tuw ru. Pê mã nãm ampo cacô wej ata, ampo cacô tuw jirôa pê impej. Na ri jũ wỳr quê jũm ampo cacô tuw ita na prãm, cormã intuw na ri, ne quêt ampo cacô wej ata ri ramã impejtu — hajỹr. Ita jĩkjê na mã, ramã cute me amji kam hapac xà tũm wej to me amji pyràc xà ata pit kĩn, nare, nee cumã to ipintuw prãm nare.

6

Pê Jeju mehkôt xà jõ amcro kôt harẽ

1 Ne amcro nõ na, mehkôt xà jõ amcroa kam, Jeju na mehkwỳ te pur nõ ita cajpuw me arỳjhy cahàc ata jakren to me mõ. Mã ihkôt me ipa catêjê te mehkẽhkẽn ne me caxwỳn kur kam me to ihtẽm.

2 Mã Parixêw catêjê kwỳ te me hõmpun, ne me cumã:

— Ampo na mã ca ajte ame gàpên to me apa to hane? Ca ihhêj ne ate me pancaca xà kaj na, hirô pê me apỳm, ne ma ame pahkôt xà jõ amcro caca. Pom pê me panquêtti pê Mojxe xwỳ me pamã Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc gõ ne hõ amcro ata juwahi ata kam, me gàpên xà ita na ihkaj na, me pahkôt xà jõ amcro kam — hajỹr.

3 Mã Jeju me cumã:

— Nee ite Pahpãm jarkwa jirô pê me to ipỳm nare. Atea ca me hirô pê me to apỳm. Xà ate me panquêtti pê Tawi xwỳ jõ kàhhôc cahyt nare? Pê Tawi xwỳ me, mehkwỳ itajê mã prãm.

4 Pê me Pahpãm to me amji kam me hapac xà jũrkwa mã me axà. Pê curi Pahpãm mã hõ pyxwỳr xà na pãw pejti itajê hikwa. Ne por pãw hikwa atajê quê nee jũm pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê nare ihnõ krẽr xà nare. Cakrô pê ihtỳj Tawi cucwa ne mehkwỳ atajê mã cugõ, pê me cukrẽ.

5 — Ỹhỹ, ipê me Ahàkà, na pê wa ixũmre na amji to. Na wa Pahhiti jarkwa kôt ipa, ne taa mã pê ite me pahkôt xà jõ amcro to ihimpej catê na ixãm — hane.

Pê Jeju hũmre jũhkra te xwỳ caprã

6 Mã mehkôt xà jõ amcro nõ na, ma Jeju Juta catêjê te cuprõn xà mã hàr, ne cute me cumã ampo to hahkre kam ihtẽm. Pê hanea ne curi hũmre nõ awpôc rũm hũhkra kên ita jỹ.

7 Mã hanea ne Parixêw catêjê kwỳ me, me cumã Mojxe xwỳ caca xà to hahkre catêjê kwỳ curi amehkrĩ, ne ame Jeju pupu, ne ihtỳj amehkôpĩr to me ipa, cute ihkên mã me mẽn prãmte. Quê ihhêaj to Jeju mehkôt xà jõ amcro kam jũm caprã, quê ha hàhcaprãr xà ata kôt me to ihtỳj tu ne, cute mencaca xà jirô pê ihpỳm cwỳrjapê.

8 Pê Jeju ramã amji na cute me amji kam hapac xà ita na me hahkre pej partu cakrô, cute hũmre jũhkra kên ata mã:

— To xa, ne me hipôc ri ca xa — hajỹr. Mã hũmre ata xãm, ne me hipôc ri xa.

9 Mã Jeju te, por ame hõmpu atajê cukij, ne me cumã:

— Ỹhỹ, me pahkôt xà jõ amcro kam, por ihkàhhôc kam me pancaca xà jõ amcro ata, ampo pê Mojxe xwỳ Pahpãm jarkwa kôt me pamã to hahkre? Xà cu ha pahtỳj amcro ita kam ame ampo pej to? Nare, xà cu ha me pahtỳj amcro ita kam ame ampo kên to? Xà cu ha pahtỳj amcro ita kam me jũm tehcajpa ne me to ihtyc xà jahpa? Nare, xà cu ha pahtỳj amcro ita kam me jũm cura? — hajỹr.

10 Ne Jeju mehcunea kôt into to amji jacjê, ne cute hũmre jũhkra kên ita mã:

— Gũhkra curor — hajỹr. Mã hamre, hũmre ita te hũhkra curor, ne hũhkra impej pyrentu.

11 Mã Parixêw catêjê kwỳ atajê ame Jeju kam mencryc, ne cute Jeju to amehkên na me ajpẽn par.

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê te tôxi capi

12 Ne pê amcro atajê nõa kam Jeju kẽn na api, Pahpãm mã ihcakôc prãmte. Ne curia Pahpãm mã ihcakôc to apẽ.

13 Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã hàkjêr, ne me to tôxi ne me to caprãr. Ne cute me tôxi atajê to ri cute amji mã harkwa na memprar catêjê.

14-16 Ne Jeju mã memprar catêjê japrỳ itajê pê Ximãw, por pê Jeju cumã haprỳ krut pê Petrô gõ ata me, Ximãw tõ pê Antre ata me, Tijac me, Jowãw me, Pirip me, Partômew me, Matew me, Tome me, Tijac pê Arpew kra me, Ximãw, por cumã hõ pjê kĩnti ata me, Juta pê Tijac kra me, Juta Carijot pê Jeju curê xwỳn ata me.

Pê Jeju me hà caprã

17 Ne Jeju te kẽn pĩn mehcunea to iwrỳc, ne me to mõ, ne pjê impejti pipẽnti ata kam me to hàhhuc. Mã curi pjê cunea rũm cute me cuprõn, ne me hàhtôa ne ame ipa. Juta jõ pjê pĩn me cator, ne Krĩpinkrên pĩn me cator. Ne côxwa cahê na krĩ pijakrut pê Kẽn jõ krĩ me, Teppro jõ krĩ ata pĩn me cator. Ne krĩ jàhtôa pĩn cute me cuprõn.

18 Ampo na? Cute Jeju kam me hapac ne me amji caprãr prãmte me cuprõn. Mã Jeju ihtỳj ame caprãr to mõ. Ne ihtỳj cute me pahcurê xwỳn carõ kên atajê mã, me hĩ tête harkwa japôj to mõ. Mã mentête hapôj, mã amempej pyrentu.

19 Cwỳrjapê ri mehcunea ame Jeju tàt to prãm. Ampo na? He ihtỳj Jeju jĩ pê Pahpãm carôt hapôj, ne mehcunea caprã.

Pê Jeju amji kĩn me amji kĩn nare kôt harẽ

20 Mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê pupun, ne me cumã harkwa to:

— Ỹhỹ, me akwỳ pê ampo hamreare atajê,
ame gakry!
Ampo na?
He me caa, ca ha quêt Pahhiti pê Pahpãm himpej xà ata kam ame akrĩ, na ca ha ame gakrya ne!

21 — Me akwỳ mã prãm atajê,
ame gakry!
Ampo na?
He me caa, ca ha quêt me garte tu ne,
na ca ha ame gakrya ne.
Ne ca me akwỳ ame amrã atajê, me gakry!
Ampo na?
He me caa, ca ha me hirôa pê ame acxa,
na ca ha ame gakrya ne.

22 — Ne ca me akwỳ ampo kêanre kam me amji pupu atajê,
ame gakry!
Ampo na?
He ma ame acurê, ne ma ame acaca, ne ame axũn,
ne akên na ame garẽn cakrô,
Inxũ mã nee me akên nare.
Ca ipê me Ahàkà kôt ame apa, ita cwỳrjapê ri ame ato hane,
ne ame ato kêanre.
23 Ne cute ame ato kên jõ amcro itajêa kam,
ca ha ame gakry!
Gapacta ne me gakryte ame atoj.
Ampo na?
He quê ha jũ caxuw Pahpãm hahpan xà na,
côjkwa kam me amã hàmjõr catia,
ne me amã impejti gõ.
Na ca ame gakrya ne!
Ampo na?
He me cupê menquêtjê pyràac,

ne ihtỳj me ato kên to me ipa,
pom pê mam menquêtjê ajco me Pahpãm to mehkên to me ipa
ata na ri me ato he.

24 — Pỳj me hêj xi,
me akwỳ pê me gakràj atajê,
ca ha atỳj ame amrã!
Ampo na?
He amcro ita pyxit peaj kam ri me gakryti ita.
Na ca ha atỳj ame amrã!

25 — Pỳj me hêj xi,
me akwỳ mã ampo cunea atajê,
ca ha atỳj ame amrã!
Ampo na?
Quê ha cormã jũ caxuw me amã prãm catia me awỳr cato,
na ca ha atỳj ame amrã!

— Pỳj me hêj xi,
me akwỳ ame acxa atajê,
ca ha atỳj me apicxar jicu ne cama ame amrã!

26 — Pỳj me hêj xi,
me akwỳ pê, pom mehcunea me apejti na ame garẽn catêjê atajê,
ca ha me amrã!
Ampo na?
He me cupê menquêtjê pyràac.
Pom pê mam menquêtjê ajco mehhêj xi catêjê pejti na ame harẽ,
ata cuxà ri ihtỳj me apejti na me garẽn to me ipa.
Na ca ha atỳj ame amrã!

Pê Jeju me curê xwỳn kĩn na me cumã harkwa

27 — Ỹhỹ, ampeaj kam wa ha me amã Pahpãm jarkwa jarẽ. Ca ha me amã me acurê xwỳn kĩn. Ne ame acaca atajê, ca ha me to impeaj ne.

28 — Ca ha cute me acrôn atajê jahpan xà na, me to impejti to prãm, ne Pahpãm mã mehcajrẽn. Ne cute me ato kên atajê, ca ha Pahpãm mã mehcajrẽn, quê me to impeaj ne.

29 — Quê jũm apahàm prãmte akuc kam acakwĩ, ca ha hĩkjê to cumã apkjê, quê hanea ne kam cakwĩ. Ne quê jũm apê gitô kà capa, ca ha hanea ne akat kà caxàr na to tojnõ, quê amji mã capa ne to tẽ.

30 — Ne atỳj me cumã, por ampo na me awỳ atajê gõ. Ne quê jũm apê ampo capa, ca nee hacpỹ ne ahna gàhwỳr nare.

31 — Ne quê ha amã cute me ato amji kam hapac to impejti to prãm na, ca ha atỳj me to amji kam gapac to impejti to apa.

32 — Quê ha amã cute me acurê atajê kĩn na, quê ha Pahpãm ihtỳj ate mehkĩn jahpan xà na amã amgõ. Nee quê ate amji mã mehkĩnti atajê pit kĩn jahpan xà na, quê Pahpãm me amã hàmjõr nare. Quê ha amã cute me akĩn catêjê atajê pit kĩn na, ca ha me apê mehkên catêjê jõ ikwỳ nõ pyràac, ne me cuxà akêanre ne.

33 — Ca ha cute me ato kên atajê to impejti na, quê ha Pahpãm ihtỳj hahpan xà na me amã amgõ. Ne jũ wỳr quê ha Pahpãm ate, cute me ato impej catêjê pit to impejti jahpan xà na, me amã amgõ. Ca ha cute me ato impej catêjê pit to impejti na, ca ha me apê mehkên catêjê jõ ikwỳ nõ pyràac, ne me cuxà akêanre ne.

34 — Ca ha atỳj mehcunea mã ampo gõ, por ampo na me ahwỳ atajê, ca ha me cumã agõ. Ne nee hacpỹa ne cute me amã ampo jõr catêjê mã pit mã ame ampo jõr nare. Ca ha jũmjê te jũ caxuw hacpỹa ne amã ampo jõr nare atajê mã ampo jõr na, quê ha Pahpãm ihtỳj hahpan xà na me amã amgõ. Ne jũ wỳr quê ha Pahpãm hõtpê hacpỹa ne cute me amã ampo jõr atajê jahpan xà na me amã amgõ. Ca ha ate hajỹr na, ca ha me apê mehkên catêjê jõ ikwỳ nõ pyràac, ne me cuxà akêanre ne.

35 — Ne ca ha atỳj amã me acurê xwỳn catêjê kĩn, ca ha me to impej. Ne ampo cunea na me ahwỳ atajê, ca ha atỳj agõ, ne nee hacpỹa ne cute amã ampo jõr na amji mã to hajỹr nare. Ca ha me ate ite me amã ampo jarẽn itajê cunea to hajỹr na, quê ha Pahpãm hũrkwa kam, me acunea mã hàmjõr xà impejti to hàmjõr to catia, ca ha me to amcwa, ne ca ha apê Pahpãm me hirôa pê cati ata kra impeaj. Pahpãm mã mehcunea kĩn, ne hàhcajrẽn cati, ne ihtỳj cute me to kên catêjê caprĩ, ne ihtỳj cumã cute me ampo cwỳr atajê jahpan xà

na me hakryti na me amji jarẽn nare atajê
caprĩ.
36 — Na ca ha Pahpãm cuxà me
gàhcajrẽnti ne, ne mehcunea caprĩ to me
apa. Hõhõ, ita to ca ha me hajỹr to me
apa.

Pê Jeju me ajpẽn to impej na harkwa

37 — Ca ha ate nee ampo na amehpro
rẽn nare na, quê ha Pahpãm me acuxà
nee ame apro rẽn prãm nare. Ca ha nee
ame curê mã me irẽn nare na, quê ha
Pahpãm me acuxà nee me acurê mã me
arẽn nare. Ca ha ate cute ame ato kên ita
to tojnõ ne hicu na, quê ha ihtỳj Pahpãm
me acuxà, ate me to kên ita to tojnõ ne
hicu.
38 — Ca ha gõtpê me cumã ampo jõr
to apa na, quê ha ihtỳj Pahpãm hõtpê
me acuxà me amã ampo jõr to ipa. Ne
ampeaj kam ca ha atỳj me amcwa. Quê
ha Pahpãm me amã me acrat to hipu, ne
to hipu tu ne, ne ampeaj kam quê ha me
acrat kam me amã cucjê, ne kam me amã
curua to curu. Ne pom ca ampo kam me
akwỳ mã ampo to ajpẽn ata kam, quê ha
Pahpãm hanea ne me amã ampo to ajpẽn
ne cunõ. Ca ha jũm mã ampo crire ne
agõ, quê ha Pahpãm ate ton xà ita na,
acuxà hanea ne amã ampo crire ne cugõ.
Nãmri ca ha ate jũm mã ampo catia ne
hõr na, quê ha Pahpãm hanea ne acuxà
amã ampo catia ne cugõ.
39 — Ỹhỹ, jũ wỳr quê jũm to tũm, amji
kôt into tũam nõ to mõ. Quê ha mento
tũam me ajpẽn to mõ, ne ajwar ihtỳj kre
nõ mã mehpỳm.
40 — Ne por me cumã ampo to hahkre
atajê ri cute ampo to hahkre catêjê japyre
mã me. Na quê ha xa ampo to hahkre
ne hahkre pej jirô pê, quê ha cormã cute
cumã to hahkre catê ata me ajpẽan.
41 — Ca me akwỳ jirôa pê akên ton to me
apa cakrô, ca atỳj me akwỳ te ampo kên
kryjre ton atajê to me cumã acakôc to me
apa. Ne ca ihhêj ne me akjêjê into kam me
ahhi kryjre pupu, ne nee mehkĩnte amji
toa kam pĩ kwỳcti ata pupun nare.
42 Ne jũ mã ca me akjêjê mã harẽn to,
ne ajte ne me cumã: “Ikjê, cama amji na
ijamã, wa ato kam amã ahhi kryjre ita to
pôj” hane. Ne mẽr ampo na ca caa, atoa
kam amji mã pĩ kwỳcti ita caxàr nare?
Ne ihcaprỳ na amji pej na ame amji jarẽn
to me apa, ne mehkĩnte me akêanre. Ca
ha mam me ato kam amji mã pĩ kwỳcti
itajê to pôj, ne me arĩt pej, ne cormã me
akjêjê into kam ahhi kryjre ita pupu, ne
me cumã to pôj.

Pahte amji kam me pajapac xà ihtỳj me pahcakôc xà to ihhimpej

43 — Ỹhỹ, jũ wỳr ca ha pĩxô impejti pàr
nõ intête, pĩxô kên nõ capa, ne jũ wỳr ca
ha pĩxô kên pàr tête, pĩxô impejti nõ capa.
44 Ca ha ampo pĩxô pàr cahkrit nõ pupu,
ne ramã hahkre pej pyrentu, xà pĩxô pàr
ita ajkĩ impej, nare, mõrmõ ihkêanre. Ne
jũ wỳr ca ha hômjĩ pàr kam ahkrỳt nõ ta,
ne jũ wỳr ca ha ahkrô kam crowkwỳj xô
nõ ta.
45 Jĩkjê na, jũm xũmre impejti ata hõtpê
amji caxwãm pê cute amji kam hapac xà
pĩn ampo pejti to hapôj, mã ihkĩnte jũm
xũmre kên ata hõtpê amji caxwãm pê
cute amji kam hapac xà pĩn ampo kên
to hapôj. Ỹhỹ, ampeaj kam pahte amji
kam me pajapac xà me, me pahcakôc xà
te hipu, cu ihkôat me pahcakôc — hane

Ikre mã ihcuhhê xà pijakrut

46 Ne Jeju me cumã:
— Ampo na mã ca ame imã: “Me ijõ
Pahhiti” hane, ne nee ijarkwa kôt ame
apa nare?
47 Wa ha me amã ijũjarẽn xà ita jarẽ,
mãr ca me amã ahna icaca xà jahkre pej.
48 Ỹhỹ, quê ha jũm te ijarkwa kam
hapac ne ijarkwa kôt ipa na, quê ha cupê
ihhêj rũm hũmre te pjê tỳjti kam ikre xãm
ata pyràac. Mã cô te hipu, ne ma ikre
wỳr cô tẽ, ne cute ikre ata cakwĩn, mã
nee hàhcujrõn nare, ne hãm peaj na ihtỳj
xa.
49 Mã ihkĩnte jũm te cama ijarkwa kam
hapac, ne nee to amji japackre, ne ihkôt
ipa nare, ata pê ihhêj rũm hũmre nõ te
pjênxôm cràre kam ikre xãm pyràac. Mã
cô te hipu ne ma ikre wỳr tẽ, ne cute ikre
ata cakwĩn, mã ihpỳm pyrentu, ne ikre
ata jamre — hane. Hõ, pê Jeju hũjarẽn to
hane.

7

Pê Jeju pahhi mã hàpên catê nõ caprã

1 Mã Jeju te me cumã ampo itajê jarẽn
jicu, ne ma Capernam jõ krĩ wỳr mõ.
2 Ne pê curi Roman catêjê nõ ihkrĩ, ne
cupê krãhtare te xẽj jõ pahhi. Pê pahhi
mã hàpên catê hà, ne ramã ihtyc xàa kam
nõ.
3 Mã pahhi ata te Jeju jarẽn par, ne
ihwỳr Juta catêjê pê pahhi kwỳ kujahêc,
cute me Jeju japrôr, mã cute hà ata caprãr
prãmte.
4 Mã cute me Jeju cajpar, ne me ahna
hàhwỳr crire nare, ne me cumã:
— Ỹhỹ, Roman catêjê nõ ita peaj to
impej, cwỳrjapê ca ha ihtehcajpa.
5 Nãmri cumã me papê Juta catêjê kĩan
to ihkĩn, ne cutea ri me imã ite me cuprõn
xà jũrkwa ton. Cwỳrjapê ca ihtehcajpa,
ne me ikôt mõ, ne hà ata caprã — hajỹr.
6 Mã ma Jeju mehkôt mõ. Ne ramã
cute ikre têp, mã krãhtare jõ pahhi te hõ
ikwỳ nõ catêjê kujahêc, cute me Jeju mã
hũjarẽn prãmte. Mã cute mehcajpar ne
me cumã:
— Me ikwỳ nõ te amã harkwa kujahêc
to hajỹr he: “Pahhi, akĩnte icrire ne
ikêanre ita kam, wa nee acahpêrkàr prãm
nare. Cwỳrjapê ca ha nee ijũrkwa mã
axàr nare.
7 Ne jũ wỳr wa ijĩa kam amã icakôc,
nãmri apê Pahhiti ne akĩnte jũ na xà na
ijamreare, ne ipahàm crire nare. Ca ha
cama hà ata mã garkwa ta, quê ha imã
hàpên catê ita impej pyrentu, ne capẽn.
8 Ne wa hanea ne me ijõ pahhi jarkwa
kôt ipa, ne wa ha ijõ krãhtare catêjê mã
ijarkwa ta, quê ha ihtỳj me ikampa ne
ijarkwa kôt me ipa. Ne wa ha jũm mã,
‘Tẽ!’ hane, quê ha ihtỳj tẽ. Ne wa ha
mehnõa mã, ‘Ajpên tẽ!’ hane, quê ha
ihtỳj ajpên iwỳr tẽ. Ne hanea ne wa ha
imã hàpên catê mã, ‘Ca ha to hane!’ hane,
quê ha ihtỳj to. Ne ijirôa pê acati ita kam,
ca ha cama hà ata mã garkwa ta, quê
ha imã hàpên catê ita impej, ne capẽn
pyrentu” — hajỹr.
9 Mã Jeju xa, ne cute hũpar xà ita to
hũpar, ne to amji mã ipikrar. Ampo na?
Cumã hũpar xà ita peaj to impej. Na ri
cute amji mã ipikrar, ne me hàhtôa ne
ihkôt me mõ atajê wỳr ipipkjêr, ne me
cumã:
— Ỹhỹ, ampeaj kam wa me amã awjarẽ,
Roman jõ krĩ kra ita ihtỳj ikampa, ne ihtỳj
amji mã ito ihhimpej. Wa rỳ Juta jõ pjê
kam jũ caxuw, ampeaj kam jũm te amji
mã ito ihhimpej to hajỹr nõ na, impar
nare — hane.
10 Mã Roman jõ krĩ kra ita jõ ikwỳ nõ
itajê, hacpỹa mã me hũrkwa wỳr cute me
amji jacjên, mã hamre ramã cumã hàpên
catê ata pej, ne capẽn pyrentu.

Pê Jeju impijapit kra tyc to ihtĩr

11 Ỹhỹ, pê nee curi Jeju na amcro hàhtô
nare, pê ma Põre jõ krĩ wỳr mõ. Pê ihkôt
me ipa catêjê me, me hàhtôa ne ihkôt me
mõ.
12 Pê Jeju ramã krĩ jõ harkwa têp, pê
cute me harêt catêjê krĩ jarkwa na, jũm
tyc jarêt to me cato. Por pê cahãj pê ihkra
ty ata pê ihcãmter cumã pyxit peaj. Ne
iràn xà na cumã mehkjêjê nõ hamreare.
Ne pê rỳ pêa mã ramã impjên cupê ty. Pê
cute me ihkra jarêt catêjê kôt incwỳr to
mõ. Pê hanea ne me hàhtôa ne krĩ pĩn,
mehkôt me mõ.
13 Mã Jeju te cahãj ita cwỳr na hõmpun,
ne ampeaj kam cumã caprĩ xà, mã cumã:
— Apu acwỳr nare — hajỹr.
14 Ne ihkra jarĩj xà ata na hàhtêp, ne
cute me to hàhhuc prãmte ahna hũ xir,
mã me to hàhhuc, mã Jeju ihtyc ata mã:
— Hũmre, wa ha amã ijarkwa ta. To
xa! — hajỹr.
15 Mã hũmre ita jỹr pyrentu, ne cute
ihcakôc kam to ihtẽm. Mã Jeju te inxi mã
hõr.
16 Mã mehcunea mã hũpaa to hũpa. Ne
ame hakry pyrên ajpẽn mã Pahpãm to me
hàmnãn to me mõ, ne me ajpẽn mã:
— Me pamã Pahpãm jarkwa to ihcakôc
catê catia nõ ita cator! Me Pahpãm
mõrmõ cator, cute me pahtehcajpar xà
caxuw — hane.
17 Pê Jeju jarẽn pejti ita pjê ata cunea
kam apu ajcrà. Pê hanea ne cahê na pjê
atajê kôt harẽn apu ajcrà.

Jowãw te me cumrãr catê jarkwa jarẽn catêjê

18 Ỹhỹ, por Xacarij me Ixapewkwỳj kra
pê Jowãw ata, cormã apu ipa, ne ihtỳj
mehcunea mã Pahpãm cator xà caxuw
ame amji cũmpej to hũjarẽn to ipa. Ne
por Jowãw kôt me ipa catêjê na cute me
amji ton to prãm atajê ri, Jowãw te amji
caxuw cô kam mehcumrãr. Cwỳrjapê
ri cute me cumã haprỳ krut jõr, ne me
cumã: “Jowãw te me cumrãr catê” hajỹr.
Mã hamre, Jowãw kôt me ipa catêjê nõ
te Jeju pupun, ne ma amji jaxàr ne cumã
Jeju jarẽn.
19 Mã Jowãw te ihkôt me ipa catêjê to
ipijakrut ne me cumã hàkjêr, ne me cumã
harkwa hyr to:

— Jeju wỳr me tẽ ne mehcukij, ne me
cumã: “Xà apê hũmre cator xà ata mã
ca? Xà Jowãw te me imã garẽn ata mã ca
ramã acator? Nare xà wa ha pijamã ajkĩ
cormã me jũm xũmre nõ ata jikaj?” hane
— hajỹr.

20 Mã hamre, ma Jeju wỳr me pra, ne
me cumã:

— Ỹhỹ, Jowãw te me cumrãr catê te me
imã harkwa hyr, wa me acukij: “Xà apê
hũmre cator xà ata mã ca? Xà Jowãw
te me imã garẽn ata mã ca ramã acator?
Nare xà wa ha pijamã ajkĩ cormã me jũm
xũmre nõ ata jikaj?” — hane.

21 Mã amcro ata kam Jeju te me kam
mare mã me hà catêjê jàhtôa ne me
caprãr. Ne hanea ne cute me pahcurê
xwỳn carõ kên jàhtôa mã me hĩ tête hapôj
na harkwa hyr, mã me cupê hapôj. Ne
hanea ne cute mento tũm jàhtôa ne me
caprãr, mã ihtỳj me irĩt.
22 Ne Jeju te ame to hajỹr jirô pê mã ri,
cute Jowãw kôt me ipa catêjê mã:

— Ỹhỹ, me amji jaxà, ne ate mempar
atajê me, ate me hõmpun atajê to Jowãw
mã me awjarẽ. Pom mento tũm catêjê
ihtỳj me irĩt he, ne mehkjê te xwỳ catêjê
ihtỳj me capẽn, ne me hapactu catêjê ihtỳj
me awpa, ne mehtyc catêjê hacpỹa mã
mehtĩr, ne me cupê hamreare atajê ihtỳj
me Pahpãm himpej xà jarẽn xà impejti
kampa.
23 Quê ha jũmjê ikampa, ne cute ikam
hapac mã hũcanãr, ne nee ito amji pê
hapac kêt nare na, quê ha hakrya to
hakry — hajỹr.

Pê Jeju Jowãw te me cumrãr catê jarẽ

24 Mã ma Jowãw kôt me ipa catêjê te
me amji jaxàr ne me pra. Mã Jeju te me
hàhtôti atajê mã Jowãw jarẽn kam ihtẽm,
ne me cumã:

— Ỹhỹ, pê ca me Jowãw cajpar prãmte
ma põ kam me hamreare ata wỳr me pra.
Ne ampo pupun prãm to mã, pê ca ame
pra? He pê ca nee me hũmre nõ pê kôc
te apu pĩhhô to tertet pyràcti ata pupun
nare.
25 Ne mẽr ampo pê ca me hõmpu? Pê ca
nee me hũmre ata na cupẽhkà impejti nõ
pupun nare. Ne por mehkà impejti kam
ame ipa atajê, ihtỳj quêt ampo pejti cunea
jipôc ri, pahhi jũrkwa pejti ne catihti ata
kam mehkrĩ.
26 Ne me imã amji jarẽ, ampo pupun
prãm to mã pê ca me pra ne me hõmpu?
Xà Pahpãm jarkwa to mehcakôc catê nõ
pupun prãmte pê ca ajkĩ me pra? Ỹhỹ,
ampeaj kam ri Jowãw pê Pahpãm jarkwa
to ihcakôc catêjê nõa, ne mehkwỳ jirôa
pê cati.
27 He pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jõ
kàhhôc Jowãw jarẽn to hane he:

“Ỹhỹ, pê Pahpãm ihkra mã:
‘Wa ha acumam ijarkwa na ipa catê
kujate,
quê ha amã gõ pry to impej’ ” hane.

Hõhõ, pê Pahpãm ramã Jowãw jarẽn to
hanea, na ri cator.
28 — Ne ampeaj kam wa ha me amã
awjarẽ. Jowãw ri catia to cati, ne taa mã
ri quêt me aquêtjê jirôa pê cati cakrô,
quê ha jũm crire ramã Pahpãm himpej xà
krac ri ipa ata, quê ha Jowãw jirôa pê cati
— hane.
29 Ne pê mehcunea me ampo ita kampa.
Pê ihtỳj hanea ne pahhi jarkwa na me
hàmcwỳr catêjê atajê me Pahpãm jarkwa
kampa ne hỹrmã me apkjê. Cwỳrjapê pê
ramã Jowãw caxuw, cô kam mehcumrã.
30 Pê mehkĩnte Parixêw catêjê me, cute
me Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me cumã
hahkre catêjê me, ma ame Pahpãm te me

to ihhimpej xà ita caca, na pê nee amji na me Jowãw to tojnõ, pê cô kam me cumrãr nare. Na pê Jeju me cumã:

31 — Ỹhỹ, me atoa wa ha me amã icakôc. Pom ca amcro ita kam, pjê kam ame apa itajê, me apê ahkrare te xuwcacati atajê pyràac.

32 Ne me apê me ahkrare te ame hàkrun pyràac. Ne me akwỳ amji mã me acaràr to: "Wa ite me amji kĩn jõ increr to me icrer, ca ajte nee me icuxà me acrer nare. Ne ite me harêt japête mencwỳr to me icwỳr, ca ajte nee me icuxà me acwỳr nare, ne cama ame xuwcaca to ame apa".

33 Ỹhỹ, me apê ahkrare kwỳ te xuwcacati atajê pyràac. Ampo na? Pê Jowãw cato ne ihtỳj ajco ipijacri to ipa, ne nee ampo cacô to ihkõm nare. Cakrô, ca nee ajte ate mempar ne me hũnãr nare, ne cama me to gũjarẽn to: "Cupê me pahcurê xwỳn carõ kên to ipijapar catê" hane.

34 Wa quêt ipê me Ahàkà, itỳj ampo cunea ku, ne ampo cunea to ikõm to ipa cakrô, ca ajte nee hanea ne ate me ipar ne me ipynãr nare, ne cama me ito gũjarẽn to: "Hõmpu he, hũmre ita jàpàn cati, ne ihkõm cati, ne me cupê pahhi jarkwa na me hàmcwỳr catêjê me, jũmjê kêanre itajê jõ ikwỳ nõ nõ" hajỹr.

35 Ỹhỹ, he Pahpãm te amji kam hapac xà cunea impej pit, quê ha jũm Pahpãm te amji kam hapac xàa kôt ipa na, quê ha cumã amji jahkre pej pejti ne — hane. Hõ, pê Jeju me cumã hũjarẽn to hane.

Pê Jeju Parixêw catêjê nõ jũrkwa kam apà

36 Mã Parixêw catêjê nõ japrỳ te Ximãw te, Jeju te hũrkwa kam cahê na ampo krẽr prãmte, hator. Mã ma Jeju hũrkwa wỳr ihkôt mõ.

37 Pê krĩ ata kam cahãjre inxyre nõ ihkrĩ, ne cumã Jeju te Parixêw catêjê nõ jũrkwa kam apu mõr na hahkre pej. Ne cute ampo cacô incjên xà kam, ampo cacô cuxwati ata to hipu tu, ne ipyr ne ma hỹrmã to tẽ.

38 Ne cute Jeju na hàhtêp, ne ihkõn krã na hỹr, ne cute ihkên ton xà atajê jũ na ihpahàm te incwỳr kam to ihtẽm, ne into cacôa to Jeju par co, ne ihkĩa to cumã incrà. Ne ma hõtpê ihpar pã, ne cute kam ampo cacô cuxwa pejti ata jaxwỳr.

39 Mã Ximãw te ita pupun, ne amji caxwãm pê amji mã:

— Pỳhàpà, xà mõrmõ ajkĩ hũmre ita pê ampeaj kam Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê? Quê cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê na mã, quê ha ihtỳj cahãj ita kêanre na hahkre pej. Wỳr quê cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê quê amji na cahãj kêanre inxyre ita jamã, quê ihtêp ne ihcupê — hajỹr.

40 Mã Jeju te Ximãw caca xà ita na hahkre pej pyrentu, ne cumã:

— Ỹhỹ, Ximãw, wa ha amã ampo jarẽ — hajỹr. Mã cumã:

— Hã, gapacta ne imã harẽ, pahhi — hane.

41 Mã Jeju cumã:

— Ỹhỹ, pê hũmre ajkrut ne ihpore to jũm jakràjti ata to new. Pê ita to new cati to quĩjẽnta, ne ita hapyre mã to new to xĩncwẽnta.

42 Ne pê ajwar me cupê ihpore hamreare, me cumã hàmjõr xà caxuw. Ne ampo to quê me hũhkra kam hàmcwỳr catê ita mã amgõ? Mã me hũhkra kam hàmcwỳr catê mã me caprĩ, mã cute ajwar me to tojnõ. Mẽr hõhõ, wa ha me ahna acukij, mẽr jũm quê ha amji jirôa pê hakry, ne cumã to new catê ata kĩn? — hane.

43 Mã Ximãw cumã:

— Imãa, pom cute to new catihti ata ri hakry — hane. Mã cumã:

— Ỹhỹ, ate to hamãar ne harẽn — hane.

44 Ne Jeju cahãj ita wỳr ipipkjêr ne Ximãw mã:

— Cahãj ita pupu he. Wa ixàr, ca ate ihkĩnte nee imã cô kwỳ nare, ite to ipar tũm cuhhõn xà caxuw, mã quêt cahãj ita te into cacôa to imã ipar cuhhõn, ne ihkĩa to imã incrà.

45 Wa icator, ca nee ate ihkĩnte ijũhkra na ipyr nare, ne nee ate ipãr nare. Mã quêt cahãj ita te nee ipar pãr jicu nare.

46 Ne nee ate ihkĩnte imã ikrã caxuw ampo cacô cuxwati nõ jõr nare. Ne cutea ri quêt ipar kam ampo cacô cuxwati jaxwỳr.

47 Ỹhỹ, he ampeaj kam wa me amã
awjarẽ, Pahpãm te cahãj ita to impej ne
cute to kên catihti ita to tojnõ, ne hicu,
cwỳrjapê ri ampeaj kam cumã Pahpãm
kĩn. Ne jũm te Pahpãm to kên crire ata,
quê ha cute cumã to tojnõ na, quê ha kyre
pê cumã Pahpãm kĩn — hane.
48 Ne Jeju cahãj ita mã:
— Ite ramã ate ampo to Pahpãm to kên
ita to tojnõ ne hicu — hane.
49 Mã me hàpàn xà na mehkrĩ atajê te
me amji mã harẽn kam mehtẽm, ne me
amji mã:
— Pỳhàpà, jũm xũmre mã ajte, mã ihtỳj
cute jũm te Pahpãm to kên ita to tojnõ ne
hicu? Côt mã cupê Pahpãm? — hajỹr.
50 Mã Jeju cahãj ita mã:
— Ampeaj kam ate ito amji mã ahimpej,
cwỳrjapê ri Pahpãm te apytàr. Na ca ha
apej pêa mã mõ — hane.

8

Pê pyjê kwỳ Jeju côt ipa

1 Pê amcro nõ na, ma Jeju krĩ jàhtôa côt
mõ, ne ma krĩ wên côt me hapôj to me
mõ, ne Pahpãm pê Pahhiti na harẽn xà
impejti atajê jarẽn to mõ. Pê ajco ihkôt
me ipa catêjê te tôxi atajê ihkôt me mõ.
2 Pê hanea ne pyjê kwỳ cahãj tête Jeju
me pahcurê xwỳn carõ kên kwỳ japôj
atajê me, hà kwỳ na me caprã atajê me,
ihkôt me mõ. Atajê japrỳ pê hane he:
Marij Matarkwỳj, pom pê Jeju cupê me
pahcurê xwỳn carõ kên te xet japôj ata
me,
3 Jowanakwỳj pê Cuxa pê pahhi Heroti
mã hàpên catê ata me hĩxi me, Xux-
ankwỳj me. Mehkwỳ jàhtôa itajê pê
ihtỳj ajco me Jeju tehcajpa, ne pyjê atajê
pê ihtỳj Jeju côt me ipa catêjê ajco me
hamãr to me ipa, ne me hàhcukrêj to
mehtehcajpar to me ipa.

Ampo hy kre catê jarẽn xà

4 Ỹhỹ, pê krĩ jàhtôa pĩn, cute me
Jeju pupun prãmte, me cuprõ. Mã Jeju
ame cumã ampo to hahkre, ne me cumã
hũjarẽn xà jarẽ, quê mempar to impeaj
ne, ne me cumã:
5 — Ỹhỹ, ampo hy kre catê ma hõ pur
wỳr tẽ. Ne hỹrmã cator, ne ampo hy
kre to mõ. Ne pê ihkre xà ata hane he,
pê cama ihcahkũm to mõ. Mã hamre,
ampo hy itajê kwỳ prya kam ipijaxwỳr,
mã incwỳar pê me pra, mã hanea ne
pryjara te ihkwỳ krẽr, mã hamre.
6 Mã ampo hy ita kwỳ pjê kam kẽnti
ata kam ipijaxwỳr, ne huprãj pê incrà
pyrentu. Ampo na? Kẽnti kam pjê ita
pururure, ne incràre, ne nee inco nare,
na ri incrà ne hamre.
7 Ne ampo hy ita kwỳ hômjĩ me hipe
kam ipijaxwỳr itajê, hipe me ajkaam
huprãj. Mã hipe te hipej, mã hamre.
8 Mã hõtpê ampo hy ita kwỳ pjê impejti
kam ipijaxwỳr, ne huprãj, ne cati to mõ,
ne ipicamẽn to mõ, ne apu ihkà, ne
hàhtôa to hàhtô. Ỹhỹ, ca ha me ikam
gapac to impejti na, ca ha atỳj me hahkre
pej — hane.

Ampo hy kre catê jarẽn côt harẽn xà

9 Mã me cumã hũjarẽn jirô pê, ihkôt me
ipa catêjê te mehcukij, ne me cumã:
— Ỹhỹ, ampo to mã ca ame imã hahkre?
Gũjarẽn xà jũjê to mã ca ame imã awjarẽ?
— hajỹr.
10 Mã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, quê ha catyt kam Pahpãm me
amã ampo cunea to hahkre, ne me amã to
capô to impej partu ne. Ne pom Pahpãm
me apê ampo cunea jarẽn to amxu atajê,
quê ha me amã harẽn to capô partu ne.
Na wa ha nee jũmjê atajê mã hirã pê
ampo itajê to hahkre nare, wa ha cama
me cumã hũjarẽn xà itajê incwỳrpê harẽn
to ipa, mãr quê ha cama me ikampa, ne
nee me hahkre pej pej nare, ne me rĩt, ne
nee me ampo pupun pej nare.
11 — Ỹhỹ, wa ha me amã côjkwa kam
Inxũ Cati himpej xà jũjarẽn xà pê ampo
hy kre catê jarẽn xà itajê capô pa. Ne
pom ampo hy itajê pê ihhêj rũm Pahpãm
jarkwa pyràac, ne pom pjê kam ipijaxwỳr
itajê pê ihhêj rũm, mehĩ pyràac.
12 — Ne pom pry kam ampo hy pijaxwỳr
itajê pê ihhêj rũm jũmjêa pyràc, ne cute
me Pahpãm jarkwa par pyrentu. Ne me
ahna ahtũm nare mã me pahcurê xwỳn te
mentête Pahpãm jarkwa to pôj. Ne ampo
na ri cute me to hajỹr? Quê nee hipêr me

Pahpãm jarkwa kôt ame ipa nare to prãm
to ri, cute me to hajỹr.
13 — Ne pom pjê kam kẽnti atajê pê
jũmjê pyràac, ne cute me Pahpãm jarkwa
par, ne kam me hapac to impejti, ne
hũrên ame hakry, ne me hũpar kam
mehtẽm. Ne me ahna ahtũm nare mã
me pahcurê xwỳn te me capi, ne ame to
kên, mã cute ahna ame amji jicu, ne me
hamre.
14 — Hanea ne, pom hipe kam hômjĩ
kam ipijaxwỳr atajê pê jũmjê pyràac, ne
cute me Pahpãm jarkwa par pyrentu, ne
me hũpar kam mehtẽm. Ne hanea ne
me ahna ahtũm nare, mã me caxwãm pê
mehkrihkrit te me kam ihtẽm, mã ihtỳj
amji to me hakràj cati prãm, ne me hakràj
atajêa to hãn ne amji mã me amji kĩn ton
to me ipa to prãm. Ne cute me hajỹr itajê
te me to hamre. Cwỳrjapê, quê nee jũm
ata ihkà ne ampo pejti ton nare.
15 — Ne pom pjê impejti kam ipijaxwỳr
itajê pê jũmjê pyràac, ne cute me Pahpãm
jarkwa par, ne me hũpar pyrentu, ne
Pahpãm jarkwa kôt me mõ. Ne ihtỳj
harkwa kôt me hũcanãr to me mõ, ita
kam cute me ampo pej jàhtôa ne me ton
— hane. Hõ, Jeju te hũjarẽn to hajỹr.

Hàhcujro xà jarẽn xà

16 Pê cormã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, jũ wỳr quê ha jũm ihpôc xà nõ
jàhcujro xà caxuw ihpôc, ne paraj krac
ri hãm, nare pàrkwỳc krac ri hãm. Quê
nee jũm ihpôc xà nõ to hajỹr nare. Quê
ha quêt hàhcujro xà ata pôc ne hãm xàa
kam hãm, cute mehcujro mã mencjêj, ne
me hàhcujro pupun prãmte.
17 Ne por jũ ri ampo pimxur atajê, quê
ha ihtỳj mehpro mẽ, ne me hõmpu. Ne
hanea ne awcapàtkô kam ampo pimxur
atajê, quê ha ihtỳj me hõmpu, ne me
hahkre pej. Ampo na? Ramã hàhcujro
xà ata te ihcujro na ri, cute me hõmpun.
18 — Cwỳrjapê ca ha me ikampa, ne
ikam me gapac peaj ne. Pom ramã jũm
mã ampo ata, quê ha Pahpãm cumã ata
jirôa pê, hipêr cumã cugõ, ne por ramã
jũm pê ampo kryjre, ne cupê hamreare
ata, quê ha ihtỳj hacpỹa mã Pahpãm cupê
to pôj pa — hane.

Pê Jeju menxi me, mehkjêjê ahna me ahcukij

19 Mã hamre, Jeju menxi me, mehkjêjê
me, hỹrmã me mõ. Ne jũ wỳr quê cute
ahna me hipu tu ita kam hỹrmã me axà.
20 Mã jũm te Jeju mã me harẽn to:
— Ỹhỹ, ihmat xà põ pê anã me, me
akjêjê me, mehcuhhê ne me gikaj, cute me
amã mehcakôc prãmte — hajỹr.
21 Mã Jeju mehcunea mã:
— He quêt Pahpãm jarkwa kam me
hapac catêjê me, me hũpar to me ipa atajê
pê ri ijõ inxê me, me ikjêjê — hane.

Pê Jeju kôcti to ankrê

22 Ne amcro nõ na Jeju pàr kre mã hàr,
ihkôt me ipa catêjê me, mã me cumã:
— Hacme, ne hĩpô jĩkjê mã me rê —
hane. Ne ma me mõ.
23 Ne cormã me irêr to me mõ, mã Jeju
jõt, mã kôc pahtỳjti te hàpêr kam ihtẽm,
mã ramã cô harô to pra, ne ihtu to pra, ne
ihtỳj pàr kre mã incjêj to mõ. Ne tàkam
ry cute pàr kre to hipu to mõ, ne ramã
mehkên mã me hàr xàa kam me mõ.
24 Mã Jeju kôt me ipa catêjê ma hỹrmã
me tẽ, ne cute mehcujrõn, ne me cumã:
— Me ijõ Pahhi, cu ramã me papictor
xàa kam me mõ — hajỹr. Mã Jeju jỹr, ne
cute kôc me cô mã harkwa to:
— Me ankrê! — hajỹr. Mã pea kôc me
cô pinkrên pyrentu, ne ihcunea pinkrên.
25 Mã ihkôt me ipa catêjê mã:
— Ampo na mã ca nee amji mã me ito
ahimpej nare — hane. Mã cute amji mã
me ipikrar crire nare, ne ame hũpa, ne
me amji mã:
— Pỳhàpà, jũm xũmre mã ajte? Mã
ihtỳj ajte kôc me cô te impar — hajỹr.

Pê Jeju hũmre nõ kam me pahcurê xwỳn carõ kên kwỳ caprã

26 Ne ma, Querat catêjê jõ pjê kam,
Hĩpôjajo jõ pjê jĩkjê kam me cator.
27-29 Mã Jeju pàr kre pê cator pêê mã
hũmre nõ hỹrmã cator, ne cute ihcajpar.
Ne pê kam me pahcurê xwỳn kwỳ carõ
kên jàhtôa ne cumã acjêj ne kam ihkrĩ.
Cwỳrjapê pê ihcakrô apu ipa, ne nee ihkà
kam apu ipa nare, ne nee ikre nõ kam
ihkrĩ nare, ne ma me harêt xà, pê kẽn kre
kam pê ihkrĩ. Ne pê ramã me pahcurê

xwỳn carõ kên itajê, hũmre ita mã incjêj to hàhtôa to hàhtô, ne ihtỳj ajco cute amji to kên na cumã hũjahkre to ipa. Pê amji caprỳ to me hũkjê atajê ajco mehpro, ne wakỳre te me huwapre xà to me hũhkra me, mehpar juwapre. Pê ajco ampo carõ kên atajêa me cumã hirên pa, ne ma põ mã haprô ne ajco to ipa. Mã Jeju te hũmre nõ ata kam me pahcurê xwỳn carõ kên pupun, ne cupê cator na cumã harkwa hyr. Mã hamre, hũmre ita te Jeju pupun, ne cute caràr kam ihtẽm, ne cuna mã ihpỳm, ne kỳj cati pêa mã cumã:

— Pahhiti me hirôa pê cati kra pê Jeju, ampo to ca ha me imã? Wa ha me awỳ, ca nee ame ito kên nare — hajỹr.

30 Mã Jeju te ihcukij, ne cumã:

— Jũ mã mã gaprỳ te? — hajỹr. Mã Jeju mã:

— Ijaprỳ te Me Hàhtôti — hane. Ne ampo na pê amji jarẽn to hane? Pê ramã me pahcurê xwỳn carõ jàhtôa ne hũmre ita mã acjêj, na pê amji jarẽn to hane.

31 Mã me pahcurê xwỳn carõ kên itajê kwỳ Jeju na ahwỳa to ahwỳ, mãr quê nee pjê ata tête ihkãkãnti kam cuhyhti ata wỳr mehkujahêc nare.

32 Ne pê curia hàhkà jakôt na crô hàhtôa ne apu hàpàn to ipa. Mã ampo carõ kên atajê te cumã incjêj prãmte ahna Jeju wỳr, quê me to tojnõ, quê crô atajê mã ame acjêj. Mã Jeju te ahna me cumã harkwa, ne me to tojnõ.

33 Mã me pahcurê xwỳn carõ kên jàhtôti atajê cunea me hũmre nõ ata pê cator, ne ma crô mã incjêj. Mã ma cô mã ihprõt, ne hàpkàjti pĩn hĩpô kam ihpỳpỳm, mã cô te hipej tu.

34 Mã crô jamãr catêjê te ita pupun, ne ampeaj kam me cumã hũpa. Mã ma hũpate me pra, ne pry me, pur me, krĩ kôt ame harẽn to me ipa.

35 Mã cute mempar catêjê ma Jeju pupun prãmte, ma hỹrmã mehprõt. Ne me cator, ne ahna me hàhtêp, ne cute me Jeju te hũmre intête me pahcurê xwỳn carõ kên to pôj ata pupun, ne hõmpun xà ata to amji mã me ipikrar crire nare, ne me cumã hũpa. Ampo na? He hũmre ita aracri ihkàa kam ihcarĩcti jỹ, Jeju cahê na.

36 Mã cute me ampo ata pupun atajê te mehcunea mã Jeju te hũmre caprãr ata na harẽn.

37 Mã Querat catêjê jõ pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê mã Jeju jũpaa to hũpa, mã cute me hõ pjê pê cator na hàhwỳr. Mã Jeju pàr kre mã hàr.

38 Mã hũmre pê ampo carõ kên japôj ata te Jeju na hàhwỳr, ne cumã:

— Ito tojnõ, wa akôt mõ — hajỹr.

39 Mã Jeju cumã:

— Hãpà, ca ha amji jaxà, ne ma gũrkwa wỳr tẽ, ne me akwỳ wỳr acato, ne me cumã Pahpãm te ato impej na amji jarẽ — hane. Ne ma ihkôt me ipa catêjê me, me mõ. Mã ma hũmre ita krĩ cunea kôt Jeju te cumã ampo pejti ton xà ata na me cumã amji jarẽn to mõ.

Pê Jajrô ihkra caxuw Jeju mã akij

40 Mã ma Jeju te hĩpô jĩkjê wỳr amji jaxàr. Mã curi mehcunea jàhhuc. Ne por curi ame Jeju jikaj to me ipa atajê, cute amji jaxàr xà pyrên ame hakry.

41 Mã hũmre nõ japrỳ te Jajrô hỹrmã cator, ne cupê Juta catêjê te me cuprõn xà kam me to ihhimpej catê, krĩ ata kam. Ne Jeju wỳr cator, ne cuna mã ihpỳm ne cute ahna hàhwỳr, mãr quê hũrkwa wỳr mõ.

42 Ampo na ri cute to hajỹr? Nee mã ampo na nare, cumã ihkra cuprỳre pyxit peaj na caku te tôxi ata caxuw ri, cute to hajỹr. Pê cupê hà ne ramã ihtyc xàa kam nõ na pê. Mã ma Jeju ihkôt mõ. Mã me hàhtôa ne ihkôt me mõ, ne me hĩ to amji wỳr me Jeju kujahêc to me mõ.

43 Mã me hàhtôti ata catàtkre na cahãj nõ ata cator, ne pê cahãj ata ramã hà ita na ahna caku tôxi, mã hà ita na ipa. Pê ajco caprô ajxwỳ, pê ramã amji na caj jàhtôa ne cumẽ, pê tee ame caprã, pê nee impej nare. Pê cama amji na ramã hõ pore cunea rẽn pa, ne nee impej nare.

44 Ne Jeju kôt mõ, ne cute ahna hàhtêp tu, ne hõ kôt ahna hitô kà cyt. Mã caprô crà pyrentu.

45 Mã Jeju te mehcukij to:

— Jũm te mã ikà cyt? — hajỹr. Mã mehcunea amji na me hàprãr pit, mã Petrô cumã:

— Pỳhàpà me ijõ pahhi, pom mehcunea apu ajpẽn wỳr me hĩ to me akujahêc to me ipa ita? — hane.
46 Mã Jeju me cumã:
— Jũm te icyt, mã ipê icarôt cator, wa ite amji cajpẽr — hane.
47 Mã cahãj ata te cupê amji to ipimxur nare na amji jahkre pej, ne ma Jeju wỳr ihtertet to mõ, ne mehcunea jipôc ri, cuna mã ihpỳm, ne cute ihcyt na cumã amji jarẽn.
48 Mã Jeju cumã:
— Ikra, ca ate ito amji mã ahimpej to hajỹr, cwỳrjapê ri ramã apej. Na ca ha apej pêa mã mõ — hane.
49 Ne cormã Jeju apu cumã ihcakôac kam, mã Jajrô wỳr cumã hàpên catê ata cator, ne cumã:
— Ijõ pahhi, hamre, ramã akra cuprỳre ata tyc, na ca ha nee hipêr apu Jeju cahpêrkàr to amõr nare — hane.
50 Mã Jeju te kam hapac, ne Jajrô mã:
— Apu pa nare, ne cama ito pit mã amji mã ahimpej, quê ha ihtỳj amã akra impej — hajỹr.
51 Ne ma curi Jeju cator, ne amji kôt Petrô me Jowãw me Tijac me, me to hàr, mã nee mehkôt hũm me inxi me, jũmjê xàr nare.
52 Pê mehcunea ikre kam ame amrã, ne me hàhkrihkrit catia to cati, pê ramã cuprỳre ata ty na pê ame amrãhti. Mã Jeju te me cumã:
— Hamre, me acwỳr jicu, he nee cuprỳ ita tyc nare, ne cama nõ ne gõr — hajỹr.
53 Mã mehcunea, cute me cuprỳ ata tyc na me hahkre peaj xà na ame cumã.
54 Mã Jeju hỹrmã mõ, ne cute hũhkra na ipyr, ne kỳj cati pêa mã cumã:
— Cuprỳ ita, to xa! — hajỹr.
55 Mã cuprỳ ita hacpỹa mã ihtĩr, ne hãm pyrentu. Mã Jeju te cumã harte na me cumã harkwa.
56 Mã hũm me inxi te amji mã ipikrar, ne me cumã paa to pa, mã Jeju te me cumãn, quê nee jũm mã hacpỹa mã cuprỳ ita tĩr na me harẽn nare.

9

Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi jàpên xà

1 Amcro nõ na Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã hàkjêr, ne cute me cumã harkwa hyr to:
— Ca ha ma krĩ kôt me ajcrà, ne me kam me pahcurê xwỳn carõ kên atajê, ca ha mentête mehcunea japôj, ne me hà catêjê cunea caprã — hajỹr. Ne cute ampo na me cumã hũjahkre ata caxuw carôt tỳj catia ne hõr.
2 Ne cute me cumã harkwa, quê mehcunea mã Pahpãm pê Pahhiti na me harẽn to me mõ, ne hanea ne me hà catêjê caprãr to me mõ.
3 Ne cute me cumã harẽn to hajỹr he:
— Ỹhỹ, ca ha nee amji mã ampo catia tur nare. Ne nee pĩ cajrer to ame aprar nare, ate ahna me amji cajpar xà caxuw. Ne nee akàhà me, me gõ me, ihpore to me aprar nare. Ca ha me akatkà pyxit peaj to me pra, ne nee amehkwỳ incwỳr nare.
4 Ne ca ha jamã ne krĩ mã me gapôj, ne jũ ri ikre kam, cute me guwahi xà ata ri ame apa, ne ahnaa krĩ ata pê me gapôj.
5 Quê ma krĩ nõ kam ame acurê, ca ha cupê me gapôj pyrentu. Ne me gapôj xà wỳr hãn ne me apar tête me pro jacrô capĩ, ne me hũrê. Ne me hũrêan kam me cumã gũjarẽn to hane he: "Ỹhỹ, ca nee me gũpar nare, ne nee me ipar nare ijũjarẽn xà ita na, cwỳrjapê wa ha nee hipêr ita ri ame imõr nare!" hane — hajỹr.
6 Mã ma ihkôt me ipa catêjê cahkũm, ne ame pra, krĩ kryjre cunea kôt, ne me Pahpãm jarkwa pejti jarẽn to ame ipa. Ne pjê cunea kam me hà caprãr to me ipa.

Pahhi pê Heroti pê amji jahkre kêatre

7 Pê Heroti pê Hĩpôjajo jõ pjê jõ pahhi, ne ajco Jeju te Pahpãm carôt kôt ampo pihho jàhtôa ne ton atajê na harẽn pa. Ne hũpar xà atajê na, cupê amji jahkre kêatre. Pê ajco ame cumã hũjarẽn to hane he:
— Ỹhỹ, Jowãw xwỳ te me cumrãr catê ri hacpỹa mã ihtĩr — hane.
8 Pê ajco mehkwỳ me hũjarẽn to, quê Erij xwỳ te ri amji pẽr, nare, mam Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê nõ ata mõrmõ hacpỹa mã ihtĩr.
9 Pê pahhi Heroti ajco taa amji mã:

— Pỳpỹn, pê wa pa Jowãw xwỳ krã jakep na ijarkwa ta, pê me hakep ta? Ne mẽr jũm xũmre mã ajte? Pom wa ampo itajê na harẽn pa ita? — hane. Ne tee pahhi Heroti apu Jeju pupun prãm.

Pê Jeju me hàhtôa mã harte

10 Mã ma Jeju kôt me ipa catêjê te me amji jaxàr, ne Jeju mã cute me ampo cunea ton atajê na me amji jarẽn partu. Mã ma Jeju te me haprôr, krĩ jacot japrỳ te Tep jõ krĩ ita wỳr, ne ahte curi ame ipa xà.
11 Mã me hàhtôti atajê te mempar, ne ma me hũnãr. Mã Jeju te ihtỳj me ahna amji caxàr, ne me cumã Pahpãm pê pjê cunea jõ Pahhiti na harẽn, ne cute me amji caprãr prãm catêjê atajê caprãr.
12 Mã ramã caxwa xàa kam, mã ihkôt me ipa catêjê te tôxi atajê ma hỹrmã me pra, ne me cumã:

— Ỹhỹ, ca ha me cumã quê ame ajcrà ne ihtỳj ame pra, me pahcahê na krĩ kryjre apu ihcuhhê itajê kôt, ne curia quê ha ame apà, ne curia ame ahtwỳ, nãmri ita ri põ pê ampo hamreare — hane.
13 Mã Jeju me cumã:

— Ca ha me caa me cumã harte — hane. Mã me cumã:

— Pỳhàpà, ampeaj kam me hàhtôa to me hàhtô, ne me pamã kwỳr te pro te xĩc peaj ne tep pijakrut peaj ita kam, jũ wỳr quê me catwỳ. Ca ha pijamã me hàhtôti itajê mã ite ihpore to me hõ japrôr na me ito? — hane.
14 Pê curi me hũmre me hàhtô na me mir to xĩc, mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã harkwa hyr, ne me cumã:

— Ame cumã, quê ame amji jakrã ne amehkrĩ. Quê ahpỹanre na ame xĩncwẽnta partu ne amehkrĩ — hajỹr.

15 Mã ihkôt me ipa catêjê te mempar, ne cute me cumãn, mã cute ahpỹanre na me amji jakrã ne amehkrĩ.
16 Mã Jeju te kwỳr te pro te xĩc itajê, me tep pijakrut atajê incwỳr, ne kàj mã côjkwa wỳr to irĩt, ne Hũm Cati mã to ihcakôc. Jirô pê mã ri cute kwỳr te pro kryj, ne tep pijakrut ita kryj, ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr, mãr quê ame cumã me cugõ. Mã cute ame cumã me hõr.
17 Mã amehcunea jàpàn, ne ame harte partu. Mã ihkôt me ipa catêjê te me hõ cahhur to me kàhà to tôxi ne me to hipu.

Pê Petrô Jeju jarẽ

18 Ne amcro nõ na Jeju ahte mehkwỳ to pit mã cator, ne apu Hũm mã ihcakôc, mã ihkôt me ipa catêjê te me hàhtêp. Mã cute mehcukij, ne me cumã:

— Jũ mã mã me hàhtôti atajê ito amji kam me hapac to? — hajỹr.
19 Mã me cumã:

— Mehkwỳ me garẽn to, apê Jowãw xwỳ te me cumrãr catê ata, ne mehkwỳ me garẽn to, apê Erij pê rỳ pêa mã Pahpãm ihtĩar to api ata, ne mehkwỳ me garẽn to, apê mam Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê nõ, ca hacpỹa mã atĩr — hane. Mã Jeju me cumã:
20 — Ne me ca? Jũ mã mã ca ito amji kam me gapac to? — hane. Mã Petrô cumã:

— Apê Crixtô, ne apê, pom pê Pahpãm me panquêtjê mã jũm to awjahkre ata mã ca — hane.

Pê Jeju ihtyc xà me hacpỹa mã ihtĩr xà na amji jarẽ

21-22 Mã Jeju te me cumã harkwa hyr, ne me cumãn, quê nee cormã ne jũm mã ita na me harẽn nare, ne hanea ne me cumã:

— Ỹhỹ, wa ha ipê me Ahàkà cati, cormã jũmjê jũhkra kam amji pupun xà kêanre to amji pupu. Quê ha Juta catêjê pê prohkam atajê ma ame ipê Ahàkà curê. Quê ha hanea ne me cuxà Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, ma ame icurê. Quê ha me Ahàkà ty, ne ahna amcro incrê jirô pê hacpỹa mã ihtĩr. Na wa me amã awjarẽ.
23 — Ỹhỹ, quê ha jũm mã ikôt amji ton to prãm na, quê ha amjia kôt apu ipa jicu, ne ikôat amji kampa, ne icuxà amji mã ihtyc cupa nare to ipa. Quê ha jũm ata pê ihhêj rũm cute amcro cunea kam hõ pĩ na ihtyc xà ata japjêr to ipa.
24 — Ỹhỹ, quê ha jũm te amji to ipijapar prãm to, cama apu amji jamãr to ipa na, quê ha ihtỳj ty. Ne por quê ha quêt jũm icwỳrjapê ty ata, quê ha icahê na ihtĩr na ipa rohnỳtti mã.

25 — Xà quê ajkĩ jũm pjê cunea kam
amji mã ampo pejti atajê cunea to hõ tekjê
xà caxuw to cuprõ, ne nee iràn xà na
Pahpãm to amji kam hapac nare, ne ihkaj
na apu ipa ne ahnaa ty, quê ha pijamã
cute ampo pejti to cuprõn atajê cunea,
ihtyc jirô pê ihtehcajpa? Hãpà, quê ha
cama amji to acto, ne nee Pahpãm cahê
na amji to ipijapar nare.
26 — Ne por quê ha jũm ijũ na apu
ihpahàm, ne hanea ne ite ampo to hahkre
xà ita jũ na apu ihpahàm na, quê ha ipê
me Ahàkà hanea ne jũm ita jũ na apu
ihpahàm. Por côjkwa pĩn me Ahàkà te
Pahpãm pê Pahhiti mã me ipijapu catêjê
jàhcujro impejti ata to cute amji jaxàr xà
ata kam, quê ha hanea ne apu jũm ita jũ
na ihpahàm.
27 — Ỹhỹ, me ikampa, ne me ipar xà ita
to amji japackrea ne, he wa nee me amã
ihêj xi xàa jarẽn nare. He ca ha me anõ
atỳj atĩar kam Pahpãm te ihhimpej xà ata
na hõmpu ne cormã ty — hajỹr.

Jeju me Mojxe xwỳ me Erij

28 Ne amcro te xet jirô pê, Jeju te
Petrô me Jowãw me Tijac me, me haprôr.
Ne ma kẽn nõ ita wỳr me to mõ, ne
cute Pahpãm mã ihcakôc prãmte, hàhkà
jakôtti nõ na me to hàpir. Ne curia Hũm
Cati mã ihcakôc, mã ihkôt me ipa catêjê
jõtxwa te me kam ihtẽm, mã ihtỳj me
hikwa ne ame gõr.
29 Mã cormã Pahpãm mã ihcakôac kam,
Jeju kuc pintuw ne ihkà te amji to hakati,
ne ihpràti.
30 Mã côjkwa pĩn me hũmre pijakrut pê
Mojxe xwỳ me Erij te amji to me ipipẽ, ne
me cumã ihcakôc kam ihtẽm.
31 Ne pê ajwar mempeaj to mempej,
ne me ipu na côjkwa pĩn hàhcujrohti ita
impejti. Ne ame Jeju mã, por quê ha
putwrỳ nõ na Krĩpinkrên kam ihtyc xà ata
to mehcakôc.
32 Mã Petrô na mehkwỳ ramã ame
hõtxwa mã ame hikwa, ne amentohkà
to ipijapỳn, ne ihprõt pê ame ipimprar,
ne cute me Jeju jàhcujrohti ata pupun,
ne hanea ne cahê na ajwar me xa atajê
pupun.
33 Mã me hũmre pijakrut atajê te me
Jeju mã ihcakôc jicu xàa wỳr, mã Petrô
te Jeju mã:
— Me ijõ Pahhi, ita ri me pahkrĩ na ri
imãa impejti, na wa ha me amã ikrere nõ
xãm, ne Mojxe xwỳ mã mehnõ xãm, ne
Erij mã mehnõ xãm — hajỹr. Ne pê Petrô
ihtỳj xa ne apu ihcakôc, ne nee ihcakôc
xà ata na amji par nare.
34 Ne cormã Petrô apu ihcakôc kwỳa
kam, mã ahcakrã cator, mã ihkôt me ipa
catêjê mã ampeaj kam ahcakrã te mehpro
ata cupa.
35 Mã ahcakrã pĩn cute me jũm jõkre ata
par, mã me cumã:
— Hũmre ita pê ikra. Pom pê wa amji
mã capi ata. Ne quê hãn ne ihcakôc, ca
atỳj me kampa — hajỹr.
36 Ne ihkêt, mã mehcarĩcti, mã ihkôt
me ipa catêjê te me Jeju pit pupun, ne nee
cute me amcro atajê nõ na, jũm mã cute
me ampo pupun xà ata jarẽn nare.

Pê Jeju ahkrare nõ caprã

37 Ne amcro nõ na, hàhkà jakôt pê me
iwrỳc, mã me hàhtôa ne cute me Jeju
cajpar.
38 Mã me hàhtôti atajê jipôc ri me
hũmre nõ ata te caràr kam ihtẽm, ne kỳj
cati pêa mã Jeju mã:
— Pahhi! Wa ha icãmter caxuw ana
ahwỳ!
39 Nãmri ampeaj kam ikra pyxit peaj ata
kêan to kên. Pê me pahcurê xwỳn carõ
kên nõ ihpro, pê mõr pejti kam, ihprõt pê
caràr kam tẽ, ne amji rẽn kam tẽ, ne ajco
ihhàr to ipa, ne apu catàt tỳj, ne harkwa
na hàmprô. Ne ampo carõ kên nõ ita
apu to kêanre, mã amji cahhy, ne nee jũ
caxuw rỳ cute to tojnõ nare.
40 Ne wa ramã amji caprỳ to ite akôt me
ipa catêjê mã harẽn ne me ahna ijàhwỳr,
cute ampo carõ kên ita to pôj prãmte, mã
nee cute me to pôj nare. Ne jũ wỳr quê
ame amji mã hamã, ne intête me cator —
hajỹr.
41 Mã Jeju me cumã:
— Pỳhàpà, ampeaj kam ri pjê ita kam,
me acunea kêanre. Ca nee ajte ito amji
mã me ahimpej nare ita kam, xà wa ha
itỳj ajkĩ me amã awcanã? Jũ mã wa ha

ajte ne awcanã, ne me acahê na jũ mã amji to amcro to? — hane. Ne cute hũmre ata mã:

— Ajpên acãmter to mõ — hajỹr.

42 Mã cute Jeju wỳr me haprôr, mã me pahcurê xwỳn carõ kên ita te hipêr pjê kam ihkra ita mẽn. Mã Jeju te carõ kên ita mã harkwa hyr, quê cupê cato. Mã hamre, cupê cator pyrentu, mã ihkra ita capẽn pyrentu. Mã Jeju te hũm mã hõr.

43 Mã mehcunea te Pahpãm carôt catia ata to amji mã me ipikrar.

Pê Jeju hipêr ihtyc xà na amji jarẽ

Ne ma cormã Jeju te ampo ton xà ata to me amji mã me ajkra, mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã hũjarẽn to hajỹr he:

44 — Ỹhỹ, ikam me gapac to impeaj ne. Quê ha jũ caxuw jũmjê ihtỳj Ahàkà cati curê xwỳn jũhkra mã me cugõ — hajỹr.

45 Mã nee cute me ita par pej nare, ne nee me hahkre pej nare. Cute me hahkre pej xà ita me cupê ipimxur tu ne nõ ita kam, jũ wỳr quê me hahkre pej. Ne mehpahàm cupate nee cute ampo ata na me Jeju cukij nare.

Pê Jeju amji jirôa pê jũm cati kôt harẽ

46 Mã ihkôt me ipa catêjê te ajpẽn jirôa pê me cati to ajpẽn mã mehcakôc kam mehtẽm.

47 Mã Jeju te ramã, por ampo to ame amji kampa ata na me hahkre pej. Na ri cute ahkrare nõ ita pỳn, ne amji cape na hãm, ne me cumã:

48 — Ỹhỹ, me ahkrare nõ ita pupu he, incrire ne capônỹre. Ne imã quêt ahkrare ita cati, ne ihkĩnte me acunea kryjre. Ne quê ha jũm te icwỳrjapê ahkrare nõ ita na amji caxàr na, quê ha hanea ne ina amji capa. Ne quê ha jũm te ina amji caxàr na, quê ha hanea ne cute ajpên ikujahêc catê ata na amji capa. Ne por me akam me gapyre mã mehkryjre atajê ri, imã me catia to me cati — hajỹr.

Jeju tehcajpar catê nõ

49 Mã Jowãw Jeju mã:

— Ỹhỹ, me ijõ Pahhi, wa ite me hũmre nõ ita pupun, mã ihtỳj gaprỳa to ame pahcurê xwỳn carõ kên to pôj to mõ. Wa ite ahna me hõmpun ne me cupê ihcahpêrhyr. Ampo na? Nee cupê me pahkwỳ nare na ri — hane.

50 Mã Jeju me cumã:

— Nee ca me jũm ita cahpêrhyr nare. Ampo na? Quê ha jũm nee ame ato kên nare na, quê ha ihtỳj me atehcajpar to ipa — hane.

Pê jũmjê itajê nee Jeju na me amji caxàr nare

51 Mã ramã côjkwa wỳr Jeju jàpir xà jõ amcro na hàhtêp to mõ. Cwỳrjapê ri Jeju te Krĩpinkrên wỳr amji kràr.

52 Ne cute mam ihkôt me ipa catêjê nõ kujahêc. Ne ma me mõ ne Krĩrĩtpej jõ pjê kam, krĩ jacot ata na me cator, cute me hàhhuc xà to me hàhcuprõn prãmte.

53 Mã xãmte curi mehkrĩ catêjê atajê ma ame Jeju na amji caxàr caca. Ampo na? He cute me Jeju te Krĩpinkrên wỳr ihkràr na me hahkre pej na ri. Pê ajco Krĩrĩtpej jõ pjê kam mehkrĩ catêjê atajê ma ame Juta catêjê curê, na pê ma ame Jeju na me amji caxàr caca.

54 Mã Tijac me Jowãw te ita na mempar, ne me Jeju cukij to:

— Xà ajkĩ amã ite côjkwa pĩn cuhy pỳm na ijàhwỳr, mã cute krĩ ita kam mehcunea to caxàr na me ito prãm? — hajỹr.

55 Mã Jeju ihkôt me ipa catêjê wỳr ipipkjêr, ne hõtpê me kam incàcàcre, mã me cumã:

— Me apê ite amji kam ijapac xà na ijahkre kêatre. Ampo na? He nee me Ahàkà ita me hipej xà caxuw mehwỳr cator nare, ne me hũtàr xà caxuw ri mehwỳr cator — hane.

56 Ne ma krĩ jacot nõ ita wỳr me mõ.

Pê Jeju kôt mehkwỳ ame ipa prãm

57 Mã Jeju ihkôt me ipa catêjê me, me mõ, mã mam jũm xũmre nõ me hỹrmã cator, ne Jeju mã:

— Ỹhỹ, wa ha itỳj ma akôt mõ, ca ha jũ ri tẽ, wa ha ma akôt tẽ — hane.

58 Mã Jeju cumã:

— Xà ca ha pijamã awcanã? He hõtpê xore mã ihkre, mã kam ihkrĩ, ne hõtpê cuwênre mã hahê, mã kam hikwa, ne ihkĩnte ipê me Ahàkà pê hũrkwa kam hàhhuc xà caxuw hamreare — hane.

59 Ne ihkôt Jeju te ihnõ cator ata pupun
ne cumã:
— Mẽr ikôt mõ — hajỹr. Mã cumã:
— Wa ha itỳj akôt mõ, mẽr ito tojnõ wa
ha ma amji jaxà, ne inxũ tyc xà na hõmpu
ne harêt, ne cormã me akôt mõ — hane.
60 Mã Jeju cumã:
— Quêt taa ty, quê ha mehtyc catêjê
kwỳa me harêt. Ne ca nare, ca ha quêt
ikôt tẽ, ne me cumã Pahpãm pê pjê cunea
jõ Pahhiti na harẽn to mõ — hane.
61 Mã jũm xũmre nõ mehkôt Jeju wỳr
cator ne cumã:
— Ỹhỹ, wa ha ma amji jaxà ne tẽ, ne
inxê me inxũ mã amji jarẽ, ne me akôt
imõr pyrentu — hane.
62 Mã Jeju cumã:
— Quê ha jũm hàpên xà kam apu pjê to
ipipkjêr to ihcuhtacti to mõ, ne hacpỹ mã
amji jahpan xà rĩt, ne amji pê to hikôt, ne
ahna cupê ihkaj na. Jĩkjê na quê ha jũm
te Pahpãm pê Pahhiti ata mã hàpên kam
ihtẽm, ne cumã hàpên cahtiri cute hicu
na, quê ha nee jũm xũmre ata Pahpãm
mã hàpên xà caxuw impej nare — hane.

10

Jeju kôt me ipa catêjê kwỳ jàpên xà

1 Ita jirô pê mã pê Jeju me hũmre to
xetẽnta ne ihkôt me to ajkrut ne me capi,
cute amencràn xà caxuw. Ne cute me
hũmre to ipijakrut partu ne amehkujahêc
par, quê mam ame pra ne krĩ cati me
krĩ jacot cunea kôt, por jũ ri Jeju apu
ipa prãm ata wỳr, cute amji cumam
amehkujahêc.
2 Ne me cumã:
— Ỹhỹ, pom me gàpên xà pê Pahpãm
wỳr ate me to apipkjêr xà ita pê arỳjhy
intep to cuprõn xà pyràac. Ne pur
catia to cati, ne ramã inteptu, ne cute
me to cuprõn catêjê ri cormã mencrêre.
Cwỳrjapê ca ha me pur catihti to hõ tekjê
ata na ahwỳ, quê hipêr me amã me to
cuprõn catêjê kwỳ kujate.
3 Ne wa ha me ato ampo pryre capônỹre
atajê kra pyràac, ne rop cahàc jàprêhti
atajê cajpuw me akujate.
4 Ca ha nee ame kàhà cwỳr nare, ne nee
amehpore incjên xà me, ihpar kà incwỳr
nare. Ne me acatyatre na krĩ wỳr me
pra, pom ite me amã krĩ to ihimpej xà
atajêa wỳr. Ne nee pry kôt ame gàhhuc,
ne cama ame acakôc to me apa nare.

5 — Ne ca ha krĩ ata kam ikre nõ mã axà,
ne mehcajrẽn, ne me cumã: “Hàpà, quê
ha Pahpãm ikre ita kam me ato impejti
ne, ne me acaxwãm pê me ato acarĩcti
ne” hane. Quê ha jũmjê nee cumã amji
caxwãm pê amji carĩcti na prãm nare na,
quê ha ate mehcajrẽn xà ita hacpỹa ne me
awỳr amji jacjê.
6 Ne por curi me gàhhuc xà nõ ata ri,
quê ha jũmjê mã amji caxwãm pê amji
carĩcti na prãm na, quê ha Pahpãm ihtỳj
jũmjê itajê to mehcarĩcti ne.
7 Ca ha ikre ata kam me ahtwỳ, ne kaam
me apà, ne kaam me ikõ, ne por cute me
amã me hõ jõr atajê, ca ha atỳj me ku.
Me apê me gàpên catêjê, ne me hàpên
catêjê cunea hõtpê ihtỳj me hàpên jahpan
xà na me apà, ne me ikõ. Ne ikre kam me
gàhhuc xà ata ca ha kam me gàhhuc tu,
ne nee atỳj ihkwỳ kôt ame gapôj to me
apa nare.

8 — Ne hãn ne krĩ atajê mã me gapôj,
quê me ana me amji to pôj, ne me amã
ampo gõ atajê, ca ha atỳj me ku.
9 Ne curia krĩ kam me hà atajê, ca ha
atỳj me caprã, ne krĩ kam atajê cunea
mã atỳj gũjarẽn to hane he: “Ỹhỹ, por
Pahpãm pê Pahhiti te pjê to ihhimpej xà
ata ri, ramã hàhtêp” hane.
10 Ne ca ha jũ ri krĩ nõ kam me acato,
quê jũmjê mehkĩnte curi mehkrĩ catêjê
ma ame acaca, ne nee me ana amji caxàr
nare na, ca ha krĩ cape wỳr me gapôj, ne
me cumã gũjarẽn to hane he:
11 “Me amã me ipar prãm nare ita kam,
wa ha itỳj me ipar tête pro jacrô jũrê, ne
me acunaa mã me gõ krĩ ita jacrô capĩ.
Quê ha te me amã me ipar prãm nare
cakrô, ca ha atỳj Pahhiti te pjê to ihhimpej
xà ata te me awỳr cator xà ata to me amji
japackrea ne” hane.

12 — Ỹhỹ, ampeaj kam wa ha me amã
awjarẽ, quê ha cute me acukij ne me ato
ipicokjêr xàa jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha
Pahpãm nee krĩ ata caprĩ nare. Ne quê ha

krĩ ata jirôa pê cumã Krĩhpôc jõ krĩ wej ata caprĩ — hane.

Pê Jeju krĩ krã nare atajê kên mã hàr na harẽ

13 — Pỳj me hêj xi Coraxim jõ krĩ, me Tep jõ krĩ ata, ca ha atỳj amji kên mã me amji jaxà. Ne wa ha me amã mam krĩ wej itajê jarẽ. Pê krĩ wej itajê japrỳ pê Kẽn jõ krĩ me Teppro jõ krĩ. Pê ajco cama ame Pahpãm to kên, pê Pahpãm cute ame to kên jahpan xà na, me hipej tu. Ỹhỹ, ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ, quê ha mam krĩ wej atajê kam, pom curmã me akam ame hàpên xà pihho impejti ton to ipa itajê to me apê na mã, quê ha rỳ pêa mã ihkên jicu, ne quêt catyt kam, impejti na ipa, ne caxuw hihô na ipa, ne hipro na ipa, ne ihkà kên na ipa.

14 Ne mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõ amcro kam, quê ha Pahpãm mã me girôa pê Kẽn jõ krĩ me, Teppro jõ krĩ caprĩ.

15 Ne ca Capernam jõ krĩ ita, ca atỳj kàj mã, côjkwa wỳr gàpir na amji cãmjĩ cakrô, quê ha Pahpãm ahpar mã akujate, ne mehtyc jaxà kam amẽ — hane.

16 Ne Jeju ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ne por jũmjê me akampa atajê, quê ha hanea ne me ikampa, ne por jũmjê ame acurê atajê, quê ha hanea ne ma ame icurê. Ne por jũmjê me icurê atajê, quê ha hanea ne ma ame Inxũ Cati te ikujahêc ata curê — hane.

Pê mehkwỳ me amji jaxà

17 Mã ma ihkôt me ipa catêjê te me xetẽnta ne ihkôt me ipijakrut itajê me cutor, ne ma pjê cunea kôt ame ipa. Ne amcro nõa na cute me amji jacjên, ne me hakrya to me hakry, mã cute Jeju mã me amji jarẽn to:

— Ỹhỹ, me ijõ Pahhi, wa me gaprỳ to pôj, mã me pahcurê xwỳn carõ kên kwỳ ihtỳj me ikampa — hajỹr.

18 Mã Jeju me cumã:

— Ỹhỹ, wa ite me pahcurê xwỳn jõ pahhiti pê Xatanaj ata pupun. Mã côjkwa pĩn ihpỳm xà ita pê ihhêj rũm pahhàjê cuxê pyràac ne ihpỳm.

19 Me ikam gapac to impeaj ne he. Wa ite me amã icarôt catia me, ite amji jahkre pej catia jõr, na ca atỳj gapacta ne cagã me, pacti kam ame gàhhuc to me apa, ne ate atỳj me pahcurê xwỳn pê me carôt to ihpec. Na quê ha nee jũ caxuw ampo itajê nõ me anõ to kên nare.

20 Nee ca me pahcurê xwỳn carõ kên te me apar xà pyrên ame gakry nare. Ne quêt Pahpãm te mehkwỳ caxuw me acapi, ne amji mã côjkwa kam hõ kàhhôc kam me gaprỳ nõr pyrên, ca ame gakry — hane.

Ampeaj kam Jeju jakry

21 Mã pyt jỹr xà ata kam, Pahpãm Carõ Pejti kôt Jeju jakrya to hakry, mã cute harẽn to hajỹr he:

— Inxũ, apê côjkwa me pjê kam Pahhiti. Ne ate me cupê hahkre kêatre atajê mã ampo pimxur atajê cunea capô, ne me cumã to apipẽ. Ne mehkĩnte ate me cumã hahkre pej catêjê me, cute me amji jahkre pej catêjê pê ampo itajê to apimxur. Ỹhỹ Inxũ, pom ite ampo na garẽn par itajêa to, pê ca ramã amji to ahimpej. Ne imã acaca xà ita cunea impej pit.

22 — Inxũ, ca ramã ate imã ampo cunea jõr. Ne amã pit mã ijahkre peaj to ijahkre pej, ne nee aràn xà na jũm mã ijahkre pej nare. Ne hanea ne imã pit mã gahkre peaj to gahkre pej. Na wa ha jũm mã ato hahkre, quê ha hanea ne jũm ita mã gahkre pej pejti ne — hajỹr.

23 Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã pit mã harẽn, ne me cumã:

— Me gakry, hamre me apej mã me apỳm. Por ate me ampo pupun ata pyrên ca ame gakry.

24 Ampeaj kam wa me amã harẽ, Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê jàhtô, ne pjê jõ pahhi catêjê jàhtô, ne tee ame ampo itajê pupun prãm cakrô, quê me hõmpun nare. Ne me ca nare, ca atỳj me hõmpu ne me kampa. Mã me akĩnte tee ame ampo ita par prãm cakrô, nee cute mempar nare — hajỹr.

Hũmre pê me hàhkĩj na ihtehcajpar catê

25 Mã amcro nõ na me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê nõ xãm, cute Jeju capi ne ihkên mã mẽn prãmte ihcukij, ne cumã:

— Ỹhỹ, Pahhi, wa ha acukij, jũ mã wa ha ajte ne Pahpãm cahê na itĩr rohnỳtti mã na ipa? — hajỹr.
26 Mã Jeju cumã:
— Ỹhỹ, pom pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã harẽ, pê harkwa kôt ahna ihhôc ita? Ne mẽr ampo ca ate hõ kàhhôc kam cahyt ne kam gapac? — hane.
27 Mã hũmre ita cumã:
— Ỹhỹ, wa ite cahyt, mã harẽn to: “Ca ha ate gĩ cunea me, acarôt cunea me, acaxwỳn cunea me, ate amji kam gapac xà cunea to, amã Pahpãm pê Pahhiti ata ihkĩn. Ne hanea ne amã amji kĩnti ita na, quê amã me akwỳ kĩn” hajỹr — hane.
28 Mã Jeju cumã:
— Ỹhỹ, ca ate to hamãr, ca ha ate ampo itajê cunea ton to apa na, ca ha Pahpãm cahê na atĩr rohnỳtti mã na apa — hane.
29 Mã me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catê ita te cute amji mã ihpahàm hi prãmte, hipêr Jeju cukij, ne cumã:
— Mẽr jũmjê mã me ikwỳ itajê? — hajỹr.
30 Mã Jeju te cumã jũmjê pê mehkwỳ atajê to hahkre to impejti prãmte, cumã hũjarẽn xà ita jarẽn, mã cumã:
— Ỹhỹ, hũmre nõ ma Krĩpinkrên pĩn, Krĩcuxwati wỳr iwrỳc. Mã pry cahtiri me hàhkĩj xi catêjê te me kam ihtẽm, ne amehcahhy, ne me cupê ihkà caxàr, ne ma me to mõ. Ne curia cute me hicu mã ihtyc cahàc ne nõ.
31 — Mã ahna ahtũmre mã hũmre nõ ita pry ata kôt mõ, ne por me hũmre nõ pry kôt mõ ita pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê nõ. Ne cute hũmre ata pupun, mã pry kam ihcujpàt ne ihtyc cahàc ne nõ. Mã ajte nee cute ihtehcajpar nare, ne cute pry hyr, ne pry jĩkjêa rũm tẽ ne hakren, ne ma mõ.
32 — Mã ahna ahtũm nare, mã ihkôt me hũmre nõa cator. Ne por hapu na cator ata pê Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê nõ. Mã ma mõ ne cute hũmre ata pupun, mã ihtyc cahàc ne nõ. Mã cupê mam ihnõ ita pyràac, ne ajte nee cute ihtehcajpar nare, ne cute pry hyr, ne pry jĩkjêa rũm tẽ ne hakren, ne ma mõ.
33 — Mã ahna ahtũm nare, mã me hũmre nõa pry ata kôt mõ, ne curi cator. Ne cupê nee Juta catêjê nõ nare mehkĩnte, ne cupê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê jõ xũmre nõ, ne ihcahkrit. Mã cute hõmpun, ne ampeaj kam cumã caprĩ.
34 Mã ahna hàhtêp, ne cute ihtehcajpar pyrentu. Ne cumã inxec ata cuhhõn, ne ampo cacô xỳhti ata to cumã ihcahhê. Ne hanea ne ampo twỳm to cumã ihcahhê, ne cupẽhkà to cumã ihcupu, ne hõ cawrô cahàcre kam hỹr, ne ma to mõ. Ne me hàhhuc xà wỳr to cator, ne curia cute hamãr to apẽ.
35 — Ne apẽa kam, cute ikre jõ pahhi mã ihpore hy pijakrut ata to hàmjõr, ne cute cumã: “Hamre, ca ha hamã, ne ahna gõ pore kwỳ rẽ, wa ha hacpỹ ne amji jaxà, ne itỳj amã amgõ” hajỹr — hajỹr.
36 Ne Jeju te me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catê ita cukij ne cumã:
— Mẽr hõhõ, imã amji jarẽ, mencrê atajê nõ te mõrmõ jũm xũmre ihtyc cahàc ne nõ ita to amji kwỳ? — hajỹr.
37 Mã cumã:
— Por cumã caprĩ ata te ri hũmre ata to amji kwỳ — hane. Mã Jeju cumã:
— Mẽr hõhõ, ca ha tẽ, ne cuxà ate amji kam gapac xà to hanea, ne amã me akwỳ kĩn — hane.

Pê Jeju Martakwỳj me Marijkwỳj pupu

38 Ita jirô pê mã pê ma Jeju ihkôt me ipa catêjê me pry kôt me mõ, ne ma krĩ jacot ita mã me cator. Mã curi cahãj japrỳ te Martakwỳj ata te hũrkwa kam me ahna amji caxàr, mã me hàhhuc.
39 Mã Marta tõj japrỳ te Marijkwỳj ita Jeju cape na hỹr ne jỹ, ne apu cute ampo to hahkre xà na kampa.
40 Mã ihkĩnte Marta ikre kam hàpên xà jàhtôti atajê to apu amji to ahtwỳ, ne apu ihkrihkrit, na ri Jeju na hàhtêp ne cumã:
— Xà ca nee ito amji kam gapac nare, pom wa itõj kĩnte ahte ijàpên xà jàhtôti to apu apê ita? Na ca ha ijàpên xà ita caxuw imã itõj kujate, quê itehcajpa — hane.
41 Mã Jeju cumã:
— Marta, Marta, ampeaj kam ca apu amji to ahtwỳa to amji to ahtwỳ, ne apu akrihkrit, ne to apu amji cahpêrkà. Ne ca atõj kĩnte, gàpên xà to pit mã amji kam gapac to apa.

42 He quêt atõj te amji mã ampo pyxit
peaj catihti ata capi ata pê ina hỹr, ne
cute ikam hapac. Ne jũ wỳr quê jũm cupê
ihkrã kam, cute ipar xà itajê to pôj —
hane.

11

Pê Jeju Pahpãm mã mehcakôc to me cumã hahkre

1 Amcro nõ na Jeju apu Hũm mã ih-
cakôc, ne cute cumã ihcakôc jicu, mã
ihkôt me ipa catêjê nõ te Jeju mã:
— Pahhi, Jowãw xwỳ cuxà me imã
Apãm Cati mã me icakôc to hahkre. Pê
ajco ihtỳj ihkôt me ipa catêjê mã to
hahkre — hajỹr.
2 Mã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, ca ha Inxũ Cati mã me acakôc
prãm, ne me gũjarẽn to hane he:

"Me ijõ Inxũ, wa me icunea quêt acatihti
ne apejti na, me gahkre pej to
prãm.
Ne wa ate pjê kam mehcunea to ahimpej
na me prãm.
3 Ne ahpỹanre na, amcro cunea kam, me
imã me ijõ gõ.
4 Ne ite me ato kên itajê, ca ha me icuxà
to tojnõ ne hicu, ahnaa mã wa ite
ramã cute me ito kên atajê to tojnõ
ne me hicu.
Ne me ipytà me pahcurê xwỳn pê, quê
nee me imã incaca xà kêanre to
hahkre nare.
Hamre" — hane.

5 Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã
hũjarẽn xà ita jarẽn, mãr quê cute
Pahpãm mã mehcakôc, mã ihtỳj me
kampa na me hahkre pej, ne me cumã:
— Me ita to amji kampa, ne ihkôt me
hakop. Quê ha me anõ mã gõ ikwỳ nõ nõ,
ca ha caxwa cahtiri ahna gàhwỳr xà na
hũrkwa wỳr tẽ, ne cumã: "Ikwỳ nõ, imã
kwỳr krã to incrê ne agõ, wa ha amcro nõ
na hacpỹa mã amã cugõ.
6 Curmã ihmat pĩn, iwỳr ikwỳ nõ cator,
ne ipê cumã ampo jõr xà jamreare, na ca
ha imã ihnõ, wa cumã cugõ" hane.
7 — Quê ha akwỳ nõ ita ikre caxwãm
pê amã: "Quê, hamreare, nee ca ame
icahpêrkàr nare, wa ramã ite to harkwa
jihê, ne ramã me ikra mea mã ame ijikwa,
jũ wỳr wa to xa ne amã kwỳr krã itajê nõ
gõ" hane.
8 — Ne ampeaj kam wa me amã awjarẽ,
quê ha ate cupê hõt cahpêrkàr cupate,
ihtỳj to xa ne amã ate ampo cunea na
prãm atajê gõ. Ne nee mã apê hõ ikwỳ
nõ cwỳrjapê quê ha amã hõr nare.
9 — Cwỳrjapê wa me amã awjarẽ, ca ha
ate me gàhwỳr na, ca ha atỳj me acwa,
ne ate me hapên na, ca ha atỳj me cumã
gapôj, ne ate me harkwa cahhyr na, quê
ha ihtỳj me amã amji jihê mẽ.
10 — Ỹhỹ, mehcunea ame ampo na
ahwỳ atajê, quê ha ihtỳj me cucwa, ne
mehcunea ame hapê atajê, quê ha ihtỳj
me cumã hapôj, ne ame harkwa cahhy
atajê mã, quê ha ihtỳj amji jihê mẽ.
11 — Mẽr hõhõ, xà quê me anõ kra tep
na ahwỳ, ca ha tep kaj na ajkĩ cumã cagã
nõ gõ?
12 Nare quê akra hĩ xêt kwỳ na ahwỳ,
ca ha ajkĩ ihkaj na cumã pacti nõ to irô
ne agõ? Jũ wỳr ca me anõ akra to hane.
13 He me apê me hũmre pit, ne Pahpãm
kĩnte me akêanre cakrô, ca atỳj hõtpê me
akra mã me ampo pej pit gõ. Mẽr hõhõ,
quê ha quêt Pahpãm côjkwa kam ihkrĩ
ata, ihtỳj me amã, por ca Carõ Pejti na
me ahwỳ ata gõ — hane.

Jeju me, me pahcurê xwỳn carõ kên jõ pahhi

14 Ne amcro nõ na Jeju ame hũmre nõ
pẽrkêt ita pê me pahcurê xwỳn carõ kên
to pôj. Pê ampo carõ kên nõ ata nee
ajco hũmre ata cakôc na hamãr nare, na
pê nee ihcakôc nare. Pê Jeju cupê cator
pêê, pê ihcakôc kam ihtẽm pyrentu. Mã
me hàhtôti atajê te ahna me hõmpun,
ne hõmpun xà ata to cute amji mã me
ipikrar.
15 Ne mehkwỳ ajpẽn mã me harẽn kên
to:
— Ỹhỹ, Jeju ihtỳj ame pahcurê xwỳn
carõ kên to pôj to ipa. He nee me Pahpãm
carôt to ame hapôj nare. Ampo carõ kên
jõ pahhiti japrỳ pê Perxep pê Xatanaj te ri
Jeju mã me caxuw carôt jõr — hane.

16 Ne cute Jeju kên mã me mẽn prãmte
mehkwỳ ihtỳj hipêr mehcukij, cute me
kam mare mã ampo pihho catia ton, mã
mehcunea te me hõmpun, ne cormã quêt
Pahpãm te cumã carôt jõr na me hahkre
pej prãmte.
17 Mã ramã Jeju te cute amji kam me
hapac xà ata na me hõmpun, ne me cumã
ihkôt harẽn to hajỹr he:
— Ỹhỹ, quê pjê nõ kam amehkrĩ catêjê
atajê me amji jakrã, ne me taa me ajpu ne
ihtỳj me amji jipej. Ne quê ikre ry nõ kam
mehkjêjê atajê me, me amji jakrã, ne taa
me ajpu, ne hanea ne ihtỳj me amji jipej.
18 Ita pyràc pej ne, quê Perxep pê
Xatanaj, pê me pahcurê xwỳn atajê me
mehkwỳ me, me amji jakrã, ne taa ame
ajpu, ne ihtỳj me taa me amji jipej. Ca me
pahcurê xwỳn carõ kên jõ pahhi te imã
icarôt jõr, wa carôt kôt ampo carõ kên to
pôj na, ame ijarẽ.
19 Ne mẽr jũm te ri me akôt me ipa
catêjê mã me carôt jõr, cute ampo carõ
kên to pôj xà caxuw? Xà Xatanaj te ri ajkĩ
me cumã carôt jõr? He quê ha taa me
amã amji jarẽ, ca ha me caa ate me to
ihcupan xà ita na me amji jahkre pej.
20 Ne ampeaj kam, wa quêt Pahpãm
carôat to ampo carõ kên japôj to ipa,
cwỳrjapê ri ihkôat ramã me acunea te me
Pahpãm pê Pahhiti himpej xà te me awỳr
cator na me hahkre pej.
21 — Ỹhỹ, quê ha jũm xũmre tỳjti mã
hàprê xà cunea, quê ha hàprê xà atajêa
to amji jamãr to impeaj to ipa, quê ha nee
jũm cupê hõ tehkrêj nõ caxàr nare.
22 Nãmri quê ha me hũmre nõ te jũm
xũmre ata jirôa pê ihtỳjti na, quê ha kam
tẽ, ne to apkjê, ne cupê hàprê xà itajê
cunea pytà, ne amji mã cupê hõ tehkrêj
cunea pytà, ne ma to tẽ.
23 — Ỹhỹ, quê ha jũmjê te itehcajpar to
prãm nare na, quê ha me cupê icuna mã
hàprê catêjê. Ne quê ha jũmjê imã ampo
to cuprõn nare na, quê ha me cupê ito me
ipicràn catêjê.

Ampo carõ kên te amji jaxàr jarẽn xà

24 — Quê ha jũm pê me pahcurê xwỳn
carõ kên nõ te cator na, quê ha carõ kên
ata ma amcràti kam apu ipa, ne apu ihkôt
xà japên to ipa. Ne nee ihkôt xà nõ na
cator nare, ne taa amji mã: "Wa ha ma,
por hũmre jĩ pê ijũrkwa pê icator ata wỳr
amji jaxà" hane.
25 Ne amji jaxà, ne ihhêj ne ikre caprỳ,
ne ihcapõn pejti te hãm na hõmpu.
26 Ne ma tẽ, ne cute hirôa pê me
pahcurê xwỳn carõ kên te xet atajê japrôr,
ne mehcunea ikre pê hĩ ata mã me acjêj,
ne curia amehkrĩ. Mã hũmre mã mam
ampo carõ kên xàr ata kam, cute amji
cajpẽr xà ata jirôa pê kam cute amji
cajpẽr xà, ne ihkêanre — hane.

Pahpãm jarkwa kôat ipa catêjê ri ampeaj kam me hakryti

27 Ne Jeju te itajê jarẽn jirô pê mã ri me
cahãj nõ te me hàhtôa jipôc ri kỳj cati pêa
mã, cumã harkwa to:
— Jeju ampeaj kam apej. Ne mõrmõ pê
ca anã kam apỳm ata ihtỳj ajco ato pijahô,
ne ampeaj kam apejti ita kam apyrên
hakry — hajỹr.
28 Mã Jeju cumã:
— He cute me Pahpãm jarkwa par ne
me hũpar tu, ne ihkôat me ipa catêjê atajê
ri, inxê jirôa pê me hakry — hane.

Pê Jeju ampo pihho catihti na me hàhwỳr catêjê mã cawpa

29 Mã me hàhtôa te Jeju pu na me
cuprõn tu, mã cute me cumã ihcakôc kam
ihtẽm, ne me cumã:
— Ỹhỹ, amcro ita kam me apê Juta
catêjê, ca pjê kam ame akrĩ atajê cunea
kêanre. Na ca ajte me ina gàhwỳr to me
hane he: "Me imã ampo pihho catihti me
ampo pejti to, wa ha me hõmpu, ne cormã
Pahpãm te akujahêc na me gahkre pej"
hane. Cakrô wa ha nee me amã ampo
pihho catihti, impejti atajê nõ ton nare.
Ne wa ha cama amji to irô, ne me amã
Jona xwỳ jarẽn xà ita jarẽ. Ampo na? He
ipê hũràac, na wa ha me amã harẽ.
30 — Ỹhỹ, pê me cumã Pahpãm jarkwa
to ihcakôc catê na Jona xwỳ ata ipa, ne
ma Ninew jõ krĩ catêjê wỳr tẽ. Ne curi
mehkrĩ catêjê mã Pahpãm jarkwa jarẽ,
por pê Pahpãm Jona mã harẽn xà atajêa
na me cumã harẽn pa. Na quê ha me

Ahàkà Jona xwỳ cuxà ita kam amehkrĩ itajê mã Pahpãm jarkwa jarẽ.

31-32 Ne Pahpãm te mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõ amcro kam, quê ha Ninew jõ krĩ kam mehkrĩ catêjê me acuna mã me hãm pyrentu, ne ame ana mehcakôc kêanre ne, ne ihtỳj me acurê mã me amẽ. Ampo na? Pê Ninew jõ krĩ catêjê atajê ihtỳj me ampo kên ton jicu, pê Jona xwỳ me cumã Pahpãm jarkwa jarẽn xà atajê kôt, pê me hicu. Ne wa ampeaj kam me amã amji jarẽ. He ipê me Ahàkà, wa amcro ita kam, pjê ita kam apu ipa, ne me Ahàkà ita ri Jona xwỳ jirôa pê cati. Ne ihnõ xwỳjê, pê Juta catêjê jõ pahhi pê Xarômãw xwỳ ita, me cupê pahhi catêjê kwỳ jirôa pê amji jahkre pej. Mã me cupê pahhi catêjê jàhtôa ne hỹrmã me cator, cute cukwa kam ame ampo jahkre pej prãmte. Ne pê cô cati jĩkjê rũm pjê xa ata jõ pahhikwỳj cahãj, ne ma Xarômãw wỳr tẽ, cute krã kre te amji jahkre pejti to hahkre xà atajê na impar prãmte. Ne Pahpãm te mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõ amcro ata kam, quê ha pahhikwỳj cahãj ata, ihtỳj me acuna mã ihcakôc kêanre, ne me acurê mã me amẽ. Ampo na? He amcro ata kam, pjê ita kam, ipê me Ahàkà ihtỳj me amã ampo itajê to hahkre to ipa, ne pa wa Xarômãw xwỳ jirôa pê icati cakrô, ca nee me ipar prãm nare.

Pahte amji kam me pajapac xà pejti pê hàhcujro xà

33 — Ne ihnõ xwỳjê, jũ wỳr quê jũm hàhcujro xà nõ pôc ne hãm xà kam hàhcujro impejti kaj na hãm, ne jũ wỳr quê paraj krac ri hãm. Quê ha quêt hàhcujro xà ata xãm xàa kam hãm, quê ha mehcunea me acjêj atajê hàhcujro kam me irĩt pejti ne.

34 — He me panto pê me pajĩ mã hàhcujro xàa. Quê ha me panto irĩt pejti, ne ampeaj kam me pajĩ kam me pamã me pajàhcujro hipu. Nãmri quê ha me panto te ihkêanre na, quê ha me pajĩ cunea kam awcapàtkô. Jĩkjê na ca ha ite amji kam ijapac xà pejti pupu, ne mehkôpĩ ne ihkôat me apa na, ca ha atỳj kam me gapac to me apa. Nãmri ca ha ate me hajỹr nare na, ca ha atỳj ame apa, ne me apê amji jahkre kêatre ne.

35 — Cwỳrjapê ca ha ma me amji jamã, ne ma ihhêj rũm me gĩ kam me gàhcujro xà ita jamã, côt mã ca gàhcujro xà ata to amji pê kam awcapàtkô.

36 Quê ha me gĩ cunea kam hàhcujro xà ita te me ato hipu na, quê ha nee me gĩ kam awcapàtkô nare, ne me gĩ cunea kam hàhcujro ita ihpràti ne. Ne ihhêj ne me acaxwãm pê hàhcujro xà nõ xa ne ahcujro — hane.

Pê Jeju Parixêw catêjê nõ jũrkwa kam apà

37 Mã Jeju te ihcakôc jicu, mã Parixêw catêjê nõ te hũrkwa ri hàpàn prãmte hator. Mã ma Jeju ihkôt mõ, ne hõ pyxwỳr xà na hỹr.

38 Pê nee Jeju Parixêw catêjê te me amji ton xà ata kôt, hũhkra cuhhõn nare. Mã Parixêw catêjê nõ ita te, cute nee hàpàn xà wỳr hũhkra cuhhõn nare ita na hõmpun, ne to amji mã ipikrar.

39 Mã Jeju te me cumã:

— Ỹhỹ, me apê Parixêw catêjê, ca nee ampo caxwãm pê me to amji japackre nare, ne põ rũm pit mã me to amji japackre. Ca põ rũm me gõ cuhkõn me, me gõ incrat catut cuhhõn to pit mã me amji japackre. Ne me caa, põ rũm pit mã me ate me gàhcukrêj cuhhõn ata kĩnte, me acaxwãm pê me akên te me ato hipu tu. Cakrô ca ajte nee me acaxwãm pê ate amji kam me gapac xà kên itajê to me amji japackre nare.

40 — Ne ampeaj kam ca ame ato kam waj, ne pom Pahpãm te põ rũm aton ita te ri hajỹar ne acaxwãm pê aton.

41 Ne gapacta ne me gõ incrat caquẽc cuhhõn to me gapac kêt, me akõm xà me. Ne impejti ita ri quêt me amã impej he, ca ha me gõ incrat kam ampo itajê me, me akõm xà kam ampo itajê, ca ha me cupê hamreare atajê mã me agõ. Ca ha ate me cupê hamreare atajê caprĩ na, quê ha põ rũm ampo itajê cunea me amã ihtetetti ne.

42 — Pỳj me hêj xi Parixêw catêjê kwỳ! Ca ha atỳj me akên mã me axà ne me gamre! He pê ihtỳj Pahpãm me

amã ampo cati me ampo kryjre ton na awjahkre. Na ca gõtpê Pahpãm mã, por ca ihcunea to me ajpa atajê jĩkjê kryjre ne me agõ. Pom ca pàrhyre me, ampo kwỳ na kyre pê hĩ jàhwỳr atajê pyxit ne hãn ne me cumã agõ, ne icahhur to me gõ tekjê na ri Pahpãm mã impej. Cakrô, ca nee me akwỳ to impej nare, ata pê me amã Pahpãm kĩn nare. Na ri Pahpãm mã, me ate amji kam me gapac xà itajê na me akam, cupê ihkaj na. Ampo na? He cumã ampo ita catia to cati, ihkryjre itajê jirôa pê. Na ri cumã me ate ajwar me ton na, me ato prãm.

43 — Pỳj me hêj xi Parixêw catêjê kwỳ! He ca gõtpê me hũjamãr catêjê catia krĩ xà ata kam me cahê na me akrĩ prãm, ate me cuprõn xà kam. Ne ca gõtpê krĩ cape na cute me apejti na me garẽn na me to prãm.

44 — Pỳj me hêj xi! He me apê mehtyc kre kam me hikwa, mã nee me hõmpun ne me hahkre pej nare kam, incwỳrpê me pra atajê pyràac. Ne ihhêj ne põ rũm me apejti, ne me acaxwãam pê ate amji kam me gapac xà kên pit apu hikwa — hajỹr.

45 Mã me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê nõ hanea ne curi jỹ, ne cute Jeju jũjarẽn xà ita kam hapac, ne cumã:

— Pỳhàpà, Pahhi, ca acakôc xà ita to ate acakôc ne hanea ne me ixũn — hajỹr.

46 Mã Jeju cumã:

— Pỳj me hêj xi me apê me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê! Ca hãn ne mehcunea mã harẽn to hajỹr to me apa ne me cumã: “Ỹhỹ, ca ha atỳj Pahpãm jarkwa cunea kôt me apa. Nãmri ca ha nee ihcunea na, catyt kam ihkôt me apa nare, quê ha ihtỳj Pahpãm me ato kêanre ne” hane. Me gũjarẽn xà itajê ihtỳaj to ihtỳj, ne cupê ihhêj rũm ate me kam me hõ kàhà pytĩa pyxwỳr. Jũ wỳr quê jũm awcanã, quê jũm hũcanãr nare. Ne por ca ihhêj ne nee me to ipa xà caxuw gũhkrahhi pyxit to mehtehcajpar prãm nare ata pê nee ate Pahpãm jarkwa na mehtehcajpar, mã catyt kam ihkôt me ipa xà nare.

47 — Pỳj me hêj xi! He ca ha atỳj me akên mã me apỳm! Ne ca gõtpê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê tyc atajê jarêt xà caxuw me cumã kre pejti to.

48 He ca atỳj me aquêtjê japua na ita to me hajỹr to me apa, ahnaa mã pê me aquêtjê me acumam ajco me Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê cura he. Pê taa mehcura, pê ca me caa ajco me harêt.

49 — Cwỳrjapê pê Pahpãm, cute amji jahkre pejti te hajỹr romã mã, ramã harkwa to: “Wa ha me cumã me ijarkwa to mehcakôc catêjê me, me imã memprar catêjê kujate. Quê ha me jũm cura, ne ame jũm to kên” hane.

50 Hajỹr cwỳrjapê quê ha amcro ita kam, cute harkwa to mehcakôc catêjê curan jahpan xà na, ame ipa itajê cunea to hanea, ne ame to kêanre ne.

51 Pê mam pjê intuw kam me Aper xwỳ cura, ne caxuaw ajpên me amji curan na me cupy, ne ajpên me amji curan to me mõ. Ne Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa kam, cute me amji curan jicu xà to me Xacarij xwỳ curan. He ampeaj kam wa me amã awjarẽ. Na quê ha Pahpãm, cute mehcuran jahpan xà na, pom ita kam mehtĩar ame ipa itajê to apu ihkêanre ne.

52 — Pỳj me hêj xi me apê me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê! Ca ha me akên mã me apỳm! Ampo na? Ca nee me Pahpãm jarkwa jahkre pej prãm nare, ne nee me amã jũmjê te hahkre pej na me to prãm nare. Na ri ihhêj rũm me apê cute me ikre jihê rẽn xà incwỳr, ne ma amentê, mã nee me to incjêj nare, ne nee jũm mã me hõr, mã cute to hihê mẽn, ne hàr na me amã to prãm nare — hane.

53 Ne ma Jeju me cupê mõ, mã Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, cama ame cumãn to mehcyt to amencrôn to me ipa. Ne mencryac kam ampo jàhtôa na mehcukij.

54 Ne tee Jeju jarkwa nõ to me to ipipkjêr, ne cute mehpro prãmte ame to hahkre.

12

Mehkrã kên caca xà

1 Ne pê me hàhtôa ne me cuprõ, ne me hàhtô kam, ihtỳj ajco amji kam

mehcuhhê. Mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã mam harẽn, ne me cumã:

— Co he, ma amji na me Parixêw catêjê to me guphêa ne, nãmri ihhêj ne ampeaj kam põ rũm mempej, ne me caxwãm pê mehkêanre. Ne amehhêj xia jarẽn to me ipa, ne me cupê pàrhyre xỳ pahtỳjti to me hõ cunea to hỳ ita pyràac.

2 Ne hanea ne ihtỳj ampo cunea to me ipimxur to ipa. Quê ha amcro nõ na cute ampo to me ipimxur itajê cunea pro mẽ, ne ampo cunea pupu.

3 Ỹhỹ, ca ate awcapàtkô kam me ampo cunea jarẽn atajê, quê ha ihtỳj amcroa kam me kampa. Ne ca ate ikre caxwỳn kam ampo cunea to me apimxur, ne ahna me to hihê ne caxwãm pê me harẽn atajê, quê ha ihtỳj cà pê mehcunea me harẽ, ne me kampa.

Cu ha amji mã me Pahpãm pit cupa

4 — Me ijõ ikwỳ nõ, ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ, nee ame, por me gĩ pit cura atajê cupa nare. He quê ha nee hipêr me ato kên nare.

5 Ne Pahpãm ca ha quêt amji mã me hũpa. Pahpãm quê ha ihtỳj quêt jũm jĩ cura, ne cormã hipêr apu to kên, ne ma ihkãkãnti kam cuhy kam cumẽ. Cwỳrjapê wa ha hipêr me amã harẽ, na ca ha quêt amji mã me Pahpãm pit cupa.

6 — Ỹhỹ, por hãn ne cuwênre te xĩc to ihpore pijakrut peaj na me hàhpan cakrô, quê ha nee Pahpãm cuwênre ata nõ to hapac kêt nare.

7 Ne hanea ne Pahpãm te ahpỹanre na me akĩ cunea cahyt par. Ne me caa ri cuwênre jàhtôti itajê jirôa pê me acati. Cwỳrjapê ca ha nee amji mã ampo cupa nare.

Cu ha Jeju na amji jarẽ

8 — Ỹhỹ, he ampeaj kam wa me amã awjarẽ, quê ha jũm me akam mare mã cute ijahkre pej na amji jarẽn na, quê ha me Ahàkà hanea ne côjkwa kam Pahpãm jarkwa to imprar catêjê kam mare mã, cute jũm ata jahkre pej na amji jarẽ.

9 Ne por quê ha me kam mare mã, ma ame icaca atajê, quê ha me Ahàkà hanea ne côjkwa kam Pahpãm jarkwa to imprar catêjê kam mare mã, ma apu jũm ata caca.

10 — Ỹhỹ, he quê ha jũmjê ipê me Ahàkà na ihcakôc kên na, quê ha Pahpãm ihtỳj ihkên ata to tojnõ ne hicu. Nãmri quê ha jũmjê te Pahpãm Carõ Pejti na ihcakôc kên na, quê ha nee Pahpãm ihkên ata to tojnõ ne hicu nare.

11 — Ne quê ha amcro nõ na me acukij xà caxuw, cute me cuprõn xà jũrkwa wỳr me gaprô. Ne cute me akên mã me amẽn prãmte, pahhi catêjê me, me cupê pahhiti catêjê cuna mã me apyxwỳ, ne me acukij. Ne amcro ata na, ca ha nee ame akrihkrit nare, ne nee amji caxwãm pê me amji mã: “Jũ mã wa ha ajte amji jarẽn to, ne pahhi catêjê itajê pê amji pytà?” hajỹr nare.

12 He Pahpãm Carõ Pejti quê ha amcro ata kam, me amã me ate me amji jarẽn xà to hahkre, cwỳrjapê ca ha nee ame akrihkrit nare — hane.

Hakràjti krã cunĩ jarẽn xà

13 Mã me hàhtôa jipôc ri hũmre nõ xãm, ne Jeju mã ihcakôc ne cumã:

— Ỹhỹ, Pahhi! Ca ha itõ mã garkwa ta, quê imã hũm xwỳ jàhcukrêj to ajcapô — hane.

14 Mã Jeju cumã:

— Pỳhàpà, xà ajkĩ jũm te me amã ampo to ipicràn catê na ixãm? Hãpà. Nee ipê ampo to ipicràn xà caxuw me acukij catê nare — hane.

15 Ne me hàhtôti atajê japackre, ne me cumã:

— Krãa, me ikampa! Ca ha nee ame hàhcukrêj to me acukrêj to prãm to me apa nare. Gapacta ne ampo to amji mã me cuprõ, ne nee me acukrêj itajê to pit mã ame amji japackre nare. He ampeaj kam ri me pahcukrêj itajê pê nee pahte amji kam me pajapac xà to ihhimpej catê nare.

16 — Ỹhỹ, wa ha me amã jũm jakràjti nõ jarẽ, ca ha me hahkre pej, ite me amã harẽn xà ita kôt.

— Ỹhỹ, hakràj cati ita mã hõ pur catia, ne hõ pur ita kam cumã ampo jàhtôa to hàhtô.

17 Mã cute pur kam ampo itajê cunea pupun, ne to amji kam hapac pyrentu, ne amji mã: “Pỳhàpà, ampeaj kam ipur kam

ampo jàhtô, ne ipê caxuw nõr xà cati nare
ita kam, jũ mã wa ha ajte to?
18 “Ỹhỹ, wa ha to hane he. Wa ha nõr
xà incrire ita hu, ne amji mã nõr xà catia
nõ xãm, ne curia wa ha ijõ cunea jaxwỳ.
19 Ne wa ha amji mã, ‘Hamre, ramã imã
ijõa to ijõ, ne ijakràj catia, na wa ha nee
hipêr pur nõ xir, ne kam ijàpên nare. Ita
caxuw wa ha caku jàhtôa kam cama ikrĩ
ne cuku, ne apu to ikõm to ipa, ne ijakry
ita na apu ipa’ ” hane.
20 — Mã côjkwa kam Pahpãm jỹ, ne
cute amji kam hapac xà ita na hõmpu, ne
cute hakràj cati ita mã: “Ate amji jahkre
kêatre. Pê wa amã acaca xà gõ, ne ita
kam ca ha caxwa ri ty, ne hacpỹa mã imã
agõ. Quê ha jũmjê amji mã gõ jàhtôti ita
to me ahtwỳ” hajỹr. Hõhõ, Inxũ te hakràj
cati ata mã harkwa to hajỹr.
21 — He Pahpãm to ate amji kam me
gapac to me apa xà ata pê ihhêj rũm
côjkwa kam ate amji mã me gàhcukrêj
pejti to me cuprõn. Kĩn pej ne, ca ajte pjê
ita kam me gàhcukrêj me, me gõ to pit mã
me amji kam me gapac to me apa, ne nee
hĩkjê na, hõtpê Pahpãm to me amji kam
me gapac nare na, ca ha me apê hakràj
cati ata pyràac, ne me amji to acto —
hane.

Cu ha pahtỳj Pahpãm to amji mã me pahhimpej to prãm

22 Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã, cute
ampo kên na ame amji to hàptõ to me ipa
nare xà jarẽn, ne me cumã:
— Cwỳrjapê wa ijõtpê me amã harẽ, ca
ha nee me gõ me, me gàpàn me, me akà to
pit mã me amji to gàptõ to me apa nare.
23 He me pajĩ ri me pahkà jirôa pê cati,
ne pahte amji kam me pajapac xà ri me
pajõ jirôa pê cati, na ca ha itajê to pit mã
me amji kam me gapac to me apa jicu.
24 — Ca me wakê pupu, mã nee amji mã
pur ton nare, ne nee kam hàhkre nare,
ne nee amji mã to cuprõn nare, ne nee
caxuw amji mã hõ nõr xà pyxwỳr nare.
Cakrô mã Pahpãm hõtpê me cumã harte.
Ne mẽr hõhõ, Pahpãm mã wakê itajê jirôa
pê me acati. Cwỳrjapê quê ha ate ampo
itajê cunea na, amji to me gàhhuc xà nare
kam, quê ha me gamã.
25 Xà ca ha me atyc nare na, amji to me
gàhhuc xà ata to, ajkĩ atỳj amji mã me atĩr
jõ caku to ajcamẽ? Hamreare, ca ha nee
amji mã me to apicamẽn nare.
26 Mẽr hõhõ, he ca ramã nee ampo to
ate amji kam me gapac xà atajê to, amji
mã me apicamẽn nare ita kam, ampo
caxuw mã ca cormã ampo kryjre na me
amji to me gàhhuc to me apa?
27 — He pĩrã te hajỹar he. Nee hàpên
nare, ne nee amji mã ihkà ton nare cakrô,
mã ihtỳj ajcamẽ ne impejti. Ỹhỹ, ampeaj
kam wa me amã awjarẽ, por pê pahhi
xwỳ pê Xarômãw jakràj jàmkrã catia ata,
pê te ihkà impejti cakrô, pê pĩrã kà ata
Xarômãw kà jirôa pê impej.
28 Ne Pahpãm ri, pom ahkêt amcro
kam ihcuhhê ne ajcamẽ atajê mã ihkà to.
Mã hãn ne ahna apẽ mã cuhy to capa.
Mẽr hõhõ, quê ha Pahpãm ihtỳj me amã
me akà to. He ca ihhêj ne cormã kyre
pê Pahpãm to amji mã me ahimpej, mã
Pahpãm ihtỳj me gamãr to prãm.
29 — Cwỳrjapê ca nee ame akrihkrit
nare, ne nee ate me ampo kur xà me, me
akõm xà to pit mã na, ame amji to hàptõ
nare.
30 Por pjê kam krĩxàre mehkrĩ, Pahpãm
to amji kam me hapac nare atajê ri me hõ
me, mehkà to pit mã ame amji kam hapac
to me ipa. Ne me Apãm Cati mã, ate ampo
na me prãm atajê na me gahkre pej.
31 Ca ha mam cati mã Pahpãm pê pjê
cunea jõ Pahhiti to amji kam me gapac to
me apa, ne harkwa kôt ame apa, jahpan
xà na, quê ha Pahpãm cormã hipêr me
amã ampo cunea na, ate me ahna prãm
atajê gõ.

Cu ha côjkwa kam me papê pahhi catêjê

32 — Ỹhỹ, tee me acrêre cakrô, ca nee
ame hũpa nare. He Pahpãm te amji cahê
na, me apê pahhi na me apyxwỳr to amji
kam hapac.
33 Gapacta ne me acukrêj to ihpore na
me ahpa, ne ihpore ata, ca ha gapacta ne
me cupê hamreare atajê mã me agõ. Ca
ha ate me ita to hajỹr na, ca ha côjkwa
kam amji mã ampo jàhtôa ne me to
acukrêj. Ne ihpore incjên xà itajê, quê ha
côjkwa kam me gõ pore me amã to hipu

tu rohnỳtti mã. Wỳr quê curi me hàhkĩj
xi nõ apê ihnõ to ahkĩ, ne nee quê ha krir
nõ curi apê ampo pejti ihkrẽr nare.
34 Ne côjkwa kam ca quêt me acukrêj
pejti itajê to me amji kam gapac to me
apa.

Me hàpên catêjê me hàpên xà to mento juphê jarẽn xà

35-36 — He me apê ihhêj rũm me gõ
pahhi jikwa tuw mã me gàpên catêjê
pyràac. Ne ate hahkà na hõ amji kĩn ata
to me gàhcuprõn, ne me amji cũmpej, ne
me hikaj na cute me amẽn. Cwỳrjapê ca
ha me amji cũmpeaj ne. Ne me atu na hê
xà to me akat kà juwahi, ne me gàhcujro
xà nõ mã me haxà, ne mehpôc. Quê ha
cato ne ikre jarkwa cahhy, ca ha me cumã
hihê mẽn pyrentu.
37 Ca ha me apê cumã me gàpên catêjê
me hikaj, ne nee ame gõt pej nare, ne quêt
me arĩat ame apa, ne ampo cunea caxuw
ame apa, cwỳrjapê ca ha quêt me apej mã
me apỳm. Na quê ha me gõ pahhia, amji
tu na, ihtu na hê xà to ihtỳj, ne me apê
me cumã hàpên catêjê atajê mã hàpàn xà
na me akrĩ na awjahkre, ca ha me akrĩ,
quê ha taa me amã me garte.
38 Quê ha tee awcahti xà wỳr aw-
capàtkô picapôn kam, me gõ pahhi me
awỳr cator cakrô, me arĩat wỳr cato, ca
ha me apej mã me apỳm. Ca ha to hane,
ne me apê me gõ pahhi jikwa tuw ata mã
me gàpên catêjê impejti pyràac.
39 — Ỹhỹ, quê ha ikre jõ pahhi nõ, me
hàhkĩj xi catêjê cator xà na me hahkre pej
na, quê ha nee ikre mã jũm xàr, ne jũm
te cupê ampo pyr na hamãr nare.
40 Ne me ca xwỳjê, ca ha me arĩat ame
apa. Co he, quê ha me Ahàkà cati ate me
hikaj xà jahkre pej nare ata kam, ihprõt
pê me awỳr cato. Hõhõ, ata to ca ma me
amji japackrea ne — hajỹr.

Hàpên catê impej me ihkên jarẽn xà

41 Mã Petrô Jeju cukij, ne cumã:
— Ijõ pahhi, pom ca ame imã ampo
jarẽ ita, xà me imã pit mã, nare, xà ajkĩ
mehcunea mã? — hane.
42 Mã nee Jeju te cumã jũ mãn nare, ne
cama cumã:
— Ỹhỹ, wa ha amã ikre jamãr catê nõ
jarẽ. Por quê ha hõ pahhi ikre jamãr na
cumẽ ata, quê ha catyt kam, ahpỹanre na
mehkwỳ mã me hõ jõr to ipa.
43 Quê ha cute hõ pahhi cator xàa kam,
catyt kam cumã hàpên to hajỹr na, quê
ha impej mã ihpỳm.
44 Ỹhỹ, quê ha hõ pahhi ihtỳj cumã
hàpên catê ita te ikre me, pjê me, ampo
cunea jamãr catê na hãm. Quê ha ihtỳj
hũpar pyrentu, ne me hàpên catêjê to
kênre nare.
45 — Nãmri quê ha cute hũpar nare, ne
me hàpên catêjê to impejti nare na, quê
ha ihkên mã axà. Quê ha ikre jamãr catê
ata amji mã: "Pỳhàpà, ijõ pahhi cator
xà ita jũwrya to hũwry, ne ramã cator
xà jirô pê ihpỳm, cwỳrjapê wa ha ipyxit
peaj ne amji to pit mã amji kampa" hane.
Ne cute hàpàn ne ihkõm kam ihtẽm, ne
ipipãn kam ihtẽm, ne hõ pahhi mã hàpên
catêjê kwỳ xũmre me, me cahãj cahhyr
kam ihtẽm na, quê ha ihkên mã axà.
46 Ampo na? Quê ha nee jũ caxuw hõ
pahhi te hỹrmã cator xà jõ amcro jahkre
pej, ne nee hikaj nare ata kam, quê ha
amji jaxà ne cato, quê ha mehpro mẽ.
Quê ha ihkên ton jahpan xà na ihcura, ne
cute me Pahpãm par nare atajê cuhhê xà
kam cumẽ.
47-48 — Ỹhỹ, quê ha me hàpên catêjê
nõ mã hõ pahhi jarkwa jahkre pej nare,
ne cupê hahkre kêt kam nee cute amji
cũmpej nare, ne apu hàpên to kêanre
ata jahpan xà na, quê ha hõ pahhi nee
ihcahhyr to ihtỳj nare, ne kyre pê ihc-
ahhy. Nãmri quê ha me hàpên catêjê nõ
te hõ pahhi jarkwa jahkre pej cakrô, nee
amji cũmpej nare, ne nee hàpên xà to
impej nare, quê ha hõ pahhi hahpan xà
na, ihcahhyr to catia. Ne quê ha jũm,
jũm jũhkra kam, ampo catia ne cupy, quê
ha hahpan xà na hacpỹ ne ampo catia ne
ahna ahwỳ. Ne quê ha jũm ampo crire ne
cupy ne hahpan xà na hacpỹ mã incrire
ne cugõ. Jĩkjê na mã Pahpãm me ato
hanea.

Quê ha Jeju cwỳrjapê ame amji to ajcokjê

49 — Ỹhỹ, ite pjê ita to cuhôn prãmte wa
hỹrmã icator. Ne ramã ihpôc to mõr na
ri imã to prãm.
50 Wa ha cormã amji pupun xà kêanre
to amji pupun to hanea, pom quê, cô kam
cute me amji cumrãr xà ita na, wa ha
ite amji pupun xà kêanre ita kam amji
cumrã. Ne imã amji kĩn nõti ita kam
ahnaa ikên na amji pupun to ihhi.
51 — Mõrmõ ca atỳj amji mã me ito,
ite me amã me acarĩcti jõr, ca nee ame
apijapu nare prãmte, mõrmõ wa me
awỳr icator na, ca me ito amji kampa.
Hamreare, wa nee ita caxuw me awỳr
icator nare. He wa ita kaj na, ite me ato
ipicokjêr xà caxuw wa quêt icator.
52 Ỹhỹ, ita caxuw quê ha icwỳrjapê ikre
kam cute me xĩc atajê ame ajcokjê, quê
ha mencrê itajê me ipijakrut atajê kam
mencryc kam ame ipa.
53 Ne quê ha me hũmjê xwỳjê mehkra
xũmre kam incryac kam ame ipa. Quê ha
mehkra xwỳjê me hũmjê kam mencryac
kam ame ipa, ne mehkra cahãj atajê, quê
ha menxyrxwỳ kam mencryac kam hanea
ne ame ipa. Quê ha me hũprequêj hanea
ne me wỳjxwỳ kam mencryac kam ame
ipa. Quê ha me wỳjxwỳ hanea ne me
hũprequêj kam mencryac kam ame ipa.

Amcro cajpẽr jarẽn xà

54 — Ỹhỹ, ca ha ita ri Juta catêjê jõ pjê
kam pyt cjêj xà rũm me ahcakrã nõ pupu,
quê ha hàpir to mõ, ca ha me amji mã
harẽn to hane he: “Quê ha ta wrỳ” hane.
Quê ha ihtỳj wrỳ.
55 Ne ca ha hanea ne me crôtre jõ kôc
cajpẽ, ne amji mã me harẽn to: “Quê ha
ita kam ampeaj kam me pahcacro” hane.
Quê ha ihtỳj me pahcacro.
56 Mẽr hõhõ, pom ihtỳj me amã ampo
itajê cunea jahkre pej, ne me amã pjê me,
côjkwa jarẽn jahkre pej ita. Ne mẽr ampo
na mã me apê amcro ita kam, ite ampo to
ijàpên xà itajê jahkre kêatre? He ca cama
ame ahêaj to ame ahêj!

Cu ha me pahcurê xwỳn to impejti ne

57 — Ne mẽr ampo na mã ca catyt kam
me apa na me apê amji jahkre kêatre?
58 Ỹhỹ, quê ha jũ caxuw acurê xwỳn
nõ apro mẽn prãmte mehcukij xà wỳr
gaprôr prãm, ne gaprô. Ne pry kôt cormã
ato mõr kwỳa kam, ca ha cume ajpẽn
par peaj ne, ne me acator xàa kam me
amji to impej. Nãmri ca ha ate me ita to
hajỹr nare, ne nee me amji to impej nare
na, quê ha acurê xwỳn nõ ita, mehcukij
catê mã agõ, quê ha mehcukij catê ma
krãhtare mã agõ, quê ha ma krãhtare me
hacjên xà mã gaxà.
59 He wa ampeaj kam me amã awjarẽ,
ca ha me hacjên xà kam akrĩ ita kam
ahnaa, por ate acurê xwỳn to new ata to
gàmjõr par nare kam, quê nee me acator
nare — hane.

13

Cu ha me pahkên ton jicu nare, ne me ty

1 Ne amcro ata na jũmjê atajê te Jeju
mã Hĩpôjajo catêjê curan xà jarẽn, ne me
cumã:
— He ma Hĩpôjajo catêjê kwỳ
Krĩpinkrên wỳr me mõ, cute me ampo
curan, ne Pahpãm mã me hõr prãmte. Ne
cormã Pahpãm mã me ampo jõr prãam
kam, mã pahhi Pirat te me hipej na
harkwa hyr. Mã cute me hipej — hajỹr.
2 Mã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, Hĩpôjajo catêjê itajê tyc xà
kêanre, ne mõrmõ ca me amji mã me
to: “Cute mehkwỳ jirôa pê mehkên
ton, cwỳrjapê ri cute me amji pupun
xà kêanre ita to ame amji pupun, ne
amehtyc” hane.
3 Hamreare, he nee mehkwỳ jirôa pê
mehkrã kên nare. Ampeaj kam wa me
amã awjarẽ, ca ha me caa me acunea te
me akên ton jicu nare na, ca ha atỳj me
cuxà ame ty.
4 — Ne por Krĩpinkrên cahê na cute me
tejôjtô ne mehkrĩ atajê kam kẽn te ikre
kàhti ata pỳm, ne cute me hipej atajê,
mõrmõ ca amji mã me to: “Krĩpinkrên
kam mehkwỳ mehkrĩ atajê jirôa pê cute
mehkên ton, cwỳrjapê ri cute me amji
pupun xà kêanre ita to ame amji pupun
ne amehtyc” hane.

5 Hamreare, he nee mehkwỳ jirôa pê
mehkrã kên nare. Ampeaj kam wa me
amã awjarẽ, ca ha me caa me acunea te
me akên ton jicu nare na, ca ha atỳj me
cuxà amehtyc xà ita to ame ty — hane.

Pĩxô pàr na hô nare jarẽn xà

6 Ne hipêr cute me cumã me hũjarẽn xà
nõ jarẽn, cute ame hahkre pej prãmte, ne
me cumã:
— Ỹhỹ, pê jũm xũmre nõ mã hõ pur
kam pĩxô pàr ramã hô xàa kam, ne nee
cormã hô nare. Pê ajco hô japê, tee
hõmpu, ne nee ihnõ na hõmpun nare.
7 Ne cute pur jamãr catê mã: "Hõmpu
he, ramã pĩxô pàr ita na caku crê, wa tee
apu hô japê, ne nee rỳ ite hô nõ pupun
nare. Ne hamre, gapacta ne pĩxô pàr ita
jakep pyrentu. Cama ihcuhhê ne pjê pytà,
ne nee hô nare" hane.
8 — Mã hamãr catê cumã: "Ijõ pahhi, ca
nee ite hakep na imã gũjahkre nare caku
ita kam, wa ha xa ipu na hahkwỳ, ne kam
ampo jĩn to hipu.
9 Quê ha ajpên caku mõ ita kam, cute
hô na, quê ha ahna impej, nare, quê ha
cute hô nare na, ca ha gapacta ne cormã
hakep na imẽ, wa ha itỳj hakep" hane. Ne
cute to hajỹr. Jĩkjê na mã Pahpãm me ato
hanea, ne ihtỳj cormã me ato hamre xà to
ipinhuc to mõ — hane.

Pê mehkôt xà jõ amcro kam Jeju cahãj caprã

10 Ne mehkôt xà jõ amcro nõ na Jeju
ame cumã ampo to hahkre, Juta catêjê te
cuprõn xà jũrkwa kam.
11 Mã curi me cahãj nõ kam me pahcurê
xwỳn carõ kên, ne cute apu to kêanre,
mã ihkô cajõc ne cumã hà, ne jũ wỳr quê
capô. Ne pê ramã ihkô ita capô nare na
ahna caku te tejôjtô.
12 Mã Jeju te hõmpun ne cumã hàkjêr,
ne cumã:
— Ỹhỹ, cahãj ita, ramã acaprãr — hajỹr.
13 Ne cute ahna hũ xir, mã ihkô capô
pyrentu, mã cahãj ita te amji jahpan xà
na, côjkwa kam Pahpãm mã impejti jarẽn
to mõ, ne cumã:
— Ỹhỹ, me ijõ Inxũ Cati, ampeaj kam
apej ne acati, ne ate icaprãr pyrên ijakry!
— hajỹr.
14 Mã cuprõn xà jõ pahhi apu, Jeju te
mehkôt xà jõ amcro kam jũm caprãr ata
na, apu kam incryac to incryc, cwỳrjapê
ri mehkwỳ mã:
— Pỳhàpà, pom me pajàpên xà caxuw
amcro te xêj ita? Mẽr hõhõ, amcro te xêj
itajê kam, ca ajpên me ate me amji caprãr
prãm catêjê me apa, ne nee me pahkôt
xà jõ amcro kam ajpên me amji caprãr
prãmte me apa nare — hane.
15 Mã Jeju me cumã:
— Me apê me cumã mehhêj xi catêjê,
me ahêj xi hyre nare. Pom ca me acunea
me pahkôt xà jõ amcro ita kam atỳj me gõ
pryti me, cawrô cahàcre mã me hê pô, ne
me to apa, mã ikõ ita? Nõ na mã ca ame
hane?
16 Mẽr hõhõ, me cahãj ita pupu he,
taa xwỳjê pê me panquêtti Aprãw xwỳ
tàmxwỳ tàmxwỳ nõ. Pê Xatanaj pê
me pahcurê xwỳn carõ kên ihpro ne
huwapre, ne ramã huwapre ita na ahna
caku te tejôjtô. Xà wa ha ajkĩ me pahkôt
xà jõ amcro kam nee cumã hê pôn, ne
caprãr nare? — hane.
17 Mã Jeju jarkwa ata kam Jeju curê
xwỳn itajê amehpahàm. Mã me hàhtôti
atajê Jeju te ampo pejti ton ata pyrên quêt
ame hakry.

Ampo hy kryjre jarẽn xà

18 Mã Jeju me cumã:
— Wa ha me amã Pahpãm pê Pahhiti te
pjê to ihhimpej xà ata to hahkre, ca ha me
hahkre pej. He ihhimpej xà ita pê ampo
hy pyràac.
19 Ỹhỹ, cupê ampo hy kryjre pyràac. Mã
hũmre nõ te ipyr, ne hõ pur kam ihkre.
Mã ampo hy kryjre ita hiprãj ne ihkà, ne
ipàr pê pĩ catia pàr. Mã pryre jara ihtỳj
ihpa atajê kam amji mã hahê to. Hõhõ,
ita na quê ha Pahpãm te pjê to ihhimpej
xà ata.
20-21 — Ne hanea ne cupê cuhy incrire
ata pyràac. Quê ha cuhy incrire ata to me
ahkêt mã haxà, quê ha ahna ahtũm nare,
quê ha ihtỳj ahkêt apu ihpôc to ipa. Ita na
mã Pahpãm himpej xà te hajỹr, ne mam
cupê ampo kryjre pyràc, ne ma ihtỳj cati
to ipa — hane.

Harkwa jatàtre jarẽn xà

22 Pê ma Jeju Krĩpinkrên wỳr mõ, ne
ajco krĩ atajê cunea kôt me cumã ampo
to hahkre to ipa.
23 Pê jũm ata Jeju cukij ne cumã:
— Ỹhỹ, Pahhi, xà mehkên catia ata pê
cute me amji pytàr xà atajê incrêre? —
hane.
24 Mã Jeju cumã:
— Ỹhỹ, côjkwa kam Pahpãm wỳr
harkwa ata jatàtre. Ca ha ate amji mã
ame acarôt na, ca ha atỳj harkwa ata
na ame acjêj. Wa ampeaj kam me amã
awjarẽ, he me hàhtôa ne tee ame hàr to
prãm, ne jũ wỳr quê me axà.
25 — Quê ha ikre jõ pahhi ikre jarkwa
na ahtwỳ ne xa, ne to harkwa jihê. Ca ha
põ pê ame apa, ne tee cumã me harkwa
cahhy, ne tee me cumã amji jarẽn to:
“Pahhi, me imã hihê mẽ, wa me axà”
hane. Quê ha me amã: “Jũmjê mã ca me?
Ca jũmjê itajê ame apa, ipê me gahkre
kêatre” hane.
26 — Ca ha me cumã: “Por pê wa ramã
me acahê na me apà, ne ame ikõ ata? Por
pê ca ramã me ijõ krĩa kam ampo to me
imã hahkre ata?” hane.
27 — Quê ha hipêr me amã: “Ipê me
gahkre kêatre. Wa ite rỳ jũ caxuw jũmjê
itajê me apupun nare. Ne me acuto, ate
ame ampo to kêanre atajê!” hane.
28 — Ca ha me Pahpãm te pjê to ihhim-
pej xà ata kam, me Aprãw xwỳ me, Ixac
xwỳ me, Jaco xwỳ me, pê mam Pahpãm
jarkwa to mehcakôc catêjê atajê cunea
pê me panquêtjê na me hõmpu. Ne
mehkĩnte põ pê ca ha ame acwỳr to ame
apa, ne me akàj xàhte me axwa gyj to me
apa.
29 Quê ha me hàhtôa ne me cato, pjê
cunea pĩn, quê ha pyt japôj xà me, pyt cjêj
xà me, ne kỳj rũm me cato, ne harã rũm
me cato, ne me hàpàn xà na amehkrĩ,
Pahpãm te pjê to ihhimpej xà ata ri, ca
ha cama ame hõmpun to me apa.
30 — Ỹhỹ, ita kam, por hapua na me
ipa atajê, quê ha jũ caxuw mam ihkrãa
ri amehcuhhê, ne pjê ita kam mam
mehcuhhê itajê, quê ha hapua na jũ
caxuw me ipa — hane.

Pê Pahhi Heroti mã Jeju curan prãm

31 Ne Jeju xa ne apu awjarẽ ata caxuw ri
hỹrmã Parixêw catêjê kwỳ cator, ne Jeju
wỳr me hàhtêp ne me cumã:
— Atẽm pyrentu, nãmri Heroti apu
acuran to prãm — hane.
32 Mã Jeju me cumã:
— Me pra ne me cagã ata mã me
ijarkwa jarẽn to hane he: “Wa ha ita kam
ame pahcurê xwỳn carõ kên japôj to mõ,
ne ame hĩ caprãr to mõ. Ne amcro incrê
kam wa ha cormã ijàpên xà ita jicu” hane.
33 Ne wa ha itỳj ijàpên xà ita kam to
icrà, ne cormã ma Krĩpinkrên wỳr ikràr,
ne amcro nõ na wa icator to prãm. Nãmri
rỳ jũ caxuw Krĩpinkrên kaj na Pahpãm
jarkwa to mehcakôc catêjê nõ tyc nare,
na wa ha curia me cuxà ty — hane.

Pê Jeju mã Krĩpinkrên kĩnti

34 Ne cute Krĩpinkrên kôt harẽn to
hajỹr, ne cumã:
— Krĩpinkrên, Krĩpinkrên, por akam
mehkrĩ catêjê atajê hõtpê Pahpãm jarkwa
to mehcakôc catêjê cura, por me Pahpãm
te me amã ihkujahêc atajê, ca gõtpê ate
kẽn to mehcuran prãmte ame to capê. He
wa tee ame ato cuprõn prãm to hanea,
pom quê hôxãhxãc hãn ne intore to hara
krac ri cuprõ he. Ne ipê hôxãhxãc ata
pyràac, ca ma ajte ame icaca.
35 Ne ita caxuw quê ha gõ krĩ caprỳ,
ne kam hamreare ne. Ampeaj kam wa
me amã awjarẽ, ca ha hipêr me ipupun
nare ita kam, ahnaa jũ caxuw me ijarẽn
to: “Por jũm Pahpãm jarkwa kôt me iwỳr
tẽ ata pê impejti” — hane.

14

Pê Jeju mehkàj xà nõ ita caprã

1 Mã mehkôt xà jõ amcro nõ na Parixêw
catêjê nõ te Jeju jator, hũrkwa kam me
cahê na hàpàn prãmte. Mã ma Jeju ihkôt
mõ, ne cator, ne hàr ne hỹr. Mã me
hàhtôa ne me xa atajê ame Jeju kôpĩ.
2 Mã hũmre jara me ihkjê tuhti Jeju na
hàhtêp.
3 Mã Jeju te Parixêw catêjê me, Mo-
jxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me,
mehcukij ne me cumã:

— Xà quê ha ihtỳj ajkĩ Mojxe xwỳ jõ
kàhhôc ata kôt me pahte amji kam me
pajapac xà na, me pahkôt xà jõ amcro
kam jũm caprãr na me jũm jamã? —
hajỹr.
4 Mã nee jũm te cumã jũ mãn nare. Mã
Jeju te hũmre ata cupên ne caprãr, ne ma
ihkujahêc, mã ma tẽ.
5 Jirô pê mã me cumã:
— Xà quê ha me anõ jõ cawrô cahàcre
me, pryti nõ, me pahkôt xà jõ amcro ita
kam, kwa mã mrõ, ca ha nee ajkĩ me anõ
caxàr nare? — hane.
6 Mã nee jũm te cumã ampo jarẽn nare,
ne aracri mehkrĩ.

Cu ha me amji to me pahcati prãm to me papa nare

7 Jirô pê mã ri Jeju jỹ ne apu cute me
hator atajê kôpĩ, mã ihtỳj amji mã me hỹr
xà impeaj japên to me mõ. Mã Jeju te me
hàpàn xà na mehkrĩ atajê japackre, ne me
cumã:
8 — Ỹhỹ, quê jũm me hikwa tuw jõ amji
kĩn wỳr gato, ca nee gỹr xà impeaj kam
gỹr nare. Quê ihhêaj to me girôa pê jũm
catia ata jato, quê ha curi cato.
9 Quê ha ikre jõ pahhi te gator catê ata
amã harkwa to: “Cumã gỹr xà impejti ita
jahkre, quê kam jỹ” hane. Hamre, ca ha
cama apu apahàm to mõ, ne mõ ne me
hõa kam hapua na jỹ.
10 Cupate ca ha nee hajỹr nare, ne quêt
hane he. Quê jũm gato, ca ihkôt mõ ne
hapua na me hõa kam, gỹr xà ata kam
ca jỹ. Quê ha ikre jõ pahhi ata apupu ne
amã: “Ikwỳ nõ, ajpên mõ ne ita ri ca gỹr
xà impejti ita kam jỹ” hane. Ita na quê ha
quêt mehcunea jipôc ri me kam mare mã
acati.
11 — Ỹhỹ, pom me amji to cati prãm
itajê, quê ha Pahpãm me to ihkryjre ne.
Ne pom amji to mehkryjre prãm atajê,
quê ha quêt me to cati — hane.
12 Jirô pê mã ri Jeju te ikre jõ pahhi
japackre ne cumã:
— Ỹhỹ, ca ha jũ caxuw me gàpàn xà
catia ton to prãm, ne nee me akwỳ nõ
catêjê jator, ne me akjêjê me, me gũkjê
jator nare. Ne hanea ne nee me acahê na
me hakràj catêjê mehkrĩ atajê jator nare.
Ca ha ate me hator na, quê ha ate me
hator jahpan xà na, cute me amã hàmjõr
xà na ihtỳj amcro nõ na me gato. Na ca
ha nee ita to me hajỹr nare, ne quêt me
to hane he.
13 — Ca ha jũ caxuw amji kĩn nõ ton to
prãm, ne me cupê hamreare atajê ca ha
me hato, ne cute me xwỳ jato, ne mehkjê
xà jato, ne mento tũm jato.
14 Ca ha ate ita to hajỹr na, quê ha
Pahpãm quêt apej mã amẽ. Ne jũ wỳr
quê me cupê hamreare atajê, ate ame to
hajỹr ata jahpan xà na, me amã amgõ.
Cwỳrjapê quê ha Pahpãm, catyt kam ame
ipa catêjê te hacpỹa mã mehtĩr xà jõ
amcro ata kam, ihtỳj me amã amgõ —
hane.

Amji kĩn catia jarẽn xà

15 Mã por jũmjê me hàpàn xà na me jỹ
atajê nõ te ita na Jeju par, ne cumã harẽn
to:
— Taamã, por jũ caxuw Pahpãm pê pjê
jõ Pahhiti te me hator, mã me hàpàn xà
na me jỹ atajê ri mempej mã mehpỳm xà
— hajỹr.
16 Mã Jeju me cumã to hũjarẽn to:
— Ỹhỹ, por me hũmre nõ te me hàhtôa
ne me hator, quê me cuprõ, quê me cumã
hõ amji kĩn to.
17 Mã ramã amji kĩn jõ amcroa kam
hàhhuc, mã cute cumã hàpên catê ku-
jahêc, cute ame hator atajê jator prãmte.
Ne me cumã harkwa kujahêc to: “Ajpên
ame aprar pyrentu, nãmri ramã ampo
cunea te amji jipêj” hane.
18 — Mã xãmte aracri ahpỹanre na cute
me cumã amji jarẽn xà atajê. Mã mam
pyxit ita te hàpên catê ita mã: “Wa ite
pur jũhkàr, ne wa ita kam hõmpun prãm,
cwỳrjapê wa ha nee gõ pahhi jõ amji kĩn
ita wỳr imõr nare. Na wa ha awỳ, ca nee
ikam acryc nare” hane.
19 — Mã ihnõ ita te hajỹar ne cumã:
“Wa ite pjê to ipipkjêr xà caxuw pryti to
tej ne hũhkàr, ne wa ita kam hàpên xà to
capi prãm, cwỳrjapê wa ha nee gõ pahhi
jõ amji kĩn ita wỳr imõr nare. Na wa awỳ,
ca nee ikam acryc nare” hane.

20 — Mã ihnõ ita te hajỹar ne cumã:
“Wa curmã ijikwa tuw, cwỳrjapê wa ha
nee imõr nare” hane.
21 — Mã cumã hàpên catê ita te amji
jaxàr, ne hõ pahhi mã me harẽn. Mã ame
kam incryac to incryc, ne cumã: “Atẽm
pyrentu, ijõ amji kĩn ita caxuw, ne pry
me krĩ cape kôt ajpên me cupê hamreare
atajê japrô, ne cute me xwỳ me, mento
tũm me, mehkjê xà me, ca ha ame haprô”
hajỹr.
22 — Mã ma tẽ, ne ahna ahtũm nare mã
cumã hàpên catê ita hacpỹ ne tẽ ne hõ
pahhi mã: “Hamre, wa ite, por ate ampo
na imẽn ata ton cakrô, mã cormã nee cute
me ikre to hipu nare” hane.
23 — Mã hõ pahhi cumã: “Hipêr tẽ ne
krĩ catut na pry atajê kôt ame pra atajê
jator to ihtỳaj ne, ne hanea ne pur kam
ne ahkêt kam ame ipa atajê jator to ihtỳaj
ne, mãr quê ijũrkwa ita to me hipu tu ne.
24 Ne ampeaj kam wa amã awjarẽ, quê
ha nee mam ite ame hator atajê nõ ipê ijõ
ita kwỳ krẽr nare” hane. Jĩkjê na mã quê
ha Pahpãm me ato hanea — hajỹr. Hõ,
Jeju te me cumã hũjarẽn to hajỹr.

Pê Jeju ihkôt me ipa catê na, cute me amji ton kôt harẽ

25 Mã amcro nõ na hipêr me hàhtôa ne
ma Jeju kôt me mõ, mã me hỹrmã ipipkjêr
ne cute me cumã hũjarẽn to:
26 — Ỹhỹ, ca ha me anõ te ikôt apa prãm
na, quê ha ihtỳj me anõ mã ikĩn, ca ha ikôt
apa. Ne me apãmjê jirôa pê amã ikĩn, ne
me axyrxwỳ me, me aprõ me, me akra
me, me akjêjê me, me akjêjê cahãj jirôa
pê me amã ikĩn. Nãmri ca ha itajê jirôa
pê amã ikĩn nare, ne amji jirôa pê amã
ikĩn nare na, ca ha nee apê ikôt ipa catê
nare.
27 Ne quê ha jũm mã ikôt amji ton to
prãm na, quê ha jũm ata ihtỳj amjia kôt
ipa jicu, ne ikôt pit mã ipa, ne amcro
cunea kam icuxà, hõ pĩ na ihtyc xà ita
japjê. Nãmri quê ha amã ita to hajỹr
prãm nare na, ca ha nee jũ caxuw apu
ikôt apa nare.
28 — Ỹhỹ, ca ha me anõ ikre kàhti nõ
xãm prãm, ne mam jỹ ne amji kampa, ne
gõ pore cahyt, mãr ca hahkre pej, jũ mã
quê ha gàpên xà ata hàhwỳr to. Ne jũ mã
quê ha apê gõ pore to ne capa.
29 Ca ha nee apu amji mã hahkre pej par
nare ne kam to tẽ, ne apu ihhê pit pyxwỳ,
ne nee hipêj nare. Quê ha mehcunea me
ikre ita pupu, ne me ato hapactu kam tẽ,
ne me ajpẽn mã,
30 “Me hõmpu he, hũmre ita te ikre ton
kam ihtẽm, ne nee cute hicu xà mã to mẽn
nare” hane. Ca ha atỳj apu apahàam to
apahàm.
31 — Ne ihnõ xwỳjê te hajỹar he. Quê
ha krĩ pijakrut jõ pahhiti atajê me ipijapu
to prãm, ne ihnõ mã hõ krãhtare jàhtô
te mir te tej, ne hirôa pê ihnõ ita mã
hõ krãhtare te mir te winti. Quê ha
me harẽn pa, ne jỹ ne to amji kampa,
ne amji mã: “Pỳhàpà, me ijirôa pê me
icatêjê jàhtô, wa ha pijamã me cuna mã
mencrêre itajê to ahtwỳ? Jũ wỳr wa ha
me to amji mã hamã” hane.
32 Ne ihtỳj me catêjê jõ pahhiti nõ
ata mã harkwa kujahêc pyrentu, cormã
ampỳre mã apu mõr reria mã, mãr quê
nee ame ipijapu nare.
33 — Mẽr hõ, ca ha me amji kampa,
ne me gàhcukrêj cunea mã me hikra, ne
cormã ikôt me apa catêjê na me amji to.
Nãmri ca ha ate me to hajỹr nare na, ca
ha nee me apê me ikôt me apa catêjê nare
— hane.

Caaxwa xen nỹre jarẽn xà

34 Ne hipêr Jeju me cumã:
— Hõtpê caaxwa pê ampo pejti ata, ne
quê ha hàn nõ mã axà, jũ mã cu ha me
to, ne hacpỹ mã me to wa?
35 Hamre, quê ha ihkên mã axà, ne
ampo cunea caxuw ramã ihkêanre, ne
nee ampo xô mã cute pjê to caxà xà na
impej nare. Na cu ha me pahtỳj caaxwa
xen nỹre ata to me awcapê. Por ate me
ipar xà na, me akam me gapac ihcuhhê
ata, mẽr me to ikam gapac to impeaj ne
— hane.

15

Carà cahàcre hôhti pictor jarẽn xà

1 Ne amcro nõ na Jeju wỳr me hàhtôa
ne me mõ, cute mempar prãmte, mã
pahhiti jarkwa na me hũhkra kam me

hàmcwỳr catêjê jàhtôa ne ihwỳr me mõ, ne mehkwỳ te amji kam me hapac xà kêanre.
2 Mã Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, cute me Jeju te mehkrã kên catêjê mã ampo to hahkre na me hõmpun, ne me ahna xwỳ kam mehtẽm, ne me ajpẽn mã:

— Me hõmpu he, hũmre ita ihtỳj mehkên na amji to pôj, ne me cape na apà — hajỹr.

3 Mã Jeju te me hapackre kam ihtẽm, ne me cumã:
4 — Ỹhỹ, quê me anõ mã carà cahàcre hôhti te xẽj, ne pyxit ne apê acto, xà ca ha ajkĩ nee hapên nare? Ca ha atỳj cute nowẽntinowi atajê mã põ kam hikra, ne ma pyxit ata japên to mõ, ne cumã acato.
5 Ne hũrên gakry, ca ha apỳ ne ma to amji jaxà.
6 Ne ikre mã to acato, ne acahê na gõ ikwỳ nõ mehkrĩ atajê to cuprõ, ne me cumã: "Me gakry, nãmri wa ite carà cahàcre hôhti pictor ata mã icator" hane.
7 — He me apê carà cahàcre hôhti jàhtô na, cute nowẽntinowi atajê pyràac, ne atỳj amji pej na me amji cãmjĩ. Ne por me anõ pyxit te ihkên jicu, ne hacpỹa mã Pahpãm wỳr amji jaxàr ata pê ri carà cahàcre hôhti pyxit pictor ata pyràac.

— He wa ampeaj kam me amã awjarẽ, ita kôpit na, quê ha côjkwa kam mehkrĩ atajê ihtỳj me apej catêjê pyrên ame hakry. Ne por quê ha jũm pyxit peaj ne ihkên jicu, ne catyt kam ipa kam tẽ, ata pyrên quê ha côjkwa kam mehkrĩ atajê me girôa pê me hakry.

Ihpore hy pictor jarẽn xà

8 — Ne ihnõ xwỳjê, quê ha cahãj nõ mã wakỳre prà jakare te ihpore hy tej, ne cupê pyxit ne acto, quê ha ihtỳj hapê. Ne cute cumã cator xà caxuw, quê ha hàhcujro xà nõ pôc, ne ikre capõ ne hapên to impeaj to mõ, ne ihtỳj cumã cato.
9 Ne me hõ ikwỳ nõ catêjê me, me cahê na amehkrĩ atajê to cuprõ, ne me cumã: "Me gakry, ite ihpore hy pictor ata mã icator" hane.
10 — He wa ampeaj kam me amã awjarẽ, ihpore hy pictor ata pê jũm te ihkên ton to ipa ata pyràac. Ata kôpit na, quê ha Pahpãm jarkwa to imprar catêjê côjkwa kam, por jũm pyxit peaj te amji kam hapac xà kên mã hikran, ne hacpỹa mã Pahpãm wỳr amji jaxàr ata pyrên, quê ha ame hakry.

Ihkra xũmti pictor jarẽn xà

11-12 — Ne ihnõ xwỳjê te hajỹar. Ỹhỹ, pê jũm xũmre nõ mã ihkra xũmre ajkrut. Pê amcro nõ na hapu na ihkra intuw ita hũm ita mã: "Inxũ, ita kam imã ate atyc jirô pê imã ampo jõr xà atajê gõ. Jũ wỳr wa ha atyc xà ita jikaj" hane. Mã hũm te cume amji mã ampo to ipicapôn.
13 — Mã ahna amcro jàhtô nare, mã hapu na ihkra ita te ampo to hõ tekjê ita to cuprõn, ne ma pjê nõ wỳr to mõ. Ne curia ihkrĩ, ne cute ihkên to amji to hipu tu, ne por cute hũm pê ampo cwỳr atajê to ampo kên cunea na hamre partu.
14 — Ne hamre, cute ampo to hamre jirô pê, ampeaj kam pjê ata kam me cumã prãm cati. Mã prãm te kam ihtẽm.
15 Mã cute pjê ata kam jũmjê krĩ atajê na hàhwỳr, cute me cumã hàpên ne amji mã harte prãmte. Mã cute crô to ipijapar xà wỳr mehkujahêc, cute crô mã harte, ne me cumã hamãr xà na.
16 Mã curia apu crô jamãr to ipa, ne ampeaj kam cumã prãm. Mã tee crô jõ ata kwỳ krẽr to prãm cakrô, mã nee jũm te cumã crô jõ ita kwỳ jõr nare.
17 — Mã cute hỹr, ne amji kam hapac ne amji mã: "Ampeaj kam inxũ mã me hàpên catêjê jàhtô, ne me cumã hõ cati, ne cute me hakren tu. Wa mehkĩnte ajte ita ri tee prãm to amji curan prãm.
18 Ne wa ha ma inxũ wỳr amji jaxà, ne cumã amji jarẽn to hane he: 'Inxũ, wa ite côjkwa kam Pahpãm me, acuna mã ikêanre ton.
19 Na wa nee hipêr ate ito amji kra na ana ijàhwỳr nare. Ca ha ito amji mã cama amã ijàpên catê' " hane.
20 Ne ma hacpỹ mã hũm wỳr cute amji jaxàr.

— Ne hũm wỳr cator to mõ, mã hũm te pry cãmpun, mã cormã ampỳa mã

mõ. Ne cumã caprĩ, mã hỹrmã tẽ ne cute
impỳn, ne cahôr.
21 — Mã cumã: “Inxũ, wa ite côjkwa
kam Pahpãm me acuna mã ikêanre ton.
Na wa nee hipêr ate ito amji kra na ana
ijàhwỳr nare” hane.
22 — Mã hũm te cumã me hàpên catêjê
nõ mã harkwa hyr, ne me cumã: “Ame
kware ne ajpên me cumã ihkà impeaj nõ
to tẽ, ne me cumã haxà, quê to ihkà. Ne
hũhhi na hê xà nõ to cumã me hũhkrahhi
na hê, ne hanea ne ihpar kà nõ mã me
haxà.
23 Ne hanea ne ajpên me pryti krahti
nõ jicotti to me mõ, ne mehcura, cume to
amji kĩn to.
24 Nãmri, wa ikra pictor ita tyc na amji
mã to hajỹr cakrô, mã ihhêj ne hacpỹa mã
ihtĩr ne mõ ne cator, cwỳrjapê ri hũrên
ijakry” hane. Ne cute amji kĩn kam me to
ihtẽm.
25 — Ne cormã ame amji kĩn ita toan
kam, mã ihkra kà ita pur kam apu apê. Ne
cute amji jaxàr, ne ramã ikre na hàhtêp to
mõ, ne cute me hõkrepôj me, me hàkrun
jàhkrihkrit kam hapac.
26 Ne cute me hàpên catêjê nõ na
hàhwỳr, ne ihcukij ne cumã: “Ampo na
mã ame hane?” hajỹr.
27 — Mã hàpên catê nõ ata cumã:
“Gapyre te amji jaxàr ne impej pêa mã
cator. Cwỳrjapê ri apãm te amji kĩn ita
caxuw pryti kra jicotti curan na me imẽn,
wa ite mehcuran, mã ame to amji kĩn”
hane.
28 — Mã ihkra kà te ita kam hapac, ne
apu kam incryc. Ne ma apu ikre mã hàr
caca, ne ma amehkôt amji kĩn ita na amji
ton caca. Mã hũm põ mã cator, ne tee apu
to hàr to hahkre.
29 Mã cute hũm mã: “Rỳ pêa mã wa ipê
amã ijàpên catê pyràac, ne amã ijàpên to
ipa. Ne nee wa rỳ jũ caxuw ite garkwa
par caca nare cakrô, ca rỳ jũ caxuw ate
imã carà cahàcre nõ jõr, wa ite ijõ ikwỳ
nõ catêjê me, me to amji kĩn nõ ton nare.
30 Mã akra kêanre ita te, por me cahãj
pijapit xyre atajê na, ate cumã ampo jõr
atajê rẽn partu. Ne cute amji jaxàr, ca ate
quêt cumã pryti jicotti ita curan, ne ame
to amji kĩn” hane.
31 — Mã hũm te cumã: “Ikra, apu hajỹr
nare, ca gõtpê icahê na apu apa. Ne wa
ampo cunea to itekjê itajê, pê atekjêa ri.
32 Ne ampeaj kam wa ite amji kĩn ita
ton na amji mã prãm, me pajakry prãmte.
Ampo na? He me pamã amji kĩn nõti ita
na ipê ihkaj na. Ne ampo na wa ite ita
ton? He gapyre ita ramã ihhêj ne ihtyc,
ne hacpỹa mã ihtĩr, ne hanea ne ipictor
ne hacpỹa ne cator cwỳrjapê wa ite ton”
— hajỹr.

16

Me hũrkwa jamãr catê hêj xi jarẽn xà

1 Ne Jeju te hipêr ihkôt me ipa catêjê mã
hũjarẽn, ne me cumã:
— Ỹhỹ, por hakràj cati nõ mã hũrkwa
jamãr catê. Mã jũmjê atajê te ikre jõ
pahhi mã, cama cute apu cupê hõ tehkrêj
rẽn to ipa na harẽn to kêanre.
2 Mã cute ahna hàhwỳr ne cumã:
“Pỳhàpà, xà ampeaj kam mã me garẽ?
Krãa caxi, imã amji jarẽ, ne imã ijõ ampo
itajê cunea na ihhôc. Ne cute me ito new
catêjê japrỳ atajê cunea na imã ihhôc, wa
gàpên xà jahkre pej. Ne ca ha nee hipêr
apê imã ijũrkwa jamãr catê nare” hane.
3 — Mã hũjamãr catê ita mõ ne hỹr, ne
cute amji kam hapac ne amji mã: “Pea
hito, wa itea amji pê ijàpên xà ita to
ipictor. Ne nee imã icarôt cati nare ite pjê
jahkwỳn xà caxuw, ne me ahna ijàhwỳr
na ipahàmti ita kam, ampo to mã wa ha
ajte?
4 Ỹhỹ, wa ite hajỹr ita kam, quê ha ijõ
pahhi ikujate, wa ha nee hipêr cute me to
new catêjê jũhkra kam ijàmcwỳr to ipa
nare. Ne wa ha to hane, wa ha mam cute
me ijõ pahhi to new catêjê to impeaj ne,
mãr quê cute ijàpên xà pê icator jirô pê,
ihtỳj me hũrkwa kam me ijuwahi. Ne me
taa me itehcajpa” hane.
5 — Ne cute me hõ pahhi to new catêjê
cunea na hàhwỳr. Mã cute me cuprõn,
mã cute ahpỹanre na mehcukij par. Ne
cute mam ita cukij ne cumã: “Jũ mã ca
ate ijõ pahhi to new ton?” hane.
6 — Mã cumã: “Hàhcujro xà cacô incjên
xà te xẽj to wa ite to new” hane. Mã
cumã: “Ihnãm ate new na gõ kàhhôc ita

he, to jỹ ne cute xĩncwẽnta peaj na, ca ihhôc” hane.
7 — Ne cute ihnõ ita mã: “Ne ca, jũ mã ca ate new ton?” hajỹr. Mã cumã: “Arỳjhy incjên xà te mir to wa ite to new” hane. Mã cumã: “Cute ôjtôxẽnta peaj na ca ihhôc” hane. Ne cute me to new catêjê cunea to hajỹr partu.
8 — Mã hõ pahhi te ita par, ne cumã: “Ahêj xi cakrô, ampeaj kam ate amji jahkre pej” — hajỹr.
Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã:
— Ỹhỹ, ihhêj ne catyt kam me ipa nare catêjê atajê te ri, catyt kam me ipa catêjê jirôa pê me amji jahkre pej.
9 Cwỳrjapê wa me amã: “Gapacta ne amji to me gakràj, ne gapacta ne catyt kam me ipa nare catêjê to me amji kwỳ nõ. Quê ha jũ caxuw amã ampo atajê cunea apê hamre, quê ha me gõ ikwỳ nõ catêjê ihtỳj me hũrkwa kam me ana amji to pôj” hane.
10 — Ỹhỹ, quê ha jũm hõtpê ampo kryjre atajê jamãr to impejti na, quê ha hanea ne ampo catia jamãr to impeaj ne. Quê ha jũm apu ampo kryjre atajê to ihhêj to ipa na, quê ha hanea ne ampo catia to ihhêj to ipa.
11 Ỹhỹ, ca ha pjê ita kam me gàhcukrêj to ame ahêj to me apa, quê ha nee jũm me amã Pahpãm jàhcukrêj nõ jõr nare.
12 Na ca ha jũm jàhcukrêj to ate ame ahêj to me apa na, ca ha nee me gàhcukrêj cwỳr nare.
13 — Ne jũ wỳr quê jũmjê hõ pahhi pijakrut jarkwa kôt me ipa. Ampo na? Quê ha cumã hõ pahhi pyxit nõ ata pit kĩn, quê ha cumãa apê. Ne ma apu ihnõ ita caca, ne hicu ne cumã hikra. Ita jĩkjê na, ca ha Pahpãm mã me apê, ne nee ate mehpore catia ne ipyr na, me amji cãmjĩ nare. Nãmri ca ha ate ihpore ita to pit mã me amji japackre na, quê ha cupê ihhêj rũm me gõ pahhi, ca ha ihkôat me apa ne atỳj Pahpãm mã hikra — hajỹr.

Pê Jeju Parixêw catêjê mã ihpore cawpa

14 Mã Parixêw catêjê mã ihpore pit kĩn atajê te me ita par, na ri ame Jeju xũn.
15 Mã Jeju me cumã:
— Ihhêj ne mehcunea cuna mã me apê me hũmre impejti, ne Pahpãm mã ri quêt me ate amji kam me gapac xà cunea jahkre pej. Ỹhỹ, me hũmre mã pjê kam ampo pej ne cati na prãm atajê ri, Pahpãm mã ihkĩn nare, ne ahna cupê ihkêanre.
16 — Pê Jowãw te me cumrãr catê cator xà wỳr, ihtỳj ajco me Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kampa, ne me Pahpãm jarkwa na ihcakôc catêjê kampa, ne ajco ihkôat ame ipa. Ata japu na, wa mehcunea mã Pahpãm pê pjê jõ Pahhiti na harẽn to mõ, ne ahpỹanre na Pahpãm himpej xà mã mencjêj prãmte ame amji mã carôt.
17 Xà quê ha pijamã jũ caxuw côjkwa me pjê hamre? He quê ha ihtỳj jũ caxuw hamre, ne Pahpãm jarkwa nare, quê ha quêt jũ caxuw hamre nare. Quê ha nee Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam hàhhôc kryjre hikwa itajê nõ ipictor nare.
18 — Ne quê ha me hũmre nõ apu hĩxi caca ne cumã hikra, ne ma tẽ ne ajteare mã cahãj nõ me hikwa na, quê ha cupê hũmre inxyre ata, ne ihkêanre ne. Quê ha cupê hũmre nõa te cahãj mã hikran ata me hikwa ata, ne hanea ne cuxà inxyre ne, ne ihkêanre ne.

Hakràjti me Raxaro pê hamreare nare ata jarẽn xà

19 — Ỹhỹ wa ha me amã me hakràj te amji kam hapac xà kôt harẽ. Ỹhỹ, pê hũmre nõ jakràj cati, ne ajco ihkà impej to pit mã ihkà, ne ajco amcro cunea kam hõ impej pit kur to ipa, ne ajco amji kĩn catia ton to ipa.
20 Pê hanea ne hũmre nõ pê hamreare ata japrỳ Raxaro. Ne ihkà xêt, ne hĩ cunea kam ahna cuhê. Pê Raxaro jũkjê atajê ajco hũmre jakràj cati ata wỳr me to pra, ne hũrkwa jarkwa mã me cunõ.
21 Pê ajco curia harkwa mã hikwa. Por hakràj catê ata jàpàn xà pê hõ pihur, mã cute to harte prãmte ajco hikwa. Pê hanea ne rop ajco hỹrmã pra ne cumã cuhê atajê cũmtwỳ.
22 — Ne ty, pê me hĩ jarêt, pê Pahpãm mã imprar catêjê côjkwa pĩn, ma mempejti tyc atajê krĩ xà wỳr me caxwỳn to tẽ, ne me panquêtti Aprãw xwỳ kjê kam

me hỹr, pê huwahi ne to jỹ. Pê hanea ne hakràj catê ata ty, pê me hĩ jarêt.

23 — Pê Raxaro kĩnte mehtyc kêanre atajê krĩ xà kam, cute me amji pupun xà kêanre xà ata kam amji pupu. Ne irĩt, ne ihmat ri cute Aprãw xwỳ pupun, ne cute hĩkjê rũm Raxaro xwỳ pupun.

24 Ne cumã caràr to: "Quêtti Aprãw, icaprĩa ne! Imã Raxaro kujate, quê cô to hũhkrahhi inco ne to ijarkwa jakry! Ampo na? He wa cuhy ita kam amji pupun xà kêanre to amji pupu!" hane.

25 — Mã Aprãw cumã: "Itàmxwỳ, he pê ca cormã atĩr reria mã ajco quêt amji mã ampo pejti cunea incwa ata to ca amji japackrea ne. Pê Raxaro ajco akĩnte girôa pê amji mã ihkên pit cwa. Ne ita caxuw ri quêt imã caprĩ, mã apu hakry ne ampo ita cunea to amji mã amji kĩn. Ca ihkĩnte, ita caxuw amji pupu he.

26 Ne xwỳjê mã, me pahcote na pjê catacti ita kam, cu nee me pahnõ ajpẽn wỳr parêr nare" hane.

27 — Mã hakràj cati ita cumã: "Ỹhỹ, quêtti Aprãw, wa ha awỳ, ca kepê inxũ jũrkwa wỳr Raxaro kujate.

28 Quê cormã curi me ikjêjê te xĩc ne me hàhhuc atajê mã mehkên cawpa, mãr quê mehkên ton jicu, ne nee ikrĩ xà kêanre ita wỳr memprar, ne icuxà me amji pupun xà kêanre to hajỹr nare" hane.

29 — Mã Aprãw cumã: "Pom ramã me akjêjê mã Mojxe jõ kàhhôc me, Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê jõ kàhhôc itajê. Ne quê ha taa me cumã ita to hahkre, ne me hapackre ne me cumã ihcawpa. He me cumã ihcawpa xà ita caxuaw ri ihkàhhôc atajê" hane.

30 — Mã cumã: "Hamreare quêtti, jũ wỳr quê ha ihkàhhôc itajê kampa. Quê ha quêt jũm tyc ata hacpỹa mã ihtĩr, ne me hỹrmã cato, quê ha ihtỳj me kampa, ne mehkên itajê jicu" hane.

31 — Mã Aprãw cumã: "Quê ha cute nee Mojxe jõ kàhhôc par nare, ne hanea ne nee me Pahpãm jarkwa na ihcakôc catêjê jõ kàhhôc par nare na, quê ha nee jũm hacpỹa mã jũm tĩr ata kam hapac nare" — hane. Hõ, Jeju te Parixêw catêjê mã hũjarẽn to hajỹr.

17

Mehkên cunea jicu kôt harẽn xà

1-2 Ne Jeju te hipêr ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ỹhỹ, ampeaj kam quê ha hõtpê mehkwỳ, Pahpãm cuna mã mehkên xà kêanre to. Ne pỳj me xi, por cute me cumã mehkên to hahkre, ne me cumã to mehhimpej atajê, quê ha ame amrãa to ame amrã. Ampo na? He quê ha Pahpãm, por cute jũmjê kryjre mã mehkêanre to hahkre atajê, quê ha Pahpãm mehkên mã me cumẽ. Ne mehkên mã me hàr xà ata ri ihkêanre. Quê rỳ mã mehkên kêanre ata xwỳjrea na memput na kẽn pytĩa nõ mã hê, ne côxwa tua kam ahna me cumẽ, quê cô me hipej.

3 Co he, me guphê! Quê ha atõ ampo to ato kên, ca ha intête cumã. Quê ha ihkên ita jicu, ca ha cute ato kên ata to tojnõ, ne nee to amji japackre nare.

4 Quê ha atõ, amcro pyxit kam, ato kên to xet, ne awỳr pra ne amã: "Wa ha ite ato kên ita jicu. Ne nee hipêr ato hajỹr nare. Ikam acryc nare" hane. Ca ha atỳj cute ato kên ita to tojnõ, ne nee to amji japackre nare — hane.

Cu ha pahtỳj Jeju to amji mã me pahhimpej to prãm

5 Mã ihkôt me ipa catêjê te ita na me Jeju kam hapac, cwỳrjapê ri cute ahna me hàhwỳr to:

— Ỹhỹ, me ijõ Pahhi. Wa me hirôa pê amji mã me ato ihimpej na me itehcajpa — hajỹr.

6 Mã me cumã:

— Ca nee cormã ito amji mã me ahimpej nare. Kepê ca ito amji mã me ahimpej kryjre to hanea, pom quê ampo hy kryjre ita he, ne atỳj ampo pĩ pàr catia xa ita mã garkwa ta, ne cumã: "Garê mea mã amji capa, ne ma côxwa kam amji kre" hane. Quê ha pĩ pàr ita ihtỳj me akampa, ne me akam hapac to kênre nare, ne ma côxwa kam amji kre — hane.

Cama me cumã hàpên catê jàpên jarẽn xà

7 Ne hipêr me cumã:

— Quê jũm cama me anõ mã hàpên catê na ipa, ne amã pur kam apê, ne amã

carà cahàcre hôhti jamã, ne pyt xàr xàa
wỳr pur pĩn amji jaxà, ca ha ajkĩ cumã:
“Hamre, ate gàpên xà jicu ita kam gapacta
ne gàpàn xà na jỹ ne apà” hane?
8 Jũ wỳr ca ha cumã hane. Ca ha ajteare
mã cumã garkwa to: “Hamre, ita caxuw
ca ha akà pro xà to amji pro, ne imã ijõ
nõ to, ne imã agõ, wa ha apà ne ikõ, jirô
pê mã ca ha gapacta ne apà” hane.
9 Nare ca ha ajkĩ amã hàpên catê ata
mã: “Ca ate ipar pejti, ne ate itehcajpar
to catia, cwỳrjapê ri apyrên ijakry” hane?
Jũ wỳr ca ha cumã garkwa to hane.
10 — Mẽr hõhõ, he me apê hàpên catê
nõ ata pyràac. Na ca ha ate me, pom ite
ampo cunea na me amẽn itajê ton na, ca
ha me amji jarẽn to hane he: “Me ipê me
amã me ijàpên catêjê kêanre, wa me ite,
por ampo na ate me imẽn ata to pit mã
me ijàpên, ne nee garkwa jirô pê, amjia
kôt hipêr me ijàpên nare” — hane. Hõ,
Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã to hahkre
to hajỹr.

Pê Jeju mehkà xêt te tej caprã

11 Pê ma Jeju Krĩpinkrên wỳr mõ, ne
Krĩrĩtpej me Hĩpôjajo jõ pjê te ajpẽn mã
ahhyr cajpuw mõ.
12 Ne ramã krĩ jacot mã hàr xàa kam,
pê mehkà xêt catêjê me tej ne hỹrmã me
pra. Ne ampỳa mã me ahtwỳ ne me xa.
13 Ne ame caràr, ne me caràar kam me
Jeju na hàhwỳr to:
— Pahhi pê Jeju! Me icaprĩa ne! —
hane.
14 Mã Jeju te me hõmpun, ne me cumã:
— Amũ me pra, ne Pahpãm mã mehca-
jrẽn catêjê wỳr me axà, quê me gaxàjre
ata jakàn pê ame apupu, ne ame akôpĩr
to impej, ne ame gakrô — hajỹr. Mã
me hỹrmã memprar kwỳa kam, mã ramã
mehcunea impej to mõ.
15 Mã mehkà xêtti atajê nõ te ramã
caprãr na amji cajpẽr, ne amji kà pupun,
ne Jeju wỳr amji jaxàr pyrentu, ne kỳj cati
pêa mã caprãr pyrên hakryti na, côjkwa
kam Pahpãm to hàmnãn to mõ. Ne jũm
ata pê nee Juta catêjê nõ nare, ne cupê
Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê nõ.
16 Ne Jeju wỳr cator, ne cuna mã hõ
pôrpo ne nõ, ne cumã:
— Ỹhỹ, ikrã tũm ampeaj kam apej,
ne ate icaprãr xà ita pyrên ampeaj kam
ijakry — hane.
17 Mã Jeju te ihcukij ne cumã:
— Pỳhàpà, jõ ri mã me akwỳ cahhur?
Xà nee ite me acunea caprãr nare na mã
apyxit peaj te amji jaxàr? Jõ ri mã me
akwỳ kwỳ te me nowi atajê?
18 Ampo na mã apê mehcahkrit pê nee
Juta catêjê nõ nare ita te pit mã amji jaxàr,
ne Pahpãm mã hũrên gakry na amji jarẽn
to mõ?
19 To xa ne mõ. Ca ito amji mã ahimpej,
cwỳrjapê ri ramã acaprãr pejtu — hajỹr,
mã ma tẽ.

Pahpãm te pjê to ihhimpej kôt harẽn xà

20 Mã amcro nõ na Parixêw catêjê nõ te
Jeju cukij, ne cumã:
— Jũ caxuw mõrmõ quê ha Pahpãm pjê
cunea to ihhimpej kam tẽ? — hajỹr. Mã
Jeju cumã:
— Quê ha ihtỳj Pahpãm cato, cute pjê
ita to ihhimpej xà caxuw. He jũ wỳr ca ha
ampo pupu, ne ihkôt amcro nõ na cator
xà ata jahkre pej.
21 Quê ha ihprõt pê cato. Cwỳrjapê jũ
wỳr quê ha jũm amã harẽn to: “Hõmpu
he, pjê ita to ri Pahpãm himpej xà” hane.
Nare, quê ha amã: “Hõmpu he, ihmat
ri pjê ata to quê ha ihhimpej” hane. He
ramã Pahpãm te me acaxwãm pê, me anõ
mã, cute amji kam hapac xà to ihhimpej
— hane.

Jeju te amji jaxàr xà kôt harẽn xà

22 Mã cute mehkôt me ipa catêjê mã:
— Quê ha jũ caxuw ipê me Ahàkà jõ
amcro kam ahtwỳ, ca ha amcro atajê
pupun prãm cakrô, nee hõmpun nare.
23 Quê ha mehkwỳ me amã: “Ita ri ca
Pahpãm pupu he” nare quê ha me amã:
“Ihmut ri ca hõmpu he” hajỹr cakrô, quê
ha nee cator xà hajỹr nare. Cwỳrjapê ca
ha nee me harkwa kôt apu hapên to apa
nare.
24 Quê ha ipê me Ahàkà jõ amcro ihprõt
pê cato. Quê ha me icator xà pê ihhêj
rũm pahhàjê cuxê pyràac. Pom pahhàjê
cuxê ne côjkwa cunea cujro ita na, quê ha
icator xà hane.

25 Ne icator xà ita wỳr, quê ha xa me
amji pupun xà kêanre to me amji pupu,
ne ame icurê.
26 — Ne por pê me panquêtti Nowe xwỳ
jõ amcro ajco hapôj ata na, quê ha me ijõ
amcro hane.
27 Ne por ihtỳj ajco mehcunea me apà
ne me ikõ to me ipa. Ne nee amji na me
ampo cãmjĩ nare kam, me hũmre me pyjê
ajco me hikwa tuw to mõr ata kam, pê
ahnaa Nowe xwỳ te pàr kreti mã hàr jõ
amcro kam ahtwỳ. Ne me hàr jirô pê, pê
cô cati cato, ne mehkwỳ jipej tu.
28 — Ne menquêtti Ro xwỳ jõ amcro ata
kam pê me hanea. Ne nee amji na me
ampo cãmjĩ nare kam mehcunea ajco me
apà, ne ajco me ikõ, ne ajco ame ampo
jũhkàr to me ipa, ne ajco ihpore to ampo
na me hàhpan to me ipa, ne ajco pur kam
ame ampo hy kre to me ipa, ne ajco amji
mã me ikre pyxwỳr to me ipa.
29 Ata jõ amcro kam, pê Ro xwỳ Krĩhpôc
jõ krĩ pê cato, pê ihprõt pê kẽn te cuhy
côjkwa pĩn ihpỳm, ne krĩ me, mehkwỳ
cunea to caxàr tu.
30 — Hõ, quê ha me Ahàkà cator xà jõ
amcroa kam ahtwỳ, quê ha hanea.
31 Ne amcro ata kam, ca ha me anõ
ikre jõ mã ahtyc mã apu mõ, ne ma atẽm
pyrentu, ne nee ampo pyr prãmte gũrkwa
mã axàr nare. Ne me anõ pur kam apu
apê, ne nee hacpỹ ne gũrkwa wỳr atẽm
nare.
32 Co he, Ro xwỳ prõ te hacpỹ mã
Krĩhpôc jõ krĩ wỳr ihtẽm prãm, cwỳrjapê
ri ihtyc, na ca me to amji japackre. Na ca
ha nee me hajỹr nare!
33 Quê ha jũm apu ihtĩr prãm, ne ihtỳj
amji to acto. Ne jũm te amji to ipictor
prãm ata, quê ha Pahpãm cahê na ihtĩr
rohnỳtti mã.
34 — Ne caxwa ata kam, quê ha me
hũmre ajkrut ne me nõ, me hikwa xà
kam, quê ha pyxit ne me haprô, quê ha
pyxit ne ahtwỳ.
35 Quê ha me cahãj me ajkrut ne ame
arỳjhy twỳ, quê ha me pyxit ne me haprô,
quê ha pyxit ne ahtwỳ.
36 Ne me hũmre ajkrut ne pur kam ame
apê, quê ha me pyxit ne me haprô, quê ha
pyxit ne ahtwỳ — hane.
37 Mã ihkôt me ipa catêjê te mehcukij,
ne me cumã:
— Jeju, jõ ri quê ha ita hane? — hajỹr.
Mã Jeju me cumã:
— He me apê xônti pyràc, ne nee cormã
ne ate me hahkre pej xà nare cakrô, quê
ha jũ ri cumã ampo ty, quê ha ihtỳj ahna
cuprõ — hane.

18

Mehcukij catê te cahãj tehcajpar prãm nare jarẽn xà

1 Quê hãn ne hõtpê Pahpãm mã
mehcakôc, ne nee quê jũ caxuw intête
me amji hi kwĩn nare, prãmte ri Jeju te
me cumã hũjarẽn xà ita jarẽn. Hõ, cute
harẽn to hajỹr he:
2 — Ỹhỹ, pê hũmre nõ ata pê mehcukij
catê, ne cupê me hõ pahhi. Ne nee ajco
amji mã Pahpãm cupa, ne harkwa kôt ipa
nare. Ne hanea ne nee cumã jũm cupa
nare, ne krĩ nõ ita kam ihkrĩ.
3 Pê hanea ne krĩ ata kam jũm cahãj pê
impjên ty ata ihkrĩ. Ne ahte ajco apu ipa.
Ne ajco mehcukij catê wỳr pra ne cumã:
“Itehcajpa, ne icurê xwỳn ata na ahcukij,
ne cumã garkwa ta, quê hacpỹa ne imã
ampo pê itekjêa atajê gõ” hane.
4 — Pê amcro jàhtôa kam ma mehcukij
catê ita apu cahãj ita tehcajpar caca. Pê
ajco mãnea mã cahãj ata amji caxuw
ihcukij to ipa. Mã jũ ita caxuw cute amji
mã: “He nee imã Pahpãm cupa nare, ne
nee imã jũm cupa nare cakrô, wa ha itỳj
cahãj ita tehcajpa.
5 Ampo na? Cahãj ita cama apu ic-
ahpêrkàr to ipa, cwỳrjapê wa ha ahcukij
ne hũtà. Nãmri wa ha ite to hajỹr nare
na, quê ha ihtỳj ito hamre” — hajỹr.
6 Ne Jeju ihkôt me ipa catêjê mã:
— He mehcukij catê kêanre ita jarẽn
kam me gapac to impeaj ne.
7 He Pahpãm pê nee mehcukij catê
kêanre ata pyràc nare. Ne quêt ihtỳj
mehkwỳ, caxwa me, amcro kam amji
tehcajpar xà caxuw ame cumã caràr to
me ipa atajê tehcajpa ne me hũtà. Xà quê
ha ajkĩ cute mehtehcajpar xà ita wỳr apu
ihkên? Quê nare!

8 Ampeaj kam wa me amã awjarẽ,
Pahpãm quê ha ihtỳj mehkwỳa pytà, ne
mehtehcajpa, mehcukij ne me to ipicokjêr
xà jõ amcro kam, ne hũjarêan kam to.
— Ne quê ha pijamã pjê kam jũm ipê
me Ahàkà cator xà ata jõ amcro kam, amji
mã ito ihhimpej? — hane.

Me hũmre pijakrut Pahpãm mã mehcakôc jarẽn xà

9 Ne pê me hũmre kwỳ atajê mehkwỳ
jirôa pê mempej na me amji to hane.
Cwỳrjapê ri Jeju te me cumã hũjarẽn xà
ita to hũjarẽn to hajỹr he:
10 — Ỹhỹ, me hũmre pijakrut ne ma
Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa
wỳr me tẽ, cumã mehcakôc prãmte. Ne
ihnõ ata pê ri Parixêw catêjê nõ, ne ihnõ
ita pê ri pjê jõ pahhi jarkwa kôt me
hũhkra kam hàmcwỳr catê.
11 — Mã Parixêw catêjê nõ ita xa, ne
hirãa pê Pahpãm mã ihcakôc, ne ampo
pyrên hakry na cumã amji jarẽn to: "Ỹhỹ,
me ijõ Inxũ, nee mã ipê ijàhkĩj xi catê
nare, ne nee ipê me cumã ihêj xi catê
nare, ne nee wa apu, por me ikwỳ amji pê
mehprõ caxun to ipa atajê cuxà me cupê
mehprõ caxun to ipa nare, wa nee hajỹr
nare. Nee mã ipê pjê jõ pahhi jarkwa
na me hũhkra kam hàmcwỳr catê xa ata
pyràc nare pyrên ijakry.
12 Wa ijõtpê ipijacri impejti to ipa, ne
amcro te xet ita kam, amcro pijakrut ita
kam, wa nee ampo kur to ipa nare. Ne
wa hanea ne ampo cunea to itekjê atajê,
quê ha imã ihkrã tej wa ha ijõtpê to ajcrà,
ne hãn ne pyxit ne gũrkwa mã hacjê.
Cwỳrjapê ca ha ito impejti ne" hane. Hõ,
cute Pahpãm mã ihcakôc xà to hajỹr.
13 — Mã me hũhkra kam hàmcwỳr catê
ita ihpahàmte, ihkĩnte ampỳa mã xa, ne
nee kàj mã, côjkwa wỳr, ihkuc to irĩt nare.
Ne cama apu hitôhkre kam amji cahhy,
cumã amji kĩn nõ xàhte, ne ma Pahpãm
mã ihcakôc ne cumã: "Ijõ Inxũ, he ipê
ikên ton catê, icaprĩa ne" — hane.
14 Mã Jeju me cumã:
— Ampeaj kam wa me amã awjarẽ.
Pom hũmre te Pahpãm mã ihkêanre na
amji jarẽn ita ri, cuna mã cumã impej,
ne nee ihkên nare. Ne ma quêt impej
pêa mã, cute amji jaxàr ikre wỳr. Mã
ihkĩnte Parixêw catêjê nõ ata ri Pahpãm
mãa ihkêanre, na ri nee impej nare.
— Ỹhỹ, quê ha jũm apu amji to cati
prãm to ipa, quê ha ihtỳj Pahpãm to incri.
Ne jũm amji to incrire prãm to ipa ata,
quê ha ihtỳj Pahpãm to cati — hane.

Jeju me, me ahkrare

15 Mã krĩ ata kam mehkwỳ te me
ahkrare kwỳ japỳn, ne ma Jeju wỳr me
to pra, cute me ahna hũ nõr, ne Hũm
mã mehcajrẽn prãmte. Mã ihkôt me ipa
catêjê te ahna me hõmpun, ne ame kam
mencryc, ne ma intête ame huwahi.
16 Mã quêt Jeju te amji wỳr me ahkrare
na hàhwỳr, ne ihkôt me ipa catêjê mã
harkwa to:
— Quêt taa me ahkrare itajê ajpên iwỳr
me mõ, amehcahpêrkàr nare. Quê ha
jũmjê itajê pê me ahkrare itajê pyràac,
ne ihtỳj jũmjê itajê Pahpãm himpej xà mã
me axà.
17 Ita to me amji japackrea ne, quê ha
jũm Pahpãm himpej xà na amji caxàr to
hanea, pom quê ahkrare te ahna me amji
caxàr he, ita na quê ha ihtỳj jũ caxuw
Pahpãm krac ri me axà — hane.

Pê pahhi jakràjti nõ ata Jeju cukij

18 Mã Juta catêjê nõ pê pahhi cator, ne
cute Jeju cukij, ne cumã:
— Me imã ampo to hahkre catê, pom
quêt apejti ita, jũ mã wa ha ne ityc jirô
pê me Pahpãm jõ krĩ kam apu ipa to? —
hajỹr.
19 Mã Jeju cumã:
— Ampo na mã ca apu ipej na ijarẽ?
Ampo na? Nee me pahnõ impej nare. Me
Pahpãm pyxit peaj ri ne impeaj to impej.
20 Pom ramã ate me Pahpãm jarkwa
jahkre pej ita, pê me pamã harkwa to
hane he: "Nee ame cupê mehprõ caxun
nare, ne nee amehcuran nare, ne nee
apu gàhkĩj nare, ne nee apu ahêj xi jarẽn
nare, ne atỳj me apãmjê me, me axyrxwỳ
jarkwa to me amji japackre to me apa" —
hane.
21 Mã hũmre ita cumã:
— Ỹhỹ, icrire naa mã, wa Pahpãm
jarkwa kôt amji to ihimpej to ipa — hane.

22 Mã Jeju te ita na impar ne cumã:
— Ỹhỹ, ca ha cormã ampo pyxit peaj ata to. Ca ha amũ tẽ, ne amji pê ampo cunea to ihpore na ahpa, ne me cupê hamreare atajê mã ihpore cunea jõr pa. Ca ha ate ampo itajê to hajỹr na, wa ha côjkwa kam ate amji pê ampo jõr atajê jirôa pê amã ampo pej pit gõ. Ỹhỹ, ca ha ate hajỹr ne ampo itajê to amji caprãr na, ca ha ajpên tẽ, ne atỳj amji to ikôt apa catê na — hajỹr.
23 Mã hũmre ita te ita na impar, ne cumã amji kĩn nare, ne ihpeacre. Ampo na? Cupê hakràj cati na pê cumã hàhcukrêj atajê japê.
24 Mã Jeju te cumã amji kĩn nare na hõmpun, ne ihkôt me ipa catêjê mã:
— Hamreare, jũ wỳr quê jũm jakràj cati ihtỳj Pahpãm te ihhimpej xà ata mã axà.
25 Ampeaj kam, quê ha nee jũm jakràj cati nõ Pahpãm te ihhimpej xà ata mã hàr nare to hane, pom quê nee cawrô cahàc kô jarôti nõ aguj te kre na cator xà nare he — hajỹr.
26 Mã cute me ita par catêjê ita na me ahcukij, ne me cumã:
— Mẽr, jũ mã quê ha me, ne jũm amji pytà, ne cumã axà? — hane.
27 Mã Jeju me cumã:
— Jũ wỳr quê me hũmre nõ ampo itajê nõ to. Ne quêt me Pahpãm mã ri ihtỳj ampo itajê cunea ton jahkre pej — hane.
28 Mã Petrô cumã:
— Me ipupu he, wa ite me ijũrkwa jicu, ne me apynãr — hane.
29-30 Mã Jeju cumã:
— Ỹhỹ, ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ, quê ha jũm te Pahpãm himpej xà ata cwỳrjapê hũrkwa jicu, ne ihprõ rer, ne mehkjêjê rer, ne me hũmjê rer, ne menxyrxwỳ rer, ne mehkra rer na, quê ha pjê ita kam ampo itajê jirôa pê cucwa, ne ihtyc jirô pê mã Pahpãm cahê na ipa, ne ihtĩr rohnỳtti mã — hane.

Pê Jeju hipêr ihtyc me hacpỹa mã ihtĩr xà jarẽ

31 Mã ma Jeju te me hàhtôa atajê intête ihkôt me ipa catêjê te tôxi atajê japrôr ne me to mõ, ne me cumã:
— Me ikampa! Cu ha ma Krĩpinkrên wỳr me mõ, por pê rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê ahna ihhôc ata wỳr, ne curia quê ha ame ipê Ahàkà to kên.
32-33 Quê ha Roman catêjê jũhkra mã me haxà, quê ha ame cumã, ne ame hũn, ne ame kam harcô rẽ, ne amehcahhy, jirô pê mã quê ha mehcura. Quê ha ahna amcro incrê, quê ha hacpỹa mã ihtĩr — hajỹr.
34 Mã ihkôt me ipa catêjê te me ita par pej nare, ne nee cute me Jeju jũjarẽn xà ata jahkre pej pej nare. Ne cute me hahkre pej xà ita me cupê ipimxur tu.

Pê Jeju into tũm nõ caprã

35 Pê Jeju Krĩcuxwati na hàhtêp to mõ, pê hũmre into tũm nõ pry jahkà kam jỹ, ne ajco me ahna ahwỳ.
36 Ne cute cahê na amji to me mõr na mempar, ne cute mehcukij, ne me cumã:
— Ampo mã? — hajỹr.
37 Mã me cumã:
— Pom Naxare jõ krĩ pĩn Jeju cator ita ri mõ — hane.
38 Mã into tũm ita jũpar, ne cute caràr kam ihtẽm, ne Jeju mã:
— Jeju! Apê pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ ita, icaprĩa ne! — hajỹr.
39 Mã mam me mõ itajê cama ame kam incryc, ne ame cumã:
— Kêt! Ne aracri jỹ! — hane. Mã hipêr cute caràr to:
— Pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ ita, icaprĩa ne! — hajỹr.
40 Mã Jeju te impar ne hàhhuc, ne cute cumã hàkjêr na me mẽn. Mã ajpên into tũm ata to me mõ, ne Jeju na me to hàhtêp. Mã cute ihcukij ne cumã:
41 — Ampo na ca prãm? Ampo to wa amã? — hajỹr. Mã cumã:
— Ỹhỹ, Jeju, wa hacpỹa mã irĩt prãm — hane.
42 Mã Jeju cumã:
— Rĩt! Ramã acaprãr. Ate ito amji mã ahimpej, cwỳrjapê wa ite hacpỹa mã ato to amã impej — hane.
43 Mã hũmre ita irĩt pyrentu, ne ma cute Jeju pynãr, ne hacpỹa mã cumã into impej ita jahpan xà na côjkwa kam Pahpãm

pejti, ne catihti na harẽn to mõ, ne cumã into impej pyrên hakryti na amji jarẽn to mõ. Mã mehcunea te me ita pupun, ne Pahpãm pejti na cute me harẽn kam mehtẽm.

19

Jeju me Xaquêw

1 Pê Jeju Krĩcuxwati mã axà ne ma krĩ japôc to mõ.

2 Pê curi hũmre nõ japrỳ pê Xaquêw ita ihkrĩ. Ne pê hũmre ata pê hakràj catê. Ne cupê pjê jõ pahhi jarkwa kôt me hũhkra kam hàmcwỳr catêjê jõ pahhi, ne ajco hõ pahhi jarkwa jirôa pê me hũhkra kam amcwa, ne amji mã huwahi. Cwỳrjapê pê mehcunea mã ihkĩn nare ne ma ame curê.

3 Pê tee ajco apu Jeju pupun ne hahkre pej prãm, ne jũ wỳr quê hõkre nõre ita kam, ipu na me hàhtôti ita kam hõmpu.

4 Ne ma cute hõmpun prãmte, hĩpê cumam ipicahur ne pĩxô pàr na hàpir, por pê ihkrac ri mõr xà ata na.

5 Mã Jeju mõ ne kàj mã irĩt, ne cute Xaquêw pupun, ne cumã:

— Xaquêw, awrỳc pyrentu, wa ita kam gũrkwa kam ijàhhuc to prãm — hajỹr.

6 Mã Xaquêw jũjarêan kam iwrỳc, ne cute cumã amji kĩan kam hũrkwa kam ahna amji caxàr.

7 Mã mehcunea te me ita pupun, ne ahna me cupê ihkaj na, cwỳrjapê ri cute ahna mehcakôc kên kam mehtẽm, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, quê ha Jeju ajte ihkrã kên catê ita jũrkwa kam ahtwỳ — hajỹr.

8 Ne me hàpàn jirô pê mã ri Xaquêw xãm, ne cute Jeju mã amji jarẽn, ne cumã:

— Ijõ Pahhi, ikampa, wa ha me cupê hamreare atajê mã ijàhcukrêj jĩkjê gõ. Ne me cupê ijàhkĩj atajê, wa ha hacpỹa mã me cupê ijàhkĩj pyxit jahpan xà na, me cumã ijàmjõr to cwat — hajỹr.

9 Mã Jeju cumã:

— He ampeaj kam ate amji kam gapac xà ton ita na impej. Ne toa ca ate mehcunea mã hanea ne apê Aprãw xwỳ tàmxwỳ na amji jarẽn. Cwỳrjapê quê ha ita kam, Pahpãm ikre ita kam mehkrĩ catêjê itajê kên catia pê me hũtà.

10 Ỹhỹ, ampo na ri ipê me Ahàkà pjê ita kam cator? He cute me ipictor catêjê japên, ne Pahpãm wỳr me haprôr xà caxuw — hane, ne ma ihkôt me ipa catêjê me, me mõ.

Ihpore hô catia te tej jarẽn xà

11 Ne ramã Krĩpinkrên na hàhtêp, cwỳrjapê ri me cumãa ramã Pahpãm te ihhimpej xà ata cator xà kam hàhhuc xàa kam na amehcãmjĩ.

12 Cwỳrjapê ri Jeju te me cumã Pahpãm himpej xà to hahkre prãmte me cumã hũjarẽn xà nõ ita jarẽn, ne me cumã:

— Ỹhỹ, pê hũmre ita cati, ne cupê pahhi nõ ita kra. Ne ajco amji to pjê jõ pahhi to prãm, cwỳrjapê pê ma pjê nõ jũwrya kam pahhiti cati ihkrĩ ata wỳr tẽ, cute amji to pjê jõ pahhi prãmte. Ne hỹrmã ihtẽm jirô pê, quê ha cupê pahhi ne amji jaxà.

13 Ne ihtẽm xà wỳr, cute cumã me hàpên catêjê te tej atajê capi, ne me hahkre pej prãmte me ahna hàhwỳr, ne cute ahpỹanre na me cumã ihpore hô catia pyxit ne hõr par. Ne cute me cumã harkwa hyr, ne me cumã: “Ihpore hô cati ita py ne to tẽ, ne gapacta ne kam me to apixô to mõ. Krãa caxi, jũ mã ca ha me, ne ihpore hô ita kam me to hàhtô to amõr to? Mãr wa amji jaxà, ne cormã me gahkre pej” hajỹr. Ne ma pjê nõ wỳr tẽ.

14 — Pê hõ pjê kam me curê xwỳn kwỳ amehkrĩ atajê ma hũmre ita pê me hõ pahhi na amehcaca. Ne ma ihkôt me jũmjê itajê kujate, cute pahhiti mã me hũjarẽn prãmte, ne me cumã: “Wa ma ame me ijõ pahhi na me hũmre ita caca” hajỹr cakrô, mã hũmre ita ihtỳj amji caxuw hõ pahhiti cukij, mã cute pjê jõ pahhi na ton.

15 — Mã cupê pahhi, ne hũrkwa wỳr cute amji jaxàr. Ne cute me cumã hàpên catêjê mã ihpore hô cati jõr atajê na hàhwỳr, cute me hahkre pej prãmte, jũ mã mõrmõ cute me, ne ihpore ita to me ipicamẽn.

16 — Mã mam ita hỹrmã cator, ne cute hõ pahhi mã: “Ỹhỹ, ijõ pahhi, ate imã

ihpore hô pyxit ne hõr ata, hamre, wa ite kam to ipixô, ne hipêr hipy to tej ne kam incwỳr” hajỹr.

17 — Mã cumã: “Ahnaa ri ita! Apê imã gàpên catê impeaj to impej. Ne apê ampo kryjre jamãr pejti catê, na ca ha ita caxuw ampo catia jamã. Wa ha krĩ te tej jõ pahhi na axãm” hane.

18 — Mã cumã me hàpên catêjê nõ ita hỹrmã cator, ne cumã: “Ỹhỹ, ijõ pahhi, ate imã ihpore hô pyxit ne hõr ata, hamre, wa ite kam to ipixô, ne kam to xĩc ne incwỳr” hane.

19 — Mã pahhi ata cumã: “Taamã, ita caxuw wa ha krĩ te xĩc jõ pahhi na axãm” hane.

20 — Mã hapua na cumã hàpên catê ita hỹrmã cator, ne cute hõ pahhi mã: “Ỹhỹ, ijõ pahhi, ate imã ihpore hô pyxit ne hõr ata, wa ite cupẽhkà kam harĩj ne ma apu intê. Na wa ha hacpỹa mã amã cugõ.

21 Ne acupate wa ite nee kam ampo to ipixô nare. Wa ite ramã gahkre pej pejtu, apê hũmre jàprêhti na. Ne ca atỳj me cupê ampo to ate atekjê nare atajê to pôj. Ne ate ampo kre nare atajê, ca gõtpê ame cupê ihkẽhkẽ” hane.

22 — Mã cumã: “Apê imã gàpên catê kêanre, wa ha garkwa ita kôt apu ato kên. Pom ramã ate ijàprêhti ita na ijahkre pej pejtu ita? Pom wa me cupê ampo to itekjê nare atajê incwỳr to ipa, ne pom wa ite ampo kre nare itajê, wa hãn ne me cupê ihkẽhkẽn to ipa ita?

23 Mẽr ampo na mã ate nee me ihpore jamãr catêjê mã ijõ pore ita jõr, mã kam cute me to imã ipicamẽn crire nare? Mẽr ampo na mã ate me cumã hõr nare? Ca ha kepê to hane na mã, wa ha ijõtpê hipêr ihkwỳ incrire ne kam cupy” hane.

24 — Ne cute cahê na mehcuhhê atajê mã: “Intête me ijõ pore hô ita capa, ne jũm mã cute tej ata mã, ca me agõ” hajỹr.

25 — Mã me cumã: “Pỳhàpà, me ijõ pahhi, pom ramã cumã ihpore hô te tej ita” hane.

26 — Mã me hõ pahhi me cumã: “Ampeaj kam wa me amã awjarẽ, por ampeaj kam me cumã hàhtô atajê, quê ha me cumã hàhtô atajê jirôa pê me cucwa. Ne mehkĩnte me cupê ihkryjre atajê, quê ha me cupê capa.

27 Ne hamre, ita caxuw, ajpên me icurê xwỳn atajê cunea japrô ne me to mõ, por ma me hõ pahhi na ame icaca atajê, ne icunaa mã, ikam mare mã me hipej tu!” — hane.

Pê Jeju Krĩpinkrên mã axà

28 Ne hamre, Jeju te me cumã hũjarẽn xà ita jarẽn jicu jirô pê, ma Krĩpinkrên wỳr ihkôt me ipa catêjê me, me pra.

29 Mã ramã krĩ jacot japrỳ to ame Pĩxô jõ krĩ me, Mehkênpupunxà jõ krĩ na me hàhtêp, por Pĩxô jõ kẽn cahê na krĩ atajê na. Ne ma mam cute ihkôt me ipa catêjê to ipijakrut ne mehkujahêc, ne cute me cumã harkwa hyr to:

30 — Mam me tẽ, me pahcumam krĩ jacot ata wỳr, ne ca ha ramã me axàr xàa kam, me cawrô cahàcre kam nee cormã jũm jỹr nare ata pupu, ne ramã cumã hê hiahpuro ne xa. Ca ha me cumã hê pô, ne ajpên me to tẽ.

31 Quê ha jũm ate me cumã hê pôn na me apupu, ne ahna me acukij, ca ha me cumã: “Pahhi ri apu ahna prãm, ne cute hỹrmã me ikujahêc” — hane.

32 Mã ma ajwar me tẽ, ne Jeju te hũjarẽn xà atajêa na cute me hõmpun.

33 Ne cormã ame cawrô cahàcre mã hê pôan kam, mã cute me to hõ tekjê catêjê te ahna me hõmpun, ne mehcukij to:

— Ampo na mã ca ame cawrô cahàcre ita mã hê pô? — hajỹr.

34 Mã me cumã:

— Pahhi ri apu ahna prãm, ne cute hỹrmã me ikujahêc — hane.

35 Ne ma Jeju wỳr me to mõ ne to cator. Ne kam cute me cumã cupẽhkà jaxwỳr, ne cute kam hỹr na mehtehcajpar, mã kam hỹr.

36 Ne cormã to mõr prãam kam mã, cumam me cumã me hõ cupẽhkà capô, ne pry kôt me cumã nõr to mõ.

37 Ne ma ramã Krĩpinkrên na me hàhtêp to mõ, ne ramã Pĩxô jõ kẽn jõ ajpô xà mã me iwrỳc to mõ. Mã ihkôt me ipa catêjê jàhtôa ne ihkôt me mõ. Ne cute me Pahpãm carôt kôt Jeju jàpên xà pihho catia pupun atajê pyrên ame hakrya to

ame hakry. Cwỳrjapê ri kỳj cati pêa mã
cute me Pahpãm pejti na me harẽn kam
me to ihtẽm.
38 Ne me caràr to me hane he:

“Me pajõ Pahhiti me pahwỳr cator!
Ne Pahpãm jarkwa kôt hãn ne ipa!
Mã côjkwa kam mehkrĩ catêjê atajê cunea
pinkrinti.
Ne mehcunea te ramã cupê Pahpãm catia
na me hahkre pej” hane.

39 Mã Parixêw catêjê kwỳ me hàhtôa
jipôc ri amehcuhhê atajê ame Jeju mã, ne
me cumã:
— Me cumã ampo to hahkre catê, akôt
me ipa catêjê mã garkwa ta, quê me kêt
— hane.
40 Mã Jeju me cumã:
— Ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ,
quê ha me kêt, quê ha ihtỳj kẽn itajê me
haxà kam, caràr kam ihtẽm pyrentu —
hane.

Pê Jeju Krĩpinkrên kam amrã

41 Ne Jeju te Krĩpinkrên na hàhtêp, ne
cute hõmpun ne apu caprĩ, ne apu kam
amrã.
42 Ne incwỳar kam cute hũjarẽn to:

— Pỳj me hêj xi!
Krĩpinkrên kam me akrĩ catêjê, he me apê
amji jahkre kêatre.
Wa tee me amã, me ate amji kam me
gapac xà carĩcti to hahkre, ca ajte
nee me amji caxwãm pê me amji
to me acarĩcti prãm nare.
Me apê amji jahkre kêatre!
43 Ỹhỹ, quê ha amcro nõ na me acurê
xwỳn me akrã tu ne, ne me ana
ajxê.
Quê ha ame ana pjê hakôt ne ajpẽn wỳr
me gagã, ca ha nee ame gapôj nare.
44 Quê ha me gũrkwa cunea to
amehkêanre ne, ne me to hamre
tu. Ne por kẽn te kwỳc caxwãm pê
amehkrĩ atajê, quê ha mehkrare
me, me hamre tu.
Nee quê ha krĩ ita jaxà kam kẽn nõ
hàhhuc nare.
Ne nee hakàn pê cumã hãm xà nõ hàhhuc
ne hãm nare.
Me apê amji jahkre kêatre to, ca nee ate
me ipupun pej nare, cwỳrjapê ca
ha me akên mã me axà.
Ne nee me amã Pahpãm jõ amcro cator
xà ata na hahkre pej nare.
Ne cute me apytàr xà jõ amcro ata kam,
ca ha ma hỹrmã ame apipkjêr caca
— hajỹr.

Pê Jeju me to Hũm Cati jũrkwa caprã

45 Ne Jeju Pahpãm to me amji kam
hapac xà jũrkwa wỳr mõ ne cumã hàr, ne
cute kam ihpore to ampo na me hàhpan
catêjê japôj kam ihtẽm.
46 Ne cute me cumã harkwa to:
— Inxũ Cati jõ kàhhôc kam, ihhôc te
harẽn xà ata te hajỹr he:

“Ỹhỹ, ijũrkwa pê kam imã mehcakôc xà”
hajỹr.

Ca ajte ate harkwa kaj na me to me hàhkĩj
xi jũrkwa — hajỹr.
47 Ne pê Jeju ajco amcro cunea kam me
cumã ampo to hahkre. Pê Parixêw catêjê
me, me cumã Mojxe jõ kàhhôc to hahkre
catêjê me, me hõ pahhi me, ajco tee ame
Jeju curan prãm.
48 Ne jũ wỳr quê me ita to. Ampo na?
Pê mehcunea mã Jeju par prãm na pê.

20

Pê Jeju Hũm Cati jarkwa kôt apê

1 Ne amcro nõ na, Jeju ame cumã ampo
to hahkre, ne ame cumã Pahpãm jarẽn
to mõ. Mã mehkwỳ cator, Jeju cukij
prãmte. Ne mehkwỳ atajê pê Pahpãm mã
mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, Mojxe
xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê kwỳ me,
me prohti kam kwỳ.
2 Ne hỹrmã me cator, ne cute me Jeju
cukij to:
— Ỹhỹ, me imã amji jarẽ, jũm jarkwa
kôt mã ca apu ampo itajê to? Ne jũm te
mã ahna amã harkwa? — hajỹr.
3 Mã Jeju mã cormã cute mehpro na to
prãm nare, na ri me cumã:
— Ỹhỹ, wa ha hanea ne me acukij pyxit,
ca ha me imã amji jarẽ, jirô pê wa ha itỳj
hanea ne me amã amji jarẽ.

4 Ỹhỹ, jũm te mã Jowãw mã harkwa, mã
cute cô kam me cumrãr? Xà côjkwa kam
Pahpãm te mã cumã harkwa? Nare xà
ajkĩ pjê kam me hũmre nõ te mã cumã
harkwa? — hajỹr.
5 Mã cute me ajpẽn cukij kam mehtẽm,
ne me ajpẽn mã:
— Ampo cu ha ajte me cumã harẽ?
Cu me cumã: “Pahpãm te ri Jowãw
mã harkwa” hajỹr na, quê ha hipêr me
pahcukij, ne me pamã: “Mẽr hõhõ, ampo
na mã ca nee ate amji mã me Jowãw to
hajỹr nare?” hane.
6 Nare, cu ha me cumã: “Me hũmre nõa
te ri Jowãw mã harkwa” hajỹr na, quê ha
me hàhtôti itajê ma ame pahcaca, ne kẽn
to ame pahcapê. Ampo na? Ampeaj kam
ri me cumã Jowãw pê Pahpãm jarkwa na
ihcakôc catê — hane.
7 Cwỳrjapê ri me Jeju mã:
— Wa nee ite me jũm te Jowãw mã
harkwa hyr ata na me hahkre pej nare
— hane.
8 Mã Jeju me cumã:
— Ca ma ame imã amji jarẽn caca,
cwỳrjapê wa ha hanea ne nee me amã,
por wa jũm jarkwa kôt apu ampo itajê ton
to ipa ata na amji jarẽn nare — hane.

Pur to me hàpên catêjê kên jarẽn xà

9 Ita jirô pê mã ri Jeju te me cumã
hũjarẽn xà itajê nõa jarẽn, ne me cumã:
— Ỹhỹ, hũmre nõ te hõ pur ata cunea
kam amji mã pĩxô krô japrỳ te uwa atajê
kre. Ne cute pur jamãr catêjê kwỳ mã hõ
pur ata jahkre, mãr quê ma me hamã, quê
hô ne intep. Ne ma pjê nõ wỳr tẽ, ne curi
cute amji to putwrỳ jàhtôa.
10 — Mã cute uwa to cuprõn xà jõ
amcroa kam ramã hàhhuc, mã cute me
hỹrmã cumã me hàpên catêjê nõ kujahêc,
mãr quê pur jõ pahhi mã ihkwỳ ta,
ne cute me hamãr catêjê mã cute me
to hàpên jahpan xà na ihcahhur cunea
juwahi prãmte. Mã ajte pur jamãr catêjê
atajê amji mã pĩxô atajê cunea juwahi
prãmte, cama amehcahhy, ne ma cute
hũre kam mehkujahêc.
11 Mã cute hipêr me cumã hàpên catêjê
nõ kujahêc, mã cute me to hajỹar ne
me cumã ihpahàm catia ton, ne hanea
ne amehcahhy, ne ma hũre kam cute
mehkujahêc.
12 Mã hipêr cute cumã me hàpên catêjê
nõa kujahêc, mã pur jamãr catêjê te me
to hajỹar, ne hanea ne ame to kêanre, ne
ma pur pê me to cator.
13 — Mã pur jõ pahhi ita te amji kam
hapac, ne amji mã: “Jũ mã wa ha ajte?
Ỹhỹ, wa ha hane, ne ma mehwỳr imã ikra
kĩnti ata kujate. Quê ha ihhêaj to amji mã
me hũpa, ne nee amehcaxun nare” hane.
Ne ma cute me hỹrmã ihkra ita kujahêc.
14 — Mã pur jamãr catêjê itajê te amji
wỳr mehkra ata pupun, ne me ajpẽn mã:
“Me hõmpu he, pom ihkra xũmre ajpên
mõ ita pê pur jõ pahhi kra. Hacme ne
mehcura, ne me to hamre, quê ha pur ita
pê me pahtekjêa” hane.
15 — Ne cute pur pê mehkra xũmre ata
to me cator, ne cute amji mã me mẽn, ne
mehcuran — hajỹr. Hõ, Jeju te me cumã
hũjarẽn xà ita to hajỹr jirô pê mã ri cute
mehcukij to:
— Jũ mã mõrmõ quê ha pur jõ pahhi ita
cute amji kam hapac xà ita to?
16 Ỹhỹ, quê ha me to hane he. Quê
ha mehwỳr cato ne me hũjamãr catêjê
kêanre atajê cunea jipej tu, ne ajteare mã
me hũjamãr catêjê kwỳ mã pur ita jahkre
— hajỹr. Mã cute me ita par ne me cumã:
— An! Ampo na mã cute mehkra ita
curan? Quê me pa mã mã, wa ha nee
mehcuran nare! — hajỹr.
17 Mã Jeju me hõmpun tỳjti, ne me
cumã:
— He ihhêj ne me caa, ca ha ito me
jũm kra ata pyràc ne me icura. Ampo na?
Pahpãm jõ kàhhôc kam ramã harẽn xà ita
te hajỹr he:

“Pom ikre to me hàpên catêjê ma ame
ikre mã hãm xà caxuw
kẽn pejti caca ita te ihkwỳ jirôa pê amji to
cati,
ne ihcuhtac tỳjti” hane.

18 Ne ihhêj rũm ipê ikre mã hãm xà caxuw
mam kẽn pejti cuhtacti ata pyràac, mã ma
ame icaca, ne cute me ijicu. Co he, por
quê ha jũm kẽn ata kam ihpỳm ata, quê

ha apu hirên tu. Nare, quê ha kẽn ata jũm
kam ihpỳm ne to hacrôre ne — hane.

Pê me curê xwỳn hipêr Jeju cukij, cute ihkên mã me mẽn prãmte

19 Mã me cupê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc
to hahkre catêjê me, me cupê Pahpãm
mã mehcajrẽn catêjê atajê te, Jeju te me
to hũjarẽn xà ata na amji na me hahkre
pej pyrentu, cwỳrjapê ri ma ame curê,
ne cama mehpro ne me haxàr pyrentu
to prãm. Mã me hàhtôti te me Jeju par
atajê mã ampeaj kam ihkĩn. Ne Jeju curê
xwỳn atajê mã ampeaj kam me hàhtôti
atajê cupa, cwỳrjapê ri nee cute me Jeju
pro nare.
20 Ne ihtỳj cama amehkôpĩr to me
ipa. Ne cute mehkôpĩr catêjê atajê mã
me hàmjõr, mãr quê amehkôpĩ, ne ihtỳj
ampo na mehcukij to ipa, ne ampo kênre
kôt mehpro, ne krĩ jõ pahhi jũhkra mã me
haxàr to prãm to ri ame ipa. Ỹhỹ, ihhêj ne
põ rũm kam mempejti, ne me caxwãm pê,
kam cute me amji kam hapac xà kêanre.
21 Mã me hũmre atajê ame Jeju cukij,
ne me cumã:
— Ỹhỹ, ampo to hahkre catê, wa ite
ramã me acakôc xà me, ate ampo to me
imã hahkre xà atajê pê ampeaj kam na me
hahkre pej. Ne nee amã jũm cupa nare,
na ca mehcunea to amji kam gapac xà to
apipẽnti to apa.
22 Ne ampeaj kam caxi me imã awjarẽ.
Xà wa ajkĩ itỳj me pjê cunea jõ pahhiti
mã pjê jahpan xà na me ijàmjõr xà ata to
me amgõ? — hane. Ne pê cute mehcukij
xà ata to, ihkên mã me mẽn prãmte pê
amehcukij. Ampo na? Quê ihhêaj to Jeju
me cumã: “Ca ha atỳj me amgõ” hane,
quê ha me hàhtôti atajê ihtỳj ame kam
incryc. Ampo na? He me cumã hàmjõr
prãm nare, na quê ha ame kam incryc.
Nare, quê ihhêaj to me cumã harkwa to:
“Ca ha nee me gàmjõr nare” hajỹr na, quê
ha pjê jõ pahhi mã me hàpên catêjê atajê
ihtỳj ame kam incryc, na pê amehcukij to
hane.
23 Mã Jeju te me cumã, cute amji
kam me hapac xà kêanre ita na hũcapi
pyrentu, ne me cumã:
24 — Ajpên me imã ihpore hy nõ, wa
hõmpu — hajỹr. Mã cute me cumã hõr.
Mã cute me cumã:
— Mẽr jũm japrỳ me, ampo carõ mã
ihpore hy ita kam nõ? — hajỹr. Mã me
cumã:
— Pjê cunea jõ pahhiti pê Xexa carõ me
haprỳ — hane.
25 Mã Jeju me cumã:
— Mẽr hõhõ, ca ha me pjê cunea jõ
pahhiti pê Xexa mã me hàhcukrêaj gõ, ne
hanea ne Pahpãm mã me hàhcukrêaj gõ
— hane.
26 Mã mehcukij catêjê itajê pê ihpro
jahkre kêatre mã aracri mehcuhhê ne me
ajpẽn mã:
— Pỳhàpà, cu amehpro prãm cakrô, mã
cute ihcakôc xà ita to hamãr kênre nare
ita kam, jũ mã cu ha me to, ne mehpro?
— hane.

Hacpỹa mã ihtĩr na ihkôt harẽn xà

27 Mã Xato xwỳ kôt me ipa catêjê ma
apu mehtyc te hacpỹ mã ihtĩr na ame
ahna aprã atajê kwỳ Jeju na me hàhtêp.
Ne cute hanea ne me hàhcukjêr xà ata
to, Jeju kên mã me mẽn prãmte, cute
mehcukij to:
28 — Ỹhỹ, ampo to me cumã hahkre
catê, pê Mojxe xwỳ me pamã incaca xà
ita na ihhôc to hane he:

“Quê jũm ihprõ nõ me hikwa, ne nee kam
ihkra nare kam ty, quê ha hĩxi ahte
apu ipa.
Quê ha impjên tyc ita tõa cahãj pijapit ata
me hikwa, ne kam ihkra.
Quê ha ihkra ita to amji mã me mam
impjên tyc ata kra” hane.

29 Hõ, pê me pamã ahna ihhôc to hane.
Ne pê xwahna jũmjê itajê me xet ne ajpẽn
to mehkjêjê pit. Pê mam ihtõ kà ita
hĩxi ata me hikwa, ne nee kam ihkra nõ
juwahi nare kam ty.
30-31 Mã hanea ne ihtõ te amji to hapu te
hajỹar ne cume hikwa, ne hanea ne kaam
ihtyc. Ne pê me xet itajê cunea mehprõ
pyxit ata me, me hikwa partu, ne mehprõ
ita kam jũm te mehkra nõ rer nare kam
mehcunea mehhi.

32 Mã hapu na mehkôt mehprõ ita te
hajỹar ne ihtyc.
33 Ne mehtyc jirô pê, hacpỹa mã amehtĩr
jõ amcro kam, cute me xet itajê cunea
cume hikwa ita kam, jũm quê ha mehprõ
ata to ihprõ? — hane.

34 Mã Jeju me cumã:

— Me amãa, nee hacpỹ mã mehtyc tĩr
xà nare, na mã ca ame icukij to hane. Ne
ca ihkaj na ame to. He pjê ita kam pyjê
me, me hũmre ihtỳj ame hikwa.
35 Ne por me Pahpãm kampa, ne catyt
kam me ipa, ne me ty, ne hacpỹa mã
mehtyc xà jahpa ne mehtĩr, ne Pahpãm
wỳr me api, ne cahê na mehkrĩ atajê ri,
nee me hikwa tuw xà nare.
36 Ne me cupê côjkwa kam Pahpãm
jarkwa to memprar catêjê pyràac. Jũ wỳr
quê jũm ty, ne jũ wỳr quê hanea ne jũm
hikwa tuw. Ne me cupê Pahpãm kra.
Ampo na? Hacpỹa mã amehtĩr, cwỳrjapê
ri me cupê Pahpãm kra.

37 — He pê Mojxe xwỳ hirãa pê me
amã hacpỹa mã mehtyc ne mehtĩr na
to hahkre. Xà ca nee me aprêj pôc ne
nee cute caxàr nare ata jarẽn to me amji
japackre nare? Pê aprêj pôc te caxàr nare
ata kam Pahpãm jõkre Mojxe mãaw jarẽ,
ne cumã:

"Ipê apãm Pãm Cati, ne cormã ipê me
aquêtjê Aprãw me, Ixac me, Jaco
Pãm Cati wa" hane.

Ne nee pê amji jarẽn to:

"Pê ipê Aprãw me, Ixac me, Jaco Pãm
Cati" hajỹr nare.

38 Ne cute amji jarẽn xà ita kôt ri me pamã
Pahpãm pê mehtĩr jõ Pahpãm na hahkre
pej, ne nee cupê mehtyc jõ Pahpãm nare.
Pahpãm mã mehcunea tĩr pit, ne nee
cumã jũm tyc nare. Cwỳrjapê cu me
pahte me Aprãw xwỳ me, Ixac xwỳ me
Jaco xwỳ tĩar na me harẽn par — hane.

39 Mã Mojxe jõ kàhhôc to hahkre catêjê
nõ kwỳ hanea ne curi mehcuhhê itajê te
me cumã:

— Nee ate gũjarẽn xà ita to ihcupan
nare. Ne gũjarẽn xà ita peaj to impej —
hajỹr.
40 Hamre, mã hipêr jũm mã ihcukij xà
nõ to ihcukij prãm nare.

Pê Jeju hacpỹa mã mehcukij

41 Mã Jeju cormã me cumã:
— Wa ha por pê Pahpãm jũm pê Crixtô
to awjahkre ata na me acukij. He ca ajte
Crixtô pê Tawi xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ na
me harẽ.
42 Ne pê Tawi xwỳa ajco ihkàhhôc kam
increr xà kam ihhôc to hane he:

"Ijõ Pahhiti te ijõ pahhi mã harkwa to
hajỹr he:
'Icahê na, Pahhi jỹr xà kam, awpôc rũm
jỹ.
43 Wa ha apar krac ri me acurê xwỳn
atajê cunea nõr na me to, quê ha
me nõ, ca ha ate me tohjê na cute
me gahkre pej xà na, me hipy apar
xãm' " hane.

44 Pom pê Tawi xwỳ Crixtô to hõ pahhi
na ihcukij ita kam, jũ mã quê ne cupê
ihtàmxwỳ? Ampo na? He cormã Tawi
ihtĩar na Pahpãm cahê na côjkwa kam
apu ipa — hane.

Pê Jeju me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê cawpa

45 Mã me hàhtôti atajê ame Jeju kampa,
mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã harkwa
to:
46 — Co he, me cumã Mojxe xwỳ jõ
kàhhôc to hahkre catêjê to me guphêa ne,
nãmri mehkà impeaj kam hãn ne ame ipa
to prãm, ne hãn ne cute me hũpa kam me
cumã mehcakôc na me to prãm. Ne ma
hãn ne cute me cuprõn xà kam apu pjê
kam mehkrĩ caca, ne mehkrĩ xà impeaj
kam hãn ne mehkrĩ to prãm. Ne hanea
ne me hõ pahhi jõ amji kĩn kam, hãn ne
me hõ impeaj na mehprãm.
47 Ne hãn ne pyjê pê impjên tyc ne
impijapit atajê mã amehhêj, ne hãn ne me
cupê ampo to ahkĩ. Ne me cupê me hàhkĩj
xi na amji to me ipimxur prãmte, hãn
ne mehcunea kam mare mã Pahpãm mã
mehcakôc to mehkrỹnre nare. Cwỳrjapê

quê ha mehkên xà te me kam ipihur xà atajê me cumã ihkêanre ne — hajỹr.

21

Pê impijapit Pahpãm mã hõ pore cunea gõ

1 Ne amcro nõ na Jeju, Hũm Cati to me amji kam hapac xà jũrkwa kam hãm ne xa, ne ame hakràj catihti atajê te mehpore jõr na me hõmpu, mã ihpore incjên xà kam me cucjê.

2 Ne hanea ne cute jũm cahãj pê impjên tyc ne impijapit ata pupun, mã cute ihpore incjên xà kam ihpore hy to ipijakrut peaj ne hàr.

3 Mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã harkwa to hajỹr he:

— Ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ. Cahãj pê hamreare ata te ri mehcunea jirôa pê ihpore jõr.

4 Ne mehkwỳ jakràjti catêjê te me hõ pore cahhur jàhhuc atajê pit jõr. Ne cahãj ita nare, cute to amji to ipijapar xà ita ri, cute amji pê ihcunea jõr — hajỹr.

Pê Jeju Hũm Cati jũrkwa jamre na harẽ

5 Mã mehkwỳ Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa to amehcakôc to:

— Ampeaj kam ikre ita pej! Ne ahna kẽn itajê impejti! Ne kam cute ame Pahpãm mã ampo pejti jõr atajê cunea impejti — hane. Mã Jeju te mempar ne me cumã:

6 — Ỹhỹ, pom ampo cunea impejti ca ame hõmpu itajê, quê ha ihtỳj jũ caxuw ihcunea hamre tu, ne nee pom ca ame kẽn pupu itajê nõ hàhhuc, ne amji jipy nõr nare — hajỹr.

Amji pupun kên jõ amcro jarẽn xà

7 Mã cute me Jeju cukij to:

— Me imã ampo to hahkre catê, jũ caxuw quê ha ita hane? Ampo quê ha jũ na me imã, wa ha ihkôt me ita te hajỹr xà ita jahkre pej? — hajỹr.

8 Mã Jeju me cumã:

— Me guphêa ne, quê nee jũm me anõ mã ihhêj nare. Ampo na? He quê ha me hàhtôa ne ijaprỳ na ame amji to mehhêj to me ipa, ne me amã: “Hamre, ramã amcro hyr xàa kam hàhhuc” hane, nare, quê ha me amã: “Ipê Pahpãm te Crixtô to côjkwa pĩn me amã hũjahkre ata mã, wa he” hane. Cakrô, ca nee me anõ ihkôt amji kam gapac nare.

9 Ca ha jũ ri me ipijapu nõ jarẽn pa, ne nee ame hũpa nare. Nare, quê jũ ri, krĩ nõ kam pahhi na ame ajpẽn jũrê, ca me harẽn pa, ne nee ame hũpa nare. Quê ha ampo itajê cunea hane cakrô, nee cormã me hamre xà kam hàhhuc nare, ne ihtỳj hõtpê ita hapôj to ipa.

10 — Quê ha krĩxàre kwỳ me, mehkwỳa ame ajpu, ne krĩ kwỳ me, krĩ kwỳa me ajpẽn kam pra.

11 Ne pjê jàhtôa kam pjê ahcujrõ, ne pjê jàhtôa kam prãam to prãm, ne pjê jàhtôa kam quê ha ame hà catia to cati. Quê ha ihprõt pê côjkwa kam ame ampo kêanre pupu, ne pjê kam cute me ampo kêanre pupun xà ata, quê ha mehcunea mã hũpaa to hũpa.

12 — Ne ita te hajỹr xwỳjrea na, ca ha ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupu. Quê ha ame gahê ne me apro, ne hãn ne ame acahhy, ne me hacjên xà mã me gacjê, ca ha kam me acuhhê. Jirô pê mã quê ha, cute me cuprõn xà jũrkwa kam mehcukij catêjê jũhkra mã me gacjê, quê ha me acukij pa, jirô pê mã quê ha hipêr me hacjên xà kam hãn ne me ato awcapê. Ne icwỳrjapêa quê ha pjê jõ pahhi cuna mã me apyxwỳ.

13 Ca ha cuna mã me acuhhê, ne me ijarẽn pejti to me cumã ijarẽ.

14 Ne nee me acakôc xà to ate ame amji pytàr xà atajê to cormã ne ame amji japackre nare.

15 Ampo na? He wa ha cormã me amã acakôc xà gõ, ne me amã ate me amji jahkre pejti gõ, quê ha nee me acurê xwỳn atajê ame ato hũràc nare.

16 — Ne quê ha ajte me apãmjêa me, me akjêjêa me, me gũkjê catêjêa me, me gõ ikwỳ nõ catêjêa me, amjia kôt me hacjên xà kam me ato awcapê, ne ihtỳj me anõ cura.

17 Ne icwỳrjapêa quê ha mehcunea ame acurê.

18 Ne me awcanãa ne. Ampo na? Quê ha nee me apê akĩ nõ pyxitre nõ ipictor nare.

19 Na ca ha ampeaj kam me awcanã, ne
atỳj me amji pytà.

Pê Jeju Krĩpinkrên jamre na harẽ

20 — Ca ha krãhtare me, me hàprê
catêjê me, cute me Krĩpinkrên krã na me
hõmpu, ne krĩ ata jamre na me to amji
japackre pyrentu.
21 Por ca jũmjê Juta jõ pjê kam ame apa
atajê, kẽnti wỳr me aprar pyrentu! Ne
Krĩpinkrên jõ krĩa kam ame apa atajê, krĩ
pê me gapôj, ne me aprar pyrentu! Ne
por ca pur kam ame apa atajê krĩ wỳr me
aprar nare!
22 Ampo na? He amcro atajê pê quê
ha Pahpãm te Juta catêjê to kên xà jõ
amcro. Ne pê ramã Pahpãm hõ kàhhôc
kam, amcro atajê na, ampo cunea kên xà
te hajỹr na to awjahkre.
23 — Pỳj me hêj xi, pyjê mehkra to tic
atajê, ne hanea ne pyjê mã me kra kryjre
atajê me, mehkà na kjê catêjê atajê! Ne
pjê ita kam, quê ha me ate amji pupun
xà kên crire nare me awỳr cator. Quê
ha Pahpãm me awỳr me akên xà kêanre
kujate, pjê ita wỳr.
24 Quê ha me hàhtôa ne wapo xwahhi
to mehcura, ne hanea ne me hàhtôa
ne mehpro ne pjê cunea wỳr ame to
ajcrà. Por krĩxàre pê mehcahkrit te me
Pahpãm jahkre kêatre atajê, quê ha ihtỳj
Krĩpinkrên kam ame ipa ita na, quê ha
ahnaa hõ amcro cahhur kam ahtwỳ.

Pê Jeju pjê wỳr cute amji jaxàr xà jarẽ

25 — Ne itajê cunea te hajỹr xà wỳr, ate
me hahkre pej xà, quê ha pyt kam hapôj,
ne putwrỳ kam hapôj, ne caxêre kam
hapôj, na quê ha pjê kam itajê mehkrã
acto tu ne. Côxwa jàhkrihkrit kêanre ata
cupate, quê ha nee jũm cute amji kam
hapac xà nõ na amji jahkre pej nare.
26 Ne mehcunea mã, quê ha pjê wỳr
ampo kên cator xà ata hũpaa to hũpa.
Na quê ha pjê kam me ajhu ne me hikwa.
Ampo na? He quê ha côjkwa kam caxêre
cunea amji mã ihkrĩ xà to ahpa, cwỳrjapê
quê ha hũpate amjia kôt pjê kam ame
ajhu.
27 — Ata caxuw quê ha côjkwa pĩn
ahpar mã ipê me Ahàkà carôt tỳjti me,
hàhcujrohti ata mea mã, ahpar mã iwrỳc
to mõ, ahcakrã kam. Quê ha mehcunea
me hõmpu ne me Ahàkà pê Pahhiti catia
na me hahkre pej.
28 Quê ha ampo itajê hajỹr kam tẽ, ca
me awcanãa ne, ne me amji tỳaj ne, ne
côjkwa wỳr, ca kàj mã me rĩt. Ampo na?
He ahtũm nare wa ha me apytà. Ne por
ite me apytàr xà ata kôt harẽn xà te hajỹr
he.

Pĩxô kôt harẽn xà

29 — Por pĩxô pàr nõ ata, nare, ampo
pàr ata he.
30 Quê ha ramã ihhô tetet cato, ca ha me
hõmpu, ne me amji jahkre pej pyrentu, ne
me amji mã harẽn to: “Ahtũm nare, quê
ha ta iwrỳc pyrentu” hane.
31 Quê ha ampo itajê cunea apu hane,
ca ha me hõmpun to hane, ne me to amji
japackre pyrentu, nãmri Pahpãm te pjê to
ihhimpej xà jõ amcro ata ramã cator xàa
kam.
32 — Ne me to amji japackre peaj ne,
nãmri quê ha mehtĩr itajê tyc xwỳjrea na
ampo itajê cunea hajỹr to hane.
33 He me ijarkwa ita to amji japackrea
ne, nãmri quê ha pjê me côjkwa ihtỳj
jũ caxuw hamre, ne icakôc xà ita, quê
ha quêt hàhhuc rohnỳtti mã, ne nee jũ
caxuw hamre nare.

Cu ha me amji jamãr prãm to me papa

34 — Ne me ca, me amji kôt hakop to
impeaj to me apa. Ne nee amji kĩn na me
gàkrun to pit mã me amji japackre to me
apa nare. Ne nee côxỳhti to amji to me
apipãn to pit mã ame amji japackre nare.
Ne nee me ate amji to ame apijapar xà to
pit mã ame amji japackre to me apa nare.
Ca ha itajê to pit mã ate ame amji japackre
to me apa na, quê ha ampo cunea jamre
xà jõ amcro awỳr cato, ne amõr pejti kam
apro to hane, pom quê ampo pro xà ihpro
he.
35 Ne quê ha pjê cunea kam amehkrĩ
atajê cunea wỳr amcro ata cato.
36 Cwỳrjapê ca ha gõtpê me amji kôpĩr
peaj to me apa, ne ma Pahpãm mã me
amji cajrẽn, mãr ca xwỳ mã ampo itajê
pê me amji pytà, ne cupê me gapôj, ne
icuna mã me acuhhê tu — hane.

37 Pê Jeju amcro cunea kam ajco me
cumã ampo to hahkrea to pyt, Pahpãm to
me amji kam hapac xà jũrkwa kam. Ne
ahna caxwa, pê ma krĩ pê hapôj, Pĩxô jõ
kẽn wỳr, ne curia hãn ne amji to apẽ.
38 Pê côjkwa caprêc kôt ajco me hàhtôa
ne ma Pahpãm to me amji kam hapac xà
jũrkwa wỳr me pra, cute me Jeju kam
hapac prãmte.

22

Pê Jeju curê xwỳn ahna me ajpẽn pa

1 Pê ramã me Hakren xà jõ amji kĩn ata
wỳr amcro incrêre ne nõ.
2 Pê ajco Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê
jõ pahhi me, Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me
cumã hahkre catêjê me, ihtỳj ame Jeju
curan prãm, ne tee ame to hahkre. Ampo
na? Pê ampeaj kam ihkôt me cumã me
hàhtôti atajê cupa na pê.

Pê Juta ihpore kôt Jeju kên mã mẽn prãm

3 Pê me pahcurê xwỳn pê Xatanaj carõ
kên ata Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi atajê
nõ, pê Juta Carijot ata mã axà.
4 Pê ma Juta tẽ, ne Pahpãm mã mehca-
jrẽn catêjê jõ pahhi me, Pahpãm to me
amji kam hapac xà jũrkwa jamãr catêjê
me, Jeju na cute me ajpẽn par. Mã Juta
te me hũhkra mã Jeju to hahkre ne haxàr
na, me cumã amji ton.
5 Mã ame hakry, ne cute me Juta mã
ihpore jõr na me amji ton.
6 Mã hamre, Juta te ihpore pyr na ihtỳj
cute me cumã Jeju jõr na amji ton. Quê ha
nee me hàhtôti atajê nõ Jeju pupun nare
kam, cute jũ ri ahte me cumã hõr na, me
ajpẽn par.

Pê Jeju me Hakren xà jõ amji kĩn jõ na awjahkre

7 Mã ramã me Hakren xà to cute ame
amji japackre xà jõ amcroa kam hàhhuc.
Mã amcro ata kam, amji kĩn ata caxuw
Juta catêjê te ahpỹanre na ame carà
cahàcre hôhti kra pê mehkritxwỳ ata
curan.
8 Mã Jeju te Petrô me Jowãw kujahêc,
ne me cumã:
— Me mõ ne me pamã pyt caxuw me
Hakren xà jõ amji kĩn jõ nõ to — hajỹr.
9 Mã cute me Jeju cukij ne me cumã:
— Jõ ri wa ha mẽr ame pajõ ita to? —
hajỹr.
10 Mã Jeju me cumã:
— Me ikampa, ca ha ramã krĩ mã me
axàr xàa kam, quê ha me hũmre nõ ata
cô jacjê ne to ipa, ca ha me ajpẽn cajpa,
ne ma me hũnã, ne ihkôt me mõ. Quê ha
jũ ri ikre nõ mã axà, ca ha hanea ne ihkôt
me axà.
11 Ne me ikre jõ pahhi ata cukij, ne me
cumã: “Me cumã ampo to hahkre catê
te me acukij xà na me ikujahêc, wa me
acukij, jũ ri mõrmõ ikre caxwỳn nõ ita,
pom quê ha ihkôt me ipa catêjê me kam
me me Hakren xà jõ to apà ita?” hane.
12 Quê ha kỳaj pê me amã ikre caxwỳn
cati nõ ata jahkre, ne ramã kam ampo
cunea, kam cuhôn xà, ne kam ahna
mehkrĩ xà, ne kam ahna me hàpàn xà,
quê ha me amã hahkre. Ca ha curia pyt
caxuw me me Hakren xà jõ nõ to — hane.
13 Mã hamre, ma me pra, ne krĩ mã me
hàr, ne Jeju te me cumã ampo cunea jarẽn
xà atajê cunea na me cator, ne cute pyt
caxuw me hõ ita ton.

Pê Jeju ihtyc xà na amji jarẽn

14 Mã ramã kaam hàhhuc, mã Jeju me,
ihkôt me ipa catêjê me, me hàpàn xà na
me hỹr, me hàpàn xà caxuw.
15 Mã Jeju me cumã:
— Wa ijõtpê ikên mã ixàr xwỳjrea na,
me acahê na me Hakren xà jõ ita kur na
amji to prãm.
16 He ampeaj kam wa ha me amã amji
jarẽ, wa ha hipêr me Hakren xà jõ ita
nõ krẽr nare, quê ha ahnaa Pahpãm pjê
kam mehcunea to ihhimpej kam tẽ, wa ha
cormã ihnõ krẽ — hane.
17 Ne cute mehkõm xà pyr, ne cute
Pahpãm mã to hũrên hakryti na amji
jarẽn, ne ihkôt me ipa catêjê mã:
— Mĩ, me akõm xà ita py, ne me acunea
me to akõm pa.
18 Ampeaj kam wa ha me amã amji
jarẽ, wa ha hipêr jũ caxuw pĩxô cacô ita
kwỳ to ikõm nare, quê ha ahnaa Pahpãm
mehcunea to ihhimpej kam tẽ, wa ha
cormã ihnõ kwỳ to ikõ — hajỹr.

19 Jirô pê mã ri cute pãw pyr, ne
Pahpãm mã to hũrên hakryti na cumã
amji jarẽn, ne ihcokjêr ne ihkôt me ipa
catêjê mã hõr par, ne me cumã:
— Pom pãw ita, ijĩa mã he, wa hãn ne
me amã cugõ, ca atỳj me ku. Jirô pê mã,
ca ha ate me ito amji japackre prãmte,
atỳj pĩxô cacô ita to me ikõ, ne me pãw
ita kur to me acuhhê tu — hane.
20 Ne me hàpàn jirô pê, cute hajỹar ne
pĩxô cacô na me cumã ihkõm xà jõr, ne
me cumã:
— Pom pĩxô cacô ita, icaprôa mã he,
ne me anaa wa ha haxwỳ. Ata to wa ha
me amã ite amji kam ijapac xà intuw to
awjahkre.
21 — He ramã, pom ca me jỹ itajê nõ te
icurê xwỳn catêjê jũhkra mã ijaxàr, mã
cute me icuran na, imã hahkre pej.
22 Ỹhỹ, wa ha itỳj ipê me Ahàkà cati ityc
to prãm. Ampo na? Pê ramã Pahpãm ityc
xà ata na amji mã to ihhimpej hiahpuro.
Pỳj me hêj xi, por quê ha me ikên mã
ijaxà ata, quê ha ijirôa pê amji pupun xà
kêanre to amji pupu — hajỹr.
23 Mã ahpỹanre na, cute me ajpẽn cukij
kam mehtẽm, ne me ajpẽn mã:
— Pỳhàpà, jũm mã quê ha ajte me
hũhkra mã haxà? — hajỹr.

Jũm ri amji jirôa pê cati

24 Mã me ahna ahtũmre, Jeju kôt me ipa
catêjê te ajpẽn jirôa pê me cati na me amji
jarẽn kam mehtẽm.
25 Mã ahna Jeju pê ihkaj na me kam, mã
me cumã:
— Ỹhỹ, pjê ita cunea kam krĩxàre jõ
pahhi cati catêjê cunea mã amji to me
catia prãm. Ne cumã mehcunea te hàpên
na to prãm, na ri ihtỳj me to ihhimpej.
Ne por mehcunea tehcajpa atajê te ri amji
to me cati prãmte amji mã me haprỳ to:
“Mehcunea Tehcajpar Catêjê” hajỹr.
26 — Itajê cunea te hajỹr pit, ne me
akwỳa kam, quê nee itajê nõ hajỹr nare.
Me akwỳa kam, quê ha jũm catihti ata pê
curmã jũm tuw ata pyràac. Ne por me gõ
pahhi ata, quê ha ihhêj rũm cupê me amã
hàpên catê pyràac.
27 Mẽr jũm ri, me hũmre mã amji jirô pê
cati? Xà ajkĩ hàpàn xà na jỹ ata? Nare, xà
ajkĩ me cumã me hõ jõr to pra ata? Ỹhỹ,
por hàpàn xà na jỹ ata ri, me hũmre mã
me hirôa pê cati. Ne Pahpãm mã ita na
ihkaj na. Ne cumãa, por me cumã hõ jõr
to pra ata ri quêt cati. Ne ipêa ri me amã
hàpên catê ata pyràc.
28 Ca gõtpê ikôt me apa, ne icahê na
ramã me ate me amji pupun xà kêanre
kwỳ to ame amji pupun.
29 Cwỳrjapê ri Pahpãm te me acunea
to ihhimpej xà na ixãm. Ne pa, wa ha
hanea ne me ate me to ahimpej xà na me
apyxwỳ.
30 Ca ha, por curi ite ihimpej xà kam,
ijàpàn xà na me akrĩ xà ata kam me apà,
ne ahna me ikõ. Ne ca ha hanea ne me
Pahhiti krĩ xàhti catia ata kam me akrĩ,
ne Ixaher catêjê kwỳ te tôxi atajê mã cute
amji kam me hapac xà na awcapi, ne
ahna mehcukij, ne me cumã to ahimpej
to me akrĩ — hane.

Pê Jeju Petrô mã awjarẽ

31 Ne cute Ximãw Petrô mãn ne cumã:
— Ximãw, Ximãw, nãmri ajco, nãmri
ramã me pahcurê xwỳn pê Xatanaj te
ato arỳjhy, ne acarêr ne acajpẽr prãmte
acaxuw amji mã Pahpãm na hàhwỳr.
32 Wa ramã ite, ca nee ate ito amji
mã ahimpej jicu nare na, Pahpãm mã
acajrẽn. Na ca ha gõtpê ipê ampỳre mã
apu mõ, ne ana ahtũm nare, ca ha hacpỹa
ne iwỳr amji jaxà, ne acato, ne me akwỳ
mã hũcanãr xà to ihtỳaj ne ajco — hajỹr.
33 Mã Petrô Jeju mã:
— Ỹhỹ, wa ita kam ihcunea caxuw apu
mõ. Quê ha hapacta ne akôt me ijaxà,
ne jũ na me ito. Wa ha itỳj awcanã ne
akôt ty. Ne nee imã ihnõ na hũpa kênre
hamreare — hane.
34 Mã Jeju cumã:
— Petrô, ampeaj kam wa amã awjarẽ.
Ca ha caxwa ita kam, hôxãhxãc kàr
xwỳjrea na ate ijahkre pej nare na, amji
to ahêj to incrê — hane.

Ihpore cjên xà me wapo xwahhi jarẽn xà

35 Jirô pê mã ri Jeju te ihkôt me ipa
catêjê cukij, ne me cumã:
— Xà ca gõtpê amcro ata to me amji
japackre, mãr pê wa me akujate ata to?

Pê wa me apê ihpore cjên xà nare kam me akujate, ne me apê me akà nare kam me akujate, ne me apê ampo hamreare kam me akujate. Xà ca gõtpê ajkĩ ite me apê ampo hamreare kam me akujahêc ata to me amji japackre? Xà pê ajkĩ hõtpê me apê ampo hamreare? — hajỹr. Mã me Jeju mã:

— Quê, me ipê ampo hamreare nare, pê hõtpê me imã ampo cunea — hane.

36 Mã Jeju me cumã:

— Por me amã ihpore cjên xà atajê me, me gàhcukrêj atajê me, gapacta ne ita caxuw me acwa. Ne por me apê wapo xwahhi nare atajê, atỳj me gitô kà to ihpore na me ahpa, ne amji mã me to wapo xwahhihti japrô.

37 Pê ramã Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê nõ hõ kàhhôc kam, ina ihhôc to hane he:

"Quê ha mehkên catêjê me, me to ajpẽan" hane.

Ampeaj kam wa me amã awjarẽ, por pê ramã ihkàhhôc ina ampo to hũjarẽn xà to awjarẽ ata, quê ha ihtỳj ito hanea to ito hane — hane.

38 Mã ihkôt me ipa catêjê me cumã:

— Me ijõ Pahhi, nãmhã, ramã wapo xwahhihti pijakrut he — hane. Mã Jeju me cumã:

— Mẽr nãmhã, quê ha taa mã — hane.

Pê Jeju Pĩxô jõ kẽn wỳr mõ

39 Mã hamre, ma caxwa ri Jeju Pĩxô jõ kẽn wỳr mõ. Pê ramã curi ipa to amji pyràac, na pê mõ. Pê ma ihkôt me ipa catêjê ihkôt me mõ.

40 Ne curi me cator, mã cute amji mã hỹr xà ata mã cator ne kam hỹr, ne ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ma Pahpãm mã me acakôc, ne cumã me amji cajrẽn, ne ahna me ahwỳ, mãr quê ma me atête me pahcurê xwỳn to pên to mõ, mãr quê nee me acyt, ca ame cumã me apec nare prãmte — hajỹr.

41 Ne hãm, ne cute cahi rẽn to trĩnta ne ihkõn krã na hỹr, ne cute Hũm Cati mã ihcakôc kam ihtẽm, ne cumã:

42 — Inxũ Cati, pom wa ikên xà na amji pupu ita pê ihhêj rũm ikõm xà pyràac. Wa ma apu ikên ita cunea to ikõm caca. Quê ha amã itête ikên to ikõm xà ita camẽn prãm na, ca ha gapacta ne atỳj itête camẽ, nãmri quê ha amã ite to ikõm na ito prãm na, wa ha itỳj to ikõ. Ampo na? Por ate ampo to amji mã ina prãm xà ata na, wa ha itỳj ahnaa mã akôt amji kampa — hajỹr.

43 Mã côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa na imprar catê nõ hỹrmã iwrỳc, cute cumã hũcanãr xà to ihtỳj prãmte.

44 Mã cumã amji kĩn nare ata te ihcãmxêr, ita pê ihhêj rũm ampo xà ihtỳaj te ihcãmxêr. Mã hũcanãar kam cormã Hũm Cati mã ihcakôc. Mã ahna cô pehpec ita pê ihhêj rũm caprô te pjê kam apu ihpehpec pyràac.

45 Mã cute cumã ihcakôc jirô pê hãm, ne ma ihkôt me ipa catêjê wỳr mõ. Ne me hõt wỳr cator, mã ihtỳj me hikwa ne ame gõr, ne pê me cumã amji kĩn nare, na pê me hikwa ne ame gõr.

46 Mã cute me cumã harkwa cator, ne me cumã:

— Ampo na mã ca me gikwa ne ame gõr? Ame ampra ne ame to acuhhê, ne Pahpãm na ame ahwỳ, mãr quê nee me pahcurê xwỳn me amã ampo kên to hahkre nare — hajỹr.

Pê Jeju cama amji na me hamã, quê mehpro

47 Ne Jeju cormã ame cumã ihcakôc kwỳa kam, mã me hàhtôa ne hỹrmã me cator. Ne pê Juta Carijot ita pê Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi atajê nõa, Jeju wỳr me hàhtôa ne me to mõ, ne ma Jeju wỳr tẽ, ne cute cahôr prãmte ahna hàhtêp.

48 Mã Jeju cumã:

— Xà ca ha ajkĩ atỳj ipê me Ahàkà cahôr xà ita to kên mã amẽ? — hane.

49 Mã Jeju kôt me ipa catêjê te ita na me hõmpun to hajỹr, ne cute me Jeju mã:

— Me ijõ Pahhi, xà wa ha itỳj me ijõ wapo xwahhihti ita to me kam tẽ? — hajỹr.

50 Mã mehnõa te wapo xwahhihti to Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi mã hàpên catê nõ ata kam ihtẽm, ne cupê hapac jakep, awpôc rũm.

51 Mã Jeju cumã:

— Ame hajỹr nare! — hane. Ne cute hapac jakep ita na hũ xir, ne cumã ihcupên, ne cumã to impej pyrentu.

52 Jirô pê mã ri Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê me, prohti kam me, cute mehpro. Mã Jeju te me cumã harkwa to:

— Pỳhàpà, xà ajkĩ ipê cute me pahhi jũhhyr na me to ihhimpej catê jõ pahhi na mã, ca me gõ kôtàre me, me gõ xwapo xwahhihti itajê to me ipro to me mõ?

53 Pom wa amcro cunea kam Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam me acape na apu ipa ita? Ca rỳ jũ caxuw ate me ipro prãm nare. Ne hamre ita kam ri me gõ amcro, ne me pahcurê xwỳn jõ amcro, na ca ha atỳj me pahcurê xwỳn jõ awcapàtkôa kam ame apê — hajỹr.

Pê Petrô Jeju pupun nare na amji to ihhêj

54 Ne hamre, cute me Jeju pro, ne ma cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi jũrkwa wỳr me to mõ, ne me to hàr. Mã Petrô hapua na Jeju na mehkôt mõ.

55 Mã ikre jarkwa cahê na, carã ata kam cute me cuhôn, ne ipu na amehkrĩ, mã ma Petrô mehwỳr mõ, ne me cahê na cuhy na hỹr.

56 Mã ikre kam hàpên catêjê cahãj nõ ata te Petrô pupun, ne xa ne hõmpun tỳjti, ne cumã:

— Pom jỹ ita pê Jeju na mehkwỳ nõa ri — hajỹr.

57 Mã Petrô cumã:

— Pỳhàpà, pyjê nõ ita, wa nee ite jũm ita jahkre pej nare — hane.

58 Ne ahna ahtũmre mã mehkwỳa xũmre nõ ita tẽ ne cumã:

— Apê mehkwỳ nõa mã ca — hane. Mã Petrô cumã:

— Hũmre nõ ita, nee ipê mehkwỳ nare, ipê jũmjê itajê jahkre kêatre — hane.

59 Ne hamre, ahna ahtũm rya mã mehnõa hỹrmã mõ, ne cute Petrô mã:

— Ỹhỹ, he ampeaj kam ri cupê mehkwỳa nõ mã, pom hanea ne cupê Hĩpôjajo catêjê nõ ita? — hajỹr.

60 Mã Petrô amji tête apu cumã ihhêj, ne cumã:

— Hãpà, hũmre nõ ita, pom ca apu ampo jarẽ ita, ipê hahkre kêatre, wa nee ite hahkre pej nare — hane. Ne cormã jỹ ne apu ihcakôc kwỳa kam mã hôxãhxãc kàr.

61 Mã ikre kam, hacpỹ ne Jeju Petrô wỳr ipipkjêr ne hõmpun tỳjti. Mã cute Jeju te cumã: “Caxwa ita kam, hôxãhxãc kàr xwỳjrea na, ca ha ate ijahkre pej nare na amji to ahêj to incrê” hajỹr na, to amji japackre pyrentu.

62 Ne ma hãm ne cator ne mõ. Mã ihpahàm te ihcãmxêr pyrentu, mã amrãa to amrã.

Pê krãhtare Jeju cahhy

63 Mã me hũmre ame Jeju jamã atajê ame hũn kêanre, ne amehcahhy.

64 Ne mento pro ne mehcukij to:

— Mẽr jũm te mã acakwĩn? Harẽ! — hane.

65 Mã hamre, me hũmre itajê ame hapactua kam ame ahna xwỳ.

Pê Jeju prohti kam me cuna mã xa

66 Mã apẽ, mã cute me amji to cuprõn. Prohti kam me, cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, cute me amji to cuprõn. Ne cute me cuprõn jirô pê mã ri cute me Jeju na hàhwỳr, prohti kam me hipôc ri hãm prãmte. Mã cute me hãm.

67 Mã cute mehcukij, ne me cumã:

— Me imã amji jarẽ, xà apê, por pê Pahpãm Crixtô capi ne to awjahkre ata mã ca? — hajỹr. Mã Jeju me cumã:

— Ỹhỹ, xà wa me amã amji jarẽ, ca me ikampa ne gõtpê amji mã me ito ahimpej? Hãpà.

68 Xà wa hanea ne me acukij, ca ajkĩ me imã ampo jarẽ? Hãpà.

69 Ne hamre, quê ha hãn ne ipê me Ahàkà, Pahpãm carôt catia kam, awpôc rũm, hĩkjê rũm jỹ — hane.

70 Mã mehcunea me cumã:

— Pỳhàpà, xà ampeaj kam apê Pahpãm kra? — hane. Mã Jeju me cumã:

— Ỹhỹ, pom ca me caa ipê Pahpãm kra na me ijarẽ ita? — hane.

71 Mã cute mempar ne ajpẽn mã me harkwa to:

— Ỹhỹ, ita caxuw cu nee jũ rũm me jũm te harẽn xà kên nõ kam me pajapac prãm nare. Ampo na? Ramã harkwa te harẽn xà kêanre to harẽn, cu pahte me pajapac jĩa to mempar — hajỹr.

23

Pê Jeju Pirat cuna mã xa

1 Mã prohti kam mehcunea xãm, ne ma Jeju to, por Pirat pê Roman jõ pahhiti jarkwa kôt krĩ to ihhimpej catê ata wỳr me mõ, ne cuna mã cute me hãm.
2 Ne cute me Jeju kôt harẽn to me hêj xi xà kêanre kam me to ihtẽm, ne me cumã:
— Ỹhỹ pahhi Pirat, wa ampo na ite me hũmre ita pro ne awỳr me to imõr nare. Wa ite me ijapac jĩa to mempar, mã apu Roman catêjê jõ pahhiti pê Xexa jũhhyr prãm. Ne hanea ne, me ikam mare mã, quê nee pjê jahpan xà na me Roman catêjê jõ pahhiti mã me hàmjõr nare na, me to ihcakôc to ipa. Ne hanea ne apu cupê Crixtô na amji jarẽ, ne quê ha xwahna ihtỳj amji to me ijõ pahhiti — hajỹr.
3 Mã Pirat te Jeju cukij ne cumã:
— Xà ajkĩ apê Juta catêjê jõ pahhiti? — hajỹr. Mã Jeju cumã:
— Pom ca caa ijarẽ ita? — hane.
4 Mã Pirat te Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, me hàhtôa atajê mã:
— Ampo cwỳrjapê wa ihcuran na me cumẽ? Wa nee ite hũmre ita kam ampo kên pupun nare — hajỹr.
5 Mã hipêr Pirat cunaa mã, cute me harẽn kam mehtẽm ne me harẽn to:
— Krĩ cunea kôt cute ampo to hahkre xà itajê to ajpẽn caxuw me irẽc to ipa. Hĩpôjajo jõ pjê kam ri cute kam to ihtẽm, ne ramã me pajõ krĩ pê Krĩpinkrêan kam, cute ton kam ihtẽm he — hajỹr.

Pê Jeju Heroti cuna mã xa

6 Mã Pirat te me kam hapac ne me cumã:
— Pỳhàpà, xãmte hũmre ita pê Hĩpôjajo jõ pjê catêjê nõ mã? — hajỹr. Mã me cumã:
— Ỹhỹ — hane.
7 Mã Pirat te Jeju pê Hĩpôjajo catêjê nõ na hahkre pej, ne ma pahhi Heroti pê Hĩpôjajo jõ pjê jõ pahhi mã ihkujahêc. Pê ramã Krĩpinkrên kam Heroti apu mõ, na pê hỹrmã ihkujate.
8 Mã curi me to cator, mã Heroti apu hakry. Ampo na? Cumã Jeju pupun prãm, cwỳrjapê ri apu hakry. Ne rỳ pêa mã hãn ne Heroti Jeju te ampo cunea pihho impejti ton xà atajê na harẽn pa. Ne rỳ jũ caxuw cute hõmpun nare, ne cormã cute hõmpun, cwỳrjapê ri apu hakry. Ne apu Jeju cukij, Jeju te kam mare mã cumã ampo pihho pejti ton, mã cute hõmpun prãmte.
9 Ne cute ampo jàhtôa ne ahna ihcukij, mã nee Jeju te cumã jũ mãn nare, ne aracri cupê xa.
10 Mã hamre, Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, Heroti wỳr me cator, ne Heroti kam mare mã cute me Jeju to mehhêj xi xà kêanre to mehhêj xi kam mehtẽm.
11 Mã Heroti jõ krãhtare atajê cama apu Jeju to hapactu xà kêanre to me hapactu. Ne ame ahna xwỳ, ne pea cute me pahhi kà mã haxàr, ne me hapactua kam ame to pahhi. Ne pahhi kà impejti ata mã cute me haxàr, jirô pê mã ri hacpỹa mã cute pahhi Pirat mã mehkujahêc.
12 Mã hamre, amcro ata kam, Heroti me Pirat te amji to me ikwỳ nõ. Pê mam nee amji to me hõ ikwỳ nõ nare. Pê mam nee me amji cajrẽn nare, ne ajco me ajpẽn curê.

Pê Pirat Jeju curan na harkwa

13 Mã Pirat te me Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, Juta catêjê jõ pahhi me, por curi me hàhtôa ne ahna me xa atajê me, cute me to cuprõn, ne me cumã:
14 — Pom ca iwỳr me hũmre to mõ, ne ate me imã cute pahhi jũhhyr na harẽn ata na, ite ramã ihcukij, ne nee ite kam ampo kên mã icator ne hõmpun nare, pom ca ampo na ame imã to awjarẽ atajê na.
15 Mã hanea ne Heroti te harkwa kên nõ na impar nare, cwỳrjapê ri hacpỹa ne cute imã ihkujahêc. Ne nee me anõ kam mare mã hũmre ita te ampo to kên nare.

Ne mẽr ampo cwỳrjapê wa ha ajte ahna me cumẽ, quê mehcura?
16 Wa ha cama pryti kà kam wakỳre to ihcahhyr na me cumẽ, quê ha amehcahhy, jirô pê mã wa ha ma ihkujate, quê ha tẽ — hajỹr.
17 Ne me Hakren xà jõ amcroa kam ri cute ampo to me amji pyràc xà ata pê hane he. Pê Pirat hãn ne hõtpê me harkwa kôt me cumã me hacjên catêjê pyxit ne hapôj.
18 Mã me hàhtôti atajê te me caràr kam mehtẽm, ne ame caràr to:
— Me imã hũmre ita tyc na to prãm, ne Parapa mã ca ha me imã hikra — hajỹr.
19 Ne pê Parapa ata pê apu pahhi jũhhyr prãm, pê hanea ne ramã jũm ita cura, cwỳrjapê pê me haxà, pê ajco hikwa.
20 Mã hacpỹ ma mã Pirat te me hàhtôa atajê cukij, cute Jeju mã hikran prãmte.
21 Mã hipêr mehcunea te me caràr to:
— Pĩ kam me axô, quê ty! Pĩ kam me axô, quê ty! — hajỹr.
22 Mã hamre, Pirat te mehcukij to incrê ita caxuw ri me cumã:
— Nee cute ampo to kên nare, wa ha ajte ihcuran na me cumẽ. Wa ha cama pryti kà to apu ihcahhyr na pit mã me cumẽ, quê ha amehcahhy, wa ha ma cumã hikra, quê ha tẽ — hajỹr.
23 Hamre, mã kỳj cati pêa mã ame caràr, ne pĩ kam menxôr na awjahkre, me caràar kam. Ne cute me caràr ita to me Pirat hi kwĩn.
24 Mã Pirat te Jeju curan na me mẽn. Pom pê ahnaa ajco me to prãm ata na ri cute ahna me mẽn.
25 Ne cute Parapa te apu pahhi jũhhyr prãm, ne ramã jũm curan ata mã hikran. Ne me hũhkra mã Jeju jaxàr, quêt taa jũ na me to, por jũ mã cute ame ton prãm xà ata na.

Pê Jeju ma ihcuran xà wỳr mõ

26 Mã hamre, ma Jeju to me mõ. Ne me to mõr kwỳa kam cute pry kôt me Xiren jõ krĩ catêjê nõ cajpar, pê haprỳ Ximãw. Pê pur pĩn mõ, pê mehcajpa ne mehpro ne pĩhti ata krac ri me haxà, ne ahna me cumã quêt to mõ, pê ma Jeju kôt to kwỳ.
27 Mã me hàhtôa ne hapu na Jeju na me hõmpun to me mõ. Mã pyjê kwỳ Jeju kôt me mõ atajê ahna ame hõmpu, ne cama ame caprĩ ne ame kam amrã.
28 Mã hacpỹ mã me hỹrmã pipkjêr, ne cute me cumã harkwa to:
— Krĩpinkrên jõ pyjê itajê, nee ca ikam ame acwỳr nare, ne me akra kam ca quêt ame amrã.
29 Ampo na? He quê ha cormã krĩ ita jõ amcro kêanre kam ahtwỳ, quê ame garẽn to:

“Por jũ caxuw pyjê itajê nõ mã ihkra nare,
mã nee cute to pijahôr nare,
ne nee to ipijapar nare atajê,
quê ha ame hakrya to ame hakry” hane.

30 Quê ha jũ caxuw amcro ata kam ahtwỳ, quê ha me hũmre kwỳ me kẽnti nõ mã:

“Hã, kẽnti ita me ijipy apỳm” hane.

— Quê ha hanea ne me hũmre kwỳ kẽn jawênre atajê mã:

“Me ito amxu” hane.

31 Ỹhỹ, me papê cuhy caxuw pĩ pyràac, ne pa ri cormã icoti na wa apu amji pupun xà kêanre to amji pupu. Ne me ca nare, ca ha jũ caxuw me acrà, ne ijirôa pê ame amji pupun xà kêanre nõ to ame amji pupu — hane.

Pê pĩ na me Jeju xô ne me ahna xwỳ

32 Ne Jeju kôt me hàhkĩj xi pijakrut ne me to mõ, cute mehcuran prãmte.
33 Ne kẽn japrỳ te Corcota ata kôt harẽn xà te “Mehkrãhhi jõ kẽn” ata wỳr me to cator. Ne pĩ na cute wakỳti to me Jeju jũhkra me ihpar cuhhêc, ne ahna me hãm. Ne hanea ne me hàhkĩj xi atajê to cute me hajỹar ne pĩ na me haxôr, ne awpôc rũm me ita xôr, ne awke rũm me ita xôr.
34 Mã Jeju te Hũm Cati mã mehcajrẽn to:
— Inxũ Cati, pom ame ito kên itajê pê ijahkre kêatre, cwỳrjapê ri ame ito hane, na ca ha nee ame kam acryc nare, ne cute me ito kên ita to tojnõ — hajỹr. Mã krãhtare atajê te Jeju kà to ame ipicràn, ne kẽn te amji pê hũhkàr xà to ihkôt ame

amji pê hũhkà, jũm mõrmõ quê ha amji
pê to ihkà itajê jũhkà.
35 Mã me hàhtôa ne ahna me xa, ne
ame hõmpu. Mã me kam mare mã, Juta
catêjê jõ pahhi kwỳ apu Jeju na xwỳ, ne
me cumã:
— Pỳhàpà, pom ca atỳj mehkwỳ pytàr
to apa ita? Pom apê Pahpãm kra ita, ca
mẽr pĩ ita pê amji capa ne wrỳ ne amji
pytà. Me imã nee apê Pahpãm kra nare.
Quê ha apê Pahpãm kra na mã, ca ha atỳj
pĩ ita pê wrỳ — hane.
36 Mã hamre, krãhtare catêjê ame ahna
xwỳ ne ame cumã. Mã mehkwỳ xwỳjê
ame cumãn kêanre, ne me hapactua kam
ame ahna xwỳ. Mã krãhtare nõa Jeju wỳr
pĩxô cacô xỳre ata to tẽ, ne cute to kam
hapac, ne cumã:
37 — Krãa, pom apê Juta catêjê jõ pahhi
ita, mẽr ampo na mã ca pĩ ita pê ate amji
caxàr ne awrỳc nare? — hajỹr.
38 Ne Jeju krã incwỳrpê pĩ na ihkàhhôc
ajêt ata pê hũjarẽn to hane he: “Cupê Juta
Catêjê Jõ Pahhiti” hane.
39 Mã me hàhkĩj xi pijakrut ne pĩ na Jeju
cahê na me ajêt atajê nõ apu Jeju mã, ne
cumãn to:
— Pỳhàpà, pom apê Crixtô ita? Xà ca ha
amji pytàr ne amji kôt me ipytàr nare? —
hane.
40 Mã me hàhkĩj xi catê nõ Jeju jĩkjê rũm
ajêt ata apu Jeju cwỳrjapê ihnõ ita kam
incryc, ne cumã:
— Pỳhàpà, xà nee amã Pahpãm cupa
nare? Ampo na mã ca apu cumã? Pom
cu me pancrê itajê cunea me amji pupun
xà kêanre to me amji pupu ita?
41 Pahte ri ampo kêanre ton, ne hũmre
ita te nee ampo kên ton nare cakrô, ihtỳj
me pahcunea kên xà ita mã hàr. Ne
pahkên xà ita pê cu ajco amji to hapê, ne
hũmre impejti ita pê nee ajco amji to kên
xà ita japên nare — hane.
42 Ne cute Jeju mã amji jarẽn, ne cumã:
— Jeju, ca ha jũ caxuw Juta catêjê jõ
pahhi na amji to, ne hacpỹ ne ate amji
jaxàr xà ata kam, ito amji japackrea ne —
hajỹr.
43 Mã Jeju cumã:
— Ỹhỹ, wa ha ampeaj kam amã awjarẽ,
ca ha ita kam icahê na, por curi mempejti
tyc caxwỳn tĩar ame ipa ata ri, cu ha
ajwar apu mõ — hane.

Jeju tyc xà

44-45 Mã Pahpãm to me amji kam hapac
xà jũrkwa kam Pahpãm jũrkwa caxwỳn
me, me hũmre tekjê ata te amji mã ahhyr
xà na, cupẽhkà pohti ajêt ata te awryc mã
amji jipôn, ne ajpẽn wỳr ihkre.
46 Mã hamre, Jeju hipêr kỳj cati pêa mã
caràr, ne caràar kam cute Hũm Cati mã
harkwa to:
— Inxũ Cati, hamre, wa ha ty, ne icarõ
quê ha ma awỳr api — hajỹr. Ne cute amji
jarẽn jirô pê mã ihtyc.
47 Mã Roman catêjê nõ pê krãhtare jõ
pahhi cati ata te Pahpãm pej na amji mã
harẽn, ne taa amji mã:
— Xãmte ampeaj kam hũmre ita peaj
to impej — hajỹr.
48 Ne por cute mehtyc xà na me
hõmpun xà caxuw me cuprõn atajê te me
ita pupun, ne ma ame amji jacjên, ne me
cumã amji kĩn nõ xàhte, amji jõkôt kam
ame amji cahhyr to me ipa.
49 Mã Jeju jõ ikwỳ nõ catêjê me, pyjê
me, por pê Hĩpôjajo jõ pjêa rũm ajpên
ihkôt me mõ atajê, ampỳa mã mehcuhhê
ne ahna ame hõmpu.

Pê me Jeju jarêt

50-51 Pê me hũmre ihnõ japrỳ pê Joje, ata
pê Krĩhkàhti catêjê nõ, ne ajco catyt kam
ipa. Ne cupê hũmre impejti, cute amji
kam hapac xà cunea to, ne ajco Pahpãm
himpej xà kujahêc xà ata japên to hikaj
to ipa. Ne nee cupê mehkwỳ, ne Jeju
cuna mã harkwa kên nõ to ihcakôc nare,
ne catyt kam ahna ihcakôc, ne mehkwỳ
te amji kam hapac xà kaj na ajco amji
kampa.
52 Ne ma Pirat jũrkwa wỳr tẽ, cute Jeju
na ihwỳr, ne pĩ pê ihtyc caxàr prãmte.
53 Mã Pirat te cumã hahkre, mã ma tẽ ne
cute pĩ pê caxàr. Ne cute cupẽhkà jakati
impejti ata to Jeju jĩ cunea cupu, ne ma
rỳ jũ caxuw jũm te kẽn kre ita kam amji
jarêt nare, ne cormã intuwti ata wỳr to
kwỳ, ne cute kam hir, ne ahna to hihê.
54 Ne mehkôt xà jõ amcro xwỳjrea na
pê ita hane.

55 Ne por Hĩpôjajo jõ pjê rũm, pyjê Jeju
kôt me mõ atajê te Joje te kẽn kre ata kam
Jeju jarêt na me hõmpun.
56 Ne ma ikre wỳr cute me amji jacjên
ne me mõ. Ne cute me to amji pyràc xà
ata kôt, cute me Jeju jĩ cuxwa prãmte ame
ampo cacô cuxwati, incoti ita cwỳr, ne
ame to ipicacwỳr. Ne nee amcro ata kam
hacpỹ mã cute me to amji jacjên nare, ne
curia amehkôt to ame ipa, mehkôt xà jõ
amcro atajê kam.

24

Pê Jeju hacpỹa mã ihtĩr

1 Ne mehkôt xà jõ amcro atajê jirô pê
mã ri, iràrà na, ma Jeju kre wỳr pyjê atajê
ampo cacô atajê to me pra.
2 Ne ramã kre na me hàhtêp to pra, ne
ampỳa mã cute me kre pupun. Mã kre
jihê xà pê kẽn te kujti pyràcti ata jũm te
ramã hihê mẽn, mã hihê mẽn xa.
3 Mã kẽn kre mã me hàr, ne nee cute me
Jeju jĩ pupun nare, ne mehkrã pictor tu.
4 Mã krãa, me hũmre pijakrut ne
mehkà jakati pràti kam me cuna mã me
xa.
5 Mã hamre, me hũpate pjê kam ame
ipihur. Mã me hũmre itajê te pyjê itajê
mã me harkwa to:
— Ampo caxuw mã ca amehtyc cote na
ramã hacpỹa mã jũm tĩr ata japê?
6 He ramã hacpỹa mã ihtĩr, ne nee ita ri
apu mõr nare, ne por Hĩpôjajo jõ pjê kam
cute me amã amji jarẽn ata na ca me to
amji japackre.
7 Pê me amã amji jarẽn to hane he:
“Quê ha ihtỳj jũm mehkên catêjê jũhkra
mã, ipê me Ahàkà jaxà, quê ha mehkên
catêjê pĩ na me cuxô. Quê ha ty ne ahna
amcro incrê, quê ha hacpỹa mã ihtĩr” —
hajỹr.
8 Mã pyjê itajê te harkwa to me amji
japackre pyrentu.
9 Ne ma ikre wỳr me pra ne me cator,
ne Jeju kôt me ipa catêjê te õxi atajê me,
mehkwỳ mã, ame awjarẽ.
10 Ne pyjê itajê pê ame awjarẽ he: Marij
Matarkwỳj me, Jowanakwỳj me, Tijac
menxi pê Marij me, por pê mehkwỳa kwỳ
mehkôt me mõ atajê mã, pê ihtỳj hanea
ne ame harẽ.
11 Mã Jeju kôt me ipa catêjê te nee me
pyjê atajê te me cumã hũjarẽn xà itajê na
me kam hapac nare, ne ihtỳj cute ame
hũjarẽn to ame ipa na, amji mã me to
hajỹr.
12 Ne Petrô nare, pê hãm pyrentu ne ma
kẽn kre wỳr ajcahu. Ne kẽn kre ri cator,
ne cumã nõr, ne nee Jeju jĩ pupun nare, ne
cupẽhkà te hĩ cupu, mã cupê cator ata na,
ahnaa hakàn pê nõ. Mã ma hacpỹ mã ikre
wỳr cute amji jaxàr ne tẽ, ne ita to cama
apu amji kam hapac to amji mã ipikrar to
mõ.

Pê Mewỳrcacro jõ krĩ jõ pry kôt me mõ

13 Mã amcro ata na ma krĩ wên japrỳ
te Mewỳrcacro ata wỳr Jeju kôt me ipa
catêjê pijakrut ne me mõ. Pê krĩ wên
ita hõtpê Krĩpinkrên pê ampỳre mã xa,
mõrmõ pê hỹrmã rec pyxit ne ihkôt hĩkjê
kam pê xa.
14 Ne pry kôt ihtỳj Jeju pupun xà kêanre
atajê to, ajco amji mã me hũjarẽn to me
mõ.
15 Ne cormã amji mã me hũjarẽn to me
hàhpan to me mõar kam, mã krãa, Jeju
me ahna cator ne ma mehkôt mõ.
16 Mã cute me hõmpun, mã jũa mã cute
amji tête mehkrã ton, mã nee cute me
cupê Jeju na me hahkre pej nare.
17 Mã me cumã:
— Ampo ca pry kôt amji mã me harẽn
to me mõ ata? — hane. Mã me hàhhuc
ne me cumã amji kĩn nare.
18 Mã ihnõ japrỳ te Cripa ita cumã:
— Pỳhàpà, xà ca apyxit peaj ne ajte
Krĩpinkrên kam akrĩ, ne nee ate cormã
amcro incrê cahhur ita kam ampo te
hajỹr xà ata na hahkre pej nare? — hane.
19 Mã Jeju cumã:
— Ampo? — hane. Mã cumã:
— Por Naxare jõ krĩ pĩn Jeju cator ata
pê me pamã hũmre pê Pahpãm jarkwa
to ihcakôc catê. Ne ampeaj kam Pahpãm
jarkwa to ihcakôc, ne hàpên xà to into
hihtỳj, ne me pamã cupê Pahpãam to
Pahpãm.
20 Mã ajte Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê
jõ pahhi me, me pajõ pahhi me, cute
me hũhkra mã me haxàr, mã cute ame
to kêanre. Ne cute pĩ kam me inxôr,

ne hũhkra me ihpar kam me wakỳre cuhhêc, ne toa mehcuran.
21 Ne pê wa ajco cute Juta catêjê to amji pytàr na mehcãmjĩ, ne ahna me hikaj. Ne cormã ampo te hajỹr xà ita na amcro incrê peaj.
22 Ne me ikwỳa kam pyjê nõ ma kẽn kre kam cute me harêt ata wỳr me pra. Ne nee cute hipêr me Jeju jĩ pupun nare. Cwỳrjapê wa me icunea amji mã me to ijapôj to me ipa.
23 Ne pyjê atajê te me amji jaxàr ne ame imã awjarẽ, xwahna cute me côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa to memprar catêjê pit pupun. Mã xwahna ramã hacpỹa mã ihtĩr na ame cumã harẽ.
24 Mã me ikwỳa kwỳ te me hahpan, ne pyjê te me harẽn xà atajêa na cute me hõmpun, ne nee cute me Jeju jĩ pupun nare — hajỹr.
25 Mã Jeju te me cumã hũjarẽn to:
— Pỳhàpà, mã ajte ca nee uu ne ame pamã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê jarkwa kam me gapac nare.
26 Pê ihtỳj Crixtô ata kên na amji pupun to prãm. Ne quê ha cute amji pupun xà kêanre na amji pupun ata jahpan xà na, quê ha mehcunea jirôa pê hàmtàr cati na, hãn ne mehcunea me hahkre pej — hajỹr.
27 Ne cute ihkrãa kam me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc rũm cahyt kam ihtẽm, ne ihkôt harẽn, ne ihkôt Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê cunea jõ kàhhôc kwỳ cahyt par. Ne me cumã, por ampo te ihkàhhôc kam jũ mã ton xà atajêa na amji kôt harẽn partu.
28 Ne krĩ wên ata na ramã me hàhtêp, ne ramã me cator xàa kam, mã Jeju ma mehhyr ne ihtẽm prãm.
29 Mã ma amji na ame huwahi, ne me cumã:
— Atẽm nare, ne ita ri me ina ahtwỳ, nãmri ramã pyttu — hane. Mã Jeju me ipijakrut atajê cahê na hàhhuc.
30 Ne me cahê na hỹr, ne cute pãw pyr ne to Pahpãm mã hũrên hakryti na amji jarẽn jirô pê, cute ihcokjêr ne me cumã hõr.
31 Ne cute me cumã hõr me ajkaam mã cormã mehkrã kre, mã cute cupê Jeju na me hahkre pej, me ajkaam, mã hãm xà ata kam hamre, ne ma tẽ.
32 Mã ajwar ajpẽn mã me harẽ, ne me ajpẽn mã:
— Pỳhàpà, pry kôt pamã ihkàhhôc krã krutre jarẽn to mõr ata kam, cu ramã pahna cuhkõnrea kam amji mã to hajỹr pyrentu — hane.
33 Ne me hãm pyrentu, ne ma hacpỹ mã Krĩpinkrên wỳr me pra, ne ihkôt me ipa catêjê kwỳ wỳr me cator, ne ame cumã harẽ.
34 Mã mehkwỳ me ipijakrut atajê mã:
— Ampeaj kam ri me pajõ Pahhiti hacpỹa mã ihtĩr! He hanea Petrô te hõmpun! — hane.
35 Mã me ipijakrut itajê te hajỹar ne, por pry kôt cute me hõmpun, ne hanea ne ikre kam me cumã pãw cokjêr na cute me hõmpun ata na, cute me cumã harẽn.

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mã amji pẽ

36 Ne cormã me amji mã harẽn kwaa kam, mã krãa, mehcote na Jeju cator, ne cute me cumã harkwa to:
— Hàpà, mãr me apeaj? Nee ca icupate ame akrihkrit nare — hajỹr.
37 Mã mehcunea pikrar ne mehcunea mã paa to pa. Ampo na? He ihtỳj cute me jũm carõ pupun na ame amji cãmjĩ, na ri ame paa to ame pa.
38 Mã Jeju me cumã:
— Ampo na mã ca ito ame amji mã ajkra, ne ame ahkrihkrit? Ampo na mã ca cormã nee me akrã kam amji mã me ito hajỹr nare?
39 Me ijũhkra pupu, ne me ipar pupu. He ipê Jeju, pa wa. Me icupê ne me ijahkre pej, pom wa ijĩa xa ita. He me carõ jĩ nare, ne nee mehhi nare — hane.
40 Ne cute ita jarẽn jirô pê cute me cumã hũhkra me ihpar jahkre, mã cute ihtỳj me wakỳre te caxwỳr xà xwa kre pupun.
41 Ne me hakryte ma ajmãr cupê Jeju na ame ahna aprã. Ne ihtỳj cormã amji mã me ajkra. Cwỳrjapê ri Jeju te mehcukij ne me cumã:
— Xà ajkĩ ita ri me apê ampo krẽr xà hamreare? Wa ihkwỳ krẽ, ca ihkur na me ipupu — hajỹr.
42 Mã cute me cumã tep xêt nõ ita kwỳ.

43 Mã me kam mare mã xa ne cuku.
44 Ne me cumã:
— Ne por wa ame acahê na imõr kwỳa kam, amji na ite me amã ampo jarẽn atajê te ito hajỹr to prãm, ata na ri cute ito hajỹr. Por pê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc me, Tawi xwỳ jõ kàhhôc me, mehkwỳ jõ kàhhôc ito hũjarẽn xà to awjarẽ atajêa na mã, cute ito hajỹr — hane.
45 Ne jũa mã cute mehkrã ton, mã ihtỳj me Pahpãm jarkwa par pejti.

Pê Hũm Cati Carõ Pejti jikaj na, Jeju me cumã harkwa ta

46 Mã hacpỹ mã Krĩpinkrên wỳr cute me amji jaxàr ne me cator. Mã hipêr Jeju te curi me cumã amji to ipipẽ, ne me cumã:
— Por pê Inxũ Cati jõ kàhhôc kam ito hũjarẽn to:

"Quê ha, pê Pahpãm Crixtô cator na me amã to awjahkre ata,
ihtỳj amji pupun xà kêanre to amji pupu ne ty.
Ne amcro incrê kam hacpỹa mã ihtĩr" hane.

— Ne hanea ne ihkàhhôc ata ito hũjarẽn to hane he:

47 "Hamre, quê ha cute harkwa jarẽn xà itajê cunea,
krĩxàre cunea kôt ajcrà.
Ne Krĩpinkrên kam quê ha ipicràn kam tẽ,
quê ha me harkwa itajê cunea jarẽn pa,
ne me hahkre pej, ne mehkên ton jicu,
ne amji mã me Pahpãm na ahwỳ,
quê ha mehkên to tojnõ ne me to impej" hane.

48 — Ne me ca, ate me ijarẽn pej xà caxuw ca ate me ato jĩa to me ipupun, ampo atajê cunea na.
49 Ne me ca, por Inxũ Cati te ate me ijarẽn xà caxuw me amã carôt tỳjti to hũjahkre ata, quê ha ihtỳj me amã cugõ. Ne pa wa ha itỳj hanea ne me amã cugõ, ne ahna me ato ihimpej. Na ca ha ita ri, Krĩpinkrên kam, me hikaj. Quê ha ita ri côjkwa pĩn, me amã me acarôt tỳjti ata wrỳ, ca ha me acwa — hane.

Pê Jeju côjkwa wỳr api

50 Ne Jeju te krĩ pê me to cator, ne ma amji kôt Mehkênpupunxà jõ krĩ wỳr me to mõ, ne curia ri cute mencwỳrpê hũhkra curor, ne cute mehcajrẽn.
51 Ne cute mencwỳrpê hũhkra curor me ajkaam, ma côjkwa wỳr hàpir to mõ.
52 Mã ame Jeju pejti na harẽ, ne ma Krĩpinkrên wỳr cute me amji jaxàr.
53 Ne amcro cunea kam, ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr me ipa, Pahpãm mã mempejti to mehcakôc prãmte. Hamre.

JOWÃW
Te Jeju Jarẽn Xà Impejti
JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Jowãw ihkàhhôc ita to, ne Jeju na mehkwỳ cunea mã ihkujate. Ne pê cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê mam cupê tep pro catê, pê Jeju amji kôt ipa catê na ahna ahwỳ. Pê caku crê kam ajco Jeju kôt apu ipa, ne pê Jeju te amji kam hapac xà cunea na hõmpu. Ne pê Jeju mã mehkwỳ jirôa pê Jowãw kĩn. Ne hõ kàhhôc kam cute pjê ita kam Jeju te mõr reria mã cute ampo kwỳ ton, ne ihkwỳ jarẽn xà itajê kwỳ na ihhôc. Ne hõ kàhhôc ita kam cute, me pahte ampeaj kam Jeju to amji mã me pahhimpej to me pamã hahkre. Ne ampeaj kam ri cupê Pahpãm kraa to Pahpãm kra, ne taa mã ri Pahpãm cahê na me papa rohnỳtti mã na me pamã to hahkre. Ne hõ kàhhôc japrỳ pê **Jowãw Te Jeju Jarẽn Xà Impejti Jõ Kàhhôc** (Jowãw).

Jeju pê Pahpãm

1-2 Mam, ampo cunea cumam, pê ramã me pajõ Pahhiti ipa. Ne me pamã cupê Pahpãm cakôc xà me harkwa. Ampo na? Taa mã ri me pamã Pahpãm te amji kam hapac xà me, incaca xà to ipipẽ to ipa. Ne pê Pahpãm cahêa na maam ajco apu ipa ne me ajpẽan.

3 Na pê me pajõ Pahhiti Hũm Cati jarkwa kôt ampo cunea ton partu, pê nee iràn xà na, ampo hũhkra kaj na, amjia kôt amji ton nare.

Pê Jeju me pamã Hũm Cati jahkre

4 Na ri cupê me pahte amji kam me pajapac xà cunea xakat. Ne pom hãn ne pyt pjê cunea cujro, cu hàhcujro kôt me ampo cunea pupu, ita na mã me pajõ Pahhiti me pahcunea mã pahte me hahkre pej xà gõ, mãr cu ihcunea na me Pahpãm pê Hũm na me hahkre pej ne me hõmpu, ne cahê na me papa rohnỳtti mã.

5 Pyràc pej na mã me pajõ Pahhiti pê me pahcujro xà, ata kôt cu me Hũm Cati jahkre pej ne me hõmpu. He jũ wỳr quê mehkên ton catêjê nõ, pê ihhêj rũm awcapàtkô kam mehkrĩ catêjê atajê kwỳ, me pahte me Pahpãm pupun nare prãmte, me papê cute me pahcujro xà ita pro ne cupĩ.

6 Ne pê me pajõ Pahhiti cator xwỳjrea na, mam Pahpãm me pamã harkwa na imprar catê pê Jowãw te cô kam me cumrãr catê ata kujate, cute me pamã me pahcujro xà pê me pajõ Pahhiti ita to hũjarẽn, ne to hahkre xà caxuw.

7-9 Ne pê Jowãw xwỳ pê me cumrãr catê ata nee ihcakôc xà to:

— Ipê ihhêj rũm me acujro xà — hajỹr nare, ne cama harkwa to:

— Quê ha cormã me pamã me pajõ Pahhiti cato, ata pê ri ihhêj rũm me pahte amji kam me pajapac xà cunea cujro xà, pjê cunea kam. He cupêa ri quêt me pahcujro xàa to me pahcujro xà — hane. Ne pê Jowãw me pamã me pajõ Pahhiti to hahkre, pahte me hahkre pej ne to amji mã me pahhimpej xà caxuw, pê me pahwỳr cato.

Quê ha jũm te Jeju to amji mã ihhimpej na, quê ha cupê Pahpãm kra

10 Ne me pajõ Pahhiti pê Hũm cakôc xà me harkwa ata pê mam ampo cunea to, ne taa mã pê pjê ita wỳr wrỳ ne apu ipa. Mã xãmte pjê kam mehcunea te nee cupê ampo cunea ton catê na me hahkre pej nare.

11 Ne ma Juta catêjê jõ pjê wỳr cator, mã nee ajte cute ahna me amji caxàr nare.

12 Mã mencrêre pyxitre te ahna me amji caxàr, ne cumã me amji jõr, ne toa amji mã mehhimpej to me ipa, ne me cumã:

— Apê Pahpãm kraa to ihkra — hajỹr. Cwỳrjapê ri Hũm te ihtỳj ihkôt me to amji kra.

13 Cu me paxũmre nee ame pahkra ton to hajỹr nare, ne ajteare mã me. Quê ha me paxũmre nõ mã ihkra prãm, quê ha xa ihprõ nõ me hikwa, ne ajpẽn kam mehkra, quê ha cormã me cumã ihkra. Ne Pahpãm te nee hajỹr nare. Quê ha cama, por jũmjê me pajõ Pahhiti to amji mã mehhimpej atajê mã harkwa to:

— Imã me ato amji kra to prãm. Na wa ha amã Icarõ Pejti kôt, ate amji kam

gapac xà tuw pejti gõ, mãr ca apê ikra
— hane. Pea quê ha jũmjê atajê amji to
Pahpãm kra pyrentu.
14 Ne pê me pajõ Pahhiti pê Hũm Cati
cakôc xà me harkwa ata, me pahwỳr wrỳ,
ne me pajĩa na amji to, ne ajco apu ipa.
Pê wa me hõmpu. Pê cupê Hũm mã
ihkra pyxit peaj ata. Cwỳrjapê ri carôt
tỳj me Hũm carôt tỳj pipẽan, ne impej
me Hũm pej pipẽan. Na ri cute Hũm
cuxà amji mã me pajapêti to cator, ne cute
me pahpytàr catê na amji ton. Ne cupê
Hũam, ne nee apu ihhêj xi jarẽn nare, ne
quêt catyt kam, ampeaj kam mehcunea
mã Hũm Cati jarkwa to hũjarẽn to ipa.
15 Ne pê Jowãw pê me cumrãr catê ramã
ita na me cumã to hũjarẽn to hane he:
— Pom Jeju ita pê Pahhiti, pê wa ramã
me amã to icakôc ne harẽn to: “Taa mã
quê ha hapu na ikôt cator cakrô, ijirôa pê
cati. Ampo na? He pê ramã ipỳm xwỳjrea
na ajco apu ipa, na ca ha ijirôa pê amji mã
me hũpa” — hane.
16 Ne Jeju mã ri ampeaj kam me
pahcunea caprĩ, ne cumã me pahkĩn.
Cwỳrjapê ri hõtpê me pamã ampo pej
cunea ton to ipa rohnỳtti mã.
17 Ne pê rỳ pêa mã Mojxe xwỳ ramã me
cumã Pahpãm harkwa jirên xà atajê gõ,
ne pyxit peaj to me cumã hahkre. Ne Jeju
nare, quêt ihtỳj cumã me pahcaprĩ, mã
me pahtehcajpa. Ne me pamã Pahpãm
jarkwa pejti pê ampeaj kam ata to hahkre.
18 Ne rỳ jũ caxuw jũm te pjê kam
Pahpãm pupun nare. Mã ihkra pejti pyxit
peaj ata pê Hũam pyràc ne cume ipipẽan.
Na pê cu hĩa na me hõmpu, ne taa mã ri
Hũm cahê na amji kôt me pamã Hũm to
hahkre, ne ihkôat cu ha me hahkre pej.

Pê Jowãw pê me cumrãr catê, ramã Jeju cator xwỳjrea na mehcũmpej

19 Mã Krĩpinkrên kam Juta catêjê jõ
pahhi kwỳ te Jowãw te me cumrãr catê
wỳr, Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê me,
Rewi catêjê pê Pahpãm jũrkwa jamãr
catêjê me, mehkujahêc, cute me Jowãw
cukij prãmte. Mã cute mehcukij to:
— Me anõ mã ca? — hajỹr.
20 Mã Jowãw te hirãa pê me cumã amji
jarẽn to:
— Nee ipê, por pê Pahpãm mehkwỳ mã
me hũtàr catê to awjahkre ata nare —
hajỹr.
21 Mã hipêr cute mehcukij ne me cumã:
— Ne mẽr me anõ mã ca? Xà ajkĩ apê
Erij xwỳ mã ca hacpỹa mã atĩr? — hajỹr.
Mã Jowãw te me cumã harkwa to:
— Quê, ipê jũm ata nare — hajỹr. Mã
me cumã:
— Xà apê, por pê Pahpãm me imã
harkwa to ihcakôc catê to awjahkre, wa
me hikaj ata mã ca? — hane. Mã Jowãw
me cumã:
— Quê! Pa nare! — hane.
22 Mã hipêr cute me Jowãw mã harkwa
to:
— He me anõ mã ca? Me imã amji jarẽ.
Wa me gahkre pej ne ma hacpỹ mã cute
awỳr me ikujahêc atajê wỳr me pra, ne
me cumã garẽ — hajỹr.
23 Mã Jowãw te me cumã Ixaj xwỳ jõ
kàhhôc kôt harẽn to:

“Ipê, por põ kam me hamreare kam me
cumã ijũjarẽn to hajỹr to ipa catê
ata he:
‘Me pajõ Pahhiti mã me hõ pry to ihcuh-
tac ne, mãr quê ihtỳj ihkôt mõr
pejti ne’ hajỹr.
Jĩkjê na quê ha mehcunea cator xà ata
caxuw cute me amji kam hapac xà
to impejti to me ipa, ne catyt kam
me ipa” hajỹr.

24 Ne por pê ame Jowãw cukij atajê pê
Parixêw catêjê kwỳ.
25 Ne hipêr cute mehcukij to:
— Pom nee apê, por pê Pahpãm me
pamã jũm to awjahkre ata nare, ne nee
apê Erij xwỳ ata nare, ne nee apê Pahpãm
jarkwa to ihcakôc catê wa me hikaj ata
nare, nõ na mã ca atỳj cô kam me cumrã?
— hajỹr.
26 Mã Jowãw te me cumã harkwa to:
— He wa cô cakrô kam me cumrã, ne
por me acote na quêt jũm apu ipa ata, ca
nee rỳ ate me hahkre pej nare.
27 Ne taa mã quê ha ijakàn pê cator
cakrô, wa nee ite hũpa cahi ne cupê hõ
par kà tũm caxàr xà caxuw ipej nare.

Ampo na? He taa mã ri ijirôa pê cati —
hajỹr.
28 Hõhõ, ita pê hane, ma Côhnameirêrxà
jõ krĩ kam, Côpijapjêr jõ cô jĩkjê rũm.
Por pê curi Jowãw ajco apu cô kam me
cumrãr to ipa ata ri.

Pê Jowãw pê mehcumrãr catê me cumã Jeju jahkre

29 Mã amcro nõ na Jowãw te amji wỳr
Jeju mõr na hõmpun, ne me cumã harẽn
to:
— Me Pahpãm jõ Caràcahàcre Kra ca
me hõmpu he, ramã ajpên mõ he. Ne
taa mã quê ha pjê kam me pahcunea
kên jũhta ne to hamre! To hanea, pom
cu pahte amji kam me pajapac xàa na,
me pahkên jahpan xà na, Pahpãm mã
me pajàmjõr xà caxuw me ampo pê me
pahkritxwỳ cura, ne me cumã to amgõ he.
Ita jĩkjê na, quê ha me pajaxà kam ty, ne
me pahkên cunea to hamre.
30 Wa ite ramã catyt kam me amã to
icakôc to: "Quê ha cormã ikôt hapua na
jũm xũmre cato ata, quê ha ijirô pê cati.
Ne ampo na mã ijirôa pê cati? Nee mã
ampo na ijirôa pê cati nare. He pê quêt
ramã ixwỳjrea na apu ipa, cormã ipỳm
nare kam" hajỹr.
31 Pê wa nee cupê jũm te hajỹr xà ata
na hahkre pej nare cakrô, pê wa itỳj cô
kam ihcumrã. Ne nee mã pê wa ampo na
apu to hajỹr nare. Ite Juta catêjê mã cupê
jũm te hajỹr xà ata na to ipipẽ to hajỹar
prãmte, pê wa to hane.
32-33 — Ne pê wa nee cute hajỹr xà ata
na hahkre pej nare, mã Pahpãm te cô kam
mehcumrãr catê na imẽn ata te imã harẽn
to: "Ca ha Icarõ te tutti na amji jahkre,
ne côjkwa pĩn ahpar mã pjê wỳr tẽ, ne
jũm xũmre cwỳrpê hàhhuc na hõmpu
ata, quê ha cupê me cumã Icarõ Pejti jõr
catê. Mãr quê Icarõ Pejti ata me cumã ite
amji kam ijapac xà to hahkre" hajỹr. Wa
irĩt, ne ite côjkwa pĩn Pahpãm Carõ Pejti
te tutti na amji jahkre ne ajpên ihtẽm, ne
Jeju cwỳrpê hàhhuc na hõmpun.
34 Ne ite hõmpun xà ata kôt wa ite hirãa
pê me amã Jeju pê Pahpãm kra na harẽn
— hajỹr.

Pê Jowãw pê mehcumrãr catê kôt me ipa catêjê me Jeju pynã

35 Mã hipêr amcro nõ na Jowãw curia
apu ihkôt me ipa catêjê pijakrut atajê me,
ame ipa.
36 Mã hipêr cute me ahnaa Jeju mõr na
hõmpun, ne me cumã harẽn to:
— Nãmhã, Pahpãm jõ Caràcahàcre Kra
apu mõ he! Cupêa ri me pahkritxwỳ, ne
taa mã quê ha me pahkên jahpan xà na
ty — hajỹr.
37 Mã ihkôt me ipa catêjê pijakrut atajê
te mempar, ne ma me Jeju pynãr ne ihkôt
me mõ.
38 Mã hacpỹ mã Jeju rĩt, ne cute me
hõmpun, ne mehcukij to:
— Ampo japên to mã ca ikôt ame mõ?
— hajỹr. Mã me cumã:
— Ikrã tũmti, jõ ri mã ca akrĩ? — hane.
39 Mã Jeju me cumã:
— Ajpên ikôt me mõ, ne imã me ikrĩ xà
pupu — hane. Mã ma ihkôt me mõ, ne
cute me cumã ihkrĩ xà pupun. Ne curia
pyt xà wỳr, cahê na ame mõ, pê ramã me
ahna pyt to mõ.
40 Pê me ajkrut ne Jowãw te Jeju jarẽn
na me kampa, ne me Jeju pynã atajê nõ
pyxit ata japrỳ pê Antre, ne cupê Ximãw
Petrô tõ te amji to hapu na kjê.
41 Ne ma Antre ihtẽm pyrentu, ne
mam ihtõ kà Ximãw wỳr cator ne cumã
hũjarẽn to:
— Wa ite, por pê Pahpãm me pamã me
pajõ Pahhiti pê Mexij to awjahkre ata na
icator — hane.
Por pê Juta catêjê jarkwa na haprỳ
Mexij, ne Crec catêjê jarkwa na me cumã
haprỳ to Crixtô ata. Ne pê haprỳ pijakrut
itajê kôt harẽn xà pê "Cute capi ne ahna
hãm" hane.
42 Ne ma Antre te ihtõ kà japrôr ne to
mõ, Jeju wỳr. Mã Jeju te Ximãw pupun
ne cumã:
— Gaprỳ te Ximãw, ne apê Jona kra, ne
hamre ita caxuw quê ha gaprỳ pê Xepa
— hajỹr. Pê Crec jarkwa na Xepa ita pê
Petrô, ne ihkôt harẽn xà te "Kẽn".

Pê Jeju Pirip me Natanew te ihkôt me ipa xà na me cumã akij

43 Ne amcro nõ na Jeju te ma Hĩpôjajo jõ
pjê wỳr mõr to amji kam hapac. Ne mõr

xwỳjrea na cute hũmre nõ japrỳ te Pirip ita cajpar ne cumã:

— Ajpên ikôt mõ! — hajỹr.

44 Ne Pirip ata pê Tep jõ krĩ kam mehkwỳ nõ, por pê curi Antre me Petrô ihkrĩ atajê kwỳ nõ.

45 Mã Pirip apu hõ kwỳ nõ pê Natanew japê, ne cute ihcajpar ne cumã:

— Wa ite, por pê Mojxe xwỳ me pahte amji kam me pajapac xà jõ kàhhôc kam, jũm na ihhôc ata na icator. Ne cupê, por pê hanea ne Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê ahna mehhôc ata! Ne cupê Jeju, ne cupê Naxare jõ krĩ kam, Joje ihkrĩ ata kra — hajỹr.

46 Mã Natanew te ahna ihcukij to:

— Xà quê ajkĩ ihtỳj Naxare jõ krĩ pĩn ampo pejti cato? Jũ wỳr quê ampo pej cato! — hajỹr. Mã Pirip cumã:

— Ajpên mõ ne hõmpu mã — hane. Mã ma ihkôt Jeju wỳr tẽ.

47 Mã Jeju te ajpên Natanew te hỹrmã mõr na hõmpun, ne mehkwỳ mã to hũjarẽn to:

— Me hõmpu he! Ajpên hũmre pê quêt catyt kam ipa catê nõ ata mõ he. Ne nee quêt ihhêj xi nare, ne cupê Ixaher catêjê nõa, ne impejti! — hajỹr.

48 Mã Natanew te impar ne cumã:

— Jũ mã mã ate ne ijahkre pej? — hajỹr. Mã Jeju cumã:

— Wa Pirip te gaprôr xwỳjrea na ite apupun, ca ihmat ri pĩxô pàr krac ri jỹ — hane.

49 Mã Natanew Jeju mã:

— Ikrã tũmti, apê Pahpãm kraa to ihkra! Ne wa itỳj apê Juta catêjê jõ Pahhiti na amji mã ato hane! — hane.

50 Mã Jeju cumã:

— Xà wa ite ihmat ri pĩxô pàr krac ri ajỹr na apupun ne garẽn xà ita kôt mã ca cormã ate ito amji mã ahimpej? Ca ha cormã jũ caxuw quêt ampo ita jirôa pê ihnõ catia ata pupu — hane.

51 Ne cute mehkwỳ mã harẽn to:

— Wa ha ampeaj kam me amã awjarẽ, ca ha atỳj côjkwa te amji jihê mẽn na me hõmpu, ne ajpên iwỳr Pahpãm mã hàpên catêjê te me irôrôc, ne hacpỹ mã me hàpir na me hõmpu. Ampo na? He ipê côjkwa kam me Ahàkà cati ata wa, ne cama ite me hũmre na amji ton ne me awỳr iwrỳc — hajỹr.

2

Pê Jeju cô kam pĩxô cacô xỳre to

1-2 Ne ahna amcro pijakrut jirô pê mã ri cute me hikwa tuw catêjê nõ jõ amji kĩn jarẽn par, Têtêc jõ krĩ wên kam, Hĩpôjajo jõ pjê kam. Mã cute amji kĩn ata caxuw me Jeju me, me ipê ihkôt me ipa catêjê jator. Wa ma ihwỳr me mõ ne me icator. Mã ramã curia Jeju menxi apu mõ.

3 Mã amji kĩn ita cahti ri ampo pĩxô cacô xỳre ata jamre. Mã Jeju menxi te pĩxô cacô jamre na hõmpun, ne ma ihcãmter wỳr tẽ ne cumã:

— Ikra, hamre, me cupê pĩxô cacô jamre — hajỹr.

4 Mã Jeju te impar ne cumã:

— Ampo caxuw mã ca inxê apu imã ita jarẽ? Nee ate imã ita jarẽn xà hamreare, wa ramã ite hahkre pej. Ne cuna mã cormã nee ite ampo itajê nõ ton xà kam hàhhuc nare — hajỹr.

5 Mã ma inxi amji kĩn jõ pahhi mã me hàpên catêjê wỳr tẽ, ne cute me cumã:

— Ca ha atỳj ikra te ampo na me amã hũjahkre xà atajê to me cumã — hajỹr.

6 Pê curia kẽn te pot catia to cati te xêj atajê ihcuhhê. Ne ihkwỳ ihtỳj cô to rit to ôjtẽnta ne cucwa, ne ihkwỳ ihtỳj cô to rit to xẽj ne cucwa. Pê Juta catêjê ihtỳj ajco cô ata to me amji cuhhõ, cute to me amji pyràc xà ata kôt.

7 Mã ahtũmre mã, Jeju amji kĩn jõ pahhi mã me hàpên catêjê atajê wỳr tẽ, ne cute me cumã harkwa to:

— Cô to me pot itajê to me hipu partu — hajỹr. Mã ihtỳj harkwa kôt cute me to hipu partu.

8 Jirô pê mã ri cute me cumã harkwa to:

— Caxi me cô ita crire ne me haxà, ne amji kĩn jõ pahhi wỳr me to tẽ, ne me cumã agõ, quê capi — hajỹr.

9 Mã jũm ita te ihkwỳ jaxàr, ne hỹrmã to ihtẽm kwỳa kam, mã ramã cute pĩxô cacô na amji ton. Mã cute amji kĩn jõ pahhi mã hõr, mã cute capi, ne nee cute cô te ampo pĩxô cacô xỳre na amji jahkre ata

na hahkre pej nare. Ne nee cute jũ rũm cator xà ata na hahkre pej nare. Ne cumã me hàpên catêjê mã ri quêt hahkre pej.

10 Na ri amji kĩn jõ pahhi te hikwa tuw catê ata na hàhwỳr ne cumã:

— Pỳhàpà, ajte ihhêj ne mam ate me cumã kyre pê pĩxô cacô impej ata jõr, mã cute ame to ihkõm. Jirô pê mã ca ate cormã me cumã impeaj ita jõr. Ne ihhêj ne ate pahte me to amji pyràc xà ata to gàhpan, ne ate hicu xà caxuw impejti ata juwahi — hajỹr.

11 Hõhõ, pê Jeju carôt kôt ampo pihho ton kam to tẽm to hane, ne ajco carôt to ipipẽ to ipa, Têtêc jõ krĩ kam, Hĩpôjajo jõ pjê kam. Ne pê carôt tỳjti impejti ata to me cumã ajpẽ. Pê wa me ipê ihkôt me ipa catêjê, itỳj amji mã me to ihimpej, ne mempar pyrentu.

12 Ita jirô pê mã wa me ipê ihkôt me ipa catêjê me, Jeju me, inxi me, mehkjêjê me, ma Capernam jõ krĩ wỳr me mõ, ne curia wa ite ijõtpê me amji to amcro kwỳ kujahêc.

Pê Jeju Hũm Cati jũrkwa pê ihpore to me hàhpan catêjê cato

13 Ne Juta catêjê jõ amji kĩn japrỳ te, me Hakren xà jõ amji kĩn jõ amcro ata, pê ramã cator xàa kam, ne ramã hũ na pire mã. Ne amji kĩn ata pê, por pê Ejit jõ pjê kên pĩn, menquêtjê cator xà atajê jõ amji kĩn. Na wa ma Jeju me Krĩpinkrên wỳr mõ.

14 Ne Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam, Jeju te jũmjê te carà cahàcre hôhti me, pryti me, tutti to ihpore na ame hàhpan na me hõmpun. Ne hanea ne cute jũmjê atajê te mehkrĩ ne me hàhtôa mã ihpore to hàhpan na me hõmpun.

15 Ne ame kam incryc, ne me caxuw cute pàrcuxê to mehcahhyr xà ton, ne põ mã mehcunea to cator, ampo atajê mea mã. Ne cute ihpore to me hàhpan catêjê pê ihpore pyxwỳr xà mẽn, ne pjê kam hõ pore jaxwỳr partu.

16 Ne cute, por ihpore na me tutti to hàhpan to me ipa atajê mã harkwa to:

— Ikre ita pê ampo itajê cunea to me gapôj partu! Ne nee ca Inxũ jũrkwa kam apu amji mã ampo itajê to ihpore na me gàhpan to me apa nare. Xà aracri Inxũ jũrkwa ita pê ampo to ihpore na kam me hàhpan xà? — hajỹr.

17 Cwỳrjapê wa me ipê ihkôt me ipa catêjê te Pahpãm jõ kàhhôc kam ita to hũjarẽn na me to amji japackre, pê ramã harẽn to:

"Imã Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa ita kĩan to ihkĩn.
Na wa nee kam ampo kên xãm na hõmpun prãm nare, ne wa ampo pej to pit mã kam me amji japackre" hajỹr.

Pê pahhi catêjê Jeju te ampo pihho catia ton na mehcukij

18 Mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ te ita na harẽn par ne mehcukij to:

— Jũm te mã, ate ame to hajỹr xà ita na, amã harkwa? Jũm te mã ahna amẽn? Xà ajkĩ Pahpãm te mã ahna amẽn? Mẽr hõhõ, acarôt cati pahtỳjti ita to me imã ajpẽ, wa ha ahna me apupu, ne cormã Pahpãm te ahna amẽn na me gahkre pej — hajỹr. Mã Jeju te me cumã amji jarẽn to:

19 — Ca ha me Pahpãm jũrkwa ita hu, wa ha hacpỹa mã amcro incrê peaj kam hãm, ca ha cormã ihkôt Pahpãm te ahna imẽn na me ijahkre pej — hajỹr.

20 Mã cute me Jeju mã ikre jarẽn to:

— Pê me Pahpãm to pahte me amji kam me pajapac xà jũrkwa ita to me hàpêan to me caku to cwarẽnta ne ihkôt xêj, ne me hipêj, nõ na mã ca ajte amcro incrê peaj kam hacpỹa mã ate hãm na amji jarẽ? — hajỹr.

21 Por pê Pahpãm jũrkwa to Jeju ihcakôc ata pê nee kẽn te ikre ata nare, ne amji jĩa to pê me cumã ihcakôc.

22 Ne pê hacpỹa mã ihtĩr, pê wa cormã hũjarẽn xà ata to me amji japackre, ne itỳj me ihkàhhôc kam Pahpãm jarkwa kampa, ne Jeju cakôc xà na me kampa.

Pê Jeju nee amji mã me hàhtôti atajê to hajỹr nare

23 Pê Jeju me Hakren xà jõ amji kĩn na Krĩpinkrên kam apu ipa xà ata kam, pê me hàhtôa ne ihtỳj cupê Pahpãm kra na amji mã me to hane. Ampo na? Nee

mã ampo na nare. Pê ajco Jeju ihtỳj
Hũm carôt kôt, rỳ jũ caxuw, jũm te ampo
cupahti pihho pupun nare atajê to na pê.
24 Cakrô pê nee Jeju cormã amji mã me
hàhtôti atajê to taa mã nare. Ampo na?
Pê ajco mehcunea mã cute me amji kam
hapac xà pupu, ne me hahkre pej to ipa
na pê.
25 Ne pê jũm te cumã me harẽn nare
kam, pê ajco taa cute me amji kam hapac
xà na me hahkre pej.

3

Pê Pahpãm te me pahto ipintuw xà pê hacpỹa mã me pahpỳpỳm xà pyràac

1 Ne pê hũmre nõ japrỳ te Nicotem ata
pê Juta catêjê jõ pahhi na mehkwỳ nõa,
ne cupê Parixêw catêjê kwỳ nõ, ne cupê
Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me cumã hahkre
catêjê nõa.
2 Ne ma caxwa ri Jeju wỳr mõ, cute
hõmpun, ne cumã ihcakôc prãmte. Ne
hỹrmã cator ne cumã:

— Ỹhỹ Jeju, wa ite, Pahpãm te me imã
apê ampo to hahkre catê na akujahêc na
gahkre pej. Ampo na? Ca atỳj Pahpãm
carôat to ampo pihhoti jàhtôa ton to apa
atajê, ihtỳj Pahpãm carôt tỳjti to ipipẽ to
mõ. Jũ wỳr quê Pahpãm jũm kujahêc
nare, quê jũm ampo itajê nõ to — hajỹr.
3 Mã Jeju cumã:

— Ỹhỹ, wa ha nee amã ihêj xi jarẽn
nare. Quê ha jũmjê mã Pahpãm himpej
xà mã mencjêj to prãm na, quê ha xa
hacpỹa mã amehpỳpỳm — hajỹr.
4 Mã Nicotem cumã:
— Pỳhàpà, jũ wỳr quê ha ramã jũm
kàhtu ata amji mã hamã, nehacpỹa mã
inxi tu mã axà ne hipêr ihpỳm — hane.
5-6 Mã Jeju te cumã ihkôt harẽn to:

— Ỹhỹ, wa nee apu amã ihêj xi jarẽn
nare. Quê ha jũmjê te Pahpãm himpej xà
mã incjêj prãm na, quê ha xa hacpỹ mã
amehpỳpỳm, jirô pê mã quê ha cormã me
acjêj. Pê ca mam gĩ to, anã tu kam cô ata
kôt apỳm, ne apê anã kra. Jĩkjê na, ca
ha hipêr Pahpãm Carõ Pejti kôt, acaxwỳn
carõ to amji mã intuw, ne apê Pahpãm
kra.
7 — Nee ca ite amã hacpỹa mã, me
acunea pỳpỳm na me garẽn ita to amji mã
ame apikrar nare.
8 Ampo na? He Pahpãm Carõ Pejti
kôt amehpỳpỳm xà ata pê ihhêj rũm kôc
pyràac. Jũ wỳr ca ha jũ kam kôc te hàpêr
xà na amji mã prãm xà ata wỳr hàpêr na
hõmpu. Ca ha me hàmcoco pit kampa,
ne nee hõmpun nare. Ne nee ca ha jũ
pĩn cator xà me, jũ kam ihtẽm xà ata na
hahkre pej nare. Jĩkjê na mã, Pahpãm
Carõ Pejti jàpên xà pê hũràac. Ne nee quê
ha jũm Pahpãm Carõ Pejti te jũm to amji
mã ihkra xà ata na hahkre pej ne hõmpun
nare — hajỹr.
9 Mã Nicotem cumã:
— Jũ mã quê ajte ita, ne hane? — hane.
10 Mã Jeju cumã:
— Pỳhàpà, pom apê Juta catêjê mã
ampo to hahkre catê ita! Nõ na mã apê
ampo ita jahkre kêatre?
11 Wa ha nee amã ihêj xi jarẽn nare. He
wa amcro cunea kam me akwỳ mã, ite
ampo jahkre pej itajê to hahkre to ipa. Ne
hanea ne ite ito jĩa to ampo pupun atajê
pupun xàa kôt, wa me amã harẽn to ipa
cakrô, ca ajte nee cormã ate me ipar nare.
12 Ne wa ramã ite me amã pjê ita kam
ampo te jũ mãn xà ata na harẽn, ca nee
ajte ate ikam me gapac nare. Ita kam, ca
ha pijamã ite me amã côjkwa kam ampo
jarẽn xà atajê cunea na me ikampa? Me
gũpar nare ita kam, ca ha nee me ikam
gapac nare.
13 Ne rỳ jũ caxuw côjkwa wỳr jũm
jàpir ne hacpỹ ne cute amji jaxàr nare.
Ne pa nare, he ipê kỳj pê, côjkwa kam
me Ahàkà, cwỳrjapê wa curũam ite me
hũmre na amji ton ne iwrỳc.

Cu ha amji mã Jeju to pahhimpej na, cu ha Pahpãm cahê na amji to me ajpa

14 — Ne pê Mojxe xwỳ mat ri, põ kam
me hamreare ata ri, wakỳre te cagã to, ne
pĩ na cuxô. Ampo na? Nee mã pê ampo
na wakỳre te cagã ata xôr nare. Pê cagã
ajco me cãmxa, pê me wakỳre te cagã ata
pupu, ne hacpỹa mã mempej. Ita jĩkjê na
wa ha hanea. Quê ha jũ caxuw me ito
wakỳre te cagã ata pyràac, ne me icuran
xà caxuw, pĩ na me ixô.

15 Quê ha jũm ito cagã ata ne ipupu, ne
ito amji mã ihhimpej, quê ha ihtỳj ihtyc xà
jirô pê ampo kên catia ata pê amji pytà, ne
Pahpãm cahê na amji to ipijapar rohnỳtti
mã.
16 — He ampeaj kam Pahpãm mã pjê
kam mehcunea ame ipa itajê kĩn, mã
cute me cumã, ipê cumã ihkra pyxit peaj
kĩnti ata to hũjahkre ne hõr, ne pjê wỳr
ajpên ikujahêc. Mãr quê cute ito amji mã
mehhimpej atajê me ty, ne nee mehtyc tu
ne Pahpãm kaj na ame ipa nare, ne quêt
hacpỹa mã mehtĩr, ne Pahpãm cahê na
me ipa rohnỳtti mã.
17 Pê nee Inxũ imã harkwa to: "Cute
mehkên ton jahpan xà na, pjê wỳr wrỳ
ne curê mã me amẽ" hajỹr nare. Ne quêt
cama imã: "Ca ha wrỳ ne mehkên pê me
hũtà" hane.
18 — Na quê ha jũmjê te, ipê Pahpãm
kra na amji mã ito mehhimpej na, quê
ha nee Inxũ cute cuna mã ihkên ton xà
atajê to me cumã ihcakôc, ne curê mã
me irẽn nare. Ne por nee amji mã me
ito mehhimpej nare atajê ri, ramã curê
mã cute me mẽn na, me ahna me amji
ton. Ampo na? Nee cute amji mã me
ito ihhimpej nare, na quê ha curê mã me
cumẽ.

Pê Jeju me hàhtôa atajê mã mehkên jarẽn na cumã to prãm nare

19 — Cu ha ampo kên tũmti ata wỳr
me pajàhcujro xà nõ, pôc pejti ata to
mõ, ne me to ihtũmti ata pupun pyrentu.
Jĩkjê na ri ipê pjê kam mehcunea jàhcujro
xà. Ampo na? He wa itỳj me cumã cute
mehkên ton xà atajê jarẽ, mã me hõmpu,
ne cute me hahkre pej xà ita caxuw
wa me hỹrmã iwrỳc, ne amehcujro to
mõ. Mã ma mehkwỳ apu ite mehcujro
ita na mehcaca, ne me cumã amji kam
awcapàtkôti ita na pit mã me to prãm.
Ampo na? Awcapàtkô ita kam ri hãn
ne ihtỳj ame ampo kên ton to me ipa,
cwỳrjapê ri ma ame icaca. Ne quê ha,
cute me icaca catêjê cute me ampo kên
ton atajê jahpan xà na, Pahpãm ame to
kêanre ne.
20 — Ỹhỹ, por awcapàtkô kam ame
ampo kên ton to me ipa atajê mã amji
cujro prãm nare. Ampo na? Cute ampo
kên ton atajê na me hahkre pej cupate
ri ma ame amji cujro caca. Cwỳrjapê ri
mehkên catêjê ipê ampỳa mã ame ipa.
21 Ne por catyt kam Pahpãm jarkwa kôt
me ipa atajê ri, ijàhcujro impejti ata kam
ihtỳj ame ipa xà. Mãr quê mehcunea
catyt kam, Pahpãm jarkwa kôt me ipa na
me hõmpu, quê nee ame ampo kên ton
nare, na ri ihtỳj ame ipa. Na ri hanea ne
ihtỳj mempejti catêjê atajê ikôt me ipa —
hane.

Jowãw te mehcumrãr catê pê Jeju jarkwa to imprar catê

22 Ita jirô pê mã, wa ma Jeju me, me ipê
ihkôt me ipa catêjê me, Krĩpinkrên pê me
icator, ne ma põ pê Juta jõ pjê kam ame
ipa. Ne curia me cahê na ite jũ mã amji to
me amcro ton, wa itỳj harkwa kôt cô kam
amehcumrãr to me ipa.
23 Pê hanea ne ihtỳj Jowãw, cô japrỳ te
Enõ pê Xarim jõ krĩ na pire mã xa ata
kam, cô kam amehcumrãr to mõ. Ampo
na? Ampeaj kam quêt curi cumã cô cati.
24 Ne pê caxuw cormã nee me Jowãw
jaxàr nare.
25 Mã amcro nõ na Jowãw kôt me ipa
catêjê kwỳ atajê me, Juta catêjê jõ pahhi
kwỳ te ajpẽn mãn kam mehtẽm, Pahpãm
mã cute me amji cũmpej xà na cô kam me
amji cumrãr xà ata ri. Ne nee jũmjê te me
ajpẽn par pej nare.
26 Cwỳrjapê ri ma Jowãw te mehcumrãr
catê pê me hõ pahhi ata wỳr, me amji to
mõ, ne cute me cumã amji jarẽn to:
— Me ijõ pahhi, wa ite me amji cũmpej
xà ita kam, nee ite me ampo par pej
nare, ne me ikrã pictor tu. Ne por pê ca
jũm xũmre to me imã awjarẽ ata, ihtỳj
mehcũmpej prãmte, acuxà Côpijapjêr jõ
cô kam ame cumrãr to mõ, mã quêt
mehcunea ihtỳj hỹrmã me pra! Ne jũ mã
mã cu ha ajte me? — hajỹr.
27 Mã Jowãw te me cumã harkwa to:
— Nee ca ita to ame amji kam gapac
nare. Côjkwa kam Pahpãm te ahpỹanre
na me hũmre mã me hàpên xà jõr par.
28 He ijàpên xà ita pê Jeju pê hũmre ata
mã ite pry to impej xà, mãr quê pry ata
kôt me hàhtôa ne ihwỳr me apkjê. Ne nee
ipê, por pê Pahpãm me pamã to awjahkre

ata nare, ne ite amji jarẽn xà na ramã ate me ipar. Ne hõ pry to ite cumã impej xà caxuw pê wa mam icato.

29 Ne quê ha jõ ri me hàhtôa mã jũm pyxit peaj ne me hirôa pê impej, quê ha hỹarmã me pra. Ita jĩkjê na, quê ha jũm hikwa tuw, quê ha hĩxi impjên ata wỳr pit mã tẽ, ne nee impjên jõ ikwỳ nõ atajê wỳr ihtẽm nare cakrô, quê ha ihtỳj hũ na hõ ikwỳ nõ atajê ame hakry. Ita jĩkjê na wa itỳj Jeju jũ na ijakry.

30 Na quê ha ihtỳj quêt Jeju ipicamẽn to mõ, ne cati to mõ, ne pa nare, wa ha ihkĩnte cama hacpỹa mã icri to mõ.

31 — Ne Jeju quêt côjkwa pĩn cator ata ri ijirôa pê cati. Ne pa nare, pê wa ihkĩnte pjê ita kam icato, ne imã pjê kam ampo itajê to pit mã icakôc jahkre pej.

32 Ne taa mã nare, quêt cute côjkwa kam ampo par ne hõmpun atajêa to hãn ne ihcakôc to ipa cakrô, mã ajmãr nee jũm te ahna amji caxàr nare.

33-34 Ne mencrêre te cute ampo jarẽn xà atajê na me kam hapac, ne ihtỳj ampeaj kam cute me Pahpãm catyt kam ihcakôc ata kam me hapac. Ne Pahpãam te ri ihkujahêc na, cute me hahkre pej. He ampeaj kam ri Pahpãm cakôc xàa to Jeju ihcakôc to ipa. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pahpãm Carõ Pejti catia te cumã amji jõr na ri, ne nee kam Pahpãm Carõ Pejti ata crire nare.

35 — Ne Hũm mã ihkra ita kĩan to ihkĩn, mã cute cumã hõ tekjêa na ampo atajê cunea jõr, ne taa mã ri ita caxuw to hõ tekjê, ne ihcunea jamã.

36 Na quê ha jũmjê te amji mã Pahpãm kra te me hũtàr catê na me to amji mã hajỹr na, quê ha quêt Pahpãm cahê na mehtĩr rohnỳtti mã na ame ipa. Ne por nee me kam hapac nare, ne nee amji mã me harkwa cupa nare atajê, quê ha nee côjkwa wỳr me hàpir, ne me Pahpãm pupun nare. Quê ha cama me kam Pahpãm cryc ata me hỹrmã apkjê, ne ame to kêanre ne — hajỹr. Hõhõ, Jowãw te ihkôt me ipa catêjê mã hũjarẽn to hajỹr.

4

Krĩrĩtpej kam me cahãj nõ te amji to ipintuw xà

1 Jeju te Jowãw jirôa pê mecumrãr, ne hirôa pê cumã ihkôt me ipa catêjê jàhtô. Mã Parixêw catêjê te ahna harẽn par.

2 Ne nee pê Jejua ajco me cumrãr nare, me ipê ihkôt me ipa catêjê pê wa ajco me cumrã.

3 Mã Jeju te ita na Parixêw catêjê jahkre pej, ne me harẽn par, ne ma Juta jõ pjê pê cator, ne ma Hĩpôjajo jõ pjê wỳr ihkôt me ipa catêjê me, me mõ.

4 Ne Krĩrĩtpej jõ pjê cajpuaw pry nõ ata kôt pê me imõr xà.

5 Ne ma Krĩrĩtpej jõ pjê kam krĩ japrỳ te Xica ita mã me icator, por pê Jaco xwỳ ihkra pê Joje xwỳ mã pjê jahkre ata cahi na.

6-8 Mã curia cormã Jaco jõ côhkre ata ihcuhhê. Mã pyt ramã me pahkrã jimoac kam jỹ, wa curi Jeju me, me icator, mã ramã mõr mã ihpeacre, mã côhkre ata cahê na hỹr. Wa ma me ikwỳ me krĩ ata kam ite me ampo krẽr xà japrôr to me pra, mã ahte hàhhuc.

Mã pyjê nõ pê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê nõ ata, cute cô jaxàr prãmte hỹrmã tẽ, mã Jeju cumã:

— Ate amji kam gapac xàa na, imã cô ita kwỳ incrire ne, wa to ikõ — hane. Mã jũm cahãj ata Jeju mã:

9 — Apê Juta catêjê nõ, ne ipê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê nõ, ne mẽr ampo na mã ca apu cô ita na iwỳ? — hane. Ne ampo na pê cumã ihcakôc xà ita to? Nee mã ampo na nare, pê ajco Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê me, Juta catêjê me ajpẽn kaj na me amji kampa, na pê cumã hane.

10 Mã Jeju cumã:

— Ca ate côjkwa kam Pahpãm te amã ampo jõr xà ata na hahkre pej na mã, ca ha ahna iwỳ. Ca ate ite cô na awỳr xà ata na ijahkre pej na mã, ca ha mehtĩr xà rohnỳtti mã xà jõ cô na iwỳ, por ca ha cô to ikõ ne atĩr rohnỳtti mã na apa xà ata na iwỳ — hane.

11 Mã pyjê nõ ata cumã:

— Amã cô jacjên xà hamreare, ne côhkre ita rya to iry. Ne mẽr jũ mã ca ha, ne mehtĩr rohnỳtti mã xà ita jõ cô ita kwỳ py, ne imã ihkwỳ?

12 Xà ajkĩ gõ cô ita me panquêt xwỳ
pê Jaco jõ cô jirôa pê impej? He pê me
panquêtti Jaco me imã côhkre ita jahkwỳ,
ne mehkra me, cute me ampo to ipijapar
xà mã hahkre, mã ihtỳj me to ikõ. Ne xà
ajkĩ Jaco xwỳ jirôa pê acati, mã ca ha ajte
imã cô impejti nõ ita gõ? — hane.
13 Mã Jeju cumã harkwa to:
— Quê ha jũm, pom cô ita kwỳ to ikõ,
ne hacpỹ ma mã cumã kôr.
14 Ne por wa ha jũm mã cô kwỳ, quê ha
to ikõ ata, quê ha quêt nee hipêr cumã kôr
nare. Ampo na? Quê ha jũm kam cô ata
ipijapjêr rohnỳtti mã xà ata pê ihtĩar na
ipa xà ata, na quê ha nee jũ caxuw ihtyc
nare — hane.
15 Mã cahãj ita cumã:
— Mẽr imã cô ita kwỳ, mãr wa imã kôr
nare ne, nãmri wa nee hipêr hacpỹ ne cô
ita jaxàr to imõr prãm nare — hane. Mã
Jeju cumã:
16 — Mõ ne apjên japrô, ne hacpỹ ne to
amji jaxà mã — hane. Mã cahãj ata Jeju
mã:
17 — Ipê ipjê nare — hane. Mã ramã
Jeju te hahkre peaj xà na cumã harkwa
to:
— Ampeaj kam ca apjê nare na ate imã
amji jarẽn.
18 Ne pom ramã ate apjê to xĩc, ne cumã
hikran ita. Ne pom cute ihkwỳ to xêj ca
apu cume apa ita te hajỹar, ne nee cupê
apjên nare. Wa nee ato ahêj xi nare —
hajỹr.
19 Mã cahãj ita Jeju mã:
— Ampeaj kam ca ate ijarẽan to ijarẽn.
Ne ita caxuw wa ite apê Pahpãm jarkwa
to acakôc catê na gahkre pej.
20 Ne caxi imã awjarẽ. Jõ ri mõrmõ
cu ha ajte ame Pahpãm to ame amji
kam pajapac to me papa? Wa me ipê
Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê Pahpãm to amji
kam me ijapac, ne catihti to me cumã
icakôc prãmte, ma hàhkà jakôtti ita wỳr
ijõtpê me pra. Ca ajte me apê Juta catêjê
Krĩpinkrên kam ajte, me pahte Pahpãm
to amji kam pajapac xà na me harẽ. Ne
amãa, jũ ri mõrmõ Pahpãm to pahte amji
kam me pajapac xà? — hane. Mã Jeju
cahãj ita mã:
21-22 — Ikam gapac to impeaj ne he. Ca
me apê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê ate Pahpãm
to amji kam me gapac xà atajê na, me
amji jahkre pej nare kam me to amji kam
gapac to me apa. Ne me pa nare, wa
itỳj quêt ite me Pahpãm to amji kam me
ijapac xà ita na, me imã amji jahkre pej.
Ampo na? Nee mã ampo na nare. He pê
me apytàr catê ita, me ipê Juta catêjê pĩn
me awỳr cato. Na cu ha nee jũ caxuw
hipêr hàhkà jakôtti ata me, Krĩpinkrên
kam, ame Pahpãm kĩnti na jũm te cumã
me amji jarẽn xà hamreare.
23 Ne hamre, ramã pahte Pahpãm to
amji kam me pajapac xà cunea pintuw.
Na quê ha ita caxuw jũm ampeaj kam
Pahpãm to amji kam hapac na, quê ha
Pahpãam amji caxuw cumã cute to amji
kam hapac xà to hahkre, mãr quê ha
harkwa kôt to amji kampa. Hõhõ, cute
me hajỹr catêjê ri Pahpãm amji mã me
hapê, cute me to amji kam hapac xà
caxuw.
24 Inxũ pê Pahpãm ata nee hĩa na ipa
nare, ne quêt cupê Carõ Pejti ata, ne pjê
cunea kam ipa. Na quê ha hanea ne cute
me to amji kam hapac catêjê me carõ
caxwỳn cunea to me to amji kampa, pjê
cunea kam — hane. Mã cahãj ata te cumã
harkwa to:
25 — He imã, por jũm pê me pahpytàr
catê japrỳ te Crixtô ata to Pahpãm te
hũjahkre ata cator xà na imã hahkre pej.
Ne quê ha cato, ne me pamã ampo cunea
to hahkre partu ne — hajỹr. Mã Jeju te
cumã amji jarẽn to:
26 — He ipê jũm ata, ne ipê Crixtô, ne
pa wa amã icakôc — hajỹr.

Pê Jeju kôt me ipa catêjê amji mã me ajkra

27 Wa caxuaw ramã curi me ipê ihkôt
me ipa catêjê cator, ne ite amji mã ame
ipikrar kryjre nare. Ampo na? Ite me
Jeju te Krĩrĩtpej jõ pyjê nõ mã apu ihcakôc
na me hõmpun, na wa ite amji mã me
ipikrar. Ne nee ajte me inõ te ampo ata
na cahãj ata cukij to:
— Ampo na mã ca prãm? — hajỹr nare.
Ne nee me inõ te Jeju cukij to:

— Ampo na mã ca apu jũm cahãj ita mã acakôc? — hajỹr nare, ite me hahkre pej xà na.
28 Mã ma cahãj ata te hõ pot rer, ne krĩ kam mehkrĩ atajê wỳr tẽ, ne cator ne cute me cumã hũjarẽn to:
29 — Ajpên me mõ ne me hũmre nõ ita pupu, cute ite ampo ton xà atajê cunea na ijarẽn partu. Ne mõrmõ ajkĩ cupê, por pê Pahpãm Crixtô to awjahkre ata? — hajỹr.

Jeju mã Pahpãm mã hàpên xà ata pê hõ

30 Mã ma me hàhtôa ne krĩ pĩn, por curi Jeju apu mõ ata ri, ihwỳr me mõ. Ne cormã ajpên me iwỳr me mõr kwỳa kam, wa ite me Jeju mã:
31 — Me ijõ Pahhi, ampo krẽ! — hajỹr. Mã Jeju te me imã harkwa to:
32 — Imã ijõ, wa cuku, ca nee ite ihkur xà na me ijahkre pej nare — hajỹr.
33 Wa ite mempar, na wa ahna ite me ajpẽn cukij to:
— Xà ramã ajkĩ jũm te cumã hõ nõ rer? — hajỹr.
34 Mã Jeju te me ipar ne me imã:
— Por Inxũ te ikujahêc ata te amji mã ampo kĩnti ata to wa cumãn to mõ, ne ata pê ri ihhêj rũm ijõ, wa to amji mã ijarte, mã itỳj. Ne wa ha itỳj cute imã ijàpên xà jõr ata to cumã ihkrã cura, cupêa ri ihhêj rũm ijõ.
35 — Ca ramã ate me harẽn to hajỹr to me amji pyràc tu he: “Cormã pahte me pajõ kẽhkẽn xà wỳr putwrỳ te cwat ne nõ” hane. Ne mẽr me hàhtôti itajê pupu he. He me cupê ijõ pur pyràac. Ne ihhêj rũm me cupê ramã ampo hy inteptu, ne ramã ihkẽhkẽn xàa kam hàhhuc atajê to ri pahte amji mã me cuprõn xà.
36 Quê ha jũm te, jũm mã pur to hàpên na, quê ha ihtỳj amji mã ampo cwa. Ita jĩkjê na, quê ha jũm te imã me to cuprõn to ipa na, quê ha ihtỳj, cumã cute me to cuprõn to ipa jahpan xà na, hàmcwỳr xà. Na quê hame hàhtôa ne mehtĩr ita na ame ipa, Pahpãm cahê na. Ne quê ha imã me hàpên catêjê hakrya to me hakry to hanea, pom quê cute me ampo hy kre catêjê me, cute mehkẽhkẽn catêjê he, ne ajwar me hakry.
37 Ampo na? He hũjarẽn xà ita nee ihhêj xi jarẽn nare, ne ampeaj kam ri awjarẽ: “Quê ha mam jũmjê te hàhkre na, quê ha ihtỳj ihkôt cormã ihkẽhkẽn catêjê ihkẽhkẽ” hane.
38 Wa ite ramã me ate iwỳr me to apipkjêr na me amẽn. Ne pê mam rỳ pêa mã, Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê pê me hàhkre catêjê atajê pyràac, ne ramã me cumã Pahpãm jarkwa jarẽ. Na ca ha mehkôt cama iwỳr me to apipkjêr to me apa — hajỹr.

Pê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê cute amji kam me hapac xà to me antuw

39 Mã Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê kam me hàhtôa ne, ampeaj kam cute Jeju to amji mã me hajỹr tỳj pyrentu. Ampo na? Por cahãj te harẽn to: “Cute imã ite ampo cunea ton atajê to ihcakôc partu” hajỹr, na ri mehcunea te amji mã me to hajỹr pyrentu.
40 Mã Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê kwỳ cator, ne cute me Jeju wỳr, quê me cahê na amji to jũ mã amcro to. Wa curia me cahê na me ijàhhuc, ne ite me amji to amcro to me ipijakrut.
41 Mã hũjarẽn xà atajê kôt, me hàhtôa ne cute Jeju mã me amji jõr, ne mempar pyrentu.
42 Ne cute me cahãj ata mã harkwa to:
— Wa itỳj ita caxuw me kampa. Ampo na? Wa ramã ite me hĩa kam ijapac, ne nee mã ate me imã harẽn xà ita kôt pit mã, ite mempar nare. He ampeaj kam ri me imãa Jeju pê me pahkên catia pê me pahto hapôj catê, pjê cunea kam — hajỹr.

Pê Jeju cama ihcakôc xàa to pahhi kra caprã

43 Ne wa ite amji to me amcro to ipijakrut jirô pê mã, wa ma ite Jeju me, Hĩpôjajo jõ pjê wỳr me iprar kam me itẽm.
44 Ne pê Jejua ajco me imã amji jarẽn to:
— Ipê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê nõ. Ne ipê me ikwỳ pyràac, mã ijõ krĩ kaj na ihtỳj me ikampa. Ne ijõ pjêa kam, nee amji mã me icupa, ne nee ikam me hapac prãm nare — hane.

45 Wa curi me icator, ne curia me cahê
na me ijàhhuc. Mã curi mehkrĩ catêjê te
meito kênre nare. Ampo na? Pê ramã
Krĩpinkrên kam Hĩpôjajo catêjê mam me
Hakren xà jõ amji kĩn ata na me Jeju te
ampo pejti atajê ton na me hõmpu na pê.
46 Jirô pê mã wa ma Têtêc jõ krĩ wỳr Jeju
me, me pra, por pê curi cô to ampo cacô
xỳre na ata ri. Mã curi pahhi mã hàpên
catê nõ catia, Capernam jõ krĩ kam ihkrĩ
ata pê ihkra xà, hũrkwa kam.
47 Ne cute Jeju te Juta jõ pjê pĩn mõr na
harẽn par, ne ma Jeju wỳr Têtêc jõ krĩ wỳr
tẽ, cute ahna hàhwỳr mã ihkôt Capernam
jõ krĩ wỳr mõr. Ne cute cumã ramã ihkra
ihtyc xàa kam ata caprãr prãmte.
48 Mã Jeju te pahhi mã hàpên catê ata
mã:
— Xà wa icarôt to ampo pihho catia
to, ca ahna me ipupu ne cormã ihkôt me
ikampa? — hajỹr.
49 Mã Jeju mã:
— Ijõ Pahhiti, ikra tyc xwỳjrea na,
ajpên gũjarêan kam atẽm pyrentu! —
hane.
50 Mã Jeju cumã:
— Gapacta ne ikre wỳr amji jaxà!
Hamre, ramã akra caprãr, ne quê ha ihtỳj
amã impej, nee quê ha ihtyc nare — hane.
Mã cute Jeju par pyrentu, ne ma tẽ.
51 Mã ikre wỳr pry cahtiri cumã me
hàpên catêjê kwỳ te mehcajpar, ne me
cumã ihkra jarẽn to:
— Hamre, hacpỹa mã akra impej —
hane.
52 Mã cute pyt jỹr xà jũ kam ri ihkra te
amji cajpẽr na, mehcukij. Mã me cumã
harẽn to:
— Ihnõ kam ri, ramã pyt te ihcahpa
crire kam ri, akra mã kry jamre — hane.
53 Mã pyt jỹr xà ata kam hũm te, Jeju te
cumã harkwa to:
— Quê ha ihtỳj akra amã impej — hajỹr
na to amji japackre pyrentu. Cwỳrjapê ri
curi ikre kam cahê na mehkrĩ atajê cunea
te ihtỳj Jeju to amji mã me hajỹr pyrentu.
54 Pê Jeju ramã carôt to ampo pihho
catia ton to ajkrut, Hĩpôjajo jõ pjê pĩn mõr
xà ata kam.

5

Pê Jeju cô cahê na cukrã xà peacre hikwa ata caprã

1 Ne ita jirô pê mã ri Juta catêjê te amji
mã me amji kĩn nõ ata ton, wa ma me
hỹrmã Jeju me, me ikwỳ me, Krĩpinkrên
wỳr me mõ.
2 Ne krĩ ata pê kẽn to mehcunea intête
kwỳc, ne mencjêj xà na hõtpê me harkwa
jàhtôa ne me to. Atajê nõ na pê carà
cahàcre hôhti jamãr catêjê ajco hapôj ne
me to acjêj. Cwỳrjapê ri cute me cumã
haprỳ to Caràcahàcre Hôhti Jõ Harkwa.
Ne cahi na kẽn te kwỳc kam cô ata ri me
ijarkwa na haprỳ te Krĩjàhcaprĩ. Mã ipu
na hàhpykrã xà na kẽn po te ikre po atajê
te xĩc ne ihcuhhê.
3-4 Mã me hà cunea cô ata pu na me nõ,
ne me Pahpãm mã imprar catê te côjkwa
pĩn iwrỳc, ne cô ata to ipicwrỳc na me
hikaj. Pê ajco hãn ne hõtpê jũa mã ahna
amcro pê ajco irôrôc, ne cô ata to acwrỳc.
Ne pê ampo na me hikaj nare. Quê ha cô
ata acwrỳc, quê ha me hà atajê nõ mam
cumã mrõ, ne impej pyrentu. Na pê ipu
na mento tũm me, cute me xwỳ me, me
cukrã xà pec me, me nõ.
5 Mã curia me cahê na jũm xũmre xà
na, ramã ahna caku te trĩnta ne ihkôt ôjtô
ata nõ.
6 Mã Jeju curi cator ne cute ramã hà
ita na ahna caku jàhtôa na hõmpun, ne
hahkre pej. Ne cute ihcukij to:
— Xà amã amji caprãr na amji to prãm?
— hajỹr.
7 Mã cute Jeju par ne cumã:
— Hewhỹ, jũm te cô ita kam ito mrõr
xà caxuw hamreare. Cwỳrjapê ri hãn ne
acwrỳc, wa tee hỹrmã icuhkwỳr, mã ma
mam me ikwỳ kwỳ me ire ne kam me
mrõ. Ne quêt mempej ne ma me pra, wa
ita ri mehkĩnte ijikwa xà ita kam ijikwa
— hajỹr.
8 Mã Jeju cumã:
— Hã to xa, ne anõr xà ata py ne to
amõr pyrentu — hane.
9 Me ajkaam mã hũmre ata pej ne hãm,
ne cute nõr xà ata pyr ne ma to ihtẽm
pyrentu. Ne mehkôt xà jõ amcro pê xap
na, pê ita hane.

10 Mã Juta catêjê jõ pahhi catêjê kwỳ te
jũm ata te nõr xà pyr ne to ihtẽm na me
hõmpun, ne me cumã harkwa to:
— Pỳhàpà, he ita kam me pahkôt xà jõ
amcro pê xap, nõ na mã ca ajte ate anõr
xà ita pyr ne to tẽ? He ate amji kam gapac
xà ita nee me pahte amji kam me pajapac
xà cajpuaw nare, ne ihkaj na! — hajỹr.
11 Mã cute mempar ne me cumã:
— Por hũmre te icaprãr ata te imã
harkwa to: “Anõr xà py ne to amõr
pyrentu” hajỹr. Wa harkwa kôt tẽ —
hajỹr.
12 Mã cute mempar ne mehcukij to:
— Jũm te mã anõr xà ita pyr ne to atẽm
na amẽn, mã ca apu to tẽ? — hajỹr.
13 Mã me cumã:
— Pỳhàpà, nee cute icaprãr catê ata te
imã amji japrỳ jarẽn nare, ne ite hõmpun
pej nare kam, ma me hàhtô mã hàr —
hajỹr.
14 Mã ramã ahna ahtũm ryre mã Jeju te
Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa
kam ihcajpar ne cumã:
— Ramã acaprãr ne apej ita na amji
pupun peaj ne he. Ne hipêr mõ ne amji
caxuw ampo kên nõ ton nare. Nãmri ca
ha ate ihnõ ton na, quê ha mam ata jirôa
pê acaxuw ihkêanre ne — hajỹr, ne ma
tẽ.
15 Mã hũmre ata xwỳjê cator ne ma tẽ,
ne cute me cupê Juta catêjê jõ pahhi kwỳ
mã amji jarẽn to:
— Xãmte nee jũm te icaprãr nare, Jeju
te ri icaprãr — hajỹr.

Pê Jeju cupê Pahpãm na amji jarẽ

16 Ne cute me Jeju te mehkôt xà jõ
amcro na, cute hàhcaprãr na me harẽn
par ne me ajpẽn mã:
— Cute me pahkôt xà jõ amcro kam
hàhcaprãr, ne apu to kên, cwỳrjapê cu ha
hanea ne ame to kêanre ne — hajỹr. Ne
ma Jeju wỳr me pra, ne cute me cumãn
kam mehtẽm.
17 Mã Jeju me cumã:
— Me ikampa, rỳ jũ caxuw côjkwa kam
Inxũ Cati te ihkôt xà caxuw hàpên xà
impejti atajê to hàpên jicu nare. Na wa
ha hanea ne cuxà hàpên xà ita to ijàpên
to ipa kam to icrà tu — hane.
18 Pê me cupê pahhi catêjê kwỳ harkwa
ita na me kampa ne ame kam incryac
to ame kam incryc, na pê me cumã
ihcuran prãam to ihcuran prãm. Ampo
na? Nee mã ampo na nare, pê mehkôt
xà jõ amcro kam hà ata caprã, ne cormã
hipy cupê Pahpãm kraa to ihkra na me
cumã amji jarẽ, ne Hũm me ipipẽan na
amji jarẽ. Na pê ihtỳj cupê Pahpãm
kra na cute amji jarẽn to apu ihhêj na
amehcãmjĩ, cwỳrjapê pê kam amencryac
to amencryc.

Pahpãm kra himpej xà

19 Mã Jeju cormã me cumã:
— Ikam me gapac to impeaj ne he. Ipê
Pahpãm kra, na wa ha nee amjia kôt
ampo itajê nõ ton nare. Ne por Inxũ ampo
to, wa ahna hõmpu atajêa to wa ijàpên to
ipa. Ne por Inxũ ampo cunea to atajê, wa
itỳj hanea ne to.
20 Ampo na? Inxũ mã ikĩnti, na ri ihtỳj
imã cute ampo cunea ton xà itajê to ipipẽ
to ipa, wa hõmpu. Ne quê ha cormã imã
cute ampo ton xà itajê jirôa pê cute ton
xà atajê to ajpẽ, wa ha to, ca ha ahna me
ipupu. Ne atỳj hõmpun xà ata to me amji
mã ajkra.
21 Ne pom Inxũ hacpỹa mã mehtyc to
ihtĩr, ita na wa ha ipê hũràac ne ite amji
mã jũm tyc to ihtĩr prãm ata to, itỳj hacpỹ
mã ihtĩr.
22 Ne nee Inxũ Cati pê mehkên me,
mempej to ipicokjêr catê nare. Ampo na?
He ite ita to ijàpên xàa caxuw ri cute imã
hõr. Ne pa wa ha cute mempejti ton atajê
jahpan xà na, me cumã ijàmjõr xà impejti
atajê to amgõ. Ne cute mehkên ton atajê
jahpan xà na, wa ha me cumã ijàmjõr xà
kêanre atajê to amgõ, ne cama mehkên
mã ame curẽ.
23 Quê ha icati na me ipupu, ne amji mã
me icupa to hanea, pom quê amji mã me
Inxũ cupa he. Ne por jũm amji mã ipê
Pahpãm kra na icupa nare ata ri, hanea
ne nee amji mã, por Inxũ te ikujahêc ata
cupa nare.
24 — He ampeaj kam wa ha me amã
awjarẽ. Por quê ha jũm icakôc xà itajê
cunea to amji mã ihhimpej ne kampa, ne
Inxũ te ajpên ikujahêc na amji mã ito

ihhimpej ata, quê ha ihtỳj ihtĩr rohnỳtti mã. Ampo na? He wa nee ite jũm ata kên mã mẽn nare, ne cama quêt to ihtyc xà jahpan, na quê ha ihtĩr rohnỳtti mã na ipa, Inxũ cahê na.

25 He ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ. Quê ha ita caxuw, por cormã mehtĩar na ame ipa, mã ramã Inxũ mã mehtyc itajê, jũ caxuw ipê ihkra na me ijõkre kampa, ne hacpỹ mã ihcunea na amehtĩr pyrentu.

26 Ne pom Inxũ pê mehcunea mã, cute me amji kam hapac xà jõr catê xakat ata te ri imã hõr. Na wa itỳj hacpỹ mã mehtyc to ihtĩr.

27 Ne ampeaj kam ri ipê Pahpãm kra, ne hanea ne ipê me Ahàkà, cwỳrjapê ri hajỹar ne Inxũ Cati te ito mempej me, mehkên catêjê cukij ne me to ipicokjêr catê.

28 — Ne nee ca ite icakôc xà to icakôc itajê impar xà to ame amji mã me apikrar nare. Ampo na? He ramã amehtyc catêjê te me ijõkre par, ne hacpỹa mã amehtĩr ne kre pê me hapôj xàa kam ri ramã hàhhuc to mõ.

29 Ne por mempejti ton to me ipa atajê, quê ha mehtyc xà jirô pê hacpỹa mã mehtĩr, ne Pahpãm cahê na amji to me ipijapar rohnỳtti mã. Ne por mehkĩnte mehkêanre ton to me ipa atajê, quê ha mehtĩr, ne cama mehkên mã me axà, ne ampỳa mã, Pahpãm pê amji to me acto.

30 — Ne pa wa nee amjia kôt jũm kên mã mẽn nare, ne Inxũ te catyt kam amji jahkre pejti te me hahkre pej xà ata kôt, wa ha me to ajcokjê. Na wa nee apu ampo itajê to ihcupan nare. Ampo na? He wa nee ite amji kam ijapac xàa na jũm kên mã mẽn nare. Ne por Inxũ te ikujahêc ata te amji kam hapac xàa kôt wa hãn ne mehkên catêjê kên mã me curẽ, ne mempejti catêjê atajê impej mã me curẽ.

Pê Jeju hàpên xà ton atajê, ihtỳj cupê Pahpãm na harẽ

31 — Ne wa ha pa ipyxit peaj ne me amã amji kôt harẽ na mã, quê ha ite amji jarẽn xà itajê kôt hamreare ne.

32 Ne nee mã ipyxit peaj nare, ne ihtỳj icaxuw jũm ata, ne cupê ijõ Inxũ. Ne por ito ampo na awjarẽ atajê, ampeaj kam ri, nee mã Inxũ apu ihhêj xi jarẽn nare na, ramã imã hahkre pej. Inxũ te ijarẽn xà ata ampeaj kam ri, ne nee ihkôt hamre xà nare.

33 — Ne ate me ina gàhcukjêr ne me ijarẽn par prãmte, Jowãw te me cumrãr catê wỳr me jũmjê kujahêc, mã cute me cumã ito hũjarẽn par atajê ri nee ihhêj xi xà nare, ne ampeaj kam ri.

34 Ne nee imã pjê ita kam, cute me cumã me ito hũjarẽn xà ita na prãm nare, ne quêt Inxũ te ito hũjarẽn xà atajê ri imã impej, ne nee ihkôt hamre nare. Ne mẽr ampo na ri Jowãw te me cumrãr catê te me amã ijarẽn to hajỹr? He ca ihhêaj to ijarẽn par xà atajê kôt me ikampa, ne ate amji mã meito ahimpej na, ca ha nee me akên mã me axàr nare, ne atỳj me atyc xà jahpa.

35 — Ne pom ihpôc xà hãn ne amji na ampo jarare jàhtôa ne to cuprõ, ita jĩkjê na ri Jowãw te me cumrãr catê ata amji na me ato cuprõ. Ne cupê ihpôc xà pyràac ne me amã ahcujro, ca atỳj ahna ate me cuprõn to amcro to incrêre xà, mãr quê me amã ampo to hahkre. Ca hũrên ame gakry cakrô, ca ajte nee ate me hũjarẽn xà atajê cunea na me kam gapac nare.

36 Ne ampeaj kam pê Jowãw hirãa pê me amã ijarẽ. Mã cormã Inxũ Cati te ijàpên xà catia ita na imẽn, wa to ijàpên to ipa, atajê ri Jowãw jirôa pê, hirãa pê ijarẽ, ne hanea ne ihtỳj ajpên Inxũ te ikujahêc na ijarẽ.

37 Ne hanea ne Inxũ te ikujahêc ata, ihtỳj ito me amã awjarẽ cakrô, ca rỳ jũ caxuw ate me hõkre par ne me hõmpun nare.

38 Ca nee ajte icakôc xà itajê na me ipar, ne amji mã me ito ahimpej nare. Ne ca rỳ jũ caxuw ate me Inxũ te ajpên ikujahêc ata jõkre me, cute me amã harkwa jirên atajê nõ impar nare.

39 Ne cormã ihnõ xwỳjê, he ca atỳj me Inxũ pê Pahpãm jarkwa na ihkàhhôc to hahkre to me apa. Ne ate me to hahkre xà atajê kôt atỳj nee jũ caxuw ate ame atyc nare na, ame amji cãmjĩ. Ne por ihkàhhôc ata ihtỳj ito awjarẽ.

40 Cakrô ca ma ajte ite me amã me atĩr rohnỳtti mã xà ata jõr xà wỳr ame gitõt.

41 — Ne imã Inxũ te ito ihcakôc to
impejti naa pit mã to prãm. Cwỳrjapê ri
imã pjê kam me hũmre te ikôt me harẽn
to impejti na me to prãm nare.
42 Ne wa ite ramã me akrãhky na me
amã Pahpãm kĩn na me gahkre pej, ne
nee me amã caxwãm catia mã Pahpãm
kĩn nare.
43 Ne wa Inxũ te amji kam hapac xàa
na ajpên me awỳr icator cakrô, ca ajte ma
ame icaca. Ne quê ha pjê ita kam, ita ri,
ajte jũm xũmre amjia kôt cute amji kam
hapac xàa na me awỳr cato, ca ha atỳj
ahna me amji capa, ne ihkôat me amji to.
44 Ne ate pjê kam me hũmre te me apejti
na me garẽn na ri, me amã impar prãm.
Ne Pahpãm te me apejti na me garẽn na
ri, nee amji to me amã gàhcukjêr to prãm
nare, ita kam jũ mã ca ha ne ito amji mã
me ahimpej? Wỳr ca ha amji mã hamã ne
me to.
45 — He xà pa wa ha ajkĩ Inxũ cuna mã
me garẽn to kêanre ne? Hãpà. Ne pom ca
me Mojxe xwỳ te me hapackre xà to me
amji kampa, ne cute me atehcajpar xà na
amji mã me to hane ita, quê ha Pahpãm
mã me apê mehkên ton catêjê na me amã
hacjê.
46 Nãmri ca ha me ate caxwãm catia mã
amji mã me Mojxe kam gapac na, ca ha
atỳj hanea ne ito amji mã hane. Ampo
na? Taa mã pê ina ihhôc.
47 Ca nee ramã Mojxe to amji mã me
ahimpej nare ita kam, jũ wỳr ca ha ito
amji mã me ahimpej — hajỹr. Hõ, Jeju
te Juta catêjê jõ pahhi kwỳ mã harkwa to
hajỹr.

6

Pê Jeju hõ incrire to me hàhtôa mã harte

1 Ita jirô pê mã, wa ma Jeju me, me ikwỳ
me, Hĩpôjajo jõ cô na me irêr, ata japrỳ nõ
te Tiperij jõ cô.
2 Mã me ikôt me hàhtôa ne me mõ.
Ampo na? Cute me Jeju te me hà caprãr,
ne me to impej pyrentu na me hõmpun
na ri.
3 Wa hàhkà jakôt nõ na Jeju me, me ipê
ihkôt me ipa catêjê me, me ijàpir ne me
ijỹr.
4 Pê caxuw ramã me Hakren xà jõ amji
kĩn me Pãwtỳjre jõ amji kĩn na ahtipre.
5 Mã Jeju te amji wỳr, por ihkôt me
hàhtôa ne me mõ atajê pupun, ne cute
Pirip mã harkwa to:
— Jõ ri cu ha ajte me hàhtôti itajê mã
me hõ nõ mã me pahcato, ne me hũhkà?
— hajỹr.
6 Ne pê ramã cute me cumã pãw kryj
ata kam to hàhtô to amji kampa, ne cama
cute Pirip cajpẽar prãmte pê cumã hane.
7 Mã Pirip cumã:
— Ahpỹanre na me pyxit te me pãw
kryjre ne mencwỳr xà caxuw, cu ha me
putwrỳ te ôjtô jàpên xà jõ pore jirôa pê
ahna me cumẽ cakrô, quê ha nee me
cahuc nare — hane.
8-9 Mã Antre pê Petrô tõ te cumã harkwa
to:
— Ihnãm hã ahkrare xũmre nõ ita mã
pãw kryjre te xĩc, ne caxuw cumã tep
pijakrut ne hàr hiahpuro mã to jỹ he, ne
jũ wỳr quê me hàhtôti itajê catwỳ! —
hajỹr.
10 Mã Jeju te me imã harkwa to:
— Me cumã, quê mehcunea pjê kam me
to jỹ — hajỹr. Ne pê ampeaj kam pjê ata
kam põre. Mã mehcunea jỹr, pjê kam, ne
por me hũmre me hỹr atajê pê me hàhtô
na me xĩc mir, me hũmre pit.
11 Mã Jeju te pãw kryjre atajê incwỳr ne
hũrên hakryti na Hũm pê Pahpãm mã to
amji jarẽn. Ne cute ihcokjêr ne me imã
hõr, wa ite me cumã hõr par, mã cute tep
pijakrut atajê to hajỹar.
12 Mã ajte me hõ pãw kryjre itajê to
mehcunea jarte partu. Ne cute me hàpàn
tohhi jirô pê mã ri, Jeju te me imã harkwa
to:
— Cute ame cahhur tohhi itajê to kàhà
kam me cuprõ, quê nee ihnõ ipictor nare
— hajỹr.
13 Wa ite me to cuprõn, ne me to kàhà
to tôxi ne me to hipu par, por pãw kryjre
te xĩc atajê cahhur to.
14 Mã cute Jeju te ampo pejti ton xà ita
na me hõmpun, ne amji mã me harẽn to:
— He ampeaj kam ri hũmre ita pê me
pamã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê,
por pê Pahpãm me pamã cator xà na to
awjahkre ata mã he — hajỹr.

15 Mã Jeju te, cute me hàprêa kam amji
mã me to hõ pahhi na me hahkre pej, ne
ma ahte tẽ, ne kẽnti kàa nõ na hàpir.

Pê Jeju cô incwỳrpê mõ

16 Mã ramã me ina caxwa, wa curia ite
me Jeju rer, ne ma me iwrỳc, hĩpô tohkà
wỳr.
17 Ne pàr kre mã me icjêj, ne ma
Capernam jõ krĩ wỳr ite me to irêr na me
amji to hajỹr. Ne ramã ihcajpuaw pàr kre
to me mõ, mã ramã awcapàtkô, mã nee
cormã me iwỳr Jeju cator nare.
18 Mã kôc pahtỳjti ata te hàpêr kam
ihtẽm, ne cô to harô to pra.
19 Wa ramã ite me imõr jũwry to me rec
pyxit, cô kam, ne ma me to cakrỳn to mõ.
Ne me ite amji wỳr ajpên cô jipy Jeju te
mõr na me hõmpun, ne ampeaj kam me
imã hũpa.
20 Mã pea me ina hàhtêp, ne cute me
imã harkwa to:
— Ame icupa nare, pa wa mõ, nee mã
ipê me carõ nare — hajỹr.
21 Wa ite me hahkre pej, ne hacpỹa mã
hũrên ame ijakry, ne itỳj ite ahna me amji
caxàr. Mã me iwỳr hàr, ne jũ mã cute pàr
kre ton, mã cyt ne me imõr xà ata wỳr me
ito icator.

Pê me hàhtôti atajê ame Jeju japê

22 Ne pê Jeju curi me cumã harte xà ata
ri, wa ahte ite pàr kre pyxit peaj mã me
icjêj na cute me ipupuan na, curia cormã
me ahtwỳ, ne me Jeju jikaj. Ne nee pê
ramã me iwỳr Jeju cator na me hahkre
pej nare.
23 Mã ma me ijakàn pê Tiperij jõ krĩ jõ
pàr kre kwỳ cator, por curi Jeju te Hũm
mã pãw pyrên hakryti jarẽn, ne me cumã
kryj, mã cute ame to harte tu ata ri.
24 Ne cute me ijapên, ne curia ame
Jeju jikaj atajê kwỳ te pàr kre kwỳ mã
mencjên, ne ma me ikôt Capernam jõ
krĩ wỳr me to cator, cute me Jeju japên
prãmte.

Jeju pê me pahto ihtĩr rohnỳtti mã catê

25 Ne curia ri me hàhtôti atajê te me Jeju
mã cator ne me cumã:
— Hàpà me Ikrã tũm! Jũ caxuw mã ca
ita ri acator? Wa ihcaprỳ na curi ame
gikaj, ca ate jũ mã ajte ne ramã ita ri
acator? — hajỹr. Mã Jeju me cumã:
26 — Ampeaj kam wa ha me garẽ! Ca ate
ijàpên xà catia na me ipupun, ne Pahpãm
kra na ate amji mã me ito hajỹr to, ca ikôt
me acator nare. Ne ame garte prãm ita to
pit mã, ca ikôt me acator.
27 He ame hajỹr nare! Nee ca pjê ita
kam, ate amji to me apijapar prãmte, me
gàpàn to pit mã ame amji kam gapac nare.
Ne quêt Pahpãm cahê na ate amji to me
apijapar rohnỳtti mã xà ata to, ca ha me
amji kampa. Ampo na? He ate me to amji
kam me gapac ata pê ihhêj rũm me gõ te
me ato me atĩr rohnỳtti mã xà. He ipê
me Ahàkà, na wa ite me axũmrea na amji
ton, ne me amã Inxũ Cati to hahkre, ca ate
cahê na amji to me apijapar rohnỳtti mã
xà caxuw. Mã ihtỳj Inxũ pê Pahpãm te, ite
to ijàpên xà caxuw imã carôt jõr. Ampo
na? He cumã ipej na ri — hajỹr.
28 Mã cute ita na mehcukij to:
— Ampo ton na ri Pahpãm mã me ito
prãm, wa me cumã to? — hajỹr.
29 Mã Jeju te me cumã harkwa to:
— Ate ito amji mã me ahimpej na ri,
Pahpãm mã me ato prãm, cwỳrjapê ri
cute me awỳr ikujahêc — hajỹr.
30 Mã me cumã:
— Ca ha hipêr acarôat to ampo pihho
pejti to! Wa ha ahna me apupu, ne itỳj
amji mã me ato ihimpej!
31 He pê me panquêtjê põ kam me
hamreare ata kam ajco me hõ pê mana
ata pit kur to me ipa, ata pê Pahpãm jõ
kàhhôc kam harẽn to: “Cute côjkwa pĩn
me cumã me hõ jõr, mã cute mehkrẽr”
hajỹr. Na ca ha pijamã ajkĩ cuxà me imã
to? Wa ha me hõmpu, ne me cukrẽ, ne
itỳj amji mã me ato ihimpej — hane.
32-33 Mã Jeju me cumã:
— Ỹhỹ, ampeaj kam wa ha me amã
côjkwa jõ ata kôt harẽ. Pê rỳ pêa mã
Mojxe xwỳ jõ caku kam, cute pjê kam
amji to me ipijapar xà caxuw pit mã, pê
Pahpãm me cumã me hõ japrỳ te mana
ata gõ. Ne nee mã pê Mojxe me cumã
hõ ata jõr nare, Pahpãm pê me cumã
cugõ. Ne pom curmã côjkwa pĩn Pahpãm
jõ intuwti cator ita pê ri côjkwa kam

Pahpãm cahê na ate amji to me apijapar rohnỳtti mã xà caxuw impej — hane.
34 Mã me cumã:
— Me Ikrã tũmti, gõtpê amcro cunea kam, mẽr me imã Pahpãm jõ intuwti ita gõ! — hane.
35 Mã me cumã:
— He ipê ri ihhêj rũm côjkwa pĩn Pahpãm jõ intuwti ata, na wa ha me to ihtĩr rohnỳtti mã. Quê ha jũm ty, ne ihtyc jirô pê hacpỹa mã ihtĩr, ne nee hipêr jũ caxuw ihtyc nare. Quê ha prãm na jũm te apu ipa na, quê ha apà ne hacpỹa mã ihtỳj, ne cumã amji kĩn, ne harte pyrên hakry. Ne quê ha hanea ne jũm kôr na apu ipa ne ikõ, ne hacpỹa mã ihtỳj ne cumã amji kĩn. Jĩkjê na, quê ha jũm te Pahpãm jahkre pej ne cumã amji jõr, ne ahna mehkwỳ mã hàr to prãm na, quê ha iwỳr apkjê ne ito amji mã ihhimpej, ne Pahpãm jahkre pej, ne ahna mehkwỳ mã hàr pyrên hakry.
36 — Wa ramã ite me amã me atoa icakôc to, ca atỳj me ipupun cakrô, ca nee cormã me ikam gapac nare.
37 Ne por Inxũ te ijũhkra mã me hacjên xà atajê, quê ha ihtỳj ijũhkra mã me acjêj, wa ha itỳj amji mã me huwahi, ne jũ caxuw põ mã, amji pê, jũm to ijũcapêr, quê ha ipictor nare.
38 Ne por Inxũ te ampo na amji mã ito prãmti xà ata wỳr pê wa côjkwa pĩn wrỳ. Ne nee amjia kôt ite amji mã ampo na prãmti ata wỳr, iwrỳc nare.
39 Ne ite, cute ijũhkra mã me hacjên atajê to hajỹr xà caxuw ri, cute me awỳr ikujahêc he. Quê ha nee jũm ipê ipictor nare. Wa ha jõ ri pjê jamre xà ata kam, me to ipicokjêr xà jõ amcro kam, itỳj amji kôt hacpỹa mã mehcunea to ihtĩr. Hõhõ, ita caxuw ri Inxũ te ikujahêc.
40 Ita na ri Inxũ ito prãm he. Quê ha ihtỳj ipê Pahpãm kra te hajỹr romã mã iwỳr me apkjê. Ne por quê ha ito amji mã mehhimpej atajê, wa ha jũ caxuw, pjê jamre xà ata kam, hacpỹa mã me to ihtĩr. Quê ha me to ipicokjêr xà jirô pê Inxũ cahê na mehtĩr rohnỳtti mã na ame ipa — hajỹr.
41 Mã Juta catêjê kwỳ te ajpẽn mã me Jeju to ihcakôc kên kam mehtẽm. Ampo na? Cute côjkwa pĩn cupê me hõ tuaw pyràc ne iwrỳc na amji jarẽn, na ri ame ajpẽn mã harẽn to hane he:
42 — Pom cupê Joje me Marij kra ita? He wa ramã ite me hõmpun pejtu, nõ na mã ajte côjkwa pĩn iwrỳc na amji jarẽ? — hane.
43 Mã Jeju te mempar ne me cumã:
— Nãmhã ne apu ihêj xi na amji mã me ito hajỹr jicu.
44 Jũ wỳr quê jũm amjia kôt amji to ikôt ipa catê. Nãmri quê ha Inxũ te jũm pê ikôt ipa catê na ton na, quê ha ihtỳj cupê ikôt ipa catê. Na wa ha itỳj hacpỹa mã to ihtĩr, ampo cunea jamre xà ata kam.
45 Ne Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê jõ kàhhôc kam hũjarẽn xà te hajỹr he: “Quê ha Pahpãm pê mehcunea mã ampo to hahkre catê” hane. Quê ha cute me kam hapac, ne amji mã me to ihhimpej atajê, quê ha ajpên iwỳr me apkjê, ne iwỳr me pra, ne ihtỳj amji mã me ito ihhimpej.
46 Ne rỳ jũ caxuw ita ri, pjê kam catêjê nõ te Inxũ pupun nare, ne pa nare. Wa ipyxit peaj ne itỳj quêt hõmpu. Ampo na? He curũam wa icator, na ri imã hahkre pej.
47 — He wa ampeaj kam me amã awjarẽ, quê ha jũm te amji mã ito ihhimpej na, quê ha ihtyc jirô pê hacpỹa mã ihtĩr, ne ihtĩr ita na apu ipa rohnỳtti mã.
48 Na ri ipê me gõ te me ato atĩr rohnỳtti mã xà ata.
49 Ne pê mam me panquêtjê põ kam me hamreare ata kam ame hõ pejti japrỳ te mana ata pit ku cakrô, pê ihtỳj amehwej ne amehtyc partu, ne nee cama hacpỹa mã jũm tĩr nare.
50 Ne por mehwỳr côjkwa pĩn me hõ tuwti wrỳc ata, quê ha jũm te ihkwỳ krẽr na, quê ha Pahpãm cahê na ihtĩr ita na apu ipa rohnỳtti mã.
51 Ne ipêa ri côjkwa pĩn me cumã me hõ tĩar wrỳc ata. Ne ipêa ri me to ihtĩr rohnỳtti mã xà. Wa ha pa, pjê kam mehcunea mã amji gõ. Na quê ha jũm te ihhêj ne ikwỳ krẽr na, quê ha Pahpãm cahê na ihtĩr ita na apu ipa rohnỳtti mã — hajỹr.

52 Mã Juta catêjê kwỳ ame kam incryac
to ame kam incryc, na ri cute me ajpẽn
mã harẽn kên kam ihtẽm, ne me harẽn
to:
— Jũ mã quê ajte hũmre ita ne me pamã
amji jĩa gõ, cu ame cuku? — hajỹr.
53 Mã Jeju me cumã:
— He ampeaj kam wa ha me amã amji
jarẽ, ca ha me ate ame ipê Ahàkà jĩ kur
nare, ne nee ame icaprô ita to ame akõm
nare na, ca ha nee Pahpãm cahê na amji
to ame apijapar kam me to acrà nare,
ne atỳj ame atyc pa, ne me akôt hamre
rohnỳtti mã.
54 Ne quê ha jũm te ijĩ kwỳ krẽr, ne
icaprô ita kwỳ to ihkõm na, wa ha itỳj jũm
ata to hacpỹa mã ihtĩr, por jũ caxuw me
to ipicokjêr xà jõ amcro pê ampo cunea
jamre xà ata kam.
55 Quêt ijĩ ita ri pjê kam me hõ itajê jirôa
pê impej. Ampo na? He ijĩ ita pê ri quêt
me hàpàn xà impejti ata, ne icaprô ita pê
ri quêt mehkõm xà impejti ata, me to ihtĩr
rohnỳtti mã xà caxuw.
56 Na quê ha jũmjê te ijĩ kwỳ krẽr, ne
icaprô to mehkõm na, wa ha ramã me
ajcacwa, ne ajpẽn kam me ihônco tu ne.
Quê ha ramã Icarõ Pejti me cumã acjêj,
quê ha Icarõ Pejti ata carôat kôt me ipa.
57 Ne por Inxũ pê mehtĩr xà cunea xakat
ata te ri ajpên ikujahêc, na wa itĩar na ipa.
Na quê ha jũm te ijĩ kwỳ krẽr na, quê ha
hanea ne ihtĩr ita na apu ipa.
58 Hõhõ, pê mam me panquêtjê me hõ
pejti pê mana krẽr cakrô, ihtỳj amehwej
pa, ne amehtyc partu. Ne pom curmã
côjkwa pĩn ipê me hõ intuwti wrỳc ita
caca xà te nee hajỹr nare, ne ajteare mã,
wa quêt mehtĩr rohnỳtti mã na me to —
hane.
59 Pê Capernam jõ krĩ kam, cute me
cuprõn xà jũrkwa kam Jeju me cumã
hũjarẽn xà ata to awjarẽ to hane. Ne
nee pê cormã ne Jeju me cumã amji to
ipipẽ nare, mehcunea te me hahkre pej
cupate. Cwỳrjapê pê ajco cute me cumã
amji jarẽn xà itajê cwỳrpê me cumã amji
jarẽn to ipa. Ne Jeju jĩ kur xà ata kôt
harẽn xà te hajỹr he. Quê ha ihtỳj jũm
amji mã Jeju to ihhimpej, ne ihkôat ipa,
ne ihkôt ipa xà ata pê ri cute hĩ kur xà.

Pê me hàhtôa ne me Jeju mã hikra

60 Mã Jeju kôt me ipa catêjê jàhtôa ne
cute me ita par, ne ajpẽn mã me harẽn
to:
— Pom me pamã ampo to hahkre itajê
impar kôt hakop jahkre kêatre! Ne jũ mã
quê ha jũm kam hapac to, ne hahkre pej
ne ahna amji capa? — hajỹr.
61 Ne nee jũm te Jeju mã me harẽn nare
kam, mã cutea ramã me ahna ihcakôc xà
ata jahkre pej, cwỳrjapê ri cute mehcukij
to:
— Xà ita cwỳrjapê mã ca ame icaca, ne
ame imã hikran prãm?
62 He ca ha atỳj jũ caxuw côjkwa wỳr
ipê me Ahàkà te hacpỹa mã hàpir na
me hõmpu. Jirô pê mã ca ha cormã me
ijũjarẽn xà itajê kôt me hakop, ne me
hahkre pej.
63 Ne Pahpãm Carõ Pejti ata ri cahê na
me ato ipijapar rohnỳtti mã. Ne jũ wỳr
ca me anõ amjia kôt amji mã hamã ne ca
amji to ajpa, ne me ca ajpẽn to me ajpa.
Ne ca ha ate me icakôc xà ita na ikam
me gapac na, quê ha Pahpãm Carõ Pejti
me amã acjêj, ne me ato ipijapar rohnỳtti
mã. Hõhõ, ita pê ri ate me ijĩ kur xà ata,
pom wa me amã harẽ ita. Ne wa ampeaj
kam me amã ampo itajê jarẽn cakrô, ca
ajte nee me akwỳ ito amji mã me ahimpej
nare — hajỹr.
64 Ampo na pê Jeju me cumã ita jarẽ?
Nee mã ampo na nare. He pê ramã rỳ
pêa mã, mam jũmjê atajê te to amji mã
mehhimpej xà nare na me hahkre pej, ne
hanea ne jũm te ihkên mã mẽn xà ata na
hahkre pej.
65 Ne cute me cumã:
— Cwỳrjapê wa ite ramã me amã harẽn
xà ata na, quê ha Inxũ te ikôt jũm te ipa
catê na hãm nare na, quê ha nee cupê ikôt
ipa catê nare — hajỹr.
66 Na ri Jeju kôt me ipa catêjê jàhtôa ne
cute ihkôt me ipa jicu, ne nee hipêr ihkôt
me ipa nare.

Pê Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi atajê nee me cumã hikran nare

67 Mã cute me ipê ihkôt me ipa catêjê te
tôxi itajê cukij to:
— Xà ca ha hanea ne me ijicu, ne ma
me aprar prãm? — hane.

68 Mã Ximãw Petrô te cumã harkwa to:
— Jũm wa ha ajte me hũnã? Me ijõ Pahhiti, pom acakôc xà itajêa ri quêt me imã ite amji to me ipijapar rohnỳtti mã xà to hahkre.
69 Wa ite me Pahpãm te apê jũm pejti ata kujahêc na me gahkre pej, na wa itỳj ite amji mã me ato hajỹr — hajỹr.
70 Mã Jeju me imã harkwa to:
— Ỹhỹ ita cwỳrjapê wa ite amji mã me ate tôxi itajê capi cakrô, mã me anõ pyxit ne kam me pahcurê xwỳn carõ kẽn jõ pahhi — hane.
71 Ne pê Jeju, Juta Carijot pê Ximãw Carijot kra ata to, pê me imã ihcakôc. Ampo na? Juta ata pê ihkôt me ipa catêjê te tôxi atajê nõa cakrô, quê ha ihtỳj jũ caxuw Jeju curê xwỳn tehcajpa, ne ihkẽn mã cumẽ.

7

Pê Jeju kjêjê intuwre atajê ame cumã xwỳ

1 Ita jirô pê mã ri ma Jeju ame ito mõ, Hĩpôjajo jõ pjê kam, ne pê nee Juta jõ pjê kam ajco apu ipa nare. Ampo na? Pê curi me hõ pahhi catêjê apu mehcuran prãm na pê.
2 Mã ramã caxuaw Juta catêjê jõ amji kĩn nõ japrỳ te Ikrere jõ amji kĩn ata to me cator xàa kam. Pê ajco me hõ amji kĩn ton xàa na, ihtỳj ikrere atajê kam amehkrĩ, ne nee me hũrkwa pej kam amehkrĩ nare.
3-5 Mã cormã hapu na Jeju kôt mehkjêjê atajê te ihtõ kà pê Pahpãm kra na amji mã me to hajỹr nare, na ri cute me hapactua kam cumã harkwa to:
— Juta jõ pjê wỳr atẽm pyrentu, ne curi acato, ne acarôat to me cumã ampo pihho catihti itajê cunea to, quê me hàhtôti atajê me hõmpu! Quê ha jũm mã amji to cati prãm na, quê ha nee apu ipimxur to ihcuhkwỳr nare. Ne mẽr ampo na quê ate ampo jahkre pej xà itajê na me apupun nare? Me cumã to, quê ahna mehcunea me apupu! — hajỹr.
6 Mã Jeju me cumã:
— He cormã nee ite mehcunea mã amji to ipipẽ xà jõ amcro kam hàhhuc nare! Ne me amã amji kĩn wỳr me aprar xà caxuw amcro cunea impej.
7 Mã pjê kam catêjê itajê nee quêt ame acurê nare. Ne pa nare, me ikam incryc kam ame ipa. Cwỳrjapê ri ma ame icurê, ne ma ame icaca! Ampo na? Wa itỳj me cumã, cute me ampo to kẽn atajê jarẽn to ipa na ri, ma ame icurê.
8 Ne me ca nare, gapacta ne amji kĩn ita wỳr me mõ. Waha ita ri apu mõ. Ampo na? He cormã amji kĩn wỳr imõr xà caxuw nee ijõ amcro kam hàhhuc nare — hane.
9 Hõ, Jeju te me cumã amji jarẽn to hajỹr, ne curia Hĩpôjajo jõ pjê kam hàhhuc, ne apu mõ, me hakàn pê.
10 Wa me hakàn pê ame ipa, mã me ina jũ mã amcro te, wa ma me ipimxuar pê Jeju me, me mõ. Mã nee jũm te me imõr xà na me ipupun, ne me ijahkre pej nare.

Me hàhtôti atajê mã Jeju to cute amji kam me hapac xà pijakrut

11 Mã tee Juta catêjê jõ pahhi kwỳ amji kĩn ata na, me hàhtôti atajê catàtkre na ame Jeju japê. Ne ame hapẽn to me ahna hàhcukjêr to hajỹr to me ipa he:
— Jõ ri mõrmõ Jeju apu mõ? — hajỹr.
12 Mã me hàhtôti atajê kwỳ kàjpej pê, ajpẽn mã me Jeju jarẽn to:
— Ampeaj kam jũm ita pej — hane. Ne mehkwỳ ajpẽn mã me harẽn to:
— Quê, he jũm ita ihtỳj mehkwỳ mã ihhêj xi to ipa — hane.
13 Mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ mã Jeju kĩn nare na, cute me hahkre peaj xà na, nee jũm me kam mare mã ajpẽn mã Jeju kôt harẽn nare, me hõ pahhi kwỳ te ame kam incryc, ne ame to kẽn cupate.

Pê Jeju me cuprõn xà kam me cumã ampo to hahkre

14 Ne ramã cute me to amji kĩn ata krã curan xà wỳr, ihcahti na cute me to hajỹr. Mã ma Jeju Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr mõ ne hàr, ne curia hỹr ne ame cumã ampo to hahkre.
15 Mã Juta catêjê kwỳ te mehcakôc xà atajê na mempar, ne me amji mã harẽn to:

— Pỳhàpà! Pê nee ihkàhhôc to hahkre cati nare cakrô, ampeaj kam cute amji jahkre pej — hajỹr.

16 Mã Jeju me cumã amji jarẽn to:

— Pom wa me amã ampo to hahkre itajê, wa nee amjia kôt hahkre pej, ne me amã to hahkre nare, ne nee cupê itekjê nare. Ne cupê Pahpãm te ikujahêc ata tekjê. Ne curũam ri ajpên ampo itajê pra, wa cama me amã to hahkre.

17 Ne quê ha jũm mã Pahpãm te amji kam hapac xà jahkre pej, ne ihkôt amji ton to prãm na, quê ha ite ampo to hahkre xà itajê na ikampa, ne hahkre pej pyrentu, Pahpãm pĩn hapôj na, ne nee ikrã pĩn hapôj nare.

18 — Ne quê ha mehcunea te amji mã me jũm cupa to prãm to, quê ha ihtỳj amjia kôt, ihkrãa kam me cumã ampo jarẽn to ipa. Ne pa nare, wa nee ite hajỹr nare. Ampo na? Imã ate amji mã me icupa ita na me ato prãm nare, quêt ate me amji mã me Pahpãm te ikujahêc ata cupahti na ri, imã me ato prãm. Na wa itỳj catyt kam me amã ijũjarẽn xà, hêj xi nare ita to ijũjarẽn to ipa, ne nee wa ame amã ihêj xi jarẽn to ipa nare.

19 Ne pê ramã Mojxe xwỳ me panquêtjê mã Pahpãm jarkwa gõ cakrô, ca ajte nee amji mã me kam gapac nare, ne mẽr ampo cwỳrjapê mã ca tee ame icuran to hahkre? — hane.

20 Mã mehcunea te Jeju mã me harkwa to:

— Mõrmõ ca apu akrã kam waj, na mã ca apu amji na me ikraj! Jõ ri mã jũm apu acuran prãm ita? — hajỹr.

21 Mã Jeju me cumã:

— Por wa ite me pahkôt xà jõ amcro na icarôat to ampo pihho pyxit peaj ton, ne ite jũm xà ata caprãr, ne to me amã ipikrar ata to, wa ite amji na me amẽn, ca ajte ame ikam acryc.

22 Ne ca hanea ne atỳj me pahkôt xà jõ amcro na me apê. Ampo na? Quê ha me pahkôt xà jõ amcro na jũm cahãj mã ihkrare ihpỳm, ca ha atỳj ajte me pahkôt xà jõ amcro itajê nõ na me cumã impy kà kwỳ jakep, pê Mojxe xwỳ me amã to hahkre xàa na. Ne nee mã pê Mojxea ita to ipipẽ nare, ne mam Mojxe quêtti pê Aprãw xwỳ ata mã pê ita to me amã ajpẽ.

23 Ne Mojxe xwỳ te me hapackre xà ita kôt, mã ca atỳj me pahkôt xà ita na me ahkrare mã mempy kà jakep. Ne nee ipê me apyràc, wa ite jũm ita pê ihkà kwỳ jakep nare, ne quêt cumã ihkà cunea na to impejti, ca ajte ita na ame ikam acryc?

24 Ne ca hãn ne ajte ampo na me hõmpun pyxit peaj kam, ramã ihkêanre na me harẽ. Ahna cute hajỹr nare, ca ha xa ate hõmpun xà ata kôt to amji kampa, ne ihkôt hakop, ne impejti na hahkre pej, nare, ihkêanre na hahkre pej jirô pê, ca ha cormã atỳj harẽ — hane.

Jeju pê ri Mexij pê me to awjahkre ata

25 Mã Krĩpinkrên catêjê kwỳ Jeju na me ajpẽn cukij to:

— Xà Jeju ita mã me pajõ pahhi catêjê amehcuran prãm? Ne mẽr ampo na mã cute mehpro nare?

26 Pom me pahcunea jipôc ri xa ne ame pamã ihcakôc ita? Mã nee ajte jũm te cumã ampo jarẽn nare? Nare, mõrmõ me pajõ pahhi catêjê, por pê Crixtô toPahpãm me pamã awjahkre ata na, mõrmõ amji mã me to hane?

27 He me imãa, nee cupê Crixtô nare! Quê ha jũ caxuw me pahwỳr Crixtô ata cato, cu ha nee jũ rũm cator xà na me hahkre pej nare. Ne pom jũm xũmre ita ri ihtỳj jũ rũm cator xà ata na me pamã hahkre pej, he cupê Naxare jõ krĩ catêjê nõ — hane.

28 Mã cormã Jeju Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam xa, ne cute me cumã ampo to hahkre xà ata kam, ihkrãhhia kam me cumã:

— Xà ajkĩ ampeaj kam me amã jũ rũm icator xà ita na ijahkre pej? Hãpà! Wa nee amjia kôt icator nare, ne me apê, por ajpên cute ikujahêc ata jahkre kêatre. Ne por jũm te ikujahêc catê ata pê ri amji jarkwa par catê, ne catyt kam ipa!

29 Ne imãa ri quêt hahkre pej. Ampo na? He ihpĩan wa icator, ne cutea ri ajpên ikujahêc — hane.

30 Mã cute mempar, ne tee amehpro to hahkre, ne nee jũm te ihcupên nare. Ampo na? He nee cormã cute mehpro, ne

ihkên mã me mẽn xà kam hàhhuc nare na ri.
31 Mã me hàhtôti atajê jipôc ri me
hàhtôa te ihtỳj Pahpãm te Jeju to me cumã
hũjahkre na amji mã meto ihhimpej. Na
ri me ajpẽn mã harẽn to:
— He ihhêj ne me imãa, cupê, por pê
Crixtô to Pahpãm me pamã awjahkre ata!
Ne quê ha jũ caxuw ajkĩ Crixtô cato, ne
ajkĩ, pom Jeju te ampo ton xà itajê jirôa
pê ajkĩ to? Hãpà. Taa mã ri ramã cator —
hane.

Pê krãhtare amji caprỳ to Jeju pro to, hỹrmã pra

32 Mã Parixêw catêjê kwỳ te kàjpej
pê cute amji mã me harẽn to hajỹr na
mempar, cwỳrjapê ri cute Pahpãm mã
mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, cute
Jeju pro na me ajpẽn par. Ne cute hỹrmã
me hõ krãhtare kwỳ kujahêc, cute meh-
pro ne me haxàr prãmte. Mã hỹrmã me
cator ne cama mehcuhhê ne me kampa.
33 Mã cormã Jeju me hàhtôti atajê jipôc
ri xa ne me cumã:
— Wa ha itỳj cormã ijõtpê ame acahê na
imõr crire ne, ne quê ha ina ahtũm nare,
wa ha ma hacpỹ mã cute ajpên ikujahêc
ata wỳr amji jaxà ne tẽ.
34 Ca ha me ipupun prãmte, tee ame
ijapê ne nee me ipupun nare. Ampo na?
Jũ wỳr ca me anõ, por wa curi apu mõ ata
ri ikôt acato! Na ca ha nee me imã acator
nare! — hane.
35 Mã Juta catêjê te ajpẽn mã me harẽn
kam mehtẽm, ne me ajpẽn mã harẽn to:
— Jũ kam mã quê ha ajte tẽ, cu ha ajte
nee cumã me pahcator nare? Xà quê ha
ajkĩ ma me cupê Crec catêjê jõ pjê wỳr tẽ,
ne curia me cupê Juta catêjê kwỳ mã apu
ampo to hahkre to ipa?
36 Ne mẽr ampo mã hãn ne harẽn kam
pra ne harẽn to: "Wa ha ma tẽ, ca ha tee
ame ijapê, ne nee hipêr me imã acator
nare", ne "Jũ wỳr ca me anõ curi itẽm xà
ata wỳr ikôt tẽ" hane? — hajỹr. Hõhõ,
pahhi catêjê te ajpẽn mã harẽn to hajỹr.

Pahpãm Carõ Pejti ata pê cô te me pahto ihtĩr xà rohnỳtti mã ata pyràac

37 Ne pê me hõ amji kĩn cahhur ata, cute
kam me to ihtẽm xà jirôa pê impej, na pê
Jeju me hipôc ri xa, ne ihkrãhhia kam me
cumã hũjarẽn to:
— Quê ha me anõ mã, Pahpãm jahkre
pej xà pê amã kôr pyràcti ata na prãm na,
ca ha iwỳr tẽ, wa ha amã Pahpãm to ajpẽ,
ca ha hahkre pej pyrên gakry.
38 He pê ramã Pahpãm jarkwa ita jarẽn
to hane he:

"Quê ha jũm te amji mã ito ihhimpej na,
quê ha cute amji kam hapac xà tuw
pejti atakôt me hàhtôa ne Pahpãm
wỳr me apkjê,
quê ha taa mehtĩr rohnỳtti mã na me to.
Quê ha cute amji kam hapac xà tuw pejti
ata pê cô catia pijapjêr ata pyràac,
ne ipijapjêr ita na" — hane.

39 Ne por cô to mehkõm xà to Jeju te
me cumã ihcakôc ata pê Pahpãm Carõ
Pejti incwỳr xà. Ampo na? Por quê
ha jũmjê amji mã me Jeju to mehhimpej
atajê, quê ha ihtỳj me Pahpãm Carõ Pejti
ata cwa. Ne ampo na pê cormã ne nee
ame Pahpãm Carõ Pejti ita cwỳr nare? Pê
cormã Jeju nee hacpỹ mã ihtĩr ne Hũm
wỳr amji jaxàr, ne hacpỹa mã amji to cati
nare na pê.

Pê me hàhtôti atajê ahpỹanre na Jeju na cute me amji to hajỹr xà

40 Ne pê me hàhtôa ne cute cô to
mehkõm to me cumã ihcakôc na me
kampa, atajê ajco ajpẽn mã me harẽn to:
— Ampeaj kam ri hũmre ita pê me
pamã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê
catia, cu me hikaj ata, ne taa mã ri cator
— hane.
41 Ne pê mehkwỳ ajpẽn mã me harẽn
to:
— Me imã cupê Crixtô to Crixtô, ne toa
pê Pahpãm me pamã awjahkre — hane.
Ne mehkwỳ ajco ajpẽn mã me harẽn to:
— Pom Jeju pê Hĩpôjajo catêjê nõ ita?
Xà quê ha ajkĩ ihtỳj Crixtô jũ caxuw
Hĩpôjajo jõ pjê pĩn cato? Jũ wỳr quê ha
curũm cato!
42 Ampo na? Pê ramã Pahpãm jõ
kàhhôc kam to hũjarẽn to hane he:

"Quê ha ihtỳj jũ caxuw pahhi pê Tawi xwỳ
tàmxwỳ nõ kam Crixtô cato,

ne por pê curi Juta jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ kam Tawi xwỳ ihkrĩ ata kam, quê ha ihpỳm” — hane.

43 Mã pea me hàhtôti atajê te Jeju to me amji kam hapac xà to me ipicapôn.
44 Ne pê mehkwỳ ihtỳj me pro ne ihkên mã me mẽn prãm, ne me hacjên xà mã me haxàr prãm. Ne pê nee jũm ajte ihcupên nare.

Pê krãhtare nee me Jeju pro nare

45 Na ri ma hacpỹ mã krãhtare atajê te me amji jaxàr, ne me hũ kam me pra, Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, Parixêw catêjê atajê wỳr. Mã cute me Jeju japên ne ahna mehcukij to:
— Ampo na mã ca nee ate mehpro ne ajpên iwỳr me to amõr nare, ne ajpên gũ kam me pra? — hajỹr.
46 Mã krãhtare atajê me cumã harẽn to:
— Wa rỳ jũ caxuw ite me jũm te ihcakôc xà nõ to ihcakôc to hajỹr na mempar nare, ne ihcakôc xà itajê ajteare mã — hane.
47 Mã Parixêw catêjê atajê krãhtare atajê mã:
— Pỳhàpà? Xà hanea ne ajte cute me amã ihhêj?
48 Xà ajkĩ me ipê pahhi catêjê kwỳ me Parixêw catêjê kwỳ nõ te mã amji mã Jeju to ihimpej? Hãpà!
49 He por Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa atajê pê me pahte amji kam me pajapac xà jõ kàhhôc jahkre kêatre! Cwỳrjapê quê ha Pahpãm ame to kêanre ne, ne mehkên mã me cumẽ — hane.

Pê Nicotem Jeju tehcajpar prãm to prohti kam ihcakôc

50 Pê Nicotem ramã jũ caxuw caxwa ri Jeju mã ihcakôc ata pê mehkwỳa nõ, ne cute mehkwỳ mã harkwa to:
51 — He cu nee me pajõ kàhhôc kam pahte amji kam me pajapac xà ata rer, ne me jũm ata cukij ne mempar nare kam ihkên mã me mẽn nare. Cu ha xa mehcukij, ne me kampa, ne ihkên na me hahkre pej, ne cormã ihkên mã me cumẽ — hajỹr.
52 Mã mehkwỳ me cumã harkwa to:
— Pỳhàpà, xà ajkĩ apê Hĩpôjajo jõ pjê catêjê nõa, mã ca atỳj apu Hĩpôjajo jõ pjê pĩn Crixtô ata cator na amji mã to hane? Apu hajỹr nare, ne cama Pahpãm jõ kàhhôc to ca hahkre ne hahkre pej, he nee rỳ jũ caxuw Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê nõ te Hĩpôjajo jõ pjê pĩn cator nare — hane.

8

Pê Jeju cahãj xyre ata te hipêr ampo kên ton nare xà caxuw hũtà

1 Jirô pê mã ri ikre wỳr mehcunea cutor, mã ma Jeju Pĩxô jõ kẽn wỳr mõ.
2 Mã amcro nõ na, awcahti xà wỳr, Jeju te amji jaxàr, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr, ne hàr ne jỹ. Mã me hàhtôa ne ahna me ipixêr, ne me xa, ne cute ampo to me cumã hahkre xà atajê na ame kampa.
3 Mã cute me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, Parixêw catêjê te me pyjê nõ te ahti na impjê kaj na jũm me nõ ata pro, ne ma me to mõ. Ne cute Jeju cuna mã me hãm xà caxuw, ame cumã quêt. Mã mehcunea jipôc ri hãm ne xa.
4 Mã cute Jeju mã me harẽn to:
— Me Ikrã tũm, pom cahãjre ita ihtỳj ahti na mõ ne hũmre ita to nõ, impjên kaj na. Mã jũm te ajpẽn kam me hõmpun, wa ite mehpro, ne ajpên awỳr me to mõ.
5 Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc kam Mojxe xwỳ me pamã pyjê te hajỹrjê atajê kẽn to curan to hajỹr na, awjahkre he: “Quê ha pyjê nõ apu hajỹr to mõ ata ri kẽan to cute mehcuran xà” hane. Ne ca? Jũ mã ca ha cute hajỹr xà ita na me imã ihkôt harẽn to? — hane.
6 Ampo na pê pyjê nõ ata kôt ame Jeju mã harẽn to hane? Nee mã ampo na nare. Jeju te me hapackre xà nõ to ihcupan, mã cute mempar ne mehpro prãmte, pê tee ame to hahkre. Mã Jeju te cama hỹr ne me kam hapac, ne pjê na hikôt ne hũhkrahhi to kam ihhôc to mõ.
7 Mã mehcukij ita na. Mã cute amji capô ne hỹr pej, ne me cumã harkwa to:
— Por rỳ jũ caxuw me anõ te Pahpãm cuna mã ampo kên ton nare ata, ca ha

mam kẽn nõ to cahãjre ita kam awcapê,
ate to ihcuran xà caxuw — hajỹr.
8 Jirô pê mã ri hacpỹa mã pjê na hikôt,
ne ihtỳj jỹ ne kam ihhôc.
9 Mã cute me Jeju te me cumã hũjarẽn
to hajỹr na kam me hapac atajê, ma me
pyxit ne me pra. Ne por mam jũm kàhtu
ata ri ma mam me cumã tẽ. Ne ahnaa
me pyxit ne ajkôt memprar ita kam me
cutor. Mã ahte Jeju me jũm cahãjre ata
pit jàhhuc.
10 Mã Jeju te amji capô ne hỹr pej, ne
jũm cahãjre ata mã:
— Hàpà? Ne mẽr jõ ri mã kẽn to cute
ame acapêr prãm atajê? Ne mẽr jõ ri mã
ame akôt harẽn to kêanre atajê? — hajỹr.
11 Mã jũm cahãjre ata Jeju mã:
— Hamreare, nee jũm jàhhuc nare —
hane. Mã cumã:
— Wa nee pa xwỳjê ato kên nare. Mẽr
gapacta ne tẽ, ne nee hipêr mõ ne ampo
kên ton nare — hane.

Jeju pê hàhcujro xà pyràac, ne me pamã ampo cunea to ajpẽ

12 Jeju te hipêr me hàhtôa mã ampo
to hahkre kam ihtẽm, ne me cumã amji
jarẽn to hajỹr he:
— Ipê, pom hàhcujro xà ampo cunea
cujro, ca me hõmpu ne me hahkre pej
ita pyràac. Ipê Pahpãm wỳr me amã
ijàhcujro catê. Na ca ha ate me amji
mã ito me ahimpej na, ca ha jũ caxuw
awcapàtkôti kam, me apê amji jahkre
kêatre kam, mePahpãm pê apictor xà ata
kam ame apa nare — hajỹr.
13 Mã Parixêw catêjê kwỳ te me Jeju
kam hapac ne me cumã:
— Ca ramã ca apu amji to acakôc, na ri
acakôc xà itajê kôt hamreare — hajỹr.
14 Mã Jeju me cumã:
— Pom wa ampeaj kam me amã amji
jarẽn to ipa itajê kôt nee hamre nare.
Ampo na? He ampeaj kam, wa nee apu
ihêj xi nare. Ne pa ri quêt imã, por jũ rũm
icator xà ata na amji jahkre pej, ne hanea
ne imã hacpỹ mã ite amji jaxàr xà ata na
amji jahkre pej. Ne me ca nare, me apê
jũ rũm icator xà ata na ijahkre kêatre, ne
hanea ne jũ kam itẽm xà ata na me apê
ijahkre kêatre.
15 Na ca me ate amji kam me gapac
xàa kôt, amji mã me ikêanre na me ito
hane, nare, mõrmõ ca amji mã me ipej
na me ito hane. Ne imãa, ate me ijarẽn xà
itajê cunea kôt hamreare. Ne nee cormã
ite mehkên me, mempejti cukij ne me to
ipicokjêr xà jõ amcro cator nare.
16 Wa ha ite ramã me ato ipicokjêr xà na
mã, wa ha itỳj catyt kam me akên me, me
apejti to ipicokjêr to ipa. Ampo na? He wa
ha ite ton xà ata kam, nee ahte ton nare.
Quê ha hanea ne, por Inxũ te ikujahêc ata
icahê na jỹ, ne ite me ato hajỹr xà to imã
hahkre.
17 Ne Mojxe xwỳ te me amã incaca xà te
hajỹr ata rer, na quê ha jũmjê ajkrut ne
jũm te ampo ton xà ata na me hõmpu, ne
cute me hõmpun xà ata na ajwar ajpẽan
kôt me harẽn na, quê ha me amã ampeaj
kam ri cute ton.
18 Ita jĩkjê na wa Inxũ te ikujahêc
ata me ajwar me ijũjarẽn xà caxuw me
ipijakrut, cwỳrjapê ca ha atỳj ite amji
jarẽn xà itana me ikampa — hane.
19 Mã me cumã:
— Jõ ri mã apãm ita? — hane. Mã Jeju
me cumã:
— He me apê Inxũ jahkre kêatre, ne
hanea ne me apê ijahkre kêatre, quê ha
me amã ijahkre pej na mã, quê ha hanea
ne me amã Inxũ jahkre pej — hane.
20 Ne por cute Pahpãm to amji kam
me hapac xà jũrkwa kam, cute me cumã
ihpore to cuprõn xà ata cahê na, pê Jeju
me cumã hũjarẽn xà itajê to awjarẽ. Mã
nee cute mehpro ne me haxàr nare, me
hacjên xà kam. Ampo na? Pê cormã
nee cute mehpro xà jõ amcro hỹrmã cator
nare, na pê.

Pê Jeju pahhi catêjê cunea mã amji jarẽ

21 Mã Jeju te hipêr me cumã amji jarẽn
to:
— He wa ha ma tẽ, ca ha ate me ipupun
prãmte, tee ame ijapê, ne nee me ipupun
nare. Ampo na? Jũ wỳr ca me anõ, por
wa ha curi tẽ ata ri, ikôt acato. Na ca
ha ita ri ame apa, ne ca ha atỳj me akên
itajêa kam ame ty. Ampo na? He Pahpãm
te nee me amã me akên itajê to impej ne
to tojnõ nare ata kam, ca ha ame ty —
hajỹr.

22 Mã Juta catêjê ajpẽn mã me harẽn to:
— Jũ kam mã quê ha ajte tẽ? Cu ha nee hipêr me hõmpun nare? Xà quê ha ajkĩ amji cura? — hane.
23 Mã Jeju me cumã:
— He me apê pjê kam me apa catêjê, ne quêt ipê kỳj pê, côjkwa kam Pahpãm na mehkwỳ, na ri nee ipê pjê kam me akwỳ nare. Ne ate amji kam me gapac xà itajê pê pjê te amji kam hapac xà, ne ite amji kam ijapac xà pê ri kỳj pê, côjkwa kam, Pahpãm te amji kam hapac xà.
24 Ca ate nee ite me amã amji jarẽn xà ita to amji mã me hajỹr nare, cwỳrjapê wa ite me akên atajêa kam me atyc na me amã harẽn. Ca me ate, por Pahpãm te ajpên ikujahêc ata to amji mã me hajỹr nare, ne amji mã me ito ahimpej nare na, ca ha atỳj me atyc partu, ne nee hacpỹa mã me atĩr ne Inxũ cahê na me akrĩ nare — hajỹr.
25 Mã cute me Jeju cukij to:
— Ne mẽr me anõ mã ca? — hajỹr. Mã Jeju me cumã amji jarẽn to:
— He ipê, por pê wa mam ramã me amã amji jarẽ ata, nepa wa cormã.
26 Ne wa ha cormã, hipêr me amã me ate me akên ton itajê cunea jarẽ. Ne nee wa ahte cama me amã me akên xà itajê to icakôc to ipa nare. Ampo na? He wa, por Inxũ Cati pê cute amji jarkwa par catê, ne catyt kam ipa, ne ajpên cute ikujahêc ata jarkwa to, wa pjê kam mehkrĩ atajê cunea mã icakôc to ipa. Ne wa ha itỳj jũ caxuw amjia kôt me amã me akên xà ton itajê cunea jarẽ — hane.
27 Pê nee cute me cumã côjkwa kam Hũm to ihcakôc xà ata na me hahkre pej, ne me kam hapac nare.
28 Cwỳrjapê pê Jeju me cumã amji jarẽn to:
— He ca ha jũ caxuw, ipê me Ahàkà te me hũmre na amji jahkre, mã cute pĩ na menxôr na me hõmpu, ne cormã me ijahkre pej pej. Na wa nee amjia kôt ampo itajê ton to ipa nare, ne Inxũ te ahna imã harkwa ne to imã hahkre atajê to pit mã ijàpên to ipa.
29 Ne ampo na ri ajpên cute ikujahêc ata nee amji pê irer nare, ne ihtỳj apu icahê na ipa? Wa cumã cute amji mã ampo na prãmti xà atajê to pit mã ijàpên to ipa na ri — hane.
30 Ne Jeju te ihcakôc xà to hajỹr jirô pê mã ri me hàhtôa te cupê Pahpãm kra na amji mã me to ihhimpej kam mehtẽm.

Jeju pê me pahcunea pytàr catê

31 Mã Jeju te Juta catêjê kwỳ te amji mã me to ihhimpej kam mehtẽm atajê mã:
— Ca ha ate amji mã me ito ahimpej kam me to acrà na, ca ha me apê ikôt me apa catêjê impej pit.
32 Na ca ha me ite amji kam me ijapac xà impejti itajê cunea jahkre pej partu. Na ca ha nee me apê cama me jũm jarkwa kôt me cumã hàpên catêjê atajê pyràc nare, ne atỳj quêt ame apa — hajỹr.
33 Mã me cumã:
— He me ipê Aprãw xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ, mã nee rỳ jũ caxuw jũm te amji mã me ito cama me harkwa kôt me cumã hàpên catêjê nare, ne wa itỳj ame ipa, nõ na mã ca ajte jũm pê ate me ipytàr na amji jarẽ? — hane.
34 Mã Jeju me cumã:
— Jũ wỳr quê cama jũm pê me cumã hàpên catê ata apu hàpên to mõ, ne amjia kôt hicu. Quê ha hõ pahhi cute hicu na cumã harkwa, quê ha cormã hicu. Ita jĩkjê na mã, me pahcurê xwỳn pê Xatanaj me ato hane, ne ihtỳj cormã me ato ihhimpej ita kam, ca nee me akên ton jicu nare. Ne ampeaj kam wa me amã awjarẽ, wa nee ame amã ihêj xi jarẽn nare.
35 Ne ihnõ xwỳjê te hajỹar he. Quê ha nee cama me hõ pahhi jarkwa kôt me cumã hàpên catêjê nõ hõ pahhi jũrkwa kam ihkrĩ kam incrà nare. Ampo na? Quê ha ramã hõ pahhi mã ihkĩn nare, quê ha ihtỳj hũrkwa tête cator, ne jũ kam ihkujate. Ne quêt ihkra ata quê nee amji tête cator nare, ne nee jũm mã ihpore na to hàhpan nare. Ampo na? Cupê ihkra, na quê ha hũrkwa kam ihkrĩ rohnỳtti mã.
36 Ne ipêa ri Inxũ Cati kra. Nãmri wa ha itea me acurê xwỳn pê Xatanaj pê me apytàr na, ca ha atỳj cama ame apa rohnỳtti mã, quê ha nee iràn xà na hipêr jũm me ato ihhimpej nare.

Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati

37 — He ampeaj kam ri me apê me panquêt xwỳ Aprãw tàmxwỳ tàmxwỳ, wa ramã ite me gahkre pej. Nõ na mã ca ajte ame icuran prãm. Ne mẽr ampo na mã ca ame icuran prãm? Nee mã ampo na nare, ca ma ame ite me amã ampo to hahkre xà itajê caca, na ca ame icuran prãm.

38 Ne Inxũ te imã ampo jahkre, ne imã to hahkre xà atajêa na wa to icakôc to ipa. Ne me amã ajtea mã, me apãm pê Xatanaj ata ihkrĩ, ne me ato ihhimpej. Na ca ihkôat me amji kampa, ne atỳj me ampo kên ton to me apa — hane.

39 Mã me Jeju mã:

— He me ipãm pê Aprãw xwỳ — hane. Mã Jeju me cumã:

— Quê ha me apê Aprãw xwỳ kra na mã, ca ha cute amji kam hapac xàa to amji kam me gapac to me apa. Ne imãa, nee me apê ihkra nare. Ampo na? Ca nee me cute amji kam hapac xà to me amji kam gapac nare.

40 Na wa ite ampeaj kam me amã Inxũ te imã ampo to hahkre na harẽn. Atajê jarẽn cwỳrjapê mã, ca ame icuran prãm. He pê Aprãw xwỳ nee jũ caxuw jũm pejti curan prãm nare.

41 Ne ajteare mã, Inxũ Cati kaj na me apãm te me amã ampo ton to hahkre xà atajêa mã, ca me ton to me apa he — hane. Mã Juta catêjê Jeju mã:

— Ne nee me ipê jũm mã ajteare mã hũm ata nare. He Pahpãm ita pê ri me ipãm, wa me to amji mã me ijõ Pahpãm, ne me ipê mehkra impeaj wa me — hane.

42 Mã Jeju me cumã:

— Hamreare, me apê Pahpãm pê Inxũ Cati kra nare. Quê ha me apê Pahpãm kra na mã, quê ha ihtỳj me amã ikĩn. Ampo na? He ihpĩan wa icator. Ne nee wa amjia kôt apu ipa nare, ne cute amji kam hapac xàa to wa apu ipa. Ne cutea ri ajpên ikujahêc.

43 Ne ampo na mã ca nee me icakôc xà itajê impar jahkre pej nare? Nee mã ampo na nare. Ca nee caxwãm catia mã ito amji kam me gapac prãm nare. Cwỳrjapê ca ha nee me icakôc xà itajê impar jahkre pej nare.

44 Ne me apê Pahpãm curê xwỳn pê Xatanaj ata kra, na ca cumã ampo kĩnti itajê to pit mã me gàpên to me apa. Ne cute amji kam hapac xà ato, ca me amji kam gapac to me apa he. Ne pjê te amji ton pê mã, pê ramã me apãm ita mehcuran kam tẽ. Ne nee cupê catyt kam, ampeaj kam ampo to ihcakôc catê nare, ne amji cãmtàa rũm ri cupê ampo cunea to ihhêj xi to ihcakôc to ipa catê. Ne cupê ampo cunea hêj xi pãm, na ri ampo hêj xi xà to pit mã ihcakôc to ipa. Ne rỳ jũ caxuw ampeaj kam ampo to ihcakôc nare. Ne ramã cute me acaxuw incaca xà ita ton to amji pyràc tu.

45 Ne wa quêt catyt kam, ampeaj kam ampo hêj xi xà nare to ijũjarẽn to ipa, ca ampo ita na ajte ma ame ipar caca. Ampo na? Ca nee caxwãm catia mã ito amji mã me ahimpej, ne me ipar nare to prãm to mã ca ame hane.

46 Ne gapacta ne ite ampo to kên japê ame amji cukij, ca ha nee me anõ amji mã ite ampo to kên xà nõ na ijarẽn nare. Ampo na? He wa rỳ jũ caxuw ite ampo kên ton nare. Na wa hãn ne catyt kam ampo atajê jarẽ, ca ma ajte ame ipar caca. Ne mẽr ampo na mã ca ajte nee amji mã ito me ahimpej nare?

47 Ne me cupê Pahpãm kra catêjê ihtỳj amji mã me harkwa cunea na me kampa, ne mempar to kênre nare. Ne me ca nare, nee me apê ihkra nare, na ca ma amempar caca — hane.

Pê Jeju Aprãw xwỳ pupu

48 Mã me Jeju mã:

— Nee mã apê Juta catêjê kra impeaj nare, ne me ikĩnte apê Krĩrĩtpej jõ pjê catêjê nõ, ne ihpĩan pê ca acato, ne akam ampo carõ kên te hipu tu — hane.

49 Mã Jeju me cumã:

— Hamreare, ikam quêt ampo carõ kên hamreare, na wa quêt amji mã, por Inxũ te ajpên ikujahêc ata pit cupahti to ipa, ne ma haprỳ to cati to ipa. Ne me ca nare, ca ajte nee amji mã me icupa nare, ne cama me ito icrire to prãm.

50 He wa nee cute amji mã me icupa to prãm to icator nare cakrô, quê ha ihtỳj

Inxũ Cati ata, por nee amji mã me icupa
nare itajê cukij, ne mehkên mã me cumẽ.
51 Ne ampeaj kam wa ha me amã
awjarẽ. Por quê ha me ijarkwa kampa,
ne amji mã me icupahti to me ipa atajê,
quê ha jũ caxuw amehtyc nare, ne mehtĩr
ita na ame ipa rohnỳtti mã, Pahpãm cahê
na — hane.
52 Mã me cumã:
— Hamre, ita caxuw wa ite me akam
ampo carõ kên na me gahkre pej pejtu.
Ne pê ramã Aprãw xwỳ me, por me cupê
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê catia
atajê mehtyc partu. Nõ na mã ca ajte amji
jarẽn to: "Quê ha jũm amji mã ikampa,
ne cute ijarkwa kôt ipa na, quê ha nee jũ
caxuw ihtyc nare" hane?
53 Pom me ipãmjê pê Aprãw me, cute
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê atajê
ihtỳj ramã amehtyc par ita? He xà ajkĩ
me hirôa pê acati? Jũ mã mã ca apu amji
to, amji kam gapac xà itajê to? Mõrmõ
ca atỳj apu amji catia na amji cãmjĩ? —
hajỹr.
54 Mã Jeju me cumã:
— He wa ha ipyxit peaj ne amji mã ipejti
to icakôc to ipa na mã, quê ha icakôc xà
atajê kôt hamreare ne. Ne pom ca Inxũ
to amji mã me Apãm ata ri ihtỳj ijaprỳ to
cati to mõ.
55 Ne ikĩnte me apê Pahpãm jahkre
kêatre, ne imãa ri quêt hahkre pej. Wa
ha ipê hahkre kêatre na amji jarẽ na mã,
wa ha ipê me apyràac ne ampeaj kam ihêj
xi. Ne nee ite hajỹr nare, ne itỳj quêt
imã hahkre pej, na wa amji mã harkwa
na kampa, ne amji mã hũpahti to ipa.
56 Ne me aquêt xwỳ pê Aprãw ata pê
ramã icator xà ata na ipupu ne ijahkre
pej, cwỳrjapê pê ampeaj kam hũrên
hakry — hane.
57 Mã me Jeju mã:
— Pỳhàpà? Xà pê ca atỳj ajte Aprãw
xwỳ pupu? Pom nee cormã ana caku te
xĩncwẽnta nare ita? Ne cormã atuwre,
nõ na mã ca ajte ate Aprãw xwỳ pupun
na amji jarẽ? — hane.
58 Mã Jeju me cumã:
— He wa ha ampeaj kam me amã amji
jarẽ. Pê wa ramã Aprãw pỳm xwỳjrea na
apu ipa, ne cormã apu ipa rohnỳtti mã —
hane.
59 Mã Juta catêjê te mempar, ne caxuw
kẽn to me amji tỳj, cute me to kam
hũcapêr, ne to mehcuran prãmte. Ampo
na? Cupê Pahpãm pyràac ne rỳ pêa mã
mam ipa rohnỳtti mã na cute amji jarẽn,
na ri kẽn to amehcuran prãm. Mã me
cupê Jeju pimxur ne ma Pahpãm jũrkwa
pê cator ne tẽ.

9

Pê Jeju jũm to tũm ita caprã

1 Ne Jeju cormã mõr kwỳa kam, cute
jũm to tũam na ihpỳm ata pupun.
2 Wa me ipê ihkôt me ipa catêjê te ahna
mehcukij, ne me cumã:
— Me ijõ Pahhi, ampo na mã pê hũmre
ita into tũm ita na ihpỳm? Xà pê ajkĩ
ihkên xà nõ to jahpan xà na mã cute
hajỹr? Nare, xà ajkĩ hũm me inxi te ihkên
xà nõ ton jahpan xà na mã into tũam na
ihpỳm? — hajỹr.
3 Mã Jeju te me ipar ne me imã:
— Nee mã ihkên nõ cwỳrjapê into tũm
nare, ne nee mã hũm me inxi kên nõ
cwỳrjapê cute hajỹr nare. Ampo na ri
into tũm? He Pahpãm te hũmre ita kôt
carôt tỳjti to ipipẽ to prãm to ri, cute to
into tũm.
4 Pom hãn ne ihtỳj amcro kam me
hàpên xà to me hàpên to me ipa, ne
caxwari nee me hàpên nare. Ita jĩkjê na
mã ite hajỹar. Na wa ha cormã ita ri
pjê kam apu imõr reria mã itỳj, por cute
ajpên ikujahêc ata mã, apu ijàpên to ipa.
Ne wa ha ma jũ caxuw hacpỹ mã tẽ, ne
nee hipêr ita ri cumã ijàpên nare.
5 Ne pom pyt me parĩt xà caxuw me
pamã pjê cujro, cu me rĩt, ne me ampo
pupu ne me hahkre pej, ita jĩkjê na mã
ipê me cumã Inxũ te amji kam hapac xà
cunea to hahkre catê, mãr quê mehcunea
me hahkre pej — hajỹr.
6 Hõ, cute ita jarẽn to hajỹr jirô pê mã
ri cute pjê kam harcô mẽn, ne to pjê to
incrire ne to ihtô, ne to carẽc ne cumã
into na to ihtẽm, ne cumã harkwa to:
7 — Tẽ ne Kujahêc jõ cô kam akuc cuhhõ
— hajỹr. Mã into tũm ata te mõr ne ihkuc

cuhhõn, ne hacpỹ ne amji jaxàr, ne ramã
ampo cunea pupun to mõ.
8 Mã cahi na mehkrĩ catêjê me, hàhwỳr
na cute me hõmpun pejtu atajê te me
hõmpun, ne ahna me ajpẽn cukij to:
— Xà into tũm ihkrĩ ne me pahna ahwỳ
ata mã? — hajỹr.
9 Mã mehkwỳ me cumã:
— He taa mã ri! — hane. Mã mehkwỳ
me cumã:
— Quê nare! Taa mã nare! — hane. Mã
mehkwỳ me cumã:
— He mã ajte cupê hũràcti — hane. Mã
me cumã amji jarẽn to:
— He pa wa! — hane.
10 Mã cute mehcukij ne me cumã:
— Ne mẽr jũ mã mã ate ne atỳj rĩt? —
hajỹr.
11 Mã me cumã:
— He jũm japrỳ te Jeju ata te ri harcô
to pjê incrire ne carẽc na ton, ne ito na
imã to ihtẽm ne imã: "Tẽ ne Kujahêc jõ cô
kam ca akuc cuhhõ" hane. Wa ma mõ ne
ite ikuc cuhhõn, ne amji jaxàr, ne ramã
ampo cunea pupun to imõr pyrentu —
hane.
12 Mã ahna mehcukij ne me cumã:
— Jõ ri mõrmõ jũm xũmre ita apu mõ?
— hane. Mã me cumã:
— Pỳpỹn — hane.

Pê Parixêw catêjê me ahcukij

13 Mã ma me cupê Parixêw catêjê wỳr,
por pê mam into tũm ata to me mõ.
14 Ne por pê amcro nõ na Jeju carẽc to
ihtô, ne hũmre into tũm ata na to tẽ, ne
hacpỹa mã cumã irĩt to impej jõ amcro
ata kam pê mehkôt xà jõ amcro.
15 Mã Parixêw catêjê kwỳ te ahna
mehcukij ne me cumã:
— Jũ mã mã cute aton ne acaprãr? —
hajỹr. Mã me cumã:
— Pjê kam cute harcô mẽn ne to carẽc
to ihtô, ne ito na imã to ihtẽm, wa ma
tẽ ne ite ihcuhhõn ne irĩt pej pyrentu —
hajỹr.
16 Mã Parixêw catêjê kwỳ ajpẽn mã me
harẽn to:
— Por jũm te ita ton ata pê nee Pahpãm
tekjê nare. Xà ajkĩ Pahpãm jarkwa kôt
mã cute hàpên xà ita to hajỹr? Ne mẽr
ampo na mã nee me pahkôt xà jõ amcro
ita pupun, ne amji mã hũpa nare, ne ihtỳj
apu ahna apê? — hane. Mã mehkwỳa nõ
te me cumã harẽn to:
— Xà quê ajkĩ jũm kêanre ata ihtỳj
carôat to ampo pihho catia pejti atajê nõ
ton to hane? — hajỹr. Ne ajpẽn mã
me harẽn ita cwỳrjapê cute amji to me
ipicapôn.
17 Mã hipêr Parixêw catêjê atajê te ahna
mehcukij ne me cumã:
— Ca ate cute amã ato tũm caprãr na
amji jarẽn, nejũ mã mõrmõ ca to amji
kam gapac to? — hajỹr. Mã me cumã:
— Imã cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc
catêjê nõa ri — hane.
18 Mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ te nee
amji mã, jũm te into tũm caprãr, mã
hacpỹa mã irĩt na, amji mã me to hajỹr
nare. Cwỳrjapê ri cute hũm me inxi na
me hàhwỳr, cute ahna mehcukij prãmte.
19 Mã hỹrmã me cator, mã cute ahna
mehcukij to:
— Xà me akra mã ita? Pê ca into tũm
ita na ihpỳm na me imã harẽ, nõ na mã
ajte ihtỳj rĩt? — hajỹr.
20 Mã hũm me inxi atajê me cumã:
— Wa cupê me ikra na ite me hahkre
pej, ne pê into tũam na ihpỳm.
21 Ne pom jũm te caprãr, mã hacpỹa mã
irĩt ita na ri, me ipê hahkre kêatre. Ne
ramã ihkàhtu. Mehcukij, quê ha taa me
amã amji jarẽ — hane.
22 Ampo na pê hũm me inxi me cumã
harẽn to hane? Nee mã ampo na nare.
Quê ha jũm te Jeju pê, por pê Crixtô to
Pahpãm awjahkre ata jarẽn pejti to harẽn
na, quê ha ma cute me cuprõn xà pê me
jũm cator, quê ha jũ caxuw hacpỹ ne amji
jaxàr nare na, cute me hahkre pej. Na ri
nee me kam mare mã me cumã Jeju pê
me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti nõ jarẽn
nare.
23 Cwỳrjapê pê me hũpate hũm me inxi
me cumã harẽn to:
— Ramã ihkàhtu, mehcukij, quê ha taa
me amã amji jarẽ — hane.
24 Ne hipêr cute me hũmre into tũm
ne hacpỹa mã irĩt ata na hàhwỳr, ne me
cumã:
— Me imã ahêj jicu ne Pahpãm kam
mare mã ampeaj kam me imã gũjarẽn na

amji to. Ampo na? He wa ite me Jeju
kêanre na me hahkre pej — hajỹr.
25 Mã into tũm ne hacpỹa mã irĩt ata me
cumã:
— Pỳpỹn, ipê Jeju kêanre ita na hahkre
kêatre, ne ampo pijakrut ita na ri imã
amji jahkre pej he, mam ito tũm, newa
itỳj ita caxuw rĩt — hane.
26 Mã hacpỹ ma mã cute mehcukij to:
— Jũ mã ri cute aton ne amã ato tũm
ita to impej? — hajỹr.
27 Mã hipêr me cumã:
— Wa ite ramã me amã amji jarẽn, ca
ma ame ipar caca. Ne mẽr ampo caxuw
mã ca hipêr ahna me icukij? Xà ca ha ajkĩ
hanea ne amji to ihkôt me apa catêjê na
me amã amji to prãm? — hane.
28 Mã cute me hũn kam ihtẽm, ne me
cumã:
— He apêa ri ihkôt apa catê, ne me ipê
ri Mojxe xwỳ te amji kam hapac xà kôt
me ipa catêjê.
29 Ne wa ite me Pahpãm te Mojxe xwỳ
mã ihcakôc, ne cumã ampo to hahkre na
me hahkre pej. Ne jũm xũmre ita, wa nee
ite jũ rũm cator na me hahkre pej nare —
hajỹr.
30 Mã me cumã:
— Pỳhàpà! Xãmte me apê jũ rũm cator
xà ita na hahkre kêatre? Cakrô mã ihtỳj
cute icaprãr, wa hacpỹa mã itỳj rĩt.
31 He me pahcunea mã Pahpãm te
mehkên catêjê impar nare na me pamã
hahkre pej. Ne por amji mã me Pahpãm
cupa, ne me cumã, cute ampo na ihprãmti
xà ton to me ipa atajê ri, ihtỳj quêt me
kampa.
32 Ne cu rỳ jũ caxuw pjê te amji ton
pê mã, me pahnõ te jũm te jũm to tũam
na ihpỳm ata caprãr na me harẽn par
nare. Mã ihtỳj Jeju te icaprãr, ne imã ito
to impej.
33 Xà quê ajkĩ Pahpãm ihkujahêc nare,
quê ihtỳj ajkĩ ampo itajê nõ to? Hãpà, ne
imãa ampeaj kam ri Pahpãm te ihkujahêc
— hane.
34 Mã cute mempar, ne me cumã
harkwa to:
— Pê ca apỳm pê akên ton kam tẽ, nõ
na mã ca ajte cormã me ipê pahhi catêjê
mã ampo to hahkre prãm? Me ipê ahna
ihkaj na! — hajỹr. Ne ma cute põ mã cute
me cuprõn xà jũrkwa pê me into tũm ata
to cator. Cwỳrjapê quê ha nee jũ caxuw
hipêr cute me cuprõn xà ata mã hàr nare.

Me cupê Pahpãm te amji kam hapac xà jahkre kêatre atajê

35 Mã Jeju te, cute me cuprõn xà jũrkwa
pê põ mã me hũmre ata cator na harẽn
par. Na ri apu hapê ne ahna cator ne cute
ihcukij to:
— Xà ca ha ajkĩ atỳj Pahpãm kra to amji
mã ahimpej? — hajỹr.
36 Mã cute Jeju mã harkwa to:
— Ijõ Pahhi, jũm pê mã Pahpãm kra ita?
Wa itỳj amji mã to ihimpej — hajỹr.
37 Mã Jeju te cumã amji jarẽn to:
— Pom ca ipupu ita! He pa wa amã
icakôc — hajỹr.
38 Mã hũmre ata te Jeju kĩnte amji crire
na Jeju mã amji jarẽn prãm to, cuna mã
ihkõn krã na hỹr, ne cumã:
— Wa ha itỳj ato amji mã ihimpej —
hajỹr.
39 Mã Jeju te cumã hũjarẽn to:
— He wa nee mento tũm caprãr to pit
mã pjê ita wỳr icator nare. Ne ite mempej
te amji kam me hapac xà me, mehkên
te amji kam me hapac xà pupun prãmte
wa icator. Ne wa itỳj mento tũm caprã,
mãr quê hacpỹa mã me irĩt pej, ne ihtỳj
me ampo cunea pupun to me ipa. Ita
jĩkjê na mã wa itỳj me cumã Pahpãm
te amji kam hapac xà to hahkre to ipa,
mãr quê me hahkre pej, ne ihtỳj ihkôt
me ipa. Mã mehkwỳ ihtỳj, cute ramã me
Pahpãm jarkwa cunea jahkre pej na ame
amji cãmjĩ, atajê pê ihhêj rũm mento tũm
pyràac. Ampo na? He nee cormã me
cumã Pahpãm jarkwa jahkre pej nare, na
wa ite me cuna mã icakôc to prãm to, wa
mehwỳr icator — hajỹr.
40 Mã curi me cahê na Parixêw catêjê
kwỳ ihcuhhê atajê te me Jeju cukij to:
— Pỳhàpà! Xà mõrmõ ajkĩ hanea ne
me ipê mento tũam pyràac, ne me ipê
Pahpãm jarkwa jahkre kêatre? Hãpà! He
wa itỳj ite me Pahpãm jarkwa jahkre pej
— hajỹr.
41 Mã Jeju me cumã:

— Quê ha jũm to tũm amji jarẽn to: “Me anõ itehcajpa, jũ wỳr wa ito tũm ita kam ahte mõ” hane, ne me kam mare mã kre kam ihpỳm na, quê ha nee taa amji curê caxàr nare. Ne me apê Parixêw catêjê te nee me hajỹr nare. Me apê jũm to tũm te amji jahkre kêatre ata pyràac. Ne ihtỳj irĩt na amji jarẽ, ne ma jũm te ihtehcajpar na apu ihcaca, ne amjia kôt kre kam ihpỳm ata pyràac. Ne ca me amji jarẽn to: “Ramã me imã Pahpãm jahkre pej” hajỹr cakrô, cormã me apê Pahpãm jahkre kêatre. Cwỳrjapê ca rỳ ate me amji curê caxàr ne me akên mã me axàr — hane.

10

Jeju pê me pajamãr catê

1 Mã Jeju te hipêr mehcunea mã harẽn to:

— Wa ha me amã ijũjarẽn xà nõ ita jarẽ. Ca ha ihkôat me ijahkre pej. He Pahpãm himpej xà ata pê ihhêj rũm kwỳc kam, cute me carà cahàcre hôhti jamãr xà ata pyràac. Ne hỹrmã harkwa pyxit peaj. Ne por quê ha jũm nee carà cahàcre jõ kwỳc jarkwa na hàr nare, ne ihtỳj intoj ne hàr ata pê ri me hàhkĩj xi, ne cupê me hàprêa kam me cupê ampo cwỳr catê.

2 Ne por quê ha harkwa na axà ata pê ri carà cahàcre hôhti jamãr catê.

3 Quê ha harkwa jihê rẽn catê caxwãm pê jỹ ata ihtỳj cumã harkwa jihê mẽ, quê ha axà ne hõ carà cahàc mã haprỳa na akij, quê ha ihtỳj hõkre kampa.

4 Ne hỹrmã pra, quê ha ma kwỳc pê to cato, põ mã, ne ma mam cumã mõ, quê ha ihtỳj ihkôt ipa. Ampo na? Ihtỳj hõkre kampa na ri.

5 Ne jũ wỳr quê ajteare mã jũm kôt pra. Quê ha ma cama jũ kam cupê pra. Ampo na? Jũ wỳr quê cute jũm cahkrit jõkre par nare ne hahkre pej nare kam ihkôt pra — hajỹr.

Jeju pê Pahpãm wỳr me pancjêj xà jõ pry

6 Hõ, Jeju te me cumã hũjarẽn xà ita to hajỹr. Mã nee cute mempar ne me hahkre pej nare cormã, por cute me cumã ampo jarẽn xà ata na.

7 Cwỳrjapê ri hipêr Jeju te me cumã hũjarẽn xà ita kôt harẽn to impej ne me cumã:

— Wa ampeaj kam me amã amji jarẽ. He ipê, por harkwa na carà cahàcre incjêj xà ata pyràac. Cwỳrjapê wa ha nee me hỹrmã me curê xwỳn cjêj na me hamãr, quê ha me hỹrmã mencjêj nare.

Jeju pê me pajõ Pahhiti impeaj

8 — Ne por quê ha icumam ramã me pra atajê pê ri me hàhkĩj xi, ne me cupê me hàprêa kam me cupê ampo cwỳr catê, mã me ikwỳ pê carà cahàcre pyràc atajê te nee me hõkre par nare.

9 Ỹhỹ, ipê Pahpãm te me hamãr xà ata wỳr harkwa. Ne quê ha jũm ina Pahpãm wỳr axà ata, quê ha ampo kên cunea pê amji pytà. Quê ha cupê hõ parxa pyràc ne ihtỳj acjêj ne hapôj, ne apu hàpàn to ipa.

10 Ne ikĩnte me hàhkĩj xi atajê quê ha cama me hàhkĩj me, cute me carà cahàcre hôhti curan ne me to hamre to prãm to, quê ha hỹrmã me pra. Ita jĩkjê na mã me ikwỳ curê xwỳn me hỹrmã pra, cute me to kên prãmte. Ne pa, wa quêt ajpên mehwỳr icator, cute catyt kam amji to me ipijapar xà impejti cunea to me amji to ipijapar prãm to.

Jeju pê me pajamãr catê impejti ata

11 — Ipê me ikwỳ pê carà cahàcre hôhti jamãr catê impeaj ata pyràc. Ne ipê cumã cute amji kam hapac xà jõr catê, na wa itỳj me hũtàr prãmte ityc to prãm.

12 Ne por ihpore na pit mã me hàpên catêjê atajê ikĩnte nee me carà cahàcre jamãr to impejti nare. Ampo na? Carà cahàcti hôhti atajê pê nee me hõ tekjê nare. Cwỳrjapê quê ha rop cahàc jàprêhti nõ ihwỳr cato ne apu cucrà, quê ha cute me hamãr to kêanre atajê hũpate nee me to amji japackre nare, ne me cumã hikra, ne ma ame pra. Quê ha pea rop cahàcti jàprêhti ata carà cahàcre hôhti atajê kam tẽ, ne ihtỳj apu cucrà ne ihcura.

13 Ampo na? Ihpore na pit mã me apê, na ri nee me cumã carà cahàcre hôhti jamãr to impej prãm nare.

Jeju me mehkwỳ mã ajpẽn jahkre pej

14-15 — Ne ipê carà cahàcre hôhti jamãr
catê impejti ata pyràac na Inxũ mã
ijahkre pej, ne hanea ne imã Inxũ jahkre
pej. Ita jĩkjê na mã ite hajỹar, ne imã me
ikwỳ pê carà cahàcre jahkre pej, ne hanea
ne me cumã ijahkre pej. Na wa itỳj me
hamãr to impejti to prãm to ityc to prãm.
16 Ne mehkwỳ pê itekjê atajê, nee ite me
hamãr xà ita mã cormã mencjêj nare. Na
wa itỳj hanea ne ajpên amji wỳr me to
ijàhtêp prãm. Na wa ha me cumã akij,
quê ha me ijõkre kampa, ne mehkwỳ me
ina me cuprõ, ne ajkam me pyxit peaj. Na
wa ha ipê me hamãr catê pyxit peaj ata.
17-18 — Ne pê Inxũ ramã imã harkwa to:
"Ca ha ate jũm te acuran na hamãr nare
na, quê ha nee acuran nare. Nãmri ca ha
ate cute acuran na amji na hamãr na, quê
ha ihtỳj acura, ca ha atỳj hacpỹa mã atĩr.
Xà caxuw wa ite amã icarôt cunea jõr, ne
ate hajỹr xà na ri imã ato prãm" hane.
Wa ite Inxũ jarkwa kôt hajỹr, cwỳrjapê ri
cumã ikĩn — hajỹr.

Jeju to cute me amji kam hapac xà pijakrut

19 Mã Juta catêjê te me ita par, ne hipêr
amji to me ipicapôn.
20 Ne me hàhtôa ne ajpẽn mã me harẽn
to:
— Apu into kam waj! Ne kam ampo
carõ kên! Ampo kôt mã ca, cute me amã
ampo jarẽn xà itajê na ame kampa? —
hane.
21 Mã mehkwỳ ajpẽn mã me harẽn to:
— Jũ wỳr quê jũm kam ampo carõ kên
quê ihcakôc xà to hane! Xà quê ajkĩ jũm
kam ampo carõ kên quê ihtỳj jũm to tũm
caprãr to hane? — hane.

Pê Juta catêjê kwỳ ma ame Jeju caca

22 Ne pê hacpỹa mã Pahpãm jũrkwa to
impej xà jõ amji kĩn na, Jeju Krĩpinkrên
kam apu mõ, ta jõ putwrỳa kam.
23 Pê Jeju Pahpãm to amji kam me
hapac xà jũrkwa jarkwa mã mencjêj xà
cwỳrpê hàmkrã xà japrỳ te Xarômãw Jõ
Amkrã ata krac ri apu mõ.
24 Mã Juta catêjê kwỳ te Jeju na me
cuprõn, ne ahna me ipixêr, ne cute
mehcukij to:
— Ne rỳ pêa mã wa tee ate me imã
amji jarẽn, wa ite me apar pej japê tee
me akampa. Ne jũ caxuw ca ha me imã
amji jarẽn to impej, wa me akampa ne me
gahkre pej to impej? Ne me imã amji jarẽ,
xà ampeaj kam ri ajkĩ apê Crixtô pê, por
pê Pahpãm me imã ato awjahkre ata mã
ca? — hajỹr.
25 Mã Jeju te me cumã amji jarẽn to:
— Wa ite ramã me amã amji jarẽn, ca
nee ate ijũjarẽn xà ata kôt amji mã ito
me ahimpej nare. Ne pom wa Inxũ carôt
kôt ijàpên xà pihho pejti ton to ipa itajê,
hanea ne ihtỳj ito awjarẽ.
26 Ca nee ajte ikam me gapac nare.
Ampo na? Me apê me ikwỳ nare, na ca
nee me ikam gapac nare.
27 Ne quêt me ikwỳ atajê pê carà
cahàcre hôhti atajê pyràac, ne ipê me
hamãr catê impejti ata pyràac. Na wa ite
ramã me ikwỳ pê me ijõ parxa kwỳ pupun
pejtu, mã ihtỳj me ijõkre kampa, ne ma
ikôt me ipa.
28 Cwỳrjapê wa ha nee ampo te me
to hamre na me hamãr nare, quê ha
Pahpãm cahê na amji to me ipijapar
rohnỳtti mã, ne nee jũ caxuw Inxũ pê
me ipictor nare. Ne jũ wỳr quê jũ caxuw
ijũhkra pê jũm mehnõ capa.
29-30 Ampo na? Por Inxũ te imã me hõr
ata ri quêt mehcunea carôt jirôa pê carôt
tỳj, cwỳrjapê quê nee jũm hũhkra kam
cupê jũm caxàr nare. Ne taa mã pê imã
icarôt ita gõ, na wa me ipipẽan. Ne quê
ha nee jũ caxuw jũm ijũhkra kam ipê jũm
caxàr nare — hajỹr.
31 Mã hacpỹ ma mã Juta catêjê kwỳ te
kẽn to me amji tỳj, cute me to capêr, ne
me to ihcuran prãmte.
32 Mã Jeju te me cumã harkwa to:
— Wa ite me akam mare mã icarôat to
ampo pejti pihho jàhtôa ne ton, por Inxũ
te ton xà na imã harkwa atajêa na. Ne
mẽr ampo pejti itajê nõ incwỳrjapê mã,
ca kẽn to ame ikam gũcapêr prãm? —
hajỹr.
33 Mã Juta catêjê te me cumã:
— Wa nee ampo pejti itajê nõ in-
cwỳrjapê apu kẽn to me acapêr prãm
nare, ne pom ca apu apê Pahpãm na amji

to acakôc, ita to ca ramã apu Pahpãm mãn kêanre. Ne ihkĩnte apê me hũmrea to me hũmre, nõ na mã ca ajte apu amji to Pahpãm to apa — hajỹr.

34-35 Mã Jeju te me cumã harkwa to:

— Pê Pahpãm me panquêtjê mã cute amji kam hapac xà me harkwa gõ, pê me amã ihkàhhôc kam ihhôc. Cu me pahcunea te ihkàhhôc ita kam ihhôc itajê nõ te ihhêj xi xà nõ jarẽn nare na me pamã hahkre pej. Ne catyt kam ampeaj kam hũjarẽn rohnỳtti mã. Ne pê Pahpãm me panquêtjê te me kam hapac xà caxuw me cumã ihkàhhôc ita gõ, ne me cumã:

"Me apê me ikraa to me ikra, cwỳrjapê ri me ate amji kam gapac xà me, ite amji kam ijapac xà pipẽan" hane.

36 — Ne pa nare, pê Pahpãm icapi ne ajpên ikujate, ite ate me harkwa ita par na me atehcajpar xà caxuw. Cwỳrjapê ri me panquêtjê jirôa pê icati. Na wa itỳj ipê Pahpãm kra impeaj na amji to icakôc. Ne mẽr ampo na mã ca ame ikam acryc?

37 Nãmri wa ha ite Inxũ jàpên xà ton nare na, ca ha nee me ikam gapac nare.

38 Nãmri wa ha ite hàpên xà ton na, ca ha atỳj ite Inxũ Cati carôt kôt jàpên xà pihho ton ata kôt me ikampa. Ca ha ate ite me amã ijũjarẽn xà to ijũjarẽn ita na me ikam gapac nare cakrô, ca ha atỳj, pom wa hàpên xà to apê itajê kôt me ikampa. Ne ihkôat ca ha Inxũ me ipipẽan, ne me ipyxit peaj na me ijahkre pej — hajỹr.

39 Mã hacpỹ ma mã amehpro prãm cakrô, mã ma me hũhkra pê cator.

Pê Côpijapjêr jõ cô jĩkjêa kam Jeju apu mõ

40 Ne ma Jeju te amji jaxàr, Côpijapjêr jõ cô jĩkjê wỳr, mãr pê curi Jowãw xwỳ ajco cô kam mehcumrã ata ri. Ne curia apu ipa.

41 Mã me hàhtôa ne hỹrmã me ipa, ne ajpẽn mã me harẽn to:

— Pê Jowãw xwỳ pê me cumrãr catê ata, nee Pahpãm carôt kôt hàpên xà pihho pejti te hajỹrjê nõ ton nare cakrô, pê ihcunea na ihtỳj Jeju jarẽn xà to harẽ atajê, ampeaj kam pê — hane.

42 Mã curi me hàhtôa ne cute me Jeju kam hapac, ne amji mã me to ihhimpej to me ipa.

11

Raxaro tyc xà

1 Pê hũmre nõ ita japrỳ te Raxaro ita xà. Ne pê mehkjêjê pê Marij me Marta mea mã krĩ jacot japrỳ te Mehkênpupunxà jõ krĩ ata kam mehkrĩ.

2 Ne Marij ata pê amcro ata na Jeju par kam ampo cacô cuxwati ata jaxwỳ, ne ihkĩa to cumã incrà.

3 Mã Raxaro kjêjê cahãj itajê te Jeju mã hũjarẽn to hajỹr xà ata kujahêc he:

— Me ijõ Pahhi, por amã gõ ikwỳ nõ kĩnti ata xà! — hajỹr.

4 Mã Jeju jũpar ne cute harkwa to:

— Quê ha nee hicu xà kam hà ita ihcuran nare. Ne hà ata kôt quê ha me hàhtôa ne quêt ipê Pahpãm kra carôt tỳjti na me ijahkre pej. Ne hà ata kôt quê ha me hàhtôa ne quêt me Pahpãm carôt tỳjti ata pupu ne amji mã me hũpa — hajỹr.

5 Ne pê ihtỳj Jeju mã Marta me ihtõj Marij ata kĩn, ne hanea ne cumã Raxaro kĩn.

6 Mã Jeju te Raxaro xà na harẽn par cakrô, curia hàhhuc xà ata kam apu mõ, ne apu ihkên, ne ahna amcro pijakrut.

7 Jirô pê mã ri cute me ipê ihkôt me ipa catêjê mã harkwa to:

— Hacme, hacpỹ mã Juta jõ pjê wỳr — hajỹr.

8 Wa me cumã:

— Me ijõ Pahhi, mãr curmã curi Krĩpinkrên catêjê kẽn to ame acapêr prãm ta? Ca ajte ramã hacpỹa mã amji jaxàr prãm? — hane.

9-10 Mã Jeju me imã:

— Nee ita na cute imã jũ mãn nare, ne jũ wỳr quê jũ na me ito. Pom ca me pyt pupu, mã hapôj ne ma acjêj mã caxwa ata jĩkjê na ri ite hajỹar. Ne wa cormã ite ijàpên xà jipêj nare kam, quê nee jũ na me iton nare. Ne hanea ne cu caxwari me papa, ne pahtỳj me papihur to ame papa. Ne pom pyt me pamã ahcujro, cu kam ame papa, ne me pamã papa xà jahkre pej, ne nee ame papihur, ne me pahkên mã me pancjêj nare. Ita jĩkjê na mã Inxũ

te ito hajỹar. Mã Pahpãm te ikrã kam imã
ite amji jahkre pej jõr, cwỳrjapê ri imã
ampo te amji kam hapac xà cunea jahkre
pej, na wa nee ikên mã icjêj nare.
11 — Me pajõ ikwỳ nõ Raxaro ramã nõ
ne apu gõr cakrô, wa ha itỳj ihcujrõ ne
hỹr — hane.
12 Na wa me cumã:
— Pahhi, quê ha cute nõ ne hõt na, quêt
taa nõ ne gõr, ne amji cajpẽ. Ampo na?
He cormã me hỹrmã me pahcator xà ita
ampỳa mã — hane.
13 Ne pê tee Jeju ame imã ramã Raxaro
tyc na harẽn to hahkre, na wa itỳj amji mã
me to hõtxwa mã hõt na amji mã ame to
hane!
14-15 Mã Jeju hirãa pê me imã:
— Ramã Raxaro tyc, ne me acwỳrjapêa
ri, ampeaj kam hũrên ijakry. Quêt taa ty,
wa nee curi apu imõr nare na ri ihtyc. Ne
ihkôat ca ha atỳj ito amji mã me ahimpej.
Hacme, ne me hõmpu — hane.
16 Mã Tome ita me imã:
— Hacme, me pajõ Pahhi kôt, quê cuxà
me pajipej — hajỹr.

Jeju pê me pahto ihtĩr catê

17 Mã ramã cute kẽn kre kam me Raxaro
jarêt na amcro te cwat, wa Jeju me, me
icator.
18 Mã Mehkênpupunxà jõ krĩ ata ri rec
pyxit jĩkjê kam xa, Krĩpinkrên wỳr.
19 Cwỳrjapê pê Juta catêjê hàhtôa ne me
cato, cute me Marta me Marij pupun, ne
me cupê hũjapê cutor prãmte.
20 Mã Marta te Jeju te ajpên hàhtêp to
mõr na harẽn par, ne ma hỹrmã tẽ ne cute
pry kôt ihcajpar. Pê Marij curia ikre kam
jỹ.
21 Mã Marta Jeju mã:
— Ijõ Pahhi, ca ha ita ri apu mõ na mã,
quê ha nee ikjê ipê ihtyc nare, ne ramã
ihtyc, ca hakàn pê acator.
22 Cakrô ca ha ahnaa Pahpãm na ahwỳ,
quê ha amã ate ampo cunea na gàhwỳr
xà atajê gõ — hane.
23 Mã Jeju cumã:
— Quê ha akjê ihtỳj hacpỹa mã me amã
ihtĩr — hane.
24 Mã Marta cumã:
— Quê ha ampo cunea jamre xà ata jõ
amcro kam ihtỳj hacpỹa mã ihtĩr na, imã
hahkre pej — hane.
25 Mã Jeju cumã:
— He ampeaj kam ri, ipê hacpỹa mã
mehtyc to ihtĩr catê. Na quê ha jũm te
ihkên ton to ipa na, quê ha ramã Pahpãm
mãa jũm ata tyc pyràc. Cakrô quê ha ito
amji mã ihhimpej na, wa ha cumã cute
amji kam hapac xà tuw pejti gõ, quê ha
Pahpãm mã jũm ita ihtĩr rohnỳtti mã.
26 Ne por jũm ito amji mã ihhimpej to
ipa ata, quê ha nee jũm ata ihtyc ne ihtyc
tu nare. Ne ca? Xà ca ha ajkĩ pijamã
ijũjarẽn xà ita to amji mã ahimpej? —
hane.
27 Mã cumã:
— Ỹhỹ ijõ Pahhi, wa itỳj apê Pahpãm
kraa to ihkra na amji mã ato hane, ne
imãa apê Crixtô pê, por pê Pahpãm pjê
ita kam ate me ito ahimpej xà na ato
awjahkre ata mã ca — hane.

Pê Marij pê Raxaro tõj Jeju cajpa

28 Jirô pê mã ri Marta te amji jaxàr ne
ihtõj mã hàkjêr ne kyre pê cumã hũjarẽn
to:
— Pajõ Pahhi cator ne cute ana hàhwỳr
— hajỹr.
29 Mã Marij te harẽn par, ne hãm
pyrentu, ne ma Jeju wỳr tẽ.
30 Pê nee cormã krĩ mã hàr nare, ne
cormã Marta ihcajpar xà ata kam, curia
pry kam apu mõ.
31 Ne pê ramã hõtpê Juta catêjê kwỳ ikre
kam ame ipa, cute me Marij jũjapê tête
me cumãn prãmte. Ne cute me Marij xãm
na me hõmpun, mã hũjarêan kam hãm
ne ma tẽ, mã ma ihkôt me pra. Ne pê ihtỳj
cute kre wỳr ihtẽm ne kam apu incwỳr na
amji mã me to hane.
32 Mã Marij Jeju wỳr cator, por curi xa
ata ri, ne ihpar cahê na ihkõn krã na hỹr,
ne cumã:
— Ijõ Pahhi, ca ha ita ri apu mõ na mã,
quê ha nee ikjê ipê ihtyc nare, ne ramã
ihtyc, ca hakàn pê acator — hane.
33 Mã Jeju te Marij cwỳr na hõmpun. Ne
hanea ne cute Juta catêjê kwỳ incwỳr na
me hõmpun. Ne hõtpê ahna incrycre, ne
cumã amji kĩn nare.
34 Mã cute mehcukij, ne me cumã:

— Mẽr jõ ri ca ate me hir? — hajỹr. Mã Marij cumã:

— Ajpên mõ ne hõmpu — hane.

35 Mã Jeju te ahna kẽn kre pupun ne apu kam amrã.

36 Mã Juta catêjê me ajpẽn mã:

— Me hõmpu he, cumã Raxaro kĩan to ihkĩn na mã apu kam amrã! — hane.

37 Mã mehkwỳ me harẽn to:

— Hõtpê cute into tũm caprãr, ne quê rỳ mã Raxaro tyc xwỳjrea na jũ na to, quê ha nee ihtyc nare. Ne hamre ramã ihtyc, ne jũ mã mã quê ha to? — hane.

Pê hacpỹa mã Raxaro tĩr

38 Mã hipêr ahna Jeju crycre, ne cumã amji kĩn nare, mã ma kẽn kre wỳr tẽ, ne cute kẽn kre jarkwa pupun, mã kẽn nõa te kre ata jarkwa jihê, Juta catêjê te amji jarêt xà ata kôt.

39 Mã cute kre na harkwa hyr to:

— Me kẽn te kre jarkwa jihê ita capa — hajỹr. Mã Raxaro kjê pê Marta ita te cumã harẽn to:

— Ijõ Pahhi, ramã harêt na amcro te cwat ita kam ramã ihkro — hajỹr.

40 Mã Jeju cumã:

— Xà wa ite curmã me amã amji jarẽn to: “Ca ha ate me ipar na, ca ha atỳj me Pahpãm carôt pupu” hajỹr nare? — hane.

41 Mã cute me kẽn kre ata jihê mẽn. Mã Jeju kàj mã irĩt ne cute Hũm mã harkwa to:

— Inxũ, wa hõtpê amã icakôc, ca atỳj ikampa pyrên ri ijakry.

42 Ampo na mã wa ite icakôc xà ita ton? He me hàhtôti atajê mã wa ite icakôc xà ita ton, mã cute me ipar. Ne ate ikujahêc na me ijahkre pej to prãm to wa ite me cumã hajỹr — hajỹr.

43 Ne cute hũjarẽn to hajỹr jirô pê mã ri cute Raxaro mã hàkjêr to:

— Ikwỳ nõ Raxaro, ajpên põ mã acato! — hajỹr.

44 Mã por Raxaro tyc ata tĩr pyrentu. Mã cupẽhkà te ihpar me hũhkra cunea cajpre ita kam, jũ wỳr quê mõr pej, na ri ajpên põ mã to amji rẽn to mõ. Mã hanea ne ihkuc na hê. Mã Jeju te ame hõmpu atajê mã harkwa to:

— Intête me cupẽhkà te ihcupu ata pô, quê ihtỳj tẽ — hajỹr. Mã cupê ipôt par, mã ma põ mã tẽ.

Jeju cuna mã mencaca xà kêanre

45 Mã Juta catêjê jàhtôa ne me Marij pupun to mõ atajê, te me Jeju te Inxũ carôt kôt hàpên xà pihho pejti ton ata na me hõmpun, ne ihtỳj amji mã me to ihhimpej pyrentu.

46 Ne mehkwỳ te nee me hajỹr nare, ne ma cute me amji jacjên, ne Parixêw catêjê mã, Jeju te ampo ton xà atajê na harẽn.

Pê Jeju curan na, me curê xwỳn me ajpẽn pa

47 Mã Parixêw catêjê me, cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, cute me cuprõn, prohti kam catêjê me, ne cute me ajpẽn par, ne me ajpẽn mã:

— Ampo to mã cu ha ajte me? Nãmri jũm xũmre ita carôt catia to hàpên xà pihho pejti pit ton to mõ.

48 Cu cama ahna me hamã, ne nee intête mehcahpêrkàr nare, quê ihtỳj me cumã ton to mõ, quê ha mehcunea ahna me hõmpu, ne me kampa, ne ihkôat me amji kampa. Quê ha Roman catêjê jõ pahhi me hõmpu, ne ihtỳj hacpỹa mã me pahna apkjê, ne me pahkam tẽ, ne me papê Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa pytà, ne ame pajõ krĩ to kêanre ne — hajỹr.

49 Mã caku ata na Cajpa ata pê Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti. Na ri cute harkwa to:

— Pỳhàpà, ajte me acunea pê amji jahkre kêatre!

50 Ne imãa ite amji kam ijapac xà te hajỹr he. Quê ha jũm xũmre pyxit peaj ne ty, cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare. Nãmri quê ha pyxit peaj te ihtyc nare na, cu ha me pahcunea me pahhi tu. Cwỳrjapê ri Jeju pyxit peaj ne ihtyc xà — hajỹr.

51 Ne pê Cajpa ihcakôc xà ata kam, nee amjia kôt ihcakôc nare, Pahpãm pê cumã ihcakôc xà ita to hahkre. Ne pê cupê Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti. Cwỳrjapê pê Jeju te Juta catêjê cunea incwỳrjapê ihtyc na, me cumã amji jarẽ.

52 He nee mã Juta catêjê incwỳrjapê pit
mã ihtyc xà nare. Ne pjê cunea kam,
mehcunea pê Pahpãm kra ame ipicràn
atajê to cute cuprõn, ne me to pyxit peaj
prãm to, quê ha ihtỳj ty.
53 Ne amcro ata kam cute me Jeju curan
prãmte pê me cupê Juta catêjê jõ pahhi
kwỳ cunea ahna me ajpẽn pa.
54 Cwỳrjapê pê nee Jeju hirã pê ajco
apu Juta jõ pjê kam ipa nare. Na wa ma,
por põ na pire mã, pjê kam põ kam me
hamreare ata wỳr Jeju me, me mõ, por
Pĩxôhrôt jõ pjê ata wỳr, ne curia wa me
ijàhhuc.
55 Ne pê ramã amcro incrêre me
Hakren xà jõ amji kĩn wỳr. Pê amji
kĩn ata xwỳjrea na Juta catêjê jàhtôa
ne Krĩpinkrên wỳr me cato, cute ame
ampo kên ton atajê to me hapac kêt, ne
ame amji cũmpej. Ne amji kĩn ata na
mempejti na ame ipa xà caxuw.
56 Ne pê mehcunea ame Jeju japên to
me ipa, ne ajco ahna ame ajpẽn cukij,
Pahpãm to me amji kam me hapac xà
jũrkwa kam. Ne me ajpẽn mã:
— Pỳhàpà, mõrmõ quê ha ajkĩ ihtỳj
ajpên Jeju amji kĩn ita wỳr mõ, nare, quê
ha nee mõr nare? — hajỹr.
57 Me Pahpãm mã cute mehcajrẽn
catêjê jõ pahhi kwỳ me, me cupê Parixêw
catêjê kwỳ me, cute me Jeju jaxàr na me
ajpẽn par. Cwỳrjapê ri cute ahna me
harkwa, quê jũ ri jũm hõmpu, ne uua ne
me cumã harẽ, por jũ ri apu mõr xà ata
ri.

12

Pê Marij Jeju par kam ampo cacô na hĩ jàhwỳrti ata jaxwỳ

1 Ne ramã me Hakren xà jõ amji
kĩn wỳr amcro te xêj, wa ma Jeju me,
Mehkênpupunxà jõ krĩ wỳr me mõ. Por
pê curi hacpỹa mã Raxaro to ihtĩr mã
ihkrĩ ata ri.
2 Mã cute Jeju te hacpỹa mã Raxaro to
ihtĩr na me to amji japackre, ne amji mã
me to catia to prãm to ri, cute me cumã
hõ ton. Mã Marta apu mehtehcajpa, mã
Raxaro me cahê na me hàpàn xà na jỹ.
3 Mã Marij te ampo cacô cuxwati ata
japrỳ te nartô cacô te rit cahti na hajỹr ata
pyr. Ne pê ampeaj kam nartô cacô ata na
hĩ ahwỳ. Mã cute Jeju par kam haxwỳr,
ne ahna haxwỳr partu ne cute to cumã
ihpar cuhhõn, ne ihkĩa to cumã incrà, mã
ikre cunea cuxwaa to cuxwa.
4 Mã me ikwỳa nõ pê Juta Carijot
te cormã Jeju kên mã mẽn catê ata te
harkwa to:
5 — Pom ampo cacô ita na ihpore jàhtô
na cute xẽj crê, ne cupê caku pyxit jàpên
xà jõ porea. Ne mẽr ampo na mã cama
cute haxwỳr, ne nee cute ihpore na to
hàhpan ne imã hõr, wa ite me cupê
hamreare atajê mã hõr nare? — hajỹr.
6 Ampo na pê Juta Carijot ihcakôc xà
ita to hane? Nee mã pê ampo na nare.
Pê hàhkĩj xi, na pê harkwa ita to hane.
Pê nee cute me cupê hamreare atajê
tehcajpar prãmte harkwa ita to hajỹr
nare. Pê ajco me cupê me hõ pore incjên
xà cwa, ne ajco me cupê ihpore to ahkĩ na
pê. Pê ramã hàhkĩj ita to amji pyràc tu.
7 Mã Jeju te cumã harkwa to:
— Quêt taa Marij ito hane! Cute ijarêt
xwỳjrea na ramã icuxwa, me panquêtjê
te amji ton xàa kôt.
8 Ne me cupê hamreare atajê, quê ha
hõtpê ame ipa me acahê na. Ne pa nare,
wa ha nee ame acahê na imõr kam to icrà
nare — hajỹr.

Pê Raxaro curan na me hõ pahhi kwỳ ajpẽn pa

9 Mã Juta catêjê jàhtôti atajê te me Jeju
te Mehkênpupunxà jõ krĩ kam apu mõr
na me harẽn par. Ne ma curi me cator.
Ne nee pê Jeju pit wỳr me mõr nare,
ne Raxaro me ajwar hỹrmã me mõ, por
hacpỹa mã Jeju te to ihtĩr ata.
10 Mã hamre, Pahpãm mã cute mehca-
jrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ te me ajpẽn par,
ne hanea ne ihtỳj me Raxaro curan prãm.
Ampo na? Nee mã ampo na nare.
11 Pê Juta catêjê jàhtôa ne Raxaro tĩr xà
ata kôt, me hõ pahhi mã me hikra, ne Jeju
to amji mã mehhimpej to me ipa na pê.

Pê me hakrya kam, Krĩpinkrên mã Jeju axà

12 Ne amcro ata na, pê me hàhtôa ne
me Hakren xà jõ amji kĩn na ame ipa. Ne
cute me Krĩpinkrên wỳr Mehkênpupunxà
jõ krĩ pĩn Jeju mõr na me harẽn par.
13 Ne cute me ampo hô pê crowràti hô
pyràcti ita to me amji tỳj, ne ma hỹrmã
me to pra, cute me to ihcajpar prãmte.
Ne me to ihcajpar, ne me hakryte cama
cumã ame to hàpêr to me ipa, ne ame
cumã caràr to:
— Pahpãm cati ne impej! Pahpãm ri me
pahwỳr mõ! Pahpãm te amji japrỳa na
me pahwỳr me pajõ Pahhiti kujahêc! Me
imã Pahpãm te me pajõ pjê to ihhimpej
na to prãm! — hane.
14 Mã Jeju cawrô cahàcre nõ ita na
cator, ne kam hỹr ne to mõ. Por ahnaa
rỳ pêa mã ramã Pahpãm jõ kàhhôc kam
harẽn to:

15 “Krĩpinkrên pê Xijãw jõ hàpkàjti me, ca
kam me akrĩ atajê, ca ha nee hipêr
amji mã ame ampo cupa nare.
Nãmri ramã ajpên me gõ Pahhiti cawrô
cahàcre intuwre nõ kam hỹr ne to
mõ he” hane,

mã ahnaa.
16 Ne amcro ata kam pê wa nee me
ipê ihkôt me ipa catêjê nõ ampo atajê nõ
kam ijapac, ne hahkre pej nare. Mã Jeju
tyc, ne hacpỹa mã ihtĩr, ne ma Pahpãm
wỳr hàpir, wa cormã ite me ita to amji
japackre, por ramã ampo te to hajỹr xà
ata na Pahpãm jõ kàhhôc kam ahna ihhôc
ata to. Na pê ihtỳj to hanea to hane.
17 Mã me hàhtôa ne Jeju kôt me mõ,
mã me kam mare mã cute carôt tỳjti to
Raxaro mã hàkjêr, ne hacpỹa mã to ihtĩr
ata na, cute me hõmpun catêjê te ihtỳj me
harẽn cràn.
18 Mã me hàhtôa te me harẽn par, na ri
ma mehcajpar to me mõ.
19 Mã Parixêw catêjê kwỳ ajpẽn mã me
harẽn to:
— Me hõmpu he, wỳr cu ame amji mã
hamã ne intête me cuta. Ne ramã pjê
cunea pĩn mehcunea ihkôt ame ipa —
hane.

Cu ha mam pahte me amji kam me pajapac xà kên ita mã hikra

20 Ne por Krĩpinkrên wỳr, amji kĩn wỳr
me mõ atajê kôt hõtpê Crec jõ pjê catêjê
kwỳ me mõ.
21 Atajê ma me ikwỳa nõ japrỳ pê Pirip
ata wỳr me pra. Ne Pirip ata pê Tep jõ krĩ
kam Hĩpôjajo jõ pjê kam me xa atajê jõ
xũmre nõ. Mã cute ahna me hàhwỳr, ne
me cumã:
— Jeju pupun prãmte wa me mõ —
hajỹr.
22 Mã Pirip hõ ikwỳ nõ Antre wỳr tẽ, ne
cute cumã hũjarẽn, ne ma ajwar Jeju wỳr
me mõ, ne me cumã:
— Crec catêjê kwỳ cator, ne ame amã
ihcakôc to prãm — hane.
23 Mã me cumã:
— Ipê me Ahàkà, ne ipê, por pê côjkwa
kam amji to incrire ne hũmrea na amji to,
ne me awỳr wrỳ ata. Ne hamre ramã ite
hacpỹ mã amji jaxàr, ne icati taa to, icati
xàa kam ramã hàhhuc to mõ.
24 Wa nee ame amã ihêj nare, ampeaj
kam wa me amã awjarẽ. Quê ha pjê
kam jũm ampo hy kre, quê ha cute amji
to ipixô nare na, quê ha nee kam hiprãj
ne ihhy nare, ne ihhy atapit cormã nõ.
Nãmri quê ha cute me hàmĩr na, quê ha
amji to ajxô ne kam hiprãj ne ihtỳj kam
ihhy hàhtôa to hàhtô. Jĩkjê na mã ite
hajỹr. Wa ityc ne amji jarêt nare na mã,
wa ha nee hacpỹa mã me acunea to atĩr
nare.
25 Jĩkjê na mã me acunea te me hajỹar.
Ca ha me amã mam ate amji kam me
gapac xà kên tũm ata kĩn, ne me amã
hapêti na, ca ha nee me amji mã intuw
pejti ita nõ pyr nare. Nãmri ca ha ate
mehcaca, ne me cumã hikran na, ca ha
hirôa pê me amji mã ate amji kam me
gapac xà tuw pejti ita py. Ata quê ha
me amã irya to iry, ca ha côjkwa kam
Pahpãm cahê na ame apa rohnỳtti mã.
26 Ne quê ha jũm te ikôt amji ton, ne imã
hàpên prãm na, quê ha jũm ata ipynã, ne
ikôt amji to. Ne wa ha jũ ri apu mõ, quê
ha hanea ne ikôt imã hàpên catê apu mõ.
Quê ha Inxũ pê Pahpãm, por jũm imã apê
ata to impejti ne.

Pê Pahpãm Jeju pê ihkra na harẽ, côjkwa pĩn

27 — Wa ita kam imã amji kĩn nare catia
na ite amji cajpẽr. Ne jũ mã wa ha ajte?
Xà wa ha ajkĩ amji mã Inxũ na ahwỳ ne
cumã: “Inxũ, itête ampo kên te ito jũ mãn
xà ita camẽ” hane? Hãpà, jũ wỳr wa ha
cumã ijarkwa to hane, he ita caxuw wa
icator, pjê ita kam — hajỹr.
28 Ne cute Hũm mã:
— Inxũ, imã ate amji mã gaprỳ to catia
to cati na ato prãm — hajỹr. Mã côjkwa
pĩn jũm jõkre ita te cumã:
— Wa ramã ite to cati, ne wa ha cormã
hipêr itỳj to cati to mõ — hajỹr.
29 Mã me hàhtôti atajê te me hõkre ita
par, ne mehkwỳ ajpẽn mã me harẽn to:
— Pahhàjê jàwrãrãc mõrmõ — hane.
Mã mehkwỳ amji mã me to:
— Côjkwa kam Pahpãm jarkwa to im-
prar catê nõ te cumã ihcakôc — hane.
30 Mã Jeju te me cumã harẽn to:
— Nee mã icwỳrjapê jũm jõkre ita
cakôc nare, me acwỳrjapêa ri hõkre ita
cakôc. Ampo na? Ate me hõkre par xà
ata kôt ca ramã ate Pahpãm te ihtỳj ikam
hapac na, me ijahkre pej.
31 Ne ramã pjê cunea kam ame icurê
catêjê cukij ne mehkên mã me hàr xàa
kam ri hàhhuc. Ne por me pahcurê xwỳn
pê Xatanaj pê pjê kam me to ihhimpej catê
ata, quê ha Pahpãm mentête hũrê. Quê
ha nee hipêr me kam ihhimpej nare.
32 Quê ha pĩ na me ixô, ne kỳj pê ina me
hãm, wa ha kam ityc to imõr me ajkaam
amji wỳr me hàhtôa ne me to apkjê, mãr
quê ito amji mã ihhimpej to me ipa —
hajỹr.
33 Ne hũjarẽn xà ata to pê ajco cute jũ
mã mehcuran xà ata to amji jarẽn to ipa.

Jeju te amji kam hapac xàa to me papa xà

34 Mã me hàhtôti atajê te me Jeju kam
hapac ne me cumã:
— Pỳhàpà! He wa ijõtpê hãn ne me
Mojxe xwỳ jõ kàhhôc cahyt, ne kam me,
por pê ramã Pahpãm me pamã jũm te
jũ caxuw me pahto ihhimpej xà to me
pamã awjahkre ata jarẽn par. Ca ajte
côjkwa pĩn me hũmrea na ate amji ton,
ne awrỳc ne apu apa na, me imã amji
jarẽ. Cwỳrjapê ri apê ihhêj rũm, por pê
Pahpãm jũm to me pamã awjahkre ata.
Ne quê ha apê Pahpãm te ato hũjahkre
ata mã impàràpên, ca ha atyc nare, ne
me icunea to ahimpej kam acrà tu ne, ne
jũ caxuw atyc xà nare. Nõ na mã ca ajte,
cute me acuran ita na amji jarẽ ita kam,
me icunea pê gahkre kêatre. Na ca ha
hirãa pê me imã apê jũm te côjkwa pĩn
me hũmrea na amji jahkre ne iwrỳc ita
na amji jarẽ, wa me gahkre pej — hajỹr.
35 Mã Jeju me cumã:
— He cormã nee ate me ite me amã
ampo jarẽn xà itajê cunea par xà ham-
reare, ne jũa caxuw ca ha cormã me
kampa ne me hahkre pej. Ne me ijũjarẽn
xà ita kampa ne mehkôt hakop. Ne me
hõmpu he, cu ha hàhcujro xà nõ to ampo
cujro, ne hõmpun kênre nare, quê ha
ampo kêanre na, cu ha me hõmpu ne me
hahkre pej pyrentu. Na ri ipê hàhcujro
xà nõ ata pyràac. Na wa ha ihhêj ne
me acujro, ne me amã ate amji kam me
gapac xà pupu, mõrmõ ajkĩ impej, nare,
mõrmõ ajkĩ ihkêanre. Na ca ha ihkôat
amji mã ate amji kam me gapac xà jahkre
pej. Ampo na? He wa ha nee ita ri me
acahê na apu imõr kam to icrà nare, ite
me amã ijàhcujro xà caxuw. Na wa ha ita
ri cormã apu imõr kwỳa kam, ca ha amji
mã ate amji kam me gapac xà to antuw,
ne me to intuw. Nãmri quê ha ahtũm
nare wa ha ma me apê tẽ, quê ha me apê
awcapàtkô, ne jũ mã ca ha me, ne ite me
atehcajpar nare kam, ame amji mã hamã?
Ne jũ mã ca ha me amji mã me ate amji
kam me gapac xà to me antuw? Wỳr ca
ha ame amji mã hamã.
36 Nãmri ca ha ate amji mã me ito
ahimpej na, ca ha gàhcujro jarwrỳhti ita
na me akrĩ, ne icuxà jũmjê kwỳ cujro,
mãr quê cute amji kam me hapac xà to
me antuw — hane. Hõ, Jeju te me cumã
ihcakôc xà to hajỹr, ne ma tẽ, ne me cupê
ipimxur.

Pê me hàhtôti atajê nee amji mã me Jeju to ihhimpej nare

37 Ne pê ramã me kam mare mã
Pahpãm carôt tỳjti ata to hàpên xà pihho
catia to, pê me hõmpu cakrô, nee me kam
hapac ne amji mã me to ihhimpej nare.

38 Na pê Ixaj xwỳ pê Pahpãm jarkwa to
ihcakôc catêjê nõ ata ramã ita na ihhôc to
hane he:

"Ỹhỹ me ijõ Pahhiti, ca ate me cumã
acarôt tỳjti ata to apipẽ,
ne to gàpên xà catia ton na ite me cumã
garẽn cakrô,
mã nee jũm te me ipar nare" hane.

Hõ, ita na pê Ixaj xwỳ ihhôc, mã ahnaa
cute.
39 Ampo na? He mehkwỳ amjia kôt ma
amempar caca, na pê Ixaj xwỳ me ahna
ihhôc to hane he:

40 "Pahpãm te cute ampo pupun cupate,
ihhêj ne me to into puror, ne cute
mempar cupate, ihhêj ne me to me
hapactuare.
Cute amji kam hapac xà to me ipintuw ne
hỹrmã amji to me ipipkjêr, mã cute
me to impej cupate" hane.

Hõ, pê ma ame Pahpãm par caca, na pê
me to hane.
41 Ampo na pê Ixaj xwỳ ihhôc to hane?
Nee mã ampo na nare, pê ramã mam rỳ
pêa mã Jeju te carôt tỳjti to ampo catia to
hàpên xà ata na me hõmpu, na pê ahna
ihhôc to hane.

Pê pahhi kwỳ cupate, nee ame Jeju jarẽn pejti to me harẽn nare

42 Mã me hàhtôa ne nee me Jeju par
nare cakrô, mã Juta catêjê jõ pahhi kwỳ
te hõtpê mempar. Ne nee cute me kam
mare mã, amji mã me Jeju pejti na me
harẽn nare. Ampo na? Nee mã ampo na
nare. Parixêw catêjê te cute me cuprõn
xà intête, põ mã me hapôj mã hipêr na
mencjêj nare cupate.
43 Ne me cumã Pahpãm te mempejti na
me harẽn na ihkĩn nare, ne ajte me cumã
me hũmre te mempejti na me harẽn na,
amji to prãm.

Pê Pahpãm Jeju mã ampo to hahkre atajêa to ri, me cumã hahkre

44 Mã Jeju te ihkrãhhia kam mehcunea
mã hũjarẽn to:

— Quê ha jũm te amji mã ito ihhimpej
na, quê ha nee ipyxit peaj ne amji mã ito
ihhimpej nare. Quê ha cute ito amji mã
ihhimpej me ajkaam, por cute ajpên iku-
jahêc ata to hanea ne amji mã ihhimpej.
45 Ne hanea ne, por jũm ipupu ata, ramã
ajpên cute ikujahêc catê ata pupu.
46 Ne pjê ita kam cute me amji kam
hapac xà kêanre jàhtô, ne me cupê cute
amji to me ipintuw jahkre kêatre. Na
ri ihhêj ne awcapàtkô kam ame ipa. Na
wa ihhêj rũm ipê mehcujro xà, ne me
hỹrmã icator, ite cute amji kam me hapac
xà to ipintuw ne ihhêj ne awcapàtkôti to
mentête hamre xà caxuw. Na quê ha jũm
te amji mã ito ihhimpej na, wa ha itỳj
cumã cute amji kam hapac xà to antuw.
47-48 — Ne por ma ame icaca atajê me,
ma apu ite me hapackre xà itajê caca
atajê, quê ha ihtỳj jũ caxuw hahpan xà
na Pahpãm mã me amgõ. Ne pa nare,
wa nee ite me hũhkra kam ijàmcwỳr xà
caxuw pjê ita wỳr icator nare. Quêt ite me
to impej ne mehkên catia pê me hũtàr xà
caxuw wa icator. Ne pom wa me cumã
icakôc xà ton to ipa itajê, quê ha me ahna
ahwỳ, quê ha, por jũ caxuw ampo cunea
jamre xà ata kam, ihtỳj me cumã amgõ.
49 — Ampo na? Inxũ rũm ri ajpên
icakôc xà itajê imã pra. Na wa Inxũ te
ampo to, ite icakôc xà na irẽn atajê to pit
mã, me cumã icakôc to ipa. Wa nee amjia
kôt icakôc to ipa nare.
50 Na quê ha jũm te icakôc xà atajê kam
hapac, ne to amji mã ihhimpej na, quê ha
Inxũ cahê na amji to ipijapar rohnỳtti mã.
Caxuw ri, Inxũ te imã ite to ijũjarẽn xà
itajê jõr — hajỹr.

13

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mã ihpar cuhhõ

1 Pê ramã me Hakren xà jõ amji kĩn jõ
amcro wỳr amcro pyxit peaj ne nõ. Pê
Jeju te ihtyc, ne pjê ita rer, ne ma hacpỹ
mã côjkwa wỳr, Hũm wỳr cute ihtẽm jõ
amcro ramã hàhtêp na, cumã hahkre pej.
Ne pê hõtpê cumã pjê kam me cupê me
hõ tekjê atajê kĩn, ne cumã mehkĩan to
mehkĩn ita na mã ahnaa ihtyc xà ita mã

cute to hahêr. Mã cute me ikĩnti ita to me
imã hahkre to hajỹr he.
2 Wa Jeju me, me ipê ihkôt me ipa catêjê
me, ramã caxwa xàa kam, me ikrĩ ne ame
apà. Pê ramã caxuaw me pahcurê xwỳn
pê Xatanaj ata me ikwỳ nõ japrỳ pê Juta
Carijot ata mã, cute amji kam hapac xà
kêanre ata jõr, mã ihkôt aracri cute Jeju
kên mã mẽn xà caxuw.
3 Mã Jeju te, Hũm te cumã carôt cunea
jõr na, cumã amji jahkre pej. Ne hanea ne
cumã Hũm pĩn cator, ne quê ha hacpỹa
mã hỹrmã api na, cumã amji jahkre pej.
4 Cakrô mã hãm ne cute ihkà ata caxàr,
ne cute cupẽhkà nõ ita to amji cahti na
hê.
5 Ne cute crat nõ ita kam cô kwỳ mẽn,
ne ahpỹanre na kam me imã me ipar
cuhhõn kam ihtẽm. Ne ihcuhhõ ne ma
cupẽhkà ata to me imã incrà.
6 Ne ma Ximãw Petrô na to cator, mã
cute Jeju cukij to:
— Pỳhàpà ijõ Pahhi, pom ampeaj kam
acati ita, nõ na mã ca ha ajte me ipar
cuhhõ? — hajỹr. Mã Jeju te cumã harkwa
to:
7 — Ca ha nee ita kam ampo caxuw ite
amã apar cuhhõn xà ita jahkre pej nare,
ne jũa caxuw ca ha hahkre pej. Na ca ha
ito tojnõ wa amã apar cuhhõ — hajỹr. Mã
Petrô cumã:
8 — He apêa ri ijõ Pahhi, na wa ha nee
ate imã ipar cuhhõn ita na ato tojnõ nare
— hane. Mã Jeju cumã:
— Wa ha ite amã apar cuhhõn nare na,
ca ha nee hipêr apê ikôt apa catê nare —
hane. Mã Petrô te ahna hàhwỳr to:
9 — Ijõ Pahhi, mẽr imã ipar pit cuhhõn
nare, ne hanea ne imã ijũhkra me ikrã
cuhhõ! — hajỹr.
10 Mã Jeju cumã:
— Hamreare, nee mã gĩ cunea xwỳr xà
nare, ne apar pit cuhhõn xà. Por ramã
jũm xwỳr ata tũm nare, ne cumã ihpar
pit cuhhõn xà. Ampo na? Pjê kam apu
to ipa mã ihtũm, cwỳrjapê ri cumã ihpar
pit cuhhõn xà. Ne imã ihhêj ne ramã me
acunea tetet pit, ne por jũm ata ri pyxit
peaj ne nee ihtetet nare ne ihtũmti —
hajỹr.
11 Ne pê ramã Jeju cute ihkên mã mẽn
catê ata jahkre peaj, na pê harkwa ita to
hane he:
— Ramã me acunea tetet, ne jũm ata ri
pyxit peaj, ne nee ihtetet nare ne ihtũmti
— hajỹr. Ne nee mã mehtũm to pê Jeju
hũjarẽn to hajỹr nare, ne cute me amji
kam hapac xà kên to pê hũjarẽn to hane.

Pê me hàpên catêjê me hàpên xà na me ajpẽn tehcajpa

12 Mã cute me imã ipar cuhhõn par jirô
pê mã ri hacpỹa mã cute ihkà mã amji
jaxàr, ne me ijàpàn xà na hỹr, ne cute me
icukij to:
— Xà ate me ite curmã ampo ton xà ita
kam me gapac, ne me hahkre pej? Mõrmõ
nee ate me hahkre pej nare, cwỳrjapê wa
ha me amã ihkôt harẽ.
13 Ca me ito amji mã: “Me imã ampo to
hahkre catê” hane. Ne hanea ne amji mã
me ito: “Ijõ Pahhi” hane. Ne ampeaj kam
ri ate me ijarẽan to me ijarẽan.
14 Ỹhỹ, he tee ipê me gõ pahhi, ne ipê
me amã ampo to hahkre catê cakrô, wa
itỳj me amã ijàpên, ne ite me amã me
apar cuhhõn par. Cwỳrjapê ca ha me
caa icuxà ajpẽn mã me apar cuhhõn pa.
Ne ampo cunea na me ajpẽn tehcajpa, ne
ajpẽn to me acati, ne ajpẽn mã me apê.
15 Ne ite me amã to hahkre na, ca ha
ikôat me to, ne ajpẽn mã me apar cuhhõn
pa.
16 Wa ampeaj kam me amã awjarẽ, he
me hàpên catêjê nõ hõ pahhi jirôa pê cati
nare. Ne nee hõ pahhi japyre mã hàpên
nare. Ne quêt hõ pahhi ri me hirôa pê
cati. Ne hanea ne, por harkwa na cumã
imprar catê ata, nee cute ihkujahêc catê
ata jirôa pê cati nare.
17 Hamre, ita caxuw ca ha ite amji kam
ijapac xà na me ijahkre pej kam me to
tẽ. Na ca ha ate ikôat me ton to me amji
pyràc na, ca ha atỳj hũrên me gakry.

Pê Jeju, por cute ihkên mã mẽn catê ata jarẽ

18 — Wa nee ite me acunea to icakôc
nare. Ampo na? Wa itỳj ite amji mã me
acapi atajê pupu, ne imã me gahkre pej.
Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc kam ramã me
anõ ata to hũjarẽn to: “Por icahê na ijõ

pãw ku ata, quê ha ihtỳj icuna mã ahtwỳ
ne amji to icurê xwỳn” hane. Ne ampeaj
kam quê ha caxwa ita kam, jũm ita ito
hane.
19 Ne wa ha ita kam ampo te ito hajỹr
xà ita xwỳjrea na, me amã harẽ. Mãr
quê jũm ita ito hane, ca ha ramã me
ipê Pahpãm kraa to Pahpãm kra na me
ijahkre pej.
20 Ne ampeaj kam wa me amã awjarẽ,
quê ha jũm te, por ite jũm kujahêc ata na
amji caxàr me ajkaam, hanea ne ina amji
capa. Ne quê ha jũm te ina amji caxàr me
ajkaam, hanea ne Inxũ te ajpẽn ikujahêc
ata na amji capa — hajỹr.

Pê Jeju cute ihkên mã mẽn catê jahkre

21 Cute ita jarẽn jirô pê mã ri cumã amji
kĩn nare, ne hĩ cunea kam ihpeacre. Mã
hirãa pê me imã amji jarẽn to:
— Wa ampeaj kam me amã amji jarẽ, ca
ha atỳj me anõ me icurê xwỳn tehcajpa ne
me cumã igõ, neikên mã imẽ — hane.
22 Wa tee ame ajpẽn pupu, ne nee me
ite, por cute jũm to ihcakôc ata jahkre pej
nare.
23 Ne pê ampeaj kam Jeju mã ikĩn,
cwỳrjapê pê wa cahi na jỹ.
24 Mã Ximãw Petrô te hũhkra to imã
hàpêr, ne hũhkra to imã, ite jũm ata na
Jeju cukij na awjahkre.
25 Wa Jeju wỳr ipipkjêr ne ite kyre pê
ihcukij to:
— Ijõ Pahhi, jũm mã ajte? — hajỹr. Mã
Jeju imã:
26 — Por wa ha jũm mã pãw co ne cugõ
ata — hajỹr.
Ne cute pãw kwỳ hyr ne crat kam cô
cacro to inco, ne Juta Carijot mã hõr.
27 Mã cute pãw ata pyr me ajkaam mã
Xatanaj te cumã amji jõr. Mã Jeju te cumã
harkwa to:
— Gapacta ne ate amji mã acaca xà nõ
na prãm ata ton pyrentu — hajỹr.
28 Mã me ikwỳ me ijàpàn xà na me jỹ
atajê te nee me ita jahkre pej nare, por
Jeju te imã harẽn xà ata na.
29 Ne pê Juta ihpore incjên xà to amji
pytà, ne ajco apu to ipa na, pê ihtỳj cute
amji kĩn caxuw cute ampo japrôr na Jeju
te cumã harkwa na amehcãmjĩ, nare, cute
me cupê hamreare atajê mã ihpore nõ jõr
na amehcãmjĩ.
30 Mã Juta te pãw pyr, ne ihkrẽr ne ma
ihtẽm pyrentu. Mã ramã awcapàtkô ne
caxwa.

Pê Jeju ihtẽm xà na ihkôt me ipa catêjê mã amji jarẽ

31 Ne ma Juta tẽm jakàn pê ri Jeju te me
imã hũjarẽn to:
— He ipê me Ahàkà ata pê wa me
hũmre na amji to, ne côjkwa pĩn wrỳ. Ne
ita caxuw quê ha mehcunea me hirôa pê
icati na me ijahkre pej. Ne icwỳrjapêa
quê ha hanea ne me Inxũ japrỳ to me
catia to me cati na me hahkre pej.
32 Wa ha mehcunea mã Inxũ carôt
catihti impejti cupahti ata to ajpẽ, ne
ahtũm nare, quê ha hanea ne me cumã
icarôt catihti impejti cupahti ata to ajpẽ.
33 Me apê me ikrare pyràac. Ne wa ha
nee me acahê na apu imõr kam icrà nare,
ne ahtũm nare wa ha ma tẽ. Na ca ha tee
ame ijapê. Ne por wa ite ramã Juta catêjê
mã amji jarẽn xà ata to, wa ha me amã
amji jarẽ, ne me amã: “Jũ wỳr ca ha curi
imõr xà ata ri me mõ” hane.

Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti ne

34 — Na wa ha me amã ite ijarkwa hyr
xà intuwti ita ta, ne me amã harẽn to:
“Atỳj me acunea mã ajpẽn kĩnti, to hanea,
pom quê wa me akĩnti to amji kampa he,
ita to quê ha hanea ne me amã ajpẽn kĩnti
ne” hane.
35 Quê ha me acunea mã ajpẽn kĩnti na,
quê ha mehcunea ajpẽn na me apupu, ne
me apê ikôt me apa catêjê na me gahkre
pej pyrentu — hane.

Pê Jeju Petrô mã cute hõmpun nare na harẽn na cumã harẽ

36 Mã Ximãw Petrô te Jeju cukij to:
— Jõ ri ca ha ajte mõ? — hajỹr. Mã Jeju
cumã:
— Jũ wỳr ca ha ita kam curi imõr xà ata
ri mõ, ne jũa caxuw ca ha atỳj curi ikôt
acato — hane.
37 Mã hipêr Petrô Jeju cukij to:
— Mẽr ampo na wa ha nee ita kam akôt
imõr nare? Pom ipê akôt ipa catê ita,
cwỳrjapê wa ramã ita kam akôt ityc xàa
caxuw apu mõ — hane.

38 Mã Jeju cumã:
— He xà ca ajkĩ ampeaj kam ikôt atyc xàa caxuw apu mõ? Hamreare. Wa ha amã ijũjarẽn hiahpuro. Ca ha ita kam, hôxãhxãc kàr xwỳjrea na, ate ipupun nare, ne apê ijahkre kêatre na, amji jarẽn to incrê — hane.

14

Pahpãm cahê na ampeaj kam me pamã me pahkrĩ xà jàhtô

1 Jirô pê mã ri cute me pahcunea mã harkwa to:
— Nee ca me amji mã pa, ne ame akrihkrit nare. Ne Pahpãm to ca quêt amji mã me ahimpej, ne hanea ne ito amji mã me ahimpej.
2 Ne Inxũ krĩ xà kam ampeaj kam mehkrĩ xà caxuw mehkrĩ xà jàhtô, na wa ha ma hacpỹ mã tẽ, ne me amã ihnõ cũmpej hiahpuro. Wa nee ame amã ihêj xi jarẽn nare, quê ha curi mehkrĩ xà caxuw ikre caxwỳn atajê hamreare na mã, wa ha nee me amã harẽn to hajỹr nare.
3 Na wa ha ihcũmpej par jirô pê mã, wa ha hacpỹa ne me awỳr amji jaxà, ne me gaprô, mãr wa curi apu ipa ata ri, ca hanea ne ikôt curi ame apa.
4 — Ne ramã me amã jũ kam itẽm xà ata jõ pry jahkre pej — hajỹr.

Jeju pê ri Pahpãm wỳr me pancjêj xà jõ pry

Mã me ikwỳ nõa pê Tome ata te ihcukij to:
5 — He me ipê cormã jũ kam atẽm xà ita na gahkre kêatre ita kam, jũ mã wa ha ajte me, ne me gõ pry ita jahkre pej? — hajỹr.
6 Mã Jeju cumã:
— He Pahpãm wỳr pry pyxit peaj. Ne ipêa ri pry ata. Cwỳrjapê ca ha ipyxit peaj kôt Inxũ wỳr me acato. Ne ipê me amã ite Inxũ to ipipẽ xà to ihêj xi nare xà xakat. Ne ipê me ate amji kam me gapac xà impejti cunea xakat.
7 Ne ramã ate me ipê Pahpãm kra na me ijahkre pej, na ca ha atỳj hanea ne ita caxuw me Inxũ jahkre pej. Ỹhỹ, he pê ca ramã me hõmpu — hane.

Jeju me Pahpãm pipẽan

8 Mã me ikwỳ nõa pê Pirip ata te Jeju mã:
— Me ijõ Pahhi, me imã Apãm to ajpẽ, wa me hõmpu, ne tahnaa mã ihkôt me amji kampa, ne nee wa iràn xà na me ampo pupun prãm nare — hajỹr.
9 Mã Jeju cumã:
— Pỳhàpà, he rỳ pêa mã wa me acahê na ipa, ca ajte nee cormã ate me ipupun nare? Por jũm ipupu ata, ihtỳj hanea ne Inxũ pupu, ne mẽr ampo na mã ca cormã imã: “Me imã Apãm to ajpẽ, wa me hõmpu” hane?
10 Pirip, xà ca nee ajte, wa Inxũ me ajpẽn kam ihônco, ne ajkam me ipyxit peaj na amji mã me ito hajỹr nare? — hane. Ne Jeju me icunea mã:
— Ne pom wa me amã awjarẽ itajê, wa nee amjia kôt harẽn nare. Ne wa ite Inxũ me ajpẽn mã amji jõr, ne ajpẽn kam me ihônco, na ri taa hàpên xà itajê cunea to.
11 He, wa Inxũ me ite ajpẽn mã amji jõr, ne ajkam me ipyxit peaj, na wa me amã amji jarẽ, ca atỳj me ikampa. Nãmri quê ha me amã icakôc xà itajê na ipar jahkre kêatre na, ca ha me ijàpên xà itajê pupu, ne ihkôat amji mã me ito ahimpej ne me ikampa.

Ampo na pahte me Jeju wỳr xà atajê, ihtỳj me pamã cugõ

12 — Wa ampeaj kam me amã awjarẽ, quê ha jũm te ampeaj kam ito amji mã ihhimpej na, quê ha, pom wa ijàpên xà to itajê jirôa pê hàpên xà ton to ipa. Ampo na? Wa ha ma Inxũ wỳr hacpỹ mã tẽ, na quê ha ajpên me amã icarôt kujate.
13 Ne wa me ato amji kwỳ cwỳrjapê ca ha ampo na me iwỳ, wa ha itỳj me amã hõr pa, mãr quê mehcunea me acwỳrjapê Inxũ catia to cati na me hahkre pej.
14 Ne wa me ato amji kwỳ cwỳrjapê, ca ha ampo na me iwỳ, wa ha itỳj me amã cugõ.

Pahpãm Carõ Pejti te me pamã caprĩ xà

15 — Nãmri quê ha me amã ikĩn na, ca ha atỳj ite ampo na me amã ijarkwa jirên atajê na me ikampa.

16 Ne wa ha me amã Inxũ na ahwỳ,
quê ha ijakàn pê ijaxà kam, me amã jũm
kujate, quê ha me atehcajpa. Ne taa mã
quê ha quêt me acahê na ipa rohnỳtti mã.
Ne jũm ata pê ri Inxũ Carõ Pejti.
17 Ne taa mã quê ha me amã Inxũ te
amji kam hapac xà impejti to ipipẽ to mõ.
Ne por me cupê Inxũ tekjê nare, ne hanea
ne me cupê me ikwỳ nare atajê, quê ha
nee amji mã me Inxũ Carõ Pejti itacwỳr
nare. Ampo na? Jũ wỳr quê ha me hahkre
pej, ne me hõmpu. Ne me ca nare, ca ha
atỳj quêt me hõmpu. Ampo na? He quê
ha ihtỳj quêt me acaxwãm pê ihkrĩ, quê
ha me acahi na ipa.

Quê ha Jeju me parer, cu ahte ame papa nare

18 — Ne quê ha ina ahtũm nare, wa ha
ma tẽ cakrô, wa ha nee me ato tojnõ ne
me amã hikran, ca ha ahte ame apa nare.
Ne itỳj me awỳr amji jaxà, ne me acahê
na apu ipa.
19 Ne quê ha ina ahtũmre quê ha me
cupê Pahpãm tekjê nare atajê nee hipêr
me ipupun nare, ne me ca nare, ca ha
quêt atỳj hipêr me ipupu. Ne wa ha
itỳj hacpỹa mã itĩr ne Pahpãm cahê na
apu ipa. Cwỳrjapê ca ha icuxà hanea
ne hacpỹa mã me atĩr, ne me atĩr ita na
Pahpãm cahê na ame apa.
20 Ne quê ha jũ caxuw, amcro nõ na me
awỳr Pahpãm Carõ Pejti cato, ca ha Inxũ
me ite ajpẽn mã amji jõr, ne ajkam me
ipyxit peaj na me ijahkre pej. Ne hanea ne
me amã, wa Inxũ Carõ Pejti kôt, me akam
ikrĩ na ijahkre pej, na cu ha ajpẽn mã me
amji gõ, ne ihhêj ne ajkam me pahpyxit
peaj.
21 — Ne por quê ha jũmjê ito amji
kampa, ne ijarkwa kôt me ipa atajê, quê
ha me cumã ikĩnti na me to ipipẽ to ipa.
Ne quê ha hanea ne Inxũ mã, por jũmjê
mã ikĩnti atajê kĩn, wa ha hanea ne imã
mehkĩn, na wa ha me cumã amji to ajpẽ,
mãr quê me ipupu ne me ijahkre pej pejtu
ne — hane.
22 Mã me ikwỳ nõa pê ajtea mã Juta nõ
ata, pê nee Juta Carijot nare ata te Jeju
cukij to:

— Jũ mã ca ha ajte ne me imã pit mã
amji to ajpẽ? Ne nee me cupê me akwỳ
nare atajê mã amji to apipẽ nare? —
hajỹr.
23 Mã Jeju cumã:

— Quê ha jũm mã ikĩn na, quê ha ihtỳj
ite cumã ampo na ijarkwa jirên itajê na
ikampa. Cwỳrjapê quê ha ihtỳj Inxũ mã
ihkĩn, wa ha Inxũ me ajwar me cumã
amji to ajpẽ, ne ajpẽn kam me ihônco, ne
me cahê na me ipa rohnỳtti mã.
24 Nãmri quê ha jũm mã ikĩn nare na,
quê ha nee ite ampo na cumã ijarkwa
jirên atajê na ipar nare. Ne cute hajỹr xà
ita kam jũmã wa ha ajte, ne me cumã amji
to ajpẽ, ne ajpẽn kam me ihônco to ipa?
Jũ wỳr wa ha me to hane — hane.

Carõ Pejti ri pahte me Pahpãm te amji kam hapac xà impar na me pahto

Ne cute me icunea mã:

— He wa ampeaj kam me amã awjarẽ.
Pom wa icakôc xà to icakôc, ca ahna me
ikampa itajê nee cupê icakôc xà nare, ne
cupê, por pê Inxũ ajpên ikujate ata cakôc
xà.
25 — Ne wa ita ri cormã ame acahê na
imõr xà ita kam, ramã ite me amã ampo
itajê cunea to icakôc partu.
26 Na quê ha Inxũ hacpỹ ne ajpên
ijarkwa kôt me awỳr Carõ Pejti kujate,
quê ha taa me atehcajpa, ne me amã
ampo cunea to hahkre. Ne taa ite ampo
to me amã icakôc xà itajê to, ate me amji
japackre na me ato, ca ha me to amji
japackre.

Quê ha Jeju me pahcaxwãm pê me pamã me pahcarĩcti gõ

27 — Ne wa ha me amã, pom wa icarĩcti
kam ipa ita gõ, mãr ca nee amji mã ame
ampo cupa nare, ne nee ampo cupate ame
akrihkrit nare. Ampo na? He wa ha
pa me apê ate amji mã me ampo cupa,
ne ame akrihkrit xà atajê to hamre, ca
ha atỳj ame apa. Ne wa ha nee ipê me
cupê Inxũ na mehkwỳ nare atajê pyràc,
ne ijarkwa cakrô to me amãn, ca ha me
anõ akên nõ mã axàr nare, ne me apej
pêa mã ame apa, ne quêt me acarĩcti kam
ame apa.

28 Ne wa ramã ite me amã: “Wa ha ma tẽ, ne hacpỹa ne me awỳr amji jaxà, ne me acahê na apu ipa” hajỹr na, ate me ipar. Ampo na? He wa ha ma, por ijirôa pê Inxũ Cati ata wỳr amji jaxà. Ne quê ha me anõ mã ikĩn na, ihtỳj itẽm xà ita pyrên hakry.

29 Wa ha ampo itajê te ito hajỹr xà xwỳjrea na me amã harẽn to ipa, mãr quê jũ caxuw ito hane, ca ha amji mã me ito ampeaj kam pyrentu.

30-31 Ne jũ wỳr wa ha ahkri xa ne ame amã icakôc. Ampo na? Quê ha ahtũm nare, quê ha me pahwỳr me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê jõ pahhi, pê me pajõ xwỳn cato. Ne cupê me pajõ xwỳn cakrô, quê ha nee jũ na iton nare. Ampo na? Hirôa pê icarôt cati na ri. Ne pê ramã Inxũ imã: “Cama amji na me pajõ xwỳn jamã, quêt taa acura” hane. Na wa ha itỳj Inxũ te imã harkwa to hajỹr xà ita na kampa. Ampo na? Mehcunea te imã Inxũ kĩnti na me ijahkre pej prãmte, wa ha hane. Me to xa cu uu ne me — hajỹr. Wa ite me ajpẽn mã:

— Mẽr hacme — hajỹr.

15

Jeju pê pĩxô pàr pyràc

1 Ne wa cormã pry kôt me imõar kam, mã Jeju te me imã amji jarẽn to:

— He ipê pĩxô pàr ata pyràac, mã Inxũ pê pĩxô pàr ata jamãr catê ata pyràac, ne ma ijamã.

2 Ne por amji mã me ito ihhimpej catêjê atajê pê ihhêj rũm ipajũhtê atajê pyràac. Cwỳrjapê quê ha nee jũm te amji mã ite amji kam ijapac xà impar nare na, quê ha ihtỳj Inxũ itête põ mã mẽn to hanea, pom quê hãn ne pĩxô pàr pajũhtê hô nare, mã hamãr catê hakep ne curẽ, ata jĩkjê na Inxũ te hajỹar. Ne quê ha pĩxô pàr nõ pajũhtê na hô pyxitre apu harij, quê ha hamãr catê hõmpu, ne intête ahna xà me, ahna ampo kên cunea harij atajê jũrên pa, cute cumã hô to hàhtôa to prãm to. Ita jĩkjê na mã Inxũ hãn ne cute amji mã me ito ihhimpej catêjê atajê to hane. Cute amji kam hapac xà kam, cute me ampo kên to me amji kam hapac atajê cunea jũrê, mã mempej, ne ma ijarkwa kôt, me hàpên xà impejti to amji mã me ipicamẽn to me ipa.

3 Ne ramã Inxũ te, ite me amã ampo to hahkre itajêa kôt, cute me amã ate amji kam me gapac xà kên jũrên ne to impej.

4 Nãmri quê ha pĩxô pàr pajũhtê nõ te impàt ne ihpỳm na, quê ha nee hô nare, ne cama incrà. Ita jĩkjê na, ca ha me anõ, ate ijarkwa kôt gàpên xà impejti to gàpên to apa nare, ne amjia kôt gàpên na, quê ha gàpên xà ata kôt apê hamreare ne. Cupate ca ha ikam me akrĩ kam me to acrà, wa ha hanea ne me akam ikrĩ kam to icrà. Na cu ha me ajpẽan, ne ajkam me pahpyxit peaj, ne atỳj ijarkwa kôt me apê. Ne me apê pĩxô pàr pajũhtê pejti ata pyràac, ne ampeaj kam me axô hũhhĩc itajê pê me gàpên xà jàhtôa ne impej.

5 — Ipê pĩxô pàr cati pyràac, ne me apê ihpajũhtê pyràac. Quê ha pĩxô pàr pajũhtê nõ ipàar kam ihcuhhê, ne ihtỳj ahna hô. Ita jĩkjê na, ca ha ikam me akrĩ kam me to acrà, ne atỳj ijarkwa kôt me gàpên xà impejti to me gàpên to me apa. Nãmri ca ha ate ikam me akrĩ kam me to acrà nare, ne amjia kôt ame apa na, ca ha nee me ampo pejti ton nare.

6 Quê ha jũm te ijicu, ne nee ikam ihkrĩ kam to incrà nare na, quê ha cupê, cute me pĩxô pajũhtê jakep mã incrà, mã cute me to cuprõn, ne cuhy kam me haxwỳr, ne me to caxàr ata pyràac. Quê ha jũm te ipê ampỳa mã apu ipa na, quê ha ihtỳj amji to acto.

7 Ca ha ate amji mã me ito ahimpej kam me to acrà, ne atỳj ikam me gapac kam me to acrà na, cu ha me ajpẽan, ne ajkam me pahpyxit peaj, ca ha ampo na me iwỳ, wa ha itỳj me amã cugõ.

8 Na ca ha ate ijarkwa kôt gàpên xà impejti jàhtôa to gàpên to apa na, quê ha ahna me apupu, ne apê ikôt me apa catêjê na me gõmpu, ne me akam ihtỳj me Inxũ catia to cati. Ne cute amji kam hapac xà impejti ata na me gahkre pej, ne hanea ne Inxũ, ihtỳj jũm te amji kam hapac xà to impej na hahkre pej.

Jeju mã me pajakryti na me papa na me pahto prãm

9 — Ne pom Inxũ mã ikĩnti, mã ma
ipupu ne ijamã ita na, wa ha hanea ne
me ato, ne imã me akĩn, wa ha ma me
apupu, ne ma me gamã. Cwỳrjapê ca ha
nee amji tête ame ijarkwa curê nare, ne
ikôat quêt ame apa, mãr wa imã me akĩn
ita na.
10 Wa hãn ne amji mã Inxũ jarkwa na
kampa, na ri cumã ikĩn, ita na ca ha icuxà
hãn ne ijarkwa na me ikampa, wa ha imã
me akĩn ita na.
11 — Ne mẽr ampo na mã wa ame amã
icakôc xà ita to icakôc? He icuxà me
gakryti cunea kam me apa rohnỳtti mã
na me ato prãm, cwỳrjapê wa ame amã
icakôc xà ita to icakôc.

Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti kam me papa

12 — Ne wa hãn ne ijõtpê me amã
ijũjarẽn to: “Pom imã me akĩnti ita cuxà,
ca ha me amã ajpẽn kĩnti ne” hane.
13 Imã me akĩn cràti ita kam, wa ha pa
me icurê xwỳn mã amji gõ, quê ha me
acwỳrjapê me icura. Ca ha cormã imã me
akĩn cràti ita na me ijahkre pej.

Me papê, por Jeju te amji mã me pahcapi atajê jõ ikwỳ nõ

14 — Ca ha ate ijarkwa kôt me gàpên na,
ca ha me apê me ikwỳa to me ikwỳ.
15 Ne imã, nee me apê cama me imã
me gàpên catêjê atajê nare, ne me apê
me ikwỳa to me ikwỳ. Ampo na? Nee
mã ampo na nare. He cama me cumã me
hàpên catêjê atajê pê me hõ pahhi te amji
kam hapac xà jahkre kêatre, ne me ca
nare. Wa itỳj quêt me amã, por Inxũ te
imã ampo cunea jarẽn atajê jarẽn to ipa.
16 He pê ca nee amji mã me icapi nare,
ne pa pê wa quêt amji mã me acapi.
Ampo na? Nee mã ampo na nare. He
ijarkwa kôt ate me gàpên xà pejti ton to
me apa to prãm to, pê wa amji mã me
acapi. Ne me gàpên xà impejti atajê pê
quê ha ampo pĩxô pejti te jũ caxuw hamre
xà nare ata pyràac, ne ihcuhhê rohnỳtti
mã. Cwỳrjapê ca ha ijaprỳa na ampo na
me Inxũ wỳ, quê ha ihtỳj me amã cugõ.
17 Ne wa ha hipêr me amã me ate me
ajpẽn kĩnti xà ita na awjahkre.

Me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê ma ame cupê mehkwỳ atajê curê

18 — Ne wa ha ma itẽm jakàn pê, quê ha
me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê,
ma ame acurê. Ca ha me acumam cute
ame icurê na me to amji japackrea ne.
19 Ne me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare
atajê mã mehkwỳ pê me hũràcti catêjê pit
kĩn. Na quê ha me apê me hũràc na mã,
quê ha ihtỳj me cumã me akĩn. Ne cama
nee me apê me hũràc nare. Ampo na? He
wa ite amji tekjêa na amji mã me acapi.
Cwỳrjapê ri ma ame acaca ne ame acurê.
20 Ne curmã ite me amã ijũjarẽn xà ata
to ca me amji japackrea ne. “Me cumã
hàpên catêjê, nee me hõ pahhi catêjê jirôa
pê me cati nare. Ne hanea ne nee me
hõ pahhi japyre mã, me amji pupun to
kên to me ipa nare” hajỹr. Na quê ha me
cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê, me
imã ite amji pupun xà kêanre na me ito.
Cwỳrjapê quê ha hanea ne ame ate amji
pupun xà kêanre na me ato, ca ha ahna
me amji pupu. Ne por me pyxitre amji mã
me ijarkwa kampa atajê, quê ha hanea ne
ihtỳj amji mã me akampa.
21 Ne mẽr ampo na mã quê ha ate me
amji pupun xà kêanre na me ato? Nee mã
ampo na nare. He me apê ikôt me apa
catêjê, na quê ha me ato hane. Ne hanea
ne me cupê Inxũ te ajpên ikujahêc ata
jahkre kêatre, na quê ha ma ame acurê.
22 — Na wa ite me cumã cute mehkên
ton xà atajê intête me cumãn, ne me
cumã harẽn prãmte, wa me hỹrmã icator.
Mã cute me hahkre pej cakrô, ajte nee
cute me ton jicu nare. Cwỳrjapê quê ha
Pahpãm ame to kêanre ne. Wa ha icator
ne me cumã, cute mehkên xà ton ita jarẽn
nare na mã, quê ha nee me hahkre pej
nare, quê ha Pahpãm xwỳjê nee ame to
kên nare. Ne hamre, jũ wỳr quê ita
caxuw, cute mehkên ton xà ata pê jũ kam
me cato.
23 Ne por ma ame icaca, ne ame icurê
atajê, hanea ne ma ame Inxũ caca ne ma
ame curê.
24 Wa icator, ne me kam mare mã ite
icarôt tỳjti to, rỳ jũ caxuw jũm te ampo
pejti pihho ton nare atajê cunea ton par.
Wa ha me kam mare mã ampo itajê ton

nare na mã, quê ha nee Inxũ me cumã harkwa to: “Me apê ate me akên ton catêjê” hajỹr nare. Mã ajte cute ita na me ipupun cakrô, ajte ma Inxũ me ajwar ame icurê.
25 Ne pê ramã rỳ pêa mã Mojxe xwỳ ina ihhôc to hane he: “Wa ite ampo kên ton nare cakrô, mã ajte ma ame icaca, ne ma ame icurê” hane. Hajỹr ata na mã cute me iton he.

Pahpãm Carõ Pejti ri me pamã Jeju to hahkre

26 — Ne quê ha ampo kên itajê te ame ato hajỹr cakrô, ca ha nee ame amji mã pa, ne nee ame akrihkrit nare. Ampo na? He wa ha itỳj me amã Pahpãm Carõ Pejti te catyt kam me amã ampo to hahkre catê ata kujate. Quê ha me atehcajpa, ne me amã ihcunea na ikôt harẽn to hahkre.
27 Ne me ca, ca ha hanea ne mehcunea mã ikôt harẽn to me apa. Ampo na? He pê ca mam quêt ikôt me apa, na ri ihcunea na ramã me amã ijahkre pej.

16

Quê ha me pahte amji pupun xà kêanre ata nee me pahto jũ mãn nare

1 — Ne wa ha jũ caxuw ampo te ito hajỹr xà ata kam, ate ame icaca, ne ame imã hikran cupate, wa ite ramã me amã ampo itajê cunea jarẽn hiahpuro.
2 Nãmri quê ha ihtỳj ikôt me cumã me acurê, ne quê ha cute me cuprõn xà jũrkwa pê, ihtỳj me gapôj. Ne quê ha mehkwỳ kwỳ te amji to me Pahpãm cajpuaw na me amji cãmjĩ xà to, quê ha ihtỳj hanea ne me acura.
3 Ne ampo na quê ha ame ato hane? He me cupê ijahkre kêatre, ne me cupê Inxũ jahkre kêatre, na quê ha ame ato hane.
4 Ne quê ha ampo itajê me ato hane, ca ha ite ramã me amã harẽn hiahpuro na, me ito amji japackre pyrentu. He pê wa mam aracri ame akôt ipa, ne nee ajco me amã ampo itajê jarẽn to hajỹr to ipa nare. Ampo na? Pê wa pa me apytàr to ipa na pê.

Quê ha Jeju me pamã Pahpãm Carõ Pejti kujate

5 — Ne hamre, ramã ma hacpỹ mã ajpên cute ikujahêc catê ata wỳr ite amji jaxàr xàa kam ramã hàhhuc to mõ, na wa itỳj me amã ampo itajê cunea jarẽn to mõ. Ca nee ajte jũ kam itẽm xà ita na me icukij nare.
6 Ne wa ramã ite me amã hacpỹa mã amji jaxàr xà ata na amji jarẽn, cwỳrjapê ri ajte me amã amji kĩn nare, ne me apeacre. He nee ame apec nare!
7 He ampeaj kam wa me amã amji jarẽ, ne wa nee apu ihêj xi jarẽn nare he. Imãa hacpỹ mã ite amji jaxàr xà ita na ri me amã ihkênre nare. Ampo na? He wa hacpỹa ne amji jaxàr nare, quê ha nee ajpên Pahpãm Carõ Pejti te me atehcajpar catê ata me awỳr iwrỳc nare. Na wa ha ma tẽ, ne itỳj ajpên hacpỹ ne amji jaxà kam me amã ihkujate.

Quê ha Carõ Pejti hỹrmã me cupê mehkwỳ nare atajê pipkjêr na me to

8 — Ne quê ha Inxũ Carõ Pejti te catyt kam me amã ampo to hahkre catê ata te me awỳr cator na, quê ha taa me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê mã ampo crê atajê to hahkre, quê hame hahkre pej. Atajê pê, cute me ampo kêanre ton xà na cute me amji jahkre pej xà me, cute catyt kam imã ite amji kam ijapac xà to impejti jahkre pej xà me, jũ caxuw Pahpãm te, cute me hàpên xà ton na amehcukij na cute me hahkre pej xà. Hõ, ampo crê itajê to, quê ha Inxũ Carõ Pejti ata cute me hahkre pej na me to he.
9 Quê ha Carõ Pejti, por nee ito amji mã mehhimpej nare ne ame ampo kêanre ton to ame ipa atajê na, cute me amji jahkre pej na me to.
10 Ne quê ha hanea ne ipê Pahpãm mã catyt kam ipa catê na, cute me ijahkre pej na me to. Na wa hama hacpỹ mã Inxũ wỳr tẽ, ca ha nee me ipupun to acuhhê tu nare.
11 Ne quê ha hanea cute mehkên ton xà atajê jahpan xà na, Inxũ te mehcukij ne mehkên mã me irẽn na, cute me hahkre pej na me to. Na ri cute me ampo kên ton xà itajê jõ pahhi pê Xatanaj ata kên mã mẽn xàa kam xa.

Quê ha Pahpãm Carõ Pejti me pamã, ampo cunea to hahkre

12 — Ne cormã ampeaj kam imã me amã ampo jarẽn xà itajê jàhtô, wa me amã ampo itajê cunea jarẽ na mã, ca ha nee mempar, ne me hahkre pej nare.

13 Ne nee ita na cute me amã jũ mãn nare. Ampo na? Quê ha jũ caxuw Inxũ Carõ Pejti te catyt kam me amã ampo to hahkre catê ata ajpên me awỳr cato, ne ta ame amã ampo itajê cunea to hahkre pa. Ne catyt kam, harkwa kôt, Inxũ te amji kam hapac xà impejti itajê to pit mã me amã hahkre, ne nee mã, quê ha amjia kôt me amã to hahkre nare. Ne me amã, por ajpên cormã me awỳr ampo cator nare atajê to hahkre.

14 Ne me akam mare mã amji mã icatia to icati na ijarẽ, ne cute amji mã me icupa na me to, quê ha ihtỳj amji mã me icupa. Ampo na? He quê ha icakôc xà to pit mã ihcakôc, na quê ha hane.

15 Ne por Inxũ mã ampo cunea atajê te hajỹar, ne cupê itekjê. Na wa ha Pahpãm Carõ Pejti mã ampo jarẽ, quê ha ma me amã to awjarẽ.

Pê Jeju hacpỹa mã ihtĩr na me cumã amji jarẽ

16 — Ne quê ha ina amcro hàhtô nare, ca ha nee hipêr me ipupun nare. Ne hanea ne ina amcro hàhtô nare, ca ha hacpỹa mã me ipupu — hajỹr. Jeju te me imã amji jarẽn to hajỹr.

17 Wa ite me ajpẽn cukij kam me itẽm, ne me ajpẽn mã:

— Ne mẽr ampo na mã tee ame pamã amji kôt harẽn to hahkre. Ne ajte amji jarẽn to: "Quê ha ina amcro hàhtô nare, ca ha nee hipêr me ipupun nare. Ne hanea ne ina amcro hàhtô nare, ca ha hacpỹa mã me ipupu" hane. Ne hanea ne ajte amji jarẽn to: "Ita cwỳrjapê wa ha ma hacpỹ mã Inxũ wỳr tẽ" hane.

18 Ne mẽr ampo jarẽn xà pê mã: "…amcro hàhtô nare…" ita? Wa nee me ite ihcakôc xà itajê nõ na mempar, ne me hahkre pej nare — hajỹr.

19 Mã ampo na ite me Jeju cukij prãm ata na cute me hahkre pej pyrentu, cwỳrjapê ri me imã:

— Xà ite me amã: "Quê ha amcro hàhtô nare, ca ha nee me ipupun nare, ne ina amcro hàhtô nare ca ha hipêr me ipupu" ata na mã ca ame ajpẽn cukij?

20 Ampeaj kam wa ha me amã ijũjarẽn xà ita to awjarẽ. Ca ha atỳj jũ caxuw ame amrã, ne me amã amji kĩn nare ne, ne me apeacre ne. Ne me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê, quê ha ihtỳj quêt ame hakry. Cakrô, quê ha hacpỹ ma mã mam me amã amji kĩn ata jirôa pê me amã amji kĩn.

21 He pom hãn ne me cahãj mã mehkra hà mã me cumã amji kĩn nare, mã me cumã ajhu, mã hacpỹ ma mã mehkàj xà to me hapac kêt, ne me cumã amji kĩn, ne me cumã mehkra pỳpỳm pyrên ame hakry, ita jĩkjê na ca ha me hanea.

22 Ne amcro itajê kam me amã amji kĩn nare cakrô, cu ha hipêr me ajpẽn pupu. Jirô pê mã quê ha me amã amji kĩan to amji kĩn ata, quê ha nee jũm me apê caxàr, ne me apê to hamre nare.

Cu ha Jeju japrỳa na me Pahpãm mã me pahcakôc

23 — Ata caxuaw ca ha nee hipêr ampo na me iwỳr nare, ne me apê me ikwỳ te hajỹr romã mã, ca ha ijaprỳa na, ampo cunea na ate Inxũ na me gàhwỳr xà atajê, quê ha ihtỳj me amã cugõ.

24 Ca ajte nee cormã me ate ijaprỳa na ampo na me Pahpãm wỳr nare. Na ca ha ita caxuw atỳj ijaprỳa na ampo na me Inxũ wỳ, quê ha ihtỳj me amã cugõ, ca ha me acwa, ne me to mam me amã amji kĩnti ata ràn, quê ha me girô pê ihpỳm tu ne.

25 — He wa nee cormã hirãa pê me amã ijũjarẽn xà itajê jarẽn to ipa nare, ne incwỳrpê me amã harẽn to ipa. Ne wa ha jũ caxuw quêt hirãa pê me amã Inxũ te amji kam hapac xà jarẽ, ne me amã to ajpẽ.

26 Ne ca ha jũ caxuw me apê me ikwỳ te hajỹr romã mã ijaprỳa na ampo na me Pahpãm wỳ, wa ha nee hipêr ahna cumã me acajrẽn to prãm nare.

27 Ampo na? He ihtỳj ita caxuw cumã me akĩn, cwỳrjapê quê ha taa me akampa, ne me amã ampo atajê gõ. Ampo

na ri cumã me akĩn? He ca ihpĩan icator
xà na amji mã me ito me ahimpej, ne me
amã ikĩnti incwỳrjapê ri ihtỳj cumã me
akĩn.
28 Ne wa Inxũ pĩn ajpên pjê ita wỳr
icator, na wa ha ita caxuw pjê ita re, ne
ma hacpỹ mã hỹrmã tẽ — hajỹr.

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mã cute me cumã hikran na harẽ

29 Wa ite me cumã:
— Hamre, ca ita caxuw hirãa pê
gũjarẽn xà itajê kôt harẽn to mõ. Ne nee
incwỳrpê me imã ihkôt harẽn to amõr
nare.
30 Na wa ita caxuw, ite me ate ampo
cunea jahkre pej na me gahkre pej,
ne amã cute ampo na me acukij xà
xwỳjrea na, ramã amã me hahkre pej, me
hàhcukjêr xà atajê na. Cwỳrjapê wa ita
caxuw itỳj Pahpãm pĩn acator na amji mã
me ato ihimpej — hajỹr.
31 Mã me imã:
— Xà ita kam cormã, ajkĩ ate amji mã
ito me ahimpej?
32 Co he, nãmri ramã ihhêj ne ipê me
apicràn xàa kam hàhhuc to mõ. Ca ha
atỳj me irer pa, ne ma ame gũrkwa wỳr
me pra, wa ha ahte ahtwỳ cakrô, wa ha
nee ahte ijàhhuc nare. Ampo na? Quê ha
ihtỳj Inxũ icahê na apu mõ.
33 Ne ame akrihkrit cupate, wa mam ite
me amã ijũjarẽn xà itajê to ijũjarẽn. Mãr
ca ikam me amji hônco, ne me acaxwãm
pê me acarĩcti ne. Ne pjê ita kam, me
cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê kam,
ca ha ame amji pupun xà kêanre to ame
amji pupu. Cakrô, ca ha nee ame cumã
me apec nare, ne me cumã amji to ihtỳaj
ne. Ampo na? He wa ramã me hõ pahhi
mea mã ite me tohjê, ne me hirô pê ixãm
— hajỹr.

17

Pê Jeju Hũm Cati mã amji cajrẽn

1 Jeju te me imã hũjarẽn to hajỹr jirô
pê mã ri kàj mã, côjkwa wỳr irĩt, ne cute
Hũm mã:
— Ỹhỹ Inxũ, hamre ramã ityc xàa kam
hàhhuc. Inxũ, ipê akra catia to icati na,
cute me ijahkre pej xà na me to, quê
mehcunea me ijahkre pej, mãr wa hanea
ne acatia to acati na, cute me gahkre pej
xà na me to, quê mehcunea gahkre pej.
Cwỳrjapê ca ha hacpỹa mã ityc jirô pê ito
itĩr ne amji wỳr ijaprô.
2 Ne pê ca imã garkwa hyr to hane he:
“Pjê wỳr ate acator, ne ate amji to me
hõ Pahhiti na, ne mehcunea to ahimpej
xà caxuw, ramã ite amã acarôt jõr. Ne
wa ha amã me hàhtôa ne cugõ, ate me
to gõ tekjê xà na, quê ha ato amji mã
mehhimpej, mãr quê pahcahê na amji to
me ipijapar rohnỳtti mã” hane.
3 He apyxit peaj ne quêt apê Pahpãm,
ne nee aràn xà na jũm pê Pahpãm nare.
Ne ipê por ate Jeju Crixtô kujahêc ata. Ne
me pahkwỳ te me pajahkre pej, cwỳrjapê
quê ha me pahcahê na amji to me ipijapar
rohnỳtti mã.
4 Ite ramã acatia to acati na pjê ita kam,
cute me gahkre pej xà na me ton. Ne ate
imã ijàpên xà jõr ata, ramã ite hipêj xàa
kam.
5 Ne pê wa ramã ate pjê ton xwỳjrea na
mam acahê na ipa, pê amã icatia to icati.
Na wa ha ita caxuw ma awỳr amji jaxà,
ca ha amji cuna mã hacpỹa mã ito icatia
to icati.

Pê Jeju Hũm Cati mã ihkôt me ipa catêjê cajrẽn

6 — Ỹhỹ, pê ca imã me cupê me akwỳ
atajê gõ, ite me cumã ate amji kam gapac
xà to hahkre, mã cute me gahkre pej
prãmte.
7 Na ri ihtỳj cute me garkwa kam hapac.
Ne ihtỳj ita caxuw arũam iwỳr me cumã
ampo cunea imprar na hahkre pej.
8 Na wa ite, ate me cumã icakôc xà na
gũjahkre xà atajêa to, wa ite me cumã
icakôc, mã ihtỳj cute mempar, ne ahna
me amji caxàr. Ne ihtỳj amji mã ate ajpên
me hỹrmã ipyxit peaj ne ikujahêc na me
ato hane. Ampo na? He nee mã ita pê
ahêj xi xà nare, ne ampeaj kam ri.
9 — Ne wa itỳj amã mehcajrẽn, ne nee
mehkôt amã mehcunea pê me pahkwỳ
nare atajê cajrẽn nare, ne por ate me
imã hõr atajê pit, wa amã mehcajrẽn.
Ampo na? Me cupê gõ tekjêa, na wa apu
mehcajrẽn.

10 Ne mehcunea pê itekjê atajê pê atekjê, ne mehcunea pê atekjê atajê pê itekjêa. Cwỳrjapê ri pahkôt me ipa catêjê atajê kôt, cute ramã icarôt tỳjti, ne icatia to icati na me ipupun.

11 Ne wa ha ma hacpỹ mã awỳr amji jaxà, quê ha ahte pjê kam cormã me ahtwỳ ne ame ipa. Inxũ, ampeaj kam apeaj to apej. Cwỳrjapê ca ha ca atỳj acarôat to me pahkwỳ jamã. Ampo na? He ampeaj kam acarôt tỳj, na pê ca imã icarôt tỳjti ita gõ. Cwỳrjapê ri ajkam pahpyxit peaj. Mãr quê me pahkwỳ itajê pê me pahpyràac, ne me ajpẽn hônco tu ne, cute pahcuxà ajkam me pyxit peaj prãmte.

12 Pê wa pjê kam cormã ame cahê na imõr reria mã, itỳj, por ate imã acarôt jõr ata to ajco me hamãr to me hũtàr to ipa. Mã nee ijũhkra pê mehnõ cator, ne ipictor nare. Ne por ramã gõ kàhhôc te jũm pyxit peaj ne, ne cupê Juta Carijot ata ipictor na harẽn ata ri, amjia kôt ahnaa cute amji to ipictor.

13 — Ne wa hacpỹ mã ite awỳr amji jaxàr xwỳjrea na, cormã pjê kam ame cahê na imõr reria mã me cumã garkwa cunea to hahkre to ipa, mãr quê me hahkre pej, ne me cumã amji kĩnti ne. Pom wa ahnaa mã imã amji kĩn na amji cajpẽ ita na, quê icuxà me amji cajpẽ.

14 Wa ite ramã me cumã garkwa to hahkre, ne me cumã hõr. Mã me cupê ipyràac, ne nee me cupê pjê ita tekjê nare, cwỳrjapê ri me cupê pjê tekjê atajê ma amehcaca, ne ame curê.

15 Ne wa ha me cumã ana ahwỳ, ca nee cormã ne pjê ita pê amji wỳr me haprôr nare, ne ma cama me ahna me pahcurê xwỳn jamã, ne me cupê me hũtà, mãr quê nee ihkôt me amji kam hapac nare.

16 Ne cute me amji kam hapac xà pê ite amji kam ijapac xàa pyràc, na ri nee me cupê pjê tekjê atajê te amji kam hapac xà pyràc nare.

17 Ne garkwa cakôc xà itajê nee ihhêj xi jarẽn nare, ne ihtỳj cute catyt kam me ipa xà caxuw me hapackre, mãr quê ihtỳj me awpa, ne catyt kam me ipa. Na quê ha me cupê atekjê.

18 Ne pom pê ca pjê wỳr ikujate ita na, wa ha me to, ne pjê cunea kôt ame cucrà, quê ha ame cumã pajarkwa pejti ita to hahkre to me ipa.

19 Ne wa ite ijàpên xà caxuw amã amji jõr ita na quê ha me amã amji gõ, ne ihtỳj me amã me hàpên to me ipa.

Pê Jeju Hũm Cati mã mehkwỳ cunea cajrẽn

20 — Ỹhỹ Inxũ, wa ha nee me pahkwỳ crêre itajê caxuw pit mã ana ijàhwỳr nare. Ne hanea ne cute cormã jũ caxuw mehkôt me ikam hapac ne ito amji mã mehhimpej atajê mã, wa ha ana ahwỳ.

21 Ne imã cute me amji kam hapac xà pyxit peaj na mehhôncoti na me to prãm. Pom ahnaa mã pamã pahte amji kam pajapac xà pyxit peaj he, ita to cute me amji kam me hapac na ri, imã me to prãm. Ita na quê ha me cupê me pahkwỳ nare atajê cute amji kam me hapac xà pyxit peaj na me hõmpu, ne ihtỳj ate ikujahêc na me gahkre pej.

22 Ne pom ate ito icati ita na, wa ite me to cati, na ri cute amji kam me hapac xà pyxit peaj na me amji hônco tu, ne me pyxit peaj te hajỹar, pom cu ajkam pahhônco, ne pahpyxit peaj he.

23 Ne ampo na mã wa ame cumã ana ijàhwỳr to hane? Nee mã ampo na nare. He mehcunea mã cute amji kam me hapac xà pyxit peaj to prãm to, wa ame cumã ana ahwỳ, mãr quê mehcunea me hõmpu ne ate ikujahêc na me gahkre pej. Ne pom amã ikĩnti ita na, quê ha amã mehkĩnti na cumã me gahkre pej.

24 — Ỹhỹ Inxũ, por ate imã me hõr atajê me pahcahê na amji to me ipijapar na, imã to prãm. Ne ca ha me kam mare mã ate ito icati, mã cute me ipupun, ne me ijahkre pej. Na ca ha atỳj ito hane. Ampo na? Pê ca ramã mam pjê ton xwỳjrea na amã ikĩnti, na ca ha ito hane.

25 — Inxũ, he ca quêt catyt kam akrĩ ita na, ne ita ri pjê kam mehcunea pê gahkre kêatre. Ne pa nare, ihtỳj quêt imã catyt kam akrĩ ita na gahkre pej. Ne por ate imã me hõr atajê te hajỹar ne ihtỳj ate ikujahêc na me cumã gahkre pej.

26 He wa ite me cumã garẽn, mã cute me gahkre pej. Ne wa ha me cumã garẽn to ixãm ita na, mãr quê me cumã ajpẽn kĩn to hanea, pom quê amã ikĩn he. Ne ite amji kam ijapac xà pyxit peaj ata to pit mã me amji kam hapac to me ipa, mãr wa ajpẽn kam me ipyxit peaj — hajỹr.

18

Pê krãhtare te Jeju pro

1 Ne Jeju te Hũm mã ihcakôc to hajỹr jirô pê mã ri ma me ipê ihkôt me ipa catêjê to mõ, Kỳhti jõ caprũm jĩkjê wỳr. Mã curi pĩxô jõ pjê ata, wa cumã me ixàr.
2 Pê Juta pê Jeju kên mã mẽn catê ata ramã pjê ata jahkre pej. Ampo na? Pê Jeju ramã curi me ito ipa to hàhtôa na pê.
3 Mã ma me iwỳr Juta ata krãhtare kwỳ to mõ, mã hanea ne mehkôt Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê kwỳ me mõ. Ne pê Pĩxô jõ pjê ata wỳr me mõ atajê pê, me cumã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, Parixêw catêjê kwỳ me, me ajpẽn pa, na pê me harkwa kôt me iwỳr me hàprê xà me, ihpôc xà me, cuhy pàr kwỳ me, me to mõ.
4 Pê ramã Jeju ampo te to hajỹr xà atajê cunea jahkre pej. Cwỳrjapê ri me cuna mã mõ, ne cute mehcukij to:
— Jũm mã ca ame hapê? — hajỹr.
5 Mã me cumã:
— Naxare jõ krĩ pĩn Jeju cator ata wa ame hapê — hane. Mã hanea ne Juta pê Jeju kên mã mẽn catê ata me cahê na xa. Mã Jeju me cumã:
— He pa wa! — hane.
6 Mã Jeju te me cumã amji jarẽn to: “He pa wa” hajỹr, me ajkaam mã hũpate Juta kôt me ipa catêjê cunea, hacpỹ mã pjê kam me hõ to ame ipihur.
7 Mã hipêr Jeju te mehcukij to:
— Jũm mã ca ame hapê? — hajỹr. Mã me cumã:
— Naxare jõ krĩ pĩn Jeju cator ata wa ame hapê — hane. Mã me cumã amji jarẽn to:
8 — Wa ite ramã me amã amji jarẽn, he pa wa. Ne ca ha ate ame pamãn japên na, ca ha nee ame ikwỳ caxun nare, quêt taa ame pra — hane.
9 Ampo na ri cute ita ton? Nee mã ampo na nare. He pê ramã taa me ahna Hũm mã amji jarẽn to: “Ijõ Inxũ Cati, ate imã me hõr itajê, ite nee amji pê mehnõ to ipictor xà nare” hane.

Pê Petrô jũm ita japac jakep

10 Mã Ximãw Petrô te wapo xwahhihti caxàr, ne to hũmre nõ japrỳ te Marco ita jaxôp, ne awpôc rũm to hapac jakep. Ne pê hũmre ata pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi mã hàpên catê.
11 Mã Jeju te Petrô mã harkwa to:
— Ajõ wapo xwahhihti ita xi, nee ca apu to me cupê ipytàr prãm nare. He ite amji pupun xà kêanre xà ita caxuw ri Inxũ te ajpên iwỳr mehkujahêc. Xà wa ha ajkĩ nee cumã ixàr nare? Wa ha itỳj cumã axà — hajỹr.

Jeju Anati cuna mã xa

12 Mã krãhtare me, to ihhimpej catê me, Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê jõ pahhi kwỳ me, cute me Jeju pro, ne hũntỳj na mehcajpre.
13 Ne pê Cajpa pê caku ata kam, me cupê Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhi. Ne ma Cajpa ata jũprequêt pê Anati ata jũrkwa wỳr me to mõ.
14 Ne Cajpa pê pahhi ata pê ramã me hapackre to hane he: “Quê ha jũm xũmre pyxit peaj ne ty, cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare” hane.

Pê Petrô cute nee Jeju pupun nare na, amji jarẽ

15 Wa ma Ximãw Petrô me, Jeju kôt me mõ. Pê ramã Pahpãm mã cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti ata ipupun pejtu. Cwỳrjapê wa ma Jeju kôt ixàr, pahhi jũrkwa jarkwa mã carã intête kwỳc ata wỳr. Mã cormã curia, põ pê Petrô xa.
16 Wa ite harkwa jamãr catê cahãj nõ ata mã icakôc, ikwỳ nõ Petrô te ikôt hàr xà caxuw. Mã ihtỳj cute hàr na hamãr, mã hàr.
17 Mã cahãjre te hõmpun ne cumã harkwa to:
— Xà apê, por cute me jũm pro ata kôt apa catêjê nõ amã ca? — hajỹr. Mã cumã:
— Quê! — hane.

18 Ne ampeaj kam kry, cwỳrjapê ri pahhi mã me hàpên catêjê me, krãhtare te me cuhôn, ne mehkrã ne ahna me xa, ne ame amji cro. Mã hanea ne me cahê na Petrô xa ne amji cro.

Pê Jeju cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti cuna mã xa

19 Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti te Jeju cukij ne cumã:

— Jũmjê pê mã akôt me ipa catêjê? Ne ampo to mã ca amehcunea mã hahkre to apa? — hajỹr.

20-21 Mã Jeju te cumã amji jarẽn to:

— He wa ijõtpê mehcunea kam mare mã icakôc to ipa. Ne ramã cute Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa me, cute me cuprõn xà jũrkwa atajê kam, ite me cumã ampo to hahkre to amji pyràc tu. Ne rỳ jũ caxuw ite ampo to ipimxur pêa mã apu harẽn to imõr nare, nõ na mã ca ajte apu icukij xà ita to icukij? Ne cute me ipar catêjê ca mehcukij, wa ite ampo jarẽn xà atajê na, cute me ipar to kênre nare. Na ca ha mehcukij — hajỹr.

22 Jeju te ihcakôc to hajỹr. Mã cahi na krãhtare xa ata te cakwĩn, ne cumã harkwa to:

— Xà ajkĩ Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi mã me pahcakôc xà te hajỹr? — hajỹr. Mã Jeju cumã:

23 — Wa ihhêaj to ampo jarẽn xà kaj na harẽ, ca ha mẽr imã harẽ, wa hahkre pej. Nãmri wa ha ite ampeaj kam ijũjarẽn na, ca ha nee icakwĩn nare. Ne mẽr ampo na mã ate icakwĩn? — hane.

24 Jirô pê mã ri Anati pê amji jahkre kêatre, mã cute Jeju cajprea na Cajpa, pê cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi ata mã ihkujahêc.

Pê hipêr Petrô cute nee Jeju pupun nare na amji jarẽ

25 Mã curia cormã cuhy na Petrô xa, ne amji cro. Mã cute mehcukij to:

— Xà apê cute me jũm pro ata kôt me apa catêjê nõa mã ca? — hajỹr. Mã me cumã amji jarẽn to:

— Quê, he nee ipê mehnõ nare — hane.

26 Mã pahhi mã hàpên catêjê nõ pê, por Petrô te jũm japac jakep ata jũkjê nõ ata, te Petrô jarẽn to:

— Mãr wa ite Pĩxô jõ pjê kam ihkôt apupun ta? — hajỹr.

27 Mã hipêr Petrô cumã:

— Quê — hane, me ajkaam mã hôxãhxãc kàr.

Pê Jeju Roman catêjê jõ pahhi pê Pirat cuna mã xa

28 Jirô pê mã ri Roman catêjê nõ pê krĩ jõ pahhi jũrkwati ata wỳr Jeju to me mõ, ramã apẽ intuwti kam. Mã nee ikre ata mã Juta catêjê nõ xàr nare. Ampo na? Cute me amji to me amji kam hapac xàa na pê me hane. Quê ha ramã amji kĩn ata na ahtêp, quê ha nee Juta catêjê me, mehcahkrit catêjê atajê pê Juta catêjê nare atajê jũrkwa mã amencjêj nare. Ampo na? Cute amji kĩn ata japy ame amji to kên cupate. Na pê nee ikre ata mã Juta catêjê nõ hàr nare, cute ihtỳj me Hakren xà jõ atajê kur prãmte.

29 Mã Pirat pê Roman catêjê nõ pê krĩ jõ pahhi ata cator, põ mã, cute mehcajpar prãmte. Ne cute mehcajpar ne me cumã:

— Hũmre ita jarẽn kên jũ to mã, ca ha ame imã harẽ? — hajỹr.

30 Mã me cumã harẽn to:

— Quê ihkên nare na mã, wa ha nee mehpro ne awỳr me to imõr nare — hane.

31 Mã Pirat me cumã:

— Ca ha caa quêt, ate me amji kam me gapac xàa kôt, me ate me amji ton xàa kôt, mehcukij ne ihkên mã me amẽ — hane. Mã Juta catêjê me cumã:

— Pom hũmre ita te ihkên xà ton xà ita ihtỳj ihcuran na awjahkre. Cakrô wa nee amjia kôt ite mehcuran xà nare, ne apêa ri pahhi, cwỳrjapê ca ha caa amji kampa, ne ihcuran na me imẽ, wa ha cormã mehcura — hane.

32 Ne pê ramã Jeju kỳj pê, pĩ na ajêt ne ihtyc to mõr na amji jarẽa na pê, Juta catêjê cakôc xà ata ramã cute amji jarẽn xà ata na to ipipẽ to mõ.

33 Mã hacpỹa mã Pirat xàr, hũrkwa mã, ne cute Jeju mã hàkjêr ne ihcukij to:

— Xà apê Juta catêjê jõ Pahhi? — hajỹr.

34 Mã Jeju cumã:

— Xà amjia kôt ate icukij xà ita to hajỹr? Nare jũmjê te amã ijarẽn xà kôt mã ca ate icukij ita to hajỹr? — hane.

35 Mã Pirat cumã:

— Côt mã ca atỳj ipê Juta catêjê nõ na apu icãmjĩ? He me akwỳa kwỳ me, me hõ pahhi catêjê te ri imã me gõr. Ne mẽr ampo to mã ate jũ mãn? — hane.

36 Mã Jeju cumã:

— He ihimpej xà ita pê nee pjê ita tekjê nare, ne quêt côjkwa kam ri ihimpej xà. Wa ha ipê pjê ita kam pahhi xà na mã, quê ha ramã ikôt me ipa catêjê ihtỳj itête me ajpu, Juta catêjê mã cute me ijõr to hajỹr cupate. Ne nee pjê ita kam ipê pahhi xà nare — hane.

37 Mã Pirat cumã:

— Xà mẽr apê pahhi? — hane. Mã Jeju cumã:

— Pom ca atea ita na ijarẽn ita? Ampeaj kam ri ipê Pahhi, ne ite catyt kam amji kam ijapac xà jarẽn to ipa xà caxuw, wa pjê ita wỳr icator, ne caxuaw pê wa ipỳm, ne pjê ita wỳr ajpên mõ. Ne por quê ha jũm ampeaj kam ite catyt kam amji kam ijapac xà ata na ito amji mã ihhimpej ata, quê ha ihtỳj ikôat amji to — hane.

38 Mã Pirat cumã:

— Ne mẽr ampo pê mã "…ampeaj kam…" me "…catyt kam…" ita? — hane.

Pê Pirat Parapa mã hikra

Jirô pê mã ri hipêr Juta catêjê wỳr cator, cute me cumã ihcakôc prãmte, ne me cumã:

— Wa nee ite hũmre ita curan xà caxuw kam ampo kên nõ mã icator nare.

39 Ne me Hakren xà jõ amji kĩn ita cunea kam wa hãn ne itỳj me amã me hacjên catêjê pyxit ne hapôj. Xà wa ha ajkĩ Juta catêjê jõ Pahhi ita mã hikra? — hajỹr.

40 Mã mehcunea ame caràr to:

— Quê, nee ca cumã hikran nare, Parapa mã, ca ha hikra — hane. Ne por Parapa ata pê ri hàprêa kam me cupê ampo to pôj catê.

19

Pê krãhtare Jeju cahhy ne ahna xwỳ

1 Mã Pirat te krãhtare kwỳ mã pryti kà kam wakỳre to Jeju cahhyr kêanre na harkwa.

2 Mã krãhtare te me to hapactu na me ajpẽn par, ne me amji mã:

— Hacme, ne ame to pajapactu — hajỹr. Ne cute hômjĩ to me cumã pahhi krãhkà, ne ihkrã mã me haxàr. Ne cute me hõ pahhi kà intepti ata mã me haxàr, ne ahna me hãm, mã xa.

3 Mã hỹrmã me pra ne ahna me ahtêp ne me ahna xwỳ to:

— Hàpà Juta catêjê jõ pahhi, ampeaj kam apej, ne ampeaj kam atỳj! — hane. Ne ajco me hũhkra krã to mehcahhy.

4 Mã hipêr me hàhtôti atajê wỳr Pirat cator, ne me cumã:

— Me ikampa! Wa ha ajpên Jeju ita to mõ, ne me acuna mã hãm. Ne imãa ihhêj ne nee cute ampo kên ton nare, ite ihcuran xà caxuw. Ne mẽr ampo na wa ha ajte ihcura? — hane.

5 Mã Jeju cator, ne ihkrã na hômjĩ te me hõ pahhi krãhkà ata ajêt, mã ihkà intepti kam xa. Mã Pirat te me cumã harẽn to:

— Nãmhã hũmre ita xa he! Me hõmpu, imãa ramã ihhêj ne cute amji pupun xà kêanre na amji pupun — hajỹr.

6 Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, cute me Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê me, cute me Jeju pupun, ne me caràr kam me to ihtẽm, ne me caràr to:

— Pĩ kam me axô! Pĩ kam me axô quê ty! — hane. Mã Pirat me cumã:

— Wa nee ite kam ampo kên mã icator nare ita kam, wa nee ihcuran nare. Quê ha me amã ihcuran prãm na, ca ha me caa, ate amji kam me gapac xàa to me to mõ, ne pĩ kam me axô ne mehcura — hane.

7 Mã Juta catêjê me cumã:

— Me icaca xà jõ kàhhôc kam, cute harẽn to: "Quê ha jũm te cupê Pahpãm kra na amji jarẽn na, quê ha ihtỳj mehcura" hajỹr. Cwỳrjapê ca ha atỳj ite mehcuran xà na me imẽ, wa ha mehcura — hane.

8 Mã Pirat te, Jeju te Pahpãm kra na amji jarẽn na, me harẽn par, ne ampeaj kam cumã hũpa.

9 Mã ma hacpỹ mã hũrkwa mã hàr, ne cute Jeju cukij to:

— Jũ pĩn mã ca ajte acator? — hajỹr. Mã nee Jeju te cumã jũ mãn nare.

10 Mã Pirat te cumã harkwa to:

— Xà amã imã acakôc prãm nare? He xà amã itỳj ite acuran xà me, amã hikran xà na, apê ijahkre kêatre? — hajỹr.

11 Mã Jeju cumã:

— Quê ha kỳj rũm côjkwa kam Inxũ pĩn ate ito hajỹr xà ita caxuw amã acarôt cator nare na mã, ca ha nee ito jũ mãn nare. Ne por jũmjê te amã ijõr atajê te ri girôa pê ito kêanre — hane.

12 Mã Pirat te ihcakôc xà ata na kam hapac, cwỳrjapê ri ihtỳj cumã Jeju mã hikran prãm cakrô, mã Juta catêjê ame cumã caràr to:

— Ca ha ate cumã hikran na, ca ha nee ramã apê pjê cunea jõ pahhiti pê Xexa ata jõ ikwỳ nõ nare! Ne por jũm amã cupê pahhi na amji jarẽ ata pê ri gõ pahhiti, ne cupê Xexa curê xwỳn! — hane.

13 Mã Pirat te ita kam hapac, ne põ mã Jeju to cator. Por põ pê kẽn te ihcahty, mã Juta catêjê te me harkwa na me cumã haprỳ to Capata ata wỳr Jeju to cator, mã xa. Mã Pirat te ihkrĩ xà kam mehkên catêjê cukij xà ata kam hỹr, cute Jeju kên mã mẽn xà caxuw.

14 Ne pê amcro ata kam, cute me Hakren xà jõ amji kĩn kam me to ihtẽm xwỳjrea na, ramã pyt ajmãr me pahkrã jimoac kam hỹr kam pê me to hane. Mã Pirat te Juta catêjê mã hũjarẽn to:

— Ihnãm hã, me gõ Pahhi xa he! — hajỹr.

15 Mã cute me caràr to:

— Quê ha ty! Pĩ kam me axô, quê ty! — hajỹr ita na. Mã Pirat me cumã:

— Xà me amã pĩ na me gõ Pahhi ita xôr, mã kam ihtyc na to prãm? — hane. Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ te me cumã harkwa to:

— Me imã Roman jõ krĩ kam, pjê cunea jõ pahhiti pê Xexa pê me ijõ pahhiti ata pyxit peaj. Na ri nee iràn xà na me imã me ijõ pahhi nõ hamreare — hajỹr.

16 Mã hamre Pirat te pĩ na cute me Jeju xôr xà caxuw me cumã hõr, mã ma me to mõ. Ne cute me Jeju mã pĩhti catia te amji kam ihcapa ata jõr.

Pê krãhtare pĩ na Jeju xô

17 Ne ma kẽn nõ ata wỳr me to mõ. Ne Juta catêjê jarkwa na kẽn ata japrỳ te Corcota, ne ihkôt harẽn xà te "Mehkrãhhi jõ kẽn". Mã ma cute hõ pĩhti ata pỳn ne cupjê.

18 Mã curi me to cator, ne cute pĩ na me hir, ne ahna hũhkra me ihpar kam wakỳre cuhhêc, ne ahna me hãm, mã kỳaj pê kam ajêt. Ne hanea ne cute ihkôt me hũmre to me ipijakrut, ne hajỹar ne ajtea me hõ pĩa kam me haxôr, ne ahna me hũxwỳr. Mã Jeju mehcote na ajêt, mã cute me hũjê ne me to ajêt.

Pê pĩ na ihkàhhôc ajêt ata Jeju jarẽ

19 Mã Pirat te Jeju na ihkàhhôc jipêj, ne cute ihkrã cwỳrpê pĩ na inxôr na hũjahkre. Ne pê krĩxàre incrê jarkwa na ihhôc atajê pê Juta catêjê jarkwa me, Roman catêjê jarkwa me, Crec catêjê jarkwa. Ne ihkàhhôc ata hũjarẽn to:

— Naxare jõ krĩ pĩn hũmre pê Jeju cator, ita pê ri Juta catêjê jõ Pahhi — hane.

20 Pom curi cute pĩ na me Jeju xôr ata, krĩ na pire mã, na ri ihtỳj Juta catêjê jàhtôa ne cute mehkàhhôc ata cahyt.

21 Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi catêjê te Pirat mã ihkàhhôc ata to mehhimpej to:

— Pom ate ahna ihhôc to: "Cupê Juta Catêjê Jõ Pahhiti" hajỹr to ita ca ha antuw, ne "Cutea amji jarẽn to, 'Ipê Juta Catêjê Jõ Pahhiti' " hajỹr na, ca ha ihhôc — hajỹr. Mã Pirat me cumã:

22 — Pom wa ite ahna ihhôc ita, quê ha hàhhuc rohnỳtti mã — hane.

Pê krãhtare amji mã Jeju kà to ajcrà

23 Mã krãhtare atajê te pĩ na me Jeju cakrô inxôr, mã ihcakrô ajêt. Jirô pê mã ri cute me cwat itajê te ahpỹanre na ihkà to me amji tỳj. Ne hanea ne cute me ihkà te ihpar kõn na iwrỳc tu ata pyr.

24 Ne cute me ajpẽn par to:

— Cu ha nee ame ihkà impejti pijapỳn xà nare ita cokjêr nare, ne cama kẽn to ihkôt me amji pê hũhkà. Ne me pahnõ te amji pê to hũhkàr na, cu ha me pahnõ amji mã ihcunea na cupy — hajỹr. Hõ, pê ramã Pahpãm jõ kàhhôc ita jarẽan xà na pê hane, pê harẽn to:

"Cute ikà to me amji tỳj, ne ihkôt kẽn to ame amji pê hũhkà" hane.

Ne ampeaj kam pê cute harẽn xà ata. Na ri krãhtare te hahkre pej nare kam ihtỳj ton.

Pê Jeju Jowãw te inxi to amji pytàr na cumã awjahkre

25 Mã pĩ na Jeju ajêt ata krac ri cuna mã wa Jeju menxi me, ihtõj xa, mã hanea ne me cahi na Marij Matarkwỳj me, Marij nõ pê Cropa me hĩxi ata, hanea ne xa.
26 Mã Jeju te ipupun, ne icahê na inxi pupun, ne cumã:
— Inxê, por ijaxà kam acahê na akra xa ata — hajỹr.
27 Ne imã:
— Jowãw, por ana acahê na xa ata — hane. Cwỳrjapê wa ite ahna amji caxàr, mã ijũrkwa kam hõtpê icahê na ihkrĩ.

Jeju tyc xà

28 Jirô pê mã ri Jeju te ramã pjê kam hàpẽn xà cunea jipêj na amji jahkre pej, na ri cute harkwa to:
— Ampeaj kam imã kôr — hajỹr. Ne pê ramã Pahpãm jõ kàhhôc harkwa jarẽan xà na ri cute ihcakôc xà ita to hajỹr.
29 Mã curia ampo cacô xwa xỳre na kyre pê hĩ ahwỳ ata xa, mã cute ampo pĩhhê nõ na, me ampo rerecti ita xôr, ne me to inco, ne Jeju jarkwa mã me haxàr.
30 Mã cute to ihkõm ne harkwa to:
— Hamre, ramã ite ijàpẽn xà cunea jipêj, mã hamre! — hajỹr. Ne pea imput pec to mõ ne ihtyc.

Pê krãhtare Jeju jĩpê kam caxwỳ

31 Mã Juta catêjê te Pirat na me hàhwỳr, quê me hũmre incrê ne pĩ na me harij atajê te kẽhkẽ, mãr quê cyt ne amehtyc pa, quê pĩ pê me to irôrôc pa. Ampo na? Ramã mehkôt xà jõ amcroa kam hàhhuc to mõ, na ri ma apu pĩ kam me jũmjê tyc ne ame harij na ame to ihcaca. Ampo na? Por ajpẽn iràrà mõ ata na ri ramã cute me amji kĩn catia kam me to ihtẽm xà. Na ri Pirat te mehte kẽhkẽn na hõ krãhtare mã harkwa kujahêc.
32 Mã krãhtare te, por pĩ kam ame harij atajê te kẽhkẽn. Ne mam cute, por cute me ipijakrut to me Jeju jũjê atajê nõ te kwĩn, ne ihkôt cute me ita te kwĩn.
33 Jirô pê mã ri ma Jeju wỳr me mõ, ne ahna me hàhtêp ne cute me hõmpun, mã ramã ihtyc tu ne ajêt. Cwỳrjapê ri nee cute mehte kwĩn nare.
34 Mã krãhtare nõ te hõ kruwxwa to Jeju jĩpê kam caxwỳr, ne cumã caxàr, mã ihkôt mare mã caprô me cô ajxwỳ.

35 He wa ite ito ita to hõmpun, na wa ite ihkàhhôc ita kam me amã harẽn, mãr ca hanea ne me kampa, ne catyt kam Jeju to amji mã me ahimpej. He wa nee ame amã ihêj xi jarẽn nare.
36 Pê Pahpãm jõ kàhhôc Jeju jarẽn to:

— Quê ha nee ahi nõ impàt nare — hane.
37 Ne pê hanea ne kam harẽn to:

— Quê ha me, por kruwxwa to cute me jũm caxwỳr ata pupu — hane, ata na ri cute hajỹr.

Cute me Jeju jarêt xà

38 Ne pê Joje pê Krĩhkàhti jõ krĩ catêjê nõ ata mã, Juta catêjê jõ pahhi kwỳ cupa, na pê aracri cupê Jeju kôt ipa catê. Mã cator ne cute Jeju jĩ na Pirat wỳr. Mã Pirat te cumã hahkre. Mã ma Joje tẽ. Mã ma ihkôt, por pê caxwa ri Nicotem mõ ne Jeju pupu ata tẽ, ne cute pĩ pê me Jeju jĩ caxàr.
39 Ne Nicotem ata ampo pĩ pàrkà cuxwati ata me, ampo pĩhhô pê ràm cuxwa pyràcti ata pỳ, ne to kwỳ ata pê hũtĩ trĩnta quir.
40 Ne me hũmre pijakrut atajê te me Jeju jĩ na hàhwỳr, ne ma me to kwỳ, ne cute ampo kà ata me, ihnõ cuxwa pê ràm cuxwa pyràcti ata to me Jeju cunea cukẽn, ne cupẽhkà jakati impejti to mehcupu. Hõhõ, pê Juta catêjê cute me amji jarêt xà caxuw ajco me amji to hane.

41 Ne por pê curi pĩ na me Jeju xô ata cahê na, pĩxô jõ pjê kam, cute me amji jarêt xà caxuw kẽn kre tuwti nõ ata, mã rỳ nee jũm te kam amji jarêt nare.
42 Ne pê Juta catêjê mã amcro te amji mã incjêj xà pê, ajco pytre kam ajpẽn mã acjêj. Ne caxwa pê, pê ajco ramã amcro intuw amji mã acjêj. Ne ma apu amji kĩn kam mehkôt xà kam mehtyc to me hàpẽn tête me ajpẽn mã. Na pê me hũjarêan kam pĩxô jõ pjê kam kẽn kre nõ ata kam, me Jeju jĩ xi.

20

Pê hacpỹa mã Jeju tĩr

1 Mã mehkôt xà jõ amcro jirô pê, tômĩc
na, iràràtia na cormã ahkũmti kam, ma
Marij Matarkwỳj kre wỳr tẽ. Ne cute, por
kẽn to cute me Jeju kre jarkwa jihê ata
pupun, mã ajte hihê mẽn na xa.
2 Mã cute hõmpun ne ma Petrô me,
iwỳr ipicahur. Ne me iwỳr cator ne cute
me imã hũjarẽn to:

— Cute kre pĩn me pajõ Pahhi jĩ caxàr
ne jũ ri me hir! — hane.

3-4 Wa ma Petrô me ajwar kẽn kre wỳr
me ipicahur, waite irer ne mam kre wỳr
icator.
5 Ne kẽn kre jarkwa mã inõr, ne tee apu
Jeju jĩ japê, ne nee ite hõmpun nare. Ne
ite cupẽhkà pit pupun, ne nee hỹrmã ixàr
nare.
6 Mã hapu na ikôt Petrô tẽ ne cator,
ne ma kre mã hàr. Ne cute cupẽhkà pit
pupun, nõr xà kam.
7 Ne hanea ne, por pê cupẽhkà ihkrã
jarij ata, curia hakàn pê ajtea ihkrã pejti
ne nõ.
8 Wa hanea ne ihkôt ixàr ne ite cupẽhkà
pit pupun, ne ite hacpỹa mã Jeju tĩr na
amji mã to hajỹr pyrentu.
9 Ne nee ajte cormã me Pahpãm jõ
kàhhôc kam cute harẽn xà to: "Quê ha
ihtỳj hacpỹa mã Jeju ihtĩr" hajỹr ata na
ihkôt me hakop to impej nare.
10 Ne ma hacpỹ mã ikre wỳr ite me amji
jaxàr.

Pê Jeju Marij Matarkwỳj mã amji to ajpẽ

11-12 Mã Marij Matarkwỳj curia xa ne
põ pê apu amrã. Mã aracri ramã côjkwa
pĩn Pahpãm mã memprar catêjê pijakrut
ne Jeju nõr xà kam me jỹ. Mã Marij
Matarkwỳj te Jeju japên prãmte kre mã
nõr, ne cute Pahpãm mã memprar catêjê
pupun. Mã ihkrã nõr xà kam ita jỹ, mã ita
ihpar nõr xà kam jỹ, mehkà jakati kam,
cute me hũjê ne me to jỹ.
13 Ne cute me Marij cukij to:

— Ampo na mã ca apu amrã? — hajỹr.
Mã me cumã:

— Jũ kam cute me ijõ Pahhi jĩ caxàr ne
me to tẽ, ne jũ ri mõrmõ cute me hir, ipê
hir xà na hahkre kêatre! — hane.
14 Ne cute me cumã ita jarẽn jirô pê mã
ri ipipkjêr ne cute Jeju pupun, mã xa, mã
nee cute cupê Jeju na hahkre pej nare.
15 Mã cute ihcukij to:

— Ampo na mã ca apu amrã? Ne jũm
mã ca apu hapê? — hajỹr. Mã ihtỳj apu
to pĩxô jõ pjê jamãr catêjê nõ, ne cumã:

— Ca ha ate mãn caxàr ne jũ ri hir na,
ca ha imã harẽ, wa ha capa ne hacpỹa mã
kẽn kre wỳr to mõ — hane.
16 Mã Jeju cumã:

— Marij — hane. Mã hỹrmã ipipkjêr,
ne cute Juta catêjê jarkwa na cumã:

— Rapõn! — hane, ne Rapõn ita jũjarẽn
xà te "Ikrã tũmti!"
17 Mã Jeju cumã:

— Nee ca icupên nare, nãmri wa cormã
nee Inxũ wỳr ijàpir nare. Ne cama atẽm
pyrentu ne me ikjêjê mã ijarẽn to: "Wa
ha ma Inxũ pê me Apãm, pê ijõ Pahhiti
pê me gõ Pahhiti wỳr tẽ" — hane.
18 Mã ma Marij ihtẽm pyrentu, ne cute
me imã hũjarẽn to:

— Wa ite me pajõ Pahhi pupun — hajỹr.
Ne cute me imã Jeju te cumã harkwa hyr
xà atajê jarẽn par.

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mã amji to ajpẽ

19 Mã amcro ata na, me ipê Jeju kôt me
ipa catêjê te ramã caxwa ryre kam me
cuprõn, ne ite amji na me to harkwa jihê,
Juta catêjê kwỳ cupate. Mã ihprõt pê,
krãa, me iwỳr Jeju cator ne me icote na
xa, ne me imã:

— Hàpà, mãr me apeaj? Nee ca icupate
ame akrihkrit nare — hane.
20 Jirô pê mã ri cute me imã hũhkra
me hĩpê caxwỳr xwakre jahkre, wa ite
me hõmpun, ne ampeaj kam hũrên me
ijakry.
21 Mã hipêr Jeju me imã:

— Inxũ mã, me amã ampo cupa nare
na me ato prãm. Ampo na? Pom ahnaa
mã Inxũ te ajpên ikujahêc ita na, wa ha
me ato, ne pjê cunea kôt ame acrà ne ame
akujate — hane.

22 Jirô pê mã ri cute me icunea jakôr, ne
me imã harkwa to:
— Imã me ate me Inxũ Carõ Pejti
incwỳr na me ato prãm.
23 Na ca ha me cumã acakôc ne ijaprỳa
na me cumã acakôc. Ne ita caxuw, ca ha
ate jũm te Inxũ Cati to kên ata mã: "Ca ate
Pahpãm to kên ata, cute to tojnõ ne hicu"
hajỹr na, quê ha Inxũ Cati acuxà ihtỳj cute
to kên ata to tojnõ ne hicu. Nãmri ca ha
ate jũm mã: "Pahpãm te nee ate to kên xà
ata to tojnõ ne hicu nare" hajỹr na, quê ha
Inxũ Cati acuxà, garkwa kôt nee to tojnõ
ne hicu nare — hajỹr, ne curia hamre, ne
ma tẽ.

Pê Jeju Tome mã amji to ajpẽ

24 Ne me iwỳr Jeju cator xà ata kam,
ne pê nee me ijõ ikwỳ nõ japrỳ te Tome
pê, por ajkrut ne ihpỳm ata, ame icahê na
mõr nare, ne jũ ri apu mõ.
25 Na wa ite me cumã ijũjarẽn to:
— Wa ite me pajõ Pahhi pupun! —
hajỹr. Mã me imã:
— Wa ha nee ate me imã gũjarẽn xà ita
kam ijapac ne amji mã to hajỹr nare. Ne
xa hũhkra caxwỳr xwakre pupu, ne kam
ijũhkrahhi xi, ne hĩpê caxwỳr xà kôt ijũ
jaxà ne ihcupê, ne cormã ita na amji mã
to hane — hane.
26 Mã me ina amcro te xet, wa hacpỹa
mã ite me cuprõn, mã ita caxuw curia
hanea ne me icahê na Tome apu mõ. Wa
ite me to harkwa cunea jihê partu cakrô,
mã krãa, Jeju me ijipôc ri cator ne xa, ne
me imã:
— Hàpà, mãr me apeaj? Nee ca icupate
ame akrihkrit nare — hane.
27 Ne Tome mã:
— Tome, mẽr ijũhkra pupu ne caxwỳr
xà xwakre mã gũhkrahhi jaxà ne to
ihcupê. Ne ijĩpê caxwỳr xà xwakre mã
gũ jaxà ne ihcupê ne ijahkre pej. Nãmhã
ne gàprãr xi ita mã hikra, ne ito ca amji
mã ahimpej! — hane.
28 Mã Tome cumã:
— Apê ijõ Pahhiti pê Pahpãm — hane.
29 Mã Jeju cumã:
— Ca ate ato jĩa to ipupun, cwỳrjapê mã
ca cormã ate ito amji mã ahimpej. Por
jũmjê me ipupun nare kam ihtỳj ito amji
mã mehhimpej atajê ri ampeaj kam me
hakry! — hane, jirô pê mã ri hamre ne
ma tẽ.

Pê ihkàhhôc ita Jeju to pahte amji mã me pahhimpej na me pamã awjahkre

30 Ỹhỹ, he me ikam mare mã Jeju te
Hũm carôt kôt hàpên xà pihho catia
jàhtôa ne ton atajê, wa nee ite me amã
ihkàhhôc ita kam nõr nare.
31 Ne pom ca ame cahyt itajê, wa ite
ihkàhhôc ita kam me amã nõr partu,
mãr ca ate me Jeju Crixtô pê Pahpãm
kra, mã cute me pahpytàr catê na me
pamã to hũjahkre ata to, ate amji mã
me ahimpej prãmte, wa ite ahna me amã
ihhôc. Ampo na? He ca ha ate Jeju to
amji mã me ahimpej na, ca ha atỳj cukwa
kam Pahpãm cahê na amji to me apijapar
rohnỳtti mã.

21

Pê Jeju Hĩpôjajo intohkà na ihkôt me ipa catêjê mã amji to ajpẽ

1 Jirô pê mã ri Jeju te me ipê ihkôt me
ipa catêjê mã hipêr amji to ipipẽ, Hĩpôjajo
jõ pjê pê Tiperij jõ krĩ ata cahê na. Hõ, pê
hane.
2 Ite me xet itajê wa ame ipa he: Wa itõ
pê Tijac me ipê Xeptew kra me, Ximãw
Petrô me, Tome pê ajkrut ne ihpỳm ata
me, Têtêc jõ krĩ pĩn Natanew cator ata me,
me ikwỳa kwỳ pijakrut atajê me.
3 Mã Ximãw Petrô te me imã:
— Wa ha ma mõ ne tep pro xà to ihnõ
pro — hajỹr. Wa me cumã:
— Wa ha hanea ne me akôt me to ihnõ
pro — hane. Ne ma me icunea me mõ, ne
pàr kre mã me ixàr. Ne caxwa ri ihpro xà
to ite me hapêan to apẽ, ne nee ite me to
ihnõ pro nare.
4 Mã ramã apẽ to mõ, mã ramã xãmte
aracri Jeju cô tohkà na xa. Wa nee ite me
cupê Jeju na hahkre pej nare.
5 Mã me imã caràr to:
— Hàpà me hũmre itajê? Ampo ca ate
me to ihpro? — hane. Wa me cumã:
— Hamreare, wa tee ite me to hapêan
to apẽ, ne nee ite me to ihnõ pro nare —
hane.
6 Mã Jeju me imã:

— Mẽr cô kam awpôc rũm, pàr kre jĩkjê rũm me gõ tep pro xà ita to me awcapê, ca ha atỳj me to ihkwỳ pro — hane.

Wa ite cô kam me ijõ kryhti to me ijũcapêr, ne ite me to ihkjên, ne nee hacpỹ ne pàr kre wỳr me to ijàpir nare. Ampo na? Ampeaj kam, tep itajê cati ne hàhtô, na ri hũtĩ.

7 Wa ite Petrô mã ijarkwa to:

— He me pajõ Pahhiti pê Jejua ri xa! — hajỹr. Mã Ximãw Petrô ihcakrô apu kwỳ ne cute Jeju jarẽn par, ne hitô kàhti ata mã amji jaxàr, ne ma mrõr ne ihpa na kwỳ ne ma Jeju wỳr cô tohkà na cator.

8 Wa ma hapu na me ikwỳ me pàr kre to ajpên me tep na, ihpro xà kjên to me mõ, por hỹrmã hũwry na me pajara capô te xĩncwẽnta ata wỳr, ne hỹrmã me to icator.

9 Ne põ mã pàr kre pê me ijapôj pê, ite me cuhy prà kam tep kwỳ krĩ na me hõmpun. Ne hanea ne ite me pãw pupun, mã hikwa.

10 Mã Jeju me imã:

— Ajpên me imã, pom curmã ate me to tep pro itajê kwỳ to tẽ — hane.

11 Mã ma Ximãw Petrô pàr kre mã hàr, ne cute hõ na tep pro xà mã hê, ne ajêt ata mã hê pôn, ne ma pjê wỳr to hàpir. Mã kam tep cati pit jàhtô na cute xẽj ne ihkôt xĩncwẽnta ne ihkôt incrê ne to hipu tu, ne nee ajte cute tep pro xà ata jipôn nare.

12 Mã Jeju me imã:

— Ajpên me mõ ne me apà — hane. Wa ramã ite cupê me ijõ Pahhiti na me hahkre pej. Ne hũpate, nee me inõ te cupê jũm ata na ihcukij nare.

13 Mã Jeju te me imã pãw me tep ata kryj, ne ahpỹanre na me imã hõr par.

14 Hõ, pê Jeju hacpỹ mã ihtĩr jirô pê me imã amji to ipipẽ to incrê to hane.

Pê Jeju Petrô mã ihkĩn na ihcukij

15 Wa me ijàpàn jirô pê mã ri Jeju te amji na Ximãw Petrô cukij to incrê ne cumã:

— Ỹhỹ Ximãw Petrô pê Jowãw kra ita, xà ajkĩ me akwỳ jirôa pê amã ikĩn? — hajỹr. Mã Ximãw cumã:

— Ỹhỹ ijõ Pahhi, imã akĩn na ramã atea ijahkre pej — hane. Mã Jeju cumã:

— Ỹhỹ, ca ha me cupê ijahkre kêatre, mã nee cute me ipupun nare atajê mã ijarẽ, ne me cumã ijarkwa gõ. Ampo na? He me cupê carà cahàcre hôhti kra pê hamãr catê nare ata pyràac, ne amjia kôt ikaj na ame ipa — hane.

16 Ne cute ihcukij to ipijakrut ita kam ri hipêr cumã:

— Ximãw xà ajkĩ ampeaj kam amã ikĩn? — hajỹr. Mã Petrô cumã:

— Ỹhỹ ijõ Pahhi, imã akĩn na ramã atea ijahkre pej — hane. Mã Jeju cumã:

— Ca ha me ikwỳ pê carà cahàcre pyràc pê hamãr catê nare atajê to amji pytà ne me hamã — hane.

17 Ne hipêr Jeju te ihcukij to:

— Ximãw, xà ajkĩ ampeaj kam amã ikĩn? — hajỹr. Mã Petrô mã amji kĩn nare, mã apu ihpec. Ampo na? Nee mã ampo na nare, Jeju te cumã ihkĩn na ihcukij to incrê, na ri cumã amji kĩn nare, mã cumã:

— Ijõ Pahhi, amã ampo cunea jahkre pej, na ri atỳj amã ite akĩn na ijahkre pej! — hane. Mã Jeju cumã:

— Ca ha me ikwỳ pê carà cahàcre pyràc pê hamãr catê nare atajê to amji pytà ne me hamã.

Jeju Petrô mã, por ampo te to jũ mãn xà ata jarẽ

18 — Ỹhỹ, wa ha amã awjarẽ, pê ca atuwre na, ajco akà to amji cũmpej, ne ma jũ ri amã amõr xà na ihprãmti ata wỳr ajco pra. Ne ampeaj kam wa ha ita caxuw amã awjarẽ. Ca ha awej, quê ha jũmjê gara cajpre, ne jũ ri amã amõr prãm nare, ne hỹrmã gitõtti ata wỳr me ato mõ — hane.

19 Pê Jeju hũjarẽn xà ata to ramã Petrô mã, jũ caxuw cute mehcuran xà ata to hahkre. Ne quê ha Jeju cwỳrjapê Petrô tyc xà ata kôt, quê ha mehcunea me Pahpãm cati na me hahkre pej. Ne cute Petrô mã:

— Ita caxuw ca ha ito pit mã amji mã ahimpej, ne ikôat apa! — hajỹr.

Pê Jeju nee ampo te Jowãw to jũ mãn xà na harẽn nare

20 Mã hacpỹ mã Petrô pipkjêr ne amji jõ kôt cute ipupun. Ne pê ramã Petrô mã Jeju mã ikĩnti na ijahkre pej. Ampo na?

He pê wa me Hakren xà jõ amji kĩn na me ijàpàn xà na cahê na jỹ ne ihcukij to: “Jũm mã quê ha ajte akên mã amẽ?” hane cwỳrjapê.

21 Mã Petrô te ipupun, ne ina Jeju cukij to:

— Pahhi, ne mẽr hũmre ita, jũ mã quê ha ajte? — hajỹr.

22 Mã Jeju cumã:

— Quê imã ihtĩr ita na ipa, wa ahnaa hacpỹ ne ite amji jaxàr na to prãm na mã, quê ihtỳj ipa, ca ha nee ahna ihho nare. Ne ca, ca ha ito pit mã amji mã ahimpej to apa — hane.

23 Mã Jeju kôt me ipa catêjê te amji mã me ijarẽn cràn, Jeju te xwahna ityc xà nare na ijarẽn ata na. Ne nee cute harẽn to hajỹr nare. Ne nee ito Petrô mã:

— Quê ha nee Jowãw ihtyc nare — hajỹr nare. Ne cama cute ijarẽn to hajỹr he:

— Quê imã ihtĩr ita na ipa, wa ahnaa hacpỹ ne ite amji jaxàr na to prãm na mã, quê ihtỳj ihtĩr ita na ipa, ca ha nee ahna ihho nare — hajỹr.

Pê Jeju jàpên xà atajê, ampeaj kam hàhtô

24 He ipê Jowãw, pê wa ito ita jĩa to ampo itajê pupu, ne impar xàa na wa ite ahna pit mã me amã ihhôc par. Ne ramã ate me ipupun pejtu, ihêj xi nare na, na ri ampeaj kam cute hajỹr.

25 Ne cormã Jeju te ampo jàhtôa ne ton atajê, wa nee ite ihkàhhôc ita kam ahna ihhôc nare. Quê jũm ahna ihhôc na mã, quê ha nee pjê cunea kam ihkàhhôc itajê nõ hàhtô na cahuc nare. Hamre.

Jeju Jarkwa Na MEMPRAR CATÊJÊ JÀPÊN XÀ
Jarẽn Xà

Ỹhỹ, pê Ruc jũm japrỳ pê Tejopir ita wỳr ihkàhhôc ita kujate. Ne cupê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ ata kôt me ipa catê. Ne jũ kam ipa to hàhtôti atajê kam, ihtỳj ajco ihkôt ipa. Ne hõ kàhhôc ita kam, hacpỹa mã côjkwa wỳr Jeju jàpir na harẽ. Ne hanea ne Jeju na mehkwỳ wỳr Pahpãm Carõ Pejti wrỳc, ne cute me cumã amji jõr, ne ma me to ipicamẽn to mõr na harẽn. Ne hanea ne Petrô me Pawrô te pjê cunea kam Juta catêjê me, mehcahkrit pê Juta catêjê nare mã, Jeju pê me pahpytàr catê na to hũjarẽn na harẽn. Ne hõ kàhhôc japrỳ pê **Jeju Jarkwa Na Memprar Catêjê Jàpên Xà Jõ Kàhhôc** (Me Hàpên Xà).

Pê Ruc me cumã amji jarẽ
Ruc 1.1-4; 24.36-49

1 Ỹhỹ, Tejopir, ipê Ruc, ne pa wa ha
amã ihhôc. Ne wa ramã ite mam amã ijõ
kàhhôc ita kujahêc. Pom pê Jeju ampo
to, ne me cumã to hahkre itajê na wa ite
ihhôc, ne amã ihkujahêc.
2 Ne pê mam Jeju cato pjê ita kam, ne
ajco hàpên xà ton to ipa, pê ma Pahpãm
côjkwa wỳr to api, na wa ite amã ahna
ihhôc, ne amã ihkujahêc. Ne hàpir xà
xwỳjrea na cute ihkôt me ipa catêjê mãn,
Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt, mãr quê
harkwa na cumã memprar catêjê na me
ipa.
3 Ne pê Jeju ihtyc jirô pê hacpỹa mã
ihtĩr, ne ihtĩar na cute mehcunea mã amji
to ipipẽ to amcro to cwarẽnta. Mã ihkôt
me ipa catêjê te me hõmpun, ne Pahpãm
himpej xà ata to me cumã ihcakôc.
4 Ne amcro ata na, hacpỹa mã Jeju tĩr
jirô pê mã, ihkôt me ipa catêjê me, mehkrĩ
ne ame apà. Mã cute me cumãn to:
— Ita ri, Krĩpinkrên kam me ahtwỳ,
ne ita ri Inxũ Cati te me amã ampo to
hũjahkre, wa ite me amã harẽn atajê
jikaj, mãr quê me amã cugõ, quê ame ato
ihtỳj.
5 Ne hõtpê Jowãw te cô kam me
acumrãr, ne quê ha me ana ahtũm nare,
quê ha Pahpãm amji Carõ Pejti carôt kam
me acumrã. Ne me amã carôt gõ, ca ha
Carõ Pejti carôt kam me atỳjti ne — hajỹr.
6 Mã ihkôt me ipa catêjê te cormã ahna
me cuprõn tu ne mehcukij, ne me cumã:
— Xà ita kam, quê ha Pahpãm pjê ita
kam, Juta catêjê to ihhimpej kam tẽ? —
hane.
7 Mã Jeju me cumã:
— Nee ate me hahkre pej xà nare. Ne
Inxũ Cati mã ri cutea amji mã amcro hyr
xà ata jahkre pej.
8 Ne quê ha Pahpãm me amã Carõ Pejti
carôt gõ, ca ha me acwa ne me to apa, quê
ha taa me ato ihhimpej, ne me ato atỳjti
ne. Ne ita caxuw ca ha me apê ijarẽn
catêjê. Na ca ha ita caxuw Krĩpinkrên
me, Juta jõ pjê me, Krĩrĩtpej jõ pjê me, pjê
cunea kam amũ pjê jũwry catia kam me
ijarẽn to me apa — hane.
9 Ne pê Jeju ita jarẽn jirô pê mã me kam
mare mã ma côjkwa wỳr hàpir to mõ. Mã
hamre, ahcakrã te cutor, mã nee hipêr
cute me hõmpun nare.
10 Ne cama me xa ne Jeju jàpir xà na,
côjkwa wỳr, kàj mã me ahna ahcakrã
pupu. Mã ihprõt pê me hũmre pijakrut
ne mehkà jakati kam me xa, me cahê na,
ne cute me cumã harkwa to:
11 — Hĩpôjajo jõ pjê catêjê, ampo na mã
ca me acuhhê ne côjkwa wỳr ame rĩt? Por
Jeju ame acahê na mõ ata, ma côjkwa wỳr
tẽ, ne quê ha ihtỳj jũ caxuw amji jaxà, ne
hàpir xà ita na, quê ha amji jaxà ne wrỳ
— hajỹr.

Cute me Matij capi xà
Ruc 24.52-53

12 Mã ma Jeju jarkwa na memprar
catêjê te Pĩxô jõ kẽn pĩn hacpỹa mã hũ na
pire mã, Krĩpinkrên xa ata wỳr, me amji
jaxàr.
13-19 Ne krĩ kam me cator, ne ma kỳj
pê me hàhhuc xà ata wỳr me mõ, ne
cute me cuprõn ne kam me hàhhuc. Curi
Petrô me, Jowãw me, Tijac me, Antre me,

Pirip me, Tome me, Partômew me, Matew me, Tijac pê Arpew kra me, Ximãw mã hõ pjê kĩnti ita me, Juta pê Tijac kra me, Jeju menxi me, mehkjêjê me, pyjê kwỳ me cute me cuprõn. Ne curia mehkrĩ, ne hõtpê Pahpãm mã mehcakôc. Ne pê Juta Carijot xwỳ, Jeju pro jahpan xà na ihpore py ata to pjê japrô. Ne pjê ita kam pê ihpỳm, ne apu amji kẽhkẽ, ne ihcahti na hĩn apu hapôj, ne ty. Pê Krĩpinkrên kam, mehkrĩ atajê cunea me ita pa, ne me hahkre pej. Cwỳrjapê pê me pjê ita mã haprỳ to, Purcaprô jõ pjê.

Ne me ahna amcro jàhtô nare, mã Jeju na mehkwỳ jàhtô na cute me xẽj ne ihkôt cute winti ne me cuprõn. Mã Petrô xãm ne cute me cumã harkwa to:

— Me ikjêjê, wa ha me amã Juta xwỳ ata jarẽ. Juta ata pê amji kôt jũmjê to mõ, cute me Jeju pro, ne mehcuran prãmte. Ne pê cupê me pahkwỳ nõ, ne ihtỳj ajco me pahcape na me pajàpên xà ita to apê.

20 — Pê Tawi xwỳ rỳ pêa mã Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt Juta na ihhôc, pê Pahpãm ramã ita to amji kampa. Ampo na? He ita na pê cumã to prãm. Pê cute to prãm xà ata na ihkên mã axà, ne ty. Pê Tawi xwỳ Juta na ihhôc to hane he:

"Quê ha hũrkwa jicu, quê ha nee jũm kam ihkrĩ nare" hane.

Ne ihhô nõ kam hanea ne ahna ihhôc to hane he:
"Quê ha ihtỳj jũm haxà kam axà, ne hàpên xà ita to apê" hane.

21-22 Cwỳrjapê cu ha me jũm xũmre capi, quê jũm axà, ne haxà kam hacpỹa mã Jeju tĩr na harẽn to ipa. Pê cu me pahnõ cumã kaat kam Jowãw te cô kam mehcumrãr na hõmpu, mã ahnaa ihtyc, ne hacpỹa mã hàpir na me pahnõ te hõmpun ata, cu ha me capi, quê Jeju mã imprar catê na axà — hane.

23 Mã cute me hũmre pijakrut mã me cator, ita japrỳ te Joje Parxap, ne haprỳ krut te Catytkam, ne hanea ne ihnõ ita japrỳ te Matij.

24-25 Mã cute me ahna Pahpãm mã mehcakôc, ne me cumã:

— Me ijõ Inxũ Cati, ca ha ca me imã me icaca xà cunea pupu. Ne me imã to hahkre, me ipijakrut itajê nõ ca ha amji mã capi, ne to me imã hahkre, quê jũm me ikôt apê, ne jũm akra jarkwa na imprar catê na ipa. Nãmri Juta te ampo kêanre ton, ne me gàpên xà ita pê ihpỳm, ne ihtyc, ne ma ihkrĩ xà kêanre ata wỳr tẽ — hajỹr.

26 Ita jirô pê mã ri, cute amji to me hỹr, ne cute me ipijakrut itajê nõ capi. Ne hamre, mehkwỳ te me hũmre nõ ita pyxit ne me capi, ata japrỳ te Matij, mã cute Juta xwỳ jaxà kam Jeju jarkwa na cumã memprar catêjê mã me haxàr.

2

Pahpãm Carõ Pej cator xà
Me Hàpên Xà 4.31; 8.15; 10.44; 19.6

1 Ramã me Hõ Kẽhkẽn xà jõ amji kĩn jõ amcroa kam hàhhuc, mã Jeju na mehkwỳ te me cuprõn xà ata kam me cuprõn.

2 Mã ihprõt pê côjkwa pĩn, krã, ampo jàhkrihkrit pê kôcti jàhkrihkrit pyràacti ata cator. Ne hàhkrihkrit ata te ikre kam me jỹ atajê cunea mã amji jõr.

3 Mã cute me ihpôc pê cuhy pôc te cajõhjõtre pyràcre ata pupun. Mã apu ihcahkũm ne cute ahpỹanre na mehtàt par.

4 Mã Pahpãm Carõ Pejti carôt te mehcunea to hipu. Ne cute ahpỹanre na me cumã mehcakôc xà jõr par. Na ri cute mehcakôc xà cunea to mehcakôc kam me to ihtẽm.

5 Mã curi Krĩpinkrên kam Juta catêjê jàhtôa ne me hàhhuc atajê, hõtpê Pahpãm to me amji kampa. Ne pê pjê cunea rũm hũwry catia rũm ajco me hapôj, amji kĩn ata wỳr.

6 Ne cute me ampo jàhkrihkritti ata par, ne hỹrmã me cuprõn. Ne mehcunea te amji mã me ipikrar. Ampo na? He pê ihtỳj mehcunea me amji cakôac kampa, na pê me cupê hahkre kêatre.

7 Mã me hàhtôti itajê cunea te amji mã me ipikrar, ne mehkrã pictor tu, ne ajpẽn mã me harẽn to:

— Pom me hũmre itajê pê Hĩpôjajo jõ pjê catêjê na ri amehcakôc.

8 Jũ mã mã cute me, ne me pahcakôac
to amehcakôc?
9 Pom cu Partij jõ pjê catêjê me, Metij jõ
pjê catêjê pĩn me pahcator, ne me pahkwỳ
Erãw jõ pjê pĩn me pahcator, ne pom
cu Côpihpo jõ pjê ata pĩn me pahcator,
ne Juta jõ pjê pĩn me pahcator ita, ne
Cawrôpejti jõ pjê pĩn me pahcator, ne me
pahkwỳ Axij jõ pjê pĩn me pahcator ita?
Pom cu ita pĩn me pahcator ita, ne hanea
ne Ponto jõ pjê pĩn me pahcator.
10 Ne hanea ne Amcràti jõ pjê pĩn me
pahcator, ne Panpir jõ pjê pĩn me pah-
cator ita, ne hanea ne Ejit jõ pjê pĩn me
pahcator. Ne Pjêhpôc jõ pjê pê, por Xiren
jõ krĩ cahi na xa ata pĩn me pahcator, ne
hanea ne me pahkwỳ pyxitre Roman jõ
krĩ pĩn ame pajapôj.
11 Ne hanea ne Kẽnpojre jõ pjê pĩn
me cator, ne hanea ne Põcaprỳhti jõ pjê
pĩn me cator. Ne me pahkwỳ pê Juta
catêjê impeaj, mã hanea ne curmã me
pahkwỳ itajê te Juta catêjê na me amji
ton. Ne me pahcunea, ahpỹanre na me
pajarkwa to me pahcakôc cakrô, mã ajte
ihtỳj me pajarkwaa na cute me pamã
Pahpãm jàpên xà itajê jarẽn na mempar
— hane.
12 Mã mehcunea te me ampo ita jahkre
pej nare kam amji mã me ipikrar, ne nee
kam cute ampo to me amji kam hapac
nare, ne tee ame ajpẽn cukij, ne me ajpẽn
mã:
— Ampo mã ajte? — hajỹr.
13 Jirô pê mã ri mehkwỳ ame hũn ne me
cumã:
— Mõrmõ me hũmre itajê amehkõm ne
ame ajpã, na ri amehcakôc pihhoti ita to
hane — hane.

Petrô jũjarẽn xà
Me Hàpên Xà 3.12-26

14 Mã Petrô pê cute me tôxi atajê kwỳ
nõa, ne me cape na xa, ne kỳj cati pêa mã,
cute me hàhtôa mã hũjarẽn kam ihtẽm,
ne me cumã:
— Me ikwỳ pê Juta catêjê me, pom ca
me acunea ita ri Krĩpinkrên kam me akrĩ
itajê! Me ipar peaj ne! Wa ha me amã
awjarẽ!
15 Ampo na? He ca atỳj me hũmre
itajê pipãn na amehcãmjĩ. Hãpà, nee me
ipipãn nare. Me hõmpu he. Pom cormã
pyt jàpir pejti ita? Quê ajte iràràtia na
ame ajpã?
16 Pom ca me ipupu, ajteare mã me
icakôc xà, ne cupê rỳ pêa mã Pahpãm
jarkwa na ihcakôc catê ita japrỳ te Jôwer
ata pê ahna ihhôc to hane he:

17 "Ỹhỹ, Pahpãm te amji jarẽn to hajỹr he:
'Me hõmpu he, wa ha ihmat ri, hicu xàa
kam, ramã ampo cunea jamre xàa
kam wa ha hane he:
Wa ha ma me hỹrmã Icarõ Pejti kujate,
quê ha pjê cunea kam mehcunea
mã amji gõ, quê ha me cucwa.
Quê ha me akra xũmre me, me akra cahãj
me, Icarõ Pejti jarkwa kôt me ijarẽn
to me ipa.
Ne wa ha mentuwjê mã, me irĩat kam,
icaca xà to ajpẽ.
Ne mehwej te hajỹar, wa ha me ipimtir
kam me cumã icaca xà to hahkre.
18 Ne wa ha imã me hàpên catêjê atajê mã
Icarõ Pejti kujate.
Quê ha me hũmre me, pyjê atajê ijarkwaa
kôt ijarkwa to amehcakôc.
19 Wa ha hanea ne kỳj rũm, côjkwa pĩn,
pjê kam, rỳ jũ caxuw jũm te ampo
pihhoti pupun nare ata to ajpẽ, quê
ha hane he:
Quê ha me caprô catia ne kam cuhy, ne
kam ihkũm cati.
20 Ne quê ha pyt kam awcapàtkô, ne quê
ha putwrỳ intepti ne, ne cupê me
caprô pyràac.
Hõ, ata quê ha pjê wỳr ipê me gõ Pahhiti
te amji jaxàr xà wỳr ihkên to hane.
Ne amcro ata kam quê ha Pahhiti carôt
catia to ajpẽ, quê ha mehcunea me
hõmpu ne me hahkre pej.
21 Ne quê ha cute me iwỳr na, wa ha
me kampa, ne mehkên pê mentête
amtà, ne me to ikra' " hane.

Hõhõ, Pahpãm cakôc xà itajê na, pê Jôwer
xwỳ ihhôc, hõ kàhhôc kam.

Pê Petrô me cumã Jeju jarẽ

22 — Na ca me ikampa, me ikwỳ pê
Ixaher catêjê, pom pê Jeju Naxare jõ krĩ
kam ipa ata, wa ame amã harẽ. Pahpãm
te me pamã Jeju kujahêc, mã Jeju te Hũm

Cati carôt kôt ampo pej pihho jàhtôa ne ton. Por rỳ jũ caxuw jũm te ampo pupun nare atajê pê ajco to. Ne ampo na ri hãn ne ampo itajê to? Nee mã ampo na hãn ne ampo itajê ton nare. He pahte me Pahpãm te ihkujahêc na me hahkre pej prãmte, pê hãn ne ajco ampo itajê to.

23 Ca ate ahnaa mehcuran. Pê Pahpãm rỳ pêa mã ramã ita to amji kampa, ne ahna amji ton. Ne ahnaa cute me amã ihkra jõr. Ca ate Roman catêjê mã me Jeju jõr, mã cute pĩ na menxôr, ne mehcuran.

24 — Ne jũ wỳr quê ty ne ihtyc tu, cwỳrjapê ri Pahpãm te hacpỹa mã to ihtĩr.

25 Ỹhỹ, pê rỳ pêa mã me panquêtti pê Tawi hacpỹ mã Jeju tĩr xà na hõ kàhhôc kam ahna ihhôc. Ne pê Jeju cakôc xà na ihhôc to hane he:

"Ỹhỹ Inxũ, apê ijõ Pahhiti, na wa ijõtpê akôat ipa.
Ne ca amcro cunea kam itehcajpa, na ri imã ampo cupa nare.
26 Ne ampeaj kam ijakry, ne icakôc xà kam ijakry pit.
Na wa ha cormã amcro nõ na ty, ne itỳj gikaj.
Wa ijõtpê ato amji japackre.
Ne jũ wỳr ca ha ijarêt xà ata kam ijicu, ne imã hikra, cwỳrjapê ri ijakry.
Ne jũ wỳr ca ha me carõ kwỳ jipôc ri icarõ to tojnõ, ne cumã hikra.
27-28 Ampo na?
Quê ha ramã ikà cacu xàa kam, ca ha hacpỹa mã ito itĩr.
Ne atea ca, catyt kam ipa to imã hahkre.
Cwỳrjapê wa itỳj ijakry, ne ipej pêa mã ipa.
Ne ijakryti to wa amã icakôc to ipa.
Na ca ha hacpỹa mã ito itĩr.
Ne ma kàj mã, côjkwa wỳr amji wỳr ijaprô.
Wa ha cormã apupu, ne ampeaj kam apyrên ijakry" hane.

Hõ, pê pahhiti pê Tawi xwỳ jõ kàhhôc kam Pahpãm kra to hũjarẽn to hane.

29 — Ỹhỹ, me ikjêjê, wa me amã me panquêtti xwỳ kôt harẽn to impejti to prãm. Pê me pajõ pahhi pê Tawi xwỳ ty, pê me harêt, ne ihkre cormã me pahcote na ihkrĩ.

30 Ne pê cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê, cwỳrjapê pê cumã Pahpãm te jũ caxuw mehkra tàmxwỳ tàmxwỳ nõ to pahhi na awjahkre ata na hahkre pej. Ne cupê mam Tawi pê pahhi ata pyràac ne cupê pahhi.

31 Ne pê Tawi ramã Pahpãm te jũ caxuw hacpỹa mã pahhi na to hũjahkre ata to ihtĩr na hahkre pej. Ne nee pê Tawi taa amji to hũjarẽn to hajỹr nare, ne quêt ihtàmxwỳ tàmxwỳ nõ na pê Jeju to awjarẽ. Ne pê harẽn to hane he:

"Jũ wỳr ca ha me carõ kwỳ jipôc ri icarõ to tojnõ.
Ampo na?
Quê ha ramã ikà cacu xàa kam ca ha hacpỹa mã ito itĩr" hane.

Pê Petrô me cumã Jeju hacpỹa mã ihtĩr na harẽ

32 — Mẽr hõhõ, Pahpãm te hacpỹa mã Jeju taa to ihtĩr, na ramã me icunea te me hõmpun.

33 Mã ma Pahpãm te côjkwa wỳr to hàpir, mã Pahpãm jĩkjê rũm, awpôc rũm jỹ. Ne cute Hũm te Carõ Pejti to cumã hũjahkre ata pyr, ne me imã ihkujahêc. Ne por ampo cunea pihho, ca me hõmpu, ne me kampa itajê pê Pahpãm Carõ Pejti jàpên xà.

34-35 Ne pê Tawi xwỳ nee côjkwa wỳr hàpir nare, ne Jeju pê quêt api. Por pê ramã Tawi harẽn to:

"Pahpãm pê Pahhiti te ijõ Pahhiti mã:
'Ca ha ijĩkjê rũm, awpôc rũm jỹ, wa ha xa apar krac ri acurê xwỳn catêjê jaxà, ca ha cormã me hõ pahhi na jỹ' " hane.

36 — Pom me apê Juta catêjê, itajê wa me amã awjarẽ, ca ha me hahkre pej peaj ne. Mãr pê ca pĩ kam me Jeju cura ata to ri Pahpãm te mehcunea jõ pahhiti. Ampo na? He toa pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm awjahkre — hane. Hõ, Petrô te me hàhtôa mã harẽn to hajỹr.

37 Mã cute me ita par ne amehpec, ne me cumã amji kĩn nare, ne cute me Petrô me, Jeju jarkwa na memprar catêjê kwỳ cukij, jũ mã quê ha me, ne mehkên pê me cato, ne me cumã:

— Me ikjêjê, jũ mã wa ha ajte me, ne me ikên ita pê me icato? — hane.

38 Mã Petrô me cumã:

— Ỹhỹ, ca ha me hane he. Ca ha me akên jicu, wa ha Jeju jarkwa kôt cô kam me acumrã, quê ha mehcunea Pahpãm te, ate ame Jeju to kên atajê to tojnõ ne hicu tu na me gahkre pej. Hõhõ, ca ha me hane, ne me Pahpãm Carõ Pejti incwa, ne pê ramã Pahpãm to awjahkre.

39 Ne me ca me, me akra me, por cormã mehcunea ampỳa mã ame ipa atajê mã, pê Pahpãm to awjahkre. Pê hanea ne cute cormã me hator atajê mã Carõ Pejti ita to awjahkre — hane.

40 Mã hipêr Petrô me hapackre, ne me cumã ahcawpa ne me cumã:

— Cute me hapackre xà kên kam me ipictor itajê pê me gapôj, ne me amji pytà — hane. Hõ, me hapackre xà ita to ri cute me hapackre, ne cormã me hapackre xà kwỳ jàhtôa to cute me hapackre.

41 Mã me hàhtôa ne cute me Petrô jarkwa par, ne cute mehkên ton jicu, mã cute cô kam mehcumrãr. Mã amcro ata na, me hàhtôa ne Jeju na mehkwỳ mã me hàr. Ne atajê pê me hàhtô na me mir crê ne me axà.

42 Na pê Jeju jarkwa na cumã memprar catêjê te tôxi atajê cunea mã Pahpãm te amji kam hapac xà to hahkre to me ipa. Ne pê ajco mehcunea ajpẽn na mehhônco tu, ne ajpẽn kam me apà, ne ihtỳj ajco Pahpãm mã mehcakôc.

Mam Jeju na mehkwỳ te amji kam hapac xà
Me Hàpên Xà 4.32-35

43 Ne pê Jeju jarkwa na cumã memprar catêjê ajco Pahpãm carôat kôt me hàpên xà catia pihhoti impejti ton to me ipa. Ita cwỳrjapê pê mehcunea mã me hũpa, ne mehcunea mã mempej pit.

44 Na pê mehkwỳ cunea mehkôat me ajrõ, ne me cumã ajpẽn kĩn. Cwỳrjapê pê me cumã ampo atajê, ihtỳj me cupê hamreare atajê me ajco me ajpẽn mã me hàhcukrêj to me ajcokjê.

45 Ne pê ajco me cumã ampo atajê to ihpore na ahpa, ne me cupê ampo jamreare atajê caxuw amji mã mehpore to ajcrà.

46 Ne mehcunea, amcro cunea kam ajco Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam me cuprõ. Jirô pê mã pê ihtỳj ajco ajpẽn jũrkwa kôt ame apà, ne ihtỳj ajpẽn pyrên me hakry, ne nee jũm amji to cati prãm nare.

47 Na pê Pahpãm to me hàmnãn ne cumã impejti na me harẽ. Ne pê mehcunea Jeju na mehkwỳ impejti na me to amji kampa. Pê amcro cunea kam Pahpãm me capi, ne me to cuprõ, ne ma Jeju na mehkwỳ mã me hacjê, na pê ma me to ipicamẽn to mõ.

3

Hũmre te xwỳ ita caprãr xà
Jowãw 14.12-14; Me Hàpên Xà 14.8-10

1 Ỹhỹ, pê amcro ata na, pyt pejti kam, Petrô me Jowãw ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa wỳr me mõ. Ne amcro ata na, pê pyt pejti kam Pahpãm mã mehcakôc prãmte, ajco me curi cuprõn to me ipa.

2 Pê amcro cunea kam hũmre nõ ihkjê te xwỳa na ihpỳm ata, harkwa japrỳ te Impejti ata jarkwa mã ajco ihkrĩ, cute mencjêj mã cute me ahna hàhwỳr prãmte.

3 Ne cute Petrô me Jowãw xàr na me hõmpun, ne me ahna hàhwỳr.

4 Mã cute me hõmpun, mã Petrô cumã:

— Me ipupu — hane.

5 Mã hũmre ata te me hõmpun, ne cute me cumã ampo jõr, mã cute ipyr prãmte, ahna me hikaj.

6 Mã Petrô cumã:

— Ipê ihpore hamreare, ne wa ha itỳj amã ampo gõ. Ne ite amã ampo jõr xà ita pê Jeju mã ri quêt carôt cati, incwỳrjapê quê ha ihtỳj ato impej. Pê Pahpãm Jeju to awjahkre, pê Naxare jõ krĩ pĩn cato ata jarkwa na wa ha amã: “To xa ne mõ” — hane.

7 Ne Petrô te awpôc rũm hũ na ipyr,
ne ihtehcajpar. Mã hamre, ihpar kõn pej
pyrentu, mã ihtỳj intoj ne hãm, ne apu
mõr pyrentu.
8 Jirô pê mã ri ma mehkôt Pahpãm to
me amji kam me hapac xà jũrkwa mã hàr,
ne apu intoj to mõ, ne apu Pahpãm to
hàmnãn to mõ.
9 Mã me hàhtôa ne cute me harkwa
mã hũmre te ihkrĩ ne hàhwỳr catê ata
pupun, mã ikre kam apu intoj to mõ, ne
apu Pahpãm pej na harẽn to mõ.
10 Me kam mare mã impej, cwỳrjapê ri
cute me hõmpun xà ata te ame to hàpêt,
ne amji mã me to ipikrar. Ne me amji mã:
— Rỳ jũ caxuw me pahnõ te ampo te
hajỹr nõ pupun nare — hane.

Ikre kam Petrô jũjarẽn xà
Me Hàpên Xà 2.14-36; Ruc 24.46-47

11 Mã hũmre te xwỳre ita ramã caprãr
ne impej, ne ma cute Petrô me Jowãw
pynãr, mã hamre, mehcunea te ita to
amji mã me ipikrar ne amehprõt. Ne ma
Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa
jarkwa mã, Xarômãw jõ amkrã ata wỳr
mehprõt.
12 Mã Petrô te amji wỳr mehprõt na me
hõmpun, ne me cumã:
— Pỳhàpà, me ikwỳ pê Ixaher catêjê,
ampo na mã came iwỳr ame aprõt to
hane? Ne ampo na mã ca amji mã ame
apikrar to ame hane, ne kypê me ipupun
nare? Côt ca atỳj me itea, me icarôat
kôt me hũmre ita caprãr na ame icãmjĩ?
Xà mõrmõ me ipej cwỳrjapê wa ite me
hũmre ita caprãr? Hãpà, nee mã me
icarôt to ite me hũmre ita caprãr nare.
13 Jeju pê Pahpãm kra impeaj ata te ri
caprãr. Ne cupê me panquêtjê Aprãw
xwỳ me, Ixac xwỳ me, Jaco xwỳ Pãm
Cati, ne cutea ri ihkra Jeju to cati, na ri
impeaj to impej. Ne ca ate ahnaa amji pê
mehcaca, ne me gõ pahhi pê Pirat mã me
hõr, cute ihcuran xà caxuw. Mã tee apu
cumã hikran prãm. Ca ma ihkĩnte ame
cumã hikran caca.
14 Ne ate me jũm kêanre pê mehcuran
catê ata me Jeju pejti ata to me gàhpan, ne
ate mehcuran catê ata mã hikran na Pirat
na me gàhwỳr. Mã cute me amã cumã
hikran.
15 Ca ate me Jeju pê me pamã pahte amji
kam me pajapac xà jõr catê ata curan.
Mã Pahpãm te hacpỹa mã to ihtĩr, wa ite
ihtĩar na me hõmpun.
16 Jeju te ri hũmre ita caprãr. Wa me
ajwar ite, cute caprãr na me hahkre pej.
Na ri ita caxuw me akam mare mã, me
acunaa mã hũmre ita pej.
17 — Me ikjêjê, he imã, ate me gõ pahhi
me Jeju curan na, me gahkre pej. Ne me
apê cupê Pahpãm kra na hahkre kêatre,
na ca ate me to hajỹr.
18 Pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa
na ihhôc catêjê Jeju tyc xà na mehhôc. Ne
cute me ahna ihhôc xà ata kôt ri ihkên mã
hàr. Ne pê ihkàj xà incrire nare ata na, pê
rỳ pêa mã ahna mehhôc, na ca ate ahnaa
me to hajỹr.
19 Na ca ha me akên itajê mã me hikra,
ne ate amji kam me gapac xà to me antuw,
ne Pahpãm wỳr me apkjê, ne Pahpãm
jĩkjê rũm me ahtwỳ, quê ha ate me to
kên atajê to tojnõ ne hicu, ne me ana amji
capa.
20 Ca ha ame gakry, ne atỳj me apej
pêa mã me amji to me ajpa. Ne quê ha
Pahpãm amcro nõ na hipêr me pahwỳr
Jeju kujate.
21 Quê ha nee cormã ne amji jaxàr
pyrentu nare, ne quêt côjkwa kam ahtwỳ.
Quê ha jũ caxuw Pahpãm ampo cunea
to impej, ne to ipintuw jõ amcro kam
ahtwỳ, quê ha cormã amji jaxà. Ne rỳ pêa
mã pê Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê
impejti atajê, ramã ita to mehcakôc, ne
ahna mehhôc.
22 Pê ramã me panquêtti pê Mojxe xwỳ
ita to ihcakôc, ne me cumã:

"Ỹhỹ, quê ha amcro nõ na me pajõ
Pahhiti pê Pahpãm me pamã me
pahnõa kujate to hanea, pom pê
mam ikujate he.

Quê ha pahnõ pyxit ata me pamã Pahpãm
jarkwa to ihcakôc, ne harẽn to apu
mõ, ca ha mempar to impeaj ne.

23 Nãmri ca ha ate nee me jũm ata par, ne
harkwa kôt me apa nare na, quê ha
Pahpãm ihtỳj ahna me apupu, ne
mehkwỳ intête me anõ jũpar nare

ata cator pyrentu, quê ha acto”
hane.
24 Ita to pê Mojxe me panquêtjê mã
ihcakôc.
— Ỹhỹ, he nee pê Mojxe pyxit peaj ne
ihcakôc to hajỹr nare. Pê Pahpãm jarkwa
na mehhôc catêjê cunea mehcakôc to
hajỹr pit. Ne mam haprỳ to Xamer xwỳ
kôt me hapôj itajê, pê hanea ne ajco
mehcakôc xà ita to mehcakôc to me ipa.
Pom cu amcro ita kam me harkwa to
hàpên xà pupu, itajêa to pê mehcakôc, ne
ahna mehhôc.
25 Pê Pahpãm ramã Jeju to awjahkre na
pê harkwa na mehhôc catêjê, harkwa kôt
me pamã Jeju to awjahkre. Ỹhỹ, pê rỳ pêa
mã Pahpãm me panquêtti Aprãw xwỳ mã
ihcakôc ne cumã:

“Ỹhỹ, quê ha amcro nõ na me atàmxwỳ
tàmxwỳ me ikampa, wa ha mehkôt
pjê cunea kam me to impejti ne”
hane.

26 Ne pê Jeju hõtpê Pahpãm kampa, pê
cute to hũjahkre xà ata na capi, ne ma me
amã ihkujate, cute me ato impej, ca me
acunea te me akên mã hikran, ne Pahpãm
wỳr ate me amji jaxàr prãmte — hane.
Ata to ri Petrô te mehkwỳ mã hũjarẽn.

4

Pê Petrô me Jowãw prohti cuna mã xa Ruc 21.12-13

1-4 Ỹhỹ, Petrô me Jowãw cormã Jeju to
me cumã ihcakôc, ne me cumã:
— Ỹhỹ, Jeju tyc mã Pahpãm te hacpỹa
mã to ihtĩr — hane. Mã me hàhtôa ne
amehcuhhê ne me kampa atajê te amji
mã me to hajỹr pyrentu, ne ihtỳj me Petrô
jũjarẽn xà atajê kampa. Na ri me hàhtôa
ne Jeju to amji mã mehhimpej, ne ramã
me hũmre te mir te xĩc ne mehkwỳ mã
me hàr. Mã me hõ pahhi catêjê kwỳ japôj,
ne cute me Petrô me Jowãw cakôc xà na
mempar. Ne cute mempar catêjê itajê pê
Xato xwỳ kôt me ipa catêjê kwỳ me, cute
Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê kwỳ me,
me Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê jõ pahhi.
Ne ame Petrô me Jowãw kam mencryac
to mencryc. Na ri cute mehpro, ne me
haxàr. Mã ramã me ahna pytre, mã ri
curia cute me hacjên xà kam me ahna
apẽ. Ampo na? Pahhi catêjê cunea te
iràrà na me hacjên atajê cakôc xà kam
me hapac prãmte. Ne pê cute amji mã
me Jeju to mehhimpej, ne mempar atajê
pê me hàhtô na me xĩc mir.
5 Mã apẽ na iràrà na, prohti kam
mehkwỳ jakrã jõ pahhi catêjê me, Mojxe
xwỳ te me hapackre xà to me cumã
hahkre catêjê cunea te Krĩpinkrên kam
amji to me cuprõn, cute me Petrô me
Jowãw cakôc xà na mempar prãmte. Mã
Juta catêjê jõ pahhi me, cute me cumã
Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me,
6 me Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ
pahhi japrỳ te Anati ata me, mehkjêjê
me, Cajpa me, Jowãw me, Arexãnre me,
prohti kam mehcunea te me cuprõn, cute
me Petrô me Jowãw cakôc xà na impar
prãmte.
7 Mã pahhi te me ahna harkwa hyr. Mã
cute me haprôr ne me cuna mã me hãm.
Mã pahhi te mehcukij kam ihtẽm, ne me
cumã:
— Ỹhỹ, ita caxuw ca ha me imã me amji
jarẽ. Jũm jarkwa kôt mã ate me hũmre
te xwỳ ita caprãr? Jũm te mã me amã me
acarôt jõr ne ahna me amẽn, ca ate me
caprãr? — hane.
8 Mã Pahpãm Carõ Pejti te Petrô mã
amji jõr, ne incaca xà mã hàr, ne cute
to ihtỳj, cute me cumã ihcakôc xà caxuw.
Na ri Petrô te prohti kam me cupê pahhi
catêjê mã ihcakôc to hajỹr he, ne me
cumã:

Pê Petrô me cupê pahhi catêjê mã Jeju jarẽ

9 — Ỹhỹ, menxũjê me, me to ahimpej
catêjê, mõrmõ ca amji mã me ito: “Cutea
ri me hũmre ita to impej ne caprãr” hane,
incwỳrjapê mã ca ame icukij xà ita to me
icukij? Ne ajte me imã: “Jũm carôt to mã
ate me cute xwỳ ita caprãr?” hane.
10 Mẽr hõhõ, me ikam gapac to mem-
peaj ne. Ne wa ite, me cupê Juta catêjê
mea mã, ate me hũmre ita jahkre pej
prãmte, wa me amã harẽn to, Jejua te ri
caprãr. Por pê Pahpãm Jeju to awjahkre,
pê cato ne Naxare jõ krĩ kam apu ipa

ata te ri caprãr. Ne taa mã ca ate pĩ
kam mehcuran. Ne taa mã ri Pahpãm te
hacpỹa mã to ihtĩr, ne cutea ri hũmre te
xwỳ ata caprãr. Ne harkwa kôt wa icakôc,
cwỳrjapê ri cute caprãr.
11 — Pê Pahpãm jõ kàhhôc ramã harẽn
to hane he:

"Ihhêj rũm me apê, por ikre pyxwỳr
catêjê kêanre atajê pyràac.
Ne me apê hahkre kêatre.
Na ca ame ikre mã hãm xà impejti ata
caca, ne ate me mẽn.
Mã me akwỳ pê jũmjê itajê te me ikre mã
hãm xà impejti ita pỳn,
ne me cumã hãm, mã impeaj to impej, ne
ihkwỳ jirôa pê impej ne ihtỳj" hane.

— Ne Jeju pê ikre mã hãm xà impejti
ata pyràac. Ca ma ame curê ne ate me
mẽn.
12 Ne Jeju ita ri pyxit peaj, ne me pahkên
pê me pahpytà. Ne jũm mã ri pjê ita kam
me pahkên pê me pahpytàr jahkre pej?
Hamreare, jũm mã hahkre pej nare. Na ri
Pahpãm te caxuw Jeju pyxit peaj ne hãm.
Na ri pyxit peaj ne cumã me pahkên pê
me pahpytàr jahkre pej — hane. Ita to ri
Petrô te ihcakôc, ne me cumã harẽn.

Pê me cupê pahhi catêjê Petrô me Jowãw mã me amji cawpa

13 Mã cute me Petrô par, ne me
hõmpun, mã me ipijakrut ne me xa, mã
me ajpẽn mã:
— Pỳhàpà, xà ajte nee me cumã
me pahcupa nare, na mã ame pamã
mehcakôc xà ita to hajỹr to ajwar ame
mõ? Pom me pahcati pit ita! Ne me pamã
hahkre pej pit ita! Ne cormã me pahkĩnte
mencrire ita cakrô, mã ajte nee amji mã
me pahcupa nare. Ampo na? Hõtpê Jeju
me ajwar amcro atajê nõ na apu ipa na ri,
nee cumã me pahcupa nare — hane.
14 Ne hanea ne hũmre te xwỳ caprãr
ata, hanea ne mehcunea cuna mã Petrô
me Jowãw cahê na impeaj xa. Na pê me
cupê pahhi catêjê nee Petrô me Jowãw na
mehcakôc kên nare.
15 Ne ma cama cute me Petrô me Jowãw
cator, põ mã, cute me cuprõn xà pê. Ne
me ajpẽn mã:
16 — Pỳhàpà, jũ mã cu ha me ipijakrut
itajê to me? Nãmri ramã mehcunea
te Krĩpinkrên kam harkwa to cute me
hũmre te xwỳ caprãr na me hahkre pejtu
ita kam. Jũ wỳr cu ita to me amxu, ne jũ
wỳr cu mentête mehcakôc xà ita capa.
17 Hamre, cu ha cama me cumã amji
cawpa, quê nee hipêr amji mã me Jeju
jarẽn nare. Mãr quê nee krĩ kôt harẽn
ipicràn nare — hane.
18 Ne ma cute me Petrô me Jowãw to me
hàr, ne amji jipôc ri, amji kuc ri me hãm.
Ne me cumã:
— Hã, ca ha nee hipêr me cumã Jeju
jarẽn nare, ne ca ha ma me tẽ — hane.
19 Mã Petrô me Jowãw, me hõ pahhi
catêjê mã:
— Pỳhàpà, xà ajkĩ me acakôc xà ita pej?
Wa ha pijamã me garkwa kôt amji to, ne
nee Pahpãm jarkwa kôt amji ton ne ihkôt
me ipa nare? Quê ha pijamã Pahpãm mã
ita na impej? Hãpà, quê ha cupê ita na
ihkaj na.
20 Pê wa Jeju me ajco ame ipa, ne ihkôt
me ampo jàhtôa kampa, ne ito jĩa to me
ampo jàhtôa ne me hõmpu. Ita kam jũ
wỳr wa me ita jicu, ne me to tojnõ, ne me
to icakôc jicu nare — hane.
21 Mã me hàhtôa atajê ame Pahpãm to
ajpẽn mã me amnã, ne ajpẽn mã:
— Ampeaj kam Pahpãm cati ne carôt
tỳj, cute ihtỳj hũmre te xwỳ ita caprãr —
hane. Cwỳrjapê ri me cupê pahhi catêjê,
me hàhtôti atajê cupate, cute me Petrô me
Jowãw mã me amji cawpa, ne ihtỳj jũ na
me ton to prãm, ne ma cute mehkujahêc.
22 Ỹhỹ, pê me hũmre te xwỳ caprã
ata pê ramã ahna caku cwarẽnta. Pê
mehcunea Petrô me Jowãw te Pahpãm
carôt kôt, cute me hũmre te xwỳ ata
caprãr na me hahkre pej.

Pê Jeju kôt me ipa catêjê Jeju mã mehcakôc

23 Ne cute me Petrô me Jowãw mã
hikran, mã ma me tẽ, hacpỹ mã mehkwỳ
wỳr. Ne cute mehkwỳ cunea mã, pahhi
me prohti kam, cute me ahna ihcakôc xà
kên to, cute me ahna mehcakôc xà atajê
cunea na, me amji jarẽn.

24 Mã cute me Petrô me Jowãw par. Ne mehcunea te me cuprõn, ne Pahpãm mã amehcakôc ne me cumã:

— Hàpà, me ijõ Pahhiti. Ỹhỹ, apê me icunea ton catê. Pê ca côjkwa to, ne pjê to, ne cô to, ne kam ampo tĩar na amji to ajpa atajê cunea to.

25 Ỹhỹ, pê rỳ pêa mã me iquêtti pê amã hàpên catê pê Tawi xwỳ ihhôc, ne Acarõ Pejti jarkwa kôt ihhôc to hane he:

"Ampo na mã amji caprỳ to krĩxàre kôt ame côjkwa kam Pahhiti pê Pahpãm kam mencryc ne ame hapu prãmte ame cuprõ?

Ne jũ wỳr quê ame amji mã hamã.

26 Ne ampo na mã me cupê Ixaher catêjê nare atajê jõ pahhi kwỳ, hãn ne Pahhiti te me cumã hõ pahhi pyxwỳr ata me cuna mã me cuprõ, ne ahna ame ajpẽn pa?" hane.

— Ita na pê Tawi xwỳ, Acarõ Pejti jarkwa kôt ihhôc.

27 — Ne cute ame Jeju na me ajpẽn par ne kam amencryc prãmte ri, krĩ ita kam me cuprõ. Ne ita na ri pahhi Heroti me, pahhi Ponti Pirat me, mehcahkrit pê Juta catêjê nare atajê me, me cupê Juta catêjê me, mehcunea te me cuprõn, krĩ ita kam. Ne mãr pê ca me imã Acãmter pejti capi ne to awjahkre, ne hãm ata kam hanea ne apu mencryc.

28 Pom pê ca ramã rỳ pêa mã to amji kampa ata na ri mehkêan kam, cute me cuprõn.

29 Mẽr he, me hõmpu he! Cormã me pahkam mencryc. Ne cormã imã me amji cawpa. Ne ita caxuw, ca ha hipêr me ipê me amã me ijàpên catêjê mã acarôt gõ, wa me cumã garkwa to icakôc, ne me icakôc kam pra, ne kypê me cumã me icakôc nare.

30 Ne ca ha me cumã acarôt pẽ, wa akra Jeju jarkwa kôt me hà catêjê caprã. Ne akra jarkwa kôt me icakôc to me ipa, ne ampo to mempej, ne me to ijàpên xà impejti ton to me ipa, quê me hõmpu, ne me acarôt jahkre pej — hane.

31 Ita na ri Jeju na mehkwỳ Pahpãm mã me amji cajrẽn. Ne cute Pahpãm mã mehcakôc jicu, me ajkaam cute me cuprõn xà jàpêt. Mã Pahpãm Carõ Pejti te mehcunea mã amji jõr ne me to hipu tu. Na pê nee me cumã me hũpa nare, ne mehtỳj pit. Mã nee mehcakôc xà na me hàhtàt nare.

Pê ampo cunea to ame amji tekjê pit
Me Hàpên Xà 2.42-47

32-33 Ne Jeju jarkwa na memprar catêjê hõtpê mehcunea mã Pahpãm Carõ Pejti carôt tỳjti jarkwa kôt hacpỹa mã Jeju tĩr na me harẽ. Mã Pahpãm hõtpê me to kênre nare. Ne me hàhtôa cakrô, cute amji kam me hapac xà itajê pit, ne pyxit peaj, ne cute me amji kam hapac xà pipẽn pit. Mã nee ame amji pê hõxỳ nare.

34-35 Ne pê hõtpê me cumã ampo to ajcrà. Ne pê ajco me cupê ihpore hamre, pê ajco mehkwỳ mã, ikre me pur me ampo atajê to ajco ihpore na me ahpa, ne mehpore incwa, ne Jeju jarkwa na memprar catêjê mã me cugõ. Pê me cupê hamreare atajê mã me to ajcrà. Na pê Jeju na mehkwỳ kam jũm pê ampo hamreare nare.

36-37 Ỹhỹ, mehcote na hũmre apu mõ ata japrỳ te Joje. Ne cupê Rewi xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ. Ne cupê Xipre jõ pjê catêjê nõ, ne kaam ihpỳm. Mã cute me cumã haprỳ krut jõr, ne me cumã "Parnap Jũcanãr". Ampo na? Hõtpê apu mehkôt ipa ne apu mehkwỳ mã hũcanãr ton to ipa, na pê haprỳ hane. Mã cute hanea ne pur to ihpore na hàhpan, ne ma Jeju jarkwa na memprar catêjê mã hõr, cute me cupê hamreare atajê mã apu to ipicràn xà caxuw.

5

Anana me Xapirkwỳj
Carati 6.7

1 Mã hũmre nõ ita japrỳ te Anana, ne hĩxi japrỳ te Xapirkwỳj, te hanea ne pur to ihpore na me hàhpan.

2 Ne aracri cute me ihpore jĩkjê juwahi, ne Jeju mã memprar catêjê mã me hĩkjê pit jõr. Ne cute mehcunea jõr na me amji jarẽn. Pê ihtỳj Xapirkwỳj mã impjên te me cumã ihpore jĩkjê pit jõr na hahkre pej.

3 Mã Petrô te Anana cukij to:
— Pỳhàpà, ampo na mã ate cama me
pahcurê xwỳn jamãr, mã cute amã amji
kam hapac xà ita to hahkre? Ne ampo na
mã ate Pahpãm Carõ Pejti mã ahêj? Ampo
na mã aracri ate pur jõ pore jĩkjê juwahi?
4 He ate pur to ihpore na gàhpan
xwỳjrea na, pur atekjêa ri, ne hanea ne,
pom ate ihpore me pur to gàhpan ita
atekjêa ri. Ca rỳ mã hĩkjê pit jarẽ, quê ha
ahna amã ihkênre nare. Ne ampo na mã
ate ita to hajỹr? He nee ate jũm mã ahêj
nare, Pahpãm mã ca ate ahêj — hajỹr.
5 Mã Anana te ita par pê ihpỳm ne ihtyc
pyrentu. Mã cute me ita jahkre pej catêjê
atajê cunea mã ampeaj kam ita cupa.
6 Mã mentuwjê kwỳ te mehtyc cupu, ne
ma põ mã me to kwỳ, ne cute me harêt.
7 Mã ahna ahtũm ryre mã curi ihkôt
hĩxi cator, ne nee cormã cute ampo te
impjên to jũ mãn xà ata na hahkre pej
nare.
8 Mã Petrô te ihcukij ne cumã:
— Hã, imã awjarẽ, xà ampeaj kam mã
ihpore ita na pit mã ate apjên me pur to
gàhpan? — hajỹr. Mã cumã:
— Ỹhỹ — hane.
9 Mã Petrô cumã:
— Ampo na mã ate apjên me amji
caxuw Pahpãm Carõ Pejti inxỳj? Xà ate
mehcajpẽr prãmte mã ca ate me to hajỹr?
Pom mentuwjê te me apjên jarêt ne ramã
hacpỹ ne ame ipa ita, quê ha hanea ne
ihkôt me ato kwỳ ne me garêt — hane.
10 Me ajkaam mã Petrô cuna mã ihpỳm
ne ihtyc. Mã mentuwjê cator, ne cute me
hõmpun, ne ma me to kwỳ ne cute impjên
cahêa na me harêt.
11 Mã Jeju na mehkwỳ cunea te me ita
par, ne me cumã hũpaa to hũpa.

Pê me hàpên xà pihho catia to
Me Hàpên Xà 19.11-12

12 Ỹhỹ, Jeju jarkwa to memprar catêjê
te Pahpãm carôt kôt me hàpên xà pihho
catia ton. Ne cute me hàhtôa jipôc ri me
hàpên xà impej jàhtôa ne me ton. Mã
mehkwỳ cunea te me cuprõn, Xarômãw
jõ amkrã kam.
13 Mã me hàhtôa ne me cupê Jeju na
mehkwỳ nare atajê mã ampeaj kam me
hũpa, na ri nee Jeju na mehkwỳ mã jũm
xàr nare. Ne mehcunea amji mã me Jeju
na mehkwỳ cupa to hũpa to me ipa.
14 Quê ha jũm te amji kam hapac xà to
ipintuw prãm na, quê ha ihtỳj jũm me
hỹrmã axà. Ne por me hũmre me, pyjê
jàhtôa ne ampeaj kam me Pahpãm kampa
atajê ri, Pahpãm wỳr me ipipkjêr xà, na
ri ma Jeju na mehkwỳ me ipicamẽn to me
mõ.
15 Ne por Jeju jarkwa na memprar
catêjê atajê, Pahpãm carôat kôt me hàpên
xà pihho catia ton to me ipa. Cwỳrjapê
quê ha me hà japỳ, ne krĩ cape na me
cunõ, quê me hikwa, quê Petrô apu mõ
ne mencwỳrpê mõ, quê ha carõ pykrã me
hà atajê pro, quê ha mempej pyrentu, ne
amehcuhhê.
16 Mã me hàhtôa ne Krĩpinkrên wỳr me
hà catêjê me, me kam me pahcurê xwỳn
carõ kên catêjê atajê to me mõ, mã cute
mehcunea caprãr.

Pê ame Jeju na mehkwỳ curê
Ruc 21.12-15; Jowãw 15.26-27; Me Hàpên Xà 4.1-22

17 Mã cute Pahpãm mã mehcajrẽn
catêjê jõ pahhi me, Xato xwỳ kôt me ipa
catêjê kwỳ me, ma ame Jeju jarkwa na
memprar catêjê jũ na me amji to prãm ne
ma ame curê. Ne mehkwỳa kwỳ cunea
mã Jeju jarkwa na memprar catêjê kĩn,
cwỳrjapê ri me curê xwỳn itajê kwỳ ame
hũ na mehkĩn ne ame curê. Na ri cute
ame to kêanre xà na me ajpẽn par.
18 Ne cute mehkujahêc, mã mehwỳr me
pra, ne cute me Jeju jarkwa na memprar
catêjê pijakrut pê Petrô me Jowãw atajê
pro, ne me haxàr.
19 Mã caxwa ata kam, côjkwa pĩn,
Pahpãm mã memprar catêjê nõ cator, me
hacjên xà kam, ne cute me cumã harkwa
jihê mẽn, ne põ mã ajwar me cator, ne me
cumã:
20 — Hã, cute Pahpãm to me amji kam
hapac xà jũrkwa wỳr me tẽ, ne me cumã
Jeju te amji kam hapac xà intuw pejti ita
na harẽn pa — hane.
21 Mã me hũpar pyrentu, ne apẽ mã,
iràràtia na, ma Pahpãm to me amji kam
hapac xà jũrkwa mã me hàr, ne cute me

cumã hũjarẽn kam mehtẽm. Mã Pahpãm
mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi te me ajpẽn
par prãmte me cuprõn, ne prohti kam
me hõ pahhi kwỳ na me hàhwỳr, cute me
cuprõn xà ri. Ne cute me cuprõn jirô pê
mã ma me hacjên xà wỳr, cute me Petrô
me Jowãw japrôr na me harkwa kujahêc.
22 Mã me hacjên xà jamãr catêjê curi me
cator, ne nee cute me hõmpun nare. Ne
ma cute me amji jaxàr, cute me cuprõn
xà wỳr, ne me cator ne cute me cumã me
harẽn to:
23 — Ỹhỹ, wa ma me hacjên xà ri me
mõ, mã me hacjên xà jihê pejti xa, wa
ite me hõmpun, mã me hũjamãr catêjê
harkwa mã amehcuhhê, ne me awjamã.
Wa ite me hihê mẽn, ne nee ite caxwãm
pê, kam me jũm pupun nare — hajỹr.
24 Mã Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ
pahhi kwỳ me, me hõ pahhi me, me
hũjamãr catêjê jõ pahhi atajê me, me
hũpar, ne mehkrã pictor tu, ne me cupê
me hahkre kêatre.
25 Me ajkaam mã jũm ata cator ne me
cumã:
— Me ikampa, por ca ate me hũmre
jacjên atajêa ri ma ramã me hàhtôa mã
Pahpãm jarẽ, Pahpãm to me amji kam
hapac xà jũrkwa kam — hane.
26 Mã me hamãr catêjê jõ pahhi me,
mehkwỳ ma me pra ne hỹrmã me cator,
ne cute me haprôr. Ne me cumã ampeaj
ne me to mõ. Ne nee ame to kên nare,
me hàhtôti te kẽn to me hamãr catêjê kwỳ
jipej cupate.
27 Ne cuprõn xà wỳr me to cator, ne cute
me hãm, cute me ajpẽn par catêjê cuna
mã. Mã me hõ pahhi me cumã:
28 — Pỳhàpà, wa ite Jeju japrỳ jarẽn tête
me amãn, nõ na mã ca ramã ame harẽn
to me apa! He ramã Krĩpinkrên cunea kôt
ate me harẽn cràn! Ne cormã hipy ate
Jeju curan na, amji mã me icuhtom tu —
hane.
29 Mã Petrô me, Jeju jarkwa na cumã
memprar catêjê atajê kwỳ me, me hõ
pahhi catêjê kwỳ mã:
— Cu pahtỳj me Pahpãm kampa, ne me
hũmre cu nee mempar nare.
30 Ne Pahpãm pê me panquêtjê Pãm
Cati, ne cutea ri hacpỹa mã Jeju to ihtĩr,
na wa ame amã harẽ. Ca me ate pĩ na
me Jeju xôr, ne mehcuran, mã Pahpãm te
hacpỹa mã to ihtĩr.
31 Ne cute me pajõ Pahhiti catia na hãm,
mã cupê me pahkên to pôj catê. Ne
cute amji jĩkjê rũm Jeju jỹr, awpôc rũm.
Ampo na ri Pahpãm te to hajỹr? Ma ame
pahkên na ihcaca na ri pahte me pahkên
mã hikran, mã cute me pahkên to tojnõ to
prãm to ri cute to hajỹr.
32 Ne wa ite me hacpỹa mã me Jeju tĩr
na me hõmpun. Ne ite Jeju tĩr na me
hahkre peaj na wa mehcunea mã ame
harẽn to me ipa. Mã hanea ne Pahpãm
Carõ Pejti ame cumã harẽ. Mã hõtpê
Pahpãm, cute mempar catêjê mã Carõ
Pejti gõ — hajỹr. Hõ, ita na ri Petrô te
me cumã harẽn.

Me hõ pahhi catêjê ame kam mencryc

33 Mã Juta catêjê jõ pahhi catêjê te
me ita par, ne ame kam mencryac to
amencryc. Ne me cumã Jeju jarkwa na
memprar catêjê ihcuran prãm pit.
34 Mã hũmre nõ japrỳ te Camar ita
me cumã ihcakôc prãmte hãm ne xa.
Ne cupê Parixêw catêjê nõa, ne cupê
Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me cumã hahkre
catê. Ne mehcunea mã ihkĩn, ne me
cumã hũpa. Mã ma cute Jeju jarkwa
na memprar catêjê to me hamãr catêjê
kujahêc, quê põ mã me to cato, ne põ pê
me to hikaj. Mã ma põ mã me to cator. Mã
Camar te pahhi catêjê mã ihcakôc kam
ihtẽm, ne me cumã:
35 — Me ikwỳ pê Ixaher catêjê, me
hũmre itajê to impeaj ne, nee ca ame to
kên nare.
36 Xà ca nee me Tewta xwỳ ata to amji
japackre nare? Pê tee apu amji to cati
prãm to mõ. Ne ihkôt me ipa catêjê to
cwatxẽnta ne amji mã me to cuprõ, ne
ame to ipa. Pê jũm Tewta ata cura, pê
pea ihkôt me ipa catêjê cunea ame ajcrà.
Pê me ipijapu xà hamre.
37 Jirô pê mã pê Hĩpôjajo jõ pjê pĩn Juta
ata cato, pahhi mã me hakrã cahyt xà jõ
putwrỳa kam. Ne hanea ne cute pahhi
jũhhyr prãmte amji mã me hàhtôa ne me
to cuprõ. Pê hanea ne me Juta ata cura,
pê ihkôt me ipa catêjê ma ame ajcrà.

38 Na cu Jeju kôt me ipa catêjê to ame
tojnõ, ne nee jũ mã ame hũmre itajê ton
nare, ne me cumã hikra, quê ha me pra.
Quê ha me hàpên xà ita pê me hũmre
itajêa jàpên xà na, ca ha me to tojnõ quê
ha taa me ipictor to me hanea, pom pê
mehkwỳ he.
39 Nãmri quê ha me Pahpãm jàpên xà
na, jũ wỳr ca me to cô ne me to hamre.
Me to impeaj ne, ca ha ate Pahpãm jàpên
xà to amehkên na, ca ha atỳj me Pahpãm
cujtê, ne jũ wỳr ca ha me ampo pupu
— hajỹr. Ne Camar te pahhi mã ihcakôc
to hajỹr, mã cute me kam hapac, ne me
ajpẽn mã:
— Cu ha nee mehcuran nare — hajỹr.

Pê pahhi catêjê Jeju mã memprar catêjê cahhy

40 Mã cute me Jeju jarkwa na memprar
catêjê na me hàhwỳr, mã me hàr. Mã
pahhi catêjê kwỳ te amehcahhyr na me
cumã harkwa. Ne hanea ne cute me cumã
harkwa hyr, quê nee hipêr jũ caxuw Jeju
to amehcakôc to me ipa nare. Ne ma cute
mehkujahêc, mã ma me mõ.
41 Ne me cator, ne ame hakry, ne me
ajpẽn mã:
— Cute Jeju cwỳrjapê me pahcahhyr
ita na ri impej. Ampo na? He cute
me pahcahhyr xà ita pê Jeju ihhêj rũm
cahhyr xà jõ amcro ata pyràac. Ne
ihcahhyr cumam mãa ri ita kam ame
pahcahhy, ne ahnaa ri me pamã impej.
Wa Jeju jarkwa na ame cumã awjarẽ, na
ri ame pahcahhy. Ne mõrmõ ihtỳj Jeju
me papipẽan na ame pahcãmjĩ, ne ame
pahcahhy. Ne ahna ri me pajakry — hane.
42 Ne amcro cunea kam me cumã Jeju to
mehcakôc to me ipa, Pahpãm to me amji
kam hapac xà jũrkwa kam. Ne hanea
ne me hũrkwa kam me Jeju jarẽn to me
ipa. Ne ihtỳj hipêr cute mehcunea mã Jeju
cwỳrjapê Pahpãm te me ahna amji caxàr
to hahkre to me ipa kam me to incrà.

6

Mehtehcajpar catêjê te xet
1 Timot 3.8-9

1 Ne amcro nõ na hipêr Jeju na mehkwỳ
picamẽn. Mã mehkwỳ pê Crec jarkwa
to mehcakôc catêjê me, Ixaher jarkwa to
mehcakôc catêjê me, cute me ajpẽn mãn
kam mehtẽm. Ampo na? Xwahna amcro
cunea kam Crec jarkwa to mehcakôc
catêjê cahãj impijapit wej mã cute me hõ
jõr xà ata to me hapac kêt to me mõ, na
ri.
2 Mã Jeju jarkwa na memprar catêjê te
tôxi atajê te me amji kwỳ cunea to me
cuprõn, ne cute me cumã amji jarẽn, ne
me cumã:
— Ỹhỹ Pahpãm jarkwa to ite me ijàpên
jicu, ne me pajõ to pit mã me amji
japackre, ita na me ipê ihkaj na.
3 Cwỳrjapê, ca me ikjêjê me amji capi,
ne Pahpãm Carõ Pejti carôt te me hũmre
to xet ne me amji jõr atajê to me caprã.
Ampeaj kam cute me amji kam hapac xà
impejti, ne cute me amji jahkre pej catêjê
kwỳ cu ha me cumã me hõ jõr catêjê na
me hũxwỳ.
4 Ne me pa, wa ha hõtpê me Pahpãm
mã mehcajrẽn, ne mehcunea mã harkwa
to hahkre me to wa ha me ijàpên to ipa,
ne nee wa ha iràn xà na ampo to amji
japackre nare — hajỹr.
5 Mã mehcunea te mehkôt me amji ton,
ne cute me hũmre te xet capi ne me
hũxwỳr. Ne jũm pyxit ata pê Tewãw,
ne cute Jeju to amji mã ihhimpej to tỳj,
mã Pahpãm Carõ Pejti carôt te to hipu.
Mã mehcahhur atajê pê Pirip me, Procor
me, Nicanõr me, Timãw me, Parmena me,
Nicoraw pê Antijoc catêjê nõ, ne nee cupê
Juta catêjê nõ nare, mã cute amji to Juta
catêjê.
6 Mã cute Jeju jarkwa na memprar
catêjê cuna mã, cute me xet itajê xãm.
Mã cute me Pahpãm mã mehcajrẽn, ne
mehkrã na me hũ xir.
7 Ne cute me ajpẽn par jirô pê mã
ri, ihtỳj hõtpê Pahpãm jarkwa picràn.
Mã Jeju na mehkwỳ hõtpê me ajcamẽ,
Krĩpinkrên cunea kôt. Mã me Pahpãm
mã cute mehcajrẽn catêjê jàhtôa ne
hanea ne cute me Jeju te amji kam hapac
xà kam hapac, ne ihkôat me amji ton, ne
mehkwỳ mã me hàr.

Tewãw jaxàr xà
Ruc 21.14-15

8 Pê Pahpãm mã Tewãw ihkĩan to ihkĩn.
Ne pê Tewãw mã Carõ Pejti carôt gõ, pê
Tewãw ajco carôat kôt mehcunea jipôc ri
hàpên xà pihho impej catia ton to ipa.
9 Pê ajco Juta catêjê kwỳ kwỳ ame
Tewãw na mehcakôc kêanre to me ipa. Pê
mehkwỳ itajê ajco me cuprõ atajê japrỳ te
“Amjia kôt ame ipa catêjê na mehkwỳ”.
Ne mehkwỳ itajê pê Xiren jõ krĩ me,
Mehtehcajpar jõ krĩ me, Quiriti jõ pjê me,
Axij jõ pjê rũm me cato. Ne me hũmre
itajê pê ampeaj kam me harkwa to Tewãw
me ajco me ajpẽn mãn to me ipa.
10 Mã Pahpãm te me caxuw Tewãw mã
cute amji jahkre pej catia ne hõr, mã Carõ
Pejti kôt cute me cumã ihcakôc xà ata na
nee cute mehcapên nare.

11 Mã cute, jũmjê atajê te Tewãw cuna
mã amehcakôc kên prãmte, me cumã
hàmjõr. Mã cute mehcunea mã Tewãw
to ihhêj to hajỹr he:

— Wa ite me hũmre ita te ame pan-
quêtti Mojxe xwỳ me, Pahpãm cuna mã
ihcakôc kêanre to mõr na mempar —
hajỹr.

12 Mã mehcunea te, cute me Tewãw to
mehhêj xi xà ita par atajê te ri amji mã
me ipikrar, ne mehkôat kam mencryc.
Ne prohti kam me to ihhimpej catêjê
me, Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me cumã
hahkre catêjê me, mehcunea mehkôt kam
mencryc. Ne cute me amji kam me hapac
xàa to, cute me to cuprõn, ne me to mõ,
ne me Tewãw pro, ne ma me to mõ, prohti
kam mehwỳr. Ne cute me hapackre xà
jũrkwa kam, me cupê pro kam me cuna
mã me Tewãw xãm.
13 Ne cute me hũmre kwỳ japrôr, cute
me Tewãw to ihhêj xi xà caxuw. Mã
Tewãw to cute mehhêj xi to me hajỹr:

— Ỹhỹ, hũmre ita nee ihcakôc xà kên
itajê to ihcakôc jicu nare, ne cama apu
Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa
me, Mojxe xwỳ jõ kàhhôc na ihcakôc
kêanre to ipa.
14 Ne hanea ne cute, pom pê Naxare jõ
krĩ rũm Jeju cato ita, cute harẽn quê ha
xwahna Pahpãm to me amji kam hapac
xà jũrkwa hu, ne hanea ne Mojxe te amji
kam hapac xà to antuw ita na ri harẽn,
wa ite mempar — hane.
15 Mã mehcunea ne me jỹ, cute me
ajpẽn par xà jũrkwa kam, ne me Tewãw
kuc pupu. Mã ihkuc pê ihhêj rũm côjkwa
pĩn Pahpãm mã imprar catê kuc pyràac,
ne ihpràti.

7

Tewãw te me cuna mã amji xãm xà
Ruc 20.9-19; Me Hàpên Xà 17.24

1 Mã prohti kam me hõ pahhi pê
Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti
ata te Tewãw cukij ne cumã:
— Hàpà, me imã harẽ. Xà ajkĩ ampeaj
kam me ato awjarẽ? — hajỹr.

Pê Tewãw me cumã Aprãw xwỳ jarẽ

2 Mã Tewãw me cumã:
— Ỹhỹ, wa ha me amã icakôc, ca me
ikampa. Me ikjêjê, menxũjê, me ikampa.
Pê rỳ pêa mã Pahpãm pejti catihti ata me
panquêtti Aprãw xwỳ mã amji to ajpẽ. Ne
pê cormã Côpihpo na pjê ata kam ihkrĩ,
ne nee cormã Pjêncràti jõ krĩ kam ihkrĩ
nare.
3 Pê Pahpãm cumã ihcakôc ne cumã:
“Ỹhỹ, ca ha me akwỳ jicu, ne krĩ ita pê
acato ne ma jũ kam tẽ. Wa ha amã pjê nõ
jahkre ca ha kam akrĩ” hane.
4 — Pê Aprãw Pahpãm par pyrentu, ne
Cartêj jõ pjê mã hikra ne ma cato. Ne ma
Pjêncràti jõ krĩ wỳr mõ, ne curia ihkrĩ. Pê
hũm ty. Pê cormã Pahpãm Aprãw kujate,
me pajõ pjê wỳr, pê cato.
5 Pê nee cormã Pahpãm Aprãw mã pjê
kwỳ jahkre nare. Ne nee cormã cumã
ihkwỳ incrire ne hõr nare. Pê cormã
ne Aprãw mã ihkra nõ hamreare. Pê
ahnaa Pahpãm cumã pjê to awjahkre, ne
to ihcakôc ne cumã: “Ỹhỹ, wa ha jũ
caxuw amã pjê ita gõ. Quê ha me akra
nõ tàmxwỳ atajê hanea ne pjê ita to me
hõ tekjê” hane. Hõhõ, ita to pê Pahpãm
Aprãw mã awjahkre, cormã ihkra nare
kam, ne cumã:
6 “Ỹhỹ, wa ha me atàmxwỳ tàmxwỳ mã
pjê ita gõ, quê ha me to hõ pjê, ne quê ha
cormã ite me cumã pjê jõr xwỳjrea na,
quê ha jũ caxuw jũa kam pjê nõ wỳr me
mõ, ne curia mehkrĩ. Ne nee hanea ne

me to hõ pjê nare. Jũm jõ pjê kam quê ha mehkrĩ, ne ampeaj kam me apêa to me apê. Ne me hõ na pit mã me cumã me hàpên catêjê na me ipa. Quê ha cormã pjê ata jõ pahhi ame to kêanre ne. Quê ha me to kên ita to caku to hàhtô to cwatxẽnta.

7 Jahpan xà na wa ha apu pjê ata jõ pahhi na mehkwỳ cunea to kên. Jirô pê mã, quê ha me atàmxwỳ tàmxwỳ me pjê ata jicu, ne ma hacpỹ ne rĩn wỳr me amji jaxà. Ne ita ri quê ha mehkrĩ ne me awpa, ne me ikampa" hane. Ita to pê Pahpãm Aprãw xwỳ mã ihcakôc, ne cumã to awjahkre.

8 — Ne hipêr cumã ihcakôc ne cumã amji ton to hane: "Ỹhỹ, cu ajpẽn pa. Ca ha me atàmxwỳ tàmxwỳ me, me gũpar to impeaj to me apa, ne ampeaj kam me ikampa, wa ha me ato ikra kênre nare. Ne quê ha ita na amã impej, ca ha apy kà kwỳ incrire ne hitep. Ne quê akra pỳm, ne hũmre, ca ha hanea ne impy kà kwỳ incrire ne hitep. Mãr quê mehcunea me apupu, ne me cumã me apê me ikraa to me ikra na me gahkre pej" hane. Ita na pê Pahpãm Aprãw xwỳ mã amji to, ne ahna me ajpẽn pa. Na pê Aprãw ihkra Ixac xwỳ kà incrire ne hitep, cormã incrire ne ahna amcro te ôjtô kam. Pê hanea ne Ixac kra pê Jaco xwỳ mã kà kwỳ incrire ne hitep. Pê hanea ne Jaco ihkra te tôxi atajê cunea kà kryjre ne hitep pa.

Pê Tewãw me cumã Joje xwỳ jarẽ

9 — Ne pyxit ata pê ri Joje xwỳ, pê cupê Jaco xwỳ kra. Ne pê mehkjêjê kà itajê ma ame ihtõ pê Joje te amji to hapu na kjê ata jũ na me amji to prãm, na pê ihpore na ampo kra mã me to ahpa. Pê ma ampo kra Joje japrô, ne to mõ, ampỳa mã hõ pjê pê Ejit jõ pjê ata wỳr. Ne curia pê ma irô mã jũm ita mã ihpore na to ahpa, pê ajco me hõ na pit mã, me cumã hàpên catê na ipa. Ne pê Pahpãm ihkôt mõ, ne cume ipa.

10 Ne pê Pahpãm Ejit jõ pjê kam ampo kên cunea pê Joje capa. Ne cumã amji jahkre pej catia ne cugõ. Ne cumã amji kam hapac xà impej pit gõ. Jirô pê mã, pê Ejit catêjê jõ pahhi japrỳ te Paro xwỳ ata Joje pupu, ne cumã ihkĩn, pê amji cahê na Joje xãm, cute ihtehcajpar prãmte. Pê Paro Ejit catêjê kam pahhi na Joje xãm, ne hanea ne amji jũrkwa jamãr catê na hãm.

11 — Hamre, pê caku te xet itajê jirô pê mã, me cupê me hõ hamre, Ejit jõ pjê kam, ne hanea ne me panquêtjê jõ pjê pĩn Joje cator xà japrỳ te Cana jõ pjê ata kam, me cupê me hõ hamre. Pê prãm na ame ipa.

12 Na pê me panquêtjê ihtỳj ame hõ na me hàhcukjêr to me ipa. Pê me panquêtti Jaco japrỳ nõ pê Ixaher ata Ejit jõ pjê kam, cormã me cumã me hõ na me harẽn pa, na pê ma curi mehkra kujate, pê ma curi me mõ.

13 Ne pê me mõr to ajkrut kam, pê Joje cormã me cumã cupê mehkjê na amji jarẽ. Pê Paro me hõmpu ne me cupê Joje kjêjê na me hahkre pej.

14 Ne pê ma Joje hũm me, mehkjêjê cahhur wỳr mehkjêjê kujate, Cana jõ pjê pĩn cute me haprôr prãmte. Pê me mõ ne me cato, ne me hũm japrô, ne ma hacpỹ mã Ejit jõ pjê wỳr me to mõ, ne me to cato.

15 Pê me hàhtô na mehcunea me xetẽnta ne ihkôt xĩc, ne curi me cato, ne mehkrĩ. Ne curia mehkrĩ, pê me panquêtti Jaco pê Ixaher ihwej ne ty. Jirô pê mã, pê mehkra cunea me, me tàmxwỳ mea mã Ejit jõ pjê kam mehhi.

16 Pê me panquêtti ty pê ma ihmat ri, me hõ pjê wỳr, mehtàmxwỳ me to kwỳ. Ne Krĩjikre jõ krĩ kam me to cato, ne curia me harêt. Pom pê rỳ pêa mã, Aprãw Emõr kra jũhkra kam kẽn kre jũhkà ata kam. Ne ma me amji jaxà, hacpỹ mã Ejit jõ pjê wỳr.

17 — Pê me pahkwỳ pê Jaco tàmxwỳ tàmxwỳ pê Ixaher catêjê caku ata na ramã me ajcamẽ, ne me hàhtôa to me hàhtô. Pê ramã Pahpãm Aprãw mã Cana jõ pjê jahkre xà ata na caku hàhtêp to mõ. Por pê ampeaj kam cumã to awjahkrea to awjahkre ata wỳr.

18 Ne pê Ejit jõ pjê jõ pahhi tuw nõ hõ pjê ata jamãr na cupy. Ne nee pê Joje pupun nare, ne nee to amji japackre nare, pê rỳ pêa mã ramã Joje ty na pê.

19 Ne pê Paro ma apu Joje na mehkwỳ caca, ne me cumã ihhêj ne me to kên crire

nare. Pê me cumã mehkra pỳpỳm atajê na harkwa, quê mehkra kryjre itajê cunea to cô kam me awcapê, quê mehhi.

Pê Tewãw me cumã Mojxe xwỳ jarẽ

20 — Pê amcro ata na Mojxe ihpỳm, ne impejti. Pê hũm me inxi ikrea kam me to ajrõ, pê ramã ahna putwrỳ incrê.
21 Jirô pê mã ri cute me mehkra curan catêjê cupate me to mõ, ne põ pê me cuxi, pê nõ. Pê ma hacpỹ mã me mõ, pê Ejit jõ pjê jõ pahhi tuw pê Paro kra cahãj ita cato, ne mõ, ne Mojxe pupu, ne cupỳ ne ma to mõ, ne to ihkra.
22 Pê Mojxe, curia Ejit catêjê jipôc ri ihkà. Pê Ejit catêjê Mojxe mã cute me amji jahkre pej cunea to hahkre. Pê Mojxe amji jahkre pej, ne ihcakôc pej, ne hàpên pej cati.
23 — Hamre, pê ramã ahna caku cwarẽnta ne ihkàhtu. Ne pê mehkjêjê me, mehkwỳ pê Ixaher catêjê pupun prãm.
24 Ne pê ma hacpỹa mã mehkwỳ wỳr amji jaxà. Ne me hõmpu, pê Ejit catêjê nõ apu Ixaher catêjê nõ to kêanre.
25 Pê Mojxe me hõmpu ne amji mã: "Hamre, ita caxuw wa ha Ejit catêjê nõ ita cura. Ita caxuw quê ha me ikwỳ me ijàpên xà pupu, ne me Pahpãm te ikujahêc me ijahkre pej, ite Ejit catêjê te ame to kên pê me caxàr xà na" hane. Na pê ma me hỹrmã tẽ, ne Ejit catêjê nõ ita cura. Ne pê Mojxea me hamãr catê na amji to.
26 Pê apẽ pê Mojxe ma hipêr Ixaher catêjê wỳr mõ. Pê ramã mehkwỳa nõ me ajkrut ne ame ajpu. Pê Mojxe me hõmpu, ne ahna cupê ihkaj na. Pê ma me hỹrmã cato, cute ajpẽn kam me to impej prãmte. Ne me cumã: "Pỳhàpà, ajwar me apê Ixaher catêjê, ne ca ajpẽn to me akjê. Ne ampo na mã ca ame ajpu?" hane.
27 — Pê apu mehkwỳ nõ to kên to mõ ata ma apu Mojxe curê, ne cumã: "Nee jũm te me ijõ pahhi na axãm nare. Ca ame ijapackre to mõ, ne ita ri ate me icukij xà hamreare.
28 Xà ca ha pijamã ihnõ kam ate Ejit catêjê nõ curan ata cuxà icura?" hane.
29 Pê Mojxe kampa, ne cumã hũpa pê ma acto, Mitij jõ pjê ata wỳr. Ne curi cato, ne curia ihkrĩ. Ne curia hikwa tuw, pê cumã ihkra xũmre ajkrut ne cato. Ne curia pê amji to ajpa, Mitij jõ pjê kam.
30 — Ne pê pjê ata kam amji to caku to cwarẽnta. Ne ajco apu ipa, por põti kam me hamreare ata ri, kẽnti catia japrỳ te Ihcuhhyt jõ kẽn ata kam. Hamre, pê Pahpãm côjkwa pĩn cumã memprar catê nõ na amji jahkre, ne cumã amji to ajpẽ.
31 Pê Mojxe hỹrmã cato, ne xa, ne cuhy pôc pupu, pê aprêj pôr ata, ne nee caxàr nare. Pê cuhy caxwãm pê Pahpãm mã imprar catê nõ pupu. Pê higẽc ta, pê hỹrmã ahtêp, cute hõmpun pej prãmte.
32 Mã Pahpãm te cumã ihcakôc ne cumã: "Hàpà, pa wa, ne ipê me aquêtjê Pãm cati. Ne ipê Aprãw me, Ixac me, Jaco Pãm cati" hajỹr. Hamre, pê Mojxe kampa ne hũpate apu ihtertet, ne nee hipêr hõmpun nare.
33 — Hamre, pê Pahpãm cumã: "Hamre, ita caxuw ca ate ipeaj to ipej na, ijahkre pej. Cwỳrjapê ca ha apar kà capa, ne apar cakrô icuna mã xa. Wa ha ate ito impejti na gahkre pej.
34 Ne ramã ite me ikra pê Ixaher catêjê pupun. Mã Ejit jõ pjê kam ame ipa. Mã Ejit catêjê ame to kêanre, wa ite mencwỳr par, ne me hỹrmã iwrỳc. Na wa ha Ejit jõ pjê intête, mehkên ita pê me capa. Ne caa, ca ha ita caxuw ma me hỹrmã tẽ, Ejit wỳr" hane.
35 — Ne pom pê Pahpãm me cumã Mojxe xãm ata pê ma Ixaher catêjê ame curê. Ne pê amcro ata na me Mojxe mã: "Pê nee jũm me ijõ pahhi na axãm nare, ate me ijapackre xà na. Ne nee ita ri ate me icukij xà nare" hane. Pê ahnaa Pahpãm me hõ pahhi na me cumã Mojxe xãm, pê cupê me hõ pahhi, ne cupê mehkên pê me to hapôj catê. Ita na pê côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar catê harkwa kôt Mojxe xãm. Ne hamre, pê Mojxe Pahpãm jarkwa kôt hacpỹa mã Ejit jõ pjê wỳr cato.
36 Ne cupê me to cato. Ne pê carôt kôt rỳ jũ caxuw jũm te ampo pihho pupun nare atajê ton to hàhtôa to hàhtô. Ne pê harkwa to Ejit jõ pjê kam hàpên xà to, ne hanea ne côxwa japrỳ te Côxwatepti ata

kam to. Jirô pê mã pê pjê caprỳhti ata kam, curia me amji to caku to cwarẽnta, ne curia cormã ame ipa.

37 — Pê Mojxe me panquêtjê mã ita jarẽ, ne me cumã: “Ỹhỹ, quê ha jũ caxuw Pahpãm me amã jũm te harkwa na me amã ihcakôc catê ata kujate. Quê ha me anõ capi, ne me anõ xãm, hàpên xà ita caxuw. Ahnaa mã pê ixãm he” hane.

38 Na pê Mojxe ajco Ixaher catêjê pê me panquêtjê to ipa, pjê caprỳhti ata kam. Ne côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar catê me ajco ipa, por pê kẽnti japrỳ te Ihcuhhyt jõ kẽn kam xa, ne Mojxe mã ihcakôc ata me. Na pê Mojxe Pahpãm jarkwa pejti incwa, cute me cumã harẽn xà caxuw. Ne me cumã harẽ, ne ma me pamã ahna ihhôc.

Pê Tewãw me cumã menquêtjê kêanre na harẽ

39 — Na pê ma ame Mojxe curê, ne ma amempar caca. Ne ma hacpỹ mã Ejit jõ pjê wỳr me amji jaxàr prãm.

40 Hamre, pê Pahpãm mã Mojxe ihcakôc prãmte me cupê cato. Pê ma ihtõ kà japrỳ te Arãw wỳr me pra. Ne me cumã: “Ỹhỹ, jũ kam Mojxe pictor. Mãr cute Ejit jõ pjê pĩn me pajaprôr ne me pahto mõ, taa ri jũ kam ipictor. Arãw, me imã wakỳre te pahpãm cahàc krekà nõ to. Quê ha wakỳre te pahpãm cahàc krekà ita me ito ipa. Ne taa me pajamã” hane.

41 — Pê amji cunea mã me wakỳre to me pryti krahti pê me hõ pahpãm cahàc krekà ata to, ne me to cati prãmte, cumã mehcakôc pejti. Ne ajco me cumã pryre ihcura, cute mehkĩn prãmte. Ne wakỳre te pryti kra pê pahpãm cahàc krekà ata pyrên me hakryte ajco me cumã me hàkrun xà ita to.

42 Pê ma Pahpãm ame curê, ne me to tojnõ, mãr quê ha me taa amji mã mehkên ton to me ipa. Na pê amjia kôt amji mã caxêre to me hõ pahpãm cahàc. Na pê Pahpãm jarkwa na ihcakôc catê ita na me ahna ihhôc. Ne hõ kàhhôac kam pê ihhôc to hane he:

“Pỳhàpà, me apê Ixaher catêjê.

Rỳ pêa mã ca pjê caprỳ catihti ita kam ame apa, ne ramã ame apa xà ita kam me ana caku te cwarẽnta.

43 Xà ite pryre kĩn prãmte ca amehcura?

Hãpà. Hamreare, ca cormã atỳj me to ihcupan to me apa.

Ne ca cormã me akrãa kam ca me to amji kampa.

Hõhõ, ita cwỳrjapê pê ca amjia kôt amji mã me wakỳre to me apãm cahàc krekà itajê to me hàhtôa to me hàhtô.

Ne pê ca hanea ne me apãm cahàc japrỳ te Moroc ata mã me pryre itajê cura, cute ihcajpuaw prãmte.

Ne pê ca me apãm cahàc krekà ita cjên xà kam ajco me acjê, ne ma me to apa.

Ne pê ca hanea ne me apãm cahàc krekà japrỳ te Renpa pê caxêre pyràcti nõ ata pê ca me to.

Hõhõ, me akên xà itajê to, pê ca ajco me hajỹr to me apa.

Ita cwỳrjapê wa ha me ana me acurê xwỳn mẽ, ne me ato mehkujate, Papirõn jõ krĩ jĩkjê wỳr ampỳa mã ata wỳr, quê ha ma me to mõ” hane.

— Ita na pê Pahpãm jarkwa na ihhôc catê harkwa kôt ihhôc.

44 — Ne cormã ita jamreare kam, pê Pahpãm Mojxe mã, pê ampo kà to, cute me to amji kam hapac xà jũrkwa to. Pê Mojxe Pahpãm jarkwa ata na, ahnaa to. Pê me panquêtjê ajco ampo kà te Pahpãm jũrkwa to ame hy, pjê caprỳhti ata kam.

45 Ne hamre, ramã me ahna caku jàhtôa kam pjê ata mã me hàr xàa wỳr pê Mojxe xwỳ ihhi. Ne hamre, pê Jojuw xwỳ haxà na axà, ne ma me panquêtjê to hy, pjê ata wỳr. Por pê Pahpãm me cumã pjê jõr xà na to awjahkre ata wỳr. Ne pê ramã Pahpãm pjê ata kam mehkrĩ catêjê cunea japôj pa. Ne kam Ixaher catêjê jỹr, pê me haxà kam me xa. Pê ahnaa me hõ pahhi Tawi jõ amcro kam ahtwỳ. Pê cormã ampo kà te Pahpãm jũrkwa ata me cumã ahtwỳ ne ihcuhhê.

Pê Tewãw me cumã Tawi xwỳ jarẽ

46 — Ỹhỹ, pê Pahpãm pê Jaco jõ Pahpãm
mã Tawi kĩnti. Pê Tawi, cute cumã ikre nõ
impejti xãm prãmte ahna ahwỳ.
47 Ne pê Tawi kra japrỳ te Xarômãw
ata pê ikre pyxwỳr catê, na pê cumã ikre
xãm.
48 — Quê ha pijamã me pajõ Inxũ pê
Pahpãm ne mehcunea jirôa pê cati ata,
cute me hũhkra na me ikre xãm, ata kam
ihkrĩ? Quê! Hamreare! Wỳr quê kam
ihkrĩ! Me Pahpãm ata côjkwa kam ihkrĩ.
Pê ramã harkwa na ihcakôc catê ita na
ihhôc. Pê harkwa na ihhôc to hane he:

49 “Ipê me gõ Pahhiti pê Pahpãm.
Ne côjkwa kam ikrĩ xà, ne pjê kam ri ipar
pyxwỳr xà.
Ne côjkwa pĩn wa me ato ihimpej.
Xà ikre ita kam ikrĩ xà na mã ate me imã
ton?
Jũ wỳr ca me imã to, wa kam ikrĩ ne kôt.
Hamreare! Wa nee ahna prãm nare.
50 He pa pê wa ampo itajê cunea to” hane.

51 — Hamre, he ramã me apê me
panquêtjê pyràac, ne me akêanre! Ca
nee me Pahpãm jarkwa par nare. Ne
hanea ne ma apu amji tête me Pahpãm
Carõ Pejti curê. Ne nee mehcakôc par
nare.
52 Ne amjia kôt ate me amji kam me
gapac xàa to ame amji kam gapac to me
apa. Pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc
catêjê me panquêtjê mã amcro nõ na
Pahpãm kra impejti cator na to awjarẽ,
pê ca nee mempar nare. Ne atỳj me
Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê atajê
jipej. Ne pê jũm to awjahkre ata na,
ihtỳj me pahwỳr iwrỳc. Ne Pahpãm kra
pê cato, pê ca mehcura. Ahnaa mã pê
Pahpãm ajpẽn harkwa na cumã ihhôc
catêjê kujate, pê me panquêtjê me hipej
he, ata na ca ate me Pahpãm kra ton, ne
ate mehcuran.
53 Ne côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar
catêjê pê me amã harkwa ita jarẽ, pê ca
nee ajte me gũpar nare — hane.

Tewãw tyc xà
Ruc 21.16-19; 23.46; Me Hàpên Xà 22.3-4; 22.20

54 Mã hamre, prohti kam te me Tewãw
jũjarẽn xà ita par. Ne ame kam incryac
to amencryc, ne kam mencryc xà to ame
wa gyj.
55 Mã Pahpãm Carõ Pejti te Tewãw carôt
to hipu tu, mã côjkwa wỳr irĩt, ne cute
Pahpãm jàhcujro pejti pupun, ne hanea
ne cute Jeju pupun, mã Pahpãm jĩkjê rũm
xa, awpôc rũm.
56 Mã Tewãw te me cumã harẽn to:
— Mẽr he. Wa itỳj côjkwa catac pupu,
ne itỳj me Ahàkà pê Jeju pupu he, mã
Hũm Cati jĩkjê rũm xa, awpôc rũm —
hajỹr.
57 Me ajkaam mã cute me hapac jihê
par, ne kỳj cati pêa mã ame caràr, ne
Tewãw wỳr mehprõt ne cute mehpro.
58 Ne cute krĩ pê me to cator, me ajkaam
kẽn to kam me hũcapêr kam mehtẽm,
cute me to curan prãmte. Mã mehhêj xi
catêjê te me hõ hitô kà caxàr, ne me jũm
tuwre japrỳ te Xawrô ata mã me hõr, me
hahkà na, cute me cumã hamãr prãmte.
59 Ne cute kẽn to Tewãw curan prãmte
kam me to awcapê, mã Jeju mã akij ne
cumã amji jarẽn to:
— Jeju, icarõ japrô — hane.
60 Jirô pê ihkõn krã na hỹr, ne kỳj cati
pêa mã caràr ne Pahpãm mã:
— Cute ame ito kên itajê kam acryc nare
— hane. Hõ, cute ita to ihcakôc to hajỹr
ne ihtyc. Mã ampeaj kam cama Xawrô mã
Tewãw curan na impej.

8

Pê Xawrô Jeju na mehkwỳ to kên
Me Hàpên Xà 22.4; 26.9-11

1 Mã amcro ata na, Krĩpinkrên kam,
cute me Jeju na mehkwỳ to mehkên kam
mehtẽm ne ame to kêanre. Ne cute
amehkwỳ incràn, Krĩpinkrên pê. Mã
mehkwỳ curia Juta jõ pjê kam ame ipa,
ne ma mehkwỳ Krĩrĩtpej jõ pjê mã ame
incjêj, mã Jeju mã memprar catêjê pit
jàhhuc.
2 Mã me hũmre te Pahpãm to me amji
kam hapac catêjê atajê te me Tewãw to
me hapac xàhte me amrã, ne cute me
harêt.
3 Mã Xawrô te Jeju na mehkwỳ to hamre
prãmte, hãn ne ihtỳj hõtpê ame ahna
hàhcukjêr to ipa, ne ikrea mã incjêj to

ipa, ne me hũmre pro, ne pyjê pro, ne me hacjên xà mã me hacjê.

Pê Krĩrĩtpej kam me hũjarẽn pejti
Jowãw 12.24; Me Hàpên Xà 1.8

4 Mã ame ipicràn atajê pê Jeju na mehkwỳ, ne mehcunea mã, pjê cunea kôt ame Jeju jarẽn to me ipa.
5 Mã ma Pirip Krĩrĩtpej wỳr iwrỳc, ne curia mehkrĩ atajê mã apu Jeju jarẽn to mõ.
6 Mã me hàhtôa ne cute me Pirip jũjarẽn xà impar to impejti, ne harkwa to cute hàpên xà ton ata na me hõmpun.
7 Mã Pirip te me kam ampo carõ kên atajê jàhtôa ne mentête hapôj, mã ma me caràr to pra. Mã cute me xwỳ me, me cukrã xà pec catêjê jàhtôa ne hanea ne caprãr.
8 Mã mehcunea jakry pit, Krĩrĩtpej kam.
9 Pê curia hũmre japrỳ te Ximãw ata ihkrĩ, ne ampeaj kam hũxy xi, ne amcro jàhtôa kam ajco me to hy. Ne ihtỳj ajco amji to cati prãm. Na pê Krĩrĩtpej catêjê cunea Ximãw cati na amehcãmjĩ, ne ampeaj kam amji mã me to hane.
10 Ne ampeaj kam ajco me kampa. Mehkà me, ahkrare me, mehcunea ajco me kampa. Ne ajco me ajpẽn mã:

— Ỹhỹ, ihhêj ne hũmre ita kam Pahpãm carôt, ne ampeaj kam cati, ne ihhêj ne Pahpãam pĩn ri cator — hane.

11 Ampo na? Rỳ pêa mã ri Ximãw ata mehkwỳ to hy na ri, ihtỳj me kampa.
12 Mã hanea ne cute me Pirip jũjarẽn xà impar, Jeju pê me pahkritxwỳ na harẽn xà impejti ata na. Mã Pirip te cute Pahpãm himpej xà mã mencjêj na me amji jarẽn prãmte, harkwa na me hũmre me, pyjê me, cô kam mehcumrãr, mã cute me Jeju te amji kam hapac xà pynãr.
13 Mã hanea ne, Ximãw te Pirip jũjarẽn xà impar, ne ihtỳj Jeju na mehkwỳ mã hàr prãm. Mã Pirip te cô kam ihcumrãr, mã cute hũnãr ne hũ na pire mã apu ihkôt ipa, ne hãn ne Pirip te harkwa to hàpên xà impejti ton to ipa atajê to amji mã ipikrar catia to ipa.
14 Mã Jeju jarkwa na cumã memprar catêjê, Krĩpinkrên kam ame ipa atajê, te me Krĩrĩtpej catêjê te hanea ne Pahpãm jarkwa par pejti na, cute me harẽn par. Mã ihtỳj Jeju na mehkwỳ mã me acjêj. Mã ma cute me Petrô me Jowãw kujahêc, Krĩrĩtpej wỳr.
15 Mã curi me cator, ne Pahpãm na me ahwỳ, quê Krĩrĩtpej catêjê te Jeju to amji mã mehhimpej atajê mã Carõ Pejti gõ.
16 Ampo na? Nee Pahpãm Carõ Pejti ata cormã mehwỳr iwrỳc, ne cute me cumã amji jõr nare. Mã ihtỳj Pirip te Jeju jarkwa na cô kam mehcumrãr.
17 Cwỳrjapê ri Petrô me Jowãw te me ahna hũ xir, ne me ahna Pahpãm wỳr, mã Pahpãm te me cumã Carõ Pejti jõr.
18 Mã Ximãw jũxy xi ata te Petrô me Jowãw te jũmjê atajê na hũ xir, mã mehkôt Pahpãm te jũmjê atajê mã Carõ Pejti jõr na me hõmpun. Ne ma me hỹrmã tẽ, ne ihpore to ame kampa, ne me cumã:
19 — Petrô me Jowãw, wa hanea ne me acarôt ita na prãm. Wa ha me amã ihporea gõ, ca ha me imã Pahpãm carôt gõ, mãr wa me acuxà jũm na ijũ xi, quê amji mã Pahpãm Carõ Pejti py — hane.
20 Mã Petrô te cumã harkwa to:

— Akên xà wỳr, ca gõ pore ita to tẽ! Mõrmõ ca amji mã: “Wa ha itỳj ihpore to Pahpãm carôt japrô” hane.

21 He nee ate me ijàpên xà jĩkjê to amji pytàr xà hamreare. Ne Pahpãm mã ate amji kam gapac xà hêj xi xà ita nee impej nare.
22 Nãmhã, ne ate amji kam gapac xà kên ita jicu, ne Pahpãm na ca ahwỳ, quê atête akên ita camẽ, ne akên ita to tojnõ ne amã to impej.
23 He ramã ate akên ita to amji krãhtu, na ca ajte me ijũ na apu ita kĩn, ramã ite me gahkre pej — hane.
24 Mã Ximãw te me cumã:

— He nãmri! Ca ma imã Pahpãm wỳ, quê nee ate me imã ampo kên jarẽn xà itajê nõ to, ito kên nare — hajỹr.

25 Mã Petrô me Jowãw te me cumã Pahpãm jarkwa jarẽn par, ne ma Krĩpinkrên wỳr cute me amji jaxàr. Ne pry kôt, Krĩrĩtpej jõ pjê kam ihtỳj me Pahpãm jarẽn pejti atajê jarẽn cràn to me mõ.

Pirip me Cupẽtycre
Ixaj 53.7-8

26 Mã côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar catê Pirip wỳr iwrỳc ne cumã:

— To xa, ne ma Krĩpinkrên me Krĩhtỳj jõ pry kôt tẽ, por curi põti kam me hamreare, ata wỳr — hane.

27-28 Mã Pirip xãm ne ma ihtẽm pyrentu. Ne pea curi cator. Mã cupẽtycre nõ ita te Krĩpinkrên kam Pahpãm to amji kam hapac jirô pê, ma hacpỹa mã hõ pjê japrỳ te Cupẽtycre jõ pjê ata wỳr amji jaxàr. Ne pê hũmre ata pê pahhikwỳj catia japrỳ te Cantikwỳj ata tehcajpar catê, ne ajco cumã hõ pore jamã. Ne cawrô jõ kujti kam jỹ, ne apu ihkàhhôc ata cahyt. Ne ihkàhhôc ata pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japrỳ te Ixaj xwỳ, ata jõ kàhhôc, pê jỹ ne apu cahyt.

29 Mã Pirip te hõmpun, mã Pahpãm Carõ Pejti cumã:

— Tẽ ne cawrô jõ kujti wỳr acato — hane.

30-33 Mã Pirip ma hỹrmã ipicahur ne ahna cator. Ne cute cupẽtycre ata Ixaj xwỳ pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê jõ kàhhôc to jỹ ne apu cahyt na kam hapac. Pê Pahpãm jũm capi ne to awjahkre ata na ri ihkàhhôc ata cahyt, ne cahyt to:

"Ỹhỹ, jũm ata pê pryre capônỹre pyràac,
ne cupê carà cahàcre hôhti pyràac.
Mã ma ihcuran xà wỳr me to mõ, mã
capônỹre mõ.
Me to mõ ne ame cupê ihhô ata jakep, mã
aracri xa,
jĩkjê na ri jũm ita pê carà cahàcre hôhti
pyràac, ne nee ihcakôc nare, ne
aracri xa.
Mã cute me jũm ata to incrire, ne me
kam mare mã cute me cuprãr tu,
mã cute ihpahàm catia ne ipyr, ne
apu ihpahàm.
Ne nee cute me jũm ata to impej nare, ne
cute ame to kêanre.
Ne nee cormã ihkra nare kam, cute
mehcuran, mã pjê kam cute amji to
ipijapar xà ata jamre" hane.

Mã Pirip cumã:

— Hàpà, xà ca atỳj, pom ca apu ihkàhhôc cahyt ita kampa? — hane. Mã cumã:

— Quê, hamreare, wa itỳj cahyt ne nee impar nare. Ipê jũm te imã ihkôt harẽn xà nare ita kam, jũ mã wa ha ne hahkre pej? Ca ha pijamã imã to hahkre? Gapacta ne api ne icahê na jỹ, ne imã to hahkre — hane. Mã Pirip jàpir ne cahê na hỹr, mã cumã:

34 — Imã to hahkre, xà amji naa mã pê ihhôc? Nare xà ajteare mã jũm na pê ihhôc? — hane.

35 Mã Pirip te cumã Jeju jarẽn kam ihtẽm, ne cumã:

— Ỹhỹ, pom jũm ita nee mã jũm nare, Jeju jarẽn mã he, ne curmã wa ite me hõmpun — hane.

36 Ne ma ajwar me mõ, mã ihtỳj Pirip cumã to hahkre to mõ, ne pea cô jarare na me iwrỳc. Mã cupẽtycre ita Pirip mã:

— Cô he, hõmpu. Ne imã Jeju na mehkwỳ mã ixàr prãm. Ca pijamã caxuw icumrã? — hane.

37 Mã Pirip cumã:

— Ca ha ampeaj kam Jeju to amji mã ahimpej, ne mehkwỳ mã axàr prãm, wa ha itỳj caxuw acumrã — hane. Mã cumã:

— Ỹhỹ, wa ha itỳj amji mã to ihimpej, ne ampeaj kam ri cupê Crixtô pê Pahpãm kraa to ihkra, na wa itỳj ahna mehkwỳ mã ixàr prãm — hane.

38 Mã kujti to hàhhuc, ne ajwar cô mã me iwrỳc, mã pea Pirip te cô kam cupẽtycre ata cumrãr.

39 Ne cô pê me hàpir, mã Pahpãm Carõ Pejti te ma Pirip japrôr ne to tẽ. Mã cupẽtycre te nee hipêr hõmpun nare, ne ampeaj kam Jeju pyrên hakry, mã ma hõ pjê wỳr tẽ.

40 Mã ihprõt pê Pirip Axoti jõ krĩ kam cator. Ne ma Xexa jõ krĩ wỳr tẽ, ne pry kôt krĩ ihcuhhê atajê cunea mã Jeju jarẽn to mõ.

9

Xawrô pintuw xà
Me Hàpên Xà 22.6-11; 26.12-18

1 Ata jõ amcro kam ri Xawrô cormã Jeju na mehkwỳ curan prãm to ipa. Mã

Tamatcô jõ krĩ kam hanea ne Jeju na mehkwỳ jàhtôa ne mehkrĩ.
2 Cwỳrjapê ri Xawrô ma Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi wỳr tẽ, ne cute ahna hàhwỳr, quê cumã cute Jeju na mehkwỳ pro xà na ihkàhhôc to, quê mehpro pa. Mã hõ pahhi te Tamatcô jõ krĩ kam Juta catêjê te me cuprõn xà kam me hõ pahhi catêjê atajê mã ihhôc, quê me cahyt, ne me Xawrô tehcajpa. Ne me cupê Jeju na mehkwỳ xũmre me, pyjê me, mehpro ne me huwapre, ne ajpên Krĩpinkrên wỳr me to pra. Hõhõ, pê me caxuw mehcajrẽn catêjê jõ pahhi mã ihhôc to hane, ne me cumã cugõ.
3 Mã Xawrô na mehkwỳ ramã Tamatcô jõ pry kôt, krĩ ata na me hàhtêp tu, mã krã, côjkwa pĩn ampo pràti ata te ahna ipixêr.
4 Mã Xawrô pjê kam ihpỳm, ne cute côjkwa pĩn jũm ata par, mã cute cumã harkwa to hajỹr:
— Xawrô, Xawrô, ampo na mã ca apu ito kên to apa? — hajỹr.
5 Mã cumã:
— Me anõ mã ca? — hane. Mã cumã amji jarẽn to:
— Ipê Jeju, mãr ca ate apu ito kên ata!
6 To xa ne krĩ mã axà, quê ha jũm amã ate ampo ton xà ata to awjarẽ — hane.
7 Mã Xawrô na mehkwỳ xũmre atajê cunea te amji mã me ipikrar, ne me ipẽrkêt ne me ipẽrkêatre. Ne ihtỳj cute me hõkre par, ne nee cute me jũm pupun nare.
8 Mã pjê pê Xawrô xãm, ne into catac, ne nee irĩt nare. Mã cute me hũhkra na ipyr, ne ma Tamatcô jõ krĩ wỳr me to mõ.
9 Mã irĩt nare na amcro incrê, ne cama jỹ ne apu Jeju to amji kampa, ne nee hàpàn nare, ne nee ihkõm nare, ne cama jỹ ne apu ajkampa.
10 Mã Tamatcô jõ krĩ ata kam Jeju na mehkwỳ nõ ita ihkrĩ, ne haprỳ te Anana. Ne irĩat kam cute Jeju pupun, mã cumã akij ne cumã:
— Anana — hane. Mã cumã:
— Ampo? Ita ri wa xa — hane. Mã cumã:
11 — Apu amji mã ahcuprõ ne ma Juta jũrkwa wỳr pry cuhtacti ata kôt tẽ. Curia ri, por pê Krĩjara kam Xawrô ihpỳm ata jỹ, ne apu imã ihcakôc.
12 Ne cute irĩat kam amji na apê Anana pupun, mã hỹrmã hàr ne cute into na cumã hũ xir, mã hacpỹa mã irĩt. Na ca ha caa tẽ, ne Xawrô na gũ xi ne caprã — hane.
13 Mã Anana cumã:
— Ijõ Pahhiti, ramã mehcunea te me imã hũmre ita te Krĩpinkrên kam ampo cunea to kên ata na me harẽn, ne cute ame akwỳ to kêanre.
14 Ne cute mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ jõ kàhhôc pyr, ne ajpên to tẽ, Tamatcô jõ krĩ wỳr, cute me akwỳ te, ate mehtehcajpar xà na me awỳr atajê jacjên prãmte — hane.
15 Mã Pahhiti pê Jeju te Anana mãn, ne cumã:
— Wa ite amji mã hũmre ata te ijarkwa na imprar catê na capi ne ahna hãm, mãr quê ijarkwa na mehcahkrit me, me cupê pahhi cati me, Juta catêjê mã ihcakôc.
16 He wa ha pa Xawrô mã ijàpên xà to hahkre, quê ha imã apê. Ne icwỳrjapê cupê cute amji na ihkên xà cunea pupun catê — hajỹr.
17 Mã ma Anana mõ ne ikre mã hàr, ne cute Xawrô na hũhkra xir ne cumã:
— Itõ Xawrô, pom ate pry kôt Pahhiti pê Jeju pupun ita te ri ajpên awỳr ikujahêc, ca hacpỹa mã rĩt, quê hanea ne Pahpãm Carõ Pejti carôt ato hipu — hane.
18 Mã ampo pê tep kà pyràcti ita into pĩn cumã ihpỳm, mã hacpỹa mã irĩt pyrentu. Hamre, ita jirô pê mã ri Xawrô xãm, mã Anana te cô kam ihcumrãr.
19 Mã hàpàn jirô pê, hacpỹa mã ihtỳj taa to ihtỳj. Ne cute amji to amcro jàhtôa Jeju na mehkwỳ kam, Tamatcô jõ krĩ kam.

Pê Xawrô Tamatcô jõ krĩ kam apu mõ

20 Xawrô te Jeju na mehkwỳ na amji ton, ne Juta catêjê te me cuprõn xà kam, ihcakôc kam ihtẽm pyrentu, ne cute me cumã:
— Jeju pê Pahpãm kraa to ihkra — hajỹr.
21 Mã mehcunea te me Xawrô par, ne amji mã me ipikrar, ne me ajpẽn cukij to:
— Pỳhàpà, mãr hũmre ita pê Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ curan

catê ta? Pom hãn ne Jeju na mehkwỳ pro ne mehcajpre, ne ma hõ pahhi cati wỳr me to ipa prãm ita? Taa mã ri cator — hajỹr.

22 Mã Xawrô amcro cunea kam me cumã carôt tỳaj kam hũjarẽn to ihcuhhê tu. Ne cute hũjarẽn to:

— Ỹhỹ, por pê rỳ pêa mã Pahpãm Crixtô cator xà na to awjahkre ataa ri cator, ne cupêa ri Jeju — hajỹr. Ne cute Juta catêjê pê Jeju na mehkwỳ nare atajê mã caxwãm catia mã Jeju jarẽn. Mã nee jũm te cumã jũ mãn nare, ne aracri mehkrĩ.

23 Mã ahna amcro jàhtôa jirô pê Juta catêjê te amji na me cuprõn, ne Xawrô curan na me ajpẽn par.

24 Mã Xawrô te amcro me caxwa cunea kam, krĩ cati jõ kwỳc jarkwa mã me hikaj ne mehcuran prãm na, cute me hahkre pej.

25 Mã caxwa ata kam, Jeju na mehkwỳ kwỳ te kàhà catia kam Pawrô jỹr, ne ma krĩ pê, kẽn te kwỳc catia ata pê me to iwrỳc.

Pê Xawrô Krĩpinkrên kam apu mõ
Carati 1.15-24

26 Mã Xawrô ma Krĩpinkrên wỳr tẽ, cute curi Jeju na mehkwỳ mã hàr prãmte. Mã Jeju na mehkwỳ ma ame hũpa. Ne nee mempar nare, ne nee cupê Jeju na mehkwỳ na, cute amji mã me to hajỹr nare.

27 Mã Parnap te Xawrô tehcajpar, ne ma to mõ, ne cute me to cuprõn, ne Jeju jarkwa na memprar catêjê mã Xawrô jarẽn, cute me hahkre pej prãmte. Ne cute me cumã Xawrô te pry kôt Pahhiti pê Jeju pupun, mã cute cumã ihcakôc na harẽn. Ne hanea ne Parnap te Xawrô Tamatcô jõ krĩ kam Juta catêjê mã, Jeju jarkwa to ihcakôc tỳaj na me cumã harẽn.

28 Jirô pê mã ri Xawrô te Krĩpinkrên kam me hũnãr, ne ma mehkôt mõ, krĩ cunea kôt, ne caxwãm catia mã apu Jeju jarẽn to mõ.

29 Mã Xawrô me, Juta catêjê kwỳ pê Crec jarkwa to mehcakôc catêjê me, me ajpẽn mã me Jeju jarẽn xà atajê to me ajpẽn mã me harẽn to me mõ. Ne ihtỳj me Xawrô curan to prãm.

30 Mã Jeju kam ajpẽn to mehkjêjê te ahna mempar, ne ma Xexa jõ krĩ wỳr me Xawrô japrôr. Ne ma Krĩjara jõ krĩ wỳr mehkujahêc.

31 Mã Jeju na mehkwỳ, Juta jõ pjê me, Hĩpôjajo jõ pjê kam, me ipinkrên, ne hanea ne Krĩrĩtpej jõ pjê kam, mehcunea pinkrênti. Mã nee jũm te ame to kên nare. Ne pê ajco me ajcamẽ, ne me hàhtô, pê Pahpãm Carõ Pejti me to ihtỳj, na pê mehcunea ajco me Pahhiti pê Jeju kampa, ne amji mã me hũpa.

Pê Petrô Rita jõ krĩ me Krĩmpejre jõ krĩ kam apu mõ
Me Hàpên Xà 3.1-10

32 Mã Petrô ihtỳj pjê cunea kam apu mõ, ne amcro nõ na ma Rita jõ krĩ wỳr tẽ, cute curi Jeju na mehkwỳ amehkrĩ atajê pupun prãmte.

33 Ne cute hũmre haprỳ te Enêj ata cukrã xà peacre, ne nee ipa nare ata cajpar. Pê ramã Enêj ata hikwa xà ata kam ahna caku ôjtô.

34 Mã Petrô te cumã harkwa to:

— Enêj, quê ha Jeju acaprã, ca ha axãm pyrentu, ne gikwa xà to ahcuprõ — hajỹr. Mã Enêj xãm pyrentu.

35 Mã Rita jõ krĩ ata me, põ japrỳ te Xaron jõ pjê kam mehkrĩ atajê te me ampo ton xà ata pupun, ne ma Jeju na mehkwỳ wỳr me ipipkjêr, ne cumã me hàr.

36 Mã Krĩmpejre kam Jeju na mehkwỳ nõ cahãj ihkrĩ ata japrỳ te Tapita Caràhkwỳj, ne Crec jarkwa na haprỳ te Torca, ne amcro cunea kam hõtpê me cumã ampo pej pit ton to ipa, ne me cupê hamreare atajê tehcajpar to ipa.

37 Ne amcro ata na Caràhkwỳj xà, ne ihtyc. Mã cute mehcuhhõn ne mehcũmpej, ne ma kỳj pê ikre caxwỳn kam me hir.

38 Mã Jeju na mehkwỳ te me Petrô te Rita jõ krĩ kam apu mõr na me harẽn par. Pê Krĩmpejre me ajpẽn na pire mã krĩ ata xa, na ri cute Petrô japrôr to hỹrmã me hũmre to ipijakrut ne mehkujahêc. Mã me tẽ, ne hỹrmã me cator, ne me cumã:

— Ỹhỹ Petrô, ate amji kam gapac xàa to Krĩmpejre wỳr atẽm pyrentu — hane.

39 Mã apu Petrô jàhcuprõn, ne ma me
pra. Ne curi me cator, mã cute me haprôr
ne ma kỳj pê, ikre caxwỳn wỳr me to mõ.
Mã me cahãj wej pijapit atajê cunea Petrô
na me ipixêr, ne ame amrãhti. Ne me
Caràhkwỳj te apu ihtĩr ne mõr reria mã,
hitô kà ton atajê jahkre, ne mehkà kwỳ
jahkre, ne ame amrã.
40 Mã Petrô te ikre caxwỳn pê
mehcunea cator, ne ihkõn krã na hỹr, ne
cute Pahpãm mã ihcakôc, ne Caràhkwỳj
tyc wỳr ipipkjêr ne cumã:
— Caràhkwỳj, to xa — hajỹr. Mã into
catac, ne cute Petrô pupun ne hỹr.
41 Mã Petrô te Caràhkwỳj jũ na ipyr ne
hãm na ihtehcajpar, mã hãm. Mã cute
Jeju na mehkwỳ cunea me, me cahãj wej
pijapit atajê mea mã ahna hàhwỳr, ne
cute me hũhkra mã cahãj tĩar na haxàr.
42 Mã me harẽn pejti ita Krĩmpejre
cunea kôt ipicràn, mã me hàhtôa ne ihtỳj
me Jeju to amji mã mehhimpej.
43 Mã Petrô curia ampo kà cajror catê
japrỳ te Ximãw ata jũrkwa kam hàhhuc,
ne curia cute cahê na amji to amcro
jàhtôa.

10

Petrô me Coner
Ruc 7.1-10

1 Ỹhỹ, pê Xexa jõ krĩ kam, Krĩrĩtpej jõ
pjê kam, hũmre ihkrĩ ata japrỳ te Coner.
Ne cupê krãhtare catêjê to ihhimpej catê.
Pê Prytikra jõ pjê pê Roman catêjê jõ pjê
rũm cato. Ne cupê mehcahkrit atajê nõ,
ne nee cupê Juta catêjê nõ nare.
2 Ne pê ihtỳj ajco mehkra mea mã,
Pahpãm to me amji kampa, ne me cumã
Pahpãm kĩn. Ne ajco me Juta catêjê pê
hamreare atajê tehcajpar to catia to ipa,
ne ajco Pahpãm mã mehcakôc.
3 Ne amcro nõ na, pyt pejti kam, Coner
te irĩat kam Pahpãm mã imprar catêjê nõ
pupun, mã côjkwa pĩn cator ne hỹrmã
hàhtêp ne cumã:
— Coner — hane.
4 Mã cute Pahpãm mã imprar catê nõ
ata cupa kam hõmpun, ne ihcukij to:
— Ampo, Pahhi? — hajỹr. Mã cumã:
— Ỹhỹ, Pahpãm mã ate amji kam gapac
xà jahkre pej, ne ate me cupê hamreare
atajê mã ampo pejti ton na, cute ato amji
japackre. Cwỳrjapê ri apyrên Pahpãm
jakry.
5 Ne hamre, ita caxuw me jũm xũmre
kujate, Krĩmpejre wỳr, quê hũmre japrỳ
te Ximãw Petrô ata japrô.
6 Por ampo kà cajror catê japrỳ te hanea
ne Ximãw ata jũrkwa kam ri hàhhuc,
côxwa cahê na — hane.
7 Ne ma Pahpãm mã imprar catê tẽ.
Mã Coner te me hàpên catêjê to ipijakrut,
ne hanea ne krãhtare nõ pyxit ne me
cumã hàkjêr. Ne krãhtare ita pê Coner
tehcajpar catê, ne ihtỳj Pahpãm to amji
kam hapac to ipa.
8 Ne Coner te me cumã hũjarẽn xà
caxuw, cute ampo pupun atajê cunea
jarẽn. Ne ma cute Krĩmpejre wỳr mencrê
itajê kujahêc, mã ma me pra.
9 Mã Krĩmpejre kam, amcro nõ na,
ramã Petrô krã cajpuw pyt jỹ, mã ikre ji-
moc na, cute Pahpãm mã ihcakôc prãmte
hàpir, ne Pahpãm mã ihcakôc. Mã ramã
Coner te Petrô wỳr mehkujahêc atajê
Krĩmpejre na me hàhtêp.
10-11 Mã ramã Petrô mã prãm, mã ihtỳj
ampo krẽr prãm. Mã cormã ame hõ toan
kam, mã Petrô te irĩat kam côjkwa kre
pupun. Mã cupê cupẽhkàhti, ne catia to
cati, ne hõxwahhi te cwat na hê, mã kỳj
rũm, côjkwa pĩn ahpar mã ajpên mõ.
12 Ne cupẽhkà ita caxwãm pê cute ampo
pryre cunea pupun. Mã kam ampo pryre
cunea, ne kam ampo kên pjê kam cajõhjõt
to ipa ita, ne kam ampo pryjara.
13 Mã Pahpãm Petrô mã:
— Petrô, to xa ne ampo cura, ne krẽ —
hane.
14 Mã cumã:
— Pỳhàpà, ijõ Pahhiti! Jũ wỳr wa amji
mã hamã ne ampo kên ita nõ krẽ. Wa rỳ
jũ caxuw ite ampo kên krẽr nare ita kam
— hane.
15 Mã Pahpãm hipêr cumã:
— Wa jamã ne ampo pej na harẽ, ca nee
hipêr ihkên na harẽn nare — hane.
16 Hamre, cute cumã ihcakôc to incrê.
Jirô pê mã ri cute cupẽhkàhti ita to
hacpỹa mã côjkwa wỳr amji jaxàr.

17 Mã Petrô cama apu irĩat kam, côjkwa
kam cute ampo pupun xà atajê to amji
japackre to mõ, ne amji mã:
— Pỳhàpà, ampo to mã Pahpãm apu
imã hahkre? — hane. Mã pyt jỹr xà ata
kam, Coner te me hũmre kujahêc atajê
harkwa mã me hàhhuc. Ne cute me
Ximãw pê pryre kà cajror catê ata jũrkwa
na me hàhcukjêr.
18 Mã cute me cumã harẽn, mã ma
hũrkwa ri me cator, ne cute ikrea kam,
me jũm ita mã hàkjêr, ne me jũm ata cukij
to:
— Xà ajkĩ ita ri mã hũmre japrỳ te
Ximãw Petrô ata jàhhuc ne apu mõ? —
hane.
19 Mã Petrô cormã apu cute ampo
pupun xà ata to amji japackre to mõ. Mã
Pahpãm Carõ Pejti cumã:
— Awpa! Ita ri me hũmre incrê, ne ame
ana hàhcukjêr to me ipa.
20 Apu ahcuprõ ne wrỳ, ne mehkôt mõ.
Nee ca apu gũpar nõ nare, ne nee ame
hũpa nare. Ampo na? Itea wa awỳr
mehkujahêc — hane.
21 Mã Petrô wrỳc, ne me hũmre atajê
mã:
— Xà ina ca ame ahcukij? Ampo wỳr
mã ca ita ri me mõ? — hane.
22 Mã me cumã:
— Ỹhỹ, pahhi Coner te ri awỳr me
ikujahêc. Ne Coner ita peaj, ne cupê
Pahpãm to amji kam hapac catê impeaj,
mã Juta catêjê cunea me kampa. Mã
Pahpãm mã imprar catê côjkwa pĩn cator,
ne apu cumã ana awjahkre, quê ana
ahwỳ, ca hũrkwa ri acato, quê akampa,
ate cumã ampo jarẽn xà atajê na — hane.
23 Mã Petrô te me hũmre atajê mã me
hàr na hũjahkre, mã me hàr, ne caxwa
ata kam cahê na me hàhhuc. Mã me ahna
apẽ, mã ame hàhcuprõn, ne ma me mõ.
Mã Jeju na mehkwỳ kwỳ, Krĩmpejre kam
mehkrĩ atajê, hanea ne mehkôt me mõ.
24 Me mõ ne me ahna apẽ nõ ma Xexa
jõ krĩ kam me cator. Mã ramã Coner te
mehkjêjê me, me hõ ikwỳ nõ peaj catêjê
me, me hator, mã ramã cute me cuprõn
ne me Petrô jikaj.
25 Mã ramã Petrô to me mõ, mã hàr, mã
Coner mõ ne cute ihcajpar, ne cuna mã
ihkõn krã na hỹr.
26 Mã Petrô te hacpỹa mã hãm ne cumã:
— To xa, nee mã ipê Pahpãm nare.
Ampo na? Hanea ne ipê me axũmre nõa
wa — hajỹr.
27 Mã Petrô apu Coner mã ihcakôc jirô
pê mã, ma ikre mã me hàr. Mã me hàhtôa
te me cuprõn tu curi.
28 Mã mehcunea mã awjarẽ, ne me
cumã:
— Ramã me amã Juta catêjê te amji
kam hapac xà jahkre pej. Ne jũ wỳr
quê mehcahkrit itajê me, me cuprõ ne
me ajcacwa. Ne Pahpãm te quêt imã
mehcunea to hahkre to hajỹr he, wa nee
amji kĩnte hipêr jũm kên me, ihtũm na,
to amji kam ijapac nare. Ita to ri Pahpãm
te curmã imã hahkre.
29 Na ca ate me ina gàhwỳr, wa ajpên ite
amji kam ijapac xà impejti na prãm to wa
mõ. Na wa itỳj amji jahkre pej to prãm,
ampo na mã ca ate me ina gàhwỳr? —
hane.

Pê Coner Petrô mã amji jarẽ

30 Mã Coner te Petrô mã ihcakôc, ne
cumã:
— Ramã ina amcro incrê, wa ita ri
ijũrkwa kam jỹ, ne pyt pejti kam apu
Pahpãm mã icakôc. Mã ihprõt pê hũmre
ita te ihkà jakati ihpràti ita to ihkà, ne
icuna mã cator, ne cute imã hũjarẽn to:
31 — “Coner, Pahpãm te acakôc xà
impar, ne cute ato amji japackre, ca ate
me cupê hamreare atajê mã cute ampo
na ihprãm ata jõr na.
32 Ne me jũm kujate, Krĩmpejre wỳr,
quê me jũm xũmre japrỳ te Ximãw Petrô
ata japrô. Ne Ximãw nõ apê ampo kà
cajror catê jũrkwa kam ri hàhhuc, côxwa
cape na” hane.
33 Na wa ite ana ijàhwỳr pyrentu. Mã
ate to hamãrti mã, ne ajpên tẽ ne acator,
ne ahnaa ri impeaj to impej. Ne hamre,
ramã mehcunea te me cuprõn, Pahpãm
cuna mã. Ne Pahpãm te amã harẽn ne
amã to hahkre atajê par prãmte, wa ramã
ite me cuprõn. Na ca ha ate impar xà ata
jarẽ, wa me akampa — hajỹr.

Pê Petrô me cumã hũjarẽn capô
Roman 2.7-11; 1 Timot 2.1-6

34 Mã Petrô me cumã:

— Ỹhỹ, he ita caxuw Pahpãm mã mehcunea pipẽn pit na imã hahkre pej. Pahpãm te ramã cumã mehcunea kĩn pipẽn pit to imã hahkre, na ri imã hahkre pej.

35 Ampeaj kam, quê ha pjê cunea kam jũmjê mã Pahpãm kĩn, ne me cumã kam hapac prãm, quê ha Pahpãm jũmjê atajê pupu, ne ihtỳj jũmjê atajê na amji capa.

36 Ne ramã cute me ikwỳ pê Juta catêjê me, me pahcunea mã Jeju kujahêc, me pahcarĩcti prãmte.

37 Ne ramã ate me Jeju jarẽn pejti ita par, ne me hahkre pej, por pê Jowãw ajco Jeju pê me pahcunea jõ Pahhiti na me cumã harẽn to ipa, ne cô kam ajco mehcumrã. Ne pê Jeju Naxare jõ krĩ pĩn cato, ne ajco mehcunea mã ihcakôc to ipa, Hĩpôjajo jõ pjê me, Juta jõ pjê kam.

38 Ỹhỹ, pê Pahpãm Jeju mã Carõ Pejti me carôt tỳjti gõ. Pê Carõ Pejti jarkwa kôt ajco hàpên xà impejti ton to apu ipa. Ne ajco Pahpãm jarkwa kôt mentête me curê xwỳn carõ kên to pôj to ipa. Atajê na ramã me amã hahkre pej.

39 — Mã me ikwỳ te Krĩpinkrên me ipu na krĩ kwỳ atajê cunea kam, cute ampo ton xà atajê cunea na me hõmpun.

40 Mã cute pĩ na me inxôr, mã kam ajêt, ne ihtyc. Mã cute me harêt, mã ahna amcro incrê, mã Pahpãm te hacpỹa mã to ihtĩr, ne ma me iwỳr ihkujahêc.

41 Wa me pa pit te me hõmpun, mã nee mehcunea te me hõmpun nare. Mã cute hacpỹa mã ihtĩr jirô pê me pa pit mã amji to ipipẽ, ne me icape na hàpàn ne ihkõm, wa ite me hõmpun.

42-43 Ne ampo na ri Jeju me iwỳr cator? Pahpãm te mam me icapi, ne me ito caprãr, ite mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwỳ na harẽn to ipa xà caxuw. Ne hanea ne cute Jeju to me pahcukij ne me pahto ipicokjêr catê na hãm na, me cumã harẽn xà na amji na me icapi. Pê rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê ajco Jeju jarẽn to ame ipa, ne me harẽn to:

"Ỹhỹ, quê ha ihtỳj amcro nõ na jũm me awỳr cato.
Ca me akên jicu, ne hỹrmã me apkjê, ne me kampa, mãr quê ate me to kên atajê to tojnõ ne hicu, ne me ana amji capa" hane.

— Ita na pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê rỳ pêa mã mam Jeju to mehcakôc. Ne Pahpãm te Jeju to me pahcukij catê. Ne taa mã quê ha amcro nõ na me pahpupu ne cormã me pahcunea tĩr itajê me, ramã me pahtyc itajê mea mã me pahcukij. Me pahtĩar kam, pahte me ampo kên ton, ne pahte me ampo pej ton ata na, me pahcunea cukij, cute me pajahkre pej prãmte. Ne ite me amã ita jarẽn xà caxuw ri Pahpãm te me ipyxwỳr — hane.

Pê mehcahkrit hanea ne me Pahpãm Carõ Pejti incwa

44-46 Mã Petrô cormã apu ihcakôc, ne apu ita jarẽ, mã Pahpãm Carõ Pejti me hipôc ri hàr. Ne cute, por me Petrô kam hapac atajê cunea mã amji jõr. Mã mehcunea te me to ihcakôc kam ihtẽm. Ne Pahpãm cati ne impej na me harẽ. Ne me harkwa pihho cunea to mehcakôc. Mã cute me Krĩmpejre pĩn, Juta catêjê kwỳ pê Jeju na mehkwỳ te Petrô pynãr atajê to amji mã me ipikrar. Ne me ajpẽn mã:

— Pỳhàpà, xãmte Pahpãm te hanea ne mehcahkrit itajê mã Carõ Pejti jõr? — hane. Mã Petrô te mehcunea mã harẽn to:

47 — Hanea ne mehcahkrit itajê te ihtỳj me Pahpãm Carõ Pejti incwỳr to hajỹar xà, pom pê cu me cumam me cucwa he. Xà quê ha ajkĩ jũm cô kam me cumrãr tête mehcahpêrta? Hãpà! — hajỹr.

48 Ne cute cô kam, Jeju jarkwa kôt, mehcumrãr na me cumã harkwa hyr. Mã harkwa kôt cute mehcumrãr. Jirô pê mã cute me, Petrô te hipêr me cahê na amji to amcro nõ kujahêc prãmte, me ahna hàhwỳr. Mã curia me cahê na hàhhuc.

11

Pê Petrô ampo na amji jarẽ
Me Hàpên Xà 10.1-48

1 Mã Juta jõ pjê kam Jeju jarkwa
na memprar catêjê atajê te Coner me,
mehkra pê mehcahkrit atajê te hajỹar ne
Pahpãm jĩkjê rũm me hàhhuc ne mehkwỳ
mã mehcunea xàr na cute me harẽn par.
2 Mã Krĩpinkrên kam Petrô cator. Mã
Jeju na mehkwỳ te me Mojxe xwỳ kam
me hapac prãm atajê te me Petrô cukij,
ne me cumãn to:
3 — Pỳhàpà, ca mehcahkrit itajê kam
gàhhuc ne me cape na gàpàn, ita na ihkaj
na! Rỳ pêa mã pê Pahpãm Mojxe xwỳ
to ihhimpej, ne me pamã awjarẽ, cu nee
mehcahkrit atajê cape na ame papa nare
— hane.
4 Mã Petrô te cumã kat kam ampo cunea
ton atajê na, me cumã amji jarẽn to
impejti partu, ne me cumã:
5 — Ỹhỹ, wa Krĩmpejre kam apu ipa,
ne Pahpãm mã icakôc, ne irĩat kam ite
ampo pupun. Ne ampo ita pê cupẽhkàhti
pyràac, ne côjkwa pĩn iwỳr iwrỳc. Ne
hõxwahhi te cwat itajê na hê, wa ite
ihcunea kam apẽhti na hõmpun.
6 Ne kam irĩt, ne ite kam ampo pryre
cunea pupun. Hõmpry tàmre me, ampo
kên pjê kam cajõhjõt to ipa ita me, pryre-
jara me, ite ihcunea pupun. Pom pê
hanea ne Pahpãm mam ampo pryre kur
tête me pamã atajê, wa ite hõmpun.
7 Ne ite côjkwa rũm jũm jõkre par, mã
imã: “Petrô, to xa ne atỳj ampo cura ne
krẽ” hane.
8 — Wa cumã: “Pahhiti, jũ wỳr wa amji
mã hamã ne me iquêtjê te me imã ampo
kên cawpa xà itajê nõ krẽ. Wa rỳ jũ
caxuw ite ampo kên krẽr nare ita kam”
hane.
9 — Mã hipêr côjkwa pĩn imã: “Wa
jamã ne ampo pej na harẽ, ca nee hipêr
ihkên na harẽn nare” hane.
10 Ne cute imã harẽn to incrê, mã
cupẽhkà te hacpỹa mã amji jaxàr, côjkwa
wỳr.
11 — Me ajkaam mã Xexa jõ krĩ pĩn, cute
iwỳr me hũmre to incrê ne mehkujahêc
atajê me cator.
12 Mã Pahpãm Carõ Pejti te, ite pa
nare to imã ihcakôc, ne ikujahêc, wa ma
mehkôt Xexa jõ krĩ wỳr mõ. Ne cute me
xêj itajê pê Jeju na mehkwỳ Krĩmpejre
kam, ne hanea ne ma me ikôt me mõ.
Wa me icunea curi me icator, ne Coner
jũrkwa mã me ixàr.
13 — Mã Coner te me imã côjkwa pĩn
Pahpãm mã imprar catê te hũrkwa kam
cumã amji pẽr, ne cumã hũjarẽn na me
imã harẽn. Cute cumã hũjarẽn to: “Hàpà,
Krĩmpejre wỳr jũm kujate, quê tẽ ne
hũmre japrỳ te Ximãw Petrô atajaprô.
14 Quê cato, ne me acunea te Pahpãm to
kên jahpan xà na, me akên catia mã me
axàr xà ata pê, cute me apytàr xà to me
amã hahkre” hajỹr. Hõ, Coner te me imã
hũjarẽn to hajỹr.
15 — Na wa ite me cumã Jeju jarẽn kam
itẽm. Ne cormã ite icakôc kam itẽm,
mã por pê mam Pahpãm Carõ Pejti me
pahwỳr wrỳ, ata na ri me pahcuxà me
hỹrmã iwrỳc.
16 Na wa ite, pom pê Pahhiti Jeju me
pamã hũjarẽn to: “Ỹhỹ, pê Jowãw pê côkam me acumrãr catê. Ne Pahpãm quê ha
jũ caxuw me amã Carõ Pejti kujate, quê
ha taa amji carôat kam me acumrã” hane
ata to, ite amji japackre pyrentu.
17 Pom pê mam Pahpãm me pamã Carõ
Pejti gõ, ata cuxà hanea ne cute mehc-
ahkrit mã Carõ Pejti jõr. Ne Pahpãm te
me cumã hõr ita kam, jũ wỳr wa Pahpãm
cuna mã ikên to amji kampa — hane.
18 Hõ, Petrô te me cumã hũjarẽn to
hajỹr, mã mehcunea te me kam hapac,
ne me cumãn jicu, ne ramã ajtea mã me,
ne ampeaj kam cute Pahpãm pej na me
harẽn kam to ihtẽm. Ne cute me hũjarẽn
to hajỹr he:
— Tahnaa mã, Pahpãm te hanea ne
mehcahkrit to impeaj to impej. Na quê
ha mehkên ton jicu, ne Pahpãm mã me
amji jarẽ, quê ha cute me to kên atajê
cunea jicu ne to tojnõ. Na quê ha hanea
ne Pahpãm cahê na ame ipa rohnỳtti mã
— hajỹr.

Jeju na mehkwỳ Antijoc jõ krĩ kam Me Hàpên Xà 4.36-37

19 Ỹhỹ, Tewãw curan xà jirô pê mã cute
me Jeju na mehkwỳ to kên kam mehtẽm.
Mã Jeju na mehkwỳ ma amehcahkũm ne
ame ipicràn. Ne ma Kuhkũmtyc jõ pjê
wỳr me pra, mã itajê ma Xipre jõ pjê wỳr

me pra, mã itajê ma Antijoc jõ krĩ wỳr me pra. Ne cute me cupê Juta catêjê mã pit mã me Pahpãm jarkwa jarẽn, ne nee mehcahkrit atajê mã harẽn nare.

20 Mã pom pê Xipre jõ pjê me, Xiren jõ krĩ pĩn me cato atajê kwỳ kwỳ, ma Antijoc jõ krĩ wỳr me pra ne me cator. Ne cute ajtea mã hanea ne mehcahkrit mã Pahpãm jarkwa jarẽn, ne me cumã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti jarẽn.

21 Ne mehkwỳ atajê pê Pahpãm Carõ Pejti me cumã amji gõ, mã carôat kôt ame ipa. Cwỳrjapê ri me hàhtôa ne cute mempar, ne hỹrmã me ipipkjêr.

22 Mã ma me harẽn picràn, ne ma Krĩpinkrên kam cator, Jeju na mehkwỳ te cuprõn xà kam, na ri ma cute me hỹrmã, Antijoc jõ krĩ wỳr Parnap kujahêc.

23 Mã Parnap curi cator, ne cute Pahpãm te me to impejti, ne cute Pahpãm te me ahna amji caxàr, mã ampeaj kam me hakry na me hõmpun. Ne cute ita kam me to incrà tu to mehcunea japackre, mãr quê me Pahpãm kampa, ne cute me amji kam me hapac xà cunea to me Pahpãm caca xà pynã.

24 Ỹhỹ, pê Parnap ita pê hũmre impejti, ne pê Pahpãm Carõ Pejti cumã amji gõ ne amji jõrtu, na pê hãn ne Jeju to amji mã ihhimpej to tỳj. Ne incwỳrjapêa ri me hàhtôa ne Pahpãm wỳr me ipipkjêr.

25 Jirô pê mã ri, ma Parnap Krĩjara wỳr mõ, ne kam apu Xawrô japê, ne cute ihcajpar, ne ma Antijoc jõ krĩ wỳr me tẽ.

26 Ne caku pyxit ata na cute me cuprõn, cuprõn xà kam, ne cute me hàhtôa mã Pahpãm jarkwa to hahkre. Ne Antijoc jõ krĩ ata kam, pê mam Jeju kôt me ipa catêjê japrỳ to ajco me “Jeju na mehkwỳ” hane.

27 Mã amcro ata na Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê kwỳ Krĩpinkrên pĩn me mõ, ne Antijoc jõ krĩ wỳr me cator.

28 Ne pyxit ata pê haprỳ Agap, ne cator ne xa ne Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt me cumã awjarẽ, ne me cumã:

— Ỹhỹ, quê ha pjê cunea kam prãm — hane. Ne por Crawti pê Roman catêjê jõ pahhiti jõ caku ata kam pê ita hane.

29 Mã Jeju na mehkwỳ te Juta jõ pjê kam Jeju na mehkwỳ tehcajpar na me ajpẽn par.

30 Ne ahpỹanre na, me pyxit ne cute me ihpore jõr par, ne mempeaj kam me cugõ. Ne cute me ihpore ata to Parnap me Xawrô kujahêc, cute me Jeju na mehkwỳ to mehhimpej catêjê mã hõr xà caxuw.

12

Hipêr ihkên xà

1 Ỹhỹ, pê amcro ata na pjê jõ pahhi ata haprỳ Heroti, ne cute Jeju na mehkwỳ na harkwa hyr, cute ame to kêanre prãmte.

2 Ne Heroti te Jowãw tõ pê Tijac na harkwa hyr, quê mehpro ne mehcura, wapo xwahhihti to. Mã cute mehcuran.

3 Mã Juta catêjê mã cute mehcuran ita na kĩn. Cwỳrjapê ri Heroti te hajỹar ne hipêr Petrô pro, ne me huwapre ne me haxàr na harkwa hyr, Juta catêjê pijacri xà jõ amji kĩn jõ amcro ata kam.

4 Ne cute krãhtare pê me hamãr catêjê te tejixêj jũhkra mã haxàr, ne me cumã:

— Me hamãr peaj ne, quê nee jũ kam ihtẽm nare, nãmri amji kĩn jirô pê wa ha me cuna mã hãm, ne ihcukij, ne ihcura — hajỹr.

5 Mã Petrô nõ, mã hamãr catêjê ihtỳj me hamã. Mã Jeju na mehkwỳ ihtỳj Petrô na Pahpãm na me ahwỳ, quê nee me Petrô curan nare.

Pê Petrô me hacjên xà pê cato

6 Ne amcro ata na pahhi Heroti te Petrô cukij, ne mehcuran xà jõ caxwa ata kam pê me hamãr catêjê cote na nõ ne gõr. Pê wakỳre ajkrut ne ihcajpre, ne cormã harkwa mã hamãr catêjê ahna mehcuhhê.

7 Mã ihprõt pê caxwa ata kam, Pahpãm mã imprar catêjê nõ ata côjkwa pĩn me hacjên xà wỳr iwrỳc, ne cute cumã amji to ipipẽ. Mã hàhcujro kam apẽhti pyrentu. Mã cute Petrô jikre kam ihtàt, ne ihcujrõn ne cumã:

— Hã, axãm pyrentu — hane. Mã wakỳre te ihcajpre itajê cunea apu ipijaxwỳr. Mã cormã ihtỳj hamãr catêjê ame hikwa ne ame gõr.

8 Mã Pahpãm mã imprar catê cumã:

— Atu na hê xà to apre, ne gõ par kà mã amji jaxà ne ahna to huwapre — hane. Mã cute ahna to huwapre par mã cumã:

— Gõ hitô kà mã amji jaxà ne ajpên ikôt mõ — hajỹr.

9 Ne ma mam Pahpãm mã imprar catê cator, ne cumã mõ, mã hapu na Petrô ihkôt mõ. Ne nee cator xà ata na cute amji jahkre pej nare kam, ihtỳj ipimtir na apu amji cãmjĩ.

10 Ne ma ihkôt mõ, ne cute me hamãr catêjê cuhhê xà jakren, ne hirô pê ihnõ ita jakren, ne ma wakỳti te harkwa catia ata wỳr me mõ. Mã amjia kôt cute me cumã amji jihê mẽn, mã ma me cator. Ne ma krĩ cape kôt me mõ, mã ihprõt pê ma Pahpãm mã imprar catê tẽ.

11 Mã cormã Petrô te amji cajpẽr ne amji mã:

— Pỳhàpà, xãmte ampeaj kam ri Pahpãm mã imprar catê te Heroti me, Juta catêjê jõ pahhi kwỳ jũhkra pê icaxàr! Nee mã ijõt kam nare, ne nee mã ipimtir kam nare — hane.

12 Ne cormã cute to amji japackre, ne ma Marij jũrkwa wỳr tẽ, por Jowãw Macô menxi ata jũrkwa wỳr. Ne hỹrmã cator, mã cormã cute me cuprõn ne mehkrĩ, ne ma hõtpê Pahpãm mã me Petrô cajrẽn.

13 Mã pea Petrô te me cumã harkwa cahhyr kam ihtẽm. Mã cuprỳre japrỳ te Rotihkwỳj te impar, ne ma hỹrmã tẽ ne cute ihcukij, ne cumã:

— Me anõ mã ca? — hajỹr. Mã cumã:

— Pa — hane.

14 Mã cute impar pyrentu ne hakry mã ma ipicahur, ne nee cute cumã hihê mẽn nare, ne ma tẽ ne ame cumã harẽ, ne me cumã:

— Ma xà, põ pê Petrô harkwa mã xa — hane.

15 Mã me cumã:

— Hamreare, ca apu ato kam waj — hane. Mã me cumã:

— Quê, wa nee apu ito kam waj nare, ne nee wa apu ipimtir nare, ampeaj kam wa me amã harẽ. Ma xà, põ pê xa he! — hane. Mã me ajpẽn mã:

— Hamre, Petrô carõ mõrmõ xa — hane.

16 Mã cormã Petrô apu harkwa cahhy, mã cute me cumã harkwa jihê mẽn, ne me hõmpun, ne me amji mã ipikrar.

17 Mã cute hũhkra to mehcuhhêc ne me cumã:

— Me kêt, ne me ankrê, wa me amã amji jarẽ — hajỹr. Mã me kêt, mã ame cumã Pahpãm mã imprar catê kujahêc, mã cute me hacjên xà pĩn to cator na, ame cumã amji jarẽ. Ne amji jarẽn kôt me cumã:

— Ca ha me anõ tẽ, ne Jeju na mehkwỳ to ihhimpej catê, pê Tijac ata me, me ikjêjê mã ijarẽ — hane. Ne ma jũ kam tẽ.

18 Mã apẽ, mã me hamãr catêjê te Petrô japê me amji caprãr, ne me cupê amji jahkre kêatre.

19 Mã Heroti te Petrô na hàhcukjêr to mehkujahêc. Mã nee cute me Petrô mã cator nare, mã Heroti te Petrô na me hamãr catêjê cukij, mã nee jũm te cumã harẽn nare. Na ri cute me tejixêj itajê cunea na harkwa hyr, quê me hipej, mã cute me hipej tu. Jirô pê mã ri, Heroti Juta jõ pjê pê cator, ne ma Xexa jõ krĩ kam hàhhuc, ne jũ mã curi cute amji to amcro ton.

Pjê jõ pahhi pê Heroti tyc xà
1 Petrô 1.24-25

20 Ỹhỹ, ampeaj kam ri, Heroti mã Kẽn jõ krĩ me Teppro jõ krĩ kam mehkrĩ catêjê kam incryc. Ampo na? He mehkwỳ japyre mã me cumã ihpore jõr prãm to me ipa, cwỳrjapê ri ame kam incryc. Na ri krĩ jõ pahhi catêjê atajê te amji to cuprõn, ne ma Praxô pê Heroti jarkwa kôt mehcunea to ihhimpej catê ata wỳr me mõ. Ne hỹrmã me cator, ne ame ajpẽn mã ihcakôc, cute hacpỹa mã ajpẽn to me hõ kwỳ nõ prãmte. Ne ampo na ri cute me ajpẽn to hajỹr? Nee mã ampo na nare. Pê Heroti pê pahhi ata jõ pjêa pĩn ajco me cumã me hõ to hapôj, cwỳrjapê pê me ajpẽn to hane.

21 Mã Heroti te me cumã ihcakôc xà na me cumã amcro hyr, mã ramã amcro hyr xà ata kam hàhhuc. Mã cute hõ pahhi kà impejti ata mã amji jacjên ne to amji cũmpej, ne pahhi krĩ xà catia ata kam hỹr,

ne cute me cumã ampo kwỳ to ihcakôc to irya.

22 Mã cute mempar pejti atajê te ihcakôc ata jahpan xà na me cumã caràr ne me cumã:

— Pỳhàpà, nee mã me hũmre nõ ihcakôc nare! Me pahpãm nõ mã ca ajte acakôc! — hane. Mã Heroti te ita par, ne cumã amji jarẽn xà ita na ihkĩn.

23 Mã cute cupê Pahpãm na me harẽn ata na, ihtỳj me to tojnõ, na ri ihtỳj cupê Pahpãm na me harẽ. Cwỳrjapê ri côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar catê te to kên pyrentu. Mã cutõ te ihkrẽr mã ihtyc.

24 Pê ajco Pahpãm jarkwa ma ihkà to mõ, ne ipicràn to mõ.

25 Mã Parnap me, Xawrô te me hàpên xà krã curan, ne mehkjêjê mã ihpore jõr, ne ma Krĩpinkrên pĩn hacpỹa mã Antijoc jõ krĩ wỳr cute me amji jaxàr. Ne cute me Jowãw Macô japrôr ne ma me to mõ.

13

Pê Parnap me Xawrô hàpên kam me tẽ
Me Hàpên Xà 9.15-16; Roman 1.1

1 Ỹhỹ, Antijoc jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ kam, hõtpê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê me, me cumã ampo to hahkre catêjê te xĩc atajê japrỳ te hajỹr he: Parnap me, Ximãw japrỳ krut te Tycre me, Ruxô pê Xiren catêjê nõ ata me, Manem, por pê me hõ pahhi Heroti cape na amji to ajpa ata me, Xawrô. Atajê pê ri me cumã ampo to hahkre catêjê.

2 Mã amcro nõ na, Pahpãm pê Pahhiti to ame amji kampa, ne ame cumã ihcakôc xà caxuw ame ajcri, ne nee ame hàpàn nare. Mã Pahpãm Carõ Pejti te me cumã:

— Me imã Parnap me Xawrô ta. Ampo na? Wa ramã ite me hàpên xà nõ caxuw amji mã me capi — hajỹr.

3 Mã cormã me ipijacri xà ata kam, cute Pahpãm mã me Parnap me Xawrô na mehcakôc, jirô pê mã ri cute me ahna hũ xir, ne mehcajrẽn jirô pê, ma cute mehkujahêc.

Pê Xawrô me Parnap Xipre jõ pjê kam ame mõ
Me Hàpên Xà 8.9-24

4 Mã Pahpãm Carõ Pejti te Parnap me Xawrô kujahêc, mã ma Xeruxij jõ krĩ wỳr me tẽ, ne curia ri cute me pàr kre pro, ne ma me tẽ, Xipre jõ pjê pê cô jipôc ri pjê ata wỳr, ne me cator.

5 Ne krĩ japrỳ te Côjarô jõ krĩ mã me cator, ne cute Pahpãm jarkwa to mehcakôc kam mehtẽm, Juta catêjê te cuprõn xà kam. Pê hanea ne Jowãw Macô apu mehkôt mõ, cute mehtehcajpar, ne me Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti incràn prãmte.

6 Ne ma cô jipôc ri pjê ata wỳr me irêr, ne hanea ne ma krĩ japrỳ te Papo ata mã me cator. Mã Papo jõ krĩ ata kam hũmre jũxy xi japrỳ te Parjeju ata ihkrĩ. Ne Crec jarkwa na caj ata japrỳ pê Erima. Ne cupê Juta catêjê nõa ne ihkêanre, ne ajco ihkrĩ ne mehcunea mã ihhêj. Pê ajco me cumã ihhêj to:

— Ipê me amã Pahpãm jarkwa to icakôc catê — hane.

7 Ne cupê pjê ata jõ pahhi jõ ikwỳ nõ. Mã pjê jõ pahhi ata japrỳ te Xerjô, ne cupê hũmre krã kreti. Ne cute Parnap me Xawrô na hàhwỳr, cute Pahpãm jarkwa na hũpar prãmte.

8 Mã hũxy xi ata ma apu Jeju jarkwa na memprar catêjê caca. Ne ihtỳj cumã pahhi ata te Jeju jarẽn xà ata caca na to prãm. Mãr quê nee pjê jõ pahhi ata to amji me ihhimpej nare.

9 Pê Xawrô japrỳ nõ pê Pawrô, ne kam Pahpãm Carõ Pejti te hipu tu, mã cute Erima ata pupun tỳjti,

10 ne cumã:

— Apê me pahcurê xwỳn pê Xatanaj kra. Ne apê ampo pejti to kên catê, ne akêan to akên, ne ampeaj kam ahêj xi. Ampo na? Apê ampo pejti kẽhkẽn catê, na ca gõtpê Pahpãm caca xà impejti to kên to apa.

11 Na quê ha ita caxuw ato hy. Ca ha ato tũm pyrentu, ne ato tũm ita na jũ mã ana amcro, ca ha cormã hipêr pyt pupu — hane. Mã hũxy xi ita te amji cajpẽr pyrentu, mã ramã into kam awcapàtkô to mõ, mã cute amji jacjên kam ihtẽm, ne ame hapê hàpên to mõ, jũm te hũhkra na ipyr ne apu to mõr prãmte.

12 Mã pjê jõ pahhi te ita pupun, ne ihtỳj
ampeaj kam caxwãm catia mã Pahpãm
jarkwa par, ne amji mã to ihhimpej. Ne
amji mã ipikrar, ne jỹ ne amji mã:
— Ampeaj kam Jeju jũjarẽn xà pihho ne
impejti pit, na wa ha itỳj ita caxuw Jeju to
amji mã ihimpej — hane.

Pê Pawrô Pixitij jõ pjê kam apu mõ Me Hàpên Xà 15.38

13 Mã Pawrô me, me mõr catêjê me,
pàr kre mã me hàr, ne ma Papo pĩn, krĩ
nõ japrỳ te Pjêjôti ita me, Panpir jõ pjê
wỳr me tẽ, ne me cator. Mã Jowãw Macô
te mehhyr ne ma hacpỹ mã amji jaxàr,
Krĩpinkrên wỳr.
14 Mã ma ihtỳj mehtẽm kam cute me to
incrà tu, Pjêjôti jõ krĩ pĩn, ne ma Antijoc jõ
krĩ wỳr, Pixitij jõ pjê wỳr me cator. Ne jũ
mã amcro mã, mehkôt xà pê xap jõ amcro
na, ma Juta catêjê te cuprõn xà wỳr me
mõ, ne me hàr, ne me hỹr.
15 Mã mam jũm ita te menquêtti Mo-
jxe jõ kàhhôc cahyt, ne ihkôt cute me
Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê jõ
kàhhôc cahyt. Jirô pê mã ri, cute me
cuprõn xà jõ pahhi kwỳ te me hũjarẽn na
me mẽn, ne me cumã:
— Hã, me ikwỳ, xà hõtpê me amã ampo
pejti jarẽn xà? Gapacta ne me imã harẽ,
wa me awpa ne me ijakry — hajỹr.

Pê Pawrô ame cumã Jeju jarẽ

16 Mã Pawrô xãm ne cute hũhkra to
mehcuhhêc, ne ihcakôc kam to ihtẽm ne
me cumã:
— Ỹhỹ, me apê Ixaher catêjê pê Juta
catêjê me, me apê mehcahkrit atajê me,
pjê nõ rũm me acator atajê me, me amã
Pahpãm kĩn catêjê atajê, me ikampa.
17 Ỹhỹ, pê Pahpãm amji mã me papê
Ixaher catêjê capi. Ne hanea ne amji mã
me panquêtjê me, me pampupxwỳjê capi,
ne me to ipicamẽn to mõ. Pê Ejit jõ pjê
kam mehkrĩ, pê me to ipicamẽn to mõ
catia to cati. Jirô pê mã pê ihtỳj Pahpãm
carôat kôt Ejit jõ pjê pĩn me to cuto. Ne
ma me to mõ, pjê impejti japrỳ te Cana jõ
pjê ata wỳr. Pê nee pry kôt me Pahpãm
par nare, ne ame to kên.
18 Pê Pahpãm põti kam hamreare
ata kam me cumã hũcanãr to caku to
cwarẽnta.
19 Jirô pê mã pê Pahpãm Canãn jõ pjê
kam krĩxàre te xet atajê to acto, ne me
hipej tu. Hamre, pê me panquêtjê mã pjê
ata jahkre. Ne cute me cumã hahkre jirô
pê mã ri me ahna caku te cwatxẽnta ne
ihkôt xĩncwẽnta mã cormã cute me cumã
hõr.
20 — Pê Pahpãm ajco me cumã me
to ihhimpej catêjê pyxwỳr to mõ, ne
ahnaa Xamer pê mam Pahpãm jarkwa to
ihcakôc catê ata jõ amcro kam to ahtwỳ.
21 Pê me hõ pahhi cati na me Pahpãm
wỳ. Pê Pahpãm Xawrô xwỳ pê Quiti
kra, pê Pẽnjamĩ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ to
me cumã me hõ pahhi cati na hãm, pê
ihhimpej to caku to cwarẽnta.
22 Jirô pê mã pê Xawrô nee Pahpãm par
kam to incrà nare, cwỳrjapê pê pahhi tête
me camẽ, ne haxà kam Tawi xãm, me hõ
pahhi cati na. Pê ampeaj kam Pahpãm mã
Tawi kĩn. Na pê ramã harẽn to hane he:
“Ỹhỹ, Tawi pê Jexê kra ata, ito pit mã amji
kam hapac to ipa. Ne ite ampo na prãm
atajê to pit mã hàpên to ipa” hane.
23 — Pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jũm
te me pahkên pê me pahpytàr catê ata
to awjahkre. Ne Jeju pê Tawi tàmxwỳ
tàmxwỳ nõa ata to pê me pamã awjahkre.
24 Ne pê Jeju cator xwỳjrea na mam
Jowãw cato. Ne ame hapackre to mõ. Ne
Juta catêjê mã harẽ, ne me cumã: “Me
akên itajê jicu. Ne me apej to pit mã me
amji kampa, wa ha cô kam me acumrã”
hane.
25 Ne ramã cute hàpên xà jipêj xàa kam,
pê me cumã harẽn to hane he: “Ỹhỹ,
me ipupu, he nee ipê jũm to cute me
hũjahkre ata nare. Quê ha cormã ikôt
hapu na jũm ata cato. Ne cupê me pahkên
pê me pahpytàr catê, ne impeaj to impej.
Ne taa mã ri quêt ijirôa pê cati. Ne cumã
amji jahkre pej catia to cati. Ne ijirôa pê
cumã hahkre pej catia to cati, ne ihkĩnte
icrire, ne ikêanre. Na ri hàpên xà impejti
itajê kam ipahàm pit” hane.
26 — Ne me papê Aprãw tàmxwỳ
tàmxwỳ me, me cupê mehcahkrit te ihtỳj
catyt kam Pahpãm kôt me ipa atajê mã ri,

hanea ne harkwa hyr xà ita. Ne Pahpãm te me pahwỳr harkwa kujahêc, mãr cu me kampa ne me pahcunea me pahkên pê me pahcato.

27 Ne Krĩpinkrên kam ame ipa atajê me, me cupê pahhi catêjê me, me cupê Jeju pê me pahkên pê me pahpytàr catê na hahkre kêatre. Ne hõtpê hãn ne me ikôt xà jõ amcro kam me cuprõ, ne mehkrĩ ne mehkàhhôc cahyt. Ne pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê ramã Jeju na mehhôc. Cakrô, mã me cahyt catêjê atajê pê impar pej jahkre kêatre, ne me cupê Jeju pê Pahpãm kra na hahkre kêatre. Mã Jeju curan xà jõ amcro kam, mam ihkàhhôc te to hũjarẽn xà atajêa na cute me ton.

28 Pê nee Jeju ihkên xà nõ ton nare. Pê ahnaa me pro ne pahhi Pirat mã me cugõ. Ne pê hũ na ame amji to prãm, na pê ame kam incryc. Ne cute mehcuran prãmte me ahna me Pirat wỳ.

29 Ne cute me Jeju curan ita na, pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê rỳ pêa mã ramã mehhôc. Mã ihcuran xà jirô pê cute mehtyc caxàr, pĩ pê, ne ma hĩ to me mõ. Ne cute kẽn kre caxwãm pê me hir.

30 Mã Pahpãm te hacpỹa mã hipêr Jeju to ihtĩr.

31 Mã Jeju kôt me ipa catêjê Hĩpôjajo jõ pjê rũm, ihkôt Krĩpinkrên wỳr me mõ atajê wỳr hapôj jàhtôa, amcro jàhtôa kam. Mã cute me hõmpun atajê ri ihtỳj ame harẽn to me ipa.

32 — Jirô pê mã wa ite me amã ijũjarẽn xà pejti ita jarẽn prãmte, ita caxuw ita ri ame ipa.

33 Pê rỳ pêa mã Pahpãm ramã me panquêtjê mã, hacpỹa mã cute Jeju to ihtĩr to ihcakôc. Na ri cormã cute me pamã ita ton. Na pê Tawi xwỳ Pahpãm jarkwa kôt ihhôc, pê Pahpãm Jeju mã hane he, ne cumã:

"Ỹhỹ, apê ikraa to ikra" hane.

34 — Pê Ixaj xwỳ hanea ne Pahpãm jarkwa na, Jeju jĩ cormã ihcacu nare kam, hacpỹa mã to ihtĩr xà na harẽ, ne harẽn to:

"Wa ha itỳj acũmpej, ne amã ampo pej cunea gõ.
Pom pê wa Tawi mã to awjahkre atajê, wa ha amã cugõ" hane.

35 — Na pê Tawi xwỳ hanea ne Jeju na Pahpãm mã harkwa to hane he:

"Jũ wỳr ca ha amã hàpên catê impejti to tojnõ, quê ha ty ne hĩ ihcacu" hane.

36 Mã hõ amcro ata na Tawi te Pahpãm te ahna mẽn xà ata cunea ton. Ne pê ty, pê menquêtjê capea na me harêt, pê hĩ ihcacu.

37 Ne pê Jeju ajtea mã. Ampo na? Pê Pahpãm hipêr to ihtĩr, na pê hĩ nee ihcacu nare. Ne ihkĩnte Tawi jĩ pê ihtỳj ihcacu.

38-39 Ne ita caxuw ca ha me ipar peaj ne. He Jejua pê ri me pahkên pê me pahpytàr catê. Ne por pê me panquêtti Mojxe me pamã incaca xà kujate ata, hõtpê impej. Ne jũ wỳr quê Pahpãm te me pahkên ton jicu na to. Ne cu ha me pahnõ me pahkên mã hikra, ne Jeju wỳr apkjê, ne to amji mã me pahhimpej, quê ha ihtỳj quêt me pahte to kên ata to tojnõ ne hicu.

40 Ne me amji mã hamãa ne, ne me awpa, côt mã ihhêaj to jũ caxuw me akam ampo kên catia cato, nãmri pê ramã Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê ita na mehhôc, pê mehhôc to hane he:

41 "Hã, me hàwxũn xi catêjê atajê me, por ca Pahpãm jarkwa to ame acakôc kêanre atajê, ca ha atỳj jũ caxuw me amji mã ajkra ne me ahi.
Ampo na?
He wa ha apu gõ amcro kam ampo pej catia ne to ata, quê ha jũm cati na me amã harẽ, ca ha nee mempar ne amji mã me to hajỹr nare.
Na ca ha atỳj me ahi" — hane.

Ne cute me cumã hũjarẽn jicu.

Pe me hàhtôa ne Pawrô jarkwa kôt Pahpãm wỳr me apkjê

42 Ne ma Pawrô me Parnap me cator, cuprõn xà pê, mã cute me cumãn, quê

hacpỹa ne me mõ, xap nõ na, ne hipêr me hũjarẽn xà atajêa to me awjarẽ.
43 Ne cute me cuprõn jirô pê, Juta catêjê jàhtôa me, hanea ne mehcahkrit catêjê te amji to me Juta catêjê, ne ma cute me Pawrô me Parnap pynãr. Mã Pawrô me Parnap me cumã ihcakôc, ne cute amji to mehtỳj na me cumã awjahkre, quê Pahpãm jarkwa kôt kam me to incrà.
44 Ne xap na, krĩ kôt mehcunea te me cuprõn, cute me Pahpãm jarkwa par prãmte.
45 Mã Juta catêjê atajê kwỳ te me hàhtôa pupun, ne Pawrô na mehkwỳ jũ na ame amji to prãm. Mã Pawrô jarkwa ata na cute mehcakôc kam mehtẽm, ne me hũn kam mehtẽm.
46 Mã Pawrô me Parnap te me cumã ihcakôc to tỳaj kam, me cumã hũjarẽn to:
— Quêt me ca, pê mam Pahpãm me apê Juta catêjê mã harkwa ta. Ca ajte ma apu mehcaca, ne ahêj ne ma ame Pahpãm te me akên pê me ato hapôj na mehcaca. Ne ahêj ne ma ame Pahpãm te amji kam hapac xà intuw pejti ita caca. Na wa ha ita caxuw me gicu, ne mehcahkrit atajê mã, wa ha awjarẽ. Pê Pahpãm me imã harkwa hyr to:

47 "Wa ate me mehcahkrit atajê mã, pjê cunea kam gàhcujro xà na, ite me apyxwỳr.
Mãr quê mehcunea ipê mehkên pê me hũtàr catê na me ijahkre pej" — hane.

48 Mã mehcahkrit atajê te me ita par, ne ame hakry ne me amji mã Pahpãm jarkwa cupa, ne me amji mã:
— Ampeaj kam Pahpãm jũjarẽn xà impej — hajỹr. Ne cute amji to me Jeju na mehkwỳ. Pê me Pahpãm cute amji mã me to ihhimpej xà caxuw amji mã me capi atajê cunea te me amji kam hapac xà intuw mã me hàr.
49 Mã Pahhiti pê Jeju jarkwa pjê ata cunea kam ihcahkũm.
50 Mã Juta catêjê cormã Pawrô kwỳ jũ na ame kam mencryc, cwỳrjapê ri cute me krĩ jõ pahhi catêjê me, pyjê cati mã Pahpãm kĩn atajê rẽc. Mã hanea ne Juta catêjê kôat pyjê atajê ma ame Pawrô me Parnap curê. Ne ma cute mehkujahêc, pjê nõ wỳr.
51 Mã Pawrô me Parnap te mehpar tête pro jacrô capĩr, cute me hõmpun prãmte. Ampo na? Nee cute mempar nare na ri, ne me cumã:
— Hã, gapacta ne me hane, ne ca ihnõ na me, ca ha gõtpê amcro nõ na, jũ caxuw me akên mã axà ne me hõmpu, wa ha nee me atehcajpar nare. Ampo na? Ramã ite me amã harẽn — hane. Ne ma krĩ japrỳ te Ampokrekà jõ krĩ ata wỳr me mõ.
52 Mã ampeaj kam Jeju na mehkwỳ jakry, mã Pahpãm Carõ Pejti te me cumã me carôt to hipu tu.

14

Pê Pawrô me Parnap Ampokrekà jõ krĩ kam ame mõ

1 Ne Ampokrekà jõ krĩ kam cute me hajỹar. Pawrô me, Parnap Juta catêjê te me cuprõn xà mã me hàr, ne cute me cumã Pahpãm jarkwa jarẽn. Mã me cupê Juta catêjê jàhtôa me, mehcahkrit atajê me, cute ihtỳj mempar, ne me hũpar xà ata kôt cute me hũnãr.
2 Mã me cupê Juta catêjê kwỳa te mempar nare atajê te Jeju jarkwa na memprar catêjê kam mencryc prãmte, cute mehcahkrit atajê rẽc.
3 Mã Jeju jarkwa na memprar catêjê amcro jàhtôa kam me hàhhuc, Ampokrekà jõ krĩ kam, ne cute me hũcanãar kam Jeju pê Pahhiti to me hũjarẽn. Mã Pahpãm te me cumã carôt jõr, cute me to hàpên xà pejti pihhoti ton xà caxuw. Mã mehcakôac to me ampo pejti ton to me ipa. Mã me hàhtôa ne cute me hàpên xà ata pupun, ne me hahkre pej pyrentu, me hũjarẽn to me awjarẽ ata kôt, nãmri ampeaj kam ri Jeju pê Pahhiti.
4 Ne krĩ kam mehkrĩ atajê te mencwỳrjapê amji to me ipicapôn. Ne mehkwỳ Jeju jarkwa na cumã memprar catêjê rũm me hàhhuc, ne mehcahhur Juta catêjê rũm me hàhhuc.
5 Mã mehcahkrit kwỳ me, me cupê Juta catêjê kwỳ me, me hõ pahhi kwỳ mea mã, cute me Jeju jarkwa na memprar catêjê

to amehkên, ne cute kẽn to me hipej prãmte, cute ahna me ajpẽn par.
6 Mã Pawrô me Parnap te ramã me
hahkre pej, cwỳrjapê ri ma me cator, ne
ma Ritij jõ krĩ me, Terpe jõ krĩ wỳr me tẽ.
Ne ma Ropcahàc jõ pjê kam, krĩ atajê wỳr
me tẽ.
7 Ne krĩ ajpẽn na pire mã apu ihcuhhê
atajê kôt cute me cumã Jeju pê me
pahkritxwỳ jarẽn xà impejti jarẽn.

Pê Ritij jõ krĩ me Terpe jõ krĩ kam ame mõ
Me Hàpên Xà 3.1-10

8 Ne Ritij jõ krĩ ata kam, pê hũmre par
me ihpar kõn te xwỳ ita ihkrĩ. Pê xwỳ ita
na ihpỳm, na pê jũ caxuw hãm ne apu
mõr nare.
9 Ne hũmre ita te Pawrô cakôc xà na
impar, mã cute hõmpun, ne ramã cute
ihtỳj Jeju to amji mã ihhimpej na hahkre
pej, ne ihtỳj hanea ne Pahpãm te caprãr
na cute amji mã to hajỹr na hahkre pej
pyrentu.
10 Cwỳrjapê ri Pawrô te hõmpun tỳjti,
ne kỳj cati pêa mã cumã:
— To xa! Ne axãm pej! — hajỹr. Mã
hũmre ita toj ne hãm, ne cute mõr na ipyr
pyrentu, ne ma mõ.
11 Mã mehcunea te me Pawrô carôt
kôt hàpên xà pihhoti ton ita pupun, ne
me harkwa to ajpẽn mã me caràr kam
mehtẽm:
— Me pajõ pahpãm pê Jupiter me
Mecurij te mehĩa na amji ton, ne côjkwa
pĩn me cator! Por cu hõtpê me kampa
atajê te ri mehĩa na me amji ton, ne
côjkwa pĩn me cator! — hajỹr. Pê ihtỳj
ame caxêti japrỳ te Jupiter me Mecurij ata
pê Pahpãm na amehcãmjĩ ne ahna ihkaj
na. Ampo na? Nee me cupê Pahpãm nare,
me cupê me hũmre pit.
12 Mã cute me Parnap mã haprỳ to
Jupiter, ne hanea ne me Pawrô mã haprỳ
to Mecurij. Ampo na? Pawrô pê ihcakôc
catê na ri.
13 Ne pahpãm cahàc pê Jupiter to me
amji kam hapac xà jũrkwa ata ihcuhhê,
krĩ cati jõ kwỳc jarkwa mã. Cwỳrjapê ri
Jupiter jũrkwa jamãr catê ata, pryti me
pĩrã te ihkrãhkà to mõ, krĩ cati jõ kwỳc
jarkwa wỳr. Mã mehkwỳ te me cumã
pryti curan, cute me Jupiter mã to caxàr
prãmte. Mã cute mencaca xà na me amji
toan xà na pahpãm cahàc te amehkĩn
prãmte, pê ajco ame ita to.
14 Mã Jeju jarkwa na memprar catêjê
te ihtỳj me cupêa Pahpãm na amehcãmjĩ
na cute me hahkre pej, ne me cumã
ahna ihkĩn nare, mã ma ita na amehcaca.
Cwỳrjapê ri cute amehkà cokjêr, ne ma
me ipicahur ne me cumã me hàr, ne me
cumã caràr to mõ, ne me cumã:
15 — Ampo na mã ca ame hane? He
hanea ne ipê me apyràac, ne ipê mehĩa
wa. Wa ita ri ame amã Jeju jarẽn xà
impejti jarẽ. Ca ampo kên itajê mã me
hikra. Ampo na? He ampo itajê nee ampo
caxuw impej nare. Na ca ha hacpỹa mã
Pahpãm tĩar wỳr me amji jaxà. Taa mã
pê quêt côjkwa me pjê to. Ne taa mã pê
côxwa to, ne kam ampo cunea to.
16 He pê mam amcro ata na, Pahpãm
mehcunea to tojnõ, pê amjia kôt, men-
caca xàa kôt ame ipa.
17 Ne hõtpê Pahpãm me pamã ampo
pejti gõ, pahte impej na me hahkre pej
prãmte. Ne taa mã ri hõtpê côjkwa pĩn ta
kujate, ampo tuw to ipicamẽn xà caxuw.
Ne taa mã ri ampo tuw jõ amcro kam to,
ne amcro ata na me pamã me pajõ intuw
gõ, ne hanea ne taa me pamã me pajakry
gõ — hane.
18 Ne cormã me cumã ihcakôc kwỳa
kam, mã cute ajmãr me cumã me pryti
curan ne me to caxàr.
19 Jirô pê mã ri Juta catêjê kwỳ cator,
Antijoc jõ krĩ me, Ampokrekà jõ krĩ pĩn.
Mã me hàhtôa ne me cumã hàr, ne
mehcunea te me Pawrô me Parnap kam
me hàhtôa to me hàhtô atajê incryc na
me ton. Mã ame kam mencryc ne cute
kẽn to me Pawrô cujpàt, ne ihtỳj ihtyc na
amehcãmjĩ, ne krĩ pê me to cator prãmte
me cupjê.
20 Mã Jeju na mehkwỳ te me ahna
cuprõn, ne me ahna me ipixêr, mã hacpỹa
mã hãm ne ma hipêr krĩ ata mã hàr. Ne
apẽ mã ma Pawrô me Parnap, Terpe jõ krĩ
wỳr me mõ.

Pê Antijoc jõ krĩ wỳr me amji jaxà
1 Timot 3.10-11

21 Ne cute Terpe jõ krĩ kam me Jeju
pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to me
harẽn, cwỳrjapê ri me hàhtôa te amji to
me Jeju na mehkwỳ. Jirô pê mã ri cute
me amji jaxàr, Ritij jõ krĩ me, Ampokrekà
jõ krĩ me, Antijoc jõ krĩ me, Pixitij jõ pjê
wỳr.
22 Ne cute Jeju na mehkwỳ te me
hũcanãr to me hapackre, mãr quê Jeju te
amji kam hapac xà na me amji to ihtỳj tu,
ne me cumã harẽn to:

— Cu ha pahtỳj me ampo kên jakren
partu, ne cormã Pahpãm himpej xà ata
ri me axà — hane.
23 Ne krĩ jàhtôa kam Jeju na mehkwỳ
mehkrĩ. Na ri Jeju jarkwa na memprar
catêjê ma hãn ne krĩ atajê wỳr me pra, ne
me cumã mehkwỳ to mehhimpej catêjê
pyxwỳr to me ipa. Ne ahpỹanre na Jeju
na mehkwỳ kam hãn ne me capi, ne me to
mehhimpej catêjê na me hũxwỳ. Ne cute
me ipijacria kam Pahpãm mã mehcakôc
ne cumã me hõ pahhi catêjê cajrẽn to:

— Ỹhỹ me ijõ Inxũ, me hũmre itajê ihtỳj
me akam hapac to kênre nare, na ca ha
mehtehcajpa, mãr quê me akwỳ jamãr to
impeaj ne — hane.

24 Ne Pawrô me Parnap te hacpỹ mã
amji prya kôt me amji jaxàr, ne krĩ atajêa
kôt me hapôj to mõ, ne mehkwỳ mã cute
to mehhimpej catêjê pyxwỳr to mõ ita
kam Pixitij jõ pjê na me irêr, ne ma Panpir
jõ pjê mã me cator.
25-26 Ne ma Pjêjôti jõ krĩ mã me cator,
ne cute me cumã Jeju pê me pahkritxwỳ
jarẽn xà impejti to harẽn. Jirô pê mã ri
ma Ataraj jõ krĩ wỳr me pra, ne cô cape
na krĩ ata mã me cator. Ne curia pàr kre
mã me hàr, ne ma hacpỹ mã Antijoc jõ krĩ
wỳr me tẽ, ne me cator, cute me hàpên xà
jipêj jirô pê mã.

27 Mã Jeju na mehkwỳ te me amji to
cuprõn. Mã Pawrô me Parnap te, Pahpãm
te me cumã carôt jõr, mã cute me to
hàpên xà pejti pihho ton na, mehkwỳ mã
amji jarẽn. Ne hanea ne cute Pahpãm te
me cumã pry jihê mẽn, mãr quê hanea
ne mehcahkrit atajê me Jeju to amji mã
mehhimpej na, me cumã amji jarẽn. Ne
cute me hàhtôa te Jeju na mehkwỳ na
amji ton na me cumã harẽn.
28 Ne curi cute me ahna amji to me
amcro jàhtôa.

15

Pê Krĩpinkrên kam me cuprõn
Carati 2.1-5; 5.1-6

1 Ỹhỹ, Juta jõ pjê rũm, jũmjê xũmre
itajê cator, ne ma Antijoc jõ krĩ kam me
cator. Ne apu Jeju na mehkwỳ mã ampo
to hahkre to me ipa, ne nee me cumã
ampo pej to hahkre nare. Ne cute me
cumã to hahkre to hajỹr he:

— Ca ha me acahkrit atajê acunea atỳj
me, pom pê Mojxe xwỳ me pamã ton to
hahkre itajê to, ne atỳj me apy kà kryjre
ne me hirê. Nãmri ca ha ate me to hajỹr
nare na, quê ha Pahpãm nee me akên pê
me apytàr nare — hajỹr.
2 Mã Pawrô me Parnap te mehcakôc xà
atajê na mempar to hajỹr. Ne me cupê
ahna ihkêanre. Na ri Pawrô te me cumã
harẽn, ne me cumã:

— Hãpà! Nee cute ahna hajỹr nare
— hane. Ne amji caprỳ to ame cumã
mehcakôc. Mã ma ame Pawrô me Parnap
par caca. Mã Jeju na mehkwỳ te me ita
to amji kam hapac, ne ma jũmjê atajê
to, cute me Pawrô me Parnap kujahêc,
Krĩpinkrên wỳr. Ne curia quê ha Jeju
jarkwa na memprar catêjê me, mehkwỳ
to mehhimpej catêjê atajê jũmjê atajê na
me awcapi, ne me hahkre pej to jũ mã me,
ne hacpỹa ne Antijoc jõ krĩ wỳr me cumã
harẽn kujate.
3 Ne Pawrô na mehkwỳ ma Antijoc jõ
krĩ pĩn me cator, ne cute me Kuhkũmtyc
jõ pjê jakren, ne me Krĩrĩtpej jõ pjê
jakren, ne ma Krĩpinkrên wỳr me mõr
kam mencrà tu. Ne cute pry na Jeju na
mehkwỳ cunea mã, me cupê mehcahkrit
atajê te hanea ne amji to me Jeju na
mehkwỳ mã harẽn. Mã Jeju na mehkwỳ
cunea me hũpar xà ata kôt ame hakry.
4 Ne Krĩpinkrên mã me cator, mã Jeju
na mehkwỳ me, Jeju jarkwa na memprar
catêjê me, mehkwỳ to mehhimpej catêjê
cunea ame hakry. Ampo na? Cute me
hõmpun na ri ame hakry. Mã Pawrô me,

Parnap te Pahpãm te hàpên xà catia na mehtehcajpar kênre nare na me cumã me amji jarẽn.

5 Mã Jeju na mehkwỳ kwỳ pê Parixêw catêjê kwỳ atajê te me Pawrô me Parnap cakôc xà impar, ne me hãm ne me xa, ne me cumã mehcakôc, ne me cumã:

— Ỹhỹ, mehcahkrit atajê, por nee me cupê Juta catêjê nare atajê, quê ha Jeju to amji mã mehhimpej ne amji to ahna mehkwỳ, ca me cumã, quê mempy kà kryjre ne me hitep. Ne hanea ne, hõtpê me Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam mencaca xà kampa, ne ihkôat me ipa — hane.

6 Mã mehkwỳ to mehhimpej catêjê cunea me, Jeju jarkwa na memprar catêjê me, cute ita na me ajpẽn par prãmte me cuprõn.

7 Ne cute amji mã mehcakôc to me irya to me iry, jirô pê mã ri Petrô xãm ne me cumã:

— Ỹhỹ, me iquêtjê, ca me ipupu ne me ikampa, ne ramã me ate me gipôac ri Pahpãm te amji mã icapi, ne hàpên xà ita na imẽn na ate me ijahkre pej. Wa mehcahkrit atajê mã Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti jarẽn to ipa. Mãr quê xwỳ mã me Pahpãm pa, ne Jeju to amji mã mehhimpej.

8-9 Ne Pahpãm mã ramã me pahcunea te amji kam me pajapac xà jahkre pej, ne cumã me papê Juta catêjê caca xà cunea jahkre pej. Ne Pahpãm mã hanea ne mehcahkrit atajê kĩn. Ne cute me pamã Carõ Pejti jõr xà ata na ri hanea ne cute me cumã hõr. Ne nee mã ajteare mã me nare, me Pahpãm mã me papipẽn pit. Mã hanea ne cute me Pahpãm to amji mã mehhimpej, na ri cute me to kên atajê to tojnõ ne hicu ne me ahna amji caxàr.

10 — Ne mẽr ampo na mã ca ajtea mã ihnõ ita na ame ton to prãm? Xà ca atỳj amji na me Pahpãm mẽn, quê me akam incryc to prãm to mã ca ame ita to hane? He pê cu nee me panquêtjê me, me pahcunea Mojxe xwỳ caca xà tỳjti jahkre kêatre ita cunea kôt ajco me papa nare. Nõ na mã ca ajte curmã cute amji to me Jeju na mehkwỳ itajê mã ate ahna me garkwa? He ame hajỹr nare. Nãmri nee Mojxe te me pajapackre xà kôt pahte me amji ton xà ata kôt ri Pahpãm te me pahna amji caxàr nare.

11 He Jeju to pahte amji mã me pahhimpej xà kôt ri quêt Pahpãm te me pahna amji caxàr. Ahnaa mã me hàr tuw catêjê pê mehcahkrit atajê to cute, ne mehkên pê me hũtàr he — hajỹr.

12 Mã mehcunea te me Petrô kam hapac, ne me ipinkrên. Mã Pawrô me Parnap te, Pahpãm te me cumã carôt jõr na me cumã me amji jarẽn, ne ihcakôac to hàpên xà to mehcahkrit atajê jipôc ri hàpên to ipa. Na cute mehcunea mã amji jarẽn par.

13 Mã ihkôt Tijac cakôc, ne me cumã:

— Ỹhỹ, me ikjêjê, me ikampa.

14 Ximãw Petrô te curmã me pamã mam Pahpãm te amji mã mehcahkrit atajê capi na harẽn par. Ampo na? He Pahpãm mã mehcunea kĩn. Mã cute amji mã mehcahkrit atajê kwỳ capi.

15 Ne pê rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê ramã ita na mehhôc. Ne pê mehhôc to hane he:

16 “Ỹhỹ, pê rỳ pêa mã Tawi pê Ixaher catêjê jõ pahhi.
Ne ihtyc jirô pê, pê hõ parxare ajcrà ne ahpỹnre na ame pra.
Ne hõ parxare itajê pê ikre pyràac.
Ne ame ipijaxwỳr ne ame ipicràn.
Pê ramã Pahpãm me to hũjarẽn to:
‘Wa ha amcro nõ na hacpỹa ne amji jaxà, ne pahhi pê Tawi jũrkwa pijaxwỳr ita to hacpỹa mã impej ne hãm.
Ne itỳj hipêr me cumã me hõ Pahhiti nõ xãm.
17 Mãr quê mehcahkrit atajê hãn ne me iwỳ, ne ijĩkjê rũm me ahtwỳ, wa ha itỳj me to ikra’ hane.
18 Ata pê mam Pahpãm rỳ pêa mã ramã harẽ”.

19 — Cwỳrjapê ri imã ite amji kam ijapac xà te hajỹr he. Cu nee mehcahkrit atajê te mehkên jicu tête amehcahpêrkàr nare, quê ha Pahpãm jĩkjê rũm me hàhhuc prãm, cu ha nee intête amehcahpêrkàr prãmte me cumã Mojxe te me hapackre xà na me irẽn nare.

20 Ne imãa, wa ha me cumã ampo te cwat peaj na ihhôc, ne ihkujate. Mãr quê nee ame pahpãm cahàc krekà jõ atajê kur nare. Ne nee ame ampo jõkre kam caxwỳr mã caprô pijaxwỳr nare atajê jĩ kur nare. Ne nee ame ampo caprô kur nare. Ne mehprõa me, mempjêa me, ame amji pupu, ne nee amji pê amehprõ caxun nare. Hõhõ, ampo itajê wa ha me cumã harẽ.
21 Ampo na? He rỳ pêa mã pê me Mojxe jõ kàhhôc cahyt na me cupy, ne ame cahyt, ne cormã krĩ cunea kôt me cahyt. Ne mehkôt xà jõ amcro kam, cute me cuprõn xà kam, hãn ne ame hõ kàhhôc ita cahyt. Ne Juta catêjê mã cute ampo cawpa xà itajê ri, amji jirôa pê ihkêanre, ne ampeaj kam hũ na me pahpahàm cati. Na cu ha mehcahkrit atajê te curmã me pahkwỳ na me amji ton, ne me pamã hàr atajê mã ampo te cwat itajê pit jarẽ ne ihcawpa — hane.

Pê mehcahkrit mã ihkàhhôc to Carati 5.1

22 Mã Jeju jarkwa na memprar catêjê me, mehkwỳ to mehhimpej catêjê me, Jeju na mehkwỳ cunea me, cute me jũmjê itajê capi, cute Antijoc jõ krĩ wỳr Pawrô me Parnap kôt mehkujahêc prãmte. Ne cute me Juta Parxap capi, ne hanea ne mehnõ japrỳ te Xira ita capi. Mã me hũmre atajê pê mempejti, mã Jeju na mehkwỳ cunea mã me hũpa.
23 Mã Jeju na mehkwỳ te me ampo cawpa xà atajê na me cumã ihkàhhôc ita ton, ne ihkàhhôc ata me ajkaam mehkujahêc. Ne ihkàhhôc ata te hajỹr he:

"Ỹhỹ, me ipê Jeju jarkwa na memprar catêjê me, me ipê mehkwỳ to ihhimpej catêjê me, me ipê me akjêjê me, wa ite me amã ihhôc.
Hàpà, Jeju kam me ikjêjê pê mehcahkrit atajê, por ca Antijoc jõ krĩ kam me amji to me ajpa atajê me, Xiri jõ pjê me, Quiriti jõ pjê kam me apa atajê.
24 He me pahkwỳa kwỳ ri amjia kôt me awỳr me pra, ne ihtỳj ihhêj ne harkwa to ame acahpêrkàr to me ipa, ne cute me Mojxe xwỳ te me hapackre xà na me amẽn na, ihtỳj imã me hahkre pej.
Ne nee wa ite me cumã mencaca xà ita ton na ijũjahkre nare, mã amjia kôt cute mencaca xà ita ton.
25 Na wa ite me cuprõn, ne me ajpẽn par, mã me icunea mã ahna ihkaj na.
Na wa ite me awỳr me jũm kujahêc prãmte me pahkwỳa kam me jũmjê itajê capi, ne wa ha ma me awỳr mehkujate, me ikjêjê pê Parnap me Pawrô me.
Ne Pawrô me Parnap ita pê me ikwỳ impeaj.
26 Ne Pahpãm jàpên xàa kam mehkên me, mehtyc xà jipôac ri me ipa.
27 Na wa ha me awỳr Juta me Xira kujate, quê ha taa me amã, pom wa ampo na ite me amã ihhôc itajê kôt harẽn pa.
28 Ne ite Pahpãm Carõ Pejti me, me ajpẽn par.
Na wa ha nee me amã me ijarkwa hyr catihti nare.
Ne nee wa ha Mojxe xwỳ te me hapackre xà cunea na me amẽn nare.
Wa ha me amã me icaca xà kênre ata na prãm, ca ha me ton to me apa.
Ne ampo cawpa xà te cwat itajê to pit mã wa ha me amã icakôc.
Na ca ha me hane he.
29 Ca ha nee ame pahpãm cahàc krekà jõ atajê kur nare, ne nee ame ampo jõkre kam caxwỳr, mã caprô pijaxwỳr nare atajê jĩ kur nare, ne nee ame ampo caprô kur nare.
Ne me aprõa me, me apjêa me, ca ha ame amji pupu, ne nee amji pê ame aprõ caxun nare.
Ne Juta catêjê mã ampo cawpa xà itajê amji jirôa pê ihkêanre, ne ampeaj kam hũ na me pahpahàm cati.
Na ca ha ate me akên itajê ton nare na, ca ha me apej mã me apỳm. Hamre, ita pit" hane.

30 Ne ma cute mehkwỳ to mehhimpej catêjê pê Juta me Xira ata kujahêc, mã ma me pra, Pawrô me Parnap kôt, Antijoc jõ krĩ wỳr, ne curi me cator. Ne cute me Jeju na mehkwỳ to cuprõn, ne me cumã ihkàhhôc jõr.

31 Mã cute me cahyt, ne mempar, ne
ame hakry, ne nee amehpec nare. Ampo
na? Ihkàhhôc ita kam me harkwa pejti
na ri.
32 Ne Juta me Xira pê ri Pahpãm jarkwa
to mehcakôc catêjê, ne cute mehkjêjê pê
Jeju na mehkwỳ mã hũcanãr jõr prãm to,
cute me cumã mehcakôc to irya to iry.
33-34 Jirô pê mã ri jũ mã cute me cahê
na amji to me amcro ton. Mã Antijoc jõ
krĩ kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê me
cumã:

— Ỹhỹ, tahnaa ri impej. Ne gapacta ne
hacpỹ mã me pra, hamre, ita pit — hane.
Mã curia Xira mã me cahê na amji kĩn mã
hàhhuc, mã Juta pyxit peaj ne cute amji
jaxàr ne ma hacpỹ mã tẽ.

35 Mã Pawrô me Parnap te me cahê na,
jũ mã amji to amcro ton, Antijoc jõ krĩ
kam. Ne ihtỳj ajwar Jeju na mehkwỳ mea
mã, amehcunea mã Jeju jarkwa to hahkre
ne ame cumã harẽ.

36 Mã amcro nõ na Pawrô te Parnap mã:

— Hacu, ne krĩ cunea kôt, me pahkjêjê
pê Jeju na mehkwỳ pupu, por ramã pahte
me cumã pajõ Pahhiti jarkwa to me pah-
cakôc atajê kôt, mõrmõ ajkĩ mehcunea
impeaj — hajỹr.

37 Mã Parnap ihtỳj amji kôt Jowãw
Macô to mõr prãm.
38 Mã ma Pawrô apu mehkôt mõr na
ihcaca. Ampo na? Pê nee Panpir jõ pjê
kam Macô mehkôt mõr kam to incrà, ne
cute kam Jeju jarẽn xà na mehtehcajpar
nare na ri.
39 Na pê Pawrô me Parnap incwỳrjapê
ame ajpẽn mã, ne ma me ajcapô. Mã
Parnap te Jowãw Macô japrôr ne to mõ,
ne pàr kre mã me hàr, cô jipôc ri pjê japrỳ
te Xipre ata wỳr.
40 Jirô pê mã ri Pawrô te hanea ne amji
mã Xira ita capi, mã Jeju na mehkwỳ te
Pahpãm mã Pawrô me Xira cajrẽn mã ma
me mõ.

41 Ne ma cute me Xiri jõ pjê jakren, ne
me Quiriti jõ pjê jakren, ne ma Jeju na
mehkwỳ mã me hakry me, me carôt ton
to me mõ.

16

Pê Timot Pawrô me Xira pynã
Pirip 2.19-22; 1 Timot 1.1-2, 5

1 Mã Pawrô me Xira Terpe jõ krĩ me,
Ritij jõ krĩ mã me cator. Mã Ritij jõ krĩ
kam Jeju na mehkwỳ nõ japrỳ te Timot
ita ihkrĩ. Ne cupê Juta catêjê cahãj nõ
kra, ne hũm pê ri Crec jõ pjê catêjê nõ, ne
cupê mehcahkrit, ne nee cupê Juta catêjê
nõ nare.
2 Pê Ritij jõ krĩ me, Ampokrekà jõ krĩ
kam me cupê Jeju na mehkwỳ amehkrĩ
atajê cunea pê ajco Timot to mehcakôc to
impejti.
3 Mã Pawrô te mempar ne ma amji kôt
to mõr prãm. Mã krĩ ata kam Juta catêjê
mehkrĩ atajê cunea te ramã meTimot me
hũm pê Crec catêjê nõ na me hahkre pej.
Pê nee cumã impy kà kwỳ hyr nare na
me Timot kôt me harẽn to kêanre cupate,
Pawrô te Juta catêjê caca xà kôt, cupê
impy kà kwỳ hyr, ne ma haprôr ne to mõ.
4 Mã krĩ atajê cunea kôt me hapôj to
mõ, ne Jeju na mehkwỳ mã me hũjarẽn
to me mõ, por pê harkwa na memprar
catêjê me, mehkwỳ to mehhimpej catêjê
Krĩpinkrên kam me ajpẽn pa, ne ahna
mehhôc ne ahna me hapackre ata na, mãr
quê me kampa, ne me hane.
5 Ita na pê Jeju na mehkwỳ ajco me Jeju
te amji kam hapac xà kampa ne mehtỳj,
ne ame hakry. Ne ajco amcro cunea kam
me ipicamẽn to me ipa.

Trôwat jõ krĩ kam Pawrô pimtir xà
Roman 15.18-21

6 Ne cute me Amcràti jõ pjê me, Carati
jõ pjê jakren, ne ma Axij jõ pjê wỳr
mehtẽm prãm, mã ma Pahpãm Carõ Pejti
ame huwahi, quê nee Axij jõ pjê kam me
Pahpãm jarkwa jarẽn nare.
7 Ramã Pĩhpoti jõ pjê na me hàhtêp, ne
ma Pitin jõ pjê wỳr me mõr prãm, mã
ma Pahpãm Carõ Pejti ame huwahi, quê
hanea ne nee hỹrmã me mõr nare.
8 Mã cute me Pĩhpoti jõ pjê jakren, ne
ma cô cahê na Trôwat jõ krĩ xa ata wỳr
me cator.
9 Mã caxwa ata kam, Pawrô te ipimtir
kam, Maxeton jõ pjê jõ xũmre nõ pupun,
mã xa ne ahna hàhwỳr to:

— Ajpên Maxeton jõ pjê wỳr mõ, ne me itehcajpa — hane.
10 Hõhõ, cute hũtir xà ata kôt Pahpãm te me ahna hàhwỳr na cute me hahkre pej pyrentu, na ri ma Maxeton jõ pjê wỳr me mõr pyrentu to prãm. Ỹhỹ, ipê Ruc wa ita ri Trôwat jõ krĩ kam ite Pawrô me ajpẽn cajpar, ne ma me icunea me imõr xà ita na me mõ, ite me Maxeton jõ pjê kam mehkrĩ catêjê mã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti itajê jarẽn prãmte.

Pirip jõ krĩ kam Ritij pintuw xà Pirip 1.1

11 Ne ma Trôwat jõ krĩ pĩn pàr kre mã me ixàr, ne ma me icatàatre na cô jipôc ri ahkrã jacot crà japrỳ te Traxij jõ pjê ata mã me icator. Ne amcro nõ na wa maKrĩhtuw mã me icator.
12 Ne ma Pirip jõ krĩ wỳr me mõ, por mam ihkrãa ri xa ata wỳr, Maxeton jõ pjê kam, ne Pirip jõ krĩ ata pê ri Roman catêjê jõ krĩ. Ne curia ite amji to me amcro kwỳ kujahêc.
13 Ne mehkôt xà jõ amcro na, wa ma krĩ pê me icator ne cô wỳr me cupê Juta catêjê te cuprõn xà japên to me mõ. Ne curi me icator, ne me ijỹr, ne ite me pyjê te cuprõn atajê mã me icakôc kam me itẽm.
14 Mã pyjê nõ pyxit te me ipar ata japrỳ te Ritij. Ne pê cupê Tijat jõ krĩ catêjê nõ, ne cupê cupẽhkà impejti to ihpore na hàhpan catê. Ne ampeaj kam cumã Pahpãm kĩn, mã Pahpãm te Pawrô jũjarẽn xà ata par na ihtehcajpar. Mã cute impar, mã hũrkwa kam mehkrĩ atajê cunea te amji to me Jeju na mehkwỳ. Cwỳrjapê ri Pawrô te cô kam mehcumrãr.
15 Jirô pê mã ri Ritij te hũrkwa wỳr me ijator, ne me imã:
— Mẽr hõhõ, ca ate amji mã me ito, ipê Pahpãm par catê na me ito hajỹr, cwỳrjapê ca ha ajpên me mõ, ne ijũrkwa kam me ahtwỳ — hajỹr. Ne kypê me ijator nare. Cwỳrjapê wa hũrkwa kam me ijàhhuc.

Pê Pirip jõ krĩ kam me hacjên xà kam me nõ

16 Pê krĩ ata kam jũm cahãj ita ihkrĩ. Ne cahãj ita jĩ cunea kam me pahcurê xwỳn carõ kên hipu tu. Pê ampo carõ kên ajco cumã ampo te cormã jũ mãn xà nare atajê jarẽ. Pê cahãjre ata ajco ihpore na me cumã to awjarẽ. Ne nee amji kôt apu ipa nare. Ne cute to hõ tekjê atajê mã apê, pê hàpên xà atajê jahpan xà na, me hũmre atajê ajco amji mã mehpore incwa. Ne amcro nõ na wa ma Pahpãm mã mehcakôc xà jũrkwa ata wỳr me mõ.
17 Mã cahãj ata te me ipynãr ne me ikôt caràr to mõ. Ne cute caràr to hajỹr he:
— Pom me hũmre itajê pê Pahpãm me hirôa pê cati ata mã me hàpên catêjê! Ne ihtỳj me amã ate me akên catia pê me amji pytàr xà ata jarẽ — hane.
18 Ne cahãj cuprỳhti ata te me ijarẽn to hajỹar to amcro jàhtô. Mã Pawrô pê ita na ihkaj na. Mã cahãj cuprỳhti ata wỳr ipipkjêr ne cute kam ampo carõ kên ata mã:
— Hã, wa ha Jeju jarkwa kôt amã, ca cahãj ita pê acato — hajỹr. Mã hamre, ampo carõ kên ita cupê cator pyrentu. Mã impej ne aracri hỹr pyrentu.
19 Mã me to hõ tekjê catêjê te me cahãj ata pê me carõ kên cator na me hõmpun, ne nee hipêr irĩat kam, cute ampo to hũjarẽn nare na me hahkre pej, na quê ha nee hipêr hũjarẽn xà kôt mehpore nõ pyr nare. Cwỳrjapê ri ame Pawrô me Xira kam mencryc. Ne cute mehpro, ne ma cà pê me to impej catêjê me, me cupê krĩ jõ pahhi catêjê wỳr me cupjê.
20 Ne me to mõ, Roman catêjê pê mehcukij catêjê wỳr, ne cute me cuna mã me hãm. Ne me cumã Pawrô me Xira jarẽn, ne me cumã:
— Ỹhỹ, me hũmre itajê pê Juta catêjê kwỳ, ne cama me pajõ krĩa kam ame pahcahpêrkàr to me ipa. Ne ajtea mã me pamã mehcakôc xà to hahkre to me ipa, ne amji kôat me pahton to me ipa.
21 Ne me papê Roman catêjê, mã nee mencaca xà ita na prãm nare — hane.
22 Mã me hàhtôa te me kam ihtẽm prãmte me cuprõn, mã krĩ ata kam, cute mehcukij catêjê te Pawrô me Xira pê apu ihkà cokjêr, ne cute mehcahhyr na me mẽn.
23 Mã pĩhhê to amehcahhya to amehcahhy, mã mehkàj xà cati. Jirô pê mã ri cute me hacjên xà mã me haxàr, ne cormã

me ahna me hamãr catê mã harkwa hyr,
quê me hamãr to impeaj ne.
24 Mã me hamãr catê te me hõ pahhi
jarkwa kôt me hacjên xà caxwãm pê, pĩ
cote na mehpar jacjên, ne ahna me to
ipijapỳn, ne me ahna wakỳre te hihê xà
to hihê, ne ma tẽ.

Pê Pawrô me Xira mehkàj xà cakrô ihtỳj me Pahpãm mã cre

25 Mã Pawrô me Xira curia mehkàj xàa
na, awcapàtkô kam me nõ ne me Pahpãm
mã mehcakôc, ne cute Pahpãm na increr
xà to me cumã increr. Mã me hacjên xà
kam me hikwa atajê ahna mehkrĩ ne ame
kampa.
26 Mã ihprõt pê, pjê te hàhcujrõn kam
ihtẽm, mã me hacjên xà hanea ne ihtertet.
Mã harkwa jihê xà ita cunea te apu amji
jihê rẽn. Ne hanea ne wakỳre te ame
huwapre atajê cunea apu impàt, ne me
cupê ipijaxwỳr.
27 Mã me hacjên xà jamãr catê pimprar,
ne cute harkwa jihê mẽn na hõmpun. Ne
ihtỳj ame hacjên catêjê cunea japôj na
amehcãmjĩ. Ne cute hõ pahhi cupate amji
caxuw hõ wapo xwahhihti caxàr, cute to
amji curan prãmte.
28 Mã Pawrô te kỳj cati pêa mã cumã
caràr to:
— Apu amji to hajỹr nare! Wa nee me
ijapôj nare! Ne ita ri cormã ame icunea
me ikrĩ! — hajỹr.
29 Mã me hacjên xà jamãr catê te
hàhcujro xà na hàhwỳr ne hũjarêan kam
hàr, ne apu ihtertet ne Pawrô me Xira
cuna mã ihkõn krã na hỹr.
30 Jirô pê mã, ma põ mã me to mõ, ne
cute mehcukij to:
— Pỳhàpà, jũ mã wa ha, ne ajte ikên
catia ita jahpa? — hajỹr.
31 Mã me cumã:
— Ca ha Jeju pê Pahhiti ata to amji mã
me ahimpej, quê ha me akra mea mã me
akên ita pê me apytà — hane.
32 Ne cute me cumã Pahpãm jarkwa
jarẽn, ne hanea ne, por me hacjên xà
jamãr catê jũrkwa kam mehkrĩ atajê mã,
cute me Pahpãm jarkwa jarẽn.
33 Mã caxwa ata kam me hacjên xà
jamãr catê me to mõ, ne cute me cumã
mehcahhyr xà xwa kre cuhhõn, ne me
cumã ihcahhê. Mã Pawrô me Xira te
mehkra mea mã cô kam mehcumrãr, cute
Jeju na mehkwỳ mã me hàr na me amji
jarẽn prãmte. Hamre, mã me hacjên xà
jamãr catê ata me, mehkra cunea te amji
to me Jeju na mehkwỳ, na ri cô kam cute
mehcumrãr pyrentu.
34 Ne ma cute Pawrô me Xira japrôr ne
me to mõ, hũrkwa wỳr. Ne cute me cumã
hõ jõr, ne mehkra mea mã ampeaj kam
me hakry. Ampo na? Ita caxuw ihtỳj Jeju
to amji mã mehhimpej na ri.
35 Mã apẽ, mã Roman catêjê pê
mehcukij catêjê atajê te me hỹrmã me
cumã me hàpên catêjê kujahêc, ne me
cumã harkwa to:
— Me hũmre atajê mã me hikra —
hajỹr.
36 Mã me hacjên xà jamãr catê te Pawrô
mã hũjarẽn ne cumã:
— Roman catêjê te me amã hikran na
me hũjahkre. Cwỳrjapê ca ha me acato
ne gapacta ne me mõ — hajỹr.
37 Mã Pawrô pahhi kwỳ mã me hàpên
catêjê atajê mã:
— Wa nee ite me ampo kên ton nare,
ne hanea ne, me ipê Roman catêjê cakrô,
mã ahnaa ajte me kam mare mã ame
icahhy, ne me hacjên xà kam cute me ito
hũcapêr, nõ na mã ajte ita caxuw aracri
me apimxuar pê me ikujahêc prãm? Ita
na ihkaj na. Quê ha xaa mehcukij catêjê
atajêa ajpên me mõ, ne me taa me ikujate,
wa ha cormã ma me mõ — hane.
38 Mã pahhi mã hàpên catêjê atajê te
mehcukij catêjê mã ita jarẽn. Mã cute
Pawrô me Xira pê Roman catêjê na me
harẽn par, ne me hahkre pej, cwỳrjapê ri
ampeaj kam me cumã me hũpa. Ampo
na? He Roman catêjê te amji kam hapac
xà na, quê nee me jũm cukij nare kam,
amehcahhyr nare.
39 Mã ma me hỹrmã me pra, ne cute
mehwỳr, quê cute mehcahhyr xà ata to
me amji japackre nare, ne nee me kam
mencryc nare. Ne cute me hacjên xà pê
ajwar me cator. Ne krĩ pê me cator xà na
me ahna hàhwỳr.
40 Mã Pawrô me Xira me hacjên xà pê
me cator, ne ma Ritij jũrkwa wỳr me mõ.

Ne curia ri cute Jeju na mehkwỳ mã hakry carôt tỳjti ton, ne ma me mõ.

17

Pê Texarõn jõ krĩ kam ame ipa
1 Texarõn 1.1; 2.13-14; Ruc 23.1-2; Jowãw 19.12

1 Ne cute Krĩpuhnacô jõ krĩ jakren, ne ma me mõ, ne hanea ne cute me Apôr jõ krĩ jakren, ne ma Texarõn jõ krĩ kam, Juta catêjê te cuprõn xà jũrkwa ata wỳr me cator.
2 Mã xap na, mehkôt xà jõ amcro kam, ma Pawrô te, cute me amji pyràc xà ata na, cute me cuprõn xà wỳr tẽ. Ne mehkôt xà jõ amcro incrê atajê cunea kam, Pawrô cute me cuprõn xà wỳr pra. Ne cute me ajpẽn mã me Pahpãm jarkwa jarẽn to hapjêa to hapjê.
3 Mã Pawrô te me cumã Jeju to hahkre, ne me cumã harẽn to:
— Ỹhỹ, rỳ pêa mã pê Pahpãm me panquêtjê mã, por cu me jũm jikaj ata, to awjahkre. Na quê ha jũ caxuw Crixtô ita cato, ne pahte me Pahpãm to kên atajê cunea to tojnõ. Ne cute me pahtehcajpar xà caxuw quê ha ihtỳj amji pupun xà kêanre to amji pupu, ne ihtỳj ty, ne hacpỹa mã ihtĩr. Hõhõ, mãr wa ite me amã Jeju jarẽ ita pê ri quêt, por cu me jũm jikaj ata — hajỹr.
4 Mã mehkwỳ te ihtỳj me Pawrô me Xira kam hapac, ne Jeju to amji mã mehhimpej, ne ahna mehkwỳ mã me hàr. Mã mehcahkrit pê Crec jõ pjê catêjê atajê mã Pahpãm kĩn catêjê jàhtôa ne me cumã me hàr. Mã hanea ne krĩ kam pyjê jàmtàr cati atajê jàhtôa ne me cumã me hàr. Mã Jeju na mehkwỳ quêt ihtỳj me ipicamẽn to me mõ.
5 Cwỳrjapê ri me hũ na ame amji to prãm, na ri Juta catêjê ame pra, ne krĩ cape na cute mehkên catêjê me, cute me xuwcaca catêjê jàhtôa ne me haprôr, por me cumã me hàpên prãm nare atajê mea mã. Mã jũmjê itajê te krĩ kam ajpẽn caxuw me cumã mehkêanre ton xà caxuw me Pawrô me Xira pro. Ne me cuna mã me hãm jirô pê mã cute mehkên mã me mẽn prãmte cute mehpro. Me hàprêa kam Jaxãw jũrkwa mã me hàr, ne ame Pawrô me Xira japê.
6 Ne nee cute me cumã cator nare, ne cute ma me Jaxãw me, Jeju na mehkwỳ kwỳ to me irô ne amehpro, ne ma krĩ jõ pahhi catêjê wỳr me to caràr to me mõ, ne me cumã:
— Me hũmre itajê te krĩ cunea kôt ajpên me ampo kêanre catia ton. Ne hamre, ramã ita ri me cator!
7 Mã Jaxãw te me cumã hũrkwa jahkre, mã kam me hàhhuc. Ne ma ame Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti te amji kam hapac xà caca, ne ajtea mã me imã pahhi nõ japrỳ te Jeju ita jarẽ — hane.
8 Mã me hàhtôa te me ita par, ne ame kam mencryac to amencryc, na ri nee jũm te ihcakôc xà na amji par nare, ne ihtỳj amehcakôc kêanre to me ipa.
9 Mã krĩ to mehhimpej catêjê te Jaxãw me, Jeju na mehkwỳ kwỳ jàmjõr na me ton, mã me hàmjõr jirô pê mã ri cormã cute me cumã hikran.

Pê Amcoti jõ krĩ kam ame ipa
1 Texarõn 2.15-16

10 Mã caxwa pê mã, ma Jeju na mehkwỳ te me Pawrô me Xira kujahêc, Amcoti jõ krĩ wỳr. Mã curi me cator, ne ma Juta catêjê te me cuprõn xà wỳr me mõ.
11 Mã Amcoti jõ krĩ kam mehkrĩ catêjê atajê Texarõn jõ krĩ catêjê jirôa pê ampeaj kam me cumã hũpar kôt hakop jahkre pej, ne me cumã ihkĩn, ne me cumã hũpar prãm. Mã amcro cunea kam Pawrô te me cumã ampo to hahkre xà ata jahkre pej pej to prãm to, cormã Pahpãm jarkwa kam kôt me hapê ne me cahyt.
12 Mã me hũpar xà ata kôt me cupê Juta catêjê me, me cupê Crec jõ pjê catêjê me, me cupê pyjê jàmtàr cati pê Crec catêjê atajê me, me hàhtôa ne cute Jeju to amji mã mehhimpej.
13 Mã Texarõn jõ krĩ kam, Juta catêjê te Amcoti jõ krĩ kam Pawrô te Pahpãm jarkwa to ihcakôc na me harẽn par, ne ma mehkôt me pra, cute me irẽc, mã cute mehkên ton prãmte.
14 Mã Jeju na mehkwỳ te me Pawrô kujahêc pyrentu, côxwa tohkà wỳr. Mã ma mehkwỳ te me Pawrô pynãr, ne me cumã Atẽn jõ krĩ wỳr pry jarẽn to mõ,

ne me to cator. Mã Xira me Timot cormã curia Amcoti jõ krĩ kam me hàhhuc.

15 Mã Pawrô Atẽn jõ krĩ kam cator, ne hàhhuc. Ne hacpỹa mã cute me hũnãr catêjê atajê kujahêc, Amcoti jõ krĩ wỳr, ne me to ihhimpej, quê me Xira me Timot mã awjarẽ, quê hapu na ihkôt me mõ, Atẽn jõ krĩ wỳr, ne me cuprõ.

Pê Atẽn jõ krĩ kam Pawrô mõ Roman 1.18-20

16 Mã Pawrô Atẽn jõ krĩ kam apu mõ, ne ame hikaj to mõ. Ne cute kẽn te pahpãm cahàc krekà jàhtôa ne hõmpun, krĩ ata kam. Ne cupê ahna ihkaj na, na ri ihpeacre.

17 Cwỳrjapê ri Pawrô, Juta catêjê te me cuprõn xà kam, cute ajpẽn mã mehcakôc, ne hanea ne mehcahkrit mã Pahpãm kĩn atajê mã ihcakôc. Ne hõtpê amcro cunea kam cà pê mehkrĩ atajê me, me ajpẽn mã me awjarẽ.

18 Mã me cumã ihkàhhôc to hahkre catêjê pê Epicurij catêjê kwỳ me, Xicô catêjê kwỳ me, hanea ne cute Pawrô me, me ajpẽn mã me hũjarẽn. Ne mehkwỳ me, me ajpẽn cukij to:

— Ampo mã Pawrô pê ihcakôc catê te amji jahkre kêatre ata ame pamã harẽn prãm? — hane. Mã mehkwỳ me ajpẽn mã:

— Pỳpỹn, he ihhêj ne ajtea mã apu pahpãm jũjê itajê to me pamã ihcakôc — hane. Mã Pawrô te hacpỹa mã mehtyc tĩr na me cumã harẽn, cwỳrjapê ri ajpẽn mã me harẽn to hane.

19 Ne ma cute me cuprõn xà japrỳ te Caxêti jõ awjarô ata wỳr, cute me Pawrô japrôr ne me to mõ, ne me cumã:

20 — Wa itỳj me, por ca ate ajtea mã ampo tuw jarẽn pihhoti ata jarẽn atajê kam me ijapac to prãm, ne ampeaj kam me imã impar prãm. Wa rỳ jũ caxuw ite me ampo ita jarẽn par to hajỹr nare, na wa me hahkre pej to prãm — hajỹr.

21 Pê Atẽn jõ krĩ kam mehkrĩ catêjê me, põ rũm mehcahkrit ajpên me acjêj ne mehkrĩ atajê mã, ajco me xwahna tuw atajê impar to prãm, pê mehkrĩ ne me kampa.

22 Mã Pawrô me cuna mã hãm, ne xa, Caxêti jõ awjarô kam, ne cute me cumã to hahkre kam ihtẽm, ne me cumã:

— Ỹhỹ, me apê Atẽn jõ krĩ catêjê, me ikampa! He ihhêj ne ca atỳj ame pahpãm cahàc to amji mã me ahimpej to me apa. Ca ihhêj ne kẽn to ate me pahpãm cahàc krekà ton itajê to, ihhêj ne ampeaj kam amji mã me ahimpej.

23 Ne wa ita ri me gõ krĩ kam apu ipa, ne ite, me ate kẽn te pahpãm cahàc krekà mã me ikre pyxwỳr, ne kam me hũxwỳr, ne kam me to amji kam gapac na, ite me hàhtôa ne me gõmpun. Ne hanea ne ite ikre pyxit kam pahpãm cahàc pyxwỳr xà nõ caprỳ ata pupun. Mã jũm te kam ihhôc to hajỹr he: “Ita pahpãm cahàc krekà pyxwỳr xà, ne nee cu rỳ me pahnõ te Pahpãm ita jahkre pej nare” hajỹr. Ne cormã me apê jũm pê Pahpãm ata jahkre kêatre na wa ha me amã harẽ, ca me ikampa.

24 — Ỹhỹ, he Pahpãm ita pê me pajõ Pahpãm peaj ata, ca rỳ nee ate me hõmpun nare. Ne cupê me Pahton catê. Ne taa mã pê pjê to, ne pjê kam ampo cunea to. Ne cupê pjê ita kam me hirôa pê Pahhiti cati, ne hanea ne côjkwa kam cupê Pahhiti cati. Ne nee, por jũm te cumã ikre ton ata kam ihkrĩ nare.

25 Ne nee jũm te cumã ampo ton ata na cumã prãm nare. Ampo na? He taa mã ri me pamã me pancaca xà gõ, ne me pamã me pahte amji kam me pajapac xà gõ, ne me pamã ampo cunea impejti gõ. Ne jũ wỳr cu me pahnõ cumã ampo to ne cugõ.

26-27 — Ỹhỹ, pê mam me panquêtti pyxit ne to, ne me panquêtti kôt pê me pahton to mõ. Ne pê pjê ita kam me pahcunea to, cupẽ me, krĩxàre me, me pa me. Ne pê me pahpỳpỳm xà xwỳjrea na, pê ramã mam me pajõ amcro me pahte amji to me papijapar xà to amji kampa, ne kam me pahkrĩ xà caxuw me pamã pjê to. Ampo na? Cu pahte me to amji japackre, ne ahna me pajàhcukjêr, ne xwỳ mã jũ caxuw amcro nõ na ahna me pahcator to prãmte. He nee Pahpãm me papê ampỳare mã ipa nare, ihtỳj pjê cunea kam me pahcahê na ipa.

28 Na pê jũm ata ramã harẽn to hane
he: “Pahpãm cãmtà rũm cu pahtỳj ame
papa, ne amji to me ajpa, ne pahtỳj me
amji kampa” hane. Ỹhỹ, hanea ne me anõ
pê Atẽn catêjê nõa te ihkàhhôc kam ihhôc
to hajỹr he: “Pahte me hajỹar ne me papê
Pahpãm kra” hane.

29 — Hewhỹ, me pahcunea pê Pahpãm
kra. Na cu nee pahte amji kam me
pajapac xàa kôt, Pahpãm to ame amji mã
ampo to pahpãm nare. Ne nee cu kẽn to
ame pahpãm cahàc krekà ton nare. Ne
nee wakỳre prà jakare me, wakỳre prà
tepti ata to ame pahpãm cahàc krekà ton
nare. Ne nee cu amjia mã ame ton nare.

30 Pê rỳ pêa mã mam pjê cunea kam,
mehcunea ramã me ton to me amji pyràc
tu, na pê ajco me toan to me to. Pê
nee Pahpãm to me amji japackre, ne
me hahkre pej nare, cwỳrjapê pê nee
Pahpãm cute me ampo to hajỹr xà ata
jahpan xà na ame to kên nare. Ne hamre,
ita caxuw Pahpãm te pjê cunea kam ampo
itajê intête me pahcunea mãn, cu nee
hipêr ame ampo itajê nõ ton to me hajỹr
nare.

31 Ỹhỹ, he ramã cute me pahcukij ne
me pahto ipicokjêr xà jõ amcro hyr,
quê ha amcro ata na me pahpupu, ne
me pahcukij, ne ajpẽn pê mempej me,
mehkên to ajcokjê. Ne Pahpãm te ramã
me pahcukij catê na Jeju xãm, cute
cumã ampeaj kam me pajarẽn to impejti
prãmte. Ne mehcunea te Jeju pê me
pahcukij catê na hahkre pej prãmte ri
ihtyc jirô pê mã, hacpỹa mã cute to ihtĩr
— hajỹr.

32 Mã Pawrô te ihtyc jirô pê hacpỹa
mã ihtĩr na me cumã harẽn, mã cute
mempar, ne nee cute amji mã me to hajỹr
nare. Cwỳrjapê ri mehkwỳ ame cumã, ne
ame hũn, mã mehkwỳ me cumã:

— Wa amcro nõ na gũjarẽn xà ita na
hipêr me apar prãm — hane.

33 Mã Pawrô ma mõ.

34 Mã me hũmre kwỳ te me kam hapac
kênre nare, ne cute Jeju na mehkwỳ na
me amji ton, ne ahna me cuprõn. Ne me
kam hũmre japrỳ te Tijoniti pê Caxêti jõ
awjarô kam prohti ata me, cahãj ata pê
haprỳ Tamar ata me, mehkwỳ jũjê atajê
te ahna me cuprõn.

18

Pê Pawrô Corinti jõ krĩ kam apu mõ Roman 16.3-4

1 Jirô pê mã ri, ma Pawrô mõ, Atẽn jõ
krĩ pĩn, Corinti jõ krĩ wỳr.

2 Ne curia pê Juta catêjê nõ japrỳ te
Aquira ata cajpa. Ne pê cupê Ponto jõ pjê
catêjê kwỳ nõ. Ne curmã Prytikra jõ pjê
pĩn hĩxi japrỳ te Prixirakwỳj ata me, me
cato. Ne ampo na pê ajpên me mõ? Pê
pjê jõ pahhi japrỳ Crawti ata ma Roman
jõ krĩ pê, ajpên Juta catêjê kujate.

3 Cwỳrjapê pê Pawrô ma me hõmpun
prãmte me hỹrmã mõ, ne me cahê na
hàhhuc ne ame apê. Ampo na? Hàpên
xà me Pawrô jàpên xà pipẽan na pê, ne
cupẽhkà tỳjti ata to ame ikre to. Ne me
hàpên xà ata to ri hõtpê amehpore incwa.

4 Ne mehkôt xà jõ amcro cunea kam,
cute me cuprõn xà kam, Juta catêjê me,
Crec jõ pjê catêjê mã ihcakôc, cute me
kam hapac ne amji to me Jeju na mehkwỳ
prãmte.

5 Jirô pê mã ri Xira me Timot cator, Max-
eton jõ pjê pĩn, mã Pawrô te cupẽhkàhti
to hàpên jicu, ne ma Juta catêjê mã
Pahpãm jarkwa jarẽn to mõ, pê ajco hãn
ne me cumã:

— Jeju pê Crixtô to, pê quêt Pahpãm me
pamã awjahkre — hane.

6 Mã Pawrô cuna mã mehcunea ame-
hcakôc ne ame hũn. Cwỳrjapê ri cute me
cumã hikran prãmte ihkà caxàr, ne me
kam mare mã intête pjê jacrô capĩr. Ne
me cumã:

— Hamre, wa ha nee hipêr me ato
ihimpej nare, ca ha caa jũ mã me, ne
me akên mã me axà. Ne Pahpãm pê me
gũjawry to me apa xà ata kam, wa ha nee
me acahê na ixàr nare. Ne nee quê ha
Pahpãm ita na amji mã icuhtom nare, quê
ha amji mã me anõa cuhtom. Ita caxuw
wa ha nee hipêr me gamãr nare. Ne ita
caxuw mehcahkrit itajê wỳr wa ha tẽ, ne
me cumã Pahpãm jarkwa pejti itajê jarẽ
— hane.

7 Hõ, cute me hajỹr. Cwỳrjapê ri cute
me hicu, ne ma mõ, ne Crec catêjê jõ

xũmre nõ japrỳ te Tico Catytkam ata nee cupê Juta catêjê nare, ne hõtpê cumã Pahpãm kĩn ata cahê na ihkrĩ. Ne pê Tico jũrkwa ata Juta catêjê te cuprõn xà cahi na xa.

8 Mã Cripo pê me cuprõn xà jõ pahhi, ne cute Pahpãm par, mã mehkra cunea te hanea ne mempar, ne Jeju to amji mã mehhimpej, ne mehkwỳ mã me hàr. Mã me hàhtôa ne cute Corinti jõ krĩ kam me Pahpãm jarkwa par, ne cute amji to me Jeju na mehkwỳ, mã cute cô kam mehcumrãr.

9 Mã caxwa nõ mã Pawrô te irĩat kam Pahpãm pupun, mã cumã:

— Apu acakôc xà ita na, nee amji mã pa nare, ne nee ca acakôc to hicu nare.

10 Ampo na? Wa ita ri acahê na apu mõ ita kam, jũ wỳr quê jũm ato kên. Ampeaj kam krĩ ita kam imã me hàhtô, quê ha cormã me ipynã ne me ikampa — hajỹr.

11 Na ri Pawrô te curi me cumã Pahpãm jarkwa to hahkrea to caku pyxit, ne ihkôt to ihnõ cahti na hajỹr.

12 Mã Crec jõ pjê ata kam, hũmre nõ japrỳ te Caro te amji to Roman catêjê jõ pahhi. Mã amcro atajêa nõ kam, Juta catêjê te me amji to cuprõn, ne me Pawrô pro, ne ma mehcukij xà wỳr me to mõ.

13 Ne cute me pahhi pê Caro mã harẽn to hajỹr he:

— Ỹhỹ, hũmre ita te, ite me hũnãr prãmte, ame imã hũjarẽn to hajỹr to mõ. Ne cute ajteare mã Pahpãm to amji kam me hapac xà ita to me imã hahkre ita na me ipê ihkaj na. Ne me icaca xà kaj na cute amji kam hapac xà ita — hane.

14 Mã Pawrô te amji pytàr prãmte ajmãr pahhi Caro mã harẽn, mã cute Juta catêjê mã:

— Me apê Juta catêjê me ikampa. Quê ha hũmre ita te ampeaj kam ampo to kên na, wa ha itỳj me akampa ne me atehcajpa. Ne hamreare, imã nee cute ampo kên catia ton nare. Ne ihhêj ne me acaca xà me, jũmjê japrỳ itajê me, ajpẽn krac ri ate me acakôc xà pit mã ita.

15 Cwỳrjapê wa ha nee me atehcajpar nare, ca ha me caa amji to ame ahimpej ne me amji to impej. Ne pa, wa ha nee ita caxuw amji to me acukij catê nare — hajỹr.

16 Ne cute mehcunea cator, mã ma ame hapôj.

17 Mã cute ame hũmre japrỳ to Xoten pê Juta catêjê te cuprõn xà jõ pahhi cahhyr, mehcukij catê kam mare mã. Mã nee Caro te Xoten ita to amji kam hapac nare.

Pê hipêr Antijoc jõ krĩ wỳr, me amji jaxà

18 Mã Pawrô te Jeju na mehkwỳ cahê na amji to caku pyxit ne ihkôt hĩkjê, Corinti jõ krĩ kam. Jirô pê mã ri, Prixirakwỳj me, Aquira me, cute me pàr kre pro, ne ma Xiri jõ pjê wỳr me pra. Ne Ampohy jõ krĩ kam, cormã pàr kre mã me hàr nare kam, pê Pawrô Pahpãm mã amji to, ne cute cumã amji to ipipẽ xà caxuw to ihkrã mẽ.

19 Mã Epet jõ krĩ mã cator, mã cute Prixirakwỳj me Aquira rer. Ne ma cute me cuprõn xà wỳr hàr, ne cute Juta catêjê me ajpẽn mã me hũjarẽn kam ihtẽm.

20 Mã cute me cahê na amji to amcro jàhtôa to prãmte me hator. Mã ma Pawrô apu ahna ihcaca, ampo na, ma Krĩpinkrên wỳr ihkràr na ri.

21 Ne mõr xà wỳr cute me cumã:

— Quê ha Pahpãm mã ite amji jaxàr na ito prãm na, wa ha itỳj amji jaxà — hane. Ne ma Pawrô te pàr kre kam amji kujahêc, Epet jõ krĩ pĩn.

22 Ne ma Xexa jõ krĩ mã cator, ne ma Krĩpinkrên wỳr mõr puro. Ne Krĩpinkrên kam cute Jeju na mehkwỳ mã ihcakôc, ne me cumã amji jarẽn, ne ma Antijoc jõ krĩ wỳr mõ.

23 Ne cute amji to amcro kwỳ jakren, jirô pê mã ri mõ, ne cute Carati jõ pjê jakren, ne Amcràti jõ pjê jakren, ne ihtỳj Jeju na mehkwỳ cunea to ihtỳj to mõ.

Pê Apôr Epet jõ krĩ me Corinti jõ krĩ kam apu mõ

Epet 1.1-2

24 Pê cormã Pawrô apu mõar kam, pê Juta catêjê nõ japrỳ te Apôr pê Mehtehcajpar jõ krĩ kam ihpỳm ata, ma Epet jõ krĩ wỳr tẽ ne cator. Ne pê ampeaj kam ihcakôc pej, ne ampeaj kam cumã Pahpãm jarkwa jahkre pej.

25 Ne hanea ne ampeaj kam cumã
Pahpãm te me cumã to hahkre xà ata
jahkre pej, na ri me cumã Jeju jarẽn xà
cuhtacti jarẽ. Ne cumã amji kĩan kam
me cumã harẽ. Ne nee amjia kôt me
cumã Pahpãm jarẽn to ipa nare, ne pê
cumã Jowãw jũjarẽn xà pit hahkre pej,
pê toa ajco me cumã hũjarẽn to ipa. Por
pê Jowãw Jeju cator xwỳjrea na cato, ne
cô cakrô to hikaj xà mehcumrã ata, ne
cukwa kam, pê me cumã Jowãw te amji
kam hapac xà ata pyxit peaj ne hahkre
pej, pê ajco me cumã harẽ.
26 Ne cumã amji kĩan kam, Juta catêjê
te cuprõn xà kam me cumã harẽ. Mã
Prixirakwỳj me Aquira te Apôr jũjarẽn xà
ata par, ne me Apôr te Jowãw cukwa kam
hũpar xà atajê pit jarẽn na me hahkre pej
pyrentu. Ne ahna me ajpẽn par, ne me
haprôr ne ikre kam me cumã Jeju jarẽn
to impejti partu.
27 Mã Apôr te amji kam hapac ne ma
Crec jõ pjê wỳr ihkràr. Mã Jeju na
mehkwỳ te mehtehcajpar prãmte, me
cumã ihkàhhôc ton, Crec jõ pjê kam Jeju
na mehkwỳ mã. Ne cute kam me cumã
Apôr pej na harẽn, ne cute me ahna
hàhwỳr, mãr quê ahna me amji caxàr to
impeaj ne. Mã ma curi cator ne cute,
por ramã ame Jeju to amji mã mehhimpej
atajê, tehcajpar catia to mõ.
28 Ne cute Pahpãm jarkwa kôt Juta
catêjê mã ihcakôc, ne Jeju pê ri quêt
Pahpãm kra, ne cupê Crixtô, ne toa
pê Pahpãm me cumã awjahkre, ne
mehcunea kam mare mã ame cumã
harẽn to mõ. Ne cute hũjarẽn xà ata kôt
Juta catêjê hi kwĩn.

19

Pê Pawrô Epet jõ krĩ kam apu mõ
Ruc 3.15-16

1 Mã cormã Apôr Corinti jõ krĩ me, Crec
jõ pjê kam apu mõar kam, mã ma Pawrô
Epet jõ krĩ wỳr tẽ, ne cator. Ne curia cute
Jeju na mehkwỳ kwỳ cajpar,
2 ne mehcukij to:

— Ca ate me Jeju kam gapac ne mehkwỳ
na ate me amji ton, cwỳrjapê mõrmõ ca
ajkĩ ramã Pahpãm Carõ Pejti te me amã
amji jõr? — hajỹr. Mã me cumã:

— Wa nee ite me Pahpãm Carõ Pejti ita
na hahkre pej nare, xãmte ihtỳj Carõ —
hane.
3 Mã me cumã:

— Ne mẽr jũm te me acumrãr xà mã kôt
pê me acumrã? — hane. Mã me cumã:

— Jowãw te mehcumrãr xà ata kôt pê
me icumrã — hane.
4 Mã Pawrô me cumã:

— Pom Jowãw te me acumrãr xà atajê
pê, por mehkên mã me hikra atajê me,
por cormã ame Jeju jikaj to ipa atajê. Pê
Jowãw ajco Juta catêjê mã awjarẽ, mãr
quê hapu na ihkôt me jũm ata kampa. Ne
jũm ata pê ri Jeju, ne hamre ita caxuw wa
ha Jeju jarkwa kôt me acumrã — hane.
5 Mã cute me ita kam hapac jirô pê mã
ri, Pawrô te Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt, cô
kam mehcumrãr.
6 Ne cute mehcunea na hũhkra xir,
ne me cumã Pahpãm na hàhwỳr. Mã
Pahpãm Carõ Pejti te mehcunea mã amji
jõr. Mã ajtea mã cute mehcakôc kam
mehtẽm, ne hanea ne cute me Pahpãm
jarkwa jarẽn kam mehtẽm.
7 Ne me hũmre te tôxi atajê to pê hane.
8 Putwrỳ incrê kam hãn ne Pawrô hõtpê
ma Juta catêjê te cuprõn xà wỳr ipa, ne
nee amji na hàhtàt nare, ne me hàhtôa
mã ihtỳaj kam Pahpãm himpej xà mã
mencjêj na ihcakôc, pê me kampa, ne ajco
ajpẽn mã me harẽ.
9 Mã ma mehkwỳ ahna me aprã, ne ma
amji mã ame to hajỹr caca. Ne cormã
mehcunea kam mare mã, cute me Jeju
te amji kam hapac xà na mehcakôc to
kêanre. Mã cute me hajỹr ita kam, Pawrô
me cupê cator, ne ma amji kôt Jeju na
mehkwỳ to mõ. Jirô pê cute ajpẽn mã me
pajõ Pahhiti Jeju pê me pahkritxwỳ na me
harẽn na ipyr ne ame harẽ. Ne hũmre
japrỳ te Tiran ita jõ kàhhôc to hahkre xà
jũrkwa kam, pê ajco ame cumã harẽ.
10 Ne cute me cumã to hahkre ita to
caku to ipijakrut. Mã hõtpê Axij jõ pjê
ata kam mehcunea pê Juta catêjê me,
mehcahkrit atajê te Pahpãm jarkwa par.

Xewa kra xũmre
Me Hàpên Xà 5.12-16; 1 Texarõn 1.9-10

11 Pê Pahpãm ajco Pawrô tehcajpar to
catia to ipa, ne ajco cumã cute amji jahkre
pej gõ, mãr quê carôt kôt hàpên xà catia
pihhoti to.
12 Na pê Pawrô cama ihcakôc ne ih-
cakôc xà ata to me hà catêjê caprã, ne me
to impej. Ne hõ cupẽhkà to, hàhpro xà pê
hanea, ne ihtỳj ajco me caprã. Na quê ha
jũm xà ata cama ihtàt, quê ha ramã impej
pyrentu, ne kam ampo carõ kên atajê, quê
ha hanea ne jũm ihtàt, quê ha ramã impej
pyrentu.
13-14 Cwỳrjapê ri Juta catêjê kwỳ te ita
na me Pawrô pupun, ne ihtỳj Pawrô cuxà
me ton to ipa. Ne por me hũmre te xet
atajê pê ri Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê
jõ pahhi japrỳ te Xewa kra atajê, pê nee
me cupê Jeju na mehkwỳ nare cakrô, ihtỳj
Pawrô jĩkjê na Pahhiti pê Jeju japrỳ na
mehkwỳ pê me pahcurê xwỳn carõ kên
japôj to me ipa to. Ne ihtỳj Jeju japrỳa
na me hapôj to prãm. Cwỳrjapê ri ampo
carõ kên mã mehcakôc to me hane he:
— Por ahnaa Pawrô me cumã Jeju japrỳ
jarẽ ata na, wa ha hanea ne amã, ca cupê
acato — hane.
15 Mã hũmre kam me pahcurê xwỳn
carõ ita te me cumã:
— Wa ramã ite Jeju pupun, ne Pawrô
pupun. Ne jũmjê mã ca me? — hajỹr.
16 Ne cutea mehcahhyr kam ihtẽm. Ne
mehcahhya to mehcahhy, ne cute ame
haxôp, ne ame cupê mehkà cokjêr, mã ma
ikre ata pê me cator.
17 Mã Epet jõ krĩ kam mehcunea pê Juta
catêjê me, mehcahkrit mehkrĩ atajê te me
ita jarẽn par, ne me hahkre pej. Na ri
me cumã Jeju japrỳ cupa xà kam mã rỳ
hàhhuc. Ne mam me cumã hũpa ata jirôa
pê me cumã Jeju japrỳ cupa.
18 Mã me hàhtôa te mempar atajê te
amji to me Jeju na mehkwỳ prãmte me
hỹrmã me mõ, ne cute ame ampo kên ton
atajê na me cumã amji jarẽn, me hàhtôa
kam mare mã.
19 Mã me hũxy xi catêjê jàhtôa te
me cuprõn, ne Jeju na mehkwỳ mã me
hàr prãmte, cute me hõ kàhhôc kôt me
hàhcaprãr xà atajê incwỳr ne me to
mõ. Ne cute me kam mare mã, me hõ
kàhhôc atajê to me caxàr par. Ne cute
mehkàhhôc te caxàr atajê jõ pore cahyt,
mã hõ pore catia to cati, ne ihhêj rũm
cupê caku te xĩc jàpên xà jàmcwỳr xà jõ
pore.
20 Hõ, Jeju jarẽn xà impejti itajê pê
hane, ne ajco ajcamẽ ne ma ihcakũm to
mõ.

Pê Epet jõ krĩ kam me ajpẽn par nare
Roman 1.13-15; 15.22-29

21 Ampo itajê cunea jirô pê mã ri Pawrô
te amji jaxàr xà na amji kam hapac, ne
cumã catyatre na Maxeton jõ pjê me Crec
jõ pjê jakren to ihtẽm prãm. Ne ma hanea
ne Krĩpinkrên wỳr ihtẽm prãm, na ri cute
me cumã amji jarẽn to:
— Ite Krĩpinkrên pupun jirô pê, wa ha
ma Roman jõ krĩ wỳr imõr to prãm —
hajỹr.
22 Cwỳrjapê ri cute mehtehcajpar catêjê
pijakrut pê Timot me Eraxô kujahêc,
Maxeton jõ pjê wỳr. Mã cormã Pawrô Axij
jõ pjê kam apu ipa.
23 Mã amcro ata na Epet jõ krĩ kam me
hàhtôa ne cute mehkên xà ton, mã hõtpê
quêt Jeju na mehkwỳ picamẽn, cwỳrjapê
ri ame kam incryc. Ne Epet jõ krĩ catêjê
kam ihtỳj me cumã pahpãm cahàc krekà
japrỳ te Tijãnkwỳj ata to amji kam me
hapac to me ipa. Pê cumã me ikre to,
ne kam me hũ xwỳ ne ajco kam me
Tijãnkwỳj ata to me amji kampa.
24 Ne wakỳre prà jakare to me hàpên
catêjê atajê nõ japrỳ pê Temetti, pê ajco
wakỳre prà jakare to Tijãnkwỳj jũrkwa
carõ krekà to. Ne pê hàpên xà ita kôt ajco
ampeaj kam mehpore incwa, na pê cumã
ihporea to ihpore.
25 Mã cute ajkam me hàpên catêjê pê
mehkwỳ atajê na hàhwỳr, ne cute me
cumã:
— Me ijõ ikwỳ nõ, he me pajàpên xà ita
pĩn ri me pajõ pore hapôj.
26 Xà ca nee ate me Pawrô te ampo
ton ata na me hõmpun ne mempar nare?
He ihtỳj Pawrô me cumã awjarẽ, ne me
cumã: “Pom ampo to ame pahpãm cahàc
krekà to itajê pê Pahpãm nare” hane. Mã
me hàhtôa te me hũjarẽn xà ita par, na
ri ihtỳj amji kôt ita ri krĩ kam me hàhtôa

ne me to hanea ne Axij jõ pjê cunea kam
apu amji kôt me to.
27 Ne ita na me papê ihkêanre. Quê
ha cute ahnaa apu mõr na, quê ha me
pajàpên xà hamre. Quê ha nee jũm hipêr
me papê me pajàpên xà itajê nõ japrôr
nare. Ne nee mã ita pit nare. Quê ha
hanea ne mehcunea me pahpãm cahàc
krekà pê Tijãnkwỳj ata jũrkwa catihti ata
jicu, ne me to hapac kêt, por mehcunea
Axij jõ pjê me, pjê cunea kam mehcunea
ame to amji kam hapac to me ipa atajê.
Quê ha Jeju kĩnteTijãnkwỳj ata to me
hapac kêt, ne hũrkwa to me hapac kêt,
ne me hicu — hane.
28 Mã me hàhtôti atajê te me ita par,
ne Jeju na mehkwỳ kam amencryac to
mencryc. Ne cute me caràr kam mehtẽm,
ne me Tijãnkwỳj jarẽn to:
— Epet jõ krĩ kam Tijãnkwỳj catia to
cati — hane.
29 Mã me caràar kam me hũjarẽn xà
ita krĩ kam apu ihcahkũm tu. Mã me
hàhtôa te me ita par, ne cute me Cajo me
Aritarcô pê Maxeton jõ pjê catêjê pijakrut
ne Pawrô kôt ame mõ atajê pro, ne ma
me cupjê, cute me cuprõn xà cati wỳr.
30 Mã Pawrô me hàhtôti atajê mã ih-
cakôc prãm, mã ma Jeju na mehkwỳ ame
huwahi.
31 Mã hanea ne pjê ata kam Pawrô jõ
ikwỳ nõ kwỳ pê krĩ jõ pahhi atajê kwỳ te
me cumã harkwa kujahêc, quê nee cute
me cuprõn xà wỳr mõr nare, mã Pawrô
jũpar.
32 Ne nee me hàhtôti atajê me cute me
ajpẽn par nare. Ne mehkwỳ ampo kwỳ
jarẽn to ame caràr, ne mehkwỳ hanea ne
ampo kwỳ jarẽn to ame caràr. Na ri me
hàhtôa pê me hahkre kêatre, mã nee cute
ampo cwỳrjapê ame caràr to ame ipa ata
na me hahkre pej nare.
33 Mã Juta catêjê te me Arexãnre jator,
cute me cumã ihcakôc prãmte. Ne cute
me cuna mã me hãm. Mã mehkwỳ amji
mã me Arexãnre te to ihcupan na me
harẽ. Mã Arexãnre te hũhkra to hàpêr,
ne tee me cuna mã apu amji na hàprãr to
hahkre.
34 Mã cute me Arexãnre pê Juta catêjê
nõ na me hahkre pej, ne mehcunea te me
caràr kam ihtẽm. Ne cute me caràar to
me or to ipijakrut. Ne me caràr to hane
he:
— Epet jõ krĩ kam Tijãnkwỳj catia to
cati! — hane.

Pê krĩ jõ pahhi catêjê nõ ame hàhtôa atajê cahkũm

35 Mã krĩ mã hàhhôc catê te hõtpê
hũjarẽn to mehhi kwĩn, ne me cumã:
— Epet jõ krĩ jõ xũmre, me ikampa. Ne
me acunea pê me pajõ krĩ kam Tijãnkwỳj
jũrkwa jamãr catê, ne pê kẽnti impejti
côjkwa pĩn ihpỳm, ca me hamã atajê me
hahkre pej.
36 He nee jũm te ajtea mã harẽn xà nõ
to harẽn nare. Ne amji mã me aprĩa ne,
nee ca ampo kam me amji kam me gapac
nare kam me ton nare. Xa ampo ita to me
amji kampa, jirô pê mã ca ha cormã me
to.
37 Ampo caxuw mã ate me hũmre itajê
japrôr? Xà ajkĩ cute me Tijãnkwỳj jũrkwa
pê ampo to hàhkĩj, nare, mõrmõ cute me
pajõ pahpãm cahàc krekà xũn na mã ate
me haprôr? Hãpà, nee cute me ampo
itajê nõ to jũ mãn nare.
38 Quê Temetti me, mehkwỳ mã, jũm
na mehcakôc xà na mã, quê ha ma cute
mehcukij catêjê wỳr me pra, ne me cumã
me amcro nõ ta. He itajêa caxuw ri pahhi,
ne cute mehcukij catêjê amehkrĩ. Na quê
ha me taa me cumã jũm na mehcakôc.
39 Ne hipêr ita jirô pê me ampo na
prãm, ne xa cute me amã amcro hyr
xà ata jikaj, quê ha kam ahtwỳ, ca ha
mehcunea jipôc ri me cumã harẽ, quê ha
me hahkre pej, ne jũ na me amã to. Hõhõ,
quêt pahte me amji kam me pajapac xà te
hajỹr he.
40 Ne me pahkêanre. Ampo na? Quê
ihhêaj to jũm me pajõ pahhiti mã pahte
me hajỹr xà ita na me pajarẽ, quê ame
pahkam incryc. Ne me pahcukij, jũ mã
cu me cumã amji jarẽn to? — hajỹr.
41 Ne cute me cumã hũjarẽn jirô pê mã
cute me cuprõn xà jicu ne ma amehc-
ahkũm.

20

Pê Pawrô Maxeton jõ pjê me Crec jõ pjê kam apu mõ

1 Ne mehkên jàhkrihkrit jamre jirô pê,
Pawrô te Jeju na mehkwỳ na hàhwỳr,
mã cute me cuprõn. Mã cute me cumã
hũcanãr xà to ihtỳj, ne me cumã ihtẽm
xà na amji jarẽn. Ne ma Maxeton jõ pjê
wỳr mõ.
2 Ne curi cator ne apu ipa, ne cute
Jeju na mehkwỳ jàhtôa mã hũcanãr xà to
ihtỳj, ne cute me hapackre to irya to iry.
3 Jirô pê ma Crec jõ pjê mã cator, ne
curi cute amji to putwrỳ to incrê. Ne
ramã cute Xiri jõ pjê wỳr mõr xà caxuw
apu amji mã hàhcuprõn, ne cute amji na
me cupê Juta catêjê te me to amji kam
hapac xà kêanre, ne ihtỳj amehcuran
prãm na me hahkre pej. Mã cute amji
kam hapac, mã nee hipêr Xiri jõ pjê na
cumã ihtẽm prãm nare. Ne ita caxuw
ri cumã Maxeton jõ pjê pua na ihtẽm to
prãm.
4 Mã hõtpê jũmjê ihkôt me mõ atajê
japrỳ Xôpat, pê Piro kra, pê Amcoti jõ
krĩ kam ihpỳm me, Aritarcô me Xecun,
pê Texarõn jõ krĩ kam mehpỳm me, Cajo
pê Terpe jõ krĩ kam ihpỳm me, Timot
me Tiquicô me Tropimo, pê Axij jõ pjê
kam amehpỳpỳm. Atajê cunea pê hõtpê
Pawrô kôt ajco ame ipa.
5 Ne ma mam me pra, ne Trôwat jõ krĩ
kam me cator, ne curia ame hikaj to ame
ipa.
6 Ne me Hakren xà jõ amji kĩn jirô pê
mã, wa hanea ne ma me tẽ, Pirip jõ krĩ
pĩn mehkôt. Ne curia ite amji to me
amcro to xĩc jirô pê mã, wa ite me amji
cajpar, Trôwat jõ krĩ kam, ne me icunea
te curi amji to me amcro to xet.

Pê Trôwat jõ krĩ kam Pawrô apu mõ
Jowãw 5.21; Me Hàpên Xà 9.36-43

7 Ne xap na, mehkôt xà jõ amcro kam,
Jeju na mehkwỳ te caxwa ri me cuprõn,
me hàpàn xà caxuw cute ame ajpẽn kĩn
to prãm to. Mã Pawrô iràràtia na ihtẽm
prãm, cwỳrjapê ri cute caxwa kat hãm me
cumã hũjarẽn kam ihtẽm. Mã ramã ahna
awcapàtkô picapôn mã cormã me cumã
awjarẽ.
8 Kỳj pê ikre caxwỳn nõ kam, cute me
cuprõn xà ata kam, pê ampeaj kam ihpôc
xà jàhtô ne mehcujro.
9 Mã hũmre japrỳ te Ewti ita kỳj pê,
harkwa na põ mã me irĩt xà ata na jỹ
ne kampa, ita kam hõt xwa mã hõt, ne
ihpỳm, ikre kre crê ata pĩn. Mã hỹrmã
me iwrỳc ne cute me harĩ, mã ramã ihtyc
tu.
10 Mã Pawrô wrỳc, ne cute hũmre ita
pỳn, ne me cumã:
— Ame amji mã apikrar nare. Cormã
ihtĩar ne quê ha ihtỳj ipa — hajỹr.
11 Jirô pê mã ri Pawrô jàpir, mã
mehcunea jàpàn ne ame harte. Mã hacpỹ
ma mã Pawrô te me cumã hũjarẽn kam
ihtẽm, ne me cumã hũjarẽan to apẽ, ne
ma tẽ.
12 Mã hũmre ata hacpỹa mã ihtĩr mã ma
me to mõ, hũrkwa wỳr. Ne ampeaj kam
hũrên me cumã amji kĩn, ne me hakry.

Mehakepxà jõ krĩ wỳr mehtẽm xà

13 Ne pàr kreti kam Axô jõ krĩ wỳr ite
me imõr kam me icrà, ne por côxwa cahê
na krĩ xa ata kam me icator. Ne curia wa
me Pawrô jikaj, quê ha pjê kam ajpên mõ,
ne cormã Axô jõ krĩ mã cato.
14 Ne wa ite Axô jõ krĩ kam me ajpẽn
cajpar, ne ma pàr kre mã me ixàr ne me
mõ, ne Mehakepxà jõ krĩ mã me icator.
15 Ne me Mehakepxà jõ krĩ to me tojnõ,
ne ma me tẽ, ne apẽ nõa na wa cormã
cô jipôc ri amcrà japrỳ te Quito ata jõ
pjê cahê na me mõ. Ne amcro pyxit jirô
pê mã, wa ramã Awjarôti jõ pjê mã me
icator, ne hipêr me ina amcro pyxit, wa
ma ramã Krĩtêpti mã me icator.
16 Mã Pawrô ma apu Epet jõ krĩ kam
hàhhuc caca, ne ma hanea ne apu Axij jõ
pjê kam amji to amcro jàhtô caca. Ampo
na? Krĩpinkrên mã cator prãmte hàpôr
pit. Mãr quê xwỳ mã Me Hõ Kẽhkẽn jõ
amji kĩn jõ amcro xwỳjrea na cato.

Pê Pawrô Epet catêjê mã ihtẽm tu xà na amji jarẽ
Jowãw 21.15-17; 1 Timot 4.6-8; 1 Petrô 5.1-4

17 Ne ma Krĩtêpti kam me icator, mã
Pawrô te Epet jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ
to mehhimpej catêjê mã ihhôc, ne ihku-
jahêc, mãr quê ajpên Krĩtêpti wỳr me mõ,
ne Pawrô mã mehcakôc to prãmte cute
me hỹrmã ihhôc ne ihkujahêc.

18 Mã me cator, mã Pawrô te me cumã
amji jarẽn ne me cumã:

— Ỹhỹ, pê wa mam ramã Axij jõ pjê
kam me awỳr icator xà ata kam, pê ca
ramã amji jipôc ri me ipupu, ne ramã ate
me ite amji kam ijapac xà pupun pejtu.
19 Wa itỳj me pajõ Pahhiti pê Jeju mã
apu ijàpên to ipa, amcro atajê kam, ne
cormã cumã ijàpên to ipa. Ne nee hanea
ne ajco amji to icati prãm nare, ne pê ma
ajco ame Jeju caca na pê wa me hũ na apu
amrã. Pê me ikwỳ pê Juta catêjê ame ito
kêanre, pê wa amji cajpẽr xà xàhti ata to
ajco amji cajpẽ cakrô, pê wa itỳj me cumã
awcanã, ne nee pê wa me pajõ Pahhiti pê
Jeju jàpên xà mã hikran nare.
20 Ne ajco me akôt ipa, ne me amã
Jeju jarkwa to hahkre to ipa. Ne nee pê
wa ame akam ipec xà nare. Pê wa itỳj
me amã awcanã ne ite me atehcajpar xà
caxuw, pê wa amã Jeju jarkwa jarẽan to
harẽ, pahte me cuprõn xà me, me gũrkwa
kam, pê wa me amã Jeju jarkwa to hahkre
to ipa.
21 Ne ajco mehcunea pê Juta catêjê
mã harẽn to ipa, ne hanea ne me apê
mehcahkrit atajê mã harẽ. Ne pê wa
mehcunea mã me huphê na awjahkre,
mãr quê mehkên mã hikra, ne Pahpãm
wỳr me apkjê, ne me pajõ Pahhiti pê Jeju
to amji mã mehhimpej.

22 — Ne hamre, ita caxuw ri Pahpãm
Carõ Pejti te Krĩpinkrên wỳr ijator. Na wa
ha ma curi mõ. Ne ampeaj kam ri ipê curi
ampo te ikên xà ata jahkre kêat to hahkre
kêt, ampo mõrmõ quê ha ajte curi jũ mã
ito.
23 Ne ihnõ ata pyxit ri imã hahkre pej,
quê ha me ipro, ne me hacjên xà kam me
ijaxà, ne ame ito jamã, ata na ri Pahpãm
Carõ Pejti te ramã imã hũjarẽn, krĩ cunea
kôt.
24 Na wa nee ityc xà ita to amji japackre
nare, quê ha me icuran prãm, ne taa me
icura. Hõ, ijàpên xà impejti na cute imẽn
xà ata wa quêt ite hipêj to amji kampa.
Ne me pajõ Pahhiti pê Jeju te ijàpên xà na
imẽn ata te hajỹr he. Wa ha mehcunea
mã Jeju pê me pahkritxwỳ na harẽn pejti
jarẽ, mãr quê hacpỹa mã mehcunea Jeju
kôt Pahpãm wỳr me apkjê, ne cute me
amji jaxàr xà ata na ri Pahpãm mã me
ahna prãm.
25 — Ne pê wa ajco me amã Pahpãm
pê me pahcunea to ihhimpej catê cati na
harẽ. Ne wa ha ma ita caxuw mõ, ne
ramã ite hipêr ate me ipupun nare na me
gahkre pej.
26 Cwỳrjapê wa ampeaj kam me amã
awjarẽ. Na ca ha me anõ Jeju te amji
kam hapac xà mã hikra ne hicu, quê ha
Pahpãm nee ita na amji mã icuhtom nare,
ne amji mã me anõa cuhtom.
27 Ampo na? Pê wa ajco hõtpê amji na
ijàhtàt nare kam me amã Pahpãm te amji
kam hapac xà jarẽ, cwỳrjapê quê ha nee
ita na amji mã icuhtom nare.
28 — Ne me apê Jeju na mehkwỳ to
mehhimpej catêjê, ca ha ita caxuw me
amji jamãr peaj to me apa, ne nee jũ
caxuw Jeju mã me hikran nare. Ne
hanea ne Jeju na mehkwỳ jamãr peaj
to me apa, ne caxuw ri Pahpãm Carõ
Pejti te me apyxwỳr. Pê Pahpãm kra
mehkwỳ tehcajpar prãmte ty, ne caprô
cunea ajxwỳ, mã ahnaa cute me pahto
amji kra. Cwỳrjapê ca ha me hamãr to
impeaj ne.
29 Ampo na? He, imãa quê ha ihtỳj
jũmjê itẽm jakàn pê ate me Jeju mã hikran
prãmte me awỳr cato, ne me amã ihhêj,
ne imã me gahkre pej. Ne atajê pê quê
ha ampo jàprê pyràac, na quê ha nee me
acaprĩ nare. Quê ha cute me acunea jipej
prãmte ihtỳj ame ato kêanre to mõ.
30 Quê ha me akwỳa nõ hanea ne apu to
ihcupan to mõ. Ne me apê mehkwỳa nõ
mã apu ihhêj to mõ, cute amji kôat me
apê Jeju na mehkwỳ ton to prãmte.
31 Cwỳrjapê ca ha me guphê, ne ma ita
kôt me hakop. Hõ, ita cupate wa ite me
akam amji to ipijapar to caku to incrê. Na
wa icwỳar kam, caxwa me amcro cunea
kam ite me acunea mã Jeju jarkwa to
hahkre.
32 — Ita caxuw, wa ha Pahpãm mã me
apê mehkwỳ atajê cajrẽn, mãr quê me ato
impeaj ne, me ate cute amji kam hapac xà
pynãr pejti to prãm to. He Pahpãm ri me
amã ampo pej cunea gõ, ne hanea ne me
apicamẽn na me ato, ca me ajcamẽ.

33 Na pê wa ita ri ame akam ipa, ne nee
me gõ pore me, ampo pê me atekjê atajê
na prãm nare.
34 Ne ramã ate me ijahkre pej, pê wa
ijũhkra to apê, ne ijũhkra to ijàpên xà ita
to me ikwỳ caxuw amji mã ihpore incwỳr
na amji to, pê wa me amã pahte me cupê
ampo jamreare atajê tehcajpar to hahkre.
35 Ata to pê me pajõ Pahhiti pê Jeju me
pamã hahkre to hane. Na wa ma harkwa
to me amji japackre, ata to pê ihcakôc to
hane he: "Ỹhỹ, quê jũm amã ampo gõ,
ne ampeaj kam hũrên gakry, ne quêt jũm
mã ate ampo jõr xà ata kôt ca ha hirôa pê
ampeaj kam gakrya to gakry" — hajỹr.
36 Ne cute ihcakôc jicu, mã Jeju na
mehkwỳ mehkõn krã na me hỹr, ne
Pahpãm mã mehcakôc.
37 Mã mehkwỳ me Pawrô japỳ, ne ame
cumã amji jarẽ, ne mehcunea ame amrã.
38 Ne mehcunea mã amji kĩn nare.
Ampo na? Cute me Pawrô te jũ caxuw
hipêr me hõmpun nare na me cumã amji
jarẽn, mã cute mempar na ri. Ne ma me
ikôt pàr kre wỳr me mõ. Wa ma Pawrô
me ite me irer ne pàr kre mã me ixàr.

21

Pê Pawrô ma Krĩpinkrên wỳr tẽ

1 Wa ite me cumã amji jarẽn, ne ma pàr
kre kam me tẽ, ne me icatyatre na harã
mã, cô jipôc ri pjê japrỳ te Cot kam me
icator. Ne amcro nõ na, wa ma côxwa
tohkà na Pĩrã jõ krĩ kam me ijàhhuc, ne
ma hipêr me tẽ, ne ma Patara jõ krĩ mã
me icator.
2 Ne curia wa ite me, pom wa pàr kre
kam me mõ ata jicu, ne ite me pàr kre nõ
cajpar, ne cumã me ixàr, ne ma Pàrkô jõ
krĩ wỳr me tẽ.
3 Ne ite me cô jipôc ri Xipre jõ pjê ata
pupun, ne ma harã mã me tẽ, Xiri jõ pjê
wỳr. Ne curi me icator, Kẽn jõ krĩ kam,
ne curi cute me ampo to irôrôc jahkà na
me irôrôc.
4 Ne hõtpê curi ite me Jeju na mehkwỳ
kwỳ cajpar, krĩ ata kam, ne curia ite me
cahê na amji to me amcro to xet. Mã
Pahpãm Carõ Pejti te me cumã Pawrô
jarẽn, mã cute me cumã hũjarẽn, mãr
quê nee Krĩpinkrên wỳr mõr nare.
5 Mã curi cute ame ipa xà na, amji mã
me amcro hyr xà ata me cupê hamre, mã
ma pàr kre wỳr me pra. Mã ma cute me
ipynãr, ne ikôt krĩ pê me cator, mehkra
me, mehprõ mea mã. Wa me icunea me
ikõn krã na me ijỹr, côxwa tohkà na, ne
Pahpãm mã me icakôc.
6 Jirô pê mã wa ite me cumã amji jarẽn,
ne ma pàr kre mã me ixàr. Mã ma hacpỹ
mã ikre wỳr cute me amji jaxàr ne me mõ.
7 Wa ma Kẽn jõ krĩ pĩn me tẽ, ne ma
Potorma jõ krĩ mã me icator, ne apu Jeju
na mehkwỳ mã me icakôc, ne curia ite me
ahna amji to me amcro pyxit.
8 Ne amcro nõ na wa ma me tẽ, ne Xexa
jõ krĩ wỳr me icator. Ne ma Pahpãm wỳr
me to ipipkjêr catê japrỳ te Pirip jũrkwa
mã me ixàr, ne curia hũrkwa kam cahê na
me ijàhhuc. Ne cupê, por pê Krĩpinkrên
kam Jeju na mehkwỳ te xet pê me capi
atajê nõ.
9 Ne ihkra cahãj te cwat ne cormã nee
mempjê nare, ne hõtpê Pahpãm jarkwa
to mehcakôc.
10 Na wa amcro jàhtôa kam cahê na me
ijàhhuc, ne ame ipa. Mã hũmre japrỳ te
Agap ita Juta jõ pjê pĩn cator. Ne cupê
Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê.
11 Ne ma mõ ne Pawrô cape na xa, ne
cute cupê ihtu na hê xà pyr, ne cutea to
amji jũhkra me ihpar cajpre, ne Pawrô
mã:

— Ỹhỹ, Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt
wa ha amã awjarẽ. Quê ha ihtỳj Juta
catêjê Krĩpinkrên kam, atu na hê xà ita to
ipa catê ata me guwapre to hanea he, ne
ajkĩ mehcahkrit atajê jũhkra mã me gaxà
— hane.
12 Wa ite me Jeju na mehkwỳ me, ita
kam ijapac, ne ma Krĩpinkrên tête ame
Pawrô juwahi.
13 Mã Pawrô me imã:

— Ampo na mã ca ame acwỳr to hane,
ne imã amji kĩn nare ita na ame ijuwahi?
He wa nee icajpre xà ita pit caxuw apu
imõr nare. He wa hanea ne Krĩpinkrên
kam, Jeju cwỳrjapê ityc xàa caxuw apu
mõ — hane.

14 Wa tee ame huwahi, ne ite me to tojnõ
ne me cumã:
— Pahpãm te ampo to amji mã ato jũ
mãn prãm ata to, quê ha ihtỳj ato jũ mã
— hajỹr.
15 Ne ite me amji to amcro kwỳ kujahêc
jirô pê mã, wa ame ijàhcuprõn, ne ma
Krĩpinkrên wỳr me mõ.
16 Mã Jeju na mehkwỳ kwỳ Xexa jõ krĩ
kam amehkrĩ atajê te me ijaprôr, ne ma
Krĩpinkrên wỳr me ito mõ, Mexõ jũrkwa
wỳr. Mã cute me ijaprôr, wa curia cahê
na me ijàhhuc. Ne hũmre ata pê cô jipôc
ri, Xipre jõ pjê ata kam ihpỳm. Ne rỳ pêa
mã pê cupê Jeju na mehkwỳ.
17 Mã Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ
te me Pawrô pupun, ne ampeaj kam me
hakry.

Pê Pawrô Tijac wỳr mõ ne hõmpu

18 Ne apẽ mã Pawrô ma me ikôt mõ,
ne cute Tijac cajpar. Mã ramã Jeju na
mehkwỳ to mehhimpej catêjê cunea te
cuprõn, cute me cuprõn xà kam.
19 Mã Pawrô te ahpỹanre na, Pahpãm te
ihcakôc xà kôt mehcahkrit pê Juta catêjê
nare atajê mã ampo pejti ton na, me cumã
amji jarẽn par.
20-25 Mã cute mempar jirô pê, mehcunea
te amji mã me Pahpãm pejti na to me
hàmnãn, ne me Pawrô mã:
— Ỹhỹ, wa ite ramã me ihkàhhôc pyxit
ne me hipêj, ne ma ramã ite mehkujahêc,
mehcahkrit atajê wỳr. Mãr quê Jeju na
mehkwỳ mã me axà, ne me ihkàhhôc
ata cahyt, ne me awpa. Ne ihkàhhôc ata
kam wa ite me cumã ijarkwa kujahêc,
mãr quê nee ame pahpãm cahàc krekà
carõ jõ hĩ atajê kur nare. Ne nee ame,
por me hõkre kam caxwỳr nare atajê jĩ
caprô na mehkur nare, ame ampo caprô
atajê kur nare. Ne quê mehprõa me,
mempjêa me, ame amji to inxy, ne nee
quê ame ajpẽn pê mehprõ caxun nare
xà na, wa ite me cumã ihhôc ne me
cumã ihkujahêc, ihkàhhôc ata kam. Ỹhỹ,
Pawrô, ita caxuw wa ha me amã me
pahkjêjê kwỳ jarẽ. Ita ri Krĩpinkrên kam,
me cupê Juta catêjê jàhtôa ne cute amji
to me Jeju na mehkwỳ. Atajê cunea ame
Mojxe xwỳ te amji kam hapac xà to me
amji kampa, ne ramã ate me hahkre pej
ne me hõmpun. Ne xwahna, cute ihmat
ri, mehkrĩ atajê mã Juta catêjê te ampo
te ihcupan xà to pit mã hahkre to apa
na, me ato ihhêj xi na me harẽn par. Ca
xwahna me cumã to hahkre to hane he,
quê hapacta ne me Mojxe xwỳ te amji
kam hapac xà ata mã hikra, ne hanea
ne xwahna me Juta catêjê te amji kam
hapac xà atajê mã hikra, ne ma apu cute
mehkra xũmre mã impy kà kryjre ne
hitep tête me cumã. Mã ahna akam me
cupê ihkaj na. Na quê ha ita ri acator na
me gahkre pej, ne ihtỳj me amãn kam to
ihtẽm pyrentu. Ita na ri me ato prãm.
Jũ mã cu ha ajte me to? Cu ha pahte
mehhêj xi xà ita to me hamre prãm to,
cu ha me to hane he. Ita ri me pajipôc ri,
me pahkam me hũmre te cwat atajê, pê
Pahpãm mã ampo to awjahkre. Ne ihtỳj
caxuw ame ipijacri to ipa. Ne ramã me
cumã amcro te xet peaj ne nõ. Ne cute
amji mã me amcro hyr ata jirô pê, quê
ha Mojxe xwỳ incaca xà kôt ame amji
cũmpej. Ne caa, ca ha atỳj hanea ne
mehkôt mõ, quê hanea ne me hipôac ri
me acũmpej, ca ha caa cute me acũmpej
catêjê mã amji cunea jahpan xà na amgõ.
Hamre, quê ha mehcunea me panquêtjê
jarkwa kôt apa na me apupu. Na quê
ha Axij jõ pjê pĩn Juta catêjê kwỳ japôj
atajê te ame ato ihhêj na, ihtỳj me cumã
hahkre pej — hane. Hõ, Jeju na mehkwỳ
to ihhimpej catêjê kwỳ te Pawrô mã me
hũjarẽn to hajỹr. Mã cute mempar.
26 Ne apẽ, mã ma cute me hũmre to
cwat ne me to tẽ, mã hanea ne me
ipijacri xà ita mã me hàr, ne cute Pahpãm
mã me amji cuhhõn. Jirô pê mã ri
ma Pahpãm to me amji kam hapac xà
jũrkwa caxwãm pê me hàr. Cute amji mã
me ipijacri xà jõ amcro pupun prãmte.
Ne cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê
pê mehcũmpej catêjê mã hàmjõr xà na
amcro hyr, ne me hũrkwa wỳr me amji
jaxàr.

Pê me Pawrô pro Me Hàpên Xà 24.12

27 Mã ramã amcro hyr xà na hàhtêp.
Mã Juta catêjê kwỳ Axij jõ pjê rũm me

cator, ne cute me Pawrô pupun, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam. Ne cute mehcunea curi ame ipa atajê rẽc, cute me Pawrô pro prãmte.

28 Ne cute me caràr kam me to ihtẽm, ne me caràr to:

— Me ikwỳ! Ajpên me pra! He hũmre ita pjê cunea kam, me papê Juta catêjê te amji kam hapac xà kaj na me cumã ampo to hahkre to ipa! Na ca ha me itehcajpa! Ne hanea ne ame panquêtti Mojxe te amji kam hapac xà na ihcakôc kêanre to ipa, ne apu Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa na ihcakôc kêanre to ipa. Jirô pê mã ri ma Pahpãm to me amji kam pajapac xà jũrkwa to cute amehkên prãmte, ma mehcahkrit atajê to mõ. Ne jũ wỳr quê mehcahkrit atajê ikre pejti ata mã me acjêj — hajỹr.

29 Ỹhỹ, pê me ita jarẽn to me hane. Ampo na? Pê me Pawrô kwỳ nõ japrỳ te Tropimo, pê Epet jõ krĩ kam ihpỳm, ne ihcahkrit, ne nee cupê Juta catêjê nõ nare, ne Krĩpinkrên kam Pawrô me apu mõ. Pê me hõmpu, ne ihtỳj cute Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa mã me to hàr na ame Pawrô cãmjĩ.

30 Mã xwahna ata krĩ cunea kôt ipicràn, mã ajpên amehprõt, ne cute me Pawrô pro, ne ma põ mã Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa pê me cupjê. Mã Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa jamãr catêjê te cator jakàn pê, me to harkwa jihê pyrentu.

31 Mã ramã me hàhtôa te me Pawrô curan kam mehtẽm. Mã krĩ jamãr catêjê pê Roman catêjê jõ krãhtare jõ pahhi te krĩ cunea kam, cute me amji rẽc na me harẽn par.

32 Ne cute krãhtare to cuprõn pyrentu, ne ma me hàhtôti atajê wỳr mehprõt. Mã me hàhtôa te krãhtare atajê pupun, ne pea cute me Pawrô cahhyr jicu.

33 Mã me hõ pahhi Pawrô wỳr cator, ne cute hỹrmã hàhtêp ne ihpro, ne wakỳre pijakrut to me huwapre na harkwa hyr, mã cute me to ihcajpre. Jirô pê cute mehcukij, ne me cumã:

— Pỳhàpà, jũm xũmre mã ajte? Ampo to ri cute ihkên? — hajỹr.

34 Mã mehcunea te me caràr kam mehtẽm, ne ajtea mã mehkwỳ jũjarẽn xà, ne ajtea mã mehkwỳ ame ampo na me harẽ. Mã me hõ pahhi te mempar, ne cupê cute ampo to kên xà ata na hahkre kêatre. Ne cute krãhtare mã harkwa hyr, quê me Pawrô jarĩ ne ma kẽn te ikre tỳjti ata wỳr me to mõ.

35 Mã cute me harĩ ne ma me hàpir xà na me to hàpir to mõ, ne me to hàhtêp, ne cute me harĩ ne me to kwỳ, cute me curê catêjê cupate.

36 Mã me hõ kôt me caràr to me mõ, ne me cumã:

— Mehcura! Mehcura! — hane.

Pê Pawrô amji pytà

37 Mã ma kẽn te ikre tỳjti ata kam cute me Pawrô xir. Mã Pawrô te Crec jarkwa to me hõ pahhi mã ihcakôc ne cumã:

— Xà wa itỳj pahhi amã icakôc? — hajỹr. Mã pahhi te amji mã ipikrar, ne cumã:

— Pỳhàpà, xà ca ajte atỳj Crec jarkwa to acakôc?

38 Wa xwahna itỳj amji mã ato apê Ejit catêjê nõ. Por pê pjê jõ pahhi to apu ihkên prãm, ne me hàprê catêjê to cwat mir ne me to cuprõ, ne ma põ mã me to mõ ata na wa apu acãmjĩ — hajỹr.

39 Mã Pawrô pahhi mã:

— Hamreare, ipê Pawrô, ne ipê Juta catêjê nõa wa, ne Krĩjara jõ krĩ kam pê wa ipỳm, krĩ catia to cati ata kam, Quiriti jõ pjê kam. Ne wa ha awỳ, ca ito tojnõ wa me hàhtôti itajê mã icakôc — hane.

40 Mã pahhi te ihtỳj cumã harkwa hyr to:

— Gapacta ne me cumã acakôc — hajỹr. Mã me hàpir xà kam Pawrô jàhhuc, ne xa, ne cute mehcunea kêt prãmte me cumã hũhkra pẽr. Mã hamre, mehcunea pinkrên. Mã cute Juta jarkwaa to ihcakôc kam ihtẽm, ne me cumã:

22

1 — Ỹhỹ, me ikwỳ me, me iquêtjê me, me ikjêjê me, menxũjê, me ikampa. Wa ha me acunaa mã ite amji pytàr xà ita to me amã amji jarẽ — hajỹr.

2 Mã cute harkwaa to me cumã ihcakôc na mempar, ne me ipinkrên, ne me ipinkrên tu. Mã Pawrô me cumã:

3 — Ỹhỹ, ipê Juta catêjê nõa wa, ne pê
wa Krĩjara jõ krĩ kam ipỳm, Quiriti jõ pjê
kam, ne wa ita ri Krĩpinkrên kam amji to
ajpa, ne Camar pê ri imã ampo to hahkre
catê. Ne cute ampo to imã hahkre xà ata
pê wa cupê cupy, ne me panquêtti te amji
kam hapac xà ata pê hàhtôa to hàhtô,
ne cati, pê to hahkre ne cupy. Ne pê wa
Pahpãm mã amji gõa to cumã amji gõ, to
hanea, pom quê ate me cumã amji jõr he.
Pê wa nee cormã ne Jeju pê Pahpãm kra
na hahkre pej nare.
4 Na pê wa ajco Jeju na mehkwỳ pro to
ipa, ite mehcuran prãmte, ne pê wa ajco
me hũmre pro, ne pyjê pro, ne cute me
amji jacjên xà kam ajco me to awcapê.
5 Ne quê Juta catêjê jõ pahhi cunea
pê prohti kam ihtỳj ita na me ijarẽ, ne
ampeaj kam pê wa ajco me to hajỹr to
ipa. Na pê wa Tamatcô jõ krĩ kam me
cupê prohti kam me caxuw ihkàhhôc py,
cute me hõmpun ne me cahyt, ne ite Jeju
na mehkwỳ pro na cute me itehcajpar
to prãm to. Ne wa ma curi to mõ, ite
me jũmjê atajê ihpro ne wakỳre to me
huwapre, ne ajpên hacpỹ ne Krĩpinkrên
wỳr me to imõr, ne ame to kêanre
prãmte.

Pawrô ipintuw na cute amji jarẽn xà Me Hàpên Xà 8.3; 9.1-19; 26.1-23

6 — Ne pê wa ma mam mõ, ne ramã
Tamatcô jõ krĩ na ahtêp, pê ramã pyt ikrã
jimoac kam jỹ, pê wa ihprõt pê kỳj rũm,
côjkwa rũm ampo pràti catia nõ ata pupu,
pê iwỳr mõ.
7 Hamre, pê wa pjê kam ipỳm, ne
ihcakôc kampa, pê imã ihcakôc ne imã:
“Xawrô, Xawrô! Ampo na mã ca apu ito
kên?” hane.
8 — Hamre, pê wa ihcukij ne cumã:
“Pahhi, me anõ mã ca?” hane. Mã imã:
“Ipê Jeju, mãr wa Naxare jõ krĩ pĩn icator,
ca apu ito kêanre ata wa” hane.
9 — Pê hanea ne, por pê wa hũmre me
mõ atajê, hàhcujro pupu, ne nee, por pê
imã ihcakôc xà ata na hõkre par pej nare.
10 Hamre, wa ite hipêr ihcukij ne cumã:
“Ampo to wa ha pahhi ajte?” hane. Mã
imã: “To xa ne ma Tamatcô jõ krĩ wỳr tẽ,
curia quê ha jũm amã awjarẽ, he ate imã
ite amji mã ampo na prãmti ata ton na
ato prãm” hane.
11 Ne pê hàhcujro pràti ata ito to kên,
pê ito tũm pyrentu. Pê me hũmre ikôt
me mõ atajê, ma Tamatcô jõ krĩ wỳr me
ijaprô ne me ito mõ, ne me ito cato.
12 — Pê curi hũmre nõ japrỳ te Anana
ata pê Pahpãm to amji kam hapac catê,
ne hõtpê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc caca xà
kampa. Na pê Juta catêjê Tamatcô jõ krĩ
kam mehkrĩ atajê ihtỳj ajco me Anana
kampa.
13 Ne pê ajpên mõ, ne iwỳr cato, ne
imã harkwa to: “Ikjê Xawrô, hacpỹa ma
rĩt!” hane. Hamre, pê wa irĩt pyrentu, ne
hõmpu.
14 — Pê imã hũjarẽn to: “Me panquêtti
jõ Pahpãm te ri amji mã acapi, ne quê ha
amã hàpên xà to hahkre. Ca ha Pahpãm
kra pê catyt kam ipa catê ata pupu, quê
ha taa amã ihcakôc, ca ha kampa.
15 Ampo na? Quê ha ato Pahpãm kra
mã imprar catê. Ca ha mehcunea mã, ate
ampo pupun ne impar atajê na, amji jarẽ.
16 Ne mẽr, ampo mã ca jỹ ne apu hikaj?
To xa, ne ito tojnõ, wa cô kam acumrã, ca
amji tehcajpar xà na Jeju na ahwỳ, quê
ha Pahpãm ate amji kam gapac xà kên
me gàpên xà kên itajê to tojnõ ne hicu”
hane. Hõ, pê imã hũjarẽn to hane, pê wa
harkwa kôt to.

Pê Pawrô hàpên xà na amji jarẽ Me Hàpên Xà 16.35-39

17 — Na pê wa Krĩpinkrên wỳr amji
jaxà, ne Pahpãm to me amji kam hapac xà
jũrkwa kam Pahpãm mã icakôc, ne irĩat
kam hõmpu.
18 Pê imã: “Acator pyrentu, Krĩpinkrên
pê. Ampo na? Jũ wỳr quê ita ri jũm
akampa, ate ito gũjarẽn xà ata na” hane.
19 — Pê wa ma apu ijitõt, ne ma
Krĩpinkrên pê apu icator prãm nõ, na pê
wa cumã icakôc ne cumã: “Ijõ Pahhiti,
he mehcunea mã ramã ita ri ijàpên xà
kêanre atajê na ijahkre pejtu. Pê wa ajco
hõtpê cute me akam hapac catêjê te me
cuprõn xà jũrkwa wỳr ipa, ne mehpro ne
mehcahhy.
20 Ne pê Tewãw hanea ne hõtpê me
cumã ato ihcakôc. Cwỳrjapê pê me

Tewãw curan na imã impeaj to impej. Ne pê ramã me Tewãw curan xàa kam, pa pê wa itỳj mehtehcajpa ne me cumã mehkà jamã, ata na ramã me cumã ijahkre pejtu” hane.

21 — Pê Pahpãm pê Pahhiti imã: “Wa ha ma ihmat ri akujate, ca ha mehcahkrit atajê wỳr tẽ” hane — hane.

22 Ỹhỹ, cute me Pawrô te me cumã mehcahkrit atajê jarẽn, mã cute mempar pê kỳj cati pêa mã me caràr kam mehtẽm, ne me caràr to:

— Mehcura! Ne me to pjê caprã, quê hamre! — hajỹr.

23 Ne me caràar kam cute me to ihtẽm, ne mehkà krỳ ne kàj mã me to awcapê, ne me pjê jacrô cakrỳ, ne kàj mã me to awcapê.

24 Mã krãhtare jõ pahhi ata te mehkwỳ mã harkwa hyr, quê kẽn te ikre tỳjti ata kam me Pawrô jaxà, ne mehcahhy, quê ampo cwỳrjapê ame caràr ata to me cumã awjarẽ, ampo na mã ajte ame caràr to hane.

25 Mã Pawrô cahhyr xà caxuw, cormã ame huwapre kwỳa kam, mã Roman catêjê nõa pê pahhi tehcajpar catê ata mõ ne cape na xa, mã cute ihcukij, ne cumã:

— Mõrmõ ajkĩ ate ampo na me Roman catêjê nõ cukij nare kam mehcahhyr xà ita na me amã impej? — hajỹr.

26 Mã pahhi tehcajpar catê ata te ita par, ne amji mã ipikrar, ne ma me hõ pahhi wỳr tẽ ne cumã:

— Co he, ca ha gàpên xà ita to impeaj ne! Nãmri hũmre ita pê Roman catêjê nõa ri — hajỹr.

27 Mã ma pahhi Pawrô wỳr tẽ ne cute ihcukij, ne cumã:

— Imã amji jarẽ, xà ajkĩ ampeaj kam apê Roman catêjê nõ? — hajỹr. Mã Pawrô cumã:

— Ampeaj kam ri ipê mehnõa wa — hane.

28 Mã pahhi cumã:

— Ite hajỹar ne ipê Roman catêjê kwỳ nõa wa cakrô, pê wa nee curi me kam ipỳm nare, ne ajtea mã pjê nõ kam ipỳm. Ne ite amji to Roman catêjê kwỳ prãm to pê wa amji jahpan xà na ihpore catia ne cugõ — hane. Mã Pawrô cumã:

— Ỹhỹ, quêt inxũ pê Roman catêjê nõa, cwỳrjapê ri ihkôat ipê Roman catêjê nõ — hane.

29 Mã ihcahhyr catêjê atajê te apu ihcahhyr xàa kam, mã cute cupê Roman catêjê nõ na amji jarẽn, mã cute mempar, ne amji mã me ipikrar, ne me cumã hikran, ne me cupê cator pyrentu. Mã pahhi te Pawrô pê Roman catêjê nõa na hahkre pej, ne apu hũpa. Ampo na? Cute Roman catêjê incaca xà kaj na me huwapre na harkwa hyr, na ri apu hũpa.

Pê Pawrô prohti kam me cuna mã xa

30 Mã pahhi cormã hũpar pej, ne amji jahkre pej prãm, ampo na mã ajte Juta catêjê ame Pawrô na ihcakôc kẽn. Cwỳrjapê ri cute mehcajrẽn jõ pahhi catêjê me, prohti kam me cati atajê cunea me cuprõn na me cumã hũjahkre. Jirô pê mã ri cute me wakỳre te Pawrô cajpre ata pôn, ne ma me hỹrmã me to mõ, ne me to cator, ne me cuna mã cute me hãm na me cumã harkwa hyr. Mã cute harkwa kôt me ton.

23

1 Mã Pawrô prohti kam me hõmpun tỳjti ne me cumã:

— Me ikjêjê! Pê wa icapẽnti na caxwãm catia mã Pahpãm cuna mã amji to ajpa, ne ahnaa cormã ita kam to xa he — hane.

2 Mã Anana pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi catihti ata te me cahê na mehcuhhê catêjê atajê mã Pawrô jarkwa kam me cakwĩn na harkwa hyr. Mã cute harkwa kam me cakwĩn.

3 Mã Pawrô Anana mã:

— Pỳhàpà, ihhêj ne põ rũm apejti, ne acaxwãm pê akêanre! Quê ha Pahpãm hanea ne acakwĩ, ate icakwĩn ita jahpan xà na. Ne me panquêtjê incaca xà kôt mehcukij catê ita na ca akrĩ. Mẽr hõhõ, ampo na mã ate icahhyr na garkwa hyr? Ca me panquêtjê incaca xà ihkaj na apu ito hane — hane.

4 Mã me hũmre me Pawrô na mehcuhhê atajê me cumã:

— He ca apu Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhiti xũn, ne ahna ihkaj na — hane.

5 Mã Pawrô me cumã:

— Me ikjêjê, wa nee ite cupê pahhiti ita na hahkre pej nare. Wa hahkre pej na mã, wa nee cumã icakôc xà ita to hajỹr nare. Ampo na? Pahpãm jarkwa na cute mehhôc catêjê jõ kàhhôc kam pê mehhôc to me hane he: “Nee ame akwỳ jõ pahhiti na acakôc kên nare” — hane.

6 Ne Pawrô te prohkam me hakrã pijakrut na me hahkre pej, mã mehkwỳ pê Xato xwỳ kôt me ipa catêjê, ne mehkwỳ pê Parixêw catêjê. Mã cute me to ipicapôn prãmte kỳj cati pêa mã hũjarẽn, ne me cumã:

— Me ikjêjê, inxũ pê Parixêw catêjê nõa, na ri ipê Parixêw catêjê nõa wa. Ne pa wa ita ri, cute me amji cukij xà kam xa, mã ame icukij. Ampo na? Wa itỳj mehtyc itajê te hacpỹa mã mehtĩr na amji mã me to hajỹr to ipa, na wa ita ri xa — hajỹr.

7 Hõ, cute me cumã ita jarẽn to hajỹr. Mã Parixêw catêjê me Xato xwỳ kôt me ipa catêjê te me ajpẽn mãn kam mehtẽm, mã prohkam cute me hapackre catêjê atajê picapôn.

8 Ne ampo na mã ame ajpẽn mã? Nee mã ampo na amẽ ajpẽn mãn nare. He me cupê Xato xwỳ kôt me ipa catêjê ma apu hacpỹ mã mehtyc tĩr na me harẽn par caca, ne hanea ne ma apu côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa to memprar catêjê na me aprã, ne hamreare na me harẽ, ne me carõ jamreare na amji mã me harẽ. Mã Parixêw catêjê ampo itajê cunea na amji mã me to hajỹr to me ipa.

9 Na ri kypê ajpẽn mã ame caràr to me ipa nare. Mã Parixêw catêjê kwỳ me, Mojxe xwỳ te me hapackre xà me cumã to hahkre catêjê atajê me, me hãm, ne hanea ne me caràar kam, cute me harẽn to:

— Wa nee ite me hũmre ita kam ihkên xà nõ pupun nare. Quê ihhêaj to ampeaj kam côjkwa pĩn Pahpãm mã imprar catêjê nõ cumã ihcakôc, nare, quê me carõ nõ cumã ihcakôc, cu ha ahnaa mã me — hajỹr.

10 Ne ihtỳj me ipijapu to me mõ, ne ampeaj kam me ipijapu xà ita catia to cati, na ri krãhtare jõ pahhi mã cute ihhêaj to amji pê ame Pawrô jirên na hũpa. Cwỳrjapê ri cute krãhtare wrỳc na me cumã hũjahkre, quê me wrỳ ne me Pawrô capa, ne ma kẽn te ikre tỳjti ata wỳr me to amji jaxà. Mã krãhtare wrỳc ne cute me cupê Pawrô caxàr, ne ma hacpỹ mã me to mõ.

11 Mã caxwa ata kam Jeju pê me pajõ Pahhiti te Pawrô mã amji to ipipẽ ne cumã:

— Apu pa nare, awcanã. Ca ate ita ri Krĩpinkrên kam ijarẽn, ne ca ha atỳj hanea ne Roman jõ krĩ kam ijarẽ — hajỹr.

Pê Pawrô curan na me amji pa

12 Mã apẽ, mã Juta catêjê kwỳ te me amji to cuprõn, ne ampeaj kam me ipijacri tỳaj kam, me hàpàn nare, ne amehkõm nare kam, cute me Pawrô curan na me amji ton.

13 Ne por pê me hũmre me ajpẽn pa atajê pê me hàhtô na me cwarẽnta jirôa pê.

14 Ne ma Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, mehkwỳ jakrã jõ pahhi catêjê wỳr me mõ, ne me cumã:

— Ỹhỹ, wa ite me ijàpàn nare kam me Pawrô curan na ampeaj kam me amji ton, ne wa ha xa mehcura, ne cormã me ampo krẽ, ne me ikõ.

15 Na ca ha ita caxuw prohti kam catêjê me, krãhtare jõ pahhi mã me awjarẽ, quê ajpên ita ri me Pawrô to mõ. Ca ha me hõ pahhi mã ahêj, ne cumã: “Wa hipêr me Pawrô jũjarẽn par prãm, ca ha ajpên me ite cuprõn xà wỳr to mõ” hane. Quê ajpên to mõ, wa ha ramã pry jahkà kôt me hikaj, ne cator xwỳjrea na pry kôt mehcura — hane.

16 Mã Pawrô tàmxwỳre ata aracri xa, ne cute me ajpẽn par xà ata na mempar, ne ma kẽn te ikre tỳjti ata wỳr tẽ, ne inquêtti wỳr hàr, ne cute cumã hũpar xà ata jarẽn par.

17 Mã Pawrô te krãhtare nõ na hàhwỳr, ne cumã:

— Ijaparire ita japrô ne to mõ, gõ pahhi wỳr. Quê ha ihtỳj cumã ampo ata jarẽ — hajỹr.

18 Mã krãhtare te haparire japrôr ne ma hõ pahhi wỳr to mõ, ne hỹrmã to hàr, ne hõ pahhi mã:

— Ỹhỹ, por cute me Pawrô jaxàr mã xa ata te ina hàhwỳr, wa ite awỳr haparire

ita japrôr ne to mõ, quê amã ampo ita jarẽ
— hajỹr.
19 Mã me hõ pahhi te intuwre ita jũhkra
na ipyr, ne ma me cupê to hũjawry, ne
cute ihcukij to:
— Ampo ca apu imã harẽn prãm? —
hajỹr.
20 Mã cumã:
— Ỹhỹ, wa nee apu amã ampo jarẽn
prãm nare, quê ha Juta catêjê Pawrô
curan prãmte me amã ihhêj, ne hipêr me
hũpar prãmte cute me cuprõn xà ri quêtti
na me ana ahwỳ.
21 Ca ha nee me kam gapac nare. Ampo
na? He ame amã ihhêj. Ne me hũmre te
me ajpẽn par atajê jàhtô te cwarẽnta jirôa
pê, quê ha quêtti mã me amxu ne prya
kôt mehcura. Ne mehcunea ne me hàpàn
nare, ne mehkõm nare kam, xa me quêtti
curan, ne cormã ame hàpàn ne amehkõm
na cute me amji ton, ne cama ramã amji
caxuw me akampa — hane.
22 Mã krãhtare jõ pahhi te cumã:
— Nee jũm mã ate imã ampo jarẽn ita
jarẽn nare — hane. Ne ma cute intuwre
ita kujahêc, mã tẽ.

Pê pahhi Peri wỳr me Pawrô kujate
Me Hàpên Xà 21.27-39; 22.24-30

23 Mã krãhtare jõ pahhi te krãhtare to
ipijakrut ne cumã hàkjêr ne me cumã:
— Wapohti na me krãhtare to me xẽj
to ajkrut ne me haprô, ne hanea ne cawrô
kam krãhtare to me xetẽnta ne me haprô,
ne hanea ne kruwxwa na krãhtare to
me xẽj to ajkrut ne me haprô, quê me
ahcuprõ, ne Xexa jõ krĩ wỳr me pra,
caxwa ryre kam.
24 Ne hanea ne me Pawrô mã cawrô nõ
mã me acato, quê kam jỹ, ca me huwahi
to impeaj ne, ne ma pahhiti pê Peri wỳr
me to mõ, Xexa jõ krĩ kam — hajỹr.
25 Jirô pê mã ri pahhi ata te ihkàhhôc
pyr, ne cute kam ihhôc to hajỹr he:
26 — Ỹhỹ, Peri pê pahhi catihti ita, xà
apeaj? Ipê Crawti Rixij, ne itea wa amã
ihhôc, ne amã ihkujahêc.
27 — Juta catêjê te me hũmre ita pro
ne ajmãr mehcuran. Wa ite me cupê
Roman catêjê nõ na hahkre pej, ne ite ijõ
krãhtare to me cupê hũtàr.
28 Ne wa ite ampo na cute ame to kên
to hajỹr na hahkre peaj to prãmte haprôr,
cute me hapackre catêjê wỳr. Ne me cupê
Juta catêjê pê prohkam, ite me cuna mã
hũmre ita xãm.
29 Ne ite nee ihtyc xà caxuw, nare, cute
me haxàr xà caxuw, cute ampo kên ton
nare na, hahkre pej. Ne menquêtjê caca
xà kôt cute ampo kên ton na ame harẽ.
30 Ne wa ramã ite Juta catêjê kwỳ te
me Pawrô curan na me amji ton na me
hahkre pej, ne ite to amji kam ijapac, ne
ite amã ihkujahêc. Ne ite me cumãn,
quê acunaa mã me Pawrô kên na harẽ.
Hamre, ita na pit mã wa ite amã ihhôc,
apej pêa mã mõ. Ipê Crawti Rixij — hajỹr.
31 Mã krãhtare catêjê te hõ pahhi par,
ne cute me Pawrô japrôr, ne ma caxwa ri
me to mõ, Antipatrij jõ krĩ wỳr.
32 Ne apẽ, mã krãhtare catêjê te me
cwatxẽnta atajê mehpar kam ame ipa
atajê te hacpỹa mã kẽn te ikre tỳjti ata
wỳr me amji jaxàr ne me mõ. Mã cawrô
kam krãhtare me pra atajê ma Pawrô to
me mõ, Xexa jõ krĩ wỳr, ne me to cator.
33 Ne cute Peri pê pahhiti mã me
ihkàhhôc pyr ata jõr, ne hanea ne hũhkra
mã me Pawrô jaxàr.
34 Mã pahhiti te ihkàhhôc cahyt ne
Pawrô cukij ne cumã:
— Hã, pjê jũ kra mã ca? — hajỹr. Mã
cumã:
— Ipê Quiriti jõ pjê kra — hane.
35 Mã cumã:
— Quê ha xa cute me akôt harẽn kên
catêjê me cato, wa ha cormã kampa —
hane. Jirô pê mã cute krãhtare catêjê mã
harkwa hyr, quê Heroti xwỳ jũrkwa mã
me Pawrô jaxà, ne me huwahi tu. Mã
cupê pjê jõ pahhiti ata jũrkwa kam, cute
me haxàr.

24

Pê Juta catêjê Pawrô pro rẽ
Ruc 21.12-13; Me Hàpên Xà 25.7

1 Ne amcro te xĩc jirô pê mã ri, ma
Anana pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê
jõ pahhi ita me, prohti kam mehkwỳ kwỳ
me, ma Xexa jõ krĩ wỳr me mõ, ne cute
mencaca xà jahkre pej catêjê me, mã
hanea ne cute me hũjarẽn catê japrỳ te

Tertur ata japrôr, ne ma me to cator. Ne Peri pê pahhiti wỳr me hàr. Ne cute Pawrô to mehcakôc kên kam mehtẽm.
2 Ne cute me Tertur na hàhwỳr, ne Peri cuna mã me hãm, mã Tertur te Pawrô kôt harẽn kên kam ihtẽm, ne pahhi mã harẽn to:
— Ỹhỹ, pahhiti! Apeaj to apej, ne ate amji jahkre peaj to amji jahkre pej. Cwỳrjapê wa me ipej pêa mã me amji to ajpa, rỳ pêa mã wa me ipej pêa mã amji to me ajpa. Ne ramã ate ampo jàhtôa ne to impej to mõ, me pajõ pjê ita kam.
3 Ne ate me imã ampo jàhtôa ne hõr, pjê cunea kam, amcro me caku cunea kam, ne tahnaa ri me imã impej.
4 Ne wa ha nee apê ijàmtàr to iryti nare, ne wa awỳ, ca ipar to hatujre ne.
5 — Wa ite me hũmre ita jahkre pej, mã ihhêj rũm cupê hà pyràac ne ipa, mã ampo kên cunea hapôj to ipa. Ne Juta catêjê kam xwahna to, ne pjê cunea kam to, ne krĩ cunea kôt xwahna ton to ipa, ne ihkên ton to ipa. Ne cupê Naxare jõ krĩ catêjê kwỳ jõ pahhi, ne ihtỳj ame pajõ pjê jõ pahhi to kên prãm to ipa.
6 Ne tee apu Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa to kên prãm, ne ampeaj kam ihtũm prãm. Na wa tee me to jũ na to prãm, me icaca xàa na.
7 Mã krãhtare catêjê jõ pahhi pê Ritij ita te me ijũhkra kam, hàprêa kam, Pawrô caxàr.
8 Ne cutea ri awỳr me ikujahêc, wa me acunaa mã ame Pawrô na me icakôc kên. Na ca ha hũmre ita cukij ne hĩa kampa, ne pom wa me ampo jarẽ itajê, quê ha taa harẽ — hajỹr.
9 Mã Juta catêjê mehcuhhê ne me Tertur jũjarẽn xà kampa, ne me taa xwỳjê me harẽn to:
— Ampeaj kam ri ampo kên ton to ipa — hane.

Pê Pawrô harkwa to amji pytà, Peri cuna mã
Ruc 21.14-19

10 Mã me hõ pahhiti pê Peri te Pawrô te hũjarẽn xà na cumã ihkrã to hàhhêc. Mã Pawrô te hũjarẽn kam ihtẽm ne me cumã:
— Ỹhỹ, wa ite ramã, apê Juta catêjê kam mehcukij catê na caku jàhtôa na, gahkre pej. Cwỳrjapê wa acunaa mã icakôc, ne amji jarẽ ne amji pytà, pyrên wa apu ijakry.
11 — Ỹhỹ, wa curmã Krĩpinkrên mã icator. Ne cormã icator na amcro te tôxi peaj. Ne atỳj mehcukij, quê ha taa me amã awjarẽ. Wa Pahpãm to ite amji kam ijapac prãmte, wa Krĩpinkrên kam icator.
12 Ne nee Juta catêjê nõ te ite ampo to jũ mãn to imõr na ipupun nare, ne nee wa apu jũm caxun to imõr nare, ne wa nee Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa kam, ite jũmjê rẽc nare, cute me cuprõn xà kam. Ne hanea ne krĩ ata kam, nee krĩ cape na ite jũmjê rẽc nare.
13 Ne nee mehnõ te ampo kên na ipupun nare, ne nee ijũjarẽn xà nõ na, jũm te ipar nare ita kam, jũ mã quê me ijarẽn to?
14 — Ne ampo pyxitre ata na ri ampeaj kam me ijarẽ. Wa itỳj Jeju te amji kam hapac xàa kôt, me panquêtjê jõ Pahpãm pynãr to ipa. Ne Juta catêjê pê cama ita na ihkaj na. Ne imãa ite amji kam ijapac xà te hajỹr he, na wa itỳj ihcunea kampa, ne itỳj Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kampa, ne Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê jõ kàhhôc kampa.
15 Ne wa ha itỳj Pahpãm jikaj, quê ha jũ caxuw ihtỳj hacpỹa mã mehtyc atajê to ihtĩr. Mempejti atajê me, mehkên atajê me, cute hacpỹa mã me to ihtĩr na, wa itỳj amji mã to hane.
16 Na wa apu ikên ton nare, ne caxwãm catia mã icapẽnti na ipa, Pahpãm me, mehcunea cuna mã.
17 — Ne hamre, pê wa Krĩpinkrên pê icato, ne ma pjê cunea kôt apu ipa, ne curia amji to caku kwỳ kujate. Ne curmã wa ite hacpỹa mã me ikwỳ wỳr amji jaxàr, Krĩpinkrên wỳr. Ite me cumã ihpore nõ jõr prãmte. Ne hanea ne ite Pahpãm mã ampo to ijũjahkre ata jõr prãm.
18 Ne ite Juta catêjê caca xàa kôt me amji cũmpej jirô pê, Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa mã ixàr, ite me Pahpãm mã ampo jõr prãmte. Me icrê wa me mõ ne me icuhhê, ne nee wa ame ikên ton to me ipa nare, ne ata kam ri Juta catêjê kwỳ Axij jõ pjê pĩn me cator, cute me ipupun.

19 Ne quê rỳ mã ajpên cute me ipupun
catêjê atajêa me mõ, ne cute ikam me
ampo kên pupun xà atajêa na, me taa
acuna mã me ijarẽ, nare, quê, pom
prohkam mehkwỳ ita ri me xa atajêa me
amã me ijarẽ.
20 Ne pê wa me cunaa mã ixãm xà ata
kam, pê wa nee me kam mare mã ampo
kên ton nare.
21 Ne ampo pyxit peaj ata pê wa to, ne
kỳj cati pêa mã me cumã icakôc, ne me
cumã: "Ỹhỹ, wa itỳj hacpỹa mã Pahpãm
te mehtyc atajê to tĩr na amji mã to hane,
ata cwỳrjapê mã ca ame icukij" hane —
hajỹr. Hõhõ, Pawrô te pahhi pê Peri mã
amji jarẽn to hajỹr.
22 Mã pahhi pê Peri te ramã Jeju na
mehkwỳ te amji kam hapac xà jahkre pej.
Ne cute me cumã amcro nõ hyr, ne me
cumã:
— Hamre, ita kam ita pit, quê ha xa
krãhtare jõ pahhi pê Ritij ata cato, wa ha
cormã me acaca xà ita na jũ na me ato —
hajỹr.
23 Ne cute krãhtare pê Pawrô jamãr
catê ata mã harkwa hyr, ne cumã:
— Ỹhỹ, ita ri kẽn te ikre tỳjti ata wỳr
Pawrô japrô, ne hamãr to impeaj ne,
quê nee jũ kam ihtẽm nare. Ne kyre pê
huwapre, ne ikre kam apu ipa na to tojnõ,
quêt taa apu ipa. Ne quê ihhêaj to me hõ
ikwỳ nõ mã mehtehcajpar prãm na, ca ha
atỳj me to tojnõ, quê taa mehtehcajpa —
hane. Ne cute kẽn te ikre tỳjti ata kam me
Pawrô xir, mã curia hàhhuc ne apu mõ.

Pê Pawrô Peri me Truxirkwỳj cuna mã xa

24 Mã amcro kwỳ te me hakren jirô pê
mã ri Peri me hĩxi japrỳ te Truxirkwỳj
cator, ne cupê Juta catêjê cahãj nõa. Ne
cute me Pawrô par prãmte me ahna
hàhwỳr. Mã Pawrô te cumã Jeju to cute
amji mã mehhimpej xà jarẽn to hajỹr:
25 — Cu ha me pahcunea catyt kam me
papa, ne ma ampo kên tête me amji jiprõn
to me papa. Quê ha amcro nõ na Pahpãm
me pahcukij ne me pahkrã kên catêjê
me, me pahkrã pej catêjê me, me pahto
ajcokjê. Ne apu mehkrã kên to kên, ne
mehkrã pej to impej — hajỹr. Hõ, Pawrô
te me cumã hũjarẽn to hajỹr. Mã Peri
te ita par, ne cumã hũpaa to hũpa, mã
cumã:
— Gapacta ne mõ. Wa ha jũ caxuw ana
prãm, ne hipêr gaprô — hane.
26 Ne ihcaprỳ na ihpore na Peri Pawrô
jikaj. Cwỳrjapê ri cute Pawrô na hàhwỳr
to amcro jàhtôa ne apu cumã ihcakôc.
27 Mã Pawrô te curia amji to caku
pijakrut kujahêc. Jirô pê mã ri pahhi
pê Peri ata cator. Mã haxà kam pahhiti
tuw nõ japrỳ te Porxij Pexô ata xàr cakrô,
nee Peri ata te Pawrô cator na to tojnõ
nare. Ampo na? Cute amji to Juta catêjê
cajpuaw prãmte.

25

Pê Pawrô mã Roman jõ pjê catêjê jõ pahhiti cuna mã amji xãm prãm

1 Mã pahhiti tuw pê Pexô ita xàr, ne
ahna amcro incrê jirô pê mã ri, ma Xexa
jõ krĩ pê cator ne Krĩpinkrên wỳr mõ.
2 Mã mehkwỳ jakrã jõ pahhi kwỳ me,
Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê kwỳ me,
cuna mã me hỹr, ne cute Pawrô kôt me
harẽn kên kam mehtẽm.
3 Pê ramã Krĩpinkrên jõ pry kôt Pawrô
curan na me ajpẽn pa. Cwỳrjapê ri cute
me Pexô na me hàhwỳr, quê me cumã
Krĩpinkrên wỳr Pawrô kujate.
4 Mã Pexô te me cumã:
— Ma Xexa jõ krĩ kam Pawrô me hacjên
xà kam nõ. Ne quê ha ina ahtũm nare wa
ha hỹrmã amji jaxà.
5 Quê ha cute ampo kên ton na, quê ha
me gõ pahhi ipynã, ne curia me icunaa
mã ihkôt me harẽn to kên — hajỹr.
6 Mã Pexô te curi me cahê na amji to
amcro to ôjtô, nare, cute amji to amcro
to tej, ne ma hacpỹa mã cute amji jaxàr,
Xexa jõ krĩ wỳr. Ne apẽ mã mehcukij xà
mã hàr ne hỹr, ne cute Pawrô japrôr na
me mẽn.
7 Mã Pawrô cator, mã Juta catêjê
Krĩpinkrên pĩn me mõ atajê te me Pawrô
krã, ne cute me cumãn kên tỳj kam me
to ihtẽm. Ne me cumã curê catêjê ame
to xwahna to me ipa, ne jũ wỳr quê jũm
ihkên nõ na harẽ.
8 Mã Pawrô te harkwa to amji pytàr, ne
me cumã:

— Wa nee ite me panquêtti pê Mojxe xwỳ caca xà cuna mã ampo kên ton nare, ne nee Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa cuna mã ampo kên ton nare, ne hanea ne nee Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti caca xà cuna mã ampo kên ton nare — hane.

9 Mã pahhi Pexô te Juta catêjê mã hakry ton prãmte, cute Pawrô cukij, ne cumã:

— Xà nee amã Krĩpinkrên wỳr amõr prãm nare, quê amã amõr prãm, wa curia acukij? — hajỹr.

10-11 Mã Pawrô cumã:

— Apê Roman catêjê jõ pahhiti mã gàpên catê, ne Roman catêjê te amji kam hapac xà kôt mã ca apu icukij. Ne wa ihhêaj to ite ampo to kên pàràpên, gapacta ne atỳj jũ na me ito. Ne hamre, wa ramã ate icuran xàa caxuw apu ijàhcuprõn, ikên jahpan xà na ijàmjõr xà caxuw. Quê ha me cupê Juta catêjê te ame ito ihhêj na, quê ha nee jũm me cumã ijõr nare. Ne nee ite Juta catêjê to kên nare na, ramã atea ijahkre pej pejtu. Cwỳrjapê wa itỳj Roman catêjê jõ pahhiti cuna mã ixãm, ne cumã icakôc prãm, mãr quê taa icukij — hane.

12 Mã Pexô te harkwa kôt cute me hapackre catêjê me, me ajpẽn par, ne Pawrô mã:

— Ca Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr akràr, na wa ha itỳj hỹrmã akujate — hajỹr.

Pê Pawrô Acrip me Perenikwỳj cuna mã xa

13 Mã amcro kwỳ jàhtôa jirô pê, pahhiti nõ japrỳ te Acrip pê Heroti xwỳ kra, me hĩxi japrỳ te Perenikwỳj Xexa jõ krĩ mã cator. Ne cute pahhi tuw pê Pexô pupun, ne ajpẽn pyrên me hakryti to prãm to ri hỹrmã me cator.

14 Mã amcro nõ jirô pê, Pexô te Acrip pê pahhiti mã Pawrô jarẽn ne cumã:

— Ỹhỹ, ita ri pahhi pê Peri te me hacjên xà mã hũmre nõ ita jaxàr, mã hikwa.

15 Wa mõ ne Krĩpinkrên mã icator, mã mehkwỳ jakrã jõ pahhi me, Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi kwỳ me, icuna mã ame imã hũmre ita kôt harẽn to kêanre, ne ite ihcukij ne ihcuran na, cute me ina hàhwỳr.

16 — Wa ite me cumã amji jarẽn to: “Wa Roman catêjê incaca xàa na apu ipa. Ne me icaca xà ata kôt, quê ha xa icuna mã cute ame ajpẽn na mehcakôc kêanre catêjê me ajpẽn cuna mã me xa. Quê ha mam cute me cumãn catêjê atajê pê cute amji pytàr xà na ihcakôc. Wa nee ita cumam cute me cumãn xi catêjê atajê mã, cute jũm curan xà caxuw hõr nare” hane.

17 — Mã ita ri mehcunea cator, wa nee ite hipêr me to amcro nõ mẽn nare, ne apẽ wa ma ramã mehcukij xà mã ixàr, ne ite hũmre ata japrôr na me mẽn, ne itỳj apu ihkên cati na ihcãmjĩ.

18 Mã me curê xwỳn catêjê cator, ne nee ite ampo na ihcãmjĩ xà atajê nõ na cute me harẽn nare.

19 Ne mencaca xàa kôt, cute me ampo pyxit peaj kênre ata na me harẽn. Ne hanea ne cute me cumã mehcakôc kên, por pê jũm xũmre japrỳ to ame Jeju, pê ramã ty ata, mã Pawrô ampeaj kam amji mã hũmre ita tĩar na ipa na harẽ.

20 Wa nee ite hahkre pej nare ita kam, jũ mã wa ha to ne hahkre pej. Cwỳrjapê wa ite Pawrô cukij, quê ihhêaj to Krĩpinkrên wỳr cumã mõr prãm quê mõ, quê ha curia mehcukij.

21 Mã Pawrô te pjê jõ pahhiti pê Xexa Aguxô pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr amji kràr, ne cute huwapre ita na hãm na iwỳr, ne ahnaa Roman catêjê jõ pahhiti wỳr cato, quê ha taa jũ mã to. Ita na wa ite ahna krãhtare te hamãr catê mẽn, quê me hamã, wa ha ahnaa Xexa pê pahhiti mã ihkujate — hane.

22 Mã Acrip cumã:

— Wa itỳj ijõtpê pa hũmre ita par prãm — hane. Mã pahhi Pexô cumã:

— Apẽ na ca ha kampa — hane.

23 Ne apẽ, mã pahhi Acrip me Perenikwỳj cator, cute me cuprõn xà kam. Mã me hàhtôa ne ahna cute me cuprõn, ne me cumã ampeaj ne me to mõ, mã ihkà impejti kam mõ. Mã krĩ kam me cati catêjê jàhtôa me, krãhtare catêjê jõ pahhi catihti atajê me, ramã cute hikaj xà cute me cuprõn. Mã Pexô te Pawrô na hàhwỳr mã cator.

24 Mã Pexô te ahna me cumã:

— Ỹhỹ, pahhiti pê Acrip me, pom ca ita ri me acunea me xa itajê, me hũmre ita pupu he! Krĩpinkrên kam me cupê Juta catêjê cunea me, hanea ne ita ri amehkrĩ atajê te hũmre ita na icuna mã amehcakôc kêanre. Ne hõtpê ame caràar kam, ihtỳj me hũmre ita curan na me awjahkre.

25 Ne imãa cute nee ampo kên cati ton nare ita kam, ampo na quê ty? Ne hanea ne cutea Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr amji kràr, cwỳrjapê wa ite hỹrmã ihkujahêc na amji ton.

26 Ne ipê cormã hahkre kêatre ita kam, ampo na wa ha ajte Xexa pê pahhiti mã ihhôc? Cwỳrjapê wa ite me acuna mã hãm, ate mehcukij xà caxuw. Ne mam cati mã ca ha, caa, pahhiti Acrip ihcukij.

27 Wa ha kampa, ne cormã hahkre pej, ne ahna ihhôc. Ne jũ wỳr wa ite cute ampo kên ton na hahkre pej nare kam ahna ihhôc, ne cumã ihkujate, ahna ipê ihkaj na — hajỹr.

26

Pê Pawrô harkwa to amji pytà, Acrip cuna mã

Me Hàpên Xà 8.3; 9.1-19; 22.1-21

1 Mã pahhi pê Acrip te Pawrô mã ihcakôc ne cumã:

— Gapacta ne imã amji kôt harẽ — hane. Mã Pawrô te hũhkra pẽr ne cute ihcakôc xà to amji pytàr kam ihtẽm ne cumã:

2 — Ỹhỹ pahhi pê Acrip, ita kam ite acuna mã amji pytàr xà ita pyrên ampeaj kam imã amji kĩn. Por Juta catêjê te ina ihcakôc kên ata pê, wa ha itỳj amji pytà.

3 Ne icuxà apê Juta catêjê nõ, ne ramã ate amji kam me pajapac xà cunea pupun pejtu, ne hanea ne ramã ate, cute me amji kam hapac xà pihho catêjê te amji kam me hapac xà jahkre pej pejtu. Mã ihtỳj cute ina mehcakôc kên. Na wa awỳ, ca catyt kam jỹ ne ikampa.

4 — Ỹhỹ, ramã Juta catêjê cunea te, me ite amji kam ijapac xà pupun pejtu. Ne me cumã ijahkre pej, pê wa icrire na ijõ pjêa kam amji to ajpa, ne hanea ne Krĩpinkrên kam amji to ajpa.

5 Ne mam Parixêw catêjê kwỳ mã axà. Ne pom Parixêw catêjê kwỳ ata pê mehkwỳ atajê cunea jirôa pê Juta catêjê caca xà na me hũnãr tu. Ne Juta catêjê mã ita na ijahkre pej, ne quê ha me cumã amã ijarẽn prãm, quê ha ihtỳj amã me ijarẽ.

6 Ne wa itỳj, por pê Pahpãm me panquêtti mã jũm to awjahkre ata to me cumã ijũjarẽn to ipa, ne incwỳrjapê mã ame icukij, ne ina mehcakôc kêanre.

7 Ne wa itỳj Juta catêjê cunea me, me ikwỳ cunea me, ikre ry cunea, Pahpãm te me pamã jũm to hũjahkre ata jikaj. Ne wa hõtpê, amcro me caxwa cunea kam, Pahpãm to me amji kampa, ne me jũm ata jikaj. Ne wa Jeju to Pahpãm me pamã awjahkre ata na me hikaj, ne incwỳrjapê mã ame ina ihcakôc kên. Mã Pahpãm te Jeju pê ihkra na to ipipẽ prãmte, hacpỹa mã to ihtĩr.

8 Xà quê ajkĩ nee Pahpãm hacpỹ mã jũm to ihtĩr nare? Hãpà, quê ihtỳj jũm to ihtĩr.

9 — Ỹhỹ, pê mam cormã ipê Jeju jahkre kêatre kam, pê wa itỳj cuna mã ajco ikên ton to prãm to amji kampa. Na pê wa itỳj ajco Jeju na mehkwỳ to kên to amji kampa.

10 Ita na pê wa Krĩpinkrên kam amji to. Pê wa me pajõ pahhi catêjê jarkwa kôt ajco Jeju na mehkwỳ jàhtôa ne me hacjê. Ne mehcuran xà kam, pê wa hanea ne me cuna mã icakôc.

11 Amcro atajê cunea kam pê wa ajco me to kên to hajỹr to ipa. Cute me cuprõn xà cunea kam, cute me Jeju mã hikran prãmte, pê wa ajco me to hajỹr to ipa. Cwỳrjapê pê wa ajco me cumã quêt, ne ajco me to kên. Ne ampeaj kam hãn me kam icryc, pê wa ma ajco krĩ kôt ipa, ne me to kên kryjre nare.

Pê Pawrô hipêr cute amji to ipintuw xà to ihcakôc

12 — Cwỳrjapê pê wa ma me hõ pahhi jarkwa py ne to mõ, Tamatcô jõ krĩ wỳr.

13 He ampeaj kam pahhi, wa apu amã amji jarẽ, pê ramã pyt ikrã cajpuw hỹr kam, pê wa côjkwa pĩn, pyt jirôa pê ampo pràti ata pupu, pry cahti ri. Pê ampo pràti

ita ipu na ajxê tu, ne hanea ne me ikwỳ
pu na ajxê tu.
14 Na pê wa me icunea pjê kam me
ipỳpỳm, wa ite côjkwa pĩn me jũm
kampa, pê me imã Juta catêjê jarkwa to
ihcakôc to: “Xawrô, Xawrô, ampo na
mã ca apu ito kên to hane? He ca, caa
apu amji jaxôp to prãm, ne ampeaj kam
gàprãr xi. Na ca, caa apu amji jaxôp to
apa. Ne ihhêj rũm apê pryti jàprê, mã
amnã, ne wakỳti xwahhi to amji caxwỳ
ata pyràac” hane.
15 — Pê wa kampa, ne ihcukij to: “Me
anõ mã ca?” hane. Pê imã: “Ipê Jeju, por
ca apu ito kên ata.
16 Amji tỳaj ne to xa. Wa ramã ite amji
mã ato imã gàpên catê xà na, amji mã
acapi, ne amã amji to ipipẽ. Ne ita caxuw
ca ha, pom ate ita kam ampo pupun ita to
me akwỳ mã awjarẽ, wa ha cormã amã
ampo jarẽ ne amã to hahkre, ca ha me
cumã harẽ.
17 Wa ha itỳj Juta catêjê pê apytà, ne
mehcahkrit atajê wỳr akujate, ne hanea
ne me cupê apytà.
18 Ca ha mento jahkjê, quê awcapàtkô
pê me cato, ne me apẽ pupu, ne hanea
ne me pahcurê xwỳn carôt pê me cato,
ne Pahpãm pê Inxũ Cati wỳr me apkjê.
Ahnaa mã quê ha jũm ikampa, ne ampeaj
kam ito amji mã ihhimpej, wa ha itỳj
ihkên pê hũtà, ne mam cute Pahpãm to
kên atajê to tojnõ ne to ijapac kêt, ne ma
Inxũ Cati na mehkwỳ mã haxà” hane.

Pê Pawrô hàpên xà to ihcakôc

19 — Pahhi Acrip, he pê wa irĩat kam
côjkwa pĩn kampa na, wa itỳj kampa.
20 Pê wa mam Pahpãm jarkwa jarẽ
Tamatcô jõ krĩ kam, ne hirô pê Krĩpinkrên
kam harẽ. Ne Juta jõ pjê kam, mehcahkrit
me, me ipicacwỳr kam ajco me cumã
harẽ, pê mehkên jicu, ne Pahpãm wỳr me
amji jaxà, ne me kam mare mã cute me
ampo kên ton atajê jicu tu. Ampo na? Mãr
quê nee hipêr cute me ampo kên ton nare
na cumã me amji jarẽ, ne quêt ampo pej
to pit mã me to me ipa.
21 — Hõhõ, ampo itajê cwỳrjapê pê
cuprõn xà kam, Juta catêjê me ipro, ne
ame icuran prãm.
22 Ne amcro ata kam, pê Pahpãm itehca-
jpar kam tẽ, ne me cupê ipytà, ne cormã
itehcajpar to ipa ita na. Cwỳrjapê wa
mehcunea mã Pahpãm jarkwa jarẽ, me
cati me, me cupê ampo jamreare atajê
mã. Wa nee Pahpãm jarkwa to mehcakôc
catêjê me, me panquêtti Mojxe te amji
kam hapac xà jirôa pê me cumã ijũjarẽn
nare. Pê jũmjê atajê hanea ne icuxà
Pahpãm te me pamã jũm to hũjahkre ata
to ajco me awjarẽ. Ne hõtpê imã ijũjarẽn
xà te hajỹr.
23 Pê Pahpãm me pahtehcajpar xà
caxuw me pamã jũm pê Crixtô to aw-
jahkre, ata pê ihtỳj amji pupun xà kêanre
to amji pupu, ne ty ne hacpỹa mã ihtĩr.
Cwỳrjapê cu ha me pahcunea hacpỹa mã
ame pahtĩr. Por Jeju pê Crixtô hacpỹa mã
ihtĩr xà ata kôt, quê ha hacpỹa mã Juta
catêjê me, mehcahkrit atajê cunea tĩr na
me to awjarẽ. Ne me to hũjarẽn xà ata
pê, quê ha me cumã hàhcujro xà pyràac,
ne ihtỳj mehcujro xà ata kôt amehtyc xà
jahpa — hane.
24 Mã Pawrô te amji pytàr to hajỹr, mã
ihprõt pê Pexô te cumã caràr to:
— Pawrô, mõrmõ ca apu ato kam waj!
Ca ate ampo jàhtôa to hahkre ita kam, ca
apu ato kam waj! — hajỹr.
25 Mã Pawrô cumã:
— Hamreare, pahhiti, wa nee apu ito
kam waj nare, ne ikrã impeaj kam wa
catyt kam ame amã awjarẽ.
26 Ỹhỹ, pahhi Acrip wa itỳj acunaa mã
icakôc. Ampo na? Ca ramã ate ampo itajê
jahkre pej pejtu. He mehcunea jipôc ri
ampo itajê te hajỹr, ne nee mã pjê pimxur
nõ kam cute hajỹr nare.
27 Pahhi Acrip, xà ca ampeaj kam
Pahpãm jarkwa na ihhôc catêjê kampa?
Wa itỳj ate me kam gapac na ite gahkre
pej — hane.
28 Mã pahhi Acrip Pawrô mã:
— Mõrmõ ca atỳj gũjarẽn xà jatujre ita
kôt ite amji to Jeju na mehkwỳ na apu
icãmjĩ? Hãpà! — hane.
29 Mã Pawrô cumã:
— Wa ha amã Pahpãm wỳ, ca ha atỳj
ijũjarẽn jatujre ita kôt, nare, ijũjarẽn xà
cati ata kôt, me apê ipyràac ne Pahpãm

pynã, ne Jeju to amji mã ahimpej. Ne imã me apê ipyràac na me ato prãm, ne nee me ana wakỳre hamreare ne. Ne nee wa ha Pahpãm mã apyxit peaj cajrẽn nare, wa ha cumã me acunea te me ikam gapac atajê cajrẽn — hane. Mã hũjarẽn xà ita jirô pê, me hãm, ne põ mã mehcunea cator. Pahhi pê Acrip me, pahhi pê Pexô me, Perenikwỳj me, mehcunea mehkôt me ipa atajê me, me cator.

30-31 Ne me cator xà kam ihtỳj amji mã me harẽn to:

— Hũmre ita te nee ihtyc xà me haxàr xà caxuw ampo kên ton nare — hane.

32 Mã Acrip Pexô mã:

— Quê ha Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr amji to hũjahkre nare na mã, quê ha ramã põa pê ihtỳj apu mõ — hane. Ne amehcahkũm, mã ma hacpỹ mã Pawrô jaxàr catêjê me to mõ, ne cute me haxàr.

27

Pê Pawrô Roman jõ krĩ wỳr tẽ
Me Hàpên Xà 23.11; 25.12

1 Ne jũ mã me ahna amcro te, mã ma cute me Pawrô kujahêc, Prytikra jõ pjê me, Roman jõ krĩ wỳr. Wa ma, ipê Ruc, ihkôt mõ, mã cute Jujo pê krãhtare catêjê jõ pahhi nõ mã Pawrô me, me hacjên catêjê kwỳ jõr. Ne krãhtare catêjê kwỳ atajê pê Roman catêjê jõ pahhiti tekjê.

2 Pê ramã Atramit jõ krĩ jõ pàr kre Axij jõ pjê wỳr amji kujahêc xàa kam, na pê wa ma kam me tẽ. Mã Aritarcô pê Maxeton jõ pjê catêjê nõ, ne Texarõn jõ krĩ kam ihpỳm ata, pê hanea ne me ikôt mõ.

3 Ne apẽ wa Teppro jõ krĩ mã me icator. Pê Jujo ajco Pawrô to impejti, ne ihtỳj to tojnõ pê ma ajco ipa, ne me hõ ikwỳ nõ catêjê pupu, mãr quê me Pawrô mã, cute ampo na prãm atajê gõ.

4 Jirô pê mã, wa me Teppro jõ krĩ pĩn me mõ, ne ma cô jipôc ri Xipre jõ pjê na kỳj rũm me ipijarõ. Ampo na? Pê kôc me icunaa mã me icajpêr kam tẽ.

5 Na pê wa côxwa cote na, por Quiriti jõ pjê me, Panpir jõ pjê jõ côxwa ata na me rê. Ne ma Mira jõ krĩ mã me icator, Rixij jõ pjê kam.

6 Pê curia krãhtare catêjê jõ pahhi, Mehtehcajpar jõ krĩ pĩn pàr kreti ata mã me cato, ne pê ma Prytikra jõ pjê wỳr ihtẽm xà carõ. Mã ahnaa kypê hỹrmã me ijator nare, wa ma cumã me ixàr.

7 Ne pàr kreti ata kam, wa amji mã me iprĩa ne me mõ, ne me imõr xà ita na wa ite amji to me amcro kwỳ kujahêc, ne cuna mã nee me imõr xà ita pej nare, wa ahnaa Xito jõ krĩ cahê na me icator. Mã nee kôc te me ito tojnõ, wa ite me imõr xà to me amji mã me ihimpej xà ata wỳr me imõr nare, na wa ma cô jipôc ri Kẽnpojre jõ pjê ata jarã mã me mõ. Ne ite me pjê incràti te cajõt ita jakren, haprỳ pê Xarmô jõ pjê.

8 Ne hanea ne pê wa me pjê cahê na me imõr xà to me mõ ata nee impej nare, wa ahnaa krĩ nõ japrỳ te Incjênpej ita na me icator, por Raxa jõ krĩ na pire mã xa ata wỳr.

9 Ne curia wa amcro jàhtôa kam me ijàhhuc. Mã hamre, me imõr xà ita kên kam hàhhuc, ne ramã Juta catêjê pijacri xà jõ amcro hamre, pê hõtpê putwrỳ ata na kôc pahtỳjti ajco hapôj, ne jũ wỳr quê jũm putwrỳ atajê nõ na côxwa kam pàr kre to mõ. Cwỳrjapê ri Pawrô te krãhtare catêjê mã hũjarẽn, ne me cumã:

10 — Ỹhỹ, me hũmre, me ikampa, wa ite ramã me pamõr xà ata jahkre pej, quê ha ita caxuw ihtỳj kôc pahtỳjti ata ame pahto kên. Cu ha me pajàhcukrêj jàhtôa ne me to acto, quê ha pàr kre mrõ, côxwa kam, quê ha me pahkwỳ mehhi — hane.

11 Mã krãhtare jõ pahhi catêjê te nee me Pawrô par nare. Ne quê ihtỳj cute me pàr kre to me ipa catêjê me, me pàr kre jõ pahhi me amji par.

12 Mã por pjê ata kam me hàhhuc xà ata, nee me cumã impej nare. Mã ma apu curi amji to me kôc pahtỳjti ata jõ putwrỳ jakren caca. Cwỳrjapê ri hirôa pê me hàhtô atajê ma me hàhhuc xà ata pê me cator, ne Pàrkô jõ krĩ wỳr me mõr to hahkre to prãm. Ne krĩ jõ pjê pê Kẽnpojre ata kam me hàhhuc xà ata pê impejti. Ampo na? Pê ihtỳj cô pihpo

ata na me hapôj xà ajkrut, kỳj rũm ita ne harã mã ita. Na pê curi impeaj to impej, na pê curia amji to me kôc pahtỳjti ata jõ putwrỳ jakren prãm.

Côxwa kam kôcti
Me Hàpên Xà 23.11

13 Mã pyt cjêj xà jĩkjê rũm, awke rũm kôc te hàpêr kam ihtẽm. Mã cute me hõmpun, ne ma me mõr xà na, cute me amji par xà ata kam me to incrà. Ne cute me pàr kre juwahi xà to hàpir, ne ihprĩ na me to mõ, côxwa tohkà na, Kẽnpojre jõ pjê cahê na.
14 Mã ihprõt pê amcrà rũm, pjê rũm, kôc pahtỳjti cator, ne cute hàpêr kam ihtẽm, ne cute côxwa cati mã me ijaxàr.
15 Ne cute pàr kre camẽn kam ihtẽm, na quê nee me to mõr xà ata cajpuw me to mõr nare. Cwỳrjapê ri cute me to hàpên catêjê te me to hàpên jicu, quêt taa kôc jũ kam me ito mõ.
16 Wa ahnaa cô jipôc ri Cawta jõ pjê ata jarã mã me mõ. Mã amcrà ata tête ma kôc me to pra. Ne curia wa ite pàr kre krare to me ijàpir, pê ampeaj kam ite pàr kreti kam me pàr kre krare pyxwỳr xà ata hàpên xà tỳaj to ihtỳj.
17 Mã côxwa kam me hàpên catêjê te me pàr kre krare jarĩ, ne cute pàr cuxê nõ tỳaj ita to pàr kreti na me huwapre. Ne mehcunea ame Pjêhpôc jõ pjê cahê na côxwa jũrururе ata cupa. Quê ihhêaj to curia pjênxôm kam kẽn nõ ihcahhêc cupate. Mã cute ame cupẽhkà to irôrôc, ne cute me hicu, quêt taa kôc jũ kam me to mõ. Ne kôc pahtỳjti ata cormã apê.
18 Ne apẽ, mã cute me pàr kre jàhcukrêj to hũcapêr kam mehtẽm, côxwa kam.
19 Ne amcro incrê kam côxwa kam me hàpên catêjê te me hũhkra to me pàr kre jõ pàrcuxê me, cupẽhkàhti me, cute côxwa kam ampo itajê cunea to me hũcapêr par.
20 Ne amcro jàhtôa kam, ne cute me pyt pupun nare, ne nee me caxêre pupun nare. Mã cormã kôc hàpêr tỳaj. Wa itỳj me icunea tyc na me amji cãmjĩ.
21 Ne me ijàpàn nare na ramã amcro jàhtôa, cwỳrjapê ri me hipôc ri Pawrô xãm ne me cumã:

— Me hũmre itajê, ca rỳ mã me ikampa, icakôc xà ata na, cu curia me ahtwỳ Kẽnpojre jõ pjê kam, cu ha me ahtwỳ na mã, cu ha nee ame hajỹr to me pahcuhkwỳr nare, ne nee ame ampo cunea to me papictor to hajỹr nare.
22 Ita caxuw wa ha me ana ahwỳ, ca me awcanã. Ne nee ca ha me anõ atyc nare. Quê ha cama pàr kre to me acto.
23 Ampo na mã wa apu ita jarẽ? Nee mã ampo na nare. Wa Pahpãm mã apê, mã caxwa te me pajakren ata kam, côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa to imprar catê te imã amji to ipipẽ.
24 Ne cute imã hũjarẽn, ne imã: “Pawrô, apu pa nare, ca ha atỳj Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr acato. Pahpãm mã akĩnti, na quê ha pàr kre kam me mõ atajê cunea tehcajpa, ne me to ihtyc xà jahpa” hane.
25 Cwỳrjapê ca me awcanã, wa itỳj Pahpãm to amji mã ihimpej, ne ampeaj kam wa harẽ, quê ha ihtỳj cute imã hũjarẽn xà ita to.
26 Jirô pê mã quê ha ihtỳj me pahcamẽ, cô jipôc ri, pjê nõ ata wỳr — hane.

27 Ne ramã me ina amcro te cwatôxi kam ri cormã kôc pahtỳjti ata me ito kên to mõ, côxwa japrỳ te Pjêcajpuw jõ côxwa kam. Mã caxwa awryc mã ipicapôn, mã pàr kre to hàpên catêjê te me amji cajpẽr, ramã pjê na me ijàhtêp to me imõr na.
28 Cwỳrjapê ri cute me pàrcuxê nõ to me ampo pytĩ na hê ne ma me mẽn, cute me côxwa tu to me ipipẽn, ne me hõmpun prãmte. Ne cute me to ipipẽn, mã pàrcuxê na me hara capô te wintixet, côhtu na. Ne ipipẽn xà ita jirô pê hipêr cute me to ipipẽn, mã pàrcuxê na me hara capô te winti ne ihkôt pyxit.
29 Mã ampeaj kam me cumã kẽn nõ te pàr kre cahhêc na hũpa. Cwỳrjapê ri cute me huwahi xà to cwat, ne côxwa kam me mẽn, pàr kre jõ kam, ne cute me Pahpãm wỳr kam mehtẽm ne me cuwỳ, quê apẽ pyrentu to prãmte.
30 Mã ma pàr kre to me hàpên catêjê aracri me hapôj prãm, pàr kre pê. Ne cute pàr kreti krã ri me pàr kre krare mã hikran, côxwa kam, amji cumam, ne ihhêj

ne me pàr kre juwahi xà mẽn prãm, ihkrã
rũm, ne ma cama aracri pàr kre pê me
cator, ne ma jũ kam memprar to prãm.
Ne ramã cute me pàr kre krã rũm pàr kre
krare ata mẽn, côxwa kam.
31 Mã Pawrô te krãhtare catêjê me, me
hõ pahhi mãn, ne me cumã:
— Hamre, quê ha pàr kre to me hàpên
catêjê itajê pàr kreti kam nee me hàhhuc
nare, ca ha nee me anõ amji pytàr nare
— hajỹr.
32 Mã krãhtare catêjê jũpar, ne cute me
pàr kre krare ata mã hê jakep, mã caprỳ
ma tẽ.
33 Mã awcahti xà wỳr Pawrô te
mehcunea wỳr, cute me ampo krẽr
prãmte, ne me cumã:
— Ramã ate me amcro te cwatôxi ita
jikaj xà, nee ate me ampo krẽr nare.
34 Wa me awỳ, ca me ampo krẽ. Ca ha
atỳj me acunea me apà, ate me gũcanãr
xà caxuw. Ca ha nee me anõ apictor nare,
ne nee me anõ kĩ pyxitre nõ ipictor nare
— hane.
35 Cute ita jarẽn jirô pê, cute pãw pyr
ne hipôn, ne mehcunea kam mare mã to
Pahpãm mã ihcakôc, hũrên hakry na, ne
me hàpàn kam ihtẽm.
36 Mã mehcunea jũcanãr, ne hõtpê
mehtỳj mã me hàpàn.
37 Pê pàr kre kam mehcunea me hàhtô
na me xẽj pijakrut, ne ihkôt xetẽnta xêj.
38 Mã mehcunea jàpàn jirô pê, cute cô
kam me arỳjhy cahàc cunea jaxwỳr, pàr
kre ihcajcoc prãmte.

Pê mehcunea mempeaj na pjê wỳr me cato

39 Mã apẽ, mã pàr kre to me hàpên
catêjê te me pjê nõ pupun, ne me cupê pjê
ata jahkre kêatre. Mã cute me cô kãkãn
nõ pupun, por curi pjê kam kẽn jamreare
ata ri. Ne cute xwỳ mã pàr kre te mõr, ne
pjê impejti ata kam hàhhuc na me to amji
kam hapac.
40 Ne cute me pàr kre juwahi xà mã me
hê jitep, ne cute me cumã hikran, côxwa
kam. Ne cute mehcakrỳn xà mã hê pôn
par, por me to ihkrã maj xà ata me. Ne
cute me cupẽhkàhti jarĩ ihkrã rũm, xwỳ
mã amũ amcrà wỳr mõr prãmte.
41 Mã hamreare, pjênxôam to pjênxôm,
mã cumã pàr kre krã xàr, ne curia
hàhhuc. Mã hõ rũm côxwa te carôt to
apu ihkẽhkẽn.
42 Mã krãhtare catêjê te me ajpẽn par,
cute me hacjên catêjê cunea jipej na, quê
nee mehnõ cô tohkà na pjê wỳr cator, ne
ipimxur ne ma ihtẽm nare.
43 Mã me hõ pahhi ma apu Pawrô curan
to xuwcaca, ne nee cute ihcuran na me to
tojnõ nare. Ne quêt cute me cumã harkwa
hyr, quê mehpa na me irêr pejre atajê
côxwa kam mehpỳpỳm, ne ma mehpa na
me pra, amcrà ata wỳr.
44 Jirô pê quê ha mehkwỳ hanea ne pĩ
po na me huwahi, nare, quê ha pàr kre jõ
pĩ kwỳc na me huwahi ne ahnaa ame rê,
ne mehtyc xà jahpa. Ita na wa me icunea
te me amji pytàr, ne pjê mã ame ijapôj,
me ipeaj na.

28

Pê Pen jõ pjê kam ame mõ

1 Ne ramã amcrà mã me ipej pêa mã me
icator, ne ite me cô jipôc ri pjê ata japrỳ
jahkre pej, mã haprỳ te Pen jõ pjê.
2 Mã curi mehkrĩ catêjê te hõtpê me ito
impejti. Mã ta wrỳ ne krya to kry, mã cute
me cuhy catia ton.
3 Mã Pawrô te pĩ kwỳc to cuprõn, ne
aracri ihkôt cagã pahtỳjti kêanre ata pyr
ne cuhy kam haxwỳr, mã cagã cuhy cacro
te intoj, ne cute hũhkra na inxar, ne kam
ajêt ne apê.
4 Mã mehkrĩ catêjê te me cagã pahtỳjti
ata pupun, mã hũhkra kam ajêt, mã cute
ajpẽn mã me harẽn to:
— Ihhêj ne hũmre ita pê mehcuran
catê. Ne ramã côxwa pê cator, ne cute
ihkên ton ita jahpan xà na, quê ha ita
caxuw ihtỳj ty — hajỹr.
5 Mã Pawrô te cagã cuhy kam to hàpêr,
mã cuhy kam ihpỳm, mã nee Pawrô te
cagã ata xà nõ cajpẽr nare.
6 Mã cute inxar xà kam mehtu jikaj,
ne hanea ne mõr pejti kam ihtyc xà na
me hikaj. Ne tee me hamã, ne tee me
hikaj, mã ihkên xà jirô pê ihpỳm, mã
me hõmpu, mã nee cumã hà nare. Mã

hacpỹa mã cute me amji kam hapac xà to me ipintuw, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, jũm ita pê pahpãm nõa — hane.

7 Mã hãm xà ata cape na, cô jipôc ri pjê jõ pahhi japrỳ te Puprijô ata jõ pur. Mã cute me ito kênre nare, wa curia amcro incrê kam ame ipa.

8 Mã hũm mã kry, ne kam hahôc mã nõ, mã Pawrô xàr ikre caxwỳn mã, ne cute Pahpãm mã ihcajrẽn, ne ahna hũhkra xir, ne caprãr.

9 Jirô pê mã ri, cô jipôc ri pjê ata kam me hà atajê cunea me cator, mã cute mehcunea caprãr.

10 Mã cute me imã ampo jàhtôa ne me hõr. Ne me imõr xà wỳr ri, cute me imã, por wa me ampo cunea na me prãm atajê jõr, me to imõr xà caxuw.

Pen jõ pjê pĩn Roman jõ krĩ wỳr mehtẽm xà Roman 1.10-12; 15.30-32

11 Wa ite amji to me putwrỳ incrê kujahêc jirô pê mã, wa pjê ata kam Mehtehcajpar jõ krĩ jõ pàr kreti jàhhuc ne xa, kaam me imõr xà caxuw, haprỳ te Caxô me Poruc. Pê pàr kre ita ramã amji to kôc pahtỳjti jõ putwrỳ ata kujate, pjê ata kam.

12 Wa kam me mõ ne Xiracuxa jõ krĩ kam me icator, ne curia ite amji to me amcro to incrê.

13 Ne hipêr ma me tẽ, ne Krĩpàtre mã me icator. Mã apẽ, mã kôc te hàpêr kam ihtẽm, côxwa cati rũm, wa ite me imõr to amcro to me ipijakrut, ne Côhkrãcator jõ krĩ mã me icator.

14 Ne krĩ ata kam wa ite me Jeju na mehkwỳ kwỳ cajpar, mã cute me ijator, wa me ijàhhuc, ne curia ite me cape na amji to me amcro to xet ne mehkujahêc. Ne amcro te xet ata na wa ma me mõ, Roman jõ krĩ wỳr.

15 Mã Roman jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ te me icator na me ijarẽn par, ne ajpên me icajpar to me mõ. Ne cute me icajpar, por krĩ kam me hàhhuc xà japrỳ te Incrê ata me Apij jõ krĩ kam. Mã Pawrô te me hõmpun, ne cute Pahpãm mã me hũrên hakryti na amji jarẽn, ne cute me to amji mã hũcanãr to ihtỳj.

Pê Pawrô Roman jõ krĩ kam hikwa Me Hàpên Xà 17.5-6

16 Wa Roman jõ krĩ kam me icator, mã cute me Pawrô to tojnõ, mã ihtỳj amjia kôt ihkrĩ, krãhtare catêjê nõ cape na.

17 Ne amcro incrê jirô pê mã ri, Pawrô te Juta catêjê jõ pahhi na hàhwỳr, Roman jõ krĩ kam, quê ha me ajpẽn cajpa, ne me cuprõ. Mã cute me cuprõn, mã Pawrô te me cumã:

— Ỹhỹ, me ikjêjê, wa nee ite ampo kên ton nare, me pahkwỳ cuna mã, ne hanea nee ite me pancaca xà cuna mã ampo kên ton nare, por pê me panquêtti me pamã incaca xà gõ ata cuna mã ite nee ampo ton nare. Cakrô mã ihtỳj Juta catêjê te Krĩpinkrên kam me ijaxàr, ne cute Roman catêjê mã me ijõr.

18 Cute me icukij, ne me imã hikran prãmte. Ampo na? Nee cute me ikên nõ na me ijarẽn par nare na ri, mã ihtỳj ajte me icuran prãm.

19 Ne ma ame imã hikran caca. Cwỳrjapê wa ite mehwỳr, quê Xexa pê Roman catêjê jõ pahhiti wỳr me ito mõ ne curia me icukij. Ne nee mã wa me pahkwỳ to ite icakôc kên prãm to icator nare.

20 Pê Pahpãm me papê Juta catêjê mã, jũm pê Crixtô to awjahkre ata, cu me pahcunea me hikaj ata cwỳrjapê mã, wa wakỳre itajê te ijuwaprea na xa he. Na wa ite me ana ijàhwỳr, ca me cuprõ, wa ite me apupun, cupahte amji mã me pahcakôc prãmte — hajỹr.

21 Mã me Pawrô mã:

— Wa ite nee me Juta jõ pjê pĩn ihkàhhôc nõ pyr nare, ite me gahkre pej xà caxuw. Ne hanea ne, nee me pahkjêjê nõ ajpên akôt ana ihcakôc xà kên nõ to mõr nare.

22 Na wa itỳj ampeaj kam, ate amji kam me gapac xà na me apar, ne me gahkre pej to prãm. Wa ite me apê Jeju na mehkwỳ na xwahna par, pjê cunea kam, krĩ cunea kôt, ne krĩ cunea kam me akwỳ na mehcakôc kêanre — hane.

23 Mã cute Pawrô na me ajpẽn par, ne me amji mã amcro hyr. Ne amcro hyr xà ata na mehkwỳ jàhtôa ne ma me mõ, por curi Pawrô apu mõ ata ri. Cute me

Pahpãm himpej xà te amji kam hapac
xà cunea jarẽn par prãmte. Mã cute
harẽan to pyt. Pê por quê ha jũ caxuw pjê
Jeju to ihhimpej xà jõ amcro kam hàhhuc
xà ata to pê me cumã hũjarẽn partu.
Ne cute Mojxe xwỳ jõ kàhhôc jarẽn, ne
cute Pahpãm jarkwa na mehhôc catêjê
jõ kàhhôc jarẽn, ne tee apu Jeju pê, por
pê Pahpãm jũm to awjahkre ata pro mẽn
prãm.
24 Mã me pyxitre hõtpê Jeju to amji mã
mehhimpej, mã mehkĩnte mehkwỳ ma
amji mã ame to hajỹr caca.
25 Ne ma mehcunea cator, ne ame ajpẽn
mã, ne ma amehcahkũm. Ne me cator xà
wỳr, mã Pawrô te me cumã:
— Pê ramã Pahpãm jarkwa na
mehcakôc catêjê nõ japrỳ te Ixaj ata
Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt me aquêtjê
mã harẽ. Ne toa me amã hũjarẽ.
26 Ne pê me cumã harẽn to hane he:

“Mõ, ne atajê mã ita jarẽ, ne me cumã:
‘Ca ha ampeaj kam me kampa, ne nee
mempar nare,
ne ampeaj kam me rĩt, ne nee me
hõmpun nare’ hane.
27 Nãmri ajte atajê krã tỳaj to ihtỳj,
ne cute me hapac jihê, ne ame hõt ne
amehcuhhê.
Quê ha me to hajỹr nare na mã,
quê ha ihtỳj mentoa to me hõmpu,
ne ihtỳj me hapac to me kampa,
ne ihtỳj mehkrã kam me kampa,
ne ihtỳj iwỳr me amji jaxà,
mãr wa me caprã” hane.

Hõ, pê Pahpãm me cumã hane.
28-29 — Na wa ha me amã harẽ, ca me
hahkre pej pyrentu. Ampo na? Pahpãm
te mehcahkrit atajê wỳr amji jarẽn xà
impejti ita kujahêc. Na quê ha ihtỳj quêt
me kampa. Por Jeju pê mehkên pê me
hũtàr catê na harẽn xà ata na, quê ha
ihtỳj quêt me kampa — hane. Ne Pawrô
te me cumã ita jarẽn jirô pê mã ma ajpẽn
to me cator.
30 Mã caku pijakrut kam curia Pawrô
ihkrĩ. Cute jũm mã hũrkwa na ihpore jõr,
ne kam ihkrĩ. Mã hõtpê mehkwỳ me ipa
ne me hõmpu, na ri hõtpê ahna Pawrô
jakry.
31 Na pê ajco Pahpãm himpej xà te amji
kam hapac xà jarẽ, ne hanea ne me cumã
Pahhiti pê Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn
to ipa. Na pê ihtỳj ihcakôc, ne nee amji
mã ampo cupa nare, pê nee ajco ampo
ihcahpêrkàr nare. Hamre.

ROMAN JÕ KRÎ WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne hanea ne cupê cupẽhkà te ikre cahyr catê, ne hàpên xà ata to pê ajco amji to ajpa. Ne pê Jeju na mehkwỳ jakrã Roman jõ krĩ kam mehkrĩ atajê wỳr, pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Roman Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Roman).

Ne hõ kàhhôc ita kam cute me pamã harẽn to hajỹr he. Pahpãm mãa me pahcunea kêanre, me panquêt xwỳ pê Atãw cukwa kam. Na pê me pahcunea me pahtyc xà wỳr me pamprar xà. Ne pê Jeju amji to me pahkritxwỳ, ne me pajaxà kam ty. Ne ihtyc xà ata to, cu ha ampeaj kam amji mã me pahhimpej, quê ha ihtỳj Pahpãm me pahna amji capa. Ne hanea ne Jeju kam me pahhônco xà ita me, hanea ne Pahpãm Carõ Pejti te me pamã, pahte amji kam me pajapac xà intuw impejti jõr xà ita kôt, quê ha Pahpãm me pahna amji capa.

Pê Pawrô me cumã amji jarẽ
Me Hàpên Xà 13.32-33; 22.14-15, 21

1-7 Hàpà Roman jõ krĩ kam, me apê me ikwỳ pê, Jeju kam, pahte ajpẽn to me pahkjêjê atajê. Pê Pahpãm mã me akĩn, na pê me ato hõ tekjê. Ipê Pawrô pê Jeju Crixtô mã ijàpên catê, ne hanea ne ipê harkwa na cumã iprar catê. Ne itea wa me amã ihkàhhôc ita kam ihhôc ne ihkujahêc. Ne wa ijõtpê Pahpãm me Pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã me acajrẽn to hane he:

— Ỹhỹ, me ijõ Inxũ Cati, ca ha Roman jõ krĩ kam, me akwỳ mehkrĩ atajê caprĩ, ne me caxwỳn caxwãm pê me cumã me acarĩcti gõ, mãr quê nee ame amji mã ampo cupa nare — hane. Ne Pahpãm pê mehcunea mã, ite Jeju pê me pahkritxwỳ, ne cupê me pahkên pê me pahpytàr catê na harẽn xà impejti itajê caxuw icapi ne ixãm. Ne pê rỳ pêa mã, Pahpãm ramã me pamã Jeju to hũjarẽn xà impejti ita to awjarẽ, ne to awjahkre. Pê harkwa na cute mehcakôc catêjê Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc kam, Jeju pê me pajõ Pahhiti pê Pahpãm kra jũjarẽn xà impejti ata na mehhôc. Ne Jeju pê me paxũmrea pyràc na, me pamã hahkre pej. Ampo na? Cupê Tawi xwỳ pê pahhi tàmxwỳ tàmxwỳ nõ na, me pamã hahkre pej. Ne hanea ne me pamã, cupê Pahpãm kraa to Pahpãm kra, ne curũam cator, ne nee cute jũ caxuw ampo kên ton nare, ne impej pit na, me pamã hahkre pej. Ne hanea ne carôat tỳjti te ihtyc jirô pê hacpỹa mã to ihtĩr xà ata kôt, me pamã cupê Pahpãm kraa to ihkra na hahkre pej. Quê Jeju hamreare na mã, wa nee ipê harkwa na cumã iprar catê nare. Ne ihcãmtàa rũm, pê Pahpãm ito cumã harkwa na iprar catê, ne imã harkwa hyr to hane he:

— Ỹhỹ, Pawrô, ca ha pjê cunea kam, krĩxàre cunea mã, ijarẽn to apa, ne ito amji mã mehhimpej na me to, quê ito amji mã mehhimpej, ne me ikampa — hane. Pê wa harkwa kôt to, pê ca hanea ne me awpa, na pê Pahpãm Jeju Crixtô tekjêa na amji mã me acapi. Na ri me apê mehkwỳa.

Pê Pawrô mã ihtỳj me cumã Pahpãm jarkwa jarẽn prãm
Roman 15.22-29; Me Hàpên Xà 28.15

8 Ỹhỹ, pê wa hõtpê ajco Pahpãm mã me acunea pyrên ijakryti na amji jarẽ. Ampo na? He pjê cunea kam Jeju Crixtô cãmtàa rũm ate amji mã me Pahpãm to hajỹr, ne ate amji mã me to ahimpej na, cumã me gahkre pej.

9-10 Ne wa ijĩ me ite amji kam ijapac xà cunea to Pahpãm mã apê, na wa mehcunea mã ihkra pê Jeju pê me pahpytàr catê na harẽn xà impejti atajê jarẽn to ipa. Ne Pahpãm mã, ite me acajrẽn to ipa na ijahkre pej, na quê ihtỳj ahna ijarẽ. Ne wa hõtpê hãn ne cumã amji cajrẽn to hane he:

— Me ijõ Inxũ Cati, ate amji kam gapac xàa na Roman jõ krĩ kam me akwỳ mehkrĩ atajê wỳr itẽm, ne ite me hõmpun na ito — hane.

11 Ne ampo na wa apu cumã amji cajrẽn
to hane? Nee mã ampo na nare. He imã
me apupun prãam to me apupun prãm.
Ne me amã Pahpãm Carõ Pejti te mehkwỳ
to impej xà caxuw, me cumã cute amji
kam hapac xà te amji jahkre pejti nõ jõr
xà ata nõ gõ, mãr quê Carõ Pejti carôat
kôt me acaxwãm pê me ato impej, ne me
ato ihtỳj. Mãr ca xwỳ kam amji mã me to
ahimpej to me apa nare.
12 Ne pom jũ caxuw pahte me ajpẽn
pupun xà ata caxuw, cu ha me pahcunea
me ajpẽn pupun kam tẽ. Ne me ajpẽn
pupun xà ata kam, cu ha pahte Jeju to
amji mã me pahhimpej xà ata na me
ajpẽn tehcajpar to me mõ.
13 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê, wa rỳ pêa
mã me awỳr hãn ne amji kràr to ipa
na, ate me ijahkre pej na, me ato prãm.
Mã hãn ne hõtpê ampo, ma me atête
icahpêrkàr to ipa. Ne wa ramã ite krĩxàre
kwỳ pê mehcahkrit, ne nee me cupê Juta
catêjê nare atajê kôt, me cumã, por ite
me amã Pahpãm jarẽn to ijũjarẽn atajêa
to, wa hãn ne me cumã ijũjarẽn to ipa.
Ne nee ijũjarẽn xà atajê kôt hamre nare.
He ihtỳj ite me cumã ijũjarẽn xà itajê kôt
Pahpãm wỳr me apkjê. Na wa itỳj cormã
me cuxà me awỳr icator, ne me amã, por
me acahê na me cupê Jeju jahkre kêatre,
mã nee amji mã me to ihhimpej nare atajê
mã harẽn prãm.
14 Ne mẽr ampo na mã wa ame ato
hane? Nee mã wa ampo na ame ato hajỹr
nare. He ipê pjê cunea kam mehcunea
mã Pahpãm jarẽn catê, na quê ha jũm pê
krĩ cati kam mehkrĩ catêjê nõ, nare, cupê
ahkêt kam ihkrĩ catêjê nõ, nare, cupê
mehkrã kre te amji jahkre pej catêjê nõ,
nare, cupê ampo jahkre kêatre catêjê nõ
cakrô, wa ha itỳj cumã Pahpãm jarẽn xà
impejti itajê jarẽ.
15 Na wa itỳj me awỳr itẽm, ne Roman
jõ krĩ kam me akrĩ catêjê mã, Jeju pê me
pahkritxwỳ ne me pajaxà kam ihtyc, ne
hacpỹa mã ihtĩr na harẽn xà impejti itajê
jarẽn to ipa to prãm.

Nee Pahpãm jarkwa jũ na Pawrô pahàm nare
Roman 3.21-24

16 Ne nee wa Jeju pê me pahkritxwỳ na
me amã harẽn ita na amji jũ na ipahàm
nare. Ampo na? He Pahpãm carôt tỳj
na ri cupê, cute amji mã me to ihhimpej
catêjê cunea kên pê me hũtàr catê. Na
ri cupê mam me cupê Juta catêjê pytàr
catê, ne hanea ne cupê mehcahkrit, pê
Juta catêjê nare atajê pytàr catê.
17 Pê rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa na
ihkàhhôc kam, mehhôc ata kam, hũjarẽn
to hane he:

"Quê ha jũm ito amji mã ihhimpej, wa ha,
cupê jũ caxuw icuna mã, cute ampo
kên ton catê nare ata to amji kam
ijapac. Na wa ha itỳj ahna amji
capa, quê ha icahê na ihtĩr na ipa
rohnỳtti mã" hane.

Hõhõ, Jeju jũjarẽn xà impejti ita te ri me
pamã ita jarẽn.

Mehcunea mã Pahpãm ipa na, hahkre pej
Me Hàpên Xà 14.17; 17.22-29; Ipipẽ Xà 9.20-21

18 Ne ramã Pahpãm te me pamã pjê
ita kam mehkrã kêanre kam incryc xà
ata jarẽn, cu pahte me hahkre pej. Ne
pom mehkrã kêanre itajê te amji kam me
hapac xà cunea tũmti, ne ihkêanre. Ne
nee ampo pejti, hêj xi nare to me amji
kam hapac to me ipa prãm nare. Ne atajê
ri Pahpãm te ame to kên xà na, ramã me
pamã hahkre pej. Ampo na? Mehkên xà
itajê, ma cute me Pahpãm jahkre pej xà
ata to me cupê amxu.
19 Ne pê ramã hanea ne Pahpãm me
cumã amji to ajpẽ, cute me kam hapac,
ne me hahkre pej prãmte. Mã nee xãmte
cute mempar, ne amji mã me to ihhimpej
nare.
20 Ne pê ramã jũm te Pahpãm pupun
xà nare ata, pjê me côjkwa ita ton pêa
mã, kam ampo itajê cunea to. Ne hàpên
xà atajêa kôt, quê ha cupê Pahpãam to
Pahpãm, ne ihtỳj na me hahkre pej. Ne
hanea ne cutea ri carôt tỳjti to hàpên xà
itajê ton na me hahkre pej. Cwỳrjapê quê
ha nee jũm, cute ampo pupun xà itajê na
hàprãr to amji jarẽn to:

— Wa nee ite xãmte Pahpãm te ihkrĩ na hahkre pej nare — hajỹr nare.

Nee mehcunea mã Pahpãm to amji mã mehhimpej prãm nare

21 Ne cute me Pahpãm jahkre pej cakrô, nee amji mã me to cati prãmte me harẽn to:

— Ampeaj kam ri apê Pahpãam to Pahpãm — hajỹr nare. Ne cute me hàpên xà pejti ton atajê pyrên me hakryti na cumã me amji jarẽn xà kaj na, ajte ampo kên to pit mã me amji kam hapac to me ipa. Ne cute me amji kam hapac xà kôt hamreare atajêa to pit mã me amji kam hapac to me ipa. Ne mehkrã kam ampo kên to cute me amji kam hapac xà itajê pê ihhêj rũm awcapàtkôti kam amõr xà na, ate amji pupun xà nare ata pyràac, na quê ha nee me cumã me cute amji kam hapac xà impej hamreare ne.

22 Ne me cupê amji jahkre kêatre, na ri ihtỳj mehkrã kreti na ame amji to mehhêj to me ipa.

23 Ne nee ajte cute me Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata to amji mã me hàmnãn to ipa nare, ne ihcunea na me harẽn pejti to ipa xà kaj na, ihtỳj me hõ pahpãm cahàc pê, ampo cunea krekà atajê to amji mã me hàmnãn to me ipa. Atajê pê me hũmre krekà me, pryjara krekà me, ampo pry krekà me, cagã krekà carĩcti, cakôc nare atajê, ne mempar nare cakrô, mã ajte me harẽn to impejti to me ipa, ne toa amji mã mehhimpej.

24 Ampo na? He me hũmre itajê te amji jahkre kêatre, na ri ihtỳj me ampo kên ton to me ipa, cwỳrjapê ri Pahpãm te mehkên itajê mea mã me hicu, ne me cumã harkwa to:

"Hamre, ca ha amjia kôt, ate amji kam me gapac xà kên itajê ton to ame apa, wa ha nee hipêr me ato ihimpej nare" hajỹr.

Na ri ramã me hũmre ame ajpẽn to kêanre, mã hanea ne pyjê ame ajpẽn to kêanre, cute me ampo kên kam me pahpahàmti atajê ton to ame ipa incwỳrjapê.

25 Ne cute me Pahpãm hêj xi nare ata jicu, ne ma me hõ Pahpãm cahàc krekà kêanre hêj xiti ata wỳr me hàr. Ne nee ajte me amji mã Pahpãm te pjê ton, ne kam ampo ton catê ata kĩn nare. Ne hanea ne, nee me cumã harkwa to:

— Apeaj to apej, ne apê me ijõ Inxũ Cati pê me ijõ Pahpãm — hajỹr nare. Ne ajte cute pjê kam me ampo ton atajê mã me harkwa to:

— Apê me ijõ inxũ cati pê me ijõ pahpãm, na wa ato pit mã, me amji japackre, ne atoa me amji mã me ihimpej to me ipa — hajỹr. Ne pjê kam pahte ampo itajê mã me pahcakôc to hajỹr xà na ihkaj na, ne ihkêanre, ne quêt Pahpãm mã ri me pahcakôc xà te hajỹr na impejti.

Mehcunea te amji kam hapac xà kên pit Ipipẽ Xà 22.11

26 Mã mehcunea mãnea mã mehkên xà kêanre kam me pahpahàmti atajê ton to me ipa, kam ajte cute me to incrà tu. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me kam incryc xà to me cumã harkwa to:

"Gapacta ne, ate me ampo kên ton to prãm atajê cunea ton to me apa" hajỹr.

Cwỳrjapê ri pyjê me, me hũmre te me ajpẽn caxun jicu, ne pyjêa me ajpẽn caxu. Ne Pahpãm mã cute me ajpẽn to hajỹr xà ita na ihkaj na.

27 Mã me hũmre te me hajỹar ne cute mehprõ caxun jicu, ne me hũmrea me ajpẽn caxun prãam kam ame ipa. Ne ihtỳj ajpẽn caxuw me ampo kên itajê ton to me ipa, na quê ha Pahpãm me ahna mehkên xà ata to ihtỳj tu, quê ha ame to kêanre ne.

28 Pê Pahpãm me cumã amji to ajpẽ cakrô, mã nee mempar, ne me hahkre pej prãm nare. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me hicu, mã cute mehkên ton xà atajêa me to ihhimpej to ipa. Cwỳrjapê ri jũ caxuw cute me ton jicu nare. Mã tee intête me hapackre, mã nee me hũpar nare.

29 Ne cute me ampo kên ton xà itajêa te ramã me to hipu tu, na ri ihtỳj me ajpẽn caxun prãam kam ame ipa. Ne mehkwỳ pê, ampo cunea to amji mã ihtũm prãm

to me ipa. Ne jũ wỳr quê mehkên ton
tête me amji jiprõ, ne ihtỳj ajpẽn jũ na
me cumã ampo kĩn. Mã ihtỳj me ajpẽn
curan to me ipa. Ne ihtỳj me harkwa to
me ajpẽn cujtên to me ipa, ne ihtỳj ame
ajpẽn mã ihhêj to me ipa. Ne mehkwỳ te
jũ mã me ton nare kam, cama me cupê
ame ampo to ipictor to me ipa. Ne ihtỳj
mehhêj xi to me xwahna to me ipa.
30 Ne ihtỳj ajpẽn na mehcakôc kêanre
to me ipa. Ne ma ame Pahpãm curê, ne
nee me hõ pahhi kam mare mã, ahna
mehcakôc kên na me hàhtàt nare, ne
me cumã amji to cati prãm to pit mã,
mehcakôc to:
— Pa ri me acunea jirôa pê icati — hane.
Ne ahpỹanre na cumã, cute ampo kên ton
xà jàhtôa ton to, to ipipẽ to me ipa, ne nee
me hũmjê me, menxyrxwỳ impar nare.
31 Ne me cupê ampo pejti ton jahkre
kêatre, na ri ihtỳj me ampo kên pit ton
to me ipa. Ne nee cute mehcakôc xà to
mehcakôc atajê na, me amji par nare. Ne
ihtỳj mehkwỳ to me hàprê to me ipa, ne
nee me cumã jũm caprĩ xà nare.
32 Ne ramã cute me hajỹr catêjê caxuw
Pahpãm te me to ihhimpej xà ton, mã cute
ahna mehhôc ne me hahkre pej, ata jarẽn
xà te:

"Por ampo kên ton to me ipa atajê ri
mehtyc xà, ne nee Pahpãm cahê na
ame ipa xà nare.
Ampo na?
Quê ha ihtỳj mehkên mã me cumẽ" hajỹr.

Na me cumã hahkre pej cakrô, mã ihtỳj
cormã me ampo itajê ton to me ipa, ne
mehkwỳ me, me ajpẽn mã:
— Ate me ampo kên ton itajê kôt, imã
me apeaj to me apej — hajỹr to me ipa.

2

Cute me to kên jahpan xà na Pahpãm mã me hàmjõr xà

1 Ỹhỹ me ikwỳ, ca ihhêaj to mehkên
itajê na me harẽn pa, ne nee me amji mã
harẽn to:
— Jũmjê itajê kêanre, ne pa nare, nee
quêt ikên nare — hajỹr nare. Ampo na?
Ca ihhêaj to hanea ne me akên itajêa ton
to me apa. Cwỳrjapê ca atỳj ate me amji
jarẽn xà ata to me caa, me amji curê capa.
2 Ne me pamã, quêt catyt kam Pahpãm
te ipa na hahkre pej. Na quê ha catyt
kam mempej catêjê me, mehkên catêjê to
ajcapô, ne mempej catêjê impej mã me
cumẽ, ne mehkên catêjê mã:
— Ramã ite me amã ampo kên jarẽn,
ne me amã ihcawpa, ca mãnea mã ate
me ton, na wa ha me akên mã me amẽ
— hane.
3 Ne me ca, ca ha ate catyt kam me apa
nare na, nee ca ha me jũmjê kên jarẽn pa,
ne me harẽn to:
— Jũmjê itajê catyt kam me ipa nare,
ne mehkêanre, cwỳrjapê quê ha Pahpãm
mehkên mã me cumẽ — hajỹr nare!
Ampo na? He ate me hajỹar ne me
akêanre ita kam, ca ha nee Pahpãm te ato
kên xà ita pê jũ kam atẽm nare.
4 Ne ca ihhêaj to me anõ garkwa to:
— Pahpãm pej ne hàhcaprĩ, cwỳrjapê
quê ha nee ite ikên ton itajê jahpan xà na
ikên mã imẽn nare — hajỹr nare! Ampo
na? He Pahpãm jàhcaprĩ na ri incaca xà
amji mã ampeaj ne hapôj to ipa. Na quê
nee akên mã amẽn pyrentu nare, ne ihtỳj
hipêr amji mã ampi ne akôpĩr to mõ, ca
ihhêaj to akên ton jicu, quê ha nee akên
mã amẽn nare.

Quê ha Pahpãm me pajàpên xà jahpan xà na me pamã amgõ

5-6 Ne quê ha jũ caxuw Pahpãm te me
pahcukij, ne me pahto ipicokjêr xà jõ am-
cro cato, quê ha incryac kam, ahpỹanre
na mehkên catêjê kên mã me curẽ,
mehkên jahpan xà na. Na ca ha me anõ
te akrã kêanre, mã Pahpãm jàhcaprĩhti te
me amã me akên itajê cawpa cakrô, ca ha
mãnea mã akên ton to apa na, ca ha me
ca ramã amji caxuw Pahpãm mã mencryc
to apicamẽn to me mõ. Ne ahpỹanre na
pjê kam, cute ampo ton to me ipa xà na
Pahpãm te me hõmpun, ne me hahkre pej
xà atajêa kôt, quê ha me cumã hàmjõr to
mõ.
7 Ne por catyt kam, cute amji kam me
hapac xà impejti to me ipa kam me to
incrà atajê ri, Pahpãm mã me amji cajrẽn
to me hane he:

— Me ijõ Inxũ, ca ha ca me ito me icati, ne ipejti na me ijarẽ. Ne nee jũmjê te me ito icati, ne ipejti na me ijarẽn na imã me to prãm nare. Wa cama acahê na me ikrĩ rohnỳtti na me amji to prãm — hane. Atajê mã quê ha Pahpãm mehtĩr rohnỳtti mã na me to, mãr quê cahê na me ipa rohnỳtti mã.

8 Ne mehkwỳ te nee me hajỹr nare, ne mehkên to pit mã me amji kampa. Ne cute ampo ton to me amji cajpuaw xà atajê to pit mã me to me ipa. Ne ma ame catyt kam ampo pejti atajê caca, ne ampo cupan xà kên atajê to pit mã me amji jahôt to me ipa. Ne cute me hajỹr catêjê, quê ha Pahpãm me kam incryac kam, me ahna cute mehkên ton atajêa to ihtỳj tu.

9 Ne por pjê cunea kam me ampo kên ton to me ipa atajê, quê ha me amji pupun xà kêanre to me amji pupu. Quê ha xa mam me cupê Juta catêjê me amji pupun xà kêanre to me amji pupu, jirô pê quê ha cormã mehcahkrit atajê hanea ne me amji pupun xà kêanre to me amji pupu.

10 Ne quêt catyt kam, cute me amji kam hapac xà impejti to me hàpên to me ipa atajê, quê ha Pahpãm me cumã ampo pej pit gõ, ne me cumã harkwa to:

— Wa ha me acati na me ato, ca ha mehcunea kam mare mã me acatia to me acati, quê ha me apupu, ne mehcunea me apejti na me gahkre pej. Ne wa ha me amã icarĩcti gõ, quê ha nee hipêr me amã ampo hũpa nare — hane. Quê ha mam me cupê Juta catêjê to hane, ne hapu na mehcahkrit to hanea.

Pahpãm mã pjê cunea kam ampo krĩxàre cunea pipẽn pit

11 Ne Pahpãm pjê cunea kam, mehcunea to amji kam hapac xà to ajpẽn pit.

12 Ne mehcahkrit pê Pahpãm te me to ihhimpej xà jahkre kêatre. Ampo na? Nee me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc hamreare. Cakrô, hõtpê me caxwãm pê cute amji to me ihhimpej xàa kôt, hajỹar ne, nee ihkôat me ipa nare. Na quê ha ihtỳj Pahpãm, cute mehkên ton jahpan xà na, mehkên mã me cumẽ. Ne pê rỳ pêa mã me cupê Juta catêjê, Pahpãm te me to ihhimpej xà jahkre pej cakrô, nee me to amji japackre nare, ne ihtỳj mehkên xà cunea ton to me ipa. Jahpan xà na quê ha Pahpãm me cumã harkwa to:

— Me amã, ite me ato ihimpej xà cunea na, ijahkre pej cakrô, ca nee me ito amji japackre nare, cwỳrjapê wa ha Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, ite me ato ihhimpej xà atajê kôt, me akam icryc xà kêanre to me ato apê — hane.

13 Ne nee mã catyt kam jũmjê atajê te me Mojxe xwỳ te me to ihhimpej xà cunea jahkre pej xà atajê kôt, Pahpãm te jũmjê atajê na amji caxàr nare. Ne quê ha xa me hahkre pej, ne ihkôat cute amji kam me hapac xà to me hàpên to me ipa na, quê ha Pahpãm cormã jũmjê atajê na amji capa.

14 Quê ha mehcahkrit te Mojxe xwỳ jõ kàhhôc cukwa kam me Pahpãm te me to ihhimpej xà jahkre pej nare cakrô, ne amjia kôt me caxwãm pê, me hĩa kam cute amji kam me hapac xà impejti ton to me mõr na, quê ha ihhêj ne ramã me kam, me caxwãm pê Pahpãm te me to ihhimpej xà ata kôt ame ipa.

15 Ne quê ha catyt kam, cute amji kam me hapac xà impejti ton to me ipa atajê, quê ha ramã caxwãm pê Pahpãm te me to ihhimpej xà na me harẽ. Ne quê ha hanea ne ampo pej to, ne ihtỳj ahna amji jarẽn to:

— Wa ite ampo pejti ton — hane. Ne hanea ne jũm te cute ampo kên ton na hõmpun nare kam, me taa ahna amji jahkre pej, ne ihtỳj amji mã:

— Mã ajte, ite ampo kêanre ita ton — hane. Hajỹr xà ita ihtỳj caxwãm pê cumã Pahpãm jarkwa na harẽ.

16 Hõhõ, pom wa ite me amã ijũjarẽn xà to ijũjarẽn xà ita kôt, quê ha jũ caxuw me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô, Hũm jarkwa kôt me pahcunea cukij, ne me pahto ajcokjê. Ne cumã me pahcaxwãm pê pahte amji kam me pajapac xà cunea jahkre pej, cwỳrjapê ri hãn ne catyt kam me pahto ajcokjê.

Cu ha nee jũmjê jirôa pê me pampejti na, amji to me pajàmnãn nare
Roman 3.19-20

17 Ne wa ha ita caxuw Pahpãm na
mehkwỳ kam me apê Juta catêjê mã, wa
ha ita na ihhôc. Pom ca me apê Juta catêjê
me amji to me gàmnãn to:
— Me ipê Juta catêjê, cwỳrjapê ri
Pahpãm mã jũmjê atajê jirôa pê me ikĩn.
Ne pê Pahpãm me imã Mojxe xwỳ jõ
kàhhôc kam, cute me ito ihhimpej xà
cunea gõ, ne wa ite me Pahpãm te me
ito ihhimpej xà pupun, na ri me imã amji
jahkre pej. Ne me ite Pahpãm te me ito
ihhimpej xà cunea to amji mã me hajỹr
to ipa, cwỳrjapê quê ha ito impejti ne —
hane.
18 Ne me amã Pahpãm te ampo ton xà
na amji mã me ato prãm xà ata na hahkre
pej. Ne ramã ate me hõ kàhhôc to hahkre,
ne me amã catyt kam, ate me ampo pej pit
ton xà na, amji mã me capi na, me amã
amji jahkre pej.
19 Na ca atỳj me amji jarẽn to:
— He me ipê hàhcujro xà pyràac, na
wa itỳj awcapàtkô pĩn, jũmjê impejti xà
ata wỳr me hajo to me mõ. Ampo na?
He jũmjê itajê pê mento tũm pyràac, ne
nee catyt kam cumã Pahpãm te me to
ihhimpej xà impejti ata jahkre pej nare,
na wa itỳj amji kôt me to mõ.
20 Ne me ipê, mehkà te amji jahkre
kêt catêjê atajê mã, amji jahkre pej japôj
catêjê. Ne hanea ne me ipê ahkrare mã
ampo to hahkre catêjê, mãr quê catyt kam
me ipa — hane. Ne ca ame amji caprỳ
jarẽn to me apa. Ca hanea ne me amji
jarẽn to:
— Ampeaj kam ri ramã me imã Pahpãm
te me ito ihhimpej xà cunea jahkre pej
partu, ne ite me ampo cunea jarẽn xà
atajê pê ampeaj kam, ne nee ihhêj xi nare
— hane.
21 He pom me apê me cumã ampo to
hahkre catêjê ita? Ne mẽr ampo na mã
ca ajte nee me amji mã ampo to hahkre
nare? Ne ca me hapackre to:
— Nee ame gàhkĩj nare — hajỹr cakrô,
mõrmõ ca atỳj me cuxà me ahkĩ.
22 Ne me hũmre japackre to:
— Ca ha nee me aprõ kaj na, ahti na,
jũm cahãj caxun nare — hane. Ne hanea
ne pyjê japackre to:
— Ca ha nee me apjê kaj na, ahti na,
jũm xũmre caxun nare — hajỹr cakrô,
mõrmõ ca atỳj ate me cuxà ahti na jũm
caxun. Ne cama apu pahpãm cahàc krekà
caca cakrô, mõrmõ ca atỳj hũrkwa mã me
acjêj, ne kam ampo to me cupê ahkĩ.
23 Ne ca me amji jarẽn to:
— Pê rỳ pêa mã Pahpãm me imã cute
me ito ihhimpej xà gõ — hajỹr cakrô,
mõrmõ ca atỳj me cuxà, ate harkwa jirô
pê me apỳm, ne me cumã ihpahàm catia
ton to me apa.
24 Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc ramã me ato
hũjarẽn to hane he:

"Me apê Juta catêjê pê Pahpãm na
mehkwỳ.
Ne me amã cute amji kam hapac xà
jahkre pej cakrô, ca nee ihkôt me
hakop, ne me ton nare.
Cwỳrjapê ri mehcahkrit atajê ihtỳj me
akôt Pahpãm japrỳ to mehcakôc
kêanre to me ipa" hane.

25 Ỹhỹ, ipê Pawrô, ne ipê hanea ne
Juta catêjê kwỳa nõ wa. Cwỳrjapê ri
imã pahte amji kam me pajapac xà cunea
jahkre pej. Ne pê rỳ pêa mã Pahpãm me
panquêtjê mã harkwa to:

"Me apê itekjêa na, cute me gahkre pej
xà na, ca ha amji mã me apy kà
kwỳ kryjre ne me hakep, me akra
xũmre mea mã" hane.

Cu ha me Pahpãm te me pahto ihhimpej
xà cunea kôt me papa, ne hanea ne amji
mã me pampy kà kwỳ jakep, ne ahnaa
cu ha me Pahpãm cajpuaw, ne cumã me
papê Juta catêjê impej pit, ne me papê
mehkwỳa. Nãmri cu ha pahte cama me
amji kà kwỳ jakep, ne nee amji mã me
Pahpãm te me pahto ihhimpej xà kôt
me papa nare na, jũ wỳr cu ha Pahpãm
cajpuaw. Ampo na? Pahpãm mã pahte
cama me amji kà kwỳ jakep, ne nee cute
amji kam hapac xà kôt me papa nare ita
kôt, cumã hamreare.
26 Quê ha jũm pê Juta catêjê nare, ne
nee amji pê ihkà kwỳ jakep nare cakrô,
ihtỳj Pahpãm te me to ihhimpej xà kampa,

ne ihkôt ipa na, quê ha Pahpãm mã cupê
ramã cute amji mã mehkà kwỳ jakep atajê
nõa, ne cupê hõ tekjêa.
27 Cwỳrjapê quê ha mehcahkrit atajê
me ana ihcakôc to me hane he:
— Por Juta catêjê atajê mã ihkàhhôc
kam Pahpãm te me to ihhimpej xà cunea
jahkre pej, ne mempy kà jakep cakrô, mã
ajte nee kam me hapac, ne ihkôat me ipa
nare — hane. He me cupê Juta catêjê
nare, pê nee mempy kà kwỳ jakep nare
cakrô, ihtỳj Pahpãm te me to ihhimpej
xàa kôt me ipa, ata na ri me Pahpãm
cajpuaw.
28-29 Ne mẽr hõhõ, me pahkà kwỳ jakep
ata me, pahte amji kam me pajapac xà
to me pahte amji pyràc xà atajê kôt,
Pahpãm mã hamreare. Ne quêt, por
Pahpãm Carõ Pejti kôt, Pahpãm te me
pahto ihhimpej xàa kôt me papa na ri
cumã impej, ne cumã me papê mam,
mehkwỳ pê Juta catêjê impeaj. Ne quê
ha pjê kam me hũmre me pahkà jakep
nare na me pahpupu, ne nee amji mã,
me papê Pahpãm kôt me ipa catêjê na me
pahto hajỹr nare. Ne Pahpãm nare, quêt
cumã me papê mehkwỳa, na quê ha taa
me pahto ihcakôc to impejti ne.

3

Jũ wỳr quê Pahpãm me pahnõ mã ihhêj
Roman 9.4-5

1 Ỹhỹ me ikwỳ, ca ihhêaj to Juta catêjê
to ite me amã icakôc xà ita kampa, ne nee
ca me anõ amji mã garkwa to:
— Mẽr jũ na xà caxuw mã me cupê Juta
catêjê? Ne me haprỳ pê Juta, ne jũ na xà
na mã amji mã mehkà jakep? Imã ihhêj
ne Pahpãm te mam me to ihhimpej xà
itajê kôt hamreare — hajỹr nare.
2 Ampo na? Por cute mencaca xà to me
amji pyràc xà itajê cunea impej pit. He
Pahpãm pê ramã rỳ pêa mã amji mã me
capi, ne me cumã haprỳ ita gõ, ne me
cumã cute amji kam hapac xà cunea pê
harkwa ita gõ. Ne ihkôt me cumã:

"Ca ha ite me amã ijarkwa jirên xà itajê
cunea to, ma me amji jahôt to me
apa, ne ma me to amji kampa, ne
ihkôat me apa" hane.

3 Mã mehkwỳ kwỳa te ihhêj ne, nee
mempar nare. Ne mehkwỳ nee me
harkwa to mehcakôc xà na me amji par
nare ita kam, xà ajkĩ Pahpãm te hajỹar
me caxuw, ne ampo na ihcakôc xà to, ne
nee amji jarkwa na amji par nare?
4 Hãpà! He Pahpãm catyt kam ihkrĩ, ne
ihhêj xi nare, ne ihtỳj mehcunea hêj xi
xà jipôc ri harkwa na amji kampa. Ne pê
ramã rỳ pêa mã Pahpãm jõ kàhhôc kam,
cute me to hũjarẽn to hajỹr he:

"Quê ha jũm te, Pahpãm te apu ihhêj xi na
harẽn na, quê ha ramã mehcunea
mã apu ihhêj to ipa na me hahkre
pej.
Quê ha cute catyt kam me Pahpãm to
ihcakôc na,
quê ha ramã mehcunea catyt kam, cute to
ihcakôc na me hahkre pej" hajỹr.

Ihcunea na Pahpãm pejti, na ri ma amji
tête amehkên catêjê curê

5 Mã mehkrã kên catêjê kwỳ me to
hũjarẽn xà impejti kaj na me to hũjarẽn
to:
— Wa itỳj Pahpãm kĩnte ampo kên
jikôtti cunea ton to ipa, mãr quê ahna me
ipupu, ne cormã me Pahpãm caca xà me,
itekjê to me ajpẽn, ne me hõmpu, ne amji
mã me ijarẽn to: "Jũmjê itajê kêanre, ne
Pahpãm ri quêt impeaj to impej" hane.
Ita kam, jũ mã quê, ne ajte Pahpãm ite me
ikên xà ton ita kôt me ito tỳj tu? He me
icaca xà kêanre ita kôt, ramã mehcunea
te me Pahpãm pejti na me hahkre pej.
Ne ite me hajỹr xà ita kam, ihhêj ne nee
Pahpãm catyt kam me ito impejti nare —
hane.
6 Ne por jũm apu hũjarẽn to hajỹr to
mõ ata kêanre. Ampo na? He Pahpãm
ri quêt catyt kam ipa. Ne quê catyt kam
ipa nare ita kam, jũ mã quê, ne ajte pjê
ita kam ajpẽn pê mehkên me, mempej to
caprãr pa?
7 Mã mehkrã kên catêjê kwỳ hanea ne
me hũjarẽn to:
— Wa itỳj Pahpãm kĩnte ame ihêj xia
jarẽn to me ipa, mã me ikampa, ne me

Pahpãm cakôc xà me, me icakôc xà to
me ajpẽn, ne me amji mã me harẽn to:
“Pahpãm cakôc xà ri quêt impej” hane ita
kam, jũ mã quê, ne ajte Pahpãm me ikên
mã me imẽ? He me icakôc xà hêj xi xà ita
kam, ramã mehcunea te me Pahpãm pejti,
hêj xi nare na me hahkre pej — hane.
8 Ne mehcakôc xà to cute me hajỹr xà
na impej nare. Mã mehkrã kên kwỳa
mehcakôc xà to:
— Hã, cu ha pahte amji kam me pajapac
xà to me kêanre to me papa, mãr quê
ihkêanre ata kôt, me Pahpãm jàhcaprĩhti
na me hahkre pej — hane. Ne Pahpãm
mã mehcakôc xà te hajỹr na ihkaj na. Ne
hanea ne ramã mehkwỳa kwỳ nõ te ito
ihcakôc to hajỹar. Ne ihtỳj ame ito ihhêj
to me ipa. Ne cute ame ito ihhêj jahpan
xà na, quê ha Pahpãm ame to kêanre ne.
Ne mehcakôc xà kêanre te hajỹr catêjê ri,
ihtỳj mehkên mã me hàr xà.

Nee pjê ita kam jũm pê catyt kam ipa catê nare
Carati 3.11-22

9 He xà ajkĩ mehcahkrit atajê jirôa pê,
me cupê Juta catêjê mã me cute amji kam
hapac xà impej? Hãpà! He Pahpãm
mã mehcunea pipẽn pit. Ampo na? He
mehcunea ihtỳj ajpẽn jĩkjê na mehkên
ton to me ipa. Ne ramã mehcunea te
ajpẽn jĩkjê na, cute mehkên ton to me
amji pyràc tu, ita kam, jũ mã quê me,
ne mehkên ton to me ipa jicu, ne me to
hapactu?
10 Ne pê ramã ihkàhhôc kam Pahpãm
jarkwa me to hũjarẽn to hane he:

“Pahpãm mã, nee jũm te ampo pejti ton
nare.
11 Ne nee jũm Pahpãm na hàhcukjêr, ne
catyt kam cumã ipa jahkre pej nare.
12 Ne ramã mehcunea Pahpãm pê me
ipipkjêr, ne ihkaj na ampỳa mã
ame ipa, ne me ipictor.
Na ri nee jũm catàt kam, ampo pejti ton
to ipa nare.
13 Ne me harkwa pê ihhêj rũm kre kam,
cute me harêt xà.
Ne mehcakôc xà atajê kro, ne ihkêanre,
ne ihtỳj ihpĩn mehhêj xi xà kêanre
hapôj.
Ne mehcakôc xà itajê jàhcurê pê ihhêj
rũm patti xwa cacô jàhcurê, ne
ihtỳj mehcura.
14 Ne ihtỳj mehcunea incrôn xà kêanre to
mencrôn to me ipa.
15 Ne ihtỳj me hũjarêan kam me jũm
jaxôp, ne mehcuran pyrentu to
prãm.
16 Ne por jũ ri me ipa xà ata ri, hãn ne me
hakàn pê ampo kêanre ahtwỳ.
Mã me hakàn pê me cumã amji kĩn nare
na amehkrĩ.
17 Ne nee me cumã ajpẽn to impejti to
mehkrĩ jahkre pej nare.
Mã cama ame ajpẽn mã, ne ihtỳj me ajpu.
18 Ne nee amji mã me Pahpãm cupa nare”
hane.

19 Hõhõ, pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã Juta
catêjê caxuw cute me to ihhimpej xà jõr to
hane. Ne pê Pahpãm te me to ihhimpej xà
ita, nee me cupê Juta catêjê caxuw pit mã
nare, ne me pahcunea caxuw pê Pahpãm
Mojxe mã cugõ. Na cu ha catyt kam pahte
me cahyt ne mempar na, cu ha pahte me
ampo to kên xà atajê na me amji jahkre
pej pyrentu. Cwỳrjapê cu nee me pahnõ
Pahpãm mã me pajarkwa to:
— He wa nee me ite ampo pejti ton
xà itajê na me amji jahkre pej nare. Ne
nee hanea ne ite me ampo kêanre itajê
jahkre pej nare kam me ton — hajỹr nare.
Cwỳrjapê quê ha Pahpãm amcro nõ na
mehcunea mã harẽn to:
— He me amã ite me ato ihimpej
xà cunea jahkre pej cakrô, ca nee ate
mempar nare, cwỳrjapê wa ha hahpan xà
na me ato tỳj tu ne — hane.
20 Ne nee rỳ jũ caxuw jũm te, Pahpãm
te me to ihhimpej xà kam hapac, ne catyt
kam ihkôt ipa nare. Cwỳrjapê jũ wỳr cu
Pahpãm te me to ihhimpej xàa kôt me
papa kam me to pancrà. Ampo na? He
cu me pajõtpê ampo to mehcupa. Ne jũ
wỳr quê ha jũ caxuw Pahpãm me pamã:
— Ca ijarkwa cunea kôt me apa,
cwỳrjapê ri ihcunea na imã me apej pit,
na wa ha itỳj ana amji capa — hajỹr nare.
Ne por ihkàhhôc kam Pahpãm jarkwa
ata, cute cumã me paxũmre kên na me
pajarẽn xà caxuw ri.

Jeju te ri Hũm te me pahna amji caxàr na ton
Me Hàpên Xà 17.30-31; Roman 1.17; Pirip 3.7-9; Carati 2.15-21

21 Ne ita kam, mõrmõ ca ha me anõ amji mã:

— Pỳhàpà, jũ mã wa ha ajte me, ne Pahpãm cuna mã me ipej, quê me ina amji capa? — hane. He Pahpãm te ita caxuw ajteare mã me pamã, cute amji kam hapac xà intuw ita to hahkre, ne nee Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam Pahpãm te mam me to ihhimpej xà kôt me papa xà nare. Ne pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc kam, cute harkwa na mehcakôc catêjê te me ita jarẽn.

22 Ne Jeju Crixtô pê ri curmã Pahpãm te amji kam hapac xà intuwti ata. Na quê ha jũm krã kêanre, ne ihkên ton jicu, ne Jejua to amji mã ihhimpej to ipa, quê ha Pahpãm cumã:

— Ate ikra to ihcunea na amji mã ahimpej, mã cute me ato amji kritxwỳ, cwỳrjapê ri imã ihcunea na me apej pit. Cwỳrjapê wa ha me ana amji capa, ne nee ate ito kên xà atajê to amji japackre, ne hahpan xà na akên mã amẽn nare — hane. Ne Pahpãm te, mehcunea te Jeju Crixtô to me amji kritxwỳ atajê cunea na, amji caxàr, atajê pê me cupê Juta catêjê me, mehcahkrit atajê. Ne cumã me ipipẽn pit, ne nee cumã jũm pê ajteare mã nare. Pahpãm mã mehcunea te, cute amji kam hapac xà to pit mã, amji mã mehhimpej na me to prãm.

23 Ne mehcunea hõtpê mehkên ton to me ipa ita kam, quê ha nee me Pahpãm te me cumã cute amji kam hapac xà impejti to hũjahkre xà ata wỳr me cator, ne kam me hàhhuc nare.

24 Mã quêt Pahpãm jàhcaprĩa na amjia kôt cute me pahte ame to kên itajê to tojnõ, ne hicu, ne me pahna amji caxàr, na cu hacpỹa mã me ajpẽn to ikwỳ nõ. Ne ampo na ri cute me pahto hajỹr? Nee mã ampo na nare, Jeju Crixtô te amji to me pahkritxwỳ, na ri cute Hũm te me pahna amji caxàr na ton, mã cute me pahna amji caxàr, mã pea me pahkên catia pê me pahto cator.

Pahpãm te me pahkritxwỳ na me pamã Jeju xãm

25 Mã Pahpãm te catyt kam ipa na me pahte me hahkre pej prãmte ri, cute pjê ita wỳr me pahwỳr ihkra pê Jeju kujahêc, mã iwrỳc. Ne cute amji to me pahkritxwỳ, ne me pahkên xà mã me paxàr xà atajê cunea mã cute amji jõr, ne pĩ kam ihtyc. Ne pahte Jeju to me amji kwỳ xà ata pê ri, Pahpãm te ame pahto kên xà ata pê, me pahpytàr xà. Na quê ha jũm te Jeju pê ihkritxwỳa to ihkritxwỳ na amji mã to hajỹr na, quê ha nee ihkên xà kêanre ata mã hàr nare. Ne Pahpãm te, me cumã catyt kam ihkrĩ, ne impejti na amji jarẽn prãmte ri, cute me pahkritxwỳ na me pamã Jeju xãm. He pê mam Pahpãm nee cormã ne, cute ame to kên catêjê kam incryc tỳj to imprar pyrentu nare. Ne cama ahna me hamã, mãr quê ihhêaj to xwỳ mã amjia kôt amehkên ton jicu, ne hỹrmã me apkjê.

26 Ne ita caxuw Jeju cator xà ata me ajkaam, mã Pahpãm mã ihkôt mehcunea te mehkên jicu pyrentu na me to prãm, mãr quê me ahna amji capa. He Jeju te amji to me pahkritxwỳ. Ne me pajahpan xà na ihtyc xà ata kôt, cu ha pahte cume mãa mã me pahkên jicu, ne to amji mã me pahhimpej. Na quê ha Pahpãm pejti, ne catyt kam ihkrĩ ata, me pahna amji capa. Ita na quê ha pjê kam, mehcunea me Pahpãm te catyt kam ipa, ne catyt kam me pahto impejti na me hahkre pej.

27 Cwỳrjapê cu ha nee me pahnõ amji to pajàmnãn to:

— Ampo na ri Pahpãm te ina amji caxàr? He wa ite, cute ampo cunea na, cute me pamẽn atajê ton par, na ri cute ina amji caxàr — hajỹr nare. Ampo na? He me pahte ampeaj kam Jeju pê me pahkritxwỳ na amji mã me to hajỹr xà ata kôt, quê ha Pahpãm me pahna amji capa. Ne jũ wỳr cu me pahnõ pahcakôc xà to hane.

28 He cu nee me pahnõ Pahpãm te me to ihhimpej xà cunea ton nare. Ampo na? He cu tee ramã ame ton to me hahkre ita kam, jũ wỳr quê Pahpãm me pahna amji capa. Ne quêt Jeju to amji mã me pahhimpej, mã cute amji to me

pahkritxwỳ ata kôt ri, Pahpãm te me
pahna amji caxàr.
29 Mã ihtỳj Juta catêjê kwỳ kwỳa me
hũjarẽn to:
— Nee me Pahpãm pê mehcahkrit atajê
Pãm Cati nare — hane. Ne cama amehhêj
to me ipa. He Pahpãm pê hanea ne, mehc-
ahkrit Pãm Cati, ne cupê me pahcunea
Pãm Cati.
30 He Pahpãm pyxit peaj, ne cute amji
kam hapac xà pyxit peaj. Ne hanea ne,
Jeju pyxit peaj to mehcunea te amji mã me
hajỹr xà ata kôt, quê ha ihtỳj mehcunea
na amji capa, ne amji wỳr me cupê Juta
catêjê me, mehcahkrit atajê mea mã me
to cuprõ.
31 Na quê nee jũm ihcakôc to:
— Mẽr hõhõ, wa ha nee hipêr ihkàhhôc
kam Pahpãm te me to ihhimpej xà ata kôt
ipa nare. Ampo na? He ramã Jeju te ite
ampo ton xà itajê cunea ton par, ijaxà
kam — hajỹr nare. He cu ramã Jeju to
amji mã me pahhimpej, cwỳrjapê cu ha
pahtỳj mehkàhhôc kam Pahpãm te me to
ihhimpej itajê, amji mã me hũpahti to me
kam pajapac pejti to me papa.

4

Pê Aprãw Pahpãm to amji mã ihhimpej,
na pê ahna amji capa
Carati 3.6-18

1 Ne ita caxuw wa ha me amã me iquêt
xwỳ pê Aprãw xwỳ kôt harẽ. Ne pê
Pahpãm mã, cuna mã hũmre ita pejti, ne
catyt kam ajco ihkrĩ. Ne jũ mã mõrmõ pê
ajte ne Pahpãm cuna mã impej ita hane?
He xà pê ajkĩ Pahpãm ampo cunea na
cumã harkwa atajê ton cwỳrjapê mã, pê
ahna amji capa? Hãpà!
2 Quê hane na mã, quê ha ramã taa amji
to hàmnãn to:
— He wa amjia kôt ite ampo itajê cunea
ton par, cwỳrjapê ri Pahpãm mã ipejti na,
quê ha ihtỳj ina amji capa — hane.
3 He quê nee amji to hàmnãn to hajỹr
nare. Ata na pê Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc
kam ramã harẽ he:

"Pê nee Aprãw amjia kôt, hàpên xà to
atajê kôt Pahpãm ahna amji caxàr
nare.
Ne pê kypê Pahpãm to amji mã ihhimpej
nare, na pê cumã impej, pê ahna
amji capa" hane.

4 Ne por jũm apê ata ri, ihtỳj hàmcwỳr
xà. Ne jũ wỳr quê hõ pahhi amjia
kôt cama cumã ampo gõ. Ne por cute
hàmcwỳr xà ton ata, hõ tekjêa ri, ne nee
mã amjia kôt hõ pahhi te cumã hõr nare.
5 Ne Pahpãm te nee hajỹr nare, ne quêt
amjia kôt, cute amji kam hapac xàa na,
ihtỳj cumã me pajàpên nare catêjê mã
ampo gõ. Na cu ha Pahpãm mã me amji
jarẽn to hane he:
— He wa tee ramã apu ate me ito
ahimpej xà ita cunea kôt me ipa to me
hahkre ita kam, jũ wỳr wa ha me to.
Cwỳrjapê wa ha cama Jeju to amji mã me
ihimpej, quê ha taa amji to me ikritxwỳ,
ne taa me ijaxà kam ate me ito ahimpej xà
itajê cunea ton to amã ipa — hane. Quê
ha Pahpãm me pahto hũjarẽn to hane he:
— Ate ikra to amji mã me ahimpej to
hajỹr, cwỳrjapê ri imã me apej. Ne me
apê catyt kam me apa catêjê, na wa ha
itỳj me ana amji capa, ne nee ate me ito
kên jahpan xà na, me akên mã me amẽn
nare — hane.
6 Ne pê ramã pahhi xwỳ pê Tawi ata
jũmjê jakryti na, Pahpãm jarkwa kôt, hõ
kàhhôc kam, me ahna ihhôc to hane he:

7 "Jũ mã cu ha me, ne ame pajakry?
He pahte Pahpãm jarkwa jirô pê me
pahpỳm, ne ihkaj na me pahkên xà
ton, mã cute hicu, ne to tojnõ, ne
ihhur, ata pyrên ri ame pajakry.
8 Por Pahhiti te pahte me ampo kên ton
atajê kôt me pahkôt harẽn kêanre
nare, ata pyrên ri ame pajakry"
hane.

9 He xà ajkĩ me hakryti xà ita me cupê
Juta catêjê te amji mã mempy kà jakep
catêjê atajê mã pit mã? Hãpà! He hanea
ne mehcahkrit atajê te amji mã me amji
kà jakep nare atajê mã, ihtỳj me hakry xà
ita. He wa ramã ite me amã Pahpãm jõ
kàhhôc kam, cute Aprãw xwỳ to ihcakôc
to hajỹr na, harẽn he:

“Pê nee Aprãw amjia kôt hàpên xà to
atajê kôt, Pahpãm ahna amji caxàr
nare.
Ne pê kypê Pahpãm to amji mã ihhimpej
nare, na pê cumã impej, pê ahna
amji capa” hane.

10 Mẽr hõhõ, xà pê ajkĩ Aprãw xwỳ amji
mã impy kà kwỳ jakep jakàn pê mã, pê
harẽn to hane? Hãpà! He pê amji mã
ihkà kwỳ jakep xwỳjrea na, pê Pahpãm
cumã harkwa to hane.
11 Aprãw te amji mã ihkà kwỳ jakep
xwỳjrea na, pê ramã Pahpãm ahna amji
capa. Ampo na? He cute amji mã Pahpãm
to hajỹr cwỳrjapê. Na ri cute amji kà kwỳ
jakep xà ata te ramã Pahpãm mã Aprãw
xwỳ pejti na harẽn. Na pê Pahpãm cumã
harkwa to:

“Ca ate kypê ito amji mã ahimpej nare,
cwỳrjapê ri imã apê ihhêj rũm rỳ jũ
caxuw jũm te ampo to ihcupan
nare ata pyràac.
Na wa ha itỳj ana amji capa” hane.

Ne pê ramã Pahpãm Aprãw te amji mã
ihkà jakep xwỳjrea na, harẽn to hane.
Cwỳrjapê ri Aprãw pê, por nee cute
amji mã mehkà jakep nare, ne ihtỳj amji
mã me Pahpãm to ihhimpej atajê cunea
xakat. Mã Pahpãm te atajê cunea na amji
caxàr.
12 Ne hanea ne Aprãw pê, cute amji
mã cuxà mehkà kwỳ jakep, ne Pahpãm
to amji mã mehhimpej atajê cunea xakat.
Ne xà ajkĩ cute amji mã ihkà jakep
cwỳrjapê mã cupê me hakat? Hãpà! He
Pahpãm to amji mã ihhimpej cwỳrjapê ri
cupê, por mehcunea Pahpãm to amji mã
mehhimpej atajê xakat.

Jeju to amji mã pahhimpej xà ita kôt, cu ha me amcwa

13 Pê Pahpãm Aprãw mã pjê to
hũjahkre to hane he:
— Ỹhỹ Aprãw, he pê ca nee ite me ato
ihimpej xà cunea kôt apa nare cakrô, ca
atỳj ate ito amji mã ahimpej, cwỳrjapê wa
ite ana amji caxàr. Na wa ha amã pjê ita
cunea gõ, mãr ca me atàmxwỳ mea mã
me to ahimpej — hane. Pê Aprãw kampa
ne amji mã:
— Pỳhàpà, pom cormã ikra nare ita, mã
ajte ramã me itàmxwỳ to Pahpãm te imã
hũjarẽn. Wa itỳj cute imã hũjarẽn xà itajê
na to amji mã hane — hane.
14 He pê nee Pahpãm Aprãw mã harkwa
to:
— Ca ha xaa ite amã ihimpej xà itajê
cunea to, ne ihkôt apa, wa ha cormã
hahpan xà na, amã pjê ita cunea gõ —
hajỹr nare. Ne pê quêt Pahpãm cumã:
— Wa ha amjia kôt amã pjê ita gõ.
Ca ate, ite amã apê pjê ita jõ pahhi
na ato ijũjahkre xà ata na to, amji mã
ahimpej, cwỳrjapê wa ha amã cugõ —
hane. Ne Pahpãm me pahto amji kam
hapac to hanea, pom quê pê Aprãw to
amji kampa he. Ne quê ha me pamã ampo
to awjahkre, cu ha cute ampo to hũjahkre
xà ata na amji mã me to pahhimpej.
Cwỳrjapê quê ha me pamã cugõ. He
pahte me Pahpãm te me pamã harkwa
jirên xà ton ata kôt pit mã, me pamã cute
to hũjahkre xà ata jõr nare. Quê hane na
mã, cu mempar nare ita kam, jũ wỳr cu
ha me cupê cupy.
15 Ne quê ha jũm mã Mojxe xwỳ jõ
kàhhôc kam Pahpãm te me to ihhimpej xà
jahkre pej cakrô, nee me ton nare, quê ha
ihtỳj Pahpãm ahna kypê kam incryc nare.
Quê Pahpãm jõ kàhhôc kam, cute me to
ihhimpej xà ita hamreare na mã, quê nee
jũm hahkre pej, ne kam hapac nare ita
kam, quê ha nee me cumã harkwa to:
— Ca ate ijarkwa jirô pê apỳm na ri me
akam icryc — hajỹr nare.

Aprãw pê mehcunea te Pahpãm to amji mã mehhimpej catêjê atajê xakat

16 Mẽr hõhõ, cu ha Aprãw xwỳ cuxà, me
pahte Pahpãm to amji mã me pahhimpej
na, quê ha me pamã ampo pej cunea jõr
xà ata caxuw, pê Aprãw mã cugõ. Ne me
pahte Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam Pahpãm
te me pahto ihhimpej xà atajê cunea kôt
me papa nare cakrô, quê ha Pahpãm
hàhcaprĩa kam ihtỳj me pamã ampo pej
cunea gõ. Ne mẽr ampo na mã quê ha me
pamã ampo pej itajê gõ? Nee mã ampo
na nare. He me papê Aprãw tàmxwỳa, ne

me papê hũràac. Ampo na? He cu pahtỳj,
cuxà Pahpãm to amji mã me pahhimpej.
Na ri Aprãw pê me pahcunea te Pahpãm
to amji mã me pahhimpej catêjê xakat, ne
me papê mehtàmxwỳa pyràc.
17 Ne pê ramã Pahpãm, hõ kàhhôc kam
cormã Aprãw ihkra nare kam to hũjarẽn
to hane he:

"Imãa, ramã apê me hàhtôa pãm" hane.

Pê kampa ne ihtỳj amji mã me to hane,
ne amji mã:

"He cormã ikra nare cakrô, mã ahnaa
Pahpãm te imã me itàmxwỳ jàhtôa
to hũjahkre, na quê ha ihtỳj imã
cugõ.
Ampo na? He ihtỳj Pahpãm hacpỹa mã
mehtyc to ihtĩr.
Ne hanea ne ihtỳj harkwa kôt ampo amji
to ita kam, quê ihtỳj cormã jũm kra
nare ata mã ihtỳj ihtàmxwỳ gõ.
Na wa itỳj amji mã to hane" hane.

18-19 Ne por pê Pahpãm Aprãw mã
ihtàmxwỳ jàhtôa ne to awjahkre ata
caxuw, pê ramã ahna caku xẽj, ne ramã
ihweaj to ihwej. Ne amji mãa ramã cupê
jũm tyc, ne cupê ihkra nare ata pyràac,
ne hanea ne hĩxi pê Xarakwỳj ata pê
ihkre crà, ne ramã ihwejtu cakrô, mã
ihtỳj Aprãw Pahpãm te cumã ampo cunea
to hũjahkre ata na hikaj. Ne cute am-
peaj kam amji mã Pahpãm to ihhimpej,
cwỳrjapê ri cupê mehcunea te Pahpãm
to amji mã mehhimpej catêjê xakat. Na
ri cute Aprãw cuxà Pahpãm to amji mã
mehhimpej atajê pê ramã mehtàmxwỳa
pyràc. Ne Pahpãm te cumã to hũjahkre
xà ata, na ihtỳj cute cumã ton.
20 Ne nee Aprãw xwỳ te jũ caxuw
Pahpãm to amji mã ihhimpej jicu nare, ne
nee cute ampo to cumã hũjahkre xà atajê
na to amji kam hapac to ipicokjêr to ipa
to:
— Pỳpỹn, mõrmõ quê ha Pahpãm imã
ikra nõ gõ, nare, quê ha nee imã ihnõ jõr
nare — hajỹr nare. Cwỳrjapê ri Pahpãm
te cute amji mã to ihhimpej xà caxuw
cumã carôt jõr, na ri Aprãw te Pahpãm
pejti na harẽn to:
21 — Ampeaj kam apej, ne ate imã ampo
to gũjahkre xà atajê jõr xà caxuw, ampeaj
kam acarôt tỳj, cwỳrjapê wa itỳj ate imã
hõr na amji mã ato hane — hane.
22 Pê Pahpãm mã, Aprãw te ihhêj ne
nee ampo to ihcupan nare, ne catyt kam
ipa, na pê hacpỹa mã to amji kwỳ, ne
ahna amji capa. Ampo na? He Aprãw
te Pahpãm te ampo to cumã hũjahkre xà
atajê na, ampeaj kam to amji mã ihhimpej
na pê. Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc kam
ramã ita na ihhôc to hane he:

"Ite Aprãw mã ampo to ijũjahkre, mã
ihtỳj ijarkwa ita to amji mã ihhim-
pej. Cwỳrjapê ri imã cupê jũm te
nee ampo to ihcupan nare ata, ne
catyt kam ipa.
Na wa ite hacpỹa mã to amji kwỳ, ne ahna
amji caxàr" hane.

23-24 He Pahpãm te hõ kàhhôc kam
Aprãw xwỳ to hũjarẽn xà ata, nee mã
Aprãw pit caxuw nare, ne me pahcunea
caxuw pê harkwa ita to. Ne por Pahpãm
carôt tỳjti te hacpỹa mã Jeju to ihtĩr ata,
pahcunea te to amji mã me pahhimpej
catêjê caxuw ri. He pahte Pahpãm to amji
mã me pahhimpej, cwỳrjapê ri cumã me
papê catyt kam me papa catêjê.
25 Jeju te amji to me pahkritxwỳ, ne
me pajaxà kam ihtyc xà mã amji jõr, me
pahkên jahpan xà na. Mã Pahpãm te
hacpỹa mã to ihtĩr, mãr quê me pahna
amji capa, ne me pamã:
— Ate ikra tĩar pê me akritxwỳ ata to
amji mã me ahimpej, cwỳrjapê ri imã me
apê catyt kam me apa catêjê pit, na wa ha
me ana amji capa — hajỹr.

5

Pahte amji pupun kêanre to me amji pupun xà kam me pajakry
Tijac 1.2-4

1 Me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji
to me pahkritxwỳ, ne me pajaxà kam
ihtyc. Na cu ita kam, amcro ita kam,
pahtỳj cute amji kam hapac xà ita na

amji mã me to me pahhimpej. Cwỳrjapê
ri Pahpãm te me pahna amji caxàr, ne
hacpỹa mã hipêr me pahto amji kwỳ.
2 Ne Jeju to pahte amji mã me pahhim-
pej xà ata kôt ri, cutea Pahpãm te amji
kam hapac xà impejti ita na me panxôr.
Cwỳrjapê cu mãnea mã, amji mã me to
me pahhimpej ita na. Na quê ha jũ caxuw,
amcro nõ na, Pahpãm carôt jàhcujro ata
to, me pahcunea to impejti ne. Ne me
pampejti ata kam, quê ha mehcunea me
papê Pahpãm pyràc, ne me pampejti na
me pahpupu. Na wa me ijakry mea mã
me amcro ita jikaj to me ipa.
3 Ne wa ha hanea ne me pahte me
amji pupun xà kêanre xà kam, me ijakry
pej pêa mã me ipa. Ampo na? He wa
me pahte amji pupun xà kêanre xà ata
pĩn, hacpỹ ne me pahwỳr ampo cunea na
pahte me pajũcanãar kam amji mã me
pahprĩa ne, me papa xà ata cator na, me
imã hahkre pej.
4 Ne quê ha Pahpãm me pahte amji
pupun xà kêanre ita kam, me pahte me
pajũcanãar kam, amji mã pahprĩa na me
pahpupu, ne me pamã harkwa to:
— Pom ate amji kam me gapac xà na,
ite me apupun ita na ri imã me apej pit
— hane. Cu ha me kampa, ne impar xà
ita kôt, cu ha cormã cute me pamã ampo
pejti to hũjahkre xà ata na me hikaj.
5 He xà cu ha ajkĩ ihcaprỳ na, cormã
Pahpãm te me pamã ampo to hũjahkre xà
ata na me hikaj? Hãpà. He quê ha ihtỳj
me pahwỳr cato. Ampo na? Nee mã ampo
na nare. He Pahpãm mã me pahkĩan to
me pahkĩn. Cwỳrjapê ri cute me pamã
Carõ Pejti kujahêc, mãr quê Carõ Pejti ita
cumã me pahcaxwãm pê me pahkĩnti na,
to awjarẽ.

Pê me pancwỳrjapê Jeju ihtyc mã amji gõ

6 He ampeaj kam Pahpãm mã me
pahkĩn, na pê cormã me pahkêanre xà
ata kam, pê Jeju me pancwỳrjapê ty. Pê
cu tee me pampejti na ame amji to hahkre
to me papa xà ata kam ri, Jeju Crixtô te
amji to me pahkritxwỳ, ne me pahcunea
kên jahpan xà na, me pajaxà kam ihtyc.
Ne pê ramã Pahpãm mã, cute ihkra tyc
na amji mã amcro hyr xà ata hahkre pej,
na pê ahnaa hane.
7 Ca ha pijamã jũm te mehkwỳ jahpan
xà na ihtyc prãm ata na me acato? Quê!
Ca ha ame hapêê ne ihhêaj to cormã jũm
mã me acato. Ne ca atỳj ihhêaj to me jũm
te ihnõ impejti cwỳrjapê ihtyc prãm ata
mã me acato. Hamreare, jũ wỳr ca me
jũm te ihnõ kêanre jahpan xà na, haxà
kam ihtyc ihprãm ata na me acato.
8 He me pahcunea kêanre cakrô, mã
Pahpãm mã me pahkĩan to me pahkĩn, na
ri cute ihcãmter pê Jeju Crixtô kujahêc,
mã me pahcunea jaxà kam ihtyc.
9 Ne ita caxuw pĩ kam Jeju tyc xà ata kôt
ri hacpỹa mã Pahpãm te me pahna amji
caxàr. Cwỳrjapê cu ha me pa, me amji
mã:
— He Jeju cukwa kam, quê ha Pahpãm
nee cute ame pahkam incryc xà ata
to ame pahkam incryc nare. Ne me
pahcukij, ne me pahto ipicokjêr xà jõ
amcro kam, cu ha quêt pahtỳj ame papa
— hane.
10 He pê mam me papê Pahpãm curê
xwỳn. Cakrô mã ihcãmter tyc xà ita kôt,
cute hacpỹa mã me pahto amji kwỳ nõ.
Ne hamre, ita caxuw me papê Pahpãm jõ
ikwỳ nõ ita kam, cu ha me papê, pom Jeju
tyc, ne hacpỹa mã ihtĩr ata na cu ha me,
ne me ty, ne hacpỹa mã me pahtĩr, ne
Pahpãm cahê na me pahtĩr rohnỳtti mã
na me papa.
11 Jipy me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te
hacpỹa mã me pahto Hũm jõ ikwỳ nõ ita
kam, cu ha me pajakrya to me pajakry.

Pê Atãw me pahcunea me pahkên mã me pamẽ

12 Ne ca ihhêaj to me anõa amji cukij to:
— Jũ rũm mã ajte me pahkên xà ita
cator? — hane. He nee jũ rũm cator nare,
ne me pahcunea quêtti pê Atãw xwỳ ata
pê Pahpãm jarkwa jirô pê ihpỳm, ne cute
pĩxô intête cumãn ata krẽr. Cwỳrjapê
ri mehkên ata pjê cunea kam ipicràn.
Na cu me papê hũràac, ne me pahcunea
kêanre, cwỳrjapê cu ha me pahcunea me
pahtyc pa.
13 Ne Pahpãm te Mojxe xwỳ mã cute me
to ihhimpej xà cunea jarẽn. Mã cute ahna

ihhôc xà ata cumam ri ramã mehcunea kêanre, ne ihtỳj cute me ampo kên jahkre pej nare kam, me ton to me ipa. Mã Pahpãm te, cormã me cumã cute me to ihhimpej xà jõr nare ita kam, jũ mã quê me cumãn to:

"Ate me ijarkwa jirô pê apỳm, na ri me acunea kêanre" hane.

Pê Crixtô quêt me pahcunea me pampej mã me pajaxà

14-15 Ne Pahpãm te pĩxô intête Atãw mãn, mã cute ihkrẽr, ne ramã me pahcunea kên mã me pamẽn, ne me pamã to hahkre. Ne me pahnõ te ihkôt pĩxô ata krẽr nare cakrô, cu pahtỳj me pahte me pahtyc kam me pahtẽm, ne me pahtyc to mõ. Ne me pahtyc to me pamõr itaa kam, mã ahnaa Mojxe xwỳ jõ amcro kam hàhhuc. Ne Atãw pê me pahcunea mã me pahkên to hahkre jakàn pê mã ri Jeju Crixtô cator, pjê wỳr. Pê cupê Atãw pyràac cakrô, cute nee me pamã ampo kên to hahkre nare, ne quêt me pamã ampo pej to pit mã hahkre, ne cute me pampej mã me pamẽn xà wỳr ri cator. Ne Atãw xwỳ te amji kam hapac xà kên ata kôt ri me hàhtôa ne mehtyc, ne mehtyctu. Ne Jeju Crixtô te amji kam hapac xà pejti kôt ri, quêt nee jũm tyc nare. Ne Pahpãm te amji kam hapac xà pejti ata ri Atãw tekjê jirôa pê cati. Na quê ha me hàhtôa ne mehtyc xà pê me hũtà. Ne nee cute me hũtàr jahpan xà na hàhwỳr nare, ne cama me hũtàr to ipa.

16 Ne Atãw te ihkên xà ton ata kôt ri mehcunea te mehkên xà jàhtôa ne me ton. Mã Pahpãm me cumã:

— Imã me akêanre, na wa ha itỳj me acurê mã me amẽ — hane. Ne quêt Jeju te amjia kôt amji to me pahkritxwỳ, ne me pajahpan xà na ihtyc xà ata kôt ri, Pahpãm mã me pahcunea impej pit. Mã Pahpãm me pamã:

— Imã me apeaj, na wa ha me apej mã me amẽ — hane. Hõ, pê amjia kôt, cama me pamã pahte me hajỹr xà ita gõ.

Cu ha me Jeju kôt me ampo kên cunea tohjê

17 He ampeaj kam ri me hũmre pyxit peaj te ihkên xà ton ata jahpan xà na me hàhtôa ne mehtyc. Ne ita caxuw mam hũmre ata jirôa pê, hũmre nõ pyxit peaj pê Jeju ata te ri, quêt ampo pej pit ton ata kôt ri me pahwỳr ampo pej pit japôj. Ne Pahpãm te me pahcunea mã cute amji kam hapac xà intuw jõr, cu pahte ahna me amji to pôj xà caxuw. Na cu ha me Jeju Crixtô kôt me ampo kên cunea tohjê, ne pahtỳj catyt kam me papa.

18 Ne pom Atãw pyxit peaj te ihkên pyxit peaj ton xà ata to ri, cute me pahcunea curê mã me pamẽn. Ita na ri hanea ne Jeju pyxit peaj te ampo pejti pê catyt kam ata ton, ne cute to me pahtyc pê me pahcunea pytàr, mãr cu me Pahpãm cahê na me pahtĩr rohnỳtti mã. Ne hanea ne me pamã cute amji kam hapac xà intuw jõr, mãr cu catyt kam ame papa, ne nee ame pahkên ton to prãm to ame papa nare.

19 Ne pom hũmre pyxit peaj pê Atãw xwỳ, nee cute Pahpãm jarkwa par nare, ne hirô pê ihpỳm, ne cute me pahte me pahkên ton to me pamã hahkre. Ita na ri Jeju pyxit peaj te Pahpãm jarkwa kam hapac, ne hacpỹa mã Pahpãm wỳr cute me pahto amji jaxàr, mã ihtỳj Hũm te me pahna amji caxàr.

20 Ne pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã, cute me to ihhimpej xà jarẽ, pê ahna ihkàhhôc to, mãr quê me cahyt, ne cute me ampo kên ton xà atajê na me amji jahkre pej. Ne ampeaj kam ri ampo kên jàhtôa to hàhtô, ne cati. Ne Pahpãm peaj to impej, ne hàhcaprĩ catia ita, ma cumã ipicamẽn to mõ, ne cati. Ne cute to kên itajê jakren tu, ne hirôa pê cati.

21 Na ri me pahkên xà pahtỳjti atajê cama me pahtyc xà mã me pagõ, mã me pahcura ita kam, jũ kam cu me pahnõ cupê tẽ. Mã Pahpãm jàhcajrẽn, ne hàhcaprĩa na ri catyt kam hãn ne me pamã cute amji kam hapac xà intuwti jõr to ipa, mãr quê ihkôat me pahna amji capa. Ne me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô ata kôt, cu ha hacpỹa mã me pahtĩr rohnỳtti mã na, cahê na ame papa.

6

Ihhêj ne ramã mam pahte amji kam me pajapac xà kên tũm ata tyc

Carati 2.19-20; 5.24; Epet 4.17-24; 1 Petrô 4.1-6

1 Pahpãm jàhcaprĩa na mã, cu pahte
cuna mã me pahkên ton cakrô, mã ihtỳj
cormã me pamã ampo pej pit ton to
ipa. Na ri ramã mehcunea te me pahna
Pahpãm jàhcaprĩ na me hõmpun ita kam,
xà cu ha ajkĩ mãnea mã me pahkên ton
kam me to pancrà, mãr quê Pahpãm te
me pahcaprĩ na hipêr me hõmpu?
2 Hãpà! Xà ca ha jũm tyc mã acakôc,
quê ha ajkĩ ihtỳj akampa? Quê! He
jũ wỳr quê akampa. Ne ramã me papê
jũm tyc pyràac. Ampo na? He quê ha
me pahcurê xwỳn pê Xatanaj te akên mã
amẽn to prãmte awỳr tẽ, ne amã akên ton
na awjahkre, ca ha apê mehtyac pyràc,
ne nee kam gapac, ne cumã acakôc, ne
ihkôt amji kam gapac, ne ampo kên ata
ton nare. Ata pê ihhêj ne ramã me pahtyc,
na quê nee hipêr jũm me pahte ampo kên
ton na me pahton nare. Cwỳrjapê cu nee
hipêr amjia kôt me ampo kên ton nare.

Cô kam cute me pahcumrãr xà ata pê me pajapac xà kên jarêt xà pyràc

3-5 He ramã me amã, ate me hajỹr xà na,
me amji jahkre pej tu. Pê cu me pahkên
ton jicu, ne Pahpãm wỳr me apkjê, ne me
Jeju Crixtô pê me pahkritxwỳ na ahna me
amji capa, ne pea mehcunea mã to ajpẽ
to harẽn to me papa, ita na pê cu me to
prãm. Cwỳrjapê ri jũm te mehcunea kam
mare mã cô kam me pahcumrãr. Ne me
pahna cô pijapỳn ata te ramã me pantête,
pahte amji kam me pajapac xà kên tũm
cunea juwahi na harẽn. Ne huwahi xà
ata pê ihhêj rũm me pahte me pahkên
jarêt xà ata, ne cupê cute me Jeju Crixtô
jĩ jarêt xà ata pyràac. Ne me pahte me
pahkên jarêt xà ita pê Jeju Crixtô me
ajpẽn kam me pahpyxit peaj. Na ri cô
pê me pajapôj xà ata pê ihhêj rũm cute
me Jeju Crixtô jarêt, mã hacpỹa mã ihtĩr,
ne cator pyràac. Ne pahte amji kam
me pajapac xà to me papintuw, ne catyt
kam me papa xà ita te ri ihcunea na me
pajarẽn xà. Ne ramã Jeju Crixtô kam me
pahte me ajpẽn hônco, mã ihtỳj pahte me
pahkên ton xà nare na me pahtehcajpa,
ne ihtỳj catyt kam me pahtehcajpar to ipa.
Pê Pahpãm carôt tỳjti impejti to hacpỹa
mã ihkra pê Jeju Crixtô to ihtĩr, na quê
ha me pahtyc jirô pê mã, hacpỹa mã me
pahto ihtĩr.

Xatanaj nee hipêr me pahto ihhimpej nare

6 Ne mam pahte amji kam me pajapac
xà tũm kên xakat pê Xatanaj pê me pajõ
pahhi, na ri ihtỳj me pahto ihhimpej, cu
cumã me apê. Ne Jeju te pĩ kam ihtyc
xà ata me ajkaam, pahte amji kam me
pajapac xà tũm kên ata to hamre, mãr
quê Xatanaj nee hipêr me pahto ihhimpej
nare. Cwỳrjapê quê ha nee hipêr cupê
me pajõ pahhi nare, cu ha me pa xwỳjê
nee hipêr cumã me pajàpên to mehprãm
nare.
7 Ca ha ate atyc na, ca ha nee hipêr
akên xà nõ ton nare. Ampo na? Jũ wỳr
quê jũm ty, ne hipêr ampo kên to. Ne me
pajaxà kam Jeju tyc ita kam, jũ wỳr quê
jũm pê me pajõ pahhi, ne hipêr me pahnõ
te ampo kên ton na me pahto.
8 Ne ramã ihhêj ne Jeju Crixtô kôt ame
pahtyc ita kam ramã hacpỹa mã ihkôt
ame pahtĩr na pahte amji mã me to hajỹr.
9 Ne Pahpãm te hacpỹa mã Jeju Crixtô to
ihtĩr ita kam, jũũ caxuw hipêr ihtyc xà te
to ihhimpej xà nare na, me pamã hahkre
pej.
10 Ne me pahte me pahkên ton jahpan
xà na ri ihtyc. Ne ihtyc pyxit peaj, na quê
ha nee hipêr jũũ caxuw ihtyc nare. Ne ita
caxuw Jeju ihtĩar na apu ipa, ne cama me
pamã Hũm carôt tỳjti to ajpẽ, ne harkwa
kôt ipa.

Cu ha nee hipêr me ampo kên ton to me papa nare

11 Cwỳrjapê ca ha me amji jarẽn to
hajỹr to me apa he:
— Ramã Jeju Crixtô tyc, mã cute me
harêt, ata kôt ri ramã cute pahte amji
kam me pajapac xà tũm kên cunea jarêt.
Cwỳrjapê cu ha nee hipêr pahte amji kam
me pajapac xà kên ita kôt ame papa to
prãm nare. Ne quêt Jeju Crixtô kam me
pahte ajpẽn hônco, ne ajpẽn kam me

pahpyxit peaj, ne cume mãa mã pahte
Pahpãm cajpuaw xà caxuw ame pahtĩar
na ame papa — hane.
12 Cwỳrjapê ca ha nee hipêr ate amji
kam me gapac xà tũm ita to me amji
mã me ahimpej nare, ne me ate amji mã
ampo na prãm xà kêanre ata kôt ame apa
nare.
13 Ne ca ha nee me anõ akên ton xà nõ
mã acukrã xà nõ jahkre, quê ton nare. Ne
Pahpãm mã, ca ha quêt me amji jõr to
me apa. Ne Pahpãm te me atyc xà pê me
apytàr, ne me amã me ate amji kam me
gapac xà tuw jõr ata kam, ca ha atỳj cumã
me amji jõr to me apa. Ne quê ha me ate
catyt kam ampo pejti ton to me apa xà na,
me atehcajpar to ipa.
14 Ne Pahpãm mã, ramã me apê catyt
kam me apa catêjê, mã cute me ana amji
caxàr. He xà ajkĩ me amã Pahpãm te
me ato ihhimpej xà jõr atajê cunea kôt
hakop jahkre pej na mã, cute me ana amji
caxàr? Hãpà! He amjia kôt, me akên xà
kam, Pahpãm mã me acaprĩ, mã cute me
ana amji caxàr. Cwỳrjapê ca ha nee hipêr
amji na ate amji kam me gapac xà tũm
kên jamãr, quê me ato ihhimpej nare.

Cu ha ampo pej ton to pit mã amji mã me pahhimpej to me papa
Jowãw 8.34

15 Ne ca ihhêaj to me anõ amji jarẽn to:
— He nee mã pahte me Pahpãm te me
pahto ihhimpej xà cunea kôt me hakop
jahkre pej cwỳrjapê mã, cute amji wỳr
me pahto ipipkjêr, ne me pahna amji
caxàr nare, ne ihtỳj amjia kôt cute me
pahna amji caxàr. Cwỳrjapê wa itỳj
Pahpãm jarkwa jirô pê ipỳm prãm, ne itỳj
hirô pê ipỳm — hane. Co he! Acakôc xà
ita to hajỹr nare!
16 Ampo na? He ca ha me anõ gõ
pahhi mã amji gõ, hamre quê ha taa ato
ihhimpej na, me amã hahkre pej pejtu. Ita
kôpit na, ca ha me anõ te akên mã amji
jõr na, quê ha ihtỳj taa ato ihhimpej to
ipa. Na quê ha gàpên xà ata jahpan xà na
gàmcwỳr xà ata pê atyc xà. Nare, ca ha
me anõ te Pahpãm mã amji jõr na, quê ha
ihtỳj taa ato ihhimpej to ipa. Na quê ha
cumã gàpên jahpan xà na ana amji capa,
ne amji kôat ato, ca ha me atyc xà jirô pê,
hacpỹa mã atỳj me atĩr.
17 Na ca ha Pahpãm te me ato impejti
xà ita pyrên me gakryti na cumã me amji
jarẽ. Ne pê mam me ate amji kam me
gapac xà tũm kêanre ata, pê ajco me ato
ihhimpej to ipa. Ne ita caxuw nee cute
hajỹr nare, ne quêt Pahpãm te me amã
ampo to hahkre atajê to, ca ha me gĩ
cunea kam, me amã amji kĩan kam, amji
mã me to ahimpej to me apa.
18 Quê ha pahhi kêanre te me pajàpên
xà kam me pamã quêt ata te ihtyc, quê ha
cute me harêt na, cu ha nee hipêr cumã
me pajàpên to prãm nare. Ita jĩkjê na mã
Pahpãm te pahte amji kam me pajapac xà
kên tũm ata to hamre, na quê ha hipêr
me pahto ihhimpej nare. Cwỳrjapê cu ha
pahtỳj ame papa, ne Pahpãm mã me apê.

Cu ha Pahpãm mã me amji jõr to me papa

19 He pê ca mam me akên xà atajê me,
ahti na ate me axy kên to me apa xà tũmti
atajêa mã, ajco me amji jõr to me apa, ne
amji mã me to ahimpej to me apa. Ne ita
caxuw, ca ha catyt kam, ampo pej tetetti
to pit mã me gàpên to me apa xà caxuw,
ca ha Pahpãm mã me amji jõr to me apa.
20 Pê ca mam ajco me akên to pit mã,
amji mã me ahimpej to me apa, ne nee
Pahpãm mã ampo na prãmti atajê ton to
me apa nare.
21 Ne mẽr ampo pej mã, ca ate amji
kam me gapac xà kam me pahpahàmti
ata jahpan xà na ate me ipyr? Hamreare!
Ne pom ate amji kam me gapac xà ita pê
ri me atyc xà.
22 Ne ramã Pahpãm te, ate me akên ton
jicu xà caxuw me amã carôt jõr. Na ca ha
ita caxuw cumã pit mã me gàpên to me
apa. Cwỳrjapê ca ate Pahpãm mã ramã
me amji jõr, ne me amji jõrtu, ne cutea ri
catyt kam me apa na me aton, ne cupêa ri
me gõ Pahhiti. Ne quê ha hacpỹa mã me
ato me atĩr, ca ha me atĩr rohnỳtti mã na,
cahê na ame apa.
23 Mẽr hõhõ, me pahkên mã me
pajàpên to me papa, mã cute me pamã
hàmjõr xà ata pê me pahtyc xà. Ne
Pahpãm nare, quêt cama cute me pamã

pahtyc nare xà jõr ata pê ri hacpỹa mã cute me pahto me pahtĩr xà, cu ha cahê na ame papa rohnỳtti mã. Na cu ha me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô kam me amji hônco, quê ha ihtỳj me pamã jũ caxuw me pahtyc xà nare gõ.

7

Jeju te pahte amji kam me pajapac xà kên ata pê me pahpytàr

Roman 10.4

1 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê, he ca atỳj me acunea te, pom ite me amã cormã ampo jarẽn xà itajê kam me gapac to kênre nare. Ampo na? He me akwỳa kwỳ pê Juta catêjê, na ri me amã Pahpãm te Mojxe xwỳ mã, cute me ato ihhimpej xà juwahi ata cunea jahkre pej. Ỹhỹ, quê ha cormã jũm ihtĩar na ipa, quê ha ihtỳj Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, cute me hapackre xà ita jũm ata to ihhimpej to ipa. Ne jũ caxuw ty, quê ha nee hipêr Mojxe te me hapackre xà ita to ihhimpej to ipa nare.

2 Mẽr hõhõ, quê ha pyjê nõ mã cormã impjê ihtĩar na ipa, quê ha nee amji mã iràn xà na impjê nõ ton nare. Nãmri quê ha cute ihtyc na, quê ha ihtỳj me pancaca xà to pahte me amji pyràc xà ita to ihhimpej to ipa jicu, ne ihtỳj jũm me hikwa na to tojnõ, quê ha cume hikwa.

3 Nãmri quê ha cormã impjê ihtĩar na ipa na, quê ha hĩxi te iràn xà na impjê nõ me hikwa na, quê ha me pancaca xà to pahte me amji pyràc xà ata kôt cupê cahãj xyre ata, ne ihkêanre ne. Nãmri quê ha impjê cupê ty, quê ha hakàn pê impjê nõ me hikwa na, quê ha nee me pancaca xàa kôt cupê jũm cahãj xyre ata pyràc nare.

Cu ha ita caxuw Jeju pit mã me pajàpên to me papa

4 Ne me ikjêjê, ate me hajỹar. Ampo na? He Jeju Crixtô kam ate me ajpẽn hônco ata kam, ihhêj ne ramã ihkôt me atyc. Na quê ha nee Mojxe te me ato ihhimpej xà ata hipêr me ato ihhimpej nare. Ne hacpỹa mã Jeju Crixtô ihtĩr na ri cupê me gõ Pahhiti. Na ca ha atỳj cute me amã harkwa to ihcakôc xà itajê cunea na me kampa, ne me cumã apê. Ne por jũm cahãj pê impjê ihtyc, mã hipêr hikwa tuw ata, quê ha nee hipêr impjê tyc ata kam hapac nare. Ne por impjên tuw me hikwa ata, quê ha amji caxuw kam hapac to ipa. Ita na ri me pahte amji kam me pajapac xà te hajỹar. Na cu ha mam pahte amji kam me pajapac xà wej tũmti ita jicu, quê ha nee hipêr me pahto ihhimpej nare, ne Jeju quê ha quêt me pahto ihhimpej to ipa.

5 Ne pê cormã me pahte amji kam me pajapac xà tũm ata me pahto ihhimpej reria mã, pê cu amjia kôt ajco pahte me amji mã ampo kên ton to prãm atajê ton to pit mã me papa. Ne pê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, cute me hapackre xà ajco ampo kên itajê ton tête me pamãn cakrô, pê cu pahtỳj ajco mãnea mã me ton to me papa. Cwỳrjapê ri me pahte ampo kên kĩnti xà ata te me pahtyc xà mã me pajõr.

6 Ne hamre, ita caxuw cumam Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam me pancaca xà ata cunea pê me pahcator. Ampo na? He ihhêj ne ramã ame pahtyc. Ne ita caxuw cu ha me Pahpãm tĩar Carõ Pejti ata kampa, ne ihkôat me papa, ne nee hipêr me pancaca xà tũm jõ kàhhôc kam ihhôc ata to me amji japackre nare, ne pahtỳj ame papa.

7 Ne mõrmõ ca ha me anõ amji mã:

— He por Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, Pahpãm te me pahto ihhimpej xà wej ata pej nare — hajỹr na. Co he! Ca ha nee garkwa ita to acakôc to hajỹr nare. Ampo na? He cute me pahto ihhimpej xà ata te ri, me pahte ampo to mehcupan xà atajê pupun na iton, cu pahte me hõmpun, ne me hahkre pej. Ne cute me pahto ihhimpej xà ata te hũjarẽn to hajỹr he:

— Ca ha nee amji jũ na ame ampo kĩn nare — hajỹr. Quê hũjarẽn to hajỹr nare na mã, wa ha hahkre pej nare kam, pa ramã amji mã:

— Wa itỳj me hũ na imã ampo kĩn, ata te nee ito ikên nare, ne cormã ipeaj — hane.

8 Me ajkaam wa ijũpar pyrentu, ne tee ame amji jũ na ampo kĩn ita jicu to ame hahkre, ne jũ wỳr wa me hicu. Ampo na? Ite amji kam ijapac xà tũm ita, ma ite me hũ na ampo kĩn ita na ito, ita kam jũ wỳr

wa me hicu. Ne Mojxe xwỳ jõ kàhhôc te ri imã ikên ita to ipipẽ, wa ite hahkre pej. Quê ha Pahpãm nee me pamã Mojxe te me pajapackre xà jõr nare na mã, quê ha pahte amji kam me pajapac xà kên tũm ata nee me pahkên na me pahton nare.

Mojxe jõ kàhhôc ata ampỳare mã Pahpãm pê ame papa na me pajarẽ
Roman 3.20; Carati 3.23-24

9-10 He pê wa icrire naa mã nee Mojxe jõ kàhhôc kam Pahpãm te me pahto ihhimpej xà itajê impar, ne hahkre pej nare. He pê wa ajco ampo kên pit ton to ipa, ne nee kam imã amji kĩn nõ nare. Ne wa ite Mojxe jõ kàhhôc kam, cute me pahto ihhimpej xà itajê kam ijapac, ata caxuw wa ite ampo kên ton to ipa ita na amji pupun, ne ahna amji jahkre pej. Ne ihhêj rũm ipê mehtyc, ne imã amji kĩn nare. Ne cu ha catyt kam cute me pahto ihhimpej itajê kôt me hakop, ne ihkôat me papa na mã, cu ha ramã me pamã amji kĩn. Ne me pamã amji kĩn xà kaj na, pom pahte amji kam me pajapac xà ata cama ajte me pahtyc xà wỳr me pajagã.

11 He wa mam itỳj, pom Mojxe jõ kàhhôc te ampo kên ton tête imãn atajê cunea ton to ipa. Mã ite amji kam ijapac xà tũm kên ata pê imã ihhêj, ne imã:

— Gapacta ne ampo itajê cunea ton to apa, he nee akên nare, ne apeaj — hajỹr cakrô, pê cute ipej na ijarẽn xà ata kaj na, ite ikên itajê ton to ipa itajê ityc xà mã igõ. Na wa ihhêj ne ramã ityc.

12 Cwỳrjapê cu me pahte Mojxe xwỳ jõ kàhhôc tetetti, impejti ne ihcuhtacti na me hahkre pej, Pahpãm te ahna me pahto ihhimpej xàa na.

13 He xà ajkĩ Pahpãm te me pahto ihhimpej xà impejti ita mã me pamã amji kĩn nare na me pahto, ne me pahtyc xà wỳr me pajagã? Hãpà. He pahte amji kam me pajapac xà tũm kêanre atajêa te, Pahpãm te me pahto ihhimpej xà impejti atajê kôt, me pamã amji kĩn nare na me pahto, ne me pahtyc xà wỳr me pajagã. Pê wa mam ikên xà ton to ipa atajê te cama ikên mã irẽn to mõr na hahkre pej. Na pê wa amji mã:

— Wa ite Pahpãm te intête me cumãn xà kam ijapac, ne ite ampo kêanre itajê ton na amji jahkre pej. Ne ita caxuw ite mam ite amji kam ijapac xà tũm ita kêanre na hahkre pej, ne hõmpun — hane.

Pê cu mam cormã amji mã me ampo kên capi

14 Ne Pahpãm Carõ Pejti pĩn ri Mojxe jõ kàhhôc kam, cute me pahto ihhimpej xà atajê cator. Ne Carõ Pejti ita te ri catyt kam harkwa kôt me papa xà caxuw, me pamã carôt jõr. Ne pa nare. Ihkĩnte ipê hũmre, ne icarôt peacre, na wa ite amji kam ijapac xà tũm kêanre itajê kôt ampo kên cunea ton to ipa.

15 He wa nee ajte pa icaca xà te ajpẽn jĩkjêhti ita na amji jahkre pej nare, ne hãn ne ikrã acto tu. He xà wa ha ite itỳj imã ampo ton prãmti atajê to? Hãpà! Wa nee ton nare. Ne ajte imã ampo ton prãm nare, ne imã ihkĩn nare atajê, wa itỳj to.

16 Ne nee wa ajte ampo pejti ton to amji kam ijapac to ipa nare, ne tee intête amji mãn to:

— Wa ha nee hipêr ampo kên ata ton nare — hajỹr cakrô, itỳj to, me ajkaam mã Pahpãm te me pahto ihhimpej xà, ikêanre na ijarẽ. Ne ampeaj kam ri cute ijarẽn na imã hahkre pej.

17 Wa nee ikên xà ton xà itajê intête amji jiprõn nare na, ramã imã amji jahkre pej. Ne icaxwãm pê icaca xà kêanre itajê xakat ri hãn ne, ite ampo kêanre ton xà itajê na imã awjahkre, wa hãn ne to.

18 He ite amji kam ijapac xà tũmti ita kam, nee imã ampo pejti ton xà hamreare. Ampo na? He wa tee apu ampo pejti ton na amji to prãm cakrô, wa nee ajte amji mã hamãr ne ton nare.

19 He ampo pejti atajê ri imã ton prãm cakrô, wa nee ajte ton nare. Ne ampo kêanre itajê ri imã ton prãm nare cakrô, wa itỳj to.

20 He wa nee amjia kôt ampo kên ton nare, ne ite amji kam ijapac xà tũmti ata ri, ite ampo kên ton na imã awjahkre, wa ajte nee intête amji jiprõn nare ne itỳj to.

21 Hõhõ, pê wa mam hane he, pê wa ajco ite ampo pejti ton xà caxuw amji mã

capi cakrô, nee ajte ton nare, ne cama
amji mã ampo kên pit capi.
22 He ite amji kam ijapac xà impejti kam
ri, Pahpãm te me pahto ihhimpej xà kam
ijapac pejti xà atajê pyrên ri, icaxwãm pê
ijakry.
23 Cakrô pê wa nee ajte kam ijapac ne
ihkôat ipa nare, ne ajco ampo kên pit ton
to ipa. Cwỳrjapê ri ite amji kam ijapac
xà ita tuw pejti me, ite amji kam ijapac
xà tũm kêanre ita ihhêj ne ihtỳj apu ajpu.
Ne ite ampo kên ton to ipa ita pê ihhêj
rũm, me hacjên xà pê icator xà nare ata.
24-25 Ne wa icaxwãm pê itỳj Pahpãm te
amji kam hapac xà kôt ampo pej pit ton
to prãm cakrô, mã ite amji ton xà itajê kôt
hamreare. Pê wa ajco ampo kêanre atajê
ton to ipa intête, nee ajte amji jiprõn nare.
Ne pê imã amji kĩn nare, pê wa pa amji
mã:
— Jũm mã quê ha ajte ite ampo kên ton
xà itajê te, ityc mã ijõr xà ata pê ipytà?
— hane. Nee mã jũm nare. He me pajõ
Pahhiti pê Jeju Crixtô te ri ampo kên cati
ita cunea pê ipytàr!

8

Quê ha Pahpãm Carõ Pejti me pahtĩr ita na me pahto ipa
Carati 5.16-26

1-2 Hamre, ita caxuw quê ha, por Jeju
Crixtô kam me ajpẽn hônco to me ipa
atajê, quê ha nee Pahpãm jũm curê mã
mẽn nare. Ampo na? He Pahpãm Carõ
Pejti ita te ri Jeju Crixtô kam pahte me
ajpẽn hônco na me pahton, ne me pamã
pahte amji kam me pajapac xà intuw pejti
ita jõr. Me ajkaam, cute mam me pahte
amji kam me pajapac xà kên tũmti ata te,
me pahto ihhimpej xà pê me pahto cator.
Na cu ha nee Pahpãm kaj na, ampỳa mã
cupê ame papa, ne ihkên catia ata mã me
pancjêj nare.

Quê ha nee hipêr pahte ampo kên ton xà atajê me pahto ihhimpej nare

3-4 Ne pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã cute
me to ihhimpej xà gõ atajê cunea impej
pit. Cu nee mempar nare. Ampo na? Jũ
wỳr cu apu amji mã me hamã, ne me
kampa. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me pahna
amji ton to:
— Tee ame ite me to ihimpej xà ton
to me hahkre ita kam, quê ha nee curê
mã cute me mẽn xà ata pê me amji
pytàr nare. Cwỳrjapê wa ha mehwỳr
ikra kujate, quê ha mehkritxwỳ na amji
to, ne taa mehkên xà ita pê me hũtà
— hajỹr. Ne ma cute me pahwỳr Jeju
kujahêc, mã cute me hũmrea na amji ton,
ne ita ri pjê kam apu ipa. Ne ihtỳj Hũm
te, Mojxe xwỳ mã cute me to ihhimpej xà
atajê na, me pajaxà kam amji mã impar
kên to ipa nare. Jicu xà kam, nee ampo
cwỳrjapê ihtyc prãm nare kam, cupê me
pahkritxwỳ te hajỹr romã mã, cama cute
amji na me hamãr, mã cute me pajaxà
kam mehcuran, mã ihtyc. Ata to ri cute
me pahkên xà catia ata pê me pahpytàr.
Ne cute me pamã carôt jõr na, cu pahte
amji kam me pajapac xà kên tũm ata
kôt me papa jicu, ne pahte amji kam me
pajapac xà tuw pejti, Pahpãm Carõ Pejti
pĩn ajpên cator ata kôt, cu me papa.
5 Ne por mam cute amji kam hapac xà
tũm me to ihhimpej to ipa atajêa kôt me
ipa. Ne Pahpãm Carõ Pejti quêt me to
ihhimpej to ipa atajê ri, ihkôat me ipa.
6 Ne quê ha jũm te, cute amji kam hapac
xà tũm ata kôt ipa na, quê ha ihtỳj jũ
caxuw ty, ne ihtyc tu. Ne quê ha quêt
jũm te Pahpãm Carõ Pejti kôt ipa na, quê
ha nee cumã ampo cupa nare, ne ihtỳj
ihcarĩcti kam, ihtĩar na ipa rohnỳtti mã.
7 Ne por jũm cute amji kam hapac xà
tũam kôt ipa ata pê Pahpãm curê xwỳn.
Ampo na? He hũpar nare, na ri nee
Pahpãm te to ihhimpej xà ata kam hapac
nare. Ita kam tee apu ihkôt amji ton to
hahkre, ne jũ wỳr quê apu amji mã hamã
ne to.
8 Ne por amjia kôt cute amji kam me
hapac xà tũam kôt me ipa atajê ri, nee
me Pahpãm cajpuaw nare.

Pahpãm Carõ Pejti ri, me pahcaxwỳn me, me pajĩ tĩr rohnỳtti mã na to
Carati 4.1-7

9 Quê ha Pahpãm Carõ Pejti te nee me
akam ihkrĩ nare na, ca ha nee me apê hõ
tekjê nare. Na ca ha nee mam, ate amji

kam me gapac xà tũm ata kôt me apa
nare, ne quêt Carõ Pejti jarkwa kôt me
apa, mãr quê me akam ihkrĩ.
10 Ne quê ha Jeju Crixtô, Carõ Pejti kôt,
me akam ihkrĩ cakrô, quê ha ihtỳj jũ
caxuw me gĩ apu ty, me ate Pahpãm te me
ato ihhimpej xà atajê jirô pê me apỳpỳm
cwỳrjapê. Ne me acaxwỳn nare, quê ha
ihtỳj ihtĩr rohnỳtti mã. Ampo na? He
ihtỳj Pahpãm te me ana amji caxàr.
11 Pê Pahpãm Carõ Pejti hacpỹa mã Jeju
Crixtô to ihtĩr, ata ri me akam ihkrĩ. Ne
taa mã quê ha hacpỹa mã, me amã me gĩ
to ihtĩr.
12 Ita kam me ikjêjê, cu ha nee me pahte
amji kam me pajapac xà tũam ata kôt me
papa nare.
13 Nãmri ca ha me ate amji kam me
gapac xà tũam kôt ame apa na, ca ha
ramã me atyc xà wỳr ame pra. Ne ca ha
me ate Pahpãm Carõ Pejti carôt kôt me
akên ton jicu na, ca ha Pahpãm cahê na
me atĩr rohnỳtti mã na, me apa. Ne nee
jũ caxuw me akên catia pê, cuhy cati ata
wỳr me aprar, ne kam me apỳpỳm nare.

Pahpãm Carõ Pejti ri, ihkra na me pahto

14 Ne por Pahpãm Carõ Pejti amji kôt me
to ipa atajê cunea pê mehkraa to mehkra.
15 Mẽr ampo na mã Pahpãm te me amã
Carõ Pejti jõr? Xà ajkĩ ate cama me cumã
gàpên xà caxuw, nare, ajkĩ cute me gigẽc
rên xà caxuw mã? Hãpà. He cute me ato
ihkra xà caxuw ri, cute me amã Carõ Pejti
ita jõr. Na ca ha atỳj Carõ Pejti carôt kôt
cumã:
— Inxũ — hane.
16 Pahpãm Carõ Pejti me, me pah-
caxwỳn ajkam ihhônco, ne me pamã:
— Me apê Apãm Cati kraa to ihkra —
hane.

Cu ha jũ caxuw, Jeju me, me ajpẽan, ne me pampejti ne

1 Petrô 1.3-9

17 Ne pom hãn ne me hũmjê tyc jakàn
pê, mehkra te me hàhcukrêj cwỳr xà, ita
kôpit na mã, cu ha Jeju Crixtô mea mã,
Hũm te cumã ampo jõr xà to hũjahkre
atajê cwa. Cu ha Jeju Crixtô me, me
pahcunea te cute amji pupun xà kêanre
atajê na ihkôt me amji pupun na, cu ha
hanea ne jũ caxuw, Jejua kôt me pahcarôt
tỳjti, capẽnti, impejti kam ame papa.
18 Ne wa pjê ita kam, pahte me amji
pupun xà kêanre kênre atajê to amji
kampa, ne hanea ne ampo pejti to me
pajàmcwỳr xà atajê me to ajpẽn mã
hapyre mã. Ne pahte ampo pejti to
me pajàmcwỳr xà ata ri, pahte me amji
pupun xà kêanre atajê jirôa pê catia to
cati. Ne pahte me ampo pejti to me
pajàmcwỳr xà ata kam, cu ha nee hipêr
ampo kên itajê to me amji japackre nare.
19 Ne pê Pahpãm pjê kam ampo cunea
to, itajê pê me hũmre me, pryre me,
ampo jara me, tep me, ampo cunea.
Quê ha ampo itajê cunea ihtỳj jũ caxuw,
Pahpãm te me pahto ipipẽ xà ata kam, me
papê ihkra na cute me pahpupun na, me
pajikaj.

Quê ha jũ caxuw Pahpãm ampo cunea to impej

20 Ne mẽr ampo na mã ame amcro ata
jikaj? Nee mã ampo na ame amcro ata
jikaj nare. He pê mam Atãw xwỳ Pahpãm
cuna mã ihkên xà to, na ri ihkôt ampo
cunea kên mã hàr. Ne nee mã amjia kôt
ihkên mã hàr nare. Ampo na? Pê Pahpãm
ramã cute ita ton xà to amji kampa.
21 Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw amcro
ata na, Pahpãm te ampo cunea ton atajê
hacpỹa mã impej pa. Ne cute me pahto
ihkra ita kam, quê ha hacpỹa mã me
pahto impej pa. Me ajkaam, quê ha hanea
ne cute ampo cunea ton itajê impej partu,
quê ha nee hipêr ihcacu, ne ihkên nare.
22 Ne me pamã, pjê kam ampo cunea kàj
xà, mã amrã na, hahkre pej. Ata pê ihhêj
rũm pyjê mã mehkra xà, mã me ihcajpẽ
ita na mã ampo cunea kàj xà.

Cu cormã Pahpãm te me pamã me pajĩ to ipintuw xà ata jikaj

23 Ne pê Pahpãm mam me pamã Carõ
Pejti jõr cakrô, mã cormã me pahkàj xà,
cu me amrã, pahte amji to me papintuw
xà jikaj xà cahhur to, pahte me hikaj xà
ita kam.

24-25 Ne cu me pahte amji mã me
Pahpãm to hajỹr, ne amji mã me pahprĩa
kam me hikaj, ne me amji mã:
— Wa nee cormã ite me, por wa me
hikaj ata pupun nare cakrô, wa itỳj
Pahpãm te ampo cunea to impej, ne imã
ijĩ to ipintuw na amji mã me to hane.
Cwỳrjapê, wa ha itỳj me hikaj — hane.

Carõ Pejti Pahpãm mã me pahcakôc na me pahtehcajpa
Epet 1.3-5

26 Ne jũ caxuw, pahte me hikaj to hicu
prãm xà ata kam, quê ha Pahpãm Carõ
Pejti pahte me hikaj jicu nare na me
pahtehcajpa. He me papê Pahpãm mã
amji cajrẽn jahkre kêatre, cwỳrjapê quê
ha Carõ Pejti ihtỳj ihcakôc nare kam
ihcarĩcti kam, aracri Pahpãm mã me
pahcajrẽn.
27 He Pahpãm te me pahcaxwãm pê me
pahte amji kam me pajapac xà pupun
pejtu. Ne hanea ne cumã Carõ Pejti te
amji kam hapac xà jahkre pej. Quê ha
Carõ Pejti Pahpãm te me pamã ampo jõr
to prãm xà ata na, quê ha me pamã ahwỳ.
28 Me pamã, mehcunea mã Pahpãm
kĩnti, mã cute amji kam hapac xà mã me
hacjên xà caxuw ri, amji mã me capi atajê
wỳr ampo kên te imprar, ne ame to jũ
mãn xà atajê pĩn impejti te amji to ipixô,
ne me hỹrmã imprar na, me pamã hahkre
pej.

Jeju pê me Pahhàkà cati

29 Ne Pahpãm te amji mã me pahcapi,
ne taa amji mã:
— Pom itajê quê ha me cupê ikra pê
mehtõ kà pê Jeju pyràac, na quê ha me
to "Ihàkà" — hane.
30 Ne pê Pahpãm ramã me pahto amji
kam hapac xà to amji kampa ata to ri, me
pahto amji kampa. Ne hanea ne cute amji
mã me pahcapi. Ne hanea ne cute catyt
kam me papa catêjê na amji caxàr, ne quê
ha hanea ne me pamã me pahcarôt tỳjti,
impejti, capẽnti gõ, cu ha me papê hũràac
ne kam me papa.

Quê ha nee me pahcurê xwỳn ame pahto jũ mãn nare
Roman 5.1

31 Ne pom Pahpãm te me pamã ampo
pejti cunea jõr itajê kôt ri, ramã me pamã
Pahpãm pê me pajamãr catê na hahkre
pej. He ramã Pahpãm me pahcahê na ipa
ita kam, xà quê ha ajkĩ ihtỳj ampo me
pahtohjê? Hãpà!
32 Ne hanea ne me pajaxà kam, ihkra
tyc xà caxuw, cute hõr to xuwcaca nare,
ne ihtỳj ihtyc mã hõr ata kam, xà quê ha
ajkĩ nee me pamã ihkôt ampo pejti itajê
nõ jõr nare? Hãpà, quê ha ihtỳj me pamã
cugõ!

Jũ wỳr quê pahte ampo kên ton itajê, cupê cumã me pahkĩnti ita cahpêrta

33 Ne Pahpãm te ri ramã me pahto
hũjarẽn to:
— He imãa, pom itajê pê catyt kam me
ipa catêjê, na wa ha me ahna amji capa
— hajỹr xà ata kam, jũm quê ampo kên
na me pajarẽ?
34 He me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô
ramã me pajaxà kam ihtyc, ne ihtyc xà
ata jipy, ramã hacpỹa mã ihtĩr, ne ma
Pahpãm jĩkjê rũm awpôc rũm, me to
ihhimpej xà krĩ xà kam jỹ, ne cumã me
pahcajrẽn to ihkrĩ. Ata kam, jũ mã quê ha
ajte jũmjê me papê ampo kên ton catêjê
na me pamã hacjê? Quê, hamreare!

Jũ wỳr quê ampo kên Pahpãm pê cumã me pahkĩnti ita cahpêrta

35 Me pajõ Pahhiti pê Crixtô mã me
pahkĩan to me pahkĩn.
Ne ampo quê cumã me pahkĩnti ita tête
ihcahpêrta, quê hicu?
Hamreare, wỳr quê ampo ihcahpêrta!
Cu ha me amji pupun xà kêanre to me
amji pupu, quê ha cormã cumã me
pahkĩn ita na.
Ne quê ihhêaj to ampo te me pahto jũ mãn
xà ata kam, quê ha cormã cumã me
pahkĩn ita na.
Me papê Pahpãm tekjê cwỳrjapê ri
Pahpãm curê xwỳn te ame pahto
kêanre ata kam, quê ha cormã
cumã me pahkĩn ita na.
Quê ha ampeaj kam me pamã prãm
cakrô, quê ha cormã cumã me
pahkĩn ita na.

Quê ha me papê hamreare cakrô, quê ha cormã cumã me pahkĩn ita na.
Quê ha jũmjê ame pahcuran prãm to ame ipa cakrô, quê ha cormã cumã me pahkĩn ita na.
Ne jũm me pahcuran cakrô, quê ha cormã cumã me pahkĩn.

36 Ne pê ramã rỳ pêa mã Tawi xwỳ Pahpãm jõ kàhhôc kam me pahto hũjarẽn to:

"Me ijõ Inxũ Cati, he acurê xwỳn acwỳrjapê amcro cunea kam me icuran to prãm.
Ne me ito ihhêj rũm carà cahàcre hôhti curan xà caxuw, ne ihtỳj me icuran prãm" hane.

37 Ne xà cu ha ajkĩ ampo kên itajê cunea cupate me pajõ Pahhiti mã me pahkĩnti xà ata to, amji mã me pahhimpej jicu? Hãpà, nee cu amji mã me to pahhimpej jicu nare! He taa mã quê ha quêt me pahte ampo cunea tohjê na me pahto!

Ampo quê Pahpãm pê cumã me pahkĩnti ita cahpêrta

38 Ne nee ampo te Pahpãm mã me pahkĩnti xà ita cahpêrhyr xà nare na, me pamã hahkre pej.
Cu ha me pampeaj na me papa, nare, cu ha me ty, quê ha cormã Pahpãm mã me pahkĩn.
Quê ha ampo carõ me, cupẽ jarôti me, me hõ pahhi kwỳ atajê nee me Pahpãm mã me pahkĩnti ita tête mehcahpêrhyr nare.
Ne pom amcro ita kam ampo cator ata me, nare, quê ha jũa caxuw, cormã ampo cato ata, quê ha nee Pahpãm mã me pahkĩnti ita tête ihcahpêrhyr nare.
39 Quê nee côjkwa me pjê krac ri jũa rũm, ampo cator itajê nõ Pahpãm mã me pahkĩnti ita tête ihcahpêrhyr nare.
He nee ampo te Pahpãm mã me pahkĩnti xà ata tête ihcahpêrhyr xà hamreare.
Cu Jeju Crixtô pê me pajõ Pahhiti kam pahte me ajpẽn hônco cwỳrjapê, quê ha Pahpãm mã me pahkĩn rohnỳtti mã.

9

Pê Pahpãm Juta catêjê mã ampo pej jàhtôa ne cugõ
Roman 3.1-2

1 Ita caxuw wa ha me amã, me ikwỳ pê Juta catêjê pê Ixaher catêjê to, ite amji cajpẽr xà na amji jarẽ. Wa Jeju Crixtô kam ite amji hônco ita kam, wa nee Pahpãm Carõ Pejti kôt ame amã ihêj nare, ne quêt ampeaj kam me amã harẽ. Ne hanea ne icaxwãm pê imã, wa ampeaj kam ame amã amji jarẽn na, imã amji jahkre pej.
2 He me ikwỳ pê Juta catêjê pê me ikwỳa kwỳ, ne nee Jeju to amji mã mehhimpej prãm nare ita kam ri, me hũ na ipeacre, ne imã amji kĩn nare.
3 Ita kam wa itỳj, pa mencwỳrjapê Pahpãm te icurê mã imẽn ne ito kêanre na, amji to prãm. Ne hanea ne Jeju Crixtô kam ite amji hônco xà ita pê icapa, ne ampỳa mã Pahpãm pê ixãm, quê ijaxà kam me hàhhuc, ne mempej mã me hàr na, imã me to prãm cakrô, mã nee Pahpãm te me to hajỹr nare.
4 Ỹhỹ, por me ikwỳ pê Juta catêjê atajê ajteare mã me, ne quêt me ipihho te hajỹr he. Pê ramã Pahpãm me to hõ tekjê xà caxuw amji mã me capi, ne me to amji kra, ne me cumãa Carôt jàhcujrohti impejti ata to ajpẽ. Pê hanea quêt Pahpãm ajco Ixaher catêjê mãa amji jarẽ, pê me kampa, ne me ajpẽn pa, ne hanea ne me cumã ihhimpej xà gõ. Ne pê hanea ne Pahpãm me cumã, cute me to amji kam hapac xà to impejti xà to hahkre, ne quêt me cumãa ampo pej jàhtôa to awjahkre.
5 Ne menquêtjê xakat pê ihtỳj Pahpãm kôt me ipa, atajê pê Aprãw xwỳ me, Ixac xwỳ me, Jaco xwỳ pê Ixaher catêjê xakat. Na ri me ikwỳ pê Juta catêjê pê mehtàmxwỳa to mehtàmxwỳ. Jirôa pê ri Jeju Crixtô pê Pahpãm kra te mehĩa na amji ton, ne cupê mehkwỳa nõ. Na cu ha me cumã, Pahpãm pê ri pjê cunea to ihhimpej catê na to pajàmnãn to me papa. Ampeaj kam!

Pê Pahpãm harkwa to ihcakôc ata na ihtỳj cute amji par
Roman 2.25-29

6 Mẽr hõhõ, Pahpãm te Juta catêjê to kênre nare, ne me to hõ tekjê. Mã cute me cumã me to Inxũ Cati na amji to hũjahkre xà ata na, nee ajte mehcunea mã ihkĩn, mã ihkôt me ipa nare. Ne hõtpê mencrêre ne ihkôt me ipa. Ita kam, xà ajkĩ Pahpãm te nee me cumã amji ton xà ata na amji par nare? Hãpà! He ihtỳj cute harkwa to ihcakôc xà ata na, cute amji par. Ne mẽr ampo na mã nee mehcunea pê Pahpãm tekjê nare? Nee mã ampo na nare. He Pahpãm te nee amji mã mehcunea capi nare, ne hõtpê me pyxitre ne amji mã me capi.

7 Ne nee mã Aprãw tàmxwỳ kwỳ cunea pê Pahpãm tekjê nare. Ne mehkwỳa kwỳ pê hõtpê Pahpãm tekjê. Ampo na? He pê Pahpãm Aprãw xwỳ mã:

"He pê akra pê Ixac tàmxwỳ tàmxwỳ kwỳ pê itekjêa to itekjê.
Ne mehkĩnte akra nõ pê Ixamar tàmxwỳ tàmxwỳ kwỳ pê, nee itekjê nare" hane.

8 Cwỳrjapê ri Pahpãm te amji mã Aprãw tàmxwỳ tàmxwỳ kwỳ capi na, cute amji to hũjahkre xà ata na. Cute amji mã me capi atajê pê ri hõ tekjêa to hõ tekjê. Ne cute amji mã mehkwỳ capi nare, ne amji to hũjahkre nare atajê pê ri, nee me hõ tekjê nare.

9 Ne pê Pahpãm Aprãw xwỳ mã ihkra xũmre to hũjahkre to hane he:

"Wa ha jũ caxuw hacpỹ ne me awỳr amji jaxà, quê ha Xarakwỳj pê gĩxi mã ihkra xũmre nõ ihpỳm" hane.

10 Hanea na pê Xara mã ihkra xũmre pê Ixac ita ihpỳm, ne ihkà. Ne apu ipa, ne Repecakwỳj me hikwa tuw, ne kam ihkra xũmre cumã ajkrut hiahpuro ne ihpỳm. Ne mam ita japrỳ te Exaw, ne hapu na ita japrỳ te ri Jaco pê Ixaher catêjê quêtti, ne cupê me Juta catêjê xakat.

11-12 Pê Pahpãm Repecakwỳj mã:

"Pom hapu na akra xũmre pỳm ita pê quê ha mam ita jõ pahhi" hane.

Ne pê cormã ihtua kam ajwar me harij, ne nee cormã me ampo kên me, impej nõ ton, pê ahna me hõmpun nare cakrô, mã Pahpãm te amjia kôt, amji mã ihnõ ita capi, ne ma apu ihnõ ita caca.

13 Ne pê ramã Pahpãm, hõ kàhhôc kam, me ahna amji jarẽn to hane he:

"Jaco ri imã ihkĩn, ne Exaw ri imã kĩn nare" hane.

Hõ, pê cormã ajwar mehpỳm nare kam, pê Pahpãm me ahna amji jarẽn to hane, ne pyxit ne amji mã capi.

Quê ha Pahpãm mã jũm caprĩ to prãm na, quê ha ihtỳj caprĩ
Roman 3.5-8

14 Ne cu ihhêaj to me pahnõ amji mã me pajarkwa to:

— He Pahpãm te amjia kôt amji mã jũm capi, ne ma apu ihnõ ita caca ita kam, imã Pahpãm ita nee catyt kam ipa nare — hajỹr nare. He Pahpãm pejti, ne quêt catyt kam ipa.

15 Na pê rỳ pêa mã Mojxe xwỳ mã amji jarẽn to hane he:

"Quê ha imã jũm caprĩ to prãm na, wa ha itỳj caprĩ.
Nãmri quê ha imã jũm caprĩ prãm nare na, wa ha nee jũm caprĩ nare" hane.

16 Pahpãm te ihtỳj mehkwỳ na amji caxàr, ne ma amehkwỳ caca. He xà ajkĩ me hàpên xà to me hàpên to ipa atajê kôt mã, Pahpãm te me ahna amji caxàr? Nare, xà ajkĩ hũmre ata mã, Pahpãm te ahna amji caxàr na to prãm na mã, cute ahna amji caxàr? Hãpà! He Pahpãm te amjia kôt, hàhcaprĩa kam, me ahna amji caxàr.

17 Ne pê Pahpãm, hõ kàhhôc kam ramã ita na amji jarẽn to hane he:

"Ỹhỹ Paro, itea wa Ejit jõ pjê jõ pahhi na axãm.
Ne ite gũpar nare me, akrã tỳjti na aton.

Ampo na?
He akôt ite mehcunea mã icarôt to ipipẽ xà caxuw, wa ite pahhi na axãm.
Ne akôat quê ha mehcunea, pjê cunea kam me ijahkre pej” hane.

18 Hajỹr xà ita kôt, cu ha me Pahpãm te amjia kôt jũm caprĩ, ne ahna amji caxàr na me hahkre pej. Ne hanea ne amjia kôt, cute jũm caca xàa to amji tête cumã ihkrã to ihtỳj na, me pamã hahkre pej.
19 Ne ca ihhêaj to me anõ ita na icukij to:
— Ne mẽr ampo na mã quê ha Pahpãm jũm mã hũpar nare to, quê ha hũpar nare xà ata kam, jũ mã quê ha ajte Pahpãm te ahna mẽn, mã cute ton ata jahpan xà na, ihkên mã cumẽ? Imãa Pahpãm te jũm to hajỹr xà ita na ihkaj na. Jũ wỳr quê ha ajte jũm, Pahpãm te amji mã ampo na prãm, ne ahna mẽn xà ata kaj na ihnõ to — hane.
20 Co he! He nee ate Pahpãm na me amji cukij xà hamreare! Quê ha pjê te pot ata ihcakôc na mã, xà quê ha ajkĩ ihtỳj jũm te ton catê ata mã harkwa to:
— Ampo na mã ate iton to hajỹr? — hane. He cute amji na cute ton catê cukij xà hamreare.
21 Ne por jũm xũmre pot to ata te ihtỳj pjê ata kam, amjia kôt to ipijakrut ne hipêj xà. Ne ajteare mã ampo pej pit caxuw, ita to impejti ne. Ne ajteare mã cute ampo kên pit caxuw ton ata te, nee cute ton catê na, ihcakôc xà hamreare.

Pê Pahpãm rỳ pêa mã amji mã me pahcapi

22 Ata pyràc pej na mã, Pahpãm te me pahton xà kam, cute me pahto amji kam hapac xà te hajỹar, pom quê pjê te pot to cute amji kam hapac xà he. Ita na mã mehkwỳ to amji kam hapac to impejti, ne mehkwỳ to amji kam hapac xà to kêanre. Ne Pahpãm mã mehcunea mã carôt tỳjti to ipipẽ to prãm, mãr quê mehcunea Pahpãm te ma apu ampo kên caca atajê na, me hahkre pej. Cwỳrjapê ri hàhcaprĩa kam, cute mehkên ton prãmti ton atajê na me hamãr to ipa, ne jũa caxuw mehkên mã me curẽ.
23 Ne hanea ne Pahpãm mã mehcunea mã hàhcaprĩhti na amji to ipipẽ to prãm. Cwỳrjapê ri cute rỳ pêa mã amji mã me pahcapi, ne me pamã carôt tỳjti jàhcujro impejti ata jõr, me papê hũràac to prãm to, na ri ramã cute me pahto impej. Na quê ha mehcunea me pahpupu, ne me Pahpãm pejti na me hahkre pej.

Pahpãm mã mehcahkrit me, me cupê Juta catêjê atajê caprĩ

24 Pahpãm te me pahto hõ tekjêa prãmte ri, me cupê Juta catêjê kam cute amji mã me pahkwỳ capi, ne hanea ne mehcahkrit atajê kam, amji mã mehkwỳ capi.
25 Pê Pahpãm ramã Hôxêj xwỳ pê harkwa na ihcakôc catê ata jõ kàhhôc kam, amji jarẽn to hane he:

“He por pê mam me cupê me ikwỳ nare atajê, wa ha ita caxuw me cumã:
‘Me ikwỳ’ hane.
Ne pê mam imã mehkĩn nare atajê, wa ha ita caxuw me cumã:
‘Imã me akĩnti itajê’ hane.
26 Ne por pê wa pjê ita kam me cumã:
‘Nee me apê me ikwỳ nare’ hane, atajê mã, wa ha ita caxuw:
‘Me apê, ipê me Apãm tĩr rohnỳtti mã ata kra’ ” hane.

Hõhõ, pê Hôxêj xwỳ Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, mehcahkrit atajê na ihhôc to hane.
27 Pê hanea ne Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa na Ixaher catêjê na ihhôc to hane he:

“Ixaher catêjê jàhtô pê ihhêj rũm côxwa jõ pjênxôm jàhtô cakrô, wa ha me pyxitre ne mehkên pê me hũtà.
28 Wa ha ipê me gõ Pahhiti, ne pjê cunea kam me hàhtôa te mehkên ton jahpan xà na, me to ihtỳj tu ne.
Ne wa ha me mõr pejti kam, ita cwỳrjapê mehcunea to hajỹr hiah-puro” hane.

29 Ne pê Ixaj xwỳ hõ kàhhôc kam, hanea ne ihhôc to hane he:

"Quê ha me hirôa pê me pajõ Pah-
hiti carôt tỳjti ata, nee me pamã
ihtàmxwỳ nõ juwahi nare na mã,
cu ha rỳ pêa mã me papê Krĩhpôc jõ krĩ
me, Krĩhcumrãrti pyràac,
ne ramã me pajamre tu ne" hane.

Hõhõ, Ixaj xwỳ te harẽn xà ita kôt, cu ha Pahpãm te amjia kôt jũm capi, ne ma apu ihnõ caca ata na me pamã hahkre pej.

Juta catêjê pyxitre te hõtpê Jeju to amji mã ihhimpej
Roman 10.1-4

30 He ca ihhêaj to me anõ me harkwa itajê na icukij to:

— Ampo to mã Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê itajê ame pamã hahkre to prãm? — hane. Ỹhỹ, cute hajỹr he. Mehcahkrit atajê, nee Pahpãm wỳr me mõr na amji to me hahkre nare cakrô, mã ihtỳj Pahpãm te amji mã me capi. Ampo na? He cute Jeju to amji mã mehhimpej xà ata kôt ri, Pahpãm te me ahna amji caxàr.

31 Ne Juta catêjê nare. He Mojxe xwỳ te me to ihhimpej xà kôt, ihtỳj Pahpãm wỳr me ipa na amji to me hahkre cakrô, quê nee jũm hỹrmã mõr nare.

32 Ampo na? He Mojxe xwỳ te me to ih-
himpej xàa kôt ri Pahpãm wỳr mehkràr,
ne nee Jeju to cute amji mã mehhimpej
xà kôt, hỹrmã mehkràr nare, cwỳrjapê
ri nee hỹrmã jũm cator xà nare. Ampo
na? He me cumã Jeju pê Pahpãm wỳr pry
kôt kẽnti nõ ata pyràac, na ri pry ita kôt
me pra, mã mehtõtõc, mã me ajhu. Pom
cu pry kôt me pra ne amji mã me parĩt
nare, mã kẽnti me parẽ, ita jĩkjê na mã
Juta catêjê ma apu Jeju curê. Ampo na?
He nee amji mã me to mehhimpej prãm
nare.

33 Pê Ixaj xwỳ jõ kàhhôc kam, Pahpãm ita na amji jarẽn to hane he:

"Wa ha Xijãw jõ hàpkàjti cahê na
Krĩpinkrên kam me ikwỳ mehkrĩ
atajê wỳr, jũm kujate.
Quê ha cupê pry kam kẽnti catia pyràc ne
jỹ, ne pry kôt me pra atajê jàhtôa
ne mehtõtõc, quê ha me ajhu.
Hõhõ, quê ha cute me to hajỹr xà ita
kam, quê ha me cupê Ixaher catêjê
jàhtôa mã ihkĩn nare ne, quê ha ma
amehcaca.
Ne quê ha mehkwỳ te amji mã me to
ihhimpej catêjê atajê, quê ha ihtỳj
mempej mã mehpỳm, ne ampeaj
kam hũrên me hakry" hane.

10

Pê Pawrô ajco Pahpãm mã mehkwỳ pê Juta catêjê cajrẽ
Roman 1.16-17; Carati 3.24-27

1 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê. Imã me ikwỳ pê Juta catêjê kĩan to kĩn. Imã Pahpãm te, pom cormã kam me hapac nare atajê mea mã, mehkên pê me hũtàr na me to prãm. Ne wa ijõtpê Pahpãm mã mehcajrẽn to hane he:

— Inxũ Cati, ca ha amji wỳr Juta catêjê pipkjêr na me to, quê me apkjê — hane.

2 He ampeaj kam wa me amã harẽ. Cute amji to me Pahpãm cajpuaw prãm to, ihtỳj me cumã amji jõr to prãm, ne cama me cupê, cute me cumã amji jõr xà ata cunea jahkre kêatre, mã ihkaj na ame to.

3 Ne me cumã Pahpãm te amji mãa, me cute amji kam hapac xà jikôtti tũmti to ihcuhtac, ne to impej, ne me ahna amji caxàr na, me cupê hahkre kêatre. Ne tee amjia kôt ahte ame amji cuhtac, ne ame amji to impej to me hahkre. Ne ma ame Pahpãm te Jeju kôt amji caxuw me to ihcuhtacti, ne me to impejti xà ata na me to ihcaca.

4 He ihtỳj Mojxe xwỳ jõ kàhhôc ata kôt, tee ame amji kên tũmti, jikôtti atajê to ihcuhtac, ne me to impej to hahkre. Ne Pahpãm te ramã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc ata jaxà kam Jeju Crixtô xãm. Na quê ha cute amji mã me to ihhimpej catêjê atajê catyt kam, Jejua kôt cute amji kam me hapac xà cuhtacti to me ipa, mãr quê Pahpãm hõ tekjêa na me ahna amji capa.

Pahte Pahpãm caca xà intuw ita mã me paxàr xà jahkre kêt nare

5 Pê ramã Mojxe xwỳ ampo itajê na Pahpãm te amji jarẽn xà na ihhôc to hane he:

"Quê ha jũm te, ite me cumã ijarkwa jirên
xà itajê cunea to amji kam hapac to
ipa, ne nee jũ caxuw ihnõ to hapac
kêt nare na,
wa ha itỳj ahna amji capa, quê ha icahê
na ihkrĩ rohnỳtti mã" hane.

6 Ne jũ wỳr quê jũm ita to, quê nee
jũm ton nare. He pê mam Mojxe xwỳ,
ma kẽnti na api, pê kẽn po kam Pahpãm
cumã harkwa jirên xà atajê cunea na
ihhôc, pê cupy ne to wrỳ, ne me cumã
cugõ. Ne pê cute amji mã Pahpãm jarkwa
to iwrỳc xà ita, cumã ihtỳaj to ihtỳj. Ne
ita kam nare. Xà quê ha ajkĩ Mojxe
xwỳ cuxà, jũm ma Jeju Crixtô kôt côjkwa
wỳr api, ne amji mã to wrỳ, cupê me
pahkritxwỳ xà ita caxuw? Hãpà! He
ramã amjia kôt me pahwỳr iwrỳc, ne
cator.
7 Ne hanea ne, nee pjê krac ri mehtyc
cahê na Jeju Crixtô wỳr jũm wrỳc, ne cute
to ihtĩr xà hamreare. Ampo na? He pê
ramã Pahpãm to ihtĩr ita kam, quêt nee
me pamã pahte me cumã me pahcator xà
ita tỳj nare. Ne pê Mojxe xwỳ hanea ne
Ixaher catêjê mã:

8 "He ramã me pahcaxwãm pê me pamã
Pahpãm jarkwa na,
me amã hahkre pej" hane.

Ne cu ramã Jeju pê me pahkritxwỳ te
me pahpytàr catê na, me to amji kampa,
ne amji mã me harẽ. Ne harẽn xà ita to
wa hãn ne me cumã harẽn to ipa he:

9 — Ca ha me anõ te garkwa to gũjarẽn
to: "Jeju pê mehcunea jõ Pahhiti" hajỹr,
ne acaxwãm pê, ate amji kam gapac xà
kam, Pahpãm te hacpỹa mã to ihtĩr na
amji mã to hajỹr na, quê ha ihtỳj ampo
kên kêanre ata pê apytà, ne ana amji capa
— hane.
10 Ampo na? He cu me pahcaxwãm pê
Jeju pê Pahhiti to amji mã me pahhimpej
na, quê ha ihtỳj Hũm me pahna amji capa.
Ne cu ha me pajarkwa to me Jeju jarẽn
na, quê ha ihtỳj Hũm Cati pahkên pê me
pahpytà.

11 Ne pê ramã Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa
na, hõ kàhhôc kam, Jeju na ihhôc to hane
he:

"Ne por mehcunea Pahpãm te me pamã
jũm kujahêc ata to amji mã me
hajỹr atajê,
quê ha nee mehkên pê cute me hũtàr nare
na, amji na amehcãmjĩ nare.
Ampo na?
Quê ha ihtỳj me hỹrmã cato ne me hũtà"
hane.

12 Ne cute harẽn xà ita ri, pjê cunea
kam, mehcunea caxuw impej. Ampo
na? He Juta catêjê me, mehcahkrit atajê
pê nee ajteare mã, me cupê ajpẽn pê
ajropê nare. Ne Pahpãm mã me ipipẽn
pit. Ne cupêa ri mehcunea jõ Pahhiti,
ne ihtỳj mehcunea te amji tehcajpar xà
caxuw, ahna me hàhwỳr catêjê tehcajpar
to kryjre nare, ne me to impejti.
13 Ne pê ramã Jôwer xwỳ Pahpãm
jarkwa na, hõ kàhhôc kam, ihhôc to hane
he:

"Por ihkên pê cute me amji pytàr xà na
me Pahhiti na ahwỳ atajê,
quê ha ihtỳj me amji pytà" hane.

Cute me cumã Jeju jarẽn nare ita kam, jũ wỳr quê amji mã me to hane

14 Ne jũ mã quê ha cormã amji mã me Jeju
to hajỹr nare ita kam, cute ihkên
pê me amji pytàr xà na ahna me
hàhwỳr to?
Jũ wỳr quê me to.
Ne cormã nee cute me harẽn par nare ita
kam, jũ mã quê ha me, ne amji mã
me to hane?
Jũ wỳr quê me to.
Ne cormã nee cute me cumã harẽn, mã
cute me kam hapac nare ita kam,
jũ mã quê ha me, ne kam me hapac
to?
Jũ wỳr quê me kampa.
15 Ne cormã nee cute me cumã harẽn catê
na, me jũm kujahêc nare ita kam,
jũ mã quê ha jũm me cumã harẽn
to?
Jũ wỳr quê me cumã harẽ.

Pê ramã Ixaj xwỳ Pahpãm jõ kàhhôc kam, me cumã harẽn catêjê to hũjarẽn to hane he:

"Me pamã hũjarẽn pejti to me cator xà ita pyrên ri ame pajakry" hane.

16 Mã Juta catêjê mã me hũjarẽn catêjê cator, ne me cumã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to me hũjarẽn, mã cute mempar. Ne nee mehcunea te me harẽn par xà ata kôt, amji mã me to hajỹr nare. Ne pê hanea ne Ixaj xwỳ ahna ihhôc to hane he:

"Pahhiti! He ihhêj ne nee jũm te ijũjarẽn xà ita to amji mã hajỹr nare" hane.

17 Hõhõ, cu ha me pahte me Jeju Crixtô pê Pahpãm kra, ne amji to me pahkritxwỳ ita na, jũmjê mã harẽ, quê ihhêaj to me pahkampa, ne por amji mã me ahna prãm catêjê atajê, quê ha ihtỳj to amji mã mehhimpej.

Juta catêjê mã Jeju jarẽn par prãm nõ tũam

18 He xà ajkĩ me cupê Juta catêjê te me Pahpãm kra jarẽn kam me hapac nare na mã, nee cute amji mã me to hajỹr nare? Hãpà! Ihtỳj cute me kam hapac, ne cama nee kôt me amji ton nare. Pê Tawi xwỳ ramã ita to, Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam hũjarẽn to hane he:

"Me hũjarẽn catêjê atajê cakôc xà ata, pjê cunea kam cute me kam hapac xà.
Ne ma pjê jicu xà mã me harkwa ata cator" hane.

19 Xà ajkĩ Juta catêjê te nee me Jeju jarkwa jahkre pej nare cwỳrjapê mã, nee cute amji mã me to hajỹr nare? Hãpà. He cute kam me hapac, ne me hahkre pej, ne me cumã impar prãm nõ tũam na ri, nee cute amji mã me to hajỹr nare. Ne quêt mehcahkrit itajê, ihtỳj amji mã me to hajỹr to me ipa. Ne pê ramã Mojxe xwỳ, Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, me ahna ihhôc to hane he:

"Ỹhỹ, ipê me Apãm Cati, ne wa ha itỳj jũmjê cahkrit me, krĩxàre krã te amji jahkre kêatre atajê tehcajpa.
Ne wa ha mehtehcajpar xà ata kôt, ca ha ame hũ na mempej mã me hàr ata kĩn, ne me kam me acryc na me ato" hane.

20 Ne pê Ixaj xwỳ amji na hàhtàt nare kam me ahna, Pahpãm jarkwa na, ihhôc to hane he:

"Por pê nee ame ijapên nare atajê pê me imã cato.
Ne pê nee ame ina hàhcukjêr nare atajê mã, pê wa amji to ajpẽ" hane.

21 He pê hanea ne Ixaj xwỳ Juta catêjê na ihhôc to hane he:
"Ne pê amcro cunea kam, Pahpãm tee ajco me cupê Ixaher catêjê jũpar nare, ne ma amehcaca atajê mã ihhêj ne, hũ to apê, ne me cumã hũhkra pẽ, cute amji wỳr me to ipipkjêr prãmte" hane.

11

Nee mã Ixaher catêjê cunea ame Jeju curê nare

1 Xà ajkĩ Pahpãm ma amehkwỳ pê Ixaher catêjê atajê cunea caca? Hãpà! He pom ipê Ixaher catêjê nõa ita? Ne hanea ne me cuxà, ipê Aprãw xwỳ tàmxwỳ nõa ita? Ne me iquêtti pê Pẽnjamĩ cukwa kam ri, nee Pahpãm te amji pê icaca xà nare ita?
2 Pahpãm nee apu cute mam pjê te amji ton pê mã, amji mã mehkwỳ capi atajê caca nare. He me amã, Pahpãm jõ kàhhôc kam, Erij xwỳ pê me cumã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata te ahna ihcakôc xà ata jahkre pej. Ne Erij xwỳ te Pahpãm cunaa mã, cumã Ixaher catêjê kôt harẽn to kêanre to hajỹr he:

3 "Ijõ Pahhiti, ramã cute me cumã garkwa to mehcakôc catêjê jipej.
Ne hanea ne, ma ame ato amji japackre caca, na ri curi cute me amã ampo to caxàr xà atajê to, cute me hamre tu.

Wa ipyxit peaj ne ijàhhuc, mã ita caxuw ihtỳj me cuxà, ame icuran to prãm”
hane.
4 Mã Pahpãm Erij mã:

“Amãa ri, ca ahte apu apa, ne imã cute hajỹr nare.
Ampo na?
He cormã imã pjê ita kam, me hũmre te mir te xet
wa ite amji mã me capi, ne me huwahi, mã ame ipa itajê,
ma ame hũm cahàc krekà pê Pahar ata caca, ne nee amji mã ame hũpa nare,
ne quêt ikôat ame ipa” hane.

5 He ita caxuw Pahpãm te amji kam hapac xàa na, amjia kôt, hàhcaprĩa kam me cupê Ixaher catêjê kwỳa kwỳ capi, ne amji mã me huwahi.
6 He xà ajkĩ cute me hàpên xà impejti ton cwỳrjapê mã, Pahpãm te amji mã me capi? Hãpà. He amjia kôt, hàhcaprĩa kam, cute me capi. Quê ha Pahpãm te me hàpên xà atajê kôt amji mã me capi na, quê ha nee cute amji kam hapac xàa na hàhcaprĩa kam amji mã me capi nare.
7 Pê Ixaher catêjê amjia kôt, cute me amji kam me hapac xàa na, Pahpãm wỳr me ipipkjêr to prãm, cute me ahna amji caxàr prãmte, ne nee hỹrmã me cator nare. Mã Pahpãm te amji mã mencrêre ne me capi atajê ri, hỹrmã me cator, mã cute me ahna amji caxàr. Mã ihhêj ne mehcahhur cunea japactu, ne nee Pahpãm te me cumã hàkjêr xà ata na, me kam hapac nare.
8 Pê Mojxe xwỳ me, Ixaj xwỳ, ajwar ahpỹanre na me hõ kàhhôc kam, me ahna mehhôc to hane he:

“Pahpãm te me cupê mehkrã kam, me cute amji kam hapac xà cunea to ihcunĩ ita na,
mã nee ita kam ihhêj ne me Pahpãm kam hapac, ne me hõmpun nare” hane.

9 Pê hanea ne Tawi xwỳ me ahna ihhôc to hane he:

“Pom hãn ne ampo pry mã mehhêj ne mehpro, ne me curẽ, mã ajhu ita jĩkjê na ri
Pahpãm te, me hõ amji kĩn ata kam mehkên mã me mẽn na, imã me to prãm.
10 Ne imã ate me cupê mehkrã cunea to ihcunĩ na me to prãm,
mãr quê nee ampo kam hapac nare.
Ne imã mehkên xà te me hirô pê ihpỳpỳm tu na,
me to prãm” hane.

Quê ha nee cute me to ihcupan xà itajê me cumã irohnỳtti mã nare
Me Hàpên Xà 13.46; 28.23-28; Epet 2.11-22

11 He xà ajkĩ Juta catêjê te ampo to ihcupan xà itajê me cumã irohnỳtti mã? Hãpà. Quê ha ihtỳj jũ caxuw hacpỹa mã Pahpãm wỳr me apkjê. Mã Pahpãm te mehcahkrit atajê wỳr amji to irô, ne mam atajê jicu. Ne mam atajê te to ihcupan xà kôt, mehcahkrit atajê te ampo pej pit na, me amji caxàr. Ata kôt quê ha me cupê Juta catêjê atajê, me hõmpu, ne ame hũ na mempej mã me hàr xà ata kĩn, ne ihhêaj to hacpỹa ne Pahpãm wỳr me apkjê, ne me amji jaxà.
12 He Juta catêjê te to ihcupan xà atajê jahpan xà na ri, mehcahkrit atajê te Pahpãm pĩn, ampo pej pit hapôj atajê incwỳr. Ne quê ha jũ caxuw Juta catêjê te hacpỹa mã Pahpãm wỳr ipipkjêr, ne me amji jaxàr na, quê ha me hirôa pê Pahpãm pĩn amji mã me ampo pej catia ne me to amcwa.

Juta catêjê pê pĩxô pàr pyràac

13 Ita caxuw wa ha me apê mehcahkrit atajê mã amji jarẽ. Ipê me amã Jeju jarkwa na iprar catê. Ne ite amji kam ijapac xàa na, imã ijàpên xà ita peaj to impej, na wa xwỳ kam to ijàpên nare.
14 Ne wa Pahpãm wỳr me ato ipipkjêr to imõr xà ita kam, quê ihhêaj to me ikwỳ kwỳa nõ, ame gũ na me apej mã me acjêj xà ita kĩn, ne hacpỹa mã Pahpãm wỳr amji jaxà, mãr quê ahna amji capa.
15 Ne Pahpãm te mehkwỳa kwỳ pê Juta catêjê atajê jicu, ne me apê mehcahkrit atajê wỳr ipipkjêr, ne me ana amji caxàr,

na ca hacpỹa mã ajpẽn to me gõ ikwỳ nõ. Na quê ha jũ caxuw me cupê Juta catêjê hacpỹa mã Pahpãm wỳr me amji jaxà, ne ampeaj kam me hakry to hanea, pom quê ihhêj rũm me cupê me hũkjê ty, ne hacpỹa mã me kôt ne mehtĩr, mã hũrên ame hakry ata to, quê ha ame hakry.

Me papê pĩxô pàr jarê pyràc

16 Ita caxuw wa ha me amã ampo itajê kôt harẽn to incri. Quê ha me anõ mã gõ pur kam ampo pĩxô pàr na, xà ca ha ajkĩ harê to pit mã gõ tekjê? Hãpà, ca ha hanea ne ipàr kam ihpa itajê cunea to gõ tekjê. Mẽr hõhõ, he mam me cupê Juta catêjê atajê pê pĩxô pàr jarê ata pyràac, ne me cupê Pahpãm tekjê, ne mehtàmxwỳ itajê pê pĩxô pàr pa atajê pyràac, na ri hanea ne me cupê Pahpãm tekjê.

17 Ne me apê mehcahkrit atajê pê, ihhêj rũm ahkêt kam pĩxô pàr te ihcuhhê, ne cupê jũm te to hõ tekjê nare ata pyràac. Ne por pur kam jũm pĩxô pàr to hõ tekjê ata, quê ha hõ pĩxô pàr ata pa kên nõ jakep, ne cumẽ. Ne ma cute mõr ne ahkêt kam ihnõ xa ata pa jakep, ne pur kam cute hõ pĩxô pàr pa jakep ata wỳr to amji jaxàr, ne cute hakep, ne mẽn ata jaxà kam to caxwỳr. Mã cute ahna impỳn, ne ihkat kam mam harê ata kôt ri, ihtỳj ipicamẽn to mõ. Ita jĩkjê na mã, Pahpãm te me apê mehcahkrit to hajỹar, ne cute Juta catêjê kêanre atajê jicu, ne me ana ipyr ne me haxà kam amji wỳr me gacjên. Ca menquêtjê pê pĩxô pàr jarê pyràcti ata kam, atỳj me apicamẽn to me mõ.

18 Cwỳrjapê ca ha nee me cupê Juta catêjê pê pĩ pàr pa, mã cute me hakep ne me irẽn atajê na ame acakôc kên nare. Ampo na? He cute me hakep xà ata kôt, nee ate amji to me acati prãmte, cute me hakep nare. Ampo na? He me apê pĩxô pàr pa ata pyràac, ne jũ wỳr quê pĩxô pàr pa nõ harê to ihhimpej, ne harê ri quêt ipàr pa cunea to ihhimpej. Cwỳrjapê ca nee jũmjê jaxà kam me gàhhuc ata to amji to ame acati prãm nare.

Pahte Jeju to amji mã me pahhimpej, na ri me haxàr xà kam me paxàr xà

19 Na ca ihhêaj to me anõ imã garkwa to:

— Juta catêjê itajê jaxà kam me ixãm prãmte ri, Pahpãm te me hicu, ne põ mã me cator, wa me haxà kam me ijàhhuc ita kam, mõrmõ ma ramã Pahpãm amehcaca — hane.

20 Ne Jeju to cute amji mã mehhimpej nare cwỳrjapê ri, cute põ mã me cator, ca me haxà kam me axàr. Ampo na? He ate Jeju to amji mã me ahimpej, na ri me haxà kam me axàr xà ata to, ca me amji japackrea ne. Cwỳrjapê ca ha nee cute me ato hajỹr xà ata pyrên amji to ame acati prãm to me apa nare, ne quêt cama amji mã me hũpahti to me apa.

21 Ne por jũm te pĩxô pàr to hõ tekjê ata te ipàr tête kam ihpa kên jakep, ne cute mẽn ata pyràc pej na mã, Pahpãm te Juta catêjê kêanre atajê jicu. Na ca ha me guphêa ne. Ampo na? He nee me apê mam Pahpãm na mehkwỳ pê Juta catêjê atajê nare, ne me apê mehcahkrit. Na ca ha me apê me hũràac, ne me akên xà kêanre nõ to, quê ha ihtỳj me gicu.

22 Ita na cu ha Pahpãm jàhcaprĩhti na me hõmpu, ne hanea ne cu ha, cute ampo kên cwỳrjapê me to kêanre xà na, me hahkre pej. Ne ate Jeju to amji mã me ahimpej catêjê mã ri, ihcunea na Pahpãm pej. Ne ma ame Jeju caca, ne mehkrã kêanre atajê mã ri, hanea ne Pahpãm kêanre. Quê ha cute me acaprĩ kam to incrà ita na, ca ha me apej ita na ame apa. Nãmri quê ha cute me acaprĩ jicu na, quê ha hanea ne, me gicu ne me akên mã me arẽ.

23 Ne quê ha hanea ne Juta catêjê te Jeju caca jicu, ne hacpỹa mã cumã me amji jõr na, quê ha ihtỳj mehkwỳ mã me haxà. Ampo na? He quê ihtỳj Pahpãm ita to hane.

24 Me apê mehcahkrit atajê pê ahkêt kam pĩxô pàr pa, mã cute hakep, ne pur kam ihnõ ata kam hãm ata pyràac. Ne me cupê Juta catêjê atajê pê ri, por cute me pĩxô pàr pa jakep, ne me ihnõ mã to hãm xà caprãr ata pyràac. Na quê ha to hõ tekjê ata mã hacpỹa mã ihkwỳ kam hãm to prãm na, quê ha ihtỳj hacpỹa mã ihkwỳ kam hãm. Ampo na? He pĩ pa ata pê ri

quêt ihpaa to ihpa. Na ri hacpỹ mã cute kam hãm xà na cumã ihcacure. Ata pyràc pej na, quê ihtỳj Pahpãm hacpỹa mã Juta catêjê kwỳ mã mehkwỳ jaxà. Ampo na? He me cupê mehkwỳa to mehkwỳ, na quê ihtỳj hacpỹa ne mehkwỳ mã me haxà.

Quê ha jũ caxuw Juta catêjê cute me amji kam hapac xà to antuw
Ruc 21.24; Jowãw 10.16; Carati 3.22

25 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ihhêaj to me anõ te, hahkre kêt kam amji krã kreti na, ate amji cãmjĩ cupate, wa ha me amã Pahpãm te imã ampo to hahkre xà ata jarẽ, ca ha me hahkre pej to impeaj ne. He pê mam, nee jũm ampo itajê nõ jahkre pej nare. He quê ha me cupê Juta catêjê, Pahpãm cuna mã mehkrã tỳjti ita na me to hãmtu nare. Ampo na? He quê ha Pahpãm mehcahkrit atajê te hỹrmã me ipipkjêr atajê cahyt, ne me to hàhtô xà ata mã hahê, ne me hicu. Ne hacpỹa mã me cupê Juta catêjê wỳr apkjê, ne me ahna cupy.

26 Ata to, quê ha mehkên pê, me cupê Juta catêjê cunea pytà. Ne pê Ixaj xwỳ ramã Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, me ahna ihhôc to hane he:

"Quê ha jũ caxuw Xijãw jõ kẽn cahê na Krĩpinkrên pĩn me pahkên pê me pahpytàr catê ata cato, ne Jaco pê Juta pãm ata tàmxwỳ catêjê intête, cute amji kam me hapac xà kên to pôj partu.

27 Quê ha Pahpãm me cumã amji jarẽn to hane he:

'Pê wa rỳ pêa mã me amã ite me akên to pôj xà ata na, me amã amji jarẽa na, wa ramã me atête to pôj to mõ he' " hane.

28 Ne ita caxuw, cormã me cupê Juta catêjê ma ame Jeju pê mehkên pê me hũtàr catê na me harẽn par caca xà ata to ri, cute amji to me Pahpãm curê xwỳn. Na ri me apê mehcahkrit atajê te Jeju to amji mã me ahimpej atajê pê Pahpãm na mehkwỳa. Ne pê rỳ pêa mã Pahpãm ramã amji mã menquêtjê capi, ne me cumã amji to ata na, cormã to amji japackre. Cwỳrjapê ri cormã cumã mehtàmxwỳ catêjê atajê kwỳ kĩn rohnỳtti mã.

29 Quê ha Pahpãm te amji mã jũm capi, ne cute to impejti na amji ton na, quê ha nee jũ caxuw jũm ita to hapac kêt nare, ne ihtỳj to amji japackre rohnỳtti mã. Ne nee cute ahna amji ton xà ata kaj na, ihnõ na to ipintuw nare.

30 He pê ramã rỳ pêa mã, me apê mehcahkrit atajê inquêtjê ajco me Pahpãm jarkwa kam hapac nare to me ipa. Na pê ajco nee me caprĩ nare. Ne ita kam nare. Ihtỳj cute me cupê Juta catêjê jũpar nare atajê jaxà kam me acaprĩ, ne me ato amji kwỳ.

31 Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm me cupê Juta catêjê jũpar nare atajê caprĩ to hanea, pom quê cute me acaprĩ he. He Pahpãm te me caprĩ prãmte ri, ihhêj ne amehkên ton to me ipa.

32 He me pahcunea jũpar nare kam ri, Pahpãm te me pahcunea pro, ne ihhêj rũm me pahto me hacjên catêjê pyràac. Ne mẽr ampo na mã cute me pahto hajỹr? Nee mã ampo na nare. He cute me pahcunea caprĩ prãm to ri, cute me pahto hajỹr.

Pahpãm te amji jahkre pejti ita rya to iry

33 Ỹhỹ, ampeaj kam Pahpãm mã hàhcaprĩ ita catia to cati! Ne cumã cute amji jahkre pejti ita rya to iry! Ne me hirôa pê ihkrã kre cati! Ne quê cute ampo to ihhimpej xà na to ihhimpej na, quê nee jũm ihkôt hahkre pej nare. He hũ na cute ton xà ata jahkre kêatre. Quê ha hõtpê cumã hahkre peaj xà na ihtỳj to. Ne jũm mã quê ha ajte, cute amji mã Pahpãm te amji kam hapac xà to, cute amji mã ihhimpej xà atajê nõ kôt hakop ne hahkre pej? Hamreare, he caxuw jũm jamreare.

34 Pê ramã Ixaj xwỳ hõ kàhhôc kam, ita to hũjarẽn to hane he:

"Jũm mã quê ha ajte me pajõ Pahhiti mã ihkrã kam, cute amji kam hapac xà ita jahkre pej?
Hamreare!
He nee jũm te me pajõ Pahhiti jahkre pej xà caxuw hamreare" hane.

35 Ne pê me iquêtjê nõ japrỳ te Jo ita, hõ
kàhhôc kam Pahpãm na ihhôc to hane he:

"Xà ramã ajkĩ Pahpãm te jũm to new xà
caxuw, cute cumã ampo jõr?
Hãpà!
He ampo itajê cunea Pahpãm tekjê pit ita
kam,
jũ mã quê ne jũm cumã ampo gõ, quê to
new?
Hamreare!" hane.

36 Hõ, he pê Pahpãm amji mãa, ampo
itajê cunea ton partu. Ne nee ihkaj na,
iràn xà na, jũm te amjia kôt ampo itajê
nõ ton nare. Mã nee hanea ne ampo te,
amjia kôt amji ton nare. Ne Pahpãm ri
ampo cunea to ihhimpej. Na cu ha amcro
cunea kam me pahcunea Pahpãm cati na
amji mã me to, me pajũjarẽn to me papa!
Ampeaj kam!

12

Pahpãm ihtỳj me pamã me pahte amji kam me pajapac xà to ipintuw partu

Pirip 4.8-9; 1 Texarõn 4.1-3

1 Ỹhỹ me ikjêjê, pom ramã Pahpãm te
ampo jàhtôa na me pahcaprĩ hyre nare
ita? Cwỳrjapê wa ate me cumã amji jõr
xà caxuw me ana ahwỳ. Ate amji to me
Pahpãm cajpuaw xà na, ca ha cumã me
amji gõ, ne cumã pit mã ate me gàpên to
me apa na, ca ha atỳj amji mã me to cati
to me mõ.
2 Ne nee ca ha amji na pjê ita kam,
Pahpãm curê xwỳn catêjê te mehkên ton
catêjê jamãr, quê amji kôt me aton nare.
Ne quêt cama amji na Pahpãm jamã, quê
amã ate amji kam gapac xà to ipintuw
partu. Quê ha me ato hane, ca ha me
Pahpãm te ampo pej cunea, kam ampo
kên jamreare, ne ihcajpuaw atajê jahkre
pej.
3 Pahpãm te amjia kôt ito, ite me
amã harkwa jarẽn catê ne ahna ixãm.
Cwỳrjapê wa ha itỳj me gapackre, ne me
ato ihimpej to ipa, ca ha me ikampa. Ne
nee ca amji peaj to apej na, amji to ame
gàmra nare. He Pahpãm te ri ate amji mã
to ahimpej xà ita na cute aton. Na ca me
akwỳ, xwỳ kam amji mã me to ahimpej
nare, ne me akwỳ kwỳ, cormã kyre pê
amji mã me to ahimpej. Ca ha ate kyre
pê Pahpãm to amji mã ahimpej na, ca ha
nee ahna amji jarẽn to:
— Wa ramã xwỳ kam Pahpãm to amji
mã ihimpej to ipa nare — hajỹr nare.

Me papê Jeju jĩa pyràc

4 Ne me pajĩ pyxit peaj ne kam,
ahpỹanre na, me pahcukrã xà itajê mã
hàpên xà.
5 Ita jĩkjê na mã Jeju Crixtô kam pahte
me ajpẽn hônco catêjê, ajpẽn kam me
pahpyxit peaj. Ne ahpỹanre na me
pamã me pajàpên xà ita pê me pajĩ
kam ahpỹanre na me pahcukrã xà atajê
pyràac.

Pahpãm te ahpỹanre na me pamã me pajàpên xà jõr

6 Mã Pahpãm te amjia kôt ahpỹanre na
me pamã pahte amji kam me pajapac xà
te amji jahkre pej jõr partu, ahpỹanre na
me pahte cumã me pajàpên xà ton xà
caxuw. Na quê ha Pahpãm te harkwa
to ihcakôc catêjê na me pahkwỳa kwỳ
pyxwỳr na, cu ha pahtỳj cute to ihhimpej
xà ata na mehcunea mã harkwa to me
pahcakôc to me papa.
7 Ne quê ha cute me pahte mehtehcaj-
par catêjê na me pahkwỳa kwỳ pyxwỳr
na, cu ha pahtỳj mehtehcajpar to me
papa. Ne quê ha cute ampo to me
cumã hahkre catêjê na me pahkwỳa kwỳ
pyxwỳr na, cu ha pahtỳj me cumã ampo
to hahkre to me papa.
8 Ne quê ha cute, me pahte cumã me
hũcanãr ton xà caxuw me pahkwỳa kwỳ
pyxwỳr na, cu ha pahtỳj me cumã me apô
ne me cumã hũcanãr ton to me papa. Ne
quê ha Pahpãm te, me pahte me cumã
me hàhcukrêj to me papicokjêr catêjê na
me pahkwỳa kwỳ pyxwỳr na, cu ha me
pajàhcajrẽn jõxỳ nare kam, me pahtỳj me
cumã me to me papicokjêr to me papa.
Ne quê ha Pahpãm te me to pahhimpej
catêjê na me pahkwỳa kwỳ pyxwỳr na,
cu ha pahtỳj me pahkrã kreti kam me
pajuphêa rũm me to me pahhimpej to me
papa. Ne quê ha Pahpãm te me pahte me
caprĩ catêjê na me pahkwỳa kwỳ pyxwỳr

na, cu ha pahtỳj me pamã amji kĩan kam ame caprĩ, ne mehtehcajpar to me papa.

Cu ha caxwãm catia mã me ajpẽn kĩn to me papa
Epet 4.25–5.2; 1 Petrô 3.8-12

9 Ca ha nee apu amji krãhky na me akwỳ kĩn nare, ne quêt caxwãm catia mã amehkĩn to me apa. Ne ma apu amji pê mehkên caca, ne quêt impejti ca me hũnãr to me apa.
10 Por ca Jeju kam ajpẽn to me akjêjê atajê, ca ha me apeaj kam, me ajpẽn kĩn to me apa. Ne amji mã me akjêjê to me catia to me apa, ne ajpẽn cupahti to prãmti to me apa.
11 Ne nee ca me gàpên xà kam ame xuwcaca to ame apa nare, ne quêt ampeaj kam me gàpên prãam kam me pajõ Pahhiti mã me gàpên to me apa.
12 Ne me gakrya kam, Pahpãm pĩn me amã ampo pejti cator xà ata jikaj to me apa. Ne atỳj ampo te me ato jũ mãn xà atajê mã me gũcanãr to me apa. Ne nee jũ caxuw Pahpãm mã me acakôc jicu nare, ne nee me cumã amji cajrẽn jicu nare.
13 Ne quê Jeju kam ajpẽn to me akjêjê pê ampo jamreare ata me amã, ca ha atỳj me cumã to ajcokjê. Ne atỳj me gũrkwa kam jũa rũm me akjêjê me ipa atajê jamã, quê me acahê na ame ipa.
14 Quê ha cute me ato kên prãmte, ame acapôr to me ipa atajê mã, ca Pahpãm na ahwỳ, quê me to impej, ne quê nee gahpan xà na ame to kên nare.
15 Ne me cumã amji kĩnti atajê cahê na me amã amji kĩnti ne. Ne ame amrã atajê cahê na atỳj ame amrã.
16 Ne me acunea hãn ne me acaca xà na, me acapẽnti to me apa, ne nee ame ajpẽn rên nare. Ne amji mã mehcunea cupa to me apipẽnti to me apa. Ne nee apu amji to me acati prãm to me apa nare. Ne ca ha atỳj me amã ihcunea na me akwỳ pê mehkryjre atajê kĩnti ne. Ne nee ca me hirôa pê amji krã kreti na amji to gàmnãn to me apa nare.

Cu ha nee amji jahpan xà na jũm to kên nare

17 Ne quê jũm ato kên, ca nee amji jahpan xà na to kên nare. Ne mehcunea mã ampo pejti atajê to pit mã gàpên to me apa.
18 Ne quê jũm apu amãn kêanre, ca ha nee amji jahpan xà na cumãn, ne apu cume apijapu nare.
19 Me ikjêjê, quê jũm ame ato kên, ca nee Pahpãm pê gàmtàr, ne amji jahpan xà na ame kam acryc nare. Mãr quê Pahpãm me gahpan xà na ame kam incryc. Ampo na? He ramã Pahpãm te hõ kàhhôc kam me ahna amji jarẽn to:

"He pa wa ha cute ame ato kên atajê jahpan xà na amcwa,
ne ijàmcwỳr xà ita pê ite ame to kêanre xà" hane.

20 Ne Pahpãm mã cute mehhôc catêjê te ramã hõ kàhhôc kam, harkwa na ihhôc to:

"Quê acurê xwỳn mã prãm, ca ha atỳj cumã harte, nare, quê cumã kôr, ca ha atỳj ihkõm.
Ampo na?
Ca ha ate to hajỹr na, quê ha cama apu akam ihpahàm, ne cute apu ato kên xà ata jũ na ihpeacre ne, ne nee hipêr amji to cupê acurê xwỳn to prãm nare"

hajỹr xà ata kôt, ca ha to.
21 Na quê ha jũm te apu ato kên na, ca ha nee amji jahpan xà na apu kam acryc nare, ne cama to impejti ne. Hõ, ca ha ate ita to me hajỹr na, quê ha nee hipêr cupê acurê xwỳn nare, ne cama cupê gõ ikwỳ nõ rohnỳtti mã.

13

Cu ha pahtỳj amji caxuw me pajõ pahhi kwỳ kampa
Tito 3.1; 1 Petrô 2.13-17

1 Ne ca ha me acunea me cupê pahhi catêjê kam me gapac to me apa. Ampo na? Nee mã ampo na nare. He Pahpãm te ri pahhi na, pahhi catêjê itajê pyxwỳr, cute me ato ihhimpej xà caxuw. Jũ wỳr quê Pahpãm te pahhi na jũm xãm prãm nare kam, quê amjia kôt cupê pahhi.

2 Cwỳrjapê quê ha jũm te hõ pahhi par
nare, ne ma apu ihcaca na, quê ha ma
ramã apu Pahpãm te pahhi xãm ata par
caca, ne ma apu Pahpãm caca na, quê ha
ihtỳj jũ caxuw amji kên mã amji mẽ.
3 He xà ajkĩ catyt kam me ipa catêjê mã
me hõ pahhi cupa? Hãpà! Ne por mehkên
ton to me ipa atajê mã ri ihtỳj me hõ pahhi
cupa. Nãmri quê ha amã gõ pahhi cupa
nare to prãm na, ca ha nee apu akên ton
to apa nare, ne quêt catyt kam apejti na
apa. Quê ha ramã pahhi me apupu, ne
me garẽn pejti to me ipa.
4 He me apejti to prãm to ri, Pahpãm
jarkwa kôt pahhi ata hàpên xà ata to apê.
Nãmri ca ate akên ton to apa na, ca ha
atỳj amji mã pahhi ata te ato kên xà ata
cupa to apa. Ampo na? He pahhi ata te
ihtỳj akên jahpan xà na me ato kêanre xà.
He Pahpãm mã ri pahhi ata apê, cwỳrjapê
quê ha ihpĩan ajpên cumã cute akên mã
amẽn xà caxuw harkwa cato.
5 Cwỳrjapê ca ha atỳj pahhi catêjê
cunea kampa. He xà ajkĩ Pahpãm te
me pahkam incryc, ne ame pahto kên xà
ata cupate pit mã, cu ame pahhi catêjê
kampa? Hãpà. He ramã pahte mempar
xà na me amji jahkre pej.

Cu ha nee ampo to jũm to new nare

6 Cwỳrjapê ca ha hanea ne pahhi catêjê
atajê te Pahpãm krac ri cumã hàpên to
me ipa ata jahpan xà na, atỳj hãn ne me
cumã gàmjõr to me apa.
7 Nãmri ca ha me anõ te cormã cumã
gàmjõr nare na, ca ha atỳj cumã amgõ.
Nare, ca ha ate cumã me gàpên xà na, ca
ha atỳj cumã apê. Ne amji mã me hũpahti
to me apa, ne amji mã me harẽn pejti to
me apa.
8 Ne ca ha ate jũm to new na, ca ha atỳj
cumã amgõ, mãr ca nee ate to new ata
na apa nare. Ne ampo ita pyxit peaj, ca
ha atỳj me ton to me apa he. Ca ha atỳj
me amã ajpẽn kĩnti ne. Ne ate ajpẽn to
mempejti to apa xà ata pê ri ihhêj rũm ate
me ajpẽn to new. Ca ha ate me ajpẽn kĩnti
to me apa na, ca ha ramã me Pahpãm te
me amã harkwa jirên atajê cunea kam me
gapac to me apa.

Cu ha pahtỳj me ajpẽn kĩn to me papa

9 Ata pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm me
pamã harẽn to:

"Ne por ramã me amã me aprõ, ne me
amã me apjê atajê,
ca ha nee ahti na me iràn xà na, jũm me
ajpẽn caxun nare.
Ne nee jũm curan nare.
Ne nee ajpẽn pê ame gàhkĩj nare.
Ne nee ajpẽn jũ na ame ampo kĩn to me
apa nare" hane.

Ne Pahpãm te me pamã harkwa jirên
itajê cunea pipẽn pit. Ne ihnõ ita pê ri
ihhêj rũm ihcunea pyràc, ata te hajỹr he:

"Ca ha me amã me akwỳ kĩn hanea, pom
quê amãa amji kĩn he" hane.

Cu ha pahte ihkôat me ton to me papa na,
cu ha ramã ihkôt ihkwỳ cunea ton to me
papa.
10 Quê ha jũm mã mehkwỳ kĩn na, quê
ha nee jũ caxuw ame to kên nare. Hõhõ,
cu ha ame pahkwỳ kĩn to me papa xà
ata pê, ramã pahte me Pahpãm te me
pamã harkwa jirên xà ata cunea kam me
pajapac to me papa xà.

Cu ha Jeju te amji kam hapac xà impejti to me amji tỳj
Epet 5.14-21

11 Ne ampo na mã cu ha ame amji to
hane? Nee mã ampo na nare. He me
pahkwỳa kwỳ, nee hacpỹ ne Jeju te amji
jaxàr, ne ampo kên cunea pê me pahto
cator xà ita to, me amji japackre nare, ata
pê ihhêj rũm ihtỳj cute ame hikwa ne ame
hõt pyràac. He me pahpytàr xà jõ amcro
ramã ajpên hàhtêp to mõ, cwỳrjapê cu
ha me pahte me amji kam me pajapac xà
cujrõ, quê apu ampra. He maam pahte
Jeju to amji mã me hajỹr xà jõ amcro ata
japyre mã ri, ramã cute me pahpytàr xà
jõ amcro ajpên hàhtêp to mõ, ne ramã
hàhtêp.
12 Ne caxwa jõ awcapàtkô kam, jũ wỳr
ca apu amji mã hamã ne apu mõ. Ne apẽ
kam, ca ha atỳj amji wỳr ampo te ato kên
xà ata pupu, ne cupê amji pytà. Ita jĩkjê
na, quê ha akam Jeju te amji kam hapac

xà tuw pejti hamreare, ca ha nee akên catia nõ pê amji pytàr nare. Ne quê ha Jeju me awỳr cato, ne ihtỳj me akên xà catia pê me apytà. Ne mehkêanre catêjê ri hõtpê caxwa ri ame ampo kêanre ton to me ipa, quê ha apẽ, quê ha me ton to hicu. Ne nee me apê cute me hajỹr catêjê atajê pyràc nare, na ca ha me akên ton jicu, ne catyt kam me apa rohnỳtti mã. Ne pom krãhtare ipijapu xà caxuw hàprê xà to amji tỳj, ita jĩkjê na, ca ha Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti to me amji tỳj, ne ihkôat catyt kam me apa. Mãr ca ate to ihcupan xà pê me akên catia ata pê me to amji pytà.

13 Ne catyt kam me pahpahàmti to me papa to me hanea, pom quê amcro jàhcujro kam mehpahàmti to me ipa he. Ne nee ajpẽn kam mare mã amji to ame axy to me apa nare. Ne nee côxỳhti to ame amji to apipãn to me apa nare. Ne nee ame cahãj xyre atajê caxun nare, ne nee ame to apahàm nõ to me apa nare. Ne nee ame apijapu to me apa nare. Ne nee amji jũ na ame ampo kĩn nare.

14 Ne nee ca ha mam ampo kêanre atajê to me amji cajpuaw to prãm to, ame amji kam gapac to me apa nare. Ne quêt me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji kam hapac xà tuw pejti ita to, cu ha ampo kên cunea pê me amji pytà.

14

Cu ha pahtỳj ihcunea na ajpẽn na me amji to pôj to me papa

1 Ỹhỹ, he ca ha, por kyre pê cormã Jeju to amji mã mehhimpej atajê, ca ha atỳj me akwỳ kam, ahna me amji capa. Ne nee ame acaca xàa na, ahpỹanre na ame hũn, ne ame ahna xwỳ nare, ne quêt hipêr Jeju kôt me ipicamẽn na, ca mehtehcajpa.

2 Ampo na? He ramã me akwỳ xwỳ kam Jeju to amji mã mehhimpej nare, na quê ha ihtỳj me hõ itajê cunea ku. Ne nee me akwỳ kwỳ te me hajỹr nare, ne cormã kyre pê Jeju to amji mã mehhimpej. Na ri ihtỳj me amji mã me hõ to me hàpàn xà atajê cunea cawpa to:

— Jũ wỳr wa ijõ ita krẽ, kôt mã ikam tẽ, nare, quê me ikra kam tẽ — hane.

3 Ne por ca atỳj me gõ cunea ku atajê, nee ca ame akwỳ te ihcaca catêjê mãn kên nare, ne aracri me hõmpu. Ne por ca nee ame hõ ata kur nare atajê, ca ha nee kam ate me cumãn xà ata to me curê mã me irẽn nare. Ampo na? He ramã Pahpãm te me ahna amji caxàr.

4 Ne cupêa ri me hõ Pahhiti, ne nee me apê me hõ pahhi nare. Ne taa mã quê ha mehkwỳ na ihcakôc to kêanre to prãm, ne me to ihcakôc to kêanre, nare, quê ha me to ihcakôc to impejti ne. Me hõ Pahhiti quê ha cute me hàpên to hamãr na me to, quê ha me to hamã, quê ha ihtỳj mempej.

5 Ne me gakrã kam me akwỳ, ma ame amji mã me amcro kên na me aprã. Ne mehkwỳ ihtỳj me amcro kên me, impej picacwỳr na me harẽ. Ne ita caxuw ca ha ahpỹanre na, ate me amji kam gapac xà jahkre pejti xà atajêa kôt me apa.

6 Ne me gakrã kam, me akwỳ te Pahpãm to amji japackre xà caxuw, ramã amji mã me amcro capi. Ne me gakrã kwỳ kam, me akwỳ te Pahpãm to amji japackre xà caxuw, ihtỳj me hõ cunea ku, ne hũrên me hakryti na, cumã me amji jarẽ. Ne me gakrã kam me akwỳ te Pahpãm to amji japackre xà caxuw, nee me hõ cunea kur nare, ne ihtỳj me ajcri. Ne me ipijacri xà ata kôt ri Pahpãm te me to impejti na me amji jarẽ.

Cu me pahte Pahpãm cajpuaw prãmte ame papa

7-8 He nee cu amji mãa, me pahnõ apu papa nare. Ne me pahte me Pahpãm cajpuaw prãmte, cu ame papa. Ne nee cu amji mãa me pahnõ pahtyc nare. Ne me pahte me Pahpãm cajpuaw prãmte, cu ame ty. Ne me pahtĩar kam cupê me pajõ Pahhiti, ne hanea ne me pahtyc xà jirô pê, cupêa ri me pajõ Pahhiti.

9 Ampo na? He me pajõ Pahhiti pê Crixtô tyc, ne hacpỹa mã ihtĩr, mãr quê cupê mehtyc me, mehtĩr jõ Pahhiti.

10 Ita kam, jũ mã ca ha ajte, ne me akjêjê kwỳ te amji kam hapac xà pê ajteare mã ita kôt, ca ame cupê cute to ihcupan catê na me cumã hacjê? Ne me ca, me ca xwỳjê? Jũ mã ca ajte ame, ne me akjêjêa kwỳ to mehkryjre to prãm to ame apa?

Hãpà! Ahna cute hajỹr nare! Ampo na? He cu ha jũ caxuw me pahcunea Pahpãm cuna mã me pahcuhhê, quê ha taa me pahcukij xà kêanre ata to me pahcukij, ne me pahkwỳ cukij xà impejti xà ata to me pahcukij, ne ma ajpẽn pê me pahto ajcokjê.

11 He pê ramã me Pahpãm hõ kàhhôc kam me pahna amji jarẽn to:

"He ipê itĩr rohnỳtti mã ata catê wa,
na ca ha jũ caxuw me acunea me akryjre
na ate me imã amji jarẽn prãmte,
icuna mã me akõn krã na me jỹ, ne me
imã: 'Quêt apê Pahpãam to apê
Pahpãm' " hane.

12 Hajỹr xà ita kam, jũ mã cu ha me? Cu ha ahpỹanre na Pahpãm mã pahte amji to me pahhimpej xà atajê me, me pajàpên xà cunea na me amji jarẽn partu.

Cu ha nee me pahkjêjê nõ Pahpãm pê ipictor na hamãr nare

13 Cwỳrjapê cu ha ajpẽn pê me pajõ me, pahte amji kam me pajapac xà na me pahcakôc jicu. Ne jũ to ca ha quêt me? Ca ha me ate amji kam gapac xà cunea to catyt kam me apa. Ne nee ca me ate amji kam gapac xà kên ton to me apa xà ata to, me akjêjê te cormã kyre pê Jeju to amji mã mehhimpej atajê te mehkên ton na me ton, quê mehkên mã mencjêj nare.

14 Pajõ Pahhiti Jeju kam me pahte amji hônco xà ita kam, ramã pahte me pajõ te me pahto kên xà nare na, hahkre pej pejtu. Nãmri quê ha jũm te amji mã hõ kêanre na harẽn, ne hanea ne Pahpãm mã ihkêanre na harẽn na, quê ha ihtỳj hõ ata cumã ihkêanre ne. Ne cute Pahpãm mã hõ ata kên na harẽn jipy ihkrẽr na, quê ha Pahpãm mã jũm te hajỹr ata kêanre ne.

15 Quê ha me akjêjê nõ te cormã kyre pê Jeju Crixtô to amji mã ihhimpej ata te gõ ata kur na gõmpun, ne amã ihcawpa to:

— Ca ate gõ ita krẽr na ihkaj na — hajỹr na, ca ha nee gõ ata krẽr nare. Nãmri ca ha ate gũpar nare, ne mãnea mã ihkrẽr na, quê ha nee amã akjê ata kĩn nare. Quê ihhêaj to akjê ata akôt hũpa kam cukrẽ, ita na Pahpãm pê me akam ihkaj na. Ne hanea ne Jeju te akjê ata kritxwỳ na amji ton, ne haxà kam ihtyc na, ca to amji japackre. Ne nee gàpàn xà ata cwỳrjapê apê akjê ata Pahpãm pê ipictor na hamãr nare.

16 Quê jũm mã ate ampo ton xà itajê na akam ihkaj na, ca ha hicu, ne nee hipêr ton nare, mãr quê nee ampo pejti ita kên na harẽn nare.

17 Ampo na? He Pahpãm himpej xà nee me pajõ me, me pahkõm xà to amji kam hapac to ipa nare. Ne quêt Pahpãm Carõ Pejti kôt, catyt kam me papa me, me pahcarĩcti kam, me pamã amji kĩnti to ri amji kam hapac to ipa.

18 Ne jũm te Jeju Crixtô mã hàpên xà to hàpên to impejti to ipa to hajỹr te ri Pahpãm cajpuaw. Mã hanea ne mehkwỳ jũm ata jarẽn pejti to me ipa.

Me pamã, nee me pajõ cawpa xà hamreare

19 Cwỳrjapê cu ha ajpẽn kam me pahcapẽn pej pêa mã me papa na, cume amji to prãm. Ne hanea ne pahte me ajpẽn tehcajpar to me papa na, me pahtehcajpar xà ata to, cu ha me.

20 Me papê Jeju tekjê catêjê mã, nee me hõ cawpa xà nare. Na cu ha pahtỳj me pajõ cunea ku. Quê nee me pajõ nõ me pahnõ to kên, ne jũm to kên nare. Nãmri quê ha jũm te hõ ata kuar kam amji mã cute mehcawpa xà ata cupa na, quê ha Pahpãm mã jũm ata pê ampo to kên catê. Cwỳrjapê ca ha nee cumã, Jeju wỳr jũmjê incjêj ne cormã kyre pê amji mã me to ihhimpej atajê mã, me akôt me cumã me hõ cunea to hahkre nare. Quê ihhêaj to cute ampo krẽr xà ata kam ihcawpa xà ata to amji japackre, ne cumã hũpa na, quê ha ihtỳj ihkên mã axà.

21 Na quê ha me pajàpàn xà me, me pahkõm xà me, ampo kwỳ te Pahpãm pê me pahkjêjê kwỳ to kên, ne cupê me to hũjawry na, cu ha mehcunea jicu, ne nee hipêr mehcaxun nare.

22 Quê ha amã gõ cunea kur xà caxuw impej na hahkre pej na, ca ha ate ihkur xwỳjrea na Pahpãm mã ahna amji cajrẽn to hane he:

— Ca ate, ite ampo itajê cunea kur xà na imã ton, cwỳrjapê wa ha itỳj cukrẽ, ne nee ihcawpa xà nõ na to amji japackre, ne apu hũpa nare — hane. Ne nee me akwỳ kwỳ mã ate ihkrẽr xà ita na amji jarẽn nare. Ne aracri amji mã:

— Wa Pahpãm mã ampo pejti itajê pit ton to ipa, mãr quê nee ihkôt ikên mã imẽn nare, ata pyrên ri ijakry — hane.

23 Nãmri quê ha jũm ata te ampo ata krẽr xà ata kam, amji mã ihcawpa to:

— Pỳpỹn, mõrmõ ajkĩ ite ijõ krẽr xà ita na Pahpãm mã ipej, nare, mõrmõ ajkĩ ipej nare — hajỹr jipy, cute ihkrẽr na, quê ha ramã amji kên mã amji mẽ. Hõ, quê ha jũm te Pahpãm jarkwa kôt cute ihkrẽr na amji jahkre pej nare kam ihkrẽr na, quê ha ahna Pahpãm pê kam ihkaj na. Hõ, cu ha amjia kôt, me pahte Pahpãm jarkwa jahkre pej nare kam, ampo ton na, quê ha Pahpãm pê ahna me pahkam ihkaj na.

15

Cu ha nee pahte amji to amji cajpuw prãm to pit mã me papa nare

Pirip 2.3-5

1 Ne pom cu ramã xwỳ kam Jeju to amji mã me pahhimpej nare itajê, cu ha, pom cormã kyre pê amji mã me to ihhimpej itajê tehcajpa, mãr quê hanea ne me pahcuxà, xwỳ kam amji mã me to ihhimpej nare. Ne cu ha nee pahte amji to amji cajpuaw prãmte ame papa nare.

2 Ne quêt ita to cu ha me he. Cu ha pahtỳj me pahkjêjê impejti xà wỳr me mõr na mehtehcajpa, quê me mõ, mãr quê Jeju to amji mã mehhimpej xà to me ajcamẽ.

3 Ne mẽr ampo na mã cu ha me ita to? Nee mã ampo na nare. Pê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô nee cute amji to amji cajpuaw prãm to, pjê kam apu ipa nare. Ne ihtỳj cute amji pupun xà ata caxuw apu mõ. Pê ramã Pahpãm jõ kàhhôc to hũjarẽn to hane he:

"Inxũ, por cute me acrôn xà kêanre to me acrôn atajê te me ato tojnõ, ne ma iwỳr me ipipkjêr, ne ame icrôn xà kêanre to ame icrô" hane.

Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc pê me pamã ampo to hahkre catê

4 He pê nee Pahpãm ihcaprỳ na mam hõ kàhhôc tũm ata kam harkwa na, ihhôc na me mẽn nare. Ne cute me pahcunea mã ampo jàhtôa to hahkre xà caxuw, pê harkwa kôt hõ kàhhôc ata kam mehhôc. Ne Pahpãm jarkwa ihtỳj ampo kên mã me pajũcanãr na me pahto, ne hanea ne me pajakryti na me pahto. Na cu ha pahtỳj me, por jũ caxuw Pahpãm cahê na ame papa xà ata na, me hikaj. Ampo na? He jũ caxuw cute me pahto catia, mã me papê hũràac xà na me pamã hahkre pej.

5 Wa ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn to hane he:

— Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati pê Pahpãm, he ca ihcunea caxuw me imã me ijũcanãr xà pê me ijõ katcrà gõ, wa itỳj me awcanã. Ne ma akra pê Jeju Crixtô kam me akwỳ itajê te ajpẽn hônco na me to, mãr quê ihkôat cute amji kam hapac xà pyxit peaj to amji kam me hapac to me ipa.

6 Ne me harkwa pyxit peaj to me garẽn pejti to me ipa, ne me amã: "Apê me ijõ Inxũ Cati pê Pahpãm, ne apê me ijõ Pahhiti pê Jeju Crixtô Pãm, ne ihcunea na ampeaj kam apej" — hane.

Quê ha mehcahkrit atajê, hanea ne me cupê Jeju na mehkwỳ mã axà

7 Ne me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ana amji caxàr xà ita na, ca ha me akwỳ na me amji to pôj to me apa. Hõ, ate me to hajỹr xà ata to, ca ha me amji mã Pahpãm to cati.

8 He pê rỳ pêa mã Pahpãm ramã me cupê Juta catêjê quêtjê mã cute Jeju Crixtô kujahêc na amji to awjahkre, mãr quê cato ne cupê mehtehcajpar catê. Mã Jeju cator xà ata te, Pahpãm te ampeaj kam to hũjahkre xà na amji par na harẽn.

9 Ne hanea ne cator xà te, mehcahkrit atajê te Pahpãm jàhcaprĩhti na harẽn na me ton. Ne pê Tawi xwỳ ramã hõ kàhhôc kam, ita na me to hũjarẽn to hane he:

"Ỹhỹ, wa ha mehcahkrit atajê jipôc ri gaprỳ na icrer to impejti ne,
ne wa ha itỳj me cumã ato ijàmnãn to ipa" hane.

10 Ne hõ kàhhôc kwỳ kam hanea ne to
hũjarẽn to hane he:

"Me apê mehcahkrit me, me apê Ixaher
catêjê pê Pahpãm na mehkwỳ atajê
mea mã,
Pahpãm pyrên me gakry!" hane.

11 Ne hanea ne to hũjarẽn to hane he:

"Ne por me apê mehcahkrit cunea pê
Ixaher catêjê nare atajê,
ca ha atỳj me pajõ Pahhiti to amji mã me
gàmnãn to me apa" hane.

12 Ne hanea ne Pahpãm jarkwa to ihcakôc
catê pê Ixaj xwỳ jõ kàhhôc kam, pê to
hũjarẽn to hanea he:

"Quê ha jũ caxuw menquêtti pê Jexê
tàmxwỳ tàmxwỳ nõ cato.
Ne cupê mehcahkrit atajê jõ Pahhiti.
Quê ha ihtỳj cupê me hõ Pahhiti na amji
mã me to ihhimpej to me ipa" hane.

Pê Pawrô pjê cunea kam, mehcunea mã Pahpãm jarkwa jarẽn to ipa
Epet 3.1-9; 1 Petrô 1.12-13

13 Ne Pahpãm ri pahte me hikaj, mã me
pajũcanãr na me pahto, cu me hikaj. Ata
kôt imã, cute me amã amji kĩnti me, me
acarĩcti jõr na, to prãm, mãr ca nee amji
mã ampo cupa nare. Ne hanea ne imã
Pahpãm Carõ Pejti carôt kôt me gũcanãr,
ne me hikaj xà ata te me amã ipicamẽn to
mõr na, me ato prãm.
14 Ỹhỹ me ikjêjê, he me apejti, ne me
akrã kreti to atỳj me ajpẽn japackre to me
apa na, imã me gahkre pej.
15 Cakrô wa amji mã ijàhkyaj kam,
hirãa pê ite me amã ampo itajê na ihhôc,
mãr ca me cahyt, ne me to amji japackre.
Ne mẽr ampo na wa ite amji mã ijàhkyaj
kam me amã ihhôc? Nee mã ampo na
nare.
16 He Pahpãm te ito icati, ne mehcahkrit
atajê jipôc ri, cute ihcãmter Jeju Crixtô
mã ipê cumã ijàpên catê na ixãm. Por
pê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê ajco cute
amji to me Pahpãm cajpuaw prãmte me
cumã ampo gõ, ata jĩkjê na, wa itỳj ite
amji to Pahpãm cajpuaw prãmte, hỹrmã
mehcahkrit atajê to ipipkjêr to ipa, mãr
quê Pahpãm me cumã Carõ Pejti gõ.
17 Ne Jeju Crixtô kam ite amji hônco
xà ita kôt ri, imãa Pahpãm mã ijàpên xà
cunea impej pit.
18 He xà itea ijàpên xà impejti ita na,
amji to ijàmnãn xà caxuw mã, wa apu
amji jarẽn to ipa? Hãpà. He Jeju Crixtô te
ri ite mehcahkrit te Pahpãm jarkwa kam
hapac na itehcajpar, mã cute mempar.
Mã cutea, ite me cumã ijũjarẽn xà na iton,
ne caxuw imã ite amji jahkre pejti jõr.
19 Ne cute imã Carõ Pejti carôt jõr, mãr
wa carôt ata kôt me cumã ampo pihho
pejti to, quê me hõmpu, ne me Pahpãm
to me amji japackre. Ne ita kam wa ma
Krĩpinkrên pĩn, Iririj jõ pjê wỳr imõr xà
ata kam, wa itỳj mehcunea mã Jeju Crixtô
pê me pahkritxwỳ na harẽn xà impejti
atajê cunea na harẽn to mõ.
20 Wa ijõtpê, por nee rỳ jũ ri jũm te me
cumã Jeju Crixtô pê me pahpytàr catê na
harẽn nare ata wỳr, wa ikràr. Ne nee wa
ramã jũ ri jũm te me cumã harẽn ata wỳr
ikràr nare.
21 Ne pê ramã Pahpãm jõ kàhhôc kam
Ixaj xwỳ ita to hũjarẽn to hane he:

"He por rỳ jũ caxuw jũm te me cumã
Pahpãm kra jarẽn nare atajê,
quê ha ita caxuw me kampa, ne me
hõmpu.
Ne por rỳ jũ caxuw cute me Pahpãm kra
jarẽn par nare atajê,
quê ha me kampa, ne me hahkre pej"
hane.

Pê Pawrô Jeju na mehkwỳ pupun prãmte me hỹrmã ihkràr
Roman 1.8-15

22 He wa tee me awỳr ikràr, ne me
apupun to prãm. Mã ma ijàpên xà
icahpêrkàr to ipa ita kam, jũ wỳr wa apu
amji mã hamã.
23-24 Ne rỳ pêa mã, wa caku jàhtôa kam
me awỳr ikràr, ne me apupun to prãm, ne
hamre, ramã ita caxuw ite pjê itajê kam
ijàpên xà jipêj partu. Cwỳrjapê wa ha ma
Cra jõ pjê wỳr imõr xà ita kam, wa ha me
anaa mõ, ne me apupun to ramã ite amji

kam ijapac. Ne wa ha me awỳr icator xà kam, quê ha ampeaj kam me pamã amji kĩn. Wa ame acahê na imõr xà ata kam, ca ha ampo to me itehcajpa, ite to Cra jõ pjê wỳr imõr xà cahhur krã curan xà ata caxuw.

25 Ne wa ha xa me awỳr imõr xà ita kam, mam Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ atajê tehcajpar prãmte, me hỹrmã icato.

26 Ampo na? He Maxeton jõ pjê me, Crec jõ pjê kam Jeju na mehkwỳ pê mehcahkrit atajê te, Krĩpinkrên kam me cupê hamreare atajê tehcajpar prãmte, amjia kôt me imã ihpore to cuprõn, mãr wa curi to icato, ne Jeju na mehkwỳ pê Juta catêjê pê hamreare atajê mã to ajcrà.

27 Me cutea ri me ita to me hajỹr to me amji kam hapac. Na ri ihhêj rũm ramã mehcahkrit itajê te, me cupê Juta catêjê to new, na quê ha ihtỳj me amgõ. Ampo na? He pê mam me cupê Juta catêjê itajê, mehcahkrit atajê wỳr, ihtỳj me Pahpãm jarkwa kujahêc to me ipa. Mã me harkwa kôt Pahpãm wỳr me ipipkjêr, ne mempej mã me hàr, ata jahpan xà na ri, hacpỹa ne cute me cumã ampo itajê kujahêc.

28 Ne ite curi to icator, ne me cumã me hũhkra kam me hõ pore ata cunea to icahkũm jirô pê mã, wa ha Cra jõ pjê wỳr imõr xà ata jõ pry kôt me awỳr mõ.

29 Ne me awỳr icator xà ata kam, quê ha Jeju Crixtô cukwa kam ampeaj kam me pamã ampo pej cunea hàhtô, na ramã imã hahkre pej.

30 Me ikjêjê, cu me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô to amji mã me pahhimpej, ne Carõ Pejti ata kôt ri me pamã ajpẽn kĩn ata kôt, wa me ana ahwỳ, mãr ca icuxà xwỳ kam Pahpãm mã me icajrẽn nare.

31 Ne cumã me icajrẽn to hane he:

— Me ijõ Inxũ Cati, ca ha Juta jõ pjê kam amji mã me ato ihhimpej nare atajê pê Pawrô pytà. Ne hanea ne cute me akwỳ mã ihpore jõr xà ata kam, quê nee ihpore ata to me amji na ampo kên cãmjĩ, ne amehcaca nare, ne quêt ihtỳj me hakrya kam, ihpore ata na me amji capa — hane.

32 Hõ, ca ha Pahpãm mã me icajrẽn to hane, ne quê ha Pahpãm mã ito hajỹr to prãm na, wa ha icator xà ata kam, quê ha me pamã amji kĩn jakryti ne. Ne pahte me ajpẽn pupun xà ata kam, quê ha Pahpãm ajpẽn pyrên me pajakryti na me pahto.

33 Ne imã Pahpãm pê me pamã me pahcarĩcti jõr catê ata te me acahê na ipa rohnỳtti mã na, me ato prãm. Hamre.

16

Pê Pawrô me cumã amji jarẽn kujate Me Hàpên Xà 18.1-3

1 Ỹhỹ, ita caxuw, wa ha me amã hàpà, ne me amã me pahkjê cahãj pê Pepkwỳj kujate, ne me amã ihkôt harẽ. He cupê Ampohy jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ tehcajpar catêjê nõ.

2 Na ca ha ahna me amji caxàr to hanea, pom quê ate Jeju na me amji caxàr he. Hõhõ, Jeju na mehkwỳ to pahte amji kam me pajapac to hajỹr xà pit. Ramã cute me hàhtôa tehcajpar, ne hanea ne itehcajpar, na ca ha atỳj ampo to mehtehcajpa.

3 Ne hanea ne Prixirakwỳj me Aquira pê mam ajco icahê na Jeju Crixtô mã me apê atajê mã ite me amji jarẽn kujahêc.

4 Ne pê Jeju jàpên xà kam, cute me itehcajpar xà ata kam, cute amji to mehtyc xà jàhtôa jakren. Cwỳrjapê wa me cumã me hũrên ijakryti na amji jarẽ, ne nee wa ite ahte ijakryti na me cumã amji jarẽn nare. Ne hanea ne me cupê Jeju na mehkwỳ pê mehcahkrit atajê te me cumã hakryti na amji jarẽn.

5 Ne wa hanea ne Jeju Crixtô na mehkwỳ te me hũrkwa kam me cuprõn catêjê mã, ite amji jarẽn kujahêc. Ne wa hanea ne ite imã ikwỳ nõ kĩnti pê Epet te Axij jõ pjê kam, cupê mam Jeju to amji mã ihhimpej catê ata mã, ite amji jarẽn kujahêc.

6 Ne hanea ne Marij te ramã me amã hàpên crire nare ata mã, ite amji jarẽn kujahêc.

7 Ne hanea ne Antrôn me Juna pê me ipyràac, ne me cupê Juta catêjê pê mam icahê na me hacjên xà kam mehcuhhê atajê mã, ite me amji jarẽn kujahêc. Ne me cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê na, ramã ite me hõmpun pejtu, ne pê mam ramã icumam Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa.

8 Ne hanea ne, por me pajõ Pahhiti pê
Jeju kam, cupê ijõ ikwỳ nõ pê Amprij ata
mã, ite amji jarẽn kujahêc.
9 Ne hanea ne Rupan pê me icahê na
Jeju Crixtô mã hàpên catê ata me, me imã
ikwỳ nõ kĩnti pê Xaqui mã, ite amji jarẽn
kujahêc.
10 Ne wa hanea ne Aperti te mehcunea
kam mare mã Jeju Crixtô to amji mã
ihhimpej, ne cumã hàpên catia ata me,
Arixô me, mehkjêjê mã, ite amji jarẽn
kujahêc.
11 Ne wa hanea ne Herotãw pê ipyràac,
ne cupê Juta catêjê nõ me, Narqui me,
mehkjêjê pê Jeju na mehkwỳ atajê mã, ite
amji jarẽn kujahêc.
12 Ne wa hanea ne Tripenkwỳj me,
Triponkwỳj pê me pajõ Pahhiti mã hàpên
catêjê atajê me, Penxikwỳj pê imã me ijõ
ikwỳ nõ cahãj kĩnti te Pahpãm mã hàpên
catia ata mã, ite amji jarẽn kujahêc.
13 Ne hanea ne wa Rupo pê me pajõ
Pahhiti mã hàpên catê catia ata me, inxi
te ihhêj rũm ito ihkraa, ne ito impejti ata
mã, ite amji jarẽn kujahêc.
14 Ne hanea ne, wa Axin me, Precon me,
Mecurij me, Patropa me, Herma me, me
pahkjêjê cunea apu ihkôt me ipa atajê mã,
ite amji jarẽn kujahêc.
15 Ne hanea ne wa Piror me, Jurijkwỳj
me, Nerew me, ihtõj me, Orimpa me, Jeju
na mehkwỳ cunea cahê na ame ipa atajê
mã, ite amji jarẽn kujahêc.
16 Ne me amã ajpẽn kĩan kam me ajpẽn
mã me hàpà. Ne ita ri me cupê Jeju Crixtô
na mehkwỳ cunea te me amã amji jarẽn
kujahêc.

Quê ha cute me pahto ipicapôn prãm atajê to amji na me pajuphêa ne
1 Jowãw 3.10; 4.1-6; Epet 5.6-7

17 Me ikjêjê wa ha cormã me gapackre
to incrire ne, ihkàhhôc ita jicu xà kam.
Ỹhỹ, ca ha ma amji na, cute me Jeju to, ate
amji mã me ahimpej tête me acahpêrkàr,
ne ite me amã ampo to hahkre atajê tête
me girên ne me ato ipicapôn prãm catêjê
to, amji na me guphêa ne. Ne ampỳa mã
ame cupê me apa.
18 Ampo na? He cute me hajỹr catêjê,
me pajõ Pahhiti pê Crixtô pê ampỳa mã
ame ipa, ne nee me cumã hàpên nare, ne
amji cajpuaw cute ampo na mehprãmti
xà ton to me ipa. Ne me harkwa cakôc
xà hêj xi xà picre to, cute me amji jahkre
kêatre catêjê mã mehhêj to me ipa.
19 Ne me ca nare, ca quêt atỳj me
gũcanãar kam Jeju to amji mã me ahim-
pej to me apa. Cwỳrjapê ri me apyrên me
ijakry pit. Ne imã me ate, me ampo pejti
ton na ate amji jahkre pejti na, imã me
ato prãm, ne me apê ampo kên ton jahkre
kêatre na imã me ato prãm.

Pahpãm kôt me papa xà ita kôt, cu ha Xatanaj tohjê

20 Ne Pahpãm pê me pamã me pah-
carĩcti jõr catê xakat, ne quê ha me amã
me acarĩcti gõ, mãr ca nee ame pahcurê
xwỳn pê Xatanaj ata cupa nare. Ampo
na? He quê ha me pahcurê xwỳn ata
curan pej to hàhtũm nare to hanea, pom
ca me apar kàhtỳjti to me cagã krã gã he.
Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te
ihcunea na me ato impej na to prãm.

Pê Pawrô cahê na mehkwỳ krĩ atajê me cumã amji jarẽn kujate

21 Ne Timot pê icahê na hàpên catê ita
te hanea ne me amã amji jarẽn kujahêc.
Ne hanea ne Ruxô me, Jaxãw me, Xôpat
pê me ipyràac, ne hanea ne cupê Jeju na
mehkwỳ kam Juta catêjê kwỳa kwỳ atajê
te me amã amji jarẽn kujahêc.
22 Ne ipê Tertur pê Pawrô kôt ihkàhhôc
ton catê te hanea ne me amã amji jarẽn
kujahêc, Jeju jarkwa na.
23 Ne wa Cajo jũrkwa kam ikrĩ, mã
hũrkwa kam Jeju na mehkwỳ me cuprõ
atajê te hajỹar, ne me amã amji jarẽn
kujahêc. Ne Eraxô pê krĩ jõ pahhi mã
ihpore jamãr catê me, Jeju kam me pahkjê
pê Cwatro te me amã amji jarẽn kujahêc.
24 Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô
te ihcunea na me ato impejti na me ato
prãm. Ỹhỹ, he ampeaj kam.

Cu ha hõtpê Pahpãm to me pajàmnãn to me papa
Epet 3.20-21; Juta 24-25

25-26 Imã me acunea mã, Pahpãm
jàhcaprĩ mã me pahtehcajpar na, me ate
me hahkre pej na, me ato prãm. Ampo

na? Nee mã ampo na nare. He pê rỳ pêa
mã Pahpãm Jeju Crixtô pê me pahkritxwỳ
na, to amji kampa. Mã rỳ jũ caxuw jũm te,
Pahpãm te Jeju Crixtô to me pahkritxwỳ
na hahkre pej nare, ne me cupê ipimxur
tu. Ne pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa
na, cute mehhôc catêjê ita na mehhôc, ne
cute me ahna ihhôc xà ata, pê nee hirã
pê hũjarẽn nare, ne harẽn xà incwỳrpê
harẽ. Ne ita caxuw Pahpãm tĩr rohnỳtti
mã ata te nee to ipimxur nare, ne hirãa pê
to ipipẽ xà caxuw, ahna harkwa hyr, mãr
quê pjê kam, mehcunea me hahkre pej,
ne amji mã me to ihhimpej, ne ihkôat me
ipa. Ne Jeju pê me pahkritxwỳ ita to, pê
wa Pahpãm jarkwa kôt, me amã icakôc.
Ne Jeju to ate amji mã me ahimpej xà ita
kam, quê ha Pahpãm ihtỳj me atehcajpa,
mãr ca jũ caxuw me hicu nare.

27 Ne Jeju Crixtô cukwa kam, quê ha pjê
kam mehcunea me Pahpãm pyxit peaj, ne
ihkrã krea to ihkrã kre na me hahkre pej,
na cu ha me cumã:

— Quêt apyxit peaj ne ampeaj kam akrã
kre rohnỳtti mã. Ỹhỹ, he ampeaj kam —
hane. Hamre, ijõ kàhhôc ita pit.

CORINTI JÕ KRÎ WỲR
Mam Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne hanea ne cupê cupẽhkà te ikre cahyr catê, ne hàpên xà ata to pê ajco amji to ajpa. Ne pê Jeju na mehkwỳ jakrã Corinti jõ krĩ kam mehkrĩ atajê wỳr, pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt ita kujate. Na pê mam hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Corinti Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Mam Pawrô Jõ Kàhhôc** (1 Corinti).

Ne mam hõ kàhhôc ita kam cute ampo cunea to me hapackre, mãr quê nee mehkwỳ jirôa pê me cati to me amji kam hapac to me ipa nare. Mãr quê nee amji na, cute me amji kam hapac xà kên tũmti nõ te mehkwỳ cunea pãc, ne amehtũm na hamãr nare. Ne hanea ne, pahte me cuprõn xà kam, me pamã pahte Pahpãm na amji to me pahhimpej xà to hahkre. Ne hanea ne Pahpãm te me pahcunea mã Carõ Pejti jõr na me pamã harẽ.

He nee ite Corinti wỳr Pawrô te hõ kàhhôc pijakrut kujahêc atajê cunea to ipintuw nare, ne ihkwỳ jatujre atajê ri ite to ipintuw.

Pê Pawrô me cumã amji jarẽ
1 Corinti 1.1-13
Me Hàpên Xà 18.1-17

1-2 Hàpà me ikwỳ pê Pahpãm na mehkwỳ, ca Corinti jõ krĩ kam me akrĩ atajê. Ipê Pawrô. Pê Jeju Crixtô pê Pahpãm kra amji mã harkwa na cumã iprar catê na ixãm. Na wa ite me amã ihhôc, ne ihkujahêc. Ne Jeju kam me pahkjê pê Xoten ita icahê na ihkrĩ. Ne Jeju Crixtô cukwa kam ri me apê Pahpãm na mehkwỳ, na ca ajtea mã me, ne ampeaj kam me apej. Pê Pahpãm ihkra kam ate me ajpẽn hônco xà ata kôt, pê me ato amji kwỳ xà na, me ana ahwỳ. Ne ihkàhhôc ita hanea ne, pjê cunea kam me cumã Jeju Crixtô pê me pajõ Pahhiti kam me hapac to me ipa atajê cunea mã wa ite ihhôc. Ne Jeju pê me pajõ Pahhiti, ne hanea ne cupê me hõ Pahhiti, na wa ite ahna me amã ihhôc.

3 Ne wa ijõtpê Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã, me acajrẽn to hane he:

— Ỹhỹ, ca ha Corinti jõ krĩ kam me akwỳ mehkrĩ atajê caprĩ, ne me caxwỳn caxwãm pê me cumã me acarĩcti gõ, mãr quê nee ame amji mã ampo cupa nare — hane.

Cu ha Jeju cukwa kam, ampo pej cunea cwa
1 Texarõn 5.23-24

4 Pahpãm te Jeju Crixtô cukwa kam hàhcajrẽan kam me ato impej xà ata pyrên, wa ijõtpê hũrên ijakryti na cumã amji jarẽn to ipa.

5 Ne Jeju Crixtô kam ate me ajpẽn hônco xà ita kam ri, me akrã kre te amji jahkre pejti me, Pahpãm jarkwa kôt me gũjarẽn xà impejti to, ihcunea na me gakràj.

6 Ne ate me Jeju te amji kam hapac xà intuw pejti jarẽn xà ita na me amji caxàr, ne ihkôat atỳj me apa.

7 Cwỳrjapê, ca ate me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji jaxàr xà na me hikaj xà ita kam, Pahpãm Carõ Pejti te ihtỳj me amã ampo pejti jõr xà atajê, ne nee me apê hamre nare.

8 Ne Jeju to ate amji mã me ahimpej xà ata kam ame apec cupate ri, ihtỳj me atehcajpar to ipa, mãr ca nee ahna ame apec nare. Mãr quê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji jaxàr xà ata kam, nee ampo na amji mã me acuhtom nare.

9 Ỹhỹ, cu pahtỳj Pahpãm to amji mã me pahhimpej xà ata na, amji mã me to hane. Ne cute hanea ne ihkra pê Jeju Crixtô kam pahte me ajpẽn hônco tu xà caxuw, cute me pahna hàhwỳr, ne nee cute harkwa ata to ipintuw, ne to hapac kêt nare.

Pê Corinti jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ picapôn pa
Roman 15.5-6; Epet 4.1-6; Pirip 2.1-4

10-11 Ỹhỹ Jeju kam me ikjêjê, he Crowkwỳj na mehkwỳ nõ te ri imã me akwỳ kwỳa cwỳrjapê ate me garkwa to me ajpẽn mãn na me garẽn, wa ite me garẽn par. Na wa ha me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô japrỳa na me ana ahwỳ, ca nee

hipêr ame ajpẽn mãn to me apa nare, ne nee hipêr ajpẽn to me apicapôn nare. Ne quêt catyt kam cama me ajpẽn par peaj ne, ne ajpẽn kam me ahônco, ne ate amji kam me gapac xà pyxit peaj kôt me apa.

12 Ampo na? He ca ihhêj ne me gakrã cunea kam me amji jarẽn to me hane he:

— Me ipê Pawrô kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrã kwỳ me amji jarẽn to:

— Me ipê Apôr kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrã kwỳ me amji jarẽn to:

— Me ipê Petrô kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrã kwỳ me amji jarẽn to:

— Me ipê Crixtô kôt me ipa catêjê — hane.

13 Pỳhàpà! Xà ajkĩ Crixtô picapôn? Hãpà! He xà ajkĩ pa wa me acwỳrjapê pĩ kam ityc? Hãpà! Xà ajkĩ Jeju japrỳ kaj na jũm te ijaprỳ na cô kam me anõ cumrãr? Hãpà! He xà me gõ pahhi cwỳrjapê ate amji to me apicapôn ita jũ na, nee me apahàm nare? Ampeaj kam ate amji to me apicapôn ita na, me gũ na ipahàm. Na wa ha me awỳ, ca hacpỹa mã me cuprõ, ne me ajpẽn hônco tu na me apa.

11

Cu ha catyt kam Jeju to me amji japackre

1 Corinti 11.17-34

Ruc 22.19-20

17 Ne ihnõ, ca cormã ihkaj na ame to, na wa nee ate me to impejti na me garẽn nare. He ca Jeju to ate amji kam me gapac prãmte, ate amji to me cuprõn xà ata kam, ajte nee catyt kam ihkôt me apa nare, ne cama me ajpẽn to kên to me apa.

18 Ne mam ramã jũm te imã me garẽn to:

— Corinti jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ atajê ihtỳj Jeju to amji kam me hapac prãmte me cuprõ, ne cama amji to me ajcokjê, ne ajpẽn cuna mã mehcuhhê — hane. Wa ite jũm jũjarẽn xà ita kam ijapac ne amji mã:

— Ampeaj kam mõrmõ cute me hajỹr — hajỹr.

19 Ne ampo na mõrmõ ca ame amji to ajcokjê? Mõrmõ me gakrã kwỳ pê catyt kam me ipa catêjê na, cute amji to me ipipẽ xà caxuw, hãn ne me amji to caprã.

20 Ca hãn me pajõ Pahhiti to ate me amji japackre xà caxuw me cuprõ, ne me gàpàn xà ata kam, nee Jejua to ame amji japackre nare, ne amji too pit mã ame amji japackre.

21 Ampo na? He ca nee me akwỳ jikaj nare. Ne me atũm prãm catêjê me akwỳ jirôa pê me apà, ne me akwỳ prãm na ame apa. Ne me akwỳ me ikõa to me ikõ, ne me ajpã, ne me akwỳ mã kôr cakrô, nee mehkõm nare.

22 Pỳhàpà! Pom me acunea mã me gũrkwa ita? Quê me amã prãm, ca kaam me apà, ne ame ikõ. Mẽr ampo na mã ca ame Pahpãm na mehkwỳ caca, ne me cupê hamreare atajê mã amehpahàm to? He ate me hajỹr xà ita kam, jũ wỳr wa ha me apejti to me amã icakôc. Na wa ha quêt catyt kam me amã me pajõ Pahhiti to amji japackre xà jõ kur to hahkre.

Jeju to pahte me amji japackre xà

23-24 Pê me pajõ Pahhiti, ite me amã ita to hahkre xà to imã hahkre, pê wa ramã me amã to hahkre to hane he. Pê me Jeju kên mã me mẽn xà ata jõ caxware kam, pê pãw py, ne hũrên hakryti na, Hũm mã amji jarẽn jirô pê, ihkryj ne ihkôt me ipa catêjê cunea mã hõr pa. Ne me cumã:

— Pãw ita pê me gahpan xà na cute me ijĩ to kên ata pyràac, na ca ha ita caxuw ate mehkur xà ata kam, atỳj me ito amji japackre — hane.

25 Ne pê me hàpàn jirô pê, hanea ne ihkõm xà ata py, ne to hanea ne me cumã:

— Ampo cacô ita ri, Pahpãm me, me pahte me ajpẽn par xà intuwti na harẽ. Na ri ampo cacô ita pê icaprôa te me acwỳrjapê ipijaxwỳr pyràc, na ca ha ita caxuw ate me ampo cacô to me akõm xà ata kam, ca ha atỳj me ito amji japackre — hane.

26 Mẽr hõhõ, ate Jeju to me amji japackre prãmte, ca ha me pãw ita ku, ne me ampo cacô ita to ikõ. Ne me hàpàn xà me, mehkõm xà ata quê ha mehcunea mã, me pancwỳrjapê me pajõ Pahhiti pê Jeju tyc na harẽn ita na, quê ha ahnaa hacpỹ ne amji jaxà.

27 Cwỳrjapê quê ha jũmjê te, me pajõ
Pahhiti to me amji japackre xà jõ to cute
me cuprõn ata kur na, mehpahàm nare
kam, mehkur ne amehkõm na, quê ha
me pajõ Pahhiti te mencwỳrjapê ihtyc xà
catia to, ihtyc ata to mencri, ne me to
hõkrenõ, ne amehtũm.
28-29 Ỹhỹ, quê ha jũmjê te me hàpàn xà
ata kam, nee mencwỳrjapê Jeju tyc xà ata
to me amji kam hapac nare kam, cama
ame hàpàn, ne amehkõm na, quê ha me
taa me amji curê mã me amji mẽ, ne quê
ha Pahpãm ihkên mã me cumẽ. Cupate,
ca ha xa ate amji kam gapac xà to, ate
amji pyràc xà ata to amji kampa, ne ahna
amji kôpĩ, jirô pê, ca ha cormã pãw ata
krẽ, ne cormã ihkôt ampo cacô ata to ame
ikõ.
30 Ca nee ihhêj ne ame ita ton nare
cwỳrjapê ri me akwỳ jàhtôa ne me kàj xà,
ne me akwỳ jàhtôa ne mehpeacre, ne me
akwỳ kwỳ tyc.
31 Nãmri cu ha pahte amji kam me
pajapac xà na ampeaj kam me amji kôpĩr
na, quê ha nee me Pahpãm me pahcurê
mã me pamẽn nare.
32 Ne Pahpãm pê Pahhiti te me pahcurê
mã me pamẽn xà ata to me pajapackre, ne
to me pahcuhtac, mãr cu nee mehkrã kên
te mehkên mã mencjêj xà ata mã, mehkôt
me paxàr nare.
33 Na ca ha me ikjêjê, ate me pajõ
Pahhiti to me amji japackre xà caxuw me
cuprõn na, ca ha xaa me ajpẽn jikaj, ne
me cuprõ, ne cormã me apà.
34 Ne quê ampeaj kam me anõ mã prãm,
ca ha gũrkwa ri apà, mãr ca nee ate me
cuprõn xà ata kam, ate me to amji kam
gapac xà kaj na, gàpàn nare. Ca ha ate
me to hajỹr na, quê ha ihtỳj Pahpãm me
acurê mã me amẽ. Hamre, wa ite me
amã ita pit jarẽn, ne ihkwỳ, wa ha xa curi
icato, ne cormã me amã harẽ, ca ha me
hahkre pej.

12

Pê Pawrô Pahpãm Carõ Pejti to me cumã hahkre

1 Corinti 12.1-31

Roman 12.6-8; 1 Petrô 4.10-11; 1 Jowãw 4.1-2

1 Ỹhỹ Jeju kam me ikjêjê, imã me apê
Pahpãm Carõ Pejti te me amã ampo jõr
xà ata jahkre kêatre na me ato prãm nare.
Na wa ha ita caxuw me amã to hahkre, ne
ihcunea na ihkôt me amã harẽ.
2 Xà cormã mam me apê Pahpãm jahkre
kêatre ata to mã, ca ame amji japackre?
Por pê pahpãm cahàc krekà tĩr nare, kam
ampo hamreare ata to me amji mã ahêj,
pê ihtỳj ajco me ato ihhimpej to ipa, na
pê ca ajco atỳj ihkôt me apa, ata to amji
japackre.
3 Ne ita kam nee cute hajỹr nare. Quêt
Pahpãm Carõ Pejti tĩar ata, ihtỳj me ato
ihhimpej to ipa, ne taa mã ri me pamã Jeju
pê me pajõ Pahhiti na harẽ. Cwỳrjapê
quê ha jũm te harẽn to:
— Jeju ita kêanre — hajỹr na, quê ha
ramã Xatanaj carõ kên ata, ihcakôc xà ata
na to ihhimpej, quê ha to ihcakôc. Ne
nee quê Pahpãm Carõ Pejti jũm ata jũm
to ihhimpej to hajỹr nare. Ne quê ha jũm
te Jeju jarẽn to:
— Jeju pê Pahhiti — hajỹr na, quê ha
ramã Pahpãm Carõ Pejti ata to ihhimpej,
quê ha harkwa kôt harẽn to hane. He
nee quê ampo carõ kên ata hũjarẽn xà te
hajỹr na jũm to ihhimpej nare.

Pahpãm Carõ Pejti ajteare mã me pamã cute amji jahkre pej xà gõ

4 He Pahpãm Carõ pyxit peaj cakrô,
ihtỳj me pamã ahpỹanre na ajteare mã,
me pahte amji kam me pajapac xà te amji
jahkre pej xà atajê jõr to ipa.
5 Me pajõ Pahhiti pyxit peaj cakrô,
cu ahpỹanre na ajteare mã, cumã me
pajàpên xà pihho jàhtôa to me apê.
6 Ne Pahpãm pyxit peaj cakrô, mã
ahpỹanre na cute me pamã ajteare mã,
me pahte amji kam me pajapac xà te amji
jahkre pej jõr par, mãr cu ahpỹanre na,
ajteare mã cumã to me apê.
7 Ne Pahpãm te me pahcunea to impej
prãmte ahpỹanre na, ajteare mã, hirãa
pê me pahcunea mã Carõ Pejti te amji
jahkre pej xà atajê jõr par.
8 Pahpãm Carõ Pejti hãn ne mehkwỳ mã
ahpỹanre na, me hàpên xà pihho jõr to
ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, ihcakôc xà
te amji jahkre pej krã kreti jõr to ipa. Ne

taa, mehkwỳ kwỳ mã, ihcakôc xà to cute me hapackre xà jõr to ipa.

9 Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, cute amji mã me Jeju to ihhimpej xà tỳjti jõr to ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã cute me hà catêjê caprãr xà caxuw me cumã carôt jõr to ipa.

10 Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, cute amjia kôt me hàpên xà pihhoti ton xà nare atajê ton xà caxuw me cumã carôt jõr to ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, cute me Pahpãm jarkwa to mehcakôc xà caxuw me cumã amji jahkre pej jõr to ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, cute me Pahpãm Carõ te amji kam hapac xà pejti me, ajteare mã jũm te amji kam hapac xà kêanre jahkre pej xà jõr to ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, ajteare mã cute mehcakôc xà pihho to mehcakôc xà jõr to ipa. Ne taa, mehkwỳ kwỳ mã, cute mehcakôc xà pihho to mehcakôc xà ata kôt harẽn to capô xà jõr to ipa.

11 Ne por Pahpãm Carõ pyxit peaj ata ri, ampo itajê cunea to. Ne taa, ahpỹanre na cute me cumã amji kam hapac xà jõr to prãmti atajê jõr to ipa.

Jeju na mehkwỳ pê hĩ kam cukrã xà pyràac

Roman 12.3-8; Epet 1.22-23; 4.11-16

12 Me pajĩ pyxit peaj, ne ampeaj kam, kam me pahcukrã xà jàhtô, ne me pahcukrã xà ita te amji to cuprõn, ne amji to me pajĩ pyxit peaj. Ita jĩkjê na mã, me pajàhtôa cakrô me papê Jeju na mehkwỳ pê hĩ kam cukrã xà atajê pyràac.

13 Pê mam me pahkwỳ kwỳ pê Juta catêjê, ne me pahkwỳ kwỳ pê krĩxàre cahkrit, ne me pahkwỳ kwỳ pê amjia kôt amji mã me hàpên catêjê, ne me pahkwỳ kwỳ pê cama jũm mã me hàpên catêjê. Ne ahpỹanre na ajpẽn caxuw ajco me papa cakrô, pê Pahpãm Carõ pyxit peaj, ne me pahto cuprõ, ne me pahto Jeju na mehkwỳ. Ne me papê Jeju jĩ pyxit peaj ata pyràac. Ne hanea ne pê Pahpãm Carõ Pejti me pahcunea mã amji gõ.

Me pahcukrã xà itajê ajpẽn pê ajteare mã cakrô, me pamã ihcunea na prãm

14 Ne me pajĩ pyxit peaj kam, ahpỹanre na me pahcukrã xà, hàpên xà caxuw, me pahkam ihcuhhê. Ne nee mã me pahkam me pahcukrã xà nõ pyxit nare.

15 Quê ihhêaj to me pajĩ par amji jarẽn to:

— Nee ipê gũhkra nare, na ri nee ipê gĩ kam acukrã xà nare — hajỹr cakrô, quê ha cormã cupê me pajĩ kam me pahcukrã xà ata na.

16 Ne quê ihhêaj to me pajapac amji jarẽn to:

— Ipê gapac ne nee ipê ato nare, na ri nee ipê gĩ kam acukrã xà nare — hajỹr cakrô, quê ha ihtỳj cupê pajĩ kam pahcukrã xà ata na.

17 Ne quê me pajĩ cunea pê me panto pit, jũ mã cu ha me, ne ame awpa? Nare quê me pajĩ cunea pê me pajapac pit, jũ mã cu ha me, ne me ampo pã?

18 Mẽr hõhõ, pê Pahpãm me pajĩ kam ahpỹanre na, cute me pajĩ kam me pahcukrã xà pyxwỳr prãmti ata na pê kam hũxwỳ.

19 Quê ha me pahkam pahcukrã xà nõ pyxit na mã, quê ha nee cupê me pajĩ nare.

20 Ne nee cute hajỹr nare, ne me pajĩ pyxit peaj kam, ampeaj kam me pahcukrã xà jàhtô.

21 Cwỳrjapê quê nee me panto me pajũhkra mã harkwa to:

— Imãa icaxuw akôt hamreare, nare, nee imã ana ihprãm nare — hajỹr nare. Nare, quê nee me pahkrã me pahpar mã harkwa to:

— Nee imã ana ihprãm nare — hajỹr nare.

22 Ne me pahcukrã xà kwỳ peacre cakrô, mã ihtỳj cumã ihkwỳ na ihprãm.

23 Ne nee me pahcukrã xà kwỳ kwỳ impejti nare cakrô, cu ha pahtỳj me hamãr to impeaj ne. Ne me pahcukrã xà kwỳ kwỳ to, nee jũmjê mã me papipẽ xà nare, ne to papipẽ na me pahpahàm, na cu ha ihpro ne ame to papa.

24-25 Ne me pahcukrã xà impejti kam me pahpahàm nare atajê ri, nee ihpro xà nare, cu ha pahtỳj põ pê ame to papa. Ne Pahpãm mã me pahcukrã xà atajê pyxit peaj, na quê nee apu ajpẽn japu nare, ne quêt cumã ihcunea te ajpẽn jamãr na to prãm. Cwỳrjapê ri cute me pajĩ kam me pahcukrã xà itajê cunea pyxwỳr, ne

to cuprõn. Ne ihkwỳ impej nare atajê ri,
Pahpãm te ihkwỳ jirôa pê to impej.
26 Ne quê ha me pahcukrã xà nõ pyxit
ne hà, quê ha ihcahhur cunea ihkàj xà
ata cajpẽ, ne hũ na ihpeacre ne. Ne quê
ha ihnõ pyxit ne impej mã ihpỳm, quê ha
ihkôt ihcahhur cunea impej mã ihpỳm, ne
hũ na hakry.

Pê Pahpãm, cute mehkwỳ to impej xà caxuw mehkwỳ pyxwỳ

27 Jĩkjê na mã me papê Jeju Crixtô na
mehkwỳ atajê cunea pê hĩ pyràac, ne
ahpỹanre na me papê cukrã xà.
28 Pê Pahpãm ahpỹanre na cute
mehkwỳ jamãr ne to impej xà caxuw,
mehkwỳ to ôjtô ne me hũxwỳ.
Ne mam cati mã itajê pê ihkra pê Jeju
jarkwa na memprar catêjê.
Ne ihcote na itajê pê, Pahpãm jarkwa to
cute me cumã mehcakôc catêjê.
Ne ihkôt itajê pê, Jeju te amji kam hapac
xà to me cumã hahkre catêjê.
Ne ihkôt itajê pê, Pahpãm carôt kôt cute
amjia kôt me hàpên xà pihhoti ton xà
nare atajê ton catêjê.
Ne ihkôt itajê pê, Pahpãm carôt kôt cute
me hà caprãr catêjê.
Ne ihkôt itajê pê, mehkwỳ tehcajpar
catêjê.
Ne mehkôt itajê pê, mehkwỳ to
mehhimpej catêjê.
Ne hanea ne mehkwỳ pê mehcakôc xà
pihho to mehcakôc catêjê.
29 Xà ajkĩ mehcunea pê Jeju jarkwa na
memprar catêjê? Hãpà! Nare mõrmõ,
mehcunea pê Pahpãm jarkwa to me ha-
packre catêjê? Hãpà. Nare, mõrmõ,
mehcunea pê Jeju te amji kam hapac xà
to me cumã hahkre catêjê? Hãpà. Xà
mehcunea Pahpãm carôt kôt amji kôt me
hàpên xà pihhoti ton xà nare atajê ton to
me ipa? Hãpà.
30 Nare, mehcunea Pahpãm carôt kôt
me hà caprãr to me ipa? Nare, xà
mehcunea Pahpãm carôt kôt me harkwa
pihho to mehcakôc to me ipa? Nare, xà
mehcunea mehcakôc xà pihhoti atajê kôt
harẽn to me capô to me ipa? Hãpà. He
ahpỹanre na cute me hàpên xà ton xà pit.
31 Ne ihtỳj me amã, Pahpãm te mam
cati mã me amã me gàpên xà impejti jõr
atajê juwahi to prãm. Ne hàpên xà ata pê
Pahpãm jarkwa pejti to cute me hapackre
xà. Ne ampo itajê cunea jirôa pê cute amji
kam hapac xà impej ata, wa ha cormã me
amã harẽn to hane he.

13

Me pamã ajpẽn kĩnti xà ata ri ampo cunea jirô pê cati ne impej

1 Corinti 13.1-13

Jowãw 13.31-35; Carati 5.13-15; Coroxo 3.12-14

1 Imã pjê me côjkwa kam mehkrĩ atajê
jarkwa cunea to icakôc jahkre pej
cakrô,
imã mehcunea kĩn nare ita kam,
quê ha ite me harkwa to icakôc xà ata pê
ihhêj rũm wakỳti kràkràc jõkre, ne
ihkôt hamreare ne.

2 Wa Pahpãm jarkwa to me hapackre to
ipa, ne hanea ne imã ampo cunea
jahkre pej, ne hanea ne imã ampo
pimxur, ne hahkre kêatre atajê
cunea jahkre pej,
ne hanea ne ite Pahpãm to amji mã
ihimpej xà ata kôt itỳj jũ kam kẽnti
nõ catia to antuw jahkre pej cakrô,
imã mehcunea kĩn nare ita kam ri,
nee Pahpãm mã ipê jũm nare,
ne cupê ampo cunea na ijamreare.
3 Wa ite ijàhcukrêj cunea to ipicràn par,
ne hanea ne cama ite, Jeju to amji
mã ihimpej cwỳrjapê,
cute me ijĩ tĩar to caxàr na me hamã, mã
cute me to caxàr cakrô,
imã mehcunea kĩn nare ita kam,
quê ha imãa ihcunea na ihkôt hamreare
ne.

4 Wa ha imã mehcunea kĩn na mã,
wa ha amji mã me to ijàhtũm ryti to ipa.
Ne hanea ne me kam ijàhcajrẽnti to ipa,
ne nee hanea ne me hũ na amji to prãm
to ipa nare.
Ne nee hanea ne amji to ijàmnãn to ipa
nare. Ne nee amji to icati prãm to
ipa nare.
5 Ne nee hanea ne apu amji mã quêt to
ipa nare.

Ne nee hanea ne, amji to pit mã apu amji kam ijapac to ipa nare.
Ne nee hanea ne ampo cunea kôt ame kam icryc pyrentu nare.
Ne nee hanea ne jũm te apu ito kên ata to amji japackre nare.
6 Ỹhỹ, wa ha imã me ikwỳ kĩn na mã, wa ha nee cute me ampo kên ton xà ata pyrên ijakry nare.
Ne quêt cute me ampo pej ton xà ata pyrên ijakryti to ipa.
7 Quê ha imã me ikwỳ kĩn na mã,
wa ha mentête ijàmtàr to ipa ita na.
Ne wa hanea ne Pahpãm to amji mã ihimpej to ipa ita na.
Ne hanea ne Pahpãm to ite amji mã hajỹr ita kam, itỳj me ikwỳ to amji mã hajỹr to ipa ita na.
Ne wa hanea ne ampo cunea kam, ihcunea na ijũcanãr to ipa ita na.

8 Ne me pamã me pahkwỳ kĩnti xà ita, jũ caxuw me papê hamre xà nare.
Ne ihkĩnte, cu ha pahtỳj jũ caxuw Pahpãm jarkwa to pahte me hapackre xà ita to me tojnõ.
Ne hanea ne, cu ha pahtỳj jũ caxuw me pahcakôc xà pihho to me pahcakôc to me tojnõ.
Ne pahte me ampo jahkre pej atajê, cu ha pahtỳj me to pajapac kêt partu.
9-10 Ỹhỹ, cu ha mam me pahnõ ampo jĩkjê crire ne cupy, ata to ma amji jamãr to papa,
ne jũ caxuw ihcunea na cupy, ne ihkôt ihcunea na ita to pit mã amji kam me pajapac to me papa,
ne nee hipêr hĩkjê incrire ata to me amji japackre nare.
Jĩkjê na mã, amcro itajêa kam me pamã ampo cunea jĩkjê kryjre ne hahkre pej.
Ne hanea ne Pahpãm jarkwa to me hapackre xà jĩkjê incrire to, cu ame hapackre to me papa.
Ne cu ha jũ caxuw ampo itajê cunea jahkre pej.

11 Ne pê wa cormã ipê ahkrare ria mã, itỳj ahkrare cakôc xà ata to icakôc,
ne ahkrare te amji mã to ihhimpej xà ata to amji mã ihimpej.
Ne ikà, ne ite ahkrare te amji kam hapac xà atajê cunea rer, ne hicu.
Jĩkjê na mã, cu amcro itajêa kam, me papê ahkrare pyràac, pjê ita kam.
Ne jũ caxuw Pahpãm wỳr me pajàpir xà ata pê ramã me pahkà pyràac,
na cu ha nee hipêr pjê kam ampo itajê to me amji japackre prãm nare.
12 Ne cu ha hanea ne irĩt xà nõ wejti cakênti kam,
te ame amji pupun pej prãm,
ita jĩkjê na mã, cormã nee me pahte me Pahpãm pupun pej nare cakrô,
cu ha pahtỳj jũ caxuw Pahpãm kuc ri me hõmpu,
ne me ajpẽn pupu.
Ne cormã ita kam, me pamã Pahpãm jahkre pej crire, ne cu ha pahtỳj jũ caxuw ihcunea na me Pahpãm jahkre pej to hanea,
pom quê ihcunea na cumã me pajahkre pej he.

13 Ne cu cormã me Pahpãm jikaj ita kam,
cu ha pahtỳj amji mã me to pahhimpej to me papa rohnỳtti mã.
Ne hanea ne pahte amji mã me to hajỹr ita kam,
cu ha pahtỳj me hikaj to me papa rohnỳtti mã.
Ne hanea ne me pamã mehcunea kĩn rohnỳtti mã.
Ne pahte amji mã me pahkwỳ kĩn ita ri,
quêt ihkwỳ itajê jirôa pê cati ne impej.

15

Hacpỹa mã Jeju Crixtô tĩr xà to me hapackre xà
1 Corinti 15.1-58
Me Hàpên Xà 2.24-36

1 Ỹhỹ Jeju kam me ikjêjê itajê, wa ha mam ite me amã Jeju pê me pahpytàr catê jarẽn ata to, ate me amji japackre prãmte, wa ha hipêr me amã harẽn to capô. Pê wa me amã harẽ, pê ca ahna me amji capa, ne atỳj Jeju to amji mã me ahimpej kam me to acrà tu.
2 Ne pê wa me amã harẽn pejti to harẽ, pê ca amji mã me to hajỹr xà ata kôt ri,

Jeju te me apytàr. Na ca ha ite me amã harẽn ita to amji mã me hajỹr tỳaj kam me to acrà tu ne. Nãmri ca ha ate amji mã me to hajỹr xà ita jicu na, ca ha Jeju to ate amji mã me ahimpej xà ata kôt hamreare ne.

3-4 Pê wa Jeju na ijũpar xà ata ri ihkwỳ jirôa pê cati ne impejti, ata pê wa me amã harẽn to hane he:

"Pê Jeju Crixtô me pahkên cwỳrjapê ty,
pê me harêt,
pê ahna amcro incrê jirô pê,
hacpỹa mã ihtĩr" hane.

Ne pê ramã Pahpãm jarkwa na ihkàhhôc kam ahna mehhôc ata na ri cute hajỹr.

5 Ne hacpỹa mã ihtĩr jirô pê, pê Petrô mã amji to ajpẽ. Ne hanea ne hapu na, ihkôt me ipa catêjê te tôxi atajê mã amji to ajpẽ.

6 Jirô pê mã pê, Jeju kam me pahkjêjê jàhtô te quĩjẽnta jirôa pê me cumã amji to ajpẽ. Ne pê me hõmpu atajê kwỳ ramã amehtyc, ne cormã me hàhtôa ne mehtĩar na ame ipa.

7 Jirô pê mã, pê hanea ne Tijac mã amji to ajpẽ, ne ihkôt harkwa na memprar catêjê cunea mã amji to ajpẽ.

8 Ne me hicu xàa kam hanea ne cute imã amji to ipipẽ, ne hapua na ite hõmpun xà ita pê ihhêj rũm, ahkrare te ihpỳpỳm xà kaj na ihpỳpỳm ata pyràac.

9 Wa hapu na icator ita kam, wa mam Jeju jarkwa na memprar catêjê atajê cunea japyre mã, ne icrire. Ne imãa ipê Jeju jarkwa na imprar catêjê nõ caxuw ipej nare. Ampo na? He pê wa ajco ite Pahpãm na mehkwỳ to kêanre to prãm to, ajco itỳj me hahêr to ipa.

10 Cakrô mã nee ite Pahpãm to kên ita jahpan xà na, cute icaca nare, ne ihtỳj quêt cute, ite cumã harkwa na iprar catê na amji mã icapi, ne Pahpãm te ito impej xà ita kôt hamre nare, na wa itỳj cumã ijàpên to ipa. Ne Pahpãm te, ite cumã ijàpên xà na itehcajpar xà ita kam, wa harkwa na cumã memprar catêjê cunea jirôa pê cumã ijàpên to catia to ipa.

11 Wa ha ite mãn me amã Jeju jarẽn na, nare, me cute mãn me amã harẽn na, quê ha nee ahna jũ mãn nare. Ampo na? He me ijũjarẽn xà itajê pipẽn pit. Ne ate ahna me ipar xà atajê to, ca atỳj amji mã me hajỹr to me apa.

Hacpỹa mã me pahcunea tĩr xà to me hapackre xà

12 Wa hirãa pê me amã hacpỹa mã Jeju Crixtô tĩr na harẽn to me ipa ita kam, jũ mã ca ha ajte me anõ amji mã mehtyc jarẽn to:

— Nee hacpỹ mã mehtyc tĩr xà nare — hane.

13 Quê ampeaj kam cute hajỹr na, quê nee hanea ne hacpỹ mã Jeju Crixtô tĩr xà hamreare.

14 Ne nee hacpỹa mã Jeju Crixtô tĩr nare ita kam, quê ha ite me amã ita na harẽn xà ita kôt hamreare ne, ne hanea ne ate amji mã me to hajỹr xà ita kôt hamreare ne.

15 Ne cormã ihnõ te hajỹar he. Quê nee hacpỹa mã mehtyc tĩr xà nare na mã, quê nee Pahpãm hacpỹa mã Jeju Crixtô to ihtĩr nare ita kam, wa cama ite me amã Pahpãm te Jeju to ihtĩr jarẽn xà ita to ame amã ihêj. Ne hacpỹa mã ihtĩr ita kam, jũ mã wa me, ne ame amã ihêj?

16-17 Quê ha hacpỹa mã mehtyc tĩr xà hamreare na mã, quê ha nee hanea ne Jeju hacpỹ mã ihtĩr nare. Ne quê nee Jeju Crixtô hacpỹa mã ihtĩr nare na mã, quê ha hanea ne ate amji mã me to ahimpej xà ata kôt hamreare ne, na ca ha cormã me akên mã me axà, ne kam me apictor xà itajêa kam ame apa.

18 Ne me pahkwỳ te Jeju Crixtô to amji mã mehhimpeaj kam amehtyc atajê, quê ha ihtỳj hanea ne Pahpãm kaj na me acto.

19 Ne quê ha Jeju Crixtô pjê ita kam pit mã me pajamã, ne nee me pahtyc xà jirô pê, pahte me amji pupun xà kêanre atajê jahpan xà na, me pamã ampo jõr nare na mã, cu ha nee ame amji mã hamãr nare, ne mehcunea jirôa pê me pahkên mã me axà.

Cu ha me pahcunea, Jeju cukwa kam, hacpỹa mã me pahtĩr

Me Hàpên Xà 26.23; Ipipẽ Xà 20.1-15

20 Ne nee cute hajỹr nare ita kam, quêt
ampeaj kam mam ihtĩr cakônĩ to hacpỹa
mã ihtĩr, ata na quê ha hanea ne, ihkôat
hacpỹa mã mehtyc atajê pê hũràc peaj, ne
mehcunea hacpỹa mã mehtĩr.
21-22 Ne pê hũmre pyxit peaj pê me
panquêtti pê Atãw to kên ata cukwa kam
ri, me pahcunea tyc xà. Jĩkjê na mã,
hũmre pyxit peaj pê Jeju Crixtô ata cukwa
kam, cu ha quêt me pahcunea hacpỹ mã
me pahtĩr.
23 Quê ha mam hacpỹa mã Jeju Crixtô
ihtĩr, ne ihkôt quê ha hacpỹ ne côjkwa pĩn
amji jaxà ne wrỳ, me ajkaam, quê ha me
cupê me hõ tekjê catêjê atajê hacpỹa mã
mehtĩr.
24 Ne curia quê ha ampo cunea jicu xà
kam ahtwỳ. Quê ha Jeju Crixtô, Hũm curê
xwỳn pê Xatanaj na mehkwỳ jõ pahhi
catêjê carôt tỳjti atajê, cunea tohjê. Mãr
quê nee hipêr pjê kam mehkrĩ catêjê to
ihhimpej nare, ne quêt cute Hũm kam
hapac na me to, quê ha me kampa.
25 Ne quê ha Jeju Crixtô me to ihhimpej
to ipa ita kam, quê ha ahnaa Hũm curê
xwỳn catêjê cunea ihkra par krac ri me
nõr na me to, quê ha me nõ. Quê ha cute
me tohjê na me hahkre pej xà na, me hipy
ihpar xãm.
26 Ne quê ha me pahtyc xà pê me
pahcurê xwỳn ata, quê ha hapua na hicu
xàa kam me to hamre.
27 Pê Tawi xwỳ Pahpãm jarkwa kôt hõ
kàhhôc kam ihhôc to:

"Ỹhỹ, Inxũ Cati,
ate ampo cunea to me ihimpej xà na me
ixãm,
ne ate ampo cunea ton itajê to me ihimpej,
ne hirô pê me icuhhê na me iton" hane.

Ne Pahpãm te ihkra curê xwỳn catêjê
cunea to ihhimpej prãm to, cumã to ih-
cakôc to hajỹr. Ne nee ihkra te Hũm Cati
to ihhimpej xà na cute to cumã ihcakôc to
hajỹr nare.
28 Ne quê ha xa Pahpãm, ihkra pê Jeju
krac ri mehcunea xàr na me to, ne cute
me to ihhimpej na me to, jirô pê quê ha
ihkra Hũm krac ri axà, mãr quê Hũm
ihcunea to ihhimpej.
29 Ne wa ha hipêr me amã hacpỹa mã
mehtyc tĩr xà kôt harẽn kam to icrà tu ne.
Ihhêj ne ramã jũmjê te mehtyc catêjê mã,
cô kam me amji cumrãr. Ne ampo caxuw
mã cute me hajỹr? Pom quê ha xwahna
nee hacpỹ mã mehtyc mehtĩr nare ita?
30 Quê ha nee hacpỹa mã mehtĩr xà
nare na mã, wa ha nee ampo kên te ito
kên xà itajê cunea mã icjêj to ipa prãm
nare.
31 Pỳhàpà, me ikjêjê! He wa amcro
cunea kam ityc xà na pire mã ipa, cu
me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô kam me
pahhônco xà ita kam, wa me apyrên
ijakryte, me amã amji jarẽn to hane.
32 Wa ita ri Epet jõ krĩ kam me icurê
xwỳn catêjê me, me ijarkwa to kypê me
ajpẽn cujtên nare. Mã me cupê ampo
jàprêhti ata pyràc, ne cute me ikam
ihtẽm, ne ajmãr me icuran. Ne hacpỹa
mã mehtyc tĩr xà nare ita kam, mẽr ampo
na mã wa ajte ampo kên itajê cunea mã
icjêj to ipa? Ne quê nee hacpỹ mã mehtyc
tĩr xà nare na mã, cu ha pajapacta ne
mehkrã kên te me amji jarẽn xà kôt me
amji kampa, ne me amji mã:
— Apẽ na ame pahtyc xà ita kam,
hacme, ne ame ampo to ikõ, ne ame apà,
ne cormã ita kam ame amji kĩn cri —
hane.
33 Co he! Me guphêa ne, mãr quê nee
jũm me amã ihhêj nare! Ampo na? He cu
ha mehkrã kên kôt me papa, ne me pahna
ahtũm nare, quê ha hanea ne me pahkrã
kêanre ne.
34 He nee me akwỳ kwỳ mã Pahpãm
carôt jahkre pej nare ita kam, xà nee ahna
amji jũ na me apahàm nare? Na ca ha ate
amji kam me gapac xà kên kôt me apa xà
atajê jicu, ne hacpỹa mã hipêr catyt kam
ate amji kam me gapac xà impejti kam me
apa.

Hacpỹa mã me pahtĩr jirô pê me pajĩ tuw kôt harẽn xà
Ruc 20.34-36; Roman 8.10-11; Pirip 3.20-21

35 Ca ihhêaj to me akwỳ kwỳ mehtyc te
hacpỹa mã mehtĩr na me ajpẽn cukij to:
— Quê ha jũm ty, ne ramã hĩ ihcacu, jũ
mã quê ha Pahpãm ramã hĩ jamre ata to,
ne hacpỹa mã to ihtĩr? Ne hĩ jũ to quê ha

hacpỹa mã cumã ihtĩr, quê ha apu to ipa? — hane.

36 Pỳhàpà! He apê amji jahkre kêatre! Pom ca ha ampo hy kre, quê ha xa ty, jirô pê cormã kam huprãj cato ita?

37 Ne ca ha arỳjhy kre, nare, ampo hy kre, ne ihhy pit kre, ne nee ihcahkôa na ihkre nare.

38 Ne Pahpãm te, ihtỳj ahpỹanre na ampo hy kre ata kam ihcahkô na, cute ton to amji mã ihprãmti xà ata na to. Mẽr hõhõ, pom ca ha ihhy pit kre, quê ha kam ihcakô cato ata, nee ihhy ata me ipipẽn nare, ne ajteare mã, ne hirôa pê impej. Hõhõ, ita jĩkjê na, quê ha jũm ty, quê ha me hĩ jarêt, quê ha hacpỹa mã ihtĩr, ne hĩ to cato ata, quê ha ajteare mã, ne mam ita jirôa pê impej.

39 Ne pom ampo cunea tĩr itajê jĩ, ajpẽn pê ajteare mã. He ajteare mã me pajĩ, ne ajteare mã pryre jĩ, ne ajteare mã pryjara jĩ, ne ajteare mã tep jĩ.

40 Ne côjkwa kam, ajteare mã me hĩ na me ipa. Ne pjê kam cute hajỹar ne ajteare mã me hĩ na me ipa. Ne pjê kam ampo pejti itajê, me côjkwa kam ampo pej itajê, ajwar impej cakrô, nee impej na ajpẽn na ipimràc nare.

41 Ne ajteare mã pyt jàhcujro impejti ata, ne ajteare mã putwrỳ jàhcujro impejti ata, ne ajteare mã ahpỹanre na caxêre jàhcujro impejti atajê.

42 Jĩkjê na mã Pahpãm te hacpỹa mã mehtyc to ihtĩr xà ata te hajỹar he. Ne cute mehtyc jarêt xà ata kam, quê ha ramã hĩ hamre to mõ. Ne hacpỹa mã ihtĩr xà ata kam, quê ha quêt hĩ ata ajteare mã, ne nee jũ caxuw hamre nare.

43 Ne quê ha mehtyc jarêt xà ata kam, quê ha ramã ihkên ne ihpeacre, na quê ha nee hipêr jũm ahna prãm nare. Ne hacpỹa mã ihtĩr xà ata, quê ha quêt impeaj to impej, ne ihtỳj.

44 Ne cute me harêt xà ata kam, quê ha me hĩ pit jarêt. Ne hacpỹa mã ihtĩr xà ata kam, quê ha quêt Pahpãm Carõ Pejti kôt hĩ tuw to ihtĩr ata to ipa. Ne pjê ita kam, me pajĩ itajê pê pjê tekjê atajê to pit mã me papa. Ne hacpỹa mã me pahtĩr jirô pê, cu ha côjkwa kam, Pahpãm Carõ Pejti kôt me pajĩ pê côjkwa tekjê atajê to ame papa.

45 Pê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, ramã Pahpãm jarkwa kôt mam Atãw cator ata jarẽn to hane he:

“Pahpãm te pjê te mehĩ pê Atãw ton, ne hĩ jakre jakôr, mã hĩa na cute amji ton” hane.

Ne côjkwa pĩn Atãw nõa pê Jeju cator ata ri quêt ajteare mã, ne ihtỳj Carõa kôt me pahto ihtĩr.

46-47 Pê mam Atãw ata pê pjêa tekjê, na pê Pahpãm pjêa to, to. Ne quêt hapu na Atãw nõa pê Jeju pê côjkwa tekjê ata, côjkwa pĩn Pahpãm Carõa kôt wrỳ, ata ri mam ita jirôa pê impej, ne cati.

48 Ne pjê kam mam Atãw te amji kam hapac xà kôt me ipa catêjê atajê pê ri, pjê tekjê, ne me cupê hũràac. Ne quêt hapu na côjkwa pĩn Atãw nõ pê Jeju te amji kam hapac xà kôt me ipa catêjê atajê pê ri, côjkwa tekjê, ne me cupê hũràac. Cwỳrjapê quê ha me hĩ pê Jeju hacpỹa mã ihtĩr ata jĩa pyràc.

49 Ne pjê te mam me panquêtti Atãw jĩ ata japua na ri, me pajĩ ita pê hĩa pyràc, na cu cormã ame to papa. Ita jĩkjê na, cu ha ame pahtyc jirô pê hacpỹa mã ame pahtĩr, ne me pajĩ pê côjkwa pĩn Jeju jĩa pyràc, na cu ha pahtỳj jũ caxuw ame to papa.

Côjkwa kam me pahkrĩ xà caxuw me pamã me pajĩ tuw na prãm
1 Texarõn 4.13-18

50 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê, jũ wỳr quê pjê kam me pajĩ kam caprô ramã ihcacu to mõ itajê, côjkwa wỳr Pahpãm himpej xà wỳr api. Ne jũ wỳr quê me pajĩ itajê ihtĩar na ipa rohnỳtti mã.

51 Cormã nee ate me ampo jahkre pej nare ata jarẽn na, me ikampa. He cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare cakrô, cu ha pahtỳj caxuw ame pajĩ to antuw to hane he.

52 Quê ha côjkwa pĩn hõhhi cakôr jicu xà ata jõkre kampa, me ajkaam, hũjarêan kam, cyt ne, me amji to antuw pyrentu. Ỹhỹ, ampeaj kam, quê ha mehtyc hacpỹ

mã mehtĩr me ajkaam, cu ha me pah-
cunea nee jũ caxuw me pajĩ tyc xà nare
ata wỳr me amji to antuw, mehtyc ne
hacpỹa mã mehtĩr atajê mea mã.
53 Ne me pajĩ ty, ne ihcacu xà wỳr pra
itajê, ihtỳj cute amji to ipintuw xà pit, mãr
quê nee jũ caxuw hipêr ihtyc nare. Nãmri
quê ha nee cute amji to ipintuw nare na,
quê ha nee Pahpãm cahê na ihkrĩ nare.
54-55 Pê ramã Pahpãm jarkwa to
mehcakôc catêjê pê Ixaj xwỳ me, Hôxêj
xwỳ, harkwa kôt hõ kàhhôc kam hacpỹa
mã me pahto pahtĩr, ne amji to me
papintuw xà na ajwar mehhôc to:

"Me pahte me pahtyc xà pê me pahcurê
xwỳn tohjê,
ne me to hamre partu.
He me pahtyc xà pê pacti pêrhy xà, ne
ihtỳj me pahcãmxê.
Ne hacpỹa mã me pahtĩr xà ata pê pacti
curan xà pyràac.
Na cu me pahtĩr rohnỳtti mã xà ita kam,
nee hipêr jũ caxuw me pamã me pahtyc
xà cupa nare" hane.

56 Cu ha Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam
Pahpãm jarkwa jirô pê me pahpỳm xà ata
pê pahte me Pahpãm to kên, cwỳrjapê ri
ihtỳj me pahtyc xà.
57 Ne jũm kôt mã pahte me pahtyc xà
ita tohjê? He nee mã jũm kôt nare, me
pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô kôt, cu pahte
me tohjê. Na cu ha Hũm pê Pahpãm te
me pamã ihkra pê Jeju kujahêc ata pyrên
me pajakryti na cumã me amji jarẽ.
58 Ỹhỹ, imã me ikjêjê kĩnti itajê, he
ampo itajê cunea cwỳrjapê, ca ha atỳj me
pajõ Pahhiti to amji mã me ahimpej kam
me to acrà tu ne, ne nee jũ caxuw kam me
apec nare. Ca me pajõ Pahhiti mã apê ita
kam, quê ha nee me gàpên xà ita kôt apê
hamre nare na, ramã me amã hahkre pej.
Cwỳrjapê ca ha atỳj cumã gàpên xà ita to
pit mã hupkre cahkô to me apa.

CORINTI JÕ KRÎ WỲR
Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê Jeju na mehkwỳ jakrã Corinti jõ krĩ kam mehkrĩ atajê wỳr, pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kujate. Na pê hapu na hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Corinti Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc** (2 Corinti).

Ne hõ kàhhôc itajê kam, cute ampo cunea to me hapackre, mãr quê nee me cumã mehtyc xà cupa to me ipa nare. Ne hanea ne cute me pamã me pajĩ tuw jarẽn.

He nee ite Corinti wỳr Pawrô te hõ kàhhôc kujahêc atajê cunea to ipintuw nare, ne ihkwỳ jatujre atajê ri ite to ipintuw.

4

Pê Pawrô Pahpãm mã hàpên na amji kôt harẽ
2 Corinti 4.1-18
Me Hàpên Xà 19.23-40; Roman 1.11-12

1 Pê Pahpãm hàhcaprĩa kam, me ipê harkwa na me iprar catêjê na me ipyxwỳ ita kam, wa ha nee intête me amji hi kwĩn, ne ame ipec, ne me cumã ijàpên jicu nare.

2 Ne wa quêt ampo kên pimxur cunea kam me pahpahàmti atajê cunea, wa ma ame ton caca, ne nee ame cumã me ihêj to me ipa nare. Ne nee wa Pahpãm te harẽn xà kaj na me amã ihcupan xà nõ jarẽn to me ipa nare. Ne wa quêt catyt kam me amã hirãa pê Pahpãm jarkwa jarẽn xà to capô to me ipa. Ne wa Pahpãm kam mare mã, me cumã harkwa jarẽn to me ipa, mãr quê mehcunea, wa nee ame ihêj xi nare na, me ijahkre pej.

3 Nãmri quê ha jũm te nee ite me ijũjarẽn xà ita par jahkre pej nare na, quê ha nee incwỳrjapê amji mã me icuhtom nare. Ne ampo na mã nee me kam hapac jahkre pej nare? Jũ wỳr quê ramã me ipictor to me mõ ita kam me kam hapac pej.

4 Ne quê jũm ato caxwỳ, ca ha nee arĩt nare. Ita jĩkjê na mã Xatanaj pê pjê ita kam, cute amji kam me hapac xà kên jõ pahhi ita te, me cupê cute amji kam me hapac xà to kên, mãr quê nee Jeju Crixtô pê Pahpãm kra pê ampo kên catia pê me hũtàr catê ata na me hahkre pej nare. Jeju pê Hũam pyràc, na quê ha nee Pahpãm to amji mã mehhimpej nare ita kam, quê ha nee Jeju Crixtô kôt me Pahpãm jahkre pej nare.

5 Ne nee wa me pa, amji to me amã me icakôc nare, ne quêt Jeju Crixtô pê me pajõ Pahhiti to, wa me amã me ijũjarẽn to me ipa. Ne Jeju cwỳrjapê ri me ipê me amã me ijàpên catêjê pit. Cwỳrjapê wa ame amã me amji jarẽn to me ipa.

6 Ne pê Pahpãm pjê ton xà ata kam, awcapàtkô cunea to hamre prãmte, harẽn to: "Amcro" hane. Hamre pê amcro pyrentu, pahte me ampo cunea pupun, ne me hahkre pej xà caxuw ahcujro pyrentu. Ita jĩkjê na mã, ihhêj ne Pahpãm te me pamã pahte amji kam me pajapac xà cujro, cu ihkôt me ampo cunea kampa, ne me hahkre pej. Ne Jeju Crixtô tea ri me pamã Pahpãm to ipipẽ, na cu ha ihkôat me Pahpãm carôt jàhcujro jahkre pej.

Põ rũm me pajĩ peacre cakrô, mã kam Pahpãm Carõ Pejti carôt tỳj ihkrĩ

7 Ne pjê te pot na kyre pê hĩ jàhwỳr, ne ihcacure, ne ihkre kam, ampo pejti na hĩ jàhwỳrti te hipu, ita na mã me ite. Ne me ijĩ peacre, ne ihcacure cakrô, mã ihtỳj me amã ampo pej pit jarẽn to ipa. Na quê ha mehcunea, ite Pahpãm jarkwa kôt mehcunea mã harẽn xà pejti jarẽn ita na me ipupu. Ne Pahpãm te ri imã caxuw ampo cunea jirô pê carôt tỳjti ita jõr na me hahkre pej.

8-9 Wa ampo cunea kam me amji pupun
to kêanre cakrô,
mã nee cute me itohjê nare.
Ne ampo kwỳ kam amji jahkre kêatre
cakrô,
wa nee amjia kôt ite me hicu nare.
Ne me icurê xwỳn ame icapôr cakrô,

mã nee Pahpãm te me imã hikran nare.
Ne hãn ne ihtỳj me ito kên cakrô,
wa nee me ijamre nare.

10-11 Ne Jeju te me pancwỳrjapê mehcuran
xà mã amji jõr, mã cute mehcuran. Jĩkjê
na, wa itỳj me amã Jeju te amji kam hapac
xà pejti jarẽn xà mã amji jõr to ipa. Ne
ite me amã harẽn xà ata kôt, ca ha me
atĩr rohnỳtti mã na me apa xà ata, ihtỳj
mehcunea mã Jeju te hacpỹa mã ihtĩr na
harẽn. Ne wa Jeju cwỳrjapê amji to me
ikên cunea japên to me ipa.
12 Ne ite amji to me ikên japên to me ipa
xà ita kôt, ca ha me atĩr rohnỳtti mã na
me apa.
13 Pê pahhi xwỳ pê Tawi ata, ita na
Pahpãm jarkwa kôt hõ kàhhôc kam ihhôc
to hane he:

"Imãa, Pahpãm jũjarẽn xà ita pê nee
ihhêj xi nare,
na wa itỳj amji mã to ihimpej,
ne me amã harẽn to me ipa" hane.

Na wa itỳj cuxà Pahpãm to amji mã me
ihimpej to me ipa, ne itỳj cuxà me amã
Pahpãm jũjarẽn xà jarẽn to me ipa.
14 Ne ampo na mã wa Pahpãm to amji
mã me ihimpej? Wa ite, cute hacpỹa mã
me pajõ Pahhiti pê Jeju to ihtĩr na me
hahkre pej, na quê ha ihtỳj cuxà me ito
itĩr, ne hanea ne me ato me atĩr. Na cu
ha pahtỳj jũ caxuw me pahcunea cuxà
hỹrmã me api, ne cahê na ame papa
rohnỳtti mã.
15 Ne me acwỳrjapêa ri, ite me amji
pupun xà kêanre itajê jàhtôa to hàhtô.
Ne me imã pjê cunea kam, me hàhtôa ne
Pahpãm wỳr me ipipkjêr na me to prãm,
mãr quê Pahpãm mehcunea caprĩ, ne
mehkẽn pê me hũtà. Mãr quê me hàhtôa
to me hàhtô, ne Pahpãm te ampo kên pê
me hũtàr pyrên me hakry na, cumã me
amji jarẽn catia to me ipa.

Cu ha pahtỳj Pahpãm to amji mã me pahhimpej kam me to pancrà

16 Ne amcro cunea kam, me pahkà amji
to hamre to mõr cakrô, mã me pah-
caxwãm pê pahte amji kam me pajapac
xà ihtỳj amji to intuw to mõ. Na cu ha
nee Pahpãm mã me pajàpên tête me amji
hi kwĩn, ne me hicu nare.
17 Ne pahte amji pupun xà to kêanre
kênre, kên pejti te cyt ne imprar atajê
jahpan xà na, quê ha Pahpãm amji cahê
na me papa na me pahto, ne ampo kên
ita jirôa pê me pahto impej catia to cati to
ihcuhhê rohnỳtti mã.
18 Ne por cu pjê kam me panto to me
ampo pupu atajê, quê ha ihtỳj jũ caxuw
hamre. Ne quêt côjkwa kam pahte me
ampo pupun nare atajê, quê ha hàhhuc
rohnỳtti mã. Cwỳrjapê cu ha nee ita ri,
pjê kam, pahte me ampo pupun itajê to
ame pajàptõ nare. Ne quêt côjkwa kam,
cormã nee pahte me hõmpun nare atajê
to, cu ha pahtỳj me amji japackre to me
papa.

5

Nee pahte me pajĩ tuw pupun nare cakrô, ramã to me pajapac xà

2 Corinti 5.1-21
2 Petrô 1.13-14

1 Quê ha jũm ikre pejti catia nõ ton
xwỳjrea na, ramã amji mã ikre cahàc nõ
xãm ne kam ihkrĩ. Ne cute ramã ikre
catia ata jipêj jirô pê, quê ha ikre cahàc
ata hu, ne ma cute intuw jipêj ata mã axà,
ne kam ihkrĩ. Jĩkjê na mã me pajĩ pê
me pahcaxwỳn carõ krekà te hajỹar. Ne
ramã pahte me Pahpãm te côjkwa kam
me pahcaxwỳn carõ mã, hĩ tuw jipêj na
me hahkre pej. Ne quê ha jũ caxuw me
pajĩ pê ikre cahàc pyràcti ita ty, quê ha
caxwỳn carõ ata ihtỳj côjkwa kam me pajĩ
tuw pê ikre cati pyràcti ata kam ihkrĩ. Ne
Pahpãam te ri me pamã me pajĩ tuw pê
ikre pejti pyràcti ata ton, na quê ha nee
jũ caxuw hamre nare.
2-3 Ne pom quê ha jũm ikre cahàc pê
ihkrĩ xà kêanre kam ihkrĩ, ne ihtỳj ikre
pejti ata mã hàr ne kam ihkrĩ pyrentu
to prãm, ita na mã me pajĩ te, ne ihtỳj
me pajĩ ita rer pyrentu to prãm. Ne ma
côjkwa kam me pajĩ tuwti te jũ caxuw
hamre xà nare ata mã hàr, ne kam ihkrĩ
to prãm to, me to pajapac xà te me
pahcagãgã.
4 Ne pom cu pjê kam me pajĩ to
ame papa xà ita kam, cu pahtỳj ame

pahcagãgã to me papa. Ampo na? He nee mã me pahte me pajĩ tũm ata caca xà to nare. Ne quêt intuw ata mã hàr ne kam apu ipa to prãm to, cu ame pahcagãgã. Ne cu ha me pajĩ tuw te jũ caxuw hamre xà nare ata kam ame papa, ne nee hipêr me pajĩ tũm, ramã hamre to mõ ata to me amji japackre nare.

5 Ne pê Pahpãm ramã mam ita to amji kampa. Ne cute ampeaj kam, ihtỳj jũ caxuw me pahto ipintuw na me pajarẽn xà caxuw, ramã cute me pamã Carõ Pejti jõr, na quê ha ihtỳj to.

Pahte me pajĩ tuw to me amji pytàr na ramã me pamã hahkre pej

6-8 Ita pyrên me pajakry to, cu pahtỳj me pajũcanãr na amji mã me pahcarôt. Ne cormã pjê ita kam, ame papa xà ita kam, nee pahte me pantoa to me Pahpãm pupun nare cakrô, cu pahtỳj amji mã me to pahhimpej to me papa. Ne pahte amji mã me to pahhimpej xà ata kôt ri, me pamã hahkre pej. Ne cu cormã me pajĩ ita kam ame papa xà ita kam, cormã nee Pahhiti cahê na me pajĩ tuwti ata kam ame papa xà nare na, pahte me amji jahkre pej. Ne pahtỳj me pamã, pahte me pajĩ tũm ita pê me pajapôj, ne ma Pahhiti cahê na me pajĩ tuwti ata mã me pancjêj na me pamã to prãm.

Cu pahtỳj amji to me Pahpãm cajpuaw to prãm

9 Ne ampo pyxit peaj ata na ri me pamã ihprãam to prãm. Cu ha pahtỳj pjê kam, cormã me pajĩ tũm kam ame papa xà ata kam, amji to me Pahpãm cajpuaw to prãm, nare, côjkwa kam me pajĩ tuw kam me papa xà ata kam, cu ha amji to me Pahpãm cajpuaw.

10 Ne mẽr ampo na mã cu pahte me ita ton xà? He cu ha jũ caxuw me pahcunea me pajõ Pahhiti pê Crixtô cuna mã me pahcuhhê, mãr quê catyt kam me pahcunea cukij, ne me ajpẽn pê me pahto haprã. Ne taa, cormã pjê kam me pajĩ tũm to me papa, ne pahte me pajàpên xà ton atajê jahpan xà na, ahpỹanre na me pamã amgõ pa. Ne me pahkwỳ te ampo pejti ton atajê to, quê ha impej, ne me pahkwỳ te me ampo kên ton atajê to, quê ha apu ihkêanre ne.

Jeju mã me pahkĩn xà ata, ihtỳj me pahto ihhimpej

Roman 6.4-6; Epet 4.22-24; Coroxo 3.9-10

11 Cwỳrjapê wa itỳj kypê amji mã me pajõ Pahhiti cupa to me ipa nare. Na wa itỳj Pahpãm wỳr me hàhtôa to me ipipkjêr to prãm. Pahpãm mã ihcunea na me ijahkre pej, cwỳrjapê wa nee me ipej mã me ipỳm prãmte, hỹrmã ame to ipipkjêr to me ipa nare na, cumã me ijahkre pej, ne hanea ne ahna me amã me ijahkre pej.

12-13 He jũmjê itajê ri põ rũm pit mã amji to me cati prãm, na ri põ rũm pit mã ampo atajê na amji to me hàmnãn to me ipa. Ne ihhêj ne ihtỳj jũmjê itajê te põ rũm mento to me ipupun, ne nee me icaxwãm pê, cute me ite amji kam me ijapac xà na me ijahkre pej nare kam, amã me ijarẽn to kêanre to:

— He Pawrô na mehkwỳ itajê te me amji jahkre kêatre, ne ihhêj ne ame kam waj — hajỹr. Ne mehkwỳ me ijarẽn to:

— Cute me pamã ihhêj xi xà ita caxuw, cute amji jahkre kitre nare — hane. Ne wa ha ite me ikam waj cakrô, wa itỳj cormã me amji to Pahpãm cajpuaw to ipa. Ne nee wa ame ikam waj nare, wa me ikrã impeaj kam me ato impej to me ipa. Wa ite ramã me amã, me icaxwãm pê ite me amji kam ijapac xà na me amji jarẽn. Mãr ca atỳj me cumã me ikôt harẽ, ne nee ame ijũ na apahàm nare. Ne nee mã ite amji to me icati to prãm to, ite me amã ite amji kam me ijapac xà ita na me amji jarẽn nare.

14 Ne Jeju Crixtô mã me ikĩnti ata ri me ito ihhimpej to ipa, cwỳrjapê wa itỳj me atehcajpa. Ne por pê Jeju pê me pajõ Pahhiti pyxit peaj ne ty, ata cukwa kam ri ihhêj ne me pahcunea te amji kam pajapac xà tũm kên atajê tyc, ne hamre par.

15 Ne pê me pahcunea cwỳrjapê ty, ne me pancwỳrjapêa pê hacpỹa mã ihtĩr, mãr cu pjê kam ame papa atajê, nee hipêr amji to me amji cajpuaw to prãm to ame

papa nare. Ne quêt ihcajpuaw to prãm to, cu cumã ame papa.

Jeju me pamã cute amji kam hapac xà tuw pejti gõ

16 Ita kam ri pahte amji kam me pajapac xà ita ajteare mã, ne impej. Cwỳrjapê, cu ha nee pjê kam, cute me amji kam hapac xà tũm ata kôt, jũmjê to amji kam me pajapac nare. He pê wa mam Jeju to me amji kam ijapac xà to hanea. Ne ita kam, wa nee hipêr me to hajỹr nare.

17 Ne quê ha jũm Jeju Crixtô to amji mã ihhimpej, ne kam amji hônco ata pê quê ha jũm tuwti ata. Ne ramã mam cute amji kam hapac xà tũm kên ata cupê hamre partu. Na quê ha quêt cute amji kam hapac xà tuw pejti ata kam apu ipa.

18 Ne ampo pej itajê cunea Jeju kôt, Pahpãm pĩn, me pahwỳr pra. Ne pê mam me papê Pahpãm curê xwỳn. Ne Jeju cukwa kam ri cute hacpỹa mã, me pahto amji jõ ikwỳ nõ. Ne cute hỹrmã mehkwỳ to ipipkjêr xà ata pê ri me pajàpên xà, pê ahna me paxãm, mãr quê me pahcuxà hanea ne me to amji jõ ikwỳ nõ.

19 Na wa itỳj mehcunea mã Pahpãm jarẽn to:

— Pahpãm mã me ato hõ ikwỳ nõ na me ato prãm. Na ri cute Jeju Crixtô cukwa kam, ate ame to kên xà atajê cunea to hapac kêt, ne to tojnõ — hane. Ne Pahpãm te, ite mehcunea mã me ita jarẽn na, me imã hũjahkre.

Cu Jeju me ajpẽn kam me pahhônco, na ri Pahpãm te me pahna amji caxàr

20 Cwỳrjapê pê Jeju harkwa na me iprar catêjê na me ipyxwỳ. Na wa me cumã me icakôc xà ata kam, ihhêj rũm Pahpãam ri me cumã ihcakôc, ne me ahna hàhwỳr to:

— Me icurê xwỳn itajê, cama amji na me ijamã, wa amji wỳr me ato apkjê, ne me ato ikwỳ nõ, cu ajpẽn to me ikwỳ nõ, ne ajpẽn kam me pahhônco — hane.

21 Pê nee Jeju Crixtô jũ caxuw ampo kên ton nare. Ne nee kam ampo kên nõ incrire hamreare cakrô, mã Pahpãm te me pancwỳrjapê to amji kam hapac to ihhêj rũm, cute mehkên ton catêjê nõ. Ne cu Jeju me ajpẽn kam me pahhônco xà ata kôt ri, Pahpãm te me pahna amji caxàr, mãr cu ajpẽan kam ame papa, quê ha ahna ihcajpuaw.

6

Cu pahtỳj Pahpãm te me pahto impejti xà ata na me amji to pôj

2 Corinti 6.1-18

1 Me ipê Pahpãm cahê na cumã me ijàpên catêjê ita kam, wa ha me awỳ, mãr ca atỳj Pahpãm te hàhcaprĩa kam me ato impejti xà ata na me amji caxàr to impeaj ne.

2 Ne pê ramã Ixaj xwỳ pê Pahpãm jarkwa na ihcakôc catê ata, ita na Pahpãm jarkwa kôt ihhôc to hane he:

"Wa, ate amji tehcajpar xà na me iwỳr xà ata na,
me akam ijapac prãam kam ikrĩ.
Ne me apytàr xà jõ amcro ata kam,
ite itỳj me apytàr" hane.

Mẽr hõhõ, me ikampa. He ita kam ri pahte me amji pytàr xà na, me Pahpãm na me pajàhwỳr xà. He ita kam ri ramã pahte me amji pytàr xà jõ amcroa kam hàhhuc.

Pê Pawrô cupê catyt kam Pahpãm mã hàpên catê na amji jarẽ

3 Wa ite amji kôt me jũm te catyt kam ipa intête mehcahpêrkàr cupate, wa catyt kam me ipa, mãr quê nee jũm, ite me ijàpên xà ton to me ipa ata na, ihcakôc kên nare.

4 He wa itỳj quêt me ipê Pahpãm mã me ijàpên catêjê itajê na me amã amji to me ipipẽ to me ipa. Gapacta ne me ikam me ato xa ne me ipupu he:

Wa itỳj ampo kên me, ite amji pupun kêanre me, ampo te amji wỳr me ikrã jacjên itajê mã, itỳj me ijũcanãr to me ipa.

5 He hõtpê me icahhy, ne me ijacjê, ne me hàhtôa ne ihtỳj me ito kên prãmte me ikrã, ne ajpẽn wỳr me icapôr to me ipa cakrô, wa itỳj catyt kam me Pahpãm mã apê.

Ne wa itỳj me ijapên to tỳaj to me ipa.

Ne wa hanea ne itỳj me ijikwa ne me ijõt xà kaj na, Pahpãm mã mehcajrẽn to me ipa.
Ne hanea ne prãm na ame ipa cakrô, wa itỳj catyt kam Pahpãm mã ijàpên to me ipa mã, me ijũcanãr to me ipa.
6 Ne wa ampo kên ton xà ata pê ampỳa mã me ipa, ne Pahpãm te amji kam hapac xà ri quêt me imã hahkre pej to prãm.
Ne wa itỳj cute me ito kên catêjê atajê kam me icryc, mã me ijũcanãr to mentête amji jiprõn to me ipa. Ne quêt ijàhcaprĩa kam, catyt kam me to amji kam ijapac to me ipa.
Ne hanea ne ihtỳj Pahpãm Carõ Pejti te me imã amji jõr, wa ihkôat me ipa.
Ne hanea ne ihtỳj me imã mehcunea kĩn, wa mehkĩan kam me ipa.
7 Ne wa hanea ne itỳj me cumã Pahpãm jarkwa hêj xi nare ata jarẽn to me ipa.
Ne hanea ne itỳj Pahpãm carôat kôt, me ijàpên xà pihhoti catia ton to me ipa.
Ne wa catyt kam Pahpãm te amji kam hapac xà pejti kôt me ipa xà ita to me icurê xwỳn catêjê kam pra ne toa me cupê amji pytà, ne me tohjê.

8 Ne ite me amã, ite amji kam me ijapac xà na amji jarẽn xà itajê, ihtỳj me ipê Pahpãm jarkwa na cumã me iprar catêjê impeaj na me ijarẽ.
Mã mehkwỳ kwỳ ihtỳj me ito me icati, mã mehkwỳ me ito ijõkrenõ, ne me imã ipahàm to.
Mã mehkwỳ me ito mehcakôc to impejti,
mã mehkwỳ me ito mehcakôc kêanre.
He me ito hajỹr cakrô, wa nee itajê nõ na me to amji kam me ijapac nare.
Ne me cumãa, me papê me pahhêj xi catêjê cakrô,
wa itỳj catyt kam ihêj xi xà nare to icakôc to me ipa.

9 Ne me cumãa, nee me ipê jũmjê catihti atajê nare cakrô,
mã me hàhtôa mã pjê cunea kam me ijahkre pej.
Ne me cumãa, wa ijõtpê amji to me ityc xà japên to me ipa cakrô,
wa itỳj me amji to me ipijapar to me ipa.
Ne ihtỳj me icahhyr to me ipa cakrô,
nee cute amji mã me hamãr ne me ijipej nare.
10 Ne me imã amji kĩn nare cakrô,
hõtpê Pahpãm pyrên me ijakry.
Ne me ipê ampo hamreare cakrô,
wa itỳj ite, Pahpãm te amji kam hapac xà to, me hàhtôa ne me to hakràj.
Ne me ipê ampo pê pjê ita tekjê jamreare cakrô,
mã hõtpê me imã ampo pê côjkwa tekjê atajê cunea.

Pê Pawrô hirã pê, ihcunea na, me cumã amji jarẽn pa

11 Corinti jõ krĩ kam me ikjêjê itajê, wa ite nee ampo na me apê amji to ipimxur nare, ne quêt hirãa pê me amã ihcunea na me amji jarẽn par. Ne itỳj imã me akĩnti ata to ite me amã ipipẽ.
12 Ne imã me akĩan to me akĩn cakrô, mã nee ihhêj ne me amã me ikĩn nare.
13 Ne Jeju kôt ihhêj rũm me apê me ikra pyràac. Ne imã me akĩnti ita jahpan xà na, hanea ne hipêr amã me ikĩn.

Cu ha nee me cupê Jeju na mehkwỳ nare atajê caca xà mã me paxàr nare
Epet 5.3-14; Tijac 4.4-5; 1 Petrô 4.1-6

14 Ne me apê Jeju to ate amji mã me ahimpej catêjê atajê, ca ha nee amji mã me Jeju to mehhimpej nare atajê me, me gàpên xà na ame ajpẽn par, ne ajwar, ajpẽn cahê na me gàpên nare. Ampo na? Quê ha pijamã jũm krã impejti ne catyt kam ipa atajê me, jũm krã kên ne amjia kôt ipa atajê me, ajpẽn cahê na me hàpên to me ipa? Hãpà! Jũ wỳr quê ame amji mã hamã ne ajpẽn cahê na me hàpên to me ipa. He xà quê ajkĩ ihtỳj amcro me awcapàtkô ajcacwa? Hãpà!
15 He xà ajkĩ ihtỳj Jeju Crixtô me Xatanaj mã ajpẽn cajrẽn? Hãpà! Me cupê ajpẽn curê xwỳn. Mẽr hõhõ, por jũmjê amji mã Jeju to mehhimpej to me ipa atajê, quê nee Jeju to amji mã mehhimpej nare atajê me, ajpẽn kam me ihhônco nare, ne ajpẽn kaj na me ajpẽn kampa.
16 Quê ha pijamã jũm Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata jũrkwa wỳr pahpãm

cahàc krekà tĩr nare ata to hỹrmã mõ,
ne kam hãm? Hãpà! Jũ wỳr quê
Pahpãm me, pahpãm cahàc krekà ata
apu amji mã hamã, ne ajpẽn kôt amji
kampa. Mẽr hõhõ, Pahpãm Carõ Pejti
me pajĩ caxwãm pê ihkrĩ ita kam, ihhêj
rũm me papê Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata
jũrkwa pyràac. He pê Pahpãm jarkwa
to mehcakôc catêjê atajê me hàhtôa, ne
ramã Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam,
ahna mehhôc to hane he:

"Wa ha itỳj me cahê na ikrĩ, ne mehcotea
na apu ipa,
ne pa amji to me hõ Pahpãm, quê ha me
cupê me ikwỳ.
17 Na ca ha mehkrã kên catêjê te Pahpãm
to amji mã mehhimpej nare atajê
pê me acato,
ne ajtea me cupê ampỳa mã ame apa.
Ne nee ca ha mehkôt cute me ampo kên
ton xà atajê nõ ton nare.
Ca ha me to hane, wa ha itỳj me ana amji
caxàr to impeaj ne.
18 Na wa ha me Apãm Cati na amji to, ne
me apê me ikra na me ato" hane.

Hõhõ, pê Pahhiti mehcunea jirôa pê carôt
tỳjti ata, me ana amji jarẽn to hane.

CARATI JÕ PJÊ WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne ma Carati jõ pjê kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê mã, pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kujate. Na pê hõ kàhhôc japrỳ ita pê **Carati Jõ Pjê Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Carati).

Ne ihkàhhôc ita kam, cute me cumã ihhêj xi catêjê cawpa to hajỹr he: "Nee hipêr me cute me Juta catêjê te amji kam me hapac xà wej tũm ata kôt me ipa xà nare. Jũ wỳr quê Pahpãm pahte me pajàpên xà impejti ton itajê kôt, me pahna amji capa. Ne jũ wỳr quê me panquêtjê me, jũm caca xà kôt me papa xà ita kôt, Pahpãm me pahna amji capa. Ne Jeju to quêt amji mã me pahhimpej, ne kam me pahhônco, mã cute me pamã pahte amji kam me pajapac xà intuwti jõr xà ita kôt, quê ha Pahpãm me pahna amji capa" hajỹr.

Pawrô te amji kôt harẽn xà
Me Hàpên Xà 16.6; 18.23

1-2 Hàpà me ikwỳ pê Jeju na mehkwỳ, ca Carati jõ pjê kam ame akrĩ atajê. Ipê Pawrô, ne ipê Jeju jarkwa na iprar catê. Ne itea wa ijarkwa hyr, mã ijarkwa kôt cute me amã ihkàhhôc ita ton. Ne Jeju jarkwa na iprar xà ita caxuw nee jũmjê xũmre te me icapi nare, ne nee jũmjê xũmre kôt Pahpãm te icapi nare. Ne quêt Jeju Crixtô me, Hũm pê Pahpãm te hacpỹa mã to ihtĩr ata me ri ajwar ijàpên xà ita caxuw icapi. Ne ita ri Jeju kam ajpẽn to me pahte amji to me pahkjêjê kwỳ, icahê na mehkrĩ itajê te me amã amji jarẽn kujahêc.

3 Imã Pahpãm pê me pajõ Inxũ me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prãm. Ne cute me acaprĩ, ne me acaxwãm pê me acaxwỳn kam me amã me acarĩcti, impejti jõr to ipa na, imã me ato prãm.

4 He Pahpãm mã me pahcunea pê mehkên ton catêjê, cwỳrjapê ri ihtỳj me pahkên mã me paxàr xà. Ne pê Jeju ihtyc mã amji gõ. Cute me pahkên mã me paxàr xà ata pê me pahto cator xà caxuw cumã amji gõ, mã me pancwỳrjapê ihtyc. Mãr quê pjê kam, cute me amji kam hapac xà kên ita pê me pahto cato. Hõ, ita na pê me Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati ihkra pê Jeju Crixtô to prãm.

5 Cwỳrjapê ri imã amcro cunea kam me pahte Pahpãm mã me:

— Mehcunea jirôa pê quêt acatihti, ne apejti rohnỳtti mã — hajỹr to prãm. Ampeaj kam!

Cu ha cute me pamã ihhêj catêjê par nare
Roman 16.17; Coroxo 2.8; 2 Petrô 2.1-3

6 Pỳhàpà! Mã ajte xãmte ramã me ate, pê Jeju hàhcaprĩa kam amji kôt Pahpãm wỳr pry ata kôt me ana ahwỳ, ca ihkôt me amõr cahtiri, ramã ate me cumã hikran! Pê Pahpãm Jeju te amji kam hapac xà na ihkôt me amõr prãmte me ana ahwỳ, ca ihkôt me amõr cahtiri ihhêj ne ramã ate me cumã hikran! Ne ajte ita caxuw Pahpãm wỳr ajteare mã, me amã jũm te amji kam hapac xà nõ ita kôt ame apa.

7 He xà ajkĩ ampeaj kam me Pahpãm wỳr pry jàhtô? Hãpà! He Jeju te amji kam hapac xà ita pê ri pry pyxit peaj ata, Pahpãm wỳr. Wa ite curi jũmjê itajê te Jeju te amji kam hapac xà tête ame girên to me ipa na me garẽn par. Ne cute me amã ampo to hahkre xà atajê kôt ri, me akrã cunĩ pit. Ne ihtỳj Jeju te amji kam hapac xà pejti ata to me amã ihhêj to me ipa.

8 He imã jũm te Jeju ràn xà na ajteare mã me amã ampo kên to hahkre catê atajê to, Pahpãm te Xatanaj jõ cuhy catia ata kam, mehkên mã me mẽn rohnỳtti mã na, me to prãm. Wa ha me ite mãn Jeju ràn xà na ajteare mã me amã ampo to hahkre na, wa ha itỳj Pahpãm te me ito kên na, imã amji to prãm. Ne quê côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõ wrỳ, ne Jeju ràn xà na, ajteare mã, me amã ampo to hahkre na, quê ha ihtỳj imã Pahpãm te cuhy catia ata kam ihkên mã mẽn na, imã to prãm.

9 He pê wa mam me amã ampo to
hahkre, pê ca ahna me amji capa ata ràn
xà na, xà wa ha ajkĩ hipêr ajteare mã
ihkaj na me amã ampo to hahkre? Hãpà,
wa ha hipêr me amã ite to hahkre xà atajê
to pit mã hahkre. Ne quê ihhêaj to jũm
ita, Jeju ràn xà na, ajteare mã me amã
ampo to hahkre ata ri, imã Pahpãm te
cuhy catia kam ihkên mã mẽn rohnỳtti
mã na, imã me to prãm.
10 Ne por ame amã ihhêj to ipa, ca kam
me akrã cunĩhti atajê ri, ito me amã ihhêj
to hane he:
— Por Pawrô me amã ampo to hahkre
atajê kôt hamreare. Ne ate mehkĩn
prãmte ri ame amã ihcakôc to ipa —
hane. Wa nee me ate me ikĩn prãmte ame
amã icakôc nare, ne quêt Pahpãm te ikĩn
prãmte, wa ame amã icakôc. Wa pjê ita
kam ite amji to mehcajpuaw prãm na mã,
wa ha nee cumã ijàpên xà, pê Jeju mã
iprar catê ita, mã ixàr nare.

Pê Jejua harkwa na imprar catê na Pawrô xãm

Me Hàpên Xà 26.9-20

11-12 He por atajê te hanea ne, pom
ite me amã ampo to hahkre xà itajê,
nee Pahpãm pĩn cator nare na me harẽ.
Cwỳrjapê Jeju kam me ikjêjê, wa ha ita
cunea na me amã amji jarẽn to capô partu
ne. He wa nee ite ikrãa kam ita to amji
kam ijapac, ne ame amã harẽn nare. He
nee jũm xũmre te me caxuw imã hõr
nare, ne nee jũmjê te me caxuw imã ita to
hahkre nare. Ne Jeju Crixtô te ri imã itajê
cunea jahkre pej na iton, ne imã ipẽr.
13 He pê ca ramã me ijarẽn pa, pê wa
ajco mam Juta catêjê te amji kam hapac
xà kôt ipa xà ata kam, pê wa ajco Pahpãm
na mehkwỳ jahkre kêt kam, ijàprêa kam
ipa. Ne cute me amji pupun xà kêanre na
me ton to ipa. Ne ajco ite me to hamre
prãmte ihcunea na me ton to ipa.
14 Ne pê wa amcro atajê kam, ajco me
ikwỳ pê Juta catêjê te amji kam hapac xà
kam, me ikwỳ pê ajkam me icati jirôa pê
catyt kam, me iquêt xwỳ pê Mojxe te me
hapackre xà kôt ipa. Ne pê wa ajco me
iquêtjê caca xàa kôt, caxwãm catia mã,
catyt kam ipa na ajco amji to ahcukij.
15 He pê wa cormã ipỳm nare kam, pê
ramã Pahpãm hàhcaprĩa kam amjia kôt
amji mã icapi, ne ina ahwỳ, cumã ijàpên
prãmte.
16 Wa ite mehcahkrit pê, por me cupê
Juta catêjê nare atajê mã, Jeju jarẽn, ne
ipẽr prãmte, pê Pahpãm imã ikra jahkre
ne imã cupẽ. Ata caxuw pê wa nee jũm
xũmre wỳr ipicahur nare, cute imã Jeju te
amji kam hapac xà to hapackre prãmte.
17 Pê wa nee hanea ne Krĩpinkrên wỳr
itẽm, ne mam, icumam me cupê Jeju
jarkwa na memprar catêjê atajê nõ cukij
nare, cute imã Jeju te amji kam hapac
xà to hahkre prãmte. Ne ma cama
Põcaprỳhti jõ põti kam me hamreare ata
wỳr itẽm pyrentu. Pê curia Jeju imã cute
amji kam hapac xà to hahkre, jirô pê mã
wa ma, Tamatcô jõ krĩ wỳr ite amji jaxàr.
18 Ne pê wa Krĩpinkrên wỳr itẽm nare
to amji to caku to incrê, jirô pê, pê wa
cormã Petrô pupun. Ne cumã icakôc
prãmte Krĩpinkrên wỳr tẽ, ne icato, ne
curia cahê na amji to putwrỳ jĩkjê to
hamre.
19 Pê wa nee Jeju jarkwa na memprar
catêjê nõ pupun nare, ne ite Tijac pê Jeju
tõ te amji to hapu na kjê ata me, Petrô pit
pupun.
20 He ampeaj kam wa Pahpãm kam
mare mã, me amã awjarẽ, pom wa ampo
cunea to awjarẽ itajê, nee mã ihêj xi nare,
ne ampeaj kam pê Jeju imã to hahkre.
21 Pê wa Petrô pupun jirô pê, ma Xiri jõ
pjê me, Xirixij jõ pjê kam amehkrĩ atajê
kwỳ kôt apu mõ.

Pê Jeju Pawrô te amji kam hapac xà cunea to antuw

22 Ne pê amcro atajê kam, nee Juta jõ
pjê kam Jeju Crixtô na mehkwỳ atajê me
ijahkre pej, ne mento jĩa to me ipupun
nare.
23 Ne pê cama ajco me cumã me ijarẽn
to hane he:
— Por pê Pawrô ajco Jeju to amji mã me
pahhimpej tête me pahcahpêrkà ata ri,
ita caxuw ihtỳj mehcunea mã, cute amji
mã Jeju to mehhimpej na me ton to ipa —
hajỹr na cute me ijarẽn par.

24 Ne cute me ijarẽn par xà ita kôt ri,
ihtỳj Pahpãm to amji mã me hàmnãn to
me ipa.

2

Pê mam Jeju jarkwa na memprar catêjê atajê Pawrô pejti na harẽ
Me Hàpên Xà 15.1-11

1-2 Ne ina caku te cwatôxi jirô pê mã,
Pahpãm te hacpỹa mã Krĩpinkrên wỳr
itẽm to imã hũjarẽn, wa ite impar, ne ma
amji jaxàr. Ne ma amji kôt Parnap me
Tito pê Crec catêjê nõ ata me, me pra, ne
curi me icator. Ne ite Jeju na mehkwỳ
jõ pahhi catêjê pit me, me cuprõn, wa ite
me cumã mehcahkrit pê Juta catêjê nare
atajê, mã Jeju jarẽn xà atajê cunea na,
amji jarẽn. Ne ampo na wa ite cumã catyt
kam amji jarẽn to hajỹr? Ihtỳj ame ite
amji kam ijapac xà ita kôt hamreare na
mehcãmjĩ cupate, wa ite me cumã harẽn
par.

3-5 Mã cute me, ite me cumã harẽn xà ita
na me ipar, ne ahna me cumã impejti. Mã
ikôt mehkwỳ cator atajê te me cupê Jeju
na mehkwỳa na me cumã amji jarẽn. Ne
hamreare, imãa cama ame cumã mehhêj.
Ne ampo na ri curi me cator? He cama
cute ame ikôpĩr prãmte, mõrmõ wa ajkĩ
Juta catêjê te amji kam me hapac xà me,
Mojxe xwỳ te me hapackre xàa kôt, ajkĩ
me mõ. Mã cute ahna me ipupun prãmte,
curi me cator. Ne cute me ikôt mõr catê
pê Tito pupun, mã nee cupê Juta catêjê nõ
nare, na pê nee me ipê Juta catêjê caca
xà kôt amji mã impy kà kwỳ jakep nare.
Cwỳrjapê ri me imã:

— Ampo na mã ca me pancaca xà to
pahte me amji pyràc xà kôt, nee ate me
Tito mã impy kà kwỳ jakep nare? Me
imãa, me cupê Jeju na mehkwỳ cunea te
hanea ne ihtỳj me panquêtjê te amji kam
hapac xà to, cute me amji pyràc xà atajê
cunea kôt me ipa xà — hajỹr. Wa nee ite
me kam ijapac nare, ne cama, ma ame
amji pê cute amji kam me hapac xà ita
cunea curê. Ampo na? He wa nee me
iquêtjê caca xà itajê me, Jeju te amji kam
hapac xà impejti ita to me ipicacwỳr prãm
nare. Ampo na? He Pahpãm te amji kam
hapac xà impejti ita kôt ri, me apa na imã
me ato prãm. Xà Jeju na mehkwỳ jõ pahhi
catêjê atajê te ajkĩ Tito mã impy kà kwỳ
jakep na, me imã hũjahkre? Hãpà! Nee
cute ahna me imã hũjahkre nare!

6 Mã Tijac me, Petrô me, Jowãw pê
Jeju na mehkwỳ jõ pahhi catêjê na cute
me imã harẽn atajê te nee, ite ampo to
ihcupan xà nõ mã cator nare. Na ri nee
cute me, ite amji kam ijapac xà ita jirô
pê, me imã ampo jarẽn, ne to mehhimpej
nare. Ne me cupê Jeju na mehkwỳ mã
ihtỳj amji mã me hũmre itajê cupa to me
ipa, ne me ajpẽn mã:

— Pê me hũmre itajê mento jĩa to me
Jeju pupu, cwỳrjapê ri me hũmre cunea
jirô pê me cati — hajỹr. Wa nee ampo ita
to amji kam ijapac prãm nare. Ampo na?
He Pahpãm mã me pahcunea jahkre pej
pejtu, ne cumã me pahcunea pipẽn pit.

7 Ne me cupê pahhi catêjê atajê mã
ijahkre pej, Pahpãm te ite mehcahkrit mã,
Jeju te amji kam hapac xà jarẽn catê na,
cute ixãm na me ijahkre pej, ahnaa mã
cute Petrô, pê me cupê Juta catêjê mã Jeju
kôt harẽn catê na hãm he.

8 Pê Pahpãm mehcahkrit mã, ite Jeju
jarẽn xà caxuw, imã ikrã kre te amji
jahkre pej xà gõ. Ne hanea ne me cupê
Juta catêjê mã Petrô te Jeju jarẽn xà
caxuw cumã ihkrã kre te amji jahkre pej
xà gõ.

9 Ne wa ite Jeju na mehkwỳ jamãr catêjê
atajê me, Pahpãm te me imã ijàpên xà jõr
ata na me ajpẽn par pej jirô pê mã ri, cute
ahna Parnap me ijahkre pej, ne mehkwỳ
kam mare mã, cute me imã:

— He cu me pahcunea Pahpãm mã
hàpên xà pyxit peaj ita to pit mã me apê.
Ne me atekjê pê, mehcahkrit jõ pjê kam
me ipa atajê mã, ate me Jeju jarẽn xà. Ne
me pa, wa ha me cupê Juta catêjê jõ pjê
kam ame ipa atajê mã Jeju jarẽ.

10 Ne cormã ampo ata pyxit peaj ri,
ate ton xà. Nee mã ampo nare, he ita
ri Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ pê,
me pahkwỳ kwỳ mehkrĩ itajê pê ampo
hamreare, na ca ha ihmat ri pjê nõa kam,
me pahkwỳ mehkrĩ atajê mã me harẽ,
mãr quê me harẽn pa, ne ajpên me cumã

ampo kujate — hajỹr. Wa ite me kam ijapac, ne me cumã:

— Imã ri quêt ita ton to prãam to prãm rohnỳtti mã — hane. Ne ite me ajpẽn par jirô pê mã, wa ma hacpỹ mã Antijoc jõ krĩ wỳr me pra.

Pê Pawrô Petrô te to ihcupan xà jarẽ
Roman 3.21-23; 6.1-14

11-12 Ne jũ mã me ina amcro te, mã ma Petrô Antijoc jõ krĩ kam me iwỳr tẽ, ne curi cute to ihcupan to hajỹr he. Pê ajco Petrô Antijoc jõ krĩ kam, mehcahkrit pê Jeju na mehkwỳ cahê na ihkrĩ, ne ajco apà, me cupê Juta catêjê te amji kam hapac xà kaj na. Ne Pahpãm mã, nee ita na ihkaj na nare. Ampo na? He Pahpãm mã me pahcunea pipẽn pit. Mã Tijac cormã Krĩpinkrên kam ihkrĩ, ne cute Petrô wỳr jũmjê itajê kujahêc, cute me hõmpun prãmte. Mã curi me cator, mã Petrô te me hõmpun, ne taa amji mã:

— Wa ha mehcahkrit itajê cahê na ijàpàn kam to icrà, quê ha me hũmre itajê me ipupu, ne me amji jaxà, ne me ijarẽ, quê ha ahna me kam ipahàm — hajỹr. Na ri cute mehcahkrit atajê cahê na hàpàn jicu, ne me cupê ampỳa mã hỹr, ne ahte jỹ ne apà.

13 Mã hanea ne Antijoc catêjê kwỳ pê Jeju na mehkwỳ pê Juta catêjê te me hajỹar, ne cute me amji to caprãr, ne Petrô kôat, nee hipêr Jeju kam ajpẽn to mehkjêjê, ne mehcahkrit atajê cahê na ame hàpàn nare. Mã hanea ne Parnap te hajỹar, ne cute amji kam me hapac xà kên ata kôt, mehcahkrit atajê mã hikran.

14 Wa ite, cute me Pahpãm jõ pry pejti ata cupan na, me hõmpun pyrentu, ne me kam mare mã, Petrô kuc ri, cute to ihcupan ita tête cumãn to:

— Pỳhàpà! He apê Juta catêjê nõa cakrô, ca nee ajte catyt kam ihcunea na Juta catêjê caca xà kôt apa nare! Mẽr ampo na mã ca Juta catêjê caca xà kôt mehcahkrit itajê ton to me apa to prãm? Nee ate me hajỹr xà hamreare! — hajỹr.

Pê Pawrô Juta catêjê mã ahna ihkôt harẽ

15 Ne curi me cupê Juta catêjê pê Jeju na mehkwỳ, me jỹ atajê mã, ite ihcunea na ihkôt harẽn to hajỹr he:

— He me pahpỳpỳm xà kôt ri, me papê Juta catêjê impeaj, ne nee me papê ampo kra cahkrit pê Pahpãm te to ihhimpej xà jahkre kêatre atajê kwỳ pyràc nare.

16-17 He me pamã Pahpãm te, nee Mojxe xwỳ te me hapackre xà kôt me ipa atajê na, cute amji caxàr nare na, me hahkre pej. Ne quêt Jeju Crixtô to amji mã mehhimpej xà ata kôt ri, Pahpãm me ahna amji to pôj. He me papê Juta catêjê me, mehcahkrit atajê me, me Pahpãm mã me pahcunea pê, me to ihcupan catêjê. Nãmri quê ha mehcahkrit atajê te amji mã Jeju to ihhimpej na, quê ha Pahpãm mã jũmjê atajê impejti ita na. Ne me papê Juta catêjê te me hajỹar. Na cu ha hapac xàa kôt, me ajpẽn to me papicokjêr jicu, ne me Pahpãm te amji kam hapac xà pejti ita kôt pit mã me papa. Quê ha jũm ahna me pahpupu, ne me pamã: “Pỳhàpà, me imãa, ca ihhêj ne ate me Jeju Crixtô te amji kam hapac xà ita cryc, me papê Juta catêjê te amji kam hapac xà jicu, ne ate me hũnãr, ne hamre ate me to ihcupan. Cwỳrjapê ri Jeju Crixtô te, me ate me to kên na me aton” hajỹr. Me ikjêjê, he mehcakôc xà ita kêanre. Xà quê ha pijamã Jeju Hũm pê Pahpãm te amji kam hapac xà kaj na, me pamã ampo kên to hahkre? Hãpà!

18 Ita ri, imãa ihcupan he. Ca ha me pancaca xà kôt hamreare ata mã me hikra, ne impej wỳr me apkjê, ne ana ahtũm, ca ha hacpỹa mã, mam me acaca xà kôt hamreare ata wỳr me apkjê, ita na ri ihkaj na.

Cu ha nee jũ caxuw Jeju te amji kam hapac xà pejti jicu nare

19-20 — Jũ wỳr cu ha me pahnõ Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, menquêtjê japackre xà cunea kôt, catyt kam me papa. Cwỳrjapê ri Pahpãm mã me pahcunea kêanre, ne ihhêj ne me papê jũmjê te ihkên ton jahpan xà na ihtyc to prãm atajê pyràac. Cu ha ihcunea na catyt kam me papa na mã, quê ha nee me pancwỳrjapê Jeju ihtyc prãm nare. Na pê Jeju amjia

kôt me pancwỳrjapê ihtyc mã amji gõ ne ty, na cu ha pahtỳj ihtyc xà ata kôt amji mã to me pahhimpej. Ne amji mã ihtyc xà ata to me pahhimpej xà ata pê ihhêj rũm cahê na me pahtyc. Cwỳrjapê cu ha nee hipêr, pahte amji to mehcajpuw prãm to ame papa nare. Na pê Pahpãm kra mã me pahkĩn, pê me pancwỳrjapê ty, ne cute me pamã amji jõr, ne me pahcaxwãm pê ihkrĩ, ne catyt kam ihkôt me papa xà caxuw, cute me pamã carôt jõr.

21 Ita kam, xà wa ha ajkĩ Jeju te amji kam hapac xà jicu, ne hacpỹa mã me iquêtjê te amji kam hapac xà wỳr apkjê ne hũnã? Hãpà! Wỳr wa ha hicu!

— Pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã hõ kàhhôc kam Juta catêjê mã, cute me hapackre xà gõ ata, nee Pahpãm te ihkôt me pahna amji caxàr xà caxuw impej nare. Quê ha caxuw impej na mã, quê ha nee Jeju ihtyc prãm nare. Ne ampo caxuw ri impej? He cute me pahkên na me pajarẽn, cu pahte me hahkre pej, ne Jeju wỳr me papipkjêr xà caxuw ri impej. Ne Jeju pê Pahpãm kra ata kôt ri, me pahna amji to pôj — hane. Hõ, pê wa me cumã harẽn to hane.

3

Quê ha Pahpãm nee me pajàpên xà impejti kôt me pahna amji to pôj nare
Carati 5.16-23; Tito 3.4-7

1 Pỳhàpà, ca Carati jõ pjê kam me akrĩ itajê, ca ihhêj ne ame ato kam waj. Ampo na? He ihhêj ne me apê amji jahkre kêatre. He ihhêj ne jũm te me ato hy. Mãr pê wa hirãa pê me amã:

— Me pancwỳrjapêa ri pĩ kam Jeju tyc — hane na harẽ ta? Nõ na mã ca, Pahpãm te me ana amji caxàr prãmte hacpỹa mã menquêtjê caca xà wỳr ate me amji jaxàr?

2 Xà pê ca Mojxe xwỳ caca xà kôt me apa xà ata kam, xà pê hõtpê ajco Pahpãm Carõ Pejti me amã amji gõ? Hãpà, nee pê me amã amji jõr nare. Ne quêt me ate amji mã, Jeju jarẽn par ita kam, amji mã me to hajỹr, ne amji mã me to ahimpej xà kôt ri, Pahpãm Carõ Pejti te me amã amji jõr.

3 Pỳhàpà, ihhêj ne me apê mehkrã nare catêjê pyràc. He pê ca Jeju to amji mã me ahimpej kam me to atẽm xà ata kam, pê Pahpãm me amã amji Carõ Pejti gõ, mãr ca, carôat kôt, ihkôt me apa. Hõ, pê ca amji mã me to ahimpej kam to atẽm to hane. Nõ na mã ca ita caxuw ihhêj ne Mojxe xwỳ caca xà wejti ata kôt, ate me to ihkrã curan to prãm to mã, ca hỹrmã me apipkjêr? Ne me carôat kôt mehkôt ame apa prãm.

4 He xà ajkĩ ihcaprỳ na Pahpãm Carõ Pejti te ramã me ate amji kam me gapac xà tuw pejti ato ipijapar to iryti to hajỹr? Hãpà, imã nee cute ahna hajỹr nare!

5 Pê Pahpãm amji Carõ Pejti kôt, ihcunea na, me amã ate amji jahkre pejti gõ. Ne cute me akam hàpên xà catia ton atajê to, cute amji carôt to ipipẽ, mãr quê mehcunea me hõmpu, ne me akwỳ kam carôt ata jahkre pej. He xà ca ajkĩ, Mojxe caca xà wejti kam, ate me atẽm xà ata kôt mã, ame ato hane? Hãpà! Ne mẽr ampo na mã cute me ato hajỹr? Nee mã ampo na nare, he me ate me Jeju jarẽn par xà ata to amji mã me ahimpej na ri, cute me ato hajỹr.

Pê Aprãw Pahpãm to amji mã ihhimpej, na pê ahna amji capa
Roman 4.1-25

6 Ca me iquêtxwỳ pê Aprãw to me amji japackre! He xà pê ajkĩ catyt kam ipa, ne nee jũ caxuw ampo kên ton nare cwỳrjapê pê Pahpãm ahna amji capa? Hãpà. He pê Pahpãm Aprãw mã:

— Ate amji mã ito ahimpej, cwỳrjapê ri imã apê catyt kam apa catê — hane.

7 Cwỳrjapê ri mehcunea amji mã me Pahpãm to ihhimpej atajê pê Aprãw tàmxwỳa pyràc.

8 Pê rỳ pêa mã Pahpãm amji mã:

— Wa ha itỳj jũ caxuw pjê kam mehcahkrit mehkrĩ atajê te amji mã ito mehhimpej xà ata kôt, me ahna amji capa — hane. Cwỳrjapê pê Aprãw xwỳ mã:

— Acwỳrjapê wa ha pjê cunea kam mehkrĩ atajê cunea to impejti ne — hane.

9 Mã Aprãw te Pahpãm to amji mã hajỹr, cwỳrjapê ri cute ahna amji caxàr ne to impejti. Cwỳrjapê quê ha Aprãw

cuxà mehcunea te Pahpãm to amji mã hajỹr na, quê ha ihtỳj Pahpãm me ahna amji to pôj, ne me to impejti ne.

Jũ wỳr cu me panquêtjê caca xà kôt me papa kôt Pahpãm cajpuaw

10 Quê ha me pahnõ amji mã:

— Wa ha Mojxe xwỳ te me hapackre xà cunea na ihkôt amji kampa, quê ha Pahpãm ihtỳj ina amji capa — hajỹr na, quê ha taa, amji curê capa. Ampo na? He jũ wỳr cu me pahnõ Mojxe te me hapackre xà cunea kôt hakop, ne nee ihnõ to gapac kêt nare. He pê ramã Pahpãm hõ kàhhôc kam amji mã Mojxe caca xà kôt me ipa catêjê crôn to hane he:

"Quê ha jũm te, amcro cunea kam ite Mojxe mã ijarkwa jirên mã cute ahna ihhôc ata kam hapac nare na,
wa ha itỳj apu kam icryc, ne apu cucrô. Quê ha cama pyxit peaj ne to hapac kêt cakrô,
wa ha itỳj hahpan xà na apu to kên" hane.

11 Pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japrỳ te Hapakuc ita Pahpãm jarkwa kôt hõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

"Quê ha jũm ito amji mã ihhimpej na,
wa ha to amji kam ijapac to,
cupê jũ caxuw jũm te icuna mã ampo kên ton nare catê ata rohnỳtti mã.
Na wa ha itỳj ahna amji capa,
quê ha icahê na icarôt kôt ihtĩar na ipa rohnỳtti mã" hane.

Ne cute harẽn xà ita kôt, cu ramã pahte me amji jahkre pej. He jũ wỳr quê ha Pahpãm pahte Mojxe xwỳ te me hapackre xà kôt me papa xà ita kôt, me pahna amji capa.

12 He Mojxe te me pajapackre xà ata, nee me pahte Pahpãm to pahte amji mã me pahhimpej na me pahton nare, ne ajte me pajàpên xà na, pahte amji to me hajỹr na pit mã me pahto. Ampo na? Pê ramã Mojxe ampo itajê na Pahpãm te cumã amji jarẽn xà na, hõ kàhhôc kam ahna ihhôc to hane he:

"Quê ha jũm te ite me cumã ijarkwa jirên xà itajê cunea to amji kam hapac to ipa,
ne nee jũ caxuw ihnõ to hapac kêt nare na,
wa ha itỳj ahna amji capa,
quê ha icahê na ihkrĩ rohnỳtti mã" hane.

13 Nãmri quê ha me pahnõ te Mojxe te me hapackre xà ita jirô pê ihpỳm na, quê ha taa amji curê capa, quê ha Pahpãm ihkên mã cumẽ. Ne jũ wỳr cu me pahnõ Mojxe te me hapackre xà atajê cunea kôt me papa. Cwỳrjapê cu ha me pahcunea Pahpãm mã me amji curê capa. Na ri Jeju te ita na me pajahkre pej, ne me pajaxà kam pĩ kam ihtyc. Ne ihtyc xà ata te ri me pahcurê pê me pahcaxàr. Ne Pahpãm jõ kàhhôc kam, ramã cute ita na harẽn to hajỹr he:

"Ne por quê ha jũm pĩ kam ajêt ne ty,
ata to, pê Pahpãm ramã amji mã incrôn hiahpuro,
ne toa cute curê mã mẽn" hane.

14 Ne mẽr ampo na pê Jeju pĩ kam ty? He nee mã ampo na nare, por pê Pahpãm Aprãw mã ampo catia to awjahkre ata, quê ha Jeju Crixtô tyc xà ata kôt, hanea ne me apê mehcahkrit mã hõr xà. Mãr cu, me pahcunea, Pahpãm te me pamã Carõ Pejti to hũjahkre ata cwa. Ne Jeju Crixtô to pahte amji mã me pahhimpej cwỳrjapê, quê ha me pamã cugõ.

Pê Pahpãm ampo to hũjahkre ata, ampo cunea jirôa pê irohnỳtti mã
Roman 3.19-20; 5.20-21; 11.32

15 Jeju kam me ikjêjê, wa ha hirãa pê me amã ampo ita kôt harẽ, mãr ca me kam gapac to impeaj ne. Cu ha me pahnõ ajkrut ne ampo na ajpẽn pa, ne to amji mã awjahkre, ne ahna amji xãm jirô pê, quê ha nee jũm hipêr ampo ata to ipicamẽn ne to ipintuw nare.

16 Pê Pahpãm Aprãw xwỳ mã ihtàmxwỳ to awjahkre. Ne pê Pahpãm hõ kàhhôc kam, nee ita to hũjarẽn to: "Mehtàmxwỳ" hajỹr nare, pê nee me hàhtôa to hũjahkre nare, ne quêt Pahpãm hõ kàhhôc kam ita

jarẽn to: “Ihtàmxwỳ” hane. Ampo na? He Aprãw xwỳ tàmxwỳ pyxit peaj pê Jeju Crixtô ata to, pê awjahkre. Ne me papê Jeju kam pahte me ajpẽn hônco catêjê mã ri, hanea ne cute to hũjahkre xà ata.

17 Ne ampo na mã wa ame amã ijũjarẽn to hane? Nee mã ampo na nare! Pê Pahpãm rỳ pêa mã Aprãw me, ihtàmxwỳ mã, ampo catia to awjahkre ata na, ramã caku jàhtô te cwatxẽnta ne ihkôt cute trĩnta jirô pê, pê Pahpãm Mojxe mã ajteare mã cute amji kam hapac xà gõ. Ne curmã Mojxe te me hapackre xà tuwti ita, quê nee rỳ pêa mã Pahpãm te Aprãw me amji ton na, me ajpẽn par xà ata to hamre nare.

18 He me amã ihhêj catêjê atajê ri me amã ihhêj to hane he:

— Cu ha nee Mojxe xwỳ caca xà ata kôt me papa nare na, quê ha nee Pahpãm me pamã cute ampo to hũjahkre xà ata jõr nare — hane. Ne cute harẽn xà ata hêj xia to hêj xi. Ampo na? Quê ha ita pê ampeaj kam mã, quê ha ihtỳj Mojxe te me hapackre xà ita, Pahpãm te amji kam hapac xà to, cute me pamã hũjahkre xà ita to hamre. Ne nee ita te hajỹr nare, ne cute Aprãw xwỳ mã to hũjahkre xà ata kôt, amjia kôt to impejti.

Pê Mojxe jõ kàhhôc ita, pahte me to ihcupan xà to me pamã ajpẽ

19-20 Pê Pahpãm Aprãw me pit mã ajpẽn pa. Ne nee pê Pahpãm hỹrmã jũm kujahêc, pê cumã hũjarẽn nare. Pê Pahpãm Aprãw kuc ri cumã awjarẽ, ne cume ajpẽn pa. Ne Mojxe nare, pê nee Pahpãm to hajỹr nare. Pê côjkwa kam cumã memprar catêjê mã, cute amji kam hapac xà ita gõ, pê ma Mojxe mã cugõ, pê ma Mojxe to me cupê Juta catêjê japackre. Ca ihhêaj to me anõ amji mã:

— Ampo caxuw mã Mojxe te me pajapackre xà ita pej? — hane. Ỹhỹ, wa ha me amã harẽ. He mehcunea te Pahpãm te amji kam hapac xà jirô pê mehpỳpỳm na, cute me hahkre pej xà caxuw ri, cute me hapackre xà ita. Ne cute me hapackre xà ata to me amji japackre ita na, mã ahnaa Aprãw tàmxwỳ pê Jeju Crixtô ata cator. Ne nee cute me Mojxe te me hapackre xà ata to pit mã, cute hipêr me amji kam hapac xà nare.

Mojxe caca xà ita nee Pahpãm cahê na me papa na me pahton nare

21 Ca ihhêaj to me anõ ita kampa, ne amji mã:

— Pỳhàpà, he ihhêj ne Mojxe te me hapackre xà ita, Pahpãm te Aprãw me ajpẽn par xà ata kaj na — hane. Co he! Nee ca amji mã harẽn to hajỹr nare. Ampo na? He Mojxe te me hapackre xà ita hõtpê impej cakrô, quê nee Pahpãm cahê na me pahtĩr rohnỳtti mã na me pahton nare. Quê ha cute mãn me Pahpãm te me pahna amji caxàr na ton na, cu ha nee hipêr ihnõ na mehprãm nare.

22 He ramã Pahpãm te, me pahcunea te hõ kàhhôc kam pjê cunea kam, me pahcunea te me harkwa jirô pê me pahpỳm na, me pajarẽn. Ne me pahte amji kam me pajapac xà kêanre itajê pê ihhêj rũm me pajõ pahhi, mã me pahcunea to ihhimpej. Ne ma me pahte ampo pej ton tête me pajiprõ. Ne cute me pajiprõn xà ita pê ihhêj rũm cute me pahcajpre. Ne ampo kên ton na ri ihtỳj me pajamã. Cu ha quêt Jeju Crixtô to amji mã me pahhimpej, quê ha me pamã me pahcajpre ata pô, cu ha pahtỳj Pahpãm te me pamã ampo pejti to hũjahkre ata cwa.

Pê Mojxe te me pajapackre xà ita ri, Jeju cator jikaj xà me pajamã

Roman 10.4

23 Ne mam Mojxe te me hapackre xà ata pê ihhêj rũm krãhtarea, ne ma cute ampo kên ton tête me hiprõn to hãm ita kam, mã ahnaa Jeju cator, mã cute hũhkra mã me haxàr, mãr quê Jeju to amji mã mehhimpej.

24 Ne pê ihhêj ne me cupê me ahkrarea, na pê Mojxe te me hapackre xà ata, cute me ampo kên ton tête, ma mehcahpêrkàr to ipa ita na, mã ahnaa Jeju cator. Mã cute to amji mã mehhimpej, mã Hũm pê Pahpãm te me ahna amji caxàr.

25 Ne hamre, cu ramã Jeju to amji mã me pahhimpej ita kam, quê nee Mojxe te me hapackre xà ata me pahto ihhimpej nare.

He Jeju kam pahte me ajpẽn hônco, na ri me papê Pahpãm kra

26 Ca Jeju Crixtô to me ate amji mã me ahimpej, ne kam me ajpẽn hônco, na ri Pahpãm te me acunea to amji kra.

27 Ne me pahcunea te cô to me amji cumrãr, me Jeju kam pahte me ajpẽn hônco atajê pê ramã hũràac, ne cuxà cute amji kam hapac xàa kôt me papa.

28 He Jeju kam ate me ajpẽn hônco ita kam, ajpẽn kam me pahpyxit peaj. Cwỳrjapê ri Pahpãm mã, me ipê Juta catêjê me, me apê mehcahkrit me, me pahcunea pipẽan. Ne me hõ pahhi catêjê jarkwa kôt cama me hàpên catêjê me, amjia kôt me hàpên catêjê me, me apipẽan. Ne hanea ne me hũmre me, pyjê me, me apipẽan, ne nee jũm pê ajteare mã nare.

29 He me apê Jeju tekjê ita kam ri, Jeju kôt me acunea pê Aprãw tàmxwỳa. Cwỳrjapê ca atỳj, por pê Pahpãm Aprãw mã ampo to awjahkre ata, ca ha atỳj me acwa.

4

Mojxe te me hapackre xà nee hipêr me pahto ihhimpej nare

Roman 8.14-17

1-2 Ita caxuw, wa ha hipêr me amã ite ihkôt harẽn xà ata kôt harẽ. Xà quê ajkĩ jũm, ihkra incrire, ne nee cormã mehcapõn catê himpej xà kam ihkà nare, ne cormã amji jahkre kêatre ata mã, pijamã hàhcukrêj atajê cunea gõ, quê to hõ tekjê? Hãpà! Quê ha cama cumã:

— Apê ikraa to ikra, ne cama cormã acrire, ne ate amji jahkre kêatre. Na ca ha ma me acapõn catê krac ri axà, ne atỳj ijàpên xà na itehcajpar to apa, ne ihhêj rũm apê cama imã gàpên catê. Ne jũ caxuw akà, ne amji jahkre pej, wa ha hacpỹ ne me acapõn catê pê gaprô, ne cormã amã ijàhcukrêj gõ, mãr ca caa, amjia kôt hamãr to apa — hane.

3 He pê mam me papê hũmre kra ata pyràac, ne pahte me amji kam me pajapac xà to pahte me amji pyràc xà pê me pahcapõn catê te amji kam hapac xà ata krac ri ame papa, pê ajco taa, me pahto ihhimpej. Na pê cute me pamã ampo cawpa xà atajê hàhtôa to hàhtô, ne pê hanea ne ampo carõ te amji kam hapac xà atajê, ajco me pahto ihhimpej. Ampo na? He cu cormã nee me pahte catyt kam, Pahpãm jarkwa jahkre pej nare.

4 Mã Pahpãm te, me pahto cumã ihkra xũmre ata pyràac, ne cute me pahcapõn catê ata pê me pahcaxàr, cute ahna amji mã amcro hyr xà ata na. Cwỳrjapê pê, intête me pahcaxàr xà caxuw me pahwỳr ihkra pê Jeju kujate, pê me hũmrea na amji to, ne Marij mã ihpỳm, ne Mojxe te me hapackre xà himpej xà krac ri ipa.

5 Mãr quê Mojxe te me hapackre xà nee me pahto ihhimpej nare. Ne Jejua kôt, cu ha quêt Pahpãm krac ri me axà, ne ihkôt me papê Pahpãm kra, ne pahtỳj amjia kôt ihkrac ri ame papa.

6 Mã Pahpãm te me pamã ihkra Carõ Pejti kujahêc, mã cute me pamã amji jõr. Mã Carõ Pejti ata me pahcaxwãm pê me pamã:

— Apê Pahpãm kraa to ihkra — hane. Ne hanea ne me pahcaxwỳn caxwãm pê Carõ Pejti ita pahte Pahpãm cukij na me pahto, cu me cumã:

— Inxũ — hane.

7 Ne hamre, ita caxuw, nee me papê cama me hõ pahhi jarkwa kôt me hàpên catêjê nare, ne me papê Pahpãm kra. Ne me papê mehkra ita kam ri, ihtỳj me pamã, cumã cute ampo pejti to hũjahkre atajê cunea gõ.

Cu ha nee hipêr me panquêtjê te me to ihhimpej xà kôt me papa nare

Coroxo 2.16-19

8 Pê rỳ pêa mã, cormã nee ate me Pahpãm jahkre pej nare kam, pê ca ajco me aquêtjê te amji kam hapac xà pit to amji mã me ahimpej to me apa. Ne ajco me amã me carõ me, cupẽ jarôti me, ampo cawpa xà kên me, ampo cunea kwỳ cupaa to hũpa. Ne ajco atỳj Pahpãm kaj na ampo to ame pahpãm. Mã pahpãm cahàc atajê mã nee carôt nare.

9 Ne ita caxuw, nee cute hajỹr nare. Ne me amã Pahpãm jahkre pej, ne hanea ne Pahpãm mã me gahkre pej. Ne mẽr ampo na mã ca ajte hacpỹa mã me aquêtjê te amji kam hapac xà kôt hamreare ata wỳr

ate me amji jaxàr? Ne ampo na mã ca ajte hipêr atỳj ampo cawpa xà me, ampo carõ kên atajê to ame amji kampa, ne ame to amji japackre? Mã taa hacpỹ mã me ato ihhimpej, na ca ame amji mã to hane?

10 Ne atỳj amcro kên cawpa xà jàhtôa to amji mã me ahimpej to me apa. Ne atỳj me Juta catêjê jõ amji kĩn jàhtôa kôt me amji ton to me apa. Ampo na mã ca ame amji to hajỹr to prãm?

11 Côt mã ca me Pahpãm pê catyt kam ata te amji kam hapac xà jicu? Ca ha ate me hajỹr na, wa ha itỳj amji caxwãm pê ita na me ato po mã quê, ne imã amji kĩn nare, ne ipeacre ne. He xà pê wa ihcaprỳ na ajco me amã Jeju jarẽ, ne to hahkre xà catihti to hahkre to ipa ata, xà ajkĩ ihkôt hamreare?

Pê mam ajco me Pawrô tehcajpar to catia

12 Jeju kam me ikjêjê, pê ca mam ajco me ito impej ne nee rỳ jũ caxuw ate ito kên nare atajê, wa ha me apê ipyràac xà na me awỳ. He pê mam ipê me apyràac, ne me acuxà ampo cawpa xà atajê cunea kôt ipa. Ne ita caxuw ite ampo itajê cunea jicu, ne Jeju te amji kam hapac xà to pit mã amji kampa. Na ca ha ita caxuw me apê ipyràac, ne me ampo itajê cunea jicu.

13 Xà ca atỳj cormã ite mam me amã Jeju jarẽn xà ata to me amji japackre? He pê wa ixà, ne me acahê na ahtwỳ, ne jũ mã amji to amcro to ata kam, pê wa me amã Jeju te amji kam hapac xà pejti to hahkre.

14 Pê ca nee ixà kêanre ata kam me ina acprêc nare, ne me ito, ihhêj rũm, kỳj rũm Pahpãm mã memprar catêjê nõ, nare, me ito me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô pyràac, ne atỳj ina me amji capa.

15 Ne pê ca atỳj ajco, tee me atoa to pôj, ne me imã hõr prãm, ate me itehcajpar prãmte. Ne pê caxuw me amã ikĩn, ne ampeaj kam ipyrên me gakry. Ne mẽr jõ ri mã ita caxuw me gakryti ita? He ihhêj ne nee ita caxuw me gakry nare.

16 He pê wa nee jũ caxuw ame amã ihêj xi jarẽn nare, ne cormã me amã catyt kam to hahkre to ipa cakrô, ca caa ihhêj ne ipê me acurê xwỳn na, ame ito amji kampa.

Pê mehhêj xi catêjê Pawrô te amji kam hapac xà intête me ta

17 Mehhêj xi catêjê atajê hãn ne me amã ihhêj to:

— Ampeaj kam me imã akĩn, na wa itỳj me gamã, ne me ato impejti to prãm — hane. Ne cama ame amã ihhêj, ne ite amji kam ijapac xà ita tête cute me ahyr, ca mehkôat amji kam me gapac prãmte ri ame amã ihhêj.

18 Pê wa curi ame acahê na imõr xà ata kam, pê wa me ate catyt kam me apa na me atehcajpa. Ne pom amcro itajê kam, wa nee curi apu imõr nare ita kam, quê ha ihtỳj ijaxà kam jũm te me atehcajpar xà ata na imã impej. Ne cute me atehcajpar catêjê atajê, nee mempej nare. Ne cute me ato impejti xà ita to ame amã ihhêj, ne ite amji kam ijapac xà ita tête, cute me acaxàr to prãm to ri, ihhêj ne ame amã ihhêj.

19 Me apê imã ikra kĩnti atajê pyràac. Wa ihhêj ne ipê me anã mã me axà, mã tee ame axà te cute amji cupên ata pyràac. Ampo na? He ca ha me apê Jeju pyràac, ne me apejti to prãm to, wa ha amji pupun to kêanre to ipa kam to icrà, ca ha ahnaa ihcunea na, catyt kam Jeju kôt me apa, quê ha cormã ikàj xà ata hamre.

20 Jamã ne wa krãa me akuc ri jỹ, ne ajteare mã me amã icakôc xà nõ to icakôc. Wa itỳj me ato po mã quê, ne me ato pit mã amji kampa ita kam, ramã ikrã pictor tu ita kam, jũ mã wa ha ajte me ato.

Pê Mojxe cama jũm jarkwa kôt me pajàpên catêjê na me pahto

21 Por ca Mojxe jũjarẽn xà kôt me amji kam gapac to prãm atajê, me ikampa. Wa ha pa me amã Mojxe jũjarẽn xà ita kôt pahte amji kam me pajapac xà atajê jarẽ.

22 Pê Mojxe me iquêtxwỳ Aprãw jarẽn kôt me imã harẽ, pê Aprãw mã ihkra xũmre ajkrut. Ne pyxit ne cupê Ixamar, ne hĩxi mã hàpên catê cahãj pê Hacakwỳj kam ihpỳm. Ne ihnõ ita pê Ixac, ne inxi pê Xarakwỳj pê Aprãw me hĩxia kam ihpỳm. Ne pê Xarakwỳj pê nee cama jũm mã hàpên catê nare, ne ihtỳj apu ipa.

23 Mã ihkĩnte Hacakwỳj ita pê Aprãw me hĩxi mã hàpên catê ata, pê Aprãw amjia kôt kam ihkra, pê mam cumã ihpỳm. Ne quêt Ixac to Pahpãm te hũjahkre xàa na pê, inxia kam ihpỳm.
24-25 Ne pyjê pijakrut itajê jarẽn xà kôt, wa ha me amã ita kam me pahte amji kam pajapac xà kôt harẽ. Ne pyjê pijakrut atajê, nee me ipipẽnti nare, ne ajpẽn pê ajteare mã me. Ne Pahpãm me, cute me ajpẽn par xà te hajỹar, ne nee ipipẽnti nare, ne ajpẽn pê ajteare mã me. Hacakwỳj pê Ihcuhhyt jõ kẽnti pyràac. Por pê Põcaprỳhti jõ pjê kam, Pahpãm Mojxe mã Juta catêjê caxuw, Ihcuhhyt jõ kẽnti kam, cumã cute me hapackre xà jõr ata, mãr quê catyt kam ihkôt me ipa xà ata pê Hacakwỳj ata pyràac. Ne cama ame cumã me hàpên xà ata kôt Pahpãm te me ahna amji caxàr na to prãm catêjê caxuw ri harkwa ita. Ne ahnaa ita kam, Juta catêjê Krĩpinkrên kam mehkrĩ atajê pê Hacakwỳj kra pyràac, ne cama me harkwa ita kôt pit mã ame hàpên to me ipa. Ne Pahpãm te me ahna amji caxàr prãmte, ihtỳj me hàhcawpa xà cunea kôt me ipa.

Pê Jeju pahtỳj ame papa na me pahto

26 Ne quêt côjkwa kam Krĩpinkrên tuw ata pê Aprãw me hĩxi ihtỳj apu ipa ata pyràac, ne cupê me pahnã pê Xarakwỳj ata pyràac. Ne me pahte Jeju to amji mã me pahhimpej atajê pê Xarakwỳj kra atajê pyràac. Ampo na? Ihhêj ne Pahpãm Carõ Pejti kôt hipêr me pahpỳpỳm, na ri cupê me pahnã.
27 Ne pê ramã Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa kôt, hõ kàhhôc kam ita na ihhôc to hane he:

"Por cormã nee jũm mã ihkra pỳm nare ata,
gapacta ne gakryte acaràr,
ne amã amji kĩnti ne.
He quê ha ihtỳj, por me cumã mempjê atajê jirôa pê,
quê ha jũ caxuw amã me akra hàhtô" hane.

28 Mẽr hõhõ, me apê Jeju kam me ikjêjê atajê, he me apê Ixac pyràac, ne Pahpãm te me ato hũjahkre xàa kôt ri me apê Pahpãm kra. Me papê, por pê Pahpãm Aprãw mã ihtàmxwỳ to awjahkre ata mã cu me.
29 Ne caxuaw, pom amjia kôt me ajhu ita na pê Ixamar ihpỳm ata pê cama me cumã hàpên catê kra cakrô, ajco ihtỳj Ixac to Pahpãm jũjahkre, mã Pahpãm Carõ Pejti kôt ihpỳm ata jahê. Mã cute amji pupun to kêanre xà caxuw pê ajco apu hahê. Ita jĩkjê na mã ita kam cute hajỹar he, ne menquêtjê te me hapackre xà kôt me ipa catêjê atajê, cama me papê Jeju kôt me papa catêjê jahê, cute me pahto kên prãmte.
30 Ne pê Mojxe xwỳ ramã ita na Pahpãm jarkwa na hõ kàhhôc kam ihhôc to hane he:

"Ca ha ma jũ kam cama me hàpên catê ita kujate, ihkra mea mã.
Ampo na?
He wa ha nee cama me cumã hàpên catê kra pê Ixamar ata mã,
ite Ixac pê gĩxia kra mã ampo to ijũjahkre atajê nõ jõr nare" hane.

31 Hõhõ me ikjêjê, he nee me papê, por cama hàpên catê ata kra pyràc nare. Ne quêt me papê Xarakwỳj pê Aprãw me hĩxia kra ata pyràac.

5

1 Jeju Crixtô te mam me panquêtjê himpej xà atajê pê me pahcaxàr, mãr cu pahtỳj ame papa. Cwỳrjapê ca ha nee hipêr jũm himpej xà mã axàr, ne ihkrac ri apu apa nare.

Quê ha Pahpãm nee me pajàpên xà impejti kôt me pahna amji caxàr nare
Jowãw 8.32, 36

2 Ỹhỹ, ipê Pawrô pê Jeju Crixtô jarkwa na imprar catê, ne pa wa ha me amã awjarẽ, cwỳrjapê ca ha ikam me gapac to impeaj ne he. Ihhêj ne ramã Juta catêjê kwỳ me awỳr cator, ne cute me amã:
— Ca ha Mojxe te me hapackre xà kôt, cama amji na me ijamã, wa me amã me apy kà kwỳ jakep. Ampo na? Ca ha ate ita to hajỹr nare na, quê ha nee Pahpãm ana amji caxàr nare — hajỹr na. Ca ha nee

kam me gapac, ne amji na me hamãr, quê me amã apy kà kwỳ jakep nare. Ampo na? Ca ha ate amji na me hamãr na, ca ha nee Jeju to pit mã amji mã me ahimpej nare. Quê ha me amã me pajõ Pahhiti tyc xà ita kôt hamreare ne.

Pê Pahpãm amjia kôt me pahna amji capa

3 He wa ha hipêr me amã ita cawpa he. Ca ha me anõ te amji na me hamãr, quê ha cute me amã apy kà kwỳ jakep na, hamre, ramã ate Mojxe te me hapackre xà pyxit ne ihkôt amji ton, na ca ha atỳj ate ahpỹanre na ihcunea kam gapac to prãm xà.

4 Ca ha Pahpãm te me ana amji caxàr prãmte, ate me Mojxe te me hapackre xà ata pynãr na, ca ha ramã me Jeju Crixtô mã hikra. He me atea ca me Pahpãm te hàhcaprĩa kam, amjia kôt cute me apytàr jicu na me ton, mã cute me gicu.

5 He nee me ite me hajỹr nare. He quêt me imã quê ha Pahpãm amjia kôt me ina amji caxàr na me imã hahkre pej. Ne quêt Pahpãm Carõ Pejti carôt ri, Jeju to ite amji mã me ihimpej tỳj na me itehcajpa.

6 Cu ha Jeju Crixtô na me ajpẽn hônco ita kam, nee Pahpãm me, me papê ajpẽn pê ajteare mã nare, ne cumã me papipẽn pit. Ne me pahkà jakep me, me pahkà jakep nare itajê me, me Pahpãm mã me papipẽn pit. Ne cumã Jeju to me pahte amji mã me pahhimpej xà ata kôt ri me pamã ajpẽn kĩn, ata na ri cumã impej.

7 Pỳhàpà! He curmã ca Pahpãm kôt me aprõt kên nare ta? Ne ampo na mã ate amji na me jũm ita jamãr, mã cute me ato pry hyr, ca ate me pry hyr?

8 He nee Pahpãm te hõ pry ita tête me amẽn nare, ne ihtỳj quêt amji wỳr me amã akij.

9 He cu ha me pahnõ cuhkõn cahàc to cuprõ, ne hakôt, quê ha ihkrĩ ne hipôc ri ihnõ kam cô, ne ihcacu, ne amji kôt ihkwỳ cunea to kên. Ỹhỹ, ita jĩkjê na mã jũm te, Jeju te amji kam hapac xà kaj na, me amã ampo kên kryjre to hahkre xà atajê to me acunea to kên.

10 Ne jũm ata te me amã ampo kên to hahkre cakrô, wa itỳj, nee ate mempar nare na, amji mã me ato hane. Ne imãa, ca ha me anõ te kam gapac, ne ihkôt amji ton na, ca ha hacpỹa mã ate amji jaxàr, ne hipêr Jeju te amji kam hapac xà impejti ata pynãr na, wa itỳj me ato amji mã hane. Ne por ame amã ampo kên to hahkre to ipa ata, quê ha Pahpãm ihtỳj cute me ato kên xà ata cwỳrjapê to ihtỳj tu ne.

Pê Pawrô nee jũm te impy kà kwỳ jakep to cumã hahkre nare

11 Ỹhỹ me ikjêjê, wa ha me amã amji jarẽ. He cute me amã ito ihhêj xi catêjê me amã hane he:

— Pawrô cormã mehcunea te mempy kà kwỳ jakep to me cumã hahkre — hane. Wa ha ite me cumã to hahkre to hajỹr na, quê ha nee Juta catêjê jõ pahhi kwỳ itajê ame ito kên nare. Ne mẽr ampo na mã ame ito kên? Nee mã ampo na nare. He wa mehcunea mã Jeju te pĩ kam me pancwỳrjapê ihtyc xà ata kôt Pahpãm te me pahna amji caxàr na harẽ, na ri ame ikam incryc.

12 Ne por ame akrã to acto atajê, quê hapacta ne ihtỳj amji mã mehhy me incre cunea jakep hiahpuro, wa ha nee intête mehcahpêrkàr nare.

Cu ha ajpẽn to mempeaj ne Jowãw 13.31-35

13 Jeju kam me ikjêjê, pê Pahpãm amji wỳr me pamã akij, mãr quê nee pjê kam jũm cute amji kam hapac xàa to pahte amji kam me pajapac xà to ihhimpej nare. Co he! Ca ha nee me anõ ate amji kam gapac xà tũm kên ata kôt apa prãmte, amji mã:

— Taa mã, jũm nee ito ihhimpej nare ita kam, wa ha itỳj ite amji to amji cajpuaw prãmte, ite ampo ton prãm ata cunea to — hajỹr nare. Ne quêt amã me akwỳ kĩan kam, cute ampo na mehprãmti xà atajê to ca ha me.

14 Ne por Mojxe te me hapackre xà atajê, ca ha ihcunea to cuprõ, ne to pyxit peaj to hane he:

“Quê ha amã mehcunea kĩn hanea,
pom quê amãa amji kĩn he” hane.

Cu ha pahte me ajpẽn to hajỹr na, cu ha ramã Mojxe te me pajapackre xà atajê cunea kôt me ajpẽn to.
15 Nãmri ca ha me apê ampo kên pyràc, ne cama ame ajpẽn curê, ne ajpẽn kam me atẽm na, ca ha me caa me ajpẽn jipej. Cupate ca ha atỳj ate amji kam gapac xà na me amji kôpĩr to me apa.

Pahte mam amji kam me pajapac xà kên atajê pê Carõ Pejti curê xwỳn
Roman 7.7-25; 8.1-11

16 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ha Pahpãm Carõ Pejti te amji kam hapac xà tuw pejti ata kôt me apa na, ca ha nee hipêr ate amji kam me gapac xà tũm kên ata kôt me apa nare. Ne nee ate amji to amji cajpuaw prãmte, ate ampo ton prãm ata cunea ton to me apa nare.
17 Mam pahte amji kam me pajapac xà tũm kên ata me, Pahpãm Carõ Pejti te amji kam hapac xà tuw pejti ita me, cupê ihhêj rũm ajpẽn curê xwỳn. Na ri ihtỳj ajpẽn cahpêrkàr to ipa. Na cu nee me pahte amji kam me pajapac xà pejti to me papa to prãm ata kôt me papa nare.
18 Cu ha pahte Pahpãm Carõ Pejti to amji mã me pahhimpej na, cu ha nee hipêr me hàhcawpa xà me, me to ihhimpej xà atajê to apu amji kam me pajapac nare. Ampo na? Nee hipêr cute me hàhcawpa xà ata me pahto ihhimpej nare.

Mam pahte amji kam me pajapac xà tũm kên atajê te hajỹr

19 He me pahcunea mã hirãa pê mam pahte amji kam me pajapac xà tũm kêanre te ampo kên cunea na me pahton na, pahte me amji jahkre pej. Itajê te hajỹr he:
Me pahnõ te me pahprõ kaj na ahti na me pyjê nõ caxun me,
hanea ne pyjê nõ te impjên kaj na, ahti na jũm xũmre caxun.
He ihhêj rũm me pahkwỳ pê rop pyràac, ne pahte amji kam me pajapac xà kam me panxyre kam me pahpahàmti ton to ame papa.
20 Ne hanea ne Pahpãm kaj na, pahnõ te amji mã me pahpãm cahàc krekà cupa me,
pahte me pahkwỳ to hy to amji kam me pajapac to me papa me,
pahte me ajpẽn curê me,
pahte me pajarkwa to ajpẽn mãn kên me,
pahte me pajõxỳ to me papa me,
pahte ajpẽn kam me pancryc me,
amji to pit mã amji kam me pajapac to me papa me,
pahte ajpẽn cuna mã ame amji jakrã me,
21 pahte ajpẽn jũ na ampo kĩn me,
pahkõm ne me papipãn me,
amji kĩn kam, me kam mare mã me pahkõm catia me,
me ampo kwỳ jàhtôa pê itajê pyràcti atajê me.

Ỹhỹ, he mam pahte amji kam me pajapac xà tũm kên itajê, ihtỳj pahte ampo kên itajê cunea ton na me pahto, cu ton to me papa. Ne pom ite mam ramã me amã ampo cawpa atajê, wa ha hipêr me amã ihcawpa. He cute me ampo kêanre itajê ton catêjê, quê ha nee jũ caxuw Pahpãm himpej xà krac ri hàr, ne catyt kam, cumã amji kĩnti jakryti kam ipa nare.

Pahpãm Carõ Pejti te amji kam hapac xà tuw pejti atajê te hajỹr

22-23 Ne quêt Pahpãm Carõ Pejti te amji kam hapac xà ajteare mã. Quê ha me Pahpãm Carõ Pejti te me pamã amji jõr na, cu ha me pahte ampo pej pit ton xà itajê te hajỹr he:
me pamã ajpẽn kĩnti me,
me pajakryti me,
ajpẽn mã me pampejti ne me pahcarĩcti na me pahkrĩ me,
ampo te me pahto kên mã me pajũcanãr me,
ajpẽn mã me pahcaprĩ me,
pahte me ajpẽn to impejti me,
cute amji mã me pahto hajỹr me,
ajpẽn mã me ampejti me,
ampo kên tête pahte me amji jiprõn to me papa me,
cute amji mã ampo na prãm atajê na amji jamãr peaj me.

Ỹhỹ, Pahpãm Carõ Pejti ihtỳj pahte ampo pejti ton xà itajê cunea na me pahto, cu me ton to me papa. Na ri nee jũm

xũmre te me hapackre xà te ampo pejti
ita tête me pajiprõn xà hamreare.
24 Ne me papê Jeju Crixtô tekjê atajê te,
ramã ihhêj ne mam me pahte amji kam
me pajapac xà tũm kên atajê cunea jipej,
mãr cu nee hipêr ihkôt ame papa nare.
Na cu ha nee hipêr me pamã ampo kên
ton prãmti atajê na me amji jamãr, ne me
ton nare.

Cu ha Carõ Pejti te amji kam hapac xà tuw pejti ata kôt me papa

25 Ne me Pahpãm Carõ Pejti ata pê me
pajõ Pahhiti, cu carôat kôt me papa. Mã
taa, me pahto ihhimpej, ne pahte ampo
pejti ton na me pahto, cu ha me ton to me
papa.
26 Na cu ha nee ajpẽn jirôa pê amji to
me pahcati prãm nare. Cu ha pahte me
hajỹr na, cu ha cama me ajpẽn cyt kam
tẽ, ne cama ajpẽn jũ na amji to prãm kam
me tẽ.

6

1 Ỹhỹ, me ikjêjê, quê me akwỳ nõ ihhêaj
to ampo kên to, ca ahna me hõmpu, ne
me apê Pahpãm Carõ Pejti to ate amji
mã me ahimpej catêjê atajê, mehtehcajpa,
quê ampo kên ton jicu, ne ihcuhtac, ne
catyt kam ampo pejti ton to ipa. Ne ate
me hapackre xà ata kam, ca ha amji mã
me aprĩ akam, me hapackre. Ne hanea
ne ma amji to me guphê, côt ca hanea ne
mehkôt ampo kên ton kam tẽ.
2 Ne ca ha atỳj me ate amji kam gapac
xà kam ampo te me ato kêanre atajê
to ate ajpẽn mã mehcajcoc na me ajpẽn
tehcajpar to me apa. Cu ha pahte ajpẽn to
me hajỹr to me papa na, cu ha ramã me
Crixtô te me pamã harkwa jirên xà atajê
kôt me amji kampa.
3 Quê ha jũm te amji to ihcakôc to:
— Wa me hirôa pê icati, ne ipej — hane,
ne nee cati ne impej nare xà ata kam ri,
taa ramã apu amji to amji mã ihhêj to ipa.
4 Na cu ha ahpỹanre na, pahte amji kam
me pajapac xà na me amji kôpĩr to me
papa. Na cu ha me pahnõ te pajàpên xà
impejti ton na, cu ha pahtỳj hũrên me
pajakrya, ne cu ha nee amji mã:
— Wa ite itajê jirôa pê ijàpên xà impejti
ton — hajỹr nare. Ne quêt cama amji mã:
— Wa ite ijàpên xà impejti ton — hane.
5 Na cu ha ahpỹanre na, me pajũrkwa
caxuw me amji kampa, ne pahtỳj me amji
jàpên xàa to me pajàpên to me papa.
6 Ne cute me amã Pahpãm jarkwa to
hahkre catê ata, ca ha ma me hamã, ne
ma cumã, amã ampo atajê to ajcokjê.

Jũ wỳr cu ha me pahnõ Pahpãm mã pahhêj

7 Ca ha nee me anõ amji mã ahêj nare!
Jũ wỳr quê jũm Pahpãm mã ihhêj. Xà cu
me pahnõ pajõ pur kam, pànkrỳt xỳ pit
kre, quê pijamã kam hàn nỹre nõ cato?
Hãpà! Quê ha hỳ pit hapôj. Ita jĩkjê na,
cu ha pahte amji kam me pajapac xà kên
to pit mã amji kampa, cu ha nee hahpan
xà na ampo pejti pyr nare, ne hahpan xà
na ampo kên pit cwa. Jũ wỳr cu pahte
ampo kên ton xà ata kôt, me Pahpãm mã
me pahhêj, cute me pamã ampo pejti jõr
prãmte. Cu pahte ita to amji kam me
pajapac na, cu ha me paa, ramã, amji mã
me pahhêj.
8 Cu ha mam pahte amji kam me pa-
japac xà tũm kên ata pit kôt me papa na,
cu ha ramã Pahpãm kaj na ampỳa mã
ame papa, ne me ty, ne me acto rohnỳtti
mã. Ne cu ha quêt Pahpãm Carõ Pejti te
amji kam hapac xà tuw pejti ata kôt me
papa na, cu ha quêt Pahpãm cahê na me
pahkrĩ rohnỳtti mã.

Cu ha nee me ampo pejti ton jicu nare

9 Cu ha nee me ampo pejti ton to
mehkĩn hi nare, ne pahtỳj pahte ampo
pejti ton xà ata kam me awcanã. Ne
hahpan xàa na, quê ha Pahpãm me pamã
ampo pejti gõ.
10 Ne atỳj ate mehcunea mã ampo pejti
ton na, ca amji to ahcukij. Ne Jeju kam
me pahkjêjê to, ca ha me hirôa pê impej.

Pawrô me pancwỳrjapê Jeju tyc xà ita to pit mã apu ihcakôc

11 Ita caxuw, wa ha ijũhkra to me amã
ihhôc, ca me hõmpu. Mã ihhôc cati pit
he, mãr ca me ijahkre pej, nãmri pa wa
me amã ihhôc.
12 Ne por me amã ihhêj catêjê atajê ri,
cama amji to ame hàmnãn to me ipa. Ne

Jeju te amji kam hapac xà kaj na me amã harẽn to:

— Ca ha apy kà kwỳ crire ne hakep xà ata kôt, quê ha Pahpãm ihtỳj ana amji capa — hane. Me pajõ Pahhiti curê xwỳn te ame to kên cupate ri, nee me amã:

— Pĩ kam me pancwỳrjapê Jeju tyc xàa kôt, quê ha Pahpãm me pahna amji capa — hajỹr nare.

13 Ne cute mempy kà jakep xà ata to me amji kam hapac to me ipa cakrô, nee me Mojxe xwỳ te me hapackre xà cunea kôt me ipa nare. Ne mẽr ampo na mã ame amã apy kà jakep prãm? Nee mã ampo na nare. Cumã cute me hũnãr catêjê jàhtôa na, cute amji to me hàmnãn prãmte ri ame hane.

14 Ne pa nare, wa quêt me pancwỳrjapê me pajõ Pahhiti Jeju Crixtô tyc xà ata to, wa mehcunea mã, ijàmnãn to ipa. Ne por Jeju te amji kam hapac xà curê xwỳn te amji kam hapac xà itajê, nee icajpuaw nare. Na ri me imãa, cute amji kam me hapac xà itajê pê ampo tyc kro pyràac. Ne hanea ne ite Jeju kôt amji kam ijapac xà ita, nee me hũmre atajê cajpuw nare. Na ri me cumã ite amji kam ijapac xà ita pê ampo tyc kro pyràc, ne ihkêanre.

15 Ne Pahpãm mã, jũm te amji kà jakep ata me, cute amji kà jakep nare atajê pipẽn pit, na ri me ipijakrut itajê na, nee Pahpãm te amji caxàr nare. Cu ha Pahpãm te amji kam hapac xà kôt me papa na, quê ha me pahcunea to antuw, ne me pahto intuw. Cu ha me papê curmã ampo tuwti ata, quê ha cormã me pahna amji capa.

Pê Pawrô Pahpãm mã mehkwỳ cajrẽn pej

16 Ne wa itỳj Pahpãm mã me acajrẽn to hane he:

— Ỹhỹ me Ijõ Inxũ, wa cute, ite me hapackre na me ipar atajê mã, wa ha ana ahwỳ, ca me caxwỳn caxwãm pê me cumã acarĩcti gõ, mãr quê nee cumã ampo hũpa nare. Ne ca ha me akwỳ cunea caprĩ, ne me to impej — hane.

17 Hamre, he nee hipêr imã, ramã ite me amã ampo jarẽn itajê jarẽn prãm nare. Wa ramã ite ita cwỳrjapê amji pupun to kêanre, ne pom ijĩ kam apu icaxõti itajê, ramã ipê Jeju mã ijàpên catê na ijarẽ. He nee ipy kà jakep xà caxõ ata, ipê Pahpãm tekjê na ijarẽn nare. Ne quêt ite mehcunea mã Jeju jarẽn cwỳrjapê jũm te icahhyr jaxà kam caxõ, ita ri quêt ipê Pahpãm tekjê na ijarẽ. Na ri nee hipêr jũm te, ite amji pupun xà kêanre na iton xà hamreare.

18 Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amjia kôt, me apê me ikjêjê itajê cunea to, cute impej na to prãm. Taa mã, hamre.

EPET JÕ KRÎ WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Roman jõ krĩ kam, me hacjên xà kam Pawrô ihkrĩ, ne Jeju na mehkwỳ mã ajco hõ kàhhôc kujate. Na pê Epet jõ krĩ kam, Jeju na mehkwỳ jakrã mehkrĩ atajê mã hõ kàhhôc ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Epet Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Epet).

Ne hõ kàhhôc ita kam ri cute Jeju kôt me ipa catêjê pê Jeju jĩa pyràc na, me cumã harẽn ne to hahkre. Ne pom cu amjia kôt me amji jĩ jamãr to me papa, ita kôpit na mã, ihtỳj Jeju me papê mehkwỳ pê hĩa pyràc ata jamãr to ipa. Ne pom me pahkrã me pajĩ to ihhimpej to ipa ita na mã, Jeju me papê mehkwỳ to ihhimpej to ipa, pjê ita kam.

Pawrô te amji jarẽn xà
Me Hàpên Xà 18.19-21; 19.1-40

1 Hàpà me ikwỳ pê Jeju na mehkwỳ, ipê Pawrô, ne ipê Jeju Crixtô jarkwa na iprar catê. Ampo na? He Pahpãm pê ita caxuw icapi. Na wa Epet jõ krĩ kam, me apê Pahpãm na mehkwỳ atajê mã, apu ihhôc. Ne ca atỳj Jeju Crixtô to ate amji mã me ahimpej, ne ajpẽn kam me ahônco kam me to acrà ita na.

2 Ne imã me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prãm, mãr ca nee ame ampo kên cupa nare, ne ihcãmtà rũm me acaxwỳn me, me gĩ cunea cuhkrit pej pêa mã me apa.

Pê Pahpãm ramã cute pjê ton xwỳjrea na amji mã me pahcapi
Roman 8.28-30; 1 Petrô 1.2

3 Cu ha Pahpãm pê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô Pãm pyrên me pajakryti na cumã me amji jarẽ. Ampo na? Cu côjkwa kam me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô kam me pahhônco tu ita kam, ramã cute ampo pejti cunea to me pahto impejti.

4 Pê pjê ton xwỳjrea na, ramã Pahpãm Jeju kam pahte me ajpẽn hônco, ne me papê hõ tekjêa xà caxuw, amji mã me pahcapi. Mãr cu kam pahte amji kam me pajapac xà impej pit, ne Pahpãm kam mare mã me pahkam, ampo kên hamreare ne.

5 Ne Pahpãm mã me pahkĩn cwỳrjapê pê mam, rỳ pêa mã, ramã ihcãmter pê Jeju Crixtô kôt me pahto amji kra xà caxuw amji mã me pahcapi, ne ahna amji to. Ita na ri cumã me pahto prãam to prãm na pê to hane.

6 Pahpãm kĩnte, ampo caxuw me pampej nare cakrô, mã amjia kôt cumã me pahkĩn. Mã hàhcajrẽnti kam cumã ikra kĩnti ata kôt, me pahto impejti pyrên me pajakryti na, cu ha cumã me amji jarẽ.

7-8 Ne pê mam me papê ihhêj rũm pahte me Pahpãm to new catêjê. Ne pahte me to kên xà ita kam ri, cute me hacjên xà kam me pajacjên, cu kam me pahkrĩ. Pê Jeju pê me pahkritxwỳa, ne me pajaxà kam ty ne caprô jaxwỳ. Ne cute caprô jaxwỳr xà ata to pê me pahkên jahpan xà na Pahpãm mã amgõ, mã cute me pahkên ita to tojnõ, cu pahtỳj ame papa. Hõ, pahte me Pahpãm to kên itajê cunea ri, cute to tojnõ, ne hicu to hajỹr. He ampeaj kam Pahpãm jàhcajrẽn cati, mã ihtỳj amjia kôt cama me pahto impejti to ipa, ihkrã kre te amji jahkre pejti kôt.

9 Ne pê mam nee jũm Pahpãm te amji kam hapac xà jahkre pej xà hamreare. Ne curmã ri Pahpãm te ihkra pê Jeju Crixtô kôt me pamã amji to ipipẽ to prãm to ri, cute ihkujahêc.

10 Ne cute amji kam hapac xà pimxur jahkre kêatre ata te hajỹr he. Quê ha Pahpãm ihtỳj jũ caxuw cute amji mã amcro hyr xà ata na, cute pjê me côjkwa kam ampo cunea ton itajê cunea to cuprõ, ne Jeju mã cugõ, mãr quê cupê hõ pahhi, ne to ihhimpej to ipa rohnỳtti mã.

11 Ne hamre, Pahpãm te mam ramã amji kam hapac xà ton atajêa ton partu, cute amji mã ihkĩn xà ata na. Ne Jeju kam pahte me ajpẽn hônco xà ita kam ri, cute amji mã me pahcapi, ne me pahto amji kwỳa. Ne pê ramã ita to amji kam hapac hiahpuro, ne cumã ahna to prãm, na ri cute ton.

12 He me ipê Juta catêjê, pê wa mam
amji mã me iprĩa kam, Jeju Crixtô pê me
itehcajpar catê na me hikaj kam me tẽ.
Cwỳrjapê wa Pahpãm mã me amji jarẽn
to hane he:
— Me ijõ Inxũ Cati, he ampeaj kam ate
me ito kênre nare, na ri me imã acati pê
ihhêj rũm ampo jàhcujrohti ata pyràac,
ne ampeaj kam apej! — hane.
13 Ne pê hanea ne ite me amã Jeju pê
me pahkên pê me pahpytàr catê na harẽn
to prãm to, pê Pahpãm amji mã me icapi.
Ne ite me amã harẽn xà ata, ampeaj kam
ri. Na pê ca me ikampa, ne ite me amã
harẽn xà to amji mã me ahimpej kam tẽ.
Ne pê Pahpãm me pahcunea mã Carõ Pejti
to awjahkre ata, pê me amã amji gõ. Ne
cute me amã amji jõr xà ata, ihtỳj me apê
hõ tekjê na me garẽ.
14 Ne pê Pahpãm Carõ Pejti ramã me
papê hõ tekjê mã ampo jõr na amji ton
hiahpuro ata, quê ha ihtỳj me pamã cugõ,
ne ampeaj kam cu ha pahtỳj me pahkên
pê me pahcato. Cwỳrjapê cu ha me
pahcunea Pahpãm to me amnã ne cumã
me hane he:
— Ampeaj kam acati! — hane.

Pawrô te me hũrên hakryti na, Pahpãm mã amji jarẽn xà

Roman 12.3-8; Epet 4.11-16; Coroxo 1.9-12

15-16 Ỹhỹ, me ikwỳ, pê wa me ate me
pajõ Pahhiti Jeju to amji mã me ahimpej
na me garẽn pa. Ne hanea ne me amã
me akwỳ cunea pê Pahpãm tekjê atajê kĩn
na me garẽn pa. Ne ite me garẽn par xà
ata caxuw, wa nee me apyrên, ite cumã
ijakryti na, amji jarẽn jicu nare. Ne wa
ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn to ipa to
hane he:
17 — Ỹhỹ Pahpãm, apê me ijõ Pahhiti pê
Jeju Crixtô Pãm pê ijõ Inxũ Pejti ata, wa
ha awỳ, ca ha Epet jõ krĩ kam me ikwỳ mã
Acarõ Pejti te amji kam hapac xà pejti gõ,
mãr quê cute amji jahkre pejti, krã kreti
kôt me hirôa pê, cute me gahkre pej na
me to.
18 Ca ha hirãa pê me cumã ampo pejti
incrê itajê to hahkre, mãr quê me gahkre
pej pejtu ne. Ne mam, ate amji mã me
capi, mãr quê amji mã mehprĩa kam jũ
caxuw côjkwa kam acahê na amji to me
ipijapar rohnỳtti mã. Ne hanea ne me
cupê atekjêa, na ca ha côjkwa kam amã
gàhcukrêj jàhtô catia ita kam, gõtpê amji
mã me to impej to catia to apa.
19 — Ne hicu xà ita kam ca hanea ne
acarôt tỳjti catihti to, me ite amji mã me
ato ihimpej atajê tehcajpar to impeaj ne.
Hõ, ampo to ate me cumã hahkre xà itajê
to, ate me cumã hahkre xà ita na, wa ana
ahwỳ — hane.
20 Ỹhỹ me ikwỳ, he por Pahpãm carôt
te me pahtehcajpar ata te ri hacpỹa mã
Jeju Crixtô to ihtĩr. Ne carôt ita to ri cute
côjkwa kam amji cahê na, awpôc rũm hỹr
xà ata kam hỹr.
21 Ne cute to ampo cunea jõ Pahhiti, me
paxũmre me, me pajõ pahhi catêjê me,
me carõ cunea me, ampo carõ pej me, me
pahcurê xwỳnti carõ kên me, me hõ pahhi
catêjê me, cupẽ jarôti me, ampo cunea
carôt tỳjti mea mã. Ne pom me hõ pahhi
itajê cunea jirôa pê carôt tỳj ita na apu
ipa. Pjê ita me, cormã hapua na pjê ata
kam, cupê pahhi ita na apu ipa rohnỳtti
mã.

Me papê Jeju na mehkwỳ pê hĩa pyràc

22 He ampeaj kam ri Pahpãm te ampo
cunea jõ Pahhiti na, ihcãmter pê Jeju
xãm. Ne hanea ne cute me pahkwỳ krã
na hãm, mãr quê taa me pahto ihhimpej.
23 Ne ihkrã kre te amji jahkre pejti ita
kôt ri me papê hĩ, mã cupê me pahkrã. Na
ri me pajĩ kam me pahcukrã xà cunea, ne
nee ihnõ jamre nare. Na cu ha pjê cunea
kam cumã me pajàpên to me papa.

2

Pê Pahpãm amjia kôt me pahkên pê me pahto cato

Roman 3.19-24; 5.6-11; Tito 2.11–3.7

1 Ỹhỹ me ikwỳ, pê ca mam me acunea
ajco me akên ton to me apa, ne ajco
Pahpãm jarkwa jirô pê me apỳpỳm to me
apa, cwỳrjapê ri cumã me apê mehtyc
pyràac.
2 Ne caku atajê kam pê ca pjê kam, cute
amji kam me hapac xà atajê to pit mã me
amji pyràc. Ne ate Xatanaj pê me pahcurê
xwỳn carõ kên atajê jõ pahhi te, Pahpãm

jarkwa jirô pê mehpỳpỳm xi atajê to, pê ca ajco amji mã me ahimpej to me apa.

3 Ne pê mam me pahcunea pê me hũràac, ne ajco amjia kôt pahte amji kam me pajapac xà kên atajêa kôt, me papa. Ne me pajĩ me, me pahkrã te amji mã ampo na ihprãmti atajê pit ton to me papa. Ne ihkôt me papa xà ita kam, cu me papê mehkên catêjê atajê pyràac, ne ma ramã me cuxà Pahpãm te pahte me amji pupun xà kêanre na me pahton xà ata wỳr me pra.

4-5 Ne me pajũpar nare ita kam, ihhêj rũm ramã Pahpãm mã me pahtyc par. Ne Pahpãm mã me pahkĩn catia, ne ampeaj kam cumã me pahcaprĩ. Cwỳrjapê ri cute Crixtô kôt ihhêj ne hacpỹa mã me pahto ihtĩr. Xà mõrmõ ajkĩ me pampej cwỳrjapê mã, cute me pahkên catia pê me pahto cator? Hãpà! He hàhcajrẽan to hàhcajrẽn na ri amjia kôt, cute me pahkên catia ita pê me pahto cator, ne me pahto impej.

6 Pahpãm te Jeju Crixtô kam me pahhônco na me pahton. Cwỳrjapê ri ihhêj rũm hacpỹa mã ramã cute me pahto ihtĩr, ne ma côjkwa wỳr me pahto hàpir, ne Jeju cahê na me pajỹr, ne cahê na cute ampo cunea to me pahhimpej na me pahton.

7 Ne mẽr ampo na mã cute me pahto hajỹr? He nee mã ampo na nare! He pjê cunea kam ame ipa itajê, quê ha ita caxuw Pahpãm me cumã hàhcajrẽnti, ne ma me pahcaprĩ na me hahkre pej. Ne cute me pamã Jeju kôt me pahto impej na, me hahkre pej na cumã me pahto prãm, rohnỳtti mã.

8 Xà cu Pahpãm mã ampo pej pit ton to ame papa na mã, cute me pahkên catia pê me pahto cator? Hãpà! He Pahpãm te amjia kôt, me pahtehcajpar prãmte, me pamã ihkra pê Jeju jõr, mãr cu to amji mã me pahhimpej, quê ha amjia kôt cama me pahpytà.

9 Ita cwỳrjapê quê ha nee jũ caxuw jũm amji to hàmnãn to:

— Ite amji kam ijapac xà impejti, ne ijàpên xà impejti ita jahpan xà na ri, Pahpãm te ikên pê ito cator — hajỹr nare. Jũ wỳr quê ha jũ caxuw jũm amji pej na amji to hàmnãn to hane.

10 Ne mẽr ampo cwỳrjapê mã pê Pahpãm me pamã pahte amji kam me pajapac xà tuw pejti ita gõ, ne pjê kam me pahto ajpa? Nee mã ampo cwỳrjapê nare. He ramã Pahpãm te Jeju Crixtô kam me pahhônco na me pahton, pahte jũmjê to me pajapên to impejti to prãmti to me papa xà caxuw. Por rỳ pêa mã cute me pamã hàpên xà pejti to me pajàpên na, me pahto amji kam hapac ata to, cu ha me apê. Cwỳrjapê cu ha pahtỳj ajpẽn to impejti to me prãm.

Juta catêjê me, mehcahkrit atajê me ajpẽn hônco xà

Carati 3.28; Coroxo 1.21-23; 1 Petrô 2.4-8

11 Wa me ipê Juta catêjê hãn ne me ajhu, ne itỳj amji mã me ipy kà kryjre ne me hakep. Ne hakep xà ata pê ri Pahpãm tekjê na cute me ijarẽn xà. Ne me apê mehcahkrit pê Juta catêjê nare atajê na, ca amji to me amji japackre. Ne pê wa mam ajco me ato amji kam ijapac to:

— Itajê mã mehkà jakep nare, na ri nee me cupê Pahpãm tekjê nare — hane.

12 Ata caxuw pê ca caku atajê kam Jeju Crixtô pê ampỳa mã ame apa. Ne pê Pahpãm rỳ jũ caxuw me amã ampo to hũjahkre nare na mã, ca nee rỳ me icuxà Pahpãm me, me ajpẽn kam gapac nare. Na pê me apê Pahpãm tekjê nare, ne me apê Pahpãm jahkre kêatre ita kam, ca nee amji wỳr ihpĩn ampo pejti cator xà ata jikaj nare.

13 Ne ita caxuw quêt nee hipêr ate me hajỹr nare, ne Pahpãm pê ampỳa mã ame apa xà nare. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pê Jeju Crixtô me gaxà kam ty ne caprô ajxwỳ, ne ihtyc xà ata kôt, ca ate kam me ajpẽn hônco. Cwỳrjapê ri Pahpãm te amji wỳr me ato hàhtêp.

Quê ha Pahpãm me cupê Juta catêjê me, mehcahkrit na amji capa

14-16 Mã Jejua te mehcuran catêjê mã amji jõr, mã cute mehcuran, mã me pajaxà kam ihtyc. Ne ihtyc xà ata te ihcunea na ajpẽn na me pajaxôr to hajỹr he. Cu ha nee hipêr ajpẽn kam me

pancryc nare, ne quêt catyt kam ajpẽn
mã me pahcakôc to me papa. Quê ha
hanea ne, nee hipêr me iquêtjê pê Mojxe
xwỳ caca xà ata, me pahto ihhimpej nare.
Ne nee hipêr me acahkrit nare, ne nee
hipêr me papijakrut nare, ne quêt ajpẽn
kam me papê Pahpãm na mehkwỳ pyxit
peaj, ne ajpẽn kam me pantuwti, ne me
pahpyxit peaj. Ne hacpỹa ne Pahpãm wỳr
me pahcunea te amji jaxàr.
17 Ne cute me apê mehcahkrit atajê, ca
ampỳa mã Pahpãm pê ame apa atajê me,
me ipê Juta catêjê, pê wa hũ na pire mã
ame ipa atajê to hacpỹa ne Pahpãm wỳr
me amji jaxàr. He pê nee jũm ajpẽn na
me pajaxôr na harẽn nare. Pê Jejua ajpẽn
na me pajaxô.
18 Ne pom Jeju te me papijakrut mã
ampo ton itajêa kôt, cu ha pahtỳj Pahpãm
Carõ Pejti pyxit peaj ata kôt, ihwỳr me
axà, ne cumã me pahcakôc.
19 Cwỳrjapê ri ita caxuw, nee hipêr me
pahnõ te amji to ihcahkrit xà hamreare.
Ne quêt me icuxà me apê Pahpãm kraa to
kra, ne me apê mehkwỳa, ne ajpẽn kam
me papê mehkwỳ ita na, ne me pahpyxit
peaj.

Me papê Pahpãm na mehkwỳ pê hũrkwa pyràac

20-21 Por mam Krĩpinkrên kam, Pahpãm
to amji kam hapac xà jũrkwa ata kam
pê Pahpãm ihkrĩ. Ne cute me Pahpãm
jahkre pej prãmte, pê ajco ma kẽn me
pĩ te ikre ata wỳr me pra. Ita kôpit
na mã, me papê mehkwỳa pê Pahpãm
jũrkwa pyràac. Ne ita caxuw me pahkam
Pahpãm ihkrĩ, ne me pahkôat ri me cumã
Pahpãm jahkre pej. Ne me papê Pahpãm
jũrkwa mã hikwa xà me, hiwrỳhhi me,
pô me hõrti pyràac. Ne pê mam Jeju
jarkwa na memprar catêjê me, Pahpãm
jarkwa to me cumã mehcakôc catêjê atajê
pê ihhêj rũm, harã na ikre mã hũxwỳr
xà me, cumã hũxwỳr xà cati pyràac. Ne
Jeju Crixtô pê ri ikre mã hãm xà catia ata
pyràac, mã tahna ihhê cunea te cuprõn
tu. Ata jĩkjê na mã me papê Pahpãm
jũrkwa, mã me pahkam ihkrĩ.
22 Ne ate me hajỹar ne atỳj Jeju to ate
amji mã me ahimpej xà atajêa kôt ri
ihhêj rũm me apê Pahpãm jũrkwa, na ri
Pahpãm ihtỳj Carõ Pejti ata kôt me akam
ihkrĩ.

3

Me cupê mehcahkrit mã ri Pawrô pê Pahpãm jarkwa na imprar catê
Roman 15.14-21; Coroxo 1.24-29

1 Ata kôt wa itỳj Pahpãm mã me acajrẽn
to ipa. Ỹhỹ, ipê Pawrô, ne pa wa me
hacjên xà kam ikrĩ. Ampo na? Wa
Jeju Crixtô jarkwa kôt me apê mehcahkrit
atajê mã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn
xà impejti itajê to harẽ, ne me amã to
hahkre.
2-3 Ne pê Pahpãm hàhcaprĩa kam icapi,
ne ijĩa to me acaxuw ihhimpej to hane he:
— Mõ, ne mehcahkrit catêjê mã ijarẽ.
Ne nee mã ampo na, ca ha me cumã ijarẽn
nare. He wa hacpỹa mã cute me ajpẽn
hônco, ne ajpẽn mã me caprĩ na ri, imã
me to prãm. Cwỳrjapê pê wa pjê ita wỳr
me cumã ikra pê Jeju ata kujate. Ata ca
ha me cumã harẽ — hane. Ne pê ca ramã
ita na me ijarẽn pa. Na wa ite curmã
ihkàhhôc ita kam hipêr ahna me amã
amji jarẽn, ne ahna me amã ihhôc, mãr
ca me cahyt ne ahna me ijahkre pej.
4-5 Pê mam nee jũm Jeju Crixtô na
Pahpãm te amji kam hapac xà ata jahkre
pej nare. Ne ita caxuw Pahpãm Carõ Pejti
te Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê me,
me ipê Jeju jarkwa na memprar catêjê mã
to ajpẽ, ne me imã to hahkre.
6 Ỹhỹ, ita caxuw ca ha Jeju tyc xà ata
kôt, me icuxà me apê me pajõ Pahhiti
pê Jeju Crixtô jĩ pyràac. Ne me ca, me
apê mehcahkrit atajê me, me pa, me ipê
Juta catêjê me, ajpẽn kam me pahpyxit
peaj. Ne por pê Pahpãm ramã mehkwỳ
mã ampo pej cunea to awjahkre atajê, ca
ha atỳj hanea ne me cuxà me acwa.
7 Pê Pahpãm carôt tỳjti ata hàhcaprĩa
kam, me amã ipê harkwa na iprar catê na
ixãm ne ikujate, mãr wa me amã harẽn xà
impejti to harẽ.
8-9 Ne wa pa, me cupê Pahpãm tekjê
atajê japyre mã icrire na amji to hajỹr
cakrô, pê Pahpãm ihtỳj imã ijàpên xà
impejti ita gõ. Ite me apê mehcahkrit

atajê mã Jeju Crixtô te amji kam hapac xà tuw pejti jarẽn xà kôt harẽn to capô partu xà caxuw, pê imã ijàpên xà ita gõ. Por Jeju te amji kam hapac xà impejti jakràjti ata, wa me amã harẽn to ipa. Mãr ca me acunea Pahpãm te mam pjê ton xwỳjrea na, me amã amji kam hapac xà to ipipẽ nare ata jahkre pej. Ne Pahpãm ita pê, por pê Pahpãm ampo cunea to ata.

10 Ne ita caxuw cumã, mehcunea te Pahpãm te amji kam hapac xà jahkre pej na, me to prãm. Ne quê ha, por ampo carõ carôt tỳjti atajê me, pjê me côjkwa kam me hõ pahhi catêjê atajê cunea, quê ha me papê Pahpãm na mehkwỳ pupun xà ata kôt, me Pahpãm te ihcunea na amji jahkre pej catia na me hahkre pej.

11 Pê mam, pjê ton xwỳjrea na, Pahpãm ramã Jeju Crixtô pê me pajõ Pahhiti te me pahto impej na to amji kampa.

12 Cu pahtỳj Jeju to amji mã me pahhimpej, ne ahna me ajpẽn hônco. Cwỳrjapê cu ha nee Pahpãm mã me pahcakôc na me pajàhtàt nare kam, cumã me pahcakôc. Ne cu ha pahtỳj cute me pahkam hapac na me hahkre pej.

13 Ỹhỹ, he me acwỳrjapêa wa me hacjên xà ita kam amji pupun cakrô, ca ha nee ate me ipupun xà ata kôt me amã amji kĩn nare nare. Ne quêt ite me ato impejti xà caxuw ri, ite amji pupun kêanre xà ita.

Pawrô te Pahpãm mã mehcajrẽn xà

14 Ampo itajê cunea cwỳrjapê wa me pajõ Inxũ Cati cuna mã ikõn krã na ijỹr, ne ijõtpê cumã me acajrẽn.

15 Ampeaj kam Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati. Ne cupê pjê cunea me, côjkwa kam ampo kra me, ikre ry cunea me, por amji mã me to ihhimpej atajê cunea Pãm Cati.

16-17 Wa hõtpê cumã me acajrẽn to hane he:

— Me ijõ Inxũ Cati, ampeaj kam acarôt tỳaj to ihtỳj, ne gàhcajrẽn cati. Na ca ha Acarõ Pejti kôt, cute me amji kam hapac xà caxwãm pê me cumã acarôt tỳjti ata gõ, por ate amji kam gapac xà pejti carôt tỳjti ata kôt. Mãr quê kypê Jeju Crixtô to amji mã mehhimpej nare. Ne ajpẽn kam mehhônco ata pê ihhêj rũm me caxwãm pê cute apu ihkrĩ. Ne pom ampo pàr pjê impejti kam harê to ihcuhhê, ne ihtỳj ipicamẽn to ipa, ita kôpit na, ca ha me cumã mehcunea mã ajpẽn kĩnti ita to apicamẽn to mõ. Ne ampeaj kam akra Jeju mã me ikĩn catia, ne nee cumã jũm kĩn nare nare.

18 — Ne akra pê Jeju mã me ikĩn ita pê ihhêj rũm kẽnti kàa nõ ata pyràac, ne cupê ihhêj rũm côxwa tua pyràac ne catia, ne ihhêj rũm cupê põti pyràac, ne nee hicu xà hamreare. Ne ampo pejti catihti itajê jĩkjê na mã, akra mã me ikĩn te hajỹr. Na ca ha me caxwãm pê me cumã to hahkre, mãr quê mehcunea mã akra mã mehkĩnti ita te, amji kam hapac xà itajê jahkre pej pa.

19 — Jũ wỳr quê me ixũmre nõ akra Jeju mã me ikĩnti xà catia to cati ata na hahkre pej, cwỳrjapê ca ha cute Jeju Crixtô mã ikĩnti itajahkre pej na me akwỳ tehcajpa, quê me kam hapac kam tẽ, ne me hahkre pej. Mãr ca me cumã amji gõ, quê me cupê apyràac to mõ, ne mempejti ne.

20 — Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati, me ikam acarôt tỳjti ita kam, ca atỳj me imã, pom ite ampo na me awỳr, ne me to amji kam ijapac xà atajê jirôa pê ate me imã hõr na, imã me gahkre pej.

21 Ne me imã me icunea pê Jeju Crixtô na mehkwỳ, ne wa ahna me ajpẽn hônco. Ne wa acatihti me acarôt tỳjti me, gàhcajrẽnti na apyrên me ijakryti na, me amã amji jarẽn to prãm, rohnỳtti mã. Ne tahnaa, hamre — hane. Hõ, wa ita na ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn.

4

Me papê mehkwỳ pyxit peaj, na cu ha ajpẽn to mempej

Pirip 2.1-4; Coroxo 3.12-17

1 Ỹhỹ me ikwỳ, pê Pahpãm me ato impej ne amji mã me acapi, mãr ca cute amji kam hapac xàa kôt me apa. Ne ita cwỳrjapê wa me awỳ, he Pahpãm jàpên xà incwỳrjapê wa ipê me hacjên xà kam ikrĩ catê. Ne pa wa me awỳ, mãr ca me apê Pahpãm tekjê atajê, cute amji kam hapac xàa to amji kam me gapac to me apa.

2 Ne nee me hirôa pê amji to me acati
to me apa prãm nare. Ne ampo na amji
mã aprĩa kam, gũcanãr to me apa. Ne
amji mã me akwỳ cupa. Ne nee ampo
na ame amji to ihtỳj tu to me apa nare.
Quê jũm ampo to kên, ca ha nee kam me
acryc nare. Ne quêt me amã ihkĩan kam,
me gakryti kam cumã me gũcanãr to me
apa.
3 Pahpãm Carõ Pejti te me acunea mã
ajpẽn kĩnti ton, ne ajpẽn kam me apejti
na me aton. Cwỳrjapê ca ha ajpẽn mã
me awcanã, mãr ca atỳj ajpẽn kam me
ahônco to me apa kam me to acrà.
4 Xà ajkĩ Pahpãm Carõ Pejti te amji kam
hapac xà jàhtô? Hãpà! He Pahpãm Carõ
Pejti pyxit peaj. Cwỳrjapê ri ajpẽn kam
me pahcunea pyxit peaj. Ne ihhêj rũm
me papê Jeju jĩ pyxit peaj ata pyràac.
Ne hanea ne pjê ita kam Pahpãm te
me pahcunea to ihhimpej xà pyxit peaj
ata mã, cu ramã me hikaj xà caxuw ri
Pahpãm te me pahcapi.
5 Ne hanea ne me pamã me pajõ Pahhiti
pyxit peaj. Ne pahte Jeju to amji mã
me pahhimpej xà ata pyxit peaj. He
ampo pyxit peaj ita caxuw ri cô to me
pahcumrãr xà.
6 Ne hanea ne Pahpãm pê, por pjê
cunea kam amji mã me to ihhimpej
atajê cunea jõ Inxũ Cati pyxit peaj, ne
mehcunea to ihhimpej. Mã ihtỳj hàpên xà
atajê kam ihkôat me apê, ne me Pahpãm
ita ri me pahcunea kam ihkrĩ, cwỳrjapê
cu ha pahte amji kam me pajapac xà pyxit
peaj to, amji kam me pajapac to me papa
kam me to pancrà.

Pê Pahpãm ahpỹanre na me pamã pahte to amji japackre xà gõ

Roman 12.3-8; 1 Petrô 4.10-11

7-8 Xà Pahpãm te me pahcunea mã
pahte me hahkre pej xà pyxit peaj jõr?
Hãpà! He cumã me pajàpên xà caxuw
ri, cute ahpỹanre na me pamã pahte amji
kam me pajapac xà te to amji japackre xà
jõr, Jeju Crixtô te amji mã ahna prãm ata
na. Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc kam, ramã
rỳ pêa mã jũm Jeju na ihhôc to:

"Quê ha me curê xwỳn jàhtôa ne tohjê,
ne ma hacpỹ mã côjkwa wỳr api.
Ne pjê kam mehkwỳ ame ipa atajê mã
cute ampo jõr xà atajê gõ" hane.

9 Hũjarẽn xà ita kôt, cu ha pahtỳj
côjkwa wỳr Jeju jàpir na me hahkre pej
ne me to amji japackre. He pê nee Jeju
põ rũm, pjê ita wỳr pit mã iwrỳc nare, ne
hanea ne pjê krac ri mehtyc carõ krĩ xà
ata wỳr wrỳ.
10 Ne taa hanea ne hacpỹa mã côjkwa
wỳr api ne hakren tu, cute ampo cunea
to ihhimpej xà caxuw.
11 Ne Jejua te ri ahpỹanre na, me pamã
pahte amji kam me pajapac xà te amji
jahkre pej jõr par. Ne cute me pahkwỳ
capi, mãr quê me cupê harkwa na mem-
prar catêjê, ne mehkwỳ pê harkwa to
me cumã ihcakôc catêjê, ne mehkwỳ pê
Pahpãm te me pahkên pê me pahpytàr xà
ata wỳr me to ipipkjêr catêjê, ne mehkwỳ
pê Jeju na mehkwỳa jamãr catêjê, ne
mehkwỳ pê mehkwỳa mã ampo to hahkre
catêjê. Ne Pahpãm te mehkwỳ atajê mã
ahpỹanre na cute me amji kam hapac xà
te amji jahkre pej atajê jõr, me hàpên xà
itajê caxuw.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà to me amji jĩ tỳj to me mõ

12 Ne mẽr ampo caxuw mã cute me
pamã mehkwỳ itajê jõr? He nee mã ampo
caxuw nare. He Pahpãm mã me pajàpên
xà ata pê ihwỳr me to me papipkjêr xà
caxuw ri, cute me pamã mehkwỳ itajê
jõr. Ne me pajàpên xà ita kôt ri me papê
mehkwỳ, cu pahtỳj me papicamẽn to me
mõ. Ne me pamõr xà ita pê ihhêj rũm Jeju
Crixtô jĩ picamẽn to mõr pyràac.
13 Ne cu ha me pahcunea me papicamẽn
to me pamõr ita kam me to pancrà,
ne Jeju Crixtô to pit mã amji mã me
pahhimpej to ajpẽn kam me pahhônco
tỳaj to me papa. Mãr cu Jeju cuxà, pahte
amji kam me pajapac xà itajêa to me amji
kà to me amji jĩ tỳj to me mõ.
14 Ne cu ha nee hipêr me papê ahkrare
pyràc, ne jũm te me pamã ihhêj xi xà ata
kôt, Jeju to amji pê me pajapac kêt to me
pamõr nare. Nãmri quê ha me pahnõ te
hajỹr na, quê ha cupê ihhêj rũm kôc te

amji wỳr pjê kam pĩhhô incrà to imprar ata pyràac, na quê ha ihtỳj mehhêj xi catêjê te aracri mehkên mã me irẽn prãm atajê kampa, ne ihtỳj jũ ri me ipa xà ata kam ihkôt me ipa.

15 Ne Pahpãm mã cute me hajỹr catêjê kôt, me pahto prãm nare. Ne quêt cumã me pamã ajpẽn kĩnti kam me pahcakôc xà kam, me pahhêj xi nare na, cumã me pahto prãm. Cu ha pahte me hajỹr to me pamõr na, cu ha me papê me pahkrã pê Crixtô ata pyràac ne me ajpẽan.

16 Ne Crixtô pê me pahkrã, cu ha kam me pahhônco, cwỳrjapê quê me papê hĩa pyràc. Ne ahpỹanre na me papê hĩ kam cukrã xà atajê pyràac, mã taa pyxit peaj me pahcunea to ihhimpej. Ita kôpit na cu ha me pahcunea Crixtô te amji kam hapac xàa kôt me ajpẽn kĩnti, kam me ajpẽn tehcajpar to me papa. He pahte me pahkwỳ to me hajỹr to me papa xà ata pê Jeju Crixtô jĩ te ipicamẽn to mõr pyràac.

Cu ha quêt me pahte amji kam me pajapac xà tuw pejti ita kôt me papa

Coroxo 3.5-11

17-18 Cwỳrjapê wa ha Pahhiti jarkwa na me amã awjarẽ, ca ha atỳj catyt kam me ikampa. Por nee Pahpãm to amji mã mehhimpej nare atajê te amji kam hapac xà atajê wa ha me amã ihcawpa, mãr ca nee hipêr cute me amji kam hapac xà kên atajê kôt me apa nare. He cute amji kam me hapac xà itajê kôt hamreare. Ne ihhêj rũm me cupê awcapàtkôti kam ame ipa, ne nee me ampo pupun nare atajê pyràac. Ne nee me caxwãm pê me Pahpãm pupun ne me hahkre pej nare. Ne cute me hajỹr xà ita kam ri ma ame Pahpãm te amji kam hapac xà tuw pejti ita caca, ne cute mempar cupate me hapac jihê, na ri me cupê hahkre kêatre.

19 Ne nee ajte amji jũ na mehpahàm nare, mã mãnea mã mehkrã kên kam, cute mehkên ton xà itajê kam me amji cajpẽr nare na me to. Mã mehcunea ampo kên xen xà pahàm nare atajê mã, me amji jõr to me ipa, ne ihtỳj me ton to me ipa kam me to incrà tu.

20-21 He nee Jeju Crixtô te amji kam hapac xà te hajỹr nare. Ne pê ramã jũm me amã Jeju te amji kam hapac xà to hahkre, ne me amã harẽ. Na ca ramã ate mempar ne me hahkre pej, ne kam me amji hônco, cwỳrjapê ca ate amji mã me cute amji kam hapac xà incwỳr.

22 Ne mam me amã ampo kên ton to me ipa xà ata pit na me amã prãm. Cwỳrjapê ri ate amji kam me gapac xà tũm kêanre ata ihtỳj me amã ihhêj, na ca hãn ne atỳj ihkôat me akên mã me acjêj. Cwỳrjapê ca ha mam ate amji kam me gapac xà tũm ata mã me hikra, ne nee hipêr me ahna prãm, ne me to amji japackre nare.

23 Na ca ha me ate amji kam me gapac xà wej ita me, intuw to me ahpa, ne ate amji kam me gapac xà intuw ata, ca ha amji mã me huwahi to me apa.

24 Ne pom cu hãn ne me pahkà tũm to pôj, ne intuw mã me amji jacjê, ne mehtũm jicu ne me curẽ, jĩkjê na, ca ha ate amji kam me gapac xà kên tũm ita to me tojnõ, ne me hicu, ne intuw ita ca ha amji mã me acwa, ne me huwahi, ne me to apa. Ne Pahpãm ri me amã cute amji kam hapac xà pejti jõr to ipa. Mãr ca me apê me hũràac, ne me ate amji kam me gapac xà impejti ne, ne nee ihhêj xi nare, ne ampo cunea kam catyt kam, Pahpãm cuna mã me apejti na me apa.

Cu ha me ajpẽn to me pampej to me papa

25 Cwỳrjapê ca ha nee hipêr ajpẽn mã amji to ame ahêj nare. Ne ahpỹanre na quêt catyt kam ajpẽn mã me acakôc to me apa. Ampo na? He me papê Jeju jĩ kam cukrã xà atajê pyràac, na ri ajpẽn kam me pahpyxit peaj.

26-27 Ne ca ha me anõ te ame akwỳ nõ kam acryc na, ca ha nee kam acryc kam acrà nare, ne pyt xàr xwỳjrea na, hacpỹa mã ajpẽn mã me acaprĩ. Nãmri ca ha ate nee kam acryc jicu nare, ne mãnea mã kam acryc na, quê ha apê me pahcurê xwỳnti pê Xatanaj te amji kam hapac xà kôt apa catê, na ca ha atỳj Pahpãm to kên to apa.

28 Na ca ha mam ajco me gàhkĩj to me apa atajê, ca ha me gàhkĩj jicu, ne me gàpên kam me atẽm pyrentu, mãr ca me akrã kreti te amji jahkre pejti kam, me

amji to ajpa, ne me akwỳ pê hamreare atajê tehcajpa.
29 Ne nee ame acakôc xà kên kam amji kĩn nare atajê to me acakôc to me apa nare. Ne me acakôc xà impejti kam amji kĩnti to ca me akwỳ mã me acakôc, ne ma me to impej to me apa. Ne cute me Pahpãm kam hapac na mehtehcajpar xà atajê to, ca me acakôc to me apa, mãr quê me akampa atajê, ma me ipicamẽn to me mõ.
30 Nãmri ca ha ate me hajỹr nare na, ca ha cama Pahpãm Carõ Pejti mã amji kĩn nare, ne ihpeacre na me to. Ne me akam Pahpãm Carõ Pejti te ihkrĩ xà ita pê ihhêj rũm, cute me akam amji japrỳ na ihhôc. Cute me apê hõ tekjê na me ato apipẽ xà caxuw. Ne ihkôat ca ha atỳj jũ caxuw cute me akên pê me apytàr na me amji jahkre pej.

Cu ha ajpẽn mã me pahcaprĩ to me papa
31 Ne ampo kên itajê ca ha me hicu he. Ca ha jũm me ajpẽn kam acryc ne ma ame ajpẽn mã acaprĩ caca ata, ca ha amji pê ihcaca ne hicu, ne atỳj hacpỹa mã ajpẽn mã me acaprĩ. Ne me gàhcurê me, me gàprê jicu, ne quêt me amã ajpẽn kĩnti, ca me ajpẽn caprĩ to me apa. Ne nee ajpẽn mã me gàkjêr nare. Ne nee ame hũn kên to me apa nare. Ne nee ame ajpẽn curê to me apa nare.
32 Ne quêt cama ajpẽn mã me acaprĩ, ne ajpẽn mã me apejti ne. Ne Crixtô kam me ahônco, ita cwỳrjapê ri Pahpãm te ramã ate me to kên xà atajê to tojnõ ne me hicu. Na ca ha cuxà ate me ajpẽn to kên atajê to tojnõ ne me hicu.

5

Cu ha ampo kên cunea jicu ne quêt catyt kam me papa
Coroxo 3.16-17; 1 Jowãw 1.5-10
1 Me apê Pahpãm kra, ne cumã me akĩnti, cwỳrjapê quê ha me apê hũràac na amji kôt me ato prãm.
2 Crixtô mã me akĩnti na ri, me acwỳrjapê ihtyc xà mã cute amji jõr. Mã Pahpãm te cumã me akĩnti ita na hõmpun, ne ampeaj kam hanea ne ahna Pahpãm mã Jeju kĩn. Ne cumã Jeju tyc xà ita pê ihhêj rũm ampo cacô cuxwati impejti te ihcajpuaw ata pyràac. Na ca ha Jeju cuxà me amã ajpẽn kĩnti to amji mã me ahimpej to me apa.
3 Ne ramã me apê Pahpãm na mehkwỳ, cwỳrjapê ri nee me ate ampo kên crê itajê caxun xà nare he. Mam ca ha nee ahti na ame cupê mehprõ caxun nare, quê nee pyjê xwỳjê ahti na ame cupê mempjê caxun nare. Ne hanea ne nee menxyre impijapit to ame apahàm nõ to me apa nare. Ne ihcote na, ca ha hanea ne nee gàhcukrêj to pit mã amji mã cuprõn to me apa to me amji japackre nare. Ampo na? He jũm te hajỹr to ipa xà ata, nee Pahpãm to amji japackre nare, ne hàhcukrêj itajê pê ri ihhêj rũm me hõ pahpãm, ne ampeaj kam cumã ihkĩn, mã to pit mã amji kam hapac to me ipa. Ca ha nee me anõ te ampo kên itajê nõ caxun to kênre xà hamreare ita kam, jũ wỳr quê jũm ahna me anõ jarẽ.
4 Ne hicu xà kam, ca ha nee ame acakôc xà kam, me pahpahàmti atajê to me acakôc to me apa nare. Ne nee me acakôc xà kôt hamreare atajê to me acakôc to me apa nare. Ne nee ca ha me garkwa xỳ xà tũmti kêanre atajê to me acakôc nare. Ne quêt Pahpãm te me amã ampo pejti cunea jõr itajê pyrên me gakryti na, cumã me amji jarẽ.
5 Xà quê ha pijamã cute ampo kên crê itajê ton to me ipa catêjê nõ, Pahpãm me Crixtô himpej xà krac ri me axà? Hãpà! He jũm xàr xà hamreare na ramã me pamã hahkre pej. Ampo na? He Pahpãm mã me cupê ihhêj rũm pahpãm cahàc krekà to amji mã mehhimpej catêjê pyràac, ne mehkêanre.
6 Nãmri quê ha jũm te awỳr ihtẽm, ne pom wa ite ampo kên tête me amãn atajê nõ to amã ihhêj prãmte, hỹrmã gator na, ca nee me harkwa kôt hamreare atajê kam gapac, ne ihkôt amji ton nare. He ampo kên itajê cwỳrjapêa ri Pahpãm me kam incryc. Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw, por jũmjê te nee me kam hapac nare atajê kam incryc, ne ame to kêanre ne, ne ihtỳj mehkên mã me curẽ.
7 Cwỳrjapê ca ha nee cute me hajỹrjê to me amji japackre, ne me to amji kwỳ

nare.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà tuw kôt me ampo cunea jahkre pej

8 Ỹhỹ, he pê ca mam ihhêj rũm me apê mehtyc pyràac, ne me akam awcapàtkô pit. Mã pyt ahcujro, cu pahtỳj me rĩt ne me ampo pupu, ita jĩkjê na mã Pahhiti jarkwa ihtỳj me amã ampo pej to pit mã hahkre to mõ. Ne ate Pahpãm na mehkwỳ na me amji ton xà ata caxuaw, ca ha atỳj ita caxuw ampo pej cunea pupu. Cwỳrjapê ca ha ate ampo pej pupun xà atajêa kôt me amji ton to me apa, ne me to.

9 Ỹhỹ, ca ha ate me Pahpãm jarkwa pê hàhcujro xà pyràc ata kam me hajỹr to me apa na, ca ha me apê jũmjê pejti atajê, ne catyt kam ame apa, ne me acakôc xà hêj xi nare pê catyt kam, ampeaj kam atajê to pit mã, me acakôc to me apa.

10 Ne ca ha ate me hajỹr to me apa na amji to me gàhcukjêr to me apa na, ca ha me Pahpãm cajpuaw.

11 Ne por cute amji kam me hapac xà kêanre kam, Pahpãm jarkwa pê hàhcujro xà pyràcti ata kaj na, awcapàtkô kam me ipa atajê jàpên xà cunea kôt hamreare. Cwỳrjapê ca ha nee mehkôt me apa na amji to prãm nare. Ne quêt mehcunea kam mare mã, ca ha ate amji kam me gapac xà pejti jàhcujrohti to me apa. Mãr quê ahna me apupu, ne cute me apupun xà ita kôat me amji kên itajê pupu, ne ahna me amji jahkre pej.

12 Ỹhỹ, ampeaj kam ri cute amji kam me hapac xà atajê kêanre, cwỳrjapê cu ha nee cute me ampo kên to ipimxur, ne aracri ame ton atajê na, nee me pahcakôc xà nare. Ampo na? He kypê ahna me kam me pahpahàm nare.

13 Quê ha hàhcujro xà to ampo cujro, quê ha hirã pê hõmpun xà. Ne por hàhcujro xà te ampo jakati pràti cujro ata, ihtỳj ma harwrỳ ita kôt ahcujro. Ita kôpit na quê ha mehkrã kên catêjê atajê, ate amji kam me gapac xà impejti na me apupu, ne me akôat quê ha ramã cute me amji kam hapac xà kêanre na me amji jahkre pej. Ne me akôat quê ha hanea ne cute amji kam me hapac xà impejti to me ipa.

14 Ne pê Pahpãm ramã me pamã ita to ihcakôc to hane he:

"Por ate amji kam me gapac xà kêanre ata kôt,
ihhêj rũm ramã me atyc atajê,
me ampra!
Ne me atyc ita pê me to xa,
quê ha Crixtô me amã ate amji kam me gapac xà cujro,
ne hacpỹa mã me ato tĩr!" hane.

Cu ha me pahkrã kreti kam me amji to ajpa

15 Cwỳrjapê ca ha ate amji to ame apijapar xà itajê na me amji kôt hakop to mempeaj ne. Ne nee ca ha me apê cute me amji jahkre kêatre atajê pyràc nare, ne quêt me akrã kreti te amji jahkre pejti kam me amji to ajpa.

16 Ne amcro atajêa kam, quê ha mehkên catêjê me hàhtô. Cwỳrjapê ca ha atỳj amcro cunea kam Pahpãm mã me apê, ne nee jũ caxuw amcro nõ to me apictor nare.

17 Ne nee ca ha me apê cute me amji jahkre kêatre atajê pyràc nare, ne quêt me pajõ Pahhiti mã ampo na me pahto prãm atajê to pit mã, ca ha me gàpên to me apa na amji to me ahcukij.

Cu ha Pahpãm Carõ Pejti ata kôt me pajõ Pahhiti mã me cre

18 Ca ha côxỳhti to amji mã me ahimpej jicu, ne nee hipêr me to akõm quê me ato ipipãn nare. Ampo na mã wa me amã ihcawpa? He quê ha ihtỳj ate amji kam me gapac xà cunea kam ato kên. Na ca ha quêt Pahpãm Carõ Pejti to amji mã me ahimpej to me apa.

19 Ne ca ha me acakôac kam ajpẽn mã me Pahpãm na increr xà cunea to me acrer to me apa. Ne hanea ne mam Pahpãm te amji kam hapac xà na me ahna increr xà ata to me cumã cre. Ne cute ampo ton xà itajê na curmã me cumã increr xà ata to me cumã cre, ne me amã amji kĩan kam me cumã cre, ne catihti pyrên me gakryti to me cumã cre.

20 Jeju Crixtô kam me ahônco, cwỳrjapê
ca ha ampo pej me, ampo te me ato jũ
mãn xà atajê mea mã hũrên me gakryti
na, me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm mã me
amji jarẽ.
21 Ne pom ca amji mã Crixtô cupa, ne
amji caxuw me kampa ita cuxà, ca ha atỳj
ajpẽn kam me gapac to me apa.

Pê Pawrô mehprõ catêjê japackre
Coroxo 3.18-19; 1 Petrô 3.1-7

22 Ne pyjê pê mempjê prõ itajê, pom ca
amji mã me Pahpãm kampa ita na, ca ha
amji caxuw me apjê kampa.
23 Ne ampo na mã wa ame amã ita
to hahkre to hane? Nee mã ampo na
nare. He Crixtô pê mehkwỳ krã pyràac,
ne mehkwỳ pê hĩ pyràac. Ne cupêa ri
me to ihhimpej catê, ne cupê mehkwỳ kên
catia pê me hũtàr catê. Jĩkjê na mã, me
apê mehprõ impjê catêjê, ca ha atỳj me
aprõ to me ahimpej.
24 Cwỳrjapê ca ha me apê me apjê prõ
catêjê, ampo cunea na amji caxuw me
apjê kam me gapac to me hanea, pom quê
Crixtô na mehkwỳ amji caxuw me kampa
he.

Pê Pawrô mempjê catêjê japackre
Coroxo 3.18-19; 1 Petrô 3.1-7

25 Mempjê catêjê, quê ha me amã me
aprõ kĩn hanea, pom quê Crixtô mã
mehkwỳ kĩn, mã me hahpan xà na ihtyc
he.
26-27 Ampo na pê Jeju me papê mehkwỳ
mã ty? Nee mã pê ampo na ihtyc nare. He
pê ihcunea na me papê mehkwỳ atajê kên
pê me pahto impej partu to prãm to pê ty,
mãr quê nee me pahkam ampo kên crire
nõ hamreare ne. Ne me pamã me pahte
amji kam pajapac xà to impej ne ihcuhhõ,
mãr quê ihtetetti ne. Ampo na? He ramã
me papê Jeju jĩ pyràac. Ne harkwa ita pê
ihhêj rũm cô te ampo tũm cuhhõn pyràc,
ne toa ri ihtỳj me pahte amji kam me
pajapac xà cuhhõ ne to impej. Ampo na?
He cumã Hũm mã cute me pahto ipipẽ xà
ata kam me pampejti kam, ampo kên tũm
nare na me pahto prãm. He me papê hĩ
pyràac na ri.
28 Ne me hũmre mã quê ha mehprõ kĩn
hanea, pom quê cumã amji jĩa kĩn he. Quê
ha jũm mã ihprõ kĩn ne to impej na, quê
ha cumã ihkĩn ita pê ihhêj rũm, amji jĩa
kĩn ne to impej.
29-30 He xà quê ha ajkĩ jũm mã amji jĩa
kĩn nare ne cumã amji curê? Quê! He
ihtỳj cumã harte, ne ma hamã. Ita na mã
Jeju Crixtô me papê mehkwỳ to, ne me
papê hĩ kam cukrã xà pyràac.
31 Pê Pahpãm mam me panquêtjê mã
harkwa ta ne me cumã:

"Quê ha me hũmre mehprõ,
ne me hũmjê me, menxyrxwỳ jicu,
ne hĩxi me ajcaxê ne ajpẽn kam me pyxit
peaj" hane.

32 Ne pom Pahpãm te me pamã me pahprõ
me, me pajikwa tuw xà to hũjarẽn xà ita,
pê mam nee me hahkre pej nare. Ne ita
caxuw cupê Crixtô me, mehkwỳa pyràc,
ne ajpẽn kam me pyxit peaj na, ramã
pahte me hahkre pej.
33 Ne hanea ne me pamã to hahkre to
hane he. Quê ha me hũmre mã mehprõ
kĩn hanea, pom quê me cumã amji jĩa kĩn
he. Ne mehprõ xwỳjê, quê ha ihtỳj amji
mã mempjê cupahti to me ipa.

6

Cu ha me pahpãmjê me, me panxyrxwỳ kampa
Coroxo 3.20-21

1 Ne me apê mehkra xwỳjê, ca ha atỳj
amji mã me apãmjê me, me axyrxwỳ
kampa, ne amji mã me hũpahti to me
apa, me pajõ Pahhiti jarkwa kôt. Hõ, quêt
catyt kam me apa xà itajê te hajỹr he.
2-3 Ne pê Pahpãm mam ramã me pan-
quêtjê kra mã harkwa ta, ne me cumã
ahna hũjahkre to hane he:

"Ca ha atỳj amji mã, me apãmjê me, me
axyrxwỳ kampa,
mãr ca apej pêa mã me apa,
ne amji to me apijapar to irya ne, pjê ita
kam" hane.

4 Ne me apê me hũmjê me inxyrxwỳ
xwỳjê, ca ha nee ame akra mã ame quêt
nare, ne nee ame cumã mencryc ton nare.
Ne quêt me pajõ Pahhiti jarkwa kôt me

cumã aprĩa, ne catyt kam me cumã cute amji to me ipijapar xà to hahkre. Ne Pahpãm krã kreti te amji jahkre pejti te me hapackre xà atajê to, ca me hapackre.

Cu ha me pajõ pahhi catêjê kampa
Coroxo 3.22–4.1; 1 Timot 6.1-2; Tito 2.9-10; 1 Petrô 2.18-25

5 Ne cama me cumã me gàpên to me apa catêjê xwỳjê, ca ha atỳj amji caxuw me gõ pahhi kampa, ne amji mã me hũpahti to me apa to hanea, pom ca me amã amji kĩnti kam, amji caxuw me Crixtô kampa ne me hũpa he. Hõhõ, cu ha me hane.

6-7 Ne nee cute me gàpên xà impejti na me garẽn prãmte ahêj, ne cama mento kam mare mã, me gàpên xà to mempejti to me apa nare. Ne quêt me cumã me gàpên prãam kam me gàpên to me apa to hanea, pom ca Crixtô pit mã me apê he. Ita na ca ha me hũmre mã me apê.

8 Ne me amã me gõ pahhi catêjê me, me gõ pahhi nare catêjê me, Pahpãm te ahpỹanre na ate me gàpên xà impej ton atajê jahpan xà na, me amã hàmjõr na, ca me to amji japackre.

9 Ne me apê hõ pahhi catêjê xwỳjê, ca ha me amã me hàpên catêjê to mempeaj ne, ne me hàpên xà na me cumã quêt jicu. Ne cama côjkwa kam me gõ Pahhiti mã ajwar me gàpên na, ca amji to me amji japackre. Ne me pahcunea pipẽn pit, ne cumã me pajàpên xà atajê kôt, quê ha me pahto ajpẽan, ne catyt kam ahpỹanre na me pahcunea mã hàmjõr xà atajê to amgõ.

Pê Pahpãm Xatanaj me, me papijapu xà caxuw me pamã hàprê xà gõ
1 Texarõn 5.8-11; 1 Petrô 5.8-11

10 Ỹhỹ, Jeju kam apê me ikjêjê, wa ite me amã ihhôc jicu xà ita kam, wa ha ate mehkên me, me apijapu xà to me amã hahkre. He me papê ihhêj rũm krãhtare kwỳ pijapu xà caxuw, cute apu amji mã hàhcuprõn pyràac. Cwỳrjapê ca ha atỳj me pajõ Pahhiti carôt tỳjti kam me ahônco, mãr quê taa me amã me acarôt to ihtỳj. Ne carôt tỳj ata kôt ca ha me apijapu xà caxuw apu amji mã me ahcuprõ, mãr quê me pahcurê xwỳn pê me apytà.

11-12 Ne mẽr me pahcurê xwỳn jũjê me, cu ha me ajpu? He nee mã jũmjê nare, he ampo carõ kên pahtỳjti atajê me, me hõ pahhi pê Xatanaj me ri me papijapu xà. Ne nee mã mehĩ nare, me cupê ampo carõ kên jõ pahhi catêjê pê cupẽ jarôti me, cu ha me ajpu. Ne pjê cunea kam ampo kên to mehhimpej, ne mehpahtỳjti, ne me hũpahti, ne ihcunea na cute me amji kam hapac xà kêanre. Ne mencwỳrjapêa ri ihhêj ne ramã pjê kam awcapàtkô, ne ihtỳj me cumã me papictor na me pahto prãm.

13 Cwỳrjapê ca ha me apê krãhtare kwỳ atajê te hàprê xà to amji tỳj, ne to me amji jamã pyràac. Ne Pahpãm te hàprê xà to me apytàr xà caxuw, ca ha me apijapu xà te me apytàr xà cunea to me amji tỳj. Mãr quê me acurê xwỳn me akam tẽ, ca atỳj me apijapu kam tẽ, ne me ajpu, ne me tohjê, ne me to hamre. Jirô pê ca ha nee me hũpate me gõ to me atẽm nare, ne atỳj me acuhhê rohnỳtti mã.

Me papê krãhtare te hàprê xà to amji tỳj atajê pyràc

14-15 Por krãhtare hãn ne wakỳti te hitô krekà te hũtàr xà to amji tỳj ata kôpit na, ca ha Pahpãm te me amã ate amji kam gapac xà pejti jõr ata kôt, ca ha catyt kam me apa. Ne ate amji kam me gapac xà impejti ata pê ri me apytàr xà. Ne por krãhtare hãn ne ihtu na hê xà tỳjti to ihtu na hê ata kôpit na, ca ha ate amji kam me gapac xà impejti, hêj xi nare to me apa. Ne por krãhtare hãn ne hõ par kà tỳjti mã amji jacjê, ne ma ramã me to imprar xàa caxuw to ihcuhhê ita kôpit na, ca ha jũ kam atẽm xà caxuw, ramã apu amji mã me gàhcuprõn hiahpuro. Mãr ca mehcunea mã, Jeju te hacpỹa mã Hũm wỳr me to ipipkjêr mã me cumã ajpẽn kĩn na harẽ.

16 Ne por krãhtare hãn ne kruw pôc pĩr xà caxuw, wakỳti te hĩ tête hàmtàr xà to amji tỳj ata kôpit na, ca ha Jeju to amji mã me ahimpej xà ata to me Xatanaj pê cupẽ jarôti jõ pahhi pê amji tête me amtà. Ampo na? He catyt kam me papa tête

cute me pahhi kwĩn, cu ame pahpec, mã
cute me pahkam ihtẽm prãmte ri ihtỳj me
pahcyt to ipa.
17 Ne por krãhtare hãn ne ihkrã cahhêc
cupate wakỳti te ihkrãhkà tỳjti to amji tỳj
ata kôpit na, ca ha Xatanaj te akrã kam
me amã ate me ampo kên ton to me apa
to hahkre cupate, ca ha atỳj Pahpãm te
ramã ampo kên itajê pê me pahpytàr na
me to amji japackre. Ne por krãhtare hãn
ne hũhkra to wapohti xwahhihti cwa ata
kôpit na, ca ha amji mã me Pahpãm Carõ
Pejti te me amã Pahpãm jarkwa jõr atajê
juwahi to impeaj ne.

Cu ha pahtỳj me awcanã, ne ma Pahpãm mã mehkwỳ cajrẽn

18 Ne ate ampo itajê cunea to me amji
tỳj to me apa xà ita kam, ca ha Pahpãm
mã me acakôc xà na, amji caxuw me Carõ
Pejti na ahwỳ, mãr quê me atehcajpa,
ca cumã me acakôc. Ne nee ame apec
ne ahna me amji jicu nare, ne atỳj me
awcanã, ne ma Pahpãm mã mehkwỳ
cajrẽn.
19 Ne hanea ne Pahpãm mã me icajrẽn
to hane he:
— Me ijõ Inxũ Cati, ca ha Pawrô mã cute
ampo jarẽn xà atajê to hahkre, quê me
cumã hũjarẽn xà kam hãn ne nee amji
na hàhtàt nare, mãr quê mehcunea, hirãa
pê, por pê mam nee ajco me Jeju jarẽn
pejti kam hapac nare atajê kampa, ne me
hahkre pej — hane.
20 He wa me hacjên xà kam ikrĩ cakrô,
cormã ipê Jeju jarkwa na iprar catê, na
wa itỳj ita ri mehcunea mã Jeju pê me
pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to harẽ. Na
ca ha atỳj ita na Pahpãm mã me icajrẽn,
mãr wa ite me cumã icakôc to jũ mãn xà
ata kam, nee amji na ijàhtàt nare, ne catyt
kam me cumã awjarẽ.

Pê Pawrô hicu xà kam hipêr amji jarẽ Coroxo 4.7-8

21-22 Ne wa ha ma me awỳr me pahtõ
kĩnti pê Tiquicô pê Pahpãm mã hàpên
catê impejti ata kujate, ijõ kàhhôc ita to.
Quê ha curi cato ne taa me amã ihcunea
na ijarẽn pa. Ne cute me amã ijarẽn xà
ita caxuw wa ite me awỳr ijõ kàhhôc ita
to ihkujahêc, mãr ca me ijarẽn pa, ne me
amã amji kĩn, ne me gakry.
23 Ne wa ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn
to hane he:
— Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati pê Pahpãm me,
me ijõ Pahhiti pê Jeju Crixtô, ca ha ampo
kên jipôc ri me ikjêjê ame ipa atajê mã
mehcarĩcti to, mãr quê nee ame amji mã
ampo cupa nare. Ne hanea ne me cumã
ajpẽn kĩnti to, quê me ajpẽn kĩn to me
ipa. Ne hanea ne cute amji mã me ato
ihhimpej xà na me to, quê amji mã me
ato ihhimpej.
24 Ne hanea ne hõtpê me cumã me ijõ
Pahhiti pê Jeju Crixtô kĩn rohnỳtti mã
atajê mã, ampo pej cunea to — hane.
Hamre, ita pit.

PIRIP JÕ KRÎ WÒR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne Roman jõ krĩ kam me hacjên xà kam ihkrĩ, ne pê Pirip jõ krĩ kam, Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê mã hõ kàhhôc ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Pirip Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Pirip).

Ne pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kam, Pawrô te me cumã amji jarẽn to hajỹr he. Me hacjên xà kam cute amji pupun kêanre cakrô, cormã cumã amji kĩn. Mã Pirip jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ te me Pawrô tehcajpar prãmte me cumã ihpore kujahêc, mã cute ipyr, ata pyrên ri hakryti na amji jarẽ. Ne me hacjên xà kam ihkrĩ cakrô, ihtỳj me hàhtôa mã Jeju pê me pahpytàr catê na harẽ. Ne hanea ne ihtỳj Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti kôt kypê ipa nare na me cumã harẽ.

Pawrô te amji jarẽn xà
Me Hàpên Xà 16.12-40; 20.6

1 Hàpà me ikwỳ, pom me apê Jeju na mehkwỳ, ca Pirip jõ krĩ kam ame akrĩ atajê. Ipê Pawrô, ne ipê Jeju Crixtô mã ijàpên catê. Ne itea wa Timot me, pom ca ramã Jeju na ate me ajpẽn hônco tu atajê mã ihkàhhôc ita ton. Ne pom ihkàhhôc ita te hajỹar ne me akwỳ to mehhimpej catêjê pupun catêjê atajê me, me akwỳ tehcajpar catêjê mã, wa ite mehkujahêc.

2 Imã Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prãm. Ne cute me acaprĩ, ne me acaxwãm pê me acaxwỳn kam, me amã me acarĩcti impejti jõr to ipa na, imã me ato prãm.

3 Ne wa hãn ne me ato amji japackre, ne me ana Pahpãm mã icakôc, ne cumã me ate amji kam me gapac xà pyrên ijakryti na amji jarẽ.

4 Ne wa hãn ne me acajrẽn kam pra, ne imã amji kĩan kam me acajrẽn.

Cute me Pawrô tehcajpar pyrên hakry

5 Ampo na mã me apyrên ijakry? Nee mã ampo na nare! He pê ca mam me icahê na, Jeju to me gũjarẽn pejti to me harẽn na me itehcajpa, ne ahnaa cormã me to xa.

6 Ne imãa, quê ha Pahpãm me amã me ate amji kam me gapac xà to ipintuw to mõr ita na, ne ahnaa to xa ita kam, quê ha ahnaa jũ caxuw Jeju Crixtô te hacpỹ ne amji jaxàr xà jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha me pahto impej pa, to wa pa apu amji kampa.

7 Imã me akĩnti incwỳrjapê, wa itỳj amcro cunea kam me ato amji japackre. Ne jũ na ri ampeaj kam imã impej? Nee mã jũ na nare. Ca gõtpê hãn ne icahê na me gàpên to me apa, ate me itehcajpar prãmte. Na wa Pahpãm jarkwa kôt mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to harẽn to ipa, mãr quê me kampa ne me hũnã. Ne quê ha jũm te apu Jeju te amji kam hapac xà cuna mã ihcakôc kên to mõr na, wa ha itỳj intête cumã awjarẽ ne cupê hũtà. Na ca ramã me hacjên xà kam, ijỹr xà ata kam, me itehcajpar to me apa.

8 Imã me akĩan to me akĩn te hajỹar, pom quê Jeju Crixtô mã me pahkĩan to me pahkĩn he. Ne Pahpãm mã ri ijahkre pej, por wa ampeaj kam ite me ato ijapac xàhti na amji jarẽn ata na.

Pê Pawrô Pahpãm mã mehcajrẽn

9-10 Ne wa ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn to hane he:

— Me ijõ Inxũ, Pirip jõ krĩ catêjê mã ajpẽn kĩnti to, quê me cumã ajpẽn kĩnti ita, ma me cumã ipicamẽn to mõ. Ne me cumã mehkrã kre te amji jahkre pejti gõ, mãr quê amji mã me ampo pej pit capi to me ipa ata to, ma me cumã apicamẽn to mõ — hane. Ita to wa ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn to amji kam ijapac to ipa. Hõ, ita na quê ha jũ caxuw Jeju te amji jaxàr xà jõ amcro kam ahtwỳ, ca ha me akên pê me apejti ne, ne me apahàm pê me acato, quê nee jũmjê me ato ihcakôc kên nare.

11 Quê ha Jeju Crixtô me acaxwãm pê me amã me acaxwỳn to ihtỳj. Ca ha Jeju cuxà amji kam me gapac xà impejti to me

apa, quê ha mehcunea ahna me gõmpu, ne me amji mã:

— Pỳhàpà! Ampeaj kam ri Pahpãm me cumã ampo to hahkre, ne mehtehcajpa, mã ita caxuw mehkênre nare, ne catyt kam me amji to ajpa. Ne Pahpãm ita ri catia to cati ne impej — hane.

Pawrô me hacjên xà kam ihkrĩ ita na, nee cute cumã jũ mãn nare

Me Hàpên Xà 28.30-31; Epet 6.19-20

12 Jeju kam ajpẽn to me ikjêjê atajê, nee apu ijũ na me akrihkrit nare, ne nee ampo na amji mã me ito põ mã quê nare. Cute me ito kên catêjê te me ito kên crire nare, me hacjên xà itajê kôt. Cakrô wa itỳj mehcunea mã Jeju jarẽn pejti jarẽn to ixãm ita na. Mã ramã me hàhtôa te me hahkre pej to mõ.

13 Ne Roman jõ pjê jõ pahhiti jũrkwa kam cute me hamãr catêjê me, kam mehkrĩ catêjê me, mehcunea te ramã me ijahkre pejtu. Ampo cwỳrjapê? Nee mã ampo cwỳrjapê nare. He ipê Jeju mã ijàpên catê, na ri ma ame icurê, ne cute me ijaxàr, cwỳrjapê wa me hacjên xà ita kam ikrĩ, mã mehcunea te me ijahkre pej.

14 Ne Jeju kam me pahkjêjê kwỳ jàhtôa ne me hacjên xà ita kam me ipupu, ne xwỳ kam Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa nare. Hõ, ita cãmtà rũm ri nee me cumã jũm cupa nare, mã ihtỳj Jeju to mehcakôc kam pra, ne nee amji na me ampo cãmjĩ nare.

15-18 Ne me pahkjêjê kwỳa kwỳ mã ikĩn nare cakrô, mã ihtỳj icuxà me Jeju to hũjarẽn to me ipa. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pom jũmjê itajê te ito ipipẽan prãm to ri, ihtỳj hãn ne Jeju to me hũjarẽn to me ipa. He ijũ na me cumã amji to prãm, na ri ame hane. Ne ampeaj kam me ipijapu xi, ne cama me hacjên xà ita kam imã ite amji pupun xà kêanre to me ipicamẽn to prãm. Ne ampeaj kam cama ita jũ na imã amji kĩan to amji kĩn. Ampo na? Ihtỳj Jeju Crixtô to me hũjarẽn to me ipa na ri. Ne mehkwỳ nare, quêt me cumã ikĩn, cwỳrjapê ri ihtỳj Jeju to me hũjarẽn to me ipa. Ampo na? Por wa ite me cumã Pahpãm jarkwa cràn ata, nee mã ihhêj xi nare. Ne ampeaj kam ite me cumã ihêj xi jarẽn nare na, cute me ijahkre pej. Ne Pahpãm te ri ijàpên xà ita caxuw ixãm.

19 Ne ampeaj kam me gũ na ijakry. Ampo na? Wa itỳj me ate Pahpãm mã ina me acakôc na, amji mã me ato hane. Na wa apu ijakry, ne itỳj jũ caxuw, Jeju Carõ Pejti kôt, ite me hacjên xà ita pê icator na, amji to hane.

Pawrô nee hũ na Jeju pahàmti xà atajê nõ ton prãm nare

20 Pê Pahpãm imã, ite amji kam ijapac xà ita mã cato, ne imã ijàpên xà ita gõ, wa ikrĩ ne to pit mã apê. Ne imã jũ caxuw ijàpên xà ita kam ipec prãm nare, ne cama kam itỳjti, ne imã ijũcanãr to prãm pit. Ne ite amji kam ijapac xà ita kam, imã ijũcanãr tỳjti to prãm, pom ahnaa mã wa ita kam ton to mõ, ita na wa ton to imõr to prãm. Ne imã itĩar kam, amji mã Jeju japrỳ to ipicamẽn to prãm, ne hanea ne ityc xàa kam, imã amji mã to ipicamẽn to prãm.

21 Ne imãa itĩar na ipa ita na impej. Ampo na? Wa hãn ne hõtpê itỳj Jeju to amji mã ihimpej to ipa. Ne ityc na ri itĩr jirôa pê imã impej. Ampo na? Wa ha jũ caxuw ty, ne ma Jeju wỳr api, ne curia cahê na ikrĩ rohnỳtti mã.

22 Nãmri wa ha ite itĩr ita na ipa na, wa ha itỳj cormã ijàpên xà impejti ita kwỳ to ijàpên cri. Ne itỳj hipêr Jeju wỳr mehkwỳ to apkjê. Ne jũ wa ha ajte amji mã capi?

23 Nãmri imã pry pijakrut na wa ha amji mã ihnõ capi. Ne imã, ite amji kam ijapac xà ita jicu ne ityc, ne ma Jeju wỳr ijàpir, ne cahê na ikrĩ na, imã amji to prãm. He ita na ri imã impeaj to impej.

24 Ne ite me atehcajpar to prãm to ri, cormã ita ri imã ipa to prãm.

25 Cwỳrjapê wa itỳj cormã pjê kam me acahê na ipa na ite amji jahkre pej. Ite me atehcajpar, ca ate me apicamẽn to me amõr, ne Pahpãm to amji mã me ahimpej kam me gakryti na, ca me amji to mehprãm.

26 Wa ha cormã me awỳr amji jaxà, ca ha me ipupu, ne ampeaj kam me gakry. Ca ha ate me Jeju Crixtô japrỳ to apicamẽn to prãmte me to gũjarẽn to:

— Ampeaj kam Jeju cati ne carôt tỳj ne impej, cwỳrjapê ri hacpỹa ne cute me pamã Pawrô kujahêc — hane.

Cu ha pahtỳj me pahte amji pupun xà kêanre ata kam awcanã
Juta 3

27 Nare, wa ha nee me awỳr icator nare cakrô, wa itỳj me garẽn par to prãm. Ne pom ite me amã harẽn itajê cunea jirôa pê impej catia ata na ri, imã me ato prãm he. Ca ha me acunea catyt kam, me apejti kam, me Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn pejti itajê to pit mã, amji to me apijapar to me apa. Ne imã me acuhtom pej pêa mã, ate me gàpên xà pê Jeju jarẽn pejti to, ate me amji cujtên to me apa na imã me garẽn par prãm.
28 Ne nee ca amji mã me acurê xwỳn te Jeju cuna mã mehcakôc xiti itajê cupa nare, ne cama me cuna mã amji to mehtỳaj ne. Quê ha amji na me acajpẽ, ne amji mã me garẽn to:
— Co he! Quê ha me cumã me pahcupa nare ita kam ame hane, ne ihtỳj me pajirô pê xa — hane. Ampo na? Quê ha ihtỳj Pahpãm ate me hirô pê axãm xà caxuw me amã me acarôt gõ, ca ha atỳj me mentête hahê ne hirô pê xa, quê ha me hamre.
29 Ne Pahpãm te, ate Jeju Crixtô mã me gàpên xà na, me apyxwỳr. Cwỳrjapê ca ha me kampa, ne ma amji mã me to ahimpej to me apa kam, me to acrà tu ne. Ne hanea ne icuxà cumã me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me apa.
30 Pê ca ramã me pahcurê xwỳn pê, ite Jeju te amji kam hapac xà pytàr na, me ipupu. Pê wa ite amji pupun xà kêanre ita me ajco amji cujtên to ipa, pê ca ahna me ijarẽn pa he. Na ca ha ita kam icahê na ate me hũtàr prãmte, cu ha pahtỳj me amji cujtên to me papa rohnỳtti mã. Na ca ha hanea ne, icuxà ikôt me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me apa.

2

Me pahte amji kam me pajapac xà pyxit peaj kôt, cu ha me amji kampa
Roman 15.5-6; Epet 4.1-6

1 Imã me acunea te cuprõn ne amji na me ahônco tu na, me ato prãm. Ca ramã Jeju Crixtô to amji mã me ahimpej, cwỳrjapê ri ampo cunea caxuw me amã me acarôt tỳj. He ramã Jeju mã me akĩn na ri cumã me acaprĩ. He ramã Pahpãm Carõ Pejti te amji mã me ato cuprõn, ne ate amji kam me gapac xà to me amã pyxit peaj. Cwỳrjapê ri me acaxwãm pê me amã ajpẽn kĩn, na ca atỳj me ajpẽn caprĩ to me apa.
2 Pom wa ramã me apyrên ijakryti na amji cajpẽ ita na, wa ha hipêr me ana ahwỳ, ca me imã ijakryti ita to ajcamẽ. Ne imã me ate amji kam me gapac xà pyxit peaj to, ate amji kam me gapac na me ato prãm. Ne mam me amã ajpẽn kĩn ita jirôa pê, quê me amã ajpẽn kĩn, ne quê me acaxwỳn cunea ajpẽn kam pyxit peaj.
3 Ne nee ca me gàpên xà to me amji cajpuaw prãmte ame gàpên nare, ne nee amji pejti na me amji jarẽn nare, ne nee amji to me acati to me apa prãm nare. Ne quêt cama me amji mã:
— Mõrmõ ijirôa pê mehcunea cati — hane.
4 Ne nee apyxit peaj ne ate amji kam me gapac xà ata to amji mã me ahimpej to me apa nare, ne quêt atỳj me akwỳ te amji kam hapac xà to me hanea, ne me amji mã me ahimpej to me apa.

Pê Jeju me hirôa pê cati cakrô, nee amji to cati prãm nare
Jowãw 13.12-17; Epet 1.20-23; Ipipẽ Xà 5.1-14

5 Ne quê ate amji kam me gapac xà pê, Jeju Crixtô te amji kam hapac xàa. Ne Jeju jarẽn xà ita ca ha me kampa, ne ihkôat me ton to me mõ.

6-7 Ne Jeju me Pahpãm pipẽan,
ne catia to cati cakrô,
pê nee cumã amji jarẽn to:
“Wa papipẽan rohnỳtti mã na amji to prãm” hajỹr nare.
Ne quêt cama cumã amji cuprãr tu,
ne côjkwa jicu, ne pjê wỳr wrỳ,
ne me paxũmrea na amji to,
ne cama amji to me pamã hàpên catê.
8 Ne nee amji to cati prãm nare,
ne quêt pjê kam Hũm jarkwa kôt apu ipa,

ita kam ahnaa pĩ kam ihtyc.
9 Cwỳrjapê pê Pahpãm hipêr to ajcamẽ,
ne to catia to cati,
ne mehcunea jõ Pahhiti na hãm.
10 Ne cute Jeju japrỳ to me cati prãm to,
quê ha côjkwa kam me ipa catêjê me,
pjê kam me ipa catêjê me,
pjê krac ri cute me harêt catêjê me,
Jeju cuna mã mehkõn krã na me jỹ,
mehcunea kam mare mã,
ne me harẽn to hane he:
11 "Jeju Crixtô pê ri quêt mehcunea jirô pê Pahhiti cati" hane.
Ita na quê ha mehcunea Pahpãm pê Jeju Pãm peaj na me hahkre pej,
ne mehkwỳ mã harẽ.

Pê Pahpãm ri me pamã me pahcarôt to ihtỳj

12-13 Pê ca atỳj, imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti catêjê atajê, ajco me ikampa, ne wa ha ita caxuw ite ame acahê na imõr nare cakrô, ca ha atỳj ampỳa mã amji mã me ikam gapac to me prãm. Ne Pahpãm mã catyt kam me apa, ne ajpẽn na me ahônco tu na, cumã me ato prãm. Cwỳrjapê ri me acaxwãm pê me ato ihhimpej, ne ate mempar prãmti na me atehcajpa, ne ate ihkôt me amji ton na me atehcajpa. Ne me gĩkjê kam me ato ihhimpej, ca me gĩkjê kam, hanea ne me kampa ne amji mã me hũpa, me gàpên xà me, me ate amji kam me gapac xà kam. Hõhõ, ca ha me hane, ne me gĩ cunea kam me apejti ne.

Cu ha catyt kam me papa, mãr quê me pahkôt hanea ne catyt kam me ipa

14 Ca ha ate amji kam me gapac xà cunea kam, nee ajpẽn mã me gàhcahhõn nare, ne nee ajpẽn krac ri me acakôc nare.
15 Ca ha ate me hajỹr na, ca ha ampo kên cunea na me gamreare ne, ne nee me ate amji kam me gapac xà tũm nare, ne quêt ihtetetti ne. Ne me apê Pahpãm kra impejti cwỳrjapê ca ha me hane. Ca atỳj mehkên me, cute me amji kam hapac xà kêanre tũm, kam awcapàtkôti atajê jipôc ri ame akrĩ. Ne atỳj me cumã Pahpãm te amji kam hapac xà kôt harẽn to me akrĩ. Mãr quê hanea ne me acuxà, ate amji kam me gapac xà itajê mã me acjêj. Ca me gàpên xà ita kam, me apê ihhêj rũm côjkwa kam awcapàtkôti kam caxêre prà tetetti atajê pyràac, ne me apràti ne.
16 Wa ha me apyrên ijakryti ne, por jũ caxuw Jeju Crixtô te amji jaxàr xà jõ amcro ata kam. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Curi quê ha mehcunea me ijahkre pej, por pê wa ramã me amã ijàpên xà tỳaj to, ata na, ne nee me apê kôt hamreare nare na.

Pawrô mã hakryti ita to, me hakryti na me to prãm

17 Pê ca ramã Pahpãm mã me gàpên to catia to cati, ne kam me amji pupun xà kêanre to me amji pupu. Ne me apê gàhcukrêj crêre cakrô, ca atỳj me imã ampo gõ, ate Pahpãm mã ijàpên xà ita tehcajpar prãmte. Ne ate itehcajpar prãm ita pê ihhêj rũm ate Pahpãm mã me ampo jõr. Ne Pahpãm to ate amji to me ahimpej prãmte, ca ame itajê to hane. Ne ate me ampo itajê ton xà kam, ajco ampeaj kam me gakry. Wa ha hanea ne ipê me apyràac, ne itỳj amji pupun xà kêanre to amji pupun to ipa, Pahpãm jàpên xà ita cwỳrjapê. Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw amcro nõ na me icura, wa ha ipê me apyràac ne Pahpãm mã icaprô gõ ne ty. Ne wa ha ipê me apyràac ne ampeaj kam ita pyrên ijakry to hanea, pom quê ca mam ame gakry ita na he.
18 Quê ha jũ caxuw me ito hane, wa ha ijakrya ne nõ. Ca ha me ca xwỳjê icuxà atỳj me gakrya to me gakry.

Quê ha Pawrô Timot te me hõmpun prãmte, ihtỳj me hỹrmã ihkujate

19 Quê ha ihhêaj to me pajõ Pahhiti pê Jeju mã me amã Timot kujahêc pyrentu to prãm na, wa ha me amã ihkujahêc pyrentu. Quê me apupu ne me gahkre pej, ne hacpỹ ne amji jaxà ne imã me garẽ, mãr wa me garẽn pejti impar xà kôt, ma amji mã icarôt to ihtỳj.
20 Ne Timot pê ipyràac ne pyxit peaj, ne ihtỳj me ato amji kam hapac to ipa. Ne ihtỳj me ate Jeju kôt amji to me apicamẽn na cumã me ato prãm.
21 Ne ihkĩnte mehkwỳ cunea te nee me hajỹr nare, ne cute me amji kam hapac xà

to pit mã me amji kam hapac to me ipa,
ne nee Jeju Crixtô te amji kam hapac xà
to me amji kam hapac nare.
22 Ne nee Timot te hajỹr nare, ne
ihhêj rũm cupê ikraa, ne ihtỳj icahê na
mehcunea mã Jeju jarẽn pejti jarẽn to ipa
na, ramã mehcunea te me hahkre pej.
23 Wa ha ita ri cute ame ito amji kam
hapac xà na me hahkre pej jirô pê mã,
wa ha amũ me awỳr ihkujahêc pyrentu.
24 Ne wa hanea ne itỳj me awỳr ikràr.
Na wa itỳj me pajõ Pahhiti pê Jeju te me
awỳr itẽm na ijamãr na, amji mã to hane.

Quê ha Pawrô ma hacpỹ mã me cumã Epaprôti kujate

25 Ne pê ca me imã me pahtõ pê Epa-
prôti kujate, cute ite amji mã ampo na
prãmti xà itajê na itehcajpar prãmte. Ne
ramã cute icahê na hàpên xà ita me, ajpẽn
cujtên crire nare. Na wa itỳj hacpỹ mã me
amã ihkujahêc prãm.
26 Ne ampeaj kam ri ramã Epaprôti mã
me apupun prãam to me apupun prãm.
Ne ihtỳj hà na ate me hahkre pej na amji
mã me ato hane. Ne hà ita na, ate amji
mã me to põ mã quê na, amji mã me ato
hane.
27 Ne ampeaj kam pê hàa to hà, ne
ajmãr ty. Pê Pahpãm mã caprĩ pê caprã,
pê hacpỹa mã impej. Ne hanea ne
Pahpãm mã ramã ite me to ijapac xàhti
ita na icaprĩ, na wa nee hipêr kam icwỳr
nare to prãm.
28 Cwỳrjapê wa itỳj hacpỹa mã me amã
ihkujahêc to prãm, ate me hĩa pupun ne
hacpỹ mã me amã amji kĩn prãmte. Wa
ha pa xwỳjê imã amji kĩn nõti ita jũa kam
ipê tẽ.
29 Na ca ha Epaprôti pê Jeju kam me
pahto ihkjê ita to me gakrya kam me amji
pytà. Ca ha atỳj amji mã me hũmre atajê
cupa.
30 Ne cute Jeju Crixtô jàpên xà kam
amji mã ihtyc cupa nare, cwỳrjapê ri
ihkên mã hàr, ne ajmãr ihtyc. Ampo na?
Ca ampỳa mã ipê ame apa, ne jũ wỳr
ca me itehcajpa, mã me gaxà kam cute
itehcajpar. Na ca ha atỳj amji mã me
hũmre ata cupa, ne catia na amji mã me
to hane.

3

Pê Pawrô amji caprỳ to Pahpãm te ahna amji caxàr prãmte ampo cunea to Pirip 2.18; 4.4

1 Ne ijàhhôc ita jicu xà kam, me ikjêjê,
imã me ate Jeju kam me gakryti na me ato
prãm. Xãmte, cormã imã me amã ihnõ
ata jarẽn xà. Ne pê wa ramã amã harẽan
xà na, wa ha hipêr amã ahna ihhôc. Ne
hipêr ite ahna me amã ihhôc xà ita te me
amã jũ mãn nare, ne nee hanea ne imã
cute ahna jũ mãn nare.
2 Co he! Ma amji na me hũmre kên
pê rop na hamreare pyràc atajê to me
guphê! Nãmri ihtỳj me apê me akà kwỳ
jakep to prãm to, me amã hũjarẽn to hane
he:
— Gapacta ne Jeju to amji mã me
ahimpej, ne hanea ne me ipê Juta catêjê
quêtjê te amji to me icaca xàa kôt me apy
kà kwỳ to kryjre ne me hakep. Hõ, me
acaca xà pijakrut itajê to, ca ha me, quê
ha Pahpãm ihtỳj me amã amji capa ne me
apytà — hane.
3 Ne ame amã ihhêj xia jarẽ. Ampo
na? He cu ha me amji kà kwỳ jakep ita
nee me pahto Pahpãm kra impej nare.
Ne quêt Pahpãm Carõ Pejti ri me pamã
Pahpãm to hahkre, mãr cu me hahkre pej
ne amji mã me hũpa, ne me pamã ihkĩnti
ne, quê ha taa me pahto amji kra, cu ha
Jeju kam me amji hônco ne ampeaj kam
me pajakry. Ne pom xwahna Juta catêjê
jõ amji kĩn me, cute me amji kam hapac
xà itajê kôt mã Pahpãm mã me pahkĩn.
Hãpà! Nee mã ampo itajê kôt Pahpãm mã
me pahkĩn nare. Ne quêt ita na ri Pahpãm
mã me pahkĩn, mã me pahpytà he. Pom
pê Jeju me pajaxà kam ty, cu toa amji to
me pahhimpej xà ata to, quê ha Pahpãm
quêt me pahkên pê me pahpytà.
4 Ne pê wa Pahpãm te ipytàr prãmte,
amji caprỳ to, me hirôa pê ampo itajê ton
partu.
5 Ne pê xwahna cormã icrire na, ina
amcro te ôjtô kam, pê me ipy kà kwỳ
jakep, Juta catêjê te amji to incaca xà
ata kôt. Ne me ipãmjê pê Juta catêjê
impeaj kra, ne me cupê me iquêtjê nõ, pê
Pẽnjamĩ xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ nõ ata kra.

Ipê Juta catêjê impeaj nõ wa. Ne pê wa Juta catêjê te amji kam hapac xà cunea kôt amji ton pa. Ne me ikwỳ pê Parixêw catêjê atajê pê catyt kam ajco me ipa.

6 Na pê wa ajco me hàpên xà ita to ijàpên catia to ipa. Ne Pahpãm te ikĩn prãmte itỳj ajco Jeju na mehkwỳ to pên to ipa. Mã xãmte Pahpãm pê ita na ihkaj na, ikam. Hõ, pê wa ajco Juta catêjê te amji kam hapac xà cunea ton to hajỹr to ipa, Pahpãm mã ikĩn prãmte. Pê Juta catêjê cunea mã ihhêj ne ipeaj to ipej. Ne pê wa pa hanea ne ajco amji pejti na amji to hane. Ne pê xãmte Pahpãm mã nee ita na ikĩn nare, ne ahna cupê ihkaj na.

Pawrô ita caxuw Jeju Crixtô te amji kam hapac xàa kôt ipa to prãm

7-8 Na wa quêt ita caxuw Jeju to amji mã ihimpej to ipa. Ne mam ampo pejti itajê to ite amji mã ihimpej to ipa xà atajê ri, nee hipêr imã ampo caxuw impej nare ne ihkêanre. Ne Jeju Crixtô pê ijõ Pahhiti ata, wa quêt ite hõmpun ne hahkre pej ne ampeaj kam quêt imã ihkĩn, ne mam ampo itajê ri imã ihkĩn nare. Na ri imã cupê ahhi, ne imã ihkĩn nare, wa ite põ mã ihcunea to ijũcapêr, ne nee hipêr ihnõ to amji japackre nare, ite Jeju kam amji hônco tu to prãm to.

9 Na ri Pahpãm te ito impej, wa ipejti, cwỳrjapê ri cumã ipejti. Ampo na? Wa nee ita caxuw cumã ipejti prãm to Juta catêjê te amji kam hapac xà atajê to amji jahôt prãm nare. Ne quêt Jeju Crixtô to, wa ha amji mã ihimpej to ipa, ne ma to amji jahôt to ipa.

10-11 Na wa ita caxuw Jeju Crixtô pit pupun pejti to prãm, ne carôat kôt amji to ipijapar to prãm. He Pahpãm mã carôt ata to ri cute hacpỹa mã Jeju to ihtĩr. Na wa ha itỳj hanea ne cuxà, cute amji pupun xà kêanre ata to amji pupun to prãm, ne cuxà ityc to prãm, mãr wa ipê hũràac ne hacpỹa mã itĩr.

Pawrô nee cormã catyt kam Crixtô te amji kam hapac xà cunea kôt ipa nare

12 He wa nee pa amji jarẽn to ihimpej to:

— He ramã ite amji kam ijapac xà cunea na ipeaj to ipej, ne nee jũ kam ijõ nuwre nõ kam, ikên kênre nõ hamreare — hajỹr nare. Ne cama quêt amji jarẽn to hane he:

— Wa ramã Jeju Crixtô kôt ipa ita to, ite amji jĩ tỳj tu, ne cormã ipej ita kôt ipicamẽn to imõr to prãm — hane. Ne cormã ipejti wỳr icator xà ita pê ihhêj rũm ijàhcukren xà, wa hỹrmã amji mã icarôt to ijũhcajhê to mõ, ite hicu xà mã icator to prãm to, ne nee cormã hỹrmã icator nare. He pê ramã Jeju Crixtô amji mã ito prãmti xà ata caxuw ipro.

13 Cwỳrjapê wa ha nee hipêr mam icaca xà itajê nõ to amji japackre nare, ne quêt icumam itajê to pit mã, wa ha amji japackre.

14 Ne icatàatre na, pry jicu xàa kam ipicahur catê te amji mã hàmcwỳr xà ata pyr prãmte, hỹrmã ihtẽam to tẽ. Ita jĩkjê na wa apêa to apê, ite amji mã Pahpãm te imã hàmjõr xà ata pyr prãmte. Mã Pahpãm imã hàpôr to mõ, ite Jeju Crixtô kôt ipej pêa mã, cahê na ikrĩ rohnỳtti mã xà caxuw.

15 Hõhõ, ite amji kam ijapac xà ita to wa amji kam ijapac to ipa. Ne pom Jeju kôt ramã me pahte me papa to me amji jĩ tỳj tu itajê cunea te amji kam hapac xà ita ri me pamã. Ne ca ihhêaj to me anõ te amji kam gapac xà ita to hajỹr nare na, quê ha Pahpãam me anõ mã to hahkre, ca ha hahkre pej pej.

16 Ne me pahcunea te hajỹr pit, cu ha me hajỹr to me pamõr mã mã, ma me pamõr ita kam me to pancrà tu. Pom pê catyt kam ramã ampeaj kam me pamã to hahkre xà ata na.

17 Me ikjêjê, pom wa me akam mare mã ampo ton to mõ ita na, ca me ipynãr kam me to acrà tu ne. Ne ma hanea ne amji caxuw mam ikôt me ipa catêjê atajê te amji kam me hapac xà atajê na mehkôpĩr to me apa, ne me gàhkôpĩr xà atajêa kôt me amji ton to me apa.

Me hàhtôa pê Crixtô curê xwỳn kêanre Carati 6.12-13

18 He pê wa ramã me amã awjarẽa, na wa ha hipêr icwỳar kam me amã harẽ. Ne mehkwỳ te amji kam me hapac xà

kêanre, ne me cupê Jeju curê xwỳn, na ri me to hũjarẽn to:

— Por pê pĩ kam Jeju ty ata, ampo na hamreare, ne nee jũ na xà caxuw impej nare — hane.

19 Atajê quê ha amjia kôt amji to me hamre to mõ, ne me hamre. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Cute me hajỹr xà atajê, quê ha me to hamre. He me hàpàn pê ri ihhêj rũm me hõ Pahpãm. Ne mehcunea mã cute ampo ton xà kam mehpahàmti atajê ton to me ipa. Ne cormã mehcunea mã, cute ampo kam mehpahàmti ton xà ata pyrên me amji jakryti na me amji jarẽn to ipa, ne nee ajte amji jũ na amehpahàm nare. Ne pjê kam ampo itajê to pit mã amji kam me hapac to me ipa, ne nee Pahpãm to ajte amji kam me hapac to me ipa nare.

Me papê côjkwa te amji kam hapac xà catêjê

20 Ne me pa, cu ha nee ame hajỹr nare. Ampo na? Côjkwa kam quêt me pahkrĩ xà, to cu ha me amji japackre to me papa. Ne cu pahtỳj, cute me pahkên pê me pahpytàr catê pê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te curũam ajpên ihtẽm na me hikaj.

21 Quê ha Jeju jũ caxuw me pajĩ peacre, ne ihtyc atajê to antuw. Quê ha me pajĩ pê Jeju jĩa pyràc, ne ampeaj kam impej ne ihtỳj. Na cu ha jũ caxuw me pahnõ pahtyc nare. Ampo na? He mehcunea jirôa pê Jeju carôt tỳj, na ri pyxit peaj ne mehcunea to ihhimpej.

4

Cu ha pahtỳj me pahcunea Jeju na me pahhônco kam me to pancrà

Coroxo 3.15

1 Imã me ikjêjê kĩnti atajê, ampeaj kam me ato ijapac xà! Pê wa ajco me amã Jeju jarkwa jarẽn pejti to ipa, pê ca me awpa ne ihkôat me amji ton to me apa, na ri me apê me imã ijakryti ton catêjê. Na wa itỳj me pajàpên xà itajê kôt mehcunea mã me apejti na me ato ijàmnãn to ipa. Ne imã me gũcanãar kam me ate Jeju na me ajpẽn hônco tu kam me to acrà tu na, me ato prãm.

2 Ỹhỹ me ikjêjê cahãj pê Ewotikwỳj me, Xintikwỳj ata, he ca ihhêj ne atỳj ajpẽn krac ri ame acakôc to me apa, na wa ha me awỳr xà ita to me awỳ he:

— Nee ca me ajpẽn mãn to me acuhhê tu nare. Ampo na? Me apê Pahpãm kra impeaj. Ne mẽr ampo na mã ca ajte ame ajpẽn mã? Hipêr me hajỹr nare — hane.

3 Ne ca, ikwỳ nõ Xixic, he apê ijõ ikwỳ nõ peaj, na wa ha awỳ, mãr ca ajpẽn caxuw pyjê atajê japackre, ne hacpỹ mã ajpẽn na me axô. Pê wa pyjê atajê me, Cremẽnti me, por icahê na me hàpên catêjê atajê me, pê wa ajkaam me apê, ite me Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti incràn xà caxuw, pê wa me to ijàpên catia. Atajê japrỳ ramã Pahpãm jõ kàhhôc kam hikwa, cute cahê na amji to me ipijapar rohnỳtti mã xà caxuw.

4 Ne imã me acunea te Jeju kam me ajpẽn hônco tu kam me gakryti na me ato prãm. Na wa me amã:

— Me gakrya ne — hane!

Quê ha Pahpãm me pamã amji carĩcti gõ

5 Ca ha ajpẽn pê me akrã to arêr nare, ne quêt mehcunea kam mare mã me gàhcajrẽnti, jàhcaprĩhti to me apa. Ampo na? Quê ha ahtũm nare, quê ha me pajõ Pahhiti amji jaxà.

6 Ne nee ate amji mã ampo na prãmti xà ata na apu amji to põ mã quê to apa nare, ne quêt cama amji na Pahpãm wỳ. Quê amã ampo itajê gõ, ca nee hahpan xà na cumã gakryti na amji jarẽn to gapac kêt nare.

7 Ca ha ate me ite me amã ampo jarẽn xà itajê cunea ton na, quê ha Pahpãm me amã amji carĩcti jõr to hanea, pom quê ihcarĩcti he, ne me amã ampej partu, Jeju kam ate me ajpẽn hônco tu ita kam. Quê ha jũmjê me apupu ne me amji mã:

— Jũ mã mã ajte cute me, ne mehkên xà atajipôc ri mehcarĩcti? — hane. Hõhõ, quê ha cute me ana Pahpãm caca xà jahkre pej nare kam, me ato ihcakôc to hane.

Cu ha ampo pej to pit mã amji kam me pajapac to papa

Roman 12.1-2

8 Ne ite me amã ihhôc xà ita jicu xà kam
wa ha cormã me amã ampo to ihimpej.
He mõrmõ ca amji kam me gapac xà na
me amji cukij to:
— Ampo to mã wa ha ajte amji kam
ijapac to ipa? — hane. He, ampo te ôjtô
itajê to, wa ha me amã hahkre he:
Mam ita pê ri ampo pejti, kam ampo
kên nare ata to, ca ha me amji kampa.
Ne ihkôt ita ri he, jũm jàpên xà impejti
na pajàhtàtti xà ata to, ca ha me amji
kampa.
Ne ihcote na ita ri he, ampeaj kam
ampo to mehhêj xi xà nare ata to, ca
ha me amji kampa.
Ne ihkôt jũm caca xà impejti tũm nare
ata to, ca ha me amji kampa.
Ne hapu na ita ri he, por Pahpãm mã
ampo cunea impejti atajê to, ca ha me
amji kampa.
Ne ihkôt ita ri he, por ampo na nee jũm
cakôc xà kên nare ata to, ca ha me
amji kampa.
Ne hapua na ita pê ri, por ampo me
pahcajpuaw ata to, ca ha me amji
kampa.
Ne ihcahhur ita pê ri, ampo to me
pahcakôc xà impejti ata to, ca ha me
amji kampa.
Hõ, ampo itajê to ri ate amji kam me
gapac xà he.
9 Na pê ca me ijarkwa ita pa, ne me
ite amji kam ijapac xà ita pupu, ne me
hahkre pej, ne ihkôat ca ha catyt kam
me apa. Hõ, Pahpãm te me pamã me
pahcarĩcti jõr xà ata quê ha me amã cugõ,
ne ihtỳj me acahê na ipa rohnỳtti mã.

Pawrô te amji kam hapac xà kam hakrya to hakry

10 Pajõ Pahhiti cãmtà rũm ri, ite amji
kam ijapac xà kam ijakrya to ijakry.
Ampo na? He pê ca rỳ pêa mã ajco gõ
pore to me ijamã. Jirô pê mã ca nee hipêr
ate gõ pore to me ijamãr nare. Ne corpej
mã ca ate hacpỹa mã me gõ pore to me
ijamãr kam me atẽm. Ne atỳj ate me ito
amji kam gapac na imã me gahkre pej, ne
jũ wỳr ca ha cama me amji mã hamã.
11 Wa nee, jũm te imã hikran na, to
amji kam ijapac nare, ne nee ipê ampo
hamreare na amji to icakôc nare. Ampo
na? Wa ite ramã ita ton to amji pyràc tu,
ampo cunea kam.
12 Ampo na? He pê wa ramã amji na
ite amji kam ijapac xà itajê cunea pãjpãj
partu. Ne imã ite amji kam ijapac xàa na
ipê ampo hamreare na, imã amji kĩn nare
nare, ne hanea ne imã ampo catia na ite
jũ mãn nare. He pê wa amji na ijaquêc
xà pãjpãj itajê kam, wa ihcunea to amji
tekjê.
13 Ne pom ite amji kam ijapac xà itajê
cunea kam, wa Jeju carôat kôt ijũcanãr
to ipa.
14 Ne ate ite amji pupun xà kêanre itajê
na me itehcajpar ata na ri, imã ihkênre
nare.
15 Ne pê wa mam ite me amã Jeju jarẽn
pejti jarẽn xà ata jõ amcro cakônĩ na, pê
ca me, me gõ pore to ajco me itehcajpa.
Pê wa me gõ pjê pê amji to icator xà
ata kam, pê ca cormã ampỳa mã ajco me
itehcajpa. He me gakrã ata pyxit peaj
te me itehcajpar na, ihtỳj me amãa amji
jahkre pej. Ne ate me itehcajpar xà ata na,
pê hanea ne Pahpãm ajco me atehcajpa.
16 Taa mã xãmte cormã ihnõ he. Pê wa
Texarõn jõ krĩ kam apu ipa, pê ca ajco atỳj
ite ampo na prãm xà ata to me itehcajpar
to me apa.
17 Nee mã hipêr ate me Timot me imã
ampo jõr xà na, wa me amã ita jarẽn nare,
ne hipêr Pahpãm pê ate amji mã me ampo
cwỳr, na ri quêt imã me ato prãm.
18 Mã ita ri Epaprôti cator ne cute me
imã, ate me imã ampo jõr atajê jõr. Ne
pom ihkàhhôc ita pê ate imã ampo jõr xà
atajê jõ kàhhôc.

Pawrô mehkwỳ pyrên hakrya

Ne ampeaj kam ca ate imã ampo na
ijàhwỳr xà itajê jirôa pê hõr. Na ri ampeaj
kam imã amji kĩn ne ijakry. Ne Pahpãm
mã ate me imã ampo jõr xà itajê impej te
hajỹar, pom quê cumã ampo kũm cuxwati
pãr prãm he. Ne me pahte me cupê ampo
jamreare atajê mã ampo jõr xà atajê pê
ihhêj rũm Pahpãam mã pahte me hõr xà,
ne ampeaj kam cumã ita na ihkĩn.
19 Ne imã me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm
ihtỳj me amã ampo na ate mehprãmti

atajê jõr na, me ato prãm. Ne nee quê ha
amã ihkênre ne hõr nare, ne amã catia
ne cugõ. Ne quêt Pahpãm catia to cati,
ne hanea ne Jeju Crixtô mã hàhcukrêj to
hakràaj to hakràj, na ca ha ampo na me
wỳ, quê ha nee amã ihkênre ne hõr nare,
ne amã hàhcukrêj to me hakràj to ipipẽan
xà atajê gõ.
20 Ne imã mehcunea te me pajõ Inxũ pê
Pahpãm catia to cati na, cute me hahkre
pej ne amji mã me harẽn na imã me to
prãm, rohnỳtti mã. He ampeaj kam!

Pê Pawrô me cumã amji jarẽn kujate

21 Hàpà, me apê Jeju Crixtô tekjê, wa
me ato amji kjê atajê. Ne pom ita ri me
pahkjêjê icahê na ame ipa itajê te hajỹar
ne me amã amji jarẽn kujahêc.
22 Ne por Pahpãm tekjê na me ipa atajê
cunea te me amã amji jarẽn kujahêc. Mã
hanea ne ita ri Roman catêjê jõ pahhiti
jũrkwa kam mehkrĩ atajê te me amã amji
jarẽn kujahêc.
23 Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô
te me amã ampejti na me ato prãm.
Hamre, ita pit.

COROXO JÕ KRÎ WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne Roman jõ krĩ kam, me hacjên xà kam ihkrĩ, ne pê Coroxo jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ jakrã mehkrĩ atajê mã hõ kàhhôc ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Coroxo Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Coroxo).

Ne pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kam, Pawrô te me cumã mehhêj xi catêjê cawpa to hajỹr he. Mehhêj xi catêjê te Jeju pê jũm xũmre pejti na me cumã harẽn, ne cupê Pahpãm kra nare na me cumã to ihhêj. Ne ampeaj kam ri cupê Pahpãm kraa to Pahpãm kra, na quê ha nee iràn xà na amji na me jũm to tojnõ, quê me cumã cute amji kam hapac xà to ihhimpej nare.

Pawrô te amji jarẽn xà

1-2 Hàpà, me ikwỳ pê Jeju na mehkwỳ, ca Coroxo jõ krĩ kam me akrĩ atajê. Ne Jeju Crixtô kam me apê me ikjêjê impejti atajê. Ne me apê me ate catyt kam, Pahpãm jarkwa kôt me apa na me amji to ihtỳj tu atajê. Ipê Pawrô pê Pahpãm jarkwa kôt Jeju te amji mã ito cumã harkwa na imprar catê ata, ne itea wa me amã ihkàhhôc ita kujahêc, me pahkjê Timot me. Ne me imã me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prãm, mãr ca me acaxwỳn me, me ate amji kam me gapac xà cunea kam me amã ampo cupa nare, ne me acarĩcti kam me apa.

Pawrô te me cute Jeju to amji mã mehhimpej na me harẽn par
1 Texarõn 1.2-5

3-4 Ne wa ite ita ri Roman jõ krĩ kam mehkrĩ itajê te amji mã me garẽn to hajỹr na mempar he:

— Coroxo catêjê ihtỳj Jeju Crixtô to me amji kampa, ne ihtỳj amji mã me to ihhimpej to me ipa, ne hanea ne me cumã Pahpãm na mehkwỳ cunea kĩn — hajỹr. Cwỳrjapê wa Pahpãm pê me pajõ Pahhiti pê Crixtô Pãm mã me icakôc, ne ijõtpê cumã me apyrên ijakryti na me amji jarẽ.

5 Ne pê ca me gaxà kam Jeju tyc xà jahpan xà na, jũ caxuw côjkwa kam Pahpãm te amji cahê na me ato ipijapar pejti ata na, ca me harẽn pa, ne me gakryti kam me amã amji kĩan kam me hikaj to me apa. Ampo na? He ampeaj kam quê ha me ato hane. Cwỳrjapê ca atỳj Jeju to amji mã me ahimpej ne me amã mehkwỳ cunea kĩn na, ca ha atỳj amji mã mehkĩnti to me apa.

6 Ne Jeju tyc xà jahpan xà na, Pahpãm cahê na côjkwa kam pahte amji to me papijapar xà impejti ata jarẽn, ramã pjê cunea kam apu ihcahkũm. Ne pjê cunea kam me hàhtôa ne me cupê me apyràac, ne ihtỳj amji mã me hũpar xà itajê kam me hapac to me ipa. Ne Pahpãm jarkwa kôt me amji ton to me ipa. Cwỳrjapê ri ajteare mã me amji kampa, ne catyt kam mehkwỳ to me amji kwỳ to mempejti to me ipa. Hõhõ, pom ca Pahpãm te amji kam hapac xà to me amji kampa ita to ri, me amji kam hapac to me ipa.

7 Ne pê ramã ijarkwa kôt me pahkjê Epapra me amã Pahpãm te me akĩnti na harẽ. Ne me imã Epapra te hũjarẽn catê ata kĩn hyre nare, ne cupê me ipyràac ne Jeju mã, me icahê na, me amã hàpên to kênre nare.

8 Ne cute amji jaxàr ne me imã me ate Pahpãm Carõ Pejti kôt, ate amji mã mehcunea kĩnti na me garẽn.

Pawrô hõtpê Pahpãm mã mehcajrẽn
Epet 1.15-23; 3.14-21; 1 Texarõn 5.23-24

9 Wa ite mempar, cwỳrjapê wa nee Pahpãm mã, ite me acajrẽn jicu nare, ne hõtpê cumã me acajrẽn to:

— Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati, ca ha Coroxo jõ krĩ kam me akwỳ atajê mã Acarõ Pejti te amji jahkre pejti gõ, mãr quê ate ampo cunea na ihprãmti atajê ton to me cumã hahkre. Ne me cumã mehkrã kreti gõ, mãr quê me ampo cunea kampa, ne me hahkre pej — hane.

10 Hõ, ate amji kam me gapac xà atajê to, ca ha me amji kam gapac to me apa, ne gõtpê Pahpãm mã ampo kĩnti atajê to

pit mã me cumãn to me apa. Ne atỳj me
gàpên xà impej pit to me gàpên to me apa
kam me to acrà tu ne. Ne ma Pahpãm
jahkre pejti to amji mã me apicamẽn to
me amõr ita to, wa Pahpãm mã icakôc,
ne cumã me acajrẽn.
11 Ne wa hanea ne Pahpãm mã acajrẽn
to:
— Ỹhỹ, ca ha me cumã acarôt tỳjti,
catihti ata to me cumã hũcanãr xà to
ihtỳj, mãr quê ampo kên cunea mã me
hakrya kam me awcanã — hane.
12-13 Ne ramã Pahpãm te ame acũmpej,
kỳj pê côjkwa kam ihhimpej xà kam, cute
me amã ampo pejti to hàmjõr xà atajê
caxuw. Cwỳrjapê ca ha atỳj Pahpãm mã
me ampo itajê pyrên me gakryti na me
amji jarẽ. Ỹhỹ, Pahpãm pê ri hàhcujro
pràti himpej xà ata jõ Pahhiti, na ri ihtỳj
ampo cunea pupu ne cumã hahkre pej.
Cwỳrjapê ri ihtỳj me pamã to ipipẽ to
ipa, pahte me hahkre pej prãmte. Ne me
pahcurê xwỳn pê ri ihkĩnte awcapàtkô jõ
pahhi, na ri nee me pamã ampo to ipipẽ
nare, pahte me hahkre pej cupate. Mã
Pahpãm te awcapàtkô jõ pahhi ata pê me
pahcunea caxàr, ne amji wỳr me pahto
cator, ne cute cumã ihkra kĩnti ata himpej
xà kam me paxãm.
14 Mã ihkra pê Jeju te ihtyc xà mã amji
jõr xà ata te Pahpãm cuna mã me pahte to
kên xà atajê cunea to tojnõ, ne to hamre
tu. Cwỳrjapê cu nee awcapàtkôti kam
ampo kên ton xà ata to hipêr amji na
me hajỹr nare, ne pahtỳj Jeju krac ri ame
papa. Ne ampeaj kam Jeju Crixtô pej na,
wa ha hipêr me amã harẽn to hane he.

Jeju me hàpên xà kôt harẽn xà

15 Jũ wỳr quê jũm pjê ita kam Pahpãm
jĩ na hõmpu. Ne Jeju pê ihkra, ne cume
ipipẽan cakrô, pê pjê kam apu ipa reria
mã, pê cu pahtỳj hĩ na ajco me hõmpu.
Ne pê pjê te amji ton xwỳjrea na ramã
ipa. Ne pjê me côjkwa kam ampo itajê
cunea jirôa pê cati.
16 Ne pê Jeju, Hũm jarkwa kôt, côjkwa
kam ampo cunea me, pjê kam ampo
cunea to. Ne hanea ne, pom cu pahtỳj
me ampo pupu itajê to, ne hanea ne, pom
cu nee me ampo pupun nare itajê to. Ne
hanea ne me carõ carôt tỳjti atajê to. Ne
ahpỹanre na me carõ kwỳ mã carôt ton
partu, cute me pahhi carôt tỳjti ata mã
hàpên xà caxuw. Ne amji mãa pê ampo
itajê to.
17 Ỹhỹ, pê mam ajco Jeju ipa, pjê jamre
reria mã. Ne Hũm pê Pahpãm jarkwa kôt
amji mãa, ampo itajê cunea ton partu, ne
taa hamã, ne ma hõmpu, ihkên mã hàr
ne hamre cupate.
18 Ne me papê Jeju na mehkwỳ itajê
cunea pê Jeju jĩ, mã cupê me pahkrã,
cute me pahto ihhimpej ne me pajamãr
xà caxuw. Ne cupê me papê mehkwỳ te
amji kam hapac xà xakat. Ne pê ramã
mam ajco ipa, ne pyxit peaj ne cupê ampo
cunea xakat. Ne ty, ne hacpỹa mã pyxit
peaj ne ihtĩr cakônĩ ata to ihtĩr, mãr quê
ampo cunea jirô pê cati.
19 Ne pê Pahpãm amji mã harkwa to:
— Wa ha ikra ita me ajpẽan — hane.
Cwỳrjapê ri cume ipipẽan, ne me carôt
pipẽan.

Quê ha Jeju Pahpãm me, me hũmre te hacpỹa mã ajpẽn kĩn na me to

20 Ne pê pjê kam mehcunea me, côjkwa
kam me hàhtôti atajê kwỳ me, ma ame
Pahpãm par caca, ne cama cuna mã mexa
tỳj pyrentu. Cwỳrjapê pê Pahpãm ame
kam incryc. Ne cu cormã pjê kam me
pahkwỳ ame hajỹr to me papa, cwỳrjapê
ri cormã me pahkam Pahpãm cryc ita na.
Ne cute hacpỹa mã ajpẽn mã me caprĩ
prãm to ri, cute pjê wỳr ihkra pê Jeju
kujahêc, quê pjê kam me pahkên jahpan
xà na, me pajaxà kam, pĩ kam ty. Ne ihtyc
xà ita to hacpỹa mã Pahpãm te amji wỳr
ampo itajê cunea to cuprõn na ton, na quê
ha to cuprõ.
21 Ỹhỹ Coroxo jõ krĩ kam me apê me
ikwỳ atajê, pê ca mam Pahpãm pê ampỳa
mã ame apa, ne ate Pahpãm cuna mã me
ampo kên ton xà atajê, me ate ampo kên
to me amji kam me gapac xà atajê to pê
me apê curê xwỳn.
22 Mã Pahpãm te ihkra pê Jeju tyc xà ata
kôt, hacpỹa mã me amã caprĩ, ne me ato
amji kwỳ nõ. Na ri cuna mã me ate amji
kam me gapac xà tetetti, ne me apejti kam
me apa ita na ri, cumã me ana prãm.

23 Hõhõ, Pahpãm te me pamã ampo
pejti itajê cunea ton to hajỹr. Na cu ha
pahtỳj cute me pamã harkwa jirên atajê
kôt me papa kam me to pancrà tu ne. Ne
nee ca côjkwa kam Pahpãm cahê na ate
amji to me apijapar rohnỳtti mã xà ata
na, amji to me gapac kêt nare. Ne pom
ite me amã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn
pejti na ihhôc itajê to, wa ramã pjê cunea
kam ite me cumã icakôc par. Ne ijàpên
xà ita ri imã.

Me cupê mehcahkrit atajê wỳr, Pawrô pê Pahpãm mã imprar catê
Epet 3.1-13

24 Ne ijàpên xà ita pê me amã ijũjarẽn
xà impejti itajê, wa kam amji pupun xà
kêanre to amji pupun to ipa cakrô, wa
itỳj ijakry. Ne mẽr ampo na mã, wa
ite amji pupun xà kêanre itajê kam apu
ijakry? Nee mã ampo na nare. He quêt
Pahpãm te amji kam hapac xàa kôt, wa
ite mehkwỳ to impej xà caxuw, wa me
cumã ijàpên xà itajê kam amji pupun xà
kêanre to ipa. Ne Jeju na mehkwỳ itajê
pê Jeju jĩ pyràac. Na wa ihhêj rũm ipê
Jeju pyràac ne cuxà, itỳj mehkwỳ itajê mã
hàpên xà ita kam, amji pupun xà kêanre
to amji pupun to ipa.
25 Ne pê Pahpãm amji mã ito mehkwỳ
mã hàpên catê na, ite me to impejti to
prãm to. Cwỳrjapê pê imã:

— Mõ, ne pjê cunea kam, mehcunea mã
ijarẽ, nãmri wa hacpỹa mã cute me ajpẽn
mã caprĩ na me to prãm! Cwỳrjapê wa ite
pjê wỳr me cumã ikra pê Jeju ata kujahêc
— hane. Na wa ite me acunea mã harkwa
itajê jarẽn partu.
26 Ne pom Pahpãm te imã hũjarẽn xà to
hũjarẽn ita, pê rỳ jũ caxuw jũm mã harẽn
nare. Ne curmã ri cute mehkwỳ mã to
ipipẽ, ne ihtỳj me cumã to hũjarẽn to ipa.
27 Ne wa ha catyt kam me amã ampo
atajê kôt harẽn partu ne. Pom pê mam
me ijũjarẽn xà pejti me papê amxu tu
ita te ri hajỹr he, pê Jeju me pamã amji
gõ ne me pahkam ihkrĩ. Cwỳrjapê ri me
pahcaxwãm pê me papê Pahpãm pyràac.
Na cu ha jũ caxuw ame pahcati ne ame
pampej to hanea, pom quê Pahpãm he.
28 Cwỳrjapê wa pjê cunea kam ikrã
kreti te amji jahkre pejti kôt mehcunea
mã Jeju Crixtô jarẽn to ipa. Ne me cumã
ampo kên itajê cawpa to ipa, quê mehkên
jicu, ne catyt kam me Pahpãm wỳr me
apkjê. Hõ, wa me to hajỹr to ipa, mãr quê
jũ caxuw cute catyt kam me ipa to amji
pyràc to hajỹr romã mã, Jeju kam me amji
hônco ita na Pahpãm cahê na mehkrĩ.
29 Cwỳrjapê wa ijàpên xà tỳjti ita to me
cumã ijàpên to ipa, ita cômrĩa mã ri Jeju
te imã carôt catia ne hõr.

2

Pawrô mã cute Pahpãm te amji kam hapac xà jahkre pej na me to prãm
Epet 3.14-19

1 Ỹhỹ me ikjêjê, wa itỳj me amã ijàpên
xà ita na amji kôt harẽn to prãm. Nãmri
wa itỳj me amã apê, ne hanea Ratixa jõ
krĩ kam me pahkwỳ pê Jeju na mehkwỳ
mã apê, ne hanea ne me pahkwỳ te cormã
nee me ipupun nare atajê mã apê.
2 Ne wa itỳj me acunea mã ijàpên to
prãm. Ampo na? Ate me ajpẽn kĩnti kam
me to acrà tu, ne kam me to ahônco tu to
prãm to. Mãr ca nee ame amji mã ampo
cupa nare, ne cama cuna mã quêt amji
to amehtỳaj to prãm. Ne imã me ate me
Jeju Crixtô jahkre pejti na me ato prãm.
Ne pê mam Pahpãm nee me pamã Jeju
to ipipẽ to hajỹr, pê cu me hahkre pej to
hajỹr nare. Ne ita caxuw ri quêt Pahpãm
mã mehcunea te Jeju Crixtô jahkre pej na
me to prãm. Cwỳrjapê wa itỳj me amã
ijàpên to ipa. Ampo na? Ate ihcunea na
me hahkre pej partu to prãm to. Mãr ca
ate me hahkre pej itajêa kôt ampeaj kam
amji mã me to ahimpej.
3 Ne Jeju pê ri me pamã ampo cunea to
hahkre pej xà xakat. Ne ihkôat ri Pahpãm
me pamã me pahkrã kreti gõ. Ne imã me
akrã kreti to me gakràj na me ato prãm.
Cwỳrjapê ri ampo to ite me amã hahkre
xà itajê pê ijàpên xà.
4 Ampo na mã wa ame amã ijũjarẽn xà
ita to awjarẽ? Nee mã ampo na nare. He
ihhêj ne ramã jũmjê te ame amã ihhêj xi
catêjê atajê ame ipa, cute me amã ihhêj
prãmte. Ca ha nee ame kam gapac nare.

Ampo na? He me cupê ampo jahkre kêatre. Ne me cumãa ihhêj ne ampeaj kam ampo jahkre pej, ne cama ame amã ihhêj.

5 Wa ita ri me apê ampỳa mã, me hacjên xà kam ikrĩ, na wa ha nee ijĩ ita to curi ame acahê na imõr nare. Cakrô, quê ha ite amji kam ijapac xà me, icaca xà ihtỳj me acahê na apu mõ. Ne wa ite me ate Jeju kam me amji hônco na me gahkre pej. Ne toa ate amji mã me ahimpej na me amji to ihtỳj tu na, ite me gahkre pej. Ne hanea ne ramã ite, me ate amji mã me gàhcuprõn partu na me gahkre pej. Na wa me apyrên apu ijakry.

6-7 Pom ca ramã Jeju Crixtô pê me gõ Pahhiti to amji mã me ahimpej ita? Na ca ha ita caxuw kam me ahônco ita na ame to apa, quê ha taa xwỳjê pê me ate amji kam me gapac xà xakat. Na ca ha ihkôat amji mã me gũpar to me apicamẽn to me mõ. Ne ca ha hanea ne Jeju to ate amji mã me ahimpej ita na, me amji to ihtỳj tu ne, por pê ramã Epaprôti me amã Jeju kôt harẽn xà atajê kôt. Na ca ha hanea ne Pahpãm mã me amji jarẽn to me hane he:

— Ỹhỹ, me ijõ Inxũ, he akra ita kôt wa amji mã me ampo pejti itajê cunea incwa, na ri hũrên ampeaj kam me ijakry — hane.

Cu ha nee jũm te amjia kôt me pamã ampo to hahkre atajê par nare

8 Co he, quê ihhêaj to jũm me awỳr cato, ne amji kôt me apa na me ato prãm ne me amã:

— Imã ampo cunea jahkre pej, na ca ha me ipynã ne ijarkwa kôt me apa — hajỹr na, ca ha nee mempar ne me cumã amji jõr nare. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Cute me amã menquêtjêa te amji kam hapac xà kôt hamreare atajê to hahkre prãmte ri ame amã ihhêj. Ne cute me amã ampo to hahkre xà itajê Jeju Crixtô pĩn me acaxuw cumã hapôj nare, ne amjia kôt ihkrã pĩn cumã hapôj.

9 Ne Jeju Crixtô pê ri põ rũm me hũmrea pyràc, ne caxwãm pê, cupê Pahpãam to Pahpãm.

10 Ne Jeju kam me pahcunea te me ajpẽn hônco tu itajê mã, nee iràn xà na, ampo na prãm nare. Ampo na? He Jeju ata ri me cupê pahhi catêjê cunea jirô pê cati, me hũmre jõ pahhi me, côjkwa kam pahhi catêjê me, ampo carõ pê me pahcurê xwỳn catêjê jõ pahhi atajê jirôa pê cati, ne carôt tỳj.

Pahte amji kam me pajapac xà pintuw xà

11 Ne pê Juta catêjê te Pahpãm kôt me ipa catêjê na me amji jarẽn xà na, ajco me amji py kà jakep. Ita jĩkjê na mã, me apê mehcahkrit pê Juta catêjê nare cakrô, mã ihtỳj Jeju te me apê me acaca xà kên cunea cahpêrhyr. Na ca ha Jeju te amji kam hapac xà intuwti to amji kam me gapac to me apa. Ne me acaca xà kên atajê cunea jicu.

12 Pom pê Jeju ty, pê me harêt, pê hacpỹa mã ihtĩr ne kre pê cato ita jĩkjê na, cu ha Jeju kôt me papa xà na, pahte me amji jarẽn xà caxuw, cô kam me amji cumrã, ne hacpỹ ne me pahkrã hapôj, ne ramã cô caxwãm pê, pahte amji kam me pajapac xà tũm kên atajê cunea juwahi. Ne Jeju te Pahpãm carôt catihti ata to amji mã ihhimpej to hajỹr, cwỳrjapê pê hacpỹa mã to ihtĩr. Jĩkjê na cume pahte carôt catihti ata to amji mã me pahhimpej to hajỹr cwỳrjapê, pê cô kam pahte me amji cumrãr xà ata hacpỹa mã me pahto ihtĩr. Na pê cu mam ajco pahte amji kam me pajapac xàa kôt me papa. Na cu ita kam hipêr ita na me prãm nare, ne quêt Jeju na ri me pamã prãm.

13 He pê ihhêj ne ramã mam Pahpãm mã me acaxwỳn te amji kam hapac xà itajê ihtyc partu. Ampo na? Pê ca ate amji kam me gapac xà kên to pit mã me amji kampa na pê. Ne me apê mehcahkrit, na pê me apê Pahpãm jahkre kêatre. Mã hacpỹa mã Pahpãm te ihkra Jeju Crixtô kôt me amã me acaxwỳn carõ cunea to ihtĩr. Ỹhỹ, he Pahpãm cuna mã me pahte ampo kên ton xà atajê ri cute ihcunea jicu, ne to tojnõ.

14 He pê cumam, pahte me pahkên cunea to, me Pahpãm to new catia to cati. Na pê ma hõ kàhhôc kam ajco amji mã

ahna ihhôc to ipa. Ne pahte me to new catihti atajê jahpan xà na, cu ha ame ty ne nee amehtêp nare, ne cupê ampỳa mã ame papa. Mã quêt Jeju te amji to me pahkritxwỳ, ne me pahkên jahpan xà na pĩ kam ihtyc. Cwỳrjapê ri hahpan xà na Pahpãm te hõ kàhhôc kam pahte me to new atajê cunea hur, ne to hamre, ne to hapac kêt.

15 Ne pĩ kam Jeju tyc xà ata te ri pahhi catêjê jirôa pê to cati. Ne cute me cupê me pahhi catêjê cunea carôt to ihpec. Na ri cupêa pjê kam mehcunea jõ pahhi atajê me, kỳj pê côjkwa kam pahhi catêjê atajê me, me pahcurê xwỳn pê ampo carõ kên jõ pahhi atajê jirôa pê cati. Ne Jeju te, catihti na mehcunea mã amji to ipipẽ xà na, amji kôt cute me tohjê atajê cunea to mõ. Mãr quê mehcunea me hõmpu, ne me hirôa pê cati na, me hahkre pej.

Menquêtjê te amji kam me hapac xà pê me harkwa cakrô
Carati 4.8-11

16 Na quê ha jũm te me amã Pahpãm to hahkre to kêanre to prãm to me amã:

— Ca ha ate amji to me Pahpãm cajpuaw to prãm na, ca ha ite me amã ampo jarẽn xà atajêa na me to. Ne nee ame hĩ kur nare, ne me ajcri. Ne nee ame akõm xà kêanre atajê to ame akõm nare, ne me pahkôt xà jõ amcro kam, ca nee ampo to ame gàpên nare. Ne catyt kam me amji kĩn ton to me apa, putwrỳ pintuw jõ amji kĩn mea mã. Hõ, ca ha ijarkwa kôt ate itajê to me hajỹr na, ca ha me Pahpãm cajpuaw. Nãmri ca ha ate ijarkwa kaj na me itajê to hajỹr nare na, quê ha ma Pahpãm ame acurê — hajỹr na, ca ha nee ihkôt amji kam me gapac nare.

17 Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pê cormã Jeju cator nõ reria mã, mam cute me amji kam me hapac xà itajê to xwỳ kam me amji kam hapac nare. Ampo na? He pê ramã cute me amji kam hapac xà atajê ajco Jeju to ihcakôc na pê. Mã Jeju cator, mã cute mehcunea jicu. Na ri me pamã Jeju pit na prãm.

Cu ha pjê ita kam, cute amji kam me hapac xà kôt ame papa nare

18 Ne quê ihhêaj to jũm te me akên mã me amẽn prãmte me amã ihhêj to:

— Pahpãm te ipyxit peaj mã amji to ipipẽ, wa ite hõmpun, cwỳrjapê ca ha atỳj me ikampa. Nãmri ca ha ate me ipar nare na, ca ha atỳj me akên mã me axà — hajỹr na, ca ha nee me kam gapac nare. Nare, quê ihhêaj to jũm me amã:

— He me girôa pê Pahpãm cati, cwỳrjapê ca ha me cumã acakôc, quê ha ma ame akam hapac caca. Cwỳrjapê ca ha côjkwa kam cumã me hàpên catêjê mã me acakôc, quê ha ihtỳj quêt me akampa ne me taa, cumã me acajrẽn — hajỹr na, ca nee me kam gapac nare. Ampo na? He ihhêj ne jũmjê atajê te amji jahkre peaj to amji jahkre pej, ne amehhêj. Me cupê amji jahkre kêatre. Ne me caxwãm pê ihhêj ne me cumã amji catia to me cati cakrô, mã ihhêj ne me akam mare mã mehkryjre na me amji jarẽ. Ne nee me cupê Jeju na mehkwỳ nare.

19 Ne me papê Jeju na mehkwỳ pê hĩ cati pyràac. Mã cupê me pahkrã. Pom hãn ne me pajĩ cuxêc ihhi to cuprõ, mã ajkam ihcuhhê, ne to carôt tỳjti, ita na ri me papê Jeju na mehkwỳ te me, ne kam me ajpẽn hônco tu. Mã ma me pamã me pahcarôt to ipicamẽn to mõ, cu me pahkà to mõ, Pahpãm te amji mã me pahto prãm xà ata na.

Cu nee amjia kôt Pahpãm cuna mã me amji to impejti nare
Carati 3.1-5; 5.1-9

20 Ne por me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô tyc xà ata te me pahte amji kam pajapac xà tũm kêanre atajê cunea to hamre. Cwỳrjapê cu pahte amji kam me pajapac xà intuw pejti ita to pahtỳj ame papa. Na quê ha nee ampo carõ kên jõ pahhi catêjê atajê hipêr me pahcaxun nare. Nõ na mã ca ajte cormã ame akên xà itajê ton to me apa? Ne ajte cormã ampo carõ kên te amji kam hapac xà itajê to amji mã me ahimpej to me apa?

21-22 Ne ihhêj ne cormã cute me amã ampo cawpa ihhêj xi xà to hajỹr catêjê ame ipa he:

— Nee ca ampo ita pyr nare, ne nee ca garkwa mã gõ nõ ita mẽn ne capi nare, ne

nee ihnõ ita cupên nare — hane. Ca ajte atỳj cormã ampo atajê na ame kampa? Por ramã ampo cunea hamre to mõ, ne ihkôt hamreare xà ata na? Ne cute me amji kam hapac xà itajê pê me hũmrea te amji kam me hapac xà, na ri amjia kôt cute me ton to me hahkre.

23 Na ri ihhêj ne cute me amji jahkre peaj to me amji jahkre pej. Ne Pahpãm mã nee cute me amji jahkre pej nare, ne me cupê amji jahkre kêatre. Ne aricri ajte cute amji mã me Pahpãm kĩn xà ata. Mã ihkaj na ajte côjkwa kam cumã me hàpên catêjê ri amehkĩn. Ne me cumã me caxwãm pê ihhêj ne amji catia to cati cakrô, mã me akam mare mã mehkryjre na me amji jarẽ. Na ri hanea ne hõtpê me ipijacri xà atajê to, me amji jĩ to hapêj to kêanre to me ipa, cute Pahpãm cuna mã amji to me kryjre to prãm to. Ne me Pahpãm mã, amji cuna mã ampo itajê na prãm nare. Ampo na? Ampo itajê nee me pahkên tête me pahcahpêrkàr na me pahtehcajpar nare.

3

Cu ha côjkwa te amji kam hapac xà intuwti atajê kôt me papa
Roman 6.4-11

1 Pê Pahpãm hacpỹa mã Jeju to ihtĩr, ne ihkôt me amã me ate amji kam me gapac xà to antuw, ne cume mãa mã me amã me acaxwỳn carõ tuw gõ. Cwỳrjapê ca ha, por Jeju Crixtô côjkwa kam Hũm cahê na Pahhiti krĩ xà kam, awpôc rũm jỹ ata to pit mã, amji mã me ahimpej to me apa.

2 Ca ha kỳj rũm, côjkwa pĩn Pahpãm te amji kam hapac xà intuw hapôj atajê to pit mã me amji kam gapac to me apa, ne nee pjê te amji kam hapac xà tũm ata to pit mã me amji kam gapac to me apa nare.

3 Ne pom ca pjê ita kam me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê kôt, me ampo kên ton to me apa nare ita pê, me cumã ihhêj rũm, ramã me atyc. Ampo na? Ca nee mehkôt me ampo kên itajê ton to me apa nare na ri. Ne Pahpãm mã me apê Jeju Crixtô pyràac, na ca ha jũ caxuw amcro nõ kam, cahê na apu apa rohnỳtti mã, ne cormã me apê amji jahkre kêatre.

4 Ne Jeju Crixtô quê ha amã ate amji kam gapac xà to ate apintuw xà gõ, ne hacpỹa mã ato intuw, ca ha atuw ita na apu apa rohnỳtti mã. Ne quê ha jũ caxuw, amcro nõ na, hacpỹ ne amji jaxà, ne mehcunea mã catia to cati, ne impejti na amji to ajpẽ. Ata caxuw ca ha cume mãa mã me amji to ajpẽ, quê ha mehcunea me acati, ne me apejti na me apupu.

Cu ha me pjê te amji kam hapac xà tũm atajê jicu
Epet 4.17–5.2

5 Cutêp ca ha nee ate me ampo kên ton xà na amji to me ahimpej nare. Ampo na? Quê ha ramã jũm te ihtyc na, quê ha ankrê, ne nee hipêr ampo kên ton nare. Ata pyràc pej ne, ca ha ate me ampo kên ton cupate, me apinkrên to me hanea, pom quê me ty ne me ankrê he. Ne pom ampo te hajỹr xà itajê ri nee ate me ton xà nare he:

Ca ha nee ahti na jũm pê ihprõ caxun nare, quê ha pyjê xwỳjê nee ahti na me cupê mempjê caxun nare.

Ne nee ate me cuprỳ catêjê na gũjaxôr prãmte, ame caxun to me cumã xwỳ to apa nare.

Ne nee ame ampo xen xà kên atajê xen to me apa nare.

Ne nee ate ampo to amji jakren tu to prãm to catia ne ahna prãm nare.

Ampo na? He Pahpãm mã, ampo itajê kĩn nare te hajỹr, pom quê cumã pahpãm cahàc krekà atajê kĩn nare he.

6 Co he! He cute me Pahpãm par nare, ne me ampo itajê ton catêjê kam incryc, mã hãn ne ihtỳj mehkên mã me curẽ.

7 He mam pê ca ajco ampo itajêa to amji kam me gapac to me apa. Ampo na? Pê amcro atajê na ampo atajêa ajco me ato ihhimpej.

8 Na ca ha ita caxuw nee me akwỳ kam acryc to apa nare.

Ne nee apu gàprê to apa nare.

Ne nee ame ajpẽn curê to me apa nare.

Ne nee ame hũn kêanre to me apa nare.

Ne nee Pahpãm mã ampo kên kĩn nare atajê to, me gapactua kam, ame acakôc to me apa nare.

9 Ne nee ajpẽn mã amji to ame ahêj xi to apa nare.

Ampo na? He ca ramã ate amji kam me gapac xà tũm atajê cunea jicu, ne me ate amji kam me gapac xà intuwti to, ca ate me apa kam me to atẽm.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà tuwti kam me papa

10 Ne Pahpãm pê me Pahton catê ata te ri me amã, me ate amji kam me gapac xà tuwti ita jõr, ne ma to ipintuw to mõr ita na, ita kam ca ha me ate amji kam me gapac xà pê cute amji kam hapac xàa pyràc. Na quê ha ihtỳj jũ caxuw me amã amji to ajpẽ, ca ha me hõmpu ne me hahkre pej.

11 Na quê ha ita caxuw pahte amji kam me pajapac xà cunea ajpẽn pit, ne nee ihnõ ajpẽn hyr nare. Me ipê Juta catêjê me, me apê mehcahkrit me, mehĩ me, cupẽ me, ampo kra me, amjia kôt amji mã me hàpên catêjê me, ne cama me hõ pahhi mã me hàpên catêjê me, quê ha nee me pahnõ to ajpẽn hyr nare. Ne cu ha me pahcunea te Jeju Crixtô to amji mã me pahhimpej na, cu ha ma Pahpãm cahê na amji to me papijapar rohnỳtti mã. Ne pahte amji kam me pajapac xà pipẽn pit, ita pê Jeju te amji kam hapac xàa. Cwỳrjapê cu pyxit peaj ne ahna me prãm.

12 Ne me apê Pahpãm na mehkwỳ. Pê amji mã me akĩn ne amji mã me acapi, ne amji mã me acũmpej, cwỳrjapê ri cumã me apeaj to me apej. Na ri catyt kam me apa xà itajê te hajỹr he:

Ca ha ame akwỳ caprĩ, ne ihcunea na me cumã apejti ne,
ne nee me hirôa pê amji to me acati to prãm to apa nare.
Ne quêt gàhcaprĩa kam ate amji kam gapac xà rericre to me cumã apa.
13 Ne atỳj ajpẽn mã me gũcanãr to me apa.
Quê ihhêaj to jũmjê apu ato kên, ca ha nee amji jahpan xà na me to kên prãm nare,
ne quêt cama me to tojnõ ne me hicu.
Ne me pajõ Pahhiti te ramã me acunea te to kên atajê jicu, ne to tojnõ, ne me akam incryc jicu, ita na ca ha cuxà ajpẽn kam me acryc jicu.

Cu ha ajpẽn kam me pahcarĩcti ne

14 Ne pom ite me ato ihimpej xà ita ri ihkwỳ jirôa pê cati he: Ca ha me acunea mã ajpẽn kĩnti ne, mãr ca me acunea Jeju kam me ajpẽn hônco tu ne.

15 Ne atỳj, Jeju te me ato ihhimpej xà na, amji na me hamã, quê me acaxwỳn mã acjêj ne me akam ihkrĩ, ne me amã ate amji kam me gapac xà kam me acarĩcti gõ. Ita na ca ha me acunea ajpẽn kam me acarĩcti ne. Ne ihhêj rũm me apê me anõ pyxit peaj pyràc, ne ajpẽn kam me apyxit peaj, ne ajpẽn kam me acarĩcti ne, ne nee ame apijapu nare, ne nee ame ajpẽn mãn nare. Ne cama Pahpãm pyrên me gakryti na cumã me amji jarẽ. Hõhõ, ate amji to me apijapar to hajỹr xà caxuw ri, Pahpãm te me ana hàhwỳr.

Cu ha Pahpãm mã me cre

16 Ne pom Jeju Crixtô te me amã ampo to hahkre xà ita ri hakràaj to hakràj ne cati, cwỳrjapê ca ha ma me akrã kam me to amji jahôt to me apa. Ampo na? He taa mã quê ha quêt me amã amji jahkre pejti gõ. Ca ha ma ate me amji jahkre pejti xà atajê to, me akwỳ mã hahkre, ne me hapackre to me apa. Ne hanea ne mam Pahpãm te amji kam hapac xà na me ahna increr xà ata to me cumã cre, ne cute ampo ton xà itajê na curmã me cumã increr xà ata to me cumã cre. Ne kam me amã amji kĩnti to me cumã cre, ne catihti pyrên me gakryti to me cumã cre. Ne cumã me acrer xà atajê to, ca ha me akwỳ japackre, ne me cumã to hahkre.

Cu ha Jeju te amji kam hapac xàa na me pahcakôc

17 Ne pom ca me acakôc xà me, me gàpên xà ton to me apa atajê to, ca ha Jeju cakôc xà me, hàpên xà me ajpẽan to me apa, ne nee ihkaj na ton to apa nare. Ne ma Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati te me amã ihkra pê me pajõ Pahhiti pê Jeju kujahêc, mã cupê me pahkên pê me pahpytàr catê, ita pyrên, ca ma Hũm mã me amji jakryti na me amji jarẽ.

Cu ha cute me hapackre xà itajê kôat me amji to
Epet 5.22–6.9

18 Ỹhỹ, pyjê pê me apjê prõ atajê, ca
ha atỳj amji caxuw me apjê kampa, ne
harkwa kôt me apa. Nãmri ahnaa ri
Pahpãm pê Pahhiti te amji mã me ato
prãm.
19 Ne me apê me aprõ impjê atajê, ca
ha atỳj amji mã me aprõ kĩnti ne. Ne
nee ame cumã me gàkjêr nare, quê ampo
na ame apê ihkrã to irêr na, ca me cumã
aprĩa ne me cumã to ahimpej.
20 Ne me apê mehkra xwỳjê, ca ha atỳj
me amji mã me apãmjê me, me axyrxwỳ
kampa, ne amji mã me hũpahti to me apa.
Ampo na? Ate me ita ton na ri Pahpãm
mã me ato prãm.
21 Ne me apê me hũmjê xwỳjê, ca ha
nee me akra mã amehpec xà ton, quê ame
cumã amji kĩn nare nare.
22 Ne me ca, me apê cama me cumã me
gàpên catêjê, ca ha atỳj amji caxuw me
gõ pahhi kampa. Ne me cumã gàpên xà
cunea to impejti to me apa. Ne nee me
gàpên xà pejti na cute me garẽn prãmte
ahêj ne, mento kam mare mã me gàpên
xà to mempejti to me apa nare. Ne quêt
me cumã gàpên prãam kam me gàpên to
me apa. Ampo na? Ca ha ate ampeaj kam
amji mã Pahpãm pê Pahhiti cupa na, ca
ha catyt kam me cumã gàpên to me apa.
23 Ne pom ca gàpên xà cunea to gàpên
to apa atajê to, ca ha me gàpên prãam
kam gàpên to me apa, to hanea, pom quê,
ca Pahpãm mã pit mã me gàpên prãm to,
to me apa he.
24 Ne Jeju Crixtô pê ri quêt me gõ
Pahhiti, na ca ha atỳj me cumã apê, quê
ha taa me amã amgõ, por cute mehkwỳ
pê mehkwỳ mã hàmjõr xà impejti xir ata
to.
25 Ne por me hàpên xà kêanre ton to
me ipa atajê jahpan xà na, quê ha ihtỳj
Pahpãm me cumã amgõ, quê ha mehkên
mã me axà. Ampo na? Nee mã ampo na
nare. He Pahpãm quê ha ahpỹanre na me
pahte me pajàpên xà ton atajê jahpan xà
na, catyt kam me pamã hàmjõr pa.

4

1 Ne hanea ne me apê me hõ pahhi
catêjê, ca ha catyt kam amã me hàpên
catêjê to amji kam me gapac to mempejti
to me apa, ne nee ame cumã ahêj nare.
Ne hanea ne me amã côjkwa kam, kỳj pê
Pahhiti te ihkrĩ na, ca me to amji japackre
peaj ne.

Cu ha Pahpãm mã me pahcakôc kam to me pancrà tu ne
Ruc 18.1-8; 1 Petrô 3.13-17

2 Ne ca ha me acunea hãn ne Pahpãm
mã me acakôc kam pra, ne kam me to
acrà tu ne. Ne to pit mã me amji kampa,
ne nee iràn xà na ampo to ame amji
japackre nare. Ne ate me cumã acakôc
xà cunea kam hũrên gakryti na, me cumã
amji jarẽ.
3 Ne hanea ne cumã me icajrẽn to hane
he:
— Ỹhỹ me ijõ Inxũ, ca ha Pawrô me
Timot te me hàhtôa mã akra Jeju jarẽn xà
wỳr me cumã pry jahkjê. Por rỳ jũ caxuw
cute me Jeju Crixtô jarẽn kam hapac nare
ata to, quê me cumã awjarẽ, quê me
kampa — hane. Pê wa ajco ijũjarẽn to
hajỹr to ipa, cwỳrjapê pê me hacjên xà
mã me ijaxà, pê wa kam ikrĩ.
4 Cwỳrjapê ri ate ina me Pahpãm mã
me acakôc na imã me ato prãm, mãr wa
catyt kam hirãa pê me cumã ihcunea kôt
harẽn to impej partu ne. Ampo na? He
ite ijàpên xà ita ton xàa caxuw ri Pahpãm
te imã hõr.

Cu ha amcro cunea kam me cumã Jeju to me pahcakôc

5 Ne me cupê Jeju na mehkwỳ nare atajê
to catyt kam amji kam me gapac to impejti
to me apa, me akrã kre te amji jahkre pejti
ata kôt. Na ca ha jũ ri ate me cumã Jeju
jarẽn xà caxuw jũmjê cajpar na, ca ha nee
me ahna gàhtàt nare, ne atỳj me cumã
Jeju jarẽ.
6 Ne quê ha jũmjê te Pahpãm na acukij
na, ca ha me cumã cute me acakôc xà
par prãmti atajê to, ca ha me cumã harẽ.
Mãr ca me cumã ampi ne akrã kreti te
amji jahkre pejti ita kôt, me cumã harẽn
to amji rericre ne.

Quê ha Pawrô me cumã Tiquicô me Oneti kujate
Epet 6.21-22

7 Ne wa ha ma me awỳr me pahkjê
impejti kĩnti pê Tiquicô ita kujate. Por
cupê me icahê na catyt kam Pahhiti mã
hàpên catê impejti ata, ne ihtỳj hãn ne
amji jarkwa na amji par to ipa. Ne taa
mã quê ha me amã, ipej pêa mã ame ipa
na me ijarẽ.
8 Ca ha me ijarẽn pa, ne ampeaj kam ate
me ijarẽn par xà ita pyrên me gakry.
9 Ne quê ha ihkôt amũ me akwỳ nõa pê
Oneti, pê me pahtõ kĩnti te amji jarkwa
par catê ata mõ. Ne quê ha ihtỳj me amã
ita ri ampo cunea te hajỹr xà atajê jarẽn
pa.

Pê Pawrô me cumã amji jarẽn kujate Coroxo 2.1

10 Ne pom me hacjên xà kam Aritarcô
icahê na ihkrĩ ita te me amã amji jarẽn
kujahêc, ihkàhhôc ita kam. Ne hanea ne
Macô pê Parnap quêtti kra ita te me amã
amji jarẽn kujahêc. Ne quê ha curi hacpỹ
mã Macô me awỳr cato, ca nee ite mam
ahna me ato ihimpej xà ata kaj na ame to
kên nare, ne atỳj quêt ahna me amji capa.
11 Mã hanea ne Jojuw japrỳ krut pê
Catytkam ita te me amã amji jarẽn ku-
jahêc. Ne me hũmre incrê peaj itajê ri
ita ri icahê na Pahpãm himpej xà mã me
apê. Ne me cupê Juta catêjê na mehkwỳ,
pê hanea ne Jeju na mehkwỳ mã me axà.
Mã mehràn xà na, nee hipêr Juta catêjê
nõ te icahê na hàpên xà nare. Ne ramã
cute me itehcajpar crire nare, ne cute me
hàhtôa ne Pahpãm wỳr me to ipipkjêr, mã
ihkrac ri me hàr, ne me cupê Pahpãm na
mehkwỳ. Na ri me kam ijakryti.
12 Ne Epapra pê me akwỳ nõa, ne cupê
Jeju Crixtô mã hàpên catê ata te hanea
ne me amã amji jarẽn kujahêc. Ne hãn
ne hõtpê xwỳ kam me amã Pahpãm na
hàhwỳr to hajỹr to ipa nare he:
— Ỹhỹ, me ijõ Inxũ Cati, ca ha Coroxo
jõ krĩ kam me akwỳ mehkrĩ atajê mã
me carôt to ihtỳj, mãr quê ampo te me
to kên xà ata jipôc ri, nee ato amji mã
mehhimpej jicu nare. Ne quêt ato pit
mã amji mã mehhimpej to me ipa to me
amji jĩ tỳj. Ne ma ate amji mã cute me
ampo ton xà na me to prãmti atajê ton na
mehtehcajpa quê me to — hane. Hõhõ,
hãn ne Epapra Pahpãm mã me acajrẽn to
hajỹr to ipa.
13 Ne Epapra te me amã hàpên xà tỳjti
catia ton, wa ite ahna hõmpun itajê na,
wa ha me amã harẽ he. He ihtỳj me
amã Pahpãm jarkwa to hahkre to ipa, ne
cumã me acajrẽn to ipa. Ne pom me amã
hàpên xà to ita to ri hanea ne Ratixa jõ krĩ
me Krĩmpejre kam Pahpãm na mehkwỳ
mehkrĩ atajê mã apê.
14 Ne hanea ne Ruc pê me pahcahhê
catê kĩnti ita me Tema te me amã amji
jarẽn kujahêc.
15 Ne wa ite Ratixa jõ krĩ kam me
pahkjêjê kwỳ mã me ijõ hàpà kujahêc.
Ne hanea ne Nempakwỳj me hũrkwa kam
Jeju na mehkwỳ te me cuprõn atajê mã,
ite mehkujahêc.
16 Ne imã ate akrãhhia kam, cute me
cuprõn atajê mã ate ihkàhhôc ita cahyt
na, ato prãm. Ne hanea ne Ratixa jõ krĩ
kam ate cahyt xà ata to jũm te cahyt na me
amẽ, quê jũm cahyt. Ne por pê wa ramã
mam Ratixa jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ
wỳr ijõ kàhhôc kujate ata, ca ha apy ne
cahyt to hanea, pom quê ate ita cahyt he.
17 Ne hanea ne Arquipo mã gũjarẽn to
hane he:
— Por Pahpãm te amã gàpên xà jõr ata,
ca ha to ihkrã curan partu ne — hane.
18 Ne pom ihkàhhôc cahhur ita, wa ite
ijũhkra ita to me amã ihhôc. Ipê Pawrô,
ne pa wa ha me amã ihkàhhôc ita kujate.
Ne nee me hacjên xà kam ikrĩ ita na, me
Pahpãm mã icajrẽn to me gapac kêt nare.
Ne imã Pahpãm te me acunea to impejti
na me ato prãm. Hamre.

TEXARÕN JÕ KRÎ WỲR
Mam Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê Texarõn jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ jakrã mehkrĩ atajê wỳr, pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt itajê kujate. Na pê mam hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Texarõn Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Mehkrĩ Atajê Wỳr, Mam Pawrô Jõ Kàhhôc** (1 Texarõn).

Ne Pawrô te Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa, cwỳrjapê ri me cupê Pahpãm tekjê nare atajê ame to kêanre, mã cute me amji pupun xà kêanre to me amji pupun. Ne hõ kàhhôc ita kam, Pawrô te me cumã catyt kam Pahpãm kôt cute me hũcanãar kam me ipa kam me to incrà na hàpôr. Ne cute me cumã hacpỹ ne Jeju te amji jaxàr, ne cute me pahcunea to côjkwa wỳr hàpir na harẽn.

Pê Pawrô me cumã amji jarẽ
Me Hàpên Xà 17.1-9; 17.13-15

1 Hàpà, me ikjêjê, pom ca Texarõn jõ krĩ kam me akrĩ atajê, Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô tekjê na ame apa atajê. Ipê Pawrô, mã icahê na Xira me Timot ame ipa. Wa ha me ikjêjê itajê me, me amã ihhôc ne me amã ihkujate. Wa Pahpãm mã me acunea cajrẽn to ipa, ne me acunea caxuw Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju na ijàhwỳr to ipa, quê me amã me apejti jõr to ipa, ca me acarĩcre kam me apa.

Pê Texarõn jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ ihtỳj ihkôt me amji to

2 Me apê Pahpãm kôt me apa catêjê impeaj. Ampo na? He cutea ri me amã acarôt jõr, catyt kam me apa xà caxuw. Wa ita pyrên ame ijakry ne ijõtpê me Pahpãm mã me garẽ, me apyrên me ijakryti na.

3 Wa Jeju to me ate amji mã me ahimpej na me ato amji japackre, ne ampo pejti to pit mã me apipẽ to me apa, ne me gàhcaprĩa kam me gàpên to catia to me apa, ne Jeju mã me amji jõr to me apa. Ca hõtpê Jeju pê me pajõ Pahhiti te amji kam hapac xà ata na, me gũcanãar kam me hikaj to me apa. Wa ahna me atoa amji japackre, ne Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati mã me acajrẽn to ipa.

4 Me ikjêjê, me imã, Pahpãm te amji mã me acapi, ne cumã me akĩnti na, me gahkre pej.

5 Wa ite me amã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti jarẽn, ne nee wa me ijarkwa cakrô to pit mã me amã ijũjarẽn nare. He wa hanea ne Pahpãm Carõ Pejti carôt tỳjti pejti kôt me ato me ihimpej to ipa, ne pom wa me amã ijũjarẽn xà to ijũjarẽn to ipa itajê ampeaj kam ri. Wa ite me hahkre peaj xà na me amã harẽ. Por pê wa ajco me acahê na apu ipa reria mã, me acaxuw ampo pej to pit mã amji kam ijapac to ipa, pê ca ajco ahna me ipupu. Ne ramã ate ampo itajê na me ijahkre pejtu.

6 Ne ate me Jeju jarkwa pyr ne ihkôat me amji ton, ne hanea ne ate ikôat me amji ton, ne hanea ne me pajõ Pahhiti kôt me amji ton. Ne icuxà ate me amji pupun xà kên kwỳ to ame amji pupun. Ampo na? Por me cupê Jeju na mehkwỳ nare atajê hõtpê ame ato kêanre cakrô, ca ate Pahpãm jarkwa kôt me amji ton. Cwỳrjapê ri Pahpãm Carõ Pejti te me amã gakryti jõr.

7 Cwỳrjapê ri me pahkjêjê cunea te ahna me apupun. Por ame Maxeton jõ pjê kam, me Crec jõ pjê kam me pahkjêjê amehkrĩ atajê cunea te ramã me gahkre pej. Ne ahna impejti, ne quê ha ita na me gahkre pej, ne me acuxà me ita to hane.

8 Ca ate me pajõ Pahhiti to amji mã me ahimpej. Ne mẽr ampo na mã me ato me hũjarẽn xà itajê pjê cunea kam apu ihcahkũm? Me acwỳrjapêa ri apu ihcahkũm. Mã gõ pjê pê Maxeton jõ pjê ata kam, cute me ato me hũjarẽn par, ne hanea ne Crec jõ pjê kam ate Pahpãm to amji mã me ahimpej ata na, me ato me hũjarẽn par. Cwỳrjapê ri hanea ne me acuxà, cute Pahpãm to amji mã me ihhimpej. Ne hipêr ite me amji to me amã icakôc xà nare. Ampo na? Ramã mehcunea amji mã me ato mehcakôc to

me ipa.
9 Ne krĩ cunea kôt amji mã me garẽn
to me ipa. Ampo na? Ca ate ampeaj kam
pahpãm cahàc krekà tête me amji jũhhyr,
ne quêt Pahpãm tĩar kôt amji kam me
gapac. Ne ampeaj kam ri Pahpãm ihtĩar
na ipa, ne taa pyxit peaj ne me pahto
ihhimpej. Na ca ha cumã me gàpên to me
apa.
10 Ne pê Pahpãm ihkra Jeju to hacpỹ
mã ihtĩr, ne me ca, ca atỳj hacpỹ ne
côjkwa pĩn cute amji jaxàr xà na ame
hikaj. Ampo na? Taa mã quê ha Hũm
te mehkên catêjê wỳr mehkên xà kujahêc
xà ata pê me pahpytà. Quê ha Pahpãm
ma amji tête apu mehkên catêjê curê, ne
nee quêt amji tête ame pahcurê nare.

2

Pê Pawrô me cumã to hahkre to impeaj ne

1 Pê wa me awỳr icator xà ata kôt
hamre nare. Pê wa me awỳr me icato, ne
Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to
me amã harẽ. Pê ca atỳj Jeju to amji mã
me ahimpej, ne me acunea te ramã me
hahkre pej.
2 Pê wa me awỳr icator xwỳjrea na,
Pirip jõ krĩ kam me ito kên crire nare, pê
wa me amji pupun xà kêanre to me amji
pupun crire nare. Pê ame ixũn xà kêanre
to ame ixũn cakrô, pê Pahpãm me imã
icarôt to ihtỳj, pê wa Jeju jarẽn pejti to
me amã harẽ.
3 Pê wa nee me amã ihêj xi to ijũjarẽn
nare, ampeaj kam pê wa me amã awjarẽ.
Ne nee wa me amã ihêj xi to prãm to me
awỳr me icator nare.
4 Pê Pahpãm me ikujate, wa Jeju
jarẽn pejti to me amã harẽn to me ipa.
Cwỳrjapê pê wa nee jũm te hakry xà na
ame ijũjarẽn nare, ne quêt Pahpãm te
me pahkam hakryti prãmte, pê wa me
icato. Ne ame amã ijũjarẽn to me ipa, por
Pahpãm me pahpupu ne me pahcajpẽr to
ipa ata.
5 Nee wa ihêj ne amji cwỳrpê ame ato
ikwỳ nõ nare. Ne nee ate me imã ampo
jõr xà na, wa me amã ijũjarẽn to apu
iprar nare. Pahpãm me, me ate ita na me
ijahkre pejtu.
6 Wa nee jũ caxuw me anõ te me ipejti
na me ijarẽn na me prãm nare. Ne me ipê
Jeju jarkwa na me iprar catêjê cakrô, wa
nee jũ caxuw jũm te amji mã me icupa na,
imã me to prãm nare.

Pê Jeju Texarõn jõ krĩ wỳr Pawrô kujate

Ne nee jũm te me awỳr me ikujahêc
nare, ne Jeju pê quêt amji mã me icapi,
ne me awỳr me ikujate cakrô, wa nee me
amã icakôc tỳaj to me ipa nare.
7 Ne me amã icakôc pejti to ipa, pom
hãn ne menxyrxwỳ mehkra mã ihcakôc
tỳj nare, ita to pê wa ajco me amã icakôc
to ipa, ne pê wa ajco me amã icakôc tỳj
nare to ipa.
8 Ne imã me akĩan to me akĩn.
Cwỳrjapê wa itỳj me amã Pahpãm pĩn
Jeju jarẽn pejti hapôj itajê jarẽn prãm. Ne
cormã ita jipy cumã me akĩn ita kam, wa
itỳj me acwỳrjapê me ityc prãm, ne imã
me akĩn ne me gapêti incwỳrjapê.
9 Me ikjêjê, por pê wa me ijàpên xà to
atajê na me ito amji japackrea ne. Pê wa
hanea ne ijàpên xà itajê kam amji pupun
xà kêanre to amji pupu. Pê wa amcro me
caxwa kam me gõt cwỳar ajco me ijàpên
to me icuhhê, ate me imã me gàmjõr nare
prãm to. Hõ, pê wa ajco me ato hajỹr to
ipa, ne me amã Jeju pê me pahkritxwỳ
jarẽn xà impejti to harẽn to ipa.
10 Pê wa ampeaj kam catyt kam ajco
me ipa, ne nee pê wa me ampo kên crire
nõ ton nare. Ne nee pê wa ampo to ajco
me amã me apahàm ton to ipa nare. Pê
ca ramã ita na me ipupu, ne me ijahkre
pej, pê Pahpãm hanea ne ramã ahna me
ipupu ne me ijahkre pej.
11 Ne ramã ate amji na me ijahkre pej,
wa me ato ijàpên to ihhêj rũm me hũmjê
te mehkra to hàpên ita na, wa me ato apê.
12 Ne wa ita na itỳj me aràn to me ipa,
ne ahna me amã hakam to me ipa. He
wa nee ampo caxuw ame gapackre nare,
mãr ca ampeaj kam me awpa ne catyt
kam me apa. Quê Pahpãm me apyrên
hakryti to ipa xà caxuw, wa ame gapac
caxun to me ipa. Nãmri Pahpãm te ihtỳj
me ana hàhwỳr, ca mehkwỳ mã axà, quê
ato impejti to ipa. Ne quê ha jũ caxuw
amcro nõ na, mehcunea Pahpãm himpej

xà kam me ajỹr na me apupu, hõ amcro
jàhcujrohti ata kam. Ita caxuw ri Pahpãm
te me ana hàhwỳr.
13 Cwỳrjapê wa hõtpê me ana Pahpãm
mã icakôc, ne cumã me apyrên me
ijakryti na me amji jarẽ. Ne Pahpãm
te ito ihhimpej xàa kôt pê wa ajco me
ato ihimpej, pê ca ihhimpej xàa kôt me
amji to. Ne me gũpar pyrentu, nãmri me
icakôc xà ita pê nee me hũmre nõ pĩn
cator nare. Pahpãm pĩn pê hapôj, pê ca
ramã me hahkre pejtu. Cwỳrjapê pê ca
me gũpar pyrentu, ne Pahpãm jarkwa kôt
ame amji ton to me apa. Mã harkwa ita
me atête hàmtàr to ipa.

Pê mam Pawrô ramã amji pupun xà kêanre to me amji pupun to ipa

14 Me ikjêjê, pê ca, me akwỳa kam ramã
me amji pupun xà to kên crire nare. Ne
por pê ca me amji pupun xà kên atajê
kwỳa to, pê wa ramã me amji pupu, Juta
catêjê jõ pjê kam Jeju na mehkwỳ pê mam
me amã me amji pupu.
15 Ne Juta catêjê pê Pahpãm na mehkwỳ
nare atajê, pê me pajõ Pahhiti pê Jeju
cura, ne hanea ajco me Pahpãm jarkwa
to mehcakôc catêjê cura. Ne pê hanea ne
me ito hanea, ne ma amji tête ame icurê.
Ne nee Pahpãm mã me hakry jõr to me
ipa nare, ne ihtỳj mehcunea curê to me
ipa.
16 Ne Juta catêjê mã, pê ite mehcahkrit
atajê mã Pahpãm jarkwa jarẽn ita na,
ihkaj na. Wa ite Jeju te mehcahkrit pê Juta
catêjê nare atajê pytàr xà to, me cumã
ijũjarẽn na, me cupê ihkaj na. Mã cama
mentête me ijuwahi to prãm. Ne pom me
ijuwahi to prãm itajêa ri cormã nee cute
mehkên ton to me hicu nare. Ne ampo
kên to pit mã me amji japackre to me ipa.
Cwỳrjapê quê ha Pahpãm uu ne me kam
incryc jicu nare.

Pê Pawrô hipêr Texarõn catêjê pupun prãm

Me Hàpên Xà 17.10-13

17 Ỹhỹ, me ikjêjê, pê wa ma me apê
me pra, ne me ijĩ to pit mã me hawry,
ne pahte amji kam me pajapac xà, nee
ajpẽn pê hũwry nare. Ne ampeaj kam me
ato ijapac xà, cwỳrjapê ri hipêr imã me
apupun prãm crire nare.
18 Ne me ikjêjê kwỳ me, wa me awỳr
me ikràr. Ne pa, ipê Pawrô, wa me hirôa
pê me awỳr ikràr cakrô, mã me pahcurê
xwỳn te jũ mã me iton, ne me ijuwahi, wa
nee me awỳr me iprar nare.
19 Na wa me apyrên ame ijakry catia,
ne me acwỳrjapêa ri me ijàpên xà itajê
kôt hamre nare. Ite me ana ijàpên xà ita
cunea tohjê, ne ijõtpê mehcunea mã me
ato me ijũjarẽn pejti to me ipa. Ne por
quê ha amcro nõ kam, Jeju te amji jaxàr
xà ata kam, cu ha me pahcunea cuna mã
me ahtwỳ ne me pahcuhhê. Ne ampeaj
kam, quê ha me akam me ijakry, amcro
ata kam.
20 Ỹhỹ, ampeaj kam ri me apyrên me
ijakrya to me ijakry. Wa hãn ne itỳj me
ato mehcunea mã me icakôc to me ipa.

3

1 Jicu xà kam, wa nee hipêr ahte ame
ipa xà ita mã me ijũcanãr nare. Cwỳrjapê
wa Atẽn jõ krĩ kam me ijàhhuc.
2 Ne ite me awỳr me pahtõ Timot
kujahêc. Ne me pahtõ Timot ita me
Pahpãm jarkwa na apê, ne me icahê na
Jeju jarẽn pejti to harẽn to ipa. Wa me ite
me awỳr mehkujahêc, cute me aràn ne
me atehcajpar, mãr ca ampeaj kam Jeju
to amji mã me ahimpej to me apa xà na.
3 Mãr quê me akwỳ nõ ame acurê, ca
jũmjê itajê cupate nee Jeju kôt amji ton to
hicu nare. Ne ate me ampo kên itajê mã
me gũcanãr xà caxuw, pê Pahpãm amji
mã me girê. Ne ramã ita na me ate me
amji jahkre pejtu.
4 Pê wa cormã me akam ame ipa reria
mã, me amã ampo kên itajê na me pahte
amji pupun ita, pê wa me amã harẽn
hiahpuro, ate me hahkre pej prãmte.
5 Na wa ite me awỳr Timot kujahêc, ite
me garẽn par prãmte. Ampo na? Jũ wỳr
wa me gahkre pej nare kam, hipêr me
awcanã. Mãr ca ampeaj kam Jeju to amji
mã me ahimpej, ne ihkôt me amji ton to
me apa, wa me garẽn pa, ne me ijakry.
Nãmri imã me ana pa, quê ihhêaj to me
pahcurê xwỳn jũ na me ato, ca Xatanaj

kôt me amji kampa, ne Jeju to amji mã me ahimpej jicu. Nãmri ca ha ate me ita to hajỹr na, quê ha me ijàpên xà itajê kôt hamreare ne.

Pê mehkwỳ te Jeju to amji mã mehhimpej pyrên Pawrô hakry

6 Ne ma ramã Timot me awỳr tẽ, ne ramã cute amji jaxàr ne cute imã me garẽn pejti to me garẽn. Ca ampeaj kam Jeju to amji mã me ahimpej to me apa, ne me ajpẽn to impejti to prãm to me apa. Ne atỳj me ito me amji japackre to me apa, ne me amã me ipupun prãmte hajỹar, pom quê imã me apupun prãm he.

7 Wa ita ri me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me ipa, ne kam amji jahkre kêatre to ame ipa cakrô, mã Timot te, ca atỳj ame apa na, imã me garẽn. Wa me ijũpar, ne me apyrên ite me ijakry to me amji ràn.

8 Ca Jeju to amji mã me ahimpej to me apa, cwỳrjapê wa ite me ijakry to me amji ràn. Ca Jeju kôt me atỳaj kam me amji ton to me apa, cwỳrjapê wa me ijakrya kam me amji to me ipijapar to me ipa.

9 Ne wa Pahpãm kam mare mã me apyrên me ijakry cati, ne me ana me Pahpãm mã me icakôc cati.

10 Ne wa caxwa me amcro kam, Pahpãm na me ahwỳa to me ahwỳ, me ina cuhkõnre cunea to, quê me ana me ijamã, wa me itoa to me apupu. Quê ihhêaj to ate Pahpãm to amji mã me ahimpej xà ata kam, me apê ampo hamre na, wa ha cormã me amã to hahkre.

11 Wa Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju na me ijàhwỳr to me hajỹr he, quê me imã me awỳr pry ita to impej, ne ihkôt me ikujate me awỳr.

12 Wa hanea ne ahna me ijàhwỳr, quê hãn ne hõtpê me amã ajpẽn kĩnti ita to ipicamẽn to ipa. Ne hanea ne me amã me akwỳ cunea kĩnti ita to ipicamẽn to ipa. Ne ate me ajpẽn kĩn ita, quê ha ipicamẽn to mõ, ne me ite me akĩn ita me ajpẽan.

13 Na quê ha me amã me ana cuhkõnre to ihtỳj. Cwỳrjapê ca ha me apej pit, Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati cuna mã, ne nee ame apahàm nare. Quê ha me pajõ Pahhiti Jeju, por ihkôt me ipa catêjê atajê to ajpên mõ, ca ha me cuna mã apejti to xa.

4

Pê Texarõn catêjê pyrên Pahpãm hakry
Roman 13.11-14; Epet 5.3-14

1 Ỹhỹ me ikjêjê, wa ha hipêr me amã ampo jarẽ, ne me amã to hahkre. Ne wa ramã ite me amã to hahkre, ca me ate me hahkre pej, ne ramã Pahpãm kôt me apa to me ate me amji pyràc. Cwỳrjapê ri me apyrên Pahpãm jakry. Ne wa cormã me pajõ Pahhiti pê Jeju japrỳ na me ana ahwỳ ne me gapackre, mãr ca hipêr ihkôt me apicamẽn to me mõ.

2 Ne ramã me pajõ Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt ite me amã ampo kwỳ to hahkre, ca ramã ate me ampo itajê jahkre pej, ne me hõmpun.

3 Ne ampo itajê na ri Pahpãm mã me ana prãm he:

Ca Pahpãm jarkwa kôt catyt kam me apa.
Ne nee ahti na ame pyjê to me axy nare.
Ne amji na me apahàmti to me apa.

4 Ne hanea ne Pahpãm mã me ate catyt kam me aprõ to me amji prõ impejti na cumã me ato prãm.

5 Ne nee me apê krĩxàre kwỳ pê Pahpãm jahkre kêatre atajê pyràc, ne cama me aprõ to ame apahàm nõ prãm nare, ne me to amji prõa ne.

6 Ne pahte mehprõ cahkrit to me caxun ita na ihkaj na. Ampo na? Ca ha ramã nee amji mã impjên ata cupa nare.

Wa ha hipêr ampeaj kam me amã harẽ, pom ramã ite me amã harẽn ita, quê ha Pahpãm ihtỳj cute ame ampo itajê ton jahpan xà na me to kêanre ne.

7 Pê nee Pahpãm ampo itajê caxuw me pahna hàhwỳr nare. Catyt kam, harkwa kôt, pahte me papa xà caxuw pê quêt me pahna ahwỳ.

8 Quê ha jũm apu ite ampo to hahkre xà itajê caca na, quê ha nee me paxũmre nõ jarkwa caca nare, ne Pahpãm jarkwa quê ha apu ihcaca. Por Pahpãm te me pamã Carõ Pejti jõr ata quê ha apu ihcaca.

9 Wa nee hipêr ate me ajpẽn kĩn na me amã ihhôc prãm nare. Nãmri pê ramã

Pahpãm me ate me ajpẽn kwỳ kĩn to me
amã hahkre.
10 Ne me ate me ajpẽn kĩnti ita to, ca
ramã Maxeton jõ pjê kam ame akjêjê kĩn
to me apa. Ne wa ha cormã me ana ahwỳ,
ca hipêr me ajpẽn kĩnti ita to me amji mã
me ajcamẽ.
11 Ne gõtpê me acarĩcti kam me apa na,
ca me ahcukij. Ne hanea ne me ate amji
kam me gapac xà atajê to pit mã me amji
mã me ahimpej to me apa. Ne me gàpên
xàa to me amji to ajpa to me apa.
12 Ca ha ate me itajê cunea ton to me
apa na, quê ha me cupê Pahpãm na
mehkwỳ nare catêjê ihtỳj amji mã me
acupa to me ipa. Ca ha nee ate ampo na
me prãm xà atajê kôt ame jũm na prãm
nare.

Quê ha Jeju côjkwa wỳr me pahto api

13 Ỹhỹ me ikjêjê, me imã me ate mehtyc
atajê jahkre pej pejti na me ato prãm. Por
me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare catêjê
pê mehkwỳ ty, mã me cumã amji kĩn nare
atajê cuxà, ca nee me amã amji kĩn nare
nare. Ampo na? He me pahkĩnte nee me
cumã hacpỹa mã mehtĩr na me hahkre
pej nare na ri.
14 Xà Jeju tyc ne nee hacpỹ mã ihtĩr
nare? Hãpà, ihtỳj ihtyc ne hacpỹa mã
ihtĩr! Mẽr hõhõ, quê ha Pahpãm Jeju kôt
me ipa catêjê to hanea, pom quê Jeju he,
ne hacpỹa mã me to ihtĩr.
15 Wa itỳj me pajõ Pahhiti pê Jeju jarkwa
kôt me amã awjarẽ. Quê ha amcro nõ na,
Jeju côjkwa wỳr me pajaprôr prãmte pjê
wỳr, ahcakrã kam, amji jaxà. Ne mam
mehtyc itajê na ahwỳ, quê ha me api. Jirô
pê cu ha cormã me pahtĩr itajê mehkôt
me api.
16 Ỹhỹ, quê ha hane he. Quê ha me
pajõ Pahhiti pê Jeju ajpên côjkwa pĩn
wrỳ ne ihkrãhhia kam me pamã caràr.
Quê ha hanea ne côjkwa pĩn Pahpãm mã
memprar catêjê jõ pahhi caràr, quê ha
pea Pahpãm jõ wakỳre te hõhhi harkwa
cato. Quê ha mam Jeju na mehkwỳ tyc
atajê kàj mã me mõ.
17 Ne me pa, pom cu cormã me pahtĩr
na ame papa atajê, cu ha kỳj pê me cuprõ
mehtyc me, me pahte me pajõ Pahhiti pê
Jeju cajpar prãmte, kỳj pê. Hõhõ, ita na
cu ha me pajõtpê Jeju cahê na ame papa
rohnỳtti mã.
18 Cwỳrjapê ca ha ma me ijarkwa ita to
me amji jahôt to me apa. Ne ma me akwỳ
mã to amji kĩn ton to me apa.

5

Cu ha Jeju te amji jaxàr xà caxuw me amji cũmpej
2 Petrô 3.8-13

1 Ỹhỹ me ikjêjê, wa nee me amã amcro
me caxwa nõ hyr xà na ihhôc to prãm
nare. Por quê ha jũ caxuw ampo hane
ata na.
2 Ampo na? Quê ha me pajõ Pahhiti
pê Jeju te amji jaxàr xà ita pê ihhêj rũm
caxwa ri me hàhkĩj xi catêjê imprar xà.
Quê ha nee jũm ihtẽm xà ita na hahkre
pej nare.
3 Quê ha ramã me pajõ Pahhiti ihtẽm
xàa kam, quê ha mehkwỳ me ajpẽn mã:

— Cu ha me pampeaj kam me pah-
carĩcti kam ame papa, quê ha nee me
pahna ampo jamãr nare — hane. Hõ, quê
ha me ajpẽn mã me harkwa to me hajỹr
cakrô, quê ha ihprõt pê Pahpãm te amji
mã amcro hyr xà ata kam ahtwỳ. Quê ha
ihprõt pê ampo kên jàhtôa ne me hỹrmã
cato. Quê ha mehkàj xà hane, pom quê
hãn ne pyjê mã ihkra hà he.

4 Ampo na? He me cupê amji jahkre
kêatre, cwỳrjapê ri me cupê awcapàtkô
catêjê. Ne me ca, Jeju kam me ikjêjê, nee
me apê awcapàtkô catêjê nare. Cwỳrjapê
quê ha Jeju te amji jaxàr xà jõ amcro
cato, ca ha nee ame amji mã me apikrar
nare. Ampo na? He ramã ate amji mã me
gàhcuprõn.
5 Pom ramã me apê amcro jõ amcro
tekjê ita? Ne nee me papê awcapàtkô jõ
awcapàtkô tekjê nare.
6 Cwỳrjapê cu ha me hane, ne nee ame
pajõt nare, ne me parĩat na pahte amji
kam me pajapac xà impejti kam ame papa
to me pahcuhhê, ne xwỳ kam me amji
jamãr nare.
7 Ne awcapàtkô kam ri hãn ne ame
gõr. Ne caxwa ri côxỳhti to ame amji pec

catêjê ri caxwari côxỳhti to amehkõm to me ipa.

Cu ha me pahtỳj me amji jamãr pejti ne

8 Ne me pa, quêt me papê amcro jõ amcro tekjê, cwỳrjapê cu xwỳ kam me amji jamãr nare to me hane he. Pom quê hãn ne krãhtare hõ hitô kà tỳjti ita me hõ krãhkà tỳjti ita to hõtpê amji jĩ pytà ita pyràc pej ne, cu ha me amji kam me pajapac xà pytàr to me papa. Ne me pahte Jeju to amji mã me pahhimpej xà ata me, me pamã ajpẽn kĩnti itajê pê ihhêj rũm wakỳre te hitô kà tỳjti me hõ krãhkà itajê pyràac. Ne Jeju te me pahkên pê me pahpytàr xà ita pê ihhêj rũm krãhtare jõ ihkrãhkà tỳjti ata pyràac. Hõhõ, me ate amji kam me gapac xà itajê to, ca ha me amji kampa, ne me to amji pytà, ne ahna me ato xar to me apa.

9 Pê Pahpãm amji tête ame pahcurê xà caxuw amji mã me pahcapi nare. Ne quêt me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me pahpytàr xà caxuw, pê Pahpãm amji mã me pahcapi.

10 Ne me pahte Jeju Crixtô cape na ame papa xà caxuw, pê me pantête amji to amtà, ne me pancwỳrjapê ty. He nee ihnõ na me pamã hũpa xà nare. He xà mõrmõ ajkĩ me pahtyc, nare, cu me pahtĩar na ame papa, Jeju cator xà kam, cu ha me pahcunea cahê na ame papa rohnỳtti mã.

11 Cwỳrjapê ca me ajpẽn tehcajpar to me apa, ne me amã amji kĩn na me amji ràn to me apa. Ne ma ahna me amji mã hakam. Pom ahnaa mã ramã me to ita na, ca ha kam me to acrà.

Me hapackre xà cahhur
Epet 4.1-6; 1 Timot 5.17-19

12 Ỹhỹ me ikjêjê, wa ha me ana ahwỳ, ca ha me akam ame hàpên to me ipa atajê to amji mã me ahimpeaj ne. Nãmri me pajõ Pahhiti Jeju te ri amji mã me capi, mãr quê amji kôt me ato ipa, ne me amã ampo to hahkre to ipa.

13 Ne jũmjê atajê to catyt kam amji mã me ahimpej to me apa, ne amji mã mehkĩnti to me apa, ne catyt kam ame ajpẽn kĩn to me apa.

14 Ne wa ha cormã ihnõa to me amã icakôc. Ca ha ampeaj kam cute me xuwcacati atajê japackre. Ne hanea ne me cute amji mã hàhtàt to me ipa atajê na, ca ha mehràn, ne me cumã hakam to me apa. Ne por cute Jeju kôt kyre pê me amji ton, ne amjĩ kam ihkôt me ipa atajê na, me hamãr nare, ne atỳj ahna mehtehcajpar to me apa. Ne mehcunea to gàhtàt to me apa.

15 Ne ma ajpẽn na me to guphê, quê nee jũm ajpẽn mã ihkên to hàmjõr nare, mehkên xà atajê nõ jahpan xà na. Ne ajteare mã ita to ca ha me to hane he. Ca ha gõtpê ajpẽn mã me apejti ne, ne hanea ne me cupê me akwỳ nare atajê to mempeaj ne.

Cu ha me pahtỳj Pahpãm mã me pahcakôc to me papa

16 Ne gõtpê me gakrya ne, ne jũ caxuw me gakry to me hicu ne me amã amji kĩn nare nare.

17 Ne gõtpê Pahpãm mã me acakôc jicu nare.

18 Por cute me amã ampo cunea jõr atajê jahpan xà na, ca hãn ne hõtpê me cumã acakôc, ne impejti na me harẽ, ne catihti na me harẽ, ne hũrên me gakryti na me amji jarẽ. Ne por quê ha cormã ihhêaj to ampo kên me awỳr cato ata cupate, ca nee me Pahpãm to amji mã me ahimpej jicu nare. Ampo na? Cormã Pahpãm mã me akĩn, cwỳrjapê ca gõtpê Pahpãm pejti to me cumã acakôc ne me cumã harẽ. Hõhõ, ata na ri Pahpãm mã me ana prãm. Pom ate Jeju to amji mã me ahimpej atajê na ri Pahpãm mã me ato prãm.

19 Nee apu amji tête Pahpãm Carõ Pejti te me akam hàpên atajê cahpêrkàr to me apa nare.

20 Quê Pahpãm Carõ Pejti jũm jũjarẽn na cumẽ, quê awjarẽ, ca ha nee me jũm ata jũjarẽn tête me hiprõn nare, nãmri nee harkwa ita kôt hamreare nare.

21 Ne atỳj Pahpãm Carõ Pejti jarkwa kôt me amji mã gũjarẽn ita kam me to acrà. Ne amji to me ate me ampo kam gapac itajê cajpẽ, ne ampo pejti atajê, ca me kampa, ne amji mã me huwahi.

22 Ne ampo kên atajê cunea pê amji to me awpjê.

23 Ita na wa Pahpãm mã me acajrẽn
to ipa, por Pahpãm te me pamã me
pahcarĩcti jõr ata to, wa me amã ahna
ahwỳ, quê me ato impeaj to ipa, ca me ate
amji kam me gapac xà tũm nare ne, ne me
acarõ jamã, ne me acaxwỳn jamã, ne me
akrekà jamã, mãr quê me amã ihtetetti
ne. Ne nee jũ kam ihtũm kênre nare.
Ampo na? Quê ha me pajõ Pahhiti pê Jeju
Crixtô amji jaxà ne me atetetti na me ana
prãm.
24 Ne Pahpãm te ri ita na me papa
na, me pamẽn, ne taa mã quê ha me
pahtehcajpa, cu ha ita na kam me to
pancrà. Nãmri Pahpãm ita harkwa cakrô
to ihcakôc nare. Ne ramã cute me
pahtehcajpar na amji ton.
25 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ha hanea ne
Pahpãm mã icajrẽn to me apa.
26 Ca ha me pahkjêjê cunea mã ite
mehkĩnti to ite me cumã hàpà na, ca ha
me cumã ijarẽ.
27 Ne ite ampeaj kam me pajõ Pahhiti
jarkwa kôt me amãn, ca me pahkjêjê
cunea mã ijõ kàhhôc ita cahyt.
28 Ỹhỹ, wa hãn ne ijõtpê me pajõ Pahhiti
pê Jeju na ahwỳ, quê me amã apejti
caxuw impejti cunea gõ. Hamre, ita pit.

TEXARÕN JÕ KRÎ WỲR
Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê Texarõn jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ jakrã mehkrĩ atajê wỳr, pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt itajê kujate. Na pê hapu na hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Texarõn Jõ Krĩ Kam Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Wỳr, Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc** (2 Texarõn).

Ne Pawrô te Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa, cwỳrjapê ri me cupê Pahpãm tekjê nare atajê ame to kêanre, mã cute me amji pupun xà kêanre to me amji pupun. Ne hõ kàhhôc ita kam, Pawrô te me cumã cute amji mã Jeju to mehhimpej jicu nare na me cumã harẽn. Ne hanea ne cute me cumã pjê jamre xà caxuw, jũ caxuw hacpỹ ne Jeju wrỳc na me cumã harẽn.

Pê Pawrô hipêr me cumã amji jarẽ

1 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê, pom ca Texarõn jõ krĩ kam me apa itajê, ipê Pawrô, wa ite me pahtõ Xira me, me pahtõ Timot me, me awỳr mehhôc. Por me apê me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju tekjê na, ca me apa atajê wỳr ite mehhôc.

2 Ne wa itỳj me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju mã me ana icakôc to ipa, quê me ato impej to ipa, ne me amã me acaxwãm pê me acarĩcti jõr to ipa.

Pê mehkwỳ pyrên Pawrô hakry
1 Petrô 4.12-19

3 Me ikjêjê, me acwỳrjapêa ri me ijakry hyre nare. Cwỳrjapê ri me imã ijõtpê hãn ne Pahpãm mã me acajrẽn to me ipa na to prãm ita na. Ampo na? Ca ampeaj kam Jeju to amji mã me ahimpej to me apa. Ne hanea ne ca ame ajpẽn kĩnti to me apa ita, hõtpê ihcunea na me amã ipicamẽn to ipa, cwỳrjapê ri me apyrên me ijakrya to me ijakry.

4 Me imãa, ca catyt kam me amji to apijapar to me apa. Na wa ijõtpê Jeju na mehkwỳ kwỳ mã me akôt harẽn to ipa. Ne por me Pahpãm par nare atajê kam, ca me amji pupun xà kêanre to ame apa, mã ajteare mã, mehkwỳ ame acurê to me ipa cakrô, ca cormã amji to me gũcanãr to me apa, ne Jeju to amji mã me ahimpej to me apa. Hõ, ate amji kam me gapac xà impejti to ate amji to me apijapar xà itajê na, wa Jeju na mehkwỳ kwỳ mã me akôt harẽ.

5 Ne pom ca me kam me amji pupun xà kên itajêa to pê ramã Pahpãm ihcakôc, ne ahna harkwa ta. Ampo na? Pom me ate amji pupun xà kên itajêa, quê ha Pahpãm krac ri himpej xà mã me acjêj xà caxuw me acũmpej.

6 Ne quê ha Pahpãm catyt kam ipa ata kam, nee to ihnõ cupan nare, ne cute ame ato kên itajê jahpan xà na hanea ne ame to kêanre ne.

7 Ne me amãa quê ha me akôt xà gõ. Ne hanea ne me imã cugõ, pom hanea ne ite me amji pupun xà kêanre ita jahpan xà na.

Jeju te amji jaxàr xà

Quê ha xa me pajõ Pahhiti pê Jeju pu na cuhy pôc pixêrti ata to ahpar mã mõ, côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê carôt tỳjti atajê me.

8 Quê ha ajpên mõ ne cato, ne me cupê Pahpãm jahkre kêatre atajê kên mã ame curẽ. Por nee me Pahhiti pê Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti atajê kam hapac nare catêjê to hanea ne apu mehkên mã me curẽ.

9 Ne mehkêanre itajê quê ha me pajõ Pahhiti carôt tỳjti ita pê ampỳa mã amehcuhhê. Na quê ha jũ caxuw Pahpãm te ame to kên xà ata pê me cator nare.

10 Por Jeju te amji jaxàr xà jõ amcro ata na quê ha itajê cunea apu hane. Ne amcro ata na, quê ha Jeju na mehkwỳ me cuprõ ne Jeju mã impejti to mehcakôc. Ne por mehcunea Jeju to amji mã mehhimpej, ne kam me hapac to me ipa atajê, quê ha Jeju pejti ne catia na me hõmpu. Ne ate me hajỹar, ca ha atỳj cahê na me acuhhê. Ampo na? Ite me amã Jeju jarẽn pejti jarẽn, ca ate mempar cwỳrjapê.

11 Pahpãm te amji tekjêa na me ana hàhwỳr. Ita cwỳrjapê wa hõtpê Pahpãm

mã me acajrẽn to ipa, mãr quê me atehcajpa, ca ate me amji to apijapar xà nõ kam me gakryti atajê nõ to, ca ha me amji to ajpa. Me amã catyt kam amji to me apijapar prãm, cwỳrjapê wa hanea ne ahna ahwỳ, mãr quê carôt to me atehcajpa, ca catyt kam amji to me apijapar to me apa ita na. Ca Jeju to amji mã me ahimpej kam, me gàpên to me apa, ne ahna me ahwỳ, ate gàpên xà itajê cunea to me ajpẽn ràn to me amõr xà caxuw, hicu xà wỳr.

12 Ita na quê ha mehcunea apyrên ame pajõ Pahhiti pê Jeju japrỳ to mehcakôc pejti to me ipa. Ampo na? Cute me akam hàpên xà cunea impejti na me hõmpun cwỳrjapê. Ne quê ha mehcunea me apê hõ tekjê na me gahkre pej. Ne Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju mã me akĩnti, cwỳrjapê ri hãn ne hõtpê me ato impej to me ipa.

2

Quê ha jũm kên hêj xi cati cato
1 Jowãw 2.18-19

1 Ỹhỹ me ikjêjê, ita caxuw wa ha me amã hacpỹ ne Jeju cator, ne cute me pahto cuprõn xà to, hipêr ihimpej.

2 Ne ihhêj ne jũmjê jàhtôa ne Jeju te amji jaxàr xà to amehhêj xi to me ipa. Ne ramã xwahna amcro ita cator na, ame harẽ. Ne wa me awỳ, ca nee ame kam gapac nare. Nãmri quê ha mehkwỳ me irĩat kam, cute me ampo pupun na me amji jarẽ, nare, quê ha mehkwỳ Pahpãm te me cumã ihcakôc na me amji jarẽ, nare, quê ha mehkwỳ ite me cumã ihkàhhôc ton na me ijarẽ, ca ha nee me jũmjê itajê nõ kam gapac nare. Ne nee ate amempar xà ata to amji pê me gapac kêt to me apa nare, ne nee ame to amji jigẽc rên to me apa nare, quê nee jũm me anõ mã ihhêj nare.

3 Quê ha Jeju jõ amcro cator xwỳjrea na ampo ajkrut ne cato. Ita quê ha mam cato he. Quê ha me hàhtôa ne ame Pahpãm curê, ne cunaa mã amehcaca to amehcuhhê. Ne ihkôt cato ita, quê ha cupê me hirôa pê jũm kêanre ata. Por me hirôa pê jũm kêanre ita quê ha jũ caxuw, amcro nõ na, ma ihkên catia pê ihkãkãnti kam cuhy ata kam ihpỳm.

4 Quê ha amji to cati prãmte, ma apu Pahpãm caca, ne ma apu pahpãm cahàc krekà caca, mehcunea te amehkĩn ne mempar prãmte. Quê ha mehcunea jipy apu mõ, ne hanea ne ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa mã axà ne jỹ, ne me cumã cupêa Pahpãm na amji jarẽ.

5 He pê wa me acahê na ipa reria mã itỳj me amã ampo itajê cunea jarẽn to ipa. Xà ca nee ampo itajê to ame amji japackre to ame apa nare?

6 Quê ha jũm kêanre ita jõ amcroa kam ahtwỳ, quê ha ihtỳj amji to ajpẽ. Ne por wỳjrea na ramã jũm ipa ata, quê ha nee cute amji kam hapac xà ita na hamãr nare. Ne ramã ate me jũm ata jahkre pej.

7 Mã ramã cute amji kam hapac xà kêanre ita apu ihcahkũm to mõ. Ne ramã me to kên to mõ. Ne por ihkêanre ata, quê ha xa jũm ihkên tête ma hiprõ ata ma tẽ, jakàn pê quê ha ihtỳj ihkên itajê cunea ton to ipa.

8 Ne por me hirôa pê jũm kêanre ata quê ha ihtỳj amji to ajpẽ, hõ amcro ata na. Ne por Pahhiti pê Jeju te amji jaxàr xà ata kam, quê ha Jeju ihtỳj hapkôc to ihcura. Ỹhỹ, quê ha Jeju hàhcujro pràti ita to cato, me ajkaam, quê ha jũm kên ita hamre, Jeju jàhcujro cupate.

9 Quê ha jũ caxuw me hirôa pê jũm kên ita cator xà jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha me pahcurê xwỳn pê Xatanaj cumã carôt tỳjti gõ, quê ha to amji to hipu, ne cato, cute mehcunea mã ihhêj prãmte. Quê ha incaca xàa to cute amji kam hapac xà cunea to me cumãn to ipa. Quê ha mehcunea, cute amji kam hapac xà cati na me hahkre pej.

10 Quê ha ampo pihho kên cunea ton to ipa, cute ihkôt me amji ton catêjê mã ihhêj xi xà na. Ne por cute ihkôt me amji ton catêjê atajê, quê ha me hamre. Ampo na? Nee cute me Pahpãm jũjarẽn xà ata na me amji caxàr nare, ne ma amehcaca, na quê ha me hamre. Quê ha cama tahna me amji capa na mã, quê ha ihtỳj mehkên pê me amji pytà. Ne nee cute ahna me amji caxàr nare, cwỳrjapê

quê ha me hamre.

11-12 Hõhõ, ita na quê ha Pahpãm cama me hamã, quê ha me taa amji mã mehhêj. Hõ, cute me Pahpãm par nare atajê caxuw ri cute amji kam hapac xà ita cumã. Ne por cute mehhêj xi kĩn catêjê atajê, quê ha Pahpãm mehkên mã me cumẽ, quê ha mehkên mã me axà ne me hamre.

Pê Pahpãm me pahpytàr xà caxuw amji mã me pahcapi
Roman 8.28-30; 1 Texarõn 2.13; 5.23-24

13 Ỹhỹ me ikjêjê, wa itỳj Pahpãm mã me acajrẽn, ne cumã me apejti na me garẽn to prãm. Ampo na? He me pajõ Pahhiti mã me akĩn cwỳrjapê. Pê Pahpãm mam ramã amji mã me acapi, me akên pê cute me ato cator xà caxuw, ne hanea ne Pahpãm Carõ Pejti te Pahpãm mã me acũmpej xà caxuw. Ne hanea ne ate Pahpãm jarkwa kôt me amji ton xà caxuw, Pahpãm te amji mã me acapi. Pahpãm te atajê cunea na amji mã me aton, cute me ato ihkwỳa xà caxuw.

14 Itajê cunea caxuw pê Pahpãm me ana ahwỳ. Pom pê wa me amã Jeju jarẽn pejti to harẽ ata caxuw, pê Pahpãm me ana ahwỳ. Ne hanea ne cumã me ate me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô cator xà jõ amcro jàhcujro pràti ata kam, cumã ame apa na me ato prãm.

15 Cwỳrjapê, ca me ikjêjê, me amji pyxwỳ, ne ahna me amji pyxwỳr tu. Ne pê wa me amã ijũjarẽn xà to awjarẽ atajê, ca ha amji mã me nõr to impeaj ne. Ne ma me to amji japackrea ne. Ne hanea ne me ijõ kàhhôc ita to me amji japackrea ne.

16 Ỹhỹ, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô me Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati mã me pahkĩnti, mã hõtpê me pahto impejti to prãm. Cwỳrjapê ri me pamã me pahcarôt gõ, cu nee ame ampo kên cupa nare, mã ma Jeju jikaj na me pahtehcajpa, cu pahtỳj cormã me hikaj.

17 Cwỳrjapê wa Pahhiti pê Jeju na me ahwỳ, ne cumã me caa pit cajrẽn, ne hanea ne me Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati mã me acajrẽn, quê me ana cuhkõnre kam me amã hakam, ne me ato ihtỳj, ca me ampo pej pit jarẽ, ne me to.

3

Pahpãm mã me Pawrô cajrẽn xà Coroxo 4.2-4

1 Ne ijõ kàhhôc ita jicu xà kam, wa ha me ikjêjê me awỳ, ca Pahpãm mã me icajrẽn. Ne ahna me ahwỳ, mãr quê Pahhiti jarkwa ita ihcahkũm to awjarêa ne ihcahkũm. Ne quê ha me hàhtôa mã harkwa ita impeaj to impej, ahnaa mã me amã impejti he.

2 Ne hanea ne Pahpãm mã me icajrẽn, quê mehkên atajê kaj na me ito ipa. Ca ramã me ate me hahkre pej, mã nee mehcunea Pahpãm jarkwa kam me hapac nare, ne nee amji mã me to ihhimpej nare.

3 Mã me pajõ Pahhiti ihtỳj amji jarkwa na amji kampa. Quê ha me ato ihtỳj, ne me pahcurê xwỳn pê ma me gamã, ne ma me apytà.

4 Me pajõ Pahhiti te ramã me imã me garẽn, cwỳrjapê wa ite ampo cunea to me amãn atajê na, wa itỳj ate kam me to acrà na amji mã me ato hane.

5 Ne wa itỳj côjkwa kam Pahhiti na ahwỳ, quê me acaxwãam pê, me ana cuhkõnre cunea to ate me hahkre pej na me ato, ca me hahkre pej. Pahpãm mã me akĩnti, ne Jeju Crixtô ri me amã me acarôt gõ, ate ihkôt me gũcanãr xà caxuw. Ita na wa me amã Pahpãm na ahwỳ.

Me pahcunea jàpên xà pit
Epet 4.28; 1 Texarõn 4.9-12

6 Ỹhỹ me ikjêjê, wa me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô jarkwa na me amã ijarkwa jirên to mõ. Ca ha me caa me pahkjêjê te me xuwcacati atajê pê me amji to gũjawry to me apa. Por ma apu ite me ampo to hahkre xà caca atajê pê ca ampỳa mã ame apa.

7 Wa ite me amã ampo ton xà atajê na, ca me ipynã. Ne ramã ate me ton xà ita na me hahkre pej. Pê wa me akam ame ipa, ne nee ame xuwcaca to me ipa nare.

8 Pê wa nee ampo na jũm mã me ijàmjõr nare kam, cupê me ipyr nare. Pê wa quêt cama me apêa to me apê, ne wa me ijàpên xà to hãn ne me amji tycrĩ. Pê wa ajco caxwa me amcro kam, nee me ijàpên jicu nare, pê wa amji na jũm pê me ampo to

hamre cupate. Ne nee ite ampo na me
ijàhwỳr to prãm nõ to nare.
9 Pê Jeju me imã ite itỳj me jũmjê jũhkra
kam me ampo cwỳr xà na awjahkre. Pê
wa pa, ma apu ita na mehcaca. Ampo na?
Ca me ate ahna me ipupun, ne ikôat me
amji ton prãmte.
10 Pê wa curi ame acahê na me ipa reria
mã, ramã me amã itajê te amji kam hapac
xà ata jarẽ:

— He quê ha jũm mã hàpên prãm nare
ne cumã xuwcaca na, quê ha nee hàpàn
nare — hane.
11 Ỹhỹ, ampeaj kam ri ite me amã
ijũjarẽn xà ita, wa ite me amã ihkujahêc.
Ampo na? He wa ite me acahê na jũmjê
jàpên nare, ne cama ame ipa ne me hàpàn
to ame ipa na, me harẽn par. Cwỳrjapê
wa ame amã awjarẽ. Ajte nee me hàpên
nare, ne cama ajte ame ate amji kam me
gapac xà caxun to me ipa.
12 Ne me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô
japrỳa na wa ha jũmjê itajê mã ijarkwa
tỳaj kujate, quê catyt kam ame ipa, ne me
apê, ne amji mã me harte. Ne nee ame
ate amji kam me gapac xà caxun to me
ipa nare.
13 Ne me ca me ikjêjê, me gàpên ita na,
ne nee me gàpên kam ame apec nare.
14 Ne quê ihhêaj to jũm ma apu ite
me amã ijarkwa kujahêc ita par caca na,
ca ha me hahkre pej ne me cupê amji
krã, ne me cupê hawry, quê ha ihtỳj
amehpahàm.
15 Ne nee pom ca ame acurê xwỳn to ita
na ame ton nare, ne catyt kam me to amji
kjê, ne me hapackre.
16 Hamre, ijõ kàhhôc cahhur mã he.
Wa ha me pajõ Pahhiti wỳ, quê ha hõtpê
me amã ihcarĩcti gõ, ampo itajê cunea
caxuw. Ne wa ha hanea ne Pahhiti na
ahwỳ, quê hõtpê me acahê na apu ipa.

Pê Pawrô me cumã amji jarẽ

17 Ỹhỹ, ipê Pawrô, wa ite ijũhkra ita
to ihkàhhôc ita jatuj xà mã to mẽn. Wa
ijõtpê hãn ne ijõ kàhhôc kam hãn ne
ijaprỳ nõr to hane, ca me ijahkre pej,
nãmri ihkàhhôc ita itekjêa ri.
18 Ỹhỹ, wa ha Pahpãm wỳ, quê ha me
pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô me acunea mã
ampo pejti jõr to ipa. Hamre.

TIMOT WỲR
Mam Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne ajco pjê cunea kam apu ipa. Ne mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwỳ na ajco harẽn to ipa. Pê Juta catêjê ma ame Jeju jũjarẽn xà ita par caca. Cwỳrjapê pê me Pawrô pro, ne Roman catêjê mã cugõ, ne pê me hacjên xà kam me haxà. Mã Pawrô cator jirô pê hipêr mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti jarẽn to mõ, na ri hipêr Roman catêjê te Pawrô pro ne me haxàr, me hacjên xà kam. Mã hõtpê cute mehkwỳ mã ihkàhhôc ita ton ne ma ihkujahêc.

Ne pê hũmre nõ japrỳ pê Timot ita Pawrô kôt Jeju pynãr ita na, cormã intuwre. Ne cupê Pawrô tehcajpar catê, ne ajco ihkôt apu ipa. Jirô pê mã pê Pawrô Epet jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê to ihhimpej catê na Timot xãm. Ne pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt itajê kam, pê Pawrô Timot mã, por mehkwỳ mã ampo kên to hahkre atajê cahpêrhyr na awjahkre. Na pê mam hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Timot Wỳr, Mam Pawrô Jõ Kàhhôc** (1 Timot).

Ne hanea ne cumã cute mehkwỳ jamãr catêjê impeaj pyxwỳr, mã cute me hamãr to impejti na hũjahkre. Ne nee Timot te jũ caxuw Pahpãm mã hàpên jicu nare na cumã hũjahkre.

Pê Pawrô Timot mã amji jarẽ
Me Hàpên Xà 16.1-5

1 Ỹhỹ, ipê Pawrô, por Jeju te ihkujahêc ata, pa wa. Pahpãm pê me pahkên pê me pahto hapôj catê, ne ihcãmter pê Jeju Crixtô te hacpỹa ne amji jaxàr xà ata, cu pahtỳj me hikaj ata jarkwa kôt wa apu ipa.

2 Ỹhỹ Timot, apê ihhêj rũm ikra. Ampo na? Ca ikôat Jeju to amji mã ahimpej to apa, cwỳrjapê wa ha amã ihhôc. Ne ahpỹanre na ampo itajê cunea na amã ihhôc partu. Ne wa apu Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã me acajrẽn, ne me cumã:

— Me to amji pytà ne me hamã, ne me caprĩ, ne me caxwãm pê me cumã acarĩcre gõ — hane.

Pê Pawrô Timot mã me hapackre kên xà cawpa
Roman 16.17; Tito 1.5-6

3 Ỹhỹ, imã Epet jõ krĩ kam gàhhuc na ato prãm, ita to pê wa ramã Maxeton jõ pjê wỳr itẽm xà xwỳjrea na amã icakôc. Ne Epet jõ krĩ kam mehkwỳ te hãn ne ampo to me cumã hahkre xà cupan xà itajê to pit mã ame cumã hahkre to me ipa. Ne caa, ca ha atỳj ita tête me cumã, quê me ita ton jicu.

4 Na ca ha me cumã gũjarẽn to hane he:

— Ca rỳ pêa mã ame aquêtjê te amji kam hapac xà itajê me, me haprỳ na ihhôc japjêhti atajê to pit mã ame hahkre prãm to me apa. Nee ca ame ita ton nare. Nãmri ca hãn ne ame ita to, ne tee incwỳrjapê ame apijapu to prãm. Ne Pahpãm mã ihkôt me papa na me pahto prãm, ne pom ate me ampo to hahkre xà itajê, nee Pahpãm kôt me papa na me pahtehcajpar nare. Ne quêt Pahpãm me harkwa to, cu ha amji mã me pahhimpej, ne pahtỳj hỹrmã ame pajapôj — hane.

5 Ne wa apu amã ihimpej xà itajê cunea to hahkre, mãr quê Jeju na mehkwỳ pê me pahkwỳ cunea mã cute me ajpẽn kĩn xà to ajcamẽ. Cu ha me pamã ampo kên na prãm nare na, cu ha pahtỳj ame ajpẽn kĩnti ne. Cu ha ame amji kampa, ne pahte ramã ame ampo ton itajê kôt me amji kôt hakop, ne nee amji jũ na me pahpahàm nare na, cu ha pahtỳj ame ajpẽn kĩnti ne. Cu ha ampeaj kam Pahpãm to ame amji mã me pahhimpej na, cu ha pahtỳj ame ajpẽn kĩnti ne.

6 Ne mehkwỳ te ramã me Pahpãm jarkwa cupan, ne ihcaprỳ na me harkwa cakrô to ame ajpẽn mã mehhimpej.

7 Ne ihtỳj cumã cute amji to me cumã Pahpãm jarkwa to hahkre catê na me amji ton to me prãm, por pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã harkwa to hahkre ata to. Ne cama ampo to amehcakôc atajê jahkre pej nare kam ame to ihcakôc, ne nee hãn ne

me harkwa na me amji par nare. Ne ihhêj
ne ampeaj kam me harkwa atajê na me
cumã amji jahkre pej, ne nee ahna me
cumã amji jahkre pej nare.

8 Pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã ihhimpej
xà impejti kên nare ata gõ, na pahte ramã
me hahkre pej.

9-10 Xà ajkĩ catyt kam me ipa catêjê
caxuw pê ihhimpej xà ita to ihhimpej?
Hãpà. Por cute me pry rên xiti atajê
caxuw pê ihhimpej xà itajê to he. Ihtỳj
amjia kôt ame ipa catêjê me, me hũpar
nare catêjê me, Pahpãm to me amji kam
hapac nare catêjê me, mehkrã kêanre
catêjê me, Pahpãm to me amji prãr catêjê
me, nee cute me Pahpãm Carõ Pejti impar
nare catêjê me, cute me hũmxwỳa curan
catêjê me, mehkwỳa curan catêjê me, ahti
na mehpahàm nõ catêjê me, me hũmrea
te me ajpẽn caxun catêjê me, pyjêa te
ajpẽn to inxy catêjê me, ahti na cute
mehkwỳ to ihpore na me hàhpan prãm
catêjê me, mehhêj xi catêjê me, mehcukij
catê cuna mã mehkwỳ to mehhêj xi catêjê
me, Pahpãm jarkwa to hahkre xà cuna
mã mehcakôc kên catêjê. Ne mehcunea te
me hajỹr xà catêjê itajê caxuw pê Pahpãm
Mojxe xwỳ mã ihhimpej xà ita to.

11 Ne Pahpãm catihti, ne impejti ata te
ri amji mã icapi, ite me amã ihkra Jeju pê
me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti to harẽn
to ipa xà caxuw.

Pê Pahpãm Pawrô caprĩ pyrên hakry Me Hàpên Xà 26.9-18

12 Cute icapi ne amji mã ipej na ito
hajỹr, ne amji mã cumã hàpên catê na
iton. Me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te
hàpên xà ita caxuw imã icarôt ton, ne
imã hõr, wa carôat kôt ijàpên to ipa.
Cwỳrjapê ri itajê pyrên ijakryti, wa ijõtpê
ijakryti to cumã amji jarẽn to ipa.

13 Pê wa mam ajco Jeju to icakôc kêanre
to ipa, ne itỳj ahna mehkwỳ jahêr to ipa,
ne ajco ame to kêanre to ipa. Cakrô
mã Pahpãm te icaprĩ. Ampo na? Pê
wa cormã nee Pahpãm jahkre pej nare,
ne nee to amji mã ihimpej to ipa nare.
Cwỳrjapê pê wa amji jahkre kêt kam apu
to kêanre to hajỹr to ipa.

14 Mã me pajõ Pahhiti te ito kênre
nare, ne amji wỳr ito ipipkjêr, wa hỹrmã
ipipkjêr, ne toa amji mã ihimpej to ipa.
Mã cute imã ihkĩnti na iton, cwỳrjapê wa
me pahkwỳ cunea me, Jeju mã me ajpẽn
kĩnti to me amji hônco to me ipa.

15 Ỹhỹ, pê ajpên pjê ita wỳr Jeju wrỳ,
cute mehkrã kên pytàr xà caxuw. Hõhõ,
ijũjarẽn xà ita ri quêt ampeaj kam.
Gapacta ne ana cuhkõnre cunea to harẽn
xà ita na amji capa, ne to amji jahôt to
apa. Ne papê wa me girôa pê ikrã kên
cati.

16 Cwỳrjapê ri Pahpãm te icaprĩ, quê
mehcunea me ipupu ne amji mã me ito:

— Pỳhàpà, ihhêj ne ihtỳj xãmte
Pahpãm te Pawrô kêanre ita to impej, wa
ha hanea ne cuxà Pahpãm wỳr apkjê, quê
ha ito impej. Mãr wa Pahpãm cahê na
itĩar na ipa, rohnỳtti mã — hane. Hõhõ,
cute amji mã me ito ihcakôc to hajỹr
prãmte ri, Pahpãm te icaprĩ.

17 Ne imã mehcunea te Pahpãm pupun
pejti na me to prãm. Pahpãm pê me
pahcunea jõ Pahhiti, na pê nee jũm ton
nare, mã ihtĩar na hãn ne ihkrĩ. Quê
nee jũm hõmpun nare. He ampeaj kam
ri pyxit peaj, ne pjê ita cunea kam cupê
Pahpãm. Ne imã mehcunea te quêt
Pahpãm catihti na me hahkre pej, ne
amji mã ahna mehpahàmti na imã me to
prãm, rohnỳtti mã. Hamre.

18 Ỹhỹ ikra Timot, ikam gapac peaj ne.
Pê ramã Pahpãm jarkwa to mehcakôc
catêjê me gàpên xà ita jarẽn to:

— Pahpãm te amji mã acapi, ca ha
apê me cumã gũjarẽn pejti jarẽn catê —
hane. Ne gàpên xà ita pê krãhtare pijapu
xà pyràac, ne ma harkwa ita to amji
japackre to apa, ne gõ Pahhiti mã gàpên
xà to impejti to apa.

19 Ca ha nee Jeju to amji mã ahimpej jicu
nare. Por ca ramã ate ampo pejti ton xà
jahkre pej ata, ca ha nee ton jicu nare. Ne
nee ajte mehkwỳ te me hajỹr nare, ne me
cumã ampo pejti itajê jahkre pej cakrô,
mã ihkaj na ihtỳj ame ampo kêanre ton
to me ipa. Ne ihtỳj hãn ne Jeju kôt me
amji ton jicu, ne nee ihkôt me hakop ne
me hahkre pej nare.

20 Ne me hũmre pijakrut itajê pê ihtỳj
ampo kên itajê to ame he: Himẽn me
Arexãnre. Cwỳrjapê pê wa me pahcurê
xwỳn pê Xatanaj jũhkra mã me haxà.
Pê taa ame to kên ne me hapackre, mãr
quê nee jũ caxuw hipêr Pahpãm cuna mã
amehcakôc kên to me hajỹr nare.

2

Timot te catyt kam mehkwỳ to ihhimpej xà
Me Hàpên Xà 10.34-35; Epet 6.18

1 Ita caxuw wa ha ate me cuprõn xà
kam, ate me acaca xà ton xà ata to me
amã hahkre. Mam cati mã, quê ha me
pahkwỳ cunea Pahpãm mã mehcakôc, ne
cumã me ajpẽn cajrẽn, ne ahna me ahwỳ,
ne Pahpãm catihti ne impejti na amji mã
me harẽ. Ne Pahpãm te me cumã ampo
cunea jõr atajê pyrên, quê ha me hakrya
kam me cumã amji jarẽ.
2 Ca ha mehkwỳ mã garkwa ta, quê ha
mehcunea Pahpãm mã pjê jõ pahhi catêjê
cajrẽn, ne krĩ to mehhimpej catêjê cajrẽn,
ne cumã ampo cunea to ihhimpej catêjê
cajrẽn. Ampo na? Cu ha ame ita to, ne
caxwãm catia mã, catyt kam me pahkrĩ,
ne amji to me ajpa, ne nee me ajpẽn mãn
nare, ne nee ame papijapu nare.
3 Ita to pahte me, na ri ihkênre nare.
Ampo na? Pahpãm pê me pahpytàr catê
ata mã pahte me ita ton xà itajê na prãm,
ne ahna cumã impejti.
4 Pê mehcunea Pahpãm pê ampỳa mã
ajco ame ipa, mehkên ata wỳr. Ne
Pahpãm ri mehkên pê mehcunea to
hapôj, ne ampeaj kam cute me harkwa
pejti ita cunea jahkre pej na, cumã me to
prãm.
5 Cwỳrjapê pê me pahwỳr ihcãmter
Jeju Crixtô kujate, cute Hũm me ajpẽn na
me pajaxôr catê na. Ne taa mã quê ha
pyxit peaj ne Pahpãm wỳr me paxũmre
to cuprõ. Ne iràn xà na, jũ wỳr quê jũm
Pahpãm wỳr me pahto apkjê.
6 Pê Jeju hàpên xà ita to hàpên to amji
pytà, ne taa amji caprôa to me pajahpan
xà na amgõ. Ita kôt quê ha mehcunea me
hõmpu ne me hahkre pej, nãmri quê ha
Pahpãm hõ amcroa kam mehcunea kên
pê me to hapôj.
7 Cwỳrjapê ri Pahpãm te ito hũjarẽn
catê, ne ikujahêc, wa mehcahkrit pê,
por me cupê Juta catêjê nare atajê mã
harẽn pejti itajê to awjarẽ, ne me cumã
to hahkre. Ne me cumã:
— Ca ha Jeju wỳr amji to me apkjê, ne
toa amji mã me ahimpej, ne me apej mã
ame apỳpỳm — hane. Nãmri ijũjarẽn xà
ita ampeaj kam ri, wa nee ame amã ihêj
nare.

Me hũmre te ihtỳj Pahpãm mã mehcakôc xà
Epet 5.22; 1 Petrô 3.1-7

8 Ne imã pjê cunea kam me hũmre te
Pahpãm mã mehcakôc na me to prãm. Ne
Pahpãm mã mehcakôc catêjê atajê, quê
ha catyt kam Pahpãm kôt me ipa. Ne nee
ame ajpẽn curê nare, ne nee me ajpẽn
mãn nare kam, Pahpãm mã mehcakôc.
9 Ita caxuw wa ha Jeju na mehkwỳ cahãj
catêjê to icakôc, ne me hapackre to amã
hahkre, jũ mã quê ha ame, ne ame amji
cũmpej, ne amehkrĩ. Ỹhỹ, ca ha me
hapackre to hane he:
— Nee ca amji mã me garkwa to: “Me
hũmre cunea te me ikĩn prãmte, wa ha
ijahĩ xà itajê cunea mã amji jacjê, cute
kam me ikĩn, ne ikôt memprar xà caxuw”
hajỹr nare — hane.
10 Nãmri quê ha quêt caxwãm catia mã
cute amehkwỳ mã ampo pejti ton to ipa,
ne Jeju na mehkwỳ na me amji jarẽn na,
quê ha catyt kam me ipa, ne mehkwỳ
tehcajpar to me ipa.
11 Ne me cumã Pahpãm jarkwa to
hahkre catêjê, quê ha cute me cuprõn xà
kam me cumã to hahkre, quê aracri pyjê
itajê mehkrĩ ne ame awpa.
12 Quê nee pyjê nõ me hũmre nõ mã
ampo to hahkre nare. Ne nee cupê
me hũmre jõ pahhi nare. Ne cama
amji caxuw ame hũmre kôpĩ, ne nee
amehcakôc nare.
13 Ampo na mã wa pyjê na amã ihimpej
xà itajê to ihimpej? Nee mã ampo na nare.
Pê mam Pahpãm Atãw xwỳ xũmre ata to,
ne hapu na Ewa xwỳ cahãj ata to.

14 Pê nee Xatanaj Atãw xwỳ mã ihhêj
nare, ne Ewa xwỳ mã pê ihhêj. Ne taa
mã pê nee Pahpãm te amji kam hapac xà
impar nare.
15 Cwỳrjapê quê ha pyjê cunea mã
mehkra hàa to hà. Nãmri quê ha pyjê
itajê nõ te Jeju to amji mã ihhimpej,
ne cumã mehkwỳ kĩn, ne mehtehcajpar
rohnỳtti mã, ne nee ahti na ame hũmre
na amji mã prãm nare, ne quêt caxwãm
catia mã Pahpãam kôt ame ipa na, quê ha
ihtỳj ihkên xà catia pê me amji pytà.

3

Timot te mehkwỳ to mehhimpej catêjê pyxwỳr xà
Tito 1.5-9

1 Ita caxuw, wa ha ate me cuprõn xà
jõ pahhi to me amã icakôc, ne me amã to
hahkre. Quê ha jũm te Jeju na mehkwỳ to
ihhimpej catê na amji to prãm na, quê ha
hàpên xà impejti na amji to prãm. Ỹhỹ,
ite me gapackre xà ita ampeaj kam ri.
2 Por Jeju na mehkwỳ to ihhimpej catêjê
pupun catêjê atajê, quê ha me cupê
hũmre impejti ne, quê nee jũm ampo kên
nõ na me harẽn to kên nare. Ne me cumã
hĩxi pyxit peaj, ne hĩxi me ajpẽn na ajkrut
peaj. Ne caxwãm catia mã mehpahàmti
ne, ne nee ame amji mã hamãr nare nare,
ne nee amji to me cati prãm nare. Ne
quêt ihcunea na me hàhcajrẽnti ne, me
hũrkwa to, ne me cumã ampo pejti cunea
to me cumã hahkre jahkre pej.
3 Quê ha nee cupê côxỳhti to ihkõm catê
nare, ne nee apu hàprê nare, ne quêt
hàhcaprĩa kam, aracri ame to ihhimpej
to ipa. Ne nee ihpore to amji to hakràj
catia to ipa prãm nare.
4 Ne ihtỳj cumã hũrkwa kam amji
to ihhimpej jahkre pej, ne amji caxuw
mehkra japackre, quê amji mã ampo
cunea na, catyt kam me hũpahti to me
ipa. Cwỳrjapê quê ha ihtỳj cupê Jeju na
mehkwỳ to ihhimpej catê na, me jũm ata
capi.
5 Nãmri quê ha jũm ata pê hũrkwa kam
amji to ihhimpej jahkre kêatre na, jũ wỳr
quê ha apu amji mã hamã, ne amji to
mehkwỳ to ihhimpej catê.
6 Ne mehkwỳ to ihhimpej catê ata, quê
nee cupê curmã Pahpãm kôt ipa catê
nare. Nãmri quê ha curmã jũm ata te
Pahpãm kôt ipa catê na amji ton, mã cute
me to ihhimpej catê na me hãm na, quê
ihhêaj to cama apu amji to cati prãm. Ne
cute amji to amji jahkre pejti to prãm to
ipa to hanea, pom pê mam me pahcurê
xwỳn, ne amji curê mã amji mẽ, ita kôpit
na, quê ha jũm ihtỳj amji curê mã amji
mẽ.
7 Na quê ha me cupê Jeju na mehkwỳ
nare atajê kam mare mã, catyt kam
ipa, quê ihtỳj me to amji mã ihcakôc to
impejti ne. Quê ha cute hajỹr na, quê
ha nee Xatanaj pê me pahcurê xwỳn ata
cupê Jeju na mehkwỳ to ihhimpej tête
ihcahpêrkàr nare.

Timot te hanea ne mehkwỳ jamãr catêjê pyxwỳr xà

8 Ỹhỹ Timot, ita caxuw wa ha me
pahkwỳ tehcajpar catêjê te amji kam
hapac xà to amã hahkre. Jeju na mehkwỳ
tehcajpar catêjê, quê ha caxwãm catia
mã, catyt kam ame ipa, ne mehcakôc xà
hêj xi nare to mehcakôc to me ipa to me
prãm. Ne nee apu ampo cacô xỳhti catia
ne to ihkõm nare, ne nee ihpore to pit mã
apu amji mã mehhimpej to me ipa nare.
9 Ne cute Jeju to amji mã mehhimpej ita
na, quê amji to mehtỳj tu.
10 Quê ha mam me hàpên xà ita na
me capi, quê ha cute hàpên xà ita to
me hamãr na, quê ha me hõmpu, ne toa
mehkwỳ tehcajpar catêjê.
11 Mehprõ xwỳjê, quê hanea catyt kam,
caxwãm catia mã ame ipa. Quê nee
mehkrĩ ne ame harkwa te wô nare, ne
quêt catyt kam, caxwãm catia mã, me
amji kam hapac to me ipa, ne ihtỳj ampo
cunea na me amji jarkwa par to me ipa.
12 Ne Jeju na mehkwỳ tehcajpar catêjê
mã quê ha mehprõ pyxit peaj, ne
ahpỹanre na amji mã mehkra to me
ipijapar to mempeaj ne.
13 Quê ha cute me hàpên xà to impejti
na, quê ha mehkwỳ cunea amji mã me
hũpa to ipa. Cwỳrjapê quê ha ihtỳj Jeju
to cute amji mã mehhimpej na, me amji
jarẽn to me ipa.

Pê Pawrô hipêr Timot mã Jeju kôt harẽn pejti
Epet 2.19-22

14 Ỹhỹ Timot, wa awỳr ikràr, ite apupun prãmte, ne jũ wỳr wa ha awỳr tẽ, amcro itajê nõ na, cwỳrjapê wa ite amã ihhôc, ne amji cumam amã ihkujahêc.
15 Nãmri wa ha cormã ita ri apu ikên, quê ha mam ihkàhhôc ita me awỳr cato, ne me pahkwỳ te cuprõn xà kam me pahte me amji ton xà ata to me amã hahkre, jũ mã cu ha amji to me pahhimpej xà to. Ne me pahte cuprõn xà ita pê cama pahte me cuprõn xà nare, ne cupê Pahpãm te cuprõn xà. Ampo na? Pahpãm ihtỳj me pahcunea kam amji to ajpa. Cwỳrjapê ri ihhêj rũm me papê, pom hãn ne ikre jicjêc ikre cajpar to ihcuhhê ita pyràac, na cu Pahpãm mã cute amji kam hapac xà cunea mã me pajũcanãr to me pahcuhhê, ne ma mehcajpa.
16 Ỹhỹ, pom Jeju jarẽn xà ita peaj to impej. Ne taa mã ri catyt kam me papa na me pahtehcajpa. Pê cu mam nee me pahnõ hahkre pej nare, ne ita caxuw ri me pahcunea mã hahkre pej. Na cu ha ampo itajê cunea na amji mã Jeju to me hane he:

Cupê Pahpãm cakrô, pê ajte me pajĩa na amji to ajpẽ.
Mã Pahpãm Carõ Pejti te hõmpun, ne catyt kam ipa na harẽn.
Mã côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê te hõmpun.
Mã pjê cunea kam harẽn xà ita picràn.
Mã pjê cunea kam mehkwỳ te mempar, ne ihkôat me amji ton, ne ma me hũnãr.
Mã hacpỹa mã Pahpãm te to hàpir, côjkwa wỳr.

Hõhõ, pahte Jeju to amji mã me pahhimpej xà ita ampeaj kam ri.

4

Pê Pawrô Timot mã cute me ampo kên to hahkre catêjê cawpa
Coroxo 2.16-19; 1 Timot 3.1-9; 2 Petrô 2.1-3; Juta 3-16

1 Ne ampo itajê cwỳrjapê wa ha hipêr cute ampo kên to me amã hahkre catêjê na me amã ihhôc. Ỹhỹ, ramã Pahpãm Carõ Pejti te hirãa pê me harẽn, quê ha ihtỳj jũ caxuw Jeju na mehkwỳ kwỳ, Jeju te amji mã mehhimpej jicu. Mã me pahcurê xwỳn Xatanaj pĩn, cupẽ jarôti pê ampo carõ kên, pê Xatanaj mã hàpên catêjê atajê me hapôj. Mã Jeju na mehkwỳ kwỳa te ampo carõ kên itajê kwỳa to amji mã mehhimpej to me ipa. Ne ampo carõ kên itajêa kôt me cumã ihhêj xi xà kên atajê cunea to hahkre.
2 Ne pom cute me ampo to hahkre catêjê itajê pê ihhêj rũm ampeaj kam ampo to hahkre catêjê, ne nee mã ampeaj kam nare, mehhêj xi to pit mã ame cumã hahkre to me ipa. Ne ramã me cupê mencaca xà cunea ihkêanre, mã nee me hahkre pej nare kam, ihtỳj impej na amji mã me to hane.
3 Ne me hũmre itajê te me cumã ampo to hahkre xà itajê te hajỹr he:

— Ca ha nee pyjê nõ me gikwa nare, ne ahte apu apa, ita na ri Pahpãm mã impej — hane. Ne hanea ne xwahna, por ampo kur xà impejti atajê, quê ha nee amehkur nare. Ne cama ame cumã ihhêj, ne pom Pahpãm te ampo cunea kur xà ton itajê, nee ihkên nare, ne impej pit, Pahpãm kôt me ipa catêjê mã. Ampo na? Pahpãm mã me pahkĩnti, mã me pamã ampo pej pit gõ, ita na ramã me pahte me hahkre pejtu. Ne me gàpàn xà wỳr, ca ha xa mam me gõ pyrên me gakryti na Pahpãm mã me amji jarẽ.
4 Ne pom pê Pahpãm ampo cunea to itajê impej pit, cwỳrjapê cu nee ame papijacri xà atajê cupa nare. Ne gapacta ne ampo itajê cunea na me amji tohpôj, ne Pahpãm mã me harẽn to hane he:

— Ỹhỹ me ijõ Inxũ Cati, ate me imã ampo pejti jõr, itajê pyrên ampeaj kam me ijakry — hane.
5 Hõhõ, ca ha Pahpãm jarkwa to Pahpãm mã me acakôc to me hane, quê ha me apijacri xà mã, ampo cawpa xà itajê cunea hamre tu. Ampo na? Pahpãm mã ampo itajê cunea impej pit.

Quê ha Timot pê Jeju mã hàpên catê impejti
1 Timot 1.6-16; Tito 2.1-8

6 Ca ha atỳj ite gapackre xà ita to, Jeju
kam me pahte ajpẽn to me pahkjêjê atajê
mã hahkre. Ca ha ate ita to hajỹr na, ca ha
apê Jeju mã gàpên catê impejti ne. Hõhõ,
ca ha hane, ne Pahpãm jarkwa kôt amji
ton to apa, ne me cumã harkwa to hahkre
to apa, ne atỳj acaxwỳn to amji mã ihtỳj
to apa. Ampo na? Ampeaj kam ri Pahpãm
jarkwa ita, nee mã ihhêj xi nare.
7 Ne ihkĩnte me aquêtjê jũjarẽn hêj xi
xà to me apijacri catêjê mã ampo cawpa
xà, itajê kôt hamreare. Na ca ha nee
ihkôat me amji ton to me apa nare. Ne
quêt Pahpãm jarkwa pejti atajê to, ca ha
me hahkre to me apa, ne catyt kam ihkôat
me amji ton to me apa.
8 Cu ha me pajàpên xà pytĩa to me
pajàpên to me papa, ne pahtỳj pajĩ cunea
kam ame pahcarôhrôt. Ne ampeaj kam
ame pajĩ hi tỳj. Jĩkjê na cu ha Pahpãm
mã pajàpên to me papa, ne amji caxwãm
pê amji mã me pahcaxwỳn to ihtỳj to me
hanea, pom quê me pajĩ kam pahcarôhrôt
hi tỳjti he. Ne me pahcaxwỳn tỳjti ita ri
me pajĩ hi tỳjti ita jirôa pê impej. Ampo
na? Quê ha ihtỳj me pajĩ me pahhi tỳjti ita
jũ caxuw hamre, ne me pahcaxwỳn quê
ha quêt jũ caxuw hamre nare.
9 Ita caxuw wa ha ampeaj kam ite me
amã ampo to hahkre xà ata to me amã
hahkre. Ca nee me anõ ihcaca nare, ne
atỳj ana cuhkõnre cunea to ahna amji
capa, ne toa amji mã me ahimpej to me
apa.
10 Pahpãm ihtĩar ihkrĩ ata pê ri me
pahkên pê me pahto hapôj catê. Ne toa,
cu amji mã ame pahhimpej, ne ma amji to
me hikaj to me papa. Cu pahte mempar,
cwỳrjapê cu pahtỳj hàpên xà cati jàhtôa
itajê to me pajàpên to me amji cujtên to
me papa.
11 Cwỳrjapê ca ha ijarkwa itajêa to me
cumã hahkre to me apa, quê toa amji mã
mehhimpej to me ipa.
12 Quê ha me pahkjêjê nõ atuwre na ato
ihcakôc, ca nee jũm ata kam gapac nare.
Ne cormã atuwre cakrô, ca catyt kam apu
apa, ne catyt kam acakôc to apa, ne amã
mehcunea kĩn, ca me caprĩ to apa, ne
Jejua to amji mã ahimpej na apahàmti to
apa. Quê ha me pahkjêjê kwỳ catyt kam
ate apa na me apupu, ne hanea ne acuxà
catyt kam me ipa.
13 Cwỳrjapê ca ha atỳj me cumã
Pahpãm jarkwa pejti ita cahyt, ne me
cumã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà
impejti jarẽn to apa. Ne me cumã Pahpãm
te amji kam hapac xà cunea capô partu to
apa, wa ha ahnaa me awỳr icato.
14 Pê ca cormã gàpên nare kam, pê Jeju
na mehkwỳ to mehhimpej catêjê me akrã
na me hũxi, ne Carõ Pejti jarkwa kôt me
garẽn to hane he:
— Ita caxuw, ca ha Jeju na mehkwỳ
jarkwa me, Jeju jarkwa kôt, me cumã
Pahpãm jarkwa jarẽn pejti itajê to hahkre
to apa — hane. Pê Pahpãm amã acarôt
tỳjti atajê jõr partu. Cwỳrjapê ca ha jũ
caxuw ita to gapac kêt nare.
15 Hõ, gàpên xà ita mã, ca ha amji jõr
to apa, ne ma apicamẽn to mõ, mehcunea
kam mare mã.
16 Ca ha atỳj catyt kam apa na amji
jamãr to apa, ne me cumã ampo to hahkre
na amji jamãr pejti to apa. Ca ha hane,
quê ha Pahpãm ihtỳj cute me akam hapac
catêjê me, me akên pê ato hapôj to ipa.

5

Jeju na mehkwỳ te ajpẽn to mempejti xà
2 Timot 2.24-25

1 Ỹhỹ, wa ha pahte me ajpẽn to mem-
pejti xà jarẽ. Quê me pahkjêjê ame ampo
kên ton to me ipa, ca me cumã, quê
catyt kam ame ipa. Ne mehwej catêjê,
ca ha me cumãn kên nare. Ampo na?
Ramã quêt acumam ihwejtu. Ca ha cama
cumã acakôc, ne hapackre to hane, pom
quê ca me apãmjê mã me acakôc to me
apa he. Ne pom ca hapu na me akjêjêa
japackre ata na, ca ha akôt mentuwre
atajê japackre to hane.
2 Ne nee pyjê wej itajê mãn kên to apa
nare to hane, pom ca me axyrxwỳ na me
apahàm, ne nee me cumãn nare he. Ne
atỳj me cuprỳ na apahàmti to hane, pom
ca me akjêjê na apahàmti he.

Pyjê wej pê mempjê tyc, pê hamreare atajê tehcajpar xà
Tijac 1.27

3 Ne hanea ne me pahkwỳa cahãj wej, pê mempjê tyc atajê, ca ha me ahna apahàm jàhtôti to me apa.
4 Quê ha me pahkwỳ nõ pê impjê ty ita cumã ihkra, ne cumã ihtàmxwỳ, quê ha nee mehkwỳ cunea mehtehcajpar nare, ne quêt mehtàmxwỳ me, mehkra itajêa quê ha mehtehcajpa, ne me cumã hõ gõ. Ampo na? Pê mam mehkra itajê me, mehtàmxwỳ itajê kryjre na ihtỳj ajco me cumã hõ gõ, ne me to ajpa, jahpan xà na quê ha ihtỳj me to ajpa, ne me cumã me hõ gõ. Hõhõ, ita na ri Pahpãm mã impej, ne ahna cumã prãm.
5 Nãmri quê ha jũm cahãj ata caxuw hamreare, ne nee hũkjê nare, quê ha amji tehcajpar xà na ihtỳj amcro me, caxwa cunea kam ihkrĩ ne Pahpãm wỳ.
6 Ne por pyjê pê me pahkwỳa cahãj pijapit, ihtỳj hãn ne mehkwỳ kĩnte ame hapactu to me ipa, ne amji na me ampo cwỳr to me ipa atajê, quê ha nee me pahkjêjê kwỳ me hõ to ame hamãr to me ipa nare. Ampo na? Pom pyjê te hajỹr catêjê itajê, ramã me caxwãm pê ihhêj ne amehtyc.
7 Cwỳrjapê ca ha Timot, pom ite me hapackre xà ita to, ca ha me hapackre, ne me cumã to hahkre to apa. Quê ha me akam hapac, ne catyt kam me ipa na, quê ha nee jũm me ahna ihcakôc kên nare.
8 Ne por quê ha jũmjê amji to hũkjê atajê, nee me amji to mempej nare na, ne nee hũrkwa kam ame hamãr to impej nare na, quê ha ramã Jeju to amji mã mehhimpej jicu, ne amji to me cupê Pahpãm kôt ipa catêjê nare atajê pyràac, ne me hirôa pê ihkêanre ne.

Mehkwỳ te pyjê wej pê mempjê tyc tehcajpar xà

9 Ne por mempijapit pê me hũkjê nare atajê, ca ha me haprỳ nõ, por amji tehcajpar xà na me prãm atajê, mãr quê mehkwỳ mehtehcajpa. Por pê mempjê to pyxit ita kam mempijapit, ne ramã me ahna caku te xêjxẽnta jirôa pê atajê, ca ha me haprỳ nõ.
10 Quê ha jũm mehcunea mã impejti na, quê ha ramã me hõmpu, ne me hahkre pej, ne amji mã me harẽn to ipa. Quê ha jũm ita mehkra nõ ata to ipijapar to impejti, ne cute krĩxàre kwỳ mã hõt xà na hũrkwa jahkre to ipa na, ca ha me haprỳ nõ. Ne hanea ne, por me pahkjêjê kwỳ mã hàpên to ipa, ne hanea ne me cupê hamreare atajê tehcajpa, ne me hà catêjê tehcajpar to ipa, ne ampo to hàpên xà impejti atajê cunea mã cute amji jõr to ipa atajê, ca ha atỳj me haprỳ nõ.
11-12 Ne por cormã mempijapit tuw atajê kwỳ te Jeju na me amã amji to ihhimpej ne, me amã:
— Wa ha hirãa pê Jeju me, me ca mã amji to ihimpej, nãmri wa ha itỳj me pahkwỳ tehcajpar to ipa, ne nee hipêr jũm me ijikwa nare — hajỹr. Ca ha me haprỳ nõr cakrô, quê ha ihtỳj cormã jũm impjê to prãm. Ne cama cute amji to ihhimpej xà ata to hapac kêt, quê ha Pahpãm mã ita na ihkĩn nare, ne ahna cupê ihkaj na. Cwỳrjapê ca ha mentuw japrỳ nõr nare. Ampo na? Quê me ahna ahtũm nare, quê ha ihtỳj hipêr me hikwa tuw prãm.
13 Ne me cupê mempjê tyc tuwre catêjê kwỳ te hajỹar he, quê ha itajê ma krĩ cape na ame ipa, ne ampeaj kam me cumã xuwcaca, ne me xwahna xi, ne nee amji na me hũcapi nare, ne cama mehkwỳ na amehcakôc kêanre to me ipa.
14 Cwỳrjapê ri hacpỹa mã imã hipêr pyjê pijapit tuw itajê jikwa tuw, ne mehkra me, me hũrkwa to mehhimpej na, me to prãm. Hõhõ, quê ha ita to ame hane, quê ha nee me pahcurê xwỳn catêjê ame pahna ihcakôc kên nare.
15 Ne ihhêj ne ramã mempijapit kwỳ te me Pahpãm jõ pry cupan, ne me pahcurê xwỳn pê Xatanaj jõ pry pynãr.
16 Quê ha jũm cahãj jũrkwa kam jũm impijapit, quê ha taa ihtehcajpa, ne ma hamã. Quê ha nee ipu na, ahti na, Jeju na mehkwỳ mehtehcajpar nare. Jũ na quê ha Jeju na mehkwỳ ihtỳj mehtehcajpa? Quê ha quêt me hũkjê hamreare, ne me caxuw hamreare, ita ri quê ha mehkwỳ kwỳa ihtỳj mehtehcajpa, ne me hamã. Hõhõ,

ite amã mempijapit to icakôc to hahkre xà ita to, wa ite amã hahkre.

Pê Pawrô Timot mã mehkwỳ to mehhimpej catêjê to hahkre
Me Hàpên Xà 14.23; 1 Petrô 5.1-4

17-18 Ne ita caxuw wa ha me cupê me pahkwỳ to mehhimpej catêjê to amã icakôc, ne me to amã hahkre. Pê ramã Pahpãm jarkwa na, ihkàhhôc kam ihhôc ata me pamã hũjarẽn to hane he:

"Quê ha jũm te amã hàpên na, ca ha atỳj cumã gàmjõr to impejti ne.
Ne quê hanea ne pryti xũmti jàpên catêjê nõ amã apê, ca ha nee harkwa na hê nare, hàpàn tête, quê ha taa ihtỳj apà, hàpên xà kam" hane.

Pyràc pej ne quê ha me pahkwỳ jõ pahhi atajê me hàpên xà to impejti na, quê ha mehkwỳ me cumã hàmjõr to impejti ne. Quê ha Pahpãm jarkwa to me cumã hahkre catêjê me cumã ihcakôc to impejti, ne catyt kam, cute me cumã ampo to hahkre to me ipa na, quê ha ihtỳj mehkwỳ me cumã hàmjõr to catia ne.

19 Ne ihnõ xwỳjê, quê jũm pyxit peaj ne Jeju na mehkwỳ to mehhimpej catêjê nõ to amã ihcakôc kêanre na, ca ha nee impar nare. Nãmri quê ha mencrê ne ajpẽan kôt me amã to mehhimpej catêjê nõ jarẽn to kêanre na, ca ha cormã atỳj me kampa.

20 Ca ha me acunea te ramã mehkwỳ to mehhimpej catêjê nõ te amji mã hamãr nare, ne cute ampo kên ton na ate me hahkre pej na, gapacta ne kam mare mã me cumã, quê ha mehcunea me hõmpu, quê ha ihtỳj me amji mã pa, ne ton jicu.

21 Ỹhỹ Timot, wa ha Pahpãm me, ihkra Jeju me, côjkwa kam me cumã imprar catêjê kam mare mã, amã ijarkwa ita ta, ca ha ijarkwa ita pa, ne ma to amji japackre. Ne ihkôat me cumã ampo itajê cunea to hahkre to apipẽnti to apa. Ne nee ca amji mã gõ kwỳ nõ to impejti prãmte, nee cumã ite amã ampo to hahkre xà itajê nõ to kyre pê hahkre to ihcajcucre nare. Ne nee jũm mã amji jirôa pê ampo itajê nõ to hahkre nare, ne me cumã ampo itajê to hahkre to apipẽnti to apa.

22 Quê curmã jũm amji to Jeju na mehkwỳ, ca ha nee cormã ne pahhi na me hãm nare. Ca cormã ne pahhi na me hãm, quê ihhêaj to cormã hàpên xà peacre, ne ihtỳj ampo kêanre to, quê ha me gàpên xà ita kôt hamreare ne. Ne nee cute mehkên ton catêjê kôt me akên mã acjêj nare, ne quêt ihcunea na, apejti, ne apahàm jàhtôti to apa.

23-25 Ne mehkwỳ hãn ne me kam mare mã ampo kêanre to, mã Pahpãm te me pahcukij xà xwỳjrea na mehcunea mã hahkre pej. Ne mehkwỳ aracri me ampo kên to, mã nee me hahkre pej nare, ne Pahpãm mã ramã me hahkre pej. Ne Pahpãm te me pahcukij xà kam, cu ha me pahcunea me hõmpu, ne me hahkre pej. Ne hanea ne ita xwỳjê na cute hajỹar he, mehkwỳ ihtỳj hãn ne me ampo pej pit to, mehkwỳ kam mare mã. Ne mehkwỳ hanea ne aracri me ampo pej pit to, mã nee mehkwỳ me hahkre pej nare. Mã ihtỳj Pahpãm me hõmpu, ne me hahkre pej. Taa mã, xãmte cormã ihnõ, ca gõtpê gitô kre me atu xàa na apu apa, cwỳrjapê ca ha cô to pit mã akõm nare, ne hanea ne pĩxô cacô xỳre kryjre ne to akõm to apa.

6

Pê Pawrô Timot mã cama me cumã hàpên catêjê to hahkre
Epet 6.5-9; Coroxo 3.22–4.1; Tito 2.9-10; 1 Petrô 2.18-25

1 Ita caxuw wa ha me hàmcwỳr nare, ne cama me hàpên catêjê atajê pê Jeju na mehkwỳ to me amã awjarẽ. Ỹhỹ, me hàpên catêjê cunea te ihtỳj amji mã me hõ pahhi cupa xà, mãr quê nee jũm me pahte amji kam me pajapac xà to hahkre xà atajê na, Pahpãm na ihcakôc kên nare.

2 Quê cama me cumã me hàpên catêjê jõ pahhi pê Jeju na mehkwỳ na, quê nee cumã hàpên catê ata amji mã harkwa to:

— Ipê ijõ pahhi kjê, cwỳrjapê wa ha nee cumã ijàpên cati nare — hane. Quê amji mã hajỹr nare, ne cama quêt harkwa to:

— Ijõ pahhi pê imã ikjê kĩnti ata ri ijàpên xà jahpan xà na hàmcwỳr to ipa,

cwỳrjapê wa ha cumã apêa to apê —
hane.

Pê hipêr Pawrô cumã, cute me cumã ampo kên to hahkre catêjê cawpa
Ruc 12.13-21; Tijac 5.1-6

3-4 Ca ha ampo itajê to me cumã hahkre,
ne ahna me to ahimpej to apa. He
Pahpãm me pamã catyt kam me papa to
hahkre. Quê jũm me Pahpãm himpej xà
me, me pajõ Pahhiti pê Jeju jarkwa kaj na,
cute me cumã ampo to hahkre na, ca ha
ramã me hahkre pej pyrentu, amji to cati
prãmte ri apu hajỹr to ipa, ne cupê amji
jahkre kêatre. Ne me hũmre itajê hãn ne
me ajpẽn mãn prãmte, Pahpãm jarkwa
kryjre cwỳrjapê me ajpẽn mãn kam pra,
ne tee ame ipijapu to prãm. Mã ahna
me cuprõ, ne mehkrã, ne me to ihcuhhê
atajê hanea ne me ipijapu to prãm. Ne
mehkwỳ me hũ na me amji to prãm,
ne mehkwỳ ajpẽn kam ame hũn kêanre,
ne mehkwỳ mehcakôc xà incràre, kôt
hamreare atajê to uu ne ajpẽn krac ri
mehcakôc jicu nare.
5 Ne pom ame ita ton to ipa itajê, hãn
ne mehkrã acto tu, mã nee ame amji kam
hapac nare, ne me cumã mehhêj xi to pit
mã amehcakôc jahkre pej. Ne cute me
amji kam hapac xà kêanre cupan itajê to
ri ame amji kampa he:
— Wa itỳj jũ na amji ton to prãm, ijakràj
prãmte. Wa ha Jeju na mehkwỳ mã axà,
ne Pahpãm mã apê, ne cumã ijàpên ita
kam wa ha amji to ijakràj — hane.
6 Cu ha me pahte catyt kam me papa na,
quê ha tee me papê me pajàhcukrêj crêre
cakrô, cu ha me hõmpu, ne me amji mã:
— Mã hã, wa ha tahnaa mã me — hane.
Hõhõ, pahte me pajàhcukrêj to amji kam
me pajapac xà ita na ri Pahpãm mã me
pahto prãm. Ne ramã me pajakràaj to me
pajakràj.
7 Ne me pahpỳpỳm xà kam, ampo to pê
cu pjê wỳr ame pahpỳpỳm? Hamreare,
nee pê cu ampo to ame pahpỳpỳm nare.
Ne me pajũ kam ame pahpỳpỳm. Na cu
ha me ty, ne ampo to cu ha ame pra, pjê
ita pĩn, côjkwa wỳr? Hamreare, cu ha me
pajũ kam hacpỹ mã ame pra.
8 Mẽr hõhõ, quê ha me pamã me pajõ,
ne me pahkà, cu ha pahtỳj hũrên ame
pajakry, ne me amji mã:
— Mã hã, cu ha ahnaa mã me — hane.
9 Ne por me pajõ me, me pahkà jirôa
pê amji to me hakràj prãm catêjê itajê pê
ihhêj rũm ahtorore pê amji jahkre kêatre
ata pyràac. Mã arỳjhy xen te kwỳc mã
acjêj, mã mehpro, mã hãn ne mehcura
ata pyràac, ne ihpore na mehprãmti ita
to ihtỳj mehkên mã me amji rẽn prãm to
me ipa.
10 Me pahte ihpore kĩnti atajê pê ampo
kên cunea xakat. Ne me pahkwỳa kwỳ te
me ita par pej nare kam ri, cute me Jeju jõ
pry rên, ne to amji mã mehhimpej jicu, ne
pea me hĩ caxwãm pê cute ame caxwỳn
itajê jaxôp, ampo kên itajê to. Cwỳrjapê
ca ha Timot, ma ampo itajê cunea pê amji
to gapôj to apa.

Timot te ampo cunea mã hũcanãr xà
1 Timot 2.1-7

11 Ỹhỹ Timot, apê Pahpãm jõ me hũmre
nõa, cwỳrjapê ca ha quêt mehcunea to
amji kam gapac xà to apipẽnti to apa, ne
quêt Pahpãm te amji ton xàa kôt, catyt
kam amji ton to apa. Ne quêt Jeju to amji
mã ahimpej to apa, ne quêt mehcunea
to impej, ne amã mehkĩnti ne. Ne quêt
gàpên xà ita kam, ca ha to acrà ne cumã
gũcanãr to apa, ne nee me hirôa pê amji
ton to apa to prãm nare.
12 Ne cama Jeju te amji kam hapac xà
kôt to amji cujtên kam to acrà tu, ita na ca
ha gõtpê cahi na akrĩ, rohnỳtti mã. Hõhõ,
pom ite amã ampo to hahkre par itajê kôt,
quê ha jũ caxuw acaxwỳn ihtyc nare, ne
quêt Pahpãm cahê na atĩr rohnỳtti mã.
Pê ca me hàhtô kam mare mã amji jarẽn
to hane he:
— Wa Jejua to amji mã ihimpej, ne
ihkôat ipa, ne cumã ijàpên to ipa — hane.
Pê amcro ata na Pahpãm ana ahwỳ, ca
Jeju cape na apa rohnỳtti mã xà caxuw.
13 Ỹhỹ Timot, wa ha amã ijarkwa ta,
Pahpãm me Jeju kam mare mã. Pê
Pahpãm ampo cunea mã amji to ipijapar
xà caxuw, cumã cute amji kam hapac xà
gõ. Pê Jeju krĩ jõ pahhi pê Pirat cuna mã
cupê Pahpãm kra na amji jarẽn to impejti.

Wa ha Pahpãm me Jeju kam mare mã, amã ijarkwa ne amã:

14 — Por ite amã ampo cunea to hahkre atajê, ca ha ampeaj kam kampa, ne catyt kam apa ita na, quê ha ahnaa hacpỹ ne me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji jaxàr xà jõ amcro kam ahtwỳ — hane.

15 Quê ha Pahpãm hacpỹa ne pjê ita wỳr Jeju kujate. Ne Pahpãm pyxit peaj, ne cupê mehcunea jõ Pahhiti, mã mehcunea impejti na me cumã harẽ, ne cupê pahhi catêjê cunea jõ Pahhiti, ne cupê mehhimpej catêjê cunea to Ihhimpej catê cati.

16 Ne pyxit peaj, quê ha nee jũ caxuw ihtyc nare. Ne pyxit peaj ne impeaj to impej. Ne impej ita pê ihhêj rũm pyt cuna mã irĩt xà prà. Ne jũ wỳr quê jũm hõmpun mã awcanã. Ita pyràc pej ne, jũ wỳr quê me paxũmre kêanre nõ awcanã, ne Pahpãm pejti ata na ahtêp ne hõmpu. Rỳ jũ caxuw jũm te hõmpun nare, ne jũ wỳr cu me pahnõ hõmpu. Quê ha pjê cunea kam mehcunea amji mã me hũpa. Ampo na? He pyxit peaj, ne cupê me pahcunea to ihhimpej catê, rohnỳtti mã.

Pê Pawrô Timot mã cute me hakràj catêjê to hahkre

Ruc 16.9

17 Ne wa ha cormã hipêr amã me hakràj cati atajê to icakôc crire ne. Ne por pjê ita kam me hakràj cati atajê, ca ha me cumã, quê ha nee ame amji to cati prãm nare, ne nee me hõ pore to pit mã ame amji to ipijapar to prãm to me ipa nare, ne quêt Pahpãm to quê amji mã mehhimpej to prãm to me ipa. Ampo na? Quê ha ihtỳj jũ caxuw hõ pore ata hamre, ne Pahpãm quê ha quêt jũ caxuw hamre nare. Ne Pahpãm mã me pahkĩn, na ri me pamã ampo cunea jõr to catia to ipa, mã hũrên me pajakryti.

18 Ne me hakràjti atajê mã garkwa ta, quê mehkwỳ to impeaj ne, ne pom cute mehkwỳ to impejti ita to, quê ha hakràj cati. Ne me to hàhcajrẽnti to ipa, ne ihtỳj mehkwỳ mã me hàhcukrêj jõr to me ipa.

19 Quê ha cute ita to ame hajỹr na, quê ha kỳj pê, Pahpãm cahê na, amji mã me hàhcukrêj itajêa to cuprõ. Hõhõ, quê ha me hane, ne Pahpãm cahê na amji to me ipijapar rohnỳtti mã.

Pê Pawrô Timot mã amji jarẽ

20-21 Ỹhỹ Timot, pom ite amã ampo jarẽn itajê, ca ha amji mã nõr to impeaj to apa, ne ma to amji japackre ne ihkôat apa. Ne me akwỳ kwỳa hãn ne Pahpãm mã ampo kĩn nare atajê to pit mã amehcakôc to me ipa, ne me amji jarẽn to mehhêj xi to:

— Me imã ri quêt ampo itajê cunea jahkre pej — hane. Cwỳrjapê ri ramã cute me Pahpãm jõ pry cupan ne mehhyr, ne Jeju te amji mã mehhimpej jicu. Ne ca, ca ha cute me hajỹr catêjê pê ampỳa mã apu apa. Ne hamre, imã Pahpãm jarkwa kôt me apeaj na me apa na me ato prãm. Hamre.

TIMOT WỲR
Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ Timot mã, pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt itajê kujate. Na pê hapu na hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Timot Wỳr, Hapu Na Pawrô Jõ Kàhhôc** (2 Timot).

Ne Timot pê intuw, ne ajco Pawrô kôt apu ipa. Jirô pê mã pê Pawrô Epet jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê to ihhimpej catê na Timot xãm. Ne Pawrô Roman jõ krĩ kam me hacjên xà kam ihkrĩ, ne ramã cute mehcuran na hàhtêp na, cumã amji jahkre pej. Ne pom cu hapu na me hõ kàhhôc cahyt ita kam, pê Pawrô Timot mã cute Pahpãm cwỳrjapê mehcuran xà ata cupa nare na, amji jarẽ. Ne hanea ne cute cumã, jũ caxuw jũmjê te me cupê Jeju na mehkwỳ na cumã amji jarẽn, ne ajteare mã cute me amji kam hapac xà atajê cawpa.

Pê Pawrô Timot mã amji jarẽ

1-2 Ikra Timot, ipê Pawrô, wa ha hipêr amã ihhôc. Ca ikôt Jeju kôt apa ita kam, wa ato amji kra, ne imã akĩnti. Pê Pahpãm Jeju Crixtô mã iprar catê na ito. Na wa ipê cumã iprar catê. Ne pê imã harkwa ta, na wa pjê cunea kam, mehcunea mã icakôc ne me cumã awjarẽ. He cu ha Jeju na me amji hônco tu, quê ha me pamã pahte amji kam me pajapac xà tuw pejti atajê gõ. Imã Pahpãm pê me pajõ Inxũ me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na, me ato prãm. Ne cute me acaprĩ na, imã me ato prãm, ne amã acaxwãm pê, cute acaxwỳn kam acarĩcti impejti jõr to ipa na, me ato prãm.

Pê Pawrô amji caxuw Timot japackre
Me Hàpên Xà 16.1-2

3 Wa Pahpãm mã apu ijàpên to ipa, ne cute ampo cunea na ito ihhimpej atajê cunea wa ton to ipa, me quêtjê cuxà, ne nee amji pê ihhimpej xà nõ to ijapac kêt, ne ihcaca nare. Ne wa hãn ne amcro me, caxwa kam Pahpãm mã icakôc, ne nee amji pê ato ijapac kêt nare Timot, ne itỳj cumã acajrẽn, ne cumã apyrên ijakryti na amji jarẽn to ipa.

4 Ne me papicapôn xà ata kam, wa cormã acwỳr ata na ato amji japackre. Na wa hipêr apupun prãm, ite apyrên amji jakryti prãmte.

5 Na wa itỳj ate Jeju to amji mã ahimpej to apa na, ato amji japackre to ipa to hanea, pom quê atocatyjre pê Rojtikwỳj, me anã pê Ewnixêkwỳj Jeju to amji mã mehhimpej he.

6 Na pê wa akrã na ijũ xi, ne acajrẽn ne apê Pahpãm mã gàpên catê na, cumã agõ. Pê Pahpãm amã Carõ Pejti carôt gõ, ate nee amji mã ampo cupa nare xà na. Ne akam carôt ita to amji japackrea ne.

7 Quê ha Pahpãm me pamã Carõ Pejti gõ, cu ha nee ame amji mã pahto me papa nare. Ne quêt ampo crê itajê na quê ha me pahtehcajpa he. Quê ha carôat kôt ame papa na, me pahtehcajpa. Ne me pahcunea te ajpẽn kĩnti na, me pahtehcajpa, ne hanea ne pahte me ampo kên to amji kam pajapac tête, me amji jiprõn na, me pahtehcajpa.

Pê Pawrô mã Timot te ihkôat amji ton na to prãm
1 Timot 4.6-16; Tito 2.1-8

8 Cwỳrjapê ca ha nee me cumã me pajõ Pahhiti to gũjarẽn na apahàm nare. Ne hanea ne, nee Jeju cwỳrjapê cute me ijaxàr ita na, apu ikam apahàm nare. Ne quêt icahê na gũjarẽn pejti xà itajê na, ca amji pupun xà kêanre to apa. He ramã me Pahpãm te ita caxuw amã carôt jõr.

9 Ne pê me pahkên pê me pahto hapôj, ne me pahto amji kwỳa. Xà pê cu ajkĩ me ampo pejti to na mã, pê me pahto hane? Hãpà. Pê cute amji kam hapac xà to hajỹr prãmte, pê me pahto impejti ita to hane. Ne pê mam, rỳ pêa mã, Pahpãm pjê ton xwỳjrea na amji jarẽn to:

— Wa ha mehkritxwỳ na me cumã ikra Jeju kujate, quê ha mehtyc jahpan xà na ty. Wa ha hõmpu ne ihkôt me to impejti ne, quê ha nee jũ caxuw ihkên cati mã mencjêj nare — hane.

10 Ne pê amji jarẽn xà ata na, me
pamã me pahtyc jahpan xà na, Jeju tyc
xà wỳr ihkujate. Pê ty, ne hacpỹa mã
ihtĩr. Cwỳrjapê quê ha Jeju to amji mã
mehhimpej to me ipa atajê me ty, ne
me cupê hũràac, ne hacpỹa mã mehtĩr
rohnỳtti mã. Hõhõ, me pajũjarẽn xà
impejti itajêa, cu ha me cumã harẽn to
me papa.
11 Ne Pahpãm pê icapi, ite ijũjarẽn xà
impejti itajê jarẽn, ne Jeju na mehkwỳ mã
to hahkre prãmte, pê icapi ne ikujate.
12 Cwỳrjapê wa ampo itajêa na amji
pupun xà kêanre to amji pupu. Ne nee
apu ipahàm nare, ne nee apu amji mã pa
nare. Ampo na? Pahpãm pê imã ijàpên
xà ita gõ, ne cute imã ijamãr xà caxuw
carôt tỳjti jõr. Ne quê ha hàpên xà ita
ijamãr itaa na, quê ha ahnaa hacpỹ ne
Jeju amji jaxà, hõ amcro ata na.
13 Ne pom ampeaj kam ite amã ampo to
hahkre itajê, ca ha amji mã hahkre pej,
ne me cumã to hahkre to apa. Ne ihkôat
amji ton to apa xà caxuw, wa ite amã to
hahkre partu, he ampeaj kam ri quêt ite
amã ampo to hahkre xà to ihimpej atajê.
Ne Jeju to ca ha amji mã me ahimpej na
amji to ihtỳaj to apa kam to acrà tu ne.
Ne ca ha hanea ne Jeju na mehkwỳ kwỳ
me, kam ajpẽn kĩnti to me ahônco tu ne.
14 Ca ha atỳj amji mã me ite amã ampo
pejti to hahkre xà itajê cunea nõr to me
apa na, quê ha acaxwãm pê Pahpãm Carõ
Pejti ate ton xà ata na atehcajpa.

Pê Pawrô Timot mã Onetipo pejti na harẽ
2 Timot 4.9

15 Ne ramã ate Axij jõ pjê kam
mehcunea te me ijicu, ne ma ame icaca
na me ijahkre pej, mã hanea ne Pijer me
Hermojẽn te ijicu.
16 Imã Pahpãm te Onetipo me, mehkra
to impejti na me to prãm, ne cute me
caprĩ na imã me to prãm. Ampo na?
Ramã cute imã ijakry catia jõr, ne nee cute
me ijaxàr ita jũ na amehpahàm nare.
17 Ne Roman jõ krĩ mã cator, pê ma apu
ijapên to mõ, ne ina cator.
18 Ne amã Epet jõ krĩ kam cute itehcaj-
par catia na hahkre pej. Ne imã Pahpãm
te, Jeju to amji jaxàr xà kam, cute Onetipo
caprĩ na to prãm.

2

Quê ha Timot pê Jeju cahê na ipijapu catê impejti
1 Timot 6.11-16

1 Ỹhỹ ikra, ca ha Jeju carôt to amji to
ihtỳj.
2 Ne pom me hàhtôa kam mare mã
ite amã icakôc xà to hahkre itajê, ca ha
hanea ne jũmjê mã to hahkre. Ne por
jũmjê atajê quê ha catyt kam me ipa, ne
me hũpar pejti to me ipa na, quê ha ihtỳj
ma amũ irô mã, jũmjê mã ampo itajêa to
hahkre.
3 Me papê Jeju cahê na me papijapu
catêjê, cwỳrjapê ca ha icuxà ajũcanãar
kam apa.
4 Ne me ipijapu xà kam krãhtare pê
me hàprê catêjê ihtỳj amji caxuw me hõ
pahhi kam hapac to me ipa. Cwỳrjapê ri
nee me ipijapu xà te amji kam hapac xà
ata ràn xà na, ihkwỳ to amji kam hapac
nare.
5 He me hàhcukren catêjê te hajỹar,
quê ha me hacrer catê me hacrer, quê
ha ajkaam amentoj, ne jũm te imprar tỳj
ne mam cator na, quê ha ihtỳj amcwa.
Hõhõ, cu ha me papê me hàhcukren
catêjê pyràac, ne Pahpãm jarkwa kôt,
catyt kam me cumã pajàpên to mempejti
na, cu ha pahtỳj me amcwa.
6 Ne pur kam hàpên catê te me hajỹar,
quê ha pur kam apê, quê ha cumã hõ
intuw, quê ha mam quêt hõ intuw ata nõ
krẽ, ne Jeju mã me gàpên xà itajê pê itajê
pyràac.
7 Ne ite amã ampo jarẽn itajê to amji
kampa ne ihkôt hakoap ne, quê ha ihtỳj
Pahpãm ate impar jahkre pej na atehca-
jpa, ca ha hahkre pej.
8 Ne Jeju pê pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ,
ne hacpỹa mã ihtĩr na, harẽn xà impejti
itajê to wa mehcunea mã ijũjarẽn to ipa.
9 Cwỳrjapê ri ihhêj rũm ipê mehkên
catêjê pyràac, mã wakỳti te ijara juwapre.
Ne Pahpãm jarkwa nare, jũ wỳr quê jũm
ihcajpre.

10 Na wa itỳj Pahpãm na mehkwỳ
mã, ite amji pupun xà kêanre itajê mã
ijũcanãr to ipa. Hõ, wa itỳj apu hajỹr
to ipa, mãr quê xwỳ mã Pahpãm wỳr me
apkjê, quê Jeju mehkên pê me to hapôj pa,
mãr quê mempejti na Pahpãm cahê na,
côjkwa kam ame ipa rohnỳtti mã. Hõhõ,
pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm amji mã me
pahto hajỹr to prãm.
11 Ita caxuw wa ha caxwãm catia mã, ite
ampo to me amã hahkre xà impejti atajê
to me amã hahkre he:

Cu ha amjia kôt me papa jicu me mãa mã,
pahtỳj Jeju cwỳrjapê me pahtyc to
prãm na,
cu ha pahtỳj cahi na ame papa.
12 Cu ha ame amji pupun xà kêanre ita
kam ame pajũcanãr kam me to
pancrà na,
cu ha pahtỳj cahê na amji to ame pahhi.
Nãmri cu ha pahte amehcaca, ne me hicu
na,
quê ha hanea ne ame pahcaca, ne me
pajicu.
13 Nãmri cu ha pahte me amji jarkwa par
nare na,
quê ha ihtỳj quêt Jeju amji jarkwa pa.
Ampo na? Jũ wỳr quê taa amji mã ihhêj.

Pê Pawrô Timot mã amji krac ri mehcakôc kên catêjê cawpa
1 Petrô 3.15-16

14 Ne me akwỳa te ampo to hahkre xà
impejti itajê to ma me amji japackrea ne
ajco, ne ma me to. Ne ahna me to ihtỳaj
ne, quê nee ihcaprỳ na mehcakôc xà
kryjre incwỳrjapê ame ajpẽn mãn nare.
Nãmri mehkwỳ kam mare mã cute me
ajpẽn mãn ita na ihkaj na, quê ame hane,
quê ame kampa, ne hanea ne mehkêanre
ne.
15 Ne me hàpên catê nõ impejti ata, quê
ha hàpên xà to impejti to ipa, mãr quê
jũm hàpên xà ata pupu, quê nee hàpên
xà ita jũ na ihpahàm nare. Ne pom ca
ramã gàpên xà to apê ita to ca ha apê, ne
Pahpãm na mehkwỳ mã ampo to hahkre
to impejti to apa. Mãr quê Pahpãm jũ
caxuw acukij, ca nee gàpên xà nõ impejti
ata jũ na apu apahàm nare.
16 Ne mehkwỳ pê Pahpãm na mehkwỳ
nare atajê ri ajteare mã me amji kampa,
ne amjia kôt me harkwa kôt hamreare
atajê to ame hahkre to me ipa. Ne
Pahpãm ma apu mehcakôc xà kôt ham-
reare atajê caca. Ampo na? Cute Pahpãm
jõ pry tête mehkwỳ to pry rên prãmte ri
amehcakôc xà itajê to.
17 Ne me hũmre te me hapackre xà
ita pê ihhêj rũm cagã te mehcãmxar, mã
kam ihtu, ne hĩ cacu, ne ihpỳpỳm to ipa
ata pyràac. Ne me hũmre atajêa ri kam
Pahpãm te amji kam hapac xà cakrô, mã
ihtỳj ame to kêanre to me ipa. Atajê pê
ri ampo kên to pit mã hahkre catêjê he:
Himẽn me Piret.
18 Ne ma ame Pahpãm jarkwa cajrer pe-
jti, cuhtacti ata caca, ne cute mehcupan,
ne mehkwỳ mã mehhêj xi xà to:

— Pom Pahpãm te hacpỹa mã me pahto
ihtĩr na amji ton xà ata te ma ramã me
pajakren — hajỹr. Cwỳrjapê ri Jeju na
mehkwỳ jàhtôa ne cute me hũhhyr, mã
kyre pê ajpẽn kam Jeju kôt ame amji ton
to me ipa.
19 Ne quêt Pahpãm na mehkwỳ te Jeju
to amji mã mehhimpej tỳjti itajê pê ihhêj
rũm ikre jicjêc tỳjti ata pyràac. Mã
Pahpãm pê ikre ton catê pyràac, ne cute
ikre mã hũxwỳr, mã cumã apu ihcuhhê.
Ne jũ wỳr quê jũm hũhta. Ne por pĩ
tỳjti ata kam ihhêj ne ihhôc ata jũjarẽn
xà te hajỹr he: “Pahpãm mã ihtỳj amji
kwỳa jahkre pej” ne: “Quê ha mehkwỳ
te Pahpãm na mehkwỳ na amji jarẽn na,
quê ha ihtỳj mehkên cunea mã hikra, ne
me hicu” hane.
20 Me hakràj catêjê jũrkwa kam ampeaj
kam me cumã me hàwmrõ xà me, me
hàpàn xà pyxwỳr xà jàhtô. Ne ihkwỳ na
kyre pê hĩ ahwỳ, ne ihkwỳ impejti atajê
na ri ampeaj kam hĩ ahwỳ. Ne por impejti
atajê ri quêt, cute me to amji mã amcro
jirên xà atajêa na kam me apà, ita jĩkjê
na ri me papê ampo itajê pyràac.
21 Cu ha me pahte ame pahkên jicu,
ne ampo te ame pahtũm atajê jũrê, ne
ame pahtetetti ne, me pajàpên xà caxuw.
Quê ha ihtỳj Pahpãm me pamã hàpên xà
impejti nõ gõ, cu ha me cumã apê.

22 Ỹhỹ Timot, cormã atuwre cakrô, ca
ha nee apê mentuwre te amji kam hapac
xà, kôt hakop nare atajê pyràc nare.
Nãmri mentuwre itajê quê ha pjê kam me
ampo pejti pupu, ne nee ihkôt me hakop
nare kam, ma ihkôt me pra. Ne caa, ca ha
hajỹr nare, ca ha nee apu ita ton to apa
nare, ne quêt catyt kam apa, ne Pahpãm
to amji mã ahimpej to apa. Ne nee me
akwỳa me ame ajpẽn mãn nare, ne nee
ame apijapu nare, ne catyt kam cama ame
ajpẽn kĩnti to me apa. Ampo na? Nãmri
me akwỳ cunea te amji kam hapac xà
cunea tetet pit, ne quêt Pahpãm te me
atehcajpar na, ca me ahcukij.
23 Ne pom ajpẽn krac ri me harkwa
cakrô to amehcakôc atajê pê, ca amji to
guphêa ne. Nãmri ramã ate, cute me
hajỹr to mõr mã mã, ma ame ipijapu na
me hahkre pej.
24 Ne Pahpãm mã me pajàpên catêjê
itajê nee ame papijapu xà nare. Cu
ha quêt cama me amji mã pahprĩa ne
me pajàhcaprĩa kam me cumã ampi ne,
ampo to me cumã hahkre to me papa.
25-26 Quê ihhêaj to jũm ame pahkam
incryc, cu ha me cumã ampi ne me cumã
pahcaprĩ, ne hacpỹa mã mehcuhtac. Ne
por me pampar nare atajê pê ihhêj rũm,
ramã me pahcurê xwỳn pê Xatanaj jõ
kwỳc mã amencjêj. Mã Xatanaj ita
me to ihhimpej, mã harkwa kôt amji
to mehhimpej to ame ipa. Cu ha me
cumã ampi ne me to hahkre to me papa,
ne me ahna Pahpãm wỳ, quê ihhêaj to
mehtehcajpa, quê ha xwỳ mã hacpỹa mã
Pahpãm wỳr me apkjê, ne me amji krã
kre, ne Xatanaj jõ kwỳc ata pê ame hapôj.

3

Pê Pawrô Timot mã amcro cahhur atajê cawpa

Coroxo 2.16-19; 1 Timot 4.1-5; 2 Petrô 2.1-3; Juta 3-16

1 Ỹhỹ Timot, wa ha ita caxuw amã Jeju
te amji jaxàr xà jõ amcro cahhur kôt harẽ.
Ne amcro cahhur ata kam, quê ha ampo
cunea apu amji mã hamãr nare.
2 Quê ha amcro atajê ihkêanre, ne
ampeaj kam hũpa. Ampo na? Quê ha
mehcunea amehkêanre, ne amji to pit mã
ame amji kam hapac to me ipa, ne me
hàhcukrêj me, ihpore to pit mã amji mã
me cuprõn to me ipa prãm. Ne mehkwỳ
amji jirôa pê amji to me cati to prãm,
ne amji to me hàprãr to me ipa. Ne
mehkwỳa kwỳ to ihhêj rũm mehkryjre
ta, ne ampo cunea na me cumã hũjahkre
to me ipa. Ne mehcunea me amji xũn
kêanre to ame ipa, ne nee me hũmxwỳ
impar nare, ne nee cute me cumã ampo
pejti jõr atajê pyrên, me cumã me hakryti
na me amji jarẽn to me ipa nare, ne nee
amji mã me Pahpãm cupa nare.
3 Ne nee me cumã mehkwỳ kĩn nare, ne
nee me hàhcaprĩ nare, ne cama mehkwỳ
to ihhêj xi xà to kêanre to me ipa, cute
mehkên mã me irẽn prãmte. Ne amji
mã mehkêanre ne, ne me amji mã hamãr
nare ne. Ne me cupê ampo pejti to kên
catêjê, ne nee me cumã ampo pejti kĩn
nare, ne me hàprêa to me hàprê.
4 Ne me hõ ikwỳ nõ catêjêa jarẽn to
mehkêanre to me ipa, cute mehkên mã
me irẽn prãmte. Ne hãn ne ampo kên
kam mehkrã acto tu, mã nee kam me amji
cajpẽr nare, ne mehkên itajê to ihtỳj amji
to ame catia to me prãm. Ne cute Pahpãm
kaj na amji kam me hapac xàa na amji mã
me ampo ton to prãm, itajê to pit mã ame
ipa.
5 Ne mehkwỳ mã me cupê ihhêj rũm
ampeaj kam Pahpãm carôat kôt, catyt
kam Jeju kôt me ipa catêjê, ne nee mã
cama ampeaj kam nare, ne amehhêaj to
ame ipa. Ne pom cute me hajỹr catêjê
itajê pê, ma amji to guphê to apa.

6 Nãmri hãn ne ikre cunea kôt mencjêj
to me ipa, ne pyjê mã mehhêj xi xà kêanre
atajê to mehhêj to me ipa. Mã hãn ne pyjê
itajê te me hahkre pej nõ kam, mehkôat
ame ampo kêanre atajê ton to me ipa. Ne
ramã me caxwãm pê cute mehkêanre na
me amji jahkre pej, na ri amehpeacre.
7 Ne pom cute me cumã ampo to hahkre
catêjê itajê cuxà, cute ame ampo itajê
jahkre pej prãmte, tee ampeaj kam me
kampa cakrô, ne nee jũm te ihkôt hakop,
ne kam hapac, ne hahkre pej pej nare.
8 Ahnaa mã pê Janaj xwỳ me Jãmprê

xwỳ he, ne Mojxe xwỳ cuna mã amji kam me hapac xà to kêanre he. Ita kôpit na mã, me hũmre hêj xi itajê te Pahpãm jarkwa hêj xi nare ata cuna mã me amji kam me hapac xà kêanre to me amji kam hapac he. Ne mehkrã kêanre, ne cute Jeju kôt me amji kam hapac jicu.

9 Ne pom me hũmre itajê quê ha nee ame ipa ry nare. Ampo na? Quê ha mehcunea, cute me Janaj me Jãmprê cuxà, cute me amji jahkre kêatre ata na me hõmpu.

Pê Pawrô Pahpãm jarkwa na Timot japackre
Me Hàpên Xà 13.50–14.7

10 Ne ca nare, he ca ramã ite amã ampo to hahkre xàa kôt ate amji ton. Ne ca ramã ite amji kam ijapac xà cunea na ate ipupun, ne ahna ijahkre pej. Ne ramã ate ampo caxuw ipa na ijahkre pej. Nãmri wa ramã Jeju to amji mã ihimpej to ipa, ne ampo cunea na, amji mã me ato ijàhtàtti to ipa, ne amehkĩnti to ipa, ne ijũcanãar kam ampo itajê kam to icrà to ipa. Mã mehkwỳ te ame ito kêanre prãmte, cama ame icapôr to me ipa.

11 Na wa amji pupun xà kêanre to amji pupun to ipa. Ca ramã ate ijarẽn par, ne ahna ipupun xà atajê na amã ijahkre pejtu. Ne ate Antijoc jõ krĩ me, Ampokrekà jõ krĩ me, Ritij jõ krĩ kam, por ampo cunea te ito kêanre ata na ate ijahkre pej pejtu. Pê ajco Pahpãm pê Pahhiti ampo itajê cunea pê ito hapôj to ipa.

12 Ne por Jeju kôt me amji ton to me ipa prãm atajê cunea, quê ha icuxà, ampo itajê na me amji pupu.

13 Ne me hũmre krã kêanre, mehkwỳ mã ihhêj to ipa atajê kwỳa to ri, cute me cumã ihhêj jahpan xà na, mehkwỳa kwỳ te hanea ne me cumã ihhêj.

14 Ne ca Timot, pom ate ampo to hahkre ne hahkre pej, ne catyt kam ihkôat apa atajê kam, ca ha quêt to acrà tu.

15 Ne pê ca gõkre nõre naa mã, Pahpãm jarkwa to cute me amã hahkre catêjê jahkre pej, atajê cukwa kam ri amã Pahpãm jarkwa jahkre pej. Ne pom Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc ita, quê ha ihtỳj ampo cunea na atehcajpa. Ca ha gũpar krã kreti to awpa, ne Jeju Crixtô to amji mã ahimpej to apa, ne akên cati pê acato.

Cu ha Pahpãm jarkwa to me pajàpên xà caxuw me pahcũmpej

16 Ne pê ramã mam Pahpãm na mehkwỳ, Pahpãm Carõ Pejti jarkwaa kôt, ihkàhhôc ata kam mehhôc. Ne ampo pejti itajê cunea caxuw ri impej he. Ihtỳj ampo pej cunea to me cumã hahkre xà caxuw impej. Ne cute me ampo kên ton, mã intête cute me cumãn xà caxuw impej. Ne me cute amji kam me hapac xà jikutti, mã cute hacpỹa mã mehcuhtac xà caxuw impej. Ne caxwãm catia mã, catyt kam me ipa xà to me cumã hahkre xà caxuw hanea ne impej.

17 Hõhõ, quê ha jũm mã Pahpãm kôt ipa, ne cumã hàpên catê na cumã amji ton to prãm na, quê ha ihkàhhôc ita cahyt, ne ampo par jahkre pej to mõ, ne ramã hàpên xà impejti cunea caxuw amji mã hàhcuprõn to mõ.

4

Timot te mehcunea mã Pahpãm jarkwa jarẽn xà
Coroxo 4.5-6

1 Ỹhỹ Timot, wa ha gapackre ne Pahpãm me, Jeju Crixtô kam mare mã amã ijarkwa ta. Pom Jeju te mehcukij ne me ajpẽn pê me to ipicokjêr xà jõ amcro kam, quê ha amji na mehtyc to cuprõ, ne mehtĩr to cuprõ, ne cute ahpỹanre na, cute ame amji kam hapac xà ton atajê kôt, mehcukij xà caxuw. Mã Jeju te ahna me hahkre pej atajê na, quê ha mehcukij. Ne cute mehcukij jirô pê, quê ha amji to pjê cunea jõ Pahhiti.

2 Cwỳrjapê wa ha amã ijarkwa ta, ca ha mehcunea mã Pahpãm jarkwa to acakôc to apa kam apec xà nare kam, kam xuwcaca nare kam, me cumã to acakôc to apa. Ne hanea ne apec xà kam, xuwcaca kam, me cumã Pahpãm jarkwa to acakôc to apa. Ne gũjarẽn xà ita na me cumã awjahkrea ne, ne ma mehkên tête mehcahpêrkàr to apa. Ne me cumã ampo itajê to hahkre na, amji mã me to gàhtàtti

to apa, ne ma ajpẽn kam me hakryti na me cumã gũjahkre to apa.

3 Nãmri quê ha cormã me hũmre jũpar nare atajê jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha nee me gũjarẽn pejti pê ampeaj kam atajê kam me hapac nare. Ne amjia kôt cute amji mã me amji kam hapac xà kĩnti atajê kôt, quê ha ame ipa. Ne amji mã, cute me ampo to hahkre catêjê jàhtôa ne me to cuprõ. Ne me cumã:

— Ite amji mã me ampo par na prãmti atajê to, ca ha me imã hahkre — hane.

4 Ne pom me hũmre itajê, quê ha me Pahpãm jarkwa pejti kam me hapac jicu, ne ajte menquêtjê jũjarẽn hêj xi xà kam, quê ha quêt me hapac to me ipa.

5 Ne ca Timot, ca ha itajê cunea pê amji to guphê to apa, ne ma ahna amji jamãr peaj ne. Ne ate amji pupun xà kên itajê mã awcanãa ne, ne cama amji to apê Pahpãm wỳr me to ipipkjêr catê na, amji to impeaj ne. Pom apê Pahpãm mã me gàpên catêjê nõ ita? Na ca ha cumã gàpên xà itajê cunea to impeaj to apa.

6 Pê wa mam Pahpãm mã ramã amji gõ, ne cumã amji to awjahkre, ite cumã ijàpên itaa kam ityc xà jõ amcro mã hahêr, na pê wa cumã amji to awjahkre. Ne ramã ipê pjê krãn to mõ, ite amji to ijũjahkre xà ata wỳr.

7 He wa ramã ite ampo kên itajê cunea me amji cujtên to kênre nare. Ne hanea ne ijàhcukren kênre nare, ne wa hanea ne ite amji mã ite Jeju to amji mã ihimpej xà ita juwahi to kênre nare.

8 Ne pom ijàpên xà itajê jahpan xà na, ramã Pahpãm cahê na imã ijàmcwỳr xà impejti ata nõ. Ne mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõ amcro kam, quê ha Pahhiti pê krã kreti te catyt kam me pahcukij catê ata, quê ha imã ijàmcwỳr xà ita gõ. Ne ijàmcwỳr xà ita pê ihhêj rũm pjê kam pahhi krãhkà. Quê ha Pahpãm ikrã na ihkrãhkà ata pupu ne imã:

— Ate amji kam gapac xà cunea na apeaj to apej — hane. Hõhõ, quê ha Pahpãm ito hane, ne nee wa ha ahte hajỹr nare, ne por Jeju jikaj kam, me cumã amji kĩan kam me hikaj to ipa atajê, quê ha me hanea ne icuxà ame amcwa.

Pê Pawrô Timot mã amji jarẽ

9 Na ca ha atỳj ajpên iwỳr atẽm pyrentu ne ipupu, nãmri wa ahte ikrĩ.

10 Pê Tema amji mã pjê ita te amji kam hapac xà kĩn, ne incryc imã hikra ne ma tẽ, Texarõn jõ krĩ wỳr. Mã Crexẽn ma Carati jõ pjê wỳr hàpên xà wỳr tẽ, ne hanea ne Tito ma Tarmati jõ pjê wỳr hàpên xà wỳr tẽ.

11-12 Ne pê wa ma Epet jõ krĩ wỳr Tiquicô kujate. Mã Ruc pyxit peaj ne icahê na ihkrĩ. Ca ha tẽ ne Macô japrô ne ajpên to tẽ, nãmri taa mã quê ha ihtỳj ijàpên xà ita na itehcajpa.

13 Ne ajpên me amõr xà wỳr, ajpên me imã ite Trôwat jõ krĩ kam, Carpo jũrkwa kam, ikàhti juwahi ata pỳ, ne hanea ne ajpên imã ihkàhhôc kwỳ jàhhuc atajê incwa, ne nee ca ha, por wa cormã kam ihhôc to prãm ata to me gapac kêt nare.

14-15 Ne ma amji na me wakỳti to hàpên catê japrỳ te Arexãnre ata to me guphêa ne. Nãmri pahte amji kam me pajapac xà ita na, ampeaj kam cama me pahkam hàprê, na pê ramã ito kên crire nare. Ne imã cute ito kên jahpan xà na, Pahpãm te cumã hàmjõr na to prãm.

16 Ne pê Roman catêjê jõ pahhiti icukij prãmte, amji cuna mã ixãm, pê wa ahte me cuna mã xa, ite amji na ijaprãr prãmte. Pê ajte me pahkwỳ itajê cunea me ire, ne ma ipê amehcahkũm. Ne pom cute me ito hajỹr xà ita na, quê nee ijahpan xà na jũ caxuw Pahpãm jũ mã me ton nare.

17 Pê Pahpãm icahê na xa, ne ma imã carôt gõ, pê wa carôat kôt mehcahkrit atajê mã Jeju jarẽn pejti itajê cunea jarẽn toxa, ne pea ite amji to ityc xà jahpan.

18 Ne quêt me Pahpãm pê Pahhiti te hajỹr romã mã, quê ha ampo itajê cunea pê ipytà, ne ma côjkwa wỳr ijaprô, wa ha curia ihhimpej xà ata krac ri ikrĩ. Ỹhỹ, cu ha hõtpê Pahpãm mã me pajũjarẽn to hajỹr to me papa he:

— Hirã pê, mehcunea jirôa pê acati — hane. Quê ha mehcunea me pahkampa, ne me harkwa to:

— Ampeaj kam! — hane.

Pê Pawrô me, mehkwỳ Timot mã me amji jarẽ

19 Ne Prixirakwỳj mã ijarẽ, Aquira mea
mã, ne hanea ne Onetipo me, mehkra
mea mã, me cumã ijarẽ.
20 Ne Eraxô mat ri Corinti jõ krĩ kam
hàhhuc, ne ite amji jakàn pê Tropimo
juwahi, Krĩtêpti kam, pê hà incwỳrjapê
pê wa huwahi.
21 Ajpên me amji jahkre, ne pahhàjê
pỳm xwỳjrea na iwỳr me acator to me
hahkre. Ne hanea ne me pahkjêjê kwỳ
itajê te ri me amã amji jarẽn kujahêc
he: Ewpuro me, Prutẽn me, Rino me,
Cawtikwỳj me, mehkwỳ cahhur itajê
cunea te me amã amji jarẽn kujahêc.
22 Na wa ijõtpê ite Pahpãm mã me
acajrẽn to hajỹr he:
— Me ijõ Inxũ, ca ha Timot mã acarôt
gõ, quê nee apu acarôt ita kam amji na
ampo cãmjĩ nare. Ne Timot na mehkwỳ
cunea to impeaj ne — hajỹr. Hamre.

TITO WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne Tito mã hõ kàhhôc kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Tito Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Tito). Ne pê Tito ajco Pawrô kôt apu ipa. Jirô pê mã pê Pawrô Kẽnpojre jõ pjê kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê to ihhimpej catê na hãm. Ne pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kam, pê Pawrô Tito mã, jũ caxuw jũmjê te me cupê Jeju na mehkwỳ na cumã amji jarẽn, ne ajteare mã cute amji kam me hapac xà ton atajê cawpa. Ne hanea ne cute cumã, cute me hũmre impejti pê catyt kam atajê to, Jeju na mehkwỳ jamãr catê nõ xãm na hũjahkre. Mãr quê me cumã Jeju na mehkwỳ te ajpẽn kam mehcarĩcti kam, amji to me ipijapar to hahkre na, cumã hũjahkre.

Pê Pawrô Tito mã amji jarẽ
Carati 2.1-3

1-2 Hàpà Tito, ipê Pawrô, ne ipê Pahpãm mã ijàpên catê, ne hanea ne ipê Jeju Crixtô jarkwa na iprar catê, ne pa wa ha amã ihkàhhôc ita to. Pê Pahpãm icapi, ne mehkwỳ wỳr ikujate. Pom pê ramã mam amji mã mehkwỳ capi atajê, wa ite mehtehcajpar, mã cute me hũnãr to ihtỳaj prãmte, pê me hỹrmã ikujate. Ne hanea ne cute Jeju to amji mã mehhimpej kam me to incrà tu to prãm to pê mehwỳr ikujate. Ne hanea ne caxwãm catia mã, catyt kam me papa prãmte, me cumã Pahpãm te amji kam hapac xà to hahkre. He nee Pahpãm apu ihhêj nare, ne rỳ pêa mã, pê cormã pjê ton nare kam, me pamã cute amji cahê na me pahto ipijapar rohnỳtti mã xà na amji to, cu pahtỳj me hikaj.

3 Pê rỳ pêa mã ramã me pamã amji to. Ne ramã cute me pamã amji ton xàa kam hàhhuc, na ri ihtỳj ita caxuw apu cahê na me pancjêj xà to me pamã hahkre. Ne pom cute me pamã ampo to hahkre xà ita pê imã cugõ, ne ite mehcunea mã to icahkũm xà na harkwa ta. Ne Pahpãm te me pahkên kêanre catihti ata pê me pahto hapôj ata jarkwa kôt, wa mehcunea mã harẽn xà impejti itajê jarẽn to ipa.

4 Ỹhỹ Tito, itea wa amã ihkàhhôc ita ton. Ampo na? Cu ajwar Jeju to amji mã pahhimpej ita kam, wa itỳj ato amji kra. Ne Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati, ne ihcãmter Jeju Crixtô te ri me pahkên kêanre pê me pahto hapôj, na wa ijõtpê me cumã acajrẽn to ipa, ne me cumã:

— Tito to impeaj ne, ne caprĩ, ne caxwãm pê me cumã me acarĩcti jõr to me apa — hane.

Tito te mehkwỳ to mehhimpej catêjê pyxwỳr xà
1 Timot 3.1-13

5 Cwỳrjapê pê wa cô jipôc ri, Kẽnpojre jõ pjê ata kam guwahi, ne amã ijarkwa hyr to:

— Tito, cormã nee jũm te krĩ cunea kôt Jeju na mehkwỳ mã me to ihhimpej catêjê pyxwỳr nare. Cwỳrjapê ca ha ahpỹanre na me akwỳ cunea mã, me to ihhimpej catêjê ton partu — hajỹr.

6 Cwỳrjapê wa ha ato ihimpej. Ca nee Jeju na mehkwỳ to ihhimpej catê na, atỳj jũm xãm nare. Ne quêt cute me hajỹr catêjê nõ, ca ha hãm he. Quê ha hũmre nõ pê catyt kam ipa catê, quê nee jũm ihkôt harẽn nõ to kên nare, ata pê quê ha me to ihhimpej catê. Ne cumã hĩxi pyxit peaj, ne ajpẽn na me ajkrut peaj. Quê ha mehkra xwỳjê pê catyt kam Jeju na mehkwỳ. Mãr quê nee jũm, me hũpar nare, krã kêanre na, amehkra to ihcakôc nare.

7 Ne Jeju na mehkwỳ to mehhimpej catêjê pupun catêjê atajê, quê ha Pahpãm jàpên xàa to me hàpên to me ipa. Cwỳrjapê quê ha mehkwỳ nõ te, cute ampo to kên nõ na harẽn na, quê ha nee cupê mehkwỳ to ihhimpej catê nare. Ne me cumã, cute amji kam me hapac xà impejti cajcucre to me amji jarẽc jahkre pej. Ne hanea ne me cumã cute amji kam hapac xà pytĩti to amji jarẽc jahkre pej. Ne por quê ha me cupê mehkwỳ to ihhimpej catêjê atajê, quê ha nee amji to ame cati prãm nare, ne nee amencryc xi nare, ne nee côxỳhti to ame amji to ipipãn

to me ipa nare, ne nee ame hàprê nare, ne
nee ihtỳj ahti na hàpên xà kêanre atajê to
amji to me hakràj prãm nare.
8 Ne quêt ihcunea na, me hũrkwa to
me hàhcajrẽnti ne, ne me cumã ampo
pej pit kĩn. Ne caxwãm catia mã amji
to mehhimpej to mempej, ne ampo kên
cunea tête me amji jiprõn to me ipa.
Ne mehcunea to me amji kam hapac to
me ipipẽnti to me ipa. Ne catyt kam
me Pahpãm jarkwa kôt ame ipa. Hõhõ,
quê ha Jeju na mehkwỳ to mehhimpej
catêjê pupun catêjê atajê cute amji kam
me hapac xà to me hane.
9 Ne ihtỳj me caxwãm pê amji mã me
Jeju jarẽn pejti itajê to me ipijarõ to
impejti to me ipa. Ampo na? Pom harẽn
xà ita, nee mã ihhêj xi nare, ampeaj kam
ri. Ne ihtỳj hũjarẽn xà ita to me cumã
me hakryti to ihtỳj to ipa. Ne hanea ne
hũjarẽn xà ita, cute cuna mã ame ampo
to ihcupan catêjê mã harẽn to ipa.

Tito te Kẽnpojre catêjê mãn xà

10 Ỹhỹ, Tito, ca ha ma amji to guphê to
apa, nãmri ampeaj kam cute me Mojxe
xwỳ jõ kàhhôc to me cumã hahkre to
mehkêanre to me ipa catêjê jàhtô. Ne
xwahna cumã me ate Juta catêjê kôt me
Mojxe xwỳ jõ kàhhôc cunea kôt me amji
ton na, me cumã me ato prãm. Na ri
hõtpê me amã hũjarẽn to hane he:

— Gapacta ne Jeju to amji mã me
ahimpej to me apa, ne hanea ne hĩkjê na,
Mojxe te me hapackre xà cunea kôt me
amji ton to me apa — hane. Ne amehhêj
xia jarẽn to me ipa. Ne ame to ihhimpej
catêjê pejti atajê cunea cuna mã, mehkên
to pit mã ame amji kampa.
11 Cwỳrjapê ri imã ate cute me hajỹrjê
mãn na ato prãm. Na ca ha me cumãn
prãm, ne me cumã garkwa to hane he:

— Me kêt! Ne aracri ame apa! Ca cama
apu krĩ kam ikre jàhtôa kam mehkrĩ atajê
cunea te me Pahpãm jarkwa pejti ata kôt
me ipa xà kaj na mehcahpêrkàr to me
apa. Ne ate ampo to me cumã hahkre xà
kêanre itajê to, nee ate me cumã hahkre
xà nare. Ne ate amji mã mehpore incwỳr
prãmte, ca ame hajỹr to me apa. Xà nee
ajte ita na me apahàm nare? — Hõ, ca ha
me cumã hane.
12 Ne Kẽnpojre jõ pjê ata kam mehkwỳa
nõ te Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata
te amji jarẽn to:

— Me ipê Kẽnpojre catêjê hõtpê me
ihêj xia to me ihêj xi, ne ihhêj rũm me
ipê ampo kên jàprêa to hàprê atajê, ne
ampeaj kam ite me xuwcaca, ne cama
ampeaj kam me ijàpàn cati — hane.
13 Ne pom cute ampo na me amji jarẽn
xà ita, ampeaj kam ri. Cwỳrjapê ca ha
ma cute amji kam me hapac xà ita tête
me cahpêrkàr to ihtỳaj to apa, quê catyt
kam caxwãm catia mã Jeju to amji mã
mehhimpej to me ipa.
14 Nee ca ha hipêr mam Juta catêjê
quêtjê jũjarẽn xà to mehcakôc catêjê me,
mehkrãa kam, cute me caxuw amji mã
mehcakôc xà to mehhimpej atajê to me
amji japackre nare. Ampo na? Atajê
te ri ramã Pahpãm jarkwa pejti caca ne
me hicu. Nãmri mehcakôc xà itajê nee
Pahpãm pĩn me caxuw me cumã hapôj
nare. Ne por Juta catêjê te Jeju kôt me
amji ton jicu atajê krã pĩn ri me caxuw
itajê japôj.
15 Ne Pahpãm te ri me pahcaxwãm
pê ame pahcũmpej, mã me pampej.
Cwỳrjapê cu ampo pejti na pit mã me
prãm. Ne por me Pahpãm par nare, ne
ampeaj kam me caxwãm pê, mehtũmti
atajê mã ri, ampo kên itajê cunea na
prãm. Ne me cumã ampo pejti itajê
ihkêanre, ne ampo kên ri me cumã impej.
16 Ne ihtỳj Pahpãm kôt me ipa catêjê
na me amji jarẽ. Mã nee me hàpên xà
itajê Pahpãm kôt me ipa catêjê na me
harẽn nare. Ne me hũpar nare, mã ihtỳj
ame hàhcurê to ame ipa. Na ri nee ampo
caxuw mempej nare.

2

Tito te catyt kam mehkwỳ to ihhimpej xà

1 Timot 1.6-14; 4.6-16

1 Ne quêt ca nare, ca ha catyt kam
ampeaj kam me cumã ate ampo to hahkre
xà atajê to hahkre.

2 Ne mehkà atajê mã gũjarẽn to hane he:

— Ame amji mã quêt nare, ne me amji mã ampejti ne. Ne catyt kam, caxwãm catia mã me apa. Ne ampo kên cunea tête me amji jiprõn to me apa. Ne Jejua to amji mã me ahimpej tỳaj to me apa. Ne amji mã me akwỳ kĩnti to me apa. Ne me gũcanãar kam me apa — hane.

3 Ne hanea ne pyjê kà atajê mã gũjarẽn to hane he:

— Ca ha Jeju mã me amji gõ, ne catyt kam, ate amji kam me gapac xà impejti to amji mã me apijapar to me apa ata na. Ne nee mehkwỳ to ame akwỳ mã ihkôt harẽn kên to me apa nare. Ne nee côxỳhti to akõm to amji mã ahimpej to me apa nare. Ne ampo pejti to, ca ha quêt me hahkre to me apa.

4 Mãr quê amji cuxà mehkwỳ cahãj tuwre atajê mã awjarẽ, quê ha cute catyt kam ame ipa na, quê ha ramã amji mã mempjê me, mehkra kĩn to me hahkre.

5 Ne amji mã me ampejti ne, ne ampo kên cunea tête me amji jiprõ, ne catyt kam me ipa, ne nee apu mehkwỳ pê mempjê caxun to me ipa nare. Mãr quê catyt kam me hũrkwa jàpên xà to amji mã me hàpên pejti to me ipa, ne ihtỳj amji caxuw mempjê kam me hapac to me ipa. Ne me hàhcajrẽn jàhcaprĩhti ne. Quê ha cute amji to me hàpên to hajỹr to me ipa na, quê ha nee jũm Pahpãm te me pamã ita to hahkre xà ita cuna mã ihcakôc kên nare — hane. Hõhõ, ca ha pyjê kà mã ahimpej xà to hahkre to hane, mãr quê mentuw kwỳ mã to hahkre.

6 Ne mentuwjê to hanea ne me hapackre. Mãr quê caxwãm catia mã, catyt kam amji to mehhimpej, ne ampo kên cunea tête me amji jiprõn to me ipa.

7 Ne ate hajỹar, ca ha catyt kam apa ne ampo pejti ton to apa, mãr quê amji mã me apupun xà kôt, hanea ne catyt kam me ipa. Na ca ha me cumã ampo to hahkre kam pra, ne acryac kam, catyt kam me cumã ampo to hahkre. Ne ampo pejti to hahkre to, ca hirãa pê me cumã amji pro rẽn to apa, ne nee ca ampo kên ton, ne amji cwỳrpê ahêj nare. Ne quêt caxwãm catia mã ampo pejti to me cumã hahkre to apa.

8 Ne garkwa pej to pit mã me cumã acakôc to apa, mãr quê nee jũm apar caca, ne amã ahêj xi na hacjên nare. Ne imã ate amji kam gapac xà impejti itajê na pit mã me ato prãm, mãr quê nee me pahcurê xwỳn nõ apu akôt harẽn to kên nare. Ne cama me pahkam ihpahàmti ne.

9 Ita caxuw ri imã ate cama me cumã hàpên to me ipa catêjê japackre to hajỹr na, imã ato prãm he:

— Amji caxuw me gõ pahhi kampa, ne catyt kam me cumã gàpên pejti to me apa, mãr quê me gàpên xà impejti atajê kôt, amji mã me akĩn to impejti to me ipa. Quê me gàpên xà na me arẽ, ca nee xuwcaca te me cumã ampo jarẽn nare, ne aracri cute ampo na me arẽn atajê to me.

10 Ne nee ame gõ pahhi pê me gàhkĩj nare. Ne quêt ita to ca ha me he, catyt kam me apejti na me apa. Ne me amji jarkwa par pejti to me apa. Quê ha mehcunea amji mã me Pahpãm te me pahkên kêanre ata pê me pahto hapôj ata cupa, ne hanea ne amji mã cute ampo to hahkre xà itajê cupa — hane. Hõhõ, ca ha cama me cumã hàpên catêjê japackre to hane.

Pê Pahpãm me pamã amji to ajpẽ
Epet 2.8-10; 1 Texarõn 1.9-10

11 Pê Pahpãm me pahto impejti prãmte, me pamã cute amji kam hapac xà itajê na amji to ajpẽ, ne amji pro mẽ. Mãr quê mehcunea me hõmpu, ne me hahkre pej, nãmri cupêa ri me pahkên pê me pahto hapôj catê, ne ihtỳj cute amji kam hapac xà ita to me pahcunea kampa, pjê cunea kam.

12 Ne ihtỳj pahte mam amji kam me pajapac xà kêanre atajê jicu to me pamã hahkre. Por pahte amji kam me pajapac xà te Pahpãm pê ampỳa mã me pahto ipa atajê mã he:

— Ca ha nee amji to acati prãm nare, ne nee ahti na pyjê caxun nare, ne nee amji to gakràj cati prãm nare — hane. Mãr cu quêt ampo kên cunea tête me amji jiprõn to me papa. Ne catyt kam, caxwãm catia

mã ame papa. Ne Pahpãm mã me amji jõr to me papa.

13 Ne quê ha amcro nõ na, jũ caxuw, Jeju Crixtô pê Pahpãm kra pê me Pahpãm catia ata, ihtỳj pjê ita wỳr amji jaxà, na cu ha pahtỳj hõ amcro kam me pajakryti ata na me hikaj. Quê ha mehcunea, cute me pahkên kêanre pê me pahto hapôj na me hõmpu, ne me hahkre pej.

14 Nãmri taa mã pê me pahcunea kritxwỳ na amji to, ne me pahcunea jahpan xà na caprô jaxwỳ, ne ampo itajê cunea mã amji gõ, ne amji mã huwahi ita to pê me pahcunea kên pê me pahto hapôj pa. Me pahte ampo pej to pit mã ame amji kam pajapac to me papa prãmte ri, cute me pamã amji kam hapac xà to ihtetetti. Ne me pahto amji kwỳa to prãmte, pê me pantête me pahkên itajê mã amji gõ.

15 Ỹhỹ, Tito, ca ha atỳj ampo itajê cunea to me cumã hahkre. Ne Pahpãm jarkwa kôt, ampo na mehpeacre atajê tehcajpa, ne hacpỹa mã me to ihtỳj. Nãmri quê ha jũm ampo to kên na, ca ha kam atẽm pyrentu, Pahpãm jarkwa kôt, ne intête ihcahpêrta. Ne nee amji na jũm te, ate Pahpãm jarkwa kôt ampo to hahkre nare na, cute garẽn na hamãr nare.

3

Cu ha catyt kam me pajõ pahhi atajê kampa

Roman 13.1-10; Epet 2.1-10; Tito 1.10-16

1 Ỹhỹ Tito, ca ramã ate me pahkwỳ mã gũjarẽn xà itajê to gũjarẽn, ne hipêr to me hapackre, ne me cumã:

— Por me gõ pahhi atajê me, me ato ihhimpej catêjê atajê, ca ha amji caxuw me kampa, ne mehhimpej xà krac ri me apa. Quê ampo pejti ton na me amã awjahkre, ca ha me gũjarêan kam, hãn ne me ampo to.

2 Ne atỳj jũmjê kôt ame harẽn kên to me apa nare, ne nee ame gàprê nare, ne cama me amji to impejti ne. Ne amji mã me aprĩa kam, me gàhcaprĩa kam me cumã acakôc to me apa, ne amji to me akryjre prãm to me apa, ne nee me hirôa pê amji to me acati prãm to me apa nare — hane.

3 Pê mam me papê Jeju na mehkwỳ itajê me, me papê amji jahkre kêatre, na pê cu nee ajco me pajũpar nare, ne me pajõ pry kaj na ajco ame papa. Ne me pahcurê xwỳn caca xà kôt pit mã ame papa, ne ihkôat amji to me pahhimpej to me papa. Ne ampo kên kĩn itajê mã pit mã me amji jõr to me papa, por me pamã ihkĩnti atajê mã. Ne pahtỳj ajco ame ajpẽn curê to me papa, ne ajpẽn jũ na ame amji to prãm to ame papa. Ne ampo itajê ton to pit mã, ajco me amji pyràc to ame papa. Pê ajco mehkwỳ, ahna ame pahkam incryc, pê cu hanea ne amji jahpan xà na ajco kam ame pancryc.

4 Pê Pahpãm amji mã me pahkĩnti ita na me pamã amji to ajpẽ he. Na pê amji mã me pahto impejti prãmte, me pahkên kêanre pê me pahto hapôj.

5 Ne me pahkên pê me pahto hapôj partu. Xà pê cu ajkĩ me ampo pejti to na mã, pê ihkôt me pahto hane? Hãpà! He pê cumã me pahcaprĩ, na pê me pahto hane. Ne Pahpãm Carõ Pejti kôt me pahcaxwãm pê, me pahtetetti ita pê ihhêj rũm curmã ame pahpỳpỳm, ne cormã pahte amji kam me pajapac xà na amencwỳr.

6 Pahpãm jàhcajrẽan to hàhcajrẽn, na pê me pamã Jeju Crixtô te me pahkên pê me pahto hapôj xà caxuw ihkujate. Pê me pahtyc xà jahpan xà na ty, ne me Pahpãm wỳr me pamã pry jahkjê, pê cormã Pahpãm me pamã Carõ Pejti gõ.

7 Cwỳrjapê cu Pahpãm kam mare mã, cuna mã, catyt kam ame papa ita na, ne ahnaa jũ caxuw cahê na pahte amji to me papijapar rohnỳtti mã xà ata mã ame acjêj.

8 Ne ijũjarẽn xà itajê ri quêt ampeaj kam. Tito, pom ite amã ampo to hahkre itajêa to, ca ha ate ampeaj kam me cumã hahkre na, imã ato prãm. Ne cute me apar atajê, quê ha me taa ahpỹanre na me amji jarẽn to:

— Wa Jeju to amji mã ihimpej to ipa, mã Pahpãm te icaprĩ, ne ito kênre nare, ne imã Carõ Pejti jõr, cwỳrjapê wa ha cumã amji gõ, ne cumã ijàpên pejti to catia to ipa — hane. Cu ha me pahte me ita to

hajỹr na, quê ha ahna me pahcunea mã ihkênre nare.

Pê Pawrô Tito mã amji krac ri mehcakôc kên catêjê cawpa

9 Ne pom cute me hajỹr xà atajê pê, ca ha ampỳa mã me apa he. Cute amji krac ri ihcaprỳ na amehcakôc catêjê kêanre atajê me, mam menquêtjê japrỳ to pit mã cute ame hahkre prãm catêjê me, cute Juta catêjê incaca xà cwỳrjapê tee ame ipijapu prãm catêjê atajê pê, ca ha ampỳa mã apu apa. Ampo na? He ampo itajê kôt hamreare.

10 Ne por cute me ato ipicokjêr prãm to ipa atajê, ca ha me hapackre. Quê ha me hũpar nare, ne hipêr me ato ipicokjêr prãm, ca ha me hapackre to ajkrut. Quê ha hũpar nare, ne cute to incrê xà ita kam, ca ha me cumã hikra, ne nee hipêr me to amji japackre nare.

11 Ne por cute me ita ton catêjê, ca ha ramã me hõmpu, ne me hahkre pej, ramã me caxwãm pê amehkêanre na, na quê ha ihtỳj ame amji kên mã me amji rẽ.

Pê Pawrô Tito mã amji jarẽ

12 Ne wa ite Metohjêxà jõ krĩ kam amji to pahhàjê kujahêc na amji kam ijapac. Na wa ha ma me awỳr Artima me, Tiquicô pijakrut itajê nõ kujate. Quê ha curi me awỳr cato, ne me amã ijarẽ, ca ha jũ na me amji to, ne ma Metohjêxà jõ krĩ wỳr atẽm pyrentu. Ne curia cu ha ajpẽn cajpa.

13 Me pahkwỳ nõ Xena pê Roman catêjê caca xà to cute me amji pyràc xà ata jahkre pej catê ata, me Apôr, quê ha amũ me anaa me tẽ. Atajê ca ha mehtẽm xà ata na mehtehcajpa, mãr quê nee me cupê ampo hamre nare.

14 Ne imã me pahkwỳ te ampo pejti ton to me amji pyràc na imã me ato prãm. Ne cute ame ampo na prãm to me ipa atajê na mehtehcajpa. Hõhõ, ca ha me ate amji kam me gapac xà ita ton na, quê ha nee me apê cute me amji kam hapac xà kôt hamreare atajê nare.

15 Ne pom icahê na mehcunea me ipa itajê te me amã amji jarẽn kujahêc, ne me pahkjêjê pê Jeju na mehkwỳ mã me ikĩnti atajê na ite me to amji japackre na me cumã ijarẽ. Nãmri Pahpãm te me ato impejti na imã me ato prãm.

PIREMÕ WỲR
Pawrô Jõ Kàhhôc

Pê Roman catêjê me hõ krĩa kam Pawrô jaxà, pê curia Jeju cwỳrjapê ajco ihkrĩ. Ne pê Pawrô Jeju na mehkwỳ nõ japrỳ te Piremõ ita mã, pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Piremõ Wỳr, Pawrô Jõ Kàhhôc** (Piremõ).

Ne pê hũmre nõ japrỳ te Oneti ita, Piremõ ita mã cama apu hàpên to ipa, ne cormã to new catia kam ma aracri cupê tẽ. Pê cormã nee Jeju to amji mã ihhimpej to ipa nare kam, pê Oneti ata hane. Ne ihtỳj ajco apu ampo kêanre ton to ipa. Mã Roman catêjê te, cute ampo kên ton atajê na me hõmpun, ne mehpro ne me haxàr, mã ihkrĩ. Ne curia ri cute Pawrô cajpar.

Mã Pawrô te Oneti mã Jeju jarẽn, mã cute ihtỳj amji mã to ihhimpej to ipa. Jirô pê mã ri ma ita caxuw Oneti hacpỹa mã hõ pahhi Piremõ wỳr ihkràr. Mã Oneti jõ pahhi ata pê cormã hõ pahhi rohnỳtti mã. Ne Oneti mã hõ pahhi pê Piremõ ata cupa. Ampo na? Pê nee cumã amji jarẽn nare, ne cormã to new catia kam, aracri cupê tẽ, cwỳrjapê ri cumã hũpa. Mã Pawrô te ramã Piremõ pupun pejtu, na ri cute cumã ihkàhhôc ita ton, mã cute hacpỹa mã Oneti na amji caxàr prãmte.

Pê Pawrô Piremõ mã amji jarẽ

1 Hàpà Piremõ, apê me ijõ ikwỳ nõ, ne apê me ikwỳa nõ, me ijàpên xà kam. Ỹhỹ, ipê Pawrô, ne pa wa ha amã ihhôc. Pê Roman catêjê me ijaxà, wa me hacjên xà kam ikrĩ, Roman jõ krĩa kam, Jeju Crixtô cwỳrjapê, ne me pahtõ Timot me, wa apu amã ihhôc.

2 Ne wa ha hanea ne gũrkwa kam, cute me cuprõn atajê mã mehhôc. Ne ihkàhhôc ita, ca ha hanea ne me pahkjê cahãj pê Apijkwỳj me Arquipo pê icahê na cute amji pupun kêanre catê ata mã, ca ha me cahyt.

3 Imã Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti, ne me amã ihcarĩcti jõr na me ato prãm.

Piremõ te amji kam hapac xà

4 Na wa ijõtpê ampeaj kam, me ate Pahpãm kôt amji ton ita na, cumã me acajrẽn to ipa. Ne wa ato amji japackre, ne apyrên ijakryti na, Pahpãm mã amji jarẽ.

5 Ne amã Pahpãm na mehkwỳ cunea kĩnti, na ca atỳj me pajõ Pahhiti pê Jeju to amji mã ahimpej to apa. Wa ite ramã cute amji mã ita na me garẽn na, garẽn par.

6 Cu ha me pahcunea Jeju te amji kam hapac xà kam me ajpẽn hônco tu ne. Ne ca xwỳjê, ca hanea ne, ate me icahê na amji hônco tu. Cwỳrjapê ri, Jeju pĩn ampo pejti hapôj atajê, cu hãn ne pahtỳj amji mã me cucwa. Ne ampo itajê jàhtôa to hàhtô, wỳr cu me pahnõ hàhtô na hahkre pej, cu nee me pahnõ hahkre pej nare. Na wa ha ijõtpê Pahpãm na ahwỳ, mãr cu me Pahpãm te me pamã ampo pejti jõr xà atajê na me hahkre pej.

7 Ỹhỹ, ikjê impejti ata, apyrên ijakryti, ne apyrên imã amji kĩnti. Ampo na? Amã Pahpãm na mehkwỳ cunea kĩan to mehkĩn, ca ramã ate me hĩ cunea kam, me cumã me hakry ton crire nare.

Pê Pawrô Oneti mã Piremõ na ahwỳ
Roman 15.7; Epet 4.32

8 Cwỳrjapê cu Jeju kam ajpẽn to pahkjê ita kam, nee imã ate ampo ton xà ata na, ijarkwa hyr to ihtỳaj to prãm nare.

9 Ne imã akĩnti ita, imã ana ijàhwỳr na pit mã awjahkre, na wa ha cama ana ahwỳ. Ipê Pawrô, wa Jeju jaxà kam ijàhhuc ne apu ipa, ne incwỳrjapêa wa me hacjên xà kam ijỹr cakrô, wa ha cama ana ahwỳ, ne nee amã ijarkwa hyr to ihtỳaj nare.

10 Ne ite Jeju Crixtô kam Oneti, por cupê amã hàpên catê ata to amji kra ata mã wa ite ana ijàhwỳr xà ita to ana ijàhwỳr. Ampo na? Wa cormã me hacjên xà kam ikrĩ, ne ahnaa ite Pahpãm wỳr Oneti pipkjêr na ihtehcajpar, na wa ite amji to Oneti pãm.

11 Pê mam Oneti amã ampo na hamreare, ne ita caxuw ihtỳj ampo cunea caxuw amã ipa ne impej, ne hanea ne imã ampo cunea caxuw impej.

12 Ne ampeaj kam imã ihkĩn cakrô, wa ha hacpỹa mã amã ihkujate, ne wa ha itỳj hakàn pê to ijapac xà. Cakrô wa ha itỳj awcanã.

13 Ne wa ma amji na to ipijarõ prãm. Ampo na? Pom cute Jeju jũjarẽn pejti cwỳrjapê me ijaxàr, wa kam ikrĩ ita kam, cute gaxà kam, itehcajpar prãmte.

14 Wa nee ate itehcajpar na ato ihtỳj prãm nare. Imã ate amjia kôt imã hõr na ato prãm. Ca ha caa imã Oneti te itehcajpar hahkre, wa ha cormã amji na huwahi.

15 Mõrmõ Pahpãm te apê Oneti tẽm na hamãr, na ri ma apê tẽ. Ne quê ha taa ita caxuw ihtỳj awỳr to amji jaxà, quê ha ana ahtwỳ.

16 Nãmri mam pê cupê cama amã hàpên catê, ne ita caxuw ri, nee cute amji kam hapac xà pê mam cute amji kam hapac xà ata nare. Ne quêt ita caxuw cute Jeju to Ihà, na ri cupê me pahkjê. Ne imã ihkĩan to ihkĩn. Ne quê ha ijirôa pê amã ihkĩn, pê mam cupê amã hàpên catê pit, ne ita caxuw cupê akjê pê amã hàpên catê, cwỳrjapê quê ha amã ihkĩn.

17 Hõ, ca ha ate ito amji kwỳ na, ca ha Oneti na amji caxàr to hanea, pom ca hãn ne ina amji to pôj he.

18 Quê ha cute apê ampo to ipictor na, nare, quê ha cute ato new na, wa ha pa amã amgõ.

19 Ne pom ijũhkraa to ite amã ijàhhôc to incrire ita te hajỹr he:

“Ipê Pawrô, wa ha pa amã amgõ” hane.

Pê wa ramã Pahpãm wỳr amõr na, atehcajpar crire nare, ata pê ate ito new catia pyràc. Cakrô, wa ha nee ate imã Oneti jõr na ato ihtỳj nare.

20 Ỹhỹ Jeju kam jõhhêwre, ca ha imã ite amji kam ijapac xà ita ton to hane, wa ha apyrên ijakrya to ijakry, quê ha me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô akôt ito impejti ne.

21 Ne wa cormã jỹ ne ihhôc kwỳa kam, ite ramã ato amji japackre, ca ha atỳj ite ampo na awỳr xà ita to imã, nare, ca ha ite ahna amẽn xà ita jirôa pê to imã.

22 Ne wa ha hanea ne ana ahwỳ, ca ha imã ikre caxwỳn nõ caprã, he wa itỳj me ate Pahpãm na me gàhwỳr xà ita kôt cute ijamãr, wa hipêr me awỳr itẽm na amji mã to hane.

Pê Pawrô me, mehkwỳ Piremõ mã amji jarẽ

23 Ne pom Epapra icahê na me hacjên xà kam Jeju Crixtô cwỳrjapê ihkrĩ itajê te hanea ne me amã amji jarẽn kujahêc.

24 Ne pom me ikwỳ itajê te ri me amã amji jarẽn kujahêc he: Macô me, Aritarcô me, Tema me Ruc.

25 Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me acunea to impejti na me ato prãm. Hamre.

IXAHER CATÊJÊ WỲR
Jũm Jõ Kàhhôc

Ỹhỹ, cute ihkàhhôc ita hôc catê te nee kam amji japrỳ xir nare, ne ihhêj ne Pawrô te mõrmõ ihhôc. Ne Ixaher catêjê te Jeju to amji mã mehhimpej atajê cunea mã ri cute ihhôc ne ihkujahêc. Na ri ihkàhhôc ita japrỳ te **Ixaher Catêjê Te Jeju To Amji Mã Mehhimpej Atajê Wỳr, Jũm Jõ Kàhhôc** (Ixaher).

Pê ihhêj ne Ixaher na mehkwỳ nare atajê hacpỹa mã Jeju na mehkwỳ to, mam menquêtjê te amji kam me hapac xà tũm ata wỳr ipipkjêr prãm. Cwỳrjapê ri ihkàhhôc ita nee cute Jeju to amji mã mehhimpej jicu nare na me cumã apô. Ne Jeju te amji kam hapac xà tuwti ita ri, mam Ixaher catêjê te amji kam hapac xà tũm ata jirôa pê impej. Ne ite nee Ixaher catêjê wỳr ihkàhhôc tẽ ita cunea to ipintuw nare, ne ihkwỳ jatujre atajê ri ite to ipintuw.

11

Pahte Pahpãm to amji mã me pahhimpej xà kôt harẽn xà
Ixaher 11.1-40
2 Petrô 3.5-7

1 Ỹhỹ me ikwỳ pê Juta catêjê pê Ixaher catêjê, wa ha me amã me ate Pahpãm to amji mã me ahimpej to hahkre, ne to capô, mãr ca me hahkre pej pejtu ne. Quê ha Pahpãm te me pamã ampo to hũjahkre xà ata, cormã nee me pahwỳr cator xà nare cakrô, cu ha pahtỳj ampeaj kam, cormã me pamã hõr na amji mã me to hane, ne pahtỳj me hikaj. Cu ha pahte Pahpãm to amji mã me pahhimpej na, quê ha ihtỳj me pamã ampo pupun xà nare ata te ihkrĩ na hahkre peaj to hahkre pej. Nãmri cu ha pahte Pahpãm to amji mã me pahhimpej nare na, cu ha nee me hahkre pej nare.

2-3 Ne cu Pahpãm to amji mã me pahhimpej, cwỳrjapê ri me pamã Pahpãm jarkwa kôt pjê me côjkwa kam ampo cunea te amji ton na hahkre pej. Na ri me pamã, pahte nee me ampo pupun xà nare ata te ri ampo itajê cunea ton na hahkre pej. Ne pê me panquêtjê ihtỳj Pahpãm to amji mã mehhimpej, cwỳrjapê ri Pahpãm te me to ihcakôc to impejti, ne me ahna amji caxàr.

Pê Ixaher catêjê quêtjê itajê ihtỳj Pahpãm to amji mã mehhimpej

4 Pê ajco Aper xwỳ Pahpãm to amji mã hane, cwỳrjapê ri Pahpãm mã cute Cãn xwỳ jirôa pê ampo jõr xà ata peaj to impej. Mã Pahpãm te, cute cumã ampo jõr xà ita na cupê catyt kam ipa catê na harẽn to impeaj to impej. Na pê ihtỳj ihkôt Aper xwỳ na amji capa. Ne pê ramã Aper xwỳ ty cakrô, mã cormã cute Pahpãm to amji mã ihhimpej xà ata, ihkôat me pamã to hahkre.

5 Pê Enoc hanea ne Pahpãm to amji mã hane, na pê ihcajpuaw pê Pahpãm ahna amji jarẽ, na pê nee pjê ita kam ihtyc nare, pê Pahpãm amji mã ihtĩar na to api, pê nee hipêr jũ caxuw jũm cumã cator ne hõmpun nare.

6 Jũ wỳr cu Pahpãm to me pahte amji mã hajỹr nare xà ata kam ihcajpuaw. Quê ha jũm te Pahpãm wỳr hàhtêp na amji to hàhcukjêr na, quê ha ihtỳj Pahpãm te ihkrĩ na amji mã to hane. Ne quê ha hanea ne caxwãm catia mã Pahpãm kôt me ipa prãmte ahna ahcukij, quê ha ihtỳj cute ahna hàhcukjêr ata jahpan xà na, cute ahna amji caxàr na amji mã to hane.

7 Pê Nowe xwỳ hanea ne ajco Pahpãm to amji mã ihhimpej, na pê ihtỳj cumã, por rỳ nee jũm te ta catia pupun nare ata cawpa. Pê cute cumã ihcawpa xà ata kôt, amji mã pàr kreti to, mãr quê kaam mehkra me, amji to mehtyc xà jahpa. Mã ihkĩnte cute nee Pahpãm to amji mã mehhimpej nare atajê te amji curê mã me amji mẽn, ne mehcunea jamre. Mã Pahpãm te Nowe xwỳ te amji mã to hajỹr xà ata kôt ahna amji caxàr, ne cumã:

— Ate ikam gapac pejti, na ri apê catyt kam apa catê — hajỹr.

Aprãw pê cute Pahpãm to amji mã mehhimpej catêjê xakat

8 Pê Aprãw xwỳ hanea ne ajco Pahpãm
to amji mã ihhimpej to ipa, pê Pahpãm
cumã jũ ri cute pjê to hõ tekjê xà ata to,
hũjahkre xà ata na, amji mã to hane. Ne
ma harkwa kôt, nee jũ ri cute hõ pjê ata
jahkre pej nare kam, ihwỳr mõ.
9 Pê Pahpãm Aprãw mã pjê to hũjahkre
xà ata kôt, ihkôat ihwỳr mõ ne curi cato,
ne kam ihkrĩ. Ne hanea ne ihkra pê
Ixac me, ihtàmxwỳ japrỳ te Jaco ata me,
kam mehkrĩ. Ne pê hanea ne Pahpãm
Aprãw tàmxwỳ tàmxwỳ mã, menquêtti
kôt pjê ata to awjahkre. Ne pê me cupê
mehcahkriat, ne ajco pryre kà te ikre ata
kam mehkrĩ.
10 Ampo na? Nee mã ampo na nare.
Pahpãm te me cumã amji ton xà ataa na,
cute me cumã jũ caxuw krĩ jamre nare ata
xãm na, cormã me hikaj.
11 Pê Aprãw ramã ihweaj to ihwej, ne
hĩxi pê Xarakwỳj ihkre crà cakrô, pê
Pahpãm ahnaa cumã ihkra to awjahkre.
Mã cute cumã ihkra to hũjahkre xà ata
na amji mã to ihhimpej, ne ihtỳj hikaj, mã
cumã ihkra pê Ixac pỳm.
12 Hõ, pê hũmre pyxit peaj ne ajmãr ty,
ata kôt ri mehtàmxwỳ jàhtôa to hàhtô, ne
me cupê caxêre jàhtô pyràac, nare, me
cupê côxwa tohkà na pjênxôm carôt jàhtô
pyràac.
13 Ne ite me amã me panquêtjê jarẽn
xà kôt harẽn itajê ri, Pahpãm to amji mã
mehhimpej to me ipa ita kam amehtyc.
Ne nee cute me Pahpãm te me cumã
ampo to hũjahkre xà atajê cwỳr nare kam
amehtyc. Ne cute cormã me ampo cunea
to Pahpãm te me cumã hũjahkre ata jarẽn
par, ne nee cormã me hõmpun pej nare
kam, ihhêj ne ramã cute me hõmpun, na
ri ame hakry, ne ihtỳj ahna me amji jarẽn
to me hane he:
— He nee me ipê pjê ita tekjê nare, ne
me ipê mehcahkrit, na wa pjê nõa pĩn
icator, ne ma ihnõ ita wỳr mõ — hane.
14 Ne cute me amji jarẽn xà ita kôt,
cu ramã pahte me hõ pjêa japên na me
hahkre pej.
15 Quê rỳ mã pjê pĩn me cator ata wỳr
hacpỹa mã me amji jaxà, ne nee hipêr
hacpỹ mã cute me amji jaxàr xà to ame
amji kam hapac nare.
16 Ne quêt ame côjkwa jõ pjê impejti ata
pit japên to me ipa. Ne atajê pê Pahpãm
kra impeaj, na ri nee me hũ na ihpahàm
nare. Na ri ramã cute me cumã côjkwa
kam mehkrĩ xà ata ton.
17-18 Pê Pahpãm Aprãw mã ihkra pê Ixac
to hũjahkre to hane he:
— Ixac pê akra ita cucwa kam, quê
ha amã me atàmxwỳ hàhtôa to hàhtô —
hane. Pê Pahpãm Aprãw mã hajỹr cakrô,
cute ihkra pê Ixac na capi prãmte ihcuran
na cumã harkwa. Mã Pahpãm jarkwa kôt
ramã cute ihkra curan ne to caxàr xàa
kam, cute amji mã harkwa to:
19 — Wa ha ihcura, quê ha ihtỳj Pahpãm
hacpỹa mã ikra to ihtĩr — hajỹr. Mã
Pahpãm te cute ihkra curan tête huwahi
xà ata pê ihhêj rũm ramã hacpỹa mã ihtĩr.
20 Pê Ixac xwỳ hanea ne ajco Pahpãm to
amji mã ihhimpej to ipa, na pê Pahpãm
mã mehkra pê Jaco me Exaw tàmxwỳ te
amji to me ipijapar xà na mehcajrẽn, ne
me cumã:
— Quê ha Pahpãm ihtỳj jũ caxuw ato
impej cati, me atàmxwỳ mea mã — hajỹr.
21 Pê Jaco hanea ne ajco Pahpãm to amji
mã ihhimpej to ipa, na ri ramã ihtyc xàa
kam, cute Pahpãm mã mehtàmxwỳ pê
Joje xwỳ kra pijakrut atajê cajrẽn, ne ihtỳj
cormã hàwkô ata na cute amji cajpar ne
xa ne Pahpãm pejti na harẽn, ne to amji
kampa.
22 Pê hanea ne Joje ajco Pahpãm to
amji mã ihhimpej to ipa, ne ihtyc xà wỳr,
mehkjêjê pê Ixaher catêjê te Ejit jõ pjê
pê me cator na me cumã harẽ. Ne cute
me cumã harkwa hyr, mãr quê jũ caxuw
hacpỹ mã me amji jaxàr xà wỳr mehhi
to mõ, ne ma Pahpãm te me cumã pjê to
hũjahkre xà ata ri me harêt.
23 Pê Mojxe xwỳ pãm me inxi hanea
ne ajco Pahpãm to amji mã mehhimpej
to me ipa. Na pê Mojxe cumã ihpỳm,
pê Paro xwỳ pê pahhi me ahkrare curan
na me cumã harkwa ata kaj na, me to
amxu. Ne pê ihkra ata impeaj to impej, pê
me hõmpu, na pê nee amji mã me pahhi
ata cupa nare, ne cama me to ipimxur to
putwrỳ incrê.

Pê Mojxe Ixaher catêjê mã cute mehkritxwỳ curan na to hahkre

24 Pê Mojxe hanea ne ajco Pahpãm to amji mã ihhimpej to ipa, ne ihkà, ne ma apu cute me, cupê Paro kra cahãj ata kra na me harẽn na ihcaca.
25 Na pê cute ampo kên cunea to amji cajpuaw to ipa xà to hatujre xà ata kam pê hicu, ne quêt ma mehkwỳ mã hàr na amji to. Ne me cumã axà ne me cahê na amji pupun xà kêanre to amji pupun to ipa.
26 Ne pê amji mã:

— He quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm ite amji pupun xà ita jahpan xà na hirôa pê imã amgõ. Na wa ha Ejit jõ pjê jàhcukrêj pejti itajê cunea to amji pê ijapac kêt. Ne Pahpãm te me pamã cute ampo kên cunea pê me pahpytàr catê to hũjahkre ata cwỳrjapê, wa ha cute ame icurê catêjê kam amji pupun to kêanre ne — hane.

27 Pê Mojxe ajco amji mã Pahpãm to ihhimpej to ipa, na pê nee cumã pahhi pê Paro ata te kam incryc xà ata cupa nare, na pê ihtỳj Ejit jõ pjê pê mehkwỳ to cato, ne ma me to mõ. Ne me to mõr xà ata kam, ihtỳj ihhêj ne, por me Pahpãm pupun xà nare ata pupun to me mõ. Na pê kypê me cumã hũcanãr nare.
28 Ne pê Pahpãm to amji mã ihhimpej, na pê me Hakren xà jõ amji kĩn to Pahpãm jarkwa kôt mehkwỳ mã ihhimpej, ne to hahkre. Ne amji kĩn ata kam, pê ikre cunea kôt cute ame carà cahàcre kra pê mehkritxwỳ caprô jaxwỳr na me cumã harkwa ta. Mãr quê ame haxwỳ, quê Pahpãm pĩn ajpên me ahkrare cakônĩ curan catê ata tẽ, ne mehkritxwỳ caprô pupu, ne nee mehkwỳ pê Ixaher catêjê nõ pê ihkra curan nare.
29 Ne pê Ixaher catêjê hanea ne Pahpãm to amji mã mehhimpej, na pê ma Côxwatepti cajpuw amcràre ata na me rê. Pê Ejit catêjê me cuxà ahna me irêr prãm cakrô, pê cama cô me hipej.
30 Pê Ixaher catêjê Pahpãm to amji mã mehhimpej, na pê Cana jõ pjê mã me hàr xà ata kam, ihtỳj Pahpãm jarkwa kôt Krĩcuxwati ata pu na me ipijarõa to me amcro to xet, me ajkaam pê krĩ tête kwỳc ata cunea apu ajxwỳ, ne pê kam mehkrĩ catêjê atajê cunea jipej tu.
31 Pê Rapekwỳj xwỳ pê mempijapit xyre ata, ihtỳj Pahpãm to amji mã ihhimpej, na pê Ixaher catêjê te krĩ pupun catêjê atajê na amji capa, pê nee cute me Pahpãm par nare atajê kôt me cahãj ata curan nare.

Pê menquêtjê kwỳ te Pahpãm to amji mã me hajỹr atajê, ihtỳj me ampo cwa

32 Hamre ramã ite me amã ijũjarẽn xà ita jamre. Ampo na? He ampeaj kam cute mam Pahpãm to amji mã mehhimpej catêjê jàhtô, na wa rỳ mã me amã Gitõ me, Parac me, Xãnxã me, Jeta me, Tawi me, Xamer me, Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê kwỳ jarẽ.
33 Ne itajê pê hanea ne ajco Pahpãm to amji mã mehhimpej to me ipa, na pê krĩxàre kwỳ jõ pjê kôt ajco me ajpu ne me hipej, ne amji mã me hõ pjê atajê cunea pytà, ne me to hõ tekjê. Ne pê catyt kam, mehkrã kên me, mempej catêjê atajê to ajpẽn pê me ajcokjê. Ne pê ihtỳj Pahpãm te me cumã ampo to hũjahkre atajê incwa, ne ihtỳj amji tête me rop cahàcti jõkre hôhti ata jarkwa to me ajpỳ.
34 Ne pê hanea ne mehkwỳ, cuhy kam cute me irẽn xà ata kam, ihtỳj cuhy pôc kam ame ipa, ne nee jũm caxàr nare. Ne pê hanea ne mehkwỳ, wapo xwahhihti to cute mehcuran xà ata pê me amji pytà, na pê nee me jũm curan nare. Ne pê mehkwỳ peacre atajê, carôt tỳj mã me axà. Pê mehkwỳ mã me hàprê xà caxuw ampeaj kam me carôt tỳj cati, ne pê ihtỳj krĩxàre jõ krãhtare jàhtôa ne ajco me tohjê.
35 Ne pê pyjê kwỳ te ramã mehkjêjê tyc atajê tĩar na hacpỹ mã amji mã me huwahi.

Catyt kam Pahpãm kôt ame ipa atajê, ihtỳj me amji pupun xà to kêanre

Ne pê mehkwỳ hanea ne Pahpãm to amji mã mehhimpej cakrô, ihtỳj cute amji pupun xà kêanre to me amji pupu. Ne ma me amji mã hikran caca, ne ihtỳj Pahpãm cwỳrjapê amji na me curê xwỳn jamã, mã me cumã mehkàj xà ton to me ipa ita to

mehcura. Ne pê ajco mehkàj xà na me amji pupun xà ata kam me amji mã:

— Quê ha ihtỳj Pahpãm ite incwỳrjapê amji pupun xà kêanre to amji pupun xà ata jahpan xà na, hacpỹa mã cute ito itĩr xà ata kam, hirôa pê imã amgõ — hane.

36 Ne pê mehkwỳ na cute me xwỳ xà kêanre xà atajê to me cumã ihpahàm catia to, ne mehcahhyr xà kêanre to mehcahhy. Ne wakỳre te mehcajpre xà to mehkwỳ cajpre, ne me hacjên xà kam me hacjê.

37 Ne pê kẽn to mehkwỳ capê ne to mehcura. Ne pĩ cokjêr xà to mehkwỳ tĩar kam mehcokjê. Ne pê wapo xwahhihti to mehkwỳ cura. Ne pê mehkwỳ pê hamreare, pê me curê xwỳn cama ame hahêr to mehcapôr to me ipa, ne ame to kêanre, pê ajmãr mehcakrô ame ipa, ne prykà to pit mã me amji pro to me ipa.

38 Ne kẽn me põti kam me hamreare ata kam me acto ne ihtỳj kẽn kre me, pjê kre kam ajco amehkrĩ. Ne Pahpãm mã pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê jirôa pê quêt mempeaj to mempej.

39 Ne atajê cunea, pê ihtỳj Pahpãm to amji mã mehhimpej to me ipa, na pê Pahpãm mã mempej pit, pê me ahna amji capa cakrô, pê nee cormã cute me, por Pahpãm te me cumã ampo to hũjahkre ata cwỳr nare.

40 Ampo na? Pahpãm mã cormã cute me ampo cwỳr xà ata jõr xà nare, quê ha cormã me to me pajikaj, mãr cu ajkaam, Pahpãm te ihcunea na me pahto impej prãmte me pamã hàmjõr xà impejti catia ata to me pamã amgõ.

12

Cu ha menquêtjê cuxà, me pahte amji pupun xà kêanre ata mã me awcanã

Ixaher 12.1-29
Pirip 3.12-16

1 Ne mam me panquêtjê amji mã me Pahpãm to mehhimpej to me ipa catêjê atajê jàhtôa picarõ, cormã ihtỳj me pahkôpĩr to me ipa. Ne cute Pahpãm to amji mã mehhimpej xà atajê ihhêj ne ihtỳj me pamã hàpôr to me ipa. Pom hãn ne me ipicahur curê, ne me hàhcukrêj me, ampo cunea pytĩti me, ampo te mehcahpêrkàr xi atajê cunea jicu, ne mehcakrô me ajcahu, ita jĩkjê na, cu ha amji pê me ampo kên cunea me, ampo kên te me pahcupu xi atajê cunea jicu, mãr quê nee ampo me pahcahpêrhyr nare kam, catyt kam Jeju to amji mã me pahhimpej kam me to pancrà.

2 Ne pom me ipicahur catêjê amji cumam memprar xà mã catyt kam me irĩt to me pra, ita jĩkjê na, cu ha Jejua to pit mã amji mã me pahhimpej to me papa. Ampo na? He taa mã pê mam Pahpãm jõ pry kam me paxãm. Ne taa mã pê pahte amji mã me to pahhimpej na me pahto. Ne taa mã quê ha ampo cunea jicu xà kam me pahtehcajpa, mãr cu nee pahte amji mã me to pahhimpej xà ata jicu nare. Ne pê Jeju pjê ita kam ajco apu ipa, ne nee pĩ kam ihtyc xà ita tête amji hi kwĩn nare. Ne ihtỳj cumã jũ caxuw hakryti na amji jahkre pej, na pê ihtỳj ihtyc xà kêanre kam ihpahàmti ita mã awcanã. Na ri amcro ita kam ihtỳj Pahpãm cahê na, awpôc rũm Pahhiti krĩ xà pê me hàmtàr cati krĩ xà ata kam jỹ.

3 He Jeju te amji pupun xà kêanre to amji pupun, pê mehkrã kên hàhtôa ne ma ame curê cakrô, pê ihtỳj awcanã na, to ca me amji japackre, mãr ca cuxà, nee ampo kên cunea mã gũcanãr tête me amji hi kwĩn, ne Pahpãm kôt me apa jicu nare.

4 He nee cormã mehkrã kên te amji kam hapac xà kêanre pê, ate me amji pytàr xà ita kam, nee rỳ me anõ caprô pijaxwỳr nare. Ne nee jũm te cormã me anõ curan nare.

5-6 He pê ramã Xarômãw xwỳ, cute me amã acarôt to ihtỳj xà caxuw, Pahpãm jarkwa na hõ kàhhôc kam me amã ita na ihhôc, ca ramã ihhêj ne ate me to gapac kêt! He pê me pajapackre to:

"Ikra, quê ha Pahhiti pê Pahpãm mã jũm kĩn,
quê ha ihtỳj jũm ata japackre xà to ihcãmxê,
mãr quê catyt kam ihkôt ipa.
Ne quê ha Pahpãm jũm to ihkra xà na ahna amji capa,
ne ihtỳj cute ampo kên ton tête cumã,

ne cumã ihkàj xà to, mãr quê catyt kam
ihkôt ipa.
Na quê ha jũ caxuw Pahhiti akàj xà nõ to
acãmxê,
ca ha atỳj cute acãmxêr xà ata na ihkôpĩ,
ne ihkôt hakop.
Ne quê ha ampo tête amã,
ca ha cute amãn xà ata kam,
ihkôt apa intête amji hi kwĩn nare” hane.

7 Na quê ha ate me amji pupun xà kêanre me akam ajhu, ca ha atỳj me cumã awcanã. He ate me amji pupun xà kêanre itajê pê, pom hãn ne me hũmxwỳ mehkra japackre he. Ne ate me amji pupun xà kêanre itajê, ihtỳj ramã me apê Pahpãm kra na me garẽ. He xà ajkĩ cute mehkra japackre xà caxuw me hũmjê me hamreare? Hãpà. Cute me hapackre xà caxuw ihtỳj me cumã me hũmjê me, menquêtjê.
8 Ne pom krô na mehkra, mã nee me hũmjê me hapackre, ne mehcãmxêr nare, mã amjia kôt me amji to ajpa, ita jĩkjê na, quê ha Pahpãm nee jũ caxuw acãmxêr nare na, ca ha nee apê ihkra impej nare.
9 He pê me pajõkrenõre na ihtỳj me pahcũmxwỳ ajco me pajapackre, ne me pahcãmxê, na pê cu pahtỳj ajco amji mã me hũpa. Cwỳrjapê cu ha ita caxuw me hirôa pê amji mã me côjkwa kam me pajõ Inxũ Cati cupa. Ne cute me pahkàj xà to me pahcãmxêr, na cu ha pahtỳj me kampa, ne me awcanã, mãr cu cahê na me pahkrĩ rohnỳtti mã.
10 Pê me pahcũmxwỳ, me pantuwre na, caku crêre kam, jũ na cute amji mã me pahto prãm xà ata na ajco me pajapackre, ne me pahcãmxê. Ne Pahpãm te nee quêt hajỹr nare. Ne cute me pahto impejti xà caxuw ri me pahcãmxê, mãr cu me papê hũràac, ne me pampeaj to me pampej.
11 He pê me pahcũmxwỳ me pahcahhyr xà ata kam, pê nee me pamã ahna ihkĩn nare cakrô, cu pahtỳj cute me pahcahhyr xà atajê kôt catyt kam ame papa, ne me pampej pêa mã me amji to ajpa.

Cu ha pahtỳj Pahpãm kôt me papa rohnỳtti mã to prãm
Carati 5.16-21

12 Cwỳrjapê, quê ha ate me amji pupun xà kêanre me awỳr hapôj, ca ha nee Pahpãm kôt me apa tête me amji hihkẽhkẽn nare, ne cama quêt caxuw amji mã me acarôt to mehtỳj.
13 Na ca ha atỳj gõtpê catyt kam Pahpãm te amji kam hapac xà kôt apa, mãr quê ihtỳj jũm akôt mõ ata, nee akôt amji cahpêrhyr, ne Pahpãm kôt ipa tête amji hi kwĩn, ne hicu nare.
14 Ne catyt kam mehcunea me, me apijapu to me apa na me amji to prãm nare na, ca amji to me ahcukij. Ne catyt kam ate amji kam me gapac xà impejti to me apa na, ca me caa amji to me hahkre. Nãmri quê ha jũm te ihcunea na catyt kam, cute amji kam hapac xà impejti to ipa nare na, quê ha nee jũ caxuw Pahpãm pê Pahhiti pupun nare.
15 Ne ca ha ma me ajpẽn jamã, mãr ca nee me anõ Pahpãm jàhcaprĩhti ata cwỳr jicu nare. Ne nee ca me akwỳ kam, jũm te amji kam hapac xà kên to ipa na hamãr nare. Ampo na? Por jũm te amji kam hapac xà kên ita pê ihhêj rũm pjêpjêcrejĩ pyràac. Ne por mehcunea pjêpjêcrejĩ na me pra atajê, quê ha mehcunea caxwỳ, quê ha me kàj xà partu. Jĩkjê na, quê ha mehcunea jũm te amji kam hapac xà kên ata têp, ne ramã ihkên mã hàr pyrentu.
16 Ne nee ca me akwỳ kam, jũm te amji kam hapac xà xyre kam pahpahàmti ton to ipa na hamãr nare. Ne nee ca jũm pê Exaw xwỳ te amji mã Pahpãm te amji kam hapac xà cupa nare pyràc ata na hamãr nare. He pê Pahpãm Exaw xwỳ mã ampo pej cunea gõ, pê to hõ tekjê. Ne ampo atajê to hõ na crat pyxit peaj na to ahpa.
17 Jirô pê hapu na ihkrã kre mã ihpỳm, ne tee hacpỹ ne apu Pahpãm te cumã ampo pejti jõr ata pyr to hahkre, ne tee incwỳar kam hacpỹ ne ahna ahwỳ cakrô, nee hacpỹ ne cute ipyr xà nare na, ramã me amã hahkre pej.

Pê Ixaher catêjê Pahpãm wỳr me hàhtêp xà ata ihtỳaj to ihtỳj

18-21 Pê Ixaher catêjê, põti kam me hamreare ata kam, Pahpãm wỳr me ahtêp, ne ma kẽn japrỳ te Ihcuhhyt ata na me cato.

Ne mento jĩa to me cuhy catia pupu, ne mehcajpẽ. Ne cute me awcapàtkôti catia pupun. Ne cute me kôcti catia pahtỳjti ata cajpẽr. Ne cute me hapac jĩa to me côjkwa pĩn hõhhi jõkre krãhhi ihtỳjti ata kam hapac, ne hanea ne cute me Pahpãm te ihcakôc na me kam hapac. Ne hanea ne cute me Pahpãm jõkre kam hapac, ne ampeaj kam me cumã hũpa. Na ri cute mehwỳr, quê nee hipêr ihcakôc quê mempar nare. Ne Ihcuhhyt ata kam pê Pahpãm me cumã ihcakôc, cwỳrjapê ri ihtỳj cute amji mã me hũpa xà. Cwỳrjapê pê Pahpãm me cumã kẽn ata cawpa to:

— Nee me anõ te kẽnti ita cupên xà hamreare, ne nee hanea ne ampo pry te ihcupên xà hamreare. Quê ha ampo pry ihcupê, ca ha me caa, me kẽn kwỳ cwa ne to me capê, ne to mehcura — hane. Mã hũpate, cute nee me cumã harkwa hyr xà ita na me amji caxàr, ne kam me hapac prãm nare. Mã Mojxe te ampo itajê cunea pupun, ne cute ahna amji jarẽn to:

— Wa itỳj ampo itajê cupate apu itertet — hane. Hõ, pê Ixaher catêjê Pahpãm na me ahtêp xà ata kam, pê me to hane. Ne nee quêt ate me hajỹr nare.

Pahpãm wỳr me pajàhtêp xà quêt ihcajcucre, ne nee ihtỳj nare

22 Ne ca Pahpãm na me gàhtêp xà ata kam, ca ihhêj ne côjkwa kam Xijãw jõ kẽn pupun xà nare ata na me gàhtêp. Ne por côjkwa kam Krĩpinkrên pê Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata jõ krĩ na, ca me gàhtêp. Ne côjkwa kam krĩ ata kam, ampeaj kam Pahpãm mã me hàpên catêjê jàhtôa to me hàhtô, ne me hakrya kam curi me cuprõ.

23 Ne hanea ne Pahpãm na mehkwỳ ihkôt me ipa atajê, ramã Pahpãm te cahê na me ipa xà caxuw côjkwa kam, hõ kàhhôc kam me haprỳ nõr atajê na me gàhtêp. Ne hanea ne Pahpãm pê catyt kam, me pahcukij ne ajpẽn pê me to ipicokjêr catê ata na me gàhtêp. Ne ca hanea ne, por pê ihcunea na catyt kam ajco me ipa, ne ramã amehtyc atajê na, me gàhtêp.

24 Ne hanea ne Jeju te Pahpãm me, me pahte ajpẽn par to intuwti ata na me gàhtêp. Ne Jeju caprô te ihhêj rũm me pahkên cuhhõn, ne me pahpytàr. Ne pê Aper xwỳ caprô, ihtõ te ihcuran jahpan xà na, Pahpãm na cute to kên prãmte ahwỳ. Ne nee Jeju caprô te hajỹr nare. Ne quêt cute mehcunea caprĩ xà caxuw, Pahpãm na hàhwỳr.

Cu ha nee me pahte Pahpãm par nare na, quê ha ihtỳj me pahto kên

25 Cwỳrjapê ca ha nee amji pê Pahpãm jarkwa curê nare, ne quêt kam me gapac to impeaj ne. Pê Pahpãm mam pjê wỳr wrỳ, ne me aquêtjê mã amji cawpa. Pê nee me kam hapac nare, ne cama mehkêanre ton to ajco me ipa, na pê nee jũm Pahpãm te me to kên xà ata pê amji pytàr ne hàhhuc nare. Japu na ri ihtỳj côjkwa pĩn Pahpãm me pamã amji cawpa. Cu nee mempar nare ita kam, cu ha pijamã me pahnõ Pahpãm te me pahto kên xà ata pê amji pytà? Quê! Cu ha pahtỳj me cuxà, me hirôa pê me pahkên mã me acjêj.

26 Ne amcro ata kam pê Pahpãm ihcakôc, pê pjê ahcujrõ. Ne ita kam ri quêt cute me pamã amji to hũjahkre to hajỹr he:

— Wa ha nee hipêr ita caxuw pjêê to pit mã ijàhcujrõn nare, ne jũ caxuw côjkwa mea mã to ahcujrõ — hane.

27 Ne pom icakôc xà pê "…hipêr ita caxuw…" ita kôt harẽn xà te, quê ha Pahpãm cute ampo cunea ton itajê to ahcujrõ, ne ihcunea to hamre tu, mãr quê ampo cunea jàhcujrõn te ampo to hamre xà nare atajê, ihtỳj ahtwỳ ne ihcuhhê.

28-29 Ne quê ha Pahpãm ihhimpej xà krac ri me pamã, me pahkrĩ xà jàhcujrõn te to hamre xà nare ata gõ, cu ha kam me pahkrĩ rohnỳtti mã. Na cu ha pahtỳj hũrên me pajakryti na cumã me amji jarẽ. Pahpãm pê cuhy catia te ampo cunea to hamre xà ata pyràac, cwỳrjapê cu ha pahtỳj hũpahti kam, catyt kam cumã cati, ne impejti na me harẽ.

13

Cu pahtỳj me ajpẽn kĩn kam me to pancrà to prãm

Ixaher 13.1-25
1 Jowãw 3.17-18

1 Ca Jeju kam ajpẽn to me akjêjê ita kam,
ca ha atỳj me amã ajpẽn kĩn kam me to
acrà tu ne.
2 Ne ca ha atỳj mehcahkrit na me amji
to pôj kam me to acrà tu ne. Ca ha ate
me ita to hajỹr na, ca ha me apê mam me
aquêtjê pyràac, ne pê mehkwỳ, kỳj rũm
me Pahpãm mã me hàpên catêjê na me
hahkre pej nare kam, ihtỳj me hũrkwa
kam me ahna amji to pôj.
3 Ne ca ha me hacjên catêjê to ma me
amji japackre, ne mehtehcajpar to hanea,
pom ca ihhêj ne me cahê na me acuhhê
he. Ca ha cute me amji pupun to kêanre
atajê jamãr to me apa to hanea, pom ca
me caa ate me amji pupun xà kêanre to
me amji pupun he.
4 Ne ate me gikwa tuw xà na ate me
ajpẽn par xà atajê, ca ha atỳj amji mã
me hũpahti to me apa. Na ca ha me apê
mempjê me, me apê mehprõ, ca ha ate
mam me ajpẽn par xà ata na, ma me amji
jarkwa to me amji japackre to me apa. Ne
nee jũ caxuw ahti na, me aprõ me, me
apjê kaj na ate jũm me ajpẽn caxun to
amji kam me gapac xà hamreare. Ampo
na? He quê ha ihtỳj Pahpãm, por jũm ahti
na jũm caxun to ipa ata, to kêanre ne. Ne
hanea ne, por jũm te amji kam hapac xà
xyre kam me pahpahàmti ton to ipa ata,
quê ha hanea ne apu to kêanre ne.

Cu ramã me pamã ampo atajê pyrên ri me pajakryti to prãm

5 Ne nee hanea ne, ame ihpore pit kĩn
to me apa ata kam, me gõ pore incwỳr xà
to pit mã me amji kam gapac to me apa
nare. Ne pom ramã me amã ampo atajê
pyrên, ca ha atỳj me gakrya na ame apa.
He pê Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kam, Pahpãm
ramã me ana ita na amji jarẽn to:

"Wa ha nee jũ caxuw me arer nare,
ne nee jũ caxuw me amã hikran nare"
hane.

6 Pahpãm te me ana amji jarẽn xà ita
cwỳrjapê, cu ha pahtỳj Tawi xwỳ jõ
kàhhôc kam, cute amji jarẽn xà ata kôt,
me amji jarẽn to:

"Pahhiti pê Pahpãm pê itehcajpar catê ita
kam,
jũ wỳr quê ha jũm amji mã hamã ne ito
kên,
na wa ha nee apu amji mã pa nare" hane.

7 Ne mam cute me ato ihhimpej catêjê
te me amã Pahpãm jarkwa to hahkre na,
ca me to amji japackre. Ne cute amji kam
me hapac xà me, mehtyc xà na me to amji
kampa, ne mehkôat Jeju to amji mã me
ahimpej to me apa.
8 Ne nee jũ caxuw Jeju Crixtô pintuw
xà nare. Ne amcro itajê kam, cupê mam
Jeju ataa, ne quê ha cormã cupê Jeju ata
rohnỳtti mã.
9 Ca ha nee ite me amã Jeju te amji kam
hapac xà pejti to hahkre xà ata kaj na,
jũmjê te me amã ajteare mã ampo pihho
to hahkre xà ata kôt, amji kam me gapac
nare. He Pahpãm ri hàhcaprĩa kam, me
pamã pahte amji kam me pajapac xà to
ihtỳj ne to impej. Ne jũ wỳr quê me
panquêtjê te amji kam hapac xà te me
pamã me pajõ cawpa xà ata, me pamã
me pahte amji kam pajapac xà to impej.
Ampo na? Por cute amji mã me hõ cawpa
xà ata me, me ipijacri xà atajê cunea kôt
hamreare.

Jeju ihtỳj me pamã pahte amji kam me pajapac xà to ihtỳj

10 Ne por Krĩpinkrên kam Pahpãm mã
mehcajrẽn catêjê Pahpãm jũrkwa kam
cumã me ampo pry to caxàr to me ipa
atajê, ihtỳj cute ampo pry to me ipijapar
xà ata to me Pahpãm kam hapac atajê
kwỳ ku, mã me hĩ to pit mã ihtỳj, ne nee
me cumã caxwãm pê cute amji kam me
hapac xà to ihtỳj nare. Ne me pa nare, he
ihtỳj quêt Jeju me pamã pahte amji kam
me pajapac xà to ihtỳj. Mã nee Pahpãm
jũrkwa kam cumã me hàpên catêjê atajê
te ahna me pahho xà hamreare.
11 Ne Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ
pahhiti caku cunea jõ amcro pyxit kam,
cute me Pahpãm to kên jahpan xà na,
me ampo pry cura atajê caprô to Pahpãm
jũrkwa caxwỳn pejti ata mã acjêj, ne
Pahpãm mã cupẽ. Ne por cute me ampo

pry curan atajê jĩ to ma krĩ pê me hapôj,
ne curia me to capa.
12 Cwỳrjapê ri cute me ampo pry curan
kôpit na, krĩ kaj na Jeju tyc, mãr quê
caprô to me pamã me pahkên cuhhõ.
13 Hỳ cu me papê hũràac, ne cuxà krĩ
ita kam cute me amji kam hapac xà tũm
itajê mã me hikra, ne Jeju kôt põ mã me
pahcato. Quê ha me pahpahàmti na me
pahto, cu ha nee ame pahpahàm nare.
Ampo na? Pê Jeju to me hanea, ne me
pahcumam me cumã ihpahàm catia to.
14 Ne me pamã pjê kam krĩ itajê nõ
jàhhuc rohnỳtti mã xà hamreare, na cu
ha pahtỳj côjkwa pĩn Pahpãm te me pamã
krĩ kam me pahkrĩ rohnỳtti mã xà jõr xà
ata japê.
15 He Jeju Crixtô kôt ri, Pahpãm na me
pajàhtêp xà, ne nee cumã ampo pryre
to me ipijapar ata jõr xà kôt ahna me
pajàhtêp xà nare. Cwỳrjapê cu ha me
Pahpãm mã cupê me pajõ Pahhiti cati ne
impejti na hũrên me pajakryti na, cumã
me amji jarẽn to me pahcuhhê tu. He
pahte me to hajỹr xà ita pê pahte cumã
ampo jõr pyràac, na quê ha ihtỳj me
pahpyrên hakryti ne.
16 Ne hanea ne gõtpê atỳj me ajpẽn
tehcajpar to me ajpẽn to impejti to me
apa. Ampo na? He ita te hajỹar ne cupê
ate Pahpãm mã ampo jõr xà. Na quê ha
hanea ne ihtỳj hũrên hakry.

Cu pahtỳj me pahto ihhimpej catêjê Pahpãm mã mehcajrẽn to prãm

17 Na ca ha atỳj me akwỳ kam me ato
ihhimpej catêjê krac ri me acjêj, ne me
kampa, ne catyt kam ihkôt me apa. Ampo
na? He ihtỳj cumã jũ caxuw cute Pahpãm
mã me ana amji jarẽn na cumã hahkre
pej, na ri ihtỳj me gamãr to me ipa. Ca ha
ate me kam gapac na, quê ha ampeaj kam
cute me gamãr xà ita pyrên hakry, nãmri
ca ha ate me kam gapac nare na, quê ha
cumã amji kĩn nare kam, me gamãr to
ipa. He ate me hajỹr xà ita te nee me
atehcajpar xà hamreare.
18 Ca ha atỳj Pahpãm mã me icajrẽn
kam to acrà tu ne. He ihtỳj jũmjê ampo
kên na me icãmjĩ cakrô, wa Pahpãm kam
mare mã catyt kam me ipa na, me imã
amji jahkre pej. Ne me imã ihcunea na
catyt kam me ipa kam me to icrà tu na
me amji to prãm.
19 Ne wa ha kypê me awỳr nare, mãr
ca Pahpãm mã me icajrẽn, wa me awỳr
amji jaxàr to amji to ijàhtũm nare, ne
amji jaxà.

Pê Pawrô Pahpãm mã mehcajrẽn

20-21 Jeju pê me pajõ Pahhiti, ne me
pancwỳrjapê ihtyc xà ata kôt ri, cupê carà
cahàcre hôhti jamãr catê catia pyràc,
ne cupê me pajamãr catê catia. He
Jeju pê me pahkritxwỳ caprô pijaxwỳr
xà ata te ihtỳj Pahpãm te me pahkên pê
me pahpytàr rohnỳtti mã na harẽn. Pê
Pahpãm hacpỹa mã Jeju to ihtĩr. Pahpãm
te me pahcarĩcti kam ame papa na me
pahton, mãr cu nee ame amji mã ampo
cupa nare ata mã, wa me acajrẽn to hane
he:
— Me ijõ Inxũ Cati, Juta catêjê pê hanea
ne Jeju na mehkwỳ atajê tehcajpar to
impeaj ne, mãr quê ate ampo cunea na
amji mã to prãmti xà te acajpuaw xà ata
to pit mã, me to me ipa. Ne hanea ne akra
Jeju Crixtô kôt me imã ite amji kam me
ijapac xà to impeaj ne, mãr wa ihcunea
na me acajpuaw. Ne me imã mehcunea te
akra to acatia to cati na to prãm rohnỳtti
mã. Ampeaj kam! — hane.

Ihkàhhôc jicu xà kam cute amji jarẽn xà

22 Ỹhỹ Jeju kam me ikjêjê, wa ite me
amã ihkàhhôc jatujre ita hôc, mãr ca ite
me gapackre xà itajê kam me amã amji
kĩan kam, me kam gapac to impeaj ne.
23 He xà ramã me amã, cute me hacjên
xà pê me pahkjê pê Timot cator na, me
amã hahkre pej? He ramã cute me cator.
Na quê ha iwỳr cute uua ne ita ri cator
na, wa ha me ajwar me awỳr me mõ ne
me apupu.
24 Ne wa ha cute me ato ihhimpej catêjê
me, me cupê Pahpãm na mehkwỳ cunea
mã me ijõ hàpà kujate. Ne ita ri, me
pahkjêjê kwỳ pê Prytikra jõ pjê catêjê te
me acunea mã me hõ hàpà kujahêc.
25 Ne imã Pahpãm te hàhcaprĩa kam me
acunea to impej na to prãm.

Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr
TIJAC JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Tijac pê Krĩpinkrên jõ krĩ kam Jeju na mehkwỳ jakrã mehkrĩ atajê to ihhimpej catê. Ne cupê Jeju tõ te amji to hapu na kjê impeaj, ne cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê pjê cunea kam, Juta catêjê te Jeju to amji mã mehhimpej atajê mã hõ kàhhôc ita kujate. Na pê mam hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr, Tijac Jõ Kàhhôc** (Tijac).

Ne pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kam, pê me pamã ampo pejti to hahkre to hane he. Cu ha pahte Jeju to ampeaj kam amji mã me pahhimpej na, cu ha catyt kam Jeju te amji kam hapac xà impejti intuwti ata kôt ame papa.

Pê Tijac me cumã amji jarẽ
Me Hàpên Xà 12.17; Carati 1.19

1 Hàpà me ikwỳ! Pom me apê Jeju na mehkwỳ, ne me apê Ixaher catêjê jakrã te tôxi, ca pjê cunea kam ame apicràn ne ame akrĩ atajê, itea wa me amã ihhôc. Ipê Tijac, ne ipê Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã ijàpên catê.

Cu ha pahtỳj pahte me amji pupun xà kêanre mã me pajũcanãr to me papa
Ruc 6.20-23; Roman 5.3-5; 1 Petrô 4.12-19

2 Ỹhỹ, Jeju kôt pahte ajpẽn to me pahkjêjê atajê, ca ha hãn ne, ampo te me ato jũ mãn xà kêanre na me amji pupu, ne atỳj hũrên me gakry.

3 Ampo na? Pahpãm te me acapi xà caxuw ri hãn ne me amã me akên xà itajê kujate, cute me gahkre peaj prãmte, mõrmõ ca ajkĩ ampeaj kam ihkôt amji kam me gapac to me apa rohnỳtti mã. Ne pom ate me akên xà na me amji pupun ita kam, ca ha me gũcanãar kam me to gàhtàt to me amji pyràc to me apa. Ne ramã ate ita na me amji jahkre pej pejtu.

4 Na ca ha ate me gũcanãr kam me to acrà na, ca ha ma me to amji kà to me mõ. Ne ca ha toa me amji jĩ tỳj na, quê ha me acaxwãm pê ate me amji kam me gapac xà kam me apê ampo hamre nare, ne ihtỳj me amã ampo cunea Jeju kôt ate me to apa xà caxuw.

5 Quê ha jũm pê cute amji jahkre pej krã kreti nare, quê ha amji na Pahpãm wỳ, quê ha ihtỳj cumã cute amji jahkre pej krã kreti gõ. Ampo na? Pahpãm jàhcajrẽan to hàhcajrẽn, ne hàhcajrẽan kam hãn ne me pahcunea tehcajpa, Jeju kôt me papa xà ita na.

6 Na ca ha me Pahpãm wỳr xà wỳr, amji kam me gapac to me hane he, ne amji mã me garkwa to:

— Wa ha Pahpãm na ahwỳ, quê ha ihtỳj imã ijũpar krã kreti gõ. He wa itỳj cute imã hõr na amji mã to hane. Ampo na? Pê ramã taa, ite ahna ijàhwỳr ita na, amji na imã awjahkre — hane. Ne nee ca amji mã me garkwa to:

— Mõrmõ quê ha Pahpãm imã ijũpar krã kreti gõ, nare, quê ha imã hõr nare, pỳpỹn — hajỹr nare. Nãmri cute me hajỹr catêjê pê ri ihhêj rũm kôc te amji wỳr côxwa krã jacjên pyràac, nare, me cupê ihhêj rũm kôc te apu pĩhhô incrà to pjê kam imprar, mã cute apu amji jacjên pyràac. Ne cute amji kam me hapac xà pintuw xi hyre nare.

7-8 Ne cute me hajỹr catêjê mã, quê ha nee Pahpãm ampo jõr nare. Ampo na? Mencaca xà te amji jĩkjê incrire nare. Na quê ha cute me amji kam hapac xà pijakrut jarẽn to hane he. Quê ha ihcunea te me cumã impejti na, quê ha me amji mã:

— Quê ha Pahpãm itehcajpar ita na — hane. Nare, quê ha ihcunea me cupê ihkaj na, quê ha me amji mã:

— Ihhêj ne nee Pahpãm mã itehcajpar prãm nare — hane. Na ca ha nee me cuxà ahna me amji mã harẽn to hajỹr nare.

Me pajakràj me, me pajakràj nare pyrên me pajakry
1 Petrô 1.24-25

9 Quê ha Pahpãm te me pahkjêjê nõ pê hamreare ata to ihkà, ne to ihtỳj ne to hakràj na, quê ha ihtỳj hakry.

10-11 Ne hanea ne me pahkjêjê nõ jakràjti ata te hajỹar, quê ha Pahpãm te cupê hakràj ata to incri na, quê ha ihtỳj hanea ne hakry. Ne pom me hakràjti itajê pê ihhêj rũm hôjahkratre rã. Quê ha irã, quê ha amcro tỳj cato ne ahna cô to, to incrà, quê ha pea ihpỳm. Hõhõ, ita na quê ha me hakràj atajê me hane he, ne cute amji kam me hapac xà atajê cunea jipôc ri me hamre.

Me pahcajpẽr xà pyrên me pajakry
Tijac 3.14-16

12 Nãmri quê ha me pahcunea te me pahkên xà ita kam me to pancrà, ne me pajũcanãr, ne me hakren, ne cormã amji mã me Pahpãm to me hajỹr na, quê ha ampeaj kam me pajakry. Ampo na? Me Pahpãm quê ha me pahkên itajê jahpan xà na, ihtỳj me pamã me pahtĩr xà caxuw me pajahĩ xà gõ, cu ha cahê na me pahkrĩ rohnỳtti mã. Ahnaa mã memprar tỳjti catêjê me he. Ne mehkwỳ jirôa pê me ajcahu, ne amji mã me hê pejti incwa he. Jĩkjê na mã cute hajỹr. Ata to pê Pahpãm cute mehkĩnti atajê mã awjahkre.

13 Nãmri, ca ha me anõ te amji kam gapac xà to ihcupan na amji cajpẽr na, ca ha nee amji mã garkwa to:

— Pahpãm te ri imã ite amji kam ijapac xà kên ita ton — hajỹr nare. Ampo na? He nee Pahpãm caca xà te hajỹr nare. Jũ wỳr quê jũm Pahpãm mã ihkên ton na awjahkre, quê harkwa kôt to. Ne hanea ne jũ wỳr quê Pahpãm jũm mã ihkên ton xà na awjahkre, quê to.

14-15 Nãmri quê ha jũm te amji mã ihkên ton to ipa to prãm na, quê ha amjia kôt ton to ipa, cute amji kam hapac xàa to. Jirô pê mã, quê ha ihtỳj ihkên mã axà, ne cute ihkên ton atajê jahpan xà na cumã amgõ, ne Pahpãm mã hikra ne ty.

16 Ne me ca nare, me ikjêjê impejti kĩnti atajê, nee ca ampo itajê nõ to, me anõa amji mã ahêj to:

— Pahpãm te ri, ite to ihcupan xà ita na imẽn — hajỹr nare.

17 Ampo na? Quêt ampo pejti cunea kam ihkên nare atajê cunea, côjkwa kam Pahpãm pĩn me pahwỳr hapôj. Ne Pahpãm te côjkwa kam hàhcujro xà ton ata ri, me pahwỳr ampo pejti itajê cunea kujate. Ne pyt ihtỳj me pamã amcro to, ahna carãre kam. Ne ahna ahtũm nare, quê ha ahcakrã ihpro, quê hipêr me pamã amcro ton nare. Ne nee Pahpãm te hajỹr nare, ne quêt me pahto impejti ita na, ne nee jũ caxuw cute me pahcaxuw amji kam hapac xà kên te ihcupan xà nõ ton nare.

18 Ne cute me pamã harkwa kam ihhêj xi nare ita kujahêc. Cu me kampa, cwỳrjapê ri cute me pahto amji kra. Cu ihhêj ne hipêr ame pahpỳpỳm, na ri me papê Pahpãm kra cakônĩ.

Cu ha me Pahpãm kampa, ne harkwa kôt me ton to me papa
Roman 12.17-21; Epet 4.25–5.2; 1 Jowãw 2.3-6

19 Ỹhỹ, Jeju kam me ikjêjê impejti kĩnti atajê, ca ha me acunea atỳj me gũpar prãmti to me apa, ne me acakôc xà me, me acryc na me apahàm jàhtôti to me apa, ne ampo itajê cunea to me amji japackre.

20 Ampo na? Ca hãn ne me acryc kam pra, ne nee Pahpãm mã me ampo pejti ton nare.

21 Cwỳrjapê, ca ha me ate amji kam me gapac xà pahàm nare, inxyre to ate me amji pyràc atajê cunea jicu. Ne hanea ne ate amji kam me gapac xà kên to me apa xà itajê cunea jicu. Ne quêt amji to me acati prãm nare kam, Pahpãm jarkwa na me amji to pôj. Ampo na? Nee mã ampo na nare. He Pahpãm jarkwa pê ampo hy kryjre kre jiprãj atajê pyràac ne ihtỳj ajcamẽ. Jĩkjê na, ca ha Pahpãm jarkwa kôt me apa, ne nee me ampo kên itajê ton nare na, ca ha atỳj me apicamẽn to me mõ.

22 Nãmri ca ha ate amji mã me garkwa to:

— Wa ha itỳj Pahpãm jarkwa catia ne kampa, quê ha ite impar xà atajêa kôt ihtỳj ito impej — hajỹr, ne nee ate ihkôt me amji ton nare na, ca ha caa ramã amji mã ahêj.

23-24 Ne por me Pahpãm jõ kàhhôc kampa, ne cama harkwa to me hapac kêt, ne nee me ton nare atajê pê ihhêj rũm me hũmre te irĩt xà kam amji kuc na ampo

ata kôt me amji pupun, ne memprar kwaa
kam me to hapac kêt atajê pyràac. Ne
nee cute jũ na xà ata na amji to me amji
japackre kam incrà nare.
25 Ne Pahpãm te amji kam hapac xà,
hãn ne nee me pahte ampo pejti ton tête
me pajiprõn nare, ne quêt cama ampo
pejti ton na me pahtehcajpa. Ne por me
hũmre me Pahpãm jarkwa cahyt, ne nee
amji pê me to hapac kêt nare, ne ihkôt
me ipa atajê, quê ha Pahpãm ihtỳj cute
me hàpên xà ton atajê cunea kam me to
impejti ne.
26 Nãmri quê ha jũm te amji mã harkwa
to:
— Ipê Pahpãm jarkwa kôt, ihkôt ipa
catê — hajỹr, ne nee cute ihcakôc kên
tête amji jiprõn nare, quê ha nee cupê
Pahpãm kôt ipa catê nare, ne cama apu
ahna amji to ihhêj to ipa.
27 Ne quêt Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati
mã ihkôt ipa catê te catyt kam ipa ata
jàpên xà te hajỹr he. Quê ha mempijapit
me, me huwatĩ pê ampo jamreare, mã tee
ame amji to hàhhuc to me ipa atajê, quê
ha ihtỳj mehtehcajpar to ipa. Ne me cumã
Pahpãm kĩn nare catêjê te amji kam me
hapac xà to amji tũm nare. Hõhõ, cute me
ampo pijakrut ton xà itajê na ri, Pahpãm
mã nee cute me ampo to ihcupan xà nare,
ne mempeaj to mempej.

2

Cu ha pahtỳj amji mã me cupê hamreare atajê cupa
Roman 2.11; Coroxo 3.25

1 Ỹhỹ me ikjêjê, pom ca me pajõ Pahhiti
pê Jeju Crixtô pê hirã pê impej ata to amji
mã me ahimpej to me apa atajê, he me
pahte mehcunea jirôa pê me pajõ Pahhiti
cati na me pamã hahkre pej. Cwỳrjapê ca
ha nee jũmjê nõ to mehkwỳ jirôa pê impej
nare, ne quêt mehcunea to amji kam me
gapac to apipẽnti to me apa.
2-3 Quê ha jũm jakràjti, kà impejti me ôr
te hũhhi na hê xà ata, ate me acuprõn xà
wỳr mõ, ca ha me hõmpu ne me hahkre
pej pyrentu, ne me cumã garkwa to:
— Ajpên mõ, ne ita ri ca gỹr xà impejti
ita kam jỹ — hane. Ne hanea ne jũm pê
hamreare ata pupu ne me cumã:
— Curia ca xa, nare, ca to jỹ, pjê kam
ipar cahê na — hajỹr na, he mõrmõ ca
ramã ate me jũm to hajỹr, na wa me amã
ihkôt harẽ.
4 Ampo na? He ca me caa, ajte ajpẽn to
amji kam me gapac xà kêanre itajê ton to
me apa. Ne amji to me apicokjêr to me
apa. Ne ahna Pahpãm pê me akam ihkaj
na.

Cu ha nee me cupê hamreare atajê jirô pê, me hakràjti atajê to impej nare

5 Me ikjêjê impejti kĩnti itajê, me
ikampa. Pahpãm te amji mã me cupê
hamreare atajê capi, mehkwỳ jirôa pê
cute amji mã me to ihhimpej catia to
prãmte. Ne pê ramã Pahpãm cute amji
mã mehkĩnti atajê te ihhimpej xà mã
mencjêj na, me to awjahkre.
6 Ne me ca nare! Ca ajte Pahpãm kĩnte
me cupê hamreare atajê to amehkêanre,
ne ma ame curê, cute jũ mã ame aton
nare kam. Ne ca me hakràjti atajê to
pit mã mempej. He me hakràjti itajêa
ri ihtỳj hãn ne me amã mehhêj to me
ipa, ne me gũhkra jàpên xà jahpan xà
na me hakràj cati to me ipa. Ne mehhêj
xi to ampo cunea na me ato ihtỳj tu to
me ipa. Ne ma me acukij xà wỳr me ato
ipa, cute me akên mã me arẽn prãmte, ne
hipêr mehhêj xia kam me apê me gõ pore
incwa. Xà ajkĩ me cupê hamreare atajê
mã me ato hajỹr to me ipa? Hãpà! He me
hakràj catêjê ri ihtỳj me ato hajỹr to me
ipa.
7 Ne me hakràj itajêa ri Jeju na mehkwỳ
me, me pajõ Pahhiti pê Jeju japrỳ to
mehcakôc kêanre to me ipa.
8 Ne Pahpãm pê me pajõ Pahhiti jõ
kàhhôc ihtỳj me pamã ihhimpej xà ata to
hahkre to hane he:

“Pom amãa amji kĩnti ita na,
quê ha amã me akwỳ cunea kĩnti ne”
hane.

Ca ha ate me harkwa ita par xàa kôt me
apa na ri, me amã ihkênre nare.

9 Nãmri ca ha ate põ rũm me hũmre
itajê pupun xà kôt, me to impejti na, ca
ha me ca ramã me akên mã me amji rẽn
to me mõ. Ate Pahpãm te amji kam hapac
xà jirô pê me apỳm, cwỳrjapê ri ramã me
akên mã me arẽn to mõ.
10 Ne por quê ha jũm amji pê Pahpãm te
to ihhimpej xà nõ pyxit ne ihcaca ata, quê
ha taa ramã ihkên mã hàr to mõ. Quê ha
Pahpãm jũm ata mã harkwa to:
— Ca ha ate ijarkwa nõ pyxit ne ihcaca
na, ca ha ramã ihcunea caca.
11 — Ampo na? Wa ite amã ijũjarẽn to:
"Nee ahti na axy nare" hajỹr, ne hanea ne
amã: "Ca ha nee jũm curan nare" hajỹr.
Ca ha ate ahti na axy nare cakrô, ate jũm
curan na, ca nee ate ipar nare, na ca ha
ihcunea na akên mã axà — hane.
12 Ne Pahpãm jarkwa ihtỳj catyt kam
pahte me papa na me pahtehcajpa, na cu
catyt kam me papa. Ne nee ame pahcakôc
kên to me papa nare. Nãmri quê ha ihtỳj
me Pahpãm jũ caxuw pahte amji kam me
pajapac xà atajêa na me pahcukij to mõ.
13 Ne me pahcukij ne me pahto ipicokjêr
xàa kam, quê ha Pahpãm cute mehkwỳ
caprĩ nare atajê, hanea ne nee me caprĩ
nare. Ne por mehkwỳ caprĩ, ne me to
impejti atajê, quê ha Pahpãm ihtỳj me
caprĩ, ne me to impejti ne.

Cu ha nee me pajarkwa cràre to me pahcakôc nare

Ruc 3.8-14; Me Hàpên Xà 26.19-20

14 Me ikjêjê, ca ha me anõ te amji jarẽn
to:
— Wa itỳj Jeju to amji mã ihimpej to
ipa — hajỹr, ne nee Jeju mã gàpên to apa
nare ita kam, xà quê ha ajkĩ ihtỳj Pahpãm
jũm te hajỹr ata kên pê hũtà? Hãpà! He
Pahpãm mã ca nee ihkra pê Jeju ata to
amji mã ahimpej nare.
15-16 Ne ihnõ xwỳjê, quê ihhêaj to me
pahkjêjê nõ mã prãm, ne cumã ihkà na
prãm, ne awỳr cato, ca ha cumã ampo jõr
nare ne cama cumã:
— Imã Pahpãm te amã ampo pejti jõr,
ne ato impejti na, ato prãm. Ne imã jũm
te amã akà me gõ jõr, mã ate gàpàn na, ato
prãm — hajỹr, ne nee ihtehcajpar nare
na, jũ mã quê ha curi? Jũ wỳr quê ha apu
amji mã hamã.
17 Hõ, quê ha jũm te ihcaprỳ na Jeju to
amji mã ihhimpej to ipa na amji jarẽn, ne
nee ihkôat amji kam hapac to ipa nare na,
quê ha nee jũm ata apu amji mã hamãr
nare.
18 Nãmri ca ha me anõ te imã:
— Ca atỳj Jeju to amji mã ahimpej, ne
cumã gàpên to apa, ne pa nare, wa cama
Jeju to amji mã ihimpej to ipa, ne nee
cumã ijàpên nare — hajỹr na, wa ha amã
amji jarẽ ne amã:
— Wa itỳj Jeju to amji mã ihimpej to ipa
xà ita jĩkjê na, itỳj hanea ne cumã ijàpên
to ipa. Ne ijàpên xà itajêa ri ihtỳj ikôt
ipa na ijarẽ — hane. Ne ca, ca nee Jeju
mã hàpên xà to gàpên nare, mã ahna me
apupun nare ita kam, jũ mã quê ha me, ne
ate Jeju to amji mã ahimpej na me gahkre
pej? Jũ wỳr quê ha ita na ahna me gahkre
pej!
19 Mõrmõ ca hãn ne atỳj amji mã
Pahpãm jarẽn to:
— Wa itỳj Pahpãm pyxit peaj ne ihtĩar
na ihkrĩ na, amji mã to hane — hajỹr na,
quê ha gũjarẽn xà ata nee Pahpãm kôt
apa na garẽn nare. Ampo na? He ihtỳj
hanea ne me pahcurê xwỳn carõ kên atajê
me, cupẽ jarôti atajê amji mã Pahpãm
krĩ na to hane, ne ihtỳj hũpa me cumã
ihkàhhy krỳ cakrô, nee me cupê Pahpãm
kôt me ipa catêjê nare.

Pê Aprãw Pahpãm to amji mã ihhimpej, na pê ahna amji capa

20 Ne ate me amji jahkre kêatre, na wa
ha itỳj me amã to hahkre. Nãmri ihcaprỳ
na pahte Jeju to amji mã me pahhimpej na
me amji jarẽn, ne me pahte cumã hàpên
xà ton nare ata na ihkaj na. Ne ihcaprỳ na
me pahte amji jarẽn xà ata kôt hamreare.
21 Na wa ha ampo itajê na me amã me
panquêt xwỳAprãw to icato, ne me amã
to hahkre. Pê Aprãw Pahpãm to amji mã
ihhimpej na, Pahpãm mã impejti. Ne mẽr
jũ mã pê ajte ne Pahpãm cuna mã impejti?
He pê nee jũ mãn nare. Ne ihtỳj, Pahpãm
jarkwa kôt, ajmãr ihkra pê Ixac cura, kẽn
jakôt na. Pê Pahpãm hõmpu, ne ihtỳj cute
to amji mã ihhimpej na hahkre pej, na pê
ahna amji capa.

22 Ne pom cute ajmãr ihkra curan, mã
cute ahna hõmpun ita, ihtỳj amji caxuw
Pahpãm kam hapac pejti na harẽ, ne ihtỳj
hanea ne amji mã to ihhimpej na harẽ.
23 Cwỳrjapê ri Pahpãm jõ kàhhôc kam
Aprãw jarẽn to:

"Aprãw te Pahpãm kam hapac,
ne toa amji mã ihhimpej to ipa,
cwỳrjapê ri Pahpãm cajpuaw,
mã cute ihtỳj ahna amji caxàr,
ne cumã, 'Apê ikwỳ nõ' " hajỹr.

24 Ne mẽr hõhõ, ita na me gũcapi to
impeaj ne he. Nee mã cu Pahpãm to
pahte amji kam me pajapac xà atajê pit,
Pahpãm cuna mã me pampejti na me
pajaxôr nare. Ne quêt cu hãn ne hanea
ne Pahpãm mã me pajàpên xà ton to
me papa atajê ri, Pahpãm cuna mã me
pampejti na me pajaxô.
25 Ahnaa mã pê cahãj pijapit xyre pê
Rapekwỳj xwỳ ata he, ne Juta catêjê
pijakrut pê Krĩcuxwati pupun catêjê atajê
to ne me hũpate mehtẽm na mehtehca-
jpa, ne hũrkwa jimoc ri kỳj pê me to
amxu, ne me to wrỳ, ne ma jũ kam me
cute me hahêr catêjê atajê pê mehkujate
he. Mã Pahpãm te Rapekwỳj jàpên xà
itajê na hõmpun, ne ihtỳj cute to amji
mã ihhimpej na hahkre pej, ne ahna amji
caxàr.
26 Ne pom Pahpãm to amji mã me pah-
himpej xà jarẽn me, cumã pajàpên nare
ita pê ampo kôt hamreare ata pyràac.
Ne ihhêj rũm cupê ramã mehtyc mã carõ
hamreare pyràc, ne nee ampo caxuw
impej nare, ne ampo na hamreare.

3

Cu ha me pajarkwa cakôc xà kôpĩ
Epet 4.29

1 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ihhêj ne me gàhtôa
ne Jeju na mehkwỳ kam, me cumã ampo
to hahkre catêjê na me amji to prãm.
Co he, nãmri pahte me ampo to hahkre
catêjê atajê, cu ha pahtỳj me pajarkwa to
me pahkwỳ to me pahhimpej to me mõ.
Cwỳrjapê quê ha Pahpãm me pahkwỳ
jirôa pê, caxwãm catia mã me pahcukij,
ne ma me pahpupu. Ne me pahcukij
ne me pahto ipicokjêr xà jõ amcro kam,
quê ha Pahpãm cute mempejti ton jahpan
xà na me cumã mempejti gõ, ne cute
mehkên ton jahpan xà na quê ha me
cumã mehkêanre gõ. Cwỳrjapê, ca ha
nee me gàhtôa ne me apê me cumã ampo
to hahkre catêjê nare, nãmri ca ha me
anõ pyxit te caxwãm catia mã, amji kam
gapac to catyt kam apa na, ca ha atỳj apê
me cumã ampo to hahkre catê.
2 Mẽr ampo na mã wa ame amã ijũjarẽn
xà ita to hane? Nee mã wa ampo na ame
amã ijũjarẽn nare. He cu me pahcunea
hãn ne ihcunea na pahkên xà ton to me
papa. Ampo to cu hãn ne me pahkên xà
catia ton to me papa? Me pajarkwa to!
Nãmri quê ha jũm te harkwa to ihcakôc
kên ton to ipa nare na, quê ha ampeaj
kam ihcunea na impej. Ne quê ha ihtỳj
harkwa himpej xà to amji to ihhimpej to
impejti to ipa.
3 Na ca ha me anõ cawrôti nõ catia
jarkwa mã wakỳre incrire nõ jaxà, ne atỳj
jũ ri to atẽm xà ata wỳr to tẽ. Ca harkwa
cakrô na to tẽ, ne nee ate to atẽm xà ata
ri to atẽm nare. Ampo na? Quê ha ihtỳj
jũ kam ato tẽ, ate to atẽm xà ata kaj na.
4 Ahnaa mã hanea ne côxwa kam pàr
kreti he. Quê ha tee côxwa kam kôc
pahtỳjti ihcajpêr to mõr cakrô, quê ha hõ
kam, pĩ po te ihcakrỳn xà incrire ata ihtỳj
to ihhimpej to mõ, por jũ ri cute to mõr
catê te to mõr xà ata wỳr.
5 Jĩkjê na mã me pajarkwa te hajỹar.
Ne incrire cakrô, ihtỳj amji to hàprãr to
catia to ipa. Ne mẽr jũ mã ca ha krytxwa
jakrat kryjre ata to amji kam gapac to? He
ihkryjre cakrô, ihtỳj põ kam cuhy catia to
ne to pôr.
6 Jĩkjê na mã me pajarkwa te hajỹar. Ne
me pajarkwa pê ampo kên cunea xakat.
Ne me pajĩa kam ihcuhhê cakrô, ihtỳj me
pajĩ cunea mã ihkên cràn to ipa. Ne me
pajarkwa cakôc xà kêanre atajê hãn ne
ampo kên jàhtôa ne to. Ne cupê ihhêj rũm
me pahcurê xwỳn jõ cuhy ata pyràac, ne
ampo jàhtôa ne ahna hapỳ ne to kên to
ipa.
7-8 Ne cu hãn ne ampo pryre me, pryjara
me, tep me, ihkênta kwỳ me, ampo kên

kwỳ jàhtôa ne me to capô nõ cakrô, jũ wỳr cu ha me pajarkwa ita to me capônỹre ne, quê ihcarĩcre ne. Ne me pajarkwa ita cakôc xà kêanre ita pê ihhêj rũm cagã xwa cacô te me pahcuran xà, ne ihtỳj me hàhtôa pê cute me amji kam hapac xà to kêanre to ipa. Ne jũ wỳr quê jũm to ihhimpej quê kêt.

9 Ne me pajarkwa ita to cu me pajõ Pahhiti pê Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati mã me pahcakôc to mempejti to me papa. Ne toa me Pahpãm te amji kôat mehĩ ton atajê xũn kêanre to me papa.

10 Ne me pajarkwa ata pĩn ri ihcakôc xà impejti inxôti atajê hapôj, ne hanea ne hàwxũn xà kêanre xỳhti atajê hapôj. Ỹhỹ me ikjêjê, me akam quê nee itajê nõ hajỹr nare.

11 Xà quê ha ajkĩ cô jatuj xà nõ pĩn ihtỳj cô inxô me côxwa ajcacwa ne ajpjê? Hãpà, jũ wỳr quê apu amji mã hamã.

12 Ỹhỹ me ikjêjê, xà quê ha ajkĩ ihtỳj prĩn kam crowrà xô nõ cato? Nare, quê ajkĩ ihtỳj ahkrỳt kam pypypre nõ cato? Quê! Jũ wỳr quê apu amji mã hamã. Ne jũ wỳr quê jũm amji mã hamã ne côxwa xwati nõ kam cô inxô jaxà. Mẽr hõhõ, garkwa cakôc xà to ahimpej pêa to apa, quê nee ihcakôc xà pĩn hàwxũn xà kêanre atajê hapôj nare, ne quêt ihcakôc xà impejti to pit mã ihcakôc to ipa.

Pê Pahpãm me pamã me pahkrã kre gõ

13 Xà ajkĩ me akam hõtpê jũm jũpar krã kreti te amji jahkre pejti nõ ipa? Quê ihhêaj to jũm te ipa na, quê nee cute amji to cati prãmte apu amji to hàmnãn to ipa nare. Ne por quêt hàpên xà impejti, cuhtacti atajê, quê ha ihtỳj hũpar krã kreti na harẽn to, to ipipẽ to ipa.

14 Ne ihhêj ne me akwỳ kwỳ ihtỳj ajpẽn jũ na ame amji to prãm to me ipa, ne amjia kôt amji to cati to prãm, ne ihtỳj jũm te cuna mã amji kam me hapac xà to kên ata to me amji kam hapac to me ipa cakrô, mã ihtỳj mempej krã kreti na me amji to ihhêj to me ipa.

15 Nee Pahpãm cute amji kam me hapac xà te hajỹrjê na prãm nare. Ampo na? Pom cute amji kam me hapac xà itajê nee côjkwa kam Pahpãm pĩn hapôj nare, ne pjê kam ame ipa atajê pĩn ri hapôj, ne hanea ne me pahpĩn hapôj. Ne me pahcurê xwỳn carõ kên ata pĩn hapôj.

16 Ne por jũ ri ajpẽn jũ na ame amji to prãm atajê me, amjia kôt amji to me ipicamẽn prãm catêjê amehkrĩ atajê ri mehkêanre, ne nee me ajpẽn par nare, ne ampo kên ton to pit mã, me amji kam hapac to me ipa.

17 Quê ha jũm xũmre te côjkwa kam Pahpãm pĩn krã kreti te amji jahkre pejti ita pyr na, quê ha hane he. Quê ha mam cati mã cute amji kam hapac xà cunea kam impejti ne, ne nee apu ampo kên kryjre kwỳ ton to ipa nare. Ne quê ha mehcunea caprĩ to ipa, ne ma ajpẽn tête me hiprõn to ipa, ne amji mã mehkwỳ cupahti to ipa, ne me ahna ihpahàmti to ipa. Ne cute me ajpẽn par xà kam, hãn ne nee mehkwỳ cakôc xà na, mempar prãm nõ nare, ne ihtỳj me kampa, ne mehkôt hakop, ne me caprĩ ne mehtehcajpa. Quê ha ihhimpej xà ata krac ri me hàpên xà cunea impej pit. Quê ha mehcunea to ipipẽnti to ipa. Ne nee hũjarẽn kam apu amji to ipimxur nare, ne hirãa pê hãn ne hũjarẽn jicu xà mã to hahêr tu.

18 Ne por jũm xũmre pê ajpẽn kam me to impej catê ata pê ihtỳj mehkwỳ cunea mã catyt kam me ipa na, me ton catê. Ne ihhêj rũm cupê ampo hy kre catê mã amji mã ampo hy ata kre, mã cumã intep, mã cuku ne mehkwỳ jàhtôa mã to harte ata pyràac.

4

Cu ha nee ampo kôt me papijapu nare Jowãw 16.24

1 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ihhêj ne hõtpê me ajpẽn cujtên to me apa. Ampo na? Nee mã ampo na nare. He amjia kôt ate amji mã me acaca xà na prãmti atajê, ihtỳj ramã me acaxwãm pê hanea ne me acujtê. Ne ramã ate me ampo kên ton xà nare na me amji jahkre pej cakrô, ca atỳj ajte me ampo kên ton to me prãm.

2 Ne ca atỳj ampo pej itajê na me amji to prãam kam ame apa cakrô, ca ha nee ame amji mã hamãr ne amencwỳr nare. Ne hanea ne ca hãn ne atỳj me hàhcukrêaj

kôt mehcuran prãm. Ne cormã me amã ampo kwỳ cunea na amji to prãam to amji to prãm cakrô, jũ wỳr ca ha me cumã acato ne amji mã me apy. Cwỳrjapê ca atỳj ame ajpẽn mã, ne ame ajpu. Ne ampo na ri me apê ampo pej atajê cunea jamreare? Nee mã ampo na nare, ca nee ahna me Pahpãm wỳr nare na ri.

3 Ne mẽr ampo na mã ca hãn ne ahna me Pahpãm wỳ, ne nee mencwỳr nare? He ca ahna me gàhwỳr to kêanre, ne cama hãn ne ampo me acajpuaw atajê na pit mã amji mã me ahwỳ. Ne Pahpãm pê ahna ihkaj na.

4 Ne por me cumã Pahpãm kĩn nare atajê, ca nee amehkôt me apa nare. Nãmri ca ha ate mehkôt ame apa na, ca ha ramã amji to apê Pahpãm curê xwỳn. Ca ha ate mehkôt hajỹr na, ca ha nee hipêr Pahpãm cahê na ame apa xà nare, ne ramã me hicu. Ne pom me amã ampo kĩnti kôt me apa xà itajê pê ihhêj rũm me hũmre me pyjê te apu amji mã hikran, ne ma ramã ahti na amji to amenxy to ame hikwa to mehcuhkwỳr pyràc.

5 Ne pê Pahpãm jõ kàhhôc kam ramã me pahto hũjarẽn to:

"Me pahte hajỹr tũam,
na cu pahtỳj ajpẽn jũ na ame amji to prãm to ame papa" hane.

Ne nee ihcaprỳ na me pahto hũjarẽn to hajỹr nare.

6 Ne Pahpãm te ita tête me pahhyr xà caxuw, ihtỳj cumã carôt tỳj. He quê ha ihtỳj pahte amji mã me ampo na prãmti ita jicu na, me pahtehcajpa. Ne pê ramã Pahpãm jõ kàhhôc kam ihhôc ata me to hũjarẽn to hane he:

"Nee Pahpãm mã cute amji to me cati prãm catêjê kĩn nare,
ne ampeaj kam cama me kam incryc.
Ne por cute amji to me cati prãm nare atajê ri Pahpãm mã mehkĩn,
ne cumã mehtehcajpar prãm" hane.

7 Cwỳrjapê ca ha me amã Pahpãm kĩn catêjê atỳj me cumã amji gõ, quê ha taa me ato ihhimpej. Ca ha me ca xwỳjê ma ame pahcurê xwỳn pê Xatanaj te amji kam hapac xà caca, ne nee Xatanaj to amji mã me ahimpej nare, ne ma amji tête ame curê, quê ha me akampa ne ma pra.

8 Nãmri ca ha ate Pahpãm wỳr me apipkjêr ne mehtêp to me amõr na, quê ha hanea ne Pahpãm ihtỳj me awỳr apkjê ne me ana ahtêp. Ne ate me ampo kên ton atajê, ca ha me ton jicu. Ne por ate me ampo kên to amji kam me gapac atajê, ca ha me to amji kam me gapac jicu, ne ampo pejti, tetetti to ca ha me amji kampa.

9 Ne por ate ramã me ampo kên ton atajê, ca ha me to amji kampa, ne kam me amã amji kĩn nare ne, ca ha tee hapu na ihcaca xà te atỳj me amrã. Ne nee hipêr ame apicxar nare, ne ca ha cama ame amrã. Ne me amã amji kĩnti atajê, quê ha me amã amji kĩn nare na amji to, ne me amã amji kĩn nare ne.

10 Ne Pahpãm kĩnte me pahkryjre na, ca amji to me amji japackre. Ne nee Pahpãm mã amji to me gàprãr nare, ne cama cute me ato cati xà na amji na me hamã, quê me ato ajcamẽ, ne me ato cati.

Cu ha nee me pahkwỳ na me pahcakôc kên nare
Ruc 6.37-38; Roman 2.1-3

11 Me ikjêjê, ca ihhêj ne me akwỳ te amji kam hapac xà na me hõmpu, ne ahna me gàhcukjêr to me apa, ne ate mehkên mã me irẽn prãmte, me ahna acakôc kêanre to me apa. Ne Pahpãm pê ate me akwỳa na acakôc to hajỹr na ihkaj na. Ampo na? Ca ha ate Jeju kam me akjêjê atajê na me acakôc kêanre to me apa na, ca ha ramã Pahpãm te amji kam hapac xàa na me acakôc kên to me apa. Ne Pahpãm te amji kam hapac xà na, nee me pahcakôc kên xà hamreare, ne cama pahte amji mã mempar, ne amji mã me hũpahti to me papa xà.

12 Ne jũm ata pyxit peaj mã hãn ne me pamã harkwa himpej xà jirê, ne pyxit peaj ne cupê me pahcukij ne me pahto ipicokjêr catê, ne cupê Pahpãm. Quê ha ihcunea na me pahcukij, cute me pajahkre pej prãmte. Ne taa mã quê

ha pyxit peaj ne ihtỳj incaca xàa na me pahpytà. Ne hanea ne incaca xàa na ihtỳj ame pahto kêanre ne, ne me pahto acto. Ne me pahcurê xwỳn jõ cuhy kam cute me parẽn xà ata kam, he jũ mã cu ha ajte me, ne me apê me akwỳa cukij catê? Jũ wỳr ca ha apu amji mã hamã ne me apê mehcukij catê, ne mehcukij ne me pahcurê xwỳn jõ cuhy kam me arẽ.

Cu ha nee amjia kôt ampo na me amji prãr nare
Ruc 12.13-21

13 Ỹhỹ me ikjêjê, he ramã ihhêj ne me akwỳ te amji mã me hàpên xà capô hiahpuro. Pahpãm to ate me amji kam me gapac nare kam, ate ahna me amji jahkre pej hiahpuro, ne ate ahna me amji jarẽn to me hajỹr he:

— Ỹhỹ, apẽ na wa ha ma krĩ nõ wỳr tẽ, ne curia apu apê, ne amji mã ihpore catia ne cupy, ne kaam to ipixô to mõ. Quê ha ina caku pyxit, wa ha hacpỹa ne amji jaxà ne ijakràaj to ijakràj. Hõhõ, ijàpên xà ita to wa ha hane — hajỹr. An! He wa ha cormã me amã cute hajỹr xà itajê to hahkre!

14 Xà ajkĩ me amã ajpên apẽ mõ ita kam, ate amji kam me gapac xà jahkre pej? Hãpà! Pahpãm mã ri quêt ajpên me apỳpỳm pêa mã me ate amji kam me gapac xà itajê cunea jahkre pej. Ne cumã me pancaca xà ita pê ihhêj rũm ahcakũm te iràrà na apu hapôj ne ahcakũmti, ne ahna amcro, mã apu hamre. Ita na ri Pahpãm mã me acaca xà te hajỹr, ne cumã hatujre.

15 Cwỳrjapê ca ha me gàpên xà to amji mã me ahimpej xà ata kam Pahpãm to me amji japackrea ne, ne me ca me amji mã me garkwa to:

— Quê ha Pahpãm mã ijàpên xà ita na ito prãm na, wa ha itỳj itĩar na ijàpên xà ita to ijàpên to ipa — hane.

16 Hõ, ca ha me amji kampa, ne me amji jarẽn to hane, quê ha ahna me amã ihkênre nare. Ne pom ca amji to me acati prãm ita na, Pahpãm pê ihkaj na me akam. Ampo na? Ca cama ame amji to me gàmnãn to me apa.

17 Ne ramã me amã ampo pej pit ton jahkre pej cakrô, ca ajte nee me ton nare. Co he, nãmri Pahpãm mã ate me ampo pej ton nare ita na cupê me akam ihkaj na. Cwỳrjapê ca ha me ton nare, ne atỳj me akên mã me axà.

5

Cu ha nee me hakràjti atajê jũ na ame amji to prãm nare
Ruc 12.13-21; 1 Timot 6.9-10

1 Ne me gõ krĩ kam me hakràj catêjê kwỳ amehkrĩ atajê mã, nee Pahpãm pynãr prãm nare, na ri nee me cupê Jeju na mehkwỳ nare cakrô, ca ajte atỳj hũ na ame amji to prãm. Co he, ame hajỹr nare! Nãmri wa ha itỳj me cumã icakôc to hane he:

— Pom me gakràjti atajê, me ikampa, ne me ikam gapac to impeaj ne. Nãmri ca ha atỳj me akên mã me axà, ne kam me amji pupun xà kêanre to me amji pupu, cwỳrjapê ca ha me acwỳr kam me atẽm pyrentu.

2 Nãmri me gakràj ita ramã me apê ipictor to mõ, ne me akà impejti itajê ramã rôrôtre me apê ihkur to mõ.

3 Ne me gõ pore carôt ramã cupê hamre to mõ. Ne wakỳre pràti pê ôr me wakỳre prà jakare to me gakràj atajê, ramã cama hikwa, mã carôt jamre to mõ. Por ca ate awej xà caxuw amji mã gakràj itajê cunea to cuprõn, ne hakôt mã ihkrĩ ata, ramã hamre to mõ. Ne nee me gakràjti itajê mã me atehcajpar prãm nare, mã cama Pahpãm mã me garẽn kêanre to me garẽ. Ne me gakràj ita pê ihhêj rũm cuhy pyràac, ne ihtỳj ampo cunea na hapỳ ne to capa. Jĩkjê na, quê ha ihtỳj gakràj ita ato hamre.

4 — Ne ampo na mã quê ha ato hane? Nee mã ampo na nare. He ate gõ pur kam me hàpên catêjê atajê mã gàmjõr to impej nare kam, me cumã ahêj. Ne ate hanea ne me cupê me hõ pore cahhur juwahi, ne to cuprõn atajê ihtỳj Pahpãm mã caràr ne cumã me garẽ. Ne pom me gõ pur kam me amã me gõ cunea to cuprõ atajê, ihtỳj me ana ihcakôc kêanre. Ne ihcakôc xà atajê ma Pahpãm wỳr ramã hàpir. Mã

Pahpãm, mehcunea jirôa pê carôt tỳjti ata te kam hapac.

5 — Ne ita ri, pjê kam me amã ampo pejti atajê to ca ame gicot, ne me acajpuaw, na ca ame gakry. Co, nãmri me apê prytia pyràc, ne ampeaj kam ramã me gicot, me acuran xà caxuw!

6 Ampo na? Nee mã ampo na nare. He ca ate jũ mã cute ame aton nare, ne nee cute me apê amji pytàr nare atajê kên mã ame irẽn, ne amehcuran, cwỳrjapê quê ha Pahpãm ame ato kêanre ne — hane.

Cu ha Pahpãm mã mehcakôc kam Jeju cator xà jikaj

2 Petrô 3.1-13

7 Ỹhỹ me ikjêjê, ca ha amji mã me aprĩa ne me pahwỳr me pajõ Pahhiti cator xà ata na me hikaj. Nãmri taa mã quê ha cormã me pamã ajtea mã me pajakràj xà ata gõ, quê ha quêt nee jũ caxuw me papê hamre nare. Xà ca ajkĩ nee pur kam, cute me ampo hy kre catêjê atajê pupun nare? Quê ha pur kam hàpên jipêj, ne amji mã ihprĩa kam cormã ta me hàpràhti ata jikaj.

8 Ita cuxà ca ha me hane, ne me amã amji kĩan kam, amji mã me aprĩa ne cormã me gũcanãar kam me hikaj. Ampo na? He ramã hacpỹ ne me pajõ Pahhiti pê Jeju cator xà ata na hàhtêp to mõ.

9 Ỹhỹ me ikjêjê, nee ca me akwỳa kwỳ mã, me gàhcahhõn to me apa nare. Nãmri ca ha ate me amji kwỳa kôt harẽn to me hajỹr na, quê ha Pahpãm pê me pahcukij catê me akampa, ne hahpan xà na ame ato kêanre ne. Ne ramã cute me pahcukij xàa kam hàhhuc to mõ. Quê ha cute mempejti ton jahpan xà na, me cumã mempejti gõ, ne cute mehkên ton jahpan xà na, quê ha me cumã mehkêanre gõ.

10 Ne ita to ca ha quêt me amji japackre. He pê Pahpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catêjê me amji pupun xà kêanre, ne ihtỳj amji mã mehprĩa ne ajco me hũcanãr to me ipa. Atajê te amji kam me hapac xà ca ha me hũnã, ne me to amji japackre ne ihkôat me apa.

11 Quê ha jũm te amji pupun xà kêanre ata kam hũcanãr, ne nee amji tête Pahpãm jiprõn nare na, quê ha ihtỳj ampo kên itajê cunea jicu xàa kam ampeaj kam hakry to hanea, pom quê Jo xwỳ he. Pê amji pupun xà kêanre to ajco amji pupun to ipa, ne hicu xàa kam Pahpãm te to hàhpan to kênre nare. Ampo na? Pahpãm mã ampeaj kam me pahkĩn, na ri ihtỳj cumã me pahcaprĩ.

Cu ha nee ihcaprỳ na Pahpãm japrỳ to me pahcakôc nare

12 Ỹhỹ me ikjêjê, he cormã ampo itajê to hahkre xà kwỳ jirôa pê impej ata cator xà. He ihhêj ne me pahkwỳa kwỳ hãn ne mencaca xà na me amji ton xà atajê kam, hãn ne ihkaj na côjkwa kam Pahpãm japrỳ to mehcakôc ne hãn ne me:

— Ỹhỹ, wa ha itỳj to, nãmri wa ha ite ton nare na, quê ha hapacta ne Pahpãm incwỳrjapê ito kên — hane, nare, ca ha me anõ amji jarẽn to:

— Quê, wa ha nee ton nare, nãmri wa ha ite ton na, quê ha hapacta ne Pahpãm ita cwỳrjapê ito kên — hane. Ne ate me amji jarẽn xà ita na ihkaj na, Pahpãm pê. Ampo na? Ca ihcaprỳ na haprỳ to ame acakôc, ita na cupê ihkaj na. Na ca ha quêt ahpỹanre na catyt kam me amji jarẽn to hane he:

— Ỹhỹ, wa ha to — hane, ne atỳj ate ahna me amji ton xà ata na me to. Nare, ca ha me amji jarẽn to:

— Quê, wa ha nee ton nare — hane, ne atỳj ate ahna me amji ton xà ata na nee me ton nare. Ca ha ate me amji jarẽn to hajỹr na, quê ha nee Pahpãm me acurê mã me amẽn nare.

Cu ha ampo cunea na Pahpãm to amji japackre

13 Quê ha me anõ te amji pupun xà kêanre kam ipa na, quê ha ihtỳj Pahpãm mã ahna amji cajrẽn to prãm. Ne quê ha jũm te hakryti na, quê ha taa cumã amji kĩan kam Pahpãm mã hakryti jõ increr to increr to prãm.

14 Ne quê ha jũm te hà na, quê ha taa me pahkwỳ to mehhimpej catêjê kwỳ na amji mã ahwỳ, quê ha me hõmpu, ne me kam ampo cacô te me caprãr xà ata kwỳ jaxwỳ, ne me to impê, Jeju jarkwa himpej xàa kôt, ne me cumã ihcajrẽn.

15 Ca ha me to hanea ne Pahpãm caca
xàa kôt me to ne cumã mehcajrẽn, quê
ha Pahpãm me akampa ne jũm ata caprã.
Ne cute ihkên ton xà ata to cumã impej,
ne to tojnõ, quê ha impej.
16 Cwỳrjapê cu ha pahtỳj pahte me
pahkên ton xà atajê ajpẽn mã me harẽ,
ne Pahpãm mã me ajpẽn cajrẽn, mãr quê
pahte me ajpẽn cajrẽn xà ata kôt, ihtỳj
me pahcaprã. Ne quê ha me pahnõ te
catyt kam ipa, ne Pahpãm mã ihcakôc
xwỳjrea na amji kam hapac to impejti,
ne cormã cumã ihcakôc, quê ha ihtỳj
Pahpãm kampa, ne cumã ahna to.
17 Ahnaa mã pê Erij xwỳ he. Ne cupê
me pahkwỳa xũmre nõ, ne cupê Pahpãm
jarkwa to me cumã ihcakôc catê. Ne
Pahpãm mã ihcakôc xà caxuw amji kam
hapac to impejti, ne cumã ta wrỳc nare na
to ihcakôc, cute mehkên ton atajê jahpan
xà na, pê kampa, ne ta nõ to iwrỳc nare
to caku to incrê ne ihkôt to hĩkjê.
18 Jirô pê mã pê hipêr cumã ihcakôc, pê
kampa ne ta to wrỳ, pê hacpỹa mã pjê
cunea kam ampo xô cunea huprãj cato.
Hõhõ, ca ha me hane.
19 Me ikjêjê, quê ha me pahnõ te
Pahpãm jõ pry hyr ne cupê gũjawry na,
ca ha me anõ hacpỹa mã Pahpãm jõ pry
pynãr xà caxuw to amji jaxà, ne pry kam
amẽ.
20 Ampo na? Quê ha jũm te, por cute
ihkên ton catê nõ ata to hõ pry kêanre
ata pê amji jaxàr na, quê ha jũm kên ata
te ihkên mã hàr, ne ihtyc xà ata japy to
amji jaxà, ne cute ihkên ton ata jicu na,
quê ha Pahpãm ihkên ata to tojnõ, ne to
hapac kêt. Ỹhỹ, ite me amã ihhôc xà ita
pit. Hamre.

Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr
MAM PETRÔ JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Petrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê mam cupê tep pro catê. Pê Jeju cupê ihkôt ipa catê na ahna ahwỳ. Ne côjkwa wỳr Jeju jàpir jirô pê mã ri, cupê Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê to ihhimpej catêjê nõ.

Ne pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt ita, pjê cunea kam Jeju na mehkwỳ te me amji pupun to kêanre atajê mã pê ihhôc ne kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr, Mam Petrô Jõ Kàhhôc** (1 Petrô). Ne pahte me amji pupun xà kêanre ita te me pamã pahte amji kam me pajapac xà to impej, ne to me pamã hahkre.

Pê Petrô me cumã amji jarẽ
Jowãw 1.40-42; Me Hàpên Xà 1.15; 10.1-48

1 Hàpà me ikwỳ pê Pahpãm na mehkwỳ! Ipê Petrô, pê Jeju Crixtô jarkwa na iprar catê. Por jũm te me gõ pjê intête ame acràn, ca jũ ri ame akrĩ atajê mã, wa ite apu ihkàhhôc itajê ton. Ne wa ha ma Ponto jõ pjê me, Carati jõ pjê me, Cawrôpejti jõ pjê me, Axij jõ pjê me, Pitin jõ pjê wỳr, me awỳr apu ihkujahêc pa.

Pê Pahpãm me pahcapi
Ruc 12.32-34; Roman 8.18-25

2 Pê Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati ramã cute amji mã me pahcapi xà na amji kampa. Na pê amji mã me pahcapi, ne me pamã Carõ Pejti gõ, mãr cu me papê mehkwỳ impej pit, ne catyt kam, Pahpãam kôt me papa. Ne mẽr ampo na mã cute me pahto hajỹr? Nee mã ampo na nare, mãr cu xwỳ mã ampeaj kam, amji mã me ihkra pê Jeju Crixtô kam me pajapac pejti ne. Ne me pajaxà kam ihtyc xà ata pê ri ihhêj rũm cute caprô to me pahkên pê me pahcuhhõn, ne me pahto impej. Ne me pahto impej xà caxuw ri, cute amji mã me pahcapi. Ne wa ijõtpê Pahpãm mã me acajrẽn to hane he:

— Ỹhỹ, Inxũ Cati, ca ha me pahkwỳ atajê mã, ate amji kam gapac xàa na, me to impejti to apa. Ne me caxwãm pê me cumã acarĩcti gõ, mãr ca, cute nee me amji mã ampo cupa nare ata to, me cumã apicamẽn to mõ, mãr quê nee ame hũpa nare — hane.

Pê Pahpãm ramã me pamã ampo pej jàhtôa ne to ahcuprõ

3-4 Cu ha Pahpãm pê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô Pãm mã, hũrên me pajakryti na me amji jarẽ. Ne ampeaj kam ri cute me papê mehkwỳ to impeaj to impejti xà ita te hajỹr he. Cute me pahcaprĩ to catia, na ri cute me pamã pahte amji kam me pajapac xà tuwti pejti jõr, na ri me papê mehkra. Ne hanea ne cute hacpỹa mã ihcãmter pê Jeju Crixtô to ihtĩr xà ata kôt ri, cute me pamã pahte amji kam me pajapac xà tuw jõr, mãr cu cahê na me pahkrĩ rohnỳtti mã. Ne ramã Pahpãm te côjkwa kam, me pamã ampo pejti te me pahto impejti xà ata jàhtôa ne nõr. Ne ihtỳj ma me pamã hamã, mãr quê nee jũ caxuw me papê carôt hamre, ne ihkên ne ihcacu, ne ipictor nare. Ne cu ha pahtỳj cute me pahto hajỹr xà ata to, amji mã me to hajỹar kam me hikaj.

5 Ne pahte me Jeju to amji mã pahhimpej xà ita kôt ri, cute me pamã ampo pejti itajê cunea jõr itajê pê, me pahtekjêa ri. Cwỳrjapê quê ha Pahpãm me pajamãr ita na, quê ha ahnaa jũ caxuw, pjê jamre xà ata kam, amji carôat kôt amji mã me pajuwahi.

Pahpãm te me pahcajpẽr prãmte ame pahto kên

6 Ampo pej itajê pyrên, ca ha me gakrya ne. Ne amcro itajêa kam, ca cormã ate me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me apa na, hõtpê me ana amcro wênre, na ri me amã amji kĩn nare.

7 Ne mẽr ampo na mã ampo kên itajê ame ato hane? Nee mã ampo na nare. Cute me acapi, ne ahna me acajpẽr prãmte ri ame ato hane. Na wa ha ita

caxuw me amã kẽn prà tepti japrỳ te ôr ata te amji kam hapac xà kôt harẽ. He hũhhi na hê xà ton xà caxuw, quê ha xa cute ton catê ata, cute wakỳre prà tepti pê ôr ata capi prãmte, cuhy kam cuxi. Quê ha ajgã, ne ihhorhot, quê ha hõmpu, xà ajkĩ ampeaj kam ri cupê ôar to ôr. Nãmri quê ha cupê wakỳre prà tepti nare na, quê ha ihcunea capa. Nãmri quê ha cupê wakỳre prà teptia na, quê ha ihhorhot, ne kam ampo kên itajê pit capa, ne ihcahhur ahtwỳ ata pê, quê ha wakỳre prà tepti pê ôar to ôr, ne ampeaj kam impej, ne ahna hĩ ahwỳ. Ita jĩkjê na mã, me apê wakỳre prà tepti ita pyràac, ne ate me amji pupun xà kêanre itajê pê ihhêj rũm, cute cuhy kam me wakỳre prà tepti nõr pyràac, cute me apupun, ne me gahkre pej xà na. Ne quê ihhêaj to cormã me ate amji kam me gapac xà kam ampo kêanre na, quê ha me ate amji pupun xà itajêa kôt, me apê me akên itajê to pôj partu ne. Ne wakỳre prà tepti itajê ampeaj kam ahna hĩ jàhwỳr cakrô, quê ha ihtỳj hamre to mõ, ne ihtỳj jũ caxuw hamre. Ne Jeju to quêt ate amji mã me ahimpej xà ata ri, kẽn prà ata jirôa pê impej, ne nee jũ caxuw me apê hamre xà nare. Na quê ha amcro nõ na, Pahpãm Jeju Crixtô to ajpẽ, quê ha mehcunea ampeaj kam cupê ampo cunea jõ Pahhiti na hahkre pej. Ne amcro ata kam, quê ha Pahpãm me amã:

— Ca ate me amji pupun xà to kêanre itajê kôt ri, ita caxuw ampeaj kam me apej — hajỹr xà ata kôt, quê ha mehcunea ihtỳj amji mã me acupa, ne me apejti jàhcujrohti na me apupu.

Pahte me amji pupun xà kêanre xà ita kam, cu ha pahtỳj ame pajakry

8 Cormã nee ate me Jeju pupun nare cakrô, ca ha atỳj me amã ihkĩnti kam me apa. Ne nee cormã ita kam, ate me hõmpun nare cakrô, ca ha atỳj amji mã me to ahimpej to me apa. Ne hũrên ca ha me amã amji kĩan to amji kĩn catia to cati, ne nee me amã me gakryti ita kôt harẽn xà hamreare, ne cupê côjkwa kam amehkrĩ atajê jakryti pyràac.

9 Ne mẽr ampo na mã me amã amji kĩn? He nee mã ampo na me amã amji kĩn nare! He Jeju ihtỳj ampo kên catia ata pê me acaxwỳn pytàr to ipa, ne hũrên ca ame gakry. Ca Jeju to amji mã me ahimpej to me apa xà ata kôt ri, cute me apytàr, na ca ha atỳj jũ caxuw Pahpãm cahê na me apa rohnỳtti mã.

Pê mam harkwa to mehcakôc catêjê nee ihcunea na me hahkre pej nare

10-11 Pê ramã rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê me cumã amjia kôt, me pahkên pê me pahcunea pytàr catê ata kujahêc na, me cumã harẽ. Pê Crixtô Carõ Pejti me caxwãm pê me cumã acjêj, ne ajco me cumã cator xà ata jarẽ. Ne hanea ne me cumã, por quê ha Crixtô cute amji pupun xà kêanre to amji pupun xà ata jakàn pê, quê ha Hũm hacpỹa mã to ihtĩr, ne hipêr to cati, ne to impej na, me caxwãm pê me cumã harẽ. Mã cute me hahkre pej prãmte, amji mã mehprĩa, ne ihtỳj me to hahkre to me mõ. Ne ihtỳj me ahna hàhcukjêr to me mõ, jũ caxuw mã quê ha cato, ne jũ mã quê ha cator xà ita.

12 Ne pê Pahpãm cute me cumã harkwa to mehcakôc catêjê mã, ampo itajê to hahkre xà ata kam, hanea ne cute me to pit mã, impejti xà caxuw, me cumã harẽn nare. Ne pom ca ita kam ame kampa atajê to, cute impejti xà caxuw ria me cumã harẽ. Ne côjkwa pĩn, Pahpãm Carõ Pejti carôat kôt Jeju pê me pahpytàr catê na, me hũjarẽn pejti jarẽn to memprar catêjê te, ramã ampo itajê cunea to me amã hũjarẽn. He côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê te me hajỹar, ne tee ame hahkre pej to prãm.

Pê ajteare mã Pahpãm, ne impej, na cu ha cuxà me pampej pit

2 Petrô 3.10-13; 1 Jowãw 3.1-6

13 Cwỳrjapê ca ha me akrã kam, ate Pahpãm jarkwa kam me gapac xà caxuw me amji to gàhcuprõn hiahpuro, ne me guphêa rũm ate amji kam me gapac xà to amji kam gapac to me apa. Ne Pahpãm te Jeju Crixtô to ipipẽ xà me, cute me ato impejti xà ita na, ca ha atỳj me hikaj to me acrà rohnỳtti mã.

14 Ca ha atỳj Pahpãm kam me gapac to me apa to hane, pom quê me ahkrare me

hũmxwỳ kampa he. Ne nee ca mam ate me amji jahkre kêt kam, ate amji kam me gapac xà kêanre to, ate amji kam gapac to me apa xà ata to, hacpỹ mã me amji kam gapac, ne ihkôt me apa nare.

15 Mã Pahpãm pejti pê catyt kam ipa catê ata te me ato ihkra xà na, me ana hàhwỳr. Cwỳrjapê ca ha Pahpãm cuxà me apê ampo cunea kam, catyt kam me apa catêjê, ne nee ampo kên crire nõ to, me amji kam gapac nare.

16 Ampo na? He pê ramã Mojxe xwỳ Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam mehkwỳ na ihhôc to hane he:

"He ipê me amã catyt kam ipa catê,
ne wa ajteare mã, ne ipejti.
Cwỳrjapê ca ha hanea ne,
icuxà me apê ajteare mã,
ne catyt kam me apa,
ne me apejti ne" hane.

17 Ca ha me Pahpãm mã acakôc, ne mehcukij to:

— Me ijõ Inxũ Cati — hane. Ne cormã côjkwa kaj na ame apa xà ata kam, ca ha atỳj amji mã me Apãm ita cupahti ne. Ampo na? He quê ha ihtỳj jũ caxuw me pahcunea cukij, ne me pahte me ampo cunea to me pajàpên xà atajê jahpan xà na, me pamã amgõ. Ne catyt kam me pajàpên xàa kôt me pamã amgõ. Ne pahte me pajàpên xà impejti ton catêjê, cu ha impejti to me amcwa. Ne pahte me pajàpên xà kêanre to me pajàpên catêjê, cu ha ihkêanre to me amcwa.

Jeju te caprô to me pahna hàmjõr

18 Pê mam me panquêtjê te amji kam me hapac xà kôt hamreare atajê kôt pit mã ajco ame papa. Ata jahpan xà na ri ihhêj ne Jeju jàmjõr. Ne cute amji kam me pajapac xà kêanre ata pê me pahto cator. He xà ajkĩ hàmjõr xà ita pê ihpore, nare, cupê wakỳre prà tepti pê ôr na hĩ jàhwỳrti ata? Nare cupê wakỳre prà jakati na hĩ jàhwỳrti, mã hanea ne ramã cama hamre to mõ ata pyràac?

19 Hãpà, nee cupê ampo itajê nõ nare. Cute me pahna ampo cunea jirôa pê caprô na hĩ jàhwỳrti ata jaxwỳr, ne toa ri cute ihhêj ne me pajũhkàr. Pê mam me panquêtjê amji jaxà kam me carà cahàcre hôhti kra capẽnti atajê to me amji kritxwỳ, ne mehkên atajê jahpan xà na mehcura. Ata pyràc pej na mã Jeju Crixtô te amji kam hapac xà capẽnti, ne cupê carà cahàcre hôhti kra nõ capẽnti ata pyràac, ne cute me pahna caprô na hĩ jàhwỳrti ata jaxwỳr, ne cute caprô jaxwỳr xà ata pê ri me pahkritxwỳ pyràac.

20 Pê Pahpãm cute pjê ton xwỳjrea na, ramã me pahkritxwỳ na Jeju capi ne hãm. Ne curmã ri amcro itajê nõ kam, cute me amã ihkra te ihcunea na me ato impej partu xà caxuw ri, me amã to ipipẽ.

21 Pê Pahpãm hacpỹa mã to ihtĩr, ne ma côjkwa wỳr to api, ne to cati, ne ampo cunea jipy hãm, ne to impej. Ne Jejua kôt ri, ate amji mã me Pahpãm to me hajỹr xà ata to, kypê amji mã me ahimpej to me apa nare. Na ca ha atỳj jũ caxuw cute me ato impejti xà ita na, me hikaj.

Pê Pahpãm jarkwa pahte amji kam me pajapac xà cuhhõ

Ruc 8.11-15; 2 Timot 3.14-17; 1 Jowãw 3.14-17

22 Ne ca ramã ita caxuw Pahpãm jarkwa pejti, hêj xi nare kam me gapac pejti to me apa. Ne ramã ihkôt hanea ne ate amji kam me gapac xà cunea to ihtetetti ne me to impej. Ne ca ramã Jeju kôt ate me ajpẽn to me akjêjê atajê me, ca ramã ame ajpẽn kĩnti to me apa. Cwỳrjapê, ca ha me amã ajpẽn kĩnti ita na, me amã ajpẽn kĩn prãam kam ame ajpẽn kĩn.

23 Ne por pê cu me pahcunea me panxyrxwỳ pĩn ame pajapôj atajê, quê ha ihtỳj ame ty, na cu ha hanea ne pahtỳj ame ty. Ne Pahpãm nare. Quê ha Pahpãm harkwa tĩar rohnỳtti mã ata kôt, jũm mã cute amji kam hapac xà tuw jõr na, quê ha cupê hacpỹa mã ihpỳm ata pyràac, ne nee jũ caxuw caxwỳn ihtyc nare. Quê ha cupê Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata kra, ne nee cupê me panxyrxwỳ tyc atajê pyràc, ne ihtyc nare.

24 Ne pê ramã Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, me ahna ihhôc to hane he:

“He pjê kam ame pahcunea ame papa itajê pê ihhêj rũm ahtu pyràac,
ne pahte amji kam me pajapac xà itajê pê pĩrã pyràac.
Ne quê ha jũ caxuw ihtỳj ahtu ata incrà,
quê ha hanea ne pĩrã ata incrà, ne ihpỳm.
Ata jĩkjê na mã me pahcunea te me hajỹr pit,
na cu ha pahtỳj ame ty ne me pajamre,
quê ha pahte amji kam me pajapac xà cunea hamre tu ne.
25 Ne me pajõ Pahhiti jarkwa te nee hajỹr nare,
ne quêt hikwa rohnỳtti mã,
ne nee jũ caxuw ihkên,
ne ihkôt hamre xà nare” hane.

Ne harkwa hikwa rohnỳtti mã ata to pê Jeju pê me pahpytàr catê jarkwa na memprar catêjê me amã harẽ.

2

Cu ha Pahpãm te amji kam hapac xà na me ahcukij
Epet 2.19-22

1 Cwỳrjapê, cu ha nee hipêr Pahpãm jarkwa pejti ata jirô pê ame pahpỳpỳm, ne ame ampo kên ton to me papa nare. Ne cu ha nee me pahhêj xi jarẽn nare. Ne cu ha aracri me cupê to me papimxur pej pêa mã, hipêr me ampo kên ton nare. Ne cu ha nee me hũ na ame amji to prãm nare, ne nee ame hũn to me papa nare.

2 Ne curmã me ahkrare kwỳ pỳpỳm atajê mã ihtỳj menxyrxwỳ kà xen, mã me cacô to pijahô, ne mehkà cacô ata to ihtỳj me ipicamẽn to me mõ. Ita jĩkjê na mã, me ate me hajỹar. Na ca Pahpãm mã ihhêj ne curmã ame apỳpỳm, ne cormã kyre pê amji mã me to ahimpej to me apa. Ne Pahpãm jarkwa ata pê ihhêj rũm mehkà cacô pyràcti, na quê ha me amã hàan to hàn. Ne harkwa kôt me apa xà ata pê ihhêj rũm mehkà cacô to ate ame pijahôr xà, na quê ha ihtỳj me ato ipicamẽn to mõ. Na ca ha atỳj jũ caxuw ampo cunea na Jeju kôt me apa.

3 Pê Tawi xwỳ ramã Pahpãm jarkwa kôt, hõ kàhhôc kam, ate me hajỹrjê na ihhôc to hane he:

“Ate ramã me pajõ Pahhiti te me ato impejti xà ita cajpẽr,
ne me hahkre pej” hane.

Jeju me, me papê mehkwỳ pê Pahpãm jũrkwa pyràac

4 Ne ikre pyxwỳr catêjê pej, hãn ne ikre caxuw, me hicjêcti pej pit capi, ne hanea ne me ihhê kwỳ cunea impej pit capi. Nare, quê ha me cumã kẽn to ikre xãm prãm na, quê ha me cumã kẽn cuhtac nõ impejti xi, hõxwahhi kam, ne ikre cahhur caxuw quê ha hanea ne kẽn pej pit capi ne to cuprõ. Jĩkjê na mã Pahpãm pê cute me ikre pyxwỳr catêjê atajê pyràac, ne mehkwỳ caxuw cute me acapi, ne Jeju na me ato cuprõn. Ita na mã me cupê ikre pyxwỳr catêjê te amji jahkre kêatre atajê, ma apu amji pê pĩ jicjêc pejti ata caca, ne cute me mẽn. Jĩkjê na mã me cupê Ixaher catêjê jõ pahhi kwỳ, ma ame amji pê Jeju caca. Mã quêt Pahpãm te cupê mehkwỳ jõ Pahhiti pê ihcunea na hàmkrã jàmtàr cati ata capi.

5 Ne hanea ne ikre pyxwỳr catêjê pej te amji mã pĩ pej me, kẽn pej pit capi, ata jĩkjê na mã Pahpãm te, cute me ato amji kwỳ xà caxuw me acapi. Cwỳrjapê ca ha cama amji na me hamã, quê ha me ato amji kwỳ peaj, ne mãr quê me akôt me hàhtôa ne me Pahpãm jahkre pej. Na ca ha me apê, por mam Pahpãm te amji kam hapac xà jũrkwa na kẽn kwỳ ata pyràac. Ne me apê, por mam me cupê Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê atajê pyràac, ne cute ihcajpuaw prãmte atỳj Pahpãm mã ihcunea na catyt kam me apa, ne cumã me apê. Mãr ca Jeju Crixtô kôt, Pahpãm mã me ampo pej pit ton to me apa, quê ha ihtỳj Pahpãm, ate me cumã ampo pej pit ton xà atajê na, amji capa.

6 Ne quê ha ikre pyxwỳr catêjê itajê kẽn to pit mã me ikre nõ xãm, ne cute me cumã pĩ jicjêc nõ xãm xà kaj na, hõxwahhi kam, me cumã kẽn nõ tỳjti cuhtacti ata nõ xi. Ita na pê Ixaj xwỳ ata, ramã hõ kàhhôc kam, Pahpãm jarkwa na, me ahna ihhôc to hane he:

“Wa ite amji mã kẽn nõ tỳjti cuhtacti na hĩ jàhwỳrti ita capi,

ne wa ha Xijãw jõ kẽncahê na,
Krĩpinkrên kam me ikwỳ mehkrĩ atajê kam,
me hipôc ri cuxi.
Ne por kẽn ata quê ha cupê mam ikre caxuw kẽn ata,
ne ampeaj kam ihkwỳ jirôa pê impej ne ihcuhtac.
Ne quê ha mehkwỳ te amji mã me to ihhimpej na,
quê ha ihtỳj mempej mã mehpỳm,
ne ampeaj kam hũrên me hakry,
ne nee jũ caxuw hũ na amehpahàm nare” hane.

7 Ca ate Jeju to amji mã me ahimpej atajê mã ri, cupê mam kẽn pejti, cuhtacti na hĩ jàhwỳrti ata pyràac. Ne nee Jeju to amji mã mehhimpej nare atajê mã ri, cupê kẽn kôt hamreare ata pyràac. Ne pê ramã jũm ita Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam ahna ihhôc to hane he:

“Pom ikre to me hàpên catêjê,
ma ame ikre mã hãm xà caxuw kẽn pejti caca ita te ihkwỳ jirôa pê amji to cati,
ne ihcuhtacti ne ihtỳj” hane.

8 Pê Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, Jeju na ihhôc to hane he:

“Quê ha pry kam cupê kẽnti nõ pyràac ne jỹ,
ne pry kôt me pra atajê jàhtôa ne mehtõtõc,
quê ha me ajhu” hane.

Hõhõ, cute me to hajỹr xà ita kam, quê ha me hàhtôa mã Jeju kĩn nare, quê ha ma amehcaca. Ne cupê me hũtàr catê na me harẽn xà ata to, quê ha nee me amji mã hajỹr nare, na quê ha ma ame harẽn par caca. Ne por quê ha ma ame harẽn par caca atajê te ramã amji kên mã me amji mẽn. Ne pê ramã Pahpãm cute me to amji kam me hapac xà ita na, me to amji kampa.

9 Ne nee pahte me hajỹr nare. He pê Pahpãm amji mã me pahcapi, me papê me pajõ Pahhiti pê Pahpãm mã pahte mehkwỳ cajrẽn catêjê na. Ne me papê mehkwỳ pê hõ tekjêa ne me pampejti. Mã Pahpãm te ihhêj ne awcapàtkôti kam ampo kên ata pê, hàhcujrohti ata wỳr me pahna hàhwỳr, mãr cu pahtỳj me ampo pejti pupu, ne me to. Ne me pahte mehcunea mã Pahpãm te ampo pejti catia ton atajê jarẽn xà caxuw ri, cute me pahna hàhwỳr.

10 He pê mam, nee me apê Pahpãm na mehkwỳ pê me hõ tekjê nare, ne ita caxuw ri me apê hõ tekjêa. Ne mam nee me amã Pahpãm jàhcaprĩ ita na hahkre pej nare, ne ita caxuw ri ihtỳj me acaprĩ.

Cu ha ampo pej pit ton to me papa
Roman 13.1-7; Tito 3.1

11 Ỹhỹ, imã me akĩnti atajê, por me acahkrit, ca me gõ pjê kaj na, ampỳa mã ame hõ pjê kam ame akrĩ atajê. He me pahcunea te me hajỹr pit. Ampo na? Côjkwa kam ri quêt me pahcunea krĩ xà. Cwỳrjapê wa Jeju kam me pahte ajpẽn to me pahkjêjê itajê, wa ha me awỳ, ca nee pjê ita kam ame pahkrĩ rohnỳtti mã na, ame to amji kam me gapac nare. Cwỳrjapê wa ha me ana ijàhwỳr to hane he:

— Ca ha nee ate amji kam me gapac xà tũm kên atajê kôt ame apa nare — hane. Ampo na? Ca ha atỳj me pajĩ te ampo kêanre ton na prãmti xà ata ton to ame apa. He ihtỳj pahte me amji kam me pajapac xà tũm kên ita, ihtỳj me pahcaxwỳn me, me ajpẽn cujtê.

12 Na ca ha mehcahkrit pê Jeju to amji mã me hajỹr nare atajê cahê na ame apa xà ata kam, ca ha catyt kam ame apa. Ampo na? Quê ha ate ampo pej pit ton to me apa na me apupun cakrô, ihtỳj me akôt harẽn xà kêanre to ame akôt harẽ, ne amji caxwãm pê ame ato ihhêj na, me amji jahkre pej. Ne quê ha jũ caxuw me Pahpãm te amji jaxàr xà ata jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha cato, quê ha hanea ne, por cute me akôt harẽn xà kêanre atajê, ihtỳj amji kên na me amji jahkre pej, ne me Pahpãm pejti na cumã me harẽ.

Cu ha pjê jõ pahhi catêjê kampa

13 Ca ha nee me pajõ Pahhitia mã ihpahàm cator nare. Pê ihtỳj amji mã

Hũm cupa to ipa, na ca ha atỳj amji mã me cupê pahhi catêjê cupa. Ne ca ha Roman jõ krĩ kam, amji mã me krĩ cunea jõ pahhiti pê Xexa ata cupa, por cupê ita ri pjê kam pahhi catia ata.

14 Ne ca ha hanea ne por harkwa kôt, krĩ cunea kôt me cupê pahhi atajê, ca ha amji mã me hũpa. Ampo na? He cutea ri krĩ cunea kôt, cute ame ampo kêanre ton atajê jahpan xà na, ame to kên xà caxuw me cumã harkwa. Ne hanea ne cutea ri, cute catyt kam ame ampo pejti ton catêjê na mehcakôc to impejti na harkwa.

15 Ne mẽr ampo na mã ca ha catyt kam ame apa to hane? He Pahpãm mã, cute me amji jahkre kêatre catêjê te ihtỳj ame ana mehcakôc kêanre to me ipa ata tête, cumã mehcahpêrhyr prãm. Na ca ha catyt kam me apa.

16 Pahpãm te ramã ate amji kam me gapac xà kên itajê cunea pê me ato cator, na ca ha atỳj catyt kam ame apa, ne ame ampo pej pit ton to me apa. Ne nee ca ha me anõ amji mã:

— Jeju te, ite nee ampo kên ton nare xà caxuw imã carôt jõr. Cwỳrjapê wa nee hipêr ampo kên ton to ipa to prãm nare — hajỹr cakrô, mãnea mã ampo kên ton kam to acrà nare. Cwỳrjapê ca ha nee hipêr ampo kên atajê to ame amji mã me ahimpej, quê me ato ihhimpej nare, ne Pahpãm to, ca ha quêt amji mã me ahimpej. Mãr quê cupêa me gõ Pahhiti.

17 Ca ha amji mã mehcunea cupa to me apa, ne hanea ne amji mã me Xexa pê pjê jõ pahhi ata cupa. Ne quê ha amã Jeju kam, ate me ajpẽn to me akjêjê atajê kĩn. Ne me hirôa pê amji mã me Pahpãm cupahti to me apa.

Cu ha amji mã me pahcaprĩa, ne pahtỳj ampo kên cunea mã awcanã

Epet 6.5-8; Coroxo 3.22-25; 1 Timot 6.1-2; Tito 2.9-10

18 Ne me amã me gõ pahhi, ca cama me cumã me apê atajê, ca ha atỳj me kampa, ne amji mã me hũpa to me apa. Ne nee ca amji mã me gõ pahhi te me ato impejti, ne me gamãr to me ipa atajê pit cupa nare, ne hanea ne cute ame ato amji kam hapac xà to kêanre atajê, ca ha atỳj hanea ne me kampa, ne amji mã me hũpa.

19 Ca ha me gõ pahhi to impejti cakrô, quê ampo na ame ato kêanre, ca ha nee amji jahpan xà na me acakôc nare. Ca ha amji pupun xà kêanre to amji pupun cakrô, nee amji jahpan xà na cumã garkwa nõ to me acakôc kên nare, ne atỳj me cumã awcanã. Ampo na? He Pahpãam kôt ca ate to hajỹr, cwỳrjapê quê ha me apyrên Pahpãm hakry, ne taa ihtỳj me ato impej.

20 Ca ha ate ampo to kên to apa na, quê ha hahpan xà na, ate amji pupun xà kêanre nõ akam ihpỳm ne acahhy, ca ha aracri jỹ ne cumã awcanã, quê ha ahna ajkĩ Pahpãm mã apejti ne, ne cumã acaprĩ? Hãpà, atea ca amji caxuw ita ton, na ca ha atỳj cumã awcanã, ne aracri jỹ. Ca ha ate ampo pejti ton to apa cakrô, quê ha hahpan xà na ate amji pupun xà kêanre nõ awỳr cato, ca ha cumã awcanã, quê ha Pahpãm apupu, ne ihtỳj apyrên hakry ne ato impej.

21 Me pampejti ton to me papa jahpan xà na, me pahte me amji pupun xà kêanre mã me pajũcanãr xà. Ne caxuaw ri, Pahpãm te me pahna hàhwỳr. Ahnaa mã pê Jeju me pamã to hahkre xà caxuw me pahcumam, cute me pancwỳrjapê amji pupun he. Na cu ha ihkôat me hane.

22 Pê Ixaj xwỳ Pahpãm jarkwa na, hõ kàhhôc kam, ahna ihhôc to hane he:

"Ne nee jũ caxuw me pajõ Pahhiti te ampo kên ton nare,
ne nee ihcakôc xà nõ to ihhêj xi nare" hane.

23 Pê ame cumãn kêanre cakrô, pê nee amji jahpan xà na, jũm mã harkwa nõ kên to ihcakôc nare. Pê ame to kêanre, ne me cumã ihkàj xà ton cakrô, pê nee me to kên ata jahpan xà na, me cumã amji cawpa nare, ne aracri ihcuhhê. Ne cute cama ihcunea na Hũm mã amji jõr, mãr quê taa, jũ caxuw, catyt kam, ampo itajê cunea to impej. Ne quê ha jũ caxuw mempej catêjê to impej, ne mehkêanre catêjê kên mã me curẽ.

Pê Jeju kà caxõ xà ata me pahcunea to impej

24 Ne Jeju te amjia kôt, cute mehcuran
xà ita mã amji jõr, mã cute pĩ kam
mehcuran. Ne me ate amji kam me
gapac xà kêanre itajê mea mã, ihhêj ne
ramã cute pĩ ata na menxôr, mã ihtyc, ne
hamre. Na ri nee hipêr me ate amji kam
me gapac xà kêanre atajê kôt ame apa xà
nare. Ne quêt Pahpãm te amji kam hapac
xà impejti ata kôt ri ame apa xà. Ne cute
ame Jeju kà to caxõ xà ata te ri me amã
ate amji kam me gapac xà mã ampej.
25 He carà cahàcre hôhti pry cupa, mã
hamãr catêjê ame hapêê, ne hacpỹa mã
me to cuprõ, ne ma me hamã, ita jĩkjê na
mã, mam me acaxwỳn pictor, ne Pahpãm
pê ampỳa mã apu ipa. Ne Jeju Crixtô
te hacpỹa ne amji wỳr me acaxwỳn to
cuprõn, ne ita caxuw ma me gamã, ne
ihtỳj ampo kên pê me apytà.

3

Quê ha pyjê ihtỳj amji mã mempjê cupa
Epet 5.22-25; Coroxo 3.18-19; 1 Timot 2.9-15

1-2 Ita caxuw, wa ha me apê pyjê mã
mempjê atajê japackre. Quê ihhêaj to
me akwỳ mã me apjê kwỳ te Pahpãm
jarkwa kam me hapac nare atajê, ca ha
atỳj Pahpãm wỳr me to apipkjêr to hane
he. Ca ha me cumã, cute amji mã me
hũpar xà caxuw me cumã acakôc nare
kam, ate amji kôat catyt kam Pahpãm to,
cute amji mã mehhimpej na me to, quê
amji mã me to ihhimpej. Ca ha me apjê
kampa, ne catyt kam ame apa, mãr quê
me apjê catyt kam me apa na me apupu,
ne ate amji mã me hũpahti na me gahkre
pej, ne me akôat Pahpãm wỳr me apkjê,
ne amji mã me to ihhimpej to me ipa.
3 Ne nee ca ha me apejti to prãm to, põ
rũm pit mã ame amji cũmpej, ne aracri
me acaxwãm pê me ate amji kam me
gapac xà kêanre, ne impej nare, ita na
ihkaj na. Na ca ha nee cama ame amji
cũmpejti to prãm nare, ne nee cama ame
akĩ to impejti to prãm to ame to apihho,
quê impejti nare. Ne nee ca me gakrô xà
peaj to pit mã ame amji jakrô prãm nare,
ne nee cama me apejti to prãm to cupẽhkà
peaj to pit mã me amji kà prãm nare. He
Pahpãm mã ampo itajê te me ato impejti
itajê kôt hamreare. Ampo na? Quê ha
ihtỳj jũ caxuw ampo itajê mea mã, me gĩ
ty, ne hamre tu, ne acto.
4 Ne quêt me acaxwỳn nare, quê ha nee
jũ caxuw ihtyc ne ipictor nare. Na ca ha
me acaxwãm pê me acaxwỳn cũmpej. Ne
ate amji kam me gapac xà itajê, quê ha
nee ampo kam apu incàcàc nare, ne quêt
amji mã ihprĩa kam, ihcarĩcti kam, catyt
kam ipa xà ita ri, quêt Pahpãm mã catia
to cati, ne impej.
5 He mam me apupxwỳjê te Pahpãm
to amji mã mehhimpej, ne ihtỳj curũm
me ampo pej jikaj atajê pê ajco me amji
cũmpej to me hane he. Pê ajco ihtỳj amji
caxuw mempjê kam me hapac to me ipa.
Ne Pahpãm mã cute me hajỹr to ipa xà ita
pê ri ihhêj rũm me hakrô xà.
6 Ahnaa mã pê Xarakwỳj xwỳ hanea ne,
ajco ihtỳj amji mã impjê pê Aprãw xwỳ
ata kam hapac to ipa, ne ajco cumã: "Ijõ
pahhi" hane. Ca ha ampo pej pit ton to
me apa, ne nee me amã ampo cupa nare
na, ca ha me apê Xarakwỳj xwỳ pyràac,
ne me apê me tàmxwỳa.

Quê ha mempjê mã ihtỳj mehprõ kĩn
Roman 12.9-21; 1 Texarõn 5.14-15

7 Ne me apê mempjê, ca me aprõ me,
me apa atajê mã, wa ha ita caxuw icakôc.
He me gapyre mã me aprõ carôt peacre
na, ca me to amji japackre, ne amji mã me
hũpa, ne me hamãr peaj to me apa. Ampo
na? He quê ha Pahpãam ajwar amji cahê
na me apa na me ato, ca ha cahê na me
atĩar na me apa rohnỳtti mã. Hõ, ca ha
me to hajỹr to me apa, mãr ca Pahpãm
mã me acakôc, quê ihtỳj me akampa, ne
nee me apar cacà nare.

Cu ha pahtỳj pahte ampo pejti ton na amji to me ahcukij

8 Hamre, ita caxuw wa ha me acunea
japackre. Quê ha me amã ate amji kam
me gapac xà pyxit peaj. Ne quê ha me
amã ajpẽn kĩnti hanea, pom quê mehkjêjê
mã ajpẽn kĩn he. Ne hanea ne me amã
ajpẽn caprĩhti ne, ne ajpẽn to me acati to

me apa, ne nee me anõ pyxit peaj ne amji
to acati prãm nare.
9 Ne quê jũmjê ame ato kên, ca ha nee
amji jahpan xà na ame to kên nare. Ne
hanea ne quê jũmjê ame axũn, ca ha
nee amji jahpan xà na ame hũn nare.
Ne cama amji jahpan xà na, jũmjê atajê
to mempejti ne. Me pahte mehcunea to
impejti, mã me hahpan xà na Pahpãm te
me pahto impejti xà caxuw ri, cute me
pahna hàhwỳr.
10 Pê Tawi xwỳ ramã Pahpãm jarkwa
kôt, hõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane
he:

"Quê ha me amã amji kĩnti me,
me gakryti na me apa to prãm na,
ca ha me hane he:
Ca ha nee jũmjê to ame acakôc kên nare.
Ne nee ame ahêj xi to ame acakôc nare.
11 Ne ma ame amji tête ampo kên cunea
curê,
ne me akên ton jicu,
ne me ampo pej pit ton to me apa.
Ne ca ha hanea ne ajpẽn mã me apejti na
me akrĩ na,
ca ha amji to me ahcukij.
Ne quê jũmjê apu ajpẽn curê,
ca ha hacpỹa mã ajpẽn mã me caprĩ na
me to.
12 Ampo na?
He me pajõ Pahhiti mã cute me ampo kên
ton itajê na mehkĩn nare,
mã ma ame curê.
Ne mempejti catêjê ri quêt,
me hamãr to impejti, ne ihtỳj me cumã,
cute mehcajrẽn xà atajê na me kampa"
hane.

Jũm te pahte amji pupun xà kêanre na me pahton xà pyrên me pajakry
2 Timot 2.24-26

13 Ne quê me amã ampo pejti ton to
prãmte, kam me akrã acto tu, ca me ton
to me apa xà ata kam, quê ha pijamã
Pahpãm kam jũm te ame ato hamre na
hamã? Hãpà!
14 Ca ha ate me ampo pejti ton na, quê
ha jũmjê te hahpan xà na, ate me amji
pupun xà kêanre na me aton na, ca ha
atỳj me gakrya ne. Ne nee ame jũm cupa
to me apa nare. Ne nee acaxwỳn caxwãm
pê ame akrihkrit nare.
15 Jeju pê me pajõ Pahhiti na me to amji
japackrea ne, ne me gĩ cunea to amji mã
me hũpahti to me apa. Ne ca ha ma ate
Jeju to amji mã me hajỹr to me apa na,
quê ha jũmjê ahna me apupu, ne ate ihkôt
me cumã harẽn prãmte, ahna me acukij
na, ca ha ramã me cumã harẽn prãam
kam, me cumã harẽn xàa kam me cumã
harẽn to apa. Ne amji mã aprĩa kam, amji
mã me hũpahti kam, me cumã harẽ.
16 Ne ca ha gõtpê catyt kam, ampo pejti
ton to me apa, mãr quê me acaxwãm pê
ate amji kam me gapac xà kam, me amã
ate me ampo kên ton nare na, me amã
amji jahkre pej. Quê ha mehkwỳ kwỳ
te, me ate catyt kam Jeju kôt me apa na
me apupun na, quê ha ihtỳj ame akam
mencryc. Ne mehhêj xi xà to, cute ame
ato ihkryjre prãm to, ame amãn kêanre
ne. Cakrô ca ha me kam mare mã catyt
kam me apa kam me to acrà, quê ha
me cumã acaxwãm pê me apejti na me
gahkre pej, ne amji kam amehpahàm to
me ipa.
17 Ne ca ha ate me ampo kêanre ton to
me apa na, quê ha hahpan xà na, me ate
amji pupun xà kêanre na me aton na, quê
ha Pahpãm me amã:
— Hamre, atea ramã me amji kên mã
me amji mẽn, ita na me akam ipê ihkaj na
— hane. Ne ca ha ate ame ampo pejti ton
to me apa cakrô, quê ha Pahpãm te jũmjê
atajê te me amã ate amji pupun xà kêanre
ton na me hamãr na, mã cute ame ato kên
na, quê ha Pahpãm me amã harkwa to:
— Ate me ampo to kên nare kam, cute
me ato kên. Ca atỳj cumã me gũcanãr
to me apa, ne nee hahpan xà na ame kam
acryc nare, ita na ri imã me apejti — hane.

Pê Jeju pê me pahkritxwỳ ata hanea ne amji pupun xà kêanre to amji pupu

18 He Jeju te me acuxà, amji pupun
xà kêanre to amji pupun na, ca me
to amji japackre. Ne cute amji to me
pahcunea kritxwỳ hiahpuro na, ca me
to amji japackre. Ne hanea ne cute ma
Pahpãm wỳr me pahto ipipkjêr prãmte,
me pahkên xà itajê jahpan xà na ihtyc

pyxit peaj ata na, ca me to amji japackre. Ne cupê hũmre impejti na, ca me to amji japackre. Ne cute me pahkritxwỳ na amji ton, ne cute me papê mehkên ton catêjê mã amji jõr. Mã cute ame hĩ to kêanre, ne cama cute amji na me hamãr, mã cute mehcuran na, ca me to amji japackre. Mã Pahpãm Carõ Pejti te hipêr quêt cumã hĩ tuw jõr, na quê ha nee jũ caxuw hipêr ihtyc nare, ne quêt ihtĩr rohnỳtti mã na apu ipa.

19 Ne pê Jeju jĩ ty, ne nõr kwỳa kam, ma carõ mehtyc carõ jacjên xà wỳr axà, ne me carõ atajê mã, cupê ampo cunea jõ Pahhiti na amji jarẽ.

20 Ne me carõ itajê pê, por me panquêtti Nowe xwỳ jõ amcroa kam, pê ajco cormã pàr kre to hàpên to mõr xà ata kam, nee cute me Pahpãm jarkwa par nare atajê carõ. Pê Pahpãm amji mã ihprĩa, ne cute jũa caxuw mehkên ton jicu, ne hỹrmã me ipipkjêr na me hikaj to ipa, mã nee cute mehkên ton jicu nare. Mã me ahnaa Nowe xwỳ te pàr kreti jipêj, mã kam cute me ôjtô peaj te mehtyc xà pê me amji pytàr.

21 Ne cô te mehkên jipej xà pê Nowe cator ita pê, ihhêj rũm cô te me pahcumrãr xà ata pyràac. Ne me pahcumrãr xà ita pê nee pahte me to amji rã pit jũrên xà nare. Ne ihkôt harẽn xà te, me pahte amji kam me pajapac xà cunea pintuw, ne ihtetetti ata cwỳrjapê, cu carôt tỳjti te hacpỹa mã Jeju to ihtĩr ata kôt, catyt kam me apa.

22 Ne pê hacpỹa mã Jeju côjkwa wỳr api, ne Pahpãm cahê na, awpôc rũm, pahhi jàmtàr jàmkrã catia krĩ xà kam jỹ. Ne jỹ ne côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê cunea me, me cupê me hõ pahhi catêjê me, me carõ carôt tỳjti pê ajteare mã atajê cunea to ihhimpej.

4

Cu ha me pahte amji kam me pajapac xà tũm ata to me pajapac kêt

Roman 6.1-14; Epet 4.17-24; Coroxo 3.1-11

1 Pê Jeju hĩ to amji pupun xà kêanre to amji pupu. Ca ha cuxà ate me amji pupun xà kêanre cunea caxuw ame apa. Ampo na? Quê ha jũm te hĩ to amji pupun xà kêanre to amji pupun na, quê ha nee hipêr cumã cute ampo kên ton xà nõ hamreare, ne nee hipêr ihnõ ton nare.

2 Cwỳrjapê, ca ha amji to me Pahpãm cajpuaw xà na, pjê ita kam, harkwa kôt, catyt kam ame apa. Ne nee hipêr ate me amji to me amji cajpuaw to prãm to, ame ampo kên ton to me apa nare.

3 Ne pê ca mam, ramã me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê kôt, me cumã cute amji kam me hapac xà kĩnti atajê ton to ajco me apa. Ne ramã ate mehkôt me ton to me iryyti.

Ne pê ca amcro atajê kam, ajco me amã me apahàm nõ xà kêanre kam, me pahpahàmti atajê ton to prãam kam, ajco me ton to me apa.

Ne ajco côxỳhti to me amji to me apipãn to me apa.

Ne me gõ amji kĩn atajê kam, ahti na ajpẽn pê me aprõ caxun to me apa.

Ne me ajpẽn kam mare mã, côxỳhti to me akõm to me catia to me apa.

Ne ajco côjkwa kam me Pahpãm kaj na, me apãm cahàc krekà atajê kĩn to ame apa.

4 Ne ita caxuw, ca nee hipêr me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare, ne mehkrã nare atajê kôt, ampo kên atajê cunea kôt ame apa prãm nare. Ita kam ri hãn ne me amã:

— Pỳhàpà, xãmte ca nee hipêr me ikôt me amji ton to prãm nare — hane. Jirô pê mã ri, cute mehkwỳ mã me axũn xà kêanre to, me akôt harẽn.

5 Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw, mehkêanre itajê na Pahpãm mã me amji kôt harẽ. Ne quê ha Pahpãm pê mehcukij ne ajpẽn pê me to haprãr catê ata ihtỳj mempejti xà wỳr mempej to haprã, ne mehkên xà wỳr mehkên to haprã. Ne ramã cute mehtyc me, mehtĩr itajê jipôc ri ajpẽn pê mempej to haprãr xàa kam ri ramã jỹ.

6 Cwỳrjapê ri, por ramã mehkên tyc atajê te Jeju pê me pahpytàr catê na, me harẽn par. Mãr quê xwỳ mã mehkên mã hikra, ne catyt kam me ipa. Mãr quê Pahpãm hacpỹa mã mehtĩr na me to, quê mehtĩr, ne cahê na me ipa rohnỳtti mã.

Cu ha pahte amji jahkre pej krã kreti to me Pahpãm mã me apê
Roman 12.6-8

7 Quê ha ahtũm nare, quê ha ampo cunea jamre xà kam ahtwỳ. Cwỳrjapê ca ha me guphêa rũm, caxwãm catia mã, catyt kam me apa, mãr ca catyt kam Pahpãm mã me acakôc.
8 Mãr quê ha ampo itajê cunea jirôa pê, me amã ajpẽn kĩn catia to cati, mãr ca cute ame ato kên atajê to me cumã tojnõ, ne me hicu.
9 Ne me apê ikre jõ pahhi atajê, quê jũa rũm me akwỳ gũrkwa kam me ana cuprõ, ca atỳj me ahna amji to pôj, ne me cumã harte, ne me acahê na mehkrĩ, ca me hamã, ne nee amehkôt harẽn nare.
10 Ne pê Pahpãm ahpỹanre na, ajteare mã, me pamã pahte amji jahkre pej krã kreti jõr pa, ne ahna me pahpyxwỳr pa. Cwỳrjapê ca ha, cute me amã, ate amji kam me gapac xà jõr xà atajê jamãr peaj, ne ate me to me akwỳ to impejti xà caxuw, ca ha me to apa.
11 Quê ha Pahpãm te, jũm te me cumã harkwa jarẽn xà caxuw, cumã amji jahkre pej krã kreti jõr na, quê ha ihtỳj me cumã Pahpãam jarkwa jarẽn to ipa. Quê ha Pahpãm te, cute mehtehcajpar xà caxuw cumã amji jahkre pej krã kreti jõr na, quê ha ihtỳj Pahpãm carôat to mehtehcajpar to ipa. Hõ, ca ha me hajỹr to me apa, mãr quê mehcunea me apupu atajê, me Pahpãm jarẽn pejti jarẽn to:

— Inxũ Cati, apê me ijõ Pahhiti pê Jeju Crixtô Pãm peaj — hane. Quê ha mehcunea me Jeju carôt cati tỳjti rohnỳtti mã na me hahkre pej. Ampeaj kam!

Cu ha pahtỳj Pahpãm te pahte me amji pupun xà na me pahton na me awcanã
Ruc 6.20-23; Jowãw 16.1-4; 2 Texarõn 1.3-12; Tijac 1.2-4

12 Imã me ikwỳ nõ kĩnti atajê, me apê wakỳre prà tepti pê ôr ata pyràac na, ca amji to me amji japackre. Ne pom hãn ne me wakỳre prà tepti pupun pej prãmte, cuhy kam me cunõ, ita na mã me ate. Ita jĩkjê na mã, Pahpãm ma ate me amji pupun xà kêanre kam me apa na me gamã, cute me amã ihkĩn na me ato ipipẽ prãmte. Ỹhỹ, Pahpãm mehkra cunea to hajỹr to ipa. Cwỳrjapê, ca ha nee me ajpẽn mã:

— Pom me papê Pahpãm tekjê ita? Mã cu ajte pahtỳj me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me papa? — hajỹr nare.
13 Ca ha me amji pupun xà kêanre to me apa ata pyrên me gakrya ne. Ampo na? He ca Jeju me, ate me amji pupun xà kên atajê to ate me apipẽan. Cwỳrjapê, ca ha jũ caxuw Jeju carôt jàhcujrohti impejti te amji to ipipẽ xà ata jõ amcro kam, ca ha me amã amji kĩan ne.
14 Ne me apê Jeju tekjê, na ri ame axũn to me ipa. Cwỳrjapê ca ha me amã amji kĩan ne. Ampo na? He ate amji kam me gapac xà itajê, ihtỳj me akam Pahpãm Carõ Pejti carôt tỳjti te ihkrĩ na, me garẽ.

Cu ha nee jũ caxuw ampo kên ton to me papa nare

15 Ca ha nee jũ caxuw jũm curan nare, ne nee ampo to me gàhkĩj nare, ne nee me gõ pjê jõ pahhi jarkwa jirô pê me apỳpỳm nare, ne nee ate me ampo kên ton catêjê te amji kam me hapac xà mã, atỳj ame acjêj to me apa nare. Ampo na? He imã ampo itajê cunea jahpan xà na, me ate me amji kên mã me amji rẽn, ne kam me pahpahàmti nõ to ate me amji pupun na, imã me ato prãm nare.
16 Ne quê ha jũm me apê Jeju tekjê ita cwỳrjapê, ate me amji pupun xà kêanre na me ato, ca ha nee amji jũ na ame apahàm nare, ne ampeaj kam cama me apê Jeju tekjê pyrên me gakryti na, Pahpãm mã me amji jarẽ.
17 Ne ramã Pahpãm te mehcukij ne ajpẽn pê me to haprãr xàa kam ri jỹ, ne toa ri jỹ. Ne cute ramã mam me papê me hõ tekjê kam to ihtẽm, ne pahte ame to ihcupan jahpan xà na, ame pahto kên pa. Jirô pê mã, quê ha, cute Jeju pê me pahkên pê me pahpytàr catê na, harẽn pejti atajê to amji mã me hajỹr nare atajê, quê ha me pajirôa pê mehkên catia mã me irẽn kam tẽ.
18 Ne pê ramã Xarômãw xwỳ Pahpãm jõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

"Mempejti catêjê te mehkên cati pê me amji pytàr xà wỳr,
quê ha xa me amji pupun xà kêanre to me amji pupun cri.
Jirô pê mã quê ha mehkêanre catêjê ma amji tête ame Pahpãm curê,
na quê ha ihtỳj me amji pupun xà kêanre to me amji pupun to me ipa rohnỳtti mã" hane.

19 Mẽr hõhõ, me pahkwỳ kwỳ te me amji pupun xà kêanre to me amji pupun xà ita na ri, me Pahpãm te me to tojnõ. Cakrô quê ha ihtỳj me Pahton Catê, cute me pahkên pê me pahpytàr to ihcakôc xà ata na, amji to amji japackre. Na cu ha pahtỳj itajê cunea na amji mã me to hane, ne ampo pejti ton kam me to pancrà tu ne.

5

Cu ha me pahtỳj Jeju na mehkwỳ jamãr peaj ne

1 Ipê Petrô, ne ite hajỹar ne ipê Jeju na mehkwỳ to mehhimpej catêjê nõ. Ne pê wa ito jĩa to Jeju te amji pupun xà kêanre na hõmpu, pê ikam mare mã ty. Na wa itỳj mehcunea mã ihtyc xà ita na harẽn to ipa. Ne quê ha jũ caxuw amcro nõ na, Pahpãm te mehcunea mã Jeju catia to cati na to ipipẽ xà ata kam, quê ha cume ajkaam me ito ajpẽ. Na wa ha ita caxuw me apê me gõ krĩ kam me hapackre catêjê na ahwỳ, ne me gapackre.

2 He me apê carà cahàcre hôhti jamãr catêjê pyràac. Mã Pahpãm te me amã mehkwỳ pê me hõ tekjê atajê jõr, ne apê me hamãr catêjê na me apyxwỳr, cwỳrjapê ca ha me hamãr prãam kam me hamã. Hõ, ate me to hajỹr xà ita na ri, Pahpãm mã me ato prãm. Ca ha nee me amã me hamãr prãm nare kam, ame hamãr nare, ne quêt amã me hamãr prãam kam me hamã. Ne nee ate me ihpore nõ pyr prãmte, ame hamãr nare.

3 Ne nee ca ate me to ahimpej xà ata kam gàprêa kam ame to ahimpej nare. Ne quêt cute akôt me ipa to prãmti xà caxuw, ca ha catyt kam, ate amji kam me gapac xà impejti to me apa.

4 Ne Jeju pê carà cahàcre jamãr catêjê cunea jõ pahhi pyràac, na ca ha atỳj cumã me apê. Ne quê ha jũ caxuw amji jaxà, ne ihtỳj ate me gàpên xà ton atajê jahpan xà na, me amã amgõ. Ne cute me amã hàmjõr xà ata pê pahhi krãhkà impejti. Ne pahhi krãhkà impejti ata pê jũ caxuw hahĩ xà jamre xà nare ata, quê ha me amã cugõ. Quê ha mehcunea me apê Pahpãm mã me hàpên catêjê impej na me gõmpu ne ate me gàpên xà jipêj na me gahkre pej.

Cu ha nee me pahkwỳ jirôa pê amji to me pahcati to prãm nare
Ruc 18.9-14; Tijac 4.7; 1 Petrô 1.6-9

5 Ne ita caxuw wa ha hanea ne me gĩ tỳj tuwti itajê japackre. Ca ha atỳj amji caxuw mehwej te me hapackre catêjê atajê kampa. Ne ca ha me acunea pê Pahpãm na mehkwỳ atajê, me amji to me acati prãm nare kam, atỳj me ajpẽn tehcajpar to me apa. Ne pê ramã Xarômãw xwỳ Pahpãm jarkwa kôt, hõ kàhhôc kam ita na, ihhôc to hane he:

"He Pahpãm ihtỳj, por cute amji to me cati prãmti atajê cuna mã ahtwỳ,
ne intête me hiprõ.
Ne por amji to me cati prãm nare atajê ri, ihtỳj quêt cute mehtehcajpar xà" hane.

6 Na ca ha Pahpãm carôt pahtỳjti ata krac ri, amji to ame acati prãm nare to ame apa. Mãr quê ihtỳj jũ caxuw, hõ amcro kam hàhhuc xà ata kam, ato acati ne ato acarôt tỳjti ne.

Pahpãm ihtỳj me pajamãr to ipa

7 Ne nee ca ate ampo to amji kam me gapac xà ata to ame amji mã me akrihkrit krỳn nare. Ampo na? He Pahpãm ri, ma ate me amji kam me gapac xà itajê mea mã, me gamãr to ipa.

Me pahcurê xwỳn pê Xatanaj ata pê roptycti pyràac

8 He me pahcurê xwỳn pê Xatanaj pê roptyctia, ne cute jũm krẽr prãmte, ihtỳj apu carõrõ to ipa ata pyràac. Ita jĩkjê na mã ihtỳj Xatanaj me papu na apu ipa, cute Jeju to pahte amji mã me pahhimpej xà

ata to me papê hamre prãmte. Cwỳrjapê ca ha me guphêa rũm, caxwãm catia mã, catyt kam me apa.

9 Ne Jeju kam me pahkjêjê atajê te me acuxà pjê cunea kam, ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupun na, ca me to amji japackre. Ne nee ca Jeju to ate amji mã me ahimpej xà ita jicu nare. Ne nee ca ame Xatanaj te ame ato kên kryjre atajê cupa nare. Ne cama quêt cuna mã me ahtwỳ, ne cute me ato hajỹr tête me hiprõ.

Cu ha pahte me amji pupun xà kêanre ita nee me pahto iryyti nare

10 Pahpãm mã me pahkĩn, ne cumã me pahcaprĩ, mã cute Jeju Crixtô kam pahte me ajpẽn hônco tu xà caxuw, cute me pahna hàhwỳr. Mãr cu me pahcunea ajpẽn kam, impej catihti ata kam, ame papa rohnỳtti mã. Ne ate me amji pupun xà kêanre ita, quê ha nee me ato hãm ryyti nare. Ne quê ha Pahpãm me gũcanãr xà caxuw, me amã carôt gõ, ne me ato impej, ne ihtỳj me ate amji kam me gapac xà impejti kam me apa na, me atehcajpar to ipa. Mãr ca nee jũ caxuw Jeju to amji mã me ahimpej jicu nare.

11 Pahpãm mã mehcunea jirôa pê carôt pahtỳjti rohnỳtti mã. Ampeaj kam!

Cu ha Pahpãm mã me pahkĩnti ita na amji mã me to hajỹr rohnỳtti mã

12 Ỹhỹ me ikjêjê, wa ite me amã ihkàhhôc crire ita ton xà na, Xira te itehcajpar. Ne cupê me pahkjê, ne pahtỳj pahte amji mã me to hajỹr xà ata mã he. Wa ite me amã Pahpãm mã me pahkĩnti na harẽn xà ita to, me amã me acarôt to ihtỳj prãmte, wa ite me amã ahna ihhôc. Na ca ha atỳj me Pahpãm mã me pahkĩnti ita na amji mã me to hajỹr rohnỳtti mã.

13 Ne pê Pahpãm amji mã Jeju na mehkwỳ capi, mã ita ri Papirõn jõ krĩ kam ame ipa itajê te me amã amji jarẽn kujahêc. Ne hanea ne Macô, pê ikra cahàhhàc ita te me amã amji jarẽn kujahêc.

14 Ne ca ha me amã ajpẽn kĩnti kam, ame ajpẽn japỳ. Ne imã me apê Jeju tekjê catêjê cunea te me acaxwãm pê me acarĩcti kam, me amã ampo cupa nare na, me ato prãm.

Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr
HAPU NA PETRÔ JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Petrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê mam cupê tep pro catê. Pê Jeju cupê ihkôt ipa catê na ahna ahwỳ. Ne Jeju te côjkwa wỳr hàpir jirô pê mã ri, cupê Krĩpinkrên kam Jeju na mehkwỳ mehkrĩ atajê to ihhimpej catêjê nõ. Ne ramã cute mehcuran xà na hàhtêp na cute hahkre pej. Ne pom cu hapu na me hõ kàhhôc cahyt ita, pjê cunea kam Jeju na mehkwỳ wỳr, cute ihkujahêc. Na ri hapu na hõ kàhhôc ita japrỳ te **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr, Hapu Na Petrô Jõ Kàhhôc** (2 Petrô).

Ne kam me pamã jũ caxuw jũmjê te me cupê Jeju na mehkwỳ na amji jarẽn, ne nee cute Jeju te amji kam hapac xà intuwti impejti kôt me ipa nare atajê mã ihcawpa. Ne hanea ne Jeju te amji kam hapac xà tuwti ita kôt me papa kam me to pancrà na, me pamã apô.

Petrô te amji jarẽn xà

1 Hàpà me ikwỳ! Ipê Ximãw Petrô pê Jeju Crixtô mã ijàpên catê, ne ipê cumã harkwa na iprar catê nõa wa. Wa ite Jeju jarkwa na memprar catêjê kwỳ me, me amã ihhôc. Ne Jeju pê me pahpytàr catê me, Hũm catyt kam me ipa. Cwỳrjapê ri cukwa kam cute me ato, ate amji mã me to ahimpej catêjê. Na ri ita caxuw me apê ipyràc.

2 Ne imã, me ate ihcunea na, Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju jahkre pej pejti na, me ato prãm. Mãr quê amjia kôt me ato impej, ne me acaxwãm pê me amã ihcarĩcti gõ, mãr ca nee amji mã me ampo cupa nare, ne ihcunea na me ate amji kam me gapac xà tuwti capẽnti to me apa xà ata to, me amã ipicamẽn to mõ.

Pahpãm me pamã ampo pej jàhtôa ne cugõ

Pirip 2.12-13; 1 Texarõn 1.2-4; 2 Petrô 3.18

3 Ne ramã me pamã Jeju jahkre pej pejtu, na ri cute Hũm carôat kôt me pamã me pahcarôt jõr, pahte ihkôat catyt kam ame papa xà caxuw. Ne hanea ne Jeju kam me ajpẽn hônco xà ita kôt cute impejti ita kam ajpẽn kam ame papa, ne me papê hũràac xà caxuw, cute me pahcapi.

4 Ampeaj kam Pahpãm pej, ne hàhcaprĩ cati, na ri cute ahpỹanre na me pamã ampo pej cunea jõr na amji to hũjahkre. Ne hanea ne cute me pamã, cute amji kam hapac xà tuwti, impejti ita jõr na, amji to hũjahkre. Ne cute me pamã amji kam hapac xà tuwti to hũjahkre ata ri, cute ita kam me pamã hõr, mãr cu me papê hũràac, ne me cupê Pahpãm curê xwỳn catêjê atajê te amji kam hapac xà kên kro, ne ihcacure xen atajê pê me to amji pytà, ne cupê me pahcato, ne quêt pahtỳj catyt kam ame papa.

Cu pahtỳj mãnea mã me hahkre pej to prãm

5 Pahpãm te ramã ate Jeju to amji mã me ahimpej na me aton, na ca atỳj ramã amji mã me to ahimpej to me apa.

Na ca ha ita caxuw me caa, ate amji kam me gapac xà impejti kôt, catyt kam me apa.

Na me caa amji mã me ahihcuxêc to me apa.

Ne hanea ne ma, ate me Pahpãm jahkre pej xà ita to me caa, amji mã me apicamẽn to me mõ.

6 Ne hanea ne, ate me ampo kên ton xà atajê cunea intête me amji jiprõn to me apa.

Ne ca ha hanea ne ate me amji pupun xà kêanre to me amji pupun xà atajê kam me awcanãa ne, ne nee jũ caxuw me Jeju jicu nare.

Ne hanea ne ihcunea na Pahpãm mã me amji gõ, mãr ca ihkôat catyt kam me apa.

7 Ne hanea ne, Jeju kam ajpẽn to me
akjêjê atajê me, me ajpẽn to me akwỳ
impeaj ne.
Ne ca ha hanea ne Pahpãm cuxà, amã
mehcunea kĩnti ne.
8 Na ca ha atỳj ate me to hajỹr to
apicamẽn to me apa, mãr quê ate amji
mã Jeju to me ahimpej xà atajê kôt hamre
nare. Na ca ha quêt me pajõ Pahhiti pê
Jeju Crixtô kôt catyt kam ame apa xà atajê
kôt, ihtỳj me amã ampo.
9 Ne me akwỳ kwỳ, nee cute amji kam
me hapac xà itajê to me hajỹr to me ipa
nare. Atajê mã ri, nee Pahpãm to amji
japackre nare. Por cute mehkên atajê
cunea to impej, ne to tojnõ, ne me cumã
cute amji kam hapac xà intuwti jõr na,
nee me to amji japackre nare. Ne me cupê
mento tũm pyràac, na ri nee me cumã
amji jahkre pej, mã me amji pupun nare.

Cu ha ihcunea na, catyt kam Pahpãm kôt me papa na, amji to me ahcukij

10 Jeju kam ajpẽn to me pahkjêjê itajê,
he amji mãa ri Pahpãm te me pamã
hàkjêr, ne me pahcapi, cwỳrjapê ca ha
catyt kam, ihcunea na, Pahpãm kôt me
apa na, amji to me ahcukij. Ca ha ate
ita to me hajỹr na, ca ha nee jũ caxuw
Pahpãm jõ pry kaj na, jũ kam cupê me
pry hyr nare.
11 Na quê ha ihtỳj me amã, me pajõ
Pahhiti pê Jeju Crixtô pê me pahpytàr catê
ata himpej xà krac ri, me amã me acjêj
xà. Na ca ha me axà, ne cahê na me akrĩ
rohnỳtti mã.
12 Ne ate ramã me Pahpãm te amji kam
hapac xà impejti jahkre pej. Ne ca atỳj
amji mã me huwahi to tỳj na, imã me
gahkre pej cakrô, wa ha itỳj hõtpê ate
hipêr me to amji japackre na me ato, ca
me to amji japackre.
13 Imãa, wa cormã itĩr na ipa ita kam,
wa ha itỳj ate me to amji japackre na me
ato ita na imã impejti, na ca ha me to amji
japackre.
14 He ramã me pajõ Pahhiti pê Jeju
Crixtô te imã ityc xà jarẽn, na quê ha
ahtũm nare, wa ha ty.
15 Cwỳrjapê ca ityc xà jirô pê, nee me
to gapac kêt nare, ne me to amji japackre
kam me to acrà tu. Ne ita caxuw ite me
amã to hahkre xà ihtỳaj to ihtỳj cakrô, wa
itỳj ihcunea na me amã to hahkre to mõ.

Pê Petrô into jĩa to Jeju jàhcujro catia pupu

1 Timot 3.16; 2 Timot 3.16-17

16 He pê wa me amã me pajõ Pahhiti pê
Jeju Crixtô te amji carôt tỳjti to, cute amji
jaxàr na, me amã harẽn xà ata, pê wa nee
amjia kôt, ikrãa kam to amji japackre, ne
me amã harẽn nare. Ne nee pê jũm amjia
kôt imã Jeju jarẽn hêj xi xà nõ to hũjarẽn
nare. Ipê Petrô, ne pa pê wa me ikwỳ me,
me icunea me ito jĩa to me hirôa pê Jeju
catia to cati na me hõmpu to hane he.
17-18 Pê wa Jeju me, kẽn pejti na Pahpãm
wrỳc xà ata na ame ipa, pê wa me
Pahpãm carôt jàhcujrohti te Jeju jĩ cunea
kam hàhcujro na me hõmpu. Ne hanea
ne ite carôt jàhcujrohti pĩn Hũm pê
Pahpãm te me imã Jeju to hũjarẽn to:
— Hũmre ita pê imã ikra kĩnti ata, ne
ampeaj kam hũrên ijakry — hajỹr na me
kampa.

Mam Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê nee amehhêj xi nare

19 Ne côjkwa pĩn impar xà ata kôt,
wa cormã ite me, por pê mam me cupê
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê atajê
te ampeaj kam me hũjarẽn na me to amji
japackre, ne me hahkre pej. Ne cormã ite
me hũjarẽn xà ita to amji mã me hajỹr
to hipêr me ipicamẽn. Na ca ha cute me
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê kam
me gapac na, quê ha ihtỳj me Pahpãm me
ato impejti ne. Ne pom awcapàtkô kam
hàhcujro xà ahcujro, cu ihkôt me ampo
pupu, ita jĩkjê na mã, Pahpãm jarkwa to
mehcakôc catêjê te me hajỹar, ne ihtỳj
me pahte Pahpãm pupun na me pahto, cu
me hõmpu, ne me hahkre pej. Ne pom
hãn ne caxêti hapôj mã apẽ to ipa, cu me
ampo cunea pupu, ne me hahkre pej, ita
jĩkjê na mã, hacpỹ ne Jeju te amji jaxàr xà
ata te hajỹar. Ne quê ha Jeju cator xà ata
pê caxêtia pyràc, ne ihtỳj me pahte me
Pahpãm pupun pejti na me pahto, cu ha
me hõmpu, ne me hahkre pej pejtu ne.
20-21 Ne mam Pahpãm jarkwa to
mehcakôc catêjê atajê, pê nee amjia kôt

mehhôc nare. Ne Pahpãm Carõ Pejti te me cumã harkwa to hũjarẽn xà atajê na pê mehhôc pa. Ita kam, xà cu ha ajkĩ mehkàhhôc ata cahyt, ne amjia kôt me kampa, ne me hahkre pej pej pyrentu? Hãpà! He Pahpãm Carõ Pejti ata quê ha me pahte me harkwa ata kôt me hakop, ne me hahkre pej na me pahto, cu ha me hahkre pej, na cu ha me to amji japackrea ne.

2

Cute amji kam me hapac xà kên xyre cawpa xà

Coroxo 2.16-19; 1 Timot 3.1-9; 4.1-5; Juta 3-16

1 Pê mam Ixaher catêjê wỳr, me hũmre te amji jarkwa kôt me cumã mehcakôc catêjê kêanre atajê me cato. Ne me cupê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjêa na me cumã me amji jarẽ. Ne cama ame cumã mehhêj, ne ajco mehkrãa kam ame cumã ampo kên atajê to pit mã hahkre to me ipa. Ita jĩkjê na, quê ha me akam ita hanea, ne ihtỳj aracri me awỳr, cute me amã ampo to hahkre catêjê kêanre atajê nõ cato, ne ame amã ihhêj, ne cute ampo to me hahkre xà kêanre atajê to pit mã, me amã hahkre to me ipa. Cute, ate Jeju to amji mã me ahimpej xà ata to me apê hamre prãm atajê te, me pajõ Pahhiti pê mehkên pê me hũtàr catê ata te me hahpan xà na caprô to hàmjõr ata jicu, ne ahna me harcô mẽn. Cwỳrjapê ri me cutea me amji kên mã me amji mẽn. Na quê ha ahtũm nare quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm me to hamre hiahpuro.

2 Ne cute me cumã ampo kên to hahkre xà atajêa kôt, quê ha me hàhtôa ne mehkôat, cute amji kam me hapac xà kam menxyre kêanre atajê to me amji kam hapac to me ipa. Quê ha me cupê Pahpãm na mehkwỳ nare atajê ahna me hõmpu, ne me amji mã:

— Cute amji kam me hapac xà ata kêanre, mõrmõ me hõ Pahpãm ita kêanre, na mã ihkôat cute amji kam me hapac xà ita kêanre — hane.

3 Ne cute me amã ampo to hahkre catêjê itajê te, me apê me gõ pore catia ne incwỳr prãmte ri, ame amã mehhêj xia jarẽn to me ipa. Ne xà quê ha ajkĩ ihtỳj cute mehkên ton xà itajê pê me amji pytà? Hãpà! He Pahpãm te ajpẽn pê me to haprãr catê ata me kôpĩr to ipa, ne rỳ pêa mã cute mehkên mã me mẽn xàa kam ramã jỹ. Ne cumã cute me hajỹrjê to hamre xà na ramã me hahkre pej.

Cu ha Pahpãm tekjê na me amji jarẽ ne mãnea mã pahkên ton nare

4 Ne mam côjkwa kam, Pahpãm mã memprar catêjê kwỳ te harkwa jirô pê mehpỳm, ne mehkêanre ton atajê ri nee Pahpãm te, ihtỳj ame ipa na me hamãr nare na, ramã me amã hahkre pej. Ne pê mehcunea pro, ne mehcajpre, ne kre jatôhhy nare kam awcapàtkôti ata kam me to hũcapêr pa. Ne quê ha curi mehcuhhê ita na, quê ha ahnaa Pahpãm te mehcukij, ne mehkên mã me irẽn xà ata jõ amcro kam ahtwỳ. Quê ha mehkên itajêa kôt, ajpẽn pê me to haprã, ne mehkên itajê mã ame curẽ.

5 Ne pê hanea ne mam, rỳ pêa mã me panquêtjê nõ pê Nowe xwỳ jõ amcro kam, Pahpãm nee mehkên catêjê cunea te me amji pytàr na me hamãr nare. Ne cute côhti ata to mehcunea jipej tu. Ne cute Nowe xwỳ me, hĩxi me, mehkra incrê me, mehprõ crê atajê pit pytàr. Pê tee catyt kam cute ame ipa to ame cumã hahkre to ipa cakrô, pê nee mempar nare na, ca me to amji japackrea ne.

6 Ne Pahpãm te cuhy to Krĩhcumrãrti me, Krĩhpôc jõ krĩ kam mehkên catêjê atajê cunea to caxàr, ne me to hamre na, ca me to amji japackre. Ne cute me to hamre xà ita pê, cute mehkên catêjê cunea mã amji cawpa xà ata na, ca me to amji japackrea ne.

7 Ne Ro xwỳ pê Aprãw xwỳ tàmxwỳ ata, pê ma apu hõ krĩ ata kam mehkrĩ atajê te amji kam me hapac xà kam menxyre kêanre atajê cunea caca, ne me hũ na cumã amji kĩn nare. Na pê Pahpãm cuhy to cute krĩ to caxàr xà ata pê hũtà.

8 Ne pê Ro pê hũmre impejti ata amcro cunea kam, cute mehkên ton xà atajê cunea pupu, ne kampa, na pê amcro

cunea kam, caxwỳn pejti ata cunea kam, me hũ na ihpeacre.

9 Ne Pahpãm te ampo to me panquêtjê to hamre xà ita, ihtỳj me pamã cute me pahto amji kam hapac xà to hahkre. Ne ihtỳj cumã, por catyt kam me ipa atajê kên pê me hũtàr jahkre pej. Ne hanea ne cumã mehkêanre atajê te mehkên ton jahpan xà na, cute mehcukij, ne mehkên mã me irẽn xà jõ amcro ata caxuw cute me hamãr, ne me huwahi jahkre pej.

Mehhêj xi catêjê mã nee jũm cupa nare

10 Ne quê ha Pahpãm, cute amji kam me hapac xà kêanre kam menxyre atajê to, mehkwỳ jirôa pê apu ihkêanre ne. Ne quê ha hanea ne nee amji mã me pajõ Pahhiti cupa nare atajê to me hirôa pê apu ihkêanre ne. Ne me akwỳ kam, cute me amã ampo kêanre to hahkre catêjê atajê, ampeaj kam amjia kôt me ipa to prãm na, me hàhtàt nare kam me ipa. Ne nee amji mã me côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê jõ pahhi kwỳ te to ihcupan atajê cupa nare, ne ihtỳj hãn ne me hũn kêanre to me ipa.

11 Ne côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê kwỳa pê, nee ahti na ihtỳj ame hũn to me ipa atajê pyràc nare, ne quêt me hũmre atajê jirôa pê me carôt tỳj cakrô, mã nee Pahpãm mã memprar catêjê te to ihcupan atajê xũn, ne mehkôt harẽn kêanre to ame ipa nare.

12 Ne me amã ampo kêanre to hahkre catêjê atajê te amji kam me hapac xà atajê na me hahkre pej nare kam ame hũn to me ipa. Ne ihhêj rũm me cupê ampo pê cute amji kam hapac xà hamreare atajê pyràac. Mã jũmjê te ame hahêr, ne amehcuran xà caxuw, hãn ne me ajhu. Na quê ha me hipej tu, quê ha me hamre tu.

Mehhêj xi catêjê ihtỳj me pahte amji kam me pajapac xà impejti to hamre

13 Ne cute me jũm te amji pupun xà kêanre na me ton, mã cute ahna amji pupun ata jahpan xà na, quê ha Pahpãm me to hũràac, ne cute me amji pupun xà kêanre na me to, quê ha ahna me amji pupu. Ne hãn ne amcro cunea kam, hirãa pê me kam mare mã, cute amji kam me hapac xà kêanre kam menxyre atajê kôt apu memprar to pyt. Ne ca ha hãn ne amji mã me amji kĩn to, ne me akrĩ, ne ame apà. Quê ha ihtỳj me acahê na mehkrĩ ne me apà, ne me cupê Pahpãm na mehkwỳa na me amã amji jarẽ, ne cama ame amã mehhêj. Me cupê me amã me apahàm catia ton catêjê, na ca ha atỳj me kam, me apahàm catia to cati.

14 Ne quê ha ahti na me jũm cahãj pupun xàa ri, ramã ihtỳj cahê na me hikwa, ne amehcaxun na me amji to prãm pyrentu. Ne nee ajte cute mehkên ton xà itajê kam amehtycrĩ xà nare. Ne ampeaj kam me cumã, pom kyre pê Pahpãm to amji mã mehhimpej atajê to, mehkên mã me hàr xà ata wỳr me to ipa to prãm. Ne mehcunea jirôa pê me cumã, amji mã cute me ampo cunea to mehtũm prãm to ramã cute me amji pyràc tu. Atajê, quê ha Pahpãm mehkên jahpan xà na ame to ihtỳj tu ne.

15 Cute Pahpãm jõ pry cupan, na ri ihhêj ne ipictor, ne ma Pahpãm pê ampỳa mã apu ipa. Ne cupê Parãw xwỳ pê Pejor xwỳ kra ata pyràac. Parãw ata pê me cumã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê cakrô, pê ajte cute amji mã ihpore nõ pyr prãmte, ramã ampo te ihcupan xà to me cumã hahkre to mõ.

16 Mã cawrô cahàcre te mehĩ cakôc xàa to cumã ihcakôc, ne ihtỳj cute ihkên ton ata tête cumãn, ne pea hõ pahhi kam waj te amji kam hapac xà ata tête ihhyr.

Mehkrã kêanre itajê ihtỳj Xatanaj jõ cuhy wỳr imprar xà

17 Ne ihhêj ne me hũmre itajê pê ampo pejti ton catêjê, ne hamreare, rỳ jũ caxuw ajte cute me ampo pejti ton nare. Na ri me cupê ihhêj rũm côhkre kam cô nare ata pyràac, ne hanea ne me cupê ihhêj rũm ahcakrã to ipa, mã kôc ma to pra, mã nee jũ ri hàhhuc nare ata pyràac. Cwỳrjapê ri ramã Pahpãm te ita jahpan xà na, cute ma kre jatôhhy nare kam awcapàtkôti ata wỳr mehkujahêc na me to amji kam hapac hiahpuro.

18 Ne nee me cumãa, cute me amji kam hapac xà atajê na amji jahkre pej nare kam, ihtỳj mehcunea mã amji to me

hàmnãn to ame ipa. Ne cute amji kam me hapac xà kam menxyre kêanre atajê to, por curmã mehkên ton catêjê atajê pê cormã me hapôj ne Pahpãm wỳr me ipipkjêr, ne cormã kyre pê Jeju to amji mã mehhimpej atajê mã ihhêj, ne intête me to hawry.

19 Ne hãn ne me amã hũjarẽn to me ipa to hane he:

— He nee jũm te ampo itajê na, me ato ihhimpej catê hamreare. Cwỳrjapê ca ha gapacta ne atỳj me ampo itajê cunea ton to me apa — hajỹr cakrô, quê ha cute amji kam me hapac xà kêanre to ame ipa to, cute me amji pyràc xà atajêa pê quê ha ihhêj rũm me hõ pahhi, na quê ha taa me to ihhimpej. Na quê ha nee me amji mã hamãr, ne mehkên ton jicu nare. Ỹhỹ, por cu ha ampo to amji mã me pahhimpej ata pê quê ha me pajõ pahhi, na quê ha taa me pahto ihhimpej.

Cu ha me pampej mã me acjêj, ne kam me papa rohnỳtti mã

20 Ne mehkwỳ te ame ampo kêanre ton to me ipa, ne ramã mehkên cati wỳr mempraar kam, cute me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô pê me pahkritxwỳ na me harẽn par. Ne hỹrmã me ipipkjêr, ne toa amji mã mehhimpej xà ata kôt ri, pjê ita kam, cute amji kam me hapac xà kêanre atajê pê me cator. Jirô pê mã ri, cute ajte me Jeju te amji kam hapac xà impejti ita jicu, ne ahna me harcô mẽn, ne hacpỹa mã cute amji kam me hapac xà kêanre ata wỳr me ipipkjêr, ne toa amji mã mehhimpej to me ipa. Ne cute amji kam me hapac xà ita pê ri me hõ pahhi. Ne me cupê ihhêj rũm kryhti te apu ampo tep pro xà ata pyràac, ne nee amji mã hamãr, ne me ampo kên ton jicu nare. Ne hamre, ita caxuw cute mam me amji pupun xà ata jirôa pê ihkêanre ita mã me hàr.

21 Quê ha jũm te ramã Jeju jahkre pej, ne ihkôat ramã ipa cakrô, cute hicu, ne hipêr ampo kên ton to ipa na amji mã to ihhimpej na, quê ha jũm te Jeju jahkre pej nare kam, to kên xà ata jirôa pê Pahpãm apu to kêanre ne. Ne por wa ame ato icakôc itajê, quê rỳ mã nee me Jeju te amji kam hapac xà impejti ata na me hahkre pej nare. Ampo na? Cute Jeju te amji kam hapac xà pyr ata jicu xàa kam, quê ha mam cute me amji pupun xà atajê jirôa pê, cute me amji pupun xà ata me cumã ihkêanre ne.

22 Ne cute me hajỹr catêjê pê, pê mã nãm, pom rop hãn ne hõjahir, ne ahna ahtũm nare, mã hacpỹa mã hõjahir ku, ita na mã cute me hajỹr. Ne pê mã nãm crô te hajỹar, quê ha cô ata kam xwa, ne amji cuhhõ, ne ahna ahtũm nare, quê ha hacpỹa ne amji jaxà, ne carẽc ata kam xwa. Ita jĩkjê na mã mehkên catêjê te me hajỹar, ne mempej mã me acjêj, ne kam ame ipa ry nare, ne hacpỹa mã mehkên mã me acjêj.

3

Quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm ampo cunea to hamre

Ruc 13.6-8; Tijac 5.7-11; Ipipẽ Xà 19.11-16

1 Imã ikwỳ nõ kĩnti itajê, pom ihkàhhôc ita pê hapu na ite me amã ihhôc ita. Ne pom ite me amã ihkujahêc to ipijakrut ita kam, wa ite hipêr ate amji kam me gapac xà impejti, tetetti to ate amji kam me gapac na me aton, mãr ca nee me to gapac kêt nare.

2 Ne wa ite me amã Pahpãm jarkwa rer atajê to, ate me amji japackre na me aton. Ne mam rỳ pêa mã Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê atajê, pê catyt kam ajco me ipa, ne mempejti. Ne imã, por me harkwa cunea na ihhôc atajê to, ate me amji japackre na, imã me ato prãm. Ne hanea ne me pajõ Pahhiti pê me pahpytàr catê te me amã harkwa na me iprar catêjê na me iton atajê nõa mã cute me amã harkwa jirên atajê to, ca me amji japackrea ne.

3 Ne imã me ate ampo cunea jamre xà kam, me awỳr mehkêanre japôj xà ata na, ate me hahkre pej na, me ato prãm. Ne quê ha, cute amji kam me hapac xà kêanre to amji mã mehhimpej to me ipa atajê, quê ha amjia kôt ame ipa. Ne ame ana xwỳ to me ipa to:

4 — Por Jeju te amji jaxàr xà na me amã
amji to hũjahkre ata, jõ ri mã cator xà
ita? Nee jũ caxuw cator xà nare. Ne ramã
ame pahcũmxwỳ cunea tyc par. Mã mam
ramã pjê te amji ton pêa mã, ampo cunea
cormã hãm ita na, ne nee rỳ jũ caxuw
ampo te amji to ipintuw nare — hane.

5-6 Ne pom me ana xwỳ to ame ipa itajê,
cama ame amã mehhêj to ame ipa. Ampo
na? He pjê te amji ton pêa mã, ramã kam
ampo jàhtôa te amji to ipintuw. Pê mam
Pahpãm pjê me côjkwa te amji ton na
cumã harkwa, pê ihtỳj amji to. Ne cute cô
me pjê to ajpẽn pê ipicapôn jirô pê mã ri,
Nowe xwỳ jõ amcro kam, hacpỹa mã cute
cô ita to pjê cunea pro, ne to mehcunea
jipej tu. Ne pom ame ana xwỳ itajê mã,
nee ita jahkre pej prãm nare.

7 Pê pjê me, côjkwa te amji ton na cumã
harkwa, ne hanea ne jũ caxuw cutea amji
to caxàr na cumã harkwa hyr hiahpuro.
Ne nee ita caxuw cama me to hamre
pyrentu to prãm nare. Quê ha xa Pahpãm
te mehcunea cukij xà jõ amcro cato, quê
ha amehcukij, ne ajpẽn pê me to haprãr
xà ata na pit mã ramã me hikaj. Ne quê ha
amcro ata cato, quê ha Pahpãm mehkên
catêjê cunea kên mã me curẽ.

Pahpãm mã me pahnõ pictor na to prãm nare, na ri cormã me pajikaj

8 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, me pajõ
Pahhiti mãa, caku te mir pê amcro pyxit
peaj. Ne cumã amcro pyxit peaj pê caku
te mir. Na ca ha atỳj me to amji japackre.

9 Ne mehkwỳ me to amji kam hapac xà
to kêanre ne me amji mã: — Me pajõ
Pahhiti te ampo na amji ton atajê, quê ha
jũa caxuw cormã to. Nare, quê ha nee
cute ampo na amji ton xà atajê nõ ton
nare — hane. Ne ampo na mã hacpỹa
ne cute pjê ita wỳr amji jaxàr xà ita to
kuu apu ihkên? Nee mã ampo na nare,
Pahpãm mã mehnõ pictor na to prãm
nare, ne cumã mehcunea te hỹrmã me
ipipkjêr na me to prãm, na ri cormã me
hikaj.

Quê ha jũ caxuw pjê me côjkwa kam ampo cunea to caxàr partu

10 He nee amã me hàhkĩj xi te me awỳr
imprar, ne me apê ampo to hàhkĩj xà na
hahkre pej nare. Ita jĩkjê na mã hacpỹ
ne me pajõ Pahhiti cator xà te hajỹar,
na ca ha nee amji wỳr cator xà na me
hahkre pej nare. Ne cator xà jõ amcro ata
kam, quê ha hàhkrihkrit krãhhi tỳjti me
ajkaam, quê ha jũ kam côjkwa tẽ. Ne jũ
kam ihtẽm xà ata kam, quê ha ramã pyt
capa, ne putwrỳ capa, ne caxêre cunea
capa, ne ampo cunea caxàr tu. Ne hanea
ne pjê kam ampo itajê cunea to caxàr tu.

Jeju te amji jaxàr xà caxuw amji mã me pajàhcuprõn hiahpuro

11 Ne me amã ampo itajê cunea jamre
na hahkre pej ita kam, jũ mã ca ha ajte
me? Ca ha atỳj Pahpãm mã me amji jõr
to me apa, ne catyt kam me apa.

12 Ne Jeju te amji jaxàr xà jõ amcro ata
pê Pahpãm jõ amcro catia. Na ca ha cator
xà ata na me hikaj. Ne ca ha ampo pej
cunea to me gàpên to me apa, mãr quê cyt
ne me awỳr cato. Ne cator xà ata jõ amcro
kam, quê ha cuhy côjkwa to hamre. Quê
ha pjê cacroa to cacro, ne ihhorhot ne
ajgã.

13 Cu ha Pahpãm te me pamã pjê intuw
me côjkwa tuw ton na, me pamã amji
to hũjahkre xà ata na, cu ha me hikaj.
Ne pjê me côjkwa tuw atajê kam, quê ha
mehcunea, ihcunea na catyt kam Pahpãm
jarkwa kôt me ipa rohnỳtti mã.

14 Cwỳrjapê ca ha imã me ijõ ikwỳ nõ
kĩnti itajê, ate me amcro ita jikaj xà ata
kam, ca ha ramã ate amji kam me gapac
xà tetetti, impejti kam ampo kên jamreare
ata to amji mã me gàhcuprõn hiahpuro
na, imã me ato prãm. Mãr quê cato, ne
ahnaa me pahcunea pupu, ne ihkôt me
pahna amji capa, ne nee ame pahcurê
nare.

Pê jũmjê Pawrô jũjarẽn xà kaj na me to pry ta
2 Timot 3.1-17; 1 Jowãw 3.2-3

15 Ne Pahpãm te apu kuu ihkên xà ita
pyrên ca ame gakry. Ampo na? Ca cormã
apu ihkên ita kam, ihhêaj to cormã me
anõ hỹrmã apkjê, quê ha akên pê apytà.
He Pahpãm te ramã me pamã me pahtõ
kĩnti pê Pawrô ata mã amji jahkre pej

catia ne hõr. Mã cute amji jahkre pejti
ata kôt ampo itajê na me amã ihhôc.
16 Ne cute hõ kàhhôc cunea kam ihhôc
atajê kam, cute ramã me pamã Jeju te
amji jaxàr xà ita kôt harẽn to amji pyràc
tu. Ne hõtpê hõ kàhhôc kwỳ kam, me
papê ampo kwỳ kam me pajapac jahkre
kêatre atajê na hãn ne me pamã ihhôc.
Ne cute me amji jahkre kêatre atajê me,
cormã kyre pê Jeju kôt me ipa atajê, ampo
itajê kôt harẽn xà kaj na ame harẽ. Ne
Pahpãm jarkwa jõ kàhhôc kwỳa kôt me
harẽn xà ihmajti atajê to pit mã me harẽ.
Ne cute me harẽn xà atajê to me taa me
amji kên mã me amji rẽ.

Cu ha Jeju te amji kam hapac xà tuwti kam amji to ajcamẽ

17 Ne me ca nare, me ijõ ikwỳ nõ kĩnti
itajê. Ramã quêt me amã jũmjê atajê te
amji kam me hapac xà te ihcupan na, me
amã hahkre pej. Cwỳrjapê ca ha amji to
me guphêa ne. Ampo na? Ca ihhêaj to
hanea ne mehkôt me Pahpãm jõ pry ta,
ne ihkaj na ame apa. Ne nee hipêr catyt
kam Pahpãm te amji kam hapac xà kôt
me apa nare.
18 He pê me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô
pê me pahpytàr catê, me pamã cute amji
kam hapac xà tuwti gõ ita, ca ha cute me
akam ipicamẽn na cama me hamã, quê
ajcamẽ. Mãr ca mam ate amji kam me
gapac xà atajê jirôa pê catyt kam apa. Ne
ita caxuw, cu ha hõtpê Jeju to amji mã me
cati to me hane he:
— Quêt apyxit peaj ne acati, ne ampeaj
kam apej rohnỳtti mã. Ne wa mehcunea
te, pjê cunea kam, quêt acatihti me apejti
na, me gahkre pej na me to prãm — hane.
Taa mã, ampeaj kam!

Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr
MAM JOWÃW JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Jowãw pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê mam cupê tep pro catê, pê Jeju ihkôt ipa catê na ahna ahwỳ. Pê caku crê kam Jeju kôt ipa, ne cute amji kam hapac xà cunea na hõmpu. Ne ramã ihwejtu kam ri cute pjê cunea kam Jeju na mehkwỳ mã ihkàhhôc ita hôc, ne ihkujahêc. Na ri hõ kàhhôc ita japrỳ te **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr, Mam Jowãw Jõ Kàhhôc** (1 Jowãw).

Ne pom cu me mam ihkàhhôc cahyt ita kam ri cute me pamã, pahte me ampo kên ton, ne ahna amji to me papimxur nare, ne hirãa pê Pahpãm mã pahte ahna me amji jarẽn to me pamã hahkre. Ne hanea ne jũ mã me pahte me, ne me papê Pahpãm tekjê na pahte me amji jahkre pej to me pamã hahkre. Ne hanea ne cute me pahkwỳ me, me pamã ajpẽn kĩnti to me pamã hahkre.

Jowãw te Jeju pupun na amji jarẽn xà Jowãw 1.1-4

1 Hàpà me ikwỳ pê Jeju na mehkwỳ, ipê Jowãw pê mam Jeju kôt me ipa catêjê atajê nõ. Ne pa wa ha me amã ihhôc ne ihkujate. Ỹhỹ, wa ha me amã ramã rỳ pêa mã pjê ton xwỳjrea na jũm ipa ata jarẽ, ne ahna ihhôc. Ne jũm ita pê me pamã pahte amji kam me pajapac xà jõr catê. Ne cupê Pahpãm te amji kam hapac xà xakat. Ne cupê me pamã Pahpãm to ipipẽ catê. Cwỳrjapê ri haprỳ pê "Pahpãm Jĩa Jarkwa". Ne por jũm ata pê jũm nare, he cupê Jeju Crixtô. Pê hũmrea na amji to, ne pjê wỳr wrỳ, pê wa ihkôt me ipa catêjê me, me ijapac jĩa to me kampa, ne me ito jĩa to ajco me hõmpu, ne mehkôpĩ, ne itỳj me ijũhkra to ajco mehcupê.

2 Ỹhỹ, Jeju mam Pahpãm cahê na ihkrĩ, ne cupê Pahpãm Jĩa Jarkwa, ne cupê me pamã côjkwa pĩn Pahpãm te amji kam hapac xà to ipipẽ catê, ne pê wa cute me cumã to ipipẽ na hõmpua na, wa me amã harẽn to mõ. Ne taa mã ri Pahpãm cahê na pahte amji to me papijapar rohnỳtti mã na me pahto.

3 Ne ampo na mã wa me amã Jeju jarẽn to ipa to hane? Nee mã ampo na nare. Imã me ate Jeju me Pahpãm pê Hũm me, me ajpẽn to ikwỳ nõ na me ato prãmte hajỹar, pom pê wa ipê hõ ikwỳ nõ he. Ita na cu ha me pahcunea Jeju me ajpẽn kam me pahhônco ita na me papa.

4 Ate me ijõ kàhhôc ita cahyt ne mempar, cu ajpẽn kam me pajakrya to me pajakry prãm to, wa ite me amã ihhôc ne ihkujahêc.

Cu ha catyt kam Pahpãm jarkwa kôt me papa na, cu ha me pahhônco tu Epet 5.3-21; 1 Timot 2.5-6

5 Pê Jeju me imã, ite me amã Pahpãm jarẽn xà ita to pê hahkre he:

— Amcro jàhcujrohti ita ihtỳj jũ ri me pamõr xà ata to me pamã hahkre, ne awcapàtkô kam, cu nee jũ kam me pamõr xà ata na me amji jahkre pej nare. Ita kôpit na mã Pahpãm pê amcro jàhcujrohti ata pyràac, ne ihtỳj me pahte amji kam me pajapac xà impejti to me pamã hahkre — hane.

6 Cwỳrjapê cu ha me pahnõ te nee Pahpãm kôt papa nare, ne pahtỳj ampo kên ton to me papa na, cu ha ihhêj ne awcapàtkô kam me pahkrĩ. Cu ha awcapàtkô kam me pahkrĩ cakrô, cu ha me amji jarẽn to:

— Ipê Pahpãm jõ ikwỳ nõ, na wa cume ajpẽn kam ihônco ita na ipa — hajỹr na, cu ha ame pahhêj xia jarẽ, ne nee me papê catyt kam me papa catêjê nare.

7 Ne nee pahte me hajỹr xà nare, cu ha quêt Pahpãm cuxà, catyt kam me papa, ne harkwa kôt me pahcunea ajpẽn to me ikwỳ nõ. Hõ, cu ha me pahcunea me hane, ne pahte me hajỹr xà ita pê ihhêj rũm amcro jàhcujrohti kam me papa xà ata pyràac, ne ma amji mã me papa xà pupu ne ihkôat, catyt kam me papa. Pê Pahpãm kra pê Jeju me pajaxà kam ty, ne caprô jaxwỳ, ne caprô ata pê ihhêj rũm cô te ampo tũmti cuhhõn pyràac. Ne cute

me pahkên atajê cunea cuhhõn par ne to hapac kêt. Cwỳrjapê ri pahte amji kam me pajapac xà cunea tetet pit.

Cu ha Pahpãm mã pahte me ampo kên ton atajê cunea na me amji jarẽ

8 Quê ha me pahnõ te amji jarẽn to:

— Nee ite amji kam ijapac xà kên nõ hamreare — hajỹr na, quê ha ramã taa apu amji to ihhêj to mõ, ne nee caxwãm pê cumã Jeju te amji kam hapac xà jahkre pej nare.

9 Ne quêt ajteare mã ita to, cu ha me he. Cu ha Pahpãm mã me pahte ampo kên ton atajê cunea na me amji jarẽ. Ne pahte amji jarẽn xà ata kam, quê ha Pahpãm pahte me pahkên ton atajê to tojnõ ne hicu, ne pahte amji kam me pajapac xà kên cunea pê ihhêj ne me pahcuhhõn pa. Ne cupêa ri catyt kam ipa catê, ne pê ramã me pamã ahna amji jarẽn xà ata, quê ha to.

10 Ne pê ramã Pahpãm rỳ pêa mã me pahto hũjarẽn to hane he:

— Pjê kam mehcunea mehkrĩ itajê ihtỳj hõtpê mehkên ton to me ipa — hane. Cwỳrjapê quê ha me pahnõ te amji jarẽn to:

— Wa ite nee jũ caxuw ampo kên ton nare — hajỹr na, quê ha ramã Pahpãm mã ihhêj xi na hacjê, ne nee Pahpãm jarkwa to amji jahôt to ipa nare.

2

Jeju Crixtô pê me pahkritxwỳ

1 Me apê imã me ikra kĩnti atajê pyràac. Ampo na? He ca ikôt Jeju to amji mã me ahimpej, na wa ite me amã ihkàhhôc ita ton, mãr ca me cahyt ne me kampa, ne nee me ampo kên ton to me apa nare. Nãmri quê ha me pahnõ te ihkên xà nõ ton na, quê ha Jeju pê catyt kam ipa catê ata taa to amji pytà, ne taa Hũm mã harẽ. Ne cumã amji jarẽn to:

— Jũm ata te ihkên ton xà ita jahpan xà na ihkên mã mẽn nare. Ampo na? He pê wa ramã pa amji to ihkritxwỳ, ne hahpan xà na ty — hane. Jeju peaj to impej, na ri ihtỳj me pahto hane.

2 Jeju tyc xà ata kôt ri Pahpãm ihtỳj pahte me pahkên ton itajê jicu, ne to tojnõ ne to hapac kêt. Ne nee mã pahte me pahkên ton xà jahpan xà na pit mã Jeju tyc nare, ne pjê cunea kam, mehcunea te mehkên ton atajê cunea kritxwỳ na ri cute amji ton ne ihtyc.

3 Cu ha pahte me Pahpãm te me pamã harkwa jirên itajê kam catyt kam me pajapac na, cu ha pahtỳj me pamã pahte Pahpãm jahkre pej na me amji jahkre pej, ne ihkôt me papa xà impej na, me pamã amji jahkre pej.

4 Nãmri quê ha jũm te amji jarẽn to:

— Wa ramã ite Pahpãm pupun pejtu, ne imã hahkre pej, na wa itỳj ihkôt ipa — hajỹr, ne nee por cute cumã harkwa jirên xà atajê kam hapac nare na, quê ha taa ramã apu amji to ihhêj to mõ, ne apu ahna amji caprỳ jarẽ.

5 Ne quêt jũm te Pahpãm kam hapac pejti to ipa ata mã ri caxwãm catia mã Pahpãm kĩn, ne ihtỳj cumã Pahpãm me cute ajpẽn kam ihhônco na amji jahkre pej.

6 Nãmri quê ha jũm te amji jarẽn to:

— Wa Pahpãm me ajpẽn kam ihônco tu — hajỹr ata, quê ha harkwa to amji japackrea ne, ne ihtỳj Jeju pê Pahpãm kra te amji kam hapac xàa kôt ipa na amji to ihtỳj tu ne. Ne ihtỳj cumã Pahpãm me ajpẽn kam ihhônco tu na amji jahkre pej.

Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti to me papa to me prãm

Jowãw 13.34-35; 1 Jowãw 3.14-18

7 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, xà ajkĩ cormã wa Pahpãm te me amã harkwa jirên xà itajê na me amã ihhôc? Hãpà! He rỳ pêa mã ramã pahte me ajpẽn kĩnti xà ita na cute me pamã harkwa jirên xà ata na me gũpar.

8 Na wa ha Jeju te amji kam hapac xàa kôt hipêr me amã harẽn to intuw. Ne pahte me ajpẽn kĩn kam me pahtẽm xwỳjrea na, pê mam ramã Jeju amji mã me pahkĩn. Ne pom Jeju te amji mã me pahkĩn ata pê ihhêj rũm pyt krã cator pêê mã hàhcujro. Ita kôpit na, pahte me ajpẽn kĩn to me papa xà ita pê ihhêj rũm ramã pyt jàpir tu jàhcujro. Na ri pahte ajpẽn kĩnti to me papa xà ita pê ihhêj rũm, nee me pahkam awcapàtkô nare.

9 Nãmri quê ha jũm amji jarẽn to:

— Pahpãm te ihhêj ne imã ite amji kam ijapac xà cujro, cwỳrjapê ri imã ampo pej cunea ton jahkre pej — hane, ne ma apu Jeju kam ajpẽn to mehkjêjê atajê nõ caca, ne nee me to impej nare na, quê ha ihhêj ne cormã awcapàtkô kam apu ipa ita na.

10 Ne por jũm mã Jeju kam cute ajpẽn to ihkjê kĩnti, mã ihkĩn mea mã ipa ata pê ihhêj rũm amcro jàhcujro kam ipa xà, cwỳrjapê quê ha nee catyt kam ipa jicu nare.

11 Ne por jũm mã ihkjê kĩn nare, mã ma apu ihcaca ata pê ri ihhêj rũm awcapàtkô jàmkrã kam mõr xà ata pyràac. Ne cupê ihhêj rũm mento tũam, ne nee hãn ne catyt kam Pahpãm te amji kam hapac xà kôt ipa nare.

Cu ha pjê kam amji kam me hapac xà kaj na me papa to me prãm

12-14 Ihhêj rũm me apê me ikra pyràac, na wa ite me amã ihhôc. Ampo na? He me amã Pahpãm pê me Apãm jahkre pej. Na ri ihkra pê Jeju tyc xà ata kôt, cute me akên itajê to tojnõ ne hicu. Ne por ca ramã Jeju kôt ate me apa to me amji kàhtu atajê mã, wa ite hanea ne ihhôc. Ampo na. Me amã, por pê ramã Pahpãm pjê ton xwỳjrea na jũm ipa ata jahkre pej. Ne pom ca curmã Jeju kôt ate me apa kam me atẽm atajê mã hanea ne ite ihhôc. Ampo na? He ampeaj kam me atỳj, ne me acaxwãm pê ihtỳj Pahpãm jarkwa amji to ajpa. Na ca ate amji kam me gapac xà impej to, ate me pahcurê xwỳn pê Xatanaj jirô pê me axãm, ne me tohjê.

15-16 Ne wa ha me amã pjê ita kam, Pahpãm curê xwỳn te amji kam hapac xà me ampo cunea hapôj itajê cawpa. Pom pjê kam ampo kên itajê nee côjkwa pĩn, Pahpãm pĩn hapôj nare, ne pjê ita pĩn ri hapôj. Ne por Pahpãm curê xwỳn catêjê atajê te amji kam hapac xà incrê itajê mã he:

Cute me Pahpãm mã ampo kĩn nare atajê xen.

Ne cute me cumã ampo kên xen atajê to, cute me amji cajpuaw prãmte, ampeaj kam me cumã hàn.

Ne hanea ne quê ha ampo te mehca-jpuaw ata pupu, ne me ahna prãm pyrentu.

Ne hanea ne me cumã hàhcukrêj jàhtôti atajê kôt ihtỳj amji to me cati prãm to me ipa.

Atajê mã ri Pahpãm kĩn nare. Na ca ha nee me apê jũmjê atajê pyràc, ne amji mã ampo itajê na pit mã prãm to me apa nare. Ne Pahpãm ca quêt amehkĩn. Nãmri ca ha ate me amã ampo itajê pit kĩn na, quê ha nee me amã Pahpãm kĩn nare.

17 Ne mẽr ampo na mã wa me amã ampo itajê cawpa to hane? Nee mã ampo na nare. He quê ha jũ caxuw pjê te amji kam hapac xà itajê cunea me, Pahpãm curê xwỳn te ampo xen xà itajê cunea ihkên mã axà ne hamre tu. Ne por quêt me cumã Pahpãm kĩn, mã Pahpãm mã ampo kĩnti to pit mã amji kam me hapac to me ipa atajê, quê ha quêt me ahtwỳ, ne amji to me ipijapar rohnỳtti mã, Pahpãm cahê na.

Cu ha nee Crixtô curê xwỳnti hêj xi xà kam me pajapac to me prãm nare

1 Jowãw 4.1-6; 2 Jowãw 7-11

18 Me ikra, he ramã ampo cunea jamre xà na hàhtêp. Ne ramã ate me Jeju Crixtô curê xwỳnti ata jarẽn par. Ne por jũm ata pê ihhêj ne põ rũm Jeju Crixtô te amji kam hapac xà kôt ipa catê, ne caxwãm pê aracri cupê Jeju curê xwỳn. Ne ramã Jeju curê xwỳn catêjê jàhtôa ne me hapôj, cwỳrjapê ri ramã me pamã ampo cunea jamre xà na hàhtêp to mõr na hahkre pej.

19 Ne pê mam me pahcurê xwỳn itajê pê me pahkwỳa, ne ihtỳj me pahcahê na ipa. Ne hamre, ramã ma me papê cator, ne nee mã ampo na me papê cator nare. Pê pahte amji kam me pajapac xà kaj na amji kampa. Quê ha cama me cupê me pahkwỳ na mã, quê ha ita ri me pahcahê na ame ipa. Pê me papê me hapôj xà ata kôt me pahcunea te me cupê me pahkwỳ nare na me hahkre pej.

20 Pê Jeju Crixtô me amã Pahpãm Carõ Pejti gõ, pê ca ahna me amji capa, cwỳrjapê ri me acunea mã Pahpãm te amji kam hapac xà impejti, hêj xi nare ata jahkre pej.

21 Xà ajkĩ ate me Pahpãm te amji kam
hapac xà impejti jahkre pej nare na mã,
wa ite ahna me amã ihhôc? Hãpà. He
ramã me ate, cute amji kam hapac xà
impejti kam ihhêj xi nare na, ate me
hahkre pej.
22 Wa ha me amã mehhêj xi catêjê jarẽ.
Quê ha jũm te me amã hũjarẽn to:
— He nee Jeju pê, por pê Pahpãm me
pamã pahpytàr catê na Crixtô to awjahkre
ata nare — hajỹr na, ca ha mehhêj xi na
me hahkre pej pyrentu. Ne ihtỳj Jeju me
Hũm pê Pahpãm to mehhêj to me ipa, ne
ma ame curê. Cwỳrjapê ri jũm ata pê
Crixtô curê xwỳnti.
23 Ne por jũm Jeju pê Pahpãm cãmter
ita to ihhêj xi ata, hanea ne ihtỳj Pahpãm
pê Hũm to ihhêj xi, ne ma apu curê. Ne
quêt jũm te ihcãmter na amji caxàr ata te
ramã hanea ne Hũm na amji caxàr.
24 Pê ca Pahpãm wỳr me apkjê, ne me
kampa ata kam, pê ca me Pahpãm te amji
kam hapac xà cunea jahkre pej. Ne ate
me hahkre pej atajêa kôt, ca ha catyt kam
me apa kam me to acrà. Ita na ca ha
ihcãmter me Hũm kam me ajpẽn hônco
ita na, ne me atĩr rohnỳtti mã, Pahpãm
cahê na.
25 Hõ, ampo ita to pê ihcãmter me pamã
awjahkre.
26 Ne pom ame amã ihhêj xi prãm to me
ipa itajê na, wa ite me amã ihhôc.
27 Ne ramã Crixtô te me amã Carõ Pejti
jõr. Mã me akam Carõ Pejti ita kam,
ca ha nee me jũm te me amã ampo to
hahkre xà ata na me prãm nare. Ampo
na? Carõ Pejti ata ri ihtỳj me amã Pahpãm
te amji kam hapac xà cunea to hahkre to
ipa. Ne cute ampo to hahkre xà atajê nee
mã ihhêj xi nare, ne quêt ampeaj kam
ri. Cwỳrjapê ca ha Carõ Pejti te me amã
ampo to hahkre xà atajê na kam me gapac
to impeaj ne, ne ma ihkôt me hakop. Ne
Crixtô me ajpẽn kam me ahônco kam me
to acrà.
28 Ỹhỹ, imã me ikra kĩnti itajê. Quê ha
ihtỳj jũ caxuw me pajõ Pahhiti pê Jeju
Crixtô hacpỹ ne me pahwỳr amji jaxà.
Cwỳrjapê ca ha Crixtô me ajpẽn kam me
ahônco kam me to acrà ita na. Mãr ca nee
kam ame apahàm, ne ame amji mã hũpa
nare, ne atỳj cuna mã me xa.
29 Ne ramã me amã Crixtô pê Pahpãm
kra te catyt kam ampo pej pit ton to ipa
na hahkre pej. Na cu ha pahte catyt kam
ampo pej pit ton to me papa na, cu ha
hanea ne me papê Pahpãm kra na ramã
me pamã amji jahkre pej.

3

Cu ha pahtỳj jũ caxuw Jeju Crixtô me, me ajpẽan

Jowãw 1.12-13; 1 Petrô 1.13-21; 2 Petrô 3.11-14

1 Pỳhàpà, he Pahpãm mã me pahkĩan to
me pahkĩn! Ne ihtỳj cute me pahto amji
kra. Mã pjê kam me cupê Pahpãm tekjê
nare, ne ma ame curê atajê pê me papê
ihkra na me pajahkre kêatre. Ampo na?
He nee me Pahpãm jahkre pej nare na ri.
2 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, ramã
me papê Pahpãm kra. Ne cormã jũ caxuw
me papê ihkraa to ihkra xà ata na, cormã
pahte me amji jahkre pej pej nare. Ne ita
ri me pamã hahkre pej he: Quê ha hacpỹ
ne Jeju me pahwỳr amji jaxà, ne me pamã
amji to ajpẽ, cu ha ajteare mã, ihnõ na
me hõmpu. Ne pahte me hõmpun xà ata
caxuw, cu ha me amji to intuw, ne Jeju
me, me ajpẽan.
3 Ne pahte amji to me papintuw xà
impejti ita jikaj xà ata kam, cu ha hahkà
na amji tête pahte amji kam me pajapac
xà kên cunea japôj to me mõ. Ne pahte
amji kam me pajapac xà tetetti impejti to
me amji kampa to me hanea, pom quê
Jeju te amji kam hapac xà tũm nare ne
ihtetetti he.
4 Ne quê ha jũm te, cute amji kam hapac
xà kam ampo kên to ihtũm na, quê ha taa
ramã Pahpãm jarkwa jirô pê ihpỳm, ne
ihkaj na amji kampa.
5 Ne ramã me amã Jeju te jũ caxuw
ampo kên ton nare na hahkre pej. Ne taa
mã pê me pahwỳr wrỳ, cute me pahcunea
tête me pahkên jũrên prãmte.
6 Na cu ha pahte Jeju kam me ajpẽn
hônco na, cu ha nee me pahkên ton kam
me to pancrà nare. Nãmri quê ha jũm te
Jeju jahkre pej nare, ne hõmpun pej nare

kam, mãnea mã ihkên ton kam to incrà
na, quê ha nee Jeju to amji mã ihhimpej,
ne me ajpẽn kam ihhônco nare.
7 Imã me ikra kĩnti itajê, nee ca amji
na me jũm jamãr quê me amã ihhêj nare.
Ne por jũm catyt kam Pahpãm cuna mã
impejti to ipa ata pê ri Jeju pyràac, ne
catyt kam ipa.
8 Nãmri quê ha jũm te mãnea mã ihkên
ton to ipa na, quê ha Pahpãm cuna mã
ihkêanre ne, ne cupê me pahcurê xwỳnti
pê Xatanaj tekjê. Ampo na? Pê Pahpãm
pjê ton pêa mã, pê Xatanaj ihkên ton kam
tẽ. Cwỳrjapê ri cute Xatanaj jàpên xà
cunea to hamre xà caxuw me Pahpãm kra
cato.
9 Ne por me cupê Pahpãm kra atajê, nee
mehkên ton kam me to incrà nare. Ampo
na? Me caxwãm pê Pahpãm te amji kam
hapac xà hàpên to ipa na ri. Ne Pahpãm
pê me Hũam to me Hũm ita kam, jũ mã
quê ne ajte mehkên ton kam me to incrà?
Jũ wỳr quê jũm hane!
10 Mẽr me Pahpãm kra, me Xatanaj kra
te amji kam hapac xà to me ajpẽn ne
me hõmpu. Por jũm nee catyt kam ipa
nare ata me, cumã ihkjê kĩn nare ata hirã
pê nee cupê Pahpãm kra nare, ne cupê
Xatanaj kra.

Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti to me papa to me prãm
Ruc 10.25-37; Jowãw 13.31-35

11 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, por pê
wa mam me amã Pahpãm jarkwa jarẽ ata,
wa ha hipêr me amã harẽn to mõ:
— Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti ne —
hane.
12 Cu ha nee me papê me panquêt xwỳ
pê Cãn kêanre pê Xatanaj tekjê, ne ihtõa
cura ata pyràc nare. Ne mẽr ampo na mã
pê ihtõ te amji to hapure ita cura? Pê ajco
hapure catyt kam impejti ton to ipa, ne
Cãn pê ihkĩnte ajco ihkêanre ton to ipa,
ne ma apu ihtõre te impejti ton ita na to
ihcaca, na pê ihcura.
13 Ỹhỹ me ikjêjê, he me cupê pjê ita tekjê
catêjê te ihkên ton to hajỹr tũam. Ne quê
ha cute me hajỹr catêjê ma ame acurê, ca
nee me amji mã:
— Pỳhàpà, ampo na mã ame icurê? —
hajỹr nare.
14 Ne por me cumã mehkĩn nare atajê
pê ri ihhêj rũm mehtyc pyràc, ne nee me
ampo pej ton nare, ne ma ramã ihkên
kam, cute me amji pupun xà kêanre ata
wỳr me pra. Ne me pa nare. Ihtỳj quêt
me pamã Jeju kam me cupê me pahkjêjê
kĩn. Cwỳrjapê cu ramã me papê ihhêj
rũm pahte me pahtyc xà jahpan, ne ma
me pampej mã, amji kĩnti ata wỳr me
pamprar pyràac.
15 Quê ha jũm te ma apu ihkjê curê na,
quê ha ramã Pahpãm mã cupê mehcuran
catê pyràc. Ne ramã me pamã, jũm pê
mehcuran catê ata te nee Pahpãm cahê
na ihkrĩ nare na, hahkre pej.
16 Jũ mã cu ha ajte me, ne me pamã
ajpẽn kĩn ita na me ajpẽn jahkre pej?
Me Jeju pupu he. Ampeaj kam cumã me
pahkĩn, cwỳrjapê ri me pajaxà kam ihtyc.
Ata pê ri me pamã ajpẽn kĩnti xà. Na cu
ha me pamã me pahkjêjê kĩn hanea, cu
ha pahtỳj mencwỳrjapê me pahtyc na me
amji to ihtỳj tu to me papa.
17-18 Ne nee cu ha me pajarkwa to pit
mã ame pahkjêjê kĩn, ne me to impej
nare. Ne me hàpên xà na cu ha me
tehcajpa, ne me to impejti ne, ne ampeaj
kam me pamã mehkĩn. Ne quê me anõ
mã ampo, ca me akjêjê nõ pupu quê apu
ampo na prãm to mõ, ca ha hõmpu ne
atỳj gàhcukrêj to ihtehcajpa. Nãmri ca
ha ate nee me akjêjê caprĩ nare, ne nee
mehtehcajpar nare ita kam, jũ mã ca ha
ajte ne amji jarẽn to:
— Imã Pahpãm kĩn — hane?

Cu ha ajpẽn kĩnti to me papa na, cu ha pahcaxwỳn carĩcti kam me papa

19 Me pamã me pahkjêjê caprĩ xà ita
ihtỳj me papê Pahpãm hêj xi nare ata
tekjê na me pajarẽ. Cwỳrjapê cu ha
Pahpãm cuna mã me paxãm xà jõ amcro
ata kam, cu ha nee me pahkên na me amji
cãmjĩ nare, ne quêt me pahcaxwãm pê
me pahcarĩcti ne.
20 Nãmri cu ha me pahcaxwãm pê me
pahcarĩc nare na, cu ha cama me amji
cukij to:

— Xà ajkĩ ipê Pahpãm tekjê? Nare mõrmõ nee ipê hõ tekjê nare — hajỹr na, cu ha cormã me Pahpãm mã ampo cunea jahkre pej ata to me amji japackre. Ne hanea ne cumã me pajirôa pê me pamã pahte amji kam me pajapac xà pupun na me hahkre pej. Ne ita jirô pê cu ha cormã cumã me pahcaprĩ ata na me to amji japackre.

21 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, cu ha pahte me ajpẽn kĩn na, cu ha nee me pahcaxwãm pê amji mã ame Pahpãm cupa, ne nee ame pahpahàm nare.

22 Ne por cu ampo cunea na me cuwỳ atajê, quê ha ihtỳj me pamã cugõ. Ampo na? Cu pahtỳj cute me pamã harkwa jirên itajê na me kampa, ne cute amji mã ampo kĩnti itajê to pit mã me hupkre cahkô to me papa.

23 Pê Pahpãm mehcunea mã harkwa hyr to hane he:

— Ikra pê Jeju Crixtô to ca amji mã me ahimpej, ne hanea ne me amãa ajpẽn kĩnti ne — hane. Ne pê hanea ne me imã harkwa hyr to hanea he.

24 Quê ha jũm te Pahpãm te cumã harkwa jirên itajê na kam hapac to ipa na, quê ha cume ajpẽn hônco tu ne, ne ajpẽn kam mehkrĩ. Ne pê Pahpãm me pamã Carõ Pejti gõ, cwỳrjapê ri me pamã ita jahkre pej.

4

Cu ha nee Jeju curê xwỳnti atajê kam me pajapac to me prãm nare

1 Texarõn 5.21-22; 1 Jowãw 2.18-26; 2 Jowãw 7-11

1 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, quê ha me hàhtôa ne me amã amji jarẽn to:

— Pahpãm Carõ Pejti te imã amji jõr, wa harkwa kôt harẽn to ipa — hane. Ca ha nee me kam gapac nare. Ampo na? He ramã me hàhtôa ne pjê kam amehcahkũm, ne Pahpãm jarẽn xà kaj na ame harẽn to me ipa. Cwỳrjapê ca ha ma me jũm te me amã amji jarẽn to hajỹr ata kôpĩ, ne ihkôt me hakop, hàpên xà atajê na.

2 Cu ha me kampa, quê ha cute catyt kam me amã Pahpãm jarẽn to:

— Pê Jeju me paxũmrea na amji to, ne me pahwỳr wrỳ, ne cupê, por pê Crixtô to me pahkritxwỳ na, Pahpãm me pamã awjahkre ata — hajỹr na, ca ha me kampa. Ne me amã ampeaj kam cupê me amã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê, ne kam Pahpãm Carõ Pejti na me hahkre pej pyrentu.

3 Nãmri quê ha cute Jeju jarẽn to hajỹr nare na, ca ha ramã kam Pahpãm Carõ Pejti nare na me hahkre pej, ne kam Jeju Crixtô curê xwỳnti carõ kên na me hahkre pej pyrentu. He pê cu ramã ampo carõ kên ita te pjê wỳr ajpên mõr na me harẽn pa, ne hamre, ramã cator ne ihtỳj apu mõ.

4 Jeju kam me apê me ikra kĩnti atajê, me apê Pahpãm tekjê, na ca ramã cute me Pahpãm jarẽn kaj na ame harẽn catêjê atajê jirô pê me axãm, ne me tohjê. Ampo na? He me akam Pahpãm Carõ Pejti ihkrĩ ita ri, pom pjê kam me kam ampo carõ kên atajê jirôa pê ihtỳj.

5 Ne me cumã pjê kam ampo itajê jarẽ, mã ihtỳj me cupê pjê ita tekjê pê Pahpãm curê xwỳn catêjê me kampa. Ampo na? He pjê ita te amji kam hapac xà ri me cumã harẽ, mã pjê ita kam me ipa catêjê pê Pahpãm curê xwỳn atajê ihtỳj ahna me kampa.

6 Ne me pa nare, he quêt me papê côjkwa pĩn Pahpãm tekjê, ne cu me Pahpãm te amji kam hapac xà to pit mã me hupkre cahkô to me papa. Quê ha jũm mã Pahpãm jahkre pej na, quê ha ihtỳj me pahkampa. Nãmri quê ha cumã Pahpãm jahkre pej nare na, quê ha nee me pahkam hapac nare. Ita na cu ha me Pahpãm Carõ Pejti te amji kam hapac xà impejti hêj xi nare ata me, ampo carõ kên te amji kam hapac xà kên te to ihcupan xà na me hahkre pej.

Cu ha Pahpãm cuxà me pamã ajpẽn kĩnti na to prãm

Jowãw 3.16-21; Roman 5.5-9

7 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti itajê, cu ha me pamã ajpẽn kĩn, cu ha me ajpẽn to impejti ne. Ampo na? Pahpãm te amji kam hapac xà ita te hajỹr pit, ne taa mã ri me pamã ajpẽn kĩnti ita na me pahtehcajpar to ipa. Por jũm mã

mehcunea kĩn, mã me to impej ata pê
ri Pahpãm kra, ne ihtỳj cumã Pahpãm
te amji kam hapac xà na hahkre pej ne
hahkre pejtu.
8 Ne por jũm mã mehkĩn nare ata
pê Pahpãm jahkre kêatre. Ampo na?
Pahpãm jàhcaprĩa to hàhcaprĩ, ne cupê
cumã mehkĩnti xà cunea xakat.
9 Ne Pahpãm mã me pahkĩnti na cute
me pamã amji to ipipẽ xà caxuw, me
pamã pjê wỳr cumã ihkra pyxit peaj ata
kujate, mãr cu me cute amji kam hapac xà
intuwti impejti ita cwa, ne kam me pahtĩr
rohnỳtti mã.
10 Me pamã Pahpãm kĩn, ne me pajirôa
pê cumã me pahkĩn. Cwỳrjapê pê me
pamã ihkra pê me pahkritxwỳ ata kujate,
mãr quê pahte me to kên ata jahpan xà na
ty, quê Pahpãm pahte me to kên xà atajê
jicu.
11 Imã me ijõ ikwỳ nõ kĩnti atajê, he
ramã Pahpãm mã me pahkĩnti ita kam,
cu ha pahtỳj me pamã ajpẽn kĩnti ne.
12 Rỳ jũ caxuw jũm te Pahpãm pupun
nare cakrô, cu pahtỳj kam pahte me amji
hônco. Mã me pahcaxwãm pê ihkrĩ, ne
cumã me pahkĩnti na ri cute amji kôat me
pahton, mã me pamã ajpẽn kĩnti.
13 Ne cute me pamã Carõ Pejti jõr na, ca
me to amji japackre. Cwỳrjapê ri pahte
Pahpãm kam me ajpẽn hônco tu na me
pamã amji jahkre pej.
14 Pahpãm pê me pajõ Inxũ Cati, na cu
hõtpê mehcunea mã me harẽn to me papa
to me hane he:
— Pê Pahpãm pjê wỳr ihkra kujate.
Pê wa hõmpu ata te mehcunea caprĩ ne
mehkên catihti ata pê me hũtàr xà caxuw
pê pjê wỳr ihkujate — hane.
15 Nãmri quê ha jũm te Jeju Crixtô pê
Pahpãm kra na harẽn na, quê ha Pahpãm
jũm ata mã amji gõ, ne kam ihkrĩ, quê
ha hanea ne Pahpãm mã amji gõ, ne kam
ihkrĩ, ne ajpẽn kam mehhônco tu ne.
16 Ne me pamã Pahpãm te me pahkĩnti
na hahkre pej, na cu toa amji mã me
pahhimpej to me papa. He Pahpãm pê
me pamã ajpẽn kĩn ton catê xakat. Ne por
me cumã ajpẽn kĩan kam mehkrĩ atajê ri,
Pahpãm kam cute me ajpẽn hônco tu.
17 Ne quê ha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm te
me pahcukij xà ata kam ihtỳj me pahto
ajcokjê. Cu ha Jeju te cormã pjê kam ipa
reria mã me cumã mehkĩnti ata cuxà, me
pamã mehkĩnti na, cu ha nee amji mã
ame hũpa, ne kam ame pahpahàm nare.
18 Quê ha jũm te mehcunea caprĩ ne
mehkĩn to ipa na, quê ha nee jũ caxuw
amji na ampo cãmjĩ nare. Ampo na? He
Pahpãm mã ampeaj kam me pahkĩn, na
cu ha nee amji mã ame ampo cupa nare.
Nãmri quê ha jũm mã mehcunea kĩn nare
na, quê ha ihtỳj amji na Pahpãm cãmjĩ
pyrentu, ne cumã hũpa. Ne cumã ampo
cupahti ata quê ha ihkên ata mã cumẽ.
19 Pahpãm mã mam me pahkĩnti,
cwỳrjapê ri me pamã ihkĩn.
20 Nãmri quê ha jũm te amji jarẽn to:
— Imã Pahpãm kĩn — hajỹr, ne cumã
Jeju kam ihkjê kĩn nare, mã ma apu curê,
ata ri ihhêj xia to ihhêj xi. Ne jũ mã quê
Pahpãm pupun nare kam cumã ihkĩn, ne
ihkjê pupun cakrô, ma apu curê ne apu
ihcaca? Jũ wỳr quê cute hajỹr ita kam apu
amji mã hamã.
21 Pê Crixtô me pamã ita na harkwa
jirên to hane he:
— Por jũm mã Pahpãm kĩn ata mã, quê
ha ihtỳj hanea ne ikam cupê ihkjê ata kĩn
— hane.

5

Cu ha me pamã Pahpãm kĩn na, cu ha me harkwa kampa
Roman 8.35-37; Ipipẽ Xà 3.5

1 Por quê ha jũm Jeju Crixtô pê Pahpãm
kra, pê Hũm me pamã cupê me pahpytàr
catê na to awjahkre ata to jũm amji mã
ihhimpej, ata pê ri Pahpãm kra impeaj.
Cu ha me pamã jũm xũmre ata kĩn na,
quê ha hanea ne me pamã ihkra ata kĩn.
2 Jĩkjê na mã, quê ha me pamã Pahpãm
kĩn, cu ha cute me pamã harkwa jirên
xà atajêa na, kam me pajapac na, quê ha
hanea ne ihtỳj me pamã me cupê Pahpãm
kra na mehkwỳ atajê kĩn.
3 Xà quê pijamã me pamã Pahpãm
kĩnti ita kam, cu nee ajte cute me pamã
harkwa jirên xà itajê kam me pajapac
nare? Hãpà, cu ha pahtỳj amji mã me

kampa! He xà cute me pamã harkwa jirên itajê ajkĩ ampeaj kam me pamã ihtỳj? Hãpà.

4-5 He pom me papê Pahpãm kra ita, ne cutea ri me pamã ampo cunea kam, pahte Pahpãm kam me pajapac xà caxuw carôt jõr. Ne pahte Jeju pê Pahpãm kra to amji mã me pahhimpej, cwỳrjapê cu ha pahtỳj, Pahpãm te me pamã carôt jõr ata kôt, pjê ita kam Pahpãm curê xwỳn atajê te me amji kam me hapac xà kên cunea tohjê.

Cu ha Jeju Crixtô cãmtà rũm Pahpãm cahê na me papa rohnỳtti mã

6-7 Ne jũ mã cu ha me, ne me Pahpãm te Jeju to mehcunea pytàr catê na hãm xà ata na me hahkre pej? He côjkwa kam mencrê ne cute me pamã harẽn. Atajê pê, Jeju Pãm pê Pahpãm ata te cô kam ihcumrãr xà ata kam ri, Jeju pê ihkra na harẽ. Ne pê hanea ne Jeju pê Hũm Jĩa Jarkwamã iwrỳc ne ihtyc, ne cute caprô jaxwỳr ata te ri, cupê Pahpãm kra na harẽn. Ne pê hanea ne Pahpãm Carõ Pejti hêj xi nare ata cupê Pahpãm kra na harẽ. Ne mencrê atajê pê Pahpãam to Pahpãm, ne ajpẽn kam me pyxit peaj.

8 Ne hanea ne cormã ita kam pjê kam mencrê ne me pamã Jeju pê Pahpãm kra na harẽn to me ipa ita na. Atajê pê Pahpãm Carõ Pejti hêj xi nare ata, mã catyt kam me pamã Jeju jarẽ. Ne hanea ne cô kam me pahcumrãr xà ata ihtỳj me pamã harẽ. Ne hanea ne me pamã Jeju tyc na pahte me to amji japackre xà ata, ihtỳj me pamã harẽ. Ne harẽn crê itajê pipẽn pit, ne ajpẽn kam pyxit peaj.

9-10 Ne quê ha jũm te me pamã ampo jarẽn na, cu ha pahtỳj me kampa. Ne quê ha Pahpãm te me pamã Jeju pê ihkra na harẽn na, cu ha pahtỳj pahte me hũmre jũjarẽn kam me pajapac jirôa pê me Pahpãm kampa. Ne por quê ha jũm Jeju pê Pahpãm kra na amji mã to ihhimpej ata, quê ha ramã amji caxwãm pê amji mã:

— Ampeaj kam ri Jeju pê Pahpãm kraa to Pahpãm kra — hane. Nãmri quê ha jũm te Pahpãm to amji mã ihhimpej nare ata, quê ha ihtỳj Pahpãm te apu ihhêj xi na harẽ. Ampo na? He nee Pahpãm te Jeju pê ihkra jarẽn xà ata to amji mã ihhimpej nare na ri.

11 Pê Pahpãm me pamã ihkra jarẽn to hane he:

— Ikra tyc xà ita cwỳrjapê, wa ha me amã cute amji kam hapac xà tuw pejti gõ, ca ha ihkôat me apa, ne me atyc xà jirô pê mã icahê na me akrĩ rohnỳtti mã — hane.

12 Hõ, por jũm te Pahpãm kra to amji mã ihhimpej ata te ri, cute amji kam hapac xà tuw pejti pyr. Na quê ha ihtyc jirô pê, Pahpãm cahê na apu ipa rohnỳtti mã. Nãmri jũm te nee ihkra to amji mã ihhimpej nare ata te nee amji mã Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti ata pyr xà hamreare. Na quê ha ihtyc jirô pê, Pahpãm pê ampỳa mã apu ipa rohnỳtti mã.

13 Ne me ca nare. Ca atỳj Jeju to amji mã me ahimpej, na ri ate me amji mã cute amji kam hapac xà tuw pejti ita pyr. Na ca ha me atyc jirô pê, atỳj Pahpãm cahê na me akrĩ rohnỳtti mã na ate me hahkre pej pejtu, na wa ite me amã ihhôc.

Cu ha Pahpãm mã me pahcakôc, quê ha ihtỳj me pahkampa

14 Cwỳrjapê cu ha nee Pahpãm cuna mã hũpa kam, ahna me pajàhtàt kam, cumã me pahcakôc nare, ne pahtỳj pahte ampo na me prãm xà ata na, cumã me amji cajrẽn. Ne ramã me pamã Pahpãm te me pahkam hapac, ne me pahtehcajpar na hahkre pej.

15 Quê ha ihtỳj me pahkampa, ne me pamã pahte ahna me pajàhwỳr xà atajêa jõr na, ramã me pamã hahkre pej.

16-17 Quê ha jũm te Jeju to amji mã ihhimpej cakrô, ihtỳj cormã ampo kên ton na, me anõ te hõmpun na, ca ha atỳj Pahpãm mã ihcajrẽn. Mãr quê Pahpãm akampa ne jũm ata tehcajpa, quê nee hipêr ihkên itajê nõ ton nare, ne quêt cute amji kam hapac xà tuw pejti na ipa. Pê Pahpãm pahte cuna mã me to kên xà atajê cunea pê me pahcator na me pamã harkwa to. Mã pahte hirô pê me pahpỳm xà ata na ri ihkaj na, ne ihkêanre. Ne ampo kên pyxit ata ri ihkwỳ jirôa pê ihkêanre. Na quê ha jũm te ihkên catia ata ton to hajỹr to ipa na, quê ha ihtỳj jũ

caxuw hahpan xà na ty. Cwỳrjapê ca ha jũm te ihkên xà catia ata ton to hajỹr na, ate hõmpun na, wa ha nee ate mehcajrẽn xà na, me amã ijũjahkre nare.

Pahpãm me pahte ampo kên ton nare na me pahtehcajpa
Jowãw 17.3-6

18 Me papê Pahpãm kra impeaj, na cu nee me pahnõ ampo kên ton to me papa kam to pancrà nare. Ampo na? Jeju pê Pahpãm kra, ne ihtỳj me pahcurê xwỳnti pê me pahpytà, ne me pahto kên cupate me pajamãr to ipa na, ramã pahte me hahkre pej.
19 Me pahcurê xwỳnti ita pjê cunea kam mehcunea to ihhimpej cakrô, mã ihtỳj cormã me pamã papê Pahpãm tekjê na, ramã me pamã amji jahkre pej.
20 Pê Jeju pê Pahpãm kra cato, ne me pamã pahte amji jahkre pej krã kreti gõ, mãr cu me Pahpãm pê Pahpãam to Pahpãm na me hahkre pej. Ne Jeju pê ihkra, ne cupêa ri pahte amji kam me pajapac xà tuw pejti xakat na me pamã hahkre pej. Ne taa mã ri Hũm cahê na me pahkrĩ rohnỳtti mã na me pahto. Ne por Hũm pê Pahpãam to Pahpãm ata me, cu ha ajpẽn kam me pahhônco ita na.
21 Imã me ikra kĩnti atajê, ca ha nee jũ caxuw Pahpãm ràn xà na pahpãm cahàc krekà nõ to amji mã me ahimpej nare. Hõ, ijõ kàhhôc ita pit. Hamre.

Me To Ihhimpej Catêjê Wỳr HAPU NA JOWÃW JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Jowãw pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne cute por pyjê nõ te hũrkwa kam me cumã ampo kên to hahkre catêjê na amji caxàr ata mã, pom cu me hapu na hõ kàhhôc cahyt ita kujahêc. Na ri hõ kàhhôc ita japrỳ te **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã To Ihhimpej Catêjê Wỳr, Hapu Na Jowãw Jõ Kàhhôc** (2 Jowãw). Ne kam cute cumã mehhêj xi catêjê cawpa, mãr quê nee me kam hapac nare.

Jowãw te amji jarẽn xà

1 Hàpà me ikwỳ to mehhimpej catêjê! Ỹhỹ, imã me apê me akwỳ to mehhimpej catêjê kĩnti atajê. Ampo na? He ihhêj rũm me apê menxyrxwỳa pyràc, ne me akwỳ itajê pê me akra pyràac. Pahpãm te ri me hamãr caxuw me acapi. Ỹhỹ, ipê Jowãw pê Jeju na mehkwỳ to ihhimpej catê, itea wa me amã ihkàhhôc ita kujahêc. Ampeaj kam imã me akĩn, ne ita ri Pahpãm te amji kam hapac xàa kôt, catyt kam me ipa itajê cunea mã hanea ne me akĩn.

2 Ampo na ri imã me akĩn? Nee mã ampo na nare, wa Jeju to amji mã me ihimpej to me ipa, cwỳrjapê ri cute me imã me akĩnti ton, na ri ampeaj kam imã me akĩn. Ne nee quêt Jeju pê ihhêj xi catê nare, ne quêt cupê ampeaj kam catyt kam ipa catê, ne ihtỳj hãn ne me pahcunea kam ihkrĩ, ne me pahcahê na apu ipa rohnỳtti mã.

3 Ne wa ijõtpê Pahpãm mã me pahcunea cajrẽn to ipa to hane he:

— Ijõ Inxũ Cati, wa ha akra pê me ijõ Pahhiti pê Jeju Crixtô me ajwar me ana ahwỳ. Ca me icaprĩ, ne me ijamãr to impeaj ne. Ne me imã me icaxwỳn kam, ite amji mã me ampo cupa xà nare gõ, mãr wa nee amji mã ame ampo cupa nare, ne me icarĩcti kam ame ipa, ampo kên jipôc ri. Ne hanea ne catyt kam me imã ite amji kam ijapac xà impejti to, ne me imã ajpẽn kĩnti to, wa me imã ajpẽn kĩnti ne — hane.

4 Wa ite me akôt me ipa catêjê kwỳ pê, ihhêj rũm me ikra te catyt kam Pahpãm jarkwa kôt me ipa atajê kwỳ cajpar, ne ampeaj kam me hũrên ijakry. Ampo na? He catyt kam me papa ita na ri Pahpãm te me pahcunea mã harkwa hyr, ne ahna me pamẽn.

Cu ha me pamã ajpẽn kĩnti ne
Jowãw 13.34-35; 1 Jowãw 2.7-11

5 Ne ita caxuw wa ha ite me gapackre xà ita na me amã ihhôc to hane he:

— Cu ha me pahcunea ajpẽn kĩnti kam ame papa — hajỹr. Ne pom ite me gapackre xà ita pê nee curmã ite me gapackre xà ata nare, ne cupê mam, por pê ca Jeju to amji mã me ahimpej xà ata.

6 Cu ha pahte catyt kam ame ajpẽn kĩnti to me papa na, cu ha ramã, por pê Pahpãm me pamã harkwa hyr xà ata na pahtỳj me kampa, ne ihkôat ramã me amji ton to me papa.

Mehhêj xi catêjê nee Jeju te me hũmre na amji ton na me harẽn nare
Roman 16.17-18; 1 Timot 5.22; 1 Jowãw 2.18-26

7 Ne ramã pjê kam mehhêj xi catêjê jàhtôa ne amehcahkũm atajê ri hãn ne me Jeju jarẽn to me hane he:

— Nee Jeju ita pê Pahpãm nare — hane. Atajê pê ri Jeju Crixtô curê xwỳn, na ri ihtỳj me pamã mehhêj to prãm.

8 Ca ha nee mempar nare. Côt ca me kampa, ne me Pahpãm mã ate me gàpên xà ton itajê jahpan xà na, cute me amã hàmjõr xà atajê kwỳ to ame acto.

9 Ne por jũm te Jeju te me hapackre xà impar nare, ne hirô pê ihpỳm ata, nee Pahpãm jahkre pej nare. Ne por jũmjê te Jeju te me hapackre xàa kôt me ipa atajê, ihtỳj me Pahpãm jahkre pej, ne me Jeju pê ihkra na me hahkre pej.

Cu ha nee mehhêj xi catêjê na me amji to pôj nare

10 Quê ha jũm me awỳr cato, ne nee catyt kam me amã Jeju te me hapackre xà ata to hahkre nare na, ca ha nee ahna me amji caxàr nare, ne nee me gũrkwa

mã me to axàr nare. Ne nee me cumã garkwa to:
— Apej pêa mã apa — hajỹr nare.
11 Nãmri ca ha ate me jũm ata mã hajỹr na, ca ha apê mehkwỳ nõa, ne me hàpên xà kên atajêa kwỳ to me gàpên to me apa.

Pê Jowãw me cumã amji jarẽn kujate
3 Jowãw 13-15

12 Ne cormã ampeaj kam imã me amã ampo jarẽn xà jàhtô, ne cama imã me amã ahna ihhôc prãm nare. Ne wa ha itỳj jũ caxuw amũ me awỳr icato, ne me akuc ri me amã harẽ, cu ha ajpẽn pyrên me pajakrya to me pajakry.
13 Ne pom ita ri me pahkjêjê ame ipa itajê te me amã amji jarẽn kujahêc, ihkàhhôc ita kam. Itajê pê ihhêj rũm atõaj kra, pê Pahpãm amji mã me capi. Hamre, ita pit.

Cajo Wỳr
JOWÃW JÕ KÀHHÔC CRÊ

Ỹhỹ, pê Jowãw pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne hõ ikwỳ nõ pê Cajo ata mã, pom cu ihkàhhôc crê cahyt itajê kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Cajo Wỳr, Jowãw Jõ Kàhhôc Crê** (3 Jowãw). Ne kam cumã Cajo te Jeju jarẽn catêjê tehcajpar pyrên hakryti na cumã amji jarẽ. Ne hanea ne cute cumã mehkwỳ to ihhimpej catê ata te amji kam hapac xà kêan kam ipa ata cawpa.

Jowãw te amji jarẽn xà
Pirip 4.1; 1 Texarõn 2.19-20

1 Ỹhỹ ikwỳ nõ Cajo, ampeaj kam imã akĩn. Ipê Jowãw pê Pahpãm na mehkwỳ
to mehhimpej catê, itea wa amã ihkàhhôc
ita kujahêc.
2 Wa ijõtpê Pahpãm mã acajrẽn to ipa
to hane he:
— Ỹhỹ, ijõ Inxũ Cati, ca ha ikwỳ nõ pejti
ita tehcajpa, quê ha impej pêa mã apu
ipa to hanea, pom quê ramã caxwỳn kam
cumã Acarõ Pejti to ipa he — hane.
3 Ne ita ri me arũm me pahkjêjê nõ
cator, ne cute me imã me apejti na me
apa na, me garẽn. Wa ite me garẽn pejti
to me garẽn par, na ri ampeaj kam me
apyrên ijakry. Ne cute imã me garẽn to
hajỹr he:
— Cajo ihtỳj hõtpê Pahpãm te amji kam
hapac xàa kôt, catyt kam ipa — hajỹr.
4 Wa hãn ne me ikwỳ to ihimpej ne me
hamã itajê jarẽn par xà impejti itajê to me
harẽn pa, ne ampeaj kam hãn ne ijakry.

Pê cute mehkjêjê tehcajpar pyrên Jowãw jakry

5 Ỹhỹ imã ikwỳ nõ kĩnti ita, quê hãn ne
jũa rũm me pahkjêjê kwỳ me awỳr hapôj,
ca ate cormã me hõmpun nare cakrô, atỳj
me to kênre nare. Ata na ri impeaj to
impej.
6 Na ri ita ri me pahkjêjê kwỳ cator, ne
cute ita ri me cupê Pahpãm na mehkwỳ
mã me garẽn to kênre nare, ate mehkĩnti
ne me to impejti ita na. Na wa ite amji
kam ijapac xàa na amã ijarkwa. Quê
ha me pahkjêjê te me apê amji to me
hapôj xà ata kam, ca ha nee me hũre
kam amehkujahêc nare. Ne ate amji to
Pahpãm cajpuaw xà na, ca ha atỳj me
cumã ampo gõ, quê ha ma me to pra.
7-8 Ampo na? Nee mã amjia kôt ame ipa
nare, ne Pahpãm jarkwa kôt hãn ne ame
ipa, cute mehcunea mã Jeju jarẽn pejti to
harẽn prãmte. Ne ma me pra, ne nee
me cupê Jeju na mehkwỳ nare atajê pê
ame ampo cwỳr prãm nare. Cwỳrjapê
ri me papê mehkwỳa te me cumã ampo
jõr na ri, me cumã ihprãm. Na ri pahte
mehtehcajpar catêjê atajê, cu ha pahtỳj,
cute me hàpên xà ton xà itajê kwỳ to me
apê.

Nee Jeju na mehkwỳ jõ pahhi kên mã Jowãw par prãm nare
1 Jowãw 3.6

9 Ne wa ite ramã me gõ krĩ kam, Jeju
na mehkwỳ wỳr ate mehtehcajpar xà ita
na, me ato ihimpej prãm to, ite me amã
ijõ kàhhôc crire ata kujahêc. Nõ na mã
me anõ japrỳ pê Tijot ata ma apu ipar
caca, ne ajte cama ihtỳj cumã amji to me
gõ pahhi na amji to prãm, ne ramã cute
amji to pahhi.
10 Cwỳrjapê wa ha jũ caxuw curi icato,
ne itỳj mehcunea kuc ri ihcukij ne cumã
awjarẽ. Ampo na? Ihtỳj ampo na apu ito
ihcakôc kêanre to ipa, ne ihtỳj ampo na
me cumã ito ihhêj to ipa. Ne hanea ne,
por me pahkjêjê kwỳ me hỹrmã me hapôj
atajê na, nee amji to pôj nare, ne ma ame
curê. Ne quê ha mehkwỳa kam jũmjê me
ahna amji capa ne me huwahi to prãm,
quê ha Tijot ata nee me ahna me hamãr
nare. Quê ha mãnea mã ma cute me jũm
juwahi na, quê ha ihtỳj mehkwỳ pê amji
tête me hapôj pa.

Cu ha me hũmre impej pit kôt me papa

11 Na ca ha imã ikwỳ nõ kĩnti ita, ampo
pej pit kôt amji to, ne nee ampo kên kôt
amji ton nare. Ne por me ampo pejti ton
to me ipa atajê pê ri Pahpãm kra, ne por
me ampo kêanre ton to me ipa atajê pê

ri Pahpãm jahkre kêatre, ne nee me cupê Pahpãm kra nare.

12 Ne mehcunea me akwỳ nõ pê Temetti ata to me hũjarẽn pejti to me ipa. Ne cute amji kam hapac xà pejti atajê, ihtỳj ihkôt harẽn xà impejti to harẽ. Ne wa ite hajỹar ne amji mã me harẽn to:

— Hũmre ita peaj to impej — hajỹr. Ne ramã ate, ite ihêj xi jarẽn nare na, ijahkre pej.

Pê Jowãw Cajo mã amji jarẽn kujate
2 Jowãw 12-13

13 Ne ampeaj kam cormã ite amã ampo jarẽn xà jàhtô, ne cama ahna imã amã ihhôc prãm nare.

14 Na wa ha jũ caxuw awỳr tẽ, ne ijarkwa to akuc ri amã harẽ.

15 Na wa Pahpãm mã acajrẽn to hane he:

— Ijõ Inxũ Cati, ca ha Cajo mã acarĩcti gõ, quê nee apu amji mã ampo cupa nare — hane. Ne ita ri me cupê gõ ikwỳ nõ catêjê cunea te amã amji jarẽn kujahêc. Na ri imã hajỹar, ne ate ahpỹanre na me ikwỳ nõ catêjê mã gũjarẽn par na ato prãm. Hamre, ita pit.

Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr
JUTA JÕ KÀHHÔC

Ỹhỹ, pê Juta pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne hanea ne cupê Jeju tõ te amji to hapu na kjê. Ne cute pjê cunea kam Jeju na mehkwỳ atajê cunea mã, pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kujahêc par. Na pê hõ kàhhôc ita japrỳ pê **Jeju Na Mehkwỳ Jakrã Cunea Wỳr, Juta Jõ Kàhhôc** (Juta). Ne kam cute, por me cupê Jeju na mehkwỳ na me amji jarẽn cakrô, cute amji kam me hapac xà kên kam menxyre to me cumã ihhêj xi atajê cawpa.

Juta te amji jarẽn xà

1 Hàpà Jeju kam cu ajpẽn to me pahkjêjê atajê! Por Pahpãm te amji mã me acapi ne me ana hàhwỳr atajê. Ipê Juta, ne ipê Tijac tõ, ne ipê Jeju Crixtô mã ijàpên catê, ne itea wa me amã ihkàhhôc ita ton. Por Pahpãm mã me akĩnti, mã Jeju Crixtô me apytà atajê mã, wa ite ton.

2 Ne imã me ana Pahpãm mã icakôc xà te hajỹr he:

— Me pahkwỳ caprĩa ne, ne me caxwãm pê me cumã mehcarĩcti gõ, ne amã mehkĩnti ne. Na ca ha me cumã, pom ite amã ampo crê jarẽn itajê catia ne agõ — hajỹr.

Pê mehhêj xi catêjê kwỳ aracri mehkwỳ mã axà, ne me cumã ihhêj
1 Timot 1.18-20

3 Ỹhỹ, imã me ikwỳ kĩnti atajê. Pê wa ramã ite me amã ihhôc xà na amji kampa, ata pê Pahpãm te me pahkên pê me pahpytàr xà. Na wa ite ajmãr me amã ahna ihhôc. Ne ajteare mã ite to amji kam ijapac, ne hỹrmã ipipkjêr xà na, me amã ihhôc. Pê Pahpãm ramã me pamã cute amji kam hapac xà to hahkre, ne me pamã hõr pyxit, pahte me to amji pytàr xà na. Cwỳrjapê wa ha ate me Pahpãm to ate amji kam hapac xà ita jamãr, ne me hũtàr, ne me to amji jahôt prãmte, wa ha ahna me amã ihhôc.

4 Ne ampo na mã wa ha me amã ihkàhhôc ita hôc to hane? Nee mã ampo na nare. He ramã mehkên catêjê kwỳ aracri me pahcatàt kre na me hàr. Atajê cunea pê ampo kêanre to hahkre catêjê, ne me cumã Pahpãm kĩn nare, mã ma amempar caca. Ne cute Pahpãm te amji kam hapac xà intête me ato ipintuw prãmte, me amã ihhêj xia jarẽn to:

— Gapacta ne ate amji mã me ampo kên ton to prãm atajê cunea ton to me apa. Quê ha Pahpãm hõtpê me acaprĩ, ne nee me anõ kên mã me anõ mẽn nare, hahpan xà na — hane. Ne mẽr ampo na mã ame amã ampo kên itajê to hahkre to hane? He taa me ton to me ipa, na ri amji kôat me amã me to hahkre. Ne ramã ma ame Pahpãm me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô caca, ne ma ame curê. Atajê quê ha ihtỳj mehkên mã me axà. Ampo na? He pê rỳ pêa mã Pahpãm jõ kàhhôc kam ramã me ahna ihhôc.

Cu ha Pahpãm tekjê na me amji jarẽ, ne nee catyt kam me papa nare nare
1 Timot 3.1-9; 2 Petrô 2.1-17

5 Na wa ha cute me hajỹr catêjê me, ate ajpẽn cujtên na me amã ihhôc, ne me amã to hahkre, mãr ca atỳj me ajpẽn cujtê ne me ajpẽn mã. He pê mam me panquêtjê kwỳ atajê hanea ne ajco cute me amã ampo to hahkre xà kên itajê kwỳa to, ajco mehkwỳ mã hahkre to me ipa, ne mehkên mã me axà. Cwỳrjapê ca ha ita pê amji to me guphê. Ne ramã ate me ampo itajê cunea jahkre pej, na ca ate me to amji japackre prãmte, wa me amã harẽ. Ne pê Pahpãm Ejit jõ pjê kên pê me panquêtjê kwỳ cunea pytà, ne me to cato, cakrô pê ihtỳj cute mempar nare catêjê cunea jipej, por pjê kam põ caprỳhti ata kam.

6 Jĩkjê na pê côjkwa kam mam Pahpãm mã memprar catêjê jàhtôa ne cute me cumã hàpên jicu, ne mam me hàpên xà ata jirôa pê cute mehnõ to cati ne me to impej to prãm to, hacpỹa mã Pahpãm na me apkjê. Pê Pahpãm amji na me hahkre pej, ne mehcunea pro ne wakỳre to mehcunea juwapre, ne me pajarãa mã, awcapàtkôti ata kam me hãm. Mã cormã curia mehcuhhê, rohnỳtti mã. Ne quê

ha ahnaa Pahpãm te me pahcukij, ne me pahto ipicokjêr xà jõ amcro kam ahtwỳ, quê ha hipêr mehkên mã me axà.

7 Ata jĩkjê na pê Krĩhpôc me Krĩhcumrãrti me, ipu na krĩ kwỳ hũ na pire mã apu ihcuhhê atajê cunea kam, mehkwỳ me amji kam hapac xà kêanre itajê to me. Atajê pê cute amji pê mehprõ caxun me, me hũmre jàhtôa te me ajpẽn caxun. Cwỳrjapê pê Pahpãm côjkwa pĩn me hỹrmã cuhy kujate, pê me to caxàr tu. Nãmhã cu cormã me hãm xà pupu, ne ma ihkôt me to amji japackre he.

Mehhêj xi catêjê mã nee jũm cupa nare

8 Cuxà mã, me amã ampo kêanre to hahkre catêjê atajê ihtỳj mehkên xà kêanre itajê ton to me ipa. Ne ihtỳj cute mehkên ton xà atajê kôt me amti. Ne me hĩ me, cute amji kam hapac xà mea mã, amji pê me to kên, ne ma ame pajõ Pahhiti pê Pahpãm par caca, ne ihtỳj me côjkwa kam cumã memprar catêjê carôt tỳjti atajê incrôn kêanre.

9 Pê quêt côjkwa kam Pahpãm mã me hàprê catêjê jõ pahhi pê Miquer nee ihcakôc xà to hajỹr nare. Pê Mojxe xwỳ na Miquer me, me pahcurê xwỳn pê Xatanaj ajcaxê, ne me ajpẽn mãn kam tẽ. Pê nee Miquer harkwa jàmcrôn xà nõ to hàmcrôn nare, ne cama hõ Pahhiti to me pahcurê xwỳn mã ihcakôc to hane he:

— Quê ha jũ caxuw ijõ Pahhiti acrôn xà kêanre nõ to acrô — hane.

10 Ne me hũmre itajê nee me ampo jahkre pej nare kam, ihtỳj me hàwxũn xà kêanre kam pra. Ne ihhêj rũm me cupê ampo jàprê te amji kôt hakop nare ata, ne ihtỳj ame jũ mãn to me ipa, ata to quê ha me taa me amji kên mã me amji mẽ, ne me hamre pa.

11 Ỹhỹ, quê ha ihkên mã hàr to hanea, pom quê pê me panquêtti Cãn apu ihtõ caca ne ihcura he. Pê Parãw xwỳ ata hanea ne ihkên xà ata to. Ne cute mehkwỳa mã ihkêanre xà to hahkre jahpan xà na, ajco me curê xwỳn atajê jũhkra kam amcwa. Pê Côre xwỳ ita hanea ne mehkwỳ to pahhi na apkjê ne ame kam incryc. Jĩkjê na mã menquêtjê atajê te amji kam me hapac xàa to me amji kampa he, ne ihtỳj me amji cura, ne amji to me hakràj to prãm, ne pahhi cuna mã mehcakôc kêanre. Hõ, pê menquêtjê incrê atajê ame hanea ne mehcunea me hamre tu, ata jĩkjê na quê ha me amã ampo kêanre to hahkre catêjê atajê ihtỳj me hamre.

Mehhêj xi catêjê kôt hamreare

12 Ca hõtpê hãn ne me cuprõ, ate ajkam me gàpàn ne me akõm prãmte. Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pom ca ame cuprõ itajê me amã ajpẽn kĩnti na, ca me cuprõ. Ne ahnaa ri Pahpãm mã impej, me akam. Ne pom me hũmre kêanre itajê hãn ne me acajpuw acjêj, ita na ri ihkêanre, ne nee mehkõm na mehpahàm nare. Ne ampeaj kam me hõ to mehtũm prãm. Ne ihhêj rũm me apê cupẽhkà impejti jakati ata, ne cute me hajỹr catêjê pê ihhêj rũm ampo tũmti kêanre te ame atũm xà ata. Ne cute me hajỹr catêjê hõtpê me amã ampo to awjahkre, ne nee me amã hõr nare. Ne jũ caxuw quê me amã ampo ata gõ. Ne me cupê ihhêj rũm cama apu ahcakrã, ne nee ta wrỳc nare, mã pjê incràre ata pyràac. Ne me cupê ihhêj rũm pĩxô pàr, mã hãn ne hô xàa kam ahtwỳ, mã nee hô nare ata pyràac. Ne me cupê pĩxô pàr jarê me amã catõtõc, ne ihcapĩr mã incrà ne incrà tu ata pyràac.

13 Ne mehkên itajê pê ihhêj rũm côxwa te ihtu to imprar, ne amji jakàn pê cute hàmprô tũmti juwahi ata pyràac, ne ampeaj kam me kam pahpahàm. Ne me cupê caxêre pê ihkrĩ xà jamreare ata pyràac, ne amjia kôt ame ipa. Pê Pahpãm awcapàtkô tycti kam me to awcapê, mãr quê curia ame ipa rohnỳtti mã.

Quê ha mehhêj xi catêjê mehhêj xi jahpan xà na me amgõ

14-15 Pê Enoc xwỳ, Atãw xwỳ jakàn pê, rỳ pêa mã ihkrĩ, ne mehkêanre itajê to hũjarẽn to hane he:

— Me hõmpu he, quê ha me pajõ Pahhiti pê Pahpãm ajpẽn pjê wỳr cumã me hàpẽn catêjê impejti jàhtôti atajê to mõ. Quê ha mehcunea cukij, ne mehkên catêjê cunea kên mã me cumẽ. Pom me Pahpãm par nare itajê me, cute me ampo kên ton to me ipa catêjê me, cute Pahpãm

cuna mã mehcakôc kêanre atajê me, quê ha mehkên mã me cumẽ — hane. Hõ, pê Enoc xwỳ me to hũjarẽn to hane.

Mehhêj xi catêjê te amji kam me hapac xà kêanre
Carati 6.1-2; 2 Petrô 3.3; Tijac 5.19-20

16 Ne ampeaj kam me hũmre itajê jàhcahhõn xi, ne cute me ahna xwỳ xi, ne cute me ampo kên xen. Ne ampeaj kam me harkwa cràre, kôt hamreare, ata to cute amji to me hàmnãn xi. Ne cute me cupê ampo cwỳr prãmte me hàhcukrêj kôt me cumã ihtỳj nare, ne hãn ne me cumã ihcakôc rerecre, ne impejti na, me harẽ.
17 Ỹhỹ, me ijõ ikwỳ nõ catêjê, nee ca me apê mam itajê pyràc ne apu cute me hajỹr catêjê impar nare, ne quêt me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã memprar catêjê to, ca me amji japackre kam me to acrà.
18 Pê hõtpê ajco me amã me amji to hũjarẽn to hane he:
— Jeju te amji jaxàr xà jõ amcro atajê kam, quê ha me hũmre kêanre itajê me awỳr me cato, ne catyt kam me apa ita na, cama ame ana acxa. Ne amjia kôt, Pahpãm kaj na, cute amji mã me ampo kên xen xà atajê kôt ame pra — hane.
19 Ne cute me hajỹr catêjê ri ihtỳj me ato ajcokjê. Ampo na? Me kam Pahpãm Carõ Pejti nare na ri. Mã amjia kôt, cute amji mã me ampo kên xen xà atajê ton to pit mã, me amji mã ihhimpej to me ipa.

Cu ha Pahpãm te amji kam me pajapac xà to ajcamẽ

20 Me ijõ ikwỳ nõ catêjê, ca ha nee me hajỹr nare, ne quêt cama amji to me apicamẽn to me mõ, Pahpãm te me akam amji to ihhimpej xàa na. Ne cumã me acakôc xà wỳr, quê ha Carõ Pejti cumã acakôc to me amã hahkre, ca ha harkwa kôt cumã me acakôc.

Ampo crê itajê to cu ha me, Jeju te amji jaxàr xà jikaj xà na

21-23 Ne me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô mã me pahcaprĩ catia ata, quê ha ihtỳj jũ caxuw amji wỳr me pajaprô. Cu ha pahtỳj cahê na amji to me papijapar rohnỳtti mã ata jõ amcro, cu ha me hikaj. Hõhõ, ampo crê itajê to ca ha me, Jeju te amji jaxàr xà jikaj xà na. Ca ha Pahpãm mã me pahkĩnti ita to, nee amji pê me gapac kêt nare. Ne pom kyre pê Pahpãm kôt me ipa itajê, ca ha me caprĩa ne, ne me cumã aprĩa kam, mehkĩnti kam, me hapackre to me apa, hacpỹa mã Pahpãm jõ pry kam mehpỳm prãmte. Ne pom cute amji mã me ampo kên xenti itajê, ca ha hanea ne me caprĩ, ne guphêa rũm mehtehcajpar to me apa, côt ca hanea ne mehkôt me pahcurê xwỳn jõ cuhyhti mã me axà.

Cu ha Pahpãm te me pahto ihtỳj pyrên me pajakry na, cumã me amji jarẽ
1 Petrô 1.5-7

24 Ne Pahpãm Pejti na me to pahcakôc xà impejti itajê to, cu ha cumã me pahcakôc he:
— Me ijõ Inxũ, ca ha atỳj me ijamã, wa ha nee apê me ikên nare, ne nee apê me gõ pry hyr nare. Na ca ha ma amji wỳr me ijaprô, ite curia krĩ xà ita kam acahê na me ikrĩ xà na. Na wa ha curi me ipej pit na acuna mã me xa, por wa nee me ikrã kam ampo kên to me amji kam ijapac nare itajê me, me ijĩ tũm nare itajê me, wa ha curi acuna mã me xa, ne ampeaj kam ahna me ijakry. Ne imã mehcunea te acatihti na me gahkre pej ne apupun na me to prãmte hajỹar, pom quê hãn ne mehcunea me hàhcujro xà nõ jàhcujrohti pupu he.
25 Ne apyxit peaj, ne apê Pahpãm, na ca ate akra pê me ijõ Pahhiti pê Jeju Crixtô to me imã me ipytàr catê. Ne ate ampo cunea jahkre pej catia. Mã quêt mehcunea, ampo cunea jirôa pê amji mã me acupa. Ne me cupê pahhi cunea jirôa pê quêt apê Pahhiti cati, ne mehcunea jirôa pê acarôt tỳj ne cati. Ne me imã mehcunea te ampo itajê cunea na me gahkre pej na me ato prãm. Pê ca mam ahnaa akrĩ, ne cormã ahnaa to akrĩ, rohnỳtti mã — hane. Hamre.

Cormã Ampo Te Jũ Mãn Xà Ata Te
JOWÃW MÃ AMJI TO IPIPẼ XÀ
Jarẽn Xà

Ỹhỹ, pê Jowãw ihkàhhôc ita to, ne krĩ te xet kam Jeju na mehkwỳ atajê cunea mã ihkujate. Ne pê cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ. Ne pê mam cupê tep pro catê, pê Jeju ihkôt ipa catê na ahna ahwỳ. Pê caku crê kam Jeju kôt ipa, ne pê Jeju te amji kam hapac xà cunea na hõmpu. Ne ramã ihwejtu kam ri cute Jeju na mehkwỳ mã ihkàhhôc ita hôc, ne ihkujahêc.

Ne pom cu me ihkàhhôc cahyt ita kam ri, cute me cumã, cute me Jeju te amji kam hapac xà jicu na, me cumã cawpa, mãr quê nee me hicu nare. Ne cute Jeju to amji mã mehhimpej cwỳrjapê ri, mehkwỳa te me amji pupun xà kêanre na me to, mã me amji pupun to kêanre. Cwỳrjapê ri ahna me cumã apô. Ne me cumã pjê ita jamre xà kam, ampo cunea te me hỹrmã cator xà ata jarẽn. Ne me cumã Pahpãm te pjê ita cunea to hamre, ne intuw ton na cute me cumã harẽn. Ne Jeju te me cumã ampo itajê cunea to hahkre, mã harkwa kôt cute me cumã harẽn par. Na ri hõ kàhhôc ita japrỳ te **Cormã Ampo Te Jũ Mãn Xà Ata Te Jowãw Mã Amji To Ipipẽ Xà Jõ Kàhhôc** (Ipipẽ Xà).

Jowãw te amji jarẽn xà
Ipipẽ Xà 22.6-7

1 Ỹhỹ, ihkàhhôc ita cahyt xà te hajỹr he. Ipê Jowãw, ne pa wa ha me amã ihkàhhôc ita hôc. Pê mam, ramã rỳ pêa mã, Pahpãm Jeju mã ampo te hajỹr xà itajê cunea jarẽn pa. Mã Jeju te me cumã hàpên catêjê mã ampo itajê jarẽn xà na, imã cumã imprar catê kujahêc, côjkwa pĩn. Mã iwrỳc, ne iwỳr cator ne cute imã ampo itajê cunea jarẽn, ne imã hahkre par. Cwỳrjapê wa ha ihkàhhôc ita kam, me amã ampo itajê cunea jarẽ. Ne ampo te hajỹr xà itajê, quê ha nee amji to hàhtũm ry nare.

2 Ỹhỹ, pê Pahpãm, ihkra pê Jeju mã ampo itajê cunea jarẽ, pê Jeju harkwa na imprar catê mã harẽ, pê ma ajpên imã harẽ, na wa ha ihkàhhôc ita kam ihcunea na me amã ihhôc partu. Ne quêt Pahpãm cakôc xà ita ampeaj kam ri.

3 Na ca ha ate me ihkàhhôc ita cahyt, ne kam me gapac na, ca ha ampeaj kam me gakry. Ne por quê ha me kampa ne me hahkre pej atajê, quê ha hanea ne ame hakry. Hõ, por quê ha ampeaj kam me Pahpãm jarkwa itajê kam, me hapac pejti atajê, quê ha ihtỳj me hakry. He, quê ha nee ampo te hajỹr xà itajê amji to hàhtũm ry nare, na quê ha me hakry.

4 Ỹhỹ, ipê Jowãw, wa me apê Jeju na mehkwỳ jakrã te xet, ne Axij jõ pjê kam me akrĩ atajê mã, wa ite ihkàhhôc itajê ton. Ne me amã Pahpãm me, ihkra Jeju Crixtô mã me icakôc, ne cumã me acajrẽn to:

— Me to impeaj ne, ne me caxwãm pê me cumã acarĩcti gõ — hane. Ne Pahpãm ita pê rỳ pêa mã Pahpãm ata, ne cormã cupê Pahpãm rohnỳtti mã, ne côjkwa kam Pahhiti krĩ xà ata kam ihkrĩ. Ne cahê na Pahpãm Carõ Pejti caca xà te xet atajê mehkrĩ.

5 Pê pjê ita kam Jeju te apu ipa reria mã, ampeaj kam Pahpãm jarkwa atajê to ajco ihcakôc to ipa. Ne cupêa ri Pahpãm mehcãmter, ne pyxit peaj ne hacpỹa mã ihtĩr cakônĩ to ihtĩr, ne taa mã ri pyxit peaj ne cupê pjê kam pahhi catêjê cunea jõ Pahhiti. Ne cumã me pahkĩn, cwỳrjapê pê ty ne caprô jaxwỳ. Ne caprô jaxwỳr ata to me pahkên kêanre atajê cunea cuhhõn partu.

6 Ne cute me pahcunea to Hũm mã hàpên catêjê na. Na cu ha me harkwa kampa, ne pjê kam mehkrĩ itajê mã me harẽ. Ne hacpỹa mã Pahpãm wỳr, pjê kam mehkrĩ itajê cajrẽn xà atajê to, cu ha me cumã, pjê kam mehcunea to me pahhimpej. Pê Jeju Crixtô me pamã ampo pejti itajê cunea ton pa. Cwỳrjapê ri mehcunea te hahkre pej na imã me to prãm, nãmri Jeju ri quêt mehcunea jirôa

pê carôt tỳj rohnỳtti mã! Ne ahnaa ri imã
to prãm!
7 Ne me hõmpu he, ramã pjê wỳr
ahcakrã kam iwrỳc xàa kam he! Quê ha
mehcunea me hõmpu, quê ha hanea ne
cute ame caxwỳr catêjê ihtỳj ame hõmpu.
Ne por pê pjê kam mehcunea amehcaca
atajê, quê ha Jeju te amji jaxàr na me
hõmpu, ne ampeaj kam me cumã hũpa.
Quê ha hũpate ame amrãa to ame amrã.
Ne quêt imã Jeju te hacpỹa ne amji jaxàr
ita na ri ampeaj kam imã to prãm.
8 Ne me hirôa pê Pahpãm pê Pahhiti
carôt tỳjti ata te amji jarẽn to:
— Ipê pjê kat me hihôt jõ Pahhiti, ne
ipê cumã kat kam ampo cunea jõ Pahhiti,
ne ipê hicu xàa kam ampo itajê cunea jõ
Pahhiti — hajỹr. Ỹhỹ, Pahpãm pê rỳ pêa
mã Pahpãm ata, ne cormã cupê Pahpãm
rohnỳtti mã.
9 Ỹhỹ, ipê me akrã tũm pê Jowãw, ne
ipê, por ca Axij jõ pjê kam Jeju kôt me
amji pupun xà kêanre to me amji pupu
atajê, tõ kàa wa. Ne cu ha pahcunea Jeju
cwỳrjapê ame amji pupun xà kêanre to
me papa, ne pom cu me pahcunea ame
amji pupun kêanre itajê mã, cu ha me
pahcunea pahtỳj me awcanã to mehtỳaj
ne, ne me pahcunea Jeju kôt amji to me
pahhi.

Pê Jeju Jowãw mã amji to ajpẽ

Pê wa ajco pjê cunea kam Pahpãm
jarkwa jarẽn to ipa, por pê Jeju imã to
hahkre ne imã huwahi ata, pê wa ajco
harẽn to ipa. Cwỳrjapê pê me ipro ne ma
cô jipôc ri, pjê japrỳ te Patmo jõ pjê ita
wỳr me ikujate. wa ita ri apu ipa, ne jũ
caxuw icator xà hamreare.
10 Ne pê wa me pahkôt xà jõ amcro pê
tômĩc na jỹ ne Pahpãm to amji kampa. Pê
Pahpãm Carõ Pejti imã amji gõ. Pê wa
pea amji caquẽc kôt jũm jõkreti, pê ihhêj
rũm hõhhi jõkre krãhhi tỳjti ata kampa.
Pê imã harkwa to:
11 — Wa ha amã ampo jàhtôa ne to ajpẽ,
ca ha hõmpu ne atỳj ahna ihhôc partu. Ne
ma krĩ te xet kam Jeju na mehkwỳ atajê
mã ihkujahêc pa. Ne por krĩ atajê japrỳ te
ri Epet jõ krĩ me, Pĩhhôcuxwa jõ krĩ me,
Hawênti jõ krĩ me, Tijat jõ krĩ me, Pyt jõ
krĩ me, Ihkjê kĩn jõ krĩ me, Ratixa jõ krĩ
atajê wỳr ca ha ihkujahêc partu — hane.
12 Wa ite jũm ita pupun prãmte hỹrmã
ipipkjêr, ne ite wakỳre prà tepti pê ôr
te ihpôc xà mã cuhhê xà te xet atajê pit
pupun.
13 Mã hipôc ri jũm pê me Pahhàkà Cati
pyràcti ata ihkà japjêhti ata kam xa. Ne
wakỳre prà tepti pê ôr te ihcahti na hê mã
to xa.
14 Ne ihkĩ jaka ita pê ihhêj rũm kẽn
pojre jaka, ne into jarwrỳ ita pê ihhêj rũm
cuhy pôc jarwrỳ.
15 Ne ihpar prà ita pê ihhêj rũm me
hũhhi na hê xà crecrerti ata prà pyràac.
Ne hõkre par ita pê ihhêj rũm côhxocti
jàhkrihkrit par.
16 Ne pê awpôc rũm, hũhkra ata to
caxêre te xet ata cwa ne to xa. Mã harkwa
pĩn wapo xwahhihti xwapeaj te hũjê ata
cator. Ne ihkuc prà pê ihhêj rũm pyt te
me pahkrã jimoac kam ihkrĩ prà pyràcti.
17 Wa ite hõmpun, ne pea hũpate ipê
mehtyc pyràc, ne cuna mã ijõ pôrpo ne
nõ. Mã cute ina awpôc rũm hũhkra xir
ne imã:
— Nee apu icupa nare. Ipê cumã kaat
kam ampo cunea jõ Pahhiti, ne ipê hicu
xàa kam ampo atajê cunea jõ Pahhiti.
18 Ne pê wa ty, ne me ipupu he, wa
hacpỹa mã itĩr, ne ita caxuw jũ caxuw
ityc xà nare, ne ipêa ri mehtyc xà jõ
Pahhiti, ne hanea ne ipêa ri mehtyc catêjê
jõ Pahhiti.
19 — Na ca ha ate ampo te hajỹr xà atajê
pupun xàa na, ahna ihhôc. Ne hanea ne
cormã ampo te jũ mãn xà atajê na ihhôc.
20 Ne hamre, wa ha amã ijũhkra kam
caxêre te xet atajê me, ihpôc xà te xet
atajê cuhhê xà itajê kôt harẽ, ca ha
kampa. Pom ihpôc xà cuhhê xà te xet itajê
pê me ikwỳ jakrã te xet atajê pyràac. Ne
caxêre te xet itajê pê ihhêj rũm côjkwa
pĩn imã me hàpên catêjê te xet atajê
pyràac, quê ha ihtỳj ahpỹanre na me
ikwỳ jakrã te xet atajê jamã — hajỹr.
Hõhõ, cute imã hũjarẽn to hajỹr.

2

Epet jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã mã kyre pê Pahpãm kĩn

1 Ne jũm ata te imã harkwa hyr to hajỹr he:
— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Epet jõ krĩ kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr catê ata mã ijarkwa kôt, ihkàhhôc ton to hane he:
— "Ipê jũm te hũhkra to caxêre te xet ne incwỳr ne to xa ata, ne ipê, por jũm ôr te wakỳre te ihpôc xà cuhhê xà cajpuw apu mõ ata. Ne ijarkwa kôt ri me amã ihkàhhôc ita.
2 Ne imã ate me ampo ton xà atajê cunea na me gahkre pej. Ne ate amji mã me aprĩa kam, ramã me gàpên xà ton to me catia. Ne imã ate nee mehkêanre atajê mã me gũcanãr nare na me gahkre pej. Ne ma cute me amã Inxũ jarkwa to mehcakôc catêjê na me amji jarẽn atajê cajpẽ, ne me hahkre pej. Quê ha cute ame amã ihhêj xia jarẽn na, ca ha me hahkre pej pyrentu, ne ma amempar caca, ne ma ame curê.
3 Ne icwỳrjapêa ca ate amji mã me aprĩa kam, ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupun. Ne ate me amji pupun xà kêanre atajê mã atỳj me awcanã, ne imã ampo itajê cunea na me apej pit.
4 "Ne por ampo pyxit peaj ata na ri imã me ana prãm nare he. Nee mã ampo nare, pê ca mam ampeaj kam me amã ikĩn, ne ita kam mã ajte kyre pê me amã ikĩn, mam kĩnte.
5 Xà ca gõtpê ajkĩ mam me amã ikĩnti ata to me amji japackre? Ca ha ate me to amji japackre na, ca ha hacpỹa mã iwỳr me apkjê, ne ikĩnti ata to ame ikĩn. Nãmri, ca ha ate me akên jicu nare, ne nee iwỳr me apipkjêr nare na, wa ha hacpỹ ne amji jaxà, ne itỳj me apê gõ pôc xà cuhhê xà ata capa, quê ha hãm xà kam caprỳ.
6 Ne por ca ramã ame ampo pyxit ton to me apa ata na ri, imã ihprãam to prãm. Nee mã ampo nare, ca ramã ma ame Nicoraw kôt me ipa catêjê hêj xia to amehcakôc atajê par caca, ne me apê ipyràac, ne ma ame curê. Nãmri wa ma ame curê.
7 "Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare, me gũpar xà caxuw? Hãpà. Ihtỳj me akam me gapac, na ca ha me Apãm Carõ Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà na me kampa, ne mempartu. Inxũ mã ihkrĩ xà ata kam pĩxô pàr pejti ne ihcuhhê. Quê ha jũm te pĩxô ata nõ krẽr na, quê ha nee jũ caxuw ihtyc nare, ne quêt ihtĩar na apu ipa, rohnỳtti mã. Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê, wa ha itỳj pĩxô ata na me hamã, quê ha ame cuku. Hõhõ ita pit" — hajỹr.

Pĩhhôcuxwa jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã te me amji pupun xà kêanre
Me Hàpên Xà 7.54-60

8 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to hajỹr he:
— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Pĩhhôcuxwa jõ krĩ kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr catê ata mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to hane he:
— "Ipê cumã kat kam ampo cunea jõ Pahhiti, ne ipê hicu xàa kam ampo itajê cunea jõ Pahhiti. Ne ipê jũm tyc ne hacpỹa mã ihtĩr ata. Ne ijarkwa na ri me amã ihkàhhôc ita.
9 Ne icwỳrjapê ate ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupun atajê na, imã me gahkre pej. Ne icwỳrjapêa ri me apê me acukrêj jamre tu, ne me apê hamreare na, ite me gahkre pej. Ne Inxũ mã me apê hamreare nare, ne ampeaj kam quêt cumã me gakràj. Ne imã cute me ato xwahna to kêanre atajê na me hahkre pej, ne me amã me amji to ihhêj xi xà to, 'Me ipê Juta catêjê impej pit, na wa ha itỳj me amã catyt kam ampo pejti atajê pit to hahkre' hane. Ne cama ame amã ihhêj, ne aracri Xatanaj kôt amji kam me hapac to me ipa, ne toa amji mã mehhimpej to me ipa.
10 Ne ca ha cormã ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupu, ne nee ca ha ame amji mã pa nare, ne me ikampa he. Quê ha Xatanaj kôt me ipa catêjê ihtỳj me anõ pro, ne me hacjên xà kam me gaxà, ne me acajpẽr hiahpuro. Ca ha ame amji pupun xà kêanre to me amcro to me tej cakrô, ca ha ito pit mã amji mã me ahimpej to me apa kam me to acrà, ne ahnaa ame gamre na, wa ha amji wỳr me ato ahtêp, ca ha icahê na ame apa, rohnỳtti mã. Ne pom hãn ne memprar

tỳj catêjê mehkwỳ re, ne amji mã me hê cwa, ata jĩkjê na, ca ha ate me gũcanãr na, wa ha itỳj me amã me atĩr xà caxuw me gahĩ xà gõ, ca ha me atĩr rohnỳtti mã.

11 "Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare me gũpar xà caxuw? Hãpà! Ihtỳj me akam me gapac. Na ca ha me Apãm Carõ Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà ne me kampa ne mempartu. Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê atajê, quê ha nee hipêr amehtyc nare, ne nee hipêr ame amji pupun xà kêanre nõ to ame amji pupun nare. Hõhõ ijarkwa ita pit" — hajỹr.

Hawênti jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã te nee mehpahàm nare atajê jicu nare

12 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to hajỹr he:

— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Hawênti jõ krĩ kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr catê ata mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to hane he:

— "Ipê, por jũm jarkwa kam wapo xwahhihti xwapeaj te hũjê ata jarkwa na mã, me amã ihkàhhôc ita he.

13 Ne imã Xatanaj to me amji mã mehhimpej catêjê jipôc ri ate ame akrĩ na, imã me gahkre pej. Ne curia ri cute me Antipa curan. Ito me cumã ihcakôc to ipa, incwỳrjapê ri cute mehcuran cakrô, ca nee ate ito amji mã me ahimpej jicu nare, ne ikam me to acrà tu.

14 "Ne ampo ata pyxit peaj ne ahna imã me ana prãm nare. Nee mã ampo nare, me akwỳa kwỳ ihtỳj Parãw xwỳ himpej xà kêanre atajê to ame amji mã mehhimpej to me ipa. Ne pê Parãw xwỳ Ixaher catêjê to kên prãmte me cumã Xatanaj me, ampo carõ kên to ihhimpej to: 'Gapacta ne me pryre jàhtôa ne me to cuprõ ne me hipej, ne Xatanaj me, me amã ampo carõ kĩnti atajê mã me to amji kĩn nõ to, ne hanea ne atỳj ahti na amji pê me aprõ to me axy' hane. Mã me akwỳa kwỳ te ihtỳj ihhimpej xà ata mã me amji jõr, ne toa amji mã mehhimpej to me ipa.

15 Ne hanea ne me akam Nicoraw kôt me ipa catêjê te me to ihhimpej catêjê ame ipa. Ne me imã ampo itajê nõ na prãm nare.

16 Cwỳrjapê wa me amã, 'Me amji to apkjê, ne me akên itajê jicu. Ca ha ate me akên itajê jicu nare na, wa ha me awỳr itẽm pyrentu, ne pom ijarkwa pĩn wapo hapôj ita to, ate me hajỹr catêjê cunea cuna mã ajpu' hane.

17 "Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare, me gũpar xà caxuw? Hãpà! Ihtỳj me akam me gapac. Na ca ha me Apãm Carõ Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà na me kampa, ne mempartu. Ne por quê ha ame ampo kên cunea tohjê, wa ha itỳj aracri me cumã harte, quê ha nee jũm ite me cumã harte ita na ijahkre pej nare, to hanea, pom quê pê wa Juta catêjê mã me hõ pê mana to harte he. Ne wa ha ahpỹanre na kẽn jakati atajê kam me cumã me haprỳ to ipintuw partu. Quê ha nee jũm me haprỳ itajê jahkre pej nare, ne me cumãa quê ha me haprỳ atajê jahkre pej. Hõhõ ijarkwa ita pit" — hane.

Me hũxy xi cahãj nõ te Tijat jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã mã ihhêj

Juta 3-23

18 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to hajỹr he:

— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Tijat jõ krĩ kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr catê ata mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to hane he:

— "Ipê me Apãm kra, ne ito jarwrỳ pê ihhêj rũm cuhy pôc jarwrỳ ata, ne ipar prà pê ôr te me hũhhi na hê xà prà pyràcti ata.

19 Ne imã me gàpên xà cunea na me gahkre pej. Ne me amã ajpẽn kĩnti, ne ate me ajpẽn tehcajpar na, imã me gahkre pej. Ne imã ate itoa me amji mã me ahimpej, ne amji mã me aprĩa kam ampo kên mã me gũcanãr na, imã me gahkre pej. Ne ca mam me acaca xà atajê jirôa pê me to apicamẽn to me mõ.

20 "Ne por ampo ata pyxit peaj, ne ahna imã me ana prãm nare. Nee mã ampo nare. Por me acahê na pyjê nõ kêanre apu ipa ata, ca ajte nee ihkên tête me cumãn nare, ne cama ahna me hamã. Mã ihtỳj apu ihkên xà atajê ton to ipa. Ne pyjê nõ kêanre ata pê ihhêj rũm mam pyjê nõ kêanre japrỳ te Ixapewkwỳj xwỳ

ata pyràac, ne me amã amji jarẽn to,
‘Pahpãm te ri me awỳr ikujahêc, ite catyt
kam me amã ampo to hahkre to hajỹr
prãmte he. Gapacta ne ahti na amji pê
ame aprõ caxu, ne hanea ne atỳj cute
ampo carõ kênti mã me hõ ton atajê ku’
hane. Ne cute me cumã ampo to hahkre
to hajỹr xà atajê to hãn ne ijõ pry kaj na
imã me hàpên catêjê atajê rẽ.
21 Ne tee ite mentête pyjê nõ ata mãn to,
‘Me to kên jicu!’ hajỹr. Mã ma apu ipar
caca.
22 “Cwỳrjapê wa ha to kên prãmte
cumã ijarkwa to, ‘Hã, ita caxuw ca ha atỳj
ahti na ate me hũmre to gikwa, ne ame to
axỳ xà ita kam nõ. Ne ita caxuw quê ha
gikwa xà ata amã ihkêanre, ne hanea ne,
por quê ha acahê na kam me hikwa atajê
mã ihkêanre ne. Ne ihtỳj ate me amji
pupun xà kêanre to me amji pupun to
acuhhê na, me ato’ hane. Quê ha cute me
ipar nare, ne nee mehkên ton jicu nare
atajê cunea mã, quê ha itajê hane.
23 Ne itỳj cupê mehkra cunea jipej. Quê
ha pea me ikwỳ me ahna ijahkre pej, ne
hanea ne ite me hũmre cunea mã cute
me amji kam hapac xà jahkre pej na me
ijahkre pej. Ne pa wa ha ahpỹanre na ate
me ampo ton atajê mã ampi, ne hahpan
xà na me amã ijàmjõr pa.
24 “Por tee me amã harkwa to, ‘Hacu ne
Xatanaj jarkwa to ame hahkre, ne to amji
mã me pahhimpej to me papa’ hane. Ca
nee ate mempar nare, ne nee mehkôt me
amji ton nare atajê, wa nee hipêr na me
gapackre prãm nare. Ampo na? He ca
atỳj ramã amjia kôt me gũpar to me apa.
25 Ne kam me to acrà mã me awcanãa
ne, wa ha ahnaa me awỳr icato. Hõ,
hamre, ite me gapackre xà ita pit” hane.
26 — “Ne por quê ha me ampo kên
cunea tohjê, ne ma imã ampo na prãmti
kĩnti atajê ton kam me to incrà, ne ahnaa
amehtyc na, wa ha me to krĩxàre cunea
jõ pahhi to hanea, pom quê Inxũ te ito
pjê cunea jõ Pahhi he.
27 Quê ha mehpahtỳaj kam me to ihhim-
pej to me ipa. Quê ha jũm te apu Pahpãm
par caca na, quê ha me gãn to hane, pom
quê hãn ne me pjê te pot gã he.
28 Ne me to ihhimpej xà to prà to hanea,
pom quê awcahti xà wỳr caxêti prà he.
Mã mehcunea me hõmpu, mã me cumã
hõmpun xà impejti he.
29 “Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare,
me gũpar xà caxuw? Hãpà! Ihtỳj me
akam me gapac, na ca ha me Apãm Carõ
Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà na
me kampa ne mempartu. Hõ, ite me
gapackre xà ita pit” — hajỹr.

3

Pyt jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã te amji kam me hapac xà kêanre
Ruc 12.35-40

1 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to hajỹr
he:
— Ỹhỹ Jowãw, ca ha ita caxuw Pyt jõ krĩ
kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr catê ata
mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to hane he:
— “Ipê Pahpãm Carõ Pejti caca xà te xet
atajê cahê na ipa catê, ne ipê jũm jũhkra
kam caxêre te xet ata. Ne imã me gàpên
xà cunea jahkre pej. Mã mehcunea amji
mã me garẽn to, ‘Jeju kôt me ipa catêjê
atajê toa amji mã mehhimpej to me ipa’
hane. Ne cute ikôt me apa na amji mã me
garẽn catêjê atajê mã ihhêj ne me atĩar.
Ne mehkĩnte imãa ihhêj ne ramã ame
acunea tyc. Ampo na? Ca nee amji mã
me ito ahimpej nare.
2 Ame ampra! Nãmri ca cormã kyre
pê ito amji mã me ahimpej, na ca ha ita
caxuw ito amji mã me ahimpej to ihtỳaj
to ihtỳj. Nãmri ca ha ate amji mã me ito
ahimpej nare na, ca ha atỳj ikôt me apa
jicu, ne pea imã me apê mehtyc pyràac.
Ne mẽr ampo na mã wa ame amã Inxũ
cawpa to icakôc to hane? Ampo na nare.
Pom ca ate me gàpên xà cunea ton itajê
ri, nee Inxũ cuna mã cumã impej nare.
3 “Cwỳrjapê ca ha ate me ampo jahkre
pej, ne me hõmpun atajê to me amji
japackrea ne, ne hỹrmã me apkjê, ne amji
mã me hũpahti to me apa. Ampo na? Wa
ha hacpỹ ne pjê wỳr me awỳr itẽm xà ata
pê ihhêj rũm me hàhkĩj xi tẽm xà pyràac,
na wa ha aracri tẽ. Quê ha nee jũm itẽm
xà ata na ijahkre pej nare. Cwỳrjapê ca
ha me ampra!

4 “Ne me akwỳ kam me pyxitre atajê ri
amã mempeaj to mempej. Ne mempej ita
pê ihhêj rũm cute amehkà jakati tũm nare
mã me amji jacjên, ne ma ihtũm pê me to
amji cajhê to ame ipa, mã nee apu ihtũm
nare, ne hakati ata na, ata pyràac. Ne
ikôt me akà jakati kam me apa xà caxuw,
ampeaj kam me apej, cwỳrjapê ca ha atỳj
jũ caxuw icahi na ame apa” hane.
5 — “Ne por quê ha me ampo kên cunea
tohjê, ne ma imã ampo na prãmti kĩnti
atajê ton kam me to incrà, ne ahnaa
amehtyc na, wa ha itỳj me cumã mehkà
jakati atajê gõ, quê ha kaam ame ipa. Wa
ha nee jũ caxuw hacpỹa mã mehtĩr xà jõ
kàhhôc kam ramã ame haprỳ hikwa itajê
nõ caxàr ne ihhur nare. Ne hirãa pê cama
Inxũ mã me hàpên catêjê kam mare mã,
me ahna amji jarẽn to, ‘Pom mempejti
mehkà jakati kam ame ipa atajê cunea pê
itekjê, ne me cupê me ikwỳa’ hane.
6 “Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare,
me gũpar xà caxuw? Hãpà! Ihtỳj me
akam me gapac, na ca ha me Apãm Carõ
Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà na me
kampa, ne mempartu” — hane.

Ihkjêkĩn jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã mã Pahpãm mã hàpên xà
1 Texarõn 2.13-16

7 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to hajỹr
he:
— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Ihkjêkĩn
jõ krĩ kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr
catê ata mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to
hane he:
— “Ipê rỳ jũ caxuw jũm te ampo kên nõ
ton nare ata, ne ihcunea na ipeaj to ipej.
Ipê rỳ jũ caxuw jũm te ampo to ihhêj xi
nare ata, ne wa icakôc xà hêj xi nare to
icakôc to ipa. Ne pê rỳ pêa mã pahhi Tawi
xwỳ ikre nõ impejti ata kam ihkrĩ. Pê pea
jũm ata pyxit peaj ne hũrkwa jihê rẽn xà
ata to ajco apu ipa. Jĩkjê na ri ipyxit peaj
ne imã Inxũ jũrkwa jihê rẽn xà. Na wa ha
to hihê mẽ, quê ha nee jũm to hihê nare.
Nãmri, wa ha ite to hihê na, quê ha nee
jũm hihê mẽn nare.
8 Ne ramã ite me gàpên xà atajê na me
gahkre pejtu, ne ite me acarôt peacre na
me gahkre pej. Cakrô ca atỳj ijarkwa kôt
ame apa, ne itoa amji mã me ahimpej to
me apa. Na wa ite me amã harkwa jihê
mẽn, ate ahna me gapôj ne iwỳr me jũmjê
japrôr ne me to acator, mã me acuxà ikôt
me ipa prãmte. Wa ite me amã hihê mẽn,
mã ahnaa xa, na quê ha nee jũm to hihê
nare.
9 “Ỹhỹ, me akam jũmjê ame ipa atajê
pê Xatanaj tekjê. Ne ihtỳj me amã amji
jarẽn to ihhêj xi to ipa to, ‘Me ipê Juta
catêjê, ne me ipeaj to me ipej, na ca ha
atỳj me ikampa. Ampo na? Wa ha itỳj me
amã catyt kam ampo pejti atajê to pit mã
me amã hahkre’ hane. Cakrô, wa ha nee
me to amji kwỳ nare. Ne cama me hipy
mã me amẽ. Ne acuna mã, mehkõn krã
na amehkrĩ na me to, quê ha me garẽn to,
‘Ampeaj kam ri, quêt me apê Pahpãm kôt
me apa catêjê, ne ampeaj kam ri quêt me
cumã akĩn!’ hane.
10 “Pê wa me amã ijarkwa hyr to hane
he: ‘Me awcanãa ne, ne ampo cunea na
amji mã me aprĩa to me apa’ hane. Ca
ate me ijarkwa ita par pyrentu, ne atỳj me
gũcanãr to me apa. Cwỳrjapê wa ha itỳj
ampo kên atajê cunea pê me apytà. Por
ite pjê kam ampo kên cunea to me capi ne
to mehcajpẽr xà ata pê, wa ha me apytà.
11 Ne wa ha nee amji to ijàhtũm nare
ne ajpên me awỳr tẽ. Ite me amã ijàmjõr
prãmte, wa ha me awỳr tẽ. Cwỳrjapê
ca ha ite me amã ijàmjõr xà to ajpên me
awỳr itẽm xà ata jahkà na me awcanãa
ne. Nãmri ca ha ate me gũcanãr nare
na, ca ha nee me gàmcwỳr nare, ne me
gàmcwỳr xà ata to me acto, quê ha jũm
me gaxà kam amji mã cupy” hane.
12 — Ne por quê ha me ampo kên
cunea tohjê, ne ma imã ampo na prãmti
kĩnti atajê ton kam me to incrà ne ahnaa
amehtyc na, wa ha ma jũm ata to Inxũ
jũrkwa wỳr tẽ, ne to axà, ne pea ihhêj
rũm to ikre mã ihcuhhê xà, ne ikre ata
mã kam hãm. Quê ha curia ihcuhhê
rohnỳtti mã. Wa ha pea kam me ijaprỳ
incrê na ihhôc to hane he. Wa ha kam
Inxũ japrỳ na ihhôc, ne kam, por quê
ha Inxũ, côjkwa pĩn pjê wỳr, hõ krĩ tuw
Krĩpinkrên kujate ata japrỳ na ihhôc. Ne
wa ha hanea ne kam ijaprỳ intuwti ata na
ihhôc.

13 — Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac
nare me gũpar xà caxuw? Hãpà! Ihtỳj
me akam me gapac, na ca ha me Apãm
Carõ Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà
na me kampa ne mempartu — hajỹr.

Ratixa jõ krĩ kam mehkwỳ jakrã me cupê Pahpãm tekjê na me amji jarẽn na me amji to ihhêj
Roman 12.11; Jowãw 9.39-41

14 Ne cute hipêr imã harkwa hyr to
hajỹr he:
— Ỹhỹ Jowãw, ita caxuw ca ha Ratixa jõ
krĩ catêjê kam, por ikrac ri me ikwỳ jamãr
catê ata mã ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to
hane he.
— "Ipê mehhêj xi nare tekjê, ne ipê
mehhêj xi nare catêjê xakat, ne ipê jũm
te amji jarkwa par to ipa rohnỳtti mã ata,
ne ipê catyt kam ampo cunea jarẽn catê.
Ne pa pê wa Inxũ jarkwa kôt pjê me ampo
cunea ton pa, ne ipêa ri ampo itajê cunea
xakat.
15-16 Ne imã me gàpên xà cunea jahkre
pej. Ca ha ikôt me apa na amji to mehtỳj
tu na, wa ha itỳj me ana prãm. Nãmri ca
ha ate kyre pê ikôt me apa na, wa ha nee
me ana prãm nare. Ampo na? Ihhêj rũm
ate me hajỹr catêjê pê cô cacrujre na, imã
prãm nare ata. Ne nee me ato ikõm xà
caxuw me apej nare, ne nee me gakryti
nare, ne nee me acacrohti nare, ne me
acacrujre. Cwỳrjapê wa ha ijarkwa pê me
gaxwỳ.
17 "Ampo na mã wa ame amã icakôc
xà ita to? Nee mã ampo na nare, ca
me caa hãn ne amji mã me garkwa to,
'Ampeaj kam me pajakràj! Ne ampo
cunea na me pahte amji mã me prãm
atajê ramã me pamã! Ne nee ahna ihkên
nare!' hane. Hajỹr cakrô, mã me apê
amji jahkre kêatre, ca nee ampo kôt me
hakop nare kam amji mã ame garkwa to
ame hane. Ne Inxũ me imã nee ate me
hajỹr nare! Ne me imã me apê ampo
hamreare, ca me acakrô ame apa, ne me
acunea into tũm pit. Ca nee ate me amji
pupun xà kêanre kam me apahàmti ata
na, ate me amji pupun ne ahna me amji
jahkre pej nare, ne me imãa ri me ate me
hajỹr xà itajê jahkre pej.

18 "Cwỳrjapê wa ha gapackre, ne me
amã. Ajpên iwỳr me pra, ne amji mã me
ate amji kam me gapac xà pejti pê ôr prà
pyràcti atajê jũhkà, ne pea atỳj to Inxũ me
imã me gakràj. Ne hanea ne, ca ha iwỳr
me pra ne amji mã me icarôt jũhkà, ne
ihkôat catyt kam me apa, ata pê ri ihhêj
rũm me akà jakati atajê mã ate me amji
jacjên, ne kam ame apa ata pyràac, me
apahàm cupate. Ne hanea ne iwỳr me pra
ne amji mã me ite amji jahkre pej pê ihhêj
rũm mento cahhê xà pyràac ata jũhkà,
ate me amji jahkre pej, ne me arĩt pej me
ate me to ampo pupun xà caxuw.
19 "Xà ajkĩ me imã me akĩn nare na
mã wa ame ato kêanre, ne ame gapackre
xà tỳjti itajê to ame gapackre? Hãpà!
Imã me akĩnti, incwỳrjapê wa itỳj ampo
kên itajê cunea intête me amãn to me
gapackre to ihtỳaj to ipa. Hõhõ, ita na wa
ijõtpê imã mehkĩnti atajê to hajỹr to ipa.
Cwỳrjapê ca ha caxwãm catia mã iwỳr me
apkjê.
20 Ne wa ihhêj ne ikre cunea jarkwa mã
icuhhê to ijàhcukjêr to ipa, ixàr prãmte.
Quê ha jũm te ijõkre par, ne imã hihê
mẽn, wa ha ite ixàr ne cahê na ijàpàn na,
quê ha ihtỳj jũ caxuw hanea ne icahê na
apà.
21 "Ne por quê ha me ampo kên cunea
tohjê, ne ma imã ampo na prãmti kĩnti
atajê ton kam me to incrà, ne ahnaa
amehtyc na, wa ha itỳj amji cahê na ikrĩ
xà ata kam me hỹr. Quê ha curia icahê na
amehkrĩ rohnỳtti mã to hanea, pom quê
pê wa ampo kên cunea tohjê ne hakren
pa, pê Inxũ amji cahê na ihkrĩ xà ita kam
ijỹr, wa cahê na kam ikrĩ, ita na wa ha me
to.
22 "Ỹhỹ me ikwỳ, xà ajkĩ me gapac nare,
me gũpar xà caxuw? Hãpà. Ihtỳj me
akam me gapac, na ca ha me Apãm Carõ
Pejti te mehkwỳ jakrã mã harẽn xà na me
kampa ne mempartu" — hajỹr.

4

Côjkwa kam mehkrĩ catêjê cunea mã Pahpãm to cati prãm

1 Hõ, cute imã harẽn to hajỹr jirô pê wa
ite hipêr ampo pupun. Ne nee mã ampo

nare, côjkwa kam ri harkwa ata te amji jihê mẽn. Mã jũm jõkre pê ihhêj rũm hõhhi jõkre pyràcti ata te imã hũjarẽn to hajỹr. Pom pê wa mam kampa ita na ri cute imã hũjarẽn ne imã:

— Iwỳr api, wa ha amã ampo te jũ mãn xà ata jahkre ne amã to ajpẽ, ca ha hõmpu! — hajỹr.

2 Me ajkaam mã Pahpãm Carõ te imã amji jõr. Wa curi côjkwa kam, ite Pahhi krĩ xà kam jũm ata jỹr na hõmpun.

3 Mã ihkuc prà pê kẽn prà tatapti ata pyràc, ne cupê kẽn prà tepti ata pyràc. Ne ihkrĩ xà pu na ihprà krorti ata pê ihhêj rũm ta jõxwỳn.

4 Ne Pahhi krĩ xà ata pu na mehkrĩ xà kwỳ jàhtô na cute winticwat, mã kam pahhi catêjê te winticwat, ne mehkà jakati kam mehkrĩ, ne ôr te wakỳre prà pejti ata te mehcunea krãhkà.

5 Ne me hipôc ri Pahhi krĩ xà ata pĩn ri ihcuxê, ne kam me hõkre, ne hàhkrihkrit pê pahhàjê pyràcti. Ne Pahhi krĩ xà ita cuna mã hàhcujro xà te xet, atajê pê Pahpãm Carõ Pejti caca xà te xet atajê pyràc, ne hàhcujrohti.

6 Ne Pahhi krĩ xà ita cuna mã ampo pê cô cati pê wit pràti tetetti ata pyràac ne nõ. Ne Pahhi krĩ xà ita pu na pê jũmjê tĩar te cwat atajê te mehkrã ne me to xa. Ne jũmjê tĩar te cwat atajê kam into jàhtôa to hàhtô, me hĩ cunea kam.

7 Ne mam ita pê ihhêj rũm rop hôhtia pyràc. Ne ihcote na ita pê ihhêj ne pryti xũmtia pyràc. Ne hapu na ita kuc pê ihhêj rũm me hũmre kuac. Ne hapu na ita pê ri ihhêj rũm hàctia te apu ihtor pyràc.

8 Ne cute me cwat itajê kam pê ahpỹanre na me hara xêj partu. Ne caxwãm pê mento, ne põ rũm mento. Ne nee caxwa me amcro kam mencrer to hicu nare, ne mencrer to:

"Apejti!
Ne quêt apejti ita pê Pahhiti pê Pahpãm!
Ne ca ri quêt acarôt tỳjti, mehcunea jirôa pê.
Ne apê mam ata, ne apê cormã ata,
ne apê cormã ata rohnỳtti mã" hane.

9 Ne cute me cwat atajê hipêr Pahpãm mã mencrer to:

"Quêt mehcunea mã acatihti na gahkre pej,
ne apejti na me cumã gahkre pej.
Ne mehcunea amji mã me acupa.
Ne mehcunea jirôa pê acarôt tỳj!" hajỹr.

10 Ne hãn ne cute me cwat atajê Pahpãm pê Pahhiti mã mencrer kam pra, mã pea pahhi te winticwat itajê Pahpãm cuna mã mehpỳpỳm, ne Pahhi krĩ xà ata cuna mã me hõ krãhkà atajê nõ, ne me harẽn to:

11 "Me ijõ Pahhiti pê me ijõ Pahpãm,
quêt apejti ne acatihti,
mã quêt mehcunea amji mã me acupahti to me ipa.
Ne quêt acarôt tỳjti, ne ampeaj kam apej.
Ampo na?
Pê ca quêt ampo cunea to.
Ne ate amji mã to apijapar xà na ihprãmti ata to, ca to ajpa" hane.

5

Ihkàhhôc na hê xà te xet atajê

1 Wa ite Pahhiti krĩ xà kam jũm jỹ ata jũhkra kam, awpôc rũm, ihkàhhôc krãre ata pupun. Mã ihkàhhôc ata kam ihhôc te hũjê, caquẽc kam ihhôc, ne hanea ne hõkwa kam ihhôc. Mã ahna hê xà te xet atajê te ahna hê.

2 Ne hanea ne ite Pahpãm mã memprar catê nõ tỳjti ata pupun, mã ihkrãhhia kam cute hàhcukjêr to:

— Jũm ri ihkàhhôc ita tête ahna hê xà itajê jirên xà caxuw impej, quê hihê mẽ? — hajỹr.

3 Mã nee côjkwa kam ihkàhhôc ata caxuw jũm hamreare, ne nee pjê kam caxuw jũm hamreare, ne hanea ne nee pjê krac ri caxuw jũm hamreare, cute ihkàhhôc ata tête ahna hê xà na ihtô xà itajê jirên, ne caxwãm pê hõmpun xà caxuw.

4 Pê wa ajco amrãa to amrã. Ampo na? Pê nee ihkàhhôc na hê xà jirên xà ata caxuw jũm impej nare, cute ahna hê xà atajê jirên, ne caxwãm pê irĩt ne cute hõmpun xà caxuw.

5 Mã pahhi na mehkwỳ nõ ata te imã:
— Apu acwỳr nare, hõmpu he, Juta na mehkwỳ jõ Pahhiti pê rop cahàcti jõkre hôhti pyràcti ita ri me hirôa pê carôt tỳj. Ne cupê pahhi Tawi xwỳ tàmxwỳ tàmxwỳ, Juta tàmxwỳ, ne taa mã quê ha ihtỳj ihkàhhôc na ihtô xà te xet itajê jirên pa, ne capô ne hõmpu — hajỹr.

Jeju pê carà cahàcre kra nõ pyràc, mã jũm jaxà kam cute mehcuran xà

6 Wa pea ite carà cahàcre hôhti kra xũmre nõ pupun, mã Pahhiti krĩ xà cuna mã xa. Mã cute me cwat atajê me, pahhi catêjê atajê te mehkrã. He pê ihhêj ne jũm carà cahàcre kra xũmre ata cura, mã hacpỹa mã ihtĩr ne xa ata pê me pajõ Pahhiti pê Jeju. Ne kam hĩpàr te xet, ne kam into te xet. Ne cukrã xà te xet atajê pê Pahpãm Carõ Pejti caca xà te xet atajê, mã pjê wỳr hãn ne mehkujate, atajêa ri.
7 Mã pea Caràcahàcre Kra ita mõ, ne cute, por Pahhiti hỹr xà kam jỹ ata pê awpôc rũm hũhkra kam ihkàhhôc ata caxàr.
8 Mã pea, pom cute me cwat itajê me, pahhi te winticwat atajê me, cuna mã mehkõn krã na mehpỳm. Ne pê ahpỹanre na me cumã me hàkôr xà. Ne ahpỹanre na me cumã ampo kũm cuxwati atajê te wakỳre pràti atajê to hipu partu atajê pê Pahpãm na mehkwỳ te me to cumã mehcakôc xà pyràc.

Ihkàhhôc jihê mẽn xà caxuw Jeju pej

9 Pê ajco mencrer tuw to mencrer to me hane he:

"Ate ihkàhhôc ita pyr ne hihê mẽn xà caxuw ampeaj kam apej!
Ampo na?
Pê ca ty, ne acaprô jaxwỳ.
Ne acaprô jaxwỳr ata to Pahpãm mã pjê kam krĩxàre cunea pê mehkwỳ japrô,
ampo kra me, me harkwa pihho to mehcakôc catêjê me,
pjê cunea kam atajê cunea pê ca me haprô.
10 Ne amji mã mehcunea to amã me hàpên catêjê.
Ne me taa mã quê ha mehkwỳ to me amã mehcakôc,
ne me taa pjê cunea to mehhimpej" hane.

Pjê me côjkwa kam mehcunea ame Jeju catia to me cumã ihcakôc

11 Wa hipêr irĩt ne ite Pahpãm mã memprar catêjê jàhtôa to hàhtô ne me hõmpun, ne me hàhtôti atajê pê jũm te me cahyt par xà nare. Mã cute Pahhiti krĩ xà me, cute me cwat itajê me, me pahhi itajê krã tu ne me to xa, ne kỳj cati pêa mã cute me cumã harẽn to:

12 "Apê Caràcahàcre Kra pê Jeju.
Pê ca amji to me ikritxwỳ, pê ca ijaxà kam ty ne apeaj to apej.
Ne me hirôa pê atỳj, ne me hirôa pê gakràj, ne me hirôa pê ate amji jahkre pej, ne me hirôa pê ahihtỳj!
Mã pjê cunea kam amji mã me acupa, ne mehcunea mã apejti na gahkre pej, ne me imã mehcunea te acatihti me apejti na me garẽn na me to prãm!" hajỹr.

13 Ne pea ite ampo pryre cunea increr na kam ijapac. Côjkwa kam cuwênti me, pjê kam pryre me, pjê krac ri pryre itajê me, côxwa kam tep me, pjê cunea kam, pryre cunea increr na kam ijapac. Mã cute mencrer to hajỹr he:

"Por ca ajỹr xà kam jỹ ata me,
Caràcahàcre Kra ata me,
wa acatihti impejti na me garẽn to prãm.
Mã pjê cunea kam amji mã me acupa,
ne mehcunea mã apejti na me gahkre pej,
ne mehcunea jirôa pê me acarôt tỳj rohnỳtti mã" hajỹr.

14 Mã cute me cwat itajê me kampa ne me cumã:
— Ỹhỹ, ampeaj kam! — hane. Mã pahhi atajê mehkõn krã na mehpỳpỳm, ne catihti impejti na me harẽ.

6

Hũmre cawrô jakati kam jỹ ata pê me cupê amji mã hũtàr catê

1 Wa pea ite Caràcahàcre Kra te mam, pom ihkàhhôc na hapỳn xà te xet itajê nõ

hyr na hõmpun, ne pea ite, pom cute me cwat itajê nõ jõkre pê pahhàjê jàhkrihkrit ita par, mã cute kỳj cati pêa mã hàkjêr to:
— Ajpên mõ! — hajỹr.
2 Wa irĩt, ne ite cawrô jakati ata pupun, mã ajpên tẽ. Mã kam me hũmre nõ ata jỹ, ne cumã cuuhê, mã cute me cumã pahhi krãhkà jõr. Mã ma to tẽ ne ihtỳj amji mã me cupê pjê cunea pytàr to mõ.

Hũmre cawrô caprêcti kam jỹ ata pê me ipijapu to hapôj catê

3 Jirô pê mã ri, hipêr Caràcahàcre Kra ita te ahna hapỳn xà nõ ata hyr. Wa pea ite cute me cwat atajê nõ te amji to cote ata par, mã cute hàkjêr to:
— Ajpên mõ! — hajỹr.
4 Mã pea cawrô nõ caprêcti ita cator ne ajpên mõ. Ne kam hỹr catê ata te pjê kam, cute me ipijapu ne me hũmre te pjê kam me amji kwỳa curan xà caxuw, amji na hũpar. Mã jũm te cumã caxuw wapo xwahhihti nõ catia ita jõr.

Hũmre cawrô tycti kam jỹ ata pê mehkôt prãm cràn catê

5 Ne Caràcahàcre Kra ita te hipêr ahna hapỳn xà incrê hyr xà ita kam, wa ite cute me cwat atajê nõ te me to incrê ata par, mã cute hàkjêr to:
— Ajpên mõ! — hajỹr. Wa irĩt ne ite cawrô tycti ita pupun, mã ajpên mõ. Mã kam hỹr catê ita te hũhkra to cute ampo to ipipẽn xà ita pyr ne kam to jỹ.
6 Mã cute me cwat itajê cajpuaw jũm jõkre ita jũjarẽn ita te hajỹr he:
— Amcro pyxit kam me hàpên xà jahpan xà na, me cumã arỳjhy na crat to pyxit peaj ne agõ. Ne kwỳr xôm na, ca ha me cumã crat to incrê ne me cumã agõ, amcro pyxit to me hàpên jahpan xà na. Ne hõ kryjre to ampeaj kam me cumã hĩ to ahwỳ. Ne nee ampo to impê xà me, ampo itajê nõ to apicacwỳr nare, ne nee hanea ne ampo cacô xỳre ita me ampo itajê nõ to apicacwỳr nare — hajỹr.

Hũmre cawrô tatapre kam jỹ ata pê me hipej catê

7 Jirô pê mã ri Caràcahàcre Kra te ahna hapỳn xà te cwat ita hyr. Wa ite cute me cwat itajê nõ te me to cwat ata par, mã cute hàkjêr to:
— Ajpên mõ! — hajỹr.
8 Wa pea irĩt ne ite cawrô tatapti ata pupun, mã kam hỹr catê ata kam jỹ, mã cute me cumã haprỳ jõr to Me Hipej Catê. Mã ramã pjê kam mehtyc catêjê ihkôt ame ipa. Ne pea cute pjê kam me hipej na amji na hũpar to hajỹr he:
— Ca ha ahpỹanre na mehcuran xà cunea to mehcuran to apa. Quê ha me hũmre me cwat, ca ha me ipijapu na me to, quê ha me ajpu ne me amji pyxit ne me amji cura. Ne prãm me, me hà me, pjê kam ampo kên jàprê cunea to mehcuran to hane he. Quê ha me hũmre me cwat, ca ha mehcuran xà itajê to hãn ne me pyxit ne mehcura — hajỹr.

Cute mehkwỳ jipej jahpan xà na, cute me to kên na me ahwỳ

9 Mã pea Caràcahàcre Kra ita te ahna hapỳn xà te xĩc ita hyr. Wa pea ite Pahpãm mã ampo kũm cuxwati to caxàr xà ata pupun. Mã ihkrac ri me caxwỳn jàhtôa ne me jỹ, atajê pê Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê te catyt kam me ipa, mã me curê xwỳn te amehcuran atajê caxwỳn, wa ite me hõmpun.
10 Mã mehkrãhhia kam cute ame caràr to:
— Me ijõ Pahhiti impejti ne carôt tỳjti ata! Ampeaj kam apê Pahpãm ata! Jũ caxuw ca ha pjê kam itajê cukij? Ne jũ caxuw ca ha cute ame icuran catêjê itajê to apu ihkên, cute me icuran jahpan xà na? — hajỹr.
11 Mã ahpỹanre na cute me cumã mehkà jakati atajê jõr partu, ne me cumã:
— Ca ha cama ame akôt to mehkryjre ne. Ne hanea ne cute ame gàpên xà ita to me hàpên, ne me ato amji kjê catêjê kwỳ jikaj. Por quê ha cormã hanea ne amehcura atajê, quê ha me akôt me cato ne me aràn. Ne pea cute amji mã me gàhtô na, cute me ato hũjahkre xà ata mã, me ato hahê — hajỹr.

Quê ha Pahpãm to cute ame kên jahpan xà na ame to kêanre ne

12 Wa pea ite Caràcahàcre Kra te ahna hapỳn xà te xêj ita hyr na hõmpun. Mã

pea pjê jàhcujrõn, ne pyt kam awcapàtkô tycti ita pê ihhêj rũm cupẽhkà tycti ata pyràac, ne putwrỳ intep pê ihhêj rũm me caprô tep.

13 Mã caxêre côjkwa pĩn apu ipijaxwỳr te hajỹr, pom quê hãn ne kôc prĩn mã ipàr to ahcujrõ, mã hãn ne apu pjê kam ajxwỳ he.

14 Mã côjkwa jamre xà te hajỹr, pom quê hãn ne ampo kà incrà amji krã, cu me capô ne me cumã hikra, mã hãn ne hacpỹa mã amji krã to pra he. Ne por hakôt apu ihkrĩ atajê me, cô kam amcrà jacot atajê te amji pê ihkrĩ xà itajê caca, ne ma cupê ipintuw partu.

15 Mã pjê jõ pahhi catêjê me, krĩ jõ pahhi catêjê me, krãhtare jõ pahhi catêjê me, por me hakràj catêjê atajê me, me carôt tỳjti atajê me, me hũmre cunea me, cama me cumã me hàpên catêjê me, me hõ pahhi me, mehcunea pimxur, kẽn kre me hàhkà jakôt krac ri ame ipimxur partu.

16 Ne cute kẽn kre me, hàhkà jakôt mã mehkrãhhia kam me caràr to:

— Ame ikam apỳpỳm ne ame ipro, por hỹr xà kam jỹ ata me, Caràcahàcre Kra ata te ame ikam incryc xà atajê cupate, ca ha me cupê me ito amxu.

17 Ampo na? Hamre, ramã cute ame ikam incryac to incryc jõ amcroa kam hàhhuc, na wa ha nee me inõ cumã ijũcanãr nare — hajỹr.

7

Pahpãm na mehkwỳ te 144 mir kuctỳj kam haprỳa na ihhôc

Ipipẽ Xà 9.4

1 Jirô pê mã wa ite côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catêjê te cwat te me pjê jõ xwahhi jõ kôc te cwat na incwỳr, ne me huwahi, ne me to ihcuhhê na me hõmpun. Ampo na? Cute ame to kên xwỳjrea na mam kôc nõ te pjê me, cô me, pĩ pàr nõ jakôr cupate ri cute me to amji tỳj ne me to xa.

2 Wa pea ite Pahpãm mã memprar catêjêa nõ pupun, mã pyt japôj xà rũm ihtor, ne tẽ. Ne Pahpãm tĩar ihkrĩ ata te haprỳa na cute mehhôc catê ata kujahêc, mã ihkwỳ te cwat te apu pjê me cô cunea to kên catêjê atajê wỳr tẽ. Ne kỳj cati pêa mã cute ihkwỳ mã caràr to:

3 — Ca ha nee cormã ne ame pjê to kên nare, ne nee cormã ne ame cô to kên nare, ne nee cormã ne ame pĩ pàr nõ to kên nare, wa ha xa me pajõ Pahpãm tĩar ata jõ tekjê na ame ipa atajê kuctỳj kam haprỳa na ihhôc pa mã — hajỹr. Ne cute me kam mehhôc par.

4 Wa pea ite, cute Pahpãm japrỳ na mehkuctỳj kam ihhôc itajê jàhtô na me harẽn par. Mã me hàhtô na cute me 144 mir. Ne me cupê ahpỹanre na Ixaher catêjê jakrã ne ajpẽn kam mehpỳm ne me xa.

5-8 Pê Ixaher catêjê na ahpỹanre na me hakrã kwỳ amji to atajê, amji to me ajcokjê ne me xa, pê ahpỹanre na ajpẽn caxuw me hakrã hàhtô na me tôxi mir. Ne Ixaher catêjê na kjêjê na me amji to ne me xa atajê pê, Juta me, Rupẽn me, Cate me, Axer me, Naptar me, Manaxê me, Ximãw me, Rewi me, Ixaca me, Xepurõ me, Joje me, Pẽnjamĩ.

Pahpãm na mehkwỳ cunea me cumã cati to ihcakôc

9 Jirô pê wa irĩt, ne ite me cupê Ixaher catêjê nare pê mehcahkrit jàhtôa pupun. Mã me hàhtôa to me hàhtô, ne jũ wỳr quê jũm me cahyt pa. Ne ahpỹanre na ajpẽn caxuw ampo kra me, pjê kam krĩxàre cunea me, me harkwa pihho me, pjê cunea pĩn mehcunea Pahpãm krĩ xà ata me Caràcahàcre Kra ata cuna mã mehkà jakati kam me xa, ne me hũhkra kam têrti hô pit mã, me to xa.

10 Ne kỳj cati pêa mã me hũjarẽn to:

— Por Pahpãm hỹr xà kam jỹ ata, me Caràcahàcre Kra ata pê ri me ikên pê me ito hapôj catêjê — hane.

11 Pê Pahpãm mã memprar catêjê cunea Pahpãm krĩ xà ata me, me pahhi catêjê cunea me, por cute me cwat atajê pu na me ajxê ne me to xa. Ne mehcunea mehkõn krã na me hỹr ne pea me Pahpãm jarẽn to:

12 — Taamã, ampeaj kam quêt acati, ne mehcunea mã apejti na gahkre pej, ne quêt akrã krea to akrã kre. Ne ate me imã ampo pejti jõr atajê pyrên ampeaj kam me ijakry, ne mehcunea amji mã

me acupa, ne mehcunea jirôa pê acarôt tỳj, ne me hirôa pê ahihtỳj rohnỳtti mã. Taamã! — hane.
13 Mã me pahhi nõ te icukij ne imã:
— Mẽr jũmjê mã mehkà jakati kam amehcuhhê atajê? Ne jũ pĩn mã ame hapôj? — hajỹr. Wa ite cumã:
14 — Pỳpỹn, ipê me hahkre kêatre, ne quêt amãa ri me hahkre pej — hajỹr. Mã cute imã me harẽn to:
— Pom me xa itajê pê ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupu, ne Caràcahàcre Kra ita caprô to ri cute ame amji mã mehkà itajê cahhõn, mã mehkà itajê jakaa to haka.
15 Cwỳrjapê ri Pahhiti pê Caràcahàcre Kra ita krĩ xà ita cuna mã amehcuhhê, ne amcro me caxwa cunea kam Pahpãm to me amji kam me hapac xà jũrkwa kam me hàpên to pyt, ne me to apẽ, ne por hỹr xà kam jỹ ata ri ihtỳj haprỳa na me hamãr to ihkrĩ.
16 Ne quê ha jũ caxuw hipêr me cumã prãm nare, ne nee me cumã kôr nare. Ne nee quê pyt cacro me ampo cacrohti me to caxàr nare.
17 Ampo na? Por Caràcahàcre Kra ihkrĩ xà jipôc ri jỹ ata, quê ha amji to me hamãr catê catihti, ne ma, por cô impejti te me to ihtĩr rohnỳtti mã xà ata wỳr me to ipa, quê ha pea Pahpãm me cumã mento cacô atajê incrà — hajỹr. Hõ, cute imã me harẽn to hajỹr.

8

Côjkwa kam ahcarĩcti

1 Ne pea Caràcahàcre Kra te ahna hapỳn xà te xet ita hyr, mã pea côjkwa kam ahcarĩcti na ahtũm ryre.
2 Wa pea irĩt, ne ite Pahpãm cuna mã cumã memprar catêjê te xet ne mehcuhhê na me hõmpun. Mã cute ahpỹanre na me cumã hõhhi jõr partu.

Pahpãm na mehkwỳ te cumã mehcakôc xà

3 Mã pea Pahpãm mã memprar catê nõ ata te ampo run xà pràti pê ôr ita pyr, cumã ampo to me caxàr xà cahê na ne to xa. Cute kam ampo kũm cuxwati ata kwỳ to hipu prãmte ri to xa. Mã cute me cumã ampo kũm cuxwati catia ne hõr. Pahpãm na mehkwỳ te Pahpãm mã mehcakôc xà ata pê ri ihhêj rũm ampo kũm cuxwati te caxàr xà ata. Mã ma ôr te ampo kũm cuxwati te caxàr xà ata wỳr to mõ, Pahpãm krĩ xà cuna mã xa ata wỳr.
4 Ne hũhkra pĩn ampo kũm cuxwati ata kũm ma hàpir to mõ, Pahpãm na mehkwỳ cunea te me Pahpãm mã mehcakôc xà atajê me ajkaam mã ma Pahpãm wỳr hàpir to mõ.
5 Mã pea Pahpãm mã memprar catêjê nõ ata te ampo run xà ata pyr, ne kam ampo kũm cuxwati te caxàr xà ata jõ cuhy pôc to hipu, ne ma ahpar mã pjê wỳr to hũcapêr. Mã pea kam pahhàjê ahkrihkrit, ne kam me caràr, ne ampeaj kam, kam ihcuxê, mã pjê cunea apu ahcujrõ.
6 Mã Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê te hõhhi te xet atajê cakôr xà caxuw ame to hàhcuprõn.

Pjê kam ampo jàhtôa te caxàr

7 Mã mam pyxit ita te hõhhi cakôr. Mã pea cuhy cator, ne kẽn te ta me, caprô picacwỳr, mã ma pjê wỳr ahpar mã cute to hũcapêr. Ne hanea ne pjê jàhtôa ne cute to caxàr. Quê ha pjê incrê, quê ha pyxit ne to capa. Mã cute pĩ jàhtôa ne to caxàr. Quê ha pĩ incrê, quê ha pyxit ne to capa. Ne hanea ne cute kam põre kukũmti ata cunea to caxàr par.

Côxwa te me caprô na amji jahkre

8 Jirô pê mã ri hipêr ita te hõhhi ita cakôr. Mã ampo pê ihhêj rũm hàhkà jakôtti te apu ihpôc to ipa pyràcti ata ihpôc to mõ, mã ma ahpar mã côxwa kam cute to hũcapêr. Mã pea côxwa jĩkjê te me caprô na amji jahkre. Quê ha côxwa incrê, quê ha pyxit ne caprô.
9 Mã côxwa kam ampo apu ipa itajê jàhtôa ne ihtyc par, mã hanea ne pàr kre jàhtôa ne hamre. Quê ha ampo incrê, quê ha pyxit ne hamre.

Cô ajpjê atajê nõ xỳa to hỳ

10 Mã hipêr incrê ita te hõhhi cakôr. Mã caxêre nõ catia ita pê ihhêj rũm pahte ame pajũhkra to ame pĩ pôc cwỳr, mã hãn

ne apu ihpôc to ipa, mã ma côjkwa pĩn cô kam ihpỳm.
11 Ne caxêti ita japrỳ te Xỳhti. Cwỳrjapê ri cô jĩkjê kam caxêti ita pỳpỳm atajê xỳa to hỳ. Quê ha cô incrê ne ajpjê atajê nõ pyxit ne hỳa to hỳ. Cwỳrjapê ri me hũmre kwỳ jàhtôa ne cute cô ata to mehkõm catêjê cunea tyc partu.

Côjkwa kam ampo ahcujro atajê cunea jĩkjê kam awcapàtkô

12 Mã cute to cwat ita te hõhhi cakôr. Mã pea pyt me, caxêre me putwrỳ jĩkjê pot kam awcapàtkô. Ne nee pyt jĩkjê pot kam hàhcujro jõ amcro jàhcujro nare, ne kam awcapàtkô. Ne caxêre te hajỹar, ne putwrỳ te hajỹar, ne nee hĩkjê pot kam hàhcujro nare, ne pea cajê to mõ.
13 Jirô pê mã wa irĩt, ne ite hàcti nõ ita tor ne kàaj mã tẽ ata pupun. Mã cute ihkrãhhia kam hũjarẽn to:
— Akỳ, akỳ, akỳ, por pjê kam amehkrĩ atajê, quê ha cormã me Pahpãm mã memprar catêjê incrê te me hõhhi cakôr atajê jõkre kampa, ne pea mehkên mã me axà! — hajỹr.

9

Ampo kên pê hôxwa catia pyràc atajê me cumã mehkàj xà to

1 Jirô pê mã ri Pahpãm mã memprar catê te xĩc ita te hõhhi ita cakôr. Wa ite, pom pjê kam caxêti nõ te ampo carõ kên jũrkwa kre jatôhhy nare ata jihê mẽn xà pyr na hõmpun.
2 Mã caxêti te kre jatôhhy nare ata jihê mẽn, mã ihpĩn ihkũm jicrôtti ita pê ihhêj rũm kwỳr cajror xà jicrôt, ne pom kre jicrôt cator ita te pyt pro, mã pea kỳj pê kam awcapàtkô.
3 Mã ihkũm jicrôt ita pĩn xycxycti itajê hapôj, ne ma pjê wỳr ajpên pra, ne ihhêj rũm incaca xà pê pactia incaca xà.
4 Mã jũm te me cumãn to hajỹr he:
— Ca ha nee ame põre kukũmti atajê nõ to kên nare, ne nee ame ahkêt to kên nare, ne nee ame pjê kam ampo pĩ pàr atajê nõ to apu mehkên nare. Ne por me hũmre kuctỳj kam Pahpãm japrỳ na ihhôc nare atajê to pit mã, ca ha atỳj amehkên.
5 Ne nee amehcuran nare, ne cama me cumã mehkàj xà to, quê ha mehkàj xà itajê na ame amji pupun kêanre ita to ame putwrỳ to xĩc — hajỹr. Ne pom quê ha mehkàj xà itajê pê, quê ha ihhêj rũm pacti te ame caxwỳr xà.
6 Putwrỳ te xĩc ita kam, quê ha me hũmre atajê tee apu amji to mehtyc xà japê, ne nee ampo te amehcuran xà atajê na ame hapôj nare. Quê ha ihtỳj amehtyc prãm cakrô, quê ha ma mehtyc xà atajê ame hahpa.
7 Ne xycxycti itajê pê ihhêj rũm cute ame hàprê xà wỳr cute cawrô pytàr xà ame to hàhcuprõn. Ne ihkrã kam ihhêj rũm cupê wakỳre prà tepti pê ôr te ihkrãhkà, ne ihkuc pê ihhêj rũm me hũmrea kuc.
8 Ne ihkĩ pê ihhêj rũm pyjêa kĩ. Ne wa pê ihhêj rũm rop cahàcti jõkre hôhti xwaa.
9 Ne hĩ pytàr xà ita pê ihhêj rũm wakỳti te ame hĩ pytàr xà. Ne hara jàhkrihkrit pê ihhêj rũm cawrô jàhtôa te me hàprê xà wỳr kujti kjên to ihprõt jàhkrihkrit.
10 Ne cupê pactia ne hapy kam ihpêrhy, ne ihpêrhy ita pê ihhêj rũm wakỳti te ame caxwỳr xà, ne wahhi. Ne ihpêrhy ita to quê ha ame hũmre itajê caxwỳr to ipa ita to putwrỳ to xĩc.
11 Ne ihtỳj cumã hõ pahhi mã to ihhimpej, por caxêti te kre jatôhhy nare jihê mẽn xà to amji pytàr ata pê ri hõ pahhi. Ne Ixaher jarkwa na haprỳ te Apatõ ne Crec jõ pjê catêjê jarkwa na ri haprỳ te Apôrijõ ne, pom haprỳ itajê hũjarẽn to "Me to hamre catê".
12 Ne mam cute me amji pupun xà kêanre catia ita te ma ramã me hakren. Jirô pê mã, quê ha ihtỳj cormã cute me amji pupun xà kêanre pijakrut atajê cormã me hỹrmã cato.

Krãhtare me hàhtôa jipej
Roman 1.18-27

13 Mã pea Pahpãm mã memprar catê nõ te ihkwỳ to xêj ita te hõhhi cakôr. Wa pea ite Pahpãm cuna mã wakỳre prà tepti pê ôr te ampo kũm cuxwati pôc xà jõ xwahhi te cwat ata pĩn jũm jõkre ita par.
14 Mã cute hõhhi cakôr catê ata mã:

— Por Cômpejti jõ côhti cahi na Xatanaj mã memprar catêjê te cwat ne me huwapre ne mehcuhhê atajê mã me hê pô, ne me cumã hikra — hajỹr.

15 Mã cute me Xatanaj mã memprar catêjê te cwat itajê mã me hê pôn, ne me cumã hikran. Ne pê ramã ampo itajêa na me to awjahkre, amcro ata me, putwrỳ me, caku me, mãr quê pjê kam me hũmre jàhtôa ne me hipej. Quê ha me hũmre incrê, quê ha pyxit ne ihcura.

16 Ne ite me cumã cawrô kam me hàprê catêjê jàhtô na cute me 200 mirjãw na ite me harẽn par.

17 Ne irĩat kam ite cawrô itajê pupun, kam me hàprê catêjê mea mã, mã me hĩ pytàr xà itajê tepti ita pê ihhêj rũm cuhy, ne ihkukũmti ita pê ihhêj rũm côjkwa kukũm, ne ihtatapti ita pê ihhêj rũm pyrãre tatap. Ne me hõ cawrô krã itajê pê ihhêj rũm rop cahàcti jõkre hôhti krã, ne harkwa pĩn ihtỳj cuhy hapôj. Ne ihkũm hapôj ne hanea ne kam ihkũm tatapti ita hapôj, cute mehcuran xà caxuw.

18 Ne pom cawrô jarkwa pĩn cuhy me, cuhy kũm me, ihkũm tatapti atajê te me hũmre jàhtôa ne me hipej xà. Quê ha hũmre incrê, quê ha hõtpê pyxit ne mehcura.

19 Ampo na? Cawrô itajê cunea jarkwa kam ri hàprê xà, ne hanea ne hapy kam ri hàprê xà. Ne hapy kam ihkrã itajê pê ihhêj rũm cagã krã, mã to me hũmre cãmxa, mã mehkàj xà kêanre na, me amji pupun xà kêanre to me ipa.

Ma cute ame amji kam me hapac xà to ipintuw caca

20 Ne ampo te amehcuran nare atajê cahhur jàhhuc atajê te nee me hũhkra to cute ame amji mã me hõ pahpãm cahàc krekà ton atajê kĩn jicu nare. Ne nee hanea ne cute ame ampo carõ kên itajê kĩn jicu nare, ne pom me hõ pahpãm cahàc krekà itajê ri he: Wakỳre prà tepti pê ôr te me hõ pahpãm cahàc krekà ita, ne wakỳre prà jakare te pahpãm cahàc krekà me, kẽn te me hõ pahpãm cahàc krekà me, pĩ te me hõ pahpãm cahàc krekà. Ne me hõ pahpãm cahàc krekà itajê nee irĩt, ne nee hũpar nare, ne nee hanea ne ipa nare cakrô, mã ihtỳj me cumã ihkĩn.

21 Ne nee cormã cute mehkwỳ curan jicu nare, ne nee cormã cute me hũxy xi jicu nare. Ne hanea ne nee cormã cute ahti na ame pyjê caxun itajê jicu nare, ne nee cormã cute ame hàhkĩj jicu nare.

10

Ta jàhkrihkrit te xet jarẽn xà, Jowãw te ihhôc xà nare

1 Wa pea ite côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõ tỳjti ata pupun, mã ajpên ahpar mã iwrỳc to mõ. Ne ihkà ita pê ihhêj rũm ahcakrã, ne ihkrã kam ta jõxwỳn xa, mã to mõ. Ne ihkuc prà ita pê pyt prà. Ne ihte pê cuhy ne kam xa.

2 Ne hũhkra kam ihkàhhôc nõ ita crire ne ihpahe hiahpuro mã to tẽ. Ne cute cô kam awpôc rũm ihpar ita xãm, ne pjê kam cute awke xãm.

3 Ne kỳj cati pêa mã caràr, ne caràr ita pê ihhêj rũm rop cahàcti jõkre hôhti jõkre. Caràr jirô pê mã côjkwa pĩn me hõkre jàhkrihkrit te xet pê ta jàhkrihkrit pyràcti ita to cute catia.

4 Ne cormã cumã mehcakôc kwỳa kam, wa ajmãr ite ahna ihhôc, ne ramã ahna ihhôc xàa caxuw apu amji mã ahcuprõ, mã côjkwa pĩn jũm jõkre ita te imã:

— Aracri acaxwãm pê amji mã me hũjarẽn xà itajê nõ, ne nee ahna ihhôc nare — hajỹr. Wa ite impar, ne nee ahna ihhôc nare.

Pê Jowãw mã cute ihkrẽr xà caxuw ihkàhhôc crire gõ

5 Wa pea ite pjê me cô kam Pahpãm mã memprar catê ata pupun, mã cute côjkwa wỳr awpôc rũm hũhkra pẽr, ne ihcakôc.

6 Por Pahpãm ihtĩar ihkrĩ ne cute côjkwa me, pjê me, cô kam ampo cunea ton ata jarkwa na hũjarẽn te hajỹr he:

— Quê ha nee hipêr amji to amcro nõ mẽn nare!

7 Quê ha Pahpãm mã imprar catê te ihkwỳ to xet ita hõhhi cakô. Quê ha Pahpãm, pom pê ramã cumã me hàpên catêjê pê harkwa to me cumã ihcakôc catêjê mã, amji kam hapac xà na amji jarẽ ata to hàpên kam tẽ — hajỹr.

8 Mã hipêr côjkwa pĩn jũm te imã
ihcakôc ata te hipêr imã ihcakôc ne imã:
— Tẽ ne Pahpãm mã memprar catê
nõ, cô me pjê kam xa ata jũhkra kam
ihkàhhôc nõ curor hiahpuro ata, cupê apy
— hajỹr.
9 Wa ma tẽ ne ite ihkàhhôc ita na ihwỳr.
Mã cute imã hũjarẽn to:
— Ihkàhhôc ita py ne krẽ, quê ha
garkwa kam inxô pê pen xô, ne gõxà kam
quê ha wa xỳ — hajỹr.
10 Wa ite cupê ihkàhhôc ita pyr, ne ite
ihkrẽr. Mã ijarkwa kam inxô pê pen xô,
wa ite ihkrẽr jirô pê mã ri ijõxà kam, wa
xỳa to hỳ.
11 Mã cute imã hũjarẽn to:
— Ỹhỹ Jowãw, hipêr amã ate ampo
kra me, krĩxàre me, pjê kwỳ me, me
harkwa pihho catêjê kwỳ me, pahhi kwỳ
mã Pahpãm jarkwa kwỳ jarẽn xà — hajỹr.

11

Pê Jowãw cute me Pahpãm kĩn catêjê cahyt

1 Ne cute imã ampo to ipipẽn xà pê pĩ
cajrer pyràcti ata jõr, ne imã hũjarẽn to:
— Hã, to xa ne tẽ, ne to Pahpãm to cute
me amji kam hapac xà jũrkwa me, cute
cumã ampo to caxàr xà ata to ajpẽn, ne
cute me Pahpãm kĩn catêjê atajê cahyt.
2 Ne põ pê carãhti ata, ca nee to apipẽn
nare. Ampo na? He kaam quê ha
mehcahkrit atajê, por cupê Juta catêjê
nare atajê me amji to caku to incrê ne
ihkôt hĩkjê xà, na ri Pahpãm te me cumã
Krĩmpejre jõ cà carãhti ita jahkre.
3 Ne wa ha ma ijarkwa to mehcakôc
catêjê pijakrut te xãc to mehkà atajê
ajwar kujate, quê ha me ijarkwa jarẽan
to caku to incrê ne ihkôt hĩkjê — hajỹr.

Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê pijakrut

4 Harkwa to mehcakôc catêjê pijakrut
itajê pê pĩxô pàr cacô pôc pejti ata pyràac,
ne me cupê ihpôc xà pijakrut itajê pyràac,
por Pahpãm pê pjê jõ Pahhiti cuna mã me
xa atajê.
5 Quê ha jũm te ame to kên prãm to mõr
na, quê ha me harkwa pĩn cuhy cato, ne
me curê xwỳn ata to hamre. Hõ, quê ha
jũm te ame to kên prãm to mõr na, quê
ha cama ty.
6 Ne cute me Pahpãm jarkwa jarẽn to
ipa atajê te côjkwa pĩn ta to me iwrỳc
nare na, cute amji caxuw me hũpar. Ne
hanea ne cute cô kam me caprô ton xà
caxuw amji na me hũpar. Ne hanea ne
cute ampo kên jàhtôa to ame pjê to kên
xà caxuw amji na me hũpar.

7 Ne caku crê ne ihkôt hĩkjê kam quê
ha ame to hane, ne cormã me hũjarẽn
jicu, me ajkam quê ha ampo kênti ata kre
jatôhhy nare ata pĩn mehwỳr cato, ne me
kam tẽ. Quê ha ame ajpu ne ajwar me
tohjê ne mehcura.
8 Ne pê mam krĩ catia kam, mam me hõ
Pahhiti cura ata jõ krĩ cape na, quê ha me
hũmre pijakrut tyc atajê me nõ. Ne por
krĩ krã kêanre ata pê Krĩhpôc me Ejit jõ
pjê krã kêanre ata pyràac.
9 Quê ha ampo kra me, krĩxàre atajê me
harkwa pihho catêjê atajê cunea me nõr
ita na me hõmpun to amcro to mencrê ne
ihkôt me to hĩkjê. Ne nee quê ha jũm me
harêt na amji jamãr nare.
10 Ne pjê kam quê ha mehcuran xà ata
to ame amji mã amji kĩn to, ne hũrên
ame hakry. Ne quê ha ihtỳj me hũrên
me hakryte ame amji mã me ampo jõr to
me ipa. Ampo na? Pom Pahpãm jarkwa
to mehcakôc catêjê itajê te me hũmre mã
mehkên xà catia ton, ne mehtyc, na ri ame
hakry.

11 Ne me ahna amcro incrê ne ihkôt
hĩkjê, quê ha Pahpãm pĩn mehtĩr xà jõ
kôcti pahtỳjti ata cato, ne ajwar me hakô,
ne me cumã axà, quê ha ajwar me jỹ ne
me hãm pyrentu. Quê ha cute mehtĩr
na me hõmpun atajê mã me hũpa to me
hũpa.
12 Quê ha Pahpãm jarkwa to mehcakôc
catêjê pijakrut itajê me côjkwa pĩn jũm
jõkre pahtỳjti ata kampa, quê ha me
cumã hũjarẽn to:

— Ajpên iwỳr me api! — hane. Quê ha
cormã ame curê xwỳn itajê ame hõmpun
kwỳa kam, quê ha ma ahcakrã nõ ita kam
côjkwa wỳr me hàpir to mõ.

13 Me ajkaam quê ha pjê hàhcujrõn kam
tẽ, ne hàhcujrõn to catia to cati. Na quê
ha krĩ jĩkjê pot ne to hamre. Quê ha
ikre tej, quê ha pyxit ne hamre. Ne pjê
jàhcujrõn ata quê ha me hàhtô na me to
xet mir ne me hipej. Na quê ha mehkwỳ
me hõmpu, ne me cumã hũpaa to hũpa.
Na quê ha me côjkwa jõ Pahpãm mã me
catia to cati na, me cumã harẽ.
14 Ne ramã cute amji na me cute me
amji pupun xà kêanre ata pupun to me
ipijakrut, mã ramã hamre. Ne me hõmpu
he, quê ha cormã cute amji na mehkên xà
kêanre incrê pupun xà ata, quê ha cormã
mehwỳr cator pyrentu.

Côjkwa kam ihtỳj me Pahpãm jarẽn pejti to me ipa

15 Mã Pahpãm mã memprar catê te xet
ita te hõhhi cakôr, mã côjkwa kam me
hõkre ita jũjarẽn xà ita te hajỹr he:
— Hamre, ita caxuw Pahpãm pê me
gõ Pahhiti me, ihkra pê Crixtô te pjê ita
cunea to mehhimpej xàa kam ri ramã
hàhhuc, ne taa mã quê ha hõtpê ihhimpej
rohnỳtti mã — hajỹr.
16 Mã me pahhi te me winticwat ne
Pahpãm cuna mã mehkrĩ xà kam amehkrĩ
atajê, mehkõn krã na pjê kam me hỹr, ne
pea pjê kam ame hipô, ne ame krĩ, cute
me Pahpãm cuna mã amji to mehkryjre
prãmte ne pea Pahpãm jarẽn pejti to me
harẽn to:

17 “Me ijõ Pahhiti pê Pahpãm,
ampeaj kam acarôt tỳj,
pê ca mam ramã akrĩ ita na,
cormã akrĩ rohnỳtti mã!
Wa itỳj apejti na me garẽ.
Ampo na?
Ca ramã ate me imã acarôt catia to ampo
itajê cunea ton,
ne ita kam ca ha ahimpej xà ata kam to
tẽ.
18 Ne me cupê me akôt me ipa catêjê nare
atajê,
ampeaj kam akam mencryc.
Ampo na?
Hamre, ate mehcukij ne ame to kên xàa
kam ri ramã hàhhuc.
Ramã ate mehtyc catêjê cukij xàa kam ri
ramã hàhhuc.
Ne ate amã me hàpên catêjê me,
garkwa to mehcakôc catêjê cunea to im-
pej xàa kam ri ramã hàhhuc.
Ne ca ha hanea ne me akwỳ cunea to
hanea,
ne me cati me, mehkryjre atajê mea mã,
cute amji mã me acupa.
Hamre, cute ame pjê to kên catêjê to,
ate hamre xàa kam ri ramã hàhhuc!”
hane.

19 Mã côjkwa kam Pahpãm to me amji
kam hapac xà jũrkwa nõ xa ata jarkwa te
amji jihê mẽn. Wa ite pĩ po te Pahpãm
jàmcjên xà ata pupun, por pê Ixaher
catêjê pjê kam ihkôt me to, ne ajco me
hapỳ ne me to ipa ata, Pahpãm me cute
me ajpẽn par xà ata na. Me ajkaam mã
ihcuxê, ne me hõkre, me ta ahkrihkrit, ne
pjê jàhcujrõn, ne kẽn te ta pahtỳjti ata.

12

Cagã tepti kêanre krã te xet jarẽn xà

1 Mã côjkwa kam rỳ jũ caxuw pahte me
ampo pupun nare ata te amji to ipipẽ. Ata
pê pyjê nõ ata. Ne pê ihkà pê pyt, ne ihpar
krac ri putwrỳ ajêt, ne ihkrã kam caxêre
te tôxi ne amji to ihkrãhkà ata ihkrã na
ajêt.
2 Ne pê ramã ihkra, ne ihkra xà te
ampeaj kam caràr.
3 Mã hipêr côjkwa kam ampo ita te amji
to ipipẽ ata pê nee mã ampo nare, cagãti
intepti kêanre nõ ata, ne kam ihkrã te
xet, ne kam hĩpàr te tej. Ne ahpỹanre na
ihkrã atajê na wakỳre prà tepti pê ôr te
ihkrãhkà atajê harij.
4 Ne cute côjkwa pĩn hapy to caxêre
jàhtôa ne hũhhyr, ne ma pjê wỳr to
hũcapêr. Quê ha caxêre incrê quê ha
pyxit ne to awcapê. Ne pea pyjê nõ ata
cuna mã hàhhuc ne xa, cumã ihkra ita
pỳm kôt mãmã, cute ihkrẽr prãmte.

Pyjê nõ ata mã ihkra pỳm

5 Mã pea pyjê nõ ata mã ihkra ata pỳm,
ne cumã hũmre, por quê ha ihpa tỳjti to
krĩxàre cunea to ihhimpej ata. Mã ma
cute me ahkrare nõ ata pỳn, cagãti pê, ne
ma Pahpãm wỳr me to tẽ, ihkrĩ xà kam
ihkrĩ ata wỳr.

6 Mã ma cagãti te inxi to irô, ne ahna
ipipkjêr ne apu to kên prãm. Mã ma
inxi ata, por pê ramã Pahpãm cumã ahkêt
kam ipimxur xà to ata wỳr tẽ, ne curia
quê ha me to ipijapar to caku to incrê ne
ihkôt hĩkjê.

Côjkwa pĩn Pahpãm jõ krãhtare me cagãti tohjê

7 Jirô pê mã ri côjkwa kam cute me
ipijapu kam mehtẽm. Pahpãm mã me
hàprê catêjê jõ pahhi japrỳ te Miquer ata
me, côjkwa kam me hàprê catêjê me, cute
cagãti kêanre ata mã me hàprê catêjê me,
me ajpẽn kam mehtẽm, ne ame ajpu.
8 Ne cute me cagãti ata tohjê, na quê nee
hipêr côjkwa kam cumã me hàprê catêjê
me, me hàhhuc nare.
9 Ne cagã catia kênti ata, pê mam
Xatanaj te mehcunea mã ihhêj ata. Mã
ma cute pjê wỳr me to hũcapêr, ne cute
cumã me hàprê catêjê to hajỹar, ne ma
ihkôt me to hũcapêr par.
10 Wa ite côjkwa kam jũm jõkre tỳjti ata
par, mã cute hũjarẽn to:
— Ita caxuw me Pahpãm te me pahkên
pê me pahto cator! Ita caxuw ri Pahpãm
te cupê Pahhiti na carôt to ipipẽ! Ita
caxuw ri Pahpãm kra pê Crixtô te ih-
himpej xà to ipipẽ. Ampo na? Por me
pahkjêjê jarẽn kên catê Pahpãm cuna mã
xa, ne cute me harẽn kêanre to caxwa
ne to apẽ ata, ma côjkwa pê cute me
to hũcapêr, quê ha jũ caxuw hipêr me
pajarẽn to kên nare.
11 Me pahkjêjê te ihtỳj me pahcurê
xwỳn tohjê. Ne nee mã amjia kôt cute me
tohjê nare. Pê Caràcahàcre Kra pê Jeju
ata caprô jaxwỳ, ne me pajaxà kam ty.
Cwỳrjapê ri ihtỳj me pamã ajpu, caprô ita
kôt. Mã ihcãmtà rũm me pahkjêjê atajê
ihtỳj amji to mehtyc japên to me ipa. Ne
ihtỳj amji mã me Jeju te me cumã ipijapu
na me harẽn to ipa, na ri ihkôat cute me
tohjê.
12 Na ca côjkwa kam me amji to ajpa
atajê, ca ha me acunea me gakrya ne! Ne
pjê me cô kam amji to me ajpa atajê, ca
ha me apeacre ne. Ampo na? Ma Xatanaj
me awỳr iwrỳc, ne me akam incryc te to
hipu tu ramã cumam cumã amcro incrêre
na cute amji jahkre pej na ri — hajỹr.

Xatanaj ihkra xũmre caapô

13 Ne cagã kênti ata te ramã pjê wỳr
amji to hũcapêr na amji jahkre pej, ne
cute, por pyjê nõ mã ihkra xũmre pỳm
ata, caapôr kam ihtẽm.
14 Mã cute ahkêt kam ihkrĩ xà ata wỳr
ihtor xà caxuw me cumã hàcti catia jara
to me ipijakrut ne me cumã hõr. Por
quê ha curi amji to me ipijapar to caku
to incrê ne ihkôt me to hĩkjê xà ata wỳr,
cagãti ata te apu to kên cupate.
15 Mã cagãti ata te harkwa pĩn cô mã
hikran. Mã ma pyjê nõ ata kôt ajpjê, cute
cô ata to, ma to ihtẽm prãmte, cute ihkôt
cumã hikran.
16 Mã ihtỳj pjê te pyjê nõ ata tehcajpar,
ne cô mã harkjêc. Mã harkwa mã cagãti
te cô kujahêc ata xàr, mã cute intête
ihkrẽr.
17 Mã cagãti ata apu pyjê nõ ata kam
incryac to incryc, ne ma tẽ, ne cute pyjê
kwỳ pê mehtàmxwỳa atajê kwỳ to kên
kam ihtẽm. Por me Pahpãm jarkwa
kampa, ne catyt kam Jejua kôt me ipa
atajê to ri apu hane.
18 Ne ma cagãti ita tẽ ne côxwa tohkà
na hàhhuc ne nõ.

13

Hũmre kêanre nõ ata pê ampo jàprêa pyràc

1 Jirô pê mã, wa ite cagãti wỳr ampo
kênti nõ ata te côxwa pĩn hàpir na
hõmpun. Ne pê ihkrã xet, ne kam hĩpàr
tej, ne ahpỹanre na hĩpàr itajê na cumã
ihkrãhkà, ne ihkrã na ihcakôc xà hêj xi
kêanre na ihkàhhôc ata ajêt, ne hũjarẽn
to: “Ipê Me Apãm Cati” hane. Cute
ihkàhhôc kam ihcakôc xà kêanre ita to
apu Pahpãm to kên prãmte.
2 Ne por ite ampo kênti pupun ata
pê ihhêj rũm rop cahàc krorti, ne ihpar
pê ihhêj rũm awcapàtkôkrit jũhkrahti,
ne harkwa pê rop cahàcti jõkre hôhti
jarkwa. Mã cagãti kêanre ata te cumã
hàpên xà caxuw carôt catia ne hõr. Ne
cute cumã cupê pahhi krĩ xà ata jahkre,
ne harkwa kôt cute hàpên na mẽn.

3 Ne pê ampo kênti ita krã nõ pyxit ne
cupê ihhêj rũm haxôp te ihcuran, ne pê
ihkên xà te ihcuran xà ata ramã cumã
hà nõ, mã hacpỹa mã ramã ihtĩr. Mã
pjê cunea kam hãn ne ame amji mã ame
ipikrar to me ipa, ne cute me ampo kênti
ata pynãr, ne ihkôat me amji ton to me
ipa.
4 Ne mehcunea ame cagãti kêanre ata
kĩn, ne me cumã ihcakôc to kênre nare.
Ampo na? Pê ampo kênti ata mã carôt to
cute hàpên xà cunea gõ, na pê. Ne hanea
ne ame ampo kênti ata kĩn, ne me ajpẽn
mã me to ihcakôc to impejti to hane he:
— Jũm pê mã ampoti ita pyràac, ne
cume ipipẽan? Ne jũm ri ampeaj kam
ihhihtỳj, cute me ajpẽn cujtên xà na?
Hamreare! Jũm me quê amji cujtê! —
hane.
5 Ne cute me hũmre mã ampo jahkre
kêatre ton xà ata na amji na hũpar, ne
hanea ne cute Pahpãm na ihcakôc kêanre
xà na amji na hũpar, ne taa mã quê ha
ihhimpej to caku to incrê ne ihkôt hĩkjê.
6 Mã cute Pahpãm cuna mã ihcakôc
kên kam ihtẽm, haprỳ mea mã, ne hanea
ne curi Pahpãm krĩ xà ata mea mã
ahna ihcakôc, ne hanea ne ihkôt côjkwa
kam amehkrĩ atajê cunea na apu ihcakôc
kêanre.
7 Ne cute Pahpãm na mehkwỳ cunea
me apu ajpu, ne cute me hirô pê ihcuhhê
na amji caxuw hũpar. Ne hanea ne
cute ampo kra me, krĩxàre cunea me,
me harkwa pihho catêjê atajê cunea to
ihhimpej xà caxuw, cute amji na hũpar.
8 Ne por mehcunea pjê kam me amji to
me ajpa atajê cunea, quê ha ampo kênti
ata kôt me amji kampa, ne toa amji mã
mehhimpej. Ne por hacpỹa mã mehtĩr
xà jõ kàhhôc kam me haprỳ hikwa atajê
ri, nee ihkôt me amji kam hapac nare.
Ampo na? He pê Pahpãm pjê ton pêa
mã cute me Caràcahàcre Kra curan na to
amji kampa ata to ri amji mã mehhimpej
to me ipa. Cwỳrjapê ri cute amji mã hõ
kàhhôc kam me haprỳ nõr.
9 Cwỳrjapê ca me ipar peaj ne, me
gũpar mã ate me hamãr pàràpên.
10 Por jũm jaxàr xà caxuw apu mõ ata,
quê ha ihtỳj me haxà, ne por jũm apu
wapo xwahhihti te ihcuran xà caxuw apu
mõ ata, quê ha ihtỳj wapo xwahhihti to
mehcura. Ne pom ampo itajê, me cupê
Pahpãm na mehkwỳ caxuaw ri, ne quê
ha ihtỳj me cumã awcanã, ne Pahpãm to
amji mã mehhimpej kam me to incrà tu
ne.

Mã hũmre nõa pê ampo jàprêhti pyràc ata cator

11 Ne ite pjê pĩn ampo kênti itajê nõa
jàpir na hõmpun. Mã kam hĩpàr pê
carà cahàcti hôhtia jĩpàr ne ipijakrut.
Ne cama cagãti kêanre ata cakôc xà me
ipipẽan.
12 Ne mam cagãti kêanre ata carôat
to, kam mare mã hàpên to ipa. Ne pjê
kam mehcunea amehkrĩ atajê mã cute
mam ampo kênti ata kĩn na, incryac
kam hũjahkre. Por ajmãr cute wapo
xwahhihti to mehcuran, mã hacpỹa mã
cutea amji caprãr ne impej ata kĩn, na ri
incryac kam me cumã awjahkre.
13 Ata te ri me hũmre kam mare mã
ampo pihhoti catia ton. Ne cute côjkwa
pĩn cuhy ton, ne pjê wỳr ihkujahêc, mã
pjê kam ihpỳm. Mã me hũmre cunea te
me hõmpun.
14 Mã hapu na ampo kênti cator ita
te ri pjê kam me hũmre itajê cunea mã
ihhêj. Mã Pahpãm te cama cute mam
ampo kênti ata carôat to ampo ton xà
na hamãr, mã cute ton, ata to ri cute me
hũmre cunea mã ihhêj. Ne cute pjê cunea
kam mehcunea mã harkwa to:
— Ca ha cute wapo xwahhihti to ajmãr
me ampo kênti curan ita krekà to me amji
mã ahimpej, ate amji mã mehkĩn prãmte
— hajỹr.
15 Mã cute me ton, mã pom hapu na
ampo kênti ita te ampo kênti krekà ata
jakôr, mã pea ihcakôc, ne cumã mehkĩn
ne me hũpa nare atajê cunea jipej xà
caxuw amji na hũpar.

Ampo kênti ata me hàhtôa kam haprỳ nõ

16 Ne pea cute me hũmre kà me, me
ahkrare me, me hakràj me, me cupê
hamreare me, cama me cumã me hàpên
catêjê me, amjia kôt me hàpên catêjê mã
harkwa, mãr quê amji kam awpôc rũm

amji jũhkra kam me haprỳ nõ, nare, quê ha mehkuctỳj kam me cunõ.
17 Ne cute me to hajỹr xà ata kam, quê nee jũm kuctỳj kam ampo kênti japrỳ nare ata mã me ampo to hàhpan nare, ihpore na. Ne nee me cupê ampo japrôr nare, ihpore to.
18 Ne haprỳ cahyt xà te hajỹr he: “666”. Ca ha ate akrã krea te amji jahkre pejti na, ca ha atỳj kampa.

14

Por 144 mir atajê Pahpãm pej na me harẽn

1 Jirô pê mã wa irĩt, ne ite Caràcahàcre Kra pê Jeju ata te Xijãw jõ hàpkàjti na hãm na hõmpun. Mã cahê na cute me 144 mir ne mehcuhhê. Mã mehkuctỳj kam me Jeju haprỳa hikwa, ne me kam Hũm Cati japrỳ.
2 Wa ite côjkwa pĩn me hõkre ata par, mã ihhêj rũm cupê côhxocti jàhkrihkrit, ne hàwrãrãc ita pê ihhêj rũm pahhàjê jàwrãrãc, wa ite impar. Mã hõkre pê ihhêj rũm wakỳre japàre ita jõkre par.
3 Mã Pahpãm krĩ xà pu na cute me cwat atajê me, pahhi te me winticwat atajê me, cute mehkrã ne me to xa. Mã me cuna mã cute me 144 mir atajê me xa. Ne mencrer xà intuw ata to me cre, ne jũ wỳr quê pjê pê cute me jũm pytàr nare ata me iràn xà na increr ata jahkre pej ne to cre.
4 Ne por me xa atajê te amji kam me hapac xà peaj to impej, ne nee rỳ jũ caxuw pyjê na ame hũhkra nare. Quê ha jũ kam Caràcahàcre Kra ata mõr prãm, quê ha ma ihkôt me mõ atajê pê me hũmre cahhur na me hũtà. Ampo na? He me taa mã pê mam Pahpãm me Caràcahàcre Kra ata mã me amji gõ.
5 Ne jũ caxuw mehnõ te ihhêj xi xà nõ ton nare. Ne nee ampo pyxitre na mehnõ kên nare, ne mempeaj to mempej.

Quê ha Pahpãm me cupê hõ tekjê nare atajê to hamre

6 Wa ite Pahpãm mã imprar catêjê nõa tor, ne kỳj pê ihtẽm na hõmpun. Mã cute pjê kam ampo kra me, me harkwa pihho me, ampo krĩxàre cunea mã, ihkrãhhia kam Jeju pê me pahkritxwỳ na harẽn xà impejti to hũjarẽn to ihtẽm na, ite hõmpun.
7 Mã cute me cumã hũjarẽn to hajỹr he:
— Imã me amã ampo pej rohnỳtti mã ata jarẽn xà ata pê nee mã ampo nare. Ca amji mã me Pahpãm cupa, ne catihti na amji mã me harẽ! Nãmri cute pjê kam me hũmre cunea cukij xà ne me to ipicokjêr jõ amcroa kam ramã hàhhuc. Ca ha, por cute côjkwa me, pjê me, côxwa me, hatuj xà cunea ton catê ata, ca ha to me hàmnãn prãmte me acakôc to impejti, ne me amã ihkĩnti ne — hajỹr.
8 Mã ihkôt mare mã ihtor ita te hanea ne hũjarẽn to:
— Ma krĩ catia japrỳ te Papirõn jõ krĩ ata pỳm ne hamre. Ampo na? Por pê curi mehkrĩ atajê pê mehkêanre, ne ajco pjê cunea kam mehkwỳ mã ampo to hahkre to hane he: “Hacme ne ahti na ame pyjê kwỳ caxu” hane. Ata pê ihhêj rũm cute mehkwỳ mã côxỳhti jõr, ne amehkwỳ to ipipãn pyràac. Ne me caxun ita pê ihhêj rũm cute me côxỳhti xen, ne ampeaj kam ahti na me cumã me cahãj caxun prãm. Cwỳrjapê ri Pahpãm te me hõ krĩ mea mã me to hamre tu — hajỹr.
9-10 Ne pom hapu na ipijakrut kôt ihtor ita te ri ihkrãhhia kam hũjarẽn to:
— Por jũmjê apu ampo kênti me, ihkrekà kĩn, mã cute mehkuctỳj kam haprỳ nõr, nare, cute me hũhkra kam haprỳ nõr atajê, quê ha Pahpãm te ame kam incryc xà pê ihhêj rũm côxỳhti ata to amehkõm. Por mehcunea te ame ita ton atajê, quê ha mehkàj xà atajê uu ne cuhy te kẽn to ihprà ata kam me cumã hamre nare. Ne kẽn cacro ata, quê ha ihtỳj Pahpãm mã memprar catêjê me, Caràcahàcre Kra ata kam mare mã mehkà to caxàr to ihcuhhê.
11 Ne pom quê ha cuhy ame cumã ihkàj xà to ita kũm, quê ha ihtỳj hõtpê ma hàpir to ipa rohnỳtti mã. Quê ha cute ame ampo kênti me, ihkrekà kĩn itajê mã, jũ caxuw caxwa me amcro kam mehkàj xà itajê amji to ihpec nare. Ne hanea ne, por cute mehkuctỳj kam ame haprỳ nõr atajê cunea mã, quê ha ita hane — hajỹr.

Pahpãm na mehkwỳ ihtỳj me amji pupun xà kêanre kam ame ipa

12 Quê ha Pahpãm na mehkwỳ me,
por me harkwa kampa, ne ampeaj kam
Jeju to amji mã mehhimpej atajê, quê ha
ihtỳj me curê xwỳn te ame to kêanre ata
jàhpan xà na, mehkên mã me hàr na me
to amji japackre. Ne quê ha ihtỳj me
awcanã, ne cormã Pahpãm me Jeju kôat
me amji ton to me ipa.
13 Wa pea ite côjkwa pĩn jũm jõkre ita
par, mã hũjarẽn to:
— Ita na ca mehhôc he: "Pom quê ha
cormã Pahhiti jàpên xà kam ame ty atajê
quê ha ame hakry" — hajỹr. Mã Pahpãm
Carõ Pejti te me cumã hũjarẽn to:
— Ỹhỹ, ita ampeaj kam ri. Hamre. Ita
caxuw, quê ha ihtỳj me hàpên catêjê atajê
ame kôt. Ampo na? Ramã me hàpên xà
ita kôt me cumã ampo cunea — hajỹr.

Quê ha Pahpãm mehkwỳ to cuprõ ne amji mã me huwahi

14 Wa irĩt, ne ite jũm pê me Pahhàkà
cati pyràcti, ne wakỳre prà tepti pê ôr
te ihkrãhkà ne ihkrã na ajêt ata pupun.
Mã cute hũhkra to rõhkrỳt xwahhi pyr ne
ahcakrã jakati kam to jỹ.
15 Mã pea Pahpãm mã memprar catêjê
nõ Pahpãm to amji kam hapac xà jũrkwa
pĩn cator, ne cute kỳj cati pêa mã ahcakrã
jakati kam jỹ ata mã caràr to:
— Gõ rõhkrỳt to, pjê kam, me hũmre
pê ihhêj rũm pur kam ramã ampo teptu,
ne ramã ihkẽhkẽn xàa na atajê, ca ha to
hakep — hajỹr.
16 Jirô pê mã ri, por ahcakrã kam jỹ ata
te pjê na hõ rõhkrỳt to ihtẽm, ne cute to
ampo cunea jakep xà atajê jakep partu.

Quê ha Pahpãm cute mehkên ton atajê to pĩxô ne me hatê

17 Wa ite côjkwa kam Pahpãm to amji
kam me hapac xà jũrkwa pĩn harkwa
na imprar catê nõ cator na hõmpun,
mã cator, ne hanea ne cumã hõ rõhkrỳt
xwahhihti.
18 Jirô pê mã wa ite Pahpãm mã imprar
catê cuhy to amji pytàr ata te Pahpãm
jũrkwa pê cator na hõmpun. Ne cute ihnõ
mã rõhkrỳt ata mã kỳj cati pêa mã caràr
to:
— Ramã pĩxô pê uwa itajê cunea in-
teptu, gõ rõhkrỳt to pjê kam pĩxô atajê
cunea jakep partu — hajỹr.
19 Mã cute pjê na hõ rõhkrỳt to ihtẽm,
ne cute to pĩxô atajê cunea jakep partu,
ipàr pê. Ne cute Pahpãm te incryc to hipu
xà pê ihhêj rũm kwỳr jatên xà ata kam
haxwỳr.
20 Ne pê Pahpãm jõ kwỳr jatên xà ata
krĩ pê ampỳa mã xa. Ne pê Pahpãm te
incryc to hipu xà kam me pĩxô jatên kam
me tẽ, ne pê pĩxô cacô ata pê me caprô ne
ajxwỳ. Ne ihtua to ihtu. Ne kàj mã ihtu
na me pajara capô pyxit. Ne mõr jũwry
to cute 300 quirom.

15

Cute me pahcurê xwỳn carõ kên tohjê atajê Pahpãm to amji mã me amnã

1 Ne hanea ne irĩt, ne ite côjkwa kam
ampo catia cupahti ata pupun, ne ite amji
mã:
— Pỳhàpà ampo mã ajte? — hajỹr. He
nee mã ampo nare, Pahpãm mã memprar
catêjê te xet atajê te Pahpãm te pjê kam
ame to kên xà atajê to me amji tỳj, ne me
to xa. Atajê pê ri Pahpãm te ame kam
incryc xà cahhur kêanre atajê.
2 Ne pea ite wit pê cô catia pyràcti me
cuhy picacwỳr ata pupun. Ne hanea ne
ite, por cute me cagãti kêanre ata me,
carõ krekà atajê me, ampo kênti te me
hũmre kam haprỳ nõr atajê tohjê catêjê
pupun, mã me xa. Por wit pê cô catia
pyràcti ata cahê na ri me xa. Ne ame
wakỳre japàre atajê cakô, por Pahpãm te
me cumã hõr atajê.
3 Pê Mojxe xwỳ Pahpãm te mehkên
pê me to cator xà na increr to ihkôt
me ipa catêjê mã hahkre. Pê hanea ne
Caràcahàcre Kra pê Jeju ata Pahpãm te
mehkên pê me to cator xà na mehkwỳ mã
increr to hahkre. Mã me to increr to:

"Me ijõ Inxũ Cati pê Pahhiti ata,
ampeaj kam acarôt tỳj,
ne ampeaj kam gàpên xà itajê catyt kam
ne impej.
Ne apê pjê cunea kam ampo krĩxàre
cunea jõ Pahhiti,

ne ate amji mã ahimpej xà atajê,
ampeaj kam ihcuhtac, ne ampeaj kam ri!
4 Ne jũm quê amji mã acupa nare?
Wa me icunea amji mã me acupa.
Ne jũm quê acati na amji mã garẽn nare?
Wa me icunea acati na amji mã me garẽn to me ipa.
Ampo na?
Quêt apyxit peaj ne apê ajteare mã,
ne apeaj to apej,
ne nee akam ampo kên hamreare.
Quê ha krĩxàre cunea awỳr me apkjê ne me cumã akĩn,
por ca mehcunea kam mare mã ampo to gàpên xà cunea cuhtacti itajê to,
mã me hõmpu,
na ri me awỳr me apkjê ne me cumã akĩn” hane.

Pahpãm mã memprar catêjê ampo kên te xet ne me to cator

5 Jirô pê mã, wa ite côjkwa kam Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa te amji jihê mẽn na hõmpun, mã ampo kà te Pahpãm jũrkwa caxwỳn ata xa.
6 Mã Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê te ampo kên te xet atajê to me cator, Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa pĩn. Ne cupẽhkà jakati pràti atajê to pit mã cute amehkà, ne wakỳre prà tepti pê ôr ata te ri amehcahti na hê, mã ame to ihcuhhê.
7 Mã ampo tĩr te cwat ne Pahpãm pu na mehcuhhê atajê nõ te Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê mã wakỳre pràti pê ôr te cratti atajê jõr. Mã kam Pahpãm te ame kam incryc xà te hipu partu, por Pahpãm tĩr rohnỳtti mã ata cryc te ri to hipu.
8 Mã cute Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa ata kam, Pahpãm carôt jàhcujrohti kam ihkũmti ata te to hipu tu, ne jũ wỳr quê cormã ne jũm cumã axà. Quê ha xa Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê ampo kên itajê to ame hamre, quê ha ihtỳj jũm cormã cumã axà.

16

1 Jirô pê mã, wa ite cute Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa pĩn, Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê mã, jũm jõkre tỳjti jũjarẽn xà te hajỹr ata na impar:
— Ca ha pjê kam me Pahpãm cryc te cratti te xet to hipu atajê jaxwỳr to mõ — hajỹr.

Mam ampo kêanre ata pê ri mehxêt kêanre

2 Mã mam cati mã ita te pjê kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr. Mã mehxêt kêanre te, por cute ame amji mã me ampo kênti me, ihkrekà jũpa ne to cati, mã cute me kam haprỳ nõ atajê kam ihtẽm, ne me cumã hàa to hà.

Hapu na ampo kên ata pê ri côxwa te me caprô na amji ton

3 Mã hapu na ita te côxwa kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr. Mã hamre côxwa te me caprô na amji ton ita pê ihhêj rũm jũm tyc caprô, ne pea cute cô kam ampo tĩr atajê cunea jipej.

Ampo kên crê ita te ri cô jatuj xà te caprô na amji ton

4 Mã incrê ita te cô jatuj xàa kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr. Mã pea cô te me caprô na amji ton.
5 Ne ite, por Pahpãm mã imprar catê te cô to amji pytàr ata te hũjarẽn xà te hajỹr na impar he:
— Apyxit peaj ne me hirôa pê apej! Caa pê ca mam akrĩ, ne cormã akrĩ rohnỳtti mã. Ne catyt kam ate mehcukij xà caxuw apeaj to apej.
6 Ampo na? Cute me akwỳ caprô jaxwỳr, ne hanea ne me cumã garkwa to mehcakôc catêjê caprô jaxwỳr, cwỳrjapê quê ha hahpan xà na ihtỳj me caprôa to me ikõ, na ca ate me cumã me caprô ita jõr, quê ha ihtỳj me to ikõ — hajỹr na, ite impar.
7 Ne pea ite Pahpãm mã ampo kũm cuxwati to caxàr xà ata pĩn, jũm jõkre jũjarẽn xà te hajỹr ita par, mã cute hũjarẽn to:
— Me ijõ Inxũ Cati pê Pahhiti ata, ampeaj kam quêt acarôt tỳj. Ca ate amehcukij ne me to ipicokjêr xà ita caxuw, acaxwãm catia mã apej ne acuhtacti, ne ampeaj kam ri apeaj to apej — hajỹr.

Ampo kên te cwat ata pê ri pyt cacro te me to caxàr xà

8 Jirô pê mã ri cute cwat ita te pyt kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr, ne cumã cuhy to cute me hũmre to caxàr na hũjahkre.

9 Mã cuhy te me to caxàr, mã cute ame Pahpãm japrỳ to ihcakôc to kêanre to me hajỹr he:

— Akêanre! Nãmhã, ne me ito kên ita jicu! — hajỹr. Ne nee cute amehkên itajê jicu nare, ne nee Pahpãm catihti ata to cumã mehcakôc nare.

Ampo kên te xĩc ata pê ri awcapàtkô me, me kàj xà

10 Mã cute xĩc ita te ampo kênti krĩ xà ata kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr. Mã ampo kênti te ihhimpej xà atajê cunea kam awcapàtkô, na ri curi mehkrĩ catêjê cunea kàj xà. Mã tee mehkàj xàhte ame hahkà cãmxa, por me haxôp atajê xàhte.

11 Ne ame côjkwa jõ Pahpãm mãn to kêanre, ne nee ajte cormã cute me hõ pry kên ata jicu nare ajte.

Ampo kên te xêj ata pê ri me ipijapu xà catia

12 Jirô pê mã ri cute xêj ita te côhti japrỳ te Cômpejti ata kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr. Mã pea cô ata crà, ne ihcajpuw pry nõ, ihkôt pyt japôj xà pĩn pahhi catêjê te me ipa, ne me hapôj xà na.

13 Wa ite ampo carõ kên crê pê pôrti pyràcti, tũmti, kêanre atajê japôj na hõmpun. Mã pyxit ne cagãti ata jarkwa pĩn cator, ne hanea ne ampo kênti ata jarkwa pĩn pyxit ne cator, ne hanea ne cagãti jarkwa kôt mehhêj xi to mehcakôc catê ata jarkwa pĩn pyxit ne cator.

14 Ne ampo carõ kên pê pôrti atajê pê jũ caxuw jũm xũmre te ampo pihhoti pupun nare atajê ton catêjê, ne ihtỳj to me higẽc rê. Ne pom ampo carõ kên atajê pjê cunea kôt amehcahkũm, pahhi catêjê kôt, cute me to cuprõn prãmte. Mã hàhtôa ne cute me cuprõn, Pahpãm pê Pahhiti carôt tỳjti ata cuna mã me ipijapu prãmte, hõ amcro ata kam.

Pahpãm na mehkwỳ ihtỳj Jeju cator jikaj xà me cuprõ

15 Ỹhỹ me ikwỳ, he pê Jeju me pamã amji cawpa to hane he:

— Me ikampa he, wa ha ajpên me awỳr itẽm xà ita to ihhêj rũm me hàhkĩj xi prar xà! Ne por quê ha me ikampa atajê, me irĩat na ame ipa. Quê ha mehkà to me amji cũmpej hiahpuro ne me hakryti to me ipa. Ampo na? Quê ha nee me hàhtôti atajê kam mare mã amehcakrô na amehpahàmti to me ipa nare — hane.

16 Jirô pê mã ri ampo carõ kên crê pê pôrti pyràc atajê te me cupê pahhi catêjê cunea to cuprõn, por Epew catêjê jarkwa na pjê japrỳ te Mequit jõ kẽn ata ri.

Ampo kên te xet ata pê ri pjê jàhcujrõn catia

17 Mã cute xet ita te cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwỳr, kỳj pê. Mã pea Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam ihkrĩ xà ata pĩn, jũm jõkre tỳjti ata te hũjarẽn to:

— Ramã cute amji jipêj! — hajỹr.

18 Mã ihcuxê, ne me hõkre, ne hàhkrihkrit jàwrãrãc, ne pjê jàhcujrõn catia to cati ata, por rỳ jũ caxuw jũm te pjê jàhcujrõn kêanre pupun nare ata. Ne mam ihkwỳ atajê jirôa pê ihkêanre.

19 Ne por krĩ catia ata te amji cahhêc to incrê, mã pjê cunea kam krĩ atajê cunea jamre. Mã Pahpãm te Papirõn jõ krĩ kêanre kam, cute incryac to incryc na amji to amji japackre. Ne cute krĩ kam incryc jàprêhti ata mẽn.

20 Mã cô jipôc ri amcrà atajê cunea jamre. Ne hanea ne hàhkà jakôtti atajê cunea jamre.

21 Mã ta te amji to kẽn ne me hũmre kam apu ipijaxwỳr, ne cute ame to kêanre, ne ta te kẽn atajê pytĩ na cute cwarẽnta quir. Mã pjê kam me hũmre itajê cunea ame Pahpãm mãn kêanre, pê kẽn te ta ita ame to kêanre, na pê.

17

Cute Pahpãm pynãr nare atajê pê cahãj xyre kêanre ata pyràc

1 Mã pea Pahpãm mã memprar catêjê
te xet te cratti te xet cwỳr atajê nõ ajpên
iwỳr mõ, ne cute imã hũjarẽn to:
— Ajpên iwỳr mõ, wa amã cute krĩ cati
kêanre ata to cute amehkên xà ata jahkre,
ne amã harẽ. Ỹhỹ, por cô jàhtôa cote
na, krĩ catia xa ata pê ihhêj rũm pyjê nõ
inxyre kêanre pê impjê nare ata pyràac.
2 Mã pjê cunea kam krĩ jo pahhi catêjê
cunea hỹrmã me pra, cute amji mã ame
ampo kĩnti atajê wỳr. Ne cute me ampo
kĩnti atajê pê ihhêj rũm jũm cahãj xyre
ata pyràac. Mã pjê cunea pĩn me hỹrmã
me pra, ne kam ame ipa ata pê ri
ihhêj rũm cute ame côxỳhti xen catêjê te
côxỳhti to pit mã ame amji japackre —
hajỹr.
3 Mã pea Pahpãm Carõ Pejti te imã amji
jõr, mã ma ahkêt wỳr harkwa na imprar
catê te ijaprôr ne ito mõ. Ne curia wa ite
pyjê inxyre nõ ata te ampo kênti intepti
ata kam hỹr na hõmpun. Mã ampo kênti
ata kam, cute me cumã haprỳ kêanre
pyxwỳr atajê na ihhôc. Ne pê ampo kênti
ata kam ihkrã xet, ne kam hĩpàr tej.
4 Pê hanea ne cahãj xyre kà ata inteap
to intep, ne hakrô xà itajê to pê amji jakrô
ne kam jỹ he. Wakỳre prà tepti pê ôr ata
me, kẽn prà tepti na hĩ jàhwỳrti ata me,
ampo prà pê kẽn prà pyràcti ata me, pê to
amji jakrô ne kam jỹ. Ne pê hũhkra kam
wakỳre pràti pê ôr te ihkõm xà kam me
hàhtôa te me to inxỳ xà tũm kêanre ata
juwahi ne to jỹ, pom pê ajco mehcunea
ajco me caxu ata to pê jỹ.
5 Ne ihkuctỳj kam cute amji jarẽn xà na,
ihhôc ata harẽn to:
— Ijaprỳ pê Papirõn jõ krĩ catihti ata,
ne ipê pjê kam pyjê inxyre catêjê me, ahti
na me hũmrea te ame amji to inxy catêjê
menxi — hajỹr.
6 Wa ite pyjê nõ ata pupun, mã cute
Pahpãm na mehkwỳ me, por pê ampeaj
kam Jeju kôt me amji ton to me ipa, pê
ajco mehcura atajê caprô to cute amji to
ipipãn tu. Wa ite hõmpun, mã cute imã
ipikrar ne ijigẽc hyr.

Pjê to mehhimpej catêjê pê ampo jàprê kêanre ata pyràc

7 Mã Pahpãm mã memprar catê ata te
icukij ne imã:
— Ampo na mã cute amã ipikrar ne
gigẽc hyr, ca hũpate apu ato cara? Apu
amji mã pa nare, wa ha amã cahãj ata me,
ampo kênti kam ihkrã te xet ne kam hĩpàr
te tej ata, wa ha amã kôt harẽn to impej.
8 Ne pom ca ampo kênti pupu ita, ihtĩar
cormã, ne nee quê ha cama ihtĩr ata na
ahtũm ry nare, quê ha hamre. Quê ha
kreti jatôhhy nare ata pĩn cator pê, quê
ha Pahpãm to hamre. Ne por mehcunea
te ampo kênti cator na me hõmpun ata
te me cumã ipikrar, mã hũpate amento
cara. Ampo na? Pê mam ampo kênti
ata ihtĩar na apu ipa, ne ajte krã ihtyc,
ne quê ha jũ caxuw hacpỹa mã ihtĩr ne
cato. Ne por mam, pjê jamre reria mã
Pahpãm te amji mã hacpỹa mã mehtĩr xà
jõ kàhhôc ata kam ramã me haprỳ nõr
atajê ri, nee apu amji mã me hũpa nare.
Ne mehkĩnte ihkàhhôc kam me haprỳ
hikwa nare atajê, quê ha ampo kênti ata
pupu, ne me cumã hũpaa to hũpa.

9 — Ne pom ite harẽn xà itajê, jũm
krã kre te amji jahkre pejti quê ha ihtỳj
kampa, ne hahkre pej. Pom ampo kênti
krã te xet itajê pê, por hàhkà jakôtti te xet
mã kam pyjê nõ jỹ ata pyràac. Ne hanea
ne cupê pahhi te xet atajê pyràac.
10 Ne ramã cute xĩc ne hamre, ne cormã
pyxit ne ihhimpej, ne nee cormã ihnõ ata
cator nare. Ne pom quê ha cormã pahhi
cato ita, quê ha cato ne nee ahna ahtũm
ry nare, quê ha hamre.
11 Ne pom mam ramã ampo kênti cator,
ne ramã hamre ata te ri ihkwỳ itajê to
ôjtô, ne taa mã quê hapu na ihkwỳ te xet
itajê to ihhimpej, quê ha ihtỳj hamre.

12 — Ne por hĩpàr te tej, ca ate hõmpun
atajê pê ihhêj rũm pahhi te tej, ne nee
rỳ cute mehhimpej kam ihtẽm nare. Na
quê ha cormã cute ampo kênti cahê na
mehhimpej to me amcro pyxit xà caxuw
amji na me awpa.
13 Ne mehcunea te ramã me amji par,
quê ha ihtỳj me ampo kênti ata mã cute
me amji jahkre pej atajê gõ, ne hanea ne
cumã me carôt gõ.

14 Ne quê ha ihtỳj Caràcahàcre Kra ata me, me amji cujtê, ne me ajpu, quê ha pea Caràcahàcre Kra ita ihtỳj me hirô pê xa, ne me tohjê. Ampo na? Cupê me hũmre jõ Pahhiti, ne cupê pahhi cunea jõ Pahhiti na ri. Ne por Pahpãm te amji mã me capi, mã ihkôat me amji kam hapac to me ipa atajê me, quê ha ampo kênti ata ajpu, ne pea me hirô pê xa, ne me tohjê — hajỹr.

15 Ne hipêr Pahpãm mã memprar catê te imã:

— Ne pom ca ate cô jàhtôa pupun, mã cahê na jũm cahãj xyre jỹ atajê pê pjê cunea kam ampo kra me, krĩxàre me, me harkwa pihho catêjê.

16 Ne pom ca ate ampo kênti me, hĩpàr te tej pupun atajê, quê ha ma ame cahãj xyre ata caca, ne ame curê. Ne cupê cute ampo kĩn xà to amji jakrô atajê cunea to cupê ihpôj partu, ne mehcakrô to tojnõ quê ha jỹ. Jirô pê mã quê ha ihtỳj me jũm xyre ata jĩ ku, ne pea cuhy to me to capa, ne me to acto, quê ha hamre.

17 Ampo na? Pahpãm te aracri pahhi atajê mã caxwãm pê me cumã me cute me to jũ mãn xà atajê jõr, ne hanea ne cute caxuw me cumã carôt jõr. Ne hanea ne ampo kênti te me to ihhimpej xà caxuw cute cumã carôt jõr, mã ampo kênti ita ihtỳj cahãj ata to apu ihkêanre to ipa, Pahpãm te ahna harkwa hyr xà na.

18 Ne pom ca ate cahãj xyre pupun ita pê krĩ catia ata pyràc, mã cute amji wỳr pjê cunea jõ pahhi to cuprõn, ne taa me to ihhimpej ata — hajỹr.

18

Cute Pahpãm pynãr nare atajê, quê ha me hamre

1 Jirô pê mã wa ite côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa na memprar catê nõ pupun, mã ajpên ahpar mã tẽ. Por Pahpãm carôt tỳjti ata jarkwa kôt, ajpên ahpar mã tẽ. Ne ampeaj kam ihprà, ne ihprà jàhcujro ita te pjê cunea cujro.

2 Mã kỳj cati pêa mã cute caràr to:

— Papirõn jõ krĩ catia ata pỳm! Ne ita caxuw quê ha me pahcurê xwỳn pit kam apu ipa, ampo carõ kên tũmti atajê me. Quê ha ihtỳj xônti me, ampo jara kêanre, kĩn nare atajê me, quê ha hanea ne kam amji to ajpa.

3 Ampo na? Cute me hũmre cunea mã hõ côxỳhti jõr, ne ihtỳj hõ côxỳhti ita na mehkwỳ mã quêt to ipa, ita pê ihhêj rũm cute me cahãj xyre to amenxy to ame ipa pyràac. Mã pjê jõ pahhi catêjê cunea te ramã amehcaxun par, mã cute ame ampo to ihpore na hàhpan catêjê cunea te amehcaxun xà ita jahpan xà na, ramã amji to ame hakràj par — hajỹr.

4 Ne hanea ne ite côjkwa pĩn jũm jõkre ita par, mã cute hũjarẽn to:

“Me ikwỳ, krĩ ita pê me acato,
cupê me acato!
Nee ca cuxà ame ampo kên itajê kwỳ ton nare.
Ne nee ca ihkên ita mã ihkôt me axàr nare!
5 Ampo na?
He ihkên ita ramã amji jipy hakôat to hakôt,
ne ramã cute côjkwa huctu.
Ne Pahpãm ihtỳj cute ihkên ton xà ata to amji japackre.
6 Ne cute me amã ampo kêanre jõr atajê jahpan xà na hacpỹa mã,
me cumã me ampo kêanre atajêa gõ.
Ne cute me amã ampo kêanre ton atajê jahpan xà na,
ca ha me cumã gàmjõr to catia to ajkrut.
Ne cute me ato kên prãmte ihkõm xà kam me amã côxỳhti to hipu jahpan xà na,
ca ha ihkõm xà ata kam me cumã to hipu to ajkrut,
cute me amã ihkõm xà kam ton atajê jirôa pê hacpỹ mã me cumã to.
7 Me cumã amji kĩn nare to,
ne hanea ne me cumã ihkên xà kêanre to, ne me cumã agõ.
Ampo na?
Pê ramã taa amji mã ampo pejti jàhtôa ne cugõ.
Atajê kôt ri mehcunea ramã amji mã hakràj cati na me harẽ.
Mã taa amji to hàmnãn to:

“ ‘Wa ipê pahhikwỳj ne ijỹr xà ita kam jỹ!
Ne nee mã ipijapit nare,

ne nee wa ha jũ caxuw amji na ihkên xà
nõ pupun nare' hane.
8 Cwỳrjapê quê ha amcro nõ pyxit,
quê ha hỹrmã ampo kên kwỳ cato,
ne apu to kêanre ne.
Quê ha cumã ampo hà,
quê ha ihtỳj ihkàj xà na amji pupu,
ne ampeaj kam cumã prãm.
Quê ha cama cuhy kam me to capa.
Ampo na?
Pom me pajõ Pahpãm pê Pahhiti carôt
tỳjti ata quê ha ihcukij ne apu to
kêanre ne" hajỹr.

Pjê kam me hakràj jamre japête ri ame amrã

9 Ne pjê jõ pahhi catêjê atajê te ame
cahãj xyre to amenxy atajê me, menxỳ xà
kêanre atajê, quê ha krĩ pê me cahãj xyre
pyràc ata kam cuhy kũm pupu, ne ihtỳj
ame caràr ne ame amrã.
10 Ne pea ampỳa mã cupê amehcuhhê,
mehkên mã hàr ne cute me amji pupun
xà kêanre to me amji pupun cupate, ne
me ajpẽn mã:
— Akỳ, akỳ, Papirõn jõ krĩ catia carôt
tỳjti ata, ca ajte amcro pyxit peaj kam
akên mã axàr ne gamre pyrentu — hajỹr.
11 Ne pjê cunea kam me cupê ihpore na
ampo to hàhpan atajê hanea ne hapête
ame amrã. Ampo na? Jũ wỳr quê ha jũm
hipêr me cumã ihpore na cute me cumã
ampo to hàhpan xà atajê nõ japrô.
12-13 Jũ wỳr quê ha hipêr jũm me cupê
ampo pejti itajê nõ japrô he: Wakỳre prà
tepti pê ôr me, wakỳre prà jakare me,
kẽn pejti na hĩ ahwỳ atajê me, caxàt xê
pejti me, cupẽhkà intepti me, cupẽhkà
hẽrhẽtre me, carà cahàcre hô te cupẽhkà
intepti ata me, pĩ na tee amehcukij ata
me, ampo jĩpàr jakare impejti atajê me,
pĩ na hĩ ahwỳ ata me, wakỳre cahhyr
na impejti ata me, wakỳre me, kẽn jaka
pejre me, ampo pĩ kà te me hũrkwa
cuxwa xà me, ampo pĩhhôc pê ràm cuxwa
pyràcti me, ampo cacô cuxwati atajê me,
pĩxô cacô xỳre me, ampo to impê xà me,
kwỳr xôm me, arỳjhy me, pryti me, carà
cahàcre hôhti me, cawrô me, cawrô jõ
kujti me, me pahcaxwỳn me, me hũmre
me, me cahãj te cama cumã hàpên xà itajê
nõ to ihpore na me ahpa.
14-15 Ne me cupê ampo to me hàhpan
catêjê atajê, ampỳa mã amehcuhhê,
mehkên mã me hàr xà ata cupate, ne ame
caràr ne me amrã, ne cama krĩ ata mã me:
— Por pê ca ampo pejti na ajco meh-
prãm atajê jamre, ne hamre, ca gõtpê
apictor! Ne hanea ne gakràj itajê cunea to
apictor! Pom kẽn pràti itajê me, wakỳre
pràti pê ca ajco to amji jakrô atajê me. Ne
hamre, jũ wỳr ca hipêr me cumã acato. Pê
wa ajco ampo to me ijàhpan kam, wa rỳ
ame ijakràj.
16 Akỳ, akỳ, por krĩ cati ata! Ate
cupẽhkà increcrerti to akà ata, cupẽhkà
tepti me irãrãti ata, me hakrô xà cunea
pràti pejti atajê me.
17 Ajte ana amcro pyxit peaj mã ajte
ihcunea na gamre, me gakràj mea mã! —
hane. Mã pàr kre jõ pahhi catêjê cunea
me, kam me ipa itajê cunea me, côxwa
kam cute amji to me ipijapar xà caxuw
kam me hàpên catêjê me, ampỳare mã
ajte cupê me xa.
18 Ne cute mehkrĩ kũm jàpir to mõr na
me hõmpun, ne ame caràr to:
— Wa rỳ jũ caxuw ite krĩ jakràjti nõ te
hajỹr pupun nare — hajỹr.
19 Ne pea me cumã amji kĩn nare na
cute me amji jarẽn xà na, cute me amji
krã jipro, pjê jacrô to, ne amencwỳr to:
— Akỳ, akỳ, krĩ cati ata! Gakràj te ri,
por côxwa kam mehcunea mã pàr kre
atajê cunea to hakràj par. Ne ajte ahna
ahtũm nare mã ca ajte ihcunea na apictor,
ne amcro pyxit kam ihcunea na gamre! —
hajỹr.
20 Hõhõ, ite impar ne hõmpun to hajỹr.
Na wa ite ijarkwa to:
— Côjkwa kam me acunea ame gakry!
Krĩ ata jamre pyrên, ca ame gakry! Me
apê Pahpãm na mehkwỳ me, me apê
Pahpãm mã me cumã acakôc catêjê me,
ca Pahpãm jarkwa kôt me apa catêjê me,
ca ame gakry! Ampo na? Nee mã ampo
na nare, pom pê krĩ ita pê ame ato kêanre
itajêa to ri me Pahpãm te hahpan xà na
apu to kêan to kêanre — hajỹr.

21 Mã pea Pahpãm mã memprar catêjê
nõ, carôt tỳjti ata te kẽn catia nõ ata jarĩ
ne côxwa kam to hũcapêr, ne ihkôt me
cumã harẽn to:
— Hõhõ, quê ha me apê Papirõn jõ krĩ
kam me akrĩ catêjê mencryac kam me to
hũcapêr to me hanea, pom quê ite kẽn to
ijũcapêr he, quê ha jũ caxuw hipêr me
apupun nare.
22 Ne nee jũ caxuw akam, cute me
wakỳre japàre cakôr catêjê nõ jõkre kam
me hapac nare, ne nee akam, cute me
pohhê cakôr catêjê nõ jàkôr jõkre kam me
hapac nare, ne nee akam hipêr me hàkôr
catêjê nõ jõkre kam me hapac nare. Ne
quê ha jũ caxuw cute me ampo cunea to
hàpên jahkre pej atajê nõ, akam hàpên
xà nõ mã cator nare. Ne nee me akam
arỳjhy huc nõ jàhkrihkrit nõ kam me
hapac nare.
23 Quê ha jũ caxuw hipêr akam
hàhcujro xà nõ, jàhcujro nõ na me
hõmpun nare. Ne nee akam, por me
hũmre me pyjê nõ jikwa tuw to me amji
mã mehcakôc atajê nõ jõkre kam me
hapac nare. Ne akam ampo to me hàhpan
catêjê atajê, pjê cunea kam mehkwỳ jirôa
pê me carôt tỳj. Ne me gũxy to ajco pjê
cunea kam mehcunea mã ahêj to apa.
24 — Papirõn jõ krĩ catia to cati ata, caa
ca akên xà catia mã axàr. Ampo na? Cute
akam me Pahpãm na mehkwỳ caprô me,
Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê caprô
me, Pahpãm kôt me amji ton to me ipa
catêjê caprô mã me cator. Por ate me
hipej atajê caprô mã ri, cute me cumã
cator. Ỹhỹ, ne hanea ne, pom cute pjê
cunea kam amehcuran itajê caprô mea
mã cute me cumã cator, cwỳrjapê ri cute
ihcunea to ajkam mehpỳm — hajỹr.

19

Côjkwa kam Pahpãm na mehkwỳ amji mã me to amnã

1 Ita jirô pê mã, wa ite côjkwa kam me
hàhtôa jõkre par, mã me harkwa xa, ne
cute amji mã me hũjarẽn to:
— Cu ha Pahpãm catihti mempejti na
me harẽ! Ne cupêa ri quêt me pah-
cunea kên pê me pahto hapôj catê! Ne
mehcunea mã, pjê cunea kam, impejti na
me hahkre pej! Ne quêt mehcunea jirôa
pê carôt tỳaj to carôt tỳj!
2 Ne cute me hahkre pej xàa na ri
mehcukij ne me to ajcokjê, cajrerti cuh-
tacti to hãn ne mehcukij, nee mã ihtỳj
ame to ipicokjêr nare. Ne cutea ri krĩ
ata pê cahãj xyre inxỳ xà kêanre ata
cwỳrjapê ihkên xà kêanre ata mã mẽn,
pjê cunea kam inxỳ xà kêanre atajê
cwỳrjapê. Ne hanea ne Pahpãm te apu to
kêanre, cute cumã me hàpên catêjê curan
jahpan xà na.
3 — Cu ha Pahpãm pejti catihti na me
harẽ. Ampo na? Quê ha krĩ pôc ita kũm
ihtỳj hõtpê hàpir to ipa, ne nee hamre
nare! — hajỹr.
4 Mã pahhi catêjê te me winticwat atajê
me, cute me cwat atajê me, Pahpãm hỹr
xà kam jỹ ata cuna mã mehkõn krã na me
hỹr, ne cute me amji mã me hũpa ne to
cati prãmte, cumã harkwa to:
— Ampeaj kam ri! Apê me Ijõ Inxũ Cati!
— hajỹr.

Jeju pê Caràcahàcre Kra ata jikwa tuw xà

5 Mã pea Pahpãm krĩ xà ata pĩn jũm ita
jarkwa cator, ne cute hũjarẽn to:
— Me pajõ Inxũ Cati pê Pahpãm catihti
na ca me harẽ! Me apê cumã me
gàpên catêjê cunea, me hũmre kà me,
mehkryjre me, por ca me acunea amji
mã me hũpahti atajê, ca ha catihti na me
harẽ! — hajỹr.
6 Ne pea ite me hàhtôa jarkwa xãmti
pê ihhêj rũm côhxocti jàhkrihkrit me,
pahhàjê jàhkrihkrit pyràcti ata kam
ijapac, mã cute me hũjarẽn to:
— Pahpãm mã ca me catihti to me
acakôc. Ampo na? Me pajõ Inxũ Cati pê
Pahpãm pê Pahhiti ita ri mehcunea jirôa
pê carôt tỳj, ata ri pjê cunea to ihhimpej.
7 Ne ampeaj kam me pajakry ita mã
amji kĩn, ne me pajakrya to me pajakry,
cwỳrjapê wa catihti na amji mã me harẽ.
Ampo na? He ramã Caràcahàcre Kra
jikwa tuw xà jõ amji kĩan kam ri hàhhuc,
ne hõ amcroa mã he. Ne hĩxi me hikwa
xà caxuw cute me ajpẽn par, ne cute amji
cũmpej xàa kam ri ramã hàhhuc.

8 Ne ramã cute ihkà jakati, tũm nare, pràti ata pyr, cute to ihkà xà caxuw, ne ihkà jakati impejti ata pê Jeju na mehkwỳ te ampo pejti ton to me ipa xà — hajỹr.

9 Jirô pê mã ri cute imã hũjarẽn to:

— Ita na ca ihhôc he:

— "Por Caràcahàcre Kra pê Jeju jikwa tuw xà jõ amji kĩn wỳr cute me hator atajê, me hakrya to me hakry". Nãmri itajê pê ri quêt caxwãm catia mã Pahpãm cakôc xà impejti atajê, na ca ha ahna ihhôc — hajỹr.

10 Wa pea Pahpãm jarkwa na imprar catê cuna mã ikõn krã na ijỹr, ite amji mã hũpa ne to cati prãmte, mã cute amji tête imã harkwa to:

— Apu ito hajỹr nare, ipê me akjêjê kwỳa nõ wa. Ne hanea ne ipê, por Jeju jarkwa to me amji mã mehhimpej to me ipa atajê kwỳ nõa wa. Pom me kam Jeju jarkwa itajêa ri me to ihhimpej to ipa. Na ca ha quêt apu Pahpãm pit kĩn — hajỹr.

Quê ha Jeju ajpên tẽ ne curê xwỳn catêjê to hamre

Ruc 21.25-28; 2 Texarõn 1.6-10

11 Jirô pê mã, wa ite côjkwa te amji jihê mẽn na hõmpun, mã pea cawrô jakati ita cator. Mã kam hỹr catê ata japrỳ te Caxwãm Catia Mã Cute Amji Jarkwa Par Catê. Ne catyt kam hãn ne ajpu, ne cute ampo na me hõmpun xà atajêa kôt hãn ne mehcukij ne me to ipicokjêr to ihcuhhê.

12 Ne into pê ihhêj rũm cuhy pôc hire ata pyràac, ne ampeaj kam ihkrã kam cumã ihkrãhkà jàhtô. Ne por haprỳ na kam ihhôc ata ri, nee jũm mã iràn xà na hahkre pej nare, ne cumãa ri hahkre pej.

13 Ne ampeaj kam ihkàhti ata na me caprô. Mã cute amji mã haprỳ to: "Pahpãm Jarkwa" hajỹr.

14 Mã ma côjkwa jõ krãhtare te ihkà jakati impejti me, hõ cawrô jakati ata to me hũnãr.

15 Ne pê harkwa kam wapo xwahhihti ata xa, ne ajco hapôj, ne toa pê ajco ampo kra me, krĩxàre cunea to kêanre to ipa, ne ajco me tohjê! Ne por wakỳre te pĩ cajrer pahtỳjti ata to, quê ha me to ihhimpej to mõ. Ne pea Pahpãm carôt tỳjti ata te incryc to cuprõn xà pê kwỳr jatên xà ata kam, quê ha cute mehcuran atajê cunea caprô jaxwỳ. Por me caprô pê ampo cacô xỳre intepti ata, quê ha kam haxwỳ ne cormã hatê.

16 Ne pê ihkàhti me, ihkjê kam ihhôc ata harẽn to: "Pahhi Catêjê Jõ Pahhiti, Ne Me To Ihhimpej Catêjê To Ihhimpej Catê".

Pryjara te mehtyc kur atajê mehtyc jàhtôa pyrên hakry

17 Ne hanea ne, pom Pahpãm jarkwa na imprar catê pyt kam xa ata te côjkwa kam xônti me, ampo jara cunea mã kỳj cati pêa mã hàkjêr to:

— Ajpên me cuprõ! Pahpãm te me amã me gõ jõr xà atajê wỳr!

18 Ajpên ame pra, ne ame cupê pahhi catêjê jĩ ku, ne ame krãhtare jõ pahhi jĩ ku, ne ame krãhtare jĩ ku, ne ame cawrô me, kam ihkrĩ catêjê jĩ ku, ne ame hũmre me, cama ame hàpên catêjê jĩ ku, hõ pahhi jĩ mea mã, ne ame hakràj jĩ ku, ne ame cupê hamreare atajê jĩ ku — hajỹr.

Jeju te me pahcurê xwỳn pê ampo kên jàprê pyràc ata tohjê

19 Jirô pê mã, wa ite ampo kênti ata pupun, ne hanea ne pjê jõ pahhi catêjê pupun, mã cute me hõ krãhtare to me cuprõn, ne me to xa, cute, por cawrô jakati kam jỹ ata me hõ krãhtare cuna mã me hàprê prãmte.

20 Ne pea cute me ampo kênti ita kam ihtẽm, ne mehpro, ne hanea ne cute ampo cunea to me cumã ihhêj xi to ipa catê kêanre ata pro, ne ajwar cute me haxàr. Nãmri taa mã pê ajco, por amji mã me hũpa, mã cute me kuctỳj kam haprỳ nõr atajê mã ihhêj xi to ipa. Cwỳrjapê ri cute ampo kênti ata me, cute harkwa na me cumã ihhêj xi catê ata me, ajwar cuhy pôc te amji to kwa, ne kam kẽn te me to caxàr xà ata kam, cute mehtĩar na me to hũcapêr. Mã curia mehkrĩ rohnỳtti mã.

21 Ne por cawrô jakati kam jỹ ata jarkwa pĩn, wapo xwahhihti hapôj ata te ampo kênti jõ krãhtare cunea jipej. Mã pea cute me ampo jara cunea mã me hàkjêr itajê te ame hĩ to harte partu.

20

Pê Xatanaj huwapre ita na ahna caku mir

Ipipẽ Xà 5.9-10

1 Wa pea ite côjkwa pĩn Pahpãm jarkwa
na memprar catê nõ ata pupun, mã ajpên
ahpar mã tẽ. Ne hũhkra kam cumã kre
jatôhhy nare jihê rẽn xà ata, me wakỳti
pytĩti te mehcajpre xà ata to ajpên ihtẽm
na, ite hõmpun.
2 Mã pea iwrỳc, pê cute cagãti ata pro,
ne por cagãti ata pê Xatanaj pê mam cati
mã me pahcunea curê xwỳn ata. Mã cute
ihpro, ne pea huwapre, quê ha huwapre
ita na amji to caku to mir.
3 Ne cute kre jatôhhy nare ata kam mẽn.
Ne pea hihê xà to ihpro ne ahna to hihê.
Cute cator ne ampo krĩxàre kwỳ cunea
mã apu ihhêj to ipa to caku to mir ita mã
hahêr cupate ri, cute haxàr. Ne quê ha
ihcuhhê, quê haxa caku to mir ita hamre,
jirô pê mã, quê ha cormã me cumã hikran
to incrire ne.

Quê ha Jeju pjê kam mehkrĩ atajê cunea to ihhimpej to caku to mir

4 Wa ite pahhi krĩ xà atajê pupun,
ne kam mehkrĩ catêjê pupun, mã kam
mehkrĩ. Ne por mehkrĩ atajêa te
ri mehcukij catêjê na amji caxuw me
hũpar. Ne hanea ne ite Jeju to cute amji
mã mehhimpej to me ipa, ne Pahpãm
jarkwa to mehcakôc to me ipa, mã cute
incwỳrjapê mehkrã jakep catêjê atajê
caxwỳn pupun. Ne por ite me hõmpun
atajê, pê nee ame ampo kênti ata me
ihkrekà ata amji mã me hũpa nare,
mã nee mehkuctỳj kam me haprỳ nare,
ne nee me hũhkra kam haprỳ nare.
Cwỳrjapê ri hacpỹa mã amehtĩr, ne pea
Jeju cahê na cute mehhimpej to caku to
mir ita jicu xà mã me hahêr.
5 Ne mehtyc atajê cahhur, nee hacpỹ mã
amehtĩr nare, quê ha xa caku te mir atajê
hamre, jirô pê quê ha cormã mehcukij xà
caxuw hacpỹ mã amehtĩr.
6 Ne pom mam mehtĩr xà kam amehtĩr
atajê, me hakrya to ame hakry. Ampo
na? Quê ha Pahpãm quêt me to kênre
nare, quê ha hipêr amehtyc nare. Ne quêt
me cupê Pahpãm tehcajpar catêjê, ne me
cupê Jeju cahê na mehhimpej catêjê, ne
mehhimpej ita to me caku te mir ita jicu
xà mã me to hahê.

Quê ha Xatanaj mã me hê pôn cri

7 Ne caku te mir ata jamre jirô pê mã,
quê ha me Xatanaj cator, ihcuhhê xà pê
kre jatôhhy ata pê.
8 Quê ha ma Coc jõ pjê me, Macoc jõ
pjê kam, krĩ cunea apu ihcuhhê atajê kôt
hapôj to ipa, ne mehcunea mã ihhêj to
ipa. Ne cute me cumã ihhêj ita to quê ha
me hàhtôa ne me haprô, ne me to cuprõ.
Quê ha me hàhtô pê ihhêj rũm pjênxôm
carôt jàhtô, me hàprê xà caxuw.
9 Ne ma mehcahkũm to me ipa. Ne cute
me Pahpãm na mehkwỳ jõ krĩ pê cumã
Krĩpinkrên kĩnti ata krã, cute me hipej
prãmte. Mã côjkwa pĩn cuhy cator, ne
cute mehcunea jipej tu.

Cuhy catia mã cute Xatanaj mẽn xà

10 Ne pea cute me Xatanaj pro, ne cuhy
te amji to kwa ata kam me to hũcapêr, por
pê ramã kam me ampo kênti me harkwa
na me cumã ihhêj catê to me awcapê ata
kam. Ne hamre, quê ha caxwa me amcro
cunea kam, jũ caxuw me cumã mehkàj xà
atajê me cumã amji to pec nare, quê ha
mehkàj xà ita me cumã hà rohnỳtti mã.

Quê ha Pahpãm mempej japê mehkôpĩ Jowãw 5.25-29

11 Ne wa ite Pahhi krĩ xà jakati ata
pupun, ne hanea ne kam hỹr catê ata
pupun, mã kam jỹ. Mã xà cuna mã pjê
me côjkwa xa, wa ite hõmpun, mã krãa,
jũ kam hũpate ajwar ipictor. Ne nee jũm
te hipêr hõmpun nare.
12-13 Ne hanea ne ite me hàmkrã me,
me hàmkrã nare catêjê tyc pupun. Mã
côxwa te me ipĩr catêjê atajê jĩ cunea
curia hanea ne me xa. Mã hanea ne pjê
cunea kam cute ame harêt atajê jĩ, curi
me xa. Mã pea me hỹrmã me carõ japôj
par, ne hacpỹa mã cute ame hĩ tỳj par,
mã me xa. Ne Pahhi ihkrĩ xà kam jỹ
ata cuna mã mehcunea me xa. Mã pea
cute ihkàhhôc atajê pahe, ne hipêr ihnõ
pahe, por kam me haprỳ hikwa atajê to
hacpỹa mã ihtĩr xà caxuw. Ne me cumã
ampii, ne ramã ihkàhhôc atajê kam ihhôc

ata kôt cute ame ampo ton xà atajêa na, ahpỹanre na cute mehcukij par.

Quê ha cuhy catia mã mehkên rẽ

14-15 Ne por hacpỹa mã mehtĩr xà jõ kàhhôc kam me haprỳ nare atajê to ri, cute cuhy te amji to kwa kam, cute me to caxàr xà ata kam, mehĩ me, me carõ me amã, cute me to hũcapêr. Ne mehtyc catêjê jõ pahhi me, mehkrĩ xà mea mã cuhy te amji to kwa kam, cute me to hũcapêr. Ne pom cuhy te amji to kwa ata pê ri mehtyc jirô pê hipêr mehcuran xà. Ne ikam mare mã cute me to hajỹr, wa ite me ahna hõmpun.

21

Quê ha côjkwa tuw me pjê tuw kam ampo pej pit

2 Petrô 3.8-13

1 Ne pea ite côjkwa tuw me, pjê tuw te amji to ipipẽ na hõmpun. Ne mam côjkwa ata me, pjê ata me, côxwa mea mã hamre ne hamre tu.

2 Wa pea ite Krĩpinkrên pejti tuwti ata pupun, mã Pahpãm pĩn ahpar mã mõ, ata pê ihhêj rũm jũm cuprỳ te impjên me hikwa xà caxuw, me ajpẽn cajpar to me mõr.

3 Wa pea ite ihkrĩ xà ata pĩn jũm jõkre tỳjti jũjarẽn xà te hajỹr ata na impar, mã cute hũjarẽn to:

— Ita caxuw me hũmre cahi na Pahpãm krĩ xà. Ne Pahpãm ita quê ha me cahi na ihkrĩ, ne taa amji to me Hũm Cati. Quê ha hanea ne amji to mehkwỳ ne amji cahi na amehkrĩ, quê ha Pahpãm ata amji to me hõ Pahpãm.

4 Ne taa mehcunea mã mehkuc na mento cacô incrà. Quê ha pea hipêr jũ caxuw mehtyc xà nare, ne nee me cumã amji kĩn nare nare, ne nee hipêr amencwỳr xà hamreare, ne nee hipêr amehkàj xà nõ me cumã hamreare. Ampo na? Ma ramã mam ampo wej itajê cunea ma tẽ, ne ramã ampo tuw cator xàa kam — hajỹr.

5 Ne por hỹr xà kam jỹ ata te ri me cumã harkwa to:

— Wa ha ita caxuw ampo tuw ton partu — hajỹr. Ne cute imã harkwa to:

— Atỳj amji mã ijarkwa itajê to hane, nãmri wa ha itỳj ihcunea ton pa, na ca ha ahna ihhôc partu.

6 — Ne ramã ampo atajê cunea te amji jipêj partu. Ne ipê pjê kat me hihôt jõ Pahhiti, ne ipê cumã kat kam ampo cunea jõ Pahhiti, ne ipê hicu xàa kam ampo itajê cunea jõ Pahhiti. Ne por jũm mã kôr ata, wa ha cama cumã mehtĩr rohnỳtti mã xà jõ cô ata kwỳ, quê ha to ikõ, ne nee hipêr cumã kôr nare, ne nee hipêr ihtyc xà nare, ne nee quê ha hahpan xà na imã hàmjõr nare.

7 Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê atajê, to wa ha amji kra, ne pa amji to me Hũm Cati.

8 Ne por amji mã ame ampo cupa to me ipa atajê me, mehkwỳ ihkên mã me irẽn to me ipa atajê me, ampeaj kam amji mã me ito Pahpãm nare atajê me, mehkwỳ curan to me ipa atajê me, ahti na me pyjê caxun atajê me, me hũxy xi catêjê atajê me, cute amji mã ame hũm cahàc carõ kên kĩn to ipa catêjê me, mehhêj xi catêjê cunea, krĩ xà ri cuhy te amji to kwa, ne kam kẽn te me to caxàr xà cacrohti ata, quê ha hipêr amehcura — hajỹr.

Pahpãm na mehkwỳ impej pê Krĩpinkrên tuw pejti pyràc

Carati 4.26

9 Mã pea Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê nõ te hapua na cratti pê Pahpãm cryc jaxwỳr ata ajpên iwỳr mõ, ne cute imã hũjarẽn to:

— Ajpên ikôt mõ, wa amã Caràcahàcre Kra me hĩxi jikwa tuw xà jahkre, ca hõmpu — hajỹr.

10 Mã Pahpãm Carõ Pejti ata te imã amji jõr, mã ma cumã imprar catê te ijaprôr ne ito mõ, ne pea cute hahkà jakôtti nõ kàa to ihkà ata na ixãm. Ne cute imã Krĩpinkrên pejti tuwti ata jahkre, wa ite hõmpun, mã Pahpãm pĩn côjkwa pĩn ajpên iwrỳc to mõ.

11 Ne ampeaj kam Pahpãm pejti jàhcujrohti ata te to ihpràa to, to ihprà. Pê krĩ ita prà pê ihhêj rũm kẽn prà tetetti ata.

12 Ne ampeaj kam intête kwỳc ata ihkà, ne harkwa jàhtô na cute tôxi, ne hamãr xà na Pahpãm mã memprar catêjê te tôxi

ne ahna amehcuhhê. Ne harkwa atajê kam Ixaher kra te tôxi japrỳ na ihhôc.
13 Ne pê harkwa itajê amji jĩkjê na ahpỹanre na incrê pa, ne pyt japôj xà rũm incrê, ne hanea ne pyt cjêj xà rũm incrê, ne hanea ne ita rũm itajê incrê, ne hanea ne hĩkjê rũm itajê incrê.
14 Ne krĩ tête kwỳc ata pê kẽn te tôxi atajê jipy me to kwỳc, ne kam Caràcahàcre Kra jarkwa na memprar catêjê japrỳ te tôxi ne hikwa.

Krĩpinkrên tuw ata kam ihtỳj me hàhtôa ne mehkrĩ xà

15 Ne pom pê Pahpãm mã imprar catê imã ihcakôc ata jũhkra kam pê cumã wakỳre pràti pê ôr te pĩhhêre ata. Pê cupy ne to xa, cute to krĩ me, intête kwỳc me, harkwa to ipipẽn xà caxuw.
16 Pê krĩ ata hakep pejti itajêa apu ihkrã, ne ajpẽn pit. Ihcahpa na ihpo me, ihcajpuw ihpo me, hĩpê na ihpo me, kàj mã ihpo me, ihcunea ajpẽn pit, ne nee ihnõ te ajpẽn jĩkjê nare. Mã pea cute hõ pĩ cajrer ata to ipipẽn, mã ihpo te quirom te mir pijakrut ne ihkôt xẽj pijakrut.
17 Ne hanea ne cute ipu na kwỳc ata tic to ipipẽn. Mã ihtic na pajara capô te xĩncwẽnta.

Krĩpinkrên tuw ata peaj to impej

18 Ne krĩ pu na kwỳc ata, pê kẽn pràti japôc mã apẽ tetetti ata pit intête kwỳc. Ne krĩ ata, pê ôr te wakỳre prà tepti ata to pit mã me krĩ ata xãm, ne pê ihprà pê ihhêj rũm irĩt xà prà.
19 Ne krĩ mã cuhhê xàkat ata pê ahpỹanre na ajpẽn jipy, kẽn prà pihho pejti itajê to pit mã me to he. Ne mam ita pê ihprà jakati, ne incwỳrpê ita pê ihprà ihkukũmti, ne ihnõ ita pê ihprà irãrã ahhoti, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm tycti.
20 Ne ihnõ ita pê ihprà ihtatapti, ne ihnõ ita pê ihprà intep rãrãti, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm tatapti, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm jiprore, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm tatapre, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm jakati, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm jiwrỳ incoti, ne ihnõ ita pê ihprà ihkukũm jiwrỳ jiproti.
21 Ne pê kẽn prà jaka jajoti te tôxi atajê kam, ahpỹanre na harkwa partu. Ne krĩ jõ krĩ cape ata, pê wakỳre pràti pê ôr japôc mã apẽhti pê wit pyràc ata to pit mã mehkrĩ cape ata to.
22 Ne pê wa tee krĩ ata kam Pahpãm to me amji kam me hapac xà jũrkwa japê, ne nee ihnõ pupun nare. Ampo na? Me pajõ Pahhiti pê Pahpãm me hirôa pê carôt tỳj ata me, ikra pê Caràcahàcre Kra ata pê ri krĩ ata cunea kam me Pahpãm to amji kam hapac xà.

Pahpãm jàhcujrohti te Krĩpinkrên tuw cujro

23 Mã nee krĩ ata amji cujro xà caxuw pyt me putwrỳ na prãm nare. Ampo na? Nee mã ampo na nare, Pahpãm pejti jàhcujro xà ata ri ihcujro, ne Caràcahàcre Kra ata pê ri hanea ne hàhcujro xà.
24 Quê ha pjê kam mehcunea hàhcujrohti ata kam ame ipa. Quê ha pea pjê kam me cupê pahhi catêjê cunea hỹrmã me pra, me hakràj me, me hàmkrã catêjê me.
25 Ne krĩ jõ harkwa ata, quê ha hihê mẽn ata na ihcuhhê. Ampo na? He curi caxwa xà nare na, na quê ha nee jũ caxuw me to hihê nare.
26 Quê ha krĩxàre jàmkrã cati catêjê me, me hakràj cati catêjê me, ihtỳj krĩ ata wỳr me hakràj itajê cunea to me ipa.

Nee curi mehkên ton catêjê cjêj xà hamreare

27 Ne nee krĩ ata mã mehcunea incjêj xà nare. Ampo na? Por krĩ ata mã nee cute me amji kam hapac xà tũmti atajê incjêj xà nare. Ne hanea ne, por cute ame ampo ton xà kam me pahpahàmti atajê incjêj xà nare. Ne hanea ne, nee mehhêj xi catêjê incjêj xà nare. Ne por Caràcahàcre Kra jõ kàhhôc kam hacpỹa mã mehtĩr xà kam me haprỳ hikwa atajê ri ihtỳj mencjêj xà.

22

1 Ne hanea ne cute imã mehtĩr rohnỳtti mã xà jõ cô to ihkõm xà ata jahkre, wa ite hõmpun. Mã Pahpãm me, ihkra pê Caràcahàcre Kra ihkrĩ xàa pĩn ajpjê, ne ampeaj kam ihprà jiwrỳ, pê ihhêj rũm kẽn prà jiwrỳhti ata, ne krĩ jõ krĩ cape cajpuw ajpjê.

2 Ne pĩxô pàr te cô jũjê ata, quê ha jũm
hô nõ krẽ, ne jũ caxuw ihtyc nare, na pê
haprỳ pê Mehtĩr Rohnỳtti Mã Xà Jõ Pĩxô
Pàr. Ne ahpỹanre na putwrỳ pyxit kam
ajco hô xen xà to hô. Ne caku pyxit kam
hô xen xà to hô to tôxi. Ne ihhô atajê pê
hanea ne ihtỳj curi krĩxàre cahhê xà na
impej, ne ihtỳj me cumã ampej.

Cu ha pahtỳj Pahpãm kuc ri me hõmpu

3 Ne krĩ ata kam, por Pahpãm mã ampo
kên kĩn nare atajê jamreare. Ne Pahpãm
krĩ xà ata ri, krĩ ata kam ihcuhhê. Mã
mehkwỳ cunea pê cumã me hàpên catêjê
atajê ihtỳj Pahpãm mã cute mehkĩnti na
me amji jarẽ.
4 Ne ihtỳj me Pahpãm kuc pupu, ne cute
me hõmpun catêjê atajê cunea kuctỳj kam
haprỳ pit.
5 Ne hipêr curi caxwa xà nare, ne nee
cute me amji cujro xà na ame ampo
jàhcujro xà na me prãm nare, ne nee ame
pyt jàhcujro na me prãm nare. Ampo
na? Me pajõ Pahhiti pê Pahpãm pê ri
mehcujro xà, ne quê ha me taa me to
ihhimpej to mehkrĩ rohnỳtti mã.

Pom Jowãw te me cumã ihcakôc itajê ampeaj kam ri

6 Ne por Pahpãm mã imprar catê apu
imã ampo to ipipẽ to harẽn to mõ ata te
ri imã hũjarẽn to:
— Pom ite amã ampo cunea jarẽn itajê,
atỳj kampa, nãmri ampeaj kam ri. Ampo
na? Pahpãm pê me pajõ Pahhiti, pê ajco
harkwa to mehcakôc catêjê mã Carõ Pejti
kujate, ata te ri awỳr ikujahêc. Ite amã
ampo te hajỹr xà itajê jarẽn, ne amã
to ipipẽ, ca ate hõmpun prãmte ri, cute
awỳr ikujahêc — hajỹr. Mã pea Jeju te
amji jarẽn to:
7 — Pom ca Inxũ Cati jarkwa na
ihkàhhôc kam me gapac pejti to me apa
atajê, me gakrya ne. Ampo na? Wa ha
amji jaxàr pyrentu — hajỹr.
8 Ipê Jowãw, ne wa ite ampo itajê cunea
impar, ne ihcunea pupun. Ne ite hõmpun
ita jirô pê, wa apu Pahpãm mã imprar
catê ata to catia ne imã ihkĩn prãmte
hỹrmã tẽ, ne pea cuna mã ikõn krã na
ijỹr, mã cute imã harkwa to:
9 — Apu ito hajỹr nare. He wa nee
girôa pê icati nare, nãmri ipê anõa wa,
ne hanea ne ipê me akjêjê kwỳa nõ wa,
ne ipê, por wa me ihkàhhôc ita jarkwa
kampa atajê nõa wa. Ne quêt Pahpãm to
ca me catia ne me amã ihkĩn.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà pejti to me papa

10 — Nee ca apu ihkàhhôc ita te ampo
jarẽn xà itajê to apimxur nare, ne atỳj
mehcunea kam mare mã harẽn to apa.
Nãmri, pom ampo te hajỹr xà ita, quê ha
nee ahna ahtũm ry nare, quê ha ihcunea
cato.
11 Por mehkêanre atajê, quê ha ihtỳj
mehkên itajê kam me to incrà tu, ne por
mehtũmti atajê, quê ha ihtỳj mehtũmti ita
kam me to incrà tu. Ne mempejti atajê,
quê ha ihtỳj mempej ita kam me to incrà.
Ne por me Pahpãm cuna mã mempejti na
me ipa atajê, quê ha ihtỳj Pahpãm cuna
mã impejti ita kam me to incrà tu ne —
hajỹr.
12 Ne ite hipêr Jeju kam ijapac, mã cute
imã hũjarẽn to:
— Wa ha amji jaxàr pyrentu! Ne ajpên
me hàmcwỳr xà atajê to tẽ, ahpỹanre na
cute me imã hàpên xà ton atajê jahpan xà
na.
13 Ipê pjê kat jõ Pahhiti, ne ipê hihôt jõ
Pahhiti. Ne ipê harê me, ihhô me, hô jõ
Pahhiti. Ne ipê ampo cunea kam to iprar
catê, ne ampo cunea to hamre catê.
14 — Ne por cute ame Caràcahàcre Kra
caprô pê icaprô ata kam, cute amji mã
mehkà cahhõn catêjê, me hakrya to me
hakry. Ampo na wa ha me cumã ijũjarẽn
to hane he:
—“Gapacta ne atỳj Mehtĩr Rohnỳtti Mã
Xà Jõ Pĩxô ita ku, ne atỳj hanea ne krĩ jõ
harkwa itajê na me acjêj xà” hane.
15 Ne por cute ame ampo kên kĩnti atajê
ri, põ pê krĩ pu na ame ipa xà, quê nee
jũm hàr nare, krĩ kam ame ipa atajê
kĩnte. Ne me hũxy xi catêjê te hajỹar,
ne cute me ampo kam me pahpahàmti
ton catêjê me, cute mehcuran catêjê me,
cute ame pahpãm cahàc krekà kĩn catêjê
me, cute ame harkwa me, me hàpên xà to
mehhêj to me ipa catêjê atajê cunea, quê

ha nee krĩ ata mã jũm hàr nare, ne põ pê
ame ipa.
16 — Ipê Jeju, wa ite imã imprar catê
kujahêc me amã, cute me apê me ikwỳ
mã ijarkwa na me amã ampo itajê cunea
jarẽn xà na. Ne ipê pahhi Tawi xwỳ
tàmxwỳ nõa wa. Ne pom mehcunea
awcahti xà wỳr me caxêti prà tetetti pejti
pupu ata jĩkjê na mã, mehcunea me
ipupu ne ipej na me ijahkre pej — hajỹr.
17 Pahpãm Carõ Pejti me Jeju me hĩxi pê
krĩ impejti ata te hàkjêr to:
— Ajpên me acjêj — hajỹr. Ne por cute
me ita par catêjê, quê ha mehkwỳ mã
harkwa to:
— Hacme, ne me acjêj! — hane. Ne me
anõ mã kôr ata, ajpên mõ ne cama cô ita
kwỳ to ikõ. Ne pom cô ita, quê ha jũm te
to ihkõm ata ihtĩr rohnỳtti mã, ne nee jũ
caxuw ihtyc nare.

Ihkàhhôc ita nee kam me to incri xà nare, ne nee kam me to cati xà nare

18 Ipê Jowãw, pa wa ha caxwãm catia
mã ate Pahpãm jõ kàhhôc ita kam me
gapac catêjê mã ihcawpa. Nãmri quê ha
ihkàhhôc ita kam harkwa ita kaj na, hirôa
pê jũm te ampo to ipicamẽn na, quê ha
Pahpãm hanea ne ihtỳj cumã ihkàhhôc
ita kam, cute ihkên na ihhôc atajê to cumã
ajcamẽ.
19 Nãmri quê ha hanea ne jũm te
Pahpãm jarkwa ita tête, põ mã harkwa nõ
to hũcapêr na, quê ha hanea ne Pahpãm
ma apu cupê hõ pĩxô te me to ihtĩr
rohnỳtti mã xà ata intê, ne nee cumã
ihnõ nare, ne hanea ne ma hõ krĩ impejti
ata tête apu curê. Hõ, por ramã ite ijõ
kàhhôc kam ahna ihhôc atajê mã he.
20 Ne por catyt kam Jeju te ampo itajê
cunea jarẽn ata te ri amji jarẽn to:
— Ampeaj kam wa ha hacpỹ ne amji
jaxàr ne itẽm pyrentu, he wa ha nee amji
to ijàhtũm ry nare, ne ajpên tẽ — hajỹr.
21 Ne imã me Pajõ Pahhiti pê Jeju te me
acunea to impej na me ato prãm. Hamre.